Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Catena aurea in quattuor evangelia

https://hdl.handle.net/1874/327661

Codd. MSS. Latini
n°. 31.

Hs.
3 A 8

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
N°. 7.

H 3 A
N° 8
T 294

294 *(Eccl. 7, antea 289i.) Charta. fol. 220 ff. 2 col. Saec. XV.*
Thomas de Aquino, Glosa continua (sive Postilla) super Evangelio S. Lucae et S. Joannis.

Fol. 1a. Super euangelio sancti luce continua sancti thome. Fol. 220a. B. thome de aquino glosa continua super quatuor euangelistas feliciter finitur.

294

Codex oriundus est ex monasterio Canonicorum Regularium Traiectensi; vide notam ad cod. 78.

Gefolieerd Jan. 1966

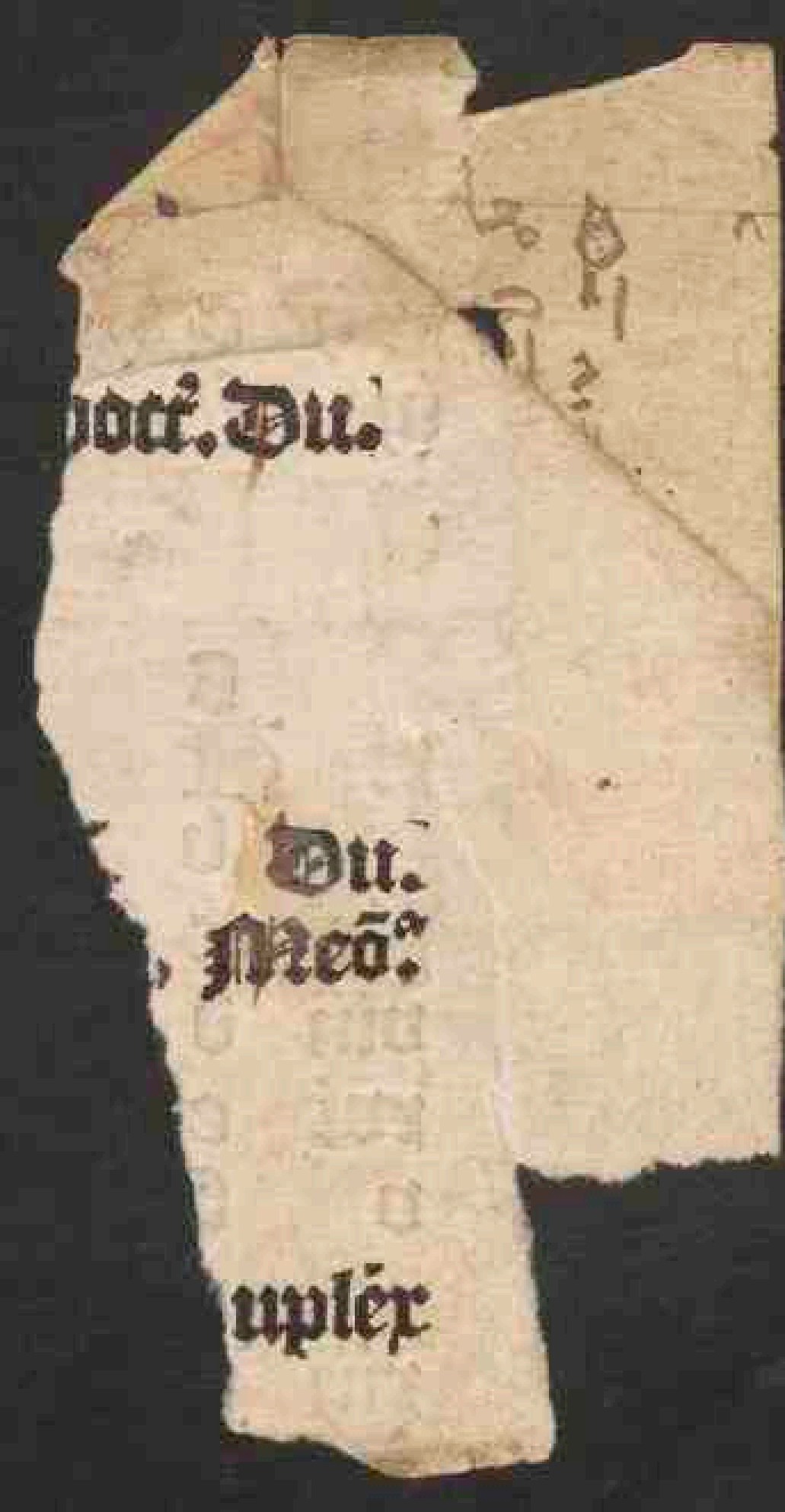

nº. 258. k.

nº 259. i.

~~N. 141. A.~~

Sup euangelio scī lucē cōmunīa thome

Liter cetera īcarnationis xpī misteria q̄ ysaias pphā diligēter et apte p̄nūciat diat. Induā celos tenebris et sacū ponā operimētū eorū. dīs dedit michi līguā eruditā vt scā sustētare eū q̄ lapsus ē verbo. Erigit mane. mane erigit michi aurē. vt audiā quasi magistrū. Et qb9 vbis et atnpe possum9 euāgelij sedz lucā materiā. modū scribendi for finē. et ydioma nē scriptoris ¶ Aug9 de cōsen. euan. Lucas. ñ. arca sacerdotalē dñi stupē atz pſonā magis occupatā videt2 Dñ p vitulū signific9 est. ppt̄ maximā victoriā sacerdotis ¶ Ambro. Vitul9 enī sacerdotalis ē victima. vñ bene cōgruit vitulo hic euāgely liber q̄ a sacerdotib9 inchoat. et cōsumat in vitulo. q̄ omīū pcā suscipiens p totius mūdi vita ē īmolat9. et ipām vituli īmolationē lucas stilo quodā plenore diffudit ¶ Glosa. Quia igit2 passiōez xpī principaliter exponē lucas intendit. hui9 euāgely materia signific9 potest ī eo q̄ dicit2 Induā celos tenebris et sacū ponā operimentū eorz Vlā ad litterā in passiōe xpī tenebre facte sūt et in discipulis fides obscurata ē ¶ Iero. sup ysayam Et ypōs despect9 erat et ignobilis q̄n pendebat in cruce. et abscōdit9 ē vult9 eius atz despectus vt humano corpe dīna potēna celaret2 ¶ Hiero. Dermo aūt luce tam in euāgelio q̄ in actib9 aplorz compositor ē. et sēm redolet eloquēna. vñ subdit2 dīs dedit michi līguā eruditā ¶ Ambro. ¶ Nā licet scriptūa dīna mūdane eruditionis sapienne disciplinā. q̄ ī maiore furcata vborz ābitu q̄ rerū ratione subnixa sit Tamē si quis ī scripturis dīnis cnā illa q̄ imitāda illi putāt querat. inuenuet. Dantq̄ lucas eū velut quendā hystoricū ordinē tenuit. et plura nobis gestorz dñi miracula reuelauit. Ita tamē vt omēs sapienne vtutes euāgelij ipi9 cōplecteret2 hystoria Ad eū p̄cellēn9 ad sapiennā naturalē. q̄ q̄ spūs scī creatorē cnā dīne incarnationis extitisse reserauit Docet moralia ī eodē libro quēadmodū sīz amare īmicū debeā Docet cnā rōnalia cū lego. q̄m q̄ fidelis ē in minimo. et ī magno fidel ē ¶ Eusebius ī ecclastica hystoria Is ergo gñe q̄dē antiochen9 arte medic9 sēm hāc medicinā quā ex aplorz vel sonetate vl traditione susceperat. Duos nob medicinales libros qb9 nō corpa. sīz aīe curent2 explicuit. vñ scīpt2 Vt cnā sustentare eū q̄ lapsus ē vbo ¶ Hiero. sup ysaiā Dicit eū se a dño accepisse sermonē. q̄m lapsū errantēq̄ populū sustentet et reuocet ad salutē ¶ Grecus expositor Cū aūt lucas bone indolis ēet et capacitatis strēnue et greco2 sacnā gsecut9 ē Grammaticā sīq̄dē atz poesim adeptus pferte Rethoricā et psuadendi lepore assecut9 ad plenū. neq̄ philosophie muneribꝰ caruit. Denīq̄ et medicinā acquirit. Et q̄m nature velocitate satis de humana gustnuerat sapienna adalacre conuolat. Accelerat igit2 ad iudea et visibiliter et vboten9 xpm adit Cūq̄ xpm veritatē cognosceret. verus effect2 xpi discipul9 plurimū mgīo cōmorat9 ¶ Glosa. vñ subdit2 Erigit mane ōīs a iuuentute ad sciaē sapiennā. q̄ mane erigit michi aurē ad diuinā. vt audiā ōīs magistrū sīz ipm xpm ¶ Eusebi9 in ecclesiastica hystoria Tradūt aūt q̄ euāgeliū suū ex pauli ore cōscripserit sīt et marc9 q̄ ex petri ore fuerāt p̄dicata 9scripserit ¶ Chrys. sup matheū. vterq̄ aūt eorz magistrū imitat9 ē hic q̄dē paulū sup fluīna fluentē. ille aūt petrū breuiloq̄o studentē. ¶ Aug9 de cōcordāna euāgelistarz Eo aūt ipe scripserūt quo nō solū ab ecclia xpi. verū cnīab ipis adhuc in carne manentib9 aplis pbari meruerūt Et hec pleniaūter dicta sufficiāt.

Prohemium

Quoniā q̄dem multi conati sunt ordinare narrationē q̄ in nob cōplete sūt rerū. sicut tradiderūt nob q̄ ab initio ipi viderūt. et ministri fuerūt sermonis Visū est z. michi assecuto a principio oīa diligēter ex ordine tibi scribere optime theophile vt cognoscas eorz vborū de qb9 eruditus es veritatē ¶ Eusebi9 ī ecclastica historia. Lucas ī initio euāgely sui causā aut scripserit ī dicaut videlic3 multi q̄m alij tenīe p̄sumserāt enarrare. res q̄ sibi magis erāt ad liq̄dū cōperte Et hoc dicit2 Quāq̄dē multi conati sūt ordinare narrationē rerū ¶ Ambrosi9 Nā sicut multi in iudeorz pplo diuino īsusi spū pphetauerūt. alij aūt pseudo pphe erāt pon9 q̄ pphe. sic et nūc in nouo testamēto multi scribē euāgelia conati sūt q̄ boni nūmmulary nō pbaue rūt Sīq̄dē fert2 euāgeliū q̄ duodecī scripsisse et aliud dicit2 Ausus ē cnā basilides euāgeliū scribere. fert aliud scōm thomā. et aliud sīz matheū ¶ Beda Multos q̄ eos nō tam numerositate q̄ hereseos multiforme diuersitate cōmendat. Qui nō spūs scī munere donati. sīz vano labore conati magis ordinauerūt narrationē q̄ hystorie texuerūt veritatē ¶ Ambro. Qui ēi conat9 ē ordinare. suo labore conat9 ē nec ipleuit sine conatu Sūt enī et donatiōes et gīa dei q̄ vbi se īfudert rigare cōsueuit. vt nō egeat sed redūdet scriptoris ingenīū Et ideo bn dicat Revū q̄m nob cōplete sūt. vel q̄m nob redūdant q̄d enī redūdat nulli desint et de cōpleto nemo dubitat. cū fidē effectus astruat exitus pdat ¶ Orige. Dicat aūt rerū q̄ nō fm phantasiā nutu hereticos exercuit ihs carnalē ipsius aduentū. sīz cū veritas ēet reuera negociū pfect9 ē Affectū aūt suū indicat ex hoc q̄ aut Que ī nobis cōplete sūt idē q̄ in nob mānifestissime sūt ostense. Certa enī fide et tractatiōe cognouerat. nec3 in aliq̄ fluctuabat. ¶ Chrso. Euāgelista aūt nō solū testimonio ostentus ē ppo. sīz ad aplos totū refert. Inde robur venīat2 sermoni. et ideo subdit. Dicat tradiderūt nob qui ab initio ipi viderūt ¶ Eusebius in ecclastica hystoria Certū ē q̄ veritatē

et aliud

vel paulo exponēte . vl aliꝰ aplis q̄ ab initio ip̄i vide
rūt vel sibi tradiderāt ꝯsecutus sit ¶ Crisō. Dicit aūt
viderūt q. hꝰ maxīe robur nasc̄t̄ꝰ credulitatis qđ ad
disc̄t̄ꝰ ab hꝭ q̄ ꝑsentialiter viderūt ¶ Origē. palam
ē aūt q. cunctā doctrine finis ē ipā doctrina. sicut
geometrie. alteriꝰ vero doctrine finꝰ in aꝙ ꝙputatꝰ
sicut medicine. et ita ē in sermone dei. Et ideo post
significauerat sñiā. ex hoc q dixerat ip̄i viderūt
demōstrat opa. ex hoc q̄ sequit̄. Et ministri fuerūt ser-
mōis vel vbi ¶ Ambro. Nā cōgruit ista locutio vt maiꝰ
misteriū verbi q̄ cautū ee credamꝰ. sꝫ q. nō platiuū
vbū sꝫ substantiale significatꝰ. nō vulgare vbū. sed
celeste intelligamꝰ. aui apli mōstrauerūt ¶ Ciril. q.
aūt dicat huiꝰ verbi visores fuisse . aplos ꝯcordat aū
iohānē q̄ dicit Verbū caro frm̄ est. et habitauit ī nob̄
et vidimꝰ glām eiꝰ. Verbū nāq; mediāte carne vi-
sibile factū est. ¶ Ambro. Nō solū aūt sēm corpus
viderūt dnm. sꝫ etiā sm̄ verbū. Viderūt enī vbū qui
cū moyse et helia viderūt glām verbi. alij nō viderūt
q̄ corpus tm̄modo vidē potuerūt ¶ Origē. Et ī exodo
qđ scriptū est populꝰ videbat voce dñi. vox aūt audi-
tur ponꝰ q̄ videt. Sꝫ ꝓpterea ita scriptū est. vt ostende
ret nobis aliꝰ videri oculis voce dñi q̄b illi aspicāt
q̄ mereāt. Porro ī euāc nō vox cernit. sed sermo qui
voce ꝑstantior ē ¶ Theo. Ex hoc enī mānifeste īnuit.
q. lucas nō fuit discipulꝰ ab initio. sed ꝓcessu tēporis
Alij aūt fuerūt discipuli ab ūno. vt petrꝰ et filij zebe
dei ¶ Beda. Et m̄ matheꝰ q̄q; et iohānes in multis
q̄ scriberet ab hꝭ q̄ infancie puericie genealogiāq;
eiꝰ scire et gestis interē potuerūt audire op̄ habebāt
¶ Origē. Deiñ facultate scribendi replicat. qm̄ ea
q̄ scripsit nō rumore cognouit. sꝫ ab ūno fuerat ipse
subsecutꝰ. vñ seq̄t. Visū est et mihi assecuto a pīn-
cipio ōnia diligenter ex ordine tibi scribere optime theo-
phile ¶ Ambro. Cū dicit visū est et mihi. nō negat
deo visū. adeo ei ꝑparat̄ voluntas hoīm. Plixiorē aūt
hic euāgelij librū q̄ ceteros ee nemo dubitauerit. et
ideo nō ea q̄ falsa sūt. sꝫ q̄ vera sibi vendicat. Et ideo
dicit Assecuto qđē oīa visū est scribere. nō oīa sꝫ exp̄ib̄
q. q̄ fecit hꝭ. si scribāt̄ oīa. nec ip̄m mūdū cape arbi
tror. cōsulto aūt q̄ ab ab aliꝭ sūt scripta ꝓtexit vt
ꝑpꝭ q̄busdā singuli euāgeliōz libri misteriōz gestōz
q. miraculis emicārent ¶ Theo. Scribit aūt ad theophi
lū virū inditū fortissis et pīncipē. q. q dicit optime
nō dicebat̄ nisi pīncipib̄ et pīsidib̄. sicut et paulus
festo pīsidi dixit optime feste ¶ Beda. Theophilus aūt
itp̄etat̄ amans deū vel amatꝰ a deo. Quisq̄s ergo
amat deū suae a deo se desiderat amari ad se scriptū pu-
tet euāgeliū et vt sibi datū munꝰ sibi q̄ cōmendatū pig
nꝰ cōseruet. Nō aūt nouoz q̄libet eidē theophilo et
velut ignotoz ratio pandēda. sꝫ eoz de q̄b erudit̄ es
vboz ꝓmittit̄ veritas exp̄menda cū subdit̄. vt cog-
nosc̄as eoz vboz de q̄b erudit̄es veritatē sꝫ vt quo
qđ ordine a dño gestū dictū ve sit. agnoscere queat.
¶ Cris. Vel aliter vt certitudiē habeas. et securꝰ ex-

istas que auditu preperas ꝑspicues in scriptura ¶ Theo.
Plerūq; enī cū sine scripto aliq̄d dicit̄ calūniant̄ illi
quasi falsū Cū vero q̄s q̄ dicat scripserit. tūc magis
credimꝰ. q̄si nisi putaret vera nō scriberet ¶ Cris.
vel aliter Totū euāgeliste ꝓpemiū duo cōtinet. vi-
delicet eoz q̄ ante eū euāgeliū scripserāt puta ma-
thei et marci Et rursū cur et ipe scribē ꝓposuit Cū
vero dixisset. Conati sunt. vocabulū potens applica-
ri et ad p̄sumptuose aggredientes materiā et ad honesc
te ꝓtractantes illā. Duab̄ addunct̄ib̄ dubiā sententiā
certificat. p̄mo q̄dē q. dixit. Quae ī nob̄ cōplete sūt rez.
Deinde q. dixit. Sicut tradiderūt nob̄ qui ab initio ip̄i
viderūt. Simul aūt hoc qđ dico tradiderūt. indicare
michi videt̄ q. et ipi nonc̄t̄ ꝓpagare. Debuit enī
illi tradiderūt ipōs q̄q; oportebit accipientes seriatim
adnuntem ꝓmulgare. Modū aūt cōmendantes scrip
ture q̄ tradita fuerāt. cōtingebāt īconuenientia pluri
ma ꝓuenire diuersitate tpis. Vnde merito q̄ de pri
mis visorib̄ verbi et mīstris vbi arripant ī scriptis
vnūso mūdo traditionē p̄seuerēt et salūpnias p
pellentes et oblitionē destruentes. et ex ipa tradi
tiōe integritatē accōmodantes. Capitulū p̄mū

FVit in diebus herodis regis
iudee sacerdos quidā nōie za
charias de vice abia Et vxor
illi de filiabus aaron et nomē
eius elizabeth Erant aūt iusti ambo
ante deū incedentes in oībus mandatis
et iustificationibus dñi sine q̄rela. et non
erat illis filius eo q̄ eēt elizabeth ste-
rilis. et ambo ꝓficientes in diebꝫ suis.
¶ Euāgelice narrationis exordiū a zacharia su-
mit et natiuitate iohānis. murū ante murū edifi-
cens. minꝰ aū maꝰ. Nā qui vgo partura erat ꝓ-
rauit gm̄ vt vetus ꝓtrahit̄ corpet. Declarat aūt tēpꝰ
cū dicit fuit in diebꝫ herodis. Et adiit dignitatem
cū subdit regis iudee. Alius aūt herodes fuit. q̄ iohā
nē occidit. sꝫ ille tetrarcha fuit. hic aūt rex ¶ Beda
tēpe aūt herodis alienigene regis dñico attestat̄
aduentui ꝓtreductū nāq; fuerat. q. nō defuit ꝑncipꝭ
de iuda neq; dux de femore eiꝰ donec veniret qui mit
tendꝰ est. Ex quo enī patres ex egipto exierūt. sue
gentis iudicib̄ vsq; ad samuel ꝓphām ac deinde regi
b̄ vsq; ad trāsmigrōez babilonis regebant̄ ¶ Post re
ditū vero babilonie ꝑ pontifices rerū sūma gerebat̄
vsq; ad hyrcanū regē simul et pontificē. q̄ ab hero
de intempto. iudee regnū ip̄i herodi alienigene missu
augusti cesaris tradit̄ gubernandū. Cuiꝰ xxxi. āno
iuxta ꝓphenā suꝑdictā. q̄ mittendꝰ erat aduenit.
¶ Ambro. Docet aūt nos diuīa scriptura nō solum
mores in hꝭ q̄ ꝑdicabiles sunt. sꝫ etiā parētes opor-
tere laudari. vt veluti trāsmissa īmaculate puri-
tatis hereditas. in hꝭ q̄s volumꝰ laudare ꝓcellat
nō solū igit̄ a parentib̄ sꝫ etiā amīcoz̄ib̄ sm̄ iohis

nobilitas ꝓpagat. nō secularī potestate sublimis. sz re-
ligiōis successione venerabil. Plena ē laudano que
gen⁹ mores. officiū. factū. iudiciū cōprehendit officiu
in sacerdocio. vnde dicat sacerdos ꝙd nōie zacharias
V Beda. in omelia. De sacerdotali ꝓsapia enī iohes
ortus vt eo potenᵹ mutatōe sacerdocij ꝓmizaret
q ipm ad sacerdotale gen⁹ ꝓtinere claresceret V Am-
bro. Gen⁹ aūt cōprehendit in maiorib⁹. vñ seq⁻
supiores De vite abia id ē nobilis inter familias V Beda
Erant enī ꝓncipes sanctuarij id est sūmi sacerdotes
tam de filijs eleazar. q̄ de filijs ithamar. q̄z vices
sēdm mīsteria sua vt ingredient⁻ domū dei die ꝛxiij
sortib⁹ dauid distinxit. In qb⁹ familie abia de qua
zacharias ortus ē. sors cōtigit octaua. Nō aūt
frustra ꝑmᵹ nou testamēti ꝑco in octaue sortis
uice nasc⁻. q̄ sicut septenario sepe numero ꝓpt
sabbatū vetus testamētū. sic nouū aliquotiens ꝑ
octonariū ꝓpter sacmentū dnīce vel nīe resurrec-
tiōis exprimit⁻ V Theo Volens eaā ostendere q̄ le-
galiter ex sacerdotali gnīe erat. subdit Et vxor illi
de filiab⁹ aaron et nomē eī elizabeth Leuitica ꝛxij
Nō enī ꝓmittebat⁻ de alia tribu vxorē accipe. sz de
sua. Elizabeth interꝓtat⁻ requies. Zacharias vero me-
moria dnī V Beda in omelia. Justis enī paretib⁹
iohes est genit⁹. vt eo cōfidenᵹ iustitie ꝑcepta ꝓfis
daret. quo hec ipā nō quasi nouiᵹ didicisset. sz ve
lut hereditario iure a ꝓgenitorib⁹ accepta seruaret
Vnde seq⁻ Erant aūt ambo iusti ante V Ambro. deū
Et sic mores in eētate cōprehendit. Bene aūt dicit
ante deū. Fieri enī potest vt alīqs affectata boni-
tate populari iust⁹ videat⁻ michi. iustus aūt ante
deū nō sit. si iustitia nō ex mētis simplicitate forme
tur. sz adulatione simulet⁻ ꝓfecta igit⁻ laus est
ante deū iustū ee. solus enī ꝓfectior ē q̄ ab eo ꝓbat⁻
q̄ nō potest falli Factū aūt cōprehendit i mādato
i iustificatōe iudiciū. vnde seq⁻ Incedētes in oībus
mādatis et iustificatiōib⁹ dnī Cū enī mādatis
celestib⁹ obedim⁹. i mandatis dnī incedim⁹ Cum
cōgrue iudicam⁹. tenere dnī iustificatiōes videm⁻
ꝓuidere aūt oportet bona. nō solū cora deo. sz etiā
cora hoib⁹. vñ seq⁻ Sine q̄rela Nulla enī q̄rela
ē vbi et mētis bonitas cōcordat et factu. et plerūq;
iustitia durior hoīm querelā exarat V Orige. Po-
test enī aliq̄d iustū iniuste fieri. vt si iactātie causa
q̄s paupi elargiat⁻ q̄ nō est sine q̄rela. seq⁻ Et nō
erat illis filⁱ eo q̄ erat sterilis elizabeth et ābo
ꝓcessissent i diebⁱ suis V Crisⁱ. Non solū aūt
elizabeth erat sterilis. sz etiā ꝓiarcharū cōiuges
Sara. rebecca. rachel. q̄ dedecus erat antiquis
nō possumⁱ dicere q̄ pm effectus eēt sterilitas.
cūctis iusti cūcti vtuosi. hoc aūt fuit sterilitatis
causa vt cū videris virginē pariētē dnm. nō sis
incredul⁹ exercitatus mentē tuā in aluo sterliū
V Theo. Et vt etiā tu addiscer⁻ q̄ ex dei multipli-
catiōne filioz nō appetit corpalē sz magis spūale

Ꝓcesserāt aūt ambo. nō solū sēdm corpus. sed ꝑm
spm ascensiōes in corde ponētes et vitā suā vt die
et nō vt nocte habētes q̄si in die honeste ābulātes.

Factū est aūtē cū sacerdocio fungeretur
zacharias in ordine vicis sue ante deum
sēdm cōsuetudinē sacerdocij. sorte exijt vt
incensū ponerēt ingressus in templū dnī
Et oīs multitudo ꝓpli erat orans foris
hora incensi.

V Beda. Per moysen dns vnū cōstituit sūmū sa-
cerdotē. cui mortuo vnus succedere iussit. et hoc vsq; ad ordine
ad dauid tempora seruatū est a quo plures fieri dnō
agente decretū est Vnde nūc zacharias in ordine
vicis sue sacerdotio fūctus esse asserit⁻ cui dicit⁻ Sm
est aūt cū sacerdotio fungeret⁻ zacharias. i ordine vi-
cis sue aīe deū. sēdm cōsuetudinē sacerdocij sorte exijt
vt incēsū poneret ingressus in templū dnī V Ambro.
Videt⁻ aūt hic zacharias sūmⁱ designari sacdos. q̄
semel i anno solus sūmⁱ sacerdos in sēdo sanctuario itra-
bat nō sine sanguīe quē offerret ꝓ se et ꝓ ꝓpli delictis
V Beda. Nō aūt nūc noua sorte electus ē cui incen-
sū eēt addendū sz ꝓsisti sorte cū ex ordine suu pōtifica-
tus in vicem abia succederet Sequit⁻ Et oīs mul-
titudo ꝓpli erat orans foris hora incēsi. Incensū in
sca scōz a pontifice deferri expectāte foris templū
onu ꝓplo denio die septimi mensis ē iussū. t hāc die
expiatiōis siue ꝓpitiatiōis vocari. Cuⁱ diei mīsteriū
aplus ad hebreos pandens. Jhesū ondit pontificē
ee verū qui in sanguīe ꝓprio celi secreta subyt. vt
ꝓpitiū nobis faceret patrem. et interpellaret ꝓ pīs coz
qui adhuc ꝓ foris oratēs expectāt V Ambro. Hic est
aūt ille sūmⁱ sacerdos q̄ adhuc sorte q̄ritur. q̄ ver⁻
adhuc ignorat⁻ Qui enī sorte eligit⁻ humano iudi-
cio nō cōprehendit⁻ Ille igit⁻ q̄rebat⁻ et alius figu-
rabat⁻. verus eternū sacerdos q̄ nō hostiarū cru-
ore sz ꝓprio pīem deū generi reconciliaret humā-
no. et tūc q̄dem vices erat. nūc aūt e perpetuitas

Apparuit aūt illi angelus dnī stans a
dextris altaris incēsi Et zacharias turbatus
est vide. et timor irruit sup eū Dixit aūt ad
illū angelus. Ne timeas zacharia. qm ex-
audita est deprecatio tua et vxor tua eliza-
beth pariet tibi filiū et vocabis nomē eius
iohānē. et erit tibi gaudiū et exultatio. et mul-
ti in natiuitate eius gaudebūt.

V Crisⁱ. Ingressus zacharias in templū vt preces fer-
ret. prāstis ad deū. et q̄si dei et hoīm mediator. vidit
angelū intus stantē. vnde dicit⁻ Apparuit aūt illi ange-
lus dnī a sinis dextris altaris incēsi. V Ambro. bene appa-
ruisse dicit⁻ ei. q̄ eū repente cōspexit et hoc spectabilit⁻
aut de angelo aut de deo scriptura diuina tenere cōsue-
uit. vt qd nō potest ꝑuideri apparere dicat⁻ Nō enī
similiter sensibilia vident⁻ et is cuⁱ in voluntate situ

est videri et cui⁹ nature est nō videri ¶ Orige. Et hoc nō tm̄ in p̄nti sc̄lo dicim⁹. sz et in futuro nō migrauerim⁹ a mūdo nō oīb⁹ vel deus vel angeli apparebūt. sz ille tm̄ videbūt q̄ mūdū habuit cor. Locus aūt nō nocere poterit quēq̄ nec nocuit ¶ Crisō Manifeste apparuit aut nō in somnis. eo q̄ nimis arduū annūciabat. Vnde manifestiori et mirabiliori visiōe egebat. ¶ Damascen⁹ Camē angeli nō vt sūt hoīb⁹ patefiūt. sz trāsfigurati quit possūt visores aspicere in q̄dcūq̄ iussent dn̄s ¶ Basilius. Quit aūt altaris incensi. eo q̄ et alterū erat altare deputatū ad holocausta ¶ Ambro. Nō īmerito aūt ag̃el⁹ videt. in tēplo q̄ veri sacerdotis ānūciabat. iam aduent⁹. et celeste sacrificiū parabat. in q̄ angeli ministrarēt. nō em̄ dubites assistere ag̃elū q̄n xp̄us immolat. Apparuit aūt a dextris altaris incensi q̄ diuine insigne misericordie deferebat. Dn̄s em̄ a dextris ē mihi ne cōmoueat ¶ Crisō Nō potest aūt homo quātūcūq̄ sit iustus absq̄ timore cernere angelū. Vnde et nūc Zacharias aspectū nō tollerans p̄sentie angeli. nec fulgorē illū valens sufferre turbat. Et hoc est q̄d subdit. Et Zacharias turbatus ē videns. Sicut aūt auriga preruto lorarū dimittēte corruūt equi p̄cipites. totaq̄ q̄driga puertit. sic accidere cōsueuit aīe quocūq̄ ab aliquo stupore vl̄ sollicitudīe depmit. vnde et hic subdit. Et timor irruit sup ēū ¶ Orige. Noua quippe facies humanis se obtutib⁹ p̄bens turbat mentē animūq̄ cōsternat. Vnde angel⁹ sciens hanc humanā ē naturā p̄mū p̄turbationi medet. Nā seq̄t. Ait aūt ad illū angelus. ne timeas Zacharia ¶ Athanasi⁹ i vita anthonij. Vnde nō difficilis ē bonor̄ spūū malor̄q̄ discretio. Si em̄ post timorē sūcesserit gaudium. a dn̄o venisse sciam⁹ auxiliū. q̄ securitas anime p̄ntis maiestatis indiciū ē. Si aūt incussa formido p̄manserit. hostis est q̄ videt. Nō solū aūt timentē respallat. sz etiā nouo letificat nūcio subdens. Quīm exaudita ē deprecatio tua. et vxor tua elizabeth pariet tibi filiū ¶ Aug⁹. d. ques. euā. Vbi p̄mo hoc attendendū est. q̄ nō est verisimile vt cū p̄ces p̄li vel salute vel redēptiōe sacrificiū ille offerret. q̄ potuerit pubes⁹ votis reluctis hom⁹ senex vxorē hīs ānū p̄cipiēdis filys orare p̄sertim. nā nec orat aūpe q̄d acceptūrū ēe desperat. Vsq̄ adeo aūt ille iam se habiturū filios desperabat. vt hoc ag̃elo p̄mittenti nō crederet. Ergo q̄d ei dicat. Exaudita ē deprecatio tua. p̄ p̄li intelligendū est cui⁹ populi q̄m salus et redemptio et p̄cor̄ abolitio p xp̄m futura erat. adhuc nūcupat. Zacharie nascetur⁹ fili⁹. qua p̄cursor xp̄i destinabatur ¶ Chrisō. Vel q̄ sit exaudita ei⁹ deprecatio p hoc. q̄ gigned⁹ erat ei filius damās. Ecce agn⁹ dei. qui tollit p̄cā mūdi ¶ Theo. Quasi tpō dicente. Vnde erit mihi hoc manifestū aut angel⁹ ex hoc q̄ elizabeth pariet. credes q̄ p̄cā p̄li sunt remissa ¶ Ambro. Vel aliter. plena sēper et redūdanna sunt diuina b̄nfica nō exigue cōstructa munere. sz vberi bonor̄ congeriē et hic p̄ mū p̄cedis fructū p̄mittit. Deinde sterilis partus vteris tui⁹ nomē p̄enūciat dicens Et vocab⁹ nomē eius iohānē Beda. Singularis meriti indiciū datur. q̄a eius hoīb⁹ a deo vel imponit nomē. vel nūciat ¶ Crisō sup iohānē. Illud q̄q̄ oportet exprimere. q̄m in q̄bus ab ip̄a teneritate infantie virtus refulgere debebat. a p̄mpto diuinit⁹ sumebāt noīa. Hys vero q̄ postea debebant exacerbare. nomē postea imponebat ¶ Beda. iohes g̃e int̄pretat in quo ē gr̄a. vel dn̄i gratia q̄ noīe declaratur. p̄mo parēt⁹ ei⁹ gratiā q̄bus deceptis nasceret et filius ēe donata. Deinde ip̄m iohānem q̄ magnū coram dn̄o erat futur⁹ postremo ex̄a filys israel quos ad dn̄m ēet cōuersur⁹. Vnde sequit. Et erit gaudium tibi et exultatio ¶ Orige. q̄n em̄ iustus orit⁹ in mūdo ministri natiuitatis ei⁹ letantur. q̄n vero ille nascit⁹ q̄ quasi ad penas et argastulū relegat⁹ minister cōsternat. et concidit ¶ Ambro. Sanct⁹ aūt nō nō solū penū gr̄a. sz etiā salus ē pluriōr̄. vnde sequit. Et multi in natiuitate ei⁹ gaudebūt. admonet hoc loco sc̄or̄ generatiōe letari. admonet parētes gr̄as agere. Nō em̄ mediocre mun⁹ est dei. dare liberos ꝓpagatores generis. sucessionis heredes.

Erit em̄ magnus coram dn̄o. et vinū et sicerā nō bibet et sp̄ū sc̄o replebit adhuc ex vtero matris sue et multos filiorū israhel conuertet ad dn̄m deū ipsor̄ et ipe p̄cedet ante illū in sp̄u et virtute helie. vt conuertat corda patrū in filios. et incredulos ad prudentiā iustorū parare dn̄o plebē perfectam.

¶ Ambro. Post letitiā plurimor̄ magnitudo virtutis p̄mittit. cū dicit. Erit em̄ magn⁹ coram dn̄o. Nō corpis sz aīe magnitudine declarant. Est coram dn̄o magnitudo aīe magnitudo virtutis ¶ Theo. Multi nāq̄ magni dicūt. sz coram hoīb⁹. nō coram deo. sicut hypocrite. Ita aūt et parentes iohānis iusti coram dn̄o dicti sunt ¶ Ambro. Denīq̄ nō fines alicui⁹ ꝓpagauit imperij. nō triūphos belli certaminis reportauit. sz q̄d est aplius p̄dicans in deserto. delicias hoīm corpisq̄ lasciuiā magna ai virtute depressit. Vnde sequit. Et vinū et sicerā nō bibet ¶ Beda si cetera int̄pretat ebrietas. q̄ vocabulo hebrei oīe q̄d inebriare potest poculū siue de pomis siue de frugib⁹ seu de qualibz alia materia cōfectū significant. Sp̄ū vero in lege nazareor̄ erat vino et sicera tpe observatiōis abstinere. Vnde iohānes ceteriq̄ tales vt semp nazarei id est sc̄i manere possint. semp hys abstinere satagūt nō em̄ decet vino in quo est luxuria inebriari eū qui musto spūs sc̄i desiderat ip̄leri. Vnde recte cui vini ebrietas tollit. spūs gr̄a cumulat. Sequit aūt Et sp̄u sc̄o replebit adhuc ex vtero matris sue ¶ Ambro. Cui spūs sc̄i infundit mag-

narū est plenitudo virtutū Siquidē sanctꝰ iohēs
aūtꝫ nasceret matris adiut in vtero posit spiritus
accepti grām designauit cū in vtero parentis exilies
dnī euāgelizauit aduētū Alius est spūs vite huius
alij grē Ille nascendo sumit exordiū moriendo defec
tū iste nō etatib⁹ cohercet nō obitu extinguit nom
aluo mris exclusit Grecus Qd aūt erit opus io
hānis qđ ve p spm scm paget ostendit subdēs Et
multos filioꝝ israhel conuertet ad dnm deū ipsoꝝ
Origenes Johānes qdē plurimos cōuertit dnō
aūt opus est vt ōnes ad deū prem cōuertat Beda
Cū aūte iohānes q xpo testimoniū phibens. eius
fide pplos baptizabat. dicit filios isrl ad dnm deū
ipoꝝ cōuertisse patet xpm dnm deū ee isrl Unde
desinant ariani xpm dnm deū negare Et rubescat
fotinian⁹ xpo ex vgine priapū dare Cessent ma
nichei aliū ppli israhel atz aliū xpianoꝝ deū ere
dere Ambro. Nō aūt egem⁹ testimoniō q plu
rimoꝝ scōs iohānes corda cōuertit i quo nobis
pphetice scripture et euāgelice suffragat. Vox
enī clamātis in deserto. Parate viā dño. Ionē
enī de se. z de dño pdicabat pmūcius xpi Et ide se
quit. Et ipe precedet ante illū in spū et vtute he
lie. hū precedet ante illū q pmūcius natꝰ et pmū
cꝰ mortuꝰ est. Bene eaī nūgit In spū et vtute he
lie. Origē. Nō dixit in aīa helie sed in spiritu
et vtute Spūs enī q fuerat in helia venit i iohāne
et similiter virtus eius Ambro. Nūqd enī sine v
tute spūs vel sine spū virtus. Et ideo in spū et vir
tute. q scūs helias et vtutē habuit magnā et grāz
Ut virtutē vt ad fidē aios pplos a pfidia retorqueret.
virtutē absteniēe atz patientie. et spm pphetādi
In deserto helias In deserto iohes. Ille achab regis
ſrām nō quesiuit. hic sprenit herodis Ille iordā
nē diuisit hic ad lauacrū salutare cōuertit. Ille
priꝰ his sequēs dnm paulo⁹ aductus Beda
q aūt de helia per malachiā pdictū est hoc an
gelū de iohāne dicit cui subdit. Ut cōuertat cor
da patrū in filios. spūale antiquoꝝ scōꝝ sacrāa
plis pdicando infundens Et incredulos ad prudē
tiā iustoꝝ Que ē nō de legis opib⁹ iustiaā pre
sumere. z ex fide salutē querere Grecus vel a
liter parentes iohis et aplōꝝ iudei fuerūt. z tñ
contra euāgeliū ex superbia et infidelitate seue
bant. itaq tanq benignu filij iohānes pius et apli
cōsequēt eius veritatē mōstrabāt. i pria iustiā
et prudentiā eos attrahentes Huc eaī helias re
liquias hebreoꝝ cōuertit ad aplōꝝ veritatē Be
da Nunc vero zachariā pro plebe supplicātem
dixerat exauditū subiūgit Parare dño plebē
pfectā. in quo docet. q ordine plebs eadē saluari
et pfia debeat. ad pdicatoꝝ z iohis penitendo
et credendo in xpm Theo. vel aliꝰ Johānes ple
bē paūt. nō incredulā. z pfectā. idē pparatā ad
suscipiendū xpm Orige. Narrametū aūt iohis

vsq nūc explet in mūdo Quicūq enī creditur est
in illm xpm antea spūs et vtus iohis ad aīam illi
venit et pparat dño populū perfectū.

Et dixit zacharias ad angelū unde hoc
sciam. Ego eū sū senex. et uxor mea pec
sit in diebus suis Et respondens angelus
dixit ei Ego sū gabriel. q assto ante deū et
sū missus loqui ad te. et hec tibi euangeli
zare Et ecce eris tacens et poteris loqui usq
in diem nativitatis q hec fient. pro eo q nō
credidisti verbis meis q implebūt tpe suo Et
erat plebs expectans zachariā et mirabat
q tardaret ipse in templo Egressus aūt nō
poterat loqui ad illos Et cognouerūt q vi
sionē vidisset in templo. et ipse erat innu
ens illis et permansit mutus.

Crisꝰ. habito respectu zacharias ad ppā etatē. quin
etiā cōiugis sterilitate aspecta diffisus e Unde dixit
Et dixit zacharias ad āgelū Unde hoc sciā q̄si dicat.
quō hoc fiet Et causā dubitationis subdit. Ego enī sū
senex. et uxor mea presset in diebꝰ suis q̄si diceret
etas intēpesta natura inepta ego generās debilis
terra sterilis. Nō aūt censet ppt hoc dignꝰ ee vena
sacerdos. dū fertilem veri expostulat. quicūq enī de
aliquē indicat optet in fide suscipi. Nā sup huius
modi disceptare cōtumacis est aīe. unde seqtur.
Et respōdens angelꝰ dixit ei. Ego sum gabriel. q
asto ante deū Beda. q̄si diceret. Si homo talia
signa pmitteret impune signū flagitare liceret
at cū angelus pmittat iam dubitare nō decet Seqt.
Et missus sū loqui ad te hec tibi euāgelizare Crisꝰ
Ut cū audias me a deo missū fore nichil humanū
ex hys estimes q tibi dicūt. Neq enī ex me loquor
sz mittentis relata denūcio. hoc ē enī nūcij bonitas
ut nichil ex se referat Beda. Ubi notādū est. q
angelus se et ante deū stare et ad euāgelizandū
zacharie missū ee testat. Gre. i omelia Quia
et cū ad nos venūt angeli. sū exteriꝰ implet mīste
riū ut tū nūq interius desint p cōtemplationē.
Qua et cum sūr arptꝰ ē angelicꝰ spūs. sūmꝰ tū spūs
qui deꝰ ē. cui cū sit raptus nō est. Angeli itaq etiam
missi ante ipm sunt. et quodlibz missi veniant.
intra ipm currūt Beda. dat aūt ei signū qđ vo
gat. ut qđ distredendo locutus ē. iā tacendo credē
re discat Unde seqt. Et ecce eris tacens. et nō po
teris loqui Crisꝰ. ut a vi generatiua ad organa
vocalia vitula trāferat. Nec intuitu sacerdo
cij ei parcit. Sed ob hoc plectebat amplius. q cui
ca fidē ceteris pesse debebat. Theo. Sz q vbū qđ
augi nō habet. potest eā surdū significare. q.
bene talis eris surdus et nō poteris loqui. Cōue
nienter enī hꝫ duo passus est. tāq enī inobediens iu
ditatē intuit. et tāq contradictoꝝ taciturnitatē
Crisꝰ dicit aūt Et ecce q̄si diceret i hoc instanti.

Dz cōsidera miseraōēz dñi in hoc q̄ sequit. Vsq; in diem quo hec fient quasi diceret. Cū per aduēt verū q̄d dico ostendo. et noueris te nunc punitū. tūc te de pena eripiā Et causā pene oñdit. cū subdit. Pro eo q̄ nō credidisti verbis meis q̄ implebūt in tp̄e suo. nō attendens virtutē ei⁹ q̄ misit me aut ego assisto Di aūt is qui erga natiuitatē mortalē intre dul⁹ erat. ponit. qualiter q̄ celestē et ineffabilē ca lūpniat. vitabit vlnonē ¶ Grecus. Dū aūt hec mtr insec⁹ agerent dilacio tp̄is admirari cogebat expectantē forinsec⁹ multitudinē Vnde sequit Et erat plebs expectans zachariā et mirabant q̄ tardaret ip̄e in templo. Cui; p̄diūsa vagaret suspitio. q̄libz dictabat ad libitū donec zacharias egrediens do cuit silendo q̄d latendo p̄essus e. vñ sequitur Egress aūt nō poterat loq̄ ad illos. et cognouerūt q̄ visio nē vidisset in tēplo Theo. Innuebat aūt p̄plo zacha rias forte causā tarditatis interrogāti. quā loqui nō valens. p nutū declarabit. vñ sequitur. Et ip̄e erat innuens illis et p̄mansit mut⁹ ¶ Ambro. Est aūt mutus q̄dem sine verbo corpales actus indi care moliens. nec exp̄mens eius voluntatem.

Et factū est vt impleti sunt dies officij ei⁹ abijt in domū suā Post hos aūt dies cōce pit elizabeth vxor eius. et occultabat se mē sibus quinq; dicens Quia sic fecit michi dñs in diebus quibus respexit dñs auferre obpro briū meū inter homines.

¶ Beda. Dicas sue tp̄e pontifices tēpli tm officijs mācipati nō solū a cōplexu vxoriū. sz ap ipō quoq; domoz suarū abstinebāt ingressu. Vnde dicit Et factū e vt impleti sunt dies officij eius. abijt i domū suā Quia enī tūc sacerdotalis ex stirpe aaron suc cessio q̄rebat necessario tēpus substituende soboli procurabat. Et q̄ nūc nō carnalis successio sz p̄o fectio spūalis inquirit sacerdotib⁹ vt semp altari queant assistere. sp castitas obseruāda p̄cipit. Post hos aūt dies cōcepit elizabeth vxor eius. post dies sc̄z officij zacharie cōpletos. Gesta aūt sunt hec mense septēbri. kalēdas viij octobris quādo optebat iudeos ieiunū sc̄enophegie celebrare imminente eq̄ noctio i quo incipit nox ee maior q̄ dies. q̄ xp̄m optet crescere. iohānem aūt minui Vter frustra tūr dies ieuniozz erant. q̄ p iohāne erat hoib⁹ afflictio pe nitentie p̄dicāda sequitur. Et occultabat se mesib⁹ quinq; ¶ Ambro. Que causa occultacōis nisi pudoris Dūt enī queda tp̄e p̄scripta cōiugio q̄n dare operā preandis liberis sit decoz. dū anni vigent. dū suscipiendoz liberoz spes e. at vbi et natura eui senect⁹ successerit. et etas e regendis liberis abilior q̄ creandis. pudor e legittimus licet fetus gestare indicia. et grauari aliene etatis onere. et tumescē aliūd nō sui tp̄is fructu. Pudeat q̄ p̄tet etatē. vnde intelligi p̄t causa. q̄ iā non conueniebāt uter se cōiubitu cōiugali Neq; enī ea q̄ senilē nō erubescē ret coitū. erubescēret p̄tū Hec tm erubescat onus pa rētis q̄ deū nesciat misteriū religiois Dz q̄ occulta bat se q̄ cepit filiū. iactare se cepit q̄ generabit p̄phetā ¶ Oruge. Et ideo dicit. q̄ensib⁹ quinq; id e do nec maria cōcipet. et fetus ei⁹ exultans cū gaudio p̄phetaret ¶ Ambro. Et q̄uis p̄tus sui erubescēret etatē. rursus earuisse se gaudebat obpbrio dicens Quia sic fecit michi dñs ¶ Crisp. Saluet soluit ste rilitatē dñs donū sup̄ naturā cōcessit Expetra ifruc tuosa spinas vrētes p̄duxit. abstulit decetus dū ge nitrice fecit Vnde sequit In diebus q̄bus respexit auferre obpbriū meū inter hoies ¶ Ambro. Pudor enī est femine nupturū p̄mia nō habere. q̄b⁹ hec sola e causa nubendi. ¶ Crisp. Dupliciter ergo gaudet dū et nota sterilitatis ipām eripuit dñs et q̄m illus trē p̄tū enixa e. Nō enī vt in ceteris gignendi sol⁹ cōiubi⁹ interuenit sz gra celestis huius ortus fuit ex ordiū ¶ Beda. Ministrat aūt p̄ sacerdotū zachariū iudeoz p elizabeth potest lex ipa designari. q̄ sacer dotū doctrinis exercitata spiritales deo filios gigne re debat. sz nō valebat q̄ neminē ad p̄fectioēz adduc it lex. Erant ambo iusti. q̄ bona e lex et sacerdotiū p illo tp̄e fm Ambo p̄cesserāt in diebus suis. q̄ adue niente xp̄o iā incuruant ad senium Ingredit zacha rias tēplū. q̄ sacerdotū est intrare in sanctuariū mis teriozz celestiū sforis orat multitudo q̄ mistica pe netrare nesciat neq̄t Dū altari thimiama ponit nasaturū iohānē agnoscit. q̄ dū doctores flāma diuine lectionis ardent. grām dei p ilīm p̄ditur am reperiūt. et hoc p angelū q̄ lex p angelos ordinata est ¶ Ambro. In vno aūt vox tocius plebis obmutuit. quia in vno totus ad deū loquebat p̄plis. trāsiuit enī ad nos dei vbū. et in nobis nō taceat Mutus est qui nō intelligit legē. Cui enī tibi magis videat mutus ee qui sonū q̄ qui misteriū nescit. Innuenti silis e p̄plis iudeoz. qui actuū suoz p̄stare nō p̄t rationem ¶ Beda. Et tm elizabeth cōcipit iohānē q̄ ulteriora legis sacramēta xp̄i abūdant ¶ Cōceptū quinq; mesib⁹ occultat. q̄ moyses quinq; libris misteria xp̄i designat Deu q̄ xp̄i dispensatio i quinq; mū di etatib⁹ per sanctoz dicta vel facta figuratur.

In mense aūt sexto missus est angelus gabriel a deo in ciuitatē galilee cui nomen nazareth ad virginē desponsatā viro cui no men ioseph de domo dauid et nomē virginis ma

¶ Beda q̄. carnario xp̄i vel sexta etate sdi ¶ Vita futura vel ad ipleciozz legis erat p̄futura. recte sexto mēse cōcepti iohis missus ad mariā angel⁹ nasaturū nūciat saluatorē Vnde dicit In mense aūt sexto mense sextū. marcii intellige. cui⁹ xxv die dñs nr et cōceptus tradit et passus. sicut et xxv die mensis decembris natus. q̄ si vel hoc die vt nonulli arbitrant equinoctiū vernale. vel illo solsticiū brumale fieri

Capi primū

tredam⁹. cōuenit cū luas intremēto cōpi vel nasi
eū q illūinat oēz hoīem veniētē in hūc mundū At
si quis antedūte natiuitatis et cōcepcōis tempus
cōsiderat luce vel tenebras superare
cōuerent. diam⁹ et nos q iohānes ante facē aduē
tus eius regnū celoz euangelizabat ✠ Basilius Ade
unt aūt nos celestes spūs nō quasi ex seipis sz ex eo
q diuine sapientie dapē cōspiciūt. Unde seqtur
Missus ē angel⁹ gabriel a deo. ✠ Grego. i home.
Ad mariā eū virginē nō qlibet angel⁹. sz gabriel
archangel⁹ mittit. ad hoc quippe mīsteriū sūmū
angelū venire dignū fuerat. q sūmū oīm nūcia
bat Qui idcirco primato noīe censet. vt significet
p vocabulū in opatione qd valeat. Gabriel enī
dei fortitudo nōiat. p deū ergo fortitudinē nūcian
dus erat. q virtutū dns et potens in plio ad bella
das potestates aereas venebat ✠ Glosa Additur
aūt et locus quo mittit. cū subdit. In ciuitatē gali
lee cui nomē nazaret Nazareus enī id ē sanctus
sco nūciabat. ventur⁹ ✠ Beda i omelia. Aptum
aūt hūane restauracōis principiū. vt angelus a
deo mitteret. ad vginē. ptu cōsecrandā diuino. q
prima pōnoīs hūane fuit causa cū serpens a dia
bolo mittebat. ad mulierē. spūs superbie decipiendā
Unde seqt. ad virginē ✠ Aug⁹ de sā vginitate Illū
enī solū vginitas decenter parere potuit. Oportebat
enī caput ntm. pt insigne miraculū q in sua
natiuitate parem habere nō potuit. sdm corpus
nasa de virgine erat sdm spm nasciturā ✠ Hiero.
i sermone assūpcōis. Et bene angelus ad vginē
mittit. q sp ē angelus cognata vginitas. pro
fecto i carne pter carnē viuere nō terrena vita
ē sed celestis. ✠ Crisp. nō aūt aūt angel⁹ post ptu
nūciat vginī ne nimiū inde turbaret. Et ideo
ante cōceptionē illā alloqt. nō in somnis imo visi
biliter assistit. Ila quasi magnā valde relationē
ampiens. egebat ante rei eventū visione solēpni
✠ Ambro. Bene aūt vtrūq posuit scriptura. vt et
desponsata eet et vgo. Deqtur enī desponsatā viro.
Virgo vt exps virilis cōsortij videret. Desponsata
ne temerate vginitatis adiret. infamia cui q
uis alius corruptele videret. insigne pferre. Valuit
aūt dns aliquos de suo ortu q de mris pudore du
bitare. scrbat enī tenerā ee vginis ee verecūdiā t
lubricā fumā pudoris. nec putauit ort⁹ sui fidē
matris iuuys astruendā. Veruat. itaq sic mare
sinat pudore integra. ita iuiolabil opinione vgi
nitas Ner decuit sinistra vginib⁹ opinione vuētu
bus velamē excusacōis relinqui q ifamata nū
q dū videret. Quid aūt mireris qd herodi posset as
scribi si natū vidissent. ex adulterio pfectū. qd
modū aūt ipe diceret. Nō veni legē soluere sz ad
iplere si videret. cepisse a legis iniuria. cū ptus in
nupte lege dapnet. Quid q eā fides marie vbis
magis adsensit. et mēdaq causa remouet. Videret.

primū

enī culpā obūbrare. noluisse mēdacio iuncta preg
nans Causā aūt menaedi despōsata nō habuit cū
cōiugij pmiū gra nupciarū partus sit femineū
Nō mediocris qq causa ē vt vginitas marie falle
ret. principē mūdi. q cū desponsatā viro cerneret.
ptū nō potuit habere suspectū ✠ Orige. Si enī
nō habuisset sponsū statī cogitatio tanta diabolū
subrepisset. quō q nō nupsit cū viro pregnans
eet debet iste cōceptus ee diuin⁹. debet aliq hūana
natura ee sublimis ✠ Ambro. Dz tm magis refellet
pncipes sdi. demonū enī malicia facile ea occul
ta deprehendit. At vero q secularib⁹ vanitatib⁹
occupant. scire diuina nō possūt. qui ea loci ple
nior testis pudoris marit⁹ adhibet. qui posset
et delere iniuria et vindicare opprobriū. si nō agnos
ceret sacramentū. de q subdit. Cui nomē erat ioseph
de domo dauid ✠ Beda i omelia. Add nō tm ad ioseph
sz ea ptinet ad mariā. Legis nāq erat pceptū vt de
sua qsq tribu aut familia acciret vxorē. Deqtur et
nomē virgis maria ✠ Beda sup lucā. Maria he
braice stella maris. syriace vero dna vocat. et me
rito qz hec totius mūdi dnm lucem seculis meru
it generare ptyennē.

Et ingressus angelus ad eā dixit. Aue gratia
plena dns tecū benedicta tu in mulieribus Que
cū audisset turbata est in sermone eius et co
gitabat qualis esset ista salutatio.

✠ Ambro. Disce vginē morib⁹ sola i penetrabilib⁹
quā nemo vir⁹ videret solus angel⁹ reperiret Dn
dixit. Et ingressus angelus ad eā Et ne qde de gra
deprauaret. affatu. ab angelo salutat. ✠ Grecus.
Contra voce prius edita mulieri dirigit. nūc sermo
ad vginē. i illa doloris ptus ē causa pīn punita
In hac p gaudiū mestitia pellit. Unde iocunditate
nō absurde pmittit. angelus vginu dicens. Aue
q aūt digna cognasceret. sponsaliū attestat. cū
dicit. gra plena. qsi enī quedā carta aut dos sponsi
ostendit. q fecunda sit gratis Horū enī que dicit hs
sunt sponse. alia sponsi. ✠ Hiero. i sermone de as
sūpcione Et bene gra plena. q ceteris p partes pstat.
In Marie vero simul se totā infudit gre plenitudo De
re gra plena. p quā largo spūs scī ymbre suffusa
ē omnis creatura Jam aūt erat cū vgine. q ad vgi
nē mittebat angelū. et pressit nūciū suū dns. nec
teneri potuit locis. q oībus habet. in locis Unde
seqt. Dns tecū ✠ Aug⁹. i sermone de natiuitate
Magis q mecū. ipe enī in tuo ē corde. in tuo sit ute
ro. adimplet mentē adimplet ventrē ✠ Grecus.
Hoc aūt ē totū legalis cōplemētū Dei enī verbū
vt sponsus sup rationē vnionē efficiēs tā q ipe ger
minās id ē q germinat⁹ totā naturā hūanā si
bi pi cōformauit. Ultimū vero ponit tā q pfec
tissimū et cōpendiosū Benedicta tu in mulieribus Una
sz p cūctis mulieribus. vel ea benedicit in te mulie
res sicut mares in filio Deo magis vterq in vtrisq.

q ī sua natiuitate pa
radisū habere nō potuit

Velut enī p vnā et vnū femina et marem primū simul ac tristitia. sic et nūc p vnā et vnū benedictio reuocata ē et letitia et ad singulos ē ꝓfusa // Ambro. Dicit aūt vginē verecundia. q̄ pauebat. Vñ sequit. Que cū audisset. turbata ē in sermone ei⁹. Trepidare vginū ē: et ad omēs ingressus viri pauere. ōnes viri affatus vereri. Dicit ego vob⁹ vitare lasciuiā. Maria enī salutationē angeli verebat // Grecus. Cū aūt assueta foret hys visionib⁹ Euāgelista nō visioni. ſ relatib⁹ turbationē attribuit dicēs Turbata est in sermone ei⁹. attende aūt vginis et pudicā et prudentē. et auīam simul et vocē. audita letitia dictū examinauit et neq̄ manifeste obstitit p incredulitatē nec statim paret ex leuitate eue leuitatē cautus simul et durinā Zacharie Vnde sequit. Et cogitabat q̄lis eēt ista salutatio nō cōcepno Vñ adhuc ignorabat immēsitatē mistery. ſ salutatio. Nūquid libidinosa vt a viro ad vginē an diuina dī dei faceret mentionē dns terū // Ambro. Benedictiois enā nouā famulā mirabatur. q̄ nusq̄ est ante cōperta. solimare her seruabat // Euge. Si enī stetisset maria ad alui quē piā simulē fartū ēe sermonē. vtpote q̄ habebat legis sciencā. nūq̄ eā ꝙsi peregrinā talis salutatio exterruisset.

Et ait ei angelus. ne timeas maria. inuenisti enī grām apud deū ecce cōcipies in vtero et paries filiū. et vocabis nomen eius ihesū. hic erit magnus. et filius altissimi vocabitur. Et dabit illi dns deus sedem dauid patris ei⁹ et regnabit in domo iacob in eternū. Et regni eius non erit finis.

// Beda. q̄ salutationē insolita vginē turbatū viderat. quasi familiarī notā vocis ex noīe ne timere debeat iubet. Vnde dicit. Et ait ei angelus. ne timeas maria // Grecus Quasi dicēt nō accessi deceptur⁹ p̄me decepnois absolutionē depromere. Nō veni p̄datur⁹. inuiolabilē tuā virginitatē ſ cōditoris puritatis et custodis cōtubernia reserare // Nō sū serpentis mīster. ſ permētis serpentē legatus sponsalū tractator. nō insidiarū molitor. Dic ergo neq̄q̄ distrahētib⁹ ipām cōsideranōib⁹ vexari p̄misit. ne diiudicaret infid⁹ minister negocij // Crisſ. Qui aūt apud deū meretur grām. nō habet q̄d timeat. Vnde sequit. Inuenisti enī grām apud deū Qualit aūt illā quisq̄ reperiet. nisi hūilitate mediāte. hūilib⁹ enī dat deus grām. // Inuenit enī grām vgo tota deo. q̄ sp̄lēdore pudicie p̄tā exoznās aiām gratū se deo habitaculū ꝓparauit. nec solū celibatū inuiolabilē cōseruauit. ſ eā imaculatā cōsciencā custodiuit // Origē. Inuenerāt enī plures grām ante eā Et ideo subdit q̄d p̄tū est dicens. Ecce cōcipies in vtero // Grecus. Q̄d dicit ecce celeritatē et p̄sencā denotat. insinuans cū ei⁹ vbo celebratū ēe cōceptionē

Dicit aūt cōcipies in vtero. vt demōstret dnm ab ipo vtero virginali et de nra substātia carnē susape. Venit enī diuinū verbū emūdaturū naturā hūanā et ptū et nre gnationis p̄mordia. Et sine ideo p̄ter et hūano semīe. p singula sicut et nos i carne cōcipit. et nouē mensiū spacio gestat in vtero // Greg⁹ nisenus. Hz q̄m cōtingit sperabit diuinū cōcipi spm. et spiritū parere salutarē sēdm ꝓphetā Ideo addidit. et paries filiū // Ambro. Nō aūt oēs sunt sicut maria. vt dū de spū sco cōcipiūt. vbū pariant. Dicit aūt q̄ abortiuū excludāt vbū añg⁹ pariant. Dicit que in vtero xp̄m habeāt. ſ nodū formauerit // Grego. Cū aūt expectatio ptus mulieris timorē intimat. sedat timori metū dulcis ptus relatio. cū subdit. Et vocabis nomē ei⁹ ihesū saluatoris enī aduentus ē auditor timoris ꝓfusio // Beda. Ihesus aūt saluator siue saluatoris iterp̄tat // Grecus Dicit aūt tu vocabis nō pat. patre enī caret quātū ad iferiorē gnationē. sicut et matre respectu supne // Cirill. Hoc aūt nomē de nouo fuit vbo ip̄positū natiuitati cōgruens carnis sēdm illud ꝓphetic̄ Vocabit tibi nomē nouū q̄d os dī nominauit // Grecus. Verū q̄ hoc nomē cōe est sibi cū successore moysi Idcirco inuenis angel⁹ q̄d nō erat sēdm illi⁹ similitudinē subiūgit Hic erit magn⁹ // Ambro. Dictū est q̄dē enā de iohāne q̄ erit magn⁹ ſ ille ꝙsi homo magnus. Hic ꝙsi deꝰ magn⁹ late enī fundit dei vtus. late celestis substantie magnitudo porrigit // Nō loco claudit. nō opinione cōprehendit. nō estimatiōe cōcludit. nō etate variat // Euge. Vide ergo magnitudinē saluatoris quō in toto orbe diffusa sit. Aspice in celos quo celestia repleuerit. Despice cogitatiōe ad abyssos et vide eū illuc descendisse. si hoc videris pariter intuebēris ope cōpletū. Hic erit magn⁹ // Grecus. Neq̄ carnis assūpno deitatis derogat celsitudini. ymo ponus hūanitatis hūilitas sublimatur vnde sequit. Et filius altissimi vocabit. Non vtiq̄ tu impones vocabulū. ſ ipe vocabit. a quo nisi a cōsubstantiali genitore. Nullus enī filiū nouit. nisi p̄. Venes quē vero ifallibilis ē notitia geniti. nec verus iterpres ē erga ip̄positionē cōgruā nominis. ꝓpt q̄d dicit. Hic ē filius meus dilectus ab etno siq̄dē est q̄nus nūc ad nrām doctrinā nomē ei⁹ patuerit Et ideo aut vocabit. nō fiet vel generabit. Nam et ante scla fuerat cōsubstantialis patri. Cur g⁹ cōcipies. huius mr effingeris. hunc vginalis cella cōcludet cui⁹ celeste spaciū capax nō extitit // Crisſ. Cetez siq̄dē enorme q̄busdā videt. deū habitare corpus. Nōne sol cui⁹ē corpus sensibile q̄uis radios mittit. nō ledit in ꝓpa puritate Multo g⁹ magis iustine sol. ex vtero vginali mūdissimū corpus assumens. nō tm cōtaminat⁹ nō est. ymo etiā ipām matrē sanctiorē ostendit // Grecus. Et vt vginē redderet memorē ꝓphe-

tarū subdit. Et dabit illi dns deus sedē dauid pa
tris ei⁹. vt nosset hūdo. qm̄ q̄ nasciturꝰ ē ab ea ipe
ē xp̄s quē illi p̄miserāt ex dauid semīe nasciturū
// Cirill. Non tū ex ioseph ē editū corp⁹ xp̄i mūn
dissimū. sed in eū vnā lineā cognacōis p̄fluxerāt
ioseph et vgo. ex qua formā hūanitatis vnige
nitꝰ sūpsit // Basili⁹. Nō aūt in materali sede
dauid sedit dns trāslato iudaico regno ad hero
dē. sz sedē appellat dauid. i qua resedit dns in
dissolubile regnū. Vnde seq⁻. Et regnabit i domo
iacob iet̄nū. // Crisꝰ. dixit aūt ad p̄ns domū iacob
eos. q̄ de numero iudeoꝝ crediderūt in illū. Di
cit paulus dicat. nō oīes q̄ ex isr̄l sunt. hi sūt
israhelite sz q̄ sunt filij promissiōis cōputāt̄ur
i semīe. // Beda. Vel domū iacob totū iacob eccle
siā dicat. vel q̄ de bona radice nata. vl' cū oleaster
eēt. merito tū fidei i bonā est inserta oliuā //
Grecus. Nullius aūt ē meternū regnare nisi dei so
li⁹. Quo fit vt et si ꝓpt̄ incarnacōnē dicat⁻ da
uid sedē ampe. tū idē ipe in quantū deꝰ rex et nus
agnosat⁻. Seq⁻. Et regni ei⁹ nō erit finis. nō solū
in quantū deꝰ est. sz ea ā in eo q̄ homo. t in p̄nti
q̄dē habet regnū multoꝝ finaliter vero vniuso
rū ei oīa subiciant⁻ // Beda. Omittat q⁹ nestoriꝰ
dicere hoīem tm̄ ex vgine natū. et hūc a vbo dei
nō in vnitate p̄sone ee receptū. Angelus eni q̄
eundē ipm̄ p̄ēm habere dauid quē filiū altissi
mi vocari p̄nūciat. in duab⁹ naturis vnā xp̄i
p̄sonā demōstrat. Nō aūt ideo futuri t̄pis ver
bis angelus vtit⁻ q⁹ sed⁹ hereticos xp̄s ante ma
nā nō fuerit. sz q⁹ sedm eandē p̄sonā homo cū
deo idem filij nomen sortitur.

Dixit autē maria ad angelū Quomodo fiet istud. qm̄ virū nō cognosco. et respondēs angelus dixit ei Sp̄us sanct⁹ supuenīet in te. et virtus altissimi obūbrabit tibi Ideoq⁹ et qd̄ nascet⁻ ex te scm̄ vocabit⁻ filius dei.

// Ambro. Neq⁹ nō credere āgelo maria debuit neq⁹
ñ temere vsurpare diuina. vnde dicit⁻ Dixit autē
maria ad āgelū. quō fiet istud Ceperatoꝝ ē ista re
sp̄onsio. p̄ vbā sacdotis. Is aut quō fiet istud Ille respō
dit vnde hoc sciam. Negat ille se credere et ōsi fi
dei adhuc aliū q̄rit autorē Ista se facere p̄fitet⁻.
ner dubitat eē faciendū q⁹ quō fiat inquirit le
gerat maria Certe cōcipiet in vtero et pariet filiū.
ideo credidit futurū. sz quō fieret āte nō legerat
nō eni quēadmodū fieret. vel ꝓphete tāto fuerat
reuelatū. tāti eni misteriū nō hoīs fuit. sz āgelo
ore p̄mendū // Greg⁹. nisen⁹ Attende etiā mūde vgi
nis vocē ptū āmūciat angel⁹ ipa vero vginitati
timuit⁻. Prestātioꝝ ē incorruptibilitatē angelica vi
sione diuudicās. Vñ dicit⁻ qm̄ virū nō cognosco // Ba
silius Cognitio multifarie dicit⁻. dicit⁻ eni cognitionē
cōditoris sapiēcia. ac magnalia suoꝝ noticia. nec
nō mādatoꝝ custodia et q⁹ fit apud deū appropin
quatio et copula nuptialis. vt hic accipit⁻ // Greg⁹.
nisen⁹ Per igit⁻ marie vba. indiciū sūt eoꝝ q⁹ trac
tabat in mētis archano Nā si causa copule cōiu
galis ioseph despōsari voluisset. cur admiratione
ducta ē. dū sibi narrat⁻ angelo. cū nimirū ipa p̄sto
laret⁻ ad tēpus nūt effici nupta legis naturā. verū
q⁹ oblatū corp⁹ deo. ōsi q⁹dā ex sacris īuiolabile
reseruari decebat. Et ideo dicit Qm̄ virū nō cognosco
q⁹ dē Et si sis āgel⁹. tū q⁹ virū cognoscā. ex ip̄ossibilib⁹
certū⁻ Qualit⁻ igit⁻ mater ero carens cōiuge. ioseph
q̄dē in sponsū agnou // Grecus Sz cōsidera q̄liter
vgini soluit dubiū angel⁹. ac explanat īcorrupti cō
nubiū et ineffabilē p̄tū Seq⁻ eni Et rndens āgel⁹
dixit ei. Sp̄us sc̄us supueniet in te // Crisꝰ ōsi dicat
Nō queras ordinē naturalē. vbi naturā trāsiēdūt
et supant. q̄ tractāt⁻ Quis quō fiet istud qm̄ virū
nō cognosco. quīmo eopo cōtinget q⁹ ea cōiugis in
expta Nā si virū expta fuisses. nō digna ēsereris
hoc misterio. nō q⁹ ꝓhibitū sit cōiugiū. sz q⁹ vgini
tas potior. Decebat eni eōem oīm dnm et i natiui
tate nobisū p̄ticipare. et ab ea disiūgere. q⁹ eni
ex vtero nasceret⁻ habuit cōe nobisū. q⁹ aūt absq⁹
cōiubitu nasceret⁻ plus a nobis obtinuit. q⁹ beatū
corp⁹ illud q⁹ ob exuberātē mūdiciā vginis ma
tris vt videt⁻ donū aīe ad seipm̄ allexit. In singul'
ut ceteris vix vtiq⁹ aīa sincera sāsp̄us ip̄etrabit
p̄sentiā. sz nūc caro receptaculū effici⁻ sp̄us // Gre
gorius nisen⁹ Tabulas eni nre nature q⁹ culpa con
fregerat. denuo legislator de terra nra sibi dolauit
absq⁹ cōiubitu diuinitatis sue corp⁹ susceptibile ce
rans. q⁹ diuin⁹ digit⁹ sculpsit sz sp̄us supueniens
vginī // Crisꝰ Insup et virtus altissimi obūbrabit ti
bi Altissimi regis virtus xp̄s ē q⁹ p aduētū sp̄us sā
format⁻ in vgine // Greg⁹ xviij moza. Ꝑ obūbratio
nis eni vocabulū incarnādi dei vtraq⁹ natura sig
nificat⁻ Vmbra eni a lumine format⁻ et corpe dū
aūt p diuinitatē lumē est q⁹ ergo lumē incorporeū
in ea erat vtero corporādū. recte ei dicit⁻ Virtus al
tissimi obūbrabit tibi id est corpus in te hūanitatis
accipiet. i corporeū lumē diuinitatis. hoc eni marie di
cit⁻ ꝓpter mētis refrigerii celitꝰ datū // Beda. Nō
g⁹ virili q⁹ non cognoscens femine sz sp̄ussa q̄ ip̄leris opē
cōcipies. cōcupiscēne in te nō erit estus. vbi vmbra
fauet sp̄ussūs // Gregoriꝰ nisen⁹. Vel dicit Obūbra
bit tibi. q⁹ sicut corp⁹ vmbra p̄cedēti tū tactere
cōformatur. ita indicia deitatis filij ex vtute gene
rādi patebūt Sicut eni in nob⁹ q̄dā viuifica vtus
i materia corpali cōspicit⁻ q̄re homo formet⁻ sic
i virgine altissimi virtꝰ p viuificātē sp̄m pariter
corpi viuificā materiā carnis ex vgineo corpe ad
formādū nouū hoīem assūpsit Vnde seq⁻. Ideo
q⁹ et q⁹ nascet⁻ ex te scm̄ // Athanasiꝰ Confitemur
eū qm̄ nature hūane assūptū ex maria corpus
verissimū extitit. et idem sedm naturā corpi nrō.
soror nāq⁹ nra maria cū oēs ab ada descendam⁹.

Basilius Unde et paulus dicit. qui misit deus filiu suu natu no p mulierē. sz ex mulierē Nam hoc q dicto p mulierē trāsituā poterat ignorare nativitatis sententiā. Qd aut dicit ex mulierē manifestat cōmunionē nature generi rerū patētis Greg. xviij moraliu. Ad distinctiones aut nre sanctitatis illis singulariter scis nascitur assertio nos quippe et si sn effimi. no tn nascim. qz ipsa nature corruptibilis cognanoē cōstringim. Ille at solus veraciter sanctus ē. q ex cōuntiōe carnalis copule cōceptus no est Qui no sunt hereticis desipit alter in humanitate. alter in deitate ē. vt purus homo cōceptus atz editus. et post p meritū vt deus cēt assumpt Hz nūciate angelo et adueniente spu. mox verbū in utero mox intra uterū verbū uiuo. Unde seqt vocabit filius dei Chreus tu aut attende qualiter virgini angelus totā trinitatē edidit. du spūs scs cōmemorat virtutē et altissimi trinitas enī indiuisibilis est.

Et ecce elizabeth cognata tua et ipa cōcepit filiu in senectute sua et hic mēsis est sextus illi q vocatur sterilis qa no erit impossibile apud deū oīe verbū Dixit autē maria. Ecce ancilla dni. fiat mihi scdm vbū tuū Et discessit ab illa angelus.

Cris Quoniā prudens dictū supabat vginis mētē ad humiliora declinauit sermonē p sensibilia ipi suadens Dn dicit. Et ecce elizabeth cognata tua. Animaduīte gabrielis industriā. no memorauit eā sare vel rebecce vel rachel q aliqora erāt exempla sz iminēs scm induxit vt ei mentē corroboret. et ob hoc et etatē cōmemorauit cū dicat. Et ipa cōcepit filiu in senectute sua Et defectū nature subiecit. nāqz. Et hic mēsis ē sextus illi q vocat sterilis. No n. a principio cōceptus elizabeth statim annūciauit. sz acto sex mēsiu spacio. vt tumor vētris phibeat argumētu Greg. nazianzen. Hz queret aliqs qlit ad dauid xps referat. Siqdē maria de sanguīne manauit. Aaron cuius cognatā angelus elizabeth asseruit. sz hoc nutu supno cōtigit vt regiu genus sacerdotali stirpe iungeret. vt xps q rex est et sacerdos ab utrisqz scdm carnē nasceret. Legit et exodo. Cum aaron primus scdm legē sacerdos duxit ex tribu iude cōiuge elizabeth filiā aminadab et attende sanctissimā spūs administrationez. du et hāc zacharie cōiuge statuit elizabeth votari. reducens nos ad illā elizabeth quā duxerat aaron Beda Dic q ne ego posset se pare diffidat. cōcepit exemplū sterilis anus pariture vt discat oīa deo possibilia. etiā q nature ordine videt ee cōtraria. Unde seqt Quia no ipossibile apud deū oīne vbū. Cris Ipse nāqz cū sit nature dns cuncta potest cū velit. q cuncta pagit et disponit. vite mortisqz loca gubernās. Aug cōtra fastū Quisqs autē dicat Si oīpotēs deus ē. faciat vt ea q facta sūt. fiāt no fuerint. no erubit se dicere. vt ea q vera sunt. eoipo q vera sūt. falsa sint. Potest enī facere q aliqd no sit. qd erat. velut eū aliquē q cepit ee nascendo. faciat no ee moriendo. Quis aut dicat vt id qd iā no est. faciat no ee Qd qd enī preteritū ē iā no est. q si de ipo aliqd fieri potest. adhuc ē de quo fiat. Et si si est. quo preteritū est. no ergo ē qd vere dixim fuisse sz ideo verū ē illud fuisse. qz i nra sentēna verū est no in eare q iā no est. hāt aut sententiā deus falsā facere no potest. Oīpotentē aut deū no ita dicim ac si eū eiā mori posse arguam. Ille plane oīpotens vere solus dicat. qd vere est. eiā a q solo ē qqd aliquo modo ē. Ambro. Vide aut humilitatē vginis vide deuotionē Seqt enī dixit aut maria Ecce ancilla dni ancillā se dicat q mater eligit. nec ve petina exaltata promissione est quite humilemqz patitura. humilitatē debuit eiā ipe preferre. simulq ancillā se dicendo nullā sibi prerogatiuā tūte gre vendicauit. qui faceret. qd iubetur. Unde sequt Fiat mihi scdm vbū tuū. Habes obsequiū vide votū Ecce ancilla dni apparatus officii est. fiat mihi scdm vbū tuū cōceptus est voti Eusebius. Alius aliud qddā in pnti sermone vginis extollet apiab hic quide cōstantiā hic obedientie promptitudinē. alius q no allecta ē tam splendidis et arduis p magnū archangelū promissis pollicitis. alius q no excessit modū in dando instantias. sz eqliter cauit et cue leuitatē. et zacharie inobedientiā. mihi aut humilitatis profunditas no minus cōspicat admiranda Greg xviij moraliu. Ineffabile nāqz sacramētū cōcepto scō puru inuiolabili scdm veritatē utriusqz nature eadē natiuitate vgo ancilla dni fiat et mihi Beda Accepto aut vginis cōsensu mox angelus celestia repetit. vn seqt Et discessit ab illa angelus Euse. No solū impetrās qd optabat. sz stupens in vginea forma et virtutis plenitudine.

Exurgens aut maria in diebus illis abiit in montana cū festinatiōe in ciuitatē iuda. et intrauit in domū zacharie et salutauit elizabz et scm est vt audiuit salutationē marie elizabeth exultauit infans in utero eius Et repleta est spū scō elizabeth. et exclamauit voce magna et dixit Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui Et unde hoc mihi vt veniat mater dni mei ad me. ecce enī vt facta ē vox salutationis tue in auribus meis exultauit infans in gaudio in utero meo Et beata q credidisti qm perficient ea q dicta sūt tibi a dno. Ambro. Angelus cū absolute dicta nūciaret vt fides assumeret exemplo femine sterilis cōceptū vginis nūiat Ubi hoc audiuit maria no qsi incredula de oraculo nec qsi incerta de nūcio nec qsi dubitās de exemplo. sz qsi leta pro voto. religiosa pro officio. festina pro gaudio in montana pexit Dn dicit Exurgens aut maria in diebus illis abiit in montana Quo nisi ia deo plena nisi ad superiora cū festinatiōe cōscendet Euge. ihs enī q in utero illius erat festinabat adhuc in ventre matris

iohānē positū sanctificare. Vñ seq̄t. Cū festinatione
¶ Ambro Nesciat tarda molimīa spūssā grā Discate
vgines nō demorari i plateis nō aliq̄s i publico misce
sermōes ¶ Theo. ppt hoc abiit i mōtana. q zacharias
i mōtanis habitabat, vñ seq̄t. in ciuitatē iuda. et itra
uit in domū zacharie. ¶ Ambro Discate vos sce mulie
res sedulitatē quā pgnatib⁹ debeatis exhibē cognatis
Maria aūt q̄ sola i intimis penetralib⁹ vsabat. nō
a publico vginitatis pudor. nō a studio asperitas mō
ciu. nō ab officio plurimitas itineris retardauit. Disce
te ec vgines humilitatē marie venit ppinq̄ ad primā.
iunior ad seniorē. Nec solū venit sz et prior saluta
uit. Vñ seq̄t. Et salutauit elizabeth. Dez n. vt q̄nto
castior vgo tāto humilior sit, nouerit q̄ deferre senio
ribus. Hui⁹ igr humilitatis in qua ē pfessio castitatis
est exā cū pietatis. q supior venit ad inferiorē. vt
inferior adiuuet. Maria ad elizabeth. xp̄s ad iohēz
¶ Crisi sup matheū. vel alit relabat q̄ supdicta sūt
in se vgo nec cuiq̄ hoīm pandit. nō enī credebat ab
alys posse fide adhiberi mirādis relatib⁹ imo ma
gis putabat se pati cōtuma si diceret. q̄si volens sel
ppriū palliare ¶ Greg. Nō solā aūt refugit eliza
beth. Dic n. cōsueuerat ppt cognatiōez et ppt cetera
humāi q̄uctiōez ¶ Ambro. Cito aūt euētus marie
ppinie dñice bñficia declarāt. nā seq̄t. Et fm̄ est vt
audiuit salutatiōez elizabeth marie, exultauit infans
in vtero ei⁹. Vide distinctiōez singulozū vbozū ppri
etates. vocē pot elizabeth audiuit. sz iohēs prior gra
tiā sensit. Illa nature ordine audiuit. iste exulta
uit i ōne misterij. Illa marie. iste dñi sensit aduētū.
¶ Grecus ppha ei pente acui⁹ videt. et audit salu
tatū ppheticū. sz q̄m vbis nō poterat saltat i vtero.
qđ maximū exist in gaudio. q̄s vnq̄ nouit tripudiū
natiuitate ātiquā. Insinuauit gra q̄ nature ignota
extulerat. reclusus ventre miles agnouit dñm. ac re
ge outurū ventris tegmīe nō obstante mistice visio
ne. aperuit enī nō palpebris. sz spū ¶ Orige. Hō aute
antea repletus fuerat spū donec assisteret q̄ xp̄m ge
rebat in vtero Cui aūt et spū erat plen⁹ et resulta
bat in pente Vnde seq̄t. Et repleta ē spū scō elizab
nō aūt dubiū est q̄n q̄ tūc repleta ē spū scō. ppter fili
ū sit repleta ¶ Ambro. Illa aūt q̄ se occultauerat
et cōrepat filiū. iactare se erpit q̄ gnabat pphetā
et q̄ erubescebat ante bñdixat. vñ seq̄t. Et exclama
uit voce magna et dixit Benedicta tu iter mulieres
magna voce clamauit. vbi dñi sensit aduentū. q̄ re
ligiosū credidit ptū ¶ Orige. dixit aūt Bndicta tu
inter mulieres. nulla enī vnq̄ tante fuit grē pticeps
aut ee potuit. Vn⁹ enī diuinū germis parēs est v
nica ¶ Beda. Cadē aūt voce ab elizabeth q̄ a gabri
ele bñdixat. q̄ten⁹ bñdixat. et angelis et hoīb⁹ ve
nerāda mōstret. ¶ Che. Quia vero alie sce mulieres
fuerūt q̄ tñ genuerūt filios pcto iquinatos subūgit
Et bñdict⁹ fr̄uis vētris tui. vel alit intelligit. dixe
rat Bñdicta tu inter mulieres. Deū q̄si introgate
mater dñi
aliq̄ quare. subūgit, Et benedict⁹ fr̄uis vētris tui
sicut dicit in psalmo Bñdict⁹ q̄ venit i nōie dñi. de⁹
dñs et illuxit nob⁹ Consueuit enī sacra scriptura et
pro q̄a recipe ¶ Orige. Fruct⁹ aūt ventris dei gen
tricis dñm dixit. q̄a neq̄ē ex viro. sz ex sola maria p
cessit. Nā q̄ semē suscepit a pri⁹ fr̄ibus eoz exis
tit ¶ Grecus Solus g̃ hic fruct⁹ bñdict⁹ q̄. et absq̄
viro et absq̄ pcto pduxit ¶ Beda Iste ē fruct⁹ q̄ dauid
pmittit. de fr̄u ventris tui ponā sup sedē tuā ¶
Deuer⁹ In qua pte emergit eutices redarguno dū
fruct⁹ ventris xp̄s asserit. Onūs n. fact⁹ ē eiusde
nature cū plāta Vnde et vginē relinq̄tur eiusde
fuisse nature cū scdo adam q̄ tollit pcta mūdi. Sed
et q̄ fantastica opinione de carne xpi cōfingit. in
vero dei genitricis ptu erubescāt. Nā ipe fr̄uis ex
ipa suba pcedit arboris Vbi sūt enā dicētes quasi
p aq̄ductū xp̄m trāsisse p virginē. aduertāt ex dictis
elizabeth quā repleuit spūs. xp̄m fructū fuisse vētris
Sequitur Vñ hoc michi vt veniat mr dñi mei ad me
¶ Ambro. Nō quasi ignorās dicit. Put enī ee sēsibus
grāz et opacioez vt mr dñi mi⁹ ppheta ad pfectū sui
pignoris salutet. sz q̄si nō hūanū hoc meriti. sz dine
gratie munꝰ ee cognoscat. ita dixit Vnde hoc michi
hoc ē qua iustitia q̄b⁹ factis p q̄b⁹ meritis ¶ Orige.
Cōuenit aūt hoc dicens cū filio. nā et iohēs idig
nū se sentiebat aduētu xp̄i ad ipm. Matrē aūt dñi
nūcupat adhuc vginē exentem. pocupās aduētū
ex dicto pphetico. Diuina pmissio duxerat mariā
ad elizabeth. vt iohēs ~~pmissio~~ testionii ab vtero
puenuret ad dñm Exitur enī dñs iohem i pphetā co
stituit, vñ seq̄tur Ecce enī vt facta ē vox saluta
cois tue i auri⁹ meis exultauit infans i vtero meo.
¶ Aug⁹ ad dardanū Hoc aūt vt diceret sicut eua
gelista ploraut⁹ ē. repleta est spū scō. q̄ pauldubio re
uelāte cognouit. q̄d illa exultatio significasset in san
tis enī illius venisse matrē cui⁹ ipe p̄cursor et de
mōstrator eet fu⁹ tur⁹ Potuit g̃ ee ista significatio
rei tante a maiorib⁹ cognoscende nō a puulo cog
nite. nō enī dixit exultauit in gaudio Videamus
fide infans in vtero meo. sz exultauit in gaudio
Videm⁹ aūt exultatiōez nō solū puulozū. sz etiam
peroz. nō vtiq̄ de aliqua fide vl religione vel q̄uis
rōnabili cognitiōe venientē. sz hec insuetata et noua
extitit. q̄ in vtero et ei⁹ aduentu q̄ oīm saluatorem
fuerat paritura Ideo hec exultatio et tūc matri
dñi reddita resalutatio sicut solent miracula fie
ri. facta ē dinu⁹ i infante. nō humanit⁹ ab infante
q̄q̄ exā si vsq̄ adeo i illo puero ē anelevat⁹ vsus
rōnis et voluntatis. et intra viscera matna iā pos
set agnoscē. credere cōsentire. Etiā hoc i miraculis
habendū diuine potētie. nō ad humane trahendū
exemplar nature ¶ Orige. Venerat aūt mr dñi
visura elizabeth miraculosū cōceptū que retule
rat agel⁹. vt p hoc sequat⁹ credulitas pcoz⁹ ad
vginē maturi Et ad hanc fidē fuit sermo elizabeth

elizabeth dicentis Et beata q̄ credidisti q̄m ꝓfinet̄ur ea q̄ dicta sunt tibi a dn̄o ¶ Ambrosi⁹ Dicit nemine dubitasse maria. ſz credidisse. et fructū fidei cōsecutā ¶ Beda Nemirū si dn̄s redēpturus mūdū. opatione suā inchoauit a mr̄e. vt p quā salus oībus ꝓpabat² eadē ꝑsona fructū salutis hauiret ex pignore ¶ Ambro. Dz et vos beati q̄ audiuistis et credidistis Quecūq; enī crediderit aīa et cōcipit et generat dei verbū et opa eius agnoscit. ¶ Beda Omīs aūt aīa q̄ verbū dei mēte cōcepit. vtutū statim celsa carnūia q̄ressu cōscendit amoris. q̄tenꝰ cautatē inda id̄ cōfessionis et laudis arce penetraare et vsq; ad pfectionē fidei spei et caritatis. q̄si trib⁹ in ea mēsib⁹ valeat cōmorari ¶ Greg. sup ezech. Simul et de ꝓterito et de p̄nti et de futuro p ꝓphetā spīs tacta est. q̄ et eā. pmissoīb⁹ āgeli credidisse cognouit et matrē nōmans q̄ redēptorē hūanū cūs⁹ am vtero portare itellexit. eaq̄ ei oīa ꝑficienda ꝑdicit. et. q̄d eā de futuro seq̄ret² aspexit.

Et ait maria magnificat aīa mea dn̄m.

¶ Ambro. Sicut p̄m a mulieribꝰ cepit. ita et bona a mulieribꝰ inchoātur Vnde nō ociosū videt² q̄ et ante dn̄i ḡnationē. iohānē elizabeth ꝓphetizat et maria ante dn̄i ḡnationē. Deq̄t² aūt vt marie quo ꝑsona melior. eo ꝓphetia sit plenior ¶ Basilius Virgo enī intētione sublimi ac speculatione ꝑfunda īmensitatē cōtēplans misteriꝰ. q̄si profundiꝰ gradiens magnificat deū. vñ dicit². Et ait maria. magnificat aīa mea dn̄m. ¶ Grecus quasi diceret. Mirabilia q̄ deus p̄nūciauit i meo corpe exercebit. ſz aīa mea ifructuosa apud deū nō erit Conuenit aūt mihi et voluntatis fr̄m afferre. Na quātū amplo doceor miraculo tātū teneor glorificare in me mirabilia opantē ¶ Orige. Si aūt dn̄s nec augmentū nec detrimētū recipe pt. q̄d ē q̄d maria loquit² magnificat aīa mea dn̄m. Dz si cōsidere dn̄m saluatorē ymagine ee nr̄e similis dei. et aiam meā facta ad eiꝰ ymaginē. vt sit ymago ymaginis. tūc videbo q̄m in exēplo eoz q̄ solēt ymagines pingere. q̄n magnificauero aīaz meā. ope cogitatiōe. sermone. tūc ymago dei gradiesse fiant² vt ipe dn̄s cuiꝰ ymago ē i aīa mea magnificatur.

Et exultauit spūs me⁹ i deo salutari meo.

¶ Basi. Primꝰ spūs fr̄uꝰ ē pax et gaudiū Quia vero virgo sta totū sibi hauserat spūs gr̄am. merito subiūgit Et exultauit spūs me⁹ i deo salutari meo. Id̄ aiam dicit et spūtū Cōsueta aūt i scripturis exultationis placito. insinuat alacre quendā et iocosū habitū aīe in hys q̄ digni sūt. Proinde virgo exultat in dn̄o ineffabili cordis tripudio. et resultatiōe in strepitu honesti affectus Deq̄t² In deo salutari meo ¶ Beda. q̄ eiusd̄e ihu id̄ saluatoris spūs virginis. etiā diuitate letat². cuiꝰ caro tpali cōceptione fetatur ¶ Ambro. Magnificat gr̄a aīa

marie dn̄m. et exultauit spūs eiꝰ in deo. eo q̄ aīa et spū p̄re filioq; deuota vnū deū ꝑ quē oīa prior venerat² affectu. Per aūt in singulis marie aīa vt magnificet dn̄m. Put in singul⁹ spūs marie vt exultet in dn̄o. Pi secm carnē vna mr̄ est xpi. sed; fide tn̄ oīm fructus ē xp̄s Omīs enī aīa accipit dei vbū si tn̄ imaculata et imūnis a vitijs ītemerata castimoniū pudoris custodiat ¶ Theophyl⁹ Ille aūt deū magnificat q̄ digne seq̄t² xpm et dū xp̄ianꝰ vocat². xp̄i nō minuit dignitatē magna et celesta opando. et tūc spūs eius id̄ spūalē crisma exultabit id̄ ꝑfinet. et nō mortificat ¶ Basilius Pi q̄n vero lux in cor suū irrepserit et ad deū diligendū et cōtempnēda corporea. p illā obscurā et breue ymaginē pfectū prepere iustoz cōscientiā ab vlla difficultate cōsequēnū in dn̄o gaudiū ¶ Origenes Poꝰ aūt aīa magnificat dn̄m. vt postea exultat in deo. nisi enī ante viderim⁹ exultare nō possum⁹.

Quia respexit hūilitatē ancille sue ecce enī ex hoc beatā me dicēt oēs ḡnationes.

¶ Grecus expositor Causa manifestat cur se magnificare deū deceat ac exultare in illo dicēs Qa respexit hūilitatē ancille sue. q̄si diceret Ipse nouit nō ego expectaui. hūilibus erā contenta Nunc aūt ad ineffabilē consiliū eligor. et exaltor de terra ad sidera ¶ Aug⁹ i sermone de assūpcōe O vera hūilitas. q̄ deū hoīb⁹ peperit vitā mortalib⁹ edidit celos inouauit. mūdū purificauit paradisū aperuit. et hoīm aīas liberauit. Facta ē. marie hūilitas scala celestis p quā deus descendit ad terras Quid enī est dicē respexit. nisi approbauit. Multi enī vident² in cōspcū hoīm hūiles ee. ſz eoz hūilitas a dn̄o nō respicit² Pi enī vere hūiles eent deū ab hoīb⁹ nō se laudari vellent nō in hoc mūdo. ſz in deo spūs eoz exultaret ¶ Orige. Dz q̄d hūile atq; dejectū q̄ dei filiū gestabat in vtero Dz cōsidera q̄m hūilitas i scripturis vna de vtutib⁹ predicatur q̄ a philozophis modestia dicit². Dz et nos ea possum⁹ appellare q̄da arcutia cū aliq̄s nō ē inflat⁹. ſz ipē se dicit ¶ Beda cuiꝰ aūt hūilitas respicit² recte beatū ab oīb⁹ cognoīat². vñ seq̄tur Ecce enī ex hoc beatā me dicent oēs ḡnationes ¶ Athana. Pi enī secm ꝓphetā Beati sunt q̄ hūt semē in sion et proximos i ihrlm. quātū debet ee preconiū diuine ac sacro stē virginis marie. q̄ secm carnē vbi genitrix ē effecta ¶ Grecus Nō aūt se beatā appellat inani vanitatis gl̄a Vnde focus ei, i ipa superbie q̄ se ancillā dn̄i nūcupauit. ſz sancto tacta spū q̄ futura sūt ꝑscuit ¶ Beda. Decebat. vt sicut ꝑ superbiā primi parentis mors i mūdum intrauit. ita ꝑ hūilitatē marie introitus vite reparetur. ¶ Theo. Et ideo dicit oēs ḡnationes Nō solū elizabeth. ſz etiā omnes credentiū nationes.

Quia fecit michi magna q̄ potens est et sanctū nomen ei⁹.

Theo. Ostēdit vēgo nō p sua vtute se beatū p̄dicandā ꝫ causā assignat dicēs Quia fecit michi magna q̄ potēs ē Que tibi magna fecit. credo vt creatura ederes creatorē. famula dn̄m generares. vt p te mūdū deus redimeret p te illūinaret p te ad vitā reuocaret Cirus Quō vero magna nisi q̄ manēs illibata cōcipio supans nutu dei naturā. Digna reputata sū vt ex. nō quō cuiꝫ genetrix effici ꝫ vnigeniti saluatoris Beda Respicit aūt hoc ad nutū carnis vbi dictū ē anagnificat aīa mea dn̄m Sola enī aīa illa cui dn̄s magna facē dignat. dignis enī p̄cepit magnificare potest Cirus dicit autē Qui potēs ē. vt si q̄s diffidat i cōcepnōis negotio dū vēgo manēs cōcepit. retorqueat miraculū ad potentiā opantis Nec q. vnigenit⁹ accessit ad feminā. ex hoc intellegat. quia scīm ē nomē ei⁹ Basili. Sanctū vero dicit nomē dei. nō q. i syllabis quādā significatiuā vtute cōtineat. ꝫ quō libet dei speculatio sīa dinosci t et sincera Beda. singularis ei potentie diuine trāscendit oēm creaturā et ab vnitatis q̄ sciat lege segregat. q̄ grecā lucidiꝰ melius intelligit. In quo ipm verbū q̄ dicitur agion ꝗsi extra terrā cē significat.

Et mīa eius a progenie in pgenies timentibus eum.

Beda a spectantib⁹ se donis ad gratia dei audiendā couertens. totā humani gn̄is statū describit subdēs Et mīa ei⁹ a pgenie i pgenies timentib⁹ eū q̄si diceret Nō solū michi fecit magna q̄ potens ē ꝫ et in oni gente q̄ timet deū acceptus ē illi Aug. Misericordia enī dei vt dicit aug⁹ Nō in vna generatiōe ꝫ in sempiternū extenditur a gratiā in gratiā Grecus Et mīa ei⁹ quā habet i gratiā gratiarum. ego cōcipio. ac ipē corpi animato cōiungitur Hrabanus tractans salutē solū ītuitu pietatis Miseretur aūt nō q̄libet ꝫ hoc q̄s timor ei⁹ cōpescuit i q̄libet natione Vnde dicit. Timentib⁹ eū. q̄ salutem penitentia ducti et ad fidē et penitentiā querentur Illā q̄ obstinati sūt incredulitatis vitio. damnauerūt sibi tantā pietatis.

Theo. vel plī innuit q̄ timentes mīaꝫ cōsequēt in gratiā ista id ē in p̄senti sclo et futurā id ē in sclo futuro In hoc sclo centuplū accipientes. i illo vero multo maiora.

Fecit potentiā in brachio suo dispersit superbos mente cordis sui

Beda. Humani gn̄is statū describēs q̄d superbi et q̄d humiles merear. ondit dicēs Fecit potentiā in brachio suo id ē in ipo dei filio Sicut enī tuū brachiū ē quo operaris. sic brachiū dei dictū est ei⁹ verbū p q̄d operatus ē mūdū Aug. Timentib⁹ aūt se fecit potentiā in brachio suo. q. licet infirmus ad deū accesseris. si timueris eū. p̄missā virtute consequeris Theo. In brachio suo ꝫ eius filio incarnato potentiā fecit. q. natura deuicta ē virgine parturiente et deo humanato Grecus. Vel dicit fecit. profanet potentiā. nō vt dudū p moysen cōtra egyptios nec p angelū puta. q̄n multa milia rebellium p̄strauit Assiriorꝫ. nec quoq̄ alio mediante. nisi i p̄prio brachio triumphū docuit. intelligibiles hostes supando. Dn̄s seq̄t. Dispersit superbos mente cordis sui ꝫ quālibꝫ mentē elatū. nō parentē ei⁹ aduersantiū q̄ ē aspuit et vitiosas ondit superbas cogitationes eorꝫ Cirill Magis aūt p̄prie demonū hostili catervā intelligenda sunt. hic hos ei sequentes i terra dissipauit. aduenies dn̄s et cōpeditos ab eis obedientie sue restituit Thy. Potest enī hoc de iudeis intelligi. q̄s i oēꝫ dispersit regionēꝫ sic nūc dispersi sūt.

Deposuit potentes de sede et exaltauit humiles

Beda Od dixit fecit potentiā in brachio suo et q̄d p̄miserat. et mīa ei⁹ a pgenie in pgenies. Hyc versiculus p singula cōtinuata ē annectendū q. ꝫ p oēs scti gratiaꝰ et perire superbi et humiles exaltari. pia ustaꝫ diuine potentie dispensatiōe nō cessant. Vnde dicit. Deposuit potētes de sede et exaltauit humiles Cirill. Magna sapiebāt demones et diabol⁹ gentiliū sapiētes pharisei et scribe. hos tū deposuit et exeuntꝫ humiliantes se sub potenti manu dei. dans illi virtutē calcandi serpentes et scorpiones. oēmq̄ potestatē inimici Erāt et q̄docꝫ iudei potestate superbi. ꝫ p̄strauit hos ita edulitus Ex gentib⁹ aūt ignobiles et humiles p fidē ad apicē ostenderūt Grecus Dei tatis enī tribunal nr intellect⁹ cē cognoscatur ꝫ inique vtutes post tūs gressionē incubuerūt p̄cordijs pithoplasti tāq̄ in p̄prio solio Ob hoc ergo venit dn̄s spūs iniquos eiecit a sedib⁹ voluntatū et p̄stratos a demonijs exaltauit. eorꝫ cōscientias purgās et eorꝫ mētē statuēs p̄priā sedem.

Esurientes implent bonis et diuites dimisit inanes.

Glosa Quia humana p̄speritas plerūque i honoribꝫ potētatuū. et in habūdātia diuiciarꝫ cōsistere videt. p⁹ electionē potentiū et exaltationē humiliū. de diuitū exinanitiōe. et pauperū repletiōe mētiorꝫ fant dicēs. Esurientes implent bonis et di. dimi. tanes. Basil. Dispōit q̄dē nos p̄ns verbū enī q̄ ad sensibilia edoctos rerū mūdanarꝫ in certitudinē. Caduca siq̄dē sunt hec. sicut vnda q̄ ab impetu ventorꝫ hinc inde diffundit. intellectualiter aūt sumēdo esuriebat gen⁹ humanū exceptis iudeis. hos nāq̄ ditauerat legis traditio et scorꝫ dormata p̄phetarꝫ Quia vero nō humiliter hesērūt vbo humanato dimissi sunt tanes. nichil deferētes nō fidē. nō spem bonorꝫ p̄cuati sunt. et a terrena ihr̄lm et a vita futura exclusi Quos vero de gentib⁹ fames et sitis cōtinuerat. cū hesissēt dn̄o repleti sūt spiritalib⁹ bonis Glosa Qui

enā eterna toto studio q̄si esuriētes desiderāt satu-
rabūt. cū xp̄s apparuerit in gl̄a ꝟ q̄ terrenis gau-
dēt in fine tuj beatitudinis vanes dimittent.
Suscepit isr̄l puerū suū recordatus mīe sue
sicut locutus est ad patres nr̄os abrahā et
semini eius in secula.

Glosa. post gn̄alē dine pietatis et iustie co-
memoratione ad singularē noue incarnationis
dispēsatiōz conuertit verba dicēs Suscepit isr̄l pu-
erū suū. q̄si medicj egrū visibil' in hoīes factj vt
faceret israhel id ē videntē deū puerū suū Beda.
Obedientē ſz et humilē. nā q̄ contēpnit humiliarj
nō potest saluarj Basilj. Israhel n. dicit non
materialē quē sola nobilitabat appellatio ſz spi-
ritalē q̄ nomē fidei retinebat habens oculos ten-
dentes ad deū videndū p fidē potest enā ad isr̄l
carnalē hoc aptari. cū ex eo infiniti crediderūt
Hoc aūt fecit recordatj misericordie sue Hoc i-
pleuit qd impleūt abra. pmi. di. qm̄ bn̄dicētur
i semīe tuo oēs cognationes terre Huj⁹ ergo pro-
missionis dei genitrix recordata dicebat Sicut
locutj ē ad pr̄es nr̄os abrahā et semi eius in secula
Nā et abrahe dictū ē Statuā pactū meū inter
me et te. et ut̄ semē tuū post te in gn̄ationibus
suis fedus sempiterno. vt sim deus tuj et seminis
tui post te. Beda. Semī aūt dicit nō tā carne
progenitj q̄ fidei eius vestigia secutj. q̄bj aduēt⁹
saluatoris in sl̄a pmissus est Glosa. q. ipā pro-
missio hereditatis nullo fine claudet. et vsq; i finē
sli credētes nō deerūt. t bītudīs gl̄a erit phēnis.
Manlit aūt maria q̄si cū illa mīe libus tribj
et reuersa est in domū suam.

Ambro. Tā diu māsit maria q̄ diu elizabeth pa-
riēdi tēpus ipleret Vñ dr. Mansit aūt maria cū
illa q̄si trib⁹ mēsib⁹ Hiero. In sexto enī mēse
cōceptionis ꝑ angelū venit angel⁹ ad mariā q̄ māsit
cū elizabeth mēsib⁹ tribus. et sic noue mēses iplen-
tur Ambro Nō aūt sola familiaritas ē causa q̄
diu māsit. ſz enā tanti nati ꝓfectio Nā si ꝑmo in-
gressu tantus ꝓgressus extitit vt ad salutationē
marie exultaret infans in vtero. repleret spūsc̄o
mater infantis. quātū putam⁹ vsu tāti tp̄is scē
marie addidisse presenā Bene g⁹ meruat et exhi-
buisse officiū et ministrū numerū custodisse Beda
aīa enī casta q̄ spiritalis vbi desideriū cōcipit.
nītē est vt alta celestis exercit⁹ augia subeat et q̄si
triū mensiū dies ibi demorata. q̄sq; fidei et spei
et caritatis luce radiet. ꝑseuerare nō desistat
Theo. q̄n vero elizabeth paritura erat vīgo recessit
Vñ sequit. Et reuersa ē in domū ſz. ꝑt multitudiēz
q̄ ad ptū cōgregarj debebat Inuenies aūt erat
in talib⁹ vīgīne cē pītem. Greg. Mos ei est vir-
ginib⁹ cedere q̄ens pregnās parit vt aūt ꝓxa
appleuit domū. alio q̄dem nullaten⁹ abijt. ibi ve-
ro manebat vlteri⁹ donec adēt ptus hor̄a cogno-
uit. ibiq; ioseph dubitās ab angelo edocetur.

Elizabeth aūt impletū est tēpus pariēdi
et peperit filiū. et audierūt vicinj et cogna-
ti eius q. magnificauit dn̄s mīam suā cū
illa. et congratulabantur ei.

Ambro. Si diligēt⁹ aduertas plenitudīs vbī
nusq; inuenies positū nisi in gn̄atione iusto-
rū vñ et nūc dicitur Elizabeth aūt ipletū ē tēpus
pariēdi Plenitudinē em habet iusti vita. ānes
aūt sunt dies ipio⁹ Crisp Porro aūt de⁹ eliza-
beth ptū retardauit vt gaudiū augeret. et fa-
mosiorē faceret mulierē. Vñ seq̄t. Et audierūt
vicini et cognati ei⁹ q. magnificauit dn̄s mīam
suā cū illa et cōgtulabāt ei Nā q̄ sterilitatē ei⁹
cognouerāt testes diuine gr̄e sunt effecti Neo
aūt viso infante cū silēcio discedebat. ſz deū qui
illū ex inspirato cōcesserat collaudabāt Ambro
Habet enī scō⁹ edicio letiā pluriō⁹ qm̄ cōmune
bonū est Justicia enī cōis ē virtus et ideo i ortu iu-
sti future vite insigne p̄mittit. et gr̄a future vir-
tutis exultatiōe vicinoz ꝑfigurāte significat.

Et factū est in die octauo venerūt circūcide
re puerū et vocabāt eū nōie patris sui zachya
riā Et respondens mr̄ ei⁹ dixit. nequaq̄. sed
vocab̄ur iohānes. et dixerūt ad illā quia
nemo ē in cognatiōe tua q̄ vocetur hoc nōie.
Innuebāt aūt patri quē vellet vocarj eū et
postulans pugillarē scripsit dicens Johānes
ē nomē ei⁹ et mirati sunt vniuersi Apt̄um est
illico os ei⁹ et lingua eius et loquebatur bene
dicens deum.

Crisp Circūcisionis norma p̄mo tradita ē abrahe in
signū dīstinctionis. vt genus p̄riarche i pmiū cōser-
uet. et sic promissa bona cōsequi valeāt. Vbi aūt
patri ꝑsumat negociū. apposūū signū de medio tol-
lit. sic ugit et p xp̄m circūcisione cessante baptism⁹
succedit. ſz ātea tñ hem circūdi debebat Vñ dicit.
Et factū est in die octauo venerūt circūdere puer⁹
dixerat enī dn̄s Infans octo diez circūdet in vob
Hāt aūt tp̄is mēsurā a diuina clemētia cōsti-
tutū autumo duplicī de causa p̄mo q̄dē vt in te-
nerrima etate leui⁹ pariat dolorē sectionis carnis
Deo vt ex hoc agebat ipis opib⁹ moueam. q̄m
hoc agebat in signū Tener enī puer mīme discer-
nit q̄ circa ipm fiunt Post circūcisionē aut nomē
ponebat. vñ sequit Et vocabāt eū nōie p̄tis sui
zachariā Hoc autē ideo fiebat q. p̄us optet sumē
signaculū dn̄i et postea nomē hūanū Vel q. nul-
l⁹ nisi p̄us abnegat carnalia q̄d sig̃fiat circūcisio
dign⁹ ē q̄d in libro vite nomē vetꝰ ei⁹ scribat. Am-
bro. Aure aūt sūs euangelista p̄mittendū putauit
q. plurimi infantē p̄tis nōie zachariā appellandū
putarūt. vt aduertas matri nō nomē alicuj⁹ dis-
plicuisse degeneris. ſz id scō infusū spū. q̄d ob an-
gelo añ⁹ zachārie fuerat p̄nunciatū Et quidē

ille mutus intimare vocabulū filij nequit vroꝛi ſꝫ per ꝓphetā Elizabeth didicit qđ nō didicerat a marito. Vñ ſeq̄t. Et rēdens mīr eiꝰ dixit. Ne q̄q̄ſ sed vocabit iohānes. Nec mireris ſi nomē mulier qđ nō audiuit aſſeruit. qñ ſpūs ei ſaūs q̄ angelo mādauerat reuelauit. Neq; poterat dñi ignorare ꝓmiſſū. q̄ ꝓphetauerat xpm. Et bñ ſeq̄tur. Et dixerūt ad illā q̄. nēo ē in cognatiōe tua q̄ voꝛet hoc nōie. vt intelligas nomē nō generis ee ſꝫ vatis. Zacharias q̄ nutu iterrogauit. Vñ ſeq̄t. Innuebāt aūt ꝑri eiꝰ quē vellet vocari eū. Sed q̄ incredulitas ei affatū eripuerat et auditū. qđ voce nō poterat. nā litteris ē locutꝰ. vnde ſeq̄t. Et poſtulans pugillarē ſcripſit dicēs. Johes ē nomē eiꝰ. hoc ē. nō ei nos nomē ꝙponim⁹ qui nā a deo nomē accepit. ¶ Orige. Zacharias q̄da ſcat interpretat memoꝛi dei. Johes aūt demōſtrātē. ceteꝛꝛ et abſentis memoꝛ. et pūtis demōſtratio ē. Debebat aūt iohes nō meoꝛiā dei vt abſentis exp̄mere. ymo digito demōſtrare pūtem dicēs. Ecce agnꝰ dei. ¶ Criſo. Quin eā hoc nomē iohānes grā dei interptat. Qđ g; grā diuina fauente nō natura elizabeth hūc filiū repit. Vñ finiꝰ memoriā in nōie pueri cōſcripſerūt. ¶ Theo. Quia vero cū mulieꝛe circa hoc nomē pueri ꝑ mutus cōcordauit. ſequit. Et mirati ſunt vniūſi. Nemo eū huiꝰ nōis erat i cognatiōe coꝛꝛ vt aliq̄s diceret q̄ anteā hāc cogitaſſent. ¶ Greg nazianzenꝰ Loitus g; iohānes zacharie ſoluit ſilenciū. Vñ ſeq̄t. Aptum ē aūt illico os eius. et lingua eiꝰ. Abſurdū n erat vt cū voꝛ ōbi ꝓgreſſa fuiſſet. ꝑ maneret cligulus. ¶ Ambro. Certo eā cōtinuo reſoluta ē lingua eiꝰ. q̄ quā vinxerat incredulitas ſoluit fides. Credam⁹ igit et nos vt lingua nīra q̄ incredulitatis vinculis eſt ligata. cōnis vote ſoluat. Loquam⁹ ſpū miſteria. ſi volum⁹ loqui. Loquam⁹ p nūnū xpi. ſꝫ nō in tabulis lapideis. ſed i tabulis coꝛdis carnalib⁹. Eteni qui iohānē loq̄t xpm ꝓphetizat ſeq̄t eni. Et loq̄bat benedicēs deū. ¶ Beda. Allegoꝛice aūt iohis celebꝛata natiuitas grā noui teſtamēti ē inchoata. cui vicinu et cognati ꝑis nomē q̄ iohis imponē mallebāt. q̄ iudei q̄ legis obſeruatiōe q̄ſi affinitate iūcti erāt. magis iuſtiā q̄ ex lege ē ſectari. q̄ fidei grāz ſuſcipe cupiebāt ſꝫ iohānis hoc ē grē dei vocabulū mater verbis. ꝑ litteris nūciare ſatagūt. q̄ et lex ipa pſalmiq; et ꝓphete aptis et ſentēciaꝛꝛ vocib⁹. grāz xpi ꝑdicāt et ſacerdociū illud vetus figuras cerimoniaꝛꝛ et et ſacrificioꝛꝛ vmbris eidē teſtimoniū phibet. Pulchreq; Zacharias viii die plis edite. hēbē poſt ſeptimū ſabbati ſcā ē occulta legal' ſacerdotij archana patue. Et factus eſt timoꝛ ſup omnes vicinos. ¶ Trūt. coꝛū. et ſup oīa mōtana iudee diuulgabāt oīa ꝙba hec et poſuerūt oēs qui audierāt in coꝛde ſuo dicēs. Quis putas puer iſte erit.

eteni manus dñi erat cū illo.

¶ Theo. Dicit in tanta turnitate Zacharie miratꝰ ē ꝓpls. ira et cū lonutꝰ ē. Vñ dicit. Et fatꝰ ē timoꝛ sup oēs vicinos eoꝛꝛ. et sup oīa mōtana iudee divulgabant oīa verba hec. vt ꝓpt hec duo magnū aliq̄d circa natū puez vniuersi existimēt hec aūt. oīa dispēſatiue fiebāt. vt q̄ teſtis ēē xpi debebat exiſteret fide dignꝰ. Vñ ſeq̄t. Et poſuerūt oēs q̄ audierāt in coꝛde ſuo dicētes. Quis putas puer iſte erit. ¶ Beda. Prenurrēna eni ſigna p̄bent iter p̄urſoꝛi veritatis. et futuꝰ ꝓpheta p̄miſſis cōmendat auſpiꝰ. Vñ ſeq̄t. Eteni manꝰ dñi erat cū illo. ¶ Gloſa. Ꝓdigia eni deꝰ in illo pagebat q̄ nō fanebat iohes. ſꝫ dextra diuina. ¶ Greg aliſtue aūt tpe dñice reſurrectiōis pdimta grā xpi ſalubris timoꝛ. nō ſolū videoꝛꝛ q̄ erāt vicini vel ſitu loci vel ſnēna legis. ſꝫ exteroꝛꝛ eā gentiū coꝛda cōtuſit. nec tantū mōtana iudee. ſꝫ oīa mūdani regni mūdaneq; ſupbie culmina xpi fama tua. Et Zacharias pater eius ipletus ſpū ſcō vaticinat. ſpūſcō et ꝓphetauit dicens. Benedictꝰ dñs deus iſrl q̄ viſitauit et fecit redēp. plebi ſue. ¶ Ambro. Bonꝰ deꝰ et facilis indulgē pīs nō ſolū ablata reſtituit. ſꝫ eā inſperata cōcredit. Neō q̄ diffidat. nēo veteꝛ cōſcius delictoꝛꝛ p̄mia diuina deſpet. Nouit deus mutare ſententiā ſi tu nouerīs emēdare delictū. ille ſiq̄dē dudū mutus ꝓphetizat. Vñ dicit. Et Zacharias p̄ eiꝰ ipletꝰ ē ſpū ſcō. ¶ Criſ. Saluet operatione ſpūſcī nec q̄ cuiq; nō grām ſpūſcī partus. ſꝫ ad plenū. et fulgebat in eo ꝓphetie donū. Vñ ſeq̄t. Et ꝓphetauit. ¶ Orige. Plenꝰ aūt ſpū ſcō. Zacharias duas ꝓphetas q̄ualit nūciat. p̄mā de xpo. alterā de iohāne qđ manifeſte de vobis illiꝰ ꝓbat. i quibus q̄ſi de p̄ſti et q̄ſi iā verſarent in mūdo loq̄t de iohe. Et p̄mo de ſaluatore dicēs. Benedictꝰ dñs deus iſrl q̄ viſitauit et fecit redēpcioēz ꝑ ſue. ¶ Criſ. Qui deū benedicēt Zacharias viſitatiōnē dicit ee factū ab eo erga ꝓpīm ſuū. ſiue materiales iſraelitas q̄s velut accipe venit eni ad oues q̄ erāt dom⁹ iſrl. ſiue ſpirituales idē fideles. q̄ digni fuerūt hac viſitatiōe. efficitē erga ſe diuinā ꝓmiſſionē facietes. ¶ Beda. Viſitauit aūt dñs plebem ſuā q̄ſi lōga infirmitate tabeſcentē. et q̄ſi vēditū ſub p̄cio. vnici filij ſui ſanguīe redemit. Qđ q̄a Zacharias p̄mo faciendū cognouerat. ꝓphetico moꝛe q̄ſi iā factū viderat. Dicit ād ad plebē ſuā nō q̄. venies ſuā iuenit ſꝫ q̄. viſitādo ſuā fecit. Et erexit coꝛnu ſalutis nobis in domo dauid pueri ſui.

¶ Theo. Videbat deꝰ dormire p̄ca multa reſpiciens. ſꝫ in nouiſſimis temꝑatꝰ tpib⁹ exaltatꝰ ē et cōtriuit demones q̄ nos oderāt. vñ dicit. Et erexit coꝛnu ſalutis nob in domo dauid pueri ſui. ¶ Origenes. Quia de ſemine dauid ſcdm carnē natꝰ

sublimitas

est xps. vñ dicat. cornu salutis nobis in domo dauid
sunt et alibi dictū est. Pinea facta ē in cornu idē
ē in ihu xpo ¶ Crisp. Cornu aūt nōiat ptatē. glām
et famā. methaphorice a brutis aīalib⁹ illud ac-
cipiens. q̄bus loco munimūs et gl'e cornua deus
dedit ¶ Beda cornu eā salutis regnū saluato-
ris xpi vocat. Ossa siq̄dē oīa carne īuoluta sūt
Cornu extendit carnē et īo cornu salutis regnū
xpi vocat. q̄ mūd⁹ et carnis gaudia superāt. in
cuius figurā dauid et salomon cornu olei sunt i
regni gloriā consecrati.

**Dicut locutus est p os sanctorū q̄ a sēculo sunt p
phetarum eius.**

¶ Theo. Qd de domo dauid xps nasceret. mi-
cheas memoriā facit dicēs Et tu bethleē terra
iuda neq̄q̄ minima es. ex te enī exiet dux qui
reget plm meū isl. Dz et oēs phete de ītarna-
tione dixerūt. Et īo dicit. Dicut locut⁹ ē p os sanc-
phetar. ¶ Grecus p qd īnuit deū p illos ee lo-
cutū et nō ee hūanū qd dixerūt ¶ Beda dicit aūt
q̄ a sēculo sūt. q̄ tota veteris testamēti scriptura.
phetice de xpo pressit Nā et ipe pr adam et cete
ri patriū. factis suis ei⁹ dispensationi testimōiū red-

**Dalutē ex iimicis nris et de manu oīm q̄ dnt
qui oderūt nos.**

¶ Beda cū pmo breuit⁹ pmisset exorsit cornu sa-
lutis nob. cōtinuo explanās quid dixerit subdit.
salutē ex īimicis nris. qsi diceret. erexit nob cor-
nu id ē erexit nob salutē ex īimicis nris. Et de ma-
nu oīm q̄ oderūt nos ¶ Origē. Nō aūt putem⁹
nūc de corpalib⁹ īimicis dici. sz de spiritalib⁹ De-
mit enī dns ihs fortis i prelio. destruere oēs īimi-
cos nros. vt nos de cor⁹ īsidijs et tēptacōib⁹ liberos fa-

**Ad faciendā miām cū pribus nris et me
moratī testamenti sui sc̄i Juiurandi q̄d
iurauit patri nr̄o ad abrahā daturū se nob.**

¶ Beda dixerat dñm iuxta eloq̄ phetar⁹ i do-
mo dauid nasciturū. Dicit eidē ad explendū testa
mētū qd abrahe disposuit nos ee liberatur⁹. q̄
hys papue prīarchis. de suo semie vel gregā
no genciū vl xpi ē incarnatio promissa. promittit
aūt dauid. q̄ abrahe sāct⁹ eccle ctus ē promiss⁹
dauid aūt p cor eo xpūs nasciturus erat audiunt.
Et idco post id qd dictū est de dauid. subdit de a-
brahā dicens Ad faciendā miām cū pribus nostris.
¶ Origē. Ego puto q̄ i aduentu dñi saluatoris et
abrahā et isaac et iacob sūti sūt mīa ei⁹ Nō ei
credibile vt q̄ prius viderūt. die illi⁹ et letati sūt
et postea i aduētu ipi⁹ nichil vtilitatis accipient.
cū scriptū sit. pace faciens p sanguinē crucis suę
sive sup terrā sive i celis ¶ Theo. xpi enā gra se
vsq̄ ad illos extendit. q̄ mortui exiterūt. q̄ per
eū resurgem⁹. nō solū nos. sz et q̄ fuerūt ante
mortu sent et mīaz cū pribus nris. sēm et q̄ eor⁹
spem et desideriū impleuit. vñ sequit. Et mēorari

testamēti sui sancti. illi⁹ sz de q̄ dicit. bñdicēs be-
neduā tibi. et multiplicabo te. q̄ multiplicat⁹ ē eū
abrahā in oīb⁹ gētib⁹ p imitacōez fidei ei⁹ adop-
tatus i filios. sz enā prēs videntes suos filios talia
bñfacere cepisse cōgaudet et recipit mām in
cipis Vnde sequit Jusiurādū qd iurauit ad abra-
hā prem nrm daturū se nob ¶ Basi. Nemo aūt
audiēs q̄ iurasset dns abrahe ad iurandū sit pmp-
tus. sicut n furor de deo dict⁹ nō significat passio-
nē. sz punitionē. sic neq̄ deus iurat vt homo sed
vbū ei⁹ loco iuramēti nob ad veritatē exp̄mitur
īmutabili sententia qd promissū ē a pphetis.

**Vt sine timore de manu īimicor⁹ nror⁹ liber
rati seruiam⁹ illi.**

¶ Crisp Quia exortū nob cornu salutis ex domo
dauid dixerat effecerit q̄ p ipm et glām propiam⁹ et dis-
pendia īimici vitauim⁹ vnde dicit. Vt sine timore
de manu īimicor⁹ nror⁹ liberati seruiam⁹ illi.
Duo pdicta nō facile reperiet aliq̄s sese cōmi-
tūcia. plures enī cautāt placula sz vita gl'osa pu-
nant. sicut sceleris ptratores q̄ de carcere exī
dulgētia regia absoluūt. ecōtra gaudet alij gl'a
sz ob hāc periditari cogūtur. sicut milites belli
cosi vitā indutā amplexātes seruitute multo
cies curuerūt Dz hoc cornu et salutat et glorifi
cat saluat q̄dē eripiens a manib⁹ hostiū nō leuit
sz verifice vt nō sit vltra timēdū Et hoc ē qd
dicit vt sine timore ¶ Origē. Vel ait crebro de
hostiū manu aliqu liberāt. sz nō absq̄ timore
cui enī metus et discrimē ante p̄esserunt. et sic
de īimicor⁹ manu qs eruat. liberat⁹ ē q̄dē. sed
nō sine timore. īo dixit q xpi aduen⁹ sine timore
nos a mānib⁹ hostiū eripi fecit. Nō enī cor⁹ insi
dias sensim⁹. sz repente abeis nos segregās. e
dixit ad sortis ppie mansionē.

**In sanctitate et iustitia coram ipso oīnibus
diebus nris.**

¶ Crisp. Glorificat zacharias dñm q̄ fecit nos
sibi seruire cū plena fiducia. nō carnalit⁹ vt iu-
dei in sanguīe victimaz. sz spiritaliter i bonis
opib⁹ Et hoc ē qd dicit. In scitate et iustitia Est
n. scitas apta cum deū eqtas Justicia vero q̄ ē
recta hoies. puta q̄ aliq̄s reuerent⁹ exequatur
diuina. et quo ad hoies laudabiliter cōuiuetur
Dicit aūt. nō coram hoib⁹ vt hypocrite volentes
hoib⁹ placere. sz coram deo sicut hij q̄z cōmēdatio
nō est ab hoib⁹ sed a deo. et hoc nō semel aut ad
tēpus. sz singulis diebus et q̄ diu vixerit. vñ di-
cit oīb⁹ diebus nris ¶ Beda. Nā q̄ vel ante mortē
ab ei⁹ seruitio discedit vel īmūdicia q̄libet siue
in iustitia fidei sue sinceritatē cōmaculat. vl co-
ram hoib⁹ tm et nō coram deo. sanct⁹ et iustus ee cō-
tendit. nondū pfecte de manu spiritaliū inimi-
cor⁹ liberat⁹ dño seruit. Sed exēplo veterū sama
ritanor⁹ dys genciū parit et demonio fruere conat.

Ad capi

Et tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis. præib eū ante faciem dñi parare vias eius.

Ambro Pulchre cū de dño ꝓphetaret. ad ꝓphetā suā vba cōuertit. vt hoc q̄q̄ bñfactū ee dñi designaret. ne cū pupilla numeraret. sua q̄si ingratus tacuisse videret. vñ dicit. Et tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis. Orige. Ideo reor zachariā festinasse vt loqueret ad puerū. q̄ sciebat eū post paululū in heremo moraturū. nec se eius posse habere pmiā. Ambro Sed fortasse aliqui. q̄ octo dierū infantē alloq̄t. verū si tenem⁹ superiora. itelligim⁹ pfecto q̄ potuit vocē pris natus audire. q̄ marie salutatiōnē aūcp̄ nasceret. audiuit. sciebat ꝓpheta alias ee aures ꝓphe. q̄ spū dei nō corpis etate reseruet. habebat intelligendi sensū q̄ exultandi habebat affectū. Beda Nisi forte putādū ē zacharias. ꝓpt eos q̄ aderāt potius instruendo futura sui filij q̄ dudū p angelū didicerat. mox vt loq̄ potuit p̄dicare voluisse. audiant arriani q̄ xpm quē iohānes ꝓphetando p̄bat. altissimū vocat. sicut i ps° dicit. homo natus ē in ea. et ipe fūdauit eā altissim⁹. Chrisi. Dicat cuit regib⁹ cōsultores fuit q̄ eis vaticinores existit. sic iohes cū eet annuus spōsi de ꝓpe eius aduetū p̄ressit. et hoc ē q̄d subdit. Parare ibis enī ante faciē dñi parare vias eius. Ally enī ꝓphete enim⁹ xpi misteriū p̄dicauerūt hic vero ꝓpius predicauit vt seū ceteris indicaret. Greg. xix° mo. Quisq̄s aūt p̄dicādo a sordib⁹ vitioz corda audientiū mūdat venientis sapiēe ad ea viā ꝓparat.

Ad dandam scientiam salutis plebi eius in remissionē pcōrū eoꝝ.

Theo Qualiter ꝓcursor viā dñi ꝓparauit. exponit subdēs. Ad dandā scientiā salutis plebi eius. Pal⁹ dñs ihūs ē. data ē aūt plebi scientia salutis id ē xpi a iohāne. q̄ testimoniū phibebat de xpo. Beda Quasi enī ihesu id ē saluatoris nomē exponere desideras salutis mētionē frequētat. Et ne tpalē salutē promitti putaret. subdit. i remissionē pcōz eoz. Theo. Nō enī aliter cognit⁹ eet de⁹. nisi plebi pcā dimisisset. dei enī est pcā dimittere. Beda Verū iudei xpm suscipe. et aūxpm malūt expectare. q̄ nō int⁹ a pcā dño. et foris ab humane seruitutis iugo cupiūt liberari.

Per viscera miē dei nri in quibus visitauit nos oriens ex alto.

Theo. q̄ de⁹ pcā nob dimisit. nō ꝓpt⁹ opa nra et ꝓpt⁹ miām suā. io cōuenient addit. p viscera miē dei nri. Chrisi. Quā q̄dē miām nō ipimet iquirentes inuenie⁹. sed d sup nob⁹ (desuper) de⁹ aperuit. Unde sequit. In q̄b⁹ scz miē opib⁹ visitauit nos. assumpta carne oriēs ex alto. Greeus. In altis pmanēs tñ in terrenis pūs. nō diuisionē patiēs. nec circūscriptionē q̄d intellect⁹ nr cōprehendē nō potest. nec vlla serie vboz explicare.

Illuminare his q̄ in tenebris et in umbra

Ad zacharie

mortis sedent ad dirigēdos pedes nostros in viam pacis.

Beda Recte xp̄s oriens vocat. q̄ nob ortū vere lucis aperuit. Unde dicit. illuminare his q̄ in tenebris et in umbra mortis sedet. Chrisi Tenebras hic appellat nō materiales sed errorē et a fide distantiā. Basi Tenebrosa enī erat plebs gētilis q̄ ydoloz cultu grauabat. donec lux orta dissipit caligine et splendore veritatis expādit. Greg. in moraliū. Umbra vero mortis oblivio mētis accipit. Dicit enī mors hoc q̄d interfiat. agit vt nō sit in memoria. Unde iudeoz popul⁹ q̄ dei oblitus fuerat. dicit in umbra mortis sedere. Umbra enī mortis carnis accipit. Quia sicut vera mors ē qua aīa separat a deo. ita umbra mortis ē q̄ caro separat ab aīa. vñ voce martiū dicit. Operuit nos umbra mortis. p vbū enī mortis imitatio diaboli qui mors i apocalipsi dicit designat. q̄ sicut umbra nuxta q̄litatē corpis dicit. ita actiones iquoz de specie imitatiōis ei⁹ exprimit. Chrisi. Recte aūt dicit sedet nō enī ambulabam⁹ i tenebris. sed sedebam⁹. Theo. Nō solū aūt oriēs dns hijs q̄ in tenebris sedet illuminat. sed aliq̄d ampli⁹ fiunt. Dñ sequit. Ad dirigēdos pedes nros in viā pacis. Via pacis ē via iustitie ad quā direxit pedes id ē affect⁹ aīarū nrarū. Greg. i omelia. Cū enī gressus nros i viā pacis dirigim⁹ q̄n p illud actionū iter pgim⁹. i q̄ autoris ab nri gra nō discordem⁹. Ambro. Dimul et illud adite q̄ pauus elizabeth q̄ multis zacharias ꝓphetizet. et vterq; sc̄o impletus spū loq̄batur. sed disciplina seruat vt mulier discere magis que diuina sunt studeat q̄ docere.

Puer aūt crescebat et cōfortabat spū et erat i desertis vsq; ad die ostensionis sue ad israhel.

Beda p̄dicator penitētie futur⁹. vt liberi⁹ auditores suos a mūdi illecebris erudiēdo sufferat pmeuū in desertis trāsegit vitū. vñ dicit. Puer aūt crescebat. Theo. Iuxta corpale etatē. et cōfortabat spū. Simul enī cū corpe spuale donū crescebat. et spūs operationes in eo magis ac magis ostendebāt. Orige. Vel crescebat spū nec i eadē pmanebat mēsura qua ceperat. sed sp crescebat spūs in eo. sp voluntas ei⁹ ad meliora tendens habebat. pfectus suos et mens diuini⁹ aliq̄d cōtēplabat. Crescebat se memoria vt pura i thesauro suo recōderet. Addit aūt et cōfortabat. infirma enī est humana natura. Legim⁹ enī caro infirma. Cōfortāda ē nāq; spū. spūs ei prōptus. multi cōfortant carne athleta dei spū roborādus est. vt sapiencia carnis elidat. Unde recessit fugiens tumultū vrbiū ꝓpter frequētiā sequit. enī. Et erat in desertis. vbi purior aer ē. celū apcius et familiarior deus. vt q̄ nondū baptismi et p̄dicatiōis tēp⁹ aduenerat. vacaret oratiōib⁹ et cū angelis cōuersaret. appellaret dñm. et illū audiret dicentē. ecce assum. Theo. vel erat i deser-

tus vt extra multoz malicia nutriret et vt ne mi ne vereret arguere. Si enī fuisset i mūdo fortē fuisset anima et cōuersatōe hoīm depuat simul enā vt eēt fide dignꝰ q̄ pdicatuꝰ erat xp̄s. Occultabat aūt in desertis. donec placuit deo ip̄m israelitico pl̄o demōstrare. vñ seq̄t. Vsq; ad diē ostensionis sue ad israel. ¶ Ambro. Pulchre aūt tēpus q̄ fuit i vtero ꝓpheta describit. ne marie p̄ma taceat. ſz tēpꝰ silet infancie. eo q̄ p̄ma miris dñi vtero roborat. qui infantis ip̄e dimēta nesciut. Capitulū ſcd̄m

Factū est aūt in diebus illis Exiit edictū a cesare augusto vt describeret vniuersus orbis. hec descriptio prima facta ē a cesare prelide syrie cyrino. Et ibant oēs vt profiterent singuli in ciuitatē suā. Ascendit aūt et ioseph a galilea de ciuitate nazareth i iudeā ciuitatē dauid q̄ vocat bethlehem eo q̄ eēt de domo et familia dauid vt profiteret cū maria despōsata sibi vroze pregnāte.

¶ Beda. Nasciturꝰ in carne dei filiꝰ sic de vgine natꝰ vginitatis sibi decus oīdit. ē gratissimū ita placatissimo tpe sibi placeat. q̄ patē querere docuit. et pacis sectatores tuisse. dignat. Nullū aūt potuit maiꝰ ee pacis indiciū q̄ vna totū orbē descriptiōe cōcludi. cuiꝰ moderatoz augusto Tanta duodecim annis cura tēpus dñice natiuitatis pace regnauit. vt bellis toto orbe sopitis ꝓphete p̄sagiū adulterā videat implesse. Vñ dicitur Factū est in dieb illis. Exiit edictū a cesare augusto vt describeret vniuersus orbis. ¶ Oze. Tūc ecā nascit xp̄s. cū p̄ncipes iudeoz defecerāt. et ad romanos p̄ncipes trāslatū erat ip̄eriū. q̄bus iudei tributa soluebāt. Et sic implet ꝓphetia p̄dicens nō defuere duce de iuda nec p̄ncipe de femoribꝰ eiꝰ. donec veniat q̄ mittendꝰ ē. Jā vero cesare augusto xlij annū imperij pagente. exiit ab eo edictū totū orbē cōscribi ad tributa soluēda. q̄ tuidā noīe cyrino cesar cōmisserat. quē iudee et syrie p̄sidē statuit. vñ seq̄t. Hec descriptio p̄ma fuit ē a p̄side syrie cyrino. ¶ Beda. Dignat hāc descriptionē vel p̄mā ee eaz q̄ totū orbē cōduserunt. quia plereq; iā ptes terraz sepe legūt fuisse descripte Vel p̄mo tūc tepuisse q̄n cyrinꝰ in syriā missꝰ est ¶ Ambro. Pulchre aūt p̄sidis nomē addidit vt serie tpis designaret. Nā si cōsules assribūtur tabulis emptionis. quātomagis redemptōi oīm debuit tēpus assribi. ¶ Beda. Supna dispēsatiōe pfessio census ita descripta ē. vt in suā q̄sq; patriā ire iuberet. sc̄d̄m q̄ seq̄t. Et ibāt oēs vt pfiterētur singuli in ciuitatē suā. Qđ ideo factū est. vt dñs alibi cōceptꝰ. alibi natꝰ ifidiantis herodis furore facilꝰ euaderet. vñ seq̄t. Ascendit aūt et ioseph a galilea de ciuitate nazareth in iudeam

¶ Crisꝰ Dño aūt dirigēte agustus hꝰ edictū cessauit. vt vnigenitꝰ p̄ntie fimulet. Nā hoc edictum matrē attrahebat in patriā. quā ꝓpter pōre rant. sc̄z in bethleem inde. Vñ dicit ciuitatē dauid q̄ vocat bethlehem ¶ Orosius. ideo aūt addidit ciuitatē dauid. vt p̄missione facta dauid a deo ex fructu ventris eiꝰ rex ꝓpetꝰ aduenire. ee cōpletā ānūciet. vñ sequit. Eo q̄ eēt de domo et familia dauid. p hoc autē q̄ ioseph erat de cognatiōe dauid contentus fuit euāgelista ipsā quoq; vginē de cognatiōe dauid p mulgare. cū lex diuina p̄ciperet cōiugales copulas ex eadem pgenie cōtrahi. vñ seq̄t. Cū maria despōsata sibi vroze pregnāte ¶ Cyril. Dicit aūt eā fuisse despōsatā inuens q̄ solis despōsatis p̄decessꝰ ē cōceptio sēcuta. Neq; enī ex virilu semine sā virgo cōcepit ¶ Oreg. in ome. Christe aūt nascituro dño mūdꝰ describit. q̄ ille apparebat in carne q̄ electos suos assriberet in eternitate ¶ Ambro. Et dū pfessio secularis ostendit spiritualis ip̄leatur nō terraz regi dicāda. sc̄z celi pfessio ista fidei ee sus aūoz ē. Abolito enī synagoge censu vetusto nouus cēsus eē ꝓbat. denicq; vt scias censū nō angusti ee sc̄z xp̄i. totus orbis pfiteri iubet. Vs aūt poterat pfessionē totius orbis exigere. nisi q̄ totus orbis habebat ip̄eriū. Nō enī augusti sc̄z dñi est terra et plenitudo eiꝰ ¶ Beda. q̄ ecā vocabulū augusti ꝓfectissime cōpleuit. vtputa suos et augere desideras et augere sufficies ¶ Theo. Cōueniens ecā erat vt p xp̄m cultus multoz deoz deficeret. et vnꝰ deꝰ coleret. vñ vnꝰ rex orbi ip̄eraſſe describit ¶ Orige. Diligēteꝰ aūt intuenti sacrm qđā videt figurari. q̄ in totiꝰ orbis pfessione describi oportuit xp̄m vt cū oīb scriptus sanctificaret oēs et cū orbe relatꝰ in censū cōmunionē sui p̄beret orbi ¶ Beda. Dicit aūt tūc ip̄erāte augusto et p̄sidente augusti cyrino ibant singuli in suā ciuitatē vt profiterent censū. Dic modo ip̄erāte xp̄o p doctores ecclie p̄sides pfiteri debem censū iustitie ¶ Ambro. Hec ē ergo p̄ma pfessio nr̄ū dño cui oēs pfitentur. nō preconis euocatione sc̄z vatis dicentis oēs gentes plaudite manib Denicq; vt sciat censū ee iustitie veniūt ad deum ioseph et maria. hoc ē iustꝰ et vgo. ille q̄ vbū seruaret. ista q̄ pareret ¶ Beda. ciuitas nr̄a et patria ē beata ad quā credentib cotidie virtutibus ire debem. Quotidie aūt scā ecclia suū comitatu doctoz ē de rota mūdane cōuersationis qđ galilea sonat. ciuitatē iuda sc̄z cōfessiois et laudis ascendens. censū sue deuotiois regi eterno ꝓsoluit. q̄ in exemplū bte vginis marie cōcepit nos de spū. Que alij q̄dē despōsatu ab alio feminda tur. dū ꝓposito sibi pontifici visibiliter iungitur. sc̄z inuisibilis spūs virtute cumulat. indicans ip̄o noīe q̄ instantia loquentis magistri nil valet.

nisi augmentū supnū inuamus vt audiat² aperit.
Factū ē aūt cū essent ibi. ipleti sūt dies
vt parerent et peperit filiū suū pmogenitū
et pānis eū inuoluit. et reclinauit ī psepio
qr non erat ei locus in diuersorio.
Ambro. breuiter scūs lucas et quo et q tpe
et quo loco scdm carnē xps natus sit explicat
dicens Factū est aūt cū essent ibi. ipleti sūt di-
es vt pareret Quo q̄dē qr nupta cōcepit sz
virgo generauit. Greg nisen⁹ Appar ēs enī
vt homo nō p oīa legib⁹ humane nature subiit²
Nā q ex muliere nasc⁹ humanitatē redolet Vir-
ginitas vero q ortu deseruiuit ostendit q trā-
scenderet hominē Hui⁹ q iocūda pozno. ortus
imaculat⁹. ptus facilis absq corruptela natiui-
tas nec ex luxu inpiens. nec doloz⁹ edit⁹. qr nā
q ea q̄ nre nature morte p culpā inseruit dāna-
ta ē vt cū doloz⁹ pareret optebat parentē vite
cū gaudio ptū pficere. Eo aūt tpe p incorrupti-
nē vginea p vitā trāsmigrat mortaliū. ī q dimi-
nui inpūt tenebre et nocturna imensitas ex v-
berāna deficere cogit² Horz enī pīi fine prauī-
tatis attigerat sz de cetero tendit ad nichilū ppt vē
lucis penitenciā q radijs euāgelicis totū orbem
lustrauit Beda. Eo etiā tpe dignat⁹ ē inmarna-
ri. q mox natus censu cesaris ascriberet² atq ob
nrā liberationē tpe seruitio subderet² Vnde etiā
nō solū ppt indictū regij scematis sz etiā ppt nōis
sacramentū dns in bethleem nasc⁹² Greg.
bethlehem quippe dom⁹ panis interpr⁹² ipe nāq
ē q aūt Ego sū panis viu⁹ q de celo descendi. locus
q in q dns nasc⁹² dom⁹ panis ātea vocabat² qr
futuz erat vt ibi ille p naturā carnis appare-
ret. q electoz mētes interna sanctate reficeret.
Beda et vsq ad cōsūmationē sēli dns ī naza-
reth cōtpi in bethleem nasci nō desinit. cū q̄ib⁹
audiencīā vbi flore susceptō domū in se eterni
panis effiat. q tidie in vtero vginali hoc ē in aīo
credēcīā p fidē cōcipit² p baptismū gignit² sequitur
Et peperit filiū suū pmogenitū Hiero. contra
heluidiū Ex hoc heluidi⁹ nitit² ap̄bare pmoge-
nitū dici nō posse nisi eū q̄ habeat et fratres si-
cut vnigenit⁹ ille vocat² q pentib⁹ sit solus filius
Nos aūt ita diffinim⁹. vnigenit⁹ est pmogenit⁹
nō oīs pmogenit⁹ ē vnigenit⁹. Primogenitū
nō esse diim⁹ eū quē alij subsequūt² sz ante quē
null⁹ aliq̄n si nō est pmogenit⁹ nisi is quē se-
quūt² et fres. tam diu sacerdotib⁹ pmogenita
nō debent² q̄ diu et alij fuerunt peccatā ne for-
te ptu postea nō sequēte vnigenit⁹ sit et nō pmo-
genit⁹. Beda. ē etiā vnigenit⁹ in substāna
diuinitatis. pmogenit⁹ suscepcōe humanitatis.
pmogenit⁹ in gra. vnigenit⁹ in natura Hiero.
cōtra heluidiū Nulla aūt ibi obstetrix. nulla
mulier cula⁹ sollicitudo ītercessit. ipa pānis in-

uoluit infantē. ipa mr et obstetrix fuit. vn sequit²
Et pānis eū inuoluit Beda. Qui totū mūdū
vario vestit ornatu. pānis vilib⁹ inuoluit² vt nos
stolā pmā recipe valeam⁹ p quē oīa facta sunt
manus pedesq astringere vt nrās man⁹ ad op⁹
bonū exerceat pedesq sint in viā pacis directi
Grecus q admirabilē commutationē et pegri-
nationē quā subiit. q cōtinet orbē. ab initio
captat penuriā et eā in psepio decorat. nimirū
si voluisset venire poterat mouēdo celū. cōcu-
tiendo terrā emittens fulmina. nō aūt sic pro-
cessit. nō enī pdere sz saluare volebat. ab ipis
pmordijs humanā cōculcare superbiā atq ideo
nō tm homo fit. sz etiā homo paup. et paupe-
rē matrē elegit. q caret his q̄bus natū infātē
reclinet sequit² enī Et reclinauit ī psepio Beda
Quid psepis angustia cōtinet² cui celū sedes ē.
vt nos p celestis regni gaudia dilatet Qui pa-
nis ē angelor ī psepio reclinat² vt nos q̄si anī-
lia carnis sue frumēto refocīat Cyril. Reperit
enā hoiem factū bestialē in aīa. et ō in psepio
loco pabuli ponit². vt vitā bestialē mutātes ad
cōsonā homini pductam² scientiā. pungētes nō
fenū. sz panē celestē vite corpus. Beda. Qui
aūt ad dextrā patris sedet. ī diuersorio loco eget. vt
nob ī domo patris sui multas māsiones ꝑparet.
Non sequit² Quia nō erat ei locus ī diuersorio Nasc⁹²
nō in parentū domo. sz in diuersorio et in via. qr
p incarnationis misteriū via factus ē. q nos ad
patriā vbi veritate et vitu fruem² adduceret.
Greg ī omelia Et vt oīderet. qr p humanitatē
quā assūpserat. qsi in alieno nascebat² nō scdm
potestatē sz scdm naturā Ambro. ppter te q in-
firmitas ī se potentia. ppter te iopia ī se opu-
lentia. noli hoc estimare qd cernis. sz qd redime-
ris agnosce. Plus dē ihu iuris tui debeo qui re-
demptus sū q̄ oīb⁹ qui creatus. Non pdesset nasci
nisi etiā redimi pfuisset.
Et pastores erant in regione eadem vigilā-
tes et custodientes vigilias noctis sup gregē
suū. et ecce āgelus dū stetit circa illos et cla-
ritas dei circūfulsit illos Et timuerūt timore
magno. et dixit illis angelus. Nolite timere.
ecce enī euāgelizo vobis gaudiū magnū qd
erit oī plō. qr natus ē vobis hodie saluator
q est xps dns in ciuitate dauid. Et hoc vobis
signū inuenietis infantē pānis inuolutum
et positū in psepio.
Ambro. videte quēadmodū diuina cura fidē
asserat Angel⁹ mariā. angel⁹ ioseph. āgel⁹ pasto-
res edocet de q̄b⁹ dict² Pastores erāt in regione
eadē vigilātes et custodiētes vigilias noctis sup
gregē suū Crisp. Joseph q̄dē in sōnis apparuit
angelus. pastorib⁹ aūt visibilit qsi rudioribus nō
aūt āgel⁹ nuit. ihersolimā. nō requirunt scribas

et phariseos. erāt enī corrupti. et p̄ munda tru-
nabāt. Sed hȳ erāt sinceri. aīp̄ cōuersatione
p̄riarchaū et moysi colentes. Est aūt semita
ip̄da ad philosophiā p̄duces īnocentia. ¶ Beda in
one. Nusq; aūt in tota veteris testamēti serie
repperim⁹ angelos. q̄ tā sedulo apparuere p̄ib⁹
cū hac apparuisse. Dz hoc p̄uilegiū recte hui⁹
tpi ē seruatū. qū exordiū est in tenebris lumē rec-
tis corde. vñ seq̄t. Et claritas dei circūfulsit illos
¶ Ambro. Ex utero fundit. sz uestrat a celo. ter-
rend⁹ ī diuersorio iacet. sz celesti lūine viget. ¶ Greg⁹
Merito pauidi facti sunt ī miraculo. vñ seq̄t. Et
timuerūt timore magno. Dz āgel⁹ cū pauor īgru-
erit. fugat ipm. vñ seq̄t. Et dixit ill' āgel⁹ nolite
timere. nō solū sedat terrorē. sz enā alacritatē
infundit. seq̄t. enī. Ecce enī euāgelizo vob⁹ gaudiū
magnū qd erit ōni plo. iudeoz. nō solū plo. sz
etiā ōibz. Causa aūt gaudij ondit. nou⁹ et ad-
mirabil' ptus manifestat. ex ipis nōib⁹. Nā seq̄t.
Quia natus ē nob⁹ hodie saluator q̄ ē xp̄s dns. q̄z
p̄mū id est saluator ē actionis. tertiū aūt sz do-
min⁹ maiestatis. ¶ Cirill. Dz id qd ī medio ponit.
sz xp̄s nō naturā sed sz hȳpostasim ꝓpositam
In xp̄o enī saluatore unctionē forte celebratā
fatemur. nō tm figuralē sicut olim ī regib⁹ ex
oleo ōsi ex pphetica grā. neq; ad pfectionē alicu-
ius negocij uxta illud ysaie. hȳdauit dns xp̄o meo
cyro. Qui quāq; eēt idolatra. dicit xp̄s ut ce-
lesti cēsura tota occuparet babilonioz p̄uincia.
fiunt aūt uncti⁹ saluator spūsco hūanit⁹ ī forma
serui. unges āt ut de⁹ spūsco credētes ī eū. ¶ Greg⁹
Hui⁹ aūt natiuitatis. et tēp⁹ ondit cū dicit hodie.
et locū cū subdit. in ciuitate dauid et signa cū sub-
nūgit. et hoc vobis signū. inuenietis infantē pānis
inuolutū et positū in p̄sepio. Ecce pastoribz angeli
pastoz p̄nūciū p̄dicāt tanq; agnū in antro mani-
festatū et editū. ¶ Beda. Crebris aūt infantia sal-
uatoris et āgeloz p̄conijs et euāgeliste⁊ nob⁹ est
cōfirmata testimonijs. ut nris alacritoribz q̄d pro
nob⁹ factus sit. ifigat. Et notādū q̄d signū nati
saluatoris datur nō in tyrio exceptū ostro. sz pā-
nis squalentib⁹ inuolutū. Nō in ornatis auro sta-
toryis sz ī p̄sepib⁹ inuenendū. ¶ Maxim⁹ ī sermo-
ne natiuitatis. Dz si tibi pānis fortassis uilescit
āgelos collaudates admirare. Di p̄sepe despicas. eri-
ge parūp oculos et nouā in celo stellā p̄testātē mu-
do natiuitatē dn̄icā cōtuere. Di credis uilia. crede
mirifica. Di de hȳs q̄ humilitatis sūt disputas. q̄l-
ta sūt celestia uenerare. ¶ Greg⁹ ī omelia. Hystrie
aūt q̄ uigilātib⁹ pastoribz āgel⁹ apparet. eosq;
claritas dei circūfulsit. hoc ē q̄ illi p̄ ceteris uide
sublimia merēt. q̄ fidelib⁹ gregib⁹ p̄esse sollicite stu-
dent. Quiq; ipi pie sup gregē uigilāt diuina sup
eos lam⁹ grā cōsecrat. ¶ Beda ī omelia. Dignissimi
enī mystice pastores isti gregū doctores q̄sq; ac rec-
tores fidelū ānaz. Nox cui⁹ uigilias custodiebāt
sup gregē suū. pmula tēptationū mdimt. q̄bz se
suosq; subiectos custodire nō desistūt. Et bn̄ nato
dño pastores sup gregē uigilāt. q̄z nat⁹ ē q̄ dicit
Ego sū pastor bon⁹. sz et tēp⁹ īminebat. q̄ idē pas-
tor oues suas q̄ dispse erāt. ad uite pascua reuo-
caret. ¶ Ouge. Ceterū si ad seruendū optet ascen-
dere intellectū. dictū q̄sdā fuisse pastores āgelos q̄
res hūanas regerēt. Et cū hoc uno uersu sz suā cus-
todiā cōseruaret. uenisse āgelū nato dño et an-
nūciasse pastoribz q̄ uer⁹ eēt pastor exort⁹. An-
geli enī ante aduentū saluatoris. paucis potuerāt
cōmissis sibi utilitatis afferre. Cui enī aliquis
un⁹ ex singulis gentib⁹ credebat in deū. Nunc aūt
ppli accedunt ad fidē ihesu.

Et subito facta est cū angelo multitudo celestis
militie laudantiū deū et dicentiū. Gla in altissi
mis deo et ī terra pax hoīb⁹ bone uolūtatis.
¶ Beda. ne pua unius āgeli uideret. autoritas
postq; un⁹ sacramētū noue natiuitatis edocuit
statim multitudo celestiū agminū affuit. Vñ
dicit. Et subito facta ē cū āgelo multitudo mi-
litie celestis. Bene chorꝰ aduenientiū āgeloz mi-
litie celestis uocabulū accepit. Qui et dum illi ī
plio q̄ ad debellādas aereas potestates apparuit
humiliter obsequūdat. et ipe ptates eas dē cōtrarias
ne mortales tm tēptare ualeāt. quātū uolunt
fortiti armis celestib⁹ perturbat. q̄ uero deus et ho
nas fact⁹ inter hoīb⁹ pax et deo gla canit. Vñ seq̄t.
laudantiū deū et dicentiū. Gla ī altissimis deo. u-
no āgelo uno euāgelizante nūcio natū in carne
deū mox multitudo militie celestis ī laude creā-
toris prūpit. ut et xp̄o deuotionē ipendāt et nos
suo instruāt exemplo. q̄uis aliq̄s p̄m sacre eru-
ditionis uerbū insonuerit. uel ipe q̄ pietatis sunt
ad mentē reduxerim⁹ deo statī laudes corde ore
et ope reddam⁹. ¶ Crisp. Et olim q̄dē angeli ad
puniendū mittebātur puta ad israhelitas. ad da-
uid. ad sodomitas. ad gentes cōtra allē. Nunc ecō-
tra canūt in terra grās agētes deo. eo q̄ suū
descensū ad hoīes eis reseranauit. ¶ Greg⁹ xxvij
moza. Dimul enā laudāt q̄ redēptioni nre. uo-
ces sue exultatiōis accōmodāt. sīl enā q̄ dū nos
cōspicaūt recepi. suū gaudet numerū ipleri. ¶ Be-
da. Optūt enā pacē hoīb⁹ cui subdūt. Et in terra
pax hoīb⁹ q̄ ds infirmos pius aberectosq; despe-
rant. nascente in carne dño. iā sonos uenerātur
¶ Cirill. Her aūt pax p xp̄m facta ē. Reuocauit enī
enī nos p se deo et p̄ri. culpā hostilē de medio au-
ferēs. duos plos in unū hoīem pacificauit. ac re-
uocōs et terrenos ī unū gregē cōposuit. ¶ Beda
Quib⁹ aūt hoīb⁹ pacē posuit. exponit dicēs
Bone uolūtatis eis. q̄ suscepit natū xp̄m. Nō
enī est pax ipis. sz pax multa diligētib⁹ nomē
dei. ¶ Orige. Sed diligens lector inquirat quō

sz ihc qp pax ec dr ihoib?

Capm

saluator dicat Nō veni pacē mittere sup terrā et nūc angeli de ei? natiuitate cātant i terra pax hoīb? bone volūtatis soluit qstionē. pax ei quā nō dat dns sup tirā. nō ē pax bone volūtatis // aug? x iij de trinitate. ptinet enī iustitia ad bonā volū tatē. // Crisp. aspice aūt mirādū. pcessū āgelos ad nos deduxit p̄us. ac deinde duxit hoīem ad supna. factū est celū terra. cū terrena deberet recipe. // Orige. iustitie aūt videbāt āgeli se op? qd' eis creditū fuerat. iplere nō posse absq; eo q̄ vere saluare poterat. et mediana suā inferio rē ec q̄ hoīm cura poscebat. Vñ sicut si venat aliq̄s q̄ habeat sūmā in mediana noticiā. et illi q̄ p̄us sanari nequerāt. cernētes ad magistri manū putredines cessare vulneriū nō iudicant sz in laude media crūpant. et de q̄ sibi egrotātib? q; tāte sentencie hoīem miserit. multitudo āgelor? aduētu xpi deum laudant

Et factū est vt discesserūt ab eis angeli i cr lū pastores loq̄bantur ad inuicē Trāseam? vsq; bethleem. et videam? hoc vbū qd' factū ē qd' erat dns et ondit nobis. et venerūt festi nātes et inuenerūt mariā et ioseph et infantē positū in p̄sepio. videntes aūt cognouerunt de verbo qd dictū erat illis de puero hoc. Et o nes q̄ audierūt mirati sunt et de his q̄ dicta erant a pastorib? ad ipsos. maria aūt cōser uabat oīa verba hec cōferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores glorificantes et lau dantes deū in oīb? que audierāt et viderāt sicut dictū est ad illos.

// Greg. Que visa sunt et relata stupore ingesse rūt pastorib? et sic oblia sua omiserūt. et p̄fti sūt noctebethleem. luce indagātes saluatoris vñ dicit. Et factū ē vt discesserūt ab eis āge li in celū pastores loq̄bant? ad inuicē Trāseam? vsq; bethleem. et videam? hoc vbū qd' factū est. // Beda. Vere q̄si vigilātes nō dixerūt videam? puerū. sz vbū qd' factū ē id ē vbū qd' sp erat. vi deam? quo p nob caro factū ē siq̄dē hoc ip̄m vbū dns est. seq̄t? enī qd' fecit dns. et ondit nob. id ē videam? quo vbū ip̄m ipe se fecerit. et ondit nob carnē suā. // Ambro. Vide q̄ singularit? scriptura singulor? libret momēta vbor? Et enī cū caro dñi videt? videt? verbū. qd ē fili? nō mediocre fi dei tibi hoc videat? exēplū. nō vilis psona pastor? Dipliatus enī q̄rit? nō ambitio desiderat? Et venerūt festinātes. Nemo enī cū desidia xpm re q̄rit. // Orige. Quia vero festinātes venerūt et nō pedetētim. ideo seq̄t? Et inuenerūt mariā q̄ sz fudit ilīm i ptu. et ioseph sz dispensatorē or tus dñi. et infantē positū in p̄sepio sz ip̄m sal uatorē. // Beda. Ē aūt iusti ordinis vt honore dig no celebratu vbi incarnatiōē. ad ip̄am q̄q; vbi gloriā intuendā ptingat? vñ sequit? Videntes

sedm

aūt cognouerūt de vbo qd' dictū erat illis de pue ro hoc // Greg. occulta sz fide felicia velata cō tinentes. nec cōtenti de veritate stupere q̄ p̄mit? videbāt et preparāt. angelo nūciante nō solū ma rie et ioseph p̄mebāt. sz enā reteris. et qd' ē ap̄li cor? mētib? infigebāt. vnde seq̄t? Et ces q̄audierūt mirati sunt de his q̄ dicta sunt erāt de pastorib? ad ipos. quo enī nō erat mirādū videre celicolā i terrenis. et terrā pace cōdiari celestib? et ineffa bilē illū infantulū numine q̄dē celestia. humanita te vero terrestria cōnectentē ad inuicē et sui cōpa gine fedus mirādū p̄stantē. // Glosa. Nec solū mi rant? de incarnatiōis misterio sz enā de tāta pas tor? attestatiōe. q̄ fingere inaudita nescirēt. sz simplicitate fidei dicta vera p̄dicarēt. // Ambro. Nec cō tēpnenda putes q̄si vba vilia. p̄phetar? a pasto rib? et maria colligit fidē. vñ seq̄t? Maria aūt cōseruabat oīa vba hec cōferens in corde suo Discam? sce vgines in oīb? castitatē. q̄ nō min? ore pudici q̄ corpe argumēta fidei cōferebat in corde // Beda i omelia. Virginal? nāq; pudicie cura custodiēs secreta xpi q̄ nouerat nemini di uulgare volebat. sz cōferebat ea q̄ facienda lege rat. cū his q̄ iam facta cognouit. nō ore p̄mens sz clauso i corde custodiens. // Greg. Quicq̄d ei retulerat āgel? q̄q̄d a pastorib? audierat cū ta cōgerebat in mēte et ad inuicē cōparās. vna in oīb? mater sapiencie cernebat cōcordia. vere deus erat q̄ natus erat ex ea // Athanasi? Singuli aūt i xpi natiuitate exultabāt. nō humanit? sicut in puero nato soliti sūt hoīes cōgaudere. sed in xpi p̄ sencia et luias diuine fulgore. Vnde seq̄t? Et re uersi sūt pastores glorificantes et laudātes deū i oīb? q̄ audierāt. // Beda. sz ab angel'. Et vide rāt sz i bethleem sicut dictū ē ad illos id ē in hoc glorificāt q̄ nō aliud venientes inuenerāt q̄ dictū est ad illos. sue sicut dictū est ad illos q̄ am deo laudes q; referrēt. et ei hoc ill' facere dictū ē ab āgel' nō q̄dem vbo imperantib?. sz forma sue deuo tionis offerētib? cū deo in excelsis q̄am resonarēt // Beda. Mistice aūt intellectualiū pastores gre gū ymo cūcti fideles exēplo hor? pastor? trāseant cogitatione vsq; in bethleem. et incarnatiōē xpi digni? celebrēt honoribus. Trāseam? aūt abiectis cōcupiscētijs cū malis? voto mētis desiderio. vsq; ad bethlehem supnā. id ē domū panis viui. vt q̄ illi i p̄sepio videre vagientē. nos i p̄tis solio mere amur videre regnātem. Nō est aūt tāta beatitu do cū desidia ac torpore quer̄enda. sz alacriter. sunt xpi sequēda vestigia. Videtes aūt cognouerunt Et nos q̄ dicta sunt de saluatore nīo. plena dilec tiōe festinem? ap̄lecti. vt hoc in futuro p̄fītē cogni tionis visu cōprehendere valeam?. // Beda super lucā. dñm enā gregis pastores p̄decessōr patrū vitā in qua panis vite seruat? q̄si bethleem pos?

cōtemplādo subeunt nullusq; in hac aluid reperiūt
q̄ vginalē ecclie pulchritudinē q̄si mariā virilē
spiritaliū doctor̄ cetū q̄si ioseph et hūilem xp̄i ad
uentū scripture paginis sacre insertū q̄si ī p̄sepio
positū xp̄m infantē ℣ Orige. vel p̄sepe illud erat
sēdm illud ysaie. Cognouit bos possessorē suū. et
azin⁹ p̄sepe dn̄i sui. ℣ Beda ī ome. Nō celauere
aūt silentio pastores q̄ agnouerāt. q̄ ecclie pasto
res ī hoc ordinati sunt. vt q̄ in scripturis didicerīt
auditoribꝫ oñdant. ℣ Beda. sup lucā. Magistri etiā
spiritaliū gregū mō ceteris dormientibꝫ cōtēplan
do celestia subeūt nō fideliū exempla querēdo ar
cūeunt. mō ad publicū pastoralis officij doctēdo
reuertūt. ℣ Beda ī ome. Unusq̄sq; enī q̄ p̄uate
viuere credit. pastoris officiū tenet. si bonorū ac
tuū cogitationūq; mūdarū aggregēs multitudi
nē hāt iusto moderamīe gubernare scripturar⁹
pastu nutrire et cōtra demonū insidias seruare cōtēdat
Et postq̄ cōsūmati sunt dies octo vt circūci
derent puer vocatū est nomē eius ihs. qd
vocatū est ab āgelo p̄ius q̄ in vtero cōciperet.
℣ Beda ī ome. Expositu natiuitate dn̄i. subiū
git euāgelista atq; ait Et postq̄ cōsūmati sunt
dies octo vt circūderet puer ℣ Ambro. Quis pu
er nisi ille de q̄ dictū est puer natus ē nob et filꝰ
datus ē nobis. factꝰ ē enī sub lege. vt eos q̄ sub le
ge erat liberaret. ℣ Epiphani Dicūt autē
hebionis et cherinthi sequaces suffiat discipulo
si sit sicut magister eius. Circūcidit aūt se xp̄s tu
q̄ circūcīsus daris? Fallūt aūt destruētes sua p̄fidia
Di enī fateret. hebion xp̄m deū celitus descendentē
octauo die fuisse circūcīsū tūc p̄beret circūcisionī
materiā argumēti q̄z cū nudū hūc assumāt hoīez.
nō puerē causa vt circūcidat. sicut nec ifantes
sūt sue circūcīsionis autores. Nos n. deū xp̄m fate
mur celitꝰ descendentē et ī claustro vgineo mortā
debitā fetib⁹ p̄traxisse q̄ aduscq; sibi ex vtero vginео
hūanitatis carnē p̄fē cōponeret. q̄ circūcīsꝰ ē vera
citer. nō apparēter octauo die. q̄tinꝰ nū ad spiritu
lē effectū figure puenerīt tū ab ipō q̄ a suis disci
pulis diuulgent⁹ nō vltra figure q̄z veritas. ℣ Orige.
Sicut n. mortui sum⁹ cū illo moriente et ꝰ surrexi
m⁹ resurgēte. sic cū eo circūcīsi sum⁹ vñ ne quisq̄
nūc indigem⁹ circūcīsione carnali. ℣ Epiph. plu
rib⁹ aūt excausis circūcīsꝰ ē xp̄s. Et primo quidē
vt oñdat carnis veritatē cōtra manicheū. et illos
q̄ apparent⁹ eū dicūt p̄disse. Deinde vt pateat q̄
nec q̄ deitatis substātiale corp⁹ exinterit. vt fatuꝰ
apolinaris. neq; celitꝰ detulit illud. vt asserit va
lentin⁹. et vt cōfirmet circūcīsionē. quā olim īsti
tuerat ei⁹ aduētui seruiente. Quum enī vt nulla
sit iudeis excusatio Nā nisi circūcīsꝰ fuisset obice
re poterāt q̄ nō possent ī circūcīsū xp̄m recipe
℣ Beda ī ome. Vt enī nob⁹ obediendi vtutē cōmē
daret exēplo. et vt eos q̄ sub lege positi legis onera
portare nequeūrant. sue cōpassione iuuaret. vt
q̄ in infirmitate carnis p̄ri aduēit. remediū q̄ carni p̄ri cōsueuerat mūdari nō respuat. ideō ei salutifē
re curationis auxiliū circūcīsio in lege cōtra originalis p̄ri vulnꝰ agebat. qd nūc agē baptismꝰ
reuelate grē tpe consueuit. excepto q̄ regni ce
lestis ianuā nōdū intrare poterāt. tūc in sinu
abrahe post mortē beatā requie cōsolati supne
patrie ingressū spe felici expectabāt ℣ Altha. Nichil ei aliud exp̄mebat circūcīsio nisi gratiōis ve
tuste spoliationē p hoc q̄ circūcidebat⁹ pars cor
poris. q̄ corporalis natiuitatis causa exīstit. hoc āt
tūc tpis agebat⁹ in signū futuri p xp̄m baptis
matis. Idcirco postq̄ venit signatū. cessant figu
ra. vbi nāq; tota vetustas tollitur p baptismū.
supfluū ē qd p̄tis sectio p̄figurat ℣ Cyril. Octa
uo aūt die cōsuetū erat carnale celebrare cir
cūcīsionē. Octauo n. die xp̄us a mortuis resurrex
it. et insinuauit nob spiritalē circūcīsionē dicēs
Euntes docete oēs gētes baptizātes eos ℣ Beda. In
ei⁹ aūt resurrectione p̄figurata ē vtriq; nāe re
surrectio et carnis et spūs. Xp̄s n. circūcīsꝰ nrām
domuit. et nūc p ipm a vicior⁹ labe purgandā
et ī nouissimo die a mortis peste restaurandā
et sicut dn̄s octauo die. hoc ē post sep̄ septimā
sabbati resurrexit. ita et ip̄i p⁹ sex huius seculi
etates et septimā sabbati aliaq; q̄ nūc interi in
alia vita gerit⁹ q̄si octauo tpe surgem⁹ ℣ Cyril.
Sēdm aūt legis p̄ceptū eodē die ī positione nois
recepit. vñ sequitur. Vocatū est nomē ei⁹ ihs. qd
interp̄tat⁹ saluator Edit⁹ nāq; fuit ad tollendos
salutē. quā sua circūcīsiōe p̄figurauit. sēdm
qd apls dicit. Circūcīsi estis circūcīsione nō ma
nufacta ī expoliatiōe corporis carnis. q̄z ī circūcī
one xp̄i ℣ Beda. q̄z et hoc qd eodē die sue circūcī
onis nomē accepit. ad imitationē p̄cepte obserua
tōis fecit. Abrahā enī q̄ p̄mū circūcīsionis sacrm
accepit. ī die sue circūcīsionis āplificatiōe nōis be
neditꝰ p̄meruit ℣ Orige. nomē aūt ihu gl̄osū.
oīq; cultu dignissimū. nomē qd ē sup oē nomē
nō dedit p̄mū ab hoīb⁹ appellari. neq; ab eis af
ferri ī mūdū. vñ sequit⁹ euāgelista subdit Qd
vocatū ē ab āgelo p̄ius q̄ in vtero cōciperet ℣ Beda.
Huic aūt nōis erā electi ī sua spirituali circūci
sione p̄cipes existere gaudet. vt sicut a xp̄o xp̄i
ani ita erā a saluatore saluati vocent⁹ qd illi
a deo vocabulū nō solū p̄ius q̄ ī vtero ecclie p fidē
cōparent q̄z erā ante tpa secularia vocatū est.
Et postq̄ impleti sunt dies purgationis eius
sēdm legem moysi tulerūt illū in ihlm vt
sisterent eū dño. sicut scriptū ē in lege dn̄i.
q̄z oē masculinū ad aperiens vulvam sanc
dño vocabitur. et vt darēt hostiā sēdm qd
dictū est in lege dn̄i par turturū aut duos
pullos columbarum.

Capi

¶ Cyril. Post circūcisionē cursꝰ expectat² purgacois tēpꝰ vñ dicit². Et postꝙ ipleti sunt dies purgacois eiꝰ sc̄dm legē moysi. ¶ Beda. Di legis ipi² vba diligēꝰ inspexeris, pfecto reperies qd² ipa dei genetrix sicut a cōmixtōne viri li sit a legali sit ure īmunis. Nō. n. ōnis mulier pariens sz ea q̄ suscepto semīe peperit designatur īmūda. rituꝫ legis doret² eē mūdāda ad distinctionē sz illiꝰ q̄ vgo cōcepit et pepit. Dz vt nos a legis vīculo soluerem². sic xp̄s ita et beata maria legi ē spōte subiecta. ¶ Titus vñ elegāter euāgelista ptulit. cp ipleti sūt dies purgacōnis mariaeiꝰ sc̄dm legē. Nā venera nō īcūbebat necessitas vgnu sanare. vt dies purgacōnis eiꝰ expectaret². q̄ cū ex spū sc̄o cōcepisset. caruit cōtagio seq̄t². Tulerūt illū in ihr̄lim vt sisterēt eū dño. ¶ Letitia. Dz q̄n a patrus aspectibꝰ latuit dns. ā q̄s locus cepit². ab eis ipio. vt ibi existēdo semotꝰ a p̄re sit. nisi afferat² hierosolimā. et introducat². i templū. Dz forte ea nr̄i hymni scripta sūt. Cū. n. nō gra sui hō factꝰ ē et tm circūcisꝰ i carne. sz vt nos p grām faceret deos. et spiritalit² circūdam². sic ppt nos sistit² dño. vt discamꝰ deo p̄tare nosipos. ¶ Beda. pꝰ tricesimū aūt et trīū circūcisois die dño sistit². mystice ītimuās neminē nisi circūcisū vicijs. dignū ee cōspectibꝰ. neminē nisi mortalitatis nexibꝰ absolutū. supne ciuitatis gaudia posse pferre subire. seq̄t² sicut scriptū ē in lege moysi dñi. ¶ Orig. Ubi sunt. q̄ deū legis negāt a xp̄o fuisse i euā² pdicatū. An putādū est. q̄ filiū suū bonꝰ deꝰ sub lege ūmuni fecit quā ipe nō dederat. In lege n. moysi scptū est. qd seq̄t². q̄ ōne masculinū adapies vuluā scm dño vocabit². ¶ Beda. Qd dicit adapies vuluā et hōis et pecoꝝ pmogenitū significat. qd vtrūq; scm dño vocari. atq; iō sacerdotis ee preceptū ē. ita dū taxat. vt p hōis pmogenito pcū acciperē². et ee animā īmūdū redimi². ¶ Greg. in sen. Hoc aūt legis decretū in solo īcarnato deo singulariter² et ab alijs differēt² ipleri videt². Ipe nāq; solꝰ ineffabiliter cōceptꝰ ac ītōpreh̄ensibiliter editus. vginalē vterū aperuit nō antea cōnubio reseratū. seruās et post ptū mirabile īuiolabilit² sigillū castitatis. ¶ Ambro. Nō. n. virl' corꝰ vulue vginal' secreta reserauit. sz īmaculatū semē īuiolabili vtero spūsc̄s īfudit. Qui q̄ vuluā sanctificauit alienā vt nasceret² pphā. hic est. q̄ aperuit mat̄ sue vuluā vt īmaculatꝰ exiret. ¶ Beda. Qd q̄ aūt adapiens vuluā. cōsuete natiuitatis more loquit². nō q̄ dns sacri ventris hospitiū. qd īgressꝰ sanctificauerat. egressus denigrasse credendꝰ sit. ¶ Greg. in sen. Solꝰ aūt hic ptꝰ masculinꝰ spiritalit² ee cōspicit². qui nil de femīeitate culpe portauit. vñ vere scūs vocatꝰ ē. Vñ et gabriel q̄si hoc decretū ad ipm solū ptinere memorās dicebat. Qd ex te nasceret² sc̄m. vocabit² filiꝰ dei. Et ī ceteris q̄dē pmogēitis

Sedm

scōs illos vocari euāgelica solerna statuit tūc hostiā oblacōe diuīa sortitos. hymōi nomīe. At ī tocius pmogēito creature qd² nascit² scm pnūciat āgel² q̄si ꝓpric scm exūs. ¶ Ambro. Solꝰ n. p oia ī natis de femīa. scs dns ihs q̄ terr'ene cōtagia corruptele maiestate īmaculati ptus nouitate nō seruerit. et celesti depulerit. nā si litterā seq̄m². quō scūs oīs masculꝰ aī mitos sceleratissimos fuisse nō lateat. Dz ille scs per quē figurā futuri misteriꝰ legis diuīe ꝓscripta signabāt. eo q̄ solꝰ scūs ecclie vginis ad gnandos ꝓlos aperuit genitale secretū. ¶ Cyril. O pfūditas sapiē et sciē dei. offert hostias. q̄ p singulas hostias honorat² cū pre figuras legis custodit veritas q̄ legis ē cōditor sicut de lege custodiuit. vt homo vñ seq̄t². Et vt daret hostiā sc̄dm qd dictū erat ī lege dñi. par turturū. ā du. pul. col. ¶ Beda ī ome. Hostia aūt hꝰ pauperꝭ erat. p̄cepit q̄ppe dns ī lege. vt q̄ posset agnū p filio ā filia sil' et turturē siue colūbā offerēt. Qui vo nō sufficiebāt ad offerēdū agnū duos tā turtures vl' duos colūbe pullos offerret. q̄ dns cū dites eet. paup fieri dignatꝰ ē. vt nos sua ꝓpriaꝝ diuiciaꝝ suaꝝ donaret ee ꝓticipes. ¶ Cyril. videdū aūt. qd hꝰ oblata ītimuat. Nimirū loq̄ssima ē turtur ī aub'. at colūba ē aual' māsuetū. Tal' aūt scūs ē. erga nos saluator māsuetudinē pferte volens et turtur orbē allexit. replēs ortū suū ꝓprijs melodijs. Gemebat² ergo turt² at colūba vt ipe p figuras nob' pādat² passur' ī carne. p vita mūdi. ¶ Beda ī ome. vl' colūba siplicitatē turt² indicat castitatē. q̄ et colūba siplicitatis et castitatis amatorē turtur ita vt si cōiugē casu pdiderit nō vltra aliā q̄rere curet. expecto q̄ turt² et colūba dño offerūt² in hostiā. q̄ simplex & pudica fideliū cōuersacio ē illi iustice sacrificiū gratū. ¶ Ambro. Ideo vo bina iussit offerri. q̄ hoīe cōsistēte ex aīa et corpe dupla a nob' posset deꝰ castitatē et māsuetudinē nō solū corporis sz eciā aīe. alioq; erit hō fictor et ypocrita. gerēs integumētū occulte malicie īnocenciā apparēte. ¶ Beda ī ome. Cū vero vtraq; anus. ppt cōsuetudinē gemēdi pntes stō tū lucꝰ designet. ī hoc tm differūt. qd turt² solua gus. colūba aūt gregatim volare cōsueunt. et obid iste secretus oronū lacrimas. illa publicos ecclie cōuentꝰ simulat. ¶ Beda sup lucā. Vel colūba q̄ gregatī volat. actiue vite frequēcia demōstrat. Turt² q̄ singularitate gaudet. speculatiue vite culmīa denūnat. Et q̄ eque vtraq; cōditori acceptā ē hostia cōsulte lucas vtr̄ turtures an pulli colūbaꝝ pro dño sunt oblati nō dixit. ne vnū alteri viuēdi ordinē ꝓferret. sz vtrūq; sequēdū docuit.

Et ecce homo erat in ihr̄lim cui nomē symeō et hō iste iustus & timoratꝰ expectās cōsolacionē israel. et spūs c̄s erat in eo et reuelum acceperat a spūo. nō visurū se morte. nisi ꝓ⁹ videret xp̄m dñi et venit ī spū in templum.

Et cū inducerēt puerū ihm parētes ei⁹ vt faceret sedm cōsuetudinē legis p eo. Et ipe accepit eū in vlnas suas.

Ambro. Nō solū ab āgelis et pphetis a pastorib⁹ et a parētib⁹. sz ea ā a senioribus et iustis gr̄ano dñi accepit testimoniū vñ dr Et ecce ihō erat in ihrlm cui nomē symeō et ihō iste iust⁹ ⁊ timorat⁹ Beda q̄ difficult⁹ iustina sñi tioze custodit⁹ nō illū dico tioze q̄ talia sibi bona subtrahi phoreset q̄ pfecta dilectio foras mittit. sz tioze dñi sm̄ q̄ manet in scla. q̄ iust⁹ deū q̄to ardenci⁹ diligit. tāto solliciti⁹ offendē cauet Ambro. Et bñ iust⁹ q̄ nō suā sz ppli gr̄am req̄rebat. vñ seq̄t Expectūs cōsolatio nē isrl Greg⁹ nisen⁹. Nō vtiq; mūdanā felicitatē in cōsolatiōe israel prudēs symeō expectabat sz veā tūslationēz ad veritatis decoze ⁊ separōez a legis vmbza. habuerat nāq; p oracula q̄ visur⁹ eēt xp̄m dñi p̄usq; a seculo p̄mū tūsmigret. vñ seq̄t Et spūssūs erat in eo. a q̄ sz iustificabat. Et rūsū acc̄epat a spūsco. nō visuz se morte nisi p⁹ videt xp̄m dñi. Ambro. Cupiebat ipe q̄dē corporee vinc fragilitatis absolui. sz expectabat vide pmissū sacebat. n. bū oculi q̄ videret Greg. xvij moraliū. In q̄ cā disciplina q̄to desiderio ex plebe israhelitica. sā viri incarnacōnis misteriū vide cupierūt Beda. vide aūt morte expuere cā significat q̄ multiq; felix p̄debit, morte carnis. q̄ cuiq; xp̄m dñi p̄us oculis carnis vide satagerit. cōuersacōez habebo in celesti ihrlm. tēpli dei limina frequētādo. hꝭ ē sciz in q̄b⁹ deꝰ habitat exēpla sectādo Cradē aūt spūs q̄ a q̄ olim ventuz p̄cognouerat et nūc venientē cognouit vñ seq̄t. Et venit in spū in tēplū. Orige. Et tu si vis tenē ihm. et āplexari mānib⁹ oī labore nitere vt ducē habeas spm. veniasq; ad tēplū dei Deq̄t eū. Et cū inducerēt puerū ihm parentes eius sz maria mr et ioseph q̄ putabat⁹ pr. vt facerent sedm cōsuetudinē legis p eo. et ipe accepit eū in vlnas suas Greg. Quā beat⁹ ille sac⁹ ad sacra introitu⁹ p quē ad vite timinū maturauit Vte manu⁹ q̄ vbū vite palpauerūt. et vlne q̄q; qs ad suscepcionē pauit Beda. Accepit aūt iust⁹ sedm legem puez ihm in vlnas suas. vt sufficet iusticiā opez q̄ ex lege erat p manu⁹ et brachia figurator⁹ hūli q̄dē. sz salutari fidei euāgelice gr̄e mutūdū. accepit senior ifantē xp̄m. vt ip̄sum et ip̄s sedm q̄si senio iā defessū. ad infanciā et innocenciā xp̄iane cōuersacōnis reditur⁹.

Et bñdixit deū et dixit Nūc dimittis seruū tuū dñe sedm vbū tuū in pace Quia viderūt oculi mei salutare tuū. Od' paulo ante fatē oīm pplor⁹ lumē ad reuelacionē gencium et gloziā plebis tue israhel.

Orige. Si ad tactū fimbrie vestimēti mulier sanata ē q̄d putādū ē de symeone q̄ in suas vlnas accepit ifantē. et gaudebat videns puellū a se gestari q̄ venerat ad vinctos resoluēdos. sanos nemine eū posse de claustro corpis emittere nū spe future vite. nisi hys quē in brachijs cōtinebat Vñ dr Et bñdixit deū et dixit Nūc di. ser. tuū do Theo. q̄ dicit dñe cōfitētis ē q̄ ipe mortis ē et vite dñs ⁊ sic puerū quē suscepit. deū cōfitet Orige. Quasi dicēt Quādiu xp̄m nō teneba. claus⁹ erā et de vinculi exire nō poteram Basil. Di aūt vores iustoz in q̄ras. oēs sup hoc mūdo et ei⁹ flebili mora ingemiscūt Ieremias dicit dauid q̄ incolat⁹ meus p̄logat⁹ ē Ambro. Vide g̃ iustū velut corporee carcere molis inclusū velle dissolui. vt inpiat ēe cū xp̄o hz q̄ vult dimitti veniat in tēplū. veniat in ihrlm. expectet xp̄m dñi. accipiat in manib⁹ vbū dei. et cōpletat⁹ velut q̄busdā fidei sue brachijs. tūc dimittet⁹ vt nō videat morte. q̄ viderit vitā. Greg. Symeon aūt bñdicebat deū int⁹ cetera. q̄ p̄missa sibi sua sortitu erāt efficacie veritatē Nā cōsolacōnē isrl oculis pspicue metuit. et manib⁹ portare. Et cō dicit Sedm vbū tuū in pace Quia viderūt oculi mei salutare tuū. Ac si diceret Quia videndo te cū fine obtinuerī promissoz. At vbi visibilit⁹ sesi. q̄ desiderabā nūc soluis tuū seruū. nec gustu mortis attonitū nec hesitacionis cogitacionib⁹ cōturbatū. et cō subdit⁹ in pace Greg. nisc. q̄ postq̄ xp̄s culpā hostilē destruxit nos q̄q; pā reconciliauit frā ē tūslatos scoz in pace. Orige Ois ē aūt q̄ de sclo isto recedit in pace. nisi is q̄ intelligit q̄ deꝰ erat in xp̄o mūdū reconcilians sibi nichilq; habent inimicū deo. sz onē pace bonis mse oīb⁹ assūpsit. Greg. Fuerat aūt sibi repmissū nō visuz se morte. nisi p⁹ videt xp̄m dñi Et cō ipletū oīdēs subdit Quia viderūt oculi mei salutare tuū Greg nisen. Bñ oculi tui tū aīe q̄ corpis. Hinc dē visibilit deū suspiciētes. illi vo nō solū q̄ visa sūt attendentes. imo illuminati fulgore spūs dñi vbū in carne cognoscētes. salutare nāq; qd' tuus oculi⁹ prepisti ipe ihs ē. q̄ nobe sal⁹ declarat⁹ Cyril. Fuerat aūt xp̄i misteriū. qd' patuit in vltimis tp̄ib⁹ scli ꝑparatū cū mūdi origine. vñ seq̄t. Qd' parasti. cū sa. oīm po Eutha. Hz cōfectā totu mūdo p xp̄m salutē. q̄lit⁹ g̃ supdictū est. q̄ expectabat isrl cōsolacōez. eo q̄ sz tūc futurā ēe cōsolacōnē isrl cognouit in spū. cū et oīb⁹ pl⁹ patū est salutare Greg Attēde etiā sagantatē digni et venerādi senis. cui⁹q; dign⁹ videret⁹ bte visionis p̄stolabat⁹ solame isrl. Vt aūt qd' sperabat obtinuit exclamat se vidisse salutē oīm pplor⁹ adeo eū infantis ineffabile ubar illustrauit eū vt pressulpis aūt dicit cui⁹ fine vt sz oīb⁹ ei⁹ carnalib⁹ appareret Hor aūt salutare dicit ēe gen̄ lumē. et gl̄iam isrl. vñ seq̄t Lumē ad re. ge. Eutha. Gētes ei cui⁹ xp̄i aduētū in vltimis tenebris erāt cōstitute. cognicōne duā p̄uate Cyril. Hz xp̄s aduenies facta ē lux tenebrosis et erraticis. q̄s diabolica man⁹ p̄ssit. vocati sūt aūt a deo p̄ē ad notica filij q̄ est lux vera Eutha. Israel aūt licet

A scriptura mox sibi fieret nota. Theophi. significat

tenuit lege illuminabat. et ō nō dicit q lumē ill' ptulerit. sz subdit. Et glo. ple tue isrl. ¶ Theodoras antiquā hystoriā q sic olim moises dūm alloquēdo glorioſā retulit fanē. sic et ipi diuinā hūanitatis lucē ptingētes. vel ꝙ abiciētes velamē. in eande imaginē trāsformarēt de gla in glam ¶ Cyrl. Nā et si q̄dā eoz obediētes fuerūt. tn reliquie salue frē sūt et pxpm puenerūt ad glam. Hoc ꝑmisse fuerat diui apli q̄ fulgores vnūsū orbē illūnāt fuit etiā xps singularit isrl gla q sedm carnē exeis ꝓcessit. q̄nus cūctis vt deꝫ ꝓcessz p scla bndictus ¶ Greg nyssen. Et ō signāter dixit pleb tue q nō ab eis tm ē adoratꝫ. sz insup ex eis est sedz carnē natꝫ ¶ Beda. Et bn reuelato gēcīū israhel' gle ꝓfert. q cū plēitudo gēcīū itroierit tn oīs isrl' saluꝫ erit Et erāt pr ei⁹ et mater mirātes sup hys. q̄ dicebāt de illo. et bndixit illis symeon et dixit ad mariā matrē ei⁹ Ecce positꝫ ē hic in ruinā et resurrectionē multoz in isrl' et in signū cui cōtradicet. et tuā ipi⁹ aiam ptrāsibit gladius vt reuelent ex multis cordibus cogitationes. ¶ Grecus Trāscendēcīū rez notitia. q̄nens in memoriā venerit tocies renouat in mēte miraculū ꝑn dr. Et erāt pa. ei⁹ et ma. mirā. sup hys q̄ dicebāt de illo. ¶ Orige. Tā ab āgelo q̄ a multitudie celestis exercitꝫ nec nō et a pastoribꝫ et ipo symeone ¶ Beda. patrē saluatoris appellat. nō q̄ vē pr fuerit ei sz q̄ ad famā marie cōseruādā pr sit ab oibꝫ estimatꝫ ¶ Augꝫ Quāuis et eo mō pr illius valeat dici q̄ et vir marie recte itellig⁹ sine commixtiōe carnis ipa copulatiōe cōiugij multo videlicz cōiunctꝫ q̄si cēcalūde adoptatꝫ ¶ Nec n. ꝓpterea nō erat appellādꝫ ioseph pr xpi q nō eū cōcubendo genuerat. q̄n q̄dē pr ēet et ei. quē nō ex sua cōiuge ꝓcreatū aliūde adoptasz ¶ Orige. Qz aūt alt' aliq̄d īquirit. pt dicē q̄n gnāciōis ordo a dauid vsq ad ioseph deducit. ne videt frustra ioseph nōiari. q pr nō fuerat saluatoris vt gnāciōis ordo habēt locū pr dn appellatꝫ ē. ¶ Greg Laudibꝫ aūt duūs exhibitis vtit se symeon ad bndictionē adducēcīū puerꝫ vn seq. Et bndixit illis symeō bndictione igit vtrūq donat. occultoz vo ꝓfagia dirigit tm ad matrē. q̄tenꝫ ꝓ eoīn bndictionē nō puet ioseph filiū die ꝓus. ꝓ ea vero q̄ dicit matri seorsū a ioseph. verā ea ꝑdicit genitrīcē vn seq. Et dixit ad mariā matrē ei⁹. ecce positꝫ ē hic in ruinā et resurrectionē multoz in isrl. ¶ Ambro. Vide vbere in ōnes grām dn in quāacoz diffusā. et ꝓphetiā incredulis negatū ee. nō in iustis Ene et symeō ꝓphetizat in ruinā et resurrectionē multoz veīsse xpm dnm ¶ Orige. Qui simpliciter expōit. pt dicē in ruinā eū venisse infidelū. et in resurrectionē infidel credēcīū ¶ Cris. Sicut n. lux etsi oculos debiles turbz lux ē hoc modo saluator ꝓfecerat. et si eoz ruinā plurimi necz eni est ei⁹ officiū destructioz eoz vesanie Quā vbē

nō solū ex salute bonoz sz etiā ex malorū dissipatiōe vtus ei⁹ ondit. nā sol q̄ multū radiat. ꝓpterea vsꝫ debiles ꝓpue pturbat ¶ Greg. nyse. Attēde aūt distinctiōis exēplū in planone. ꝓparato q̄ppe salutis dicit coram oīm ꝓpho. sz casus et subleuatio plurimis diuinū nāz ꝓpositū est salus et nō deficiāt singuloz casꝫ aūt et subleuatio cōsistit in plurū intellectōe credentiū et nō credētiū. q̄ aūt incēdētes et increduli subleuēt. nō ē absurdū ¶ Orige. Qui aūt curiosꝫ īterpres est dicat ne eq̄q̄ eū cadere q̄ aū nō steterit. Da michi ut q̄ fuerit ille q̄ steterit. i cuꝫ ruinā saluator aduenerit ¶ Greg. Hz ꝓ hoc designat ruinā ad ifima q̄si nō puniendꝫ eq̄liter aū incarnatiōis misteriū et post datū dispēsatiōez et ꝓdicatiōez Et maxie hyq sūt ex isrl'. q̄s necesse erat et pīstinus bonus carere et penas luere ḡuiores. q̄ oēs alie gētes eo q̄ dudū ꝓphetatū i eis et adoratū et ex eis ꝓductū mīme susceperūt. Idcirco spēaliter eis minat ruinā nō solū a spiritali salute. sz etiā ꝓpt destructionē vrbis et habitatiōnis captate Resurrectio vo ꝓmittit ꝓtim q̄dē velut sub lege iacētibꝫ et ab ei⁹ seruitute subleuādis. ꝑti vero velut cōsepultis cū xpo. et ei cōsurgētibꝫ ¶ Hys aūt vbis itellige ꝓ cōtrouersiā intellectū ad dicta ꝓphetā vnū et eundē deū et legislatorē et in ꝓphetis in nouo testamēto locutū ē. lapidē nāz ruine et petrā scādali futurū ne cōfūdāt credētes i eū sermo ꝓphetic⁹ declarauit ¶ Orige. Est aūt et alio⁹ q̄d itelligēdū ad ūsꝫ eos qui cōtra cōditorē latrāt dicētes Ene deꝫ legis et ꝓphetarū. videte q̄lis sit. ego īpe omnīa et ego viuificabo. si ꝓptēa cruentꝫ ē iudex et crudel' cōditor. mālī festissimū ē et dīm ēe illi⁹ filiū eadē sūdē de eo hec scripta sūt. q̄ vēiat in ruinā et resurrectioēz multoz ¶ Ambro. Vt sz iustoz iniq̄z q̄ meritu discernat et p nroz q̄litate factoz iudex verꝫ et iustꝫ ā supplicia deīnat aut ꝑmia ¶ Orige. Videdū est aūt ne forte saluator nō alios atq̄ alios i ruinā venerit et i resurrectioēz. q̄ ei pāo stabā. ꝑmo midy vtilitas fuit vt caderē. et pāo moreꝝ. Deiq̄ et sīm ꝓphete q̄n angustiꝫ aliq̄d cōtēplabāt cadebāt i facē suā vt pīa ꝓ ruinā plenꝫ purgarēt. hꝫ ipm et saluatorē tibi ꝑmiū cōcredit. pāoz eras. cadat i te pāoz vt possis de hīc resurgē. et dicere. Di cōmoz tui sumꝫ. et cōmunem ¶ Cris. Resurrectio q̄dē est cōuersatio noua. Cū n. lasciuꝫ castꝫ efficit. auarꝫ misericors. atroz māsuescit. resurrectō celebrat. mortuo q̄dē pāo resurgēte vo iustitia. seq. Et in signū cui cōtradicet ¶ Basil. Signū cōtradictiōez accipies ꝓpue crux dr a scriptura. Fecit ei iqt moyses serpentē eneū. et posuit ꝑ signo ¶ Greg. Nisi aūt deꝫ et hō n. rei nob xpc olis ē hoc signū inditū cōtradictiōis vo dū ab hys q̄dē accipit. vt ridiculosū et horribile. Ab his vero ad modū ad venerā dū. vl' forsan ipm xpm notat signū. tāq̄ sup natura exīte et signoz autorē ¶ Basi. Est nāq̄ signū

alinuꝰ rei mirabilis et occulte ꝯdimtiuꝝ visu ꝙde
a ſipluoꝛibꝰ itellectu vo ab hmōdi exercitatu itel-
lectu ¶ Orige. Oibꝰ aũt ꝙ de xpo narrat hystoria
cõtradiat. nõ qꝫ cõtradicũt hij ꝙ credebãt i eũ Nos
ꝙppe scimꝰ oĩa vera ee ꝙ scripta sũt hz qꝫ apud i-
credulos vnuſa ꝙ de eo ſcpta sũt ſignũ sũt cui cõ-
tradicet. ¶ Greg nyſe Hec ſiqde de filio dicũt ſpectũt
tñ ad eiꝰ genitricẽ. dñ ſingula ſibi aſſumit ſil' pe-
rdutata et glorificata Nec tñ pſpera. hz illa de-
nũciat eñ dolorosa Nã ſeqt. Et tuã ipiꝰ aĩam
ptrãſibit gladiꝰ ¶ Orige. Nulla docet hystoria bea-
tũ mariã ex hac vita gladij occisiõe mugſſe. pſertim
cũ nõ aĩa. hz corpꝰ ferro ſoleat iterfici vñ reſtat itel-
ligi gladiũ illũ de ꝙ dr Et gladiꝰ i labijs eoꝝ hoc ẽ
dolorẽ dñice paſſiois aĩam eiꝰ ptrãſiſſe ꝙ et ſi xpm
vtpote dei filiũ ſpõte ꝓpa mori. mortẽqꝫ ipãz nõ
dubitaret ee deiectui ũ. ex ſua tñ carne pceptũ
nõ ſine doloꝛis effectu potuit vidẽ crucifigi ¶ Ambro.
Vel prudẽtã marie nõ ignarã miſterij celeſtis oſ-
tendit Viuũ ẽ ei vbũ dei et validũ. et acutiꝰ oĩ gla-
dio acutiſſimo ¶ Aug de ãſſt. no. et ve. teſtamti Dei
p hoc ſignificauit qꝫ i maria p quã geſtũ ẽ mar nano
nus miſteriũ in morte dñi ſtupoꝛe ꝙdã dubitauit vi-
dens filiũ dei ſic hmiliatũ vt vſqꝫ mortẽ deſcẽdẽt Et
ſic gladiꝰ ptrãſiens uxta hoiem timoꝛẽ fac nõ potuit.
ita dubitatio meſtiã fecit nõ tñ occidit. qꝫ nõ ſedit
i aĩo hz ptrãſyit ũſi p vmbrã ¶ Greg nyſen hz n' ipãz
ſolã in ea paſſiõe occupari ſignificat. cũ ſubdit. Vt
re. ex mul. cor. cogi. qd dicat. vt euẽtũ deſignat. Nõ
aũt cauſaliꝰ ponit. Hijs tñꝫ oĩbꝰ euẽtibꝰ. ſecu-
ta ẽ erga mltos intentionũ detectio Quidã n. fatebã-
t deũ in cruce Alij ne ſic ab infamijs et criminatoꝛibꝰ
deſiſtebãt. vel hoc dictũ ẽ. qñiꝰ tpe paſſiois pateãt
ex pluribꝰ coꝛdibꝰ meditatiõs. et emẽdant p reſur-
rectiõẽ velox cui illis pꝰ abigutatẽ ſtutudo ſupueit.
niſi forte reuelatiõẽ illuminatiõẽ qs eſtimet. vt ſolutũ
ẽ ſcripture ¶ Beda. hz et vſqꝫ ad cõſummatiõẽ ſcli pmiſ
eme aĩam gladiꝰ duriſſime tribulatiõis ptrãſire
nõ ceſſat cui ſigno fidei ab iꝑtoꝛibus cõtradita Cũ au-
dito dei vbo mltos cũ xpo reſurgẽ. hz plures a cre-
dulitate cuere gemebũda ptractat. cũ reuelatis ml-
toꝝ coꝛdũ cogitatiõibꝰ. vbi optimũ euãgelij ſemt
ſemẽ vbi zizania vitioꝝ vl' plꝰ iuſto ꝓualere vl' ſola
germinare ſpiat ¶ Orig. Cogitatiõs eñ male in
hoĩbꝰ erãt qꝫ ꝓptẽa reuelate ſunt. vt occidẽt eas ille
qꝫ pro nobꝰ mortuꝰ ẽ Quãdu eĩ abſcõdite erãt. ipoſ-
ſibile erat eas penitꝰ iterfici Dñ et nos ſi peccaue
rimꝰ debemꝰ dice Inuigtatẽ nõ abſcõdi meã ſi eĩ re
uelauerimꝰ pcãa nra. nõ ſolũ deo. hz hijs qꝫ poſſũt me
deri vulneribꝰ nris delebãt pcãa nra.

Et erat ꝓphetiſſa anna filia phanuel de tri
bu aſſer. hec pceſſerat in diebꝰ multis. et vir
erat cũ viro ſuo ãnis ſeptẽ a vginitate ſua
et hec vidua vſqꝫ ad ãnos octoginta qtuoꝛ. q
nõ diſcedebat de tẽplo ieiunijs et obſecraciõibꝰ

ſeruiens die ac nocte et hec ipa hora ſup-
ueniens cõfitebat dño et loqbatur de illo oĩ-
bus qui expectabãt redẽptionẽ iſrael.

¶ Ambro. ꝓphetauerat ſimeõ ꝓphetauerat copu-
lata cõiugio ꝓphetauerat vgo debuit et vidua
ꝓphetare. ne qꝫ pfeſſio deeſſz ã ſexꝰ Et io dr Et erat
ãna ꝓphetiſſa filia phanuel de tribu aſſer ¶ Theo Im-
mozat euãgeliſta aĩa ãne deſcpaõẽz et prẽm et
tribũ enerrans teſtes qſi mltos adducẽs qꝫ prẽm et
tribũ viderũt ¶ Greg nyſe. vl' qꝫ tũc tpis cũ hac alie
qdã eodẽ noĩe nũcupabãt. Vt igit ad eã manifeſta
diſcretio fieret. prẽm eiꝰ cõmẽozat et gnis qlitatẽ
deſcribit ¶ Ambro Ante vo et ſtupẽdis viduitatis
et moribꝰ talis iduit. vt digna fuiſſe credat qꝫ
redẽptoꝛẽ oĩm nũciaret. vñ ſeqt. Hec pceſſerat
i diebꝰ mltis et vixerat cũ viro ſuo ãnis ſeptẽ a
vginitate ſua. et hj vidua vſqꝫ ad ãnos octogita
qtuoꝛ ¶ Orige. Neqꝫ n. ſpũſſus fortuitu habita-
uit i ea bonũ n. ẽ pmũ. ſi qꝫ pt vginitatis gratia
poſſidẽ hi aũt hoc nõ potuerũt. hz euenerit ei vt
pdat virũ vidua pſeueret Qd qdẽ nõ ſolũ poſt
mortẽ viri. hz etiã cũ ille vuit dt hre i aĩo vt ee
ſi nõ euenerit. voluntas ipiꝰ et ꝓpoſitũ a dño coro-
net. Et dicat hoc voueo hoc ꝓmitto ſi michi hu-
manũ aliqd qd nõ opto cõtigerit nichil aliud
faciã. qꝫ icontinuãta et vidua pſeuerẽ Juſte
hz ſcã mulier ſpm ꝓphetãdi merut ampe. qꝫ lõ-
ga caſtitate. lõgis ee ieuniijs ad hoc culmẽ aſce-
derat vñ ſeqt. Que nõ diſcedebat de tẽ. ieiu. et obſecra.
ſeruiẽs die ac nocte ¶ Greg hz in qꝫ liquet qꝫ cetera
vtutũ inerat ei cõgeries. et aſpice ei cõformẽ ſy-
meoni vtutiꝫ. ſil' enim erãt i tẽplo. ſil' etiã digni
reputati ſũt ꝓphetica grã. vñ ſeqt. Et hec ipa ho-
ra ſupueniens cõfitebat dño ¶ Greg nyſe. hoc ẽ
regrãbat vidẽdo mũdi ſalutẽ in iſrl. et cõfitebã-
bat. de iju qm ipe ẽet redẽptoꝛ. idẽqꝫ ſaluatoꝛ.
Vñ ſeqt. Et loqbat de illo oĩbꝰ. qꝫ expectabant
redẽptiõẽz iſrl. Verũ qꝫ ãna ꝓphetiſſa modicũ
aliqd et nõ nimis clarũ de xpo diſſerunt. euãge-
liũ nõ ſeriati induxit. qꝫ ab ea sũt dicta hoꝛsã ãt
ob hoc aliqs ſimeonẽ ꝓceſſe fatebit eo qꝫ hijs qꝫ
dẽ formã legis gerebat. Nã et ipm nomẽ notat
obediẽtiã. illa vero grẽ. qd iterꝓtatio nois mã
feſtat. iter qs xps medius erat. idcirco illũ qdẽ dimi
ſit cũ lege morieẽtẽ. hãc vo fouet vlt viuẽtẽ per
grãm ¶ Beda. Juxta itellectũ etiã miſticũ ãna
etiãz ſignificat. qꝫ in pñti ſpoſi ſui ẽ morte qſi vidu
ata Numerꝰ etiã ãnoꝝ viduitatis eiꝰ tẽpꝰ eme de-
ſignat qꝫ i coꝛpe cõſtituta pegrinat a dño Septies
qdẽ duodeni octoginta quatuoꝛ faciũt et ſeptẽ
qdẽ ad hui ſcli curſũ qꝫ diebꝰ ſeptẽ voluit. Duo-
denũ vo ad pfectiõẽz doctrine apoſtolice ptinet Per
ſue vniũſal' etiã ſeu qlibet aĩa fidel' qꝫ totũ vite
ſue tẽpꝰ apoſtolicis curat mãdatis pare inſtitutis. or-
tagita qtuoꝛ ãnis dño ſeruire laudat. Tẽpus

capi

enā septē ānoz q̄ cū viro suo mās erat cōgruit Nā ꝑpt dn̄e ꝓuilegiū maiestatis q̄ i carne vsatus donauit i signū pfectionis sīplitis septē ānoz ē nūs exp̄ss Arridet enā ecclie mysteriis et āna et grā eiꝰ īterpretat et filia ē phanuel q̄ fanes dei dicit et de tribu aser id ē beati descēdit.

Et vt pfect̄ū ē sicꝫ sedm legē dn̄i reuersi sūt i galileā ciuitatē suā nazareth Puer aūt crescebat et cōfortabat plenꝫ sapiā et grā dei erat in illo Et ibāt pentes eiꝰ p ōnes ānos in ierusalē in die solēpni paschę.

Beda Ꝑtermisit hoc loco lucas q̄a matheo satis exposita nouerat. dn̄m videlicet p̄ncipē ne ab herode necād inuenīret in egyptū a pentib⁹ ēē delatū defūcto q̄ herode fuit demū in galileā reuersū nazareth ciuitatē suā inhabitare repisse solet enī euāgeliste singuli suę omittere q̄dā q̄ vel ab aliis cōmemorata viderūt vel ab aliis cōmemorāda īspū ꝓuiderūt vt cōtinuata sue narrationis serie q̄si nulla ꝑtermisisse videāt Que tū alterius euāgeliste cōsideratā scīptura q̄ loco trāsita fuerint diligēs lector inuenīat vñ multis ꝑtermissis lucas dicit. Et vt pfecerāt oīa sedm legē dn̄i reuersi sūt i galileā ciuitatē suā nazareth Theo. Erat q̄dē eozꝫ ciuitas bethleem sicut patria Nazareth vo tāq̄ habitaculū Aug⁹ de con. euā. Forte aūt hoc mouet. quo dicat matheꝰ ꝓptēa cū puero ꝑentes eiꝰ isse in galileā. q̄ metu archelai i iudeā ire noluerāt. cū ꝓptēa magis isse i galileā videat. q̄ ciuitas eozꝫ erat nazareth galilee sic lucas hic nō tacet Dz itelligēdū est vbi angel⁹ i somnis i egypto dicit ad ioseph Surge et accipe puerꝫ et mrem eiꝰ et vade i trām isrl sic itellectū p̄ce a ioseph vt putaret ipsū se cē ꝓgere i iudeā Ipā n. itelligi ꝑmitꝰ potuit tra isrl. porro aūt postea q̄m cōperit illic regnare filiū herodis archelaū noluit obiicere se illi piculo cū posset tra israel ēnā sic itelligi vt cē galilea illi deputare t. q̄ et ipā ꝓpius isrl uolebat Hzeron vel alit enumerat q̄ lucas tēpꝰ aīe discessū in egyptū Ne q̄ n. ante purgatoꝫ ea ioseph deduxisset. aī vero q̄ in egyptū discederēt. nō recepant p oracula vt nazareth ꝓgerēt. ymo q̄si libēnꝰ i ꝓpria cōuersātes illuc vltro ꝓgebāt. Cū n. ad nichil aliud discessus i bethleem euenisset. nisi cū descriptionis expedito eo cuiꝰ cū discederāt. destēdūt i nazareth Theo. Poterat aūt ꝑm corpꝰ ex ipo vtero i mēsura nature etatis ꝓdire Dz videt q̄ sedz phātasiā ꝓptēa paulati creuerat vñ sequit puer aūt creu. et cōfor. Beda Notāda ē distinctio vbozū q̄ dns ihs xps in eo q̄ puer erat idē habitū humane fragilitatis induerat. creuē et cōfortari hebat Aitha. Cete sedm q̄sdā caro i diuinā naturā mutata est quo capiebat augmētū Imareato ei augmtū attribuere nefariū ē Curil Decret vo etatis incremēto

sedm

sapie cōuenit augmtū. cū dicit et cōfortabat sz spū nā iux mēsurā etatis corporee Natura diuīa sapiam ꝓpriā reuelabat Theo. Si ei dū puer etate erat oēm sapiaz demōstrauit. videt q̄ augmū sz ꝑ pfectū etatis seipm oīdebat vt totū ipleret ordinē. Nō aūt q̄si insapiēs sapiam spū ꝙfortari dicit. Ord. ab uno ei pfectissimū ē. quo ꝑt deū pfecti fieri. vñ sequit plenꝫ sa. et grā dei erat i illo Beda sapiētia q̄dē q̄ in ipo hītat oīs plēitudo diuinitatis corporaliter. grā aūt q̄ hoī illi xpo magna grā donata ē. vt ex q̄ hō fieri ꝓpitius pfectꝰ eēt et deꝰ. Multo aūt magis i eo q̄ vbū dei et deꝰ erat Nec cōfortari indigebat nec hēbat augeri Adhuc aūt cū puerꝰ eēt habebat q̄dāz dei. vt quo i illo oīa mirabilia fuerāt. ita et puerilia mirabilē eēt. vt dei sapia cōpleret. sequit. Et ibāt pa. eiꝰ p ōnes an. i ihe. i die sol. paschę Crisо. In hebreoz solēpnitatibꝰ nō solū tēpꝰ sz et locū obseruare lex usserat. Et ideo n. dn̄i pentes erāt ierosolimā celebrare pascha volebāt Aug⁹ de cō. euā. Quo aūt ibāt pentes eiꝰ p ōnes ānos puerilie xpi i ihrlm. si archelai timore illuc phibebāt accedere. hoc n dissolucre nō eēt difficile. n si aliqs euāgelistaz expressisz q̄dm uoluerit archilaꝰ fieri n potuerat vt p die festū iter tū ingentē turbā latent accēderēt. mox reuersuri. vbi tū aliis diebꝰ habitare metuerēt. vt nec solēpnitate ꝑtermissa cēnt irreligiosi eēt n cōtinua mānsione ꝙspicui Cū vo euā de regno archelai oēs q̄ fuerit diutinū tacuerit. Iste q̄z itellectꝰ patet. q̄ lucas dicit p ōnes ānos eos ascendē solitos i ihrlm tūt ampiusꝫ tardū. cū iā nō timeret archelaꝰ.

Et cū factus esset ānoz duodecī ascēdētibꝰ illis ihrosolimā sedm cōsuetudinē diei festi Cōsū matisq̄ diebꝰ vt redirēt remānsit puer ihs in ihrlm. et cognouerūt nō pentes eiꝰ Existimātes aūt illū cē in comitatu. venerūt iter diei et requirebāt eū inter cognatos et notos. Et nō inuenientes regressi sūt i ihrlm requirentes eū. et trīū ē post triduū inuenerūt illū in templo sedentē in medio doctoz audientē illos et interrogātē. Stupebāt aūt oēs q̄ eū audiebāt sup prudētia et responsis eiꝰ. Et videntes admirati sūt. et dixit mr eius ad illū. Fili q̄d fecisti nobis. Ecce pr tuus et ego dolētes q̄rebamꝰ te. et ait ad illos. q̄d ē q̄ me q̄rebatis. nesciebatis q̄ in his q̄ patris mei sūt oportet me ēē. et ipi nō intellexerūt verbū q̄d locutus est ad illos.

Curil Quia dixerat euāgelista q̄ puer crescebat et ꝙfortabat ꝑfectā sermonē verificat. iduēs ihm vna cū sua ꝓgie i ihrlm ascendentē. vndz Et cū factꝰ eēt ihs ānoz xij ascendentib⁹ illis ihe. Hzeron Nō n. idcirco sapie trāscendit etatis mēsurā sz q̄ ꝑtē penes nos discretionis rō ꝑfia cōsuevit xij sz ānoz xpi sapia demōstrat Ambro. vel a xij ānoz dn̄i subdit disputationis exordiū Huc n. ꝑtinūt de fidei euāgelizātiū numerꝰ

debebat. Basilius possiunt et hi dicẽ. q̃ sicut septenario nũo sit duodenarius q̃ multiplicatus it̃ septenariũ ptib⁹ cõstat. vel rez vl tẽpoz vnũsitas ac pfectio designet. alioq̃ io q̃ oĩa lora vl tpa doceat occupari. recte a duodeno nũo inchoat xp̃i sumit exordiũ. Beda ĩ ome. Odo aũt dns p ones ãnos cũ pentib⁹ i pascha ihierosolimã veĩt hũilitatis e hũane idiotã. hoĩs nãq̃ e ad offerẽda deo sacrificia cõcurrẽ. et eũ ozoĩb⁹ cõiuare. sicut q̃ dns iter hoĩes hõ nat⁹. qd̃ faciend' hoĩb⁹ p ãgelos ipse aut deo vñ de. Gedm cõsue. di. se. Deq̃m igit. int hũane cõuersacõis ei⁹ si deitatis glã delectam intueri. Grec⁹ Celebrato aũt festo alijs remeãtib⁹. illis latẽt remãsit. vñ seq̃t. Cõsumatisq̃ dieb⁹ cũ reduĕt. remãsit puer ihs i ihrlm. et nõ cognouerũt pentes ei⁹. Dicit aũt cõsumatisq̃ dieb⁹. q̃ septẽ dieb⁹ durabat solẽnitas Ideo aũt latent' remanet. ne pentes ipedimẽto eẽt disputacõi pagẽde cũ legispitis. Vel forsitã hoc eu tãs videat pentes cõtemnic. si mãdatib⁹ nõ paret latẽter q̃ remanet. ne ã retrahat. aut sit iobediens. Orige. Nõ aũt nurem pentes vocatos q̃z alt' ob ptũ. alter ob obseq̃ũ prĩs et mris meruerũt vocabula. Beda. ĩ ome. Dz q̃ret alioq̃s. quõ dei filiꝰ tãta pentũ cura nutrit⁹ potuerit obliuiscẽdo relinq̃. Cui rñdend' q̃ filius isr' moris fuit. vt tribꝰ festis. vl ihrosolimã cõfluẽtes. vl ad ppa redeũtes seorsũ viri seorsũ femie incederẽt. Infantesq̃ vel pueri cũ q̃libz pente idifferẽt ire potuerit. iogz matrã vel ioseph vicissim putasse puez ihm quẽ secũ nõ cernebãt cũ alio pente reũsũ. vñ seq̃t. Cumq̃ aũt illũ ee in com. ve. it̃ di. et req. eũ int cog. et no. Orig. Dicut aũt qñ isdiabãt ei uidei elapsus est de medio eoz et nõ apparuit. suc et nũc puto remãsisse puez ihm et pentes ei⁹ vbi remãserit ignorasse. seq̃t nãq̃ Et nõ iuc. re. sũt ĩ ihe. req eũ. Glo. Una q̃dẽ die reũsi sũt a ihrlm. Beda q̃rũt inter cognatos et notos et nõ iuẽientes cerna die reg sunt ĩ ihrlm. et ibi iuenerũt. vñ seq̃t. Et fac. ẽ p⁹ tri. iuc. eũ ĩ tẽ. Orige. nõ statiũ vt q̃rit' iuẽit. Nõ n. utiq̃ cognatos et caros ppiq̃s iuẽit' illos. Nec n. poterat hũana cognacio dei filiũ cõtinẽ. Nõ iuẽit' iter notos. q̃ maioz ẽ mortali notitia. ĩ multoz gmitatu nõ pt iueniri. nec vbiq̃ iuenerũt sz ĩ tẽplo. Et tu q̃ q̃re ihm ĩ tẽplo dei. q̃re ĩ ecclia. vbi xp̃i sermonẽ. atq̃ sapiẽciã idẽ filiũ dei reqries. Ambro. p⁹ triduũ repit' in tẽplo. vt ẽet ĩdino q̃ p⁹ triduũ triumphalis passiõis ĩ sede celesti et honore diuino fidei nre se ostenderet resurgẽs q̃ mortuꝰ credebat. Glo. Vel q̃ q̃sitꝰ aduẽt⁹ xp̃s a pnarchis aũ legẽ nõ est iuentꝰ. q̃sitꝰ a pphetis et iustis sub lege nõ est iuentꝰ. q̃sitꝰ a gẽtilibus sub gra iuenit'. Orige. q̃ vo puul⁹ erat. iuenit' ĩ medio pceptoz. sñficãs et eruditos eos. vñ dz. Dedẽ. ĩ me. dor. au. illos et iter. Et hoc pietatis officio. vt nos doceret q̃d pueris q̃ius sapiẽtes et eruditi sint nouueniret. vt audiant poci⁹ magros q̃ docẽ desiderent.

et se vana ostẽtacõe nõ tactẽt. Interrogabat aũt nõ vt addisceret. sz vt interrogatꝰ eruditet. ex vno q̃pe doctrine fonte manat. et interrogare. et rñdẽ sapiẽt vñ seq̃t. Stupebãt aũt oẽs q̃ eũ audiebãt. id pbandũ vo q̃ deꝰ erat. eisdẽ loquẽtib⁹ sublimiter rñdebat. Grec⁹ Querit. non abilit' audit prudẽt'. rñdetq̃ prudenti⁹. qd̃ stupoze faciebat. vñ seq̃t. Et vi admi sũt. Crisp sup ioh. Illũ q̃pe miraculũ egit dns i puericia hi tñ vnũ pdit luctus. p qd̃ mirabil' videbat. Beda Diuina siq̃dẽ lingua sapiãm pdebat. sz ifirmitatẽ etis ptendebat hũanã. Vñ iudei iter alta q̃ audiũt et infirma q̃ vidẽt. dubia admiracõe turbãt. Illos aũt neq̃q̃ mirem. si scientes scdm pphetã q̃ sic puul⁹ natꝰ ẽ nob. q̃ pmanet deꝰ fortis. Grec⁹ Ihi rãda vo dei genitrix matrus affecta visceribꝰ. qsi eũ lamẽtis inquisinoẽq̃ dolorosã oĩdit. et oĩa sinut mir et fidunalit' et hũilit' et affectuose exprimit. vñ seq̃t. Et dixit mr ei⁹ ad illũ. Fili q̃d fec nob sic erre pa. tuꝰ et ego do. q̃re te. Orige. Nouerat vgo sacrata hũt nõ ee filiũ ioseph. et tñ prẽm vocat illi⁹ sponsũ suũ. ppt' iudeoz suspitoz estimãcõ ipm vel ego fore cõceptũ. Quet aũt forte simplicit⁹ q̃ eũ ho nozaut spõsũ prĩs nõie eo q̃ puez ihm educaut artificiosꝰ vo. eo q̃ genealogiã ioseph ex dauid pducut ne superflua cõqereret. Cur aũt dolentes eũ q̃rebãt an ex eo q̃ puer puer an erraverit. Absit. nũq̃ eũ fieri poterat vt pdituꝰ formidaret ĩfantẽ. quẽ dnm ee cognouerãt. sz quo tu siq̃ scripturas legis q̃ris in eis sensũ cui dolere. nõ q̃ scripturas errasse arbitreris. sz veritatẽ quã itrisecꝰ hñt. q̃ris iueire ita illi q̃rebãt ihm. ne forte relinq̃s eos reuisus eẽt ad relos. cui illi placuisz utez desiderꝰ. Optet q̃ eũ q̃ q̃rit ihm nõ negligẽter et dissolute trãsire sicut multi q̃rũt. et nõ inueiunt. sz cũ labore et dolore. Glosa. Vel metuebãt. ne q̃ Herodes iii ifantia ei⁹ patisse q̃sierat tũc tã in puericia positũ inuẽta opportunitate aliq̃ iterficeret. Grec⁹ Sz ipe dns. rñdet ad oĩa et correpẽs q̃dãmodictũ ei⁹ de eo qui putabat pr̃. verũ prem manifestat dicẽs nõ p ifima gradi. sz in altũ extolli. vñ seq̃t. Et aut ad illos q̃d ẽ q̃ me q̃rebatis. Beda. Et q̃d pon⁹ debebat ei cui ẽ etiꝰ filiꝰ mẽtis oculos attollere cogit. vñ seq̃t. Nesciebatis q̃ in his q̃ prĩs mei sũt oportet me ee. Ambro. Duc sũt i xp̃o gnatos. vna ẽ prima altã matina. p̃ma diuinior. nãm vo q̃ in nrm labore vsũq̃ descendit. Cyril. Hoc igit' dicit ondens se mẽsurã hũanã trãscẽdẽ. et inuens q̃ sat' vgo effectu sit missꝰ negotij cui pepit carnẽ. Ipe vo naturaliter et vere deꝰ erat. et filiꝰ prĩs excelsi. Hinc aũt valentini seqces audiẽtes q̃ tẽplũ erat dei pudeat dicere q̃ creatoz et legis deꝰ et tẽpli nõ ipe pr̃ est xp̃s. Epiphya. Attendẽt et hebion q̃ p⁹ ãnos xij. et nõ p⁹ trieteridũ ãnũ xps repit' stupeo⁹ i sermonib⁹ gre. Quã orbe

Capm

nō est dicere qp postq̄ venit ad eū spūs ī baptismo
factꝰ fuit xps. sz ab ipa puericia et tēplū agnouit
et prēm // Grecꝰ. Per ē demōstrano prima sapiē et vtꝰ
pueri ihu. q̄ nāq; pueritia eiꝰ vocāt diabolice pu-
tamꝰ ee cōsideracōis. nisi qs ea sola velit acceptare
ne q̄q̄ hys q̄ tenemꝰ oppugnāda sz magis cōsona p-
phetiis dictis qz spenosꝰ p filiys hoim. et mūi obe-
diēs et moꝛibꝰ sacetꝰ. et visū nō modicū venerādꝰ
et placidꝰ. ad loquēdū facūdꝰ dulcis et prudꝰ et mlt̄ū
strenuitate cognitꝰ tūq̄ q̄ repletꝰ sapīa fuerat
et sicut ī alys. sic cōsuetudīs hūane atz locutiōis
q̄ pus sup hoiem timꝰ et rō. māsuetudo ei sibi pa-
puū // Dup ꝯ aūt oīa vbi ascēdit sup vtutē eiꝰ. n hūa
na mag excepta matia. hīc aūt possimꝰ vtilitatē
cōsequ. Cū enī mariā incipat dns q̄rentē ipm it
ipmq̄s. omissionē vīculoꝛ sagūs aptissime suf-
gerit. ondens q nō cōtingit metū pfectōis attingē
eū q̄ adhuc vagat ī hys q̄ coꝛpi cōferūt. et q ipa
defiat a pfectōe p affectū cognatoꝛ. seq̄t. Et ipi nō
itel. vbū. qd lo. ē ad illos // Beda. q sz de sua diui-
tate ad eos loq̄bat. // Orige. Vel nesciebat vtrū
dicēs ī hys q̄ pūs mei sūt. sugnificaret ī tēplo an ali
q̄d altꝰ et qd magis edificat. Vnuq̄sq; n. nrm si
bonꝰ fuerit. potꝰ sessio dei pūs ē // Si qs aūt nrm
sessio dei pūs est. habet ī medio sui ihesū.
Et descendit cū eis et venit nazareth et erat
subdit illis Et mr cōseruabat oīa vba hec
cōferēs in corde suo Et ihs proficiebat etate et
sapīa et gīa apud deū et hoīes.
// Grecꝰ. Totū int medīū xpi vitā q̄ē int oēsioꝛ
etatis et tēpꝰ baptismatis velut īmunē alium
famosi et puplīm miraculi et doctrīe euāgelista
sub vno vbo colligit dicēs. Et descendit cū eis et ve-
nit nazareth // Orige. Crebro ihs descendit cū dis-
cipul suis nr sp vsat ī mōte. qz nō valebāt q̄ va-
rys moꝛbis laboꝛāt. ascēdē in mōte // Ideo et nūc
descendit ad illos. q deoꝛsū erāt seq̄t. Et erat subdi
tꝰ illis // Quāq; enī vbo pmꝰ legis īstituēs ipe secū-
dario ope cōprobabat. sic illud. Bonꝰ pastoꝛ animā
suā pōit p ouibꝰ suis // Ipō nāq; paulo p mīam sa-
lutē exīgēs aiāz exposiut. pā. aliq̄n vero pꝰ vi-
uēdi. pōit exēplar. et postea pmebat. vbotenꝰ
sationē. Sū hīc hystoria p cetera ope mōstrans
Diligere deū honozare parētes. deū vō et ipis
pferre pentibꝰ Cū n. replēdet a pentibꝰ mino-
ris cure cetera reputat. q̄ q̄ sūt dei Deiq; ipsis
q̄ pentibꝰ obediēa pstat // Beda. q̄d enī mysti-
cus nisi officiū pietatis īpleret. Qd it nos a
liud q̄ op agi a nobꝰ vellet ageret. // Orige. Disci-
pꝰ g et nos filij pentibꝰ nrīs ee subiecti. qd si
pāres nō fuerīt. Subiiciam hys q̄ pm hūit etate
Hīs filiꝰ dei subiat ioseph et marie Ego vō subi-
na epo q̄ in cōstitutꝰ ē pr. puto q̄ intelligebat io-
seph q maioꝛ se erat ihs et trepidꝰ moderaba
tur ipui. videat g vn esse q̄ sepe q̄ subiectꝰ ē

secm.

maioꝛ sit. Qd si intellexerit. nō eleuabit superbia
q̄ est sublimioꝛ dignitate sibi melioꝛē ee sub-
iectū // Grecꝰ. nise. Amplius q̄m ī puberib adhuc ē
ipfecta disciplina egetq; p puectos ad statū puche
pfectioꝛē. ō tū ptigisse xp ānū paret pentib vt
ondat q q̄tūd p pmonionē pficiat. ānoq; ad finē
puericie. obediēntiā tanq; pdurentē ad bonū vti-
litatis aplexat. // Basilius ī libro religionis. Ab ipa
ei pmena etate pentib obediēs quelibz laboꝛē
coꝛpoꝛeū humilit et reuerēt sustinuit. Cū n. hoīes
eent honesti et iusti. egenu tū nimioꝛ penuriā pa
cientes. teste psepi ptus veneradi mīstro. māifes
tū ē q sudoꝛes coꝛporeos cōtinuo frequētabant.
nīa vite sibi q̄rentes. illis aūt obediēs. sicut vt
scriptura testat. eē sustinēdo laboꝛes subiecticeꝛ
plenariā sustinebat // Ambro. et miraris si pri de-
fert. q̄ mri subdit. nō vtiq; ifirmitatis sz pietatis
ē ista subiectō. attollat licet caput hereticus vt aliēs
auxilijs asserat. eū q̄ mittit indigere. nīq̄d et hu-
mano egebat auxilio. vt nīno seruu et ipio defe-
rebat. anulle. defēbat simulato pri. et miraris
si deo detulit. an hoi dferre pietatis ē. dferre deo ifir-
mitatis // Beda. vīgo aūt siue q̄ intellexit siue q̄ nōdū
intelligē potuit. oīa suo pri in coꝛde ponsi. diligēti scrutāda recondebat vñ seq̄t. Et mr ei
cōseruabat oīa vba hec sferēs ī coꝛde suo // Grecus.
Considera prudētissimā mulierē mariā ve sapie
mīez. q̄lit scolaris sit pueri. Nō n. ei vt puero ne-
q; vt viro. sz vt deo vacabat vltiꝰ. et illiꝰ voces diuīas
et opa reputabat. idcīo nil ex dictis ā aūtis ab eo
itrassū illi petebat. Dz sicut ipm vbū pꝰ ī viscib
ita nūc eiusdē modos et dicta cōprehendebat. et ī coꝛ
de suo q̄dāmō fouebat Et hꝰ q̄dē ita secū in pnti
q̄ teplabat. hoc aūt expectabat ī futuꝝ clariꝰ reue
lādū. et hac q̄dē tāq; regula et lege et p totā vitā
vtebat. vñ seq̄t. Et ihs proficiebat etate et sapīa et
gīa apud deū et hoīes // Che. Dz īquiūt. quō pt eē
prī ee in sba q̄ sz ipsius esse dr. nō aūt in eo q
est vbū. dr incremētū suscipe. Dz ī eo q frūs ē hō
si enī vere pfect postq; fructū ē caro. q̄ aīa ipsis
extulerat. quid g grās agim ei velut īcarnato p
nob Qualit aūt si ipe ē vera sapīa. ī sapīa potest
augeri Vel q̄lit q̄ cetis largit gram ipe in gra
pmouet. Amplius si neo scādalizet. cū audit. q
vbū seipm hūiliauerit. ifima q̄dā de deo vbo sēes
Dz poriꝰ mirat miam eiꝰ quō nō est suspicanter
ū scādalizare audiēdo q pfecit Nā sicut p nobis
hūliatꝰ ē. sic p nob pfect. vt nos ī eo pficiamꝰ q̄
lapsi fuimꝰ p prīm. nā q̄cq̄d spectat ad nos ipe vē
p nob xps suscepit. vt cūcta reformet ī melius //
Cyril. Et attēde q nō dixit pficiē vbū. sz ihm. ne
simplex vbū pficiē intelligas sz vbū caro fm // Theo.
Et sic vbū in carne passū fatem. cuius sola caro
fuit passa. qz caro vbi erat. q panebat. ita pficiē
dicit ex eo q huanitas pficiebat ī ipo // Greg nazi-

anzen⁹. Dicit² aūt sc̄z hūanitatē pfice nō q̄ ipā suscipiat augmētū q̄ ab ūnio fuit pfectū sz ex eo q̄ paulatī mā̄festabat. ℣ Theo. Natūal'n. lex respuit hoīez sensu maiore vti q̄ etas corpis patiat² erat itaq; vbū frm hō pfm. cū sit vtus et sapia prius. vez q̄ dā dū erat aliq̄d nre nature moribz. ne aliq̄d extraneū a videtib⁹ reputet² tūc⁹ hō paulatī resecte corpe manifestabat scipm. q̄tidie sapiētior ab audiētib⁹ et videtib⁹ rēsebat². ℣ Greg⁹ Proficiebat q̄ scz etatē q̄de corpore ī virilē statū promoto Sapia aūt p eos q̄ ab eo duūa docebāt². Gra vo q̄ cū gaudio pmouemur credētes ī fine obtinē q̄ ab ipo promissa sūt. vt hoīes q̄de apud deū ex eo q̄ assūptu carne pēnū op⁹ pegit apud hoīes vo p cōūsationē eoz a cultu idolorū ad sūme tinitatis notiā. ℣ Theo. Dicit aūt apud deū et hoīes q̄a pius decet placē deo et postea hoīb⁹ ℣ Greg⁹ nse. Differet enā pficat vbū in hys q̄ ipm suscipiūt. Sm ei mēsurā illi⁹ apparet aut ifans ā adult⁹ aut pfectus.

Capitulū tertiū.

In anno aūt quintodecīo ipij tyberij cesaris pncipāte pōtio pilato iudeam Tetrarcha aūt galilee herode philippo aūt frē ei⁹ tetrarcha ituree et tracthonitidis regionis et lysania abylinē tetrarcha sub pncipib⁹ sacerdotū āna et caypha factū est vbū dñi sup iohānem zacharie filium in deserto.

℣ Greg⁹ in ome. Redemptoris precursor q̄ tpe vbū pdicationis accepit. mēorato romane reipu. pncipe et iudee regib⁹ designat². cū dz Anno aūt quintodecīo ipij tyberij cesaris qz ei illū pdicare venichat. q̄ ex iudea q̄sdā et multos ex gētib⁹ redemptur⁹ erat. p regē genciū et pncipes iudeoz pdicationis ei⁹ tpa designat². qz aūt gētilitas colligēda erat ī romana reipublice. Long⁹ pfuisse describit² cū dz Imperij tyberij cesaris. ℣ Greg⁹ Anteriorē tuo ei augusto. monarchia. a q̄ romani pncipes nomē augusti adepti sūt. Tiberi⁹ p illū ad iura monarchie successēs xv. ānis susceptū pncipatū agebat. ℣ Origē. Et ī pphetico q̄dē sermōe solus iudeis pdicato. solū iudeoz regnū describit². Visio iḡt ysaie ī dieb⁹ ozie ioathan achaz regū iuda. At ī euā⁹ qd' erat pdicādū vniūso mūdo dñm describit². Tiberij cesaris. q̄ tociē ozb⁹ dñs videbat². Verū si solū hij q̄ sūt de gētib⁹ ecēt saluādi. Satis erat sol⁹ tiberij fatē mētionē. sz qz optebat et iudeos redē. Ob hoc enā iudeoz regna describūt². seu tetrarchie eī subdit². pncipāte pōtio pilato iudeā tetrarcha āt galilee herode. philippo aūt et frē ei⁹ Tetrarcha ituree et trachonitidis regiōis et lysania abylinē tetrarcha ℣ Greg⁹ in ome. qz ei iudea erat. p culpa pfidie dispgēda ī iudee regno p ptem. et ptē pluūmi pncipabant². sēm illud Omne regnū in seipm diuisū desolabit². ℣ Beda. Pilat⁹ quidē xij. āno tiberij cesaris in iudeā miss⁹ principāt gētis suscepit. atz ubi p decē cōtinuos ānos vsq; ad ipm pene finē tiberij pdurauit. Herodes aūt et philipp⁹ et lysanias filij sūt herodis illi⁹ sub q̄ dñs natus ē. unt² q̄s et ipe herodes archelaus fr eoz decē ānis regnauit. q̄a ut deus apud augustū accusatus apud viennā exhulauit. Regnū aūt iudee q̄ minus validū fuit. idē augustus p tetrarchias duūdē curauit. ℣ Greg⁹ ī ome. Et qz iohēs illū predicauit. q̄ sil' rex et sacerdos erit. ideo lucas euāgelista pdicatōis ei⁹ tpa nō solū per regnū sz etiā p sacerdotū designauit. vn subdit. Sub pncipib⁹ sacerdotū anna et caypha ℣ Beda. Ambo q̄dē inpiente pdicatione iohis id ē annas et caypas pncipes fuere sacerdotū. Ex annas illū annū Caypas vo eū q̄ cruce dñs asredit administrabat. trib⁹ aliis ī medio pōtificatu pfectis. Nec hij mariē q̄ ad dñi passionē ptinēt. ab euāgelista gmēorāt². Legalib⁹ nāq; tūc preceptis vi et abstinēe cessātibus. nulli pōtificatus honor vite vl' q̄ris mēito reddebat² sz romana ptate sūma sacerdotij pstabat. Joseph⁹ deturbato ysmahelē pōtificē designat filium bāhi. Dz enā hūc nō multo p⁹ abscisum. Eleazarū ananie pōtificis filiū subrogauit. p⁹ ānū vo et hūc arcet officio et symoni cuidā caypha filio pōtificatū tr⁹dit mysteriū. q̄ nō aplus ipe ip⁹ uni⁹ āni spacio pfectus ioseph⁹ cui et caypas nomē fuit accepit successorē. p hoc tēpus q̄ dñs noster docuisse describit². int² quadriennij spacia coartat. ℣ Ambro. Cōgregatur⁹ aūt ecclīam dei filius aīe opat² in seculo Et ideo subdicit². Factū ē vbū dñi sup iohem zacharie filiū. vt ecclia nō ab hoīe reperit sz a vbo. hūc aūt lucas cōpendio usus ē. vt iohēz declararet pphetā dicēs. Factū ē sup eū vbū dei alia nō adderet. Nullū n. eget iudicio sui. q̄ verb⁹ dei abūdat. unū itaq; dicēs declarauit oīa. Et vo matheus et mc⁹ vestitu et victu et cibo pphām declarare voluerūt. ℣ Crisp. vbū aūt dei hūmodi mādatū ēe dz. qz nō a se venit zacharie filius. sz deo ipm monēte. ℣ Theo. per totū aūt tēp⁹ preteritū usq; ad sui ostensionē occultus fuit ī deserto. Et hic ē qd' subdit². in deserto ut nulla suspicio inesset hoīb⁹ ut gra affinitatis ad xpm vl' cōūsationis a teneris ānis talia de ipo testaretur. vn ipe testificās dicebat. Ego nesciebā illū. ℣ Greg⁹ nse. Dil' enā q̄ in spū et vtute helie hāc untā ingressus ē. amotis a cōūsatiōe hūana inusitatis speculatiōi vacās. ne hūmōi fallacias. q̄ per sensus ingerūt². assuetis q̄dā cōfusiōe ac errorē mereret. ex qa viri boni discretiōez Et ō ad tantū diuūa⁹ gra⁹ eleuatus ē apitē. ut plus q̄ pphetis sibi gra infunderet². qz mūd⁹. et expers cuuslib⁹ natural' passiōis desideriū suū a pncipio usq; ad finē diuūs aspectib⁹ obtulit. ℣ Ambro. Desertū enā ē ipa ecclia. ja plures filij deserte magis q̄ ei⁹ q̄ habet virū. Factū ē q̄ vbū dñi. vt q̄ erat ārī deserta. fructū nob⁹ terra generaret.

ei refert q̄ valor grauis ānis a sobrio

Capi.

Et vēit in ōnē regionē iordanis pdicans baptismū penitētie. i remissionē pēcōz. sicut scriptū ē in libro sermonū ysaie pphete. Vox clamātis i deserto parate viā dñi. rectas facite semitas ei⁹. Oīs vallis iplebit. et ōnis mōs humiliabit. Et erūt prava in directa et aspera in vias planas et videbit ōnis caro salutare dei.

℣ Ambro. Factū ē vbū vox sequtū ē. vbū ei⁹ pus itus operatū. scit nob offitiū. vñ dr Et ve. i ōnē re. ior. ℣ Orige. Iordanis idē est q descendēs. descendit n. dei filius fluuiū aq salubris Que āt loca decebat pambulare baptistā. nisi iordanis circūadiacētia. vt si quē penitē cōtigerit. ptimus occurrēt fluēti humilitas ad recipiendū penitētie baptismū. subdit n. pdi. baptis. pe. i remis. pec. ℣ Greg i ome. Cūctis legētib⁹ liquet. q iohēs baptismū penitētie nō solū pdicauit. verū etiā ignorāntes dedit. tū baptismū suū i remissiōez pēcōz dare nō potuit. ℣ Crisp. sup iohem. Cū n. nōdū oblata ēet hostia. Per descendisse spūs. q̄lit erat fienda remissio. q̄d ē. q. q̄d lucas dicit in remissiōez pēcōz. Erāt siquidē iudei ignari. et culpas ēpas pēdebāt. Oīm igit sic erat cū malor. vt pēcā agnoscerēt ad redēptorē q̄rendū. venit iohēs hortās illos penitētiā agere. vt p pēitētiā effecti meliores atq cōtriti ad recipiēdā veniā satis quā ipte q cū dixisset. q venit pdicās baptismū peitētie i remissiōez pēcōz. q̄si diceret. Ideo suadebat illi penitere. vt subsequētē veniam facilius ipetrēt. credētes i xpm. Illa nisi pēitentia duceret. neq̄q exposcerēt grāz. Dñi baptisma illud nullā aliā hīt causā. nisi q pparatoriū erat ad fidē xpi. ℣ Greg i omelia. Vel iohēs dr pdicās baptismū pēitētie i remissiōez pēcōz. Oīm baptismū qd pēcā soluēt. q dare nō poterat pdicabat. vt sic incarnatū vbū pēs pararet. vbo pdicatōis ita baptismū penitētie q pēcā soluit. pēcret et suo baptismate quo pēcā solui nō possit. ℣ Ambro. Et io pleriq scō iohānu typū legis iponūt. eo q lex pēcm denūciare potuit. donare nō potuit. ℣ Greg nazianzen⁹. Et vt aliq̄ten⁹ de baptismatū differentia disseram. baptisauit moyses. sz i aqua. nube et mari hoc āt figurabat. Baptizauit q̄z iohānes. nō vtiq ritu iudeor. nō enī solū i aqua. sz etiā i remissionē. Nō tū oīno spiritualit. neq ei addit in spū. Baptizat illis sz i spū. et hic ē pfectio est q̄z qđ baptisma. qđ fit p martiriū et sanguinē. q etiā ipe xps ē baptizat⁹. qđ ceteris ē venerabil⁹ nimis eatenus q̄tus iteratis cōtagijs nō fedat. Est etiā q̄ntū ex lacrimis laboriosi⁹ tū. iuxta qđ q̄dē singul' noctib⁹ suis rigat cubile et stratū i lacrimis seq. Dicit ē septim i libro ysaie pphete. vox clamātis i deserto. ℣ Ambro. Bene vox dr iohēs vbi pnūn⁹ q. vox precedit iferior. vbū sequit. qđ p-

Tertiū.

cessit. q. derelicte. ac destitute iudee solacia redemptōis annūciat. qđ aūt clamaret apte. cū dr parate viā dñi rectus fiate semitas ei⁹. Omīs n. q fidē recta et bona opa pdicat. qđ aliud q̄ venienti dño ad corda audiencia viā parat. vt rectas deo semitas faciat. dū mūdas i aīo cogitatiōes p sermonē bone pdicatōis formāt. ℣ Orige. vel i corde nīo via pparāda ē dño magnū n. ē cor hōis et spaciosum. Si tū fuerit mūdū neq i corpis q̄ntitate. sz i vtute sensuū magnitudiez ei⁹ intelligē. q tūta sciēcia capiat veritatis. Preparā g in tuo corde viā dño p cōuersatiōez bonā. et egregijs vl' pfectis opibus dirige semitas vite. vt i te sermo dei absq offensa pambulet. ℣ Basil. Et q semita esse via. quā pcedētes calcauerūt. et quā pedes hoīes corruperūt. eā iterato dirigē iubet sermo. ill' q a pcedētiū zelo recedūt. ℣ Crisp. Clamare aūt. Patet viā dñi. non regis erat. sz pcursoris officiū. Et io eū vocauerat vocē. q vbi erat pcursor. ℣ Cyril. Dz q̄si q̄s respōdet et dicēt. q̄liter viā pparabim⁹ dño vl' q̄liter eius semitas rectas faciem⁹. cū pla sint impedimēta honestē vitē volētib⁹ ducere. At si pphetic⁹ sermo rndet. sūt ei vie q̄dā et semite. neq̄q ad eūdē habiles. adeo vt alicubi ad tumulos et ingra tollant. alicubi declines sint. Et ad hoc remouendū dicit. Oīs vallis iplebit. et ōnis mōs et collis humiliabit. Quedā viar. i eq̄lit dispositē sūt. et dū nūr surgūt. nūr vigūt decursu valde sūt ad eūdū difficiles. Et q̄ntū ad hoc subdit. Et erūt prava in directa. et aspera in vias planas. si āt intelligit actū ē per nri saluatoris potentiā. q̄ndā enī euāgelice cōuersatiōis et vite iter erat ad eūdū difficile. ex eo q et mētes singulor mūdane voluptates oppresserāt. vt aūt dc⁹ frūs homo pcm dānauit i carne. explanata sūt oīa et reddita sūt ad eūdū facilia. vt nec collis nec vallis pficē volentib⁹ obuiat.

℣ Origē. Oīs enī vidit ihs et spm suū misit. ōnis vall repleta ē operib⁹ bonis. et fructib⁹ spūssī. Os et si habueris. nō solū vallis ē desistis. sz ē mōs dei ē impies. ℣ Greg. nisse. vel q̄ntū in virtutibus cōuersatiōez sigfiat p cōualles. sēm illud ps' valles habūdabūt frumēto. ℣ Crisp. Elatos āt superbos noīe mōtis denūciat. q̄s xps humiliauit. Colles āt desperatos appellat. nō solū ob superbiā mētis sue sz ppt desperatōis sterilitatē. Collis n. nullos fructus pduxit. ℣ Origē. vel itelligas q̄m mōtes et colles q̄ sūt aduersarie potestates p aduentū xpi pstrati sūt. ℣ Basil. Sicut āt colles respectu mōtium magnitudie differūt. i aliis sūt idē. sic et aduse potestates pposito q̄dē osores sūt. immanitate tū offensionū secernūt. ℣ Greg i ome. Vel vall' ipleta ē. sūt mōs aūt et coll' humiliat⁹ dea est. q. i fide xpi et gētilitas pleitudinē gre cepit. et iudea p superbie q̄ vñ timebat pdidit. Humiles enī dona accipiūt. qđ a se corda superbien-

cū repellūt ¶ Crisp. Vel ꝑhor declarat legis difficultatē in fidei facilitatē cōuersā. ac si dicat nō vlteri⁹ sudores et dolores ineuniet ſz grā t remissio ꝓcōz. facilē vnā pariūt ad salutē ¶ Greg. nse. vel ubet valles ipleri. deinde vō colles et montes. volens ondē q nec ob defectū vtutis ordo sit cōmunis nec discrepet ob excessū ¶ Greg in ome. ꝓcua āt directa fiūt cū malo⁹ rozida ꝓ iustinā detorta ad iustitie regulā dirigūtur. Aspa āt i vias planas imutant. cū inimites atz iracūde metes ꝓ ifusionē supne gre ad lenitatē māsuetudis redeūt ¶ Crisp. Deinde hoz subiūgit causā dicēs Et videbit omis caro salutare dei oīdes q̄m vsq ad fines mūdi. diffūdet² euāgelij vtus atz cognitō ex moze ferino et obstinata volūtate ad māsuetudiez et lenitatē humanū gen⁹ gūtens. Nō āt solū iudei et pseliti. ymo tota humana natura salutare dei videbit ¶ Crisp. Deinde ꝓcis q filiū misit vt nr̄m saluatorē. caro āt ad pnis accipit² ꝓ toto hoīe ¶ Greg i ome. Vel alit oīs caro. ideo oīs hō salutare dei videlicet xpm i hac vita vidē nō potuit ꝓpria q oculū ad extremū iudicij diē tendit. qn huic oēs et electi et repbi pariter videbūt.

Ducebat aūt ad turbas q̄ exibāt vt baptizarent² ab eo. Genimina vipez arū qs ondit vobis fugere a ventura ira ¶ Fiant ergo fructꝰ dignos penitēcie. et ne ceperitis dicere ꝓtrē habem⁹ abraham. dico enī vobis. q̄ pt̄ dūs de lapidibz istis suscitare filios abrahe. Jā enī securis posita est ad radicē arboris. oīs ergo arbor nō faciens frūm bonū excidet et iguem ¶ Crisp. q̄ anes aliqs i prisco statu. ¶ mittet². et mozes suos et cōsuetudiez nō relinquēs neq̄ ꝓte ad baptismū ꝓcēit. Si qs q̄ velut baptizari expediat². vñ signant dz. et dicebat ad turbas q̄ exibāt vt baptizarēt² ab eo Egredietibꝰ itaq ad lauacrū turbꝰ loqt². q̄ sequūt². Si nāq in egressi erūt. neq̄ q̄ ad eos dicet genimina vipez arū ¶ Crisp. Ille imaz cultoz deserti vidēs ones incolas palestine cōstātes ipm et admirātes nō inflectebat² ꝓ tūta reuerētia sz insurgēs ipos arguebat. Sacra āt scriptura sēz stimulātes passiones plerūq feraz nōia ipo nut hoībz. Intōdū canes eos noiāns cū ꝓcacitatis eos obluxu asinos ꝓpt demētā Et leones et ꝓdos cū rapacitatis et petulātie Aspides cū doli serpentes et vipas causa veneni et callidatis. Vnde et nūc ihc hoīes iudeos audacter genimina vipaz vocat ¶ Basil. Optet aūt scire q̄ li nōia nat⁹ et filiꝰ de aialibz dicūt². genimē vō pt̄ dici fetꝰ aiāq effigiet². fructꝰ etiā palmarū genimina dicūt². Raro aūt i aialibz accipiūt². et sp in malo ¶ Orige Ferūt āt vipam mare eoēūdo necare. cuius semen exurgens perimit matrē. et sic pdit in luē frōs pentis vtero i vindictā q̄dāmō ꝓpriū genitoris. Ita ꝓnda ē ples vipa tales erāt iudei. q̄ patres spūales eoz atq doctores oendebāt. q̄ aūt si nouit eos ꝓfectūes. sz īpietes cōuiti. nō debebat eis cōuitiari sz ꝓ mulcere dicēdū q̄ nō adhibebat mentē his q̄ fiebāt exterius. q̄ētus ei eoz archana cognouerat dño reuelāte. nimis ei se iactabāt ī ꝓgenitoribz. Iunc q̄ radicē frondēs noīat illos genimina viparū nō q̄dē vituperans ꝓiarchas. ā eos vipas noīans ¶ Greg. Dz q̄ ꝓ hoc q̄ bonis īuident. eoſq ꝓsequūt². ꝓpm suoz carnaliū vias sequētes. q̄si venenati filij de venefica pentibus nati sūt. q̄ vō supdā sentētia itendit q̄ extremo xps examie ab oī turne videbit². recte subdit².

Qs ondit vob fugē a vētura ira. Vētura ira est aūadūsio vltionis extreme ¶ Ambro Ostēdit² aūt hys dei miserātē infusa prudētia vt gerāt suoz penitētiā delictoz futuri terroꝛē iudicij puida de noīē metuētes. aut fortasse iuxta q̄d dām ē Esto te prudētes sic⁹ serpētes oīdit². habē prudētiā naturalē q̄ ꝓ futura videāt et spōte deposcāt. sz adhuc noxia nō relinquāt ¶ Greg ī ome. Qa vō tūc fugē ab ira pōz nō valet. q̄ nūc ad lamēta penitētie nō recurrit subdit². Sciate q̄ frūs dignos penitētie ¶ Crisp. Nō n. satis ē penitētibz pēa dimitti sz opus ē eis fructꝰ ferre scōm illud. Declina a malo et fac bonū. sicut nō sufficit ad sanationē sagittā euellere sz optet vlceri medicamētū apponi. Nō aūt dicit fructū sz fructꝰ cognā designās ¶ Greg ī ome. Nec solū fructꝰ penitētie sz dignos penitētie admonet ēe faciendos. Qsquis n. illicita nulla cōmisit huic cōcredit². vt licitis vtat². ac si q̄s in culpā lapsus ē tanto a se licita debet abscindē. q̄nto meminit se ꝓpetrasse illicita. Neq ei par frūs ēe bonu opis debet ei⁹ q̄ min⁹ et q̄ amplꝰ deliq̄t. ā eius q̄ in nullis. et ei⁹ q̄ in q̄busdā facinoribꝰ credit ꝓ hoc q̄ cuiuslibet cōscientia queūt². vt tāto maiora q̄rat bonoz opm luctā ꝓ penitētiā. q̄nto ꝓfuiora sibi ītulit dāpna ꝓ culpā ¶ Amaxi. Penitētie frūs ē ipassibilitas aīe q̄ plenarie nō fruim². dū ut dū passiōibz istigam². nōdū ei⁹ frūs penitētie. dignos pegim⁹. penitea⁹ q̄ vocati. vt a passiōibꝰ expediti ꝓcōz venīā cōsequam² ¶ Greg ī ome. Sz iudei de q̄us nobilitate gloriātes. ideo se agnosce penitatores nolebāt. q̄ de abrahe stirpe descēderāt. q̄bz recte dr. Et ne ceperitis dicē ꝓtrē habem⁹ abraham ¶ Crisp. Nō hoc idirās q̄ ab abrahā natāli origine nō descēderāt. sz q̄ nichil eis ꝓdest abrahā descēdisse. nisi scōm vtutē cognatiōz obseruēt. Cognatiōis nāq leges cōsueuit scriptura vocare nō eas. q̄ scōz naturā cōsistūt. sz q̄ deuiāt² a vtute vl vitio. q̄bz nāq se q̄sq cōformē statuit. hoz filiꝰ vl frat vocat² ¶ Cirul Qd nāq cōfert carnal⁹ generositas. nisi cōsimilibz studijs fulciat². Vanū ē ergo extolli de bonis ꝓcessoribꝰ. et deficē ab eoz vtutibz ¶ Basilius Neq; enī equū veloē ēe sunt ꝓris ergā cursū

Capi

strenuitas. ¶ Hz veluti ceteroz aialiū ꝓbitas cōsiderat in singul⁹ hūc q̄ laus ꝓpa viri discernit quā pmiū bonoz ī se cōpbat argumetū Turpe nāq; ē alienus ornari decoribꝫ quē vtꝫ ꝓpa nō venustat ¶ Greg⁹ nisē. Dicigit iudeoz pmulgato exilio cōsequēter īgerit cōūsaioz gentiliū. q̄s lapides appellat. vñ seq̄t. Dico ei vob⁹ q̄ pt de⁹ de lapidib⁹ istis suscitare filios abrahe ¶ Crisp. Quasi dicēt ne putetis q̄ si vos perieritis filys priuet pmissa pt ei de⁹ ecā ex lapidibꝫ hoīes illa ꝑbere et ad illū pducē sanguinē. Nā et ab ipo pncipio sic euenit Et nāq; qd ē ex lapidibꝫ hoīes fieri eq̄pollet exitꝫ filij ab illo emoztuo vtero sare. ¶ Ambro. Hz luret deus possit duūsas cōuertere et mutare naturas. tñ multi plꝰ mysteiū q̄ miraculū pdest Qd ei aliud q̄ lapides habebāt qui lapidibꝫ seruiebāt Inles vtiq; hys q̄ferebāt eos ꝓphetat igit saxosis gētiliū infūdenda pceptis et futuros p fidē abrahe filios oracula pollicent. vt aūt scias q̄ lapidibꝫ cōparati sūt hoīes arboribꝫ q̄ hoīes cōparauit cū subdit iā enī securis posita ē ad radicē arboris Exēplū āt ideo sūa ē mutatio vt illo cōparatois pressu q̄da intelligat hoī demēioz iā pfect⁹ ¶ Orige. Et q̄dē si iā vigeret cōsūmatio et tēpoz finis īstaret et nulla multi q̄stio nasceret. Quere ei ꝓpterea ꝫ ꝓphetatū ē q̄ illo tpe cōplebāt. Cū āt tanta p̄sēcia fluxerit q̄ spūssctus hoc dicat. ego puto israhelituro ꝓpe ꝓphetari q̄ pasio ei⁹ vicina sit Ihis ei q̄ egrediebāt ad eū vt baptizarēt. ꝫ unt ceteri loq̄bāt. ¶ Cyril. Securis q̄ ī pncipiū notāt mortiferā ira q̄ diuin⁹ irruit in iudeos ꝓpt exercitū īpietatē in xp̄m. nō tñ Ihesusse vadit. securis pnūciat sz ad radicē id ē iuxta radicē posita Deasi nāq; fuerūt rami n⁹ radicit⁹ extirpata ē plāta. reliq̄e ei isrl salue fient.

¶ Greg⁹ ī ome. vel alit arboz hui⁹ mūdi ē vniuersū gen⁹ hūanū. Securis vo ē redēptoz noster q̄ velut ex manubrio et ferro tenet ex hūanitate sz īnsdit ex diuīate. q̄ videlicz securis iā ad radicē arboris posita ē. qz et si p pacientiā expectat videt tñ q̄d factura ē Et notādū q̄ nō iuxta ramos securi positū. sz ad radicē dicit Cū n. malozꝫ filij tollūt. q̄d aliud q̄ ramū ifructuose arboris absciduūt. Cū vo tota simul pgenies cū parēte tollit ifructuosa arbor a radice abscisa ē Vn̄ q̄sq; aūt pūsus paratū ait⁹ gehēne cōvemanoēz iueit q̄ fructū boni opis cōtemnit vñ seq̄t Otis q̄ arboz q̄ nō facit fructū bonū excidet et in ignē mittet.

¶ Crisp. Electēter dictū ē nō facies frūm. et adiit bonū officiosū ei hoc aūal de⁹ et ꝓcauit natulis ē sibi exercitioz īstrūmēta. onosū vo īnaturale Obest ei īertia. eā aūtis corpis mēbris nulli āt vt aūe ea nāq; cū assiduo sit natūlit mobil. onari nō patit sicut aūt oriū malū ē ita et īdigens exercitū Ex

testū.

eo aūt q̄ pmisit penitēā. pdicat q̄ securis adiaret nō q̄dē īcidens sz trozē incutiēs ¶ Ambro. Paratat q̄ frūm q̄ pt q̄re. q̄ debet penitēe. adest dns q̄ frūm requirat fructos inuisset. sterilis reprehendat Et interrogabāt eū turbe dicētes. q̄d q̄ faciem ¶ Respōdens aūt dicebat illis Qui habz duas tunicas. det nō habēti. et q̄ habz escas similiter faciat Venerūt aūt et publicani vt baptizarēt. et dixerūt magister q̄d faciem. et ille dixit ad eos. nichil āplꝰ q̄ q̄d cōstitutū est vobis facatis Interrogabant aūt eū et milites. d. q̄d faciem. et nōs Et ait illis. neminē cōcutatis neq; calūniā faciatis et cōtenti estote stipendijs vestris.

¶ Greg⁹ ī ome. In pmissis vbis baptiste ihūs ostat q̄ audiētiū corda turbata sūt q̄ consiliū q̄rebāt cū subiferet. et ideo. eū turbe di. q̄d q̄ fa ¶ Orige. Tres ordines īdicūt sisutātiū ihūz sup salute sua Vn⁹ quē sc̄ptura appellauit turbas. alius quē publicanos noīat Tertiꝰ q̄ militū appellare cēset ¶ Theo. Et q̄dē publicanis et militibꝫ a malo abstine pcipit Turbis aūt q̄si nō maliciosis existentibꝫ bonū aliq̄d pcipit obseruari vñ seq̄t. Vndens āt. di. illis q̄ ha. duas tu. det nō habēti ¶ Greg⁹ ī ome. ꝓpter hoc. q̄ tunica plꝰ ē nāa vsu nro q̄ palliū ad frūm dignū penitēe ptinet. vt nō solū exteriora q̄q; sz ipa nob⁹ valde nāa duūdē cū proximis debeam⁹ sz vl tunicā q̄ vestim⁹ vl escā q̄ carnalit⁹ viuim⁹ vñ seq̄t. Et q̄ habet escas similit faciat ¶ Basil. Iste aūt dorem. q̄ ex oī eo q̄ affluit supꝑfluū vtꝫ necessitatē tenem⁹ erogare illi q̄ nō habz ꝓpt deū. q̄ q̄q; possidem⁹ largit⁹ est ¶ Greg⁹ ī ome. Quia n ī lege scriptū ē Diliges proximū tuū sicut teipm. mun⁹ proximū amare quit. q̄ nō cū eo ī nāturate illi⁹ eadē ea q̄ sūt sibi necessaria partit. idcirco de duobꝰ cū primo duabus tunicis dat ꝓceptū. q̄m si vna duūdit. nēo vestit. Sut hec āt sūēdū ē q̄ntū mīe opa valeāt. cū ad fructū dignos pmīe ipa p̄teritis pponūtur ¶ Ambro. Alia ei officia ꝓcepta ꝓpria sūt sīquoz. mia cōis ē vsus. Ideo cōe ꝓceptū est ōnibꝫ. vt cōferāt nō hūti. tñ iā ē plenitudo vtutū. mīe tñ ipsi⁹ p possibilitate cōditoni hūane mēsura seruat. vt nō sibi vnusq̄sq; totū eripiat. sz q̄ habz cū paupe pciat. ¶ Orige. Pfūdioze aūt locꝰ iste recipit intellectū. Quō n. nō debem⁹ duobꝰ seruire dīis. sic nec duas hēre tūicas. ne sit vnū indumētū veteris hoīs et altez nouī. sz debem⁹ nos exuere veterē hoiez et ei dare q̄ nud⁹ ē Alius enī habz vnū. alius vero oīno nō hīt Cōtraria sz fortitudo. et quō sc̄ptū ē vt ī pfūdū maris pcipitem⁹ nra delicta sicut pius a nob⁹ optet vicia aūt pcūa. et iacere sup eū q̄ eoz nob⁹ cū exīstit ¶ Theo. Quidā āt tunicas duas ē dixit sp̄m sc̄pture et hām. hūtē vo duo ꝫ monet ihūs vt īstruat ꝫ

notāt̄ et det ei ad mūs lram ¶ Beda. Quātam
aūt baptiste sermo vtutē habuerit hinc pbatur
cū et publicanos et milites ad cōsiliū salutis sue
uocauerit in q̄rendū vñ seq̄t. Venerūt aūt pu-
blicani vt baptizarēt. et dixerūt. magr q̄d fac-
emꝰ ¶ Crisꝰ. magna ē vtutis fortitudo. dū salu-
tatis via req̄rūt ab īdigno locupletes ¶ Beda
Precepit g̃ eis ne vltra pscriptū exigāt vñ seq̄t.
Et ille dixit ad eos. Nichil āpliꝰ q̄ q̄ cōstitutū
ē vob faciatis. Publicani vō appellāt hȳ q̃ vec-
galia publica exigūt sue q̃ cōductores sūt vectig-
aliū fisci vl rerū publicaꝝ. nec nō et hȳ q̃ sdi huꝰ
luca p negocia sertāt. Eode vocabulo censent q̄s
cēs pauit in suo quecꝫ gradu ab aliegēda fraude co-
ercet. vt dū ꝑmo se ab alienoꝝ tēperarēt appetitu
tādem ad ꝓpria cū ꝓximis cōmunitāda ptingeret
seq̄t. Interrogabāt eū et milites dicētes Qd faciemꝰ
et nos Justissimo aūt moderamine pmonet. ne ab
eis calūniādo pdā req̄rāt. q̄bꝫ militūdo ꝓdesse de
buerāt. vñ seq̄t. Et aut illi neminē cōcutiatis sꝫ
p violentiā. neq̄ calūniā faciatis sꝫ p fraudulētiā
malitiā. Et contēti estote stipēdijs vr̄is ¶ Ambro.
Docens id circo stipēdia militie cōstituta. ne dū sup-
tus q̄rit. pdo crassetꝰ ¶ Greg nazianzen. Stipēdiū
eni appellat ipiale ꝓuisionē et deputata p lege
dignitatibꝫ muneraꝝ ¶ Aug cōtꝛ faust. Dicebat ei
eos tū militaret nō ee homicidas. sꝫ mīstros legis
et nō vltores iuriaꝝ suaꝝ sꝫ salutis publice de-
fensores alioq̄n vīderet eis Arma abicite mili-
tiā istā deserite neminē pcutite vulnerate pstemite
Qd eni culpat in bello. an q̄ morīt. q̄nq̄ mori-
turi. vt domet in pace virturi. Iō reprehendē timido
rū est. nō religiosoꝝ nocēdi cupiditas vlciscendi
crudelitas īpacatꝰ atq̄ īplacabil animꝰ. feritas
rebellādi libido dnādi. et si q̄ similia. Hec sūt q̄
i bellis iure culpant. q̄ plerūq̄ vt etiā inde puni-
ant. adūsꝰ violentiā resistentiū. siue deo siue alicui
legittimo īperio iubente. gerenda ipa bella sus-
cipiūt. a bonis cū in eo rerū humanaꝝ ordine īue-
niūt. vbi eos vel iubere tale aliq̄d vl in talibꝫ o-
bedire iuste ipe ordo cōstituit ¶ Crisꝰ sup mathe.
Volebat aūt iohes q̄n publicanus et militibꝫ loq̄ba-
tur ad alia maiorē philosophiā ipos traducere. Iō
q̄m nōdū erat ad illā idonei. minora referat ne
si pnora pferret neq̄q̄ illi attenderet. Iō his eos puocaret.
Existimante aūt ꝓlo et cogitātibꝫ oībꝫ in cor-
dibꝫ suis de iohe ne forte ipe eet xps. Respondit io
hānes dicēs oībꝫ Ego q̄dē baptizo vos i aqua
Venit eni fortior me cui nō sū dignꝰ
soluere corrigiā calciamētorū ei. Ipse vos bap
tizabit i spūsc̄o et igne cui⁹ ventilabrū in ma
nu ei⁹ et pmūdabit aream suā et cōgregabit
triticū in horreū suū paleas aūt cōburet
igne inextinguibili.
¶ Origē Dignū erat vt plus iohi q̄ ceteris hoibꝫ

deferret. q̄ alicui q̄ nūti mortales vixerat Quā
ob causā diligebāt q̄dē eū iustissime sꝫ nō seruabāt
i caritate modū vñ dr. Existimāte aūt ꝓlo et co-
gitātibꝫ oībꝫ i cordibꝫ suis de iohe ne forte eet xps
¶ Ambro. Qd aūt ieptiꝰ q̄ q̄ is q̄ in alio estimat
i scipo ee nō credit. quē p mulierē vetuꝰ puta
bāt p virginē venisse nō credūt. Et vtiꝫ dnūm ad
uetus signū in virginis ptu nō in mulieris gstitu
tū ē ¶ Origē Habet aūt piculū dilectio si modū
trāseat. Debet ei q̄ aliquā diligit naturā et cau
sas cōsiderare diligēdi. et nō plus diligē q̄ me-
ret. Nā mensurā caritatis modūq̄ si trāsgrederit
et q̄ diligit. et q̄ diligit in pctō erūt ¶ Greg. vnde
iohes nō fuit q̄datus i habitu opinionē de ipso ab
oībꝫ. nec aliq̄tenꝰ visꝰ est ꝑmatū appetē sꝫ ifimā
humilitatē āplexꝰ est. vñ seq̄t. Respondit iohes dicēs
oībꝫ ego q̄dē baptizo vos i aqua ¶ Beda. quo aūt
rñdit eis q̄ in secreto cordis q̄ xps eet cogitabāt
nisi q̄ nō solū cogitabāt sꝫ etiā sic alius euā-
gelista declarat. missis ad eū sacerdotibꝫ ac leuitis an eet
xps inquirebāt ¶ Ambro. Vel videbat iohes cordis
occulta. Sꝫ cōsideremꝰ cuiꝰ grā dei munꝰ ē q̄ re-
uelat. nō vtiꝰ hoīs q̄ diuīo magis admiuat. bn̄ficio
q̄ nāli. Vertut officio. Cito aūt rñdens ꝓbauit nō
esse se xpm q̄ visibili opet officio. Nā cū ex duabꝫ
naturis idē ex aīa homo subsistat et corpe visi-
bile p visibilia. inuisibile p inuisibilia mysteriū cō-
seruat. aqua eni corpꝰ abluit. spūs aīe deluta
mūdat. luet etiā in ipo fonte sc̄ificatio duūtatis
aspiret. et idcirco aliud fuit baptisma pnie. Aliud ē
etē Istud baptisma ex utroq̄ illuditur vno. cpꝰ
hoīs est gerere pmiaꝝ delictoꝝ. Dei munꝰ ē grauia
ipleri. mysteria. Declinās q̄ maiestatis iudiciū nō
vbo sꝫ ope declarauit nō ee se xpm. vñ seq̄t. Nec
ego fortior me p me. i hoc q̄d dicit fortior me cōpa
ratꝰ nō fecit. neq̄ ei int dei filiū et hoiez ulla pote
rat ee cōparatio. sꝫ q̄ multi fortes fortior nec ipse xps
Qui⁹q̄ nō sent cōparatiōez eo q̄ addiderit. Cui⁹ nō sū
dignꝰ soluere corrigiā calciamētoꝝ ei ¶ Aug⁹
de vtil. euā. Matheꝰ q̄dē dicit Cui⁹ nō sū dignꝰ
calciamēta portare. Itaq̄ si ad rē ptinet ad ali
q̄d aliud itelligē i eo q̄ dīcit ē calciamēta portare
et corrigiā calciamētoꝝ soluere. vt vnꝰ euā-
gelistarū hoc. alij aliud dicerēt. oēs verū narrauerūt. Si
aūt nichil ītendit iohes dū de calciamētis dñi di-
ceret. nī excellētiā ei⁹ et humilitatē suā. q̄libꝫ hoc
dixerit. siue de soluēda calciamētoꝝ corrigia si
ue de portādis calciamētis. eadē tn̄ sententiā tenu
it. Q̄sq̄s eni ūbis suis p calciamētoꝝ meoriā
eādē suffitionē humilitatis expressit ¶ Ambro. pbꝫ
eni q̄ dicit Cui⁹ nō sū dignꝰ calciamēta portare
euāgelice pdicatoris ondit i aplos gr̄am ee collatā
q̄ sūt calciati i euāgeliū. Videt tn̄ ideo hoc dicē q̄
plerūq̄ iohes psonā assumpsit ppli iudeoꝝ ¶ Greg
hꝫ et iohes se indignū ee ad soluēdū corrigiam

calciamenti eius denuntiat. ac si apte dicat. Ego redemptoris vestigia denudare nō valeo q̄ ipsi nomen michi imerito nō usurpo. q̄ dos ei apud veteres ita fuit vt si quis ea q̄ sibi cōpeteret ad nupte nollet vxorē. ille ei calciamentū solueret. q̄ ad hāc spōsus iure propinquitatis veniret. vl' q̄ calciamenta ex mortuis aīalibus fiūt ita natus dns q̄si calciatus apparuit. q̄ mortalia nre corruptiōis assumpsit. Corrigia q̄ calciamenti ē ligatura misterij ioh̄es itaq; soluere corrigiā calciamenti eius nō valet. q̄ incarnatiōis misteriū nec ipe inuestigare suffinit. q̄ hāc p̄ yphene spīm agnouit. ¶ Crisost. Et q̄ dixerat. ego quidē baptisma nichil plus habet. q̄ aquā. cōsequēt ondit excellētiā exhibiti p̄ xp̄m baptismatis. cū subdit. Ipe vos baptizabit in spū sco et igne. p̄ quāq; duri metaphorā ondens abundātiā gre nō eni adit. Dabit vob spīm scm. q̄z baptizabit ac rursus p̄ id qd de igne subiūgit ondit vtute gre et sue xp̄s aquā vocat spūs gratiaz. ostendēs p̄ vocabulū aque nitorē q̄ contingit ex ea. et cōsolatiōz immensā q̄ metibz capacibz illius ingerit. ¶ Pur. q̄ ioh̄es p̄ ignis vocabulū exp̄mit feruorē et rutilantis gre nec nō et p̄uorū cōsumatiōnē. ¶ Beda. Potest et spūs scūs nōie ignis sanctificatus intelligi. q̄ accendit p̄ amorē et p̄ sapientiaz corda q̄ replet illuminat. vñ et apli baptisma spūs in ignis visibē p̄misit. Dicit q̄ ita exponit. q̄ in p̄nti in spū et in futuro baptizem in ignē vt videlicet sicut in remissionē oīm p̄uorū ex aqua et spū renascamur. ita et tūc de leuibus q̄busdā p̄nis purgatorij ignis baptismate mundem. ¶ Orige. Et quō ioh̄es iuxta iordanē fluuiū veniētes ad baptismū p̄stolabat. et alios abigebat dicēs. genimina viparū. Cos vō q̄ cōfitebat. p̄nia suscipiebat. Hic stabit in igneo flumine dns ihs iuxta flāmeā rupheā. vt quāq; p̄ exitū vite huius ad patrios tabernacula desiderat. et purgatōe indiget. hoc cū lauamine baptizet. et ad patrios trāsmittat. eū vō q̄ nō habz signū p̄oz baptismatis lauacro igneo nō baptizet. ¶ Basil. Nō aut ppt hoc qd' dicit. Baptizabit vos in spū sco integrū q̄s ee baptisma fatebit. in quo nomē solus spūs sanctus ē. Optet ei sp illibatā manē assignatā traditionē in vnitate gratie nec addere vl' minuere quicq̄. excludit a vita p̄petua simul ei credim⁹ sic et baptisma suscipim⁹. in nomine p̄tris et filij et spūs sci. ¶ Orige. Ppter hoc q̄ dicit baptizabit in spū sco. ondit abundātiā gre et benignitatis copiam. ¶ Ne aut aliq̄ putent q̄ dona largiri et potestas et voluntas ē creatori. punire vō inobedientes. nullā sibi forte causā. ob hoc subdit. cuius ventilabrū in manu eius ostendens q̄ nō solū munificus ē dignus. sz ena quaricatiōnū vltor. ¶ Ventilabrū aut p̄ multitudiez iudicij exp̄mit. nō enī cū inducys. sz in instati et absq; q̄libz iteruallo separat damnādos a collegio saluandoz. ¶ Cirill. Ppter hoc aut q̄ subdit. Et p̄mundabit aream suā designat baptista ecclias ptinere ad xp̄m q̄si ad dnm. ¶ Beda. Pareā aut pnis ecclia figuratur in q̄

multi sūt vocati pauci vō electi cuius aree vocat purgatio et nūr viriti gerit. cū ipsos p̄uersos vl' ob manifesta p̄ua de ecclia sacerdotali castigatiōe eiciat. vel ob occulta p̄ mortē diuina distributiōe damnat. Et vniuersali⁹ in fine p̄ficiat. q̄n mittet filius hoīs angelos suos et colliget de regno eius oīa scandala. ¶ Ambro. Ventilabri q̄ indicio discriminādoz dns declarat nos habere meritoz. eo q̄ dū frumenta ventilant in area plena a vanis velut q̄dā aure spiritalis examinis separāt. vñ sequit. Et cōgregabit triticū in horreū suū paleas aut cōburet igne inextinguibili. p̄ hāc aut quasdā dns oīdit q̄ iudicij die. soluta merita fructus q̄ virtutis ab inanis inutilisq; exilisq; factoz infructuosa leuitate discernat. p̄fectioris meriti viros locaturus in mansiōe celesti. Ipe n. p̄fectior fructus ē. q̄ meruit ei⁹ ee cōsors nos. qui sicut grānū tritici exaudit. vt plurimos fructus afferret. ¶ Cirill. At palee lentos et inanes signat et q̄libz vento p̄ni ventilatos et volubiles. ¶ Basil. Cōferūt aut hijs q̄ digni sūt regno celorū velut palee tritico nō tm intuitu diuine caritatis et p̄ximoz hoc fiunt. siue in spiritalibz donis siue corporalibz bonis. ¶ Orige. Vl' q̄ absq; vento nō possūt triticū et palee separari. Ideo habet ventilabrū in manu sua q̄ alios paleas alios triticū esse demōstrat. Cū ei esses palea leuis sz incredul⁹ ondit te ee temptatio q̄ latebas. Cū aut fortit temptamenta tolerauer⁹ nō te fiunt fidele temptatio atq; patiente sz virtute q̄ in te latebat. p̄fert in medium. ¶ Greg. Expedit aut scire q̄ nec bona q̄ p̄ remissiōes reposita sūt honeste viuentibz talia sūt. vt vbo valeat explicari. q̄ nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hoīs ascenderūt. Nec p̄uoz pena ad aliq̄d corū q̄ in p̄nti sensu affliguūt. p̄portiōez habet. et q̄nus aliq̄ illarū penaz p̄ nīa nominet vocabula. differt tm modiū nō. Cū enī audis ignē aliud q̄dā cōburere. ex eo q̄ addit inextinguibile. q̄d in isto igne nō audit. ¶ Greg. Ex moralibus quoq; mō exp̄ssus ē ignis gehēne. ignis nāq; nr corpore⁹ p̄ cōgesta ligna nutrit. Nec valet nisi focus subsistere. at cōtra gehēne ignis cū sit corporeus et ipse mussos reprobos corpulent⁹ exurat. ignis nō nutrit. sz cruciat⁹ semel inextinguibilis durat.

Multa q̄dē et alia exhortās euāgelizabat ppl̄o. Herodes aut tetrarcha cū corriperet⁹ ab illo de herodiade vxore fratris sui de oībus malis q̄ fecat herodes adiecit et hec sup oīa et iniquit ioh̄em in carcere.

¶ Orige. Annūciauerat ioh̄es xp̄m baptismū spūs sci dicēbat. et ecce q̄ euāgelij tradit hystoria. Exceptis q̄ hijs. alia annūciasse mōstrat in eo q̄ dr. Multa q̄dē et alia exhor. euāgelizabat. ¶ Theo. exhortatio ei⁹ erat bona doctrina. et ō merito⁹ euāgelizare dr. ¶ Orige. Et quō in euāgelio sz ioh̄es de xp̄o refert. q̄ multa et alia locut⁹ ē. sic et in p̄nti loco intelligē. q̄d lucas hic dixit. q̄m maiora q̄dā a ioh̄e annūciabāt

q̄ vt deberēt litteris credi. Illuram² aūt iohem q̄ uter
natos mulierū maior nēo fuerit q̄ ī tantū opinionē
meritis vtutis ascenderit vt a plerisq; xp̄s putaret²
Dz illud multo mirabili⁹ q̄ nō timuit herodē nō for-
midauit ūteritū vñ sequit. Herodes aūt tetrarcha cū
corripet² ab illo. ¶ Eusebi⁹ Duxit aūt tetrarcha ad
differēnā alteri⁹ herodis q̄ regnāte nat⁹ ē xp̄s erat
ei ille rex. hic aūt tetrarcha. Erat aūt illi cōiunx are-
the regis arabū filia. quā cū iniunx eēt fratris su
philippi more sacrilego duxit. q̄us plem haberet
a fr̄e. hys ei solū licebat hoc agere quoz frēs sine
ple vitū cōpleuerāt. Dup hoc herodē reprehenderat
baptista p̄mo q̄dē diligent⁹ ei⁹ audiebat sermones
cū faret eos pōderosos. et cōsolarē plenos. sz hero-
diadis cōcupiscēnia rogebat eū aspnari vba iohis
Vñ eū detrudit ī carcerē. et hoc ē q̄d dr̄ addicit et⁸ su-
per oīa. et iduxit iohēz in carcere. ¶ Beda Nō aūt
hys diebz capt⁹ ē iohes sz iuxta euāgeliū iohis post
alia gesta signa. a dño. et p⁹ ei⁹ baptismū diffama-
tū. Dz a luca. pt̄ exaggerandā malitiā herodis p̄
occupatū est Qui cū videret ad p̄dicationē iohis
multos cōfluere. milites credē. publicanos penitere
totū vulg⁹ baptisma suscipe ipe eōuerso nō solū
iohem cōtēnit sz vinculat et omīt. ¶ Glosa. Ante
te enī q̄ lucas aliq̄d narret de actibz ihesu. dicit
iohānē ab herode captū vt oīdat se solūmodo ea
dē facta p̄cipue descripturū. q̄ eo anno gesta sūt. q̄
iohes capt⁹ ē vel punit⁹.

**Factū ē aūt cū baptizaret² oīs ppls et ihu bap
tizato et orante aptū est celū et descēdit sps
scūs corpali spē sicut colūba in ipm et vox
de celo facta est. tu es filius meus dilectus in
te cōplacui mihi.**

¶ Ambro pulchre ī hys q̄ a ceteris dicta sūt. lu-
cas cōpendiū sūpsit Et itelligēdū magis q̄ a io-
hē dñs baptizat⁹ ē. q̄ expssū reliquit. hn dicit²
Factū ē aūt cū baptizaret² oīs ppls et ihu bapti-
zato et orante aptū est celū. Baptizat⁹ ē autē
dñs nō mūdari volens. sz mūdare aquas. vt ablu-
te p carnē xp̄i q̄ p̄cm nō cognouit. baptismatis
ius haberēt. ¶ Greg nazianzen⁹ Credit enā xp̄s
ad baptismū forsan sāctificās baptistā. q̄d aūt nul-
li dubiū ē vt totū veteranū adam ī merḡat aq̄
¶ Ambro. Que enā sit dñici causa baptismatis
dñs ipe declarat dicēs Sic decet ip̄lere⁹ iustitiā. q̄
est q̄ iustitia nisi q̄. q̄d alterū tibi facē velis prior
ipē incipias et tuo alios hortēris exēplo Neō q̄
refugiat lauacrū grē. q̄n xp̄s lauacrū p̄cie non
refugit. ¶ Crisⁱ Fuerat aūt baptisma iudaicū. q̄d
sordes carnis amouebat. nō cōsciencie et animā Nr̄m
aūt baptisma separat a p̄cīs. Lauat aiam et sps
cōpnā elargit². Baptisma vo iohis iudaico p̄stā-
tius fuit. neq; ei ad obseruāndā corpalē mūdiciā
nē inducebat. sz monebat a vicio. in vtutē cōuti
Nr̄o vo baptismate min⁹. eo q̄ ner spūsc̄m admi-
nistrabat. n̄ remissionē q̄ p gr̄am fit exhibebat
cū q̄si finis q̄dā eēt vtroz; baptismatū Dz neq;
iudaico baptismate n̄ nr̄o baptizat⁹ ē xp̄s. q̄ nec
idulgēcia p̄coz egebat. n̄ illa caro expers e-
rat spūssā. q̄ p spm̄ sc̄m ab ipo principio cōcepta est
sz baptizat⁹ est iohis baptismate vt ex ipa natu
ra baptismatis sanas. q̄ neq; causa p̄cī neq; pt̄
idulgēnā donū baptizat⁹ ē. Dicit aūt baptizato et
orante. vt p̄cēdas q̄ suscepto baptismate opor
tuna sit ingis oō. ¶ Beda. Quia et si p̄cā sunt
oīa ī baptismo laxata. nō adhuc terrene carnis
ē fragilitas solidata Nā q̄si trāsito mari rubro
gratulam⁹ submersos egyptios Dz ī deserto mū
dane cōuersacōis hostes occurrūt. aly q̄ ducē xp̄i
gr̄ā nr̄o sudore vincāt². donec puenia⁹ ad pa-
triā. ¶ Chrisⁱ Dicit aūt aptū est celū tūc; hactenꝰ
reclusū fuisset Jam aūt omni supno et ī fimo ī vnū
redacto et vno cristē ouīū pastore celū patuit
et homo terrenula aggregat⁹ ē angelis ¶ Beda Nō
ei ei celū tūc aptū est. cui⁹ omni celoz ītegrora cerne
bāt sz vtus ibi baptismatis oīdit². de q̄ q̄sq; cū egre
dit². regnu celestis ei ianua apit². dūq; caro īnoxia
frigētibz tāgit² aquis opposita quondā noxys r̄uphe
a extinguitur ignea. ¶ Chrisⁱ Descēdit enā sps scūs ad
xp̄m tūc; ad quēs nr̄i p̄cipū vt ī xp̄o sit p̄mo q̄ nō
sibi sz nob⁹ poci⁹ illū suscepit Vñ sequit. Et descēdit
sps scūs corpali spē sicut colūba ī ipm. Nō existimet
aliq̄s q̄ cū nō habuit eū suscepit ipm. Nāq; illū
de sursū tūc; deus mittebat at idem vt homo recipi
ebat īferius. Igit² ex eo deuolaut in eū ex ip̄i⁹ dei
tate ad ei⁹ humanitate. ¶ Aug⁹ xv. de trini. Absur
dissimū aūt ē cū nā xxx āno; ēet accepisse sp̄m sc̄m
Dz venit ad baptismū sic⁸ sine p̄cō ita nō sine spū
scō Si ei de iohe scptū est spūscō replebit² ab vtero
matris sue. q̄d de hoīe xp̄o credēdū est. cui⁹ carnis ipa
cōceptio nō carnalis sz spiritalis fuit. Nūc q̄ corpus
suū id ē eccliā p̄figurare dignat⁹ est. ī qua bap
tizati p̄cipue accipiūt spm̄ sc̄m ¶ Chrisⁱ Redolebat
illud baptisma aliq̄d vetustatis et partim sapiebat
nouitatē. Qd ei baptisma susciperet a pheta
oīdebat aliq̄d vetustatis Qd aūt spūs descenderit
nouū aliq̄d designabat. ¶ Ambro. Merito aūt spūs
se in corpe demonstrauit. q̄m in duūtatis substā-
cia nō videt². Aduertam⁹ misteriū q̄re sicut co
lūba. siplicitatē enī lauacri requirit grā. quā in
typo veteri colūba quondā ad illā archā q̄ sola
fuit diluuij īmunis reūsa ē. ¶ Chrisⁱ Vel nūc vt
māsuetudinē magistri declarēt. ī spē colūbina
apparet. ī penthecoste aūt quēadmodū ignis vt
ostēdat penā Cū enī optebat delictis ignoscere
māsuetudo necessaria erat. sz vt adepti sum⁹ grāz.
restat examūs et iudicij tēp⁹ ¶ Cripria. de vnitate
eccle. Est aūt colūba simplex et letū aiāl nō felle
amarū nō morsibz seuū. nō vngule lacerātione
violentū. hospicia hūana diligere vni⁹ domus

vt sum⁹ siplices sic⁸ colūbe pacē lauacrī requirit grā

Capm

nosse cōsortiū. cū generāt filios. simul sedē cōmeāt volatu. iuuē cohererē. cōuersanōē cōi vitū suā degere. oris osculo cōcordiā pacis agnoscere legē cu cta oīa vnanimitas iplere. ¶ Crisp. Et q̄dē xp̄s i ortu suo p plumā se manifestauerat oracula. Verū q̄ noluerūt adūtere. cū mediolatuerit tpe rursū se ab alio darioze patefecit principio. nō stella sz desup idicabat p̄r in vndis iordanis. et spūs deuolabat ptrahens illā vocē sup vtuē eis q̄ baptizabat. Hic ē filius meus dilectus in te cōplacui mihi. ¶ Ambro. Videmus spm sz i spē corpali. Et patrē quē vidē nō possumus. audiamus inuisibilē. ei p̄r. sz et filius inuisibil scdm diuitatē. sed demōstrare se voluit i corpe. et q̄ p̄r corpus nō gerebat. Ideo pbare voluit nobis i filio sese p̄rē dicēs. Tu es filius meus. ¶ Athā. Sacra q̄dē scriptura ex nōie filij duplicē intellectū ostēdit. Dedit eis potestatē vt fiāt filij dei. ¶ Alterū aūt intellectū uocata quē ysaac ē filius abrahe. Xp̄s ergo nō simpliciter dicit dei filius. sz cū articulari addicione vt cōprehendamus. qm ipse solus ē q̄ reuera et scdm naturā ē filius. quāobrem et vnigenitus dicit. Nā si scdm insanā arrij dicit filius. sicut q̄ hoc nomē p gr̄am assequit. in nullo a nob differre videbit. Restat q̄ scdm aliū intellectū fatendū ē xp̄m filiū dei. scdm quē ysaac filius abrahe ē cognoscit. qd ei ab alio natū gignit. nō aūt ab extrinseco sumit exordiū. filiū natura recensēt. sz dicit. Nū qd vt hoīs est passibilis natiuitas filij. minume. sz deus cū sit indiuisibilis ipassibilit p̄r et filius. Vn verbū p̄ās dicit. q̄ nec ipm vt hūanū passibilit pduxit. et cū simplex sit natura diuina. vnus solus filius p̄r est. Et ppt hoc addit dilectus. ¶ Crisp. Cum ei q̄s vnū solū possidet maxīe diligit. Ih vero pcat factus sit pluriū. dispitus affectus remittit. ¶ Athana. Cū aūt ātē pphēta ptulerit dei p missa dicētis. q̄ nutū xp̄m filiū meū nūc apud iordanē q̄si cōsumato pmisso. decēter subiūgit Ih te cōplacui mihi. ¶ Beda. Ac si dicat. in te plantū m cōstitutū ideo hoc p te gerere. q̄d mihi placet. ¶ Greg. Vel aliter. Omnis penitēdo corrigit aliq̄. q̄ fecit. cōpo q̄ penitet se tibi displicuisse indicat. q̄ emēdat q̄d fecit. Et omnipotēs p̄r hūano modo de pcatoribus locutus ē dicēs penitet me fecisse hoīes. q̄si sibimetipi displicuit i pcatoribus quos creauit. i solo aūt xp̄o sibi cōplacuit q̄ i solo eo nō inuēit culpā. i qua se reprehendat q̄si p penitētiā. ¶ Aug̃s de cōcordia euāgelistarū. Qd ait matheus dicit hic ē filius meus. Lucas aūt Tu es filius meus dilectus. ad eandē sentētiā explicandā valet. Vox ei celestis. vnū horum dixit. Iz matheus ondere voluit ad id valere q̄d dictū ē hic ē filius meus. vt illis q̄ non audiebāt indicaret. q̄ ipse esse filius dei. nō ei xp̄o idicabat. q̄ sciebat. sz audiebāt. q̄ aderāt. p̄ter quos ena ipa vox facta est.

Tertiū

Et ipse ihs erat incipiens q̄si annorum triginta vt putabat filius ioseph. q̄ fuit heli. Qui fuit matthat. q̄ fuit leui. q̄ fuit melchi. Qui fuit ianne. q̄ fuit ioseph. q̄ fuit matthathie. q̄ fuit amos. Qui fuit naum. q̄ fuit hesli. Qui fuit naggę. Qui fuit maat. q̄ fuit matthathie. q̄ fuit semei. q̄ fuit ioseph. Qui fuit iuda. Qui fuit iohānā. q̄ fuit resa. Qui fuit zorobabel. Qui fuit salathiel. q̄ fuit neri. Qui fuit melchi. Qui fuit addi. q̄ fuit cosam. Qui fuit elmadam. q̄ fuit her. q̄ fuit iesu. q̄ fuit eliezer. q̄ fuit iorim. q̄ fuit matthat. qui fuit leui. q̄ fuit symeon. q̄ fuit iuda. q̄ fuit ioseph. q̄ fuit iona. q̄ fuit eliachim. q̄ fuit melcha. q̄ fuit mēna. q̄ fuit matthatha. q̄ fuit nathā. q̄ fuit dauid. q̄ fuit iesse. q̄ fuit obeth. q̄ fuit boos. q̄ fuit salomon. q̄ fuit naason. q̄ fuit aminadab. q̄ fuit aram. q̄ fuit esrom. q̄ fuit phares. q̄ fuit iude. q̄ fuit iacob. q̄ fuit isaac. q̄ fuit abraham. q̄ fuit thare. q̄ fuit nachor. q̄ fuit seruth. q̄ fuit ragau. q̄ fuit phalec. q̄ fuit heber. q̄ fuit sale. q̄ fuit chainan. q̄ fuit arphaxat. q̄ fuit sem. q̄ fuit noe. q̄ fuit lamech. q̄ fuit mathusale. qui fuit enoch. q̄ fuit iareth. q̄ fuit maleleel. q̄ fuit chainan. q̄ fuit enos. q̄ fuit seth. q̄ fuit adam. qui fuit dei.

¶ Orige. Cū aūt baptizatus dñm dixisz gnationē dñi exponit nō a superioribz ad iferioza deducēs. sz a xp̄o vsq̄ ad ipm puenit deū. Vn dicit. Et ipse ihs erat iapiens q̄si annorum xxx. Qui ei baptizatus ē et misteriū scdē gnationis assūpsit. tūc dicit incepisse. vt tu q̄q̄ p̄ōē natiuitatē destruas. et i scdā regenerationē nascaris. ¶ Greg. nazianzen. Est q̄ cōsiderādū q̄s eet q̄ baptizatus ē. et a quo. et q̄n. Ihs dñs q̄dē et a iohe et iā inceptis miraculis. vt et hūanam doctrinā nos p̄mūdandi et hūilitatē ap̄lerandi. Cum et ip̄fectiōe et spiritualis et carnalis etatis p̄ditūdi. quoz p̄mū dictū sit baptisma susapientibz et nō p̄munientibz se et p habitū bonū. Nā si relaxatione p̄cōz sanat donū baptismi. Secundū tm est. ne ad eūdem vomitū reuertam scdm dictū est aduersus insurgētes cōtra dispēsatores misteriū. Quidē ipi dignitate p̄elluit. Tertiū editū est illis q̄ de inuēta cōfidūt. et q̄libz tēpus arbitrant ad plationē vel doctrinā spectare. Purgatur ihs et tu purgatione contēnis a iohe. actu i tuū monitorē insurgis tricenarius. tu aūt docendo seniores. lanugine p̄uenis. Iz assūt danielis et similiū exēpla in ore. Nā q̄libet noxius ad respondendū paratus ē. Nō est aūt lex editie. q̄d raro contingit. eo q̄ nec vnita tyrūdo ver statuit. ¶ Crisp. Vel ideo vsq̄ ad illā etatē q̄ cūcta p̄cta recipit expectat totū legē p̄fectus ne q̄s dicat. q̄ ideo legē soluit q̄ eā nō poterat cōsumare. ¶ Greg. Obij enim tricenarius. accedit ad baptisma. vt ondat q̄

spiritalis regiano viros parit ꝓfectos sꝛz spiritalē etatē ¶ Beda ꝓtest enā trienalis baptizati salvatoris etas nr̄i enā baptismatis it̄mare misteriū ꝑpt̄ fidē sc̄z trinitatis et op̄ationē decalogi ¶ Greg. Baptisandū est tn̄ infantulos si necessitas vegeat nā vtilē ē insensibilit̄ sanctificari. q̄n nō signatos tn̄ migrare. ¶ Dz dices xp̄us trienarios baptizatur cū deus ēet. tu vero iubes anteleare baptisma cū dixisti deꝰ. ad obiectū solvisti. ipe nō indigebat purgam̄e nec aliq̄d indigeb ꝫminebat ei peritulū dū differret baptisma. aut tibi ī ꝓcū nō redundat pcaulū. si trāsmigres ī corrupcione natꝰ nō autē in corrupcōis veste indutꝰ ēt q̄de bonū est baptisma mūdiā custodire. sc̄z ponꝰ ē int̄ dū paulisp manulari. q̄ gr̄ā tardare ōino ¶ Cirillꝰ luret tn̄ xp̄s sc̄dm carnē careat pce. suspicabāt aliq̄ eū p̄em habere. vn̄ sequit. vt putabat filiꝰ ioseph. ¶ Ambrosi Bene vt putabat. q2 vere nō erat. Dz ideo putabat. q2 eū maria q̄ ioseph viro suo erat despōsata genuerat. Cur aūt ioseph magis q̄ marie gr̄iano describat. cū maria de spū sc̄o genuit xp̄m. et ioseph a gr̄iatōe dn̄i videat alienꝰ. Dubitare possemus nisi cōsuetudo nos instrueret scripturaꝝ. q̄ semper viri origine q̄rat. maxime cū in ioseph eā origo sit marie. Nā cū vir iustꝰ fuerit ioseph vtiq̄ ex tribu sua et ex patria sua accepit vxorē. Itaq̄ et sensus tpe. ascēdit ioseph de domo et patria dauid vt pfiteret cū maria vxore sua. q̄ ex ea domo et ex eade patria pfessione defert. Vtiq̄ eiusdem tribꝰ et eiusde patrie se ee designat. Vnde gr̄iatōe ioseph expl̄us subdit. Qui fuit heli. illud autē aduerte tamꝰ q̄ scūs matheꝰ iacob q̄ fuit pr̄ ioseph filiū. Nathan ee cōmemorat. Lucas vero ioseph cui despōsata fuit maria. filiū heli ee descripsit. Quo vniꝰ duo patres sc̄z heli et iacob ee potuerūt. ¶ Greg. nazian. Dicūt aūt q̄dā q̄ vnum ē successio a dauid vsq̄ ad ioseph. licet diuersis nōib⁹ ab vtroq̄ euāgelista narrat. Dz hoc absurde fatent. q̄m in vnū huiꝰ gr̄iatōis duos frēs obtinuit nathan sc̄z et salomonē. vn̄ gr̄iationes duūsimode ꝓfluxerūt ¶ Eusebiꝰ Ꝓpoꝝ ergo vboꝝ sentēie itellectū attentius explicem. Si enī ꝙpbante matheo ioseph ee filiū iacob. lucas siliter approbasset ioseph ee filiū heli. eet aliq̄ cōtrouersia. Cetez cū ꝙpbante matheo lucas pluriū opinionē declararet. nō propriā dicens vt putabat. nō arbitror aliq̄d relinqui dubiū. Cū enī essent int̄ iudeos duūse opiones de xp̄o et ōnes reducerēt ip̄m ad dauid. ꝑpt̄ ꝓmissiōes ei factas. Plurimi aūt asserebāt xp̄m a dauid ee futurū. psalomonē. et alios reges. Quida hāc opinionē vitabāt. eo q̄ pluria de regibꝰ dicūt enormia. Et q̄ de iechonia ieremias dixit. q̄ nō orietꝰ semē ex eo collocandū in sede dauid. q̄ū opinionē cōmemorat lucas sentiens enarrare matheū q̄ his ēet veritas gr̄iatōis. Et hꝫ est ꝓma ratio. Est et alia ꝓfundior. q̄ Matheus ei cū incipet scribere āte cōceptionē marie et carnalē nativitatē ihu oportune velut ī hystoria ꝓmittit carnalē ꝓgenie vn̄ et gr̄iationē a supioribꝰ deducat descendens. Cū ei verbū dei carnē assumeret descendebat. Dz lucas ad factā ꝑ lauacrū regeneratōnē psilit. et ibi aliā generū successionē exponit. et ab imis ad prima subleuās. pariter. et pīoꝝ q̄s narrauit matheꝰ memoriā abdicat. eo q̄ q̄rūq̄ ī deo renascāt. sint alieni a criminosis parētibꝰ dei filiꝰ factꝰ. et coꝝ q̄ sc̄dm deū vitā duxerūt honestā. Dic enī abrahe dictū est. tu ꝓficisceris ad pr̄es tuos nō q̄dem carnales sc̄z ī deo pr̄es. ꝓpt̄ similitudinē honestatis. igit̄ ei q̄ in deo nascāt ascribit parētes. q̄ fuit sc̄dm deū ꝓ eq̄parāniā morū. ¶ Augꝰ de no. et ve. testamēti. Vel aliter matheꝰ a dauid ꝑ salomonē descendit ad ioseph. Lucas vero ꝑ nathan hely q̄ tpe fuit saluatoris ascendit ꝑ traducē nathan filiꝰ dauid et hely et ioseph unxit tribum ondes vniꝰ gr̄ūs ēe vtrūq̄. ar ꝑ hoc nō solū ioseph filiū ee saluatorē. sc̄z et hely. Ipa enī rōe q̄ ioseph filiꝰ dicit esse saluator. ipa enā est et hely filiꝰ et reteroꝝ oniū q̄ de eade tribu fuit. Hinc ē q̄ dicit apls q̄ pr̄es et ex q̄bꝰ xp̄s sc̄dm carnē ¶ Augꝰ de q̄stionibꝰ euāgelistaꝝ. Vel tres cause occurrunt quaꝝ aliquā euāgelista secutꝰ sit. aut enī vnꝰ euāgelistarū ꝓpter eiꝰ a q̄ genituꝰ ē nōiauit. alt̄ vo vel auunculū. vel aliquē de cognatis maioribꝰ posuit. aut vnꝰ erat ioseph naturalꝰ pr̄ et alter eū adoptauit. ā more iudeoꝝ cū sine filiꝰ vnꝰ decessisset. eiꝰ vxorē ꝓpinquus recipiēs filiū quē genuit. ꝓpinquo mortuo deputauit. ¶ Ambro. Tradit̄ ei nathan q̄ a salomone genus duxit. Iacob genera sse filiū. et vxore supstite decessisse. quā postea melchi accepit vxorē. ex qua generatꝰ ē hely. Rursus hely frē iacob sine liberis decedente copulatꝰ ē fratris vxori. et generauit filiū ioseph. q̄ iuxta legē iacob filiꝰ dicit̄. q̄m semen frīs defuncti iuxta legis veteris seriem suscitabat. ¶ Beda. Vel aliter iacob frīs hely sine liberis defuncti vxorē de mādato legis accipiēs genuit ioseph naturā q̄dē germinis filiū suū. secūdū vo legis ꝓceptū effect̄ filiꝰ hely. ¶ Augꝰ de con. no. et ve testamēti. ꝙpbabiliꝰ enī intelligim⁹ lucā adoptantis originē tenuisse q̄ noluit ioseph genitū dicere ab illo cuiꝰ filiū esse narrauit. Cōmodiꝰ enī filiꝰ dictꝰ est a quo fuerat adoptatꝰ. q̄ dicer̄et ab illo genitꝰ. cuiꝰ carne nō erat natꝰ. matheꝰ aūt dīes abrahā genuit ysaac. ysaac aūt genuit iacob. atq̄ in hoc verbo q̄dē genuit. ꝑseuerans. donec in vltimo diceret. Iacob autē genuit ioseph. satis expressit ad eū se patrē ꝓduxisse originē generationū a q̄ ioseph nō adoptatꝰ sed genituꝰ erat. Quāq̄ si enā genitū lucas diceret ioseph ab hely. nec sic nos hoc vbū pturbare deberet. Alegz enī absurde q̄sq̄ dicat nō carne sc̄z caritate

genuisse quē sibi filiū adoptauit Merito aūt lucas adoptacōis origine suscepit. q. p adoptionē effic̄ filij dei. Q carnalē vo q̄a nonē filius dei pon̄ ppt nos filij hois factus est ¶ Crisi Quia vo her pars euāgelij cōsistit in serie noīm nichil pri osū exinde acquiri existimāt. Ne igit hoc patiam. expiam enā hūr passū salutari. Est enī ex nudis noībz copiosū haurire thezaurū q. pluriū rerū idicatiua sūt noīa. nā et diuinā clemēcā et oblatas a mulieribz grārū actiones sapūt Cū enī filios ipetrabāt nomē imponebāt a dono ¶ Glo Interpūtat igit hely deus meus vel scāndens Qui fuit mathat id ē donās pcā. Qui fuit leui id ē addit⁹ ¶ Ambro. Pulchre lucas q̄n filios iacob nō poterat plures cōprehendere ne extra q̄ādoēs euagari supflua serie videret. licet in alijs id ē loge posterioribz pātriarchārū tm antiqua noīa nō ptermittē da arbitratꝰ ē ioseph. inde symeonis et leui q̄tuor ei q̄a in hijs cognoscim⁹ fuisse vtutū. Jniuda passionis dnice p figurā misteriū pphetatū. Jn ioseph pressisse castitatis exemplū Jn symeone vindictā pudoris. in leui officiū sacerdotis Dñ seqt. Qui fuit melchi id ē rex meus. Qui fuit iane id est dextra. Qui fuit ioseph id ē accrescēs. Fuit aūt alius iste ioseph. Qui fuit mathathie id ē donū dei. vel aliq̄n. Qui fuit amos id est onerās vel onerauit Qui fuit naum id ē cōsolans vel cōsolator Qui fuit hesly id ē adiuua me. Qui fuit nagge id ē meridies vl meridianū. Qui fuit naat i desideriū. Qui fuit mathathie. vt sup Qui fuit semey id ē obediens Qui fuit ioseph i augmētū Qui fuit iuda i cōfitens. Qui fuit iohānā i dns vel grā ei⁹ vel dns miserior. Qui fuit resa i misericors Qui fuit zorobabel id ē princeps vl magister babilonis. Qui fuit salatiel i petitio mea de⁹ Qui fuit neri i lucerna mea. Qui fuit melchi id ē regnū meū Qui fuit addi i robustꝰ vl violentꝰ Qui fuit cosā i dominās Qui fuit helmadā. q̄d ē dei mēsura. Qui fuit her. q̄d est vigilās vl vigilia vel pellices Qui fuit ihesu q̄d ē saluator Qui fuit eliezer i deus meus adiutor. Qui fuit ioram id ē dns exultans vl exaltās. Qui fuit mathat vt supra. Qui fuit leui vt sup Qui fuit symeon id est audiuit tristiā vel signū Qui fuit iuda vt sup Qui fuit ioseph vt sup. Qui fuit iona i columba vl dolens Qui fuit eliachim q̄d est dei resurrectō Qui fuit melcha i rex eius Quia fuit mēna. q̄d ē viscera mea. Qui fuit mathatha id ē donū Qui fuit nathan i dedit vel dantis ¶ Ambro. Per nathan aūt expressā adūtim⁹ pphete dignitatē vt q. vn⁹ oīa xps iesus i singul' quoq; maioribz gr̄a vtutū diuisa p̄cederet. Sequit. Qui fuit dauid ¶ Orige. Dns descendens i nūdū assūpsit pcōrū hoīm psonā et nasi voluit de stirpe salomonis vt refert mathe⁹ cui⁹ pcā scripta sūt et reteroꝝ ex q̄bus multi fecerūt malū in cōspcū dei. Cū vero ascendit et sdo p baptismū ortus ee describit. vt refert lucas. nō p salomonē. sz p nathan nasat. q̄ arguit prem sup vrie morte ortuq; salomonis. ¶ Aug⁹ in libro retractā. dicendū aūt q. hui⁹ modi nōis pheta arguit dauid ne putet idem fuisse hoc cū alter fuerit ¶ Greg nazian Hz ad dauid. vltra sdm vtrūq; euāgelistā est generis pressus induisibilis. Unde seqt. qui fuit iesse ¶ Glosa. Jnterpretat dauid manu fortis. Jesse incensū. seqt. Qui fuit obeth. q̄d ē seruitꝰ. Qui fuit boos. q̄d est fortis. Qui fuit salomon. q̄d ē sensibil' vel pacificꝰ. Qui fuit naason q̄d ē augurium vel serpentinꝰ Qui fuit aminadab id ē ppls voluntarius Qui fuit aram. q̄d ē erectꝰ vel excelsus. Qui fuit esrom i sagitta. Qui fuit phares q̄d est diuisio Qui fuit iude id ē cōfitēs. Qui fuit iacob q̄d est supplātator. Qui fuit ysaac q̄d est risus vl gaudiū. Qui fuit abraha q̄d ē pr̄ multarū gēcū vl' vidēs plm ¶ Crisi Mathes quidē tāq; q̄ iudeis scribebat. nichil studuit vlteriꝰ scribere nisi q̄d ab abraha et dauid xp̄us p̄esserat. Hoc ei maxime placabat iudeos Lucas vo sicut q̄ oibus cōiter loq̄bat vlteriꝰ ptendit sermonē attingens vsq; ad adā. Dñ seqt. Qui fuit thare ¶ Glosa. q̄d int'pretat exploratio siue nequina. Qui fuit nachor. q̄d ē requiescēs lux. Qui fuit seruth. q̄d ē cor rigia vel cōprehendēs locū vel pfectio. Qui fuit ragau q̄d ē egrotus vel pascens Qui fuit phales q̄d est diuidēs vel diuisū Qui fuit heber q̄d est trāsitꝰ Qui fuit sale. q̄d est tollens Qui fuit chaynan q̄d est lamētatio vel possessio eor ¶ Beda. Nomē et gr̄atio chaynan iuxta hebraicā veritatē neq; in genesi neq; in vbis dierū inuenit. Hz arfaxat sela vel sale filiū nullo interposito genuisse phibetur. Dato q̄ lucā hanc gr̄ationē. de lxx. interptum editione sūpsisse. vbi scriptū est. q. arphaxat cxxxv. anoz genuerit cainan. et ipe caynan cā xxxv fuerit anoz genuerit sela. Dicit q̄ fuit arphaxat ¶ Glo. Qd ē sanans depopulationē. q̄ fuit sem. q̄d ē nomē vel noīatus Qui fuit noe q̄d ē requies ¶ Ambro. Noe q̄d ē usti int' dnās gr̄ationes cōmemorano nō debuit pterm̄itti. vt q. edificator ecclie nascebat. cui sui q̄s autor premisisse videat. q̄ ea in typo aīe fundauerat. Qui fuit lamech ¶ Glo. q̄d ē humiliatū vel patiente passū vel humile Qui fuit mathusale q̄d est mortis emissio vel mortuꝰ et interrogauit ¶ Ambro. Huiꝰ vltra diluuiū numerat anni. vt q̄m solus est xp̄s vnꝰ cuiꝰ vita nulla senit etatē. in maioribz quoq; suis nō sensisse diluuia videret. Qui fuit enoch. et hic pietatis dominice et diuinitatis manifestū indiciū est. eo q. nec morte sensit dns et ad celū remeauit cuiꝰ q̄s autor raptus ad celū est. Dñ manifestū est xp̄m potuisse nō mori. sz voluisse vt nob mors illa pdesset. et ille q̄dem raptus ne malicia fidē mutaret ho-

eius. dñs aũt quẽ malina sc̃i mutare nõ poterat eo vñ venerat. nature sue maiestate remeauit Beda Pulchre aũt a baptizato dei filio vsq; ad deũ patrẽ ascendẽs. lxx. gradu enoch ponit. q̃ dilata morte trãslatus ẽ in paradisũ vt signifiret eos q̃ in grãm adoptionis filioz; ex aqua et spũsc̃o regnant. interi; post corpis absolutionẽz etnã suscipiendos in requiẽ septuagenarij eni; ppt̃ septimã sabbati. illoz; requiẽ significat. q̃ unãte dei gra demlogũ legis iplerũt Glosa. Int̃pretat aũtẽ enoch dedicatio Qui fuit mared qd̃ est defendẽs sue cõtinens Qui fuit malaleel qd̃ est laudat̃ dei vel laudans deũ Qui fuit cayna vt sup̃ Qui fuit enos i homo desperãs vel molẽtus Qui fuit seth qd̃ ẽ positio sue positus Ambro. seth posterior filij ade nõ silet. vt cũ duo sint ppli gnationes significaret in typo i posteriore poni q̃ in pore gnatione xpm generandũ dixit. Qui fuit adã Terre Glosa. Qd̃ ẽ homo vel terrenus vl indigena Qui fuit dei Ambro. Quid pulchri; potuit cõuenire q̃ vt sua gnatio a dei filio inciperet et vsq; ad dei filiũ duceret creatusq; prederet in figura. vt natus in veritate sequeret. ad ymaginẽ fact̃ piret. ppt̃ quẽ dei ymago descenderet. Putauit enã lucas ad deũ xpi origine referẽdã. q̃ verus xpi gnator deus sit. vl scdm generationẽz. mistin autor muneris Et ideo nõ a primo gnatione cepit ei; describere. sz postea q̃ baptisma eius explicuit. vt et scdm naturã et scdm grãm dei filiũ demõstraret. Qd̃ aũt euidẽs diuine gnationis indiciũ q̃ q̃ de gnatione dicturus patrẽ primisit loquentẽ. Tu es filius meus dilect̃ Aug̃ de conuenan. Gatis enã p hoc demõstrauit. nõ se ideo dixisse ioseph filiũ heli q̃ de illo genit̃. sz q̃ ab illo vl poni; illi fuerit adoptatus. cũ eaã ipm adã filiũ dixit cũ sit fact̃ a deo sz p grãm quã postea perdendo amisit tũq̃ filius in paradiso cõstitut̃ sit.

Theo. ideo enã gnationẽ finit in deũ. vt addiscamus q̃ q̃ in medio sunt prẽs xps ad deũ erigit et filios dei facit. vt enã crederet xpi gnatio sine semine fuisse. q. d. Si nõ credis q̃ scds adã factus sit sine semine. deueias ad primũ adã. inuenies eũ absq; semine factũ a deo Aug̃ de con. euã. Et matheus q̃dẽ sufficere voluit dñm descendentẽ ad nram mortalitatẽ Ideo gnationes ab abrahã vsq; ad xpi natiuitatẽ descendẽdo cõmemorauit ab initio euãgelij sui. Lucas aũt nõ ab uno. sz a baptismo xpi generationes narrat. nec descendendo. sz ascendẽdo tũ q̃ sacerdotẽ expnãdis pñs magis assignãs. vbi testimoniũ phibuit dicẽs. Cne q̃ tollit peccata mũdi Ascendendo aũt puenit ad deũ cui mũdati et expiati reconciliam. Ambro. Nec fuit euãgeliste disuepare videat. q̃ veterẽ ordinẽ fuit secuti. Nec mireris si ab abrahã plures scdm lucã successiones vsq; ad xpm sint pauciores scdm matheũ. cũ p alias psonas gnationẽ fatearis ee denusã Potest ei fieri vt alij longeua trãsegerint vitã. alterius vo gnationis viri i matura etate decesserint cũ videamus q̃ plures senes cũ suis nepotibus vixere. alios vero viros statim filijs obiisse susceptis.

Aug̃ de con. euã. Conuenientissime aũt lucas baptizato dño gnationes p lxxvij psonas sursum versus numerat. nã et ascendens ad deũ nos p pcoz; obliuionẽ reconciliam. expssus ẽ et p baptismũ sit hoiũ remissio pcoz;. q̃ illo numero significat. nã undenes septẽ. septuaginta et septẽ sunt. In denario aũt pfectio beatitudis ẽ. qd̃ trãsgressio denarij designat per cattũ p superbiã plus aliq̃d habere cupientis. hoc aũt septies pterea duxit. vt motu hoĩs facta significaret. illa trãsgressio Ternario ei numero nozpotea pars hoĩs significat. quaternario vo corpus. motus aũt in numeris nõ exprimit. cũ dicim; unũ duo tria sz cũ dicim; semel bis ter. Unde p septies xi. sufficit motu hoĩs facta trãsgressio. Capitulũ quartũ

Iesus aũt plenus spũsc̃o regressus ẽ a iordane. et agebat in deserto in spũ xl. diebus et tẽptabat a diabolo et nichil mãducauit in illis diebus Et cõsummatis illis esuriit. Dixit aũt illi diabolus Si filius dei es. dic lapidi huic vt panis fiat. et respõdit ad illũ ihs. scriptũ ẽ. Nõ in solo pane uiuit homo sed in verbo dei.

Theo post baptismũ xpus tẽptat innuẽs nob q̃ postq̃ cristi baptizati tentationes imminet nob Vñ dicit. Ihs aũt plenus spũsc̃o regressus ẽ a iordane Ciril. Quũ dixit deus nõ pmanebit spũs meus in hoĩbus istis eo q̃ sũt caro. Ubi vo regnationẽ per aquã et spm ditatus sum; facti sum; diuine nature ptinpes per spũs aũt ptinpationẽ primogenitus aut in multis fratribus pmus recepit spm q̃ et spũs dator ẽ vt eaã ad nos per ipm pueniat grã spũs sc̃i Orige. Non ignorat legis ihm plenũ spũsc̃o. et iactibus scribit de aplis q̃ repleti fuerit spũsc̃o. vide ne eccles putes ee aplos saluatori Quomodo enim si volueris dicere uter vasa plena sũt uino vl oleo. nõ statim dices q̃ eq̃li mesura sint plena sic et ihs et paulus pleni erat spũsc̃o. sz vas pauli multominus erat q̃ ihu. et tñ erat scdm mesurã suã utriusq; repletũ. accepto utriq; a saluatore pleno spũsc̃o baptismo. q̃ supeũ in spẽ columbe descendebat durabat a spũ q̃. q̃tquot spũs dei ducũt hij filij dei sũt iste aũt sup̃ oẽs ppie filius dei erat

Beda. Ne cui aũt ueniret in dubiũ a q̃ spũ duxit sue expulsũ alij euãgeliste diceret in desertũ cõsulte lucas demũ intulit Et agebat in desertu i spũ xl diebus et tẽptabat. ne q̃d cõtra eũ valuisse spũs putaret immũdus. q̃ plenus spũsc̃o q̃cũq; volebat agebat Grego. Si vero nos arbitrio ppo nram vitam disponim;. quo; quẽ trahebat inuit;. q̃ ergo dicit agebat spũ. huiõi habet itellectũ spõte spiritale duxit cõuersationẽ. vt locũ exhiberet temptanti Basilius Non enim vbo puocans

verã pz vl sedz lauacrũ regenerationem

manuū ſz ope viſitās q̄rit deſertū. delectat⁹ eū diabol⁹ in deſerto nō patit⁹ ee in vrbibz cōtriſtat ipm cōwrdia ciuiū ¶ Ambro. Agebat⁹ ugit⁹ in deſertū cōſilio vt diabolū ꝓuocaret Nā niſi ille certaſſet nō michi iſte viaſſet miſterio. vt illū adā de exilio liberaret. q̄ de paradiſo in deſertū euect⁹ ē exemplo vt oſtēderet nobis diabolū ad meliora tendētibz ſuidere et tūc magis ee cauendū. ne miſterij grāz deſerat mētis ifirmitas. Vñ ſeq̄t⁹ Et tēptabatur a diabolo ¶ Ciril Ene factus ē in athletis ſubēs agones deus in hys q̄ coronat ſcōz vtutes ¶ Greg. iij moraliū. Hoſtis tū noſter mentē mediatoris dei et hoīm temptando quaſſare nō valuit Dic enī dignat⁹ ē temptatiōes exteri⁹ ſuſcipe. vt tū eius mens īterius duitati inherēs inconcuſſa ꝑ maneret ¶ Orige. Cēptat⁹ aūt ihs a diabolo. xl. diebz et q̄ fuerūt tēptamēta neſcim⁹. q̄ideo forſitan ꝑtermiſſa ſunt. q̄ maiora erāt. q̄ vt litteris tradērent ¶ Baſi Vel dns ꝑ q̄dragenā intēptatus māſit. Nouerat ei diabol⁹ q̄ ieiunabat. et nō fameſcebat. et ideo nō audebat accedere Vñ ſeq̄t⁹ Et nichil mādūcauit in illis diebz Ieiunauit ſiq̄dē ondens. q̄ illi q̄ ſe vult ad pugnas tēptationū accingere ſobrietas ē neceſſaria ¶ Ambro. Tria igit⁹ ſūt q̄ ad vſū ꝓficiūt ſalutis hūane. ſacramētū deſertū. ieiuniū. Nemo niſi q̄ legittime certauerit coronat⁹. Nemo aūt ad certamē vtutis admittitur niſi ꝓius ab ōnibz ablutis manibz delictoz q̄ce celeſtis munere cōſeret⁹ ¶ Greg. Quadraginta ſiquidem diebz ieiunauit nichil mādūcās. erat ei deus aūt ieiuniū poſſibilitati ꝓportionam⁹ Iuret zelus aliqbz ꝓgredi ſuadeat vltra poſſe ¶ Baſi. Ded tū non ſic vtendū ē carne. vt p egeſtatē alimēti naturalis vigor ei⁹ ſoluat⁹ neq̄ vt ad vltimatū corporē intellect⁹ uigeat⁹ p diſſolutiōis exceſſū. Vnde dns nr̄ ſemel hoc ꝓegit Dz p totū cōſequēs tēpus ordine debito gubernauit corp⁹. et ſimiliter moyſes et helias ¶ Criſ. Valde aūt prudent factū eſt. q̄ in ieiunādo eoz nō exceſſit numerū. ne ſz putaret⁹ apparenter veniſſe. nō aūt recepiſſe verā carnē aut ꝑter hūanā eſſe naturā ¶ Ambro. Quadraginta aūt dierū miſtiū numerū recognoſcis. tot enī diebz aquas abiſſi effuſas ee memeniſti. et tot ieiunio dierū ſanctificato refuſa reli ſereniorib oſtēdit demētiā. tot ieiunio dierū moyſes prepnonē legis emeruit. tot ānos in heremo cōſtituti prēs panē angelorū cōſenuti ſūt ¶ Aug⁹ de con. euā. Numer⁹ aūt iſte laborioſi huius tp̄is ſacramētū. quo ſub diſciplina regis xp̄i aduers⁹ diabolū dimicam⁹ Hic enī numer⁹ tpalē vitā ſignificat. tempa enī annoz q̄dr̄uptibz viabz curr̄ūt Quadragīta aūt quater habēt decē Porro ipā decem ab vno vſq̄ ad decē q̄tuor ꝓgrediente numero cōſumāt⁹ Qd⁹ declarat q̄ xl. dierū ieiunū hoc eſt iuſtitiaz aīe cōſeruāt et lex et ꝓphete ꝑ moyſē et helīā. et euāgeliū ꝑ ip̄m dnī ieiunīū ¶ Baſil. Verū q̄ nō eſurire ſup̄ hoīem ē aſſūpſit dns paſſionē famis indignās eā nō eſſe p̄priū. et cōceſſit ea volut nature hūane q̄ ſua ſūt pati et agere Vñ ſeq̄t⁹ et cōſūmatis illis eſuriit. nō coact⁹ ad neceſſitatē que ꝑ eſt nature. ſz q̄ſi ꝓuocās diabolū ad duellū. Veniens enī diabol⁹ q̄ vbi fames ibi ibēs litus. aggredit⁹ ad tēptandū et q̄ſi tēptatorē exogitator. fame xp̄o patienti ſuadebat lapidibz appetitū ſedare. Vñ ſeq̄t⁹ Dixit aūt illi diabolus ſi filius dei es. dic lapidi huic vt panis fiat ¶ Ambro. Tria ꝑ apue dorem⁹ tela ee diaboli q̄bz ad cōuertenda mentē hoīs cōſuenit armari. Gule vnū. aliud iactātie. terciū ambitiōis. Inde q̄ cepit. vnde nā viat ſz adā Diſcam⁹ igit⁹ cauere gulā cauere luxuriā. q̄ telū eſt diaboli. Dz q̄d ſibi vult talis ſermo ſi filius dei es. niſi q̄ cognouerat dei filiū ee vēturū. ſz veniſſe. ꝑ hāc infirmitatē corporis nō putabat. Aliud explorātis. aliud tēptātis. ideo ꝓfitet⁹ ſe credē. et hoc conat⁹ illudere ¶ Orige. Rogato aūt ꝑe a filio. panē ne dante lapidē ꝑ pane iſte q̄ſi aduersari⁹ et fallax ꝑ pane dat lapidē ¶ Baſili. Suadebat q̄dē lapidibz appetitū ſedare. hoc ē ꝑmutare deſiderū ablimēto naturali ad exīmā ꝓeter naturā ¶ Orige. Puto enā q̄ vſq̄ hodie lapidē diabolus ondit. et hortet⁹ ſingulos ad loquēdū. dic vt lapis iſte panis fiat. Dic videlicet hereticos dogmatū ee ſuoz mēdaciū ꝑ pane cōmedere. ſcito lapidē cor eſſe ſermonē que mōſtrat ei diabol⁹ ¶ Baſi. Diſſipator aūt tēptationū xp̄s. nō repellit a natura famē. Vñ ſeq̄t⁹ Et rñdit ad illū ihs. ſcriptū ē q̄ nō in ſolo pane viuit hō ſz i oī vbo dei ¶ Theo. Quaſi dicēt. nō ſolis panibz hūana natā ſuſtentat⁹ ymo ſuffiat vbū dei ad nutriendū vniuerſā naturā hūanā. Talit⁹ paſtus ē iſrahelitus ꝑ plus colluges ānis xl. māna et gaudes volatiliū ꝑda. Diuīo cōſilio helias cōuiuas habuit coruos Helizeus herbis agreſtibz ſonos nutriuit ¶ Ciril Vl'alit⁹ Terrenus cibis terrenū nr̄m alit⁹ corp⁹. aīa vo cōnal' diuīo vbo vigorat⁹ ad bonā hītudinē ſpūs. nō enī naturā incorpoream corp⁹ alit ¶ Greg Vñ nō alit⁹ vt⁹ pane. nec p carnes bñ ſe habet aīa et p̄ique ſunt alis epulis vita ſublimis educat⁹ et aſſat. nutrimētū boni caſtitas panis. ſapia pulmētū. iuſtitia potus. ꝑpaſſibilis ſtatus delectatio bn̄ ſapere ¶ Ambro. Vides igit⁹ q̄ q̄ie vtat⁹ carnoz. q̄ hoīem a ſpiritu nequitie ītuſione defendat adūſū inuitamēta gule Nō ei q̄ſi deꝰ vtit⁹ poteſtate q̄d enī michi ꝑerat Dz q̄ſi hō cōmuni ſibi accepit auxilio vt diuīo pabulo lectiōis intent⁹ fame corpis neglugat alimētū vbi acquirat. nō ei poteſt q̄ verbū ſe q̄tur. panē deſiderare terrenū. hūanis ei diuīa p̄ſtare nō dubiū eſt. ſimul cū dicit. Nō in ſolo pane viuit hō. oſtendit hoīem ee temptatū hoc ē ſuſceptiōne nraz non ſuā duinitatē.

Et duxit illū diabol⁹ in montē altissimū et ōndit ei oīa regna orbis terre ī momento tpis. Et ait illi. Tibi dabo potestatē hanc vniuersam et gloriā illoz⁹ qz mihi tradita sūt et cui volo do illa. Tu g̃ si adoraueris cora me. erūt tibi ōnia subdita. Et rīdens ihs dixit illi. Scriptū est dñm deū tuū adorabis. et illi soli seruies.

¶ Theo. Primo ītimis⁹ xp̄m de gula tēptauerat sic et adam. Deinde de cupiditate siue auaritia ī hoc qz ōndit ei oīa regna mūdi. Vñ seq̃t. Et duxit illū diabol⁹ et ōndit ei oīa regna orb̄ terre ī momēto tpis. ¶ Greg. ī ome. Qđ mirū si se pmisit ab illo in monte duci. q̃ se ptulit eīā a mēbris ip̄i⁹ crucifigi. ¶ Theo. Vz q̃luter ōndit ei oīa regna orb̄ terre. Quida dicūt qp mēte hec ei ōndit. ego autē dico qp sensibiliter et ī fantasia apparere fecit.

¶ Titus. Vel descripsit orbē verbo et velut q̃nda domū intentioni ei⁹ manifestat vt existimabat.

¶ Ambro. Vñ aūt in momēto tpis secularia et terrena mōstrat. nō enī tū cōspect⁹ celeritas idicat. q̃ caduce fragilitas ptatis exp̄mit. In momēto ei cūcta illa ptereūt. et sepe honor sēli abit anq̃ venerit. Seq̃t et ait illi. Tibi dabo ptatē hanc vniūsā et glām illoz⁹ qz mihi tradita sūt et cui volo do illa. ¶ Greg. In vtroq̃ mēnebat. neq̃ eā habebat. nec cōferre poterat. quo carebat nullius ei obtinet ptatē sz ad pugnā est adūsar⁹ derelictus. ¶ Ambro. Cūbi enī legis. qz oīs ptas a deo est. utq̃ a deo ē potestatū ordinatio a malo ābino potestatis. nec ē ptas mala. sz is q̃ male vtit ptate. Qđ q̃ bonū est vti ptate. studere honori bonū si deferat. nō eripiat. Distingue tū hoc ip̄m bonū. alij enī bon⁹ usus. alij pfecte vtutis vs⁹. Domū ē enī deū q̃rere. et cognoscende dūtatis studiū nullis occupat oīb⁹ impediri. Qđ si is q̃ deū querit. pter fragilitatē carnis et mētis angustias sepe temptatur. q̃to magis q̃ sēm q̃rit obnoxi⁹ est. Dorem. q̃ ambitionē despuere. eo qp diabolice subiecat ptati. ¶ Titus. Habet aūt forens⁹ q̃dā domestica pericula. et vt dñet alijs. pius seruit. curuat ad obsequiū. vt honore donet. et dū vult ee sublimior. simulata humilitate fit vilior. Vñ subit. Tu q̃ si adoraueris cora me. erūt tibi oīa subdita. ¶ Ciril. Quo tu cui⁹ sors ē inextinguibilis flāma. q̃ tui dño q̃ sunt sua spōdes. putasti cultorē habere cui⁹ metu tremūt vniūsa. ¶ Orige. Vel aliter totū duo reges certatim regnare festinat. p̄ū rex p̄dorib⁹ diabol⁹. et iustine rex iustus xp̄s. suensq̃ diabol⁹ ad hoc venisse xp̄m vt regnū ei⁹ tolleret. ōndit ei oīa regna mūdi. Nō quidē regnū psarū. medoz⁹ sed regnū suū. quo regnaret in mūdo. quo sz alij regnent a fornicatiōe. alij ab auaricia. Et ōndit ei in punto tpis. hoc ē in p̄mi tēpoz⁹ cursu. qz ad gaudia nē eternitatis. p̄ūti obtinet instat. Neq̃ enī necessariū habebat saluator. vt ei diuri⁹ hui⁹ seculi negocia mōstrarent. sed statim vt aīe lūmū suoz⁹ ad contēplandū vertit. et p̄ua regnātia et eos q̃ regnarēt a vitijs cōsperit. dixit q̃ ad eū. Veni si vt adūsus me de impio dimices. adora me et ampe regnū qđ teneo. Verū dñs vult q̃dē regnare. et q̃si iustica vt absq̃ p̄io regnet. vult gētes sibi ee subiectas vt seruiant veritati. nec sit vult regnare ceteris. vt ipe regnet ab alio. Vñ seq̃t. Et rīdens ihs et dixit illi scriptū ē. dñm deū tuū adorabis et illi soli seruies.

¶ Beda. dicēs diabol⁹ saluatori si. padens adoraueris me. ecōtrario audit. qp ipe magis r adorare eū debeat q̃si dñm et deū suū. ¶ Ciril. Qualit aūt si sēm hereticos filius ē creaturā. adorator. qđ crimē iferret. adūsus eos. q̃ seruierūt creature et nō creatori. si filiū sēm eos creaturā existentē colim⁹ tūq̃ deū. ¶ Orige. Vel alit hoc mālt oēs ppter eam. Mihi volo ee subiectos vt dñm deū adorent. et ipi soli seruiāt. tu aūt a me vis īpere p̄ūm. qđ ego dissolutur⁹ huc veni. ¶ Ciril. Hoc aūt mandatū ei⁹ tetigit intima. ante aduētū aūt ei⁹ ipe vbiq̃ colebat. lex aūt diuīa eiciens ip̄m a dño vsurpato adorare statuit solū eū. q̃ naturaliter dēs ē. ¶ Beda. Querat aūt aliq̃s quo cōueniat qđ hic p̄cipit. soli dño seruiendū. Apli vbo q̃ dicit per caritatē seruite inuicē. Vz in greco dulia intelligit seruitus cōis hoc ē fide deo fide hoī exhibita. sēm quā iubem seruire inuicem. Latria aūt vocat seruitus diuinitatis cultui debita. q̃ iubem soli deo seruire.

Et duxit illū in ihrlm et statuit eū sup̄ pinnaculū tēpli et dixit illi. Si filius dei es mitte te hinc deorsū. Scriptū est enī qm̄ āgelis suis mandauit de te. et qz in manibus tollent te. ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. Et respondens ihs ait illi. Dictū est. nō tēptabis dñm deū tuū. Et cōsūmata oī tēptatiōe diabol⁹ recessit ab illo vsq̃ ad tēpus.

¶ Ambro. Seq̃t iactantie telū quo in pdituc delinq̃t. qz dū hoīes gl̃am vtutis sue iactare desiderāt. de loco meritorū suoz⁹ et statiōe recedūt. Vñ dicit. et duxit illū in ihrlm et statuit eū sup̄ pīnaculū tēpli. ¶ Orige. Seqbat planeq̃ si athleta ad tēptatiōe sponte p̄fuisces. et qđ āmodo loqbat. Duc q̃ vis. et īuenies me ī oīb⁹ fortiore. ¶ Ambro. Ista ē aūt iactātia vt dū se putat vnusq̃sq̃ ad altiora cōscendē. sublimiū vsurpatiōe factoz⁹ ad īferiora trahat. Vñ seq̃t. Et dixit illi. si filius dei es mitte te hinc deorsū.

¶ Athanasi⁹. Nō aūt cōtra diuīatē certamē diabol⁹ iniit. neq̃ ei audebat. Et ideo dicebat si filius dei es. sz cū hoīe certamē iniit. quē quondā seduxe potuit. ¶ Ambro. Vere aūt diabolica vox est. q̃ mentē hoīs de gradu altiori meritoz⁹ p̄cipitare cōtendit. simul ifirmitatē suā diabolus malignāq̃ designat. qz nemī potest nocere. nisi deorsū se muserit. nā q̃ relictis celestib⁹ terrena

elegit voluntatū qdda pnpciū vite labetis īmittit
simul qm telū suū diabol⁹ vidit obtusū q oēs ho
mines ppie subiecerat potestati plus cepit q hoīz
uidere Transfigurat aūt se sathanas velut āge
lū lucis et de scripturis sepe diuīs laqū fidelibus
parat. Vñ seq⁹ Dicitū ē enī qm angel' suis mā
dauit de te vt cōseruēt te et qz ī mānib⁹ tollēt te
ne forte offendas ad lapidē pedē tuū ℣ Origē Vñ
tibi diabole fare q ista scripta sūt nūqd legisti
pphetas vel diuīa eloqa legisti qdē nō vt ipe ex
lectione eoz melior fieres sz vt de simplīn littere
ra eos q amna sūt litterē iterfinas. sas q si de abs
ei⁹ volumīb⁹ loqui volueris nō decipies ℣ Ambro.
Ergo nō te capiat hereti⁹ qz pt de scripturis alīq
exēpla pferre vtit et diabol⁹ testimonijs scriptu
rarū. nō vt doceat. sz vt fallat ℣ Origē. Vide āt
quō et ī ipis testimonijs versipellis ē. vult enī
minuere glām saluatoris. qsi āgeloz īdigeat
auxilio offensur⁹ pedē nisi eoz mānib⁹ subleuet
Hoc enī testimoniū nō de xpō sz de sās qualit scp
tū est. neqz enī indiget angeloz auxilio q maior
ē angelis. Qui potuis dixe diabole q nisi deus
adiuuaret āgelos offenderēt pedū suū. et pptēa
tu cū fulgure cendisti. qz credere in ihm xpm dei
filiū noluisti. Quare aūt siles. qd' seq⁹ sup aspi
dē et basiliscū ambulab⁹ nisi qz tu es basiliscus
tu draco tu leo ℣ Ambro. Dz dns rursus neqz qde
se fuerāt pphetizata ad arbitriū diaboli putauit
ee faciēda. sz diuītatis ppie auctoritate seruata
vsuīe ei⁹ occurrit. vt qz scīpturaz exēplū pten
derat. scīpturaz vincret exēplis. Vñ seq⁹ Et re
spondens ihs ait illi. Dictū ē qz nō tēptab⁹ dnm
deū tuū. ℣ Crisp Diabolicū enī est seipm ūtere
ad pricula. et tēptare si eripiat⁹ ℣ Cirill Illō enī
tēptantibz largit⁹ de⁹ auxilia. sz credentibz in eū
Vñ xps temptantibz eū. nō ostēdebat miracula
qbz diebat. gniatio prauа sign̄ qrit et nō dabi
tur ei. ℣ Crisp Aspice aūt quō nō turbatus ē dns
ymo de scripturis humillime cū iniquo disceptat
et cōformeris xpō ppone. Nouit diabol⁹ arma
xpi. qbz succubuit. ex māsuetudie eū cepit. ex
humilitate deiunt. Tu qqz cū videris hoiem effectū
diabolū. et tibi obuiantē eo mō deiūnis. Doceas
aiaz tuā formare. os cōderens ori xpi. sicut ei cū
romanus forsan residet iudex nō exaudiet rūsū
ignorātis eo modo loqui q ipe. fur et xps nisi suo
modo loqris nō exaudiet te. nec vacabit tibi ℣
Greg⁹ nise. Legitime aūt pugnāti agonū repit
termin⁹. vl' q aduīsari⁹ sua sponte cedat vincēti
vl' trino casu deponit⁹ sīdm pugnatorie artis
decretū. Vñ seq⁹ Et cōsūmata oī temptatiōe
diabol⁹ recessit vsqz ad temp⁹ ab illo. ℣ Ambro.
Nō dixisset scīptura oīnē temptationez cōsūma
tā nisi in tribz pmissis eet oīa materia deluto
rū. qz cause temptationū cause cupiditatū sūt
sz carnis oblectatiō. spes glē. auiditas potēie
℣ Athana. Accesserat qdē ad eū hostis vt ad
hoīez. nō ueniens aūt ī ipo ātiqsiu sensūs sig
na discessit. ℣ Ambro. Vides q ipm diabolū
ī studio nō ee ptinaē. credere vero solere vtuti
et si nudere nō desinat tn instare formidat. qz fre
quēs refugit triumphari audito itaqz dei nōie
recessit iquit vsqz ad tēp⁹. postea ei nō tēptatur⁹
sz apte pugnaturus venit ℣ Theo. Vel qz de volup
tate tēptauerat ī deserto. recessit ab eo vsqz ad tēp⁹
certis. in q eū erat de tristicia tēptat⁹ ℣ Maxim⁹
Vel diabol⁹ in deserto xpo suggesserat. pferre nū
di materiā diuīo amori. quē dns retrocedere ius
sit. qd erat idignū diuīni amoris. vñ postea sata
gebat puaricatorē eū facere dilectiōis ad primos
et ideo docēte eo semitas vite. puocabat ad illius
īsidias phariseos et scribas. vt ad eoz odiū puer
tātur. sz dns dilectōis intuitu quē habebat in eos
mouebat. arguebat. bnfina cōferre nō cessabat
℣ Aug⁹ de con. euā. Totū aūt hoc similit matheꝰ
narrat. sz nō eodē ordine. vñ inuertū ē qd prius
fm̄ sit. vtrū regna terre. pius demōstrata sunt ei
et postea in pinnā tēpli leuat⁹ sit. an hoc pius et
illud postea. nichil tn ad rem dū oīa facta ee mā
festū sit ℣ Maxim⁹ Ob hoc aūt euāgelistaz. hāc
iste. illā vo ille pmittit. qz īanis glā et auaricia
adiunctē sese gignūt ℣ Origē. Johes aūt qz a deo
exordiū ferebat dicēs. In pncipio erat vbū. tēpta
tionē dn̄i nō descripsit. qz de⁹ tēptari nō pt de q ei
erat sermo. qz vo ī matheī euā. et in luca gniatio
hoīs scribit. et ī marco hō aūt ē. qz tēptat⁹. ideo
matheꝰ lucas et marc⁹ tēptationez dn̄i descripserūt.
Et regressus ē ihs in vtute spūs ī galileā et
fama exiit p vniuīsā regionē de illo. et ipe
docebat in synagogis illoz et magnificaba
t⁹ ab oīb⁹. et venit nazareth vbi erat nutri
tus et intrauit sīdm consuetudinē suā die
sabbati ī synagogā. et surrexit legere. et tra
dit⁹ est liber ysaie. et vt reuoluit librū inue
nit locū vbi scīptū erat. spūs dn̄i sup me pp
qd' vnxit me euāgelizare paupib⁹ misit me
sanare cōtritos corde. et pdicare
captiuis remissionē. et visū cecis. dimittē
cōtractos ī remissionē. pdicare anū dn̄i ac
ceptū. et die retributiōis. Et cū plicuisset li
brū. reddidit ministro et sedit. et oīm ī syna
goga oculi erant intendentes in eū. Cepit
aūt dicere ad illos qz hodie ipleta est scrip
tura hec in auribus vestris.
℣ Origē. Quia dns tēptatorē vicerat vtus
et addita ē. qntū sz ad manifestationez. Vñ dicit
Et regressus ē ihs ī vtute spūs in galileā ℣ Beda
Vt utē spūs signa miraculoz dicit ℣ Cirill A
gebat aūt miracula nō ab extrinseco. et qsi ar
quisitā habēs spūssā grāz sicut alij sc̄i sz pon⁹

cū ēet naturalit filius dei et cōsors oīm q̄ sūt p̄ns
tēp̄ p̄ria vtute et opatiōe vat ea q̄ est spūssā ex-
cebat aūt ex tūc eū notū fieri hūanacōis fulgere
misteriū apud eos q̄ erāt de sanguīe isr̄l ideo sequt
Et fama exijt p vniūsā regionē de illo ℣ Beda Et
q̄ sapīa p̄tinet ad doctrinā. vtus vō refert ad opa
vtraq; hīc cōiungūt. Vñ seq̄t Et ip̄e docebat ī syna
gogis eor hīnagoga grece latine dicit cōgregatiō
quo noīe nō solū turbaz cōuentū. sz et domū in
qua ad audiendū vbū dei cōuenebāt iudei appel
lare solebāt sicut nos ecclias et loca et dnicos fide
liū vocamus. verū differt īter synagogā q̄ cōgrega-
cio. et ecclesiā que cōuocatio īterp̄tat. q̄ sz et pe
cora et q̄q̄ res cōgregari ī vnū possūt cōuocari
nō possūt. nisi rōne vtencia. ideo none gr̄e p̄lm
q̄si maiore dignitate p̄ditū vere ecclam q̄ syna
gogā noīare aplīcis doctrinis visū est. merito āt
et magnificat a p̄nūb; assenerat precedēt; factor
ductor ve idiotis cū seq̄t Et magnificabat ab oīb;
℣ Orige. Caue aūt ne beatos tūc illos iudices et
te arbitreris p̄uatū ēe xp̄i doctrina. q̄ nūc ecclā in
toto orbe docet p organa sua. et nūc magis glorifi
cat ab oīb; q̄ illo tp̄e q̄ tūc in vna p̄uīncia cognosce-
bat ℣ Cyril. Largit aūt siu notiā illis īter quos
ductat ē sēm carnē. Vñ seq̄t Et vēit nazareth vbi
erat nutrit ℣ Theo. Vt et nos doceat p̄ius p̄rios
benefiare et docere. deinde et ad reliq̄s amicā
sp̄gē ℣ Beda Cōsuebāt aūt die sabbati ī syna
gogis vt feriatis mūdi negotiis ad meditāda legis
monita quieto corde resideret. Vñ seq̄t Et ītrauit
sēm cōsuetudinē suā die sabbati ī synagogā ℣
Ambro. Ita aūt dns ad oīa se curauit obseq̄a vt
ne lectoris q̄dē aspnaret officiū Vnde seq̄t Et sur-
rexit legē. et tradit ē illi liber ysaie. Accepit q̄dem
libz̄ vt ostenderet scip̄m ēe q̄ locut ē in p̄phetis et
remoueret sacrilegia p̄fidoz. q̄ aliū deū dicūt ve-
teris testamēti aliū noui. vel q̄ unigenū xp̄i dicūt ēe
de vgine. Quō enī cepit ex vgine. q̄ ante vginē lo-
quebat ℣ Orige. Nō aūt fortuitu reuoluit libz̄
et cepit de se vaticinās repit lectiones. sz hoc puide-
cie dei fiut Vñ seq̄t Et vt reuolut libz̄ inuenit locū
vbi scr̄tū erat. spūs dn̄i sup me. Xp̄s enī est q̄ ita cō-
memorat ℣ Ethana Explicās enī nob causā facte
ī mūdo reuelacōis. et sue humanacōis hoc dicit.
sicut ei filius cui sit spūs dator. nō recusat fateri tūc
hō q̄ in spū dei erat demōia. ita nō recusat dicere.
spūs dn̄i sup me. p eo q̄ factus ē homo ℣ Cyril. Silet
aūt fatem eū unctū fuisse ī q̄ntū carnē susc̄epit.
Vñ seq̄t p̄pt q̄d unxit me. nō enī unxit diuīa na-
tura. sz q̄d nob cognatū exist. suscepit et q̄d dicat
se missū imputādum ē humanitati nā seq̄t Euā
gelizare paup̄ib; misit me. ℣ Ambro. Videt trini
tatē coeternā atz p̄fectā. ip̄m loq̄t scr̄ptura ilīm deū
hoīemq; in utero p̄fectū. loq̄t et p̄rem et spūm sanī
q̄ coopatoz oīditur qn̄ corpali specie sicut colūba
descēdit in xp̄m ℣ Orige. Pauperes aūt nacōnes
dicit. Isti aūt erāt pauperes nichil oīno possidētes
nō deū. nō legē. nō p̄phetas. nō iustiā. reliquasq;
vtutes ℣ Ambro Vel unūsalit unxit oleo spiritā-
li et vtute celesti. vt pauptatē cōdicioīs hūane
thezauro resurrectiōis ditaret eterno ℣ Beda
Misit ea euāgelizare paup̄ib; dicēs. Vñ pau-
peres q̄r vr̄m est regnū celoz ℣ Cyril. Forsitan ei
paup̄ib; sp̄ū in hys oīdit exhibitū liberale donū
īter oīa dona q̄ p xp̄m obtinēt. Seq̄t sanare cō-
tritos corde. vocat cōtritos corde. debiles fragilem
mentē habentes. et resistere nequeūtes īsultib;
passionū. q̄b; remediū sanitatis p̄mittit ℣ Basi.
Vel cōtritos corde venit sanare id ē remediū dare
habētib; cor cōtritū a sathana p p̄cm. eo q̄ p̄ce
teris peccat cor hūanū p̄sternut ℣ Beda Vel
q̄ scr̄ptū est Cor cōtritū et hūiliatū deus nō sper-
nit. ideo missū se dicit ad sanandū cōtritos corde
sēm illud p̄s. Qui sanat cōtritos corde. Seq̄tur
Et p̄dicare captiuis remissionē ℣ Cyril Captiua-
cōis vocabulū multiplex ē. Est ei captiuacō bona
sicut paul dicit Captiuātes oēm intellectū ad
obediencīā xp̄i. Est et praua et sēsibil q̄ est a corpa
lib; hostib;. sz deterior ē intelligibilis. de qua hīc
dicit. fugit enī p̄cm pessima tirānide. sapiens
mala. et obedientes confidens. ab hoc itelligibili
carcere nos xp̄s eripuit ℣ Theophi possūt autē
et hec de mortuis itelligi. q̄ captiui existētes. soluti
sūt ab iferni dn̄ioq; xp̄i resurrectiōne. Seq̄t Et
visū ceis ℣ Cyril. Profuētes ei a diabolo tenebras
ī corda hūana. xp̄s q̄si sol iustiae remouit. faci
ens hoīes filios nō noctis et tenebraz. sz lucis et
diei. Qui ei aliq̄n errabāt p̄ceperūt iustoz semi
tas. Seq̄t Dimittere cōfractos in remissionē
℣ Orige. Quid ei ita fractū aūt collisū fuerat vt
ho. q̄ a ihu dimiss ē et sanat ℣ Beda Vel dimit-
tere cōfractos ī remissionē. est eos q̄ legis pondere
īportabili fuerāt depressi releuare ℣ Orige Ista
aūt oīa p̄dicta sūt. vt post visionē ex cecitate. post
libertatē ex vinculis. post sanitatē a diūsis vul-
neribus veniam; ad ānū dn̄i acceptū Vñ seq̄t Et
dicere annū dn̄i acceptū. Annū aūt q̄dē ex iuxta
simpliē intelligēnā anno uno euāgeliū salua
toz ē in iudea p̄dicasse. et hoc ē q̄d dicit p̄dicare an
nū dn̄i acceptū. Vel ān; dn̄i acceptus ē totū tēpus
ecclie. q̄ dū vsq; in corpe pegrinat a dno ℣ Beda.
Neq; ei solus ille ann; q̄ dns p̄dicabat fuit accepti
tabilis. sz et ista q̄ p̄dicat apls dicēs. Ecce nūc tēp;
acceptabile. Post ānū sane dn̄i subdit Et die retri- Acceptabilē
butiōis sz extreme. qn̄ reddet unicuiq; sēm opus
suū ℣ Ambro Vel diem hūc annū dn̄i acceptū di-
cit p̄petuis diffusū tp̄ib; q̄ redure ī orbē laboris
nesciat. cōtinuacōne fructu hoīb; et q̄etis indul-
geat. Seq̄t Et cū plicuisset libz̄ reddidit mīstro
et sedit ℣ Beda Libz̄ audiētib; illis q̄ aderant

Capi

legit. ſz lectū mīſtro reddidit. qz dū eſſz ī mūdo. pa
lam locut⁹ ē doctus ī ſinagogis et tēplo. ſz ad ce
leſtia reūſur⁹ hys q̄ ab ūno videbāt. et mīſtri ſer
monis fuerāt. euāgelizādi offīū tradidit. Dūs
legit. qz nob ſcripturas q̄ de ipo erāt aperuit. qz in
carne dignat⁹ ē opari. ſz redditolibro reſidet. qz ſe
ſupne q̄etis ſolio reſtituit. Dtare ei opantis ē. ſedē
aūt q̄eſcentis vl iudīātis ſic et pdīctor vbi ſurgat
legat id ē opet⁹ et pdīcet. et reſideat id ē ꝓmia qui
etis expectet. Reuolutū aūt librū legit. qz eccleſiā
muſſo ſpū oēm veritatē docuit. pluratum mīſtro red
didit. qz nō oīa oībus dicēda. ſz pro captu audien
tiū doctor⁹ cōmittit diſpenſādū vbū. Sequ⁹. Et oīum
in ſinagoga oculi erāt intendētes in eū. Orige.
Et nūc ena ſi volum⁹ oculi nri poſſunt itendere
ſaluatorē. Ch̄m eū ꝓncipale cordis tui direxeris ad
ſapiena. veritatē deiqz vnigenitū contēplandū
oculi tui intuient⁹ ihesū. Cyril. Tūc aūt oīm oculos
cōuertebat adſe. qdāmodo ſtupētū q̄lit⁹ litteras
nouit. qs nō didicit. ſz qm mos erat videls. pmul
gatas de xpo ꝓphetas dicere cōſumari. vel ī q̄buſdā
eor⁹ ꝓpoſitis. vel ī aliq̄bz ſanctis. ꝓphetis dns hoc pdi
cauit. Vñ ſequ⁹. Cepit aūt dicere ad illos. qz hodie
ꝓpleta ē hec ſcriptura ī auribz vrīs. Beda. Quia
ſz ſicut illa ſcriptura pdixerat. et magna faciebat
et maiora dns euāgelizabat.

Et oēs teſtimoniū illi dabāt. et mirabāt⁹ in v̄
bis grē q̄ procedbāt de ore ipi⁹ et dicebāt. Nō
ne hic ē filius ioſeph. et ait illis vtiqz dicetis mi
hi hāc ſilitudinē. Medice cura teipm. Quanta
audiuim⁹ facta in capharnaū. fac et hic in
patria tua. ait aūt. Amē dico vobis. qz ꝓphe
ta nemo acceptus ē in patria ſua. In veritate
dico vobis. multe vidue erāt in diebus helie
ī iſrl. q̄n clauſū eſt celū annis tribus. et me
ſibus ſex. cū facta eſt fames in oīa terra. et ad
nullā earū missus ē helias niſi in ſarepta
ſidonie ad mulierē viduā. Et multi leprosi
erāt in iſrl ſub helizeo ꝓpheta. et nemo eor⁹
mundat⁹ eſt niſi naaman⁹ ſirus.

Crisſ. Cū veniſſz in nazareth dns a miracul⁹ ab
ſtinet. ne ꝓuocaret eos ad maiorē iuidiā ꝓcreden
dit aūt eis doctrinā nō min⁹ admirādā miracul⁹.
Erat ei q̄dā diuīa gra ineffabil⁹ in dictis⁹ ſaluatoris
cōcurrens aīas ꝓmultēs auditor⁹. Vñ dicit⁹. Et
oēs teſtimoniū illi dabāt. et mirabāt⁹ in vbis grē
q̄ procedbāt de ore ipi⁹. Beda. Teſtimoniū illi dabāt
atteſtādo illū vere ee vt dixerat. de q̄ ꝓpheta pane
rat. Crisſ. Sed ſtulti admirātes ſermonis vtutē ꝓ
pendūt ipm ab eo q̄ putabat⁹ pr. Vnde ſequ⁹. Et di
cebāt. Nōne hic ē filius ioſeph. Cyril. Sed q̄d ipedit
vt venerabilis et admirabil⁹ ſit ſi filius eet. vt puta
bat⁹ ioſeph. Nōne vides diuīa mira. Bathanā nō
ꝓſtrat⁹. nōnullos ab hys egritudinib⁹ liberatos.
Crisſ. Poſt multū enī tēp⁹ et ſignor⁹ oſtenſione

qītū

ꝓfect⁹ ē ad eos. nec eū ſuſtinuerūt. ſz iterū ſe ſuccēde
bāt iuidia vñ ſequ⁹. Et ait illis. vtiqz dicetis mihi
hāc ſilitudinē. Medice cura teipm. Quanta audi
uim⁹ facta in capharnaū. fac et hic ī patria tua.
Cyril. Cōmune q̄dē puerbū apud hebreos ad ipe
rītū excogitatū. Clamabāt ei aliqui cōtra medi
cos infirmos. a medice cura teipm. Gloſa. Quaſi
dicāt. q̄ in capharnaū plures te curaſſe audiui
m⁹ cura ena teipm. idē fac ſiliter ī tua ciuitate
vbi cōcept⁹ es et nutrit⁹. Augus. de q̄ſti. euā. Cū aūt
iā magna ab illo ſcā fuiſſe cōmemorāt. q̄ſe nōdū
narraſſe ſcat. q̄d euidēt⁹ q̄ hoc eū ſcienter pōtumpaſſe
narrandū. Neqz ei tūc ab eo⁹ baptiſmo ꝓgreſſus ē
vt oblit⁹ putet⁹ nondū ſe aliq̄d cōmemorāſſe de hys
q̄ capharnaū geſta fuerāt. Ambro. Nō odioſe ēt
ſaluator⁹ ſe excuſat. qz nulla ī pātia ſua miracu
la vtutis opat⁹ ſit. ne fortaſſis aliq̄s viliorē pa
trie nob ee debere putaret affectū. nā ſequ⁹. Et
aūt. Amē dico vob qz ꝓpheta nemo acceptus eſt in
pātia ſua. Cyril. Quaſi dicat. vultis multa ꝓdi
gia iter vos a me fieri penes q̄s ſū nutrit⁹. ſz non
latet me q̄dā cōmunis q̄ cūctis accidit paſſio.
Cōtēpſit⁹ ei q̄dāmodo ſpe ee optima q̄qz q̄n nō
raro cōtingūt aliqua ſz ſuppetūt ad velle. Et ſic eti
am cōtingit in hoīb⁹ familiaris ei qz ſpe ꝓſto eſt.
debita reuerēna priuat⁹ a notis ei⁹. Beda. ꝓphe
tā aūt dicī ſcripturis xpm et moyſes teſtis ē qui
dicat. ꝓphetā vob ſuſcitabit de⁹ de fratrib⁹ vrīs.
Ambro. Hoc aūt exēplo declarat⁹ qz fruſtra ope
mur celeſtis expectes. ſi aliene frutib⁹ fructibus
vtutis iuideas. Seminator ei de⁹ iudeor⁹ ē. et ab hys
q̄ diuīa bnficia ī alios pſequūt⁹. miracula ſue po
teſtatis auertit. Dūce qppe carnis actus diuīta
tis exemplū ē. et inuiſibilia nob ei⁹ ꝓ ea q̄ ſūt viſi
bilia demōſtrāt⁹. Videte igit⁹ q̄d mali iuidia affe
rat idigna. ꝓpt⁹ iuidiā patria iudicat⁹. ī q̄ nuus
opet⁹ q̄ digna fuit ī q̄ dei filius naſceret⁹. Orige.
Qñtū ad hanc hyſtoriā ptinet. ne dū in capharna
um ferſſe aliq̄d ſignū deſcribit⁹. Nā aīq̄ ve
niret ī capharnaū in nazareth dixiſſe legit⁹. Que
cūqz audiuim⁹ facta ī capharnaū. Vñ puto in
pātī ſermone aliq̄d latitare miſterij. et nazareth
ee typū iudeor⁹. capharnaū caput gētiū. Erit ei
tēp⁹ q̄n dicturi ſumꝰ ē populꝰ iſrl. q̄ ondiſti vnuſo orbi
oſtēde et nob. ꝓdica ſermonē tuū ꝓplo tuo iſrl.
vt ſaltē cū ſub intrauerit plenitudo gētiū tūc oīs iſrl
ſalu⁹ fiat. Quāobrē videt⁹ michi cōuenīēt tūdiſſe
ſaluator. Nemo ꝓpheta acceptus ē in patria ſua.
plus iuxta ſacramētū. qm̄ iuxta litterā. legit et
ieremias ī anathoth pātia ſua nō fuerit acceptus
et reliq̄ ꝓphete. ſz magis videt⁹ michi ītelligi. vt di
cam⁹ patriā oīm ꝓphetar⁹ fuiſſe ꝓpīm circūciſionis
Et nacioēs q̄dem ſuſceperūt vaticiniū xpi ihu. ma
gis habētes moyſen et ꝓphetas de xpo pdicantes
q̄m illi q̄ ex hys nō ſuſceperūt ihm. Ambro. Pene

cūt apto ꝙpanōis exēplo arrogāna ciuiū retūdi
tur iuidez; dūcūq; factū scripturis docet veteribus
cōuenire. Ulā seq̄t. In veritate dico vob. multe vidue
erāt ī isr̄l in diebꝫ helie. nō q̄ helie dies fuerūt. sꝫ
in q̄bꝫ helias opatus ē. Crisꝰ. Ipe q̄dē terrestris
āgel; celestis homo. q̄ nec tectū nec mensā nec a
mictū habebat vt multi. Clauē celoꝫ gerit ī lin
gua. Et hoc ē qd̄ seq̄t. Oū clausū est celū āno
tribꝫ et mēsibꝫ sex. Postq̄ aūt celū seraut terrāq;
reddidit sterilē. regnabat fames. et cōsūpta sūt
corpa. Unde seq̄t. Cū facta esset fames ī terra.
Basilꝰ. Vt ei aspexit ex saturitate nō modicū ge
neraī obpbriū. p̄ fame illis ieiunū attulit. q̄
culpā eoꝝ. q̄ in īmensū crescebat cohibuit. Corui
aūt facti sunt ut sto ībi mīstri. q̄ cōsueuerūt ali
orū pabula vsurpare. Crisꝰ. Sed q̄m exiccatus
ē fluuius ex q̄ potula uiste dabāt. Uade īq̄t deus
ī sarepta sidonie illic mādabo mulieri vidue vt
pascat te. Oū et hic seq̄t. Et ad nullā eaꝝ missus
ē helias. nisi ī sarepta sidonie ad mulierē viduā
qd̄ ex quadā dei dispēsatiōe factū ē. fecit ei des
p longū iter pgere vsq; ī sidonē. vt visa mūdi pes
te. posset a dnō pluuias. Multi aūt tūr tēporis
opulenti erāt. sꝫ null; tale aliq̄d fecit vt vidua re
uerētā eū mulieris ad ꝓphetā. nō p̄diorū sꝫ volū
tatis fiebāt diuine. Ambro. Christe aūt dicit in
diebꝫ helie. q̄ dies farnebat illis q̄ in eiꝰ opib; lucē
videbāt grē spūalis. Et ideo q̄piebat celū vidētibꝫ
diuīa misteria. Claudebat. q̄n fames erat. q̄ nul
la erat cognoscēde diuītatis vbertas. In vidua aūt
illa ad quā helias directꝰ ē. typus ecclesie p̄missꝰ est
Orige. Occupāte ei fame ꝓphm isr̄l sꝫ audiendi
sermonē dei. venit ꝓpheta ad viduā. de q̄ dicit. q̄ mul
ti filij deserte magis q̄ eiꝰ q̄ habet virū. et cū venis
set panē illiꝰ et alimēta multiplicat. Beda. Sido
nia aūt venatio ūtilis sarepta ītendit vel āgus
tia panis īterp̄tat. Quibꝫ oībꝫ gētilitas exp̄mit.
q̄ inutili venatiōi dedita. id ē lucris et negotijs sdi
seruiēs. ītendit carnaliū cupiditatū. panisq; spi
ritalis āgustias patiebat. donec helias idē ꝓphetic
sermo cessante scripturaꝝ ītelligentia. p̄ p̄fidia
iudeoꝝ venit ad ecclesiā. vt recepti pasceret et refi
ceret coꝛda credēciū. Basi. Quelibꝫ enā aīa vi
duata et p̄uata vtute. et diuina notitia. postq̄
diuinū vbū recepit ꝓpa p̄cta delicta cognoscēs dole
tur nutrire vbū vtutū paubꝫ. et irrigare fonte
vite doctrinā veritatis. Orige. Sed et aliud ad
eundū sensū ptinēs loq̄t. cū subdit. Et multi le
pſi erāt in isr̄l sub helizeo ꝓpheta. et nemo eoꝝ
mūdat; ē nisi naaman sirus. Qui vtiq; nō erat
ex israhel. Ambro. Mistice aūt ꝓplus ecclesiā con
tingit. vt seq̄tur ꝓplus ille ex alienigenis cōgrega
ty. ante leprosus peiusq; mistico baptizaret in flu
mine id ē post sacramēta baptismatis. maculis coꝛ
poris et mentis ablutis īmaculata vgo cepit esse
sine ruga. Beda. Naaman ei q̄ decoꝛ ītrp̄tat.
ꝓplm significat nationū q̄ sepnes lauari iubetur
q̄ illud baptisma saluat qd̄ septiformis spūs re
generat. Caro eiꝰ post lauacrū sicut pueri appa
ret. q̄ nūc q̄ta ōnes in vnā parit ī fontā vel q̄
ex̄po cōformat. de quo dicit. puer natꝰ est nobis.
Et repleti sūt ōnes in synagoga ira hec au
dientes. Et surrexerūt. et eiecerūt illū extra
ciuitatē. et duxerūt illū vsq; ad supciliū
mōtis. sup quē ciuitas illoꝝ erat edificata
vt p̄cipitarent eū. Ipse autem trāsiens
per medium illoꝝ ibat.
Chrys. Quia prauā eoꝝ intēcionē redarguerat. ideo indignant. Et hoc ē qd̄ dicit. Et repleti sunt oēs ira in synagoga. pro eo enā qd̄ dixerat. hodie cōpleta ē hec ꝓphetia arbitrati sunt q̄ seipm cōparet ꝓphetis et ideo īdignāt. et fu
gāt eū extra ciuitatē vñ seq̄t. Et surrexerūt et eiecerūt illū extra ciuitatē. Ambro. Nec mirū si p̄dederūt salutē. q̄ eiecerūt de suis finibꝫ salua
torē. Dñs aūt q̄ docuerat aplos exēplo sui ōnibꝫ
oīa fieri. nec volētes repudiat. nec iuuitos alligat
nec eiicientibꝫ reluctat. nec rogātibꝫ deest. nō me
diocriter aūt īuidia p̄dit. q̄ caritatis oblita in
acerba odia causas amoris iflectit. Cū enī ipse
dñs p ꝓphas bñficia diffūderet. illi iurias irro
gabant. Unde seq̄t. Et duxerūt illū vsq; ad supciliū
mōtis. sup quē ciuitas illoꝝ erat edificata. vt p̄
cipitarent eū. Beda. Peiores sūt iudei discipuli
diabolo magistro. Ille vō ait. Uade retro me satha
nas. Iste autem ascendere cōpellit. Christe te deoꝝ sū. isti
facto mittere cōnātur. sꝫ illoꝝ mēte mutata sub
ito vl obstupefacta desīt. q̄ adhuc illis pen
tēne locū reseruat. Unde seq̄t. Ipse aūt trāsiens
p medium illoꝝ ibat. Crisꝰ. In q̄ est q̄ sūt diuīta
tis ondit. Stare ei in medio ī sidiāciū et nō ap̄
hendi diuītatis eminētiā ostendebat. discedere
vero dispēsatiōis approbabat misteriū. Ambro.
Dimul ītellige nō ex necessitate fuisse. sꝫ volūta
riā corpis passionē. etenī q̄n vult capit. q̄n vult
labitur. nā quēadmodū a pauris teneri potuit
q̄ a ꝓphā nō tenet. sꝫ voluit sacrilegiū ee multoꝝ
vt a paucis q̄dē affligeret. sꝫ p toto orbe morete
tur. Quinetiā malebat iudeos adhuc sanare q̄
ꝓdere. vt effecti furoris exitu desineret velle qd̄
implere nō possent. Beda. Modū enā venerat
hora passionis q̄ in pascue pasce futura exte
rat. nec dū locū passiōis adierat. q̄ nō ī nazareth
sꝫ ihersolimis hostiaꝝ sāguīe figurabat. nec hoc
genꝰ mortis elegerat. qui crucifigendū se a sclō
pconabatur.
Et descendit in capharnaū ciuitatē gali
leē. ibiq; docebat illos sabbatis. Et stupebāt
in doctrina eius. q̄ ī potestate erat sermo
ipsius. Et in synagoga erat hō habens de
monū īmundū. Et exclamauit voce magna

dicēs sine. Od nob et tibi ihu nazarene ve
nisti pdere nos. Scio tu qr sis sanct⁹ dei
Et increpauit illū dicens. Obmutesce et exi
ab illo. et cū pieciss̄et illū demoniū i medi
ū exijt ab illo. nichilq; illi nocuit. et factus ē
pauor in ōnib⁹. Et cōlloq̄bant adīuicē di
centes. Od ē hoc vbū. qr i potestate et vir
tute īperat immundis spiritib⁹ et exeūt. et
diuulgabat fama de illo i oēm locū regiōis
Ambro. Ihū indignatōe cōmoti dñs n̄r scelere
offens⁹ iudeā deseruit. qñ eciā īmemor iurie
memor demēne. nūr doctrīe. nūr sanādo infir
plebis rorda demulcet. Vñ dicit. Et descēdit in ca
phar naū ciuitatē galilee ibiq; docebat illos sab
batis. Cyril. Quāuis enī sciret q̄ inobedientes erāt
et duri cordis. tn̄ visitat illos sicut bonus medicus il
los q̄ vltima laborāt egritudine tēptat sanare. do
cebat aūt i synagogis confidenter sm illud ysa. ne
quaq̄ occulte locutus sū. nec i obscuro loco terre. In
sabbato q̄q; disputabat cū eis qr vacabāt. Mirati sūt
ergo de doctrine vtute i potestatis magnitudine. Vñ
seq̄tur. Et stupebāt i doctrina ei⁹ qr i potestate erat
sermo ipi⁹. id ē nō blandus sz impios ad salutē. Ju
dei aūt putabāt ee xpm sicut aliquē sanctorū ā pphe
tarū. Vt aūt maiorē de eo opinionē acciperent.
trāscendit mēsurā pphetā. nō ei dicebat. Hec di
cit dñs. vt pphete cōsueuerāt dicere. sz sicut dñs le
gis q̄ sunt supra legē pferebat trāsferēs lītterā ad
veritatē. et figuras ad spūalē intelligētiā. Beda.
Sermo eciā doctoris i potestate sit. cū ea q̄ docet
opat⁹. Cui ei facto destruit qd̄ p̄dicat cōtēpnit⁹.
Cyril. Oportune aūt dogmatib⁹ plerūq; ardua mis
cet opa. q̄b cū nō disponit ratio ad cognoscēdū
hos instigat signor⁹ ostio. Vñ seq̄t⁹. Et in synagoga
erat hō habēs demoniū īmundū. Ambro. Sabba
to mediante diuine opa cepta significat. vt inde
noua creatura reperit. vnde vet⁹ creatura ante de
sinit. ne sub lege ee dei filiū. sz sup legē in ipo prin
cipio designaret. Bene eciā sabbato cepit. vt ipm
se ostēderet creatorē. qr opa opib⁹ iterserit. et pse
q̄tur op⁹. qd̄ ipe ante iā ceperat. vt si domū faber
renouare disponat. nō a fūdamētis. sz a culmine
hoīs incipit soluere vetustatē. ita ibi pius manū ad
mouet. vbi ātea desierat. Deinde a minoribus incipit
vt ad maiora pueniat. liberare a demone eciam
hoīes sz in vbo dei p̄nt. resurrectionē mortuis ipe
rare diuine soli⁹ ē potestatis. Cyril. Calūniabā
tur aūt iudei qd̄iam xp̄i dicētes. hic nō eiat demo
nes nisi in beelzebub p̄rincipe demoniorū. ad qd̄ re
mouendū cū representaret demones muicte potes
tati ei⁹. nec tolleraret cōgressū deitatis. seuam
vocē emittebāt. Vñ et hic sequit. Exclamauit vo
ce magna dicens sine. qd̄ nobis et tibi ihu nazare
ne. venisti pdere nos. Beda. Quasi diceret pau
lulū a me verando quiesce. cui nulla ē societas
cū nr̄a fraude. Ambro. Nec quēq̄ mouere debet
q̄ ihu nazareu nomē in hoc libro diabol⁹ dixisse
p̄mo inuenit. Nec ei ab eo xp̄s nomē accepit. qd̄ de
celo āgel⁹ ad virginē detulit. Est hui⁹ īpudēne dia
bol⁹. vt inter hoīes aliqd̄ p̄mo vsurpet. et ad hoīes
qsi nouū deferat. q̄ terrore sue potestatis īcutiat
vñ seq̄t⁹. Nazarene ei te qr sis scūs dei. Athana. Nō dice
bat eū sm̄ dei qsi alijs sanctis filiis. sz qsi eo singula
riter sō existēte cū articuli adiectiōe. ipe ē. cui na
turalit⁹ suus cuiq; p̄ticipatōe oēs alij sancti vocāt⁹.
neq; tn̄ hoc dicebat qsi eū verant⁹ nosset. sz se cog
noscere fingebat. Cyril. Putauerūt enī demo
nes q̄ p hmōi laude faceret ipm ianus q̄le ama
torē. vt abstineret ab eor⁹ cōtrarietate. vtpote pro
gra grām recōpensans. Crisp. Voluit eciā demō
p̄turbare ordinē verū. et aplor⁹ rape dignitatē et
sugge multis vt ei obediāt. Athan. Quāuis igit⁹
vera fateret⁹. cōpescebat tn̄ ei⁹ sermonē. ne simul
cū veritate eciā suā nequitatē p̄mulgaret. vt nos eciā
assuefaciat. ne curem⁹ de talib⁹. et si vera loq̄ videā
tur. nefas ē enī vt cū assit nob⁹ scīptura diuina īstru
amur a diabolo. Vñ seq̄t⁹. Et increpauit illū dicens.
obmutesce et exi ab illo. Beda. Quia aūt p̄mis
sione liberādi⁹ a demone homo p̄sil⁹ in medio vt
vitus patefīā saluatoris. plures ad via salutis īui
tet. Vñ seq̄t⁹. Et cū pieciss̄et illū demoniū in me
diū exijt ab illo. nichilq; illi nocuit. videt⁹ aūt re
pugnare qd̄ hic dicit⁹ marco. q̄ ait. et discerpēs eū
spūs īmūd⁹. et exclamās voce magna exiuit abeo
nisi intelligam⁹ hoc dixisse marcū discrepēs eū qd̄
hic lucas dicit. Et cū pieciss̄et illū in medio. et q̄se
quit⁹ aut nichil illi nocuit intelligat⁹. q̄ ītacto illa
mēbrorū atq; vexacio nō eū debilitauit. sicut solent
exire demōia eciā q̄busdā mēbris āputatis et emū
sis vñ merito p tam integra restitucōe sanitatis
mirant⁹. q̄ā seq̄t⁹. Et factus ē pauor i ōnib⁹. et col
loq̄bāt⁹ adīuicē. dicētes. Od ē hoc vbū. q̄ i potesta
te et vtute imperat īmūdis spiritib⁹. et exeūt. Theo.
Quasi dicāt. quale ē p̄ceptū hoc qd̄ p̄cepit. exi ab
eo. et exit. Beda. Expellere q̄dē demoīa et hoīes
sā. sz in vbo dei poss̄ut. Ipm aūt dei vbū p̄pria po
testate vtutes operat⁹. Ambro. Mystice aūt qui
i synagoga spm habebat īmundū. p̄plus ē iudeor⁹
q̄ īnodat⁹ diaboli laqueis. simulatū corpis mūdi
cia interiorus mētis sordib⁹ inq̄nabat. et bn̄ spm
īmundū habebat. q̄ spm scm amiserat. ītroierat
eū diabol⁹ vñ xp̄us exierat. Theophi. Sciendū
ē eciā q̄ multi nūr demoīa habent. sz q̄ demoni
orū desideria īplent. vt furiosi habēt demoniū ire.
et sic de ceteris. sz dūs in synagogā venit cui mens hoīs
fuerit cōgregata. et tūr dicit⁹ demoniū inhabitāt. ob
mutesce et statim exiens eū in medio. egr̄edit⁹ ab eo
nō ei deest hoīes sp̄m vanū dū esse. bestiale nāq; hoc ē.
nec sp̄ abscq; ira. Insensibile nāq; est hoc. sz medio iter
ābulare optet. et ira contra mala habē et sic piat⁹ ho

cū īmundꝰ spūs ab eo egrediꝫ.

Surgēs aūt de sinagoga. ītrauit ī domū simonis. socrus aūt simonis tenebat magnus febribꝰ. et rogauerūt illū pea. Et stans sup illā imperauit febri et dimisit illā. Vasi. In quo lucas figuraut sermonē trāsit de pcepto aūli sensibili facto. sic duēs febri imperatū. et q̄ febris nō omisit ipantis opationē. Vnde seq̄t. Et cōtinuo surgēs mīstrabat illis. Crisꝰ. Quia eū morbꝰ curabilis erat p modū medendi potestatē suā declarauit faciens. qđ mīme ars medicine facere potuisset. Post febris eū sedationē multo tpe pacientes egent. vt pfine restituat sanitati. tūc aūt simul oīa sēū sunt. Ambro. Di aūt alterū cōsilio ista ꝑpendam. animū debemꝰ ītelligere et corpis sanitatē. vt pius aīmꝰ q̄ serpētis laborabat insidijs absolutꝰ sit. Denīq; nō prius eam esurijt q̄ serpentis eā vsucia tēptauit. et ideo adiūtus ipm autorē pīe prius debuit medicina salutis optari. Portassis enā in typo mulieris illꝰ. varijs criminū febribꝰ cuio mēa languescebat. nec minorē febrē amoris ē dixerim q̄m talioris. Beda. Di eū viū a demonio liberatū moralit aīm ab īmunda cogitatiōe purgatū significare dixerimꝰ. cōsequet̄ fēa febrib⁹ tenta ꝙ ad impū dñi curatu. carnē oīdit a cōcupiscētie sue feruorē ꝑ cōtinentie ꝑcepta frenatā. Cyril. Et nos ergo susapiamꝰ ipm. Cū eū visitauerit nos et portamꝰ eū in mēte et corde. tūc enormiū voluptatū estū extinguet. et īcolumes faciet vt mīstremꝰ ei. hoc est ei būplanta pagamꝰ

Cū aūt sol occidisset oēs q̄ habebāt īfirmos varijs languorib⁹ ducebāt illos ad eū. Et ille singulis manꝰ ipones curabat oēs. Exibāt aūt demonia a multis clamāna et dicēna. q̄ tu es filiꝰ dei. Et increpās nō sinebat ea loq̄. q̄ sciebāt eū ē xpm.

Theophi. Considerādū est turbe desiderīū. nā cū sol occidisset adduxīt ad eū infirmos. nō a tpe ipeditꝰ. Vñ dr. Cū aūt sol occidisset. oēs q̄ habebāt infirmos varijs languoribꝰ ducebāt illos ad eū. Orige. Ideo q̄dē arcā solis occasū. id ē elapsa die illos educebāt. q̄ vereēbant. vel timebāt pharisēos. vel q̄ de die intenti erāt arcā alia. vel q̄ putabāt nōluere sanare ī sabbato. Ipe aūt sanabat eos. Vnde seq̄t. Et ille singul' manꝰ ipones curabat oēs. Cyril. Quānis aūt vt deꝰ potuisset ōnes vbo pellere morbos tū tangit eos. ostēdens ꝑpriā carnē efficacē ad prestāda remedia. nā templo dei erat. Dicut ei ignis apposit⁹ vasi eneo īprimit ei ꝑprie nalidatis effectū. sic ops dei vbū cū vnit sibi veraci assūptū tēplū ex vīgine aīatū et ītellectū ꝓtulit sue potestatis eis effectū inserut. Tangat igit et nos. imo ponꝰ nos illū tangam⁹ quatinꝰ et nos ab infirmitatib⁹ aīarū liberet. nec nō a demoniū impugnatiōe et superbia. Seq̄t. Exibant aūt demonia a multis clamāna et dicēna. q̄ tu es filiꝰ dei. Beda. Demonia filiū dei cōfitentur et stant postea dicūt. sciebāt eū esse xpm. q̄ cū tenuno fatigatū cum diabolꝰ videret. verū hoīem intellexit. sz q̄a tēptando nō prevaluit. vtrū dei filius ēet dubitabat. Nūc aūt ꝑ signoz potentiā vel intellexit. vel ponꝰ suspicatꝰ est ē filiū dei. Nō igit ideo iudeis eū crucifigere ꝑsuasit q̄ xpm sue dei filiū nō esse putauit. sz q̄ se morte illiꝰ nō vidit esse dānandū. De hoc ei misterio a sēlis abscondito dicit aplus q̄ nemo principū huiꝰ sēli cognouit. si ei cognouissent nūq̄ dñm glē crucifixissent. Crisꝰ. In hoc aūt q̄ seq̄t. et increpans nō sinebat ea loq̄. ꝓpter xpi humilitatē. Nō sinebat vt demones īmudi eū mānifestaret. Nō eū optebat eos subripere officij aplici q̄stum. nec decebat xpi misteriū lingua feda publicari. Theo. Quia nō est speciosa laus in ore pctoris. vel q̄ nolebat īuidiā attendere iudeoz. et hoc q̄ ab oīb⁹ laudaret. Beda. ꝑcepit aūt apli ꝑcipuē retinere de illo. ne diuina maiestate ꝓdicata. passionis dispensatio differret.

Facta aūt die egressus ibat in desertū locū. et turbe requirebāt eū. et venerūt vsq; ad ipsū et detinebant illū ne discederet ab eis. Quibꝰ ille ait. Quia et alijs ciuitatibꝰ oportet me euāgelizare regnū dei q̄ ideo missus sū. et erat ꝓdicans īsinagogis galilee.

Crisꝰ. Post q̄ satis vtilitatis ꝓfectis ꝑ miracula est collatum oportebat eū abesse ne aliora nāq; putāt miracula. post absentiā opantis. dū ipa magis exclamāt et vice versa fruūt. Vñ dicit. Facta aūt die egressus ibat in desertū locū. Greg. Abyt enā in desertū vt marcus dicit et orabat nō q̄ ipse oratione indigeret. sz vt nobis bo-

ne opanois fieret forma. ¶ Criſ pharisei q̄dē ipſis p
digis p̄dnīb⁹ potēnā xpi ſcandalizabāt⁹ ꝓpli vero
eloq̄a audiētes acq̄escebāt et ſeq̄bant⁹ vn̄ ſequ⁹ et tur
be req̄rebāt eū et venerūt vſq̄ ad ipm et detinebāt
illū ne diſcederet ab eis. nō q̄dem aliq̄ peccatū aut fa
barū ſz q̄ſq̄z malignē ſuus nō denigrauerat et ille
ſā habebāt cōſciam. ¶ Greg. Od' aūt marc⁹ dicit aplos
p̄uēiſſe ad eū dicētes. q̄ oēs quer̄ūt te. Lucas vero di
cit ꝓpos p̄uēiſſe. nō diſcedēpāt ab inuicē. Applicuerāt
ei ad ipm ꝓpli. aplos⁹ ſequētes veſtigia. dns aūt gau
debat detenty. ſz mādabat vt eū dimitterēt. vt eiā
alij ꝓcipes forēt ei⁹ doctrine. q̄ſi tpe ſue p̄ſentie non
multū duraturo vn̄ ſeq̄t⁹. q̄b⁹ aut. Oua et alys ciuita
tib⁹ optet me euāgelizare regnū dei. q̄ ideo miſſus
ſū. Marcus dicit ad hoc venu. oīdens diuinitatis ei⁹
celſitudinē et voluntariā exinanitionē. Lucas vero di
cit. ad hoc miſſus ſū. id' ē incarnationē oſtēdens. nec
nō bnplacitū p̄ris miſſionē appellās. et ille q̄dē ſim
plicit' dicit vt p̄duc̄. iſte vero regnū dei adiūgit q̄d
ē ipſe xp̄s. ¶ Criſ Humul enā cōſidera q̄d poterat in
eodē loco manēdo oēs attrahere ad ſe. nō tn hoc fecit.
p̄bens nob' exēplū vt pambulem⁹ et req̄ram⁹ peūtes
ſicut paſtor ouē p̄ditam et medi⁹ accēdit ad infir
mū. Vna ei aīa recupata poterit aliq̄s mille delic
ta abolere Vn̄ et hic ſeq̄t⁹. Et erat p̄dicans in ſinago
gis galilee frequētabat q̄dē ſinagogas. docens illos
q̄ nō eēt ſeductor nā ſi ingt⁹ inhabitata coleret dif
famarēt eū velut latitante. ¶ Beda. Di aūt oaſus
ſolis miſtice mors dn̄i exp̄mit⁹ die redeūte reſurrec
tio illi⁹ idicat⁹ au⁹ manifeſtā luce a crepēnū turbis
req̄rit⁹ Et in gentiū deſerto iuent⁹. ne abeat deti
net⁹ maxīe cū hoc cōtigerit⁹ p̄ma ſabbati quo reſur
rectio celebrata eſt.

Capitulū q̄ntū.

Factū eſt aūt cū turbe irrueret in
eū vt audirent verbū dei et ipſe
ſtabat ſecus ſtagnū genazareth
et vidit duas naues ſtantes ſecus
ſtagnū. piſcatores aūt deſcēderāt et lauā
bāt retia. aſcendens aūt in vnā nauiu
q̄ erat ſimonis rogauit eū a terra reducere
puſillū et ſedens docebat de naucula turbas
¶ Ambro. Vbi dns ꝓtulit multis varia gra ſani
tatū. nec tpe nec loco cepit a ſtudio ſanandi turba
cohiberi. veſpa iubut. ſequebant⁹ ſtagnū et turbe
vigebāt. vnde dicit⁹. Factū eſt aūt cū turbe irrue
rēt in eū ¶ Criſ Erāt enī ei cōnexi diligētes eū et
te mirātes. tenere cupientes. Quid ei diſceſſiſſet.
dū huiōi miracula faciebat q̄ voluiſſet ſola p̄ſpi
cere ſanē et os talia loquēs neq̄ eū in agendo mi
racula ſolū admirabil' erat ſz et viſus ei⁹ abūda
bat plurima gra. Vnde et loquentē eū audiunt
i ſilentio. ſerie locutiōis nō ītrupentes. dicit⁹ eū vt
audirēt vbū dei. et ipe ſtabat ſecus ſtagnū gena
zareth. ¶ Beda. Stagnū genazaret idē dicit eſſe
q̄ mare tyberiadis. Dz mare galilee ab adiacente

ꝓuīcia dict⁹. mare aūt tyberiadis. ~~Dz mare galilee~~
~~ab adiacēte~~ a prima ciuitate. Pozzo genazareth
a lan ip̄i⁹ natura. ip̄ crispātib⁹ aq̄s de ſeipo ſibi er
cretare aura ꝓhibet⁹ greco vocabulo q̄ſi generans
ſibi aurā dicit⁹. Neq̄ eū in ſtagni more ſternitur
aq̄. ſz frequētib⁹ auris ſpirātib⁹ agitat⁹ hauſtu dul
cis et ad potandū abilis. Ez hebree līgue cōſuetudīe
oīus aq̄e cōgregatio ſiue dulcis ſiue ſalſe mare
nūcupat⁹. ¶ Theophi. Fugit aūt dns gl'iam q̄ tomā
gis ipā eū ſequebat⁹ et ideo a turbis ſe ſeparās aſcē
dit in naue. Et vidit duas naues ſtantes ſecus ſtag
nū. piſcatores aūt deſcederāt et lauabāt retia ¶
Criſ Od' ſignū erat v nauigātis. Dedit vero mathe
ū inuitū eos refundētes retia. tanty ei erat prauptā
tis exceſſus vt lamata reparauēt. noua nequeūtes
habere. Volens aūt diligēt⁹ cōgregare ſpectaculū.
vt nemo remaneret poſt tergū. ſz oēs facie ad fa
ciē cernerēt aſcēdit i nauim. Vnde dicit⁹. aſcēdēs
aūt in vnā nauim q̄ erat ſimonis rogauit eū a
terra reducere puſillū. ¶ Theophi. Vide aūt xp̄i
manſuetudinē. quo rogat petrū. et petri obedien
tiā quo in oīb⁹ fuit obediēs. ¶ Criſ. Poſtq̄ vero mul
ta pegerat miracula. iterū doctrinā ꝓponit. et er
iſtens in mari piſcatur exiſtētes i terra vn̄ ſeq̄tur
Et ſedens docebat turbas de nauicula. ¶ Greg. nazi
anzen⁹. Cūctis cōdeſcendēs vt a p̄fundis extrahat
piſce hoīez ſz natantē in mobilib⁹ reb⁹ et a maris
hui⁹ vite p̄ceps. ¶ Beda. Piſtice aūt due naues
circūciſionē et ꝓpuciū figurāt. q̄s videt dns. q̄ i vtro
q̄ ꝓpło nouit q̄ſq̄ eius. et ad future vite trāquilli
tatē q̄ſi ad littus videndo hoc eſt miſericordit⁹ viſi
tando ꝓuehit. Piſcatores ſūt eccl̄ie doctores. q̄ nos
p rethe fidei cōprehendūt. et q̄ſi litori ſue terre viuē
cūū aduehūt. ¶ Sed hec retia modo laxant⁹ in captu
rā. nō lota plicant⁹. q̄ nō omne tēp⁹ ē abile doctri
ne. ſz ecclēsia eſt lingua doctoris. et nūr ſuimet cu
ra gerēda. Nauis ſimōis eſt eccl̄ia p̄mutiua de qua
paul⁹ dicit. Qui opat⁹ ē petro i aplātū circūciſiōis
bn̄ vna dicta q̄ multitudīs credēciū erat cor vnū et aīa
vna. ¶ Aug⁹ de cōſenſu euā. De qua docebat turbas. q̄
de auctoritate eccl̄ie docet gentes. q̄ aūt dns aſcendēs
i nauī rogat eū a terra reducere puſillū. ſignificat
tempate vtendū vbo ad turbas. vt nec terrena eis
p̄piant⁹ nec a terrenis in p̄fūda ſacramēto⁹ rece
dat⁹. Vel ꝓpus i p̄oximis regnoīb⁹ gētib⁹ p̄dicandū
vt q̄ poſtea dicit. duc in altū ad remotiores gentes
poſtea p̄dicandū p̄cepit.

Vt aūt ceſſauit loqui dixit ad ſimonē duc
in altū et relaxate rethia vra in capturā. Et
rūdens ſimon dixit illi p̄ceptor. p totam
nocte laborātes nichil cepim⁹. In verbo aū
tuo laxabo rethe. et cū hoc fecſſet cōclude
rūt piſcū multitudinē copioſā. Rūpebat
aūt rethe eor. et annuerūt ſociis q̄ erant in
alia nauī vt venirent et adiuuarent eos.

mare galilee vel

et venerūt et ĩpleuerūt duas nauiculas ita vt pene mergerentur.

¶ Cyril. Postq̃ sufficient² pplīm donauerat. regredit² ierū ad magnificētias pr̃ias. et p̃ pisatoria magisteria pr̃icat² discipulos. Dñs seq̃t². Vt aūt cessauit loqui dixit ad symonē. Duc in altū et laxate retia vr̃a in capturā. ¶ Crisp. Cōdescendēs eīs hoīb⁹ sicut magos p sidus vocauit. sic et piscatores p̃ piscatoria arte. ¶ Theo. Petrus aūt nō distulit. Dñs seq̃tur. Et rīndens simon dixit illi p̃ceptor. p totā noctē laborātes nichil cepim⁹. Non aūt addidit. nō te audiā. nec secūdis laboribꝰ me exponā. Sed magis subdidit. ī verbo aūt tuo laxabo rethe. q̃ vero turbā de nauicula dñs ĩstruxerat nō sine mercede nauicule dñm dereliquit. duplicat² bñficium ĩpm. q̃ p̃mo dedit ei multitudinē pisciū. et deīn discipulū ipsū fecit. Dñs seq̃t². Et cū sensisset hoc. cōduxerūt piscīū multitudinē copiosā. Tot aūt pisces cepit vt nō posset eos foras educere. sī a sociis auxiliū peteret. Dñs seq̃t². Rūpebat² aūt rethe eor̃. et annuerūt sociis q̃ erāt in alia naui vt venirēt et adiuuarēt eos. p̃ multum ipōs vocūt. q̃ ex stupore ppt² capturā piscīū loqui nō poterāt. Et seq̃t² de eor̃ auxilio cū dixit². Et venerūt et ĩpleuerūt ambas nauiculas ita vt pene mergerēt². ¶ Aug⁹ de cōsensu euan. Johānes q̃dē videt² simile miraculū dicere. sī illud longe aliud est. qd̄ factū est post resurrectionē dñi ad mare tyberiadis. ibi enī non solū ipm tēpus valde diuersū est. sī etiā res ipa plīmū distat. Illā retia illic ī dexterū ptem missa. centū q̃nquaginta tres pisces reperūt magnos q̃dē. sī ptinuit ad euāgelistā dicere. q̃ nū tū magnū esset. retia nō sūt disrupta. respicientē sī ad hoc factū q̃d lucas cōmemorat. vbi p̃ multitudine piscīū retia rūpebant². ¶ Ambro. Ministre aūt nauis petri sēm matthei fluctuat. sēm lucā replet² piscib⁹. vt et principia ecclie fluctuātis. et posteriora exuberātis agnoscas. Illō turbat² ista q̃ petrū habet. Turbat² illa q̃ iudā habet. in vtrag̃ petrus sī q̃ suis meritis firm⁹ est. turbat² alienis. Cauceam⁹ igit² pditorē ne p vnū plurimi fluctuem⁹. Illic turbatio vbi modica fides. Hic securitas vbi p̃fecta dilectio. deīq̃ et si alijs impat² vt laxent retia sua soli tñ petro dicit². duc ī altū hoc est in pfundū disputationū. Quidē tam altū q̃ssire dei filiū. Que sūt aūt aplōrū q̃ lāxari iubētur retia sua. nisi vborū cōplexiones. et q̃si q̃dā ocōnis sin⁹ et disputatiōnū recessus. q̃ eos q̃s ceperint. nō amittant. Et bñ aplica instrumēta piscādi retia sūt. q̃ non captos perimūt sī reseruāt. et fluctuātes de īfimis ad supna tñsducūt. Dicit aūt p̃ceptor. p totā noctē laborātes nichil cepim⁹. q̃ nō hoc hūane fuīt die opus. sī supne vocationis ē munꝰ. Qui āt nichil ante ceperāt magnā in vbo dñi cōcludūt piscīū multitudinē. ¶ Cyril. Hoc aūt fuit figura futuri. nō incassū laborabāt euāgelice doctrine rethe tendentes. sī greges gentiū aggregabūt. ¶ Aug⁹ de con. euā. Qd̄ aūt retia rūpebantur piscīū copia et nauicule ĩplete sūt ita vt pene mergerēt². significat hoīm carnaliū multitudinē tantā futurā in ecclia. vt eā disruptione pans p̃fectos et fastuosa scinderēt². ¶ Beda. Rūpuntur aūt rethe. sī nō labit² piscis. q̃ suos dñs int² psequētiū scādala seruat. ¶ Ambro. Alia aūt nauis ē nudea. ex q̃ iohes et iacob⁹ eligunt². Illi ignit² de synagoga ad nauim petri. Hoc ē ad ecclīaz cōuenerūt vt ĩplerent ābas nauiculas. Oēs enī in nōie ihu genuflectūt siue iudeꝰ siue grecus. ¶ Beda. Vel alia nauis est ecclia gētiū. Que et ipa vna nauicula nō sufficiente pisciū ĩplet² electis. Quia nouit dñs q̃ sunt ei⁹ et etiā ipm apud certus ē suoꝝ numer⁹ electoꝝ. duq̃ tot in iudea creditimus nō inuenit. q̃t ad fidē vitāq̃ predestinatos nouit eternā. q̃si alterius nauis receptacula piscib⁹ querēs suis cordā q̃ gentiū fidei gracia replet. et bñ rupto rethi sola nauis adhuc est². Qñ aūt iudas p̃ditor. symon magꝰ. ananias et saphira. et multi discipuloꝝ abierūt retrorsū deinde barnabas et paul⁹ a gentiū aplātu segregati. ¶ Ambrosi⁹. Possum⁹ tñ et alia ecclie intelligere nauim alteri⁹. Ab vna ei plures ecclie deriuāt². ¶ Cyril. Innuit aūt socijs vt auxiliarēt². eis. Illi multi ei sequūt². aplōrꝝ labores. et p̃ceptis illi q̃ euāgeliorꝝ ediderūt scripturas. post q̃s alij p̃sides et plorꝝ pastores. et in deitatis doctrina periti. ¶ Beda. Iam aūt ĩpleno nauiū in fines sidi resāt sī q̃d ĩplete mergūt². hoc ē in submersione p̃munt². nō ei sūt submerse sī periculose. Aplius exponit. In nouissimis diebꝰ erūt tpa periculosa erūt hoīes seipos amātes. sī Illā mergi naues et hoīes in hoc sclo ex quo electi p fidē fuerāt mozū prauitate relabi.

Qd̄ cū videret simō petrus p̃cidit ad genua ihu dicens Exi a me q̃ homo peccatoꝝ sū dñe. Stupor cui circumdederat eū et oēs qui cū illo erant ī captura piscīū quā ceperant. Similit aūt iacobum et iohānē filios zebedei qui erāt socij simonis. Et ait ad simonē ihesus. Noli timere ex hoc iam hoīes eris capiens et subductis ad terrā nauib⁹ relictis oībus secuti sunt eum.

¶ Ambro. Admirabat² petrꝰ dona diuīa. et q̃ plus metuerat p̃sumebat minꝰ. Qñ dicitur Qd̄ cū videret simon petrꝰ p̃cidit ad genua ihu dicēs. Exi a me q̃ homo p̃ccatoꝝ sū dñe. ¶ Cyril. Reducēs eū ad cōsciam patrata delicta. tremit et trepidat et velut īmundꝰ mūdū non credat se posse susipere. acceperat enī a lege distinguendū esse int² maculatū et scm. ¶ Greg. nisi cū eū mandasset demergere retia tota copia piscīū capta ē. q̃tū ipe maris dñs et terre voluerat. Vox enī verbi sp̃ē vox vtutis. cuiꝰ p̃cepto ī origine mūdi lux et cetere creature prodibāt

in hijs admirat petrus Dñs seqt. Stupor enī nimī
dederat eī. et ōnes q̄ cū illo erāt in captura piscīū
quā ceperāt. siliter aūt iacobū et iohem filios
zebedei. q̄ erāt socij symonis. Aug⁹ de con euā.
Andreā nō notat. q̄ tū intelligitur in ea nauī
fuisse scdm matheī et marci narracionē. Et ait
ad symonē ihs Noli timere Ambro. Dic et tu Exi
a me dñe q̄ pct̄or sū dñe. vt rndeat dns Noli timere
indulgēti dño pcā fatere Vides q̄ dñs bonꝰ. q̄ tātū
tribuit hoībus vt viuificādi habeant potestatē. vñ
seqt. Ex hoc iā eris hoīes capiens Beda. Hoc ad ipm
petrū specialit ptinet. Exponit eī ei dñs q̄d hec captu
ra piscīū signuficet. q̄ scz ipe sicut nāt p rena pisces.
sic aliq̄n p v̄ba sit capturꝰ hoīes totusq̄ fructꝰ huiꝰ ordo
q̄d in ecclesia. nuꝰ ipe tipū tenet. q̄ die geraꝫ oñdit
Crisꝰ Cōsidera aūt eoꝝ fidē et obediētiā hūites eī
opus pre maīb⁹ appetibilis piscacōis nū audissent
mādantē. nō distulerūt. sz relictis oīb⁹ seq̄bant. Tale
nāq̄ obedientiā req̄rit a nob⁹ xps. vt eā nō pretinit
tum⁹. cuā si aliq̄d valde necessariū vrgeat Dñs seqt.
Et subductis ad terrā nauib⁹ relictis oīb⁹ secuti sūt
eū Aug⁹ de con euan. q̄ mathe⁹ et marcus breuiter
hoc pstringūt. quēadmodū gestū sit. q̄d lucas hijs
aptius explicauit. Hoc tū videt distare q̄ tūc petro
a dño dictū cōmemorat. ex hoc itaq̄ hoīes eris capi
ens. q̄ illi ābob⁹ scribꝰ dictū esse narrauerūt. Sed
potuit vtiq̄ plus hoc petro dici. cū de capta ingenti
multitudīe piscīū miraret. q̄d lucas insinuauit ābobus
postea. q̄d illi duo cōmēorauerūt. vel itelligēdū est
hoc primo fuisse factū. q̄ lucas cōmēorat. nec tunc
eos a dño vocatos. sz tūc fuisse pdictū petro. q̄ hoīes
esset capturꝰ. nō aūt q̄ nūq̄ pisces ēēt capturus
vñ datꝰ locus itelligē eos ad capturā piscīū remea-
asse. vt postea fieret q̄d mathe⁹ et marcus nar-
rāt. Tūc nō subductis ad terrā nauib⁹ tāq̄ cura
redeūdi. sz ita eū secuti sūt tāq̄ vocante aut in
bente. sz si scdm iohānē iuxta iordanē secuti sūt
eū petrꝰ et andreas. quō ab aliis euāgelistis dr
q̄ eos i galilea piscātes inuenit. et ad discipulatū
vocauit. ñ q̄ intelligendū est nō sic eos vidisse dñm
iux iordanē vt ei inseparabilit cohereret. sz tm cog
nouisse q̄s esset. eūq̄ miratos ad ppria remeasse
Ambro. Quisquis aūt q̄s petrus in v̄bo capit in
bo credidit. negat suā predā. negat suū munus
Exi inquit a me dñe Noli timere et tu q̄ tua sunt
dño deferre. q̄ q̄ sua nob⁹ ille cōcessit Aug⁹ de q̄sti.
euā. Vel aliter ex psona ecclie cui naliꝫ hoībus
plene petrus dicit Exi a me q̄ hō pct̄or sū. tāq̄
ecclia turbis carnaliū impleta et eoꝝ moꝛib⁹ pe
ne submersa. regnū spiritaliū in q̄b⁹ maxīe pso
na xpi emicat. a se q̄d āmodo repellit. Nō ei hoc vo
ce lingue dicūt hoīes bonis mīstris dei. vt eos a se
repellāt. sz vore moꝛū et actuū suadēt a se recedi
ne p bonos mergant. et eo vehemētius q̄ deferūt
eis honorē vt honorificētiā eoꝝ significauerūt pe-
trus ad pedes dñi. mores aūt in eo q̄ dixit
Exi a me Beda. Confortat aūt dñs timorē car-
naliū ne q̄s vel de suo cōscīa culpe tremēs vel de
aliox̄ innocentia stupens sctitatis iter formidet ag-
gredi Aug⁹ de q̄sti. euā. Dñs aūt dū nō recessit
ab eis. significat i bonis et spūalib⁹ viris nō esse
oportere hāc voluntatē vt p̄ris turbarū cōmoti
q̄ q̄si securi⁹ trāq̄lliusq̄ vuāt. munꝰ ecclesiasticū
deserāt. q̄ aūt subductis ad terrā nauib⁹ relictis
oīb⁹ secuti sūt eū. potest signuficare finē tp̄is q̄ ab
huiꝰ mūdi solo. q̄ xpo ītheserūt penitꝰ recessuri sūt.
Et fm̄ ē q̄ ēēt in vna ciuitatū et ecce vir plen⁹
lepra. et videns ihsū et pdens i faciē rogā
uit eū dicēs dñe si vis potes me mūdare. et
extendens ihs manū tetigit illū dicens Volo.
mūdare. Et cōtinuo lepra discessit ab illo. Et
p̄cepit vt nemini diceret. sed vade ostende
te sacerdoti. et offer p emūdatiōe tua sicut
p̄cepit moyses in testimoniū illis perambu
labat aūt magis sermo de illo. et cōueniebāt
turbe multe vt audirent. et curarēt ab ipis
infirmitatib⁹ suis. Ipe āt secedebat in desertū. et
Ambro. Quarto signo ex q̄ in ea Orabat
pharisei dñs venit. leprosus sanat. Di aūt q̄r-
to die solē illūminauit et clariorē ceteris fecit. hoc
clarius opus estimare debem⁹ de q̄ dicit. Et factū
ē cū essz in vna ciuitatū. et ecce vir plen⁹ lepra
Dñe vbi leprosꝰ mūdat. certꝰ nō exp̄mit locus vt
oñdat. nō vnū p̄ plen specialē alicuius ciuitatis sed
oēs p̄ plos fuisse sanatos Athana. Adorauit āt
leprosus dñm deū existentē in corpe. et negz p̄ter
carnē putauit ēē creaturā v̄bū dei nec p eo q̄ ferat v̄bū
vilipēdit carnē quā nesciebat. ymo vt in templo re
alto adorabat oīm creatorē in faciē pdens seqt.
eū. Et videns ihm. et pdēs in faciē rogauit eū.
Ambro. Ad in faciē pdit humilitatis ē et pudo-
ris. vt vnusq̄sq̄ de vite sue maculis erubesceret. sz
cōfessionē verecūdia nō repressit oñdit vuln⁹ re-
mediū postulauit dicēs. dñe si vis potes me mūda
re. de voluntate dñi. nō q̄si pietatis in eo dubita
uit sz q̄si maiestatis sue cōstius nō p̄sumpsit. Religio
nis āt et fidei plena cōfessio ē in voluntate dñi tri
buit p̄tātē. Cirill Nouerat eū leprā exp̄mentis
medicox̄ nō cedere. sz vidit diuīa maiestate pelli
demones. et ceteros ab aliis valitudib⁹ curari. q̄
cōicat diuīa dextra fieri. Titus. Addiscamus
etiā ex v̄bis leprosi corpalīū infirmitatū mede
lā non q̄rere. sz diuīo beneplacito totū cōmittē. q̄
nouit oportuna et oīa in dnio disposuit Ambro.
Eo aūt sanat gnē q̄ fuerat obsecratꝰ. Unde
seqt. Et extendēs ihs manū tetigit illū. Lex tāgi
lepsos p̄hibet. sz q̄ dñs legis nō obseqt legi sz
legē fecit. Nō g̃ tetigit. q̄r sine tactu mūdare nō
poterat. sz vt p̄baret. q̄r subiectꝰ nō erat legi. nec
cōtagiū timebat vt hoīes. sz q̄r cōtaminari nō pote-

rat. qz alios liberabat. Simul ecōtrario vt lepza
tactu dñi fugaret. q̄ solebat cōtaminare tūgen-
tē. ¶ Theo. Ipsi⁹ enī sacra caro ē purgatiua et vi-
tū tribuēs. sicut existēs vbi dei caro. ¶ Ambro. In
hoc aūt q̄ subdit. Volo mūdare. habes volūtatē
habes et pietatis effectū. ¶ Cirill. A maiestate aūt
pcessit impiosū mandatu. q̄lit⁹ igit⁹ in seruus cō-
putat⁹ vnigeniti⁹ fili⁹ q̄ volendo tm̄ modo cūcta
pt. legit⁹ de deo pre. q̄ oia q̄cūq; voluit fecit. Qui
vo sui pris potestate fūgitur. quo diuisificabit⁹
i natura ab eo. Volent eaā q̄cūq; sūt eusdē vir-
tutis. ei⁹dē esse sbe. Mirare tū in hys xpm diui-
ne et corpalit⁹ opantē. Diuinū enī est ita velle
vt pfecto fiant oia humanū aūt extendē dextrā. Vnus
itaq; xps ex vtriscq; pfect⁹ eo q̄ vbū caro factū est.
¶ Greg⁹ nisen⁹. Et q̄ cū vtraq; hoīs plenula aīa
et corpe vnita ē deitas. p vtraq; patebāt supne na-
ture indicia. Corpi⁹ ei recōditū in se lumen de-
clarabat. cui palpādo pstabat remedia. sz aīa ppotēs
volūtate diuinā oñdebat vtutē. velut cui⁹ sensus
tactus ppri⁹ corpis ē. Dic et aīe corpis volūtari⁹
mot⁹. vult aīa. tangit corpus. ¶ Ambro. Dicit q̄
volo. ppt photinū. impat ppt̄ ariū. Tāgit ppter
manicheū. Nichil autē mediū est inter opus dei
atq; pceptū. vt intelligas medentis affectū. vtutē opis
Vnde seq⁹. Et cōfestī lepra discessit ab illo. Sed ne
lepra trāsire possit in medicū. vnusq̄sq; dñice humili-
tatis exēplo iactanciā vitet. nā seq⁹. Et pcepit illi
vt neminī diceret. vt sz docere nō vulgarida nr̄a be-
nefica sz pmenda. vt nō solū a mercede abstineam⁹
pecunie sz eciā gre. aut fortasse illa silentij causa
ē impati q̄ meliores putabat. q̄ fide magis spon-
tanea q̄ speratis būficijs crediderint. ¶ Cirill. Lepro-
so eciā silente sufficiebat ipa negocij vox ad narrā-
dū oīb⁹ agnoscētib⁹ p eū potestatē curātis. ¶ Crisp.
Et q̄ vt plurimū hoīes dū egrotāt dei sūt meliores
vt aūt cōualescūt hebetāt⁹. mādat vt deū pre oculi
habeat. dans gliam deo. Dñi seq⁹. Vade ostende
te sacerdoti. vt sz mūdat⁹ leprosi⁹ cōmitteret se
sacerdotis aspectui. ac sic p illi⁹ censurā numeraret⁹
iter suos. ¶ Ambro. Et vt eciā intelligeret sacerdos
nō legis ordine sz gra dei supi legē esse curatū. vt
dū mandat⁹ sacrificiū sdm̄ pceptū moysi oñdet
dñs q̄ legē nō solueret sz ipleret. Vn seq⁹. Et offer
p emūdatione tua sicut pcepit moyses. ¶ Aug⁹ de
q̄sti. eciā. Videt⁹ hic approbare sacrificiū qd̄ p mo-
ysen pceptū est. cū id nō recipiat ecclesia. qd̄ ideo
iussisse itelligi pt. q̄ nōdū cognouerat ee sacrificiū
sm̄ scōz⁹ qd̄ corpus eius ē. nō enī optebat auferri
significatiua sacrificia. pusq̄ illud qd̄ significaba-
t⁹ cōfirmatū essz cōtestatiōe aplōz⁹ pdicātiū et
fide credētiū pploz⁹. ¶ Ambro. Vel q̄ lex spirital⁹
est. videt⁹ sacrificiū mādasse spirituale. Vn dixit
sicut pcepit moyses. Denicq; addidit. i testimoniū
illis. ¶ Titus Heretin ppera hoc accipiūt di-

cētes. i obpr obriū legis ee dictū. Qualit⁹ aūt iuberet
offerre p emūdatione sdm̄ pceptū moysi. ¶ Crisp. Di-
cit g⁹. In testimoniū illis. q̄ ex hoc facto oñdit xpm
incōparabili excellēcia moysi pferri. q̄ ei moyses in-
sufficiens erat a sorore lepre pellere morbū. orabat
dñm vt eā liberaret. sz saluator i pūte diuīa. pulit
volo mūdare. ¶ Cirill. Vel i testimoniū illis hoc est
ad reprehensione eoz⁹ et ad pbationē q̄ legē reuereor
Cū enī te auraneum mitto te ad sacerdotū experi-
riā vt attesteris michi q̄ nō sū preuariat⁹ i lege
Et q̄ius dñs impedens remedia moneret neminī
dicere. istruens nos euitare superbiā. fama tū eius
volabat vndiq; instillans auditui cūctoz⁹ miranti-
bus. Vn seq⁹. Pambulabat aūt magis sermo de illo
¶ Beda. Vn⁹ aūt pfecta saluatio multas ad dñm
cogit turbas. Vn seq⁹. Et conuenīebāt turbe multe
vt audirēt et curarēt⁹ ab infirmitatib⁹ sius. vt eni
leprosi⁹ exteri⁹ et iterus se sanatū doceret. preptū
bnficiū vt marcus aūt eciā iussus nō tacet. ¶ Greg⁹
vi moza. Redēptor aūt nr̄ p die miracula i verbis
exhibet. et ad oracionis studiū in nocte pnoctat. Vn
seq⁹. Ipse aūt secedebat in desertū. et orabat. vt
pfectis videlicz pdicatoribz inuat q̄tinq; nec acti
ua amore speculacionis fundit⁹ deserāt. nec cōtem
placionis gaudia opacionis nimietate cōtēpnant
sz quieti. nec contēplantes sorbeāt q̄ occupati ei⁹
gia. priōs loquētes pfundāt. ¶ Beda. Ex cui⁹ fece
dit orare. nō ei nature tribuas. q̄ dicat. volo. mū-
dare. sz ei q̄ extendens manū tetigit leprosū. Nō q̄
iuxta nestoriū gemina sit filij psona. sz eiusdem
psone sicut nature. sic et opationes sūt due. ¶
Greg⁹ nazianzen⁹. Et opa q̄dem i pplo. oracionis
aūt in deserto pagebat vt plurimū. sanciens q̄ li
ceat parū q̄escere vt mēte sincera cū deo colloqui⁹
Nec ei ipe indigebat remotōne q̄ nō erat in eo
qd̄ remitteret⁹ cui deus ēet. sz vt pateat nob⁹ et ope-
racionis hora et altioris solercie. ¶ Beda. Tipice
aūt leprosi⁹ humanū gen⁹ languidū peccatis designat
plenū lepra. q̄ oēs peccauerūt et egent gra dei vt
sz extenta manu id ē vbo dei humanā contingēte na-
turā. a pristi erroris varietate mūdent⁹ et offerāt
p emūdatione. corpa sua hostiā viuā. ¶ Ambro. Vel
aūt lepre medicina vbū est. contēptus vbi lepra
mētis est. ¶ Theophy. Vide aūt q̄ postq̄ mūdat⁹ est
alijs tūc dign⁹ est offerre hoc mun⁹ sz corp⁹ et san-
guinē dñi. qd̄ ē diuine vtutū nature.

Et factū est in vna dieru et ipis sedebat do
ctus. i templo et erāt pharisei sedētes et le
gisdoctores q̄ venerāt ex oī castello galilee
et iudee et hierlm. Et vtus dñi erat ad sanan
dū eos. Et ecce viri portātes i lecto hoīem
q̄ erat paliticus. et q̄rebāt eū inferre et po
nere aūte eū. Et non inuenientes qua pte
eū inferrēt p turba. ascendērūt supi tectū
et p tegulas submiserūt illū cū lecto in

medīū autē illīm. ꝗrīū fidē vt vidit dixit
Homo remittūt tibi pāta tua. Et ceperūt
cogitare scribe et pharisei Qs est hic qui
loquit blasphemias Qs pt pāta dimittere
nisi solus deꝰ vt aūt cognouit ihc⁹ ihūs
cogitationes coꝝ rīndens dixit ad illos.
Qd cogitatis ī cordibꝫ vrīs Qd est facilꝰ
dicere. dimittūt tibi pāta aū dicere surge
et ābula. Vt aūt sciatis ꝙ filꝰ hoīs
potestatē habet ī terra dimittendi pāta
ait paliticō. Tibi dico surge. tolle grabatū
tuū tuū et vade in domū tuā. Et cōtinuō
surgēs coram illis tulit lectū in ꝙ iacebat
et abiit ī domū suā magnificās deū. et
stupor apprehēdit oēs. et magnificabāt
deū. et repleti sūt timore dicentes ꝙ
vidimꝰ mirabilia hodie.

Cyril. Scribe et pharisei qui facti fuerāt pdi
gnoꝫ xpī visores audiebāt ipm ꝗ dicente. Vnde
Et frūm est ī vna dieꝝ et dns sedebat docēs et e
rāt pharisei sedentes et legisdoctores ꝙ venerūt
ex oī castello galilee et iudee et ihīlm. et virtus dīi
erat ad sanādū eos Nō ꝙsi mutuo amineret pote
tatē alterī ꝫ ꝙsi deus et dns ppa operabat virtute
fuit aūt hoīes sepe donoꝫ spūalīū dignꝫ. ꝫ ple
rūꝫ defecerūt ea ratione quā nouit donoꝝ largi
torꝫ. qđ in xpō nō amisit. affluebat ei in pstandis
remedijs virtus diuīa Quia vō necessariū erat vbi
tāta scribarū copia et phariseoꝝ turba cōue
nerat aliqđ fieri ex hijs ꝙ virtuti ex hijs ꝙ attestā
rent. ipsi⁹ coram eis qui eī prupēdebāt. factū est qđ
miraculū in paliticō ī quo ꝙ defecisse videbatur
medicinal ars portabat a primis ad supnū et ce
leste mediū. Vnde seqt. Et ecce viri portantes ī lec
to hoīem ꝙ erat paliticꝰ et ꝙrebant eū inferre et
ponere ante eū Chrisꝰ Mirādi qđē sunt ꝙ palī
cū adduxerūt. ꝗuis eī nec ingredi p ostium
nouū aliqđ et alienū attēptarūt Vnde seqt. Et nō
inuenientes ꝙ pte eū inferrēt p turba. ascenderūt
supī tectū. detegentes aūt tectū deponūt grabatū
et ponūt in medio paliticī Vnde seqt. Et p tegulas
submiserūt illū cū lecto ī mediū ante ihesū Di
cet aliqs demissū fuisse locū a ꝙ p tegulas deposu
erūt paliticī lectū Beda Hoīem aūt dns a pana
lisi curaturꝰ primo pāta vincula dissolut vt oste
deret eū obnexꝰ culparū ar tuū dissolutōe dā
nari. nec nisi hijs relaxatis membroꝝ posse reu
peratiōe sanari Vnde seqt Quoꝝ fidē vt vidit
dixit. Homo remittūt tibi pāta tua Ambrosiꝰ
Magnꝰ dns ꝙ alioꝝ merito ignosci nosci alijs vt
dīi alios ꝓbat. alijs relaxat et rata. Cur apud te
hō collega nō valeat. cū apud deū seruus et ī
terueiendi meritū et ius habeat ipetrādi. si grauī
ū pāta dīffidis venīā. adhibe pāatores adhibe
ecclīaꝫ ꝙ pro te pcetur. aug cōtēplatiōe qđ tibi

dns negare posset. ignoscat Chrisꝰ Occurrebat aūt
et in hoc ipīꝰ patientis fides. nō enī sustinuisset
se īferius submitti nisi credidisset Aug⁹ de ssti.
euā. Qđ aūt dixit. Homo dimittūt tibi pāta. ad
hoc īsinuandū valet. ꝙ hoī dimittebāt pāta. ꝙ ꝫ
ipo ꝙ homo erat nō posset dicē. nō peccau. simul
enā vt ille ꝙ hoī dimittebat. itelligeret deꝰ Chrisꝰ
Nos aūt si corpalīt patim fatuginꝰ nociuū abice
cū vō male sit aīe et differimꝰ atꝫ ideo nec a corpis
nociuis auramur. Abscindamꝰ igit fontē malorū
et cessabūt egritudinū fluxꝰ q̄ retu aūt multitu
dinis suā intentionē aptre pharisei nō audebāt
ꝫ solū in cordibꝰ suis meditabāt. Vnde seqt. Et cepe
rūt cogitare scribe et pharisei dicētes Quis ē hic
qui loqt blasfemiā Cyril. In q̄ mortis ꝓpterūt
sententiā. Erat eī mandatū in lege ꝙ qūcꝫ blas
femaret et in deū morte puniret. Ambro. Itaqꝫ
ab ipīs ex opibꝫ suis dei filiꝰ accipit testimoniū Nā
et validius ē ad fidē qđ confitēt inuiti. et pniosiꝰ
ad culpā ꝙ negāt. ꝗ suis asserniōibꝫ relinquūtur
Vnde seqt. Qs pt pāta dimittere nisi solus deꝰ Magna
ē in fide plebis ametia. vt cū cōfessa fuerit soli
dei ēe donare pāta. nō credat deo pāta donāti Le
da. Verū enī dicūt. ꝙ nēo pāta dimittē nisi deus pt
ꝗ per eos ꝗꝫ dimittit. ꝗbꝫ dimittendi tribuit potes
tatē Et ideo xpūs vere deꝰ ēe ꝓbat. ꝙ dimittere pāta
ꝙsi deus pt Ambro. Dns aūt saluos volēs facere
pāatores ex occultoꝫ cognitiōe deū se ēe demōstrat.
Vnde seqt. Vt aūt cognouit deꝰ cogitationes coꝝ rīn
dens dixit ad illos. Qd cogitatis ī cordibꝫ vrīs. Ci
vil. Quasi dicēt O pharisei ꝙ dicitis ꝙs pt pāta di
mittē nisi solus deꝰ. respōdeo vobis. Quis pt secreta
cordis scrutari nisi solus deꝰ ꝗ p apletus dixit Ego
dns. scrutans corda et rubans renes Chrisꝰ Si ꝙm
credulī estis erga pīmū. ꝫ remissione pīi ēsse a
liud. adhuc dū intima vīa patefacio. quiēnā aliud
dū paliticī corpꝰ cōsolido. vnde subdit Qđ ē facilꝰ
dicere dimittūt tibi pāta. an dicere surge et ābu
la. palā qđem ē ꝙ cōsolidare corpꝰ facilꝰ ē. quāto
nāꝫ nobiliꝰ ē aīa corpe. tāto ē excellētioꝝ absolu
tio criminū. verū ꝙ illud nō credītis eo ꝙ lateat.
adhuc qđ minꝰ ē. apparī tū ꝙdꝰ qđ est magis or
dinī. ꝓhoc demōstret. Et qđē cū alloquit ē infir
mantē. nō dixit dimitto tibi pāta. ꝓpriā exprimēs
potestatē. ꝫ remittūt tibi pāta. Cogētibꝫ aūt illis
euidenꝰ ꝓpriā declarat potestatē dicēs Vt autē
sciatis ꝙ filius hoīs potestatē habet ī terra dimit
tendi pāta Theophi. Vide ꝙ ī terra dimittit
pāta. dū ei sumꝰ in terra. pāta nra delere possumꝰ
postꝫ vō a terra tollim nō valebimꝰ cōfiteri.
claudit ei ianua. Chrisꝰ Demōstrat aūt pāatū
venīā p corpis sanatiōnē. vnde seqt. Ait paliticō
tibi dico surge. Ipsa vō corpis sanatiōꝫ demōstrat
ꝓlecti portatiōnē. vt sic nō reputet et fantasia
qđ factū est Vnde seqt. Tolle grabatū tuū et vade

mdomū tuā. ꝯſſi diceret Ego volebā ꝓ tuā paſſiōē
curare illos qui ſanꝰ vident. infirmāt aūt in
aīa. ſꝫ qꝛ nolūt. vade tuā cōrrectura familiā.
℣ Ambro. Nec mora vlla ſanitas ſuperuēit. vnū
dictoꝝ remediozūꝫ momētū eſt. vnde ſeq̄t. Et
cōfeſtim ſurgēs cora illis tulit lectū in q̄ iacebat
et abyt in domū ſuā magnifiās deū ℣ Cyril. Quo
facto patuit q̄ filiꝰ hōis pōt in terra relaxare
pēa. qđ ꝑſe et pro nob dixerat. ipe nāꝫ vt deus
factꝰ homo tāꝙ dñs legis pēa dimittit. Hoc tñ
ſumꝰ ena nos ab eo tā mirabilē grāz. Dutū eſt
eū diſcipul' q̄ꝝ remiſeritis pēa remittūt eis
Quo aūt nō magis ipe pēa dimittit. q̄ ceteris
pīntē fabricādi hoc tradidit ℣ Criſ. Reges autē
terrenꝰ et pīncipes hominēs abſolūtes a pe
na pīti liberāt. a cr̄ūbꝫ expiare aūt nō poſſūt
℣ Ambro. Spectāt aūt ſurgentē incredulꝰ mi
rant. abeuntē. vñ ſeq̄t. Et ſtupoꝝ apphendit
oēs et magnificabāt deū ℣ Criſ. Paulatī ſer
pūt iudei magnificātes deū. nō tñ putāt eū deū
eſſe. obſtabat ei eis curo. nec tñ erat modicū exiſti
mare eū pcipuū eſſe mortaliū. et a deo preſſiſ
ſe ℣ Ambro. Diuī aūt opis miracula malūt ti
mere q̄ credere. vñ ſequit. Et repleti ſūt timo
re dicentes. q̄ vidimꝰ mirabilia hodie. Si aūt
credidiſſent. nō timuiſſent vtiqꝫ ſꝫ dilexiſſent
Pfta eū dilectio foras timorē excludit. Nō ono
ſa aūt hūꝰ ſalutis nec angūſta medicina eſt
q̄ oraſſe ꝓmittit. nō ꝓpt' ſuffragiū ſꝫ ꝓpt' exē
plū ℣ Augꝰ de q̄ſti euā. De paliticō eū poteſt
itelligi aīam diſſolutā membris hoc ē opanoꝝ
nibꝰ xp̄m q̄rere id ē voluntate vbi dei. Impedi
ri aūt a turbis ſꝫ cogitationū. niſi tecta id eſt
opaca ſcriptura. aperiat. et ꝓ hoc ad notitiā xp̄i
puenerat. hoc ē ad eiꝰ humilitatē fidei pietate de
rendēt ℣ Beda. Et bñ dominꝰ ihu tegulis cōtecta
deſcribit. q̄ ſub contemptibili littera. velamē
ſpiritalis gre vtus inuenit. ℣ Ambro. Vel vnuſ
q̄ſq; aūt eger petēdo pīcatoꝝ ſalutis debz adhi
bere. ꝓ q̄s noſtre vite cōpagoꝝ reſoluta actuuiꝫ
nroꝝ claudā veſtigia vbi celeſtis remedio reſoꝝ
met. Vnū igit aliq̄ monitoꝝ metus q̄ cum
hōis q̄ꝰ exteriozis corpis debilitatē torpentem
ad ſuperna erigūt. q̄ꝝ rurſus adminiculis et at
tollere et humiliare ſe ſanis añ dim locet. dñm
videri dignꝰ aſpectu humilitatē cū reſpicit dñs
℣ Augꝰ de q̄ſti euā. Aliq̄ a q̄b deponit. doctoꝝ
erāt pūt ſignificare. q̄ aūt cū lecto deponit. ſig
nificat ablatōie in iſta carne adhuc cōſtituto xp̄m
debere cognoſci ℣ Ambro. Dñs aūt plenā ſpem
reſurrectiōis ondens. pēa donat aīoꝝ. debilitatē
carnis excludit. Hoc ē in totū hoiez ee curatū.
q̄uis igit magnū ſit hōibꝰ pēa dimittere. tñ mi
to diuinꝰ eſt reſurrectioēz donare corpibꝰ q̄ꝝ
q̄ de reſurrectio ē lectꝰ aūt q̄ tolli iubet nichil
eſt aliud q̄ corpꝰ humanū ℣ Augꝰ de q̄ſti euā. Vt
nō ita in carnalibꝰ gaudiis tanq̄ i lecto requieſ
cat infirmitas aīe ſꝫ magis ipa cōtineat affec
ones carnales. et tendat ad domū ſuā id ē requiē
ſeretoꝝ cordis ſui ℣ Ambro. Vel domū repetē
ſuā hoc ē ad paradiſū redire. Ea ei eſt vera domus
q̄ hoiez ꝑma ſuſcepit. nō nre amiſſa ſꝫ fraude.
meritoq; reſtituit. q̄m venerat q̄ nequā fraudis
aboleret. iuſq; reformaret.

Et poſt hoc exiit et vidit publicanū nōie le
uī ſedentē ad theloneū. et ait illi. ſequere me
Et relictis oīb; ſurgens ſequebat ē eū. Et erat
ei cōuiuiū magnū leui in domo ſua. et erat
turba multa publicanoꝝ et aliorū q̄ cū illis
erant diſcūbentes. Et murmurabāt phari
ſei et ſcribe dicētes ad diſcipulos eius. q̄re cū
publicanis et pīcoribꝰ manducatis et bibi
tis. et rādens ihs dixit ad illos Nō egent me
dico q̄ ſani ſūt ſꝫ q̄ male habent. nō ei ve
ni vocare iuſtos ſed pīcores ad penitētiā.

℣ Augꝰ Poſt paliticū ſanatū de cōuerſione pu
blicani ſubiūgit dicēs Et ꝓ hec exiit et vidit pu
blicanū nōie leui ſedentē ad theloneū. ipe eſt
matheꝰ q̄ et leui ℣ Beda. ꝰ lucas et marcꝰ ꝓpter
honorē euāgeliſte nomē tacent vulgatū. a matheꝰ
aūt i ſermonis principio accuſatoꝝ ſui factus. ma
theū ſe et publicanū noīat. ne ips a ſalute deſpe
ret. ꝑ humanitate pīcoꝝ cū ipe de publicano i apoſ
tm mutatꝰ ℣ Cyril. Publicanꝰ ei fuerat leui. vir
auarꝰ et effrenis ergā ſupflua. alieni amatoꝝ. hoc
ei eſt publicanoꝝ officiū. ſꝫ ab ipis officiis ma
lignē detrahit. xp̄o eū vocante. vñ ſeq̄t. Et ſequere
me ℣ Ambro. Sequebat nō corpis greſſu. ſꝫ mētis
affectu. Imaꝝ ille vbo vocantꝰ ꝓpria derelicta q̄ra
piebat aliena. vñ ſeq̄t. Et relictis oīb; ſurgens
ſequebatꝰ ē eū ℣ Criſ. Vbi et vocātis vtute et vocā
obediēntia cōſidera. Neq; ei obſtitit neq; ſtulla
uit. ſꝫ ptinꝰ paruit. nec in ꝓpria domū ire volui
vt ſuos hoc itimaret. ſicut nec piſcatores ℣ Basilꝰ
Nec ſolū ſenora theolonei poſtpoſuit. ſꝫ etiā ꝓpin
la cōtēpſit. q̄ ſibi ac ſuis arridere poterāt dū ad
culos theolonei dimitteret ipfectos. ℣ Theophi.
Et ſic ab accipiēte cenſū a tranſeūtibꝰ xp̄s cen
ſū accepit. nō q̄dem eis accipiēs pecuniā ſꝫ totꝰ
tut eū trāſferēs ad ſuū conſortiū. ℣ Criſ. Vocatū
aūt leui dñs honorauit. dū cū eo cōfeſtim epulatꝰ
ē. Hoc ei ei maiorē prestabat fiduciā. vñ ſeq̄tur
Et erat ei cōuiuiū magnū leui i domo ſua. Nec
ſolū cū eo diſcūbit. ymo cū pluribꝰ. vñ ſeq̄t. Et
erat turba multa publicanoꝝ et aliorū q̄ cū illis
erāt diſcūbētes Cōuenerāt cū publicanis ad eū
ſinut ad collegā. et hoiez eiuſdē officij. ꝰ et ipe
glorians de pīncia xp̄i cōuocauit oēs. xp̄s enā
q̄libet genus remedij exhibebat. et nō ſolū
diſputādo et pīcando ſanitatis remedia vl' eiā

redargūēdo emulos. sz enā cōmendendo nō nullos
errantiū corrigebat. Inde nos istruēs qd qdlibz
opus et tēpus pt nob vtilitatē afferre. Ded nec pu
blicanoz ptinacioez vitauit ppt vtilitatē sequē
tem. moze medici q nisi tāgeret et saniem nō libera
ret a morbo ¶ Ambro. Cū pōoribz enī māducādo
enā cū gentilibz nō phibet nos iure cōuiuiū ¶
Crisz Hz tū dns inculpatus ē inde a phariseis in
uidentibz et volētibz a xpo discipulos separe. vñ
seqt. Et murmurabāt pharisei et scribe dicētes
ad discipulos ei. Quare cū publicanis et pōori
bz māducatis et bibitis ¶ Ambro. Derpētina vox
est. hāc pma vocē serpens emisit dicens eue. Cd
dixit de. nolite māducare zc. gl pris siu venena
diffudit ¶ Aug de con. euā. Dicet aūt lucas li
aliquito differena ab alijs euāgelistis memo
rasse. nō enī dicit tū dño obiectū ee. q cū publica
nis et phariseis māducaret et biberet. sz discipl
ei de ipo ac de ipsis accipet. ppter ei mathe et
marcus de xpo discipl obiectū narrāt. q ei dis
cipuli cū publicanis et pōoribz māducabāt. ma
gistro magis obiciebat. quē sentēcia ē tāto meli
ūsimulata. quāto qbz
dā vbis manēte veritate variatu ¶ Crisz Ipse
aūt dns increpatiū eoz sermonē cōuertit. ostē
dens nō esse culpā cū pōoribz cōuersari. sz enā
cōsonū mīe ppie. vñ seqt. Et rīdens ihesus
dixit ad illos. Nō egent medico q sani sūt. sz q
male hūt. i quo cōmemorat eos cōis ifirmita
tis. et de numero languētiū eos ee ostendit. se
vo mediū ee latent subiūgit. nō ei vem vocare
iustos sz pōores. ¶ Greg nisen. Quasi dicat.
ideo pōores nō abominoz. q eoz tūc gracia vei
nō vt maneāt pōores sz vt cōuertāt. et bonū fi
āt. ¶ Aug de con. euā. Qui addidit i penitēcā
qd ad explanandā sentēciā valet. ne quisq pōo
res in hoc ipso q pōores sūt. diligi arbitret a
xpo cū illa similitudine de egrotis vī bī mtmet
ipd velut dens vocādo pōores tāq mediū egrotos
vt ab iiq̄tate tāq ab egritudine salu fiant.
¶ Ambro. Hz quo dū iustinus dilexit. neq vidit
dauid iustū derelictū si iust derelinq̄t. pōor as
sistit. nō intelligas q eos iustos dicat q ex lege p
sumāt et euāgelij grām nō req̄rant. Nemoq
iustificat ex lege sz redimit ex gra. nō vocat ergo
eos q se iustos dicūt. vsurpatores ei iustitie nō vo
cāt ad grām. nā si gra est ex pmia. vtiq̄ q fastidit
pmiam abdicat gram. ¶ Beda. Peccatores aūt
vocat eos q sua mala attendentes. nec p legem
iustificari se posse putātes. xpi gre se penitēdo
despiciūt ¶ Crisz Ironice aūt dicit illos iustos si
cut qñ dicit. Ecce adam factus ē q̄si vn nrm. q āt
nullus erat iustus sup terrā. ostēdit paulus dicens
oēs peccauerūt. et egent gra dei ¶ Greg nisenus
Vel dicit nō egere sanos et iustos medico sz āge

los sz male hītes. et pōores ideo nos q̄ morbum
pīm iurrim q̄ in celis nō est ¶ Beda. Per mathei
aūt electionē fides gentiū exprimit. q pius mūdā
mus ūmabāt sz nūr xpi corp sedula deuotōe con
fitiūt ¶ Theophi. Vel publicanq ē q̄ pncipi mūdi
serut et debitū carni reddit. cui gulosq reddit es
cas. adulter voluptatē. et alius aliud cui aūt vi
derit eū dns sedentē in theoloneo idē nō mouentē
se ad maioze ne q̄q̄ā. tūc a malo eriget et sequt
ihm. et susapiet in domo aīe sue dnm ¶ Ambro.
Qui aūt domū lio xpm recepit interno maximus
delectatiōibz exuberātiū pasat voluptatiū itus
libet dns ingredit. et i ei recūbit affectu sz rursq
aūtēdit mundia pfidoz. et future pene spēs pfigu
rat. Epulātibz enī fidelibz i regno celoz puidia
ieiuna torq̄bit ¶ Beda. Vel p hoc designat unde
ozū inuidia q̄ de gentiū salute torq̄t. ¶ Ambro.
Vīl enā oñditur q̄ntū sit iter emulos legis et gre
q illi q̄ legē sequūt. mētis fame pangit eterna
Qui vo vbū in iterioribz aīe receperūt. alimēta
celestis et fontis vbertate recreati esurire et sitire
nō pnt Et ideo q aīo ieiunabāt murmurabant.
Et illi dixerūt ad eū. Quare discipuli iohis
ieiunāt frequent et obsecrationes faciūt
similiter et phariseoz. tui aūt edūt et bibūt
Quibz ipe aut ¶ Nūq̄d potestis filios sponsi
dū cū illis ē spōsus facere ieiunare. veni
ent aūt dies cū ablatus fuerit ab illis spōsus
tūc ieiunabūt i illis diebz Dicebat aūt
et similitudinē ad illos. q̄ nemo cōmissurā
a vestimēto nouo īmittit in vestimētū vet
alioquī et nouū rūpit. et veteri nō cōuenit
cōmissura a nouo Et nemo mittit vi
nū nouū in vteres veteres. alioquī rūpit
vinū nouū vteres et ipm effūdetur. et vteres
pereūt. sz nouū vinū in vteres nouos mit
tēdū est et vtraq cōseruāt. Et nēo bibens
vet statī vult nouū. Dicit ei vet melius est
¶ Cyril. Postq̄ pīmū vbū acceptum a xpo ab alys
nō alia se trāstulerūt volentes ostendē sanos discipu
los et ipm aī eos dñm nūme nauasse de lege vō di
cat. Aūt illi dixerūt adeū Quare discipuli iohis
ieiunāt frequēt et obsecrationes faciūt similiter et
phariseoz. tui aūt edūt et bibūt. Quasi dicer et
cōmeditis aī publicanis et pōoribz. aī nō debeat ler
inūdo nō cōicare. sz i excusatiōez pauitatis
vob accedit nūa. Cur q̄ nō ieiunatis vt nos est
sedz legē volētib viuere. Hz sī quidē idcirco ie
iunāt. vt corpus affligētes quietēt passiones
ipsi. Hz xps nō egebat ieiunio ad pfectiōez vtu
tis. cui tāq deus absolut cēt a q̄libz vinculo
passiōis sz nec ei⁹ conuictua ieiunio egebat. sed
pticeps gre eius. sine ieiunio deuotatu vtuose
cōuersabat. q si xps xl diebz ieiunauerat. nō hoc
fiuit vt in se passionē mortificaret. sz vt nozmā

abstinēre ordinat carnalibꝫ ¶ Aug⁹ de con euā. Euidenter autē lucas alios de alijs hoc dixisse narrauit. Vñ ꝙ matheꝰ dicit. Cū accesserūt ad eū discipuli iohis dicētes. Quare nos et pharisei ieunamꝰ. nisi ꝙ et ipsi aderāt et oēs certatim vt q̄sq; poterat hoc obiecerūt. ¶ Aug⁹ in eodē. Est autē duplex ieunniū. Vnū in tribulatione ad ꝓpitiandū deū in ꝑīs aliud ī gaudio. cum tāto minꝰ delectāt carnalia. q̄nto spiritaluum maior ſt̄renitas ē. Interrogatꝰ ꝙ dñs cur discipuli eiꝰ nō ieunarent. de vtroq; ieunio rndit. et primo de ieunio tribulationis. seq̄t enī. Quib⁹ ipe aut. Nūq̄d potestis filios sponsi duī cū illis est sponsus facere ieunare. ¶ Cris. Quasi dicat. presentis tēpꝰ letitie est et alacritatis. Nō igit⁹ miscenda sūt tristia. ¶ Ciril. Saluatoꝛ enī nr̄i ī hoc sclo demōstrauit nichil aliud fuit q̄ q̄dā festiuitas ītelligibilit. q̄si q̄dā sponsa copulās illi nr̄am naturā. vt q̄dā sterilis fecunda fieret igit⁹ filij sponsi ee nesciūt. q̄ūq; vocati sūt ab eo ꝑ nouā et euāgelicā ſalutationē disciplinā nō ut scribe cū pharisēis q̄ solā legis vmbrā considerāt ¶ Aug⁹ de con euā. ꝓper hoc autē q̄ solus lucas dicit. Nō potestis filios sponsi facere ieunare. ītelligit⁹ eos ipsos q̄ loq̄bant⁹ fuisse futuros vt lugentes ieunarēt filij sponsi. q̄m ipsi eēnt sponsum ablaturi. ¶ Ciril. Vbi vēo cōfecerat filij sponsi q̄ nō decebat eos laborare tāq; qui spiritale solemnitatē habebāt. ne int⁹ nos ānichellaret⁹ ieunniū dispēſatiue subūgit dicens. venient autē dies cū ablatus fuerit ab eis sponsus. tūc ieunabūt in illis diebꝰ ¶ Aug⁹. de q̄ſti. euā. Quasi diceret. tūc desolabūt et in merore et luctu erūt. donec eis ꝑ spm̄ scm̄ gaudia cōsolatoria retribuāt. ¶ Ambro. Vel aliter nō hoc ieunniū relegit. q̄ cōfuturum carne. et a carnis luxuria castigat. hoc ieunniū nos cōmendat deo. Dz nō possumꝰ ieunare q̄ xpm̄ habemꝰ. et xpi carnē epulam⁹ et sanguinē. ¶ Basi. filij enī sponsi ieunare nequūt hoc ē aie nutrimētū nō sumere. nec viuere ī oni vbo qđ de ore dei pcedit. ¶ Ambro. Dz q̄ sūt illi dies q̄bꝰ nob xps auferet. cū ipe dixerit vobiscū ero vsq; cō sūmacōez mūdi. sz nēo tibi xpm̄ pt auferre. ite illi ipe auferas. ¶ Beda. Quādiu ei sponsꝰ nobiscū ē in letitia sumꝰ n⁹ ieunare possumꝰ nec lugere. Cū aut ꝑ pāa ille recedit. tūc indicendū ē ieunniū. et requirēdꝰ luctꝰ. ¶ Ambro. Dei q̄ de cāum dictū est ieunio vt sequēna declarāt. seq̄t ei. Dicebat autē similitudinē ad illos. q̄ nemo cō mutationē ī dē pticulā ablatū a vestimēto nouo īmittit ī vestimētū vetus. appellauit vet⁹ qđ erudendū aplꝰ estimauit dies. spoliate vos veterē hominē cū actibꝰ suis. In eadē igit⁹ forma series cōuenit ꝓpositoꝛ. ne acti⁹ veteris et noui hois. misceamꝰ. ¶ Aug⁹. de q̄ſti euā. Vel aliter. dono spūs scī ꝑ

cepto. Genꝰ autē ieunnij qđ fit ꝑ letitiā. iā renouati in vitā spiritalē q̄uēientissime celebrāt. qđ amp̄ciant. dicit eos ee tāq; vetera vestimēta. q̄bus inconueient⁹ pānꝰ nouꝰ assiut⁹. id ē aliq̄ ptincula doctrine q̄ ad nouā vite tēperantiā ptinet. q̄ si hoc fiat et ipā doctrina qđāmodo scindit⁹. q̄ docet gr̄iale ieunniū nō a cōuiuijs cēna aboꝛ tm̄. sz ab oni letitia tpalium delectationū cuꝰ pticulā q̄ ad cibos ptinet. dicit nō optere hoīb⁹ adhuc veteri cōsuetudine deditis ipturi. q̄ et illis q̄si cōsio videt⁹ fieri. et ipi vetustati nō cōuenti. Dicit enā eos ee similes veteribꝰ vtribꝰ. Vñ seq̄t⁹. Et nēo mittit vinū nouū ī vtres veteres. ¶ Ambro. Fragilitas humane cōditionis apit⁹ cū corpa nr̄a exuuijs defūctoꝛ aīalium cōparant⁹. ¶ Aug⁹ de q̄ſti euā. Veteribꝰ aūt vtribus cōparant⁹ apli. q̄ vino nouo q̄si spiritalibꝰ ꝓceptis fragilis disrūpunt⁹. q̄ cōtineat. Vñ seq̄t⁹ Alioq̄n rumpit vinū nouū vtres et ipm̄ effūdet⁹. et vtres pereūt. Erūt aūt noui vtres cū post assūptionē accepto desiderio cōsolationis eiꝰ orando et sperādo innouabūt⁹. Vñ seq̄t⁹. Sz nouū vinū in vtres nouas mittēdū est. et vtraq; cōseruāt⁹. ¶ Beda. Vino siqđē nouꝰ vestimꝰ⁹ veste aūt fortis tegumꝰ. Vestis q̄ sūt bona opa q̄ fortis agimꝰ. q̄bꝰ tora hoīb⁹ lucemꝰ. vinū seruoꝛ fidei spei et caritatis. Alit⁹. Veteres vtres sūt scribe et pharisei nouꝰ pānꝰ et nouū vinū. ꝓceptū euāgelij. ¶ Oze q̄ nusen⁹. Vinū ei de nouo eliatū ꝓpt⁹ feruoꝛē naturalē humidi fumositatē est despumās naturali agitatioē a se materiale īmūdiciē. Tale nouū testamentū est. qđ antiq̄ vtres q̄ ꝓpt⁹ incredulitatē inueterati sūt nō capūt. ymo scindit⁹ excellentia doctrine. nec nō et gr̄ās spūs incassū fluere facit. q̄ ī malignā aīam nō intrabit sapiēna. ¶ Beda. Dz nu aīq; aīe nondū renouate sz in vetustate maligne ꝑseuerāti. nouoꝛ misteriorū sacramēta nō debēt cōmitti. q̄ enā ꝓceptis euāgelicis ꝓcepta legis miscere volūt. vt galathe. vinū nouū in vtres veteres mittūt. Dicit⁹. Et nemo bibens vetus statim vult nouū. dicit⁹ enī vetus melius ē. q̄ in deis vite veteris saliua ībutus. noue gr̄e ꝓcepta sordebat q̄ maioꝛ traditionib⁹ cōmaculati dulcedinē spiritaliū vboꝛ capere nō valebāt. Capi. vi.

Factū est aūt in sabbato secdo ꝑmo cū transiret ꝑ sata vellebāt discipuli eiꝰ spicas et manducabāt cōfricantes manibꝰ suis. Quidā aūt phariseoꝛ dicebāt illis. Qđ facitis q̄d nō licet in sabbatis. Et respondens ihs ad eos dixit. Nec hoc legistis q̄d fecit dauid cū esuriret ipe et q̄ cū eo erāt. quō intrauit ī domū dei et panes ꝓpositionis sūpsit. et māducauit. et dedit his q̄ cū ipso erant. q̄s nō licebat manducare nisi sacerdotibꝰ tm̄. et dicebat illis q̄. dñs est filius hois etiā sabbati.

Capí vi

¶ Ambro. Nō solū cōphensiōe vboꝝ sz eā ipso vsu spectaꝫ gestoꝝ incipit hoiem dñs veteris observationē legis exuere. Vñ dicit. Factū est aūt in sabbato scdo pmo cū trāsiret p satu. vellebāt discipuli ei spicas. et mānducabāt cōfricātes manibꝫ suis. ¶ Beda. Nō habetes ei discipuli spaciū manducādi ppt̄ ipostunitatē turbarū. esurichāt vt hoiēs sz vellentes spicas in media cōsolabāt. qđ est indiciū austeriozis vite. nō pparatus estus sz simplices q̄rere cibos. ¶ Luc. Dicit aūt in sabbato scdo pmo. q̄ tudei oēm festiuitatē sabbatū nūcupabāt. reques ei dicit sabbatū exultacions ḡ cōtingebat in pascue festiuitas et vocabāt pascheue festū ppt̄ sabbatū. deinde pncipale sabbatū scdm pmū dicebāt. qđ scdz existens a precedentis diei festiuitate. ¶ Crisp. Duplex ei erat festū et pncipalis festi et alteri⁹ solēnitatis sabbati. ¶ Isidor⁹. Vel dicit scdo pmo. q̄ scdm erat pascha. pmū aūt azimoꝝ. cū īmolarent ei pascha in sero. sequēti die festū azimoꝝ celebrabāt q̄ aūt ita sit. patet ex hoc. q̄ apli vellebāt spicas et mānducabāt. ī illo nāq; tpe spice flectūt a fructu. ¶ Ephiphan⁹. Die igit sabbati visi sūt trāsire iuxta p segetes. et spicas edebāt. ostendētes qm dissolutū est vinculū sabbatti. vbi magnū aduenit sabbatū. hoc ē xps q̄fecit nos q̄escere ab ope delicto⁹ nroꝝ. ¶ Cum. pharisei aūt et scribe ignari sacraꝝ scripturaꝝ. ī vnū cōspiraūerāt ad reprehendēdū xpm discipulos. Vñ sequit. Quidā āt phariseoꝝ dicebāt illis. Qđ factus qđ nō licet in sabbatis. Dic michi tu cū in sabbato tibi mēsa ipponit. nōne frangis panē. q̄d igit alios reprehendis. ¶ Beda. Alij vō dicūt ipm dño hec fuisse obiecta sz a diuisis et ipm dño et discipulis potuerūt obiici. et cuicūq; obiectū ad ipm maxīe respicit. ¶ Ambro. Dñs aūt defensoꝝ legis arguit nescire q̄ legis sūt. explū induēs dauid. vñ sequit. Et respondens ihs ad eos dixit. Nec hoc legistis q̄d fecit dauid. et q̄ cū eo erant. ¶ Cyril. Quasi dicēt cū exp̄sse dicat. lex moysi. iudicate iustū iudiciū nec cōsiderate psonā in iudicio. q̄liter īcepatis⁹ discipulos q̄ vsq; ī hodiernū die extollitis dauid vt sem et pphetā. cū moysi p̄ceptū nō seruauerit. ¶ Crisp. Et attende q̄ q̄ncūq; dño fit sermo p suis ide discipul. seruos dicit ī mediū sz dauid et sacerdotes. q̄ vero pse. ītroducit patrē sunt ibi. p̄mes vsq; nō opat⁹ et ego operoꝝ. ¶ Theophy. Illi aūt eos reprimit cū subdit. Et dicebat illis q̄ dñs est filius hois etiā sabbati. q̄si dicat. Ego sū dñs sabbati. tuq; dispositor. et sunt legislatoꝝ potestatē habeo soluere sabbatū. filius ei⁹ hois vocat⁹ ē xps. q̄ deus existens filius mirabilo se dignat⁹ ē filius hois ppt̄ hoiēs fieri et vocari. ¶ Crisp. Mirꝫ aūt de cōi natura hoc ipsū ptulisse fatet. Dicebat ei ppt̄ hoiēs sabbatū factū est. nō homo ppt̄ sabbatū. Expedit igit̄ ponꝫ sabbatū hoī subiri q̄ hunc collo subiicere sabbato. ¶ Ambro. Nō mediocre aūt mysteriū hic ē. Ager ei est hic mūd⁹. agri seges ī sermone dn̄i tam ginis fecūditas, numerosa scoꝝ. Respice agri. fructꝰ ecclesie q̄s cpib⁹ discipulis suis apli pascebāt. nō se alētes pfectu et tuēp̄ follicul⁹ corpoꝝ. mētū fructꝰ ad fidei lucē p̄dicaris operū suoꝝ miraculis eruebant. ¶ Beda. Spicas ei cōfricāt q̄ in illis q̄s in corpus xpi volūt trahere. mortificāt veterē hoiez cū actib⁹ suis. a terrena ītentiōe extrahēdo. ¶ Ambro. Ꝺz hoc putabāt iudei in sabbato nō licere. xps aūt nouę gre munere designabat oāū legis op⁹ gre. Aspice tū scdo pmū. nō pmo scdm sabbatū dicit. q̄ sabbatū illud ex lege solutū est. qđ erat pmū. et hoc pmū factū est. qđ scdo cōstitutū est. Sabbatū igit̄ dicit scdm nexta numerū. pmū nexta opanois grāz. Quis⁹ est ei sabbatū quo īpunitas dat. q̄ q̄ pena p̄scribit. Hoc pmū forte est. hoc ī predestinatiōe cōsilij. et scdm in sāctōe dearet. Deinde q̄ dauid cū soc⁹ fugit. hic p̄figurat⁹ ī lege xps est. q̄ cū aplis p̄cipē mundi lateret. Quo aūt ille observatoꝝ legis atꝫ defessoꝝ panes et ipe mānducant. et dedit his qui secū erant. q̄s nō licebat mānducare nisi sacerdotib⁹ nisi vt p illā demōstraret figurā sacerdotalē cibū ad vsū trāsire p̄ꝰoꝝ. sine q̄ oēs vitū sacerdotale debem⁹ imitari. sine q̄ ōnes filij ecclie sacerdotes sūt. magnū ei in sacerdociū sem offerētes nosmetipos deo hostias spirituales. Si aūt sabbatū ppt̄ hoiēs factū est. vtilitas aūt hoīm postulabat esurientē hoiez q̄ du fuerit terre fructib⁹ abdicatus veteris panis vtare ieunia nō vtiq; lex solut⁹ sz implet⁹.

Factū est aūt et ī alio sabbato vt intraret in synagogā et docēret. et erat ibi homo et manus ei⁹ dextra arida. Observabāt aūt scribe et pharisei si sabbato curaret vt inuenirent vñ accusarēt eū. ipse vero sciebat cogitationes eoꝝ. et ait hoī qui habebat manū aridā surge et sta ī medio. Et surgens stetit. ait aūtē ad illos ihs interrogo vos si licet sabbato būfacere an male. aiam saluā facere. an pdere. et circūspectis oīb⁹ dixit hoī. Extende manū tuā et extendit et restituta est manus ei⁹. Ipsi aūt repleti sūt insipientia et colloquebant ad inuicē q̄d nam facerēt de ihesu. ¶ Ambro. Iste ad alia pgredit⁹ dñs. nā qui totū hoiez saluū facere disposuerat. p singula mēbra curabat. Vñ dicit⁹ factū est aūt in alio sabbato vt intraret in synagogā et docēt. ¶ Beda. Sabbatis maxīe curat et docet. nō solū ppter īsinuandū spirituale sabbatū. sz etiā ppt̄ celebriorē pbi cōuentū. ¶ Cyril. Docebat aūt reuera

transgrēdentia intellectū et q̄ salutis future p eum
reserabāt audientibꝫ semitā. deinde p̄cedente
doctrina. subito diuinā ostendebat vtutē. Vñ
seq̄t. et erat ibi homo et manꝰ eiꝰ dextra arida
¶ Beda. Quia vō destructiōez sabbati quā in dis
cipul arguebāt pbabili magistr excusant exe
plo. nūr ipm observādo magistrū culūnari vo
lūt. Vñ seq̄t. Observabāt aūt scribe et pha
risei si in sabbatis curaret. vt sz si nō curet ac
delitatis. vl' imbecillitatis. si curet trāsgressiōis
vino arguāt. Vñ seq̄t. vt inuenirēt vñ accusarēt
illū. ¶ Cyril. Ijr enī est mos aduersary. pasnt
in se dolosis morbū alioz̄ p̄onys. Dz dns nouit
oīa. et corda rimat. Vñ seq̄t. Ipe aūt sciebat co
gitatiōes eoz̄. et ait hoī q̄ habebat manū aridā
surge. et sta in medio. Et surgēs stetit. vt forsan
moueret ad pietatē crudelē phariseū. et ipsa
passio flāmas mitigaret liuoris. ¶ Beda. Ipe
uenēs aūt dns culūnā quā sibi p̄parabāt. ar
guit eos q̄ p̄cepta legis male iterp̄tando ea a
bonis opibꝫ sabbato estimabāt feriandū. cū lex
a seruili ope id ē a malis abstinē p̄cipiat i sab
bato. Vñ seq̄t. Dixit aūt ad illos ihs. Interrogo
vos si licet sabbato bñfacē. a male. ¶ Cyril. Ni
mis ē ydonea q̄stio. nā si licet in sabbato bñfacē
nec aliq̄d obstat vt laborātes a deo nūaz conse
q̄ūt. desinas colligere adūsus xpm calūnia. Si
aūt nō licet in sabbato bñfacere. et lex plebet
aīaz salutē. factꝰ es legis accusator. Ipsa q̄q
sabbati sanctionē si velimꝰ disserere ad opꝰ pie
tatis introductū fuisse reperiemꝰ. iussit ei in
sabbato seriari vt q̄escat iquit puer tuꝰ et an
silla tua. bos tuꝰ et q̄dlibꝫ pecꝰ tuū. Qui vō bōis
miserēt. et ceteroz̄ pecoroz̄. quō nō miserebit
hois grauu morbo ppl'exi. Lex aūt in p̄ntibꝫ for
mā p̄figurauit futuroz̄. in q̄bꝰ vniq̄ malorū se
rie sūt nō bonoz̄. nā licet secularia opa cōq̄escāt
nō otioſꝰ tū bonū opis actꝰ est. in dei laudes re
quiescere ¶ Augꝰ de q̄st. euā. Cū aūt dns corpus
curauerit. sr interrogauit. animā saluā facere
an p̄dere. Vel q. illa miracula ppt̄ fidē fiebat
vbi salus ē aīe. vel q. ipa sanando manꝰ dextre
salutē aīe significabat. q̄a bonis opibꝫ cessans
aridā. q̄d āmodo dextera habere videbat. vl' aiaz
pro hoīe posuit. sicut dia solet. tot aīe ibi fuer
¶ Augꝰ de con euā. Dz potest mouere quō ma
theꝰ dixerit. q. ipi interrogauerūt dnm si licet
curare sabbato cū lucas hic illos potiꝰ a dño in
terrogatos ee phibeat. Itaq̄ itelligendū est q.
illi pius iterrogauerūt dnm. si licet sabbato cu
rare. Deinde itelligēs cogitatiōes eoz̄. aditū ac
cusandi querentū. cōstituit in medio eū quē su
erat sanaturꝰ. et iterrogauit q̄ marcus et lucas
eū interrogasse cōmemorat. Dicēs. et circūspec
tis oībꝫ ¶ Titus Quasi collectis oīm oīū q̄etā

mentata mēte eoz̄ ad cōsiderandoz̄ negotiꝫ dixit
hoī Extende manū tuā ego tibi mando. qui ce
cau hoīez. audit aūt q̄ lesā habebat manū et
sanꝰ fit. Vñ seq̄t. Et extendit et restituta est sa
nitati manꝰ eiꝰ Quos aūt oportebat i miracu
lo stupere augent malicia. Vñ seq̄t. Ipi aūt re
pleti sūt insipiētia et colloq̄bāt ad inuicē q̄d nā
facerēt de iesu. ¶ Origē. Et vt narrat mattheꝰ
exeūt et cōsiliant vt ociderāt eū. ¶ Cyril. Cernus
o pharisee operante diuine ac supna maiestate
liberāte languētes. et morte portas ex liuore
¶ Beda. Hō aūt iste humanū genꝰ significat. in
fecunditate boni opis arefactū. p manu i p̄mo
parēte ad pomū extensa. et bn manꝰ i synago
ga erat arida. q. vbi maius donū fuerat. ibi
trāsgressor maioꝛi subiacet culpe. ¶ Ambro. Au
disti iquit vba dicētis. Extende manū tuā. cōis
medicina ē. et tu q̄ putas manū habere te sanā. caue ne auaritia vl' sacrilegio cō
trahat. Extende sepiꝰ eā. vt pximū inuies vt
vidue p̄sidiū feras. eripias iniurie quē vides in
uste cōtumelie subiacere. extende ad paupere
q̄ te obsecrat. Extende ad dnm p p̄ces tuas. sic
manꝰ extenditꝰ. sic sanat.

Factū est aūt in illis diebꝫ exiit in montē ora
re. et erat pernoctans in oratione dei. Et cū
dies factꝰ ēet vocauit discipulos suos et elē
git duodecim. quos et apostolos nominauit.
Simonē quē cognominauit petrū et andreā
fratrē eius. iacobum et iohannē. philippū
et bartholomeū. matheū et thomā. iaco
bū alphei et simonē qui vocat zelotes.
iudā iacobi et iudā scarioth q̄ fuit proditor

¶ Gloſa. Insurgētibꝫ aduersarijs contra xpi mira
cula et doctrinā. apostolos elegit quasi defensores
veritatis et testes. q̄z electione oratione p̄mittit.
Vñ dicit. Factū est aūt in illis diebꝫ exiit in montem
orare ¶ Ambro. Noli insidiatrices apte aures.
vt putes filiū dei q̄si infirmū rogare vt ipse et
q̄d implere nō possit. p̄ceptis ei auctor obedientie ma
gister ad p̄cepta vtutis. suo nos formauit exemplo.
¶ Cyril. Decuit em igit in hijs q̄ xps egit. q̄ inter
nos docerat oratiōibꝫ diuinis insistere. semoti scz et se
creto nemine vidente amota q̄z mundana sollici
tudine. vt sursū ad diuine speculatiōis intuitū
erigat intenno q̄d designat in hoc q̄ semotum
orabat ihs exiens in montē. ¶ Ambro. Obiecta
solus observat. dei ei cōsiliū humana vota nō capi
unt. Nec q̄sq̄ interiorꝫ potest ee princeps xpo
nō aūt oīs q̄ orat. ascendit in montē. sz q̄ orat a
terrenis ad superiora p̄gredies. sz nō ille q̄ de sci
diuinis aut de honore sollicitꝰ e. oēs sublimes in
montē ascendūt. q̄re in euā. inuenies solos in
i montē cū dño ascendisse discipulos. Opes aūt
tibi xp̄iane dat. forma p̄scribit. quā debeas e

mulari. cñ seqt. Et erat pnoctans in oratione dei. Od
enñ te p salute tua facere optet. qñ pro te xps in
oratione pnoctat. ℣ Crisg Et surge igit tu tpe noc-
tis. puriorē tuū tpis aīa. tpe tenebre silentium
nimiū possūt sufficient ad cōpūctiōēz pducere
Ceterū si ipm q̄z celi inspinas pūtatū stellis
q̄si infinitus lūmibz. si cōsideres q̄ p̄ p die saltē
tūr tantūz hy. tpr nichil a noctibus discrepāt. de
testiberis quēlibz ausū hūanū. Hec oīa sufficiūt
ad aīaz erigendā. tūr nō vexat īanus gla. nō am-
dia. nō cōtractio occupat. nō sit ignus ferri sequs
tunt rubiginē. velut nocturna oratio erugine per
cutiēz. quē die sol pussit. nocte refrigerat. quēli-
bet rorē supant nocturne lacrime. et cōtra cōtu
pisceniā valent et quēlibz tpmorē. Di vero pre
dicto rore nō foueat homo. aresat sub die q̄ppt
licet nō multū orēs noctu semel ora vigilando
et suffint. ostende q̄ nō solū ad corpis nox ptinet
sz eaī ad aīam. ℣ Ambro. Od aūt te facē cōueit
cū vis aliqd offīm pietatis adouri. qñ xps missus
aplos pius oraut. seqt ei. Et cū dies fuisset. vocā-
uit discipulos suos et elegit xij. ex ipsis. qs et aplos
noīauit. Quos sz ad ppagandū auxiliū salutis
hūane p terrarū orbē satores fidei destinauit. Di
mul aduerte celeste cōsiliū non sapientes aliqs
nō diuites nō nobiles. sz piscatores et publica
nos qs dirigeret elegit. ne diuitijs aut potentie
nobilitatisq autoritate traxisse aliqs ad suam
gram videret. vt veritatis ratio nō disputatiōis
gra pualeret ℣ Curil. Attende aūt maximā cura
geliste sedulitatē. nō solū dicit electos fuisse sa-
tios aplos. ymo noīatī eos enumerat. ne qsq
audeat alios īscribere aplorz catalogo. Simonē
qui cognoīauit petrū et andream fratrē eius.
℣ Beda. Nō modo pmū eū cognoīauit. sz longe
prius cū ab andrea adducto dicit. Cū vocaberis ce
phas qd interpretat petrus. Dz volens lucas nōia aplorz
enumerare cū necesse haberet petrū dicere bre-
uiter voluit īnuere q nō hoc ātea cognoīaret
sz ita dns cognoīauerit. ℣ Eusebius Beda autē
cōmanio e iacobi et iohis vn seqt iacobū et io-
hānē. ābos sz filios zebedei. q̄ erāt piscatores fue-
rūt. Post hos aūt dicit. philippū et bartholo-
meū. philippū dicit iohes fuisse de betsaida cō-
ciue andree et petri. Ipse q̄ petri bartholomeus
vir simplex et expers sancte mundane et amarru
dinis apathes vo ex hijs q̄ prius census exigebat
vocatus est. de quo subdit matheū et thomā. ℣ Be-
da. q̄ matheus cōparat suo thome i ordine humilitatis
causa se supponit. cū a ceteris euāgelistis platus
sit. Deqt. iacobū alphei et simonē q̄ vocat zelotes
℣ Glosa. Quia sz fuit de chana galilee q̄ interpre-
tat zelus. qd addit ad differētiā simonis petri.
Deqt. iudā iacobi et iudā scarioth. q̄ fuit pditor
℣ Aug de con euā. In noīe iude iacobi lucas vi-

det discrepare a matheo q̄ eū thadeū appellat.
sz qs vnq̄ phibuit duob vel tribus noīb vnū hoīez
vocari. Eligit aūt iudas pditor nō p imprudēcia
sz p prudenciā. susceptat q̄dem hois fragilitatē. et
ideo nec has ptes recusauit ifirmitatis hūane. vo
luit ab aplo suo tradi. vt tu a socio pditus mode
rate feras. tuū errasse iudiciū. pisse bnficium.
℣ Beda Mystice aūt mons i quo aplos elegit. al
titudinē designat iustitie. q̄ instituendi erāt et
eā pdicaturi. sic et lex i monte data fuit. ℣ Curil.
Dz si libet interpretationēz aplorz nōia scire. scito
q̄ petrus dicit dissoluēs vel agnoscens. Andreas de
cora potēna vl virēns. iacobus aūt supplantator
dolosus. iohes dñi gra. matheus donatus. philipp
os magnū vel ostiariū lāpadis. bartholomeus filius
aquas suspēdentis. Thomas abyssus vel gemi-
nus. iudas cōfessio et simon obedientia.
Et descendens cū illis stetit in loco cāpestri.
et turba discipulorz ei et multitudo copio
sa plebis ab oi iudea et hierlim et maritīa
et tyri et sydonis q̄ venerant vt audirent
illū et sanarēt a languoribus suis. et qui
vexabant a spiritibus immundis curabātur
et oīs turba q̄rebat eū tangere q̄a virtus
de illo exibat et sanabat oēs.
℣ Curil. Celebrata ordinatiōe aplorz plebs cōgre
gatus et de regione iudeorz. nec nō et a mariti
ma tyri et sydonis q̄ erāt ydolatre. cōstituit eos
totius orbis doctores vtpote q̄ euocarēt iudeos
a legis seruitute. cultores aūt demoniū ab erro
re gentili ad veritatis cognitiōez. Vñ dicit. Et de
scendens de mōte cū illis stetit in loco cāpestri et
turba discipulorz ei. et multitudo copiosa plebis
ab oī iudea et hierlim et maritima. ℣ Beda Nō
a primo mari galilee maritimā dicit q̄ hoc nō
miraculi loco poneret. sz a mari magno cognoīat.
in quo etiā tyr et sydon cōprehendi poterant de
ābus seqt. Et tyri et sydonis Que q̄ ciuitates gē
tiū fuit. cōsultum notatim ponūt. vt q̄nta sit fa
ma virtutis saluatoris intimet. q̄ externas
q̄z ad suauitatē doctrinā q̄ capessēndā ciuitates
inuersat. vñ seqt. Qui venerāt vt audirēt eū
℣ Ihero. Hoc ē ad aīas medelā et sanarēt a lā
guoribus suis. hoc ē ad medelā eoz corpoz. ℣ Curil.
Postq̄ aūt sacerdos publicauit aplos. plurima ar
dua. fecit miracula. vt q̄ cōuenerāt iudei et gē
tiles. fierent eos decoratos ei xpō dignitate a
postolatus. et q̄ ipse nō erat. sicut vnus aliorū
hoīm. magis autem deus vt vbi incarnatū. Vñ
seqt. Et oīs turba q̄rebat eū tangere. q̄ virtus
de illo exibat et sanabat oēs. Neq; ei aliena
virtus curabat xpis. sz cū natura ut esset deus
propria virtute sua infirmos ac emittens sanabat
oēs. ℣ Ambro. Adūte aūt oīa diligenter quo et
cū aplis ascendit et descendat ad turbas. Quo

eū turba seq̄t ad excelsa. Denīq; vbi descēdit
īuenit infirmos. ī excelsis enī infirmu ee nō pos
sūt ¶ Beda. Raro hoc q̄q; vspiā vel turbas do
minū ad altiora sequi. Vel quēpiā debilē in
uēies in monte curari. ſz extincta febre libidi
nū amēsaq; spiritie luce pedetentī quēq; ad cae
lestē subire virtutū. Turba aūt q̄ dnm tangere
potuit. spūs illi⁹ vtute sanat. vt sup̄ lepſy dño
tangēte mūdat. Tactꝰ g̃ saluatoris op⁹ ē salu
tis. quē tāgere ē fidelit in eū credere a quo tāgi
est ei⁹ munere sanari

Et ipse eleuatis oculis ī discipulos suos di
cebat Beati pauperes qr vr̄m ē regnū dei
Vñ q̄ nūc eluritis qm saturabimini Beati
q̄ nūc fletis qm ridebitis. Beati eritis cū
vos oderint hoīes. et cū segregauerit vos. et ex
probrauerint. et eiecerit nomē vr̄m tāq̄ ma
lū p̄ filiū hoīs Gaudete in illa die et exul
tate. Ecce ei merces vr̄a multa ē in celo. Secdm
hoc ei faciebant ꝓphetis patres eorū.

¶ Cyril. Post aplos ordinatōēz ad euāgelice
vite nouitatē saluator suos discipulos rectissima
ut ¶ Ambro. Diuitatis aūt promptuꝫ oratio
la inapit ee sublimior. et si in humili stabat. tñ
oculos eleuauit Vñ dicit. Et ipse eleuatis ocu
Od est leuare oculos. nisi interꝫ lumē aperire.
¶ Beda. Et q̄nus g̃nalit oīb⁹ loquat. spēnali
ter oculos ī discipulos leuat. dicit ei in discipulos
suos. vt hys q̄ vbū intenta oīdis aure paupt̄ la
cus sapoꝛis intimi lumē aperiat ¶ Ambro Qua
tuoꝛ aūt tm̄ bītudines lucas posuit. octo vero
matheꝰ ſz in istis octo ille sūt q̄tuoꝛ. et ī istis q̄tu
oꝛ ille octo Nec ei q̄tuoꝛ velut virtutes aplexy ē
cardinales. ille ī illis octo mystic ordine resera
uit sicut ei spes nr̄e octaua p̄fectio ita octaua su
ma vtutū est. p̄ma aūt bītudine pauptatis vterꝫ
euāgelista posuit Ordine ei p̄ma ē. et pares q̄da
vtutū. qr q̄ contempserit secularia ipe merebit se
piterna. Nec p̄t quisq̄ meritū regni celestis adi
pisci. Qui mūdi cupiditatē post se emergendi
nō habet fraudulentē. vñ seq̄t. Dicebat bñ pauperes
¶ Cyril. Jn euāe q̄dē qd est secdm matheū btos fieri
dixit pauperes spū. vt intelligamꝰ ē. pauperē spū
habentē intellectū modestū et qd amodo remissū
Vñ dicit saluatoꝛ Discite a me. qr mitis sū et
humilis corde Nec aūt beatos ee asserit pauperes
nō addito spū. pauperes appellās diuitias vanitp
nētes Decebāt ei vt cū p̄nūciaturi eent salutife
ri euāgelij dogma. mentē nō gereret cupidā.
sz promptū affectū haberet ergā maioꝛa ¶ Basi.
Nō aūt oīs quē pauptas p̄mit beatꝰ ē sz q̄ xp̄i
p̄ceptū mūdanis p̄tulerit opib⁹ ¶ Plures enī
pauperes sūt in substātia. auaritissimi tñ secdm affec
tū. q̄s nō saluat pauptas. sz affectꝰ dānat. Nichil
enī ꝓfuit tam uoluntarioꝛ beatificabile ē. eo q̄ oīs vtus
libero designat arbitrio. Beatꝰ g̃ paup. q̄si xp̄i
discipul⁹ qui p nob pauptatē sustinuit. nā ipe
dns q̄libet opus ipleuit. qd ad bītudinē duit
se p̄bens exēplar discentib⁹ ¶ Euse. Dz ei celeste
regnū in multis gdib⁹ bonoꝛ cōsideret. p̄mꝰ
gradꝰ scandēdi est eoꝛ q̄ dulio intuitu colūt
pauptatē. tales aūt sent eos q̄ p̄mo facti sūt ei⁹
discipuli. Ob hoc ī eoꝛ psonā dicit. qr vr̄m ē regnū
dei. q̄si demōstratiue hoc p̄ferens ad p̄sentes
ad qs ea oculos eleuauit ¶ Cyril. Postq̄ igit
mādauit pauptatē colere. ea q̄ cōsequūt ꝓmo
pia. coꝛonat honoꝛib⁹ Contingit aūt pauptā
tē colentes. necessarioꝛ incurrē defectū. et vir
acquirere virtutē. idcirco nō sinit discipulos pu
sillanimes sup hoc fieri dicēs. bñ q̄ nūc esuritis
dē bñ q̄ castigatis corp⁹ vestrū. et seruituti sub
icitis. q̄m fame et siti vbꝝ operā datis. qr celestiū
tūc gaudioꝛ habebitis vbertate ꝓfruī ¶ Greg.
nyseny Oculus aūt sunt secdm sensibilē esum diuer
sicat ptinpantiū appetit⁹ ad cōmestibilia spes
sui et in cibo aīe ab hys q̄dē optimabile ab hys aūt
appetit. qd nālit est bonū Vñ hic secꝛ matheꝰ
ait beatificant qui iustitiā loco cibi et potꝰ repu
tāt. nō inq̄ ꝓticulare sz vniūsale virtutē. quā
qui esurit beatificandū dicit ¶ Beda Aptissime
nos īstruēs nūq̄ nos satis iustos estimare debe
re. sz quotidianū iustitie sp amare ꝓfectū ad aug
mentū saturitatē nō in hoc sclo. sz in futuro pos
sumꝰ puenire. ps oīdit dicens. Dabo eis cui ma
nifestabit. gla tua. vñ seq̄t. qr saturabimini
¶ Greg. Audis ei iustitie desiderato⁊ copiam
spondet. nichil ei eoꝛ q̄ secdm voluptatē in vitu
q̄runt. saciat inuentes. Solū aūt vtilis stu
diū subseq̄t. p̄mittit. qd indefinens gaudiū inse
rit aīe. ¶ Cyril. Consequēt aūt inopiā nō solū
defectꝰ rerū ad delectationes facientiū sz etiā de
pressus vultꝰ ꝓpt̄ mestitiā. Vñ seq̄t. bñ q̄ nunc
fletis. bīficat flentes. nō q̄ eos simplicit⁊ ab oīe
lacrimas emittit. Coē ei est hoc tā fidelib⁹ q̄ infi
delib⁹ si q̄d tristiū amdat. sed magis aūt illos bea
tos asserit. q̄ leuē vitā et ip̄lētā carnalib⁹ vo
luptatib⁹ deditū vitant refutātes delicias et pe
ne lacrimātes ꝓpt̄ odiū mūdanoꝛ ¶ Crisi Mag
nū q̄d vero secdm deū tristitia ē. et ip̄etrat ei pe
nitentiā in salutē. vñ paul⁹ cū nō haberet suos
defectus flere ꝓ alienis lugebat. Talis luctꝰ est
alacritatis materia. Vñ seq̄t. qr ridebitis eterni
si nichil proximis hys p quib⁹ flemꝰ. tñ ꝓficiamꝰ nob
metipis. nā q̄ sic aliena deflet. multomagis non
p̄teribit iflebilit sua delicta ¶ Magis aūt nec
facile labet⁊ in sclis. nō dissoluam⁊ in hac breui
vita ne suspiremꝰ in infinita Nō q̄ramꝰ delicias
a q̄b⁹ manat luctꝰ. et doloꝛ nimiꝰ sz tristemur
tristitia q̄ germinat venā. Est etiā dñm sepius
repire lugentē. ridentē neq̄p ¶ Basi. Qmittit aī

flentibꝫ risū. non q̄dem emissū ꝓ mandibulas so
nū ſꝫ merā et īpmixtū aulibꝫ tristine alacritatē
¶ Beda. Qui q̄ ꝓpter diuinas hereditatis xp̄i. ꝓ
pane vite eterne. ꝓ spem celestū gaudioꝝ fletꝫ
esurīē panitatēq; pati desiderat beatꝫ ē. a multo
aūt beatior q̄ has vtutes ut adūsa seruare non
trepidat. vñ seq̄t. Beati eritis cū vos oderīt hoīes
Licet ei hoīes odiant corde nefando dilectū cor xp̄o
ledere nequeūt. seq̄t. Et cū separauerīt vos. separēt
et a synagoga expellūt. Xp̄s innuit et cōfirmat se
quit. Et exprobrauerīt. exprobret nomē cruasixi
Ipse cōmortuos sibi corresuscitat et cōsedere sanct
in celestibꝫ. seq̄t. Et ejecerīt nomē vr̄m tāq; ma
lū. vbi nomē xp̄ianoꝝ significat q̄a gētibꝫ inde
usq; sepissime q̄ntū ad ꝓpos memorie abrasū et
ab hoīibꝫ ē abiectū. nulla existēte causa odij nisi
ꝓt filiū hoīs q̄ssz credētes nomē xp̄i suū cogno
mē facere voluerīt. Docet q̄ eos ab hoībꝫ insec
tādos. ſꝫ vltra hoīes ēe beandos. Vñ seq̄t. Gau
dete ī illa die et exultate. ecce ei merces vr̄a mul
ta est in celo. ¶ Chrys. Multū et paucū mensurat
dignitate ꝓferēs. Queram⁹ igit q̄s multā pro
misit mercedē. siqdē ꝓpheta vel aplūs velut homo
paucū esse multū existimauit. nūc aūt dns qui
possidet ꝓpenes thezauros opes q̄ quelibꝫ ītellec
tū transcendūt. multā pollicitꝫ ē mercedē ¶ Basi.
Rursus magnū aliq̄n absolutā habz ītentionē.
sicut magnū est celū et magna ē terra. aliq̄n
vero ad aliq̄d habz relationē. vt magnꝫ equus
et bos in cōparatione similū. Hic arbitroꝝ multā
fore mercedem repositā patientibꝫ opprobria ꝓt
xp̄m. nō tāq; cōpatā ad ea q̄ penes nos sūt. ſꝫ in
se multā existentē. et tāq; a deo donatā. ¶ Da
masc. Illa enā q̄ mēsurari vel numerari pnt
terminate ingerūt. Qd aūt ex quadā excellē
tia ōnē trāscendit mensurā et numerū. indeter
minate dicit magnū et multū. puta q̄n dicim⁹
multā esse dei miam. ¶ Eusebi⁹ Deū muniens
discipulos ad pugnā aduſarioꝝ quā passuri
erāt p totū orbē predicātes subdit. seq̄t. Hec enī
faciebāt ꝓphetis pres eoꝝ. ¶ Ambro. Quia ꝓphe
tas iudei vsq; ad mortē corpis ꝓsecuti sūt ¶ Beda.
Quia vera dicētes solent ꝓsecutionē pati. Recte īn
ideo ꝓphe ānqui timore ꝓsecutionis a veritatis
predicatiōe defecerūt. ¶ Euse. Hoc aūt dicebat mu
niens discipulos ad pugnā aduſarioꝝ predicātes
p totū orbē. ¶ Ambro. In hoc aūt q̄ dicit Beati
pauper habes tēperātiā que te a prāo abstinet
slim calcat. illecebrosa nō queris. Beati q̄ esuritis
habes iusticiā. Qui ei esurit. esurienti cōpatit.
cōpatiendo largit. largiendo fit iustꝫ. q̄ iustiā
eiꝫ manet inēritū. Vñ qui nūc fletis habēs
prudentiā tuꝫ ē flere. q̄tidiana. et ea q̄ etna
sūt q̄rere. Beati eritis cū vos oderint hoīes. ha
bes fortitudinē. ſꝫ eā q̄ non odiū meret. ex cri
mine. ſꝫ ꝓfessione patiat. ex fide. Hic ei ad passiōs
puenitur coronā. si grām hoīm negligas. diui
nā sequaris. ergo tpantia cordis habet mūdi
ciā. iustitia pare. mīam prudēcia. māsuetudinē
fortitudo. Cōnexe sibi sūt. et cōnatenate vtutes
vt q̄ vnā habet. ples habere videat. et sīs vna cō
petit vtus. ſꝫ eiꝫ q̄ fuerit vberioꝝ ē pmiū. Quinta
hospitalitas ī abrahā. quinta humilitas ſꝫ qꝫ fide
pstitit. fidei p̄teritis mercuit pmiapatū. Ergo vni
cuiq; pla pmia. qꝫ plima ītentiua vtutū. ſꝫ q̄ in alī
q̄ merito copiosiꝫ hoc etiā in pmio redūdauit.

**Verūtāmen ve vobis diuitibꝫ q̄ habetis hic cōsola
tionē vr̄am. Ve vobis qui saturati estis. quia
esurietis. Ve vobis q̄ ridetis nūc. qꝫ lugebitis
et flebitis. Ve cū benedixerīt vobis oēs hoīes
Secūm hec faciebant ꝓphetis patres eoꝝ.**

¶ Cyril. Predicto q̄ pauperes ꝓt deū causa sit cui
libꝫ boni. et q̄ esurire et flere nō vacabit mīa de
scoꝝ tūlit sermonē ad oppositū et īnuit ipsa
dāpnationis et supplicij fore materiā. Vñ dicit.
Verūtāmen ve vobis diuitibꝫ qui habetis cōsolationeꝝ vestraꝫ.
¶ Chrys. Hec aūt dictio ve. ſp in scripturis dicit. hijs
q̄ nō possūt euadere a futuro supplicio. ¶ Ambro. Iniq
aūt pecuniarijs copijs multa sūt lenocinia delic
toꝝ. pleraq; tñ sūt intentiua vtutū. q̄q; vtilitas
subsidia nō requirat. et cōmendatioꝝ sit collatio
pauperis q̄ diuitis liberalitas. tñ nō eos q̄ habeāt
diuinas. ſꝫ eos q̄ vtī hijs nesciāt. sententie celestis
autoritate cōdēnat. Nā vt ille pauper laudabilior ē.
q̄ prompto largit affectu. ita crimiosior diues ē qui
de eo cōferre gram deo debuit. qd̄ accepit. nec censū
ad cōem vsū datū sine vsu absconde. ¶ Nō census igit
ſꝫ affectꝫ in crimine est. Et q̄q; nulla est pena grauior
sit q̄ sueresseoꝝ p futura cōpendijs anxio timore ser
uare. tñ q̄n auaritie desideria cōgerendi q̄dam
voluptate pascūt. q̄ consolationeꝝ vite ꝓsentis ha
bueriūt. remuneratioēꝝ ꝓpetuā pderiūt. ¶ Possum⁹
tñ hic diuite intelligere ꝓlm iudeoꝝ vel hereticos
vl certe phariseos q̄ vbertate vboꝝ. et q̄dā ambi
tiose facūdie pmonio delectati. simplicitatē vere
fidei suppresserūt. thesauros inutiles cōdiderūt. seq̄t
Ve vobis q̄ saturati estis. qꝫ esurietis. ¶ Beda. Diues
ille purpuratꝫ saturabat epulas q̄tidie splendide
ſꝫ durū ve sustinebat esuries. q̄n de lazari quē despere
rat digito guttā aque q̄rebat. ¶ Basi. Qd aūt ne
cessaria sit abstinēcie cō. palā ex eo est. q̄ aplūs eā
inter fructꝫ spūs enumerauit. Subiectio ei corpis
p nichil aliud fit obtinet. sicut p abstinentiā qua
sicut q̄dā freno decet cōpescē iuuentutis feruoꝝ est
igit abstinēcia ītercepto crimīs. amonio passionū
vite spiritalī iuuenū obtundēs in se illecebraruꝫ
aculeū. Ne aūt coincidēcia fiat cū inimicis dei.
docet accipi. q̄libet cū exigit tēpus. ad ondendū q̄
mūdis oia mūda. ꝓcedendo q̄dē ad necessaria vite.
abstinēdo aūt oīno abhijs q̄ faciūt ad voluptatem.

Attñ nec eandē hozā sibi cūrtis sanare sensibilis nec modū nec mensurā. Dit aūt cōis intencio non expectare repleōē. Replere nāq; ventrē. ipsū q̄q; corpus inutile fiunt ergā ꝓprias cōpationes. somno lentū et ad nocumēta dispositū. ℣ Beda. Aliter si beati sūt illi q̄ustunc sp esurūt opa. infelices econtra estimandi sūt. q̄ sibi in desideriys placētes nullam viri boni famē parūt. Sequit. Ve ꝙ vob q̄ ridetis nūc ꝙ lugebitis et flebitis. ℣ Basi. Cū dns ridentes nūc arguat. palā est ꝙ nūq; erūt fideli tēpus risus. et ꝓpue in tanta multitudine eoz̄ q̄ in pēō moriūt. p q̄b; optet lugere. Superflu; ei risus ē īmoderāte signū et effrenis aīe motus. sz vsq; ad vultū iocūdi tatē exprimere passionē aīe nō decet. ℣ Crisp. Dit āt mihi. cur cōtristeris et desinis q̄ debes assistere terribili iudicio et ponere rationē de oīb; sis operatus. ℣ Beda. Quia vo ꝙa ꝑm nutrix adulano. sicut oleū flāmas sic ī culpa ardētib; solita ē mīstrare fomentū. subdit. Ve cū bñdixerīt vobis oēs homīes ℣ Crisp. Nō aūt cōtrarii est. q̄d hic dicit ei. q̄d alibi dns dicit. Luceat lux vra coꝝ hoīb; vt sz manifestem; bn agere ad gl̄am dei nō ad ꝓpriā. Permutatio sñ ei q̄d est īanis gl̄a. et inde sunt ortū iniq̄tas atq; despacio. et mat malozz auaritia. q̄ si viā q̄ris diuertendi ab hoc diligas aspectū sēp ad deū. et esto content; ea q̄ apud eū est gl̄a. Nā si in q̄libet facultate doctores eligere optet ī arbitros quō vtutis experimentū plib; credis. nō aūt illi q̄ pre oīb; ea nouit et dare et coronare potest a quo si gl̄az aspis. vita laudē hūanā. Ve nullo ei alio magis cōsueni; admirari q̄ de respuente gl̄am. q̄ si nos multo magis dns oīm. Deinde illud cōsideres. q̄ hom gl̄a celeriter defluat. q; p̄tursum tpis oblioni tradūt. sequit. Sic enim her fiebant ꝓphetis pres eoz̄ ℣ Beda. Pseudꝓphete significat eo q̄ ad captandū vulgi fauorē futura ploqui solēt. itaq; dns in mōte bītudinis solūmodo ꝓbozz in ā po vero etiā ve desig ipsit reprobozz. q; rudes adhuc auditores necesse ē terrorib; ad bona cōpelli p fectos aūt satis est p̄mys inuitari ℣ Ambro. Et attende q̄ mathe; p̄mys ad vtutē et fidē ꝓplos puocauit. hic āt etiā a crimīb; atq; pēnis futurorū supplicioz̄ denūciatione deterruit.

Sed vobis dico q̄ auditis. diligite īimicos vros. bñfacite hys q̄ odērūt vos. bñdicite maledicentib; vob. et orate p calūniantib; vos. et ei qui percutit te in maxillā. p̄be ei et alterā et ab eo qui aufert tibi vestimentū. etiam tunicā noli p̄hibere. Omni petenti te tribue et qui aufert q̄ tua sunt. ne repetas. et prout vultis vt faciāt vob hoīes. et vos facite illis similit. ℣ Beda. q; dixerat supra. q̄d ab īimicis pati possent nāt. q̄d cū eis de īimicis agere debeāt ostendit dns. sz vob dico q̄ auditis ℣ Ambro. Non ignose plurimoz̄ facto; celestiū enumeratione ꝓgressus ad hūc locū seri; venit. vt ꝓphetis diuinis miraculis roborat; vltra legis tramitē vtutū vestigijs ꝓgredi edoceret. Deinq; inter tria maxia spem fidē et caritatē maior ē caritas q̄ ordinatur ad dilect. diligite inimicos vros ℣ Basi. Inimicū q̄dē ꝓpriū est odisse. et insidiari. Dis igit. q̄ qualiter cuiq; nocet alienū dicit. inimicis ℣ Cyril. Conueniens aūt erat hui; modi cōuersatio doctorib; suis q̄ p̄dicaturi erāt vbiq; terrarū salutare sermonē. qs si cōtingeret et velle reprehendere de p̄sequētib; vindictā. omisissent eos ad cognitionē veritatis vocare. ℣ Crisp. Non aūt dicit. ne odio habeas. sz diligas. neq; simpliciter mādauit diligere. sz etiā bñfacere. Vñ sequit. bñfacite hys q̄ oderūt vos ℣ Basi. Verū q; homo ex corpe consistit et aīa. secūm aiam quidē bñfacientem; huioī arguentes et cōmonentes eos. et cūno ad cōuersionē manuducētes. secūm corp; aūt bñfacientes eis in necessarijs vitae. sequit. Vñ dicite maledictib; vob. ℣ Crisp. Qui ei patiūt ꝓpter as aīas. digni sūt lacrimis et fletib; nō maledicti oīb; ℣ Nichil ei detestabilius ē aīa maledicta. nec in mundi; lingua q̄ maledictiones offert. Homines aspidū venena nō euomas. nec vtaris in beluā. est tibi datū os nō vt mordeas. sz vt alios vulnera sanes. Inimicos aūt mādauit nob ānumerare gradui amicoz̄. nō q̄ruq; sz ꝓpinquoz̄ ꝙ q̄b; orare solem;. Vñ sequit. Orate p̄ p̄sequentib; vos. Plerisq; aūt ecclīa p̄hibentes. et fronte sup terrā p̄mentes. et man; expādentes. nō p̄ suis animab; orant deū. sz adūsus īimicos q̄d nichil aliud ē q̄ sepsū tūssodere. Cū q̄ prohibuit, cōtra īimicos orare. ꝓ eis vt te maledicente immitis exaudiat. Quo possibile est audiri a q̄ nuoms. exauditur ū vberādo īimicū vra rege. et si nō manib; vbis tñ. Qd frus homo. stas vt venia ꝑetres ꝓnoz̄. et ꝑples os amaritudie. Mitigationū ē tēpus orōis et gemit; nō furoris ℣ Beda. Bi merito monet q̄ssio quō ī ꝓphetis inuenit. multe imꝑationes adūsus īimicos vbi videndū est. q; ꝓphete p ꝑtestationē q̄d eēt futurū cernerūt. nō optantis voto. spiritu sz ꝓuidētis ℣ Cyril. Vetus aūt lex mādabat nō offendē alios vel si ꝑ us fuerim; lesi. nō vltra ꝓportiones ledētū uras ꝓtendere. Dz ꝑfectio legis in xpo est et ī suis mādatis. Vñ sequit. Et q̄ te ꝑcusserit ī maxillā. ꝑbe ei et alterā ℣ Cyril. Nā et medici cū cute secāt. ab ī sanus. tūr maxime miserent eis. et animū ꝑtendūt se ad eoz̄ remedia. Tu q; simile habeas cōtemptū erga ꝑsequētes. Ipsi nāq; sūt q̄ preapue infirmāt. ner p; desistam; q̄ tota amaritudine exuomuerit. tūr vberes gratias aget tibi. et ipe deū te coronabit. eo q̄ fratrē tuū a pessima egritudie liberasti ℣ Beda. Fere āt aūcti cōtra hoc mandatū ꝓdem; et ꝑsertim potētes vel principes non solū si passi fuerīt cōtumelias. sz etsi p̄stita eis nō sit reuerentia. adūsarios reputātes. q̄uq; eos

mino reuerti sūt. qui se reputauerit dignos. Est aūt magna ifamia principis ee promptū ad vindictā. Nā et aliter aliū docebit nil mali p malo rependē nocenti retribuere satagit. Cirl. Dult autē dns insup ee conteptorē rerū. Dn sequit. Et ab eo q aufert tibi vestimētū etiā tunicā noli phibere. Hoc e enī vitiū aīe q oīno auersa e a passiōe cupiditatis diuinarū. Decet ei eū qui prius e. et obliuisci malorū. vt et ea q̄bus caros amicos inuiam⁹ psequēti b⁹ cōferam⁹. Crisi. Nō aūt dixit. fer humiliter iniuriantis ipetū. sz precedas p sapiennā. et vlteri⁹ te disponas ad patiendū que ille cupiat facere. supans insolentiā ei⁹ vbertate prudenti. vt habito pudore in excellenti patiēa tua discedat. Dz duret aliqs. Quo pt hoc fieri cū videris deū factū hoiem tot passū p te. adhuc quis et dubitas quo possibile sit nequitis ignoscere cōseruo. q̄s tale passus est q̄le dns tuus dū ligat⁹ et flagellat⁹ et sputa pferens. mortē patiens. Dn sequit. Omni aūt petenti te tribue. Aug⁹. Nō dixit oīa petenti. id vt des. qđ iuste et honeste potes. id e qđ ner tibi ner alteri noceat. quātū sciri aut credi ab hoīe pt. et cui iuste negaueris qđ petit iudicāda e iusticia. et aliqn melius aliqđ tribues cū petenti iniusta coactus exeris. Crisi. In hoc tn peccatum⁹ nō modicū. nō solū no dando petentib⁹ sz et eos increpādo. Cur inquit nō laborat cur onosus alit⁹ dr mi et tu laborādo possides. sz etsi laboras. ad hoc laboras. vt inuideres alii. ppt vnū pane et tu multa appellas cupidū. tribuas ner cōmineris. cur ner tu misereris et volentib⁹ dissuades. Dn quis indifferent⁹ erogauerim⁹. sp miserebim⁹. q̄ eni abraha quos recipiebat. recepit et angelos. Nā et si hominda sit. et predo. nōne tibi dignū videt⁹ panis habendi. Nō igit⁹ sim⁹ seueri aliorū censores ne nos q̄q exquisite iudicemur. Sequit. Et q̄ aufert q tua sūt. ne repetas. Crisi. Adeo paupim⁹ oia qđ aūt dnum⁹ meū et tuū. nuda tm sūt vba. si nāq domū tuā asseris. emisisti vbū cares substentia rei. Nā et aer et solū et cementū creatoris sūt. Tu enā ipe q̄ domū destruxisti. sed et si tuus sit vsus dubitat⁹. nō solū ppt mortē sz etiā ppt rerū euentū quia tua nō possidet⁹ a te. et quo parto tue reputabūt opes. Dult aūt de tua forte q tibi p fratrib⁹ credita sūt. fūt aūt tua. si pro alijs dispēsaueris. Dm vero tibi affluenti expenderis q sunt tua nā facta sūt aliena. Dz ppt nefādā opū cupidinē hoīes in curijs cōrixant⁹. Cōtra qđ xps dicit. Et q̄ aufert q tua sūt ne repetas.

Aug⁹. de ver. do. i mon. Qđ de veste. domo fundo iumento. et grialit oīa petenti dicit. Nō aūt xpiana nū optet sic possidē seruū quo equū aut argentū. seruus si honestus a te regeret⁹ q̄ ab illo qui eū tibi cupit auferre. nesno ptū quisq dicere audeat eū debere contēpni. Crisi. Est aūt ista lex

natura alijs p quā dmosim⁹ qđ sit vtus et vtilis. Dn sequit. Et pcit vultis vt faciāt vob hoīes. et vos facite illis silit. Nō aut q̄cūq nō vultis vt faciāt ner vos faciatis. Cū enī due sint vie q ducūt ad vitā. sz abstinētia mali et opatio boni. hāc posuit p istā et illā significās. etsi qdem dixisset. vt sitis hoīes diligite. bestias. ēet mandatū difficile. si vero hoīes diligere iussit. ad qđ natural⁹ monito e quā difficultatē res cōtinet quā leones et lupi seruāt. i q̄b⁹ natural⁹ cognatio aminiā cogit. Ostendit igit⁹ q̄ xps nichil statuit nostram infrendens naturā. sz qđ dudū inseruit consuetudo. docet vt ppa voluntas p lege sit tibi. vt si vis bn tibi bnfacias alij. si vis vt alius tui misereat⁹ proximi misere re.

Et si diligitis illos q̄ vos diligūt. q̄ vobis est gra. nam et pōres diligētes se diligūt Et si bēfacitis hijs q̄ vob bene faciūt q̄ vobis e gra. Siqđē pōres hoc faciūt Et si mutuū dederitis hijs a q̄bus speratis recipe. q̄ gra e vob. nā et pōres pōribus fenerant. vt recipiant equalia. Verūtn diligite inimicos vros et bēfacite et mutuū date nichil inde sperātes et erit merces vra multa et eritis filij altissimi. q⁹ ipse benignus e sup ingratos et malos. Estote ergo misericordes sicut et pr vester misericors est.

Crisi. Dixerat dns diligēdos ee inimicos. ne aut putares hyppolite ee dutū. estimās solū ad terrorē eos dixisse. adiuit rōnē dicēs. Si diligitis illos q̄ vos diligūt. q̄ vob est gra. plēs qđē causse sunt q̄ dilectiones cōstituūt. Dilectio vo spiritual⁹ vniuersas pcellit. nichil ei terrenū ea parit. nō vtilitas. nō bnficiū. nō natura. nō temp⁹ sz de celo descendit. Qđ aūt miraris si nō indiget. bnficio vt cōsistat. qn ner ex casu malo⁹ puerit⁹ patiq̄ qđē passus iniurias rupit fed⁹ amicos. coniux post iurgia viru reliquit. filius si longeuū videat grauat⁹. at paul⁹ ibat ad lapidātes bn factur⁹ eis moyses lapidat⁹ a iudeis et orat pr eis Venerem⁹ itaq̄ spirituales aminas. q⁹ sūt inso lubiles. Dn arguens volētes ingredi. subdit. Nā et pōres diligētes se diligūt. q̄si diceret. Quia volo vos hijs ampliꝰ aliqđ possidere. nō mouo amicos diligere. sz et ia inimicos. Dnfacientib⁹ etiā bnfacere cre est oīb⁹. Ostendit aūt se paru plus petere q̄ sit motus peccatorū q̄ bnfaciūt amicis. Dn sequit. Et si bnfacitis hijs q̄ vob bnfaciūt. q̄ vob est gra. siqdem et pōres hoc faciūt

Beda. Nō solū aūt dilectionē vel bnficiū pōres q̄si infructuosa redarguit sz etiā mutuū. Dn sequit. Et si mutuū dederitis hijs a q̄b⁹ speratis recipe q gra est vob. nā et pōres pōribus fenerātur. id est mutuāt. vt recipiāt equalia. Ambro. Iu tres aūt ptes phia sibi videt⁹ diuisisse institā

vnā in deū que pietas vocat. alterā in parētes vel reliquū gen hūanū. terīā in mortuos vt his exeq̄arū iura soluāt. at dñs legis oraculū ac philosophie fastigiū suppgressꝰ ī eos quoq; q̄ leserunt pietatis q̄q; correxit officiū. cū subdit. verūtū diligite īimicos vros. ¶ Cris. In q̄ plus tibi q̄ illi cōferes. ille enī diligit a cōseruo. tu vero effici eris filis deo. ē aūt maxīe vtutis. q̄n nocere volentes bñficijs cōplectim. vñ subdit. et bñfacite. sicut ēi fornace succensā aqua pcepta extinguit. sic irā rō cū lenitate. qđ ēi est aqua ignī hoc ē we hūlitas et māsuetudo. et sicut nō extinguit ignis p ignē sic nec ira p irā mitigat. ¶ Greg. nisc. Debet aūt homo vitare dānosam solicitudinē. ne q̄rat ab inope diuinas augmēta eris. et auri metallos sterilīū exigens fructū. vñ subdit. Et mutuū date nichil sperātes. Maligna enī seno cogitatio. si quis appellet furtū set hominē nō peccabit. Nā qđ refert suffosso pariete quēq; ereptū possidere. an fenoris necessitate possidere illicita. ¶ Basi. Talis aūt auaricie modus tol os merito nūcupat in greco. a pariendo pt mali fecūditatē. Alia siquidē tractu tps adolescūt et pariūt. sz fenus statī cū ozit incipit pcreare. Aliū que ois pariūt ois a generatione desistūt. Sed nūm auaros cū tpe pgat. aīalia trāsferentia ptū ad pprios alūmnos ipa parere cessant. Es aūt auaros et supuenientia pcreat. et pcedentia renouat. nō attemptes igit mortifera beluā. Que nāq; vtilitas sinuetur hodierna paupies q̄ iterato irruet. augmēta ia meditare vñ restituas. vnde in tm multiplicabit census. vt tua ptim releuet egestatē. ptim integret capitale et insup pariat fenus. sz ais. Qualit q̄ victū acquirā. labora seruiendē mendax. Vnūq̄q; tolerabilis ē fenoris mutuo. Dicis aūt. Quonā est illud mutuū aut spes retributionis nō hec et. Cōsidera vtutē sermonis et mirabēris pretutē auctoris. Cū datur es pauperi diuine auctoritatis intuitu. idipm et mutuū est et donū. Donū q̄dē ob insperatā retributionē. at mutuū ob munificentiā dñi q̄ vice illi restituit. Unde seq̄t. Et erit merces vra multa. Nō vis ōipotentē tibi obligari ad restitutionē an quēq; opulentū. cui si fideiubeat acceptas deū aut ē pro paupib fideiubente repudias. ¶ Cris. Attende mutui naturā mirabilē. alius venit. et alius obligat se p debitū centuplū in pūi reddens. in futuro vero vtā et ētna. ¶ Ambro. Quāta nūc merces ēfilijs diuine misericordie cōfert. seq̄t. ei. Et eritis filij altissimi seqce ei. et mīam vt mereamur grāz. late patet benignitas dei sup ingratos pluit. malos fecūda nō negat terra. pcuentus seq̄t. q. ipe benignus est sup ingratos et malos. ¶ Beda. Dei ipa

lia bona largiendo vl celestia dona singulari grā inspirando. ¶ Ciril. Magnū est g̃ preconiū pietatis. Reddit ei hec vtus nos deo cōformes et q̄si q̄dā signa sublimis nature. nris imprimit aīabus. vñ seq̄t. Estote g̃ misericordes sicut et pr vr misericors est. ¶ Athana. Vt sz aspicientes bñficia ei. bona q̄ facim. nō hoīm sz ei intuitu faciam. q̄tinꝰ a deo nō ab hoīb̄z pmia cōsequam. Nolite iudicare et nō iudicabimī. Nolite cōdemnare et nō cōdēnabimī. Dimittite et dimittet vobis. Date et dabit vobis. mensurā bonā et conferta et coagitatam et superefluentē dabūt in sinū vestrū. Eadem enīm mēsura q̄ mensi fueritis remetiet vob. ¶ Ambro. Addidit dñs nō temere iudicandū ne tu cōsimꝰ ipse deluti in alterū cogaris ferre sententiā. vñ dicit. Nolite iudicare. ¶ Cris. Nō iudices pcedentes te. id ē qui discipul es magistrum. peccatoz inocentē. q̄s nō oportet īrepare sz monere. et caritatiue corrigere. nec eā iudicandū est īcertis et q̄busdā q̄ ner silitudinē hīt pcm. a q̄ nō sūt grauia siue pbita. ¶ Ciril. Sedat ergo hūc pessimā passionē nostrarū cōsciarū contēptu pximoꝝ. q̄mus enī decreat aliq̄s se circūspicere. et sedm deū cōuersari hoc nō faciūt. sz examinat aliena. Etsi videāt aliquos īfirmari tāq̄ pximoz passionū oblti faciūt hec detractionis materiā. ¶ Cris. Nec facile reperies quēq; patrēfamilias. neq; claustralē ex ptem huj erroris. Sūt aūt hec diabolice temptationis insidie. nā q̄ seuere disputat aliena. nūq̄ pximoz meatus mercbit venia. vñ seq̄t. Et nō iudicabimī. Simul ei pius et mitis reprimit pāoz timorē sic seuerꝰ et durus adimit ois iminubꝰ pximis. ¶ Greg. nisen. Nō igit arrimonia cū pcipitetis miseros sententiā ne silia panamī vocat ei iudiciū asperiorē dānationē. Uñ seq̄t. nolite cōdemnare et nō cōdēnabimī. nō enī iudiciū cū venia phibet. ¶ Beda. Breui aūt sententia cūcta q̄ de cōuersando cū inimicis mādauerat. cōprehendendo cōclusit dicēs. Dimittite et dimittetur vobis. Date et dabit vob. vbi dimittere nos iniurias et dare bñficia iubet. vt et nob pcta dimittant. et vitā det eternā. ¶ Ciril. Qđ aūt āplicā manu retōpensationē accipiem a deo q̄ largiflue donat diligē tibi eū. ostendit subdens. Mensurā bonā et coagitatam et superefluentē dabūt in sinū vrm. ¶ Theophi. q. d. sicut si furnū sine patate mensurare velles. conferres eā coagitares. et supefunderes habūde sic dñs mensurā magnā et supefluentē dabit in sinū vrm. ¶ Aug. de con. euā. Dicit aūt dabūt. q. p illoz merita ābus vel caliē aque frigide in nōe discipuli dederūt mercedē celestē recipere merebūt. seq̄t. Eadē quippe mensura qua mēsi fueritis remetiet vob. ¶ Basi. Qua enī mensura vnusq̄sq; vrm mensurat in bene opando aut pcando eade

vel ꝑmia vel penas ferret. ¶ Theo. Interrogabat aūt fortassis aliqs subtilꝫ. Si ei ſuperfluenter reddit. quo eadē eſt mēſura. Ad qd dicim⁹ q nō dixit in tanta mēſura remetiet. vob in eadem Qui ei bñfecit bñfiet ei. qd eſt remetiri eadem menſura. Sz ſuperfluentē menſurā dixit. quia multies bñfiet ei. ſic et in iudicando. Qui ei iudicat et deinde iudicat accipit eandē menſurā. ſcdz vo qd plus diiudicat. q. ſibi ſimilē iudicauit. h⁹ hoc ſuperfluens ē mēſura ¶ Ciril. Hoc eaā ſoluit aplꝰ dicēs. q parce ſeminat hoc ē modice et manu tenax parce et metet hoc ē copioſe nō. et qui ſeminat in bñdictiōibꝫ. in bñdictiōibꝫ et metet h⁹ eſt copioſe Di qs aūt nō habet. ſi nō faciat nō deliquit ꝓ eo ei qd habet acceptat. nō in eo q caret Dicebat aūt et illis ſilitudinē. nūqd poteſt cecus cecū ducere. nōne ambo i foueā cadūt. Nō eſt diſcipulus ſup magiſtrū. ꝑfectus aūt oīis erit ſi ſit ſicut magiſter ei⁹. Qd aūt vides feſtucā in oculo fratris tui. trabē aūt q in oculo tuo ē nō cōſideras Aut quo potes dicere frī tuo. frater ſine eiaā feſtucā de oculo tuo. ipſe in oculo tuo trabē nō videns hypocrita. Eice ꝑmū trabē de oculo tuo et tunc pſpicies vt educas feſtucā de oculo fra

¶ Ciril. Addidit dñs ꝑditis pabolā. ¶ tris tui valde neceſſariā. vñ dixit Dicebat aūt et illi ſſilitudine erāt ei ei⁹ diſcipuli futuri mūdi doctores vñ docebat eos ſcire viā cōuſationis honeſte q̄ſi illuſtratā mentē habētes duūo fulgore nec cecos ducerēt ideo ſubdidit. Nūqd pt cecus cecū ducere. nōne ābo in foueā cadūt. Etſi cōtingat aliquos hoc attingere vt eccl̄ē virtutē docēdi um vtute poſſideat. ſiſtant in menſura doctrīe et illoꝝ ſequat veſtigia. Vñ ſeqt. Nō eſt diſcipul⁹ ſup magiſtrū. ꝑfect⁹ aūt oīs erit ſz diſcipul⁹. ſi ſit ſicut magiſter ei⁹. vñ et paul⁹ dicit. Imitatores mei eſtote ſicut et ego xpi. Xpō ergo nō iudicante aut tu iudicas. neq ei venit iudicante mūdū ꝓ miſereri ¶ Theophi. Vel aliter ſi tu aliū iudicas. et ipe in eiſdē peccas. nōne aſſilaris ceco cecū ducēti quo eni ille a te ducet ad bonū. cū et tu pecces. Nō eſt ei diſcipul⁹ ſup magiſtrū. Di igit tu peccas q̄te magiſtrū et ductorē putas. vbi putas erit q̄ a te diſciplinat et ducit. ꝑfectus ei erit diſcipul⁹ ſi ſit ſicut magiſter ei⁹ ¶ Beda. Vel ſenſus hui⁹ ſentē cie pendet ex ſuppoſitis vbi danda elemoſina et iuria dimittenda ꝓpōit. Di te mōſtrat ira cōtra violentū et cōtra petentē auaritia retinuerit nūqd tua mente vinata vinū ei⁹ curare poteris Si eiaā magiſter xps q̄ ipſi deus potuit ſuas vlaſcuurias. maluit ꝓſecutores reddere mitiores eandem neceſſe ē q diſcipuli q̄ puri hoīes ſūt. regulā ꝑfectiōis ſeqnt. ¶ Aug⁹ de con euan. Vel q dixit. Nūqd pt cecus cecum ducere. ideo ſubiūxit vt nō

ſperaret a lentis ſe accepturos meſurā illā de qua dixit. dabūt in ſinū vr̄m. qm deamas dabāt eis. qs cecos dixit. q euāgeliū nō teneret vt illā remuneratōez p diſcipulos dñi poſt plebs ſcripet iā ſperare. qs imitatores ſuos volens oſtēdere addidit. Nō eſt diſcipul⁹ ſuper magiſtrū

¶ Theophi. Jndunt aūt dñs et aliā pabolā de eodē ſubdens. Qd aūt vides feſtucā id ē modicū cruminis i oculo frīs tui. trabē aūt q in oculo tuo ē. id ē peccatū tuū maximū nō conſideras

¶ Beda hoc aūt ad ſuppoſitē ſenſū reſpicit. vbi eaā a cecō duci. id ē peccante a prāte caſtigari nō poſſe ꝓmonuit. Vñ dixit. Aut quo potes dicē fratri tuo frī ſine eiaā feſtucā de oculo tuo. ipe i oculo tuo trabē nō videns ¶ Ciril. q. d. Qui gub⁹ obnoxi⁹ eſt pcīs. q trabē vocat. q̄lit dānat eū q paruū vel q̄ſq nil mali cōmiſit. hoc ei feſtuca ſignificat ¶ Theo. Cōuenit aūt hoc oīb⁹ et maxīe doctorib⁹ q ſubditos cū minima pcīa puniūt. ꝑpa ipunita relinquūt. ꝓpt hoc eos dñs hypocritas vocat. q ex hoc alios pcīa iudicāt. vt iuſti videāt vñ ſeqt. Hypocrita eice ꝑmū trabē de oculo tuo et tūc pſpicies vt educas feſtucā de oculo frīs tui ¶ Ciril. Videlic⁹ tempꝰ ꝑmū mundū oſtendas a magnus pcīs. cōſequēt cōſules ꝓximo. modica cōfitēti

¶ Baſil⁹ Videt. eū reuera cognitio ſuipſius ſuiſſimū oīm. neq ei ſolus oculus exteriora videt ſuipſe viſu nō vtit. ſz et ipſe nr̄ intellect⁹ aū alienum velociter cōiectat peccatū. Lentus ē ergo ꝓpriorꝫ prepnonē defectuū.

Non eſt eni arbor bona q̄ faciat fructus malos. neq arbor mala faciens fructū bonū. vna q̄q eni arbor de fructu ſuo cognoſcit. neq ex ſpinis colligūt ficus. neq de rubo vindemiant uuā. Bonus homo de bono theſauro cordis ſui ꝓfert bonū et malus homo de malo theſauro ꝓfert malū. Ex habūdantia enī cordis os loquitur.

¶ Beda. Cōtra hypocritā que reperat dñs exeqt dicens Nō eſt ei arbor bona q̄ faciat fructꝰ malos. neq arbor mala faciēs fructū bonū. q. d. ſi vera et nō ficta vis habere uſtinā. q vobis oſtētus. etiā facto cōpenſa. q. et ſi ſe bonū fingat hypocrita. nō eſt bonꝰ q̄ faciat opa mala. etſi reprehendat in ſontē. nō ideo malus ē q̄ faciat opa bona. ¶ Cirus Hoc aūt audiēs nō ſumas inde fauorē tibi ineptē. naturaliter eni arbor monetur. tu vero libero arbitrio fūgeris Et ōnis arbor ſterilis ad aliqd ordinata ē. tu vero factus es. ad opa vtutū ¶ Theophi. Abbas nō q̄ ꝓhibeam ſz ꝓhibita mali excludit. Cū eni mala ſit nō poteſt fructꝰ bonos ꝓducere. in vtute vero cōuerſa fructificat. Qd aūt ē arboribꝫ natura hoc ē nobis affectio. etſi ergo arbor mala nō poteſt fructū bonū ꝓducere potenit tū ¶ Criſ Quāus aūt fructus cauſetur ex

arbore. fiant tñ notiã arboris eo q̃ arboris distinctio ꝑ fructũ appꝫet. vñ sequit. vnaq̃q; ei arbor de fructu suo cognoscit. ℣ Cyril. Sed et vita mortũ vnusquisq; ꝙ erit significatiua neq; ei extrinsecus ornamẽtis et fictis humilitatib; vere humilit felicitatis. apprehendit deor sz et ex his q̃libꝫ opat. cui rei exẽplũ ponẽs subdit. neq; ei de spinis colligũt ficus. ℣ Ambro. In spinis istius mũdi ficꝫ illa reperiri nõ potest que fecũdis fructib; melior nõ est bone spes resurrectiõis aptat. vel q̃a vt legisti ficus dederũt grossos suos. q̃ maturꝫ et caduꝫ et mutilis in synagoga fructꝫ aũ ꝓfert vel ꝙ ĩmatura nũa vita ẽ in corpe matura in resurrectiõe. et ideo ꝓcul a nob debem; seculares solicitudines abdicare q̃ mordẽt animũ mentẽq; adurũt. vt maturos fructꝫ culture diligentius possim; adipisci. hoc ꝙ ad mũdũ et resurrectionẽ. alterũ ad aiaz et corpus refert. cui subdit. neq; de rubo vindemiãt vuã. vel ꝙ nẽo primis fructũ acquirit aũe sue. q̃ sicut vua proxia terris corrũpit in supioꝛib; maturat. vel ꝙ nemo ꝑt dñationẽ carnis euadere. nisi quẽ xps redemerit q̃ sicut vua pependit in ligno. ℣ Beda. Vel spinas et rubũ seculi curas et pũctiones puto ee vitioz. ficus vo et vuã nouã cõuersatiõis in feruorẽ dilectiõis. nõ aũt de spinis ficus neq; vua de rubo colligit. ꝙ mens adhuc veteris hois cõsuetudine depressa similare potest. sz fructus nouꝫ hois ferre nõ potest. Sed ſciendũ ꝙ sicut fera palmes sepi inuoluꝫ recũbit. portansq; fructũ spina nõ suũ vsib; seruat humanus. sit dicta vel acta maloz si q̃n prosũt bonis. nõ hoc ꝑ se fiunt mali sed fit de illis dei consilio. ℣ Cyril. Postq̃ aũt ostendit ꝙ ex opib; potest discerni homo bonꝫ et malus. sicut ex fructib; arbor. nũc idem ostendit per aliud signũ dicens. Bonꝫ hõ de bono thesauro cordis sui ꝓfert bonũ. et malus homo de malo thesauro ꝓfert malũ. ℣ Beda. Idem ẽ thesaurꝫ cordis qd radix ẽ arboris. Qui ergo in corde thesaurũ patientie ꝓfectiq; habet amoris optimos fructus effundens diligit inimicũ ꝛc. facit q̃ sup̃ edocuit. at qui thesaurũ nequã corde seruat. cõtraria facit. ℣ Basili. Verbi etiã conditio cor a q̃ prefluit manifestat. euidẽt ostendẽs dispositionẽ ꝓcordioz nroz. Dñs seqt. Ex habũdantia enim cordis os loqt. ℣ Chris. Naturalis ei cõsequẽtia ẽ. vt cũ intus abũdãt nequa effluãt oreteno; vba neq;. vñ cũ audieris hoiẽ ihonesta ꝓferentẽ. nõ tantũ in eo putes latere malignã q̃ta vbis exprimut. Sed cõiecta fontẽ vino esse vberiorẽ. ℣ Beda. Per oris etiã locutionẽ dñs vniuersa q̃ dictu vel factu vel cogitatu de corde ꝓferim; insinuat. Moris ẽ enim scripturaz verba ꝓ rebus ponere.

Quid aũt vocatis me dñe dñe et nõ facitis

q̃ dico. Omis qui venit ad me et audit sermones meos et facit eos. ostendã vobis cui similis sit. Similis est hoi edificãti domũ. q̃ fodit in altũ et posuit fundamẽta supra petrã. Inundatione aũt facta illisus est fluminẽ domui illi et nõ potuit eã mouere. Fundata enim erat sup petrã. Qui aũt audiuit et nõ facit similis est hoi edificãti domũ suã sup terrã sine fundamẽto. in quã illisus ẽ fluminis et continuo cecidit et facta ẽ ruina domꝰ illius. ℣ Beda. Ne alioꝛ sibi frustra blandiret ℣ magna ex eo ꝙ dictũ est. Ex habũdantia cordis os loquitur. ostendit vba solũ et nõ magis opa veri xpiani q̃rantur. Cõsequẽt dñs adiũgit. Qd aũt vocatis me dñe dñe et nõ facitis q̃ dico. qi dicat. qd folia recte cõfessionis vos germinare iactatis. q̃ nullos opis boni fructꝫ ostenditis. ℣ Cyril. Cõuenit aũt soli supme omiũ nature dnationis et nomẽ et res. ℣ Athana. Non ẽ ergo hoc vbũ hois sz dei. ostendentis ꝓpriũ ortũ a ꝑre. dñs enim est qui natus ẽ a solo dño. nõ timeas aũt dualitatẽ. nõ enim sꝰ naturã sepant. ℣ Cyril. Que aũt sit vtilitas in mãdatoz obseruatione. qd ve dãnũ afferre possit ex inobedientia. ostendit subdens. Omis q̃ venit ad me et audit sermones meos et facit eos ostendã vob cui similis sit. Similis ẽ hoi edificãti domũ q̃ fodit i altũ q̃ preceptis humilitatis terrena opa de cordib; fidelium eruit. ne ꝓpter cõmodũ tpale seruãt deo. ℣ Basili. Ponere aũt fundamentũ supra petrã. hoc ẽ immuti fidei xpi vt imobil ꝑseueret in aduersis siue humanis siue diuinis accidãtibus. ℣ Beda. Vel fundamẽtũ dominꝰ ipa q̃ intẽtio bone cõuersationis q̃ perfectꝰ vbi auditoꝛ in adiplendis xpi mandatis fit inuiter inserit. ℣ Ambro. Vel oĩm fundamẽtũ decet ee virtutũ obedientiã celestiũ preceptoꝛũ. ꝑ quã dominꝰ habitet nr̃a nõ in ꝑfluuio voluptatũ. nõ negligẽs spiritual' munus. nõ ymbre mũdano. nõ hereticoz possit nebulosis disputationib; cõmouere. Dñs seqt. Inundatione aũt facta illisus est fluminẽ domui illi. et nõ potuit eã mouere. ℣ Beda. Inundatio tribꝰ modis fit. vel imundoz spirituũ. vl iprobor hoim vl ipa mentis aut carnis inquietudie. et q̃ntũ ꝓpriis viribꝰ hoies fidũt inclinant. Quantũ vero iunctissime illi petre adherent. eã labefactari nequeũt. ℣ Chris. Ostendit eã nob dñs q̃ nulla parit fides vtilitatẽ. si feda sit cõuersatio. Dñs sequit. Qui aũt audit et nõ facit. similis ẽ hoi edificãti domũ suã sup terrã sine fundamẽto. ℣ Beda. Dominꝰ diaboli mũdi q̃ maligno positus ẽ. que sup terrã edificant. q̃ obsequẽtes sibi de celis ad terrena detrahut. sine fundamẽto edificat. q̃ one primũ fundamentũ nõ habet. q̃ nõ ex ꝓpria natura subsistit. Malũ quippe sine substãria ẽ. qd tñ qdaũ in boni natura conualescit. Qua vero a fundo

* et posuit fundamẽtũ sup petrã. ℣ Beda. petra aũt xps q̃ fodit in altũ

dicat fundamentū ¶ Possumꝰ enā fundamentū p fundo positū non iconuenient⁹ attpe. sicut qui in puteo mergit⁹. puteꝰ fundo retinet⁹. sic aīa corruens qsi in quoda fundi loco cōsistit. si se i aliqua pīa mensura cōtinet. ¶ cū pīo in quo labit⁹ nō potest ee contenta dū quotidie ad dete riora decidit⁹. qsi in puteo i quo cecidit. fundū nō inuenit quo figat⁹. ¶ Ingruente aūt qlibet tp tatiōe et vere mali et vite boni peiores fiūt donec ad extremū ꝓpetuā labāt⁹ in penā. ¶ Vñ seqt⁹. ¶ In quā illusus ē fluuiꝰ et cōtinuo cecidit. et facta ē ruina domꝰ illiꝰ magna. ¶ Potest enā p ꝓpetū fluminis extreme iudicij discrimē intelligi. quāꝫ vira ꝫ domo cōsumata ibūt impij in supplicū eternū iusti aūt in vitā eternā. ¶ Cyril. Vel sup terram sine fundamēto edificat. qui sup harenā dubietatis q sīdm opinionē est ponit fundamētū spiritalis fabrice. qđ pena stille tēptationū dissipatū. ¶ Aug⁹. de con. euā. ¶ Hūc aūt sermonē dū plureꝫ fur exorsus ē lucas sicut et matheꝰ. vteroꝫ ei dixit beatu paupes. deinde multa q sequūt⁹. in vtriusꝫ narratiōe silia sūt. et ad extremū sermōis ipsa cōclusio prorsus eadē reperit⁹. sꝫ de hoīe q edificat sup petrā et sup harenā. posset ergo facillime credi. eundē lucas dñi interposuisse sermonē. alios tñ pretermisisse sentētias quas matheꝰ posuit. ¶ Nec alias posuisse quas matheꝰ nō dixit. nisi moueret q matheꝰ in monte dixit habitū sermonē a dño sedente. lucas in loco cāpestre a dño stante. nō tñ istos duos sermones lōga tpis distantia sepetari ꝓbabilit⁹ credit⁹. q et ante et postea q̄dam silia vl eadē ambo narrauit quāꝫ illud possit. ocurrere i aliqua excellētiori parte mōtis. ꝓmo cū solus discipulis fuisse dīm. qñ ex eis illos elegit. deinde cū eis descendisse de mōte. sꝫ de ipa mōtis celsitudine. in cāpestrē locū. id ē in aliquā equitatē que in latere mōtis erat et multos turbas capere poterat. atq; ibi stetisse donec ad eū turbe cōgregarent⁹. ac postea cū sedisset. accepisse q̄nāꝫ discipulos suos atq; illos ceteros cū turbis presentib⁹ vnū habuisse sermonē.

Capitulū .vj.

Quom aūt ipleuit oīa vba sua i aures plebis. intrauit in capharnaū. centurionis aūt cuiusdā serui⁹ male habens erat moriturꝰ. qui illi erat pcharus. Et cū audisset de ihu. misit ad eū seniores iudeoꝝ. rogans eū vt veniret et saluaret seruū eius. Illi aūt cū venissent ad ihm rogabāt eū sollicite dicētes ei q̄ dignꝰ est vt hoc illi prestes. diligit enī gentē nrām et synagogā ipse edificauit nob. Ihs autē ibat cū illis. et cū iam nō lōge eet a domo misit ad eū centurio amicos dicēs. Dñe noli vexari. nō enī dignꝰ sū vt sub tectū meū intres. propter qđ et meipm nō sū dignū arbitratꝰ

vt veniā ad te. sed tm̄ vbo et sanabit⁹ puer meus. Nam et ego homo sū sub potestate cōstitut⁹. habēs sub me milites et dico huic vade et vadit. et alio veni et venit. et seruo meo fac hoc et facit. q audito ihs miratus est et cōuersus sequētib⁹ se dixit turbis. Amē dico vob. nec i israel tantā fidē inueni. Et reuersi qui missi fuerant domū. inuenerūt seruū q̄ langruerat sanū.

¶ Titus. Cū pfectoribꝫ documētis suos referssꝫ discipulos. vadit capharnaū ibi prodigiosa operaturꝰ. vñ dixit⁹. Cū aūt ipleuisset oīa verba sua i aures pleb intrauit i capharnaū. ¶ Aug⁹ de con. euā. Hoc itelligendū est. q̄ nō aīq; hec verba terminasset. ītrauit. sꝫ nō esse expressū post qntū tpis interuallū cū istos sermones terminasset. intrauerit capharnaū. ipo quippe interuallo leprosus ille mundat⁹ ē quē suo loco matheꝰ interposuit. ¶ Ambro. Pulchre aūt vbi pcepta cōpleuit. forma docetur suos pceptoꝝ exequi. Nam stati gentil⁹ centuriōis seruꝰ dño curandꝰ offertur. Vnde seqt⁹. Centurio aūt cuiusdā seruꝰ male hns erat moriturꝰ q illi erat pnosius q moriturū dixerit. euāgelista nō fefellit. moriturꝰ ei erat. nisi fuisset sanat⁹ a xpo. ¶ Eusebi⁹. Petrus siqdē ibi erat. iste centurio. et militib⁹ romanis pfect⁹. Nam vo spenalis seruēs eius domi laqueans iacebat. Considerās quales saluator ergā ceteros ciues agebat. sanando languidos. et mirās. q nō sīdm vires humanas hec agebāt⁹ miracula. mittit ad eū vt ad deū. Nō habito respectu ad aureos organū. Quo cū hoib⁹ cōuersabat⁹. Vñ seqt⁹. Et cū audisset de ihu misit ad eū seniores iudeoꝝ. rogans eū vt veniret. et saluaret seruū eius. ¶ Aug⁹. de con. euā. Quo ergo verū erit qđ matheꝰ narrat accessit ad eū q̄dā centurio cū ipse nō accesserit. vbi diligēter aduertētes itelligam⁹ matheū nō deseruisse vsitatū modū loquēdi. Dicit ei ipsa p uentio vsitate dict⁹. p alios fieri q̄ tomagis accessus p alios fieri potest. Nō g̃ absurde matheus p alios facto accessu centuriōis ad dīm cōpendio dicere voluit ipm potius accessisse ad xpm q̄ illos p quos vba sua misit. qa q magis credidit. eo magis accessit. ¶ Crisp. Qualiter enā matheꝰ dicat. q ipe dixit. Nō sū dignꝰ vt intres sub tectū meū. Lucas aūt hec dicit. qm̄ rogat. vt veniat. Dicit⁹ m̄ indet⁹. q lucas significat nobis iudaicas blādicias credibile ei est vt cū vellet abire centurio. retineret⁹ a iudeis blādientib⁹ et dicētib⁹. q nos eūtes ducemꝰ eū. Vñ et eoꝝ pces adulatiōib⁹ plene fuit. seqt⁹ enī. Et illi cū venissent ad ihm. rogabāt eū sollicite dicētes. q̄ dignꝰ ē vt hoc illi ꝓstes diligit ei gentē nrām. et synagogā ipe edificauit nob. decebat siqdē ipos dicere. qm̄ ipse volebat venire et supplicare. nos aūt detinuim⁹ talam

tate videntes et audauer qd in domo narebat. aut
pmere fidei eius imensitate. sz nolebat ppt iudia
fide viri detegere ne magnis aliqs ee videret. cui
pres porrigut. qp aut matheus significat ipm isra
helita no esse. Lucas vero dicit. qm edificauit si
nagoga. no est cotraria. Potuit ei et iudeus non
ee. et sinagoga costruxisse. Beda. In hoc aut
ostenditur qz sicut nos ecclesia. sic etia illi sina
goga no conuentu solumodo fideliu. sz etia lo
cu q coueiebat sunt soliti appellare. Eusebius
et seniores qdem iudeoz pmodius suptibus ad
opus sinagoge datis gram posuit. sz dns ppter no
bor sz p maiori volens sz gnare credulitate
in cuius mortalibus p sua vtute semetipsu ex
hibuit. Vn seqt. Ihs aut ibat cu illis. Ambro.
Qd utiqz no ideo faciebat qz absens curare no
poterat. sz vt forma tibi daret humilitatis imi
tande. ad regulu filiu noluit pgere ne videret
magis diuinys detulisse hoc ipe prexit. ne videret
in centuriois famulo condimone despexisse seruile
centurio vero militari tumore deposito reuerentia
sumit. et ad fide familis et ad honorificentia promptus
Vn seqt. Et cu longe eet a domo. misit ad ei cen
turio amicos dices. dne noli vexari. no ei hois
sz dei potestate cogent dari a xpo hoibus sanitate
iudei quide dignitate eius ptenderat. Iste vero i
dignu se asseruit. no solu hnsicy. sz etia suscepti
onis dni. no ei dignus su vt sub tectu meu intres.
Crisp. Postq ei liberatus e a iudeoz tedio. tunc
mittit dicens ne putes p tedio me no venisse. sed
indignu reputaui te domi recipe. Ambro. Bene
aut lucas in omnibus amicos dicit ee a centurioe
tis missos. ne pprias sua. et gnare dni verecundia
videret. et officio puocasse. Vn seqt. ppter qd et me
ipsu no su dignu arbitratus. vt venire ad te. sz dic
tis vbo. et sanabit puer meus. Crisp. Vbi attende
centurione debita opinione habente de dno. no
eni dixit. ora sz tntmodo iube dubitans ne se huili
ando reuereret. subdit. Nam et ego ho su sub pote
state constitutus habens sub me milites. et dico huic
vade. et vadit. et alio veni. et venit. et seruo meo
fac hoc. et facit. Beda. Hoies se vt potestati vel
tribuni vel psidis subditu dicit. ipe aute tm mi
noribus vt subaudiat ei multomagis q deus sit.
no p aductu tm corpis. sz p angelos misteria pos
se implere. qd vellet. repellende ei erat vel infir
mitates corpoz vel fortitudines contrarie. et ver
bo dni et mysteriis angeloz. Crisp. Est aut hic
notandu. qp hoc vbu fac iperiu designat dictum
seruo ob hoc deus cu hoiem vellet creare. no aut
mugeito fac hoies. sz faciamus hoies. vt p formam
consensus verboz declararet equipannam. Quia
ergo i xpo considerabat excellentia dni. ob hoc aut
dic verbo. na et ego dico seruo meo et cetera. Xps
aut no eu reprehendit. sz eius intentione roborauit

vn seqt. Quo audito ihs miratus e. Beda. Hoc
ihs in illo fecerat ipsa fide nisi ille q admirabatur.
sed et si alius ea fecisset. qd miraret. q ps erat.
qp ergo mirat dns nob mirandu ee significat. oes
eni tales motus cu de deo dicut. no pturbati ai
signa sut. sz docentis magistri. Crisp. Ut aute
liqueat tibi qp dns hoc ideo dixit vt alios instruat
prudent ei euangelista hoc aperiens subdit. Ame
dico vob. nec in israhel tanta fide inuei. Ambro.
Et qde si scripturas legas. In nullo tanta fide inueni i
israhel. simplex intellectu et familis e. Si vero mixta
gentes nec i israhel tanta fide inuenu. fides huius
modi etia electoribus et deu videntibus anfert tur.
Beda. Ho aut de oibus retro patriarchis et prophetis
sz de pntis eum loquit. hoibus. Quibus ideo centurionis
fides anfert. qz illi legis prophetarumq monitis e
docti. hic aut nemine docente spote credidit.
Ambro. Obstat aut fides dni. et seruu sanitas ro
borat. Vn seqt. Et reuersi q missi fuerat domu
inuenerut seruu qui languerat sanu. Potest q
meritu dni. et famulis suffragari. no solu fidei
merito. sz et studio disciplinae. Beda. Plenius
aut hec explicat matheus. qp dicete dno centurio
nu. Vade sicut credidisti fiat tibi. sanatus sit puer
ex illa hora. sz beato luce morose que plene vi
dent ab alys euangelistis exposita abbreuiare. vel
etia de industria pretere. q vero ab eis omissa
vel breuit cognouerit tacita. diluendare soleri
Ambro. Quisquis aut seruo centurionis ppter na
tionu qui mundane seruitutis vinculis tenebat
eger letalibus passionibus bnigno dni sanandus ex
primit. Beda. Centurio aut cuius fides israhel
pfert. electos egentibus ostendit. q quasi centena
rio milite stipati vtutu spiritaliu sut pfectioe
sublimes. Numerus ei centenarius q de lena tnsfer
tur ad dexteram in celis vite significatioe ponit so
lent. Tales q p hoc necesse e dno supplicet q
adhuc spu seruitutis premunt. Nos aut q de gen
tibus credimus. no ipsi ad dnm venire possumus que
in carne videre no valemus. sz ad eu amedere de
bemus p fide. Seniores aut iudeoz mittere. hoc
est sumos ecclie viros q nos ad dnm presentent
supplicter obsecrando patronos aquirere. q nobis
testimoniu reddetes q ecclesia edificare aute
p nris primis uterredat. Pulchre aut dicit. qz ihs
no longe erat a domo qz ppe timetes eu salua
re ipsius. Et q naturali lege recte vtit. q bona
q nouit opat. eo illi q bonus e. approbat. Ambro.
No vult aut ihm vexari centurio. qz que iudeoz
pls crucifixit inuolatu ab iuria manere desi
derat pls nationu. et qd ad mysteriu spectat
vidit i pectora adhuc gentiliu no esse penetra
bile xpm. Beda. Milites aut et seruu q cen
turioni obediut. vtutes sut naturales. quaz
copia multi ad dnm venientes defecerut seru.

¶ Theo vel aliter. Centurio ē intellectus q̄ multoz̄ i multa pricps exstit. dū multas in hac vita res habet. Habet aūt seruū infirmū irrationabilē aīe partē. irasibilē et cōupiscibilē dico. Et mittit ad ihesū mediatores iudeos id ē cōfessiōis cogitationes et ūba. et cōfestim suscipit seruū sanū.

Et factū est deinceps ibat in ciuitatē q̄ vocat naym. et ibāt cū illo discipuli ei⁹ et turba copiosa. Cū aūt approp̄iaret portę ciuitatis ecce defunctus efferebatur filius unig̃ matris suę. et hęc vidua erat. et turba ciuitatis multa cū illa. Quā cū vidisset dns mīa motus sup eā dixit illi. noli flere. et accessit et tetigit loculū. hi aūt q̄ portabāt steterūt. et ait. adolescens tibi dico surge. Et resedit q̄ erat mortuus. et cepit loqui. Et dedit illū matri suę. Accepit aūt oēs timor. et magnificabāt deū dicentes. quia ꝓpheta magnus surrexit i nobis. et q̄. deus visitauit plebē suā. Et exiit hic sermo in vniūsā iudeā de illo et in oēm circa regionē.

¶ Cyril. Miua dns miris ānectit. et sup quidē alter sit⁹ occurrit. hic vero nō vocat⁹ accedit. Vñ seq̄t dicit. Et factū est deinceps ibat i ciuitatē q̄ vocat naym. ¶ Beda. Naym ē ciuitas galilee i fēdo miliario mōtis thabor. diuino aūt nutu multa turba dnm comitat⁹ ut multi essent tanti miraculi testes. Vñ seq̄t. Et ibāt cū illo discipuli ei⁹ et turba copiosa. ¶ Greg nisen. resurrectiōis aūt experimētū nō ita verbis sicut opib⁹ a saluatore didicimus q̄ ab inferioribus ichoam⁹ ops miraculi. fidē nr̄az assuefacit ad maiora. ꝓmo quidē in egritudie desperata seruū centurionis. resurrectiōis incepit potestatē. post hec altioꝛ ꝓtate dant hoies ad fidē resurrectionis. dū suscitauit filiū vidue q̄ ferebat⁹ ad monumētū. Vnde seq̄t. Cui aūt appropiquaret porte ciuitatis ecce defunct⁹ efferebat⁹ filius unig̃ matris suę. Diceret ei aliq̄s de puero centurionis q̄ mortuus non erat. ut ut temeraria lingua cōpesceret. ia defuncto iuueni xp̄m obuiare fatet⁹ unico filio vidue. Illa seq̄t. Et hęc vidua erat. et turba ciuitatis multa cū illa. Et iūne mole breuib⁹ vbis explicuit. Mater vidua erat. et nō sperabat ulteriꝰ filios ꝓcreare. nō habebat in quē aspectū dirigeret. unice defuncti hui⁹ solū lactauerat. solus aderat alacritatis causa i domo q̄ d mīi dulce ac piosū hui⁹ solus exhiberat.

¶ Cyril. Apiserada passio et ad fletū et lacrimas potens ꝓuocare. Vñ seq̄t. Quā cū vidisset dns mīa motus sup eā dixit illi. noli flere. ¶ Beda. Quasi diceret desiste ipsi mortuū flere. quē mox viuū resurgere videbis. ¶ Cyril. Jubēs aūt cessare a lacrimis. quō cōsolat mestos. monet nos ꝓsentib⁹ defunctis cōsolationē ꝑcipe resurrectionē sperates. Tenet aūt feretrū vitā obuians morti. Vñ seq̄t. Et accessit et tetigit loculū. hi aūt q̄ portabāt steterūt. ¶ Cyril.

Ideo aūt nō solo verbo fecit miraculū. sz et feretrū tangit. ut cognoscas efficax esse sacrū xp̄i corp⁹ ad humanā salutē. Est ei corpus vite et caro vbi oīpotentis aug hab̄et vtutē sicut ei ferrū aduūctū igni ꝑficit opus ignis. sic postq̄ caro vnita ē vbo qđ vult efficat oia. ipa quoq̄ facta ē vnus ficut una et mortuus. ¶ Titus. Nō aūt saluator silis ē helie deflenti filiū sarapt̄ene. nec q̄lis heliseus q̄ ꝑ seruū corp⁹ applicuit corpi defuncti. nec q̄lis ē petr⁹ q̄ protinus orauit. Hz ipse q̄ nō ennia velut encia vocat. qui mortuos vt vnos alloq̄ potest. Vñ sequit. Et ait adolescēs tibi dico surge. ¶ Greg nisen. Cui dixit adolescentē florentis significauit tp̄is hor̄a. p̄ma ꝓducentē lanugine. q̄ pauloante multebris erat materno⁹ oculoꝛ aspectu. Jam aspiras ad temp⁹ sponsalii virga grauis. sustressi onus tam⁹ baculus senectutis. ¶ Titus. Incontanter aūt erectus ē cui sūt mandata directa. Diuina ei potestas ē irrefragabilis. nulla mora nulla oratiōnū instantia. Vñ seq̄t. Et resedit q̄ erat mortuus. et cepit loqui. et dedit illū mīi sue. Indigna sūt hec vere resurrectiōis. Corp⁹ enī ex anime loqui nō potest. Nec reportassz mulier ad domū defunctū filiū inanimatū. ¶ Beda. Pulchre aūt euāgelista dnm p̄mus mīa motu esse sup matre. ar si filiū resuscitare festat. ut i vno nob⁹ exēplū imitande pietatis ostenderet. et i altero fidē mirande potestatis astrueret. Vñ seq̄t. Cepit aūt oēs timor et magnificabāt deū dicentes. q̄. ꝓpheta magn⁹ surrexit in nob. et q̄. deus visitauit plebē suā. ¶ Cyril. Hoc magnū fuit i ꝓpl⁹ insensibili et ingrato. Post modicū ei. nec ꝓphetā n̄ ad vtilitatē ꝓpli ꝓcedere ipsū estimauit. Nemine aūt habitanciū iudeā hoc miraculū latuit. Vñ sequit. Et exiit sermo in vniūsā iudeā et in oēm circa regionē. ¶ Ambro. Idoneū aūt est dicere q̄ septē resurrectiōes ante dnicā narrant. q̄rū prima ē filij sarapt̄ene. secūda filij sunamitis. Tertia q̄ facta ē in reliquijs heliseī. quarta q̄ facta ē in naym. Quinta filie archisinagogi. sexta lazari. Septima in xp̄i passione. multa nāq̄ corpa scōz surrexerūt. Octaua ē xp̄i q̄ expers mortis remānsit ulteriꝰ i signū q̄ cōis resurrectio q̄ morte futura ē in octaua etate. nō tolletur morte. sz indissolubilis ꝑmanebit. ¶ Beda. Defunct⁹ aūt q̄ extra portā ciuitatis multis ē intuentib⁹ elatus significat hominē letali funere aiminatū sepolcratū. et aīe morte nō corporis adhuc tubili tegente. Sed ad multoꝛū notitiā per locutiōis operisue indicium quasi p ciuitatis hostia ꝓpalantē. Portā ei ciuitatis puto aliquē de sensib⁹ ee corpalib⁹ q̄ bn̄ filius unig̃ matris sue fuisse ꝓhibetur. q̄ vna ē ex multis ꝑsonis collecta nr̄ ecclia viduā aūt ee ecclesiā omnis aīa q̄ se dn̄i morte redemtā meminit agnoscat. ¶ Ambro. Jam ei viduā ꝓlixū turba cir

cūseptā plus video ee q̄ femina q̄ resurrectioē vni
ri adolescēs filij a pompa funeris reuocat ad
vitā suā cōtemplatōe lacrimarū. q̄ flere phibet
eū. tm resurrectio debebat. ℣ Beda. Vel nouati
dogma cōfūdit. q̄ dū penitentiā mūdanone eua
cuare conat. mrem ecclīam de natoꝝ suoꝝ spūa
li extīctione plorante spe vite reddende negat
cōsolari debere ℣ Ambro. Jhs aūt mortuꝰ i loco
lo materialibꝰ q̄uoꝝ ad sepulchrū ferebat clemē
tis. sz spē resurgendi habebat. q̄ ferebat i ligno.
qđ et si nobis ante nō pderat. tm postea q̄ xps
id tetigit. pficere cepit ad vitā vt eet idemo salu
tē pplō p crucis patibulū refundendā. Jn secreto
eū iacentꝰ exanimes. cū vel ignis i medie cupi
ditatis exestuet vel frigidꝰ humoꝝ exundat et pi
gra q̄dā corpis habitudine vigoꝝ hebetet. aiōꝝ
℣ Beda Vel loculꝰ in q̄ mortuꝰ effert. male se
cura desperati corpis cōscientia ē Qui vero sepe
liendū portāt vel īmūda desideria vel blādimen
ta sūt sociꝝ. q̄ dño loculū tāgente steterūt. q̄
supni formidine mdiaꝰ tacta cōscientia carna
les sepe voluptates et īiuste laudātes cohercēs ad
se reuertit. vocāteq̄ ad fidē vitā reddet saluato
ri ℣ Ambro Si q̄ graue pēm ē. qđ penitentie
tue lacrimis ipse lauare nō possis. fleat pro te
mater ecclia. assistat et turba iā resurgens a
funere. et īpiens alia vita loqui timebūt ōnes
vniꝰ ei exēplo oēs corrigūt. laudabūt enā deū.
q̄ tanta nobis remedia vitande mōtis īdulsit.
℣ Beda. Visitauit aūt deꝰ plebem suā nō solū
semel vbū suū incorporādo. sz sp in corda mitte
do ℣ Theoph. Viduā enā potes itelligere aūz
viru amittentē id ē diuinū sermonē. filiꝰ ei est
intellectꝰ q̄ extra ciuitatē effert mortuū loculꝰ
eiꝰ est. corpus eiꝰ qđ quidē dixerūt ee p sepulchrū
Tangens aūt eū dns. eleuat ipsū. iuuenescere eū
faciens. q̄ surgens a pīncipio incipit loqui. et alios
edocere. Non ei ei prius credere.

Et nūciauerūt iohānī discipuli eiꝰ de oībꝰ hys
Et cōuocauit duos discipulos iohes et misit eos
ad ihm dicēs. Tu es q̄ venturꝰ es. an aliū expec
tamꝰ Cū aūt venissent ad eū viri. dixerūt. Jo
hānes baptista misit nos ad te dicens Tu es
qui venturꝰ es. an aliū expectamꝰ In ipsa aūt
hora curauit multos a languoribꝰ et pla
gis et spiritibꝰ malis. et cecis multis donauit
visū Et respōdens dixit illis Euntes renūciate
iohānī q̄ audistis et vidistis. q̄ cēci vident
claudi ābulāt leprosi mūdāntur. surdi audi
unt mortui resurgūt pauperes euāgelizāt.
Et beatꝰ ē qui nō fuerit scandalizatꝰ i me.
℣ Cirill alexandrinū. qđ oēs inhabitātes nudeā et gali
lea fuerāt. referūt sēo baptiste q̄dā ex eiꝰ discipu
lis. vñ sequt. Et nūciauerūt iohānī discipuli eiꝰ de
oībꝰ hys ℣ Beda. Nō simplīa corde vt opinoꝝ. sed
iudea stimulāte Nā et alibi cōquerūt dicētes.
Rabbi. q̄ erat tenū trans iordanē. cui hic baptizat
et oēs veniūt ad eū ℣ Chrisꝰ Eūt aūt magis ad eum
erigim. cū imbuit necessitas. Et ideo iohes detru
sus i carcerē qm magis discipuli eiꝰ dirigebāt ihm
tū mittit eos ad xpm. sequt enī. Et cōuocauit du
os discipulos iohes et misit eos ad ihm dicēs Tu es
q̄ venturꝰ es an aliū expectamꝰ ℣ Beda. Nō aut tu
es q̄ venisti. sz tu es q̄ venturꝰ es Et est sensus. q̄a
da mihi. q̄ interfiendꝰ ab herode et ad īferna des
cēsurus sū vtrū te et ipsum debeā nūciare q̄ supis
nūciau an hoc nō cōueniat filio dei. et aliū ad hꝰ
sanamēta missurꝰ es ℣ Cirill Dz oīno reprobāda
est talis opinio. nūq̄ ei reperimꝰ sanā scripturā
disserere. q̄ īfernalibꝰ pnūciauerit baptista iohes
saluatoris aduētū. Illud et verū est dicere. q̄ non
ignorauit baptista vtutē misterij incarnationis
unigeniti Vñ et hoc cū alys nouerat. q̄ illuīna
turꝰ erat i inferno manētes. cū p oībꝰ gustaue
rit morte tū vnus q̄ mortuus Dz q̄m sermo sa
cre scripture hūc qdem pdixit venturū tūq̄ deū
et dnm. alȳ vero missi sūt sunt famuli cte xpm
ideo oīm saluatoꝝ et dns a pphetis nūciabat. qui
venit. vel q̄ venturꝰ est. scdm illud psalmi Benedict
q̄ venit i nōie dñi. et in abacuck post modicū q̄
venturꝰ est veniet et nō tardabit Jgit diuus
baptista q̄si nomē ampiens a sacra scriptura mu
sit quosdā discipulos suoꝝ q̄situros an ipse sit q̄
venit vel q̄ venturꝰ e ℣ Ambro. Vel quo fieri posset
vt de quo dixerat. Ecce q̄ tollit pēm mūdi. adhuc
eū dei filiū esse nō crederet. aut ei insolēne ē ei
tribuere diuina q̄ nesciat. aut de dei filio dubitas
se pfidie est. Nōnulli aūt de ipo iohāne itelligūt
magnū quidē ita pphetā vt xpm agnosceret. sz tm
nō tāq̄ dubiū. sz tāq̄ pū vatē quē venturū cre
diderat. nō credidisset moriturū. Nō ignt fide sz
pietate dubitauit. sicut et petrꝰ. ppitius tibi esto
dne nō fiet hoc ℣ Cirill Vel ex dispēsatione ite[rro]
gat. Nouerat ei vt pcursor passionis xpi misteriū
sz vt discipulis suis cōstet q̄nta sit excellēcia sal
uatoris. ex pphys discipulis prudēcioꝝ misit q̄s
prepit salutari et vnia saluatoris vota cognoscere.
si ipe est q̄ expectabat. vñ subdit. Cū aūt ad eū
venissent viri dixerūt. iohes baptista misit nos
ad te dicens. Tu es q̄ venturꝰ es an aliū expecta
mꝰ Intens aūt vt deꝰ q̄ aīo misisset eos iohes et
causā aduentꝰ eoꝝ. tūc tpis egit vberiora mira
cula. vñ sequt. Jn ipsa aūt hora curauit multos
a languoribꝰ et plagis et spiritibꝰ malis et cecis
multis donauit visū. Nō dixit eis expresse ego sū.
sz dixit eos magis ad rei cei cognitionē vt cōgrua
ratione sumētes fidē ipsiꝰ reuertāt ad eū qui
misit eos. vñ nō ad vba. sz ad ppositū mittētis
responsū exhibuit. nā sequt. Et vndens dixit illi.
Euntes renūciate iohāni. q̄ audistis et vidistis.

ꝙ dixit narrate iohanni q̄ qui dē audistis ꝑ ꝓphetas cōsūmari vero vidistis a me. Ea ei tunc agebat. q̄ prędixerāt ꝓphete eū facturū. de q̄b⁹ subdit. q̄ te ci vident. claudi ābulāt. leprosi mūdant. surdi au diūt. mortui resurgūt. ¶ Ambro. plenum sane testimoniū. q̄ dñm ꝓphetā cognosceret. de ipo ei fu erat ꝓphetatū. Quia dñs dat escā esurientib⁹ eri gит eluos solut cōpeditos illūinat ceros. et q̄ ista faciat regnabat ꝛeternū. ergo nō humane ista sed diuine virtutis ſignia ſūt. ¶ Juxta aūt euāgelij exempla. vel nulla. vel rara iuenīūt. vn⁹ thobias oculos recepit. et hęc fuit ā gelij nō hōis medicina. helias mortuū ſuſcitauit ipe tū rogauit et fleuit hęc iuſſit heliſeus lepſū mūdari fecit. nō tū ibi valuit p̄cepti. autoritas ſi miſterij figura. ¶ Theo phi. Dūt etiā hęc vba yſaie dicentis. Deus ipſe ve niet et ſaluabit nos. tūc aperiēt⁹ oculi ceco⁹. et aures ſurdo⁹ patebūt. tūc ſaliet ſicut cervus clau dus. ¶ Beda. Et q̄ hys nō mirū ē ſubdit. Pauperes euāgelizāt⁹. pauperes ſc̄z ſpū vel opib⁹ untus illu mināt⁹. vt int⁹ dūtes et egenos i predicatiōe nulla diſtātia ſit. hęc magiſtri i cōprobant. veritatē q̄ omnis q̄ apud eū ſaluari p̄t eccl̄ie ē. ¶ Ambro. Sed tū parua adhuc iſta diuine teſtificatiōis exēpla. plenitudo fidei crux dñi. obitꝰ ſepultura ē. vnde addidit. Et beat⁹ ē q̄ nō fuerit ſcandalizat⁹ in me. Crux ei etiā electis ſcandalū poſſet afferre ſz nul lū hęc mag⁹ diuine p̄ſone ē teſtimoniū. Nichil eſt ei q̄d magis ē ultra humana videat⁹. q̄ totū ſe ob tuliſſe p mūdo. ¶ Cyril. Vel p hęc volebat oſten dere q̄ q̄uis vſabant⁹ in cor̄ib⁹ eo⁹. ab oculis ip ſius effugere nequerūt. p̄ri enī erāt q̄ ſcandaliza bāt⁹ de ipſo. ¶ Ambro. q̄riſtare aūt in iohāne ſup dixim⁹ typū eſſe legis q̄ prenūcia fuit xp̄i. Mittit ergo iohes diſcipulos ſuos ad xp̄m. vt ſupplemētū ſcē cōſequam⁹ q̄ plenitudo legis ē xp̄s. Et for taſſe iſti diſcipuli ſūt duo p̄li. quoꝝ vn⁹ ex iudeis credidit. alter ex gentib⁹. q̄ ideo credidit q̄ audiuit volueri ūt ergo et iſti videre q̄ beati oculi q̄ vident. Cū aūt venerint ad euāgelū et cognouerīt illu minari ceros ābulare claudos. tūc dicēt oculis nr̄is ꝓſpexim⁹. Videm⁹ enī nobis vidiſſe q̄ legim⁹. aut fortaſſe in p̄te q̄dā cor̄pis nr̄i oēs videm⁹ inueſtigaſ ſe dñice ſeriem paſſiōis. fides ei ꝑ paucos ad plures p̄uenit. Lex ergo xp̄m venturū ānūciat. euāgelij ſcriptura venuſſe cōfirmat.

Et cū diſcederent nūcij iohis. cepit dicere de io hāne ad turbas. Quid exiſtis i deſertū videre. A rūdinē vento motam. Et q̄d exiſtis videre hoīem mollib⁹ veſtimētis indutū. Ecce qui i veſte p̄ cioſa ſūt et in delicijs i domib⁹ regū ſūt. Sed q̄d exiſtis videre ꝓphetā. vtiq; dico vobis et plꝰ q̄ ꝓphetā. hic ē de q̄ ſcriptum ē. Ecce mitto angelū meū ante faciē tuā q̄ ꝓparabit viā tuā ante te. Dico ei vobis maior inter na

tos mulier⁹ ꝓpheta iohe baptiſta nō eſt. Qui aūt minor eſt in regno dei maior ē illo.

¶ Cyril. Cōierat dñs tūm q̄ hoīm ſecreta cognoſcēs aliq̄s dicturos ſi vſq; hodie ignorat iohes ihesū aliter eū oſtendebat nobis dicens. Ecce agn⁹ dei q̄ tollit p̄cm mūdi vt igit⁹ ſanaret hāc paſſionē. que eis ardebat damnū q̄d ex ſcandalo p̄cedebat exclusit. Vñ dicit. Et cū diſceſſiſſent nūcij iohis cepit dicere de iohāne ad turbas. Quid exiſtis i de ſertū videre arundinē vento moueri. Quaſi dicēt. mirati eſtis de iohe baptiſta et plies p̄exiſtis ad eū pauperes tā longa deſerti itinera. fruſtra ſi q̄dem ſi ſic leuē ipm exiſtimatis. vt ſimilis ſit aru dini declinātis q̄cūq; agitat vent⁹. Talis ei eſſe videt⁹. ſi q̄ cognouit ex leuitate ſe ignorare fate t⁹. ¶ Cirus. Nō aūt exiſtis in deſertū vbi nulla io cūditas ciuitatib⁹ omiſſis. niſi de hoc vno curā gerētes. ¶ Grecus. Hoc aūt poſt receſſū diſcipu lor⁹ iohis dñs dixit. nō enī eis p̄ferre volebat bap tiſte p̄conia. ne blandientis vba ee putarēt⁹. ¶ Am bro. Nō eraſe aūt iohis hic p̄ſona laudat⁹ q̄ vite amore poſt habito iuſtitie formā nec mortis terrore mutauit. Deſerto ei mūd⁹ hic cōpari videt⁹ adhuc ſterilis adhuc inultꝰ. i quē negat nob⁹ dñs ita p̄ de undū vt mēte carnis inflatos natoſq; vtutis iter ne vuos et fragilis q̄ſi ſecularis ſublimitate iac tantes. exēplari q̄dā et imagine nob⁹ putem⁹ im tandos q̄s p̄ceps hui⁹ mūdi obnoxios vita mobi mētate iure arūdini ꝓparādos. ¶ Grecꝰ. Eſt etiā īfallibile teſtimoniū vite iohis veſtitꝰ ei curare i quē detruſus nō fuiſſet ſi ſtruiſſet fauere p̄ſapib⁹ vñ ſeqt⁹. Dz q̄d exiſtis videre hoīez mollib⁹ veſti mētis indutū. Ecce q̄m veſte p̄cioſa ſūt et i delicijs. i domib⁹ regū ſūt. mollib⁹ veſtimētis indutos vi nientes i delicijs ſignificat. ¶ Cirꝰ. Mollis aūt veſtis diſſoluit rigidā aiāz etſi rigidū cor̄p⁹ aſſumat et aſperū. fragile ꝑ huiōi mollicie delicatū reddit et fragile. Facto vero cor̄pe molliori neceſſe ē et aiāz ptinaciare leſione. Nam vt plimū opacōes ipſius conſonāt diſpoſitōib⁹ cor̄pis. ¶ Cyril. Qualit⁹ ergo tāta ſedulitas religiōis vt carnales paſſiōes ſub iceret ad tantā ignorantiā deueniret. niſi ex mētis leuitate q̄ nō aſpitates ſi illecebre mūdane delec tāt igit⁹ ſi velut nō volente delicioſa iohem imita mini. date ei robur cōtinētie cōpetens. Hi vero nich il āplius debet⁹ honeſte cōuerſanti. q̄d omiſſa re uerētia delicatoꝝ incolā deſerti. vileq; tegumen et camelor⁹ vellus miramini. ¶ Cirꝰ. ꝙ vtiq; aūt dictor⁹ deſignat. q̄ iohes nec naturalit⁹ nec facile mobil⁹ erat. nec vlla voluptate fleteret⁹. ¶ Am bro. Et q̄uis pleroſq; molliores. cura veſtis effe minet. tū alia videt⁹ hic idumenta ſignificare humana ſc̄z cor̄pa q̄b⁹ aīa nr̄a veſtit⁹. Sūt aūt mol lia indumēta delicioſi actus et mores. hi vero q̄b⁹ fluida delicijs mēbra ſoluūt⁹. regni celeſtis exteriores

sūt. ḡs rectores mūdi huius atq; tenebraꝝ cepernt. hȳ sūt ei reges q̄ dominat suoꝝ operū emulos ¶ Cyril. Sz forte iconuenies est aliqa hoc excusare iohānē. fatemr enī eū imitabilē esse. vñ subdit. Sed quid existis videre pphetā. vtiq; dico vobis pluſq; pphetā. pphete nāq; p̄dicabāt venturū. Hic aūt non solū venturū p̄dicauit. sz et p̄sentē indicauit dicēs. ecce agnꝰ dei. ¶ Ambro. Maior sane pphetā in quo finis est pphetarū. q̄ multi cupierūt videre que iste cōspexit. que iste baptizauit ¶ Cyril. Cū igit et a loco et a vestib⁹ et ex cōcursu hoīm motē eius deprehenderit. iō audiat pphete testimoniū dicens. Hic est de q̄ scriptū est. sz in malachia. Ecce mitto angelū meū. ¶ Cyrus. Angelū appellat hoīez nō q̄ natura eet angel⁹ homo enī natura aliꝰ erat sz q̄ opus ageli exercebat nūciando xpi aduentū. ¶ Greg. Qd aūt subdit. ante faciē tuā. ppriā te designat. apparuit enī hoīb⁹ ppe xpi aduentū. quappt et pluſq; pphetam ipm̄ ee estimādū e. Nā et hȳ qui in mulieꝝ collaterales sūt regib⁹ dignioꝝes et familiariores sūt ¶ Ambro. Via aūt dño nō solū nascendi sedz carnē ordine fideiq; nūcio. sz etiā p̄cursu q̄dā parauit passionis. vnde seq̄t. Qui p̄parauit viā tuā ante te ¶ Ambro. Hi aūt et xp̄s pphetā. quo maior hīr oīb⁹. sz inter mulieres nō vḡinis natos. maioꝝ enī hȳs fuit. q̄bus equalis poterat esse sorte nascendi. vnde seq̄t. Ego enī vobis maior inter natos mulierū pphetā iohānē baptistā nō est ¶ Cyrus. Suffiat q̄dem dñi vox. prebens testimoniū p̄eminentie iohis inter hoīes. ne peret aūt q̄ vult et rei veritatē consonā. si mēsa ei⁹ cōsideraverit. si vitā. si mentis excellentiā. velut enī qui celitus descēdisset. degebat in terra fere nullā gerēs curā de corpe intellectualit⁹ erectus in celū. et soli deo q̄uct⁹. de nullo mūdanoꝝ solliciti⁹ sermo seuer⁹ et lenis Nā cū p̄ plō iudeoꝝ viriliter et feruent⁹. cū rege audacter cū p̄riis discipulis leniter cōferebat. nil frustra vel leuit⁹. sz ōnia cōuenienter agebat ¶ Isidor⁹ abbas. Maior etiā inter natos mulierū iohānes. eo q̄ ab ipso mris vtero pphetauit. et posit⁹ in tenebris lumē qd iā venerat nō ignorauit ¶ Ambro. Deniq; eo vsq; cū dei filio nō poterit iohis ee villa collatio vt et infra angelos estimet⁹. vñ sequit⁹. Qui aūt minor e in regno dei maior est illo ¶ Beda. Iste sentētia duob⁹ modis potest intelligi. aut ei regnū dei appellauit qd nōdū accepim⁹. in q̄ sunt angeli. et quilibz in eo minor. maior e quolibet iusto portāte corpus qd aggrauat aiām. aut si regnū dei intelligi voluit hui⁹ tp̄is ecclesiā. seipsū dns significauit. q̄ nascendi tpe minor erat iohe. maior aūt diuinitatis autoritate et potestate dīuta. proinde sedz p̄mā exposition ita distinguit⁹. Qui aūt minor e in regno dei. ac deinde subinfertur maior est illo. Dein posteriorē vero ita. q̄ autē minor est. ar deinde subinfert⁹ in regno dei maior e illo. ¶ Cyrus. Ut enī copia laudū iohis occasionē videret⁹ no daret p̄ferendi iohānē xpo hoc subdidit. Ne aūt putes q̄ cōpatiue se dixerit maiorē iohāne ¶ Ambro. Alia ei est ista natura ne cū humanis generationib⁹ cōparanda. Nō potest ei hoī cū deo vlla esse collatio ¶ Cyril. Christe aūt cū iohis progenitua ostendit. inter natos mulierū. ponit ex opposito aliq̄d maiꝰ eo sz vbi p̄ spm̄ sc̄m natꝰ e filius dei regnū ei donū dei spūs est. Quanus g̃ sedz oratione et sanctitate minores fuim⁹ hȳs qui legis misteriū sūt assecuti. ḡs iohes significat. tm̄ maiora per xp̄m attigim⁹ p̄ncipes facti diuine nature.

Et oūs ppls audiens et publicani iustificauerūt deū baptizati baptismo iohis. Pharisei aūt et legisperiti cōsiliū dei spreuerūt in semetipsis nō baptizati ab eo. Cui ergo similes dicam hoīes generis hui⁹ et cui similes sunt. pueris sedētib⁹ in foro et loquētib⁹ adinuicē et dicentibus Cantauim⁹ vobis tybijs et nō saltastis lamentauim⁹ et nō plorastis. venit ei iohes baptista nec manducās panē nec bibens vinū. et dicitis demoniū habet. venit filius hoīs manducans et bibens et dicitis. Ecce homo deuorator et bibens vinū. amicus publicanoꝝ et pcōrū et iustificata e sapia ab oīb⁹ filijs suis.

¶ Cyrus p̄missa cōmendatione iohis. magnū phariseoꝝ et legisperitoꝝ p̄didit crimē. Qui nec p⁹ publicanos baptisma iohis acceperūt. vñ dicit. Et oīs ppls audiens et publicani iustificauerūt deū. baptizati baptismo iohis ¶ Ambro. Iustificant deū p̄ baptismū. dū se hoīes pcōs ppria confitendo iustificāt. Qui ei peccat et cōfitet⁹ deo pīam. iustificat deū credens ei vincenti. ab eoq; gr̄az petens sperans in baptismate igit⁹ iustificat⁹ deꝰ. in q̄ est et cōfessio et venia pcōꝝ ¶ Euse. Quia etiā iustificauerūt credideruīt deū. apparuit ei eis iust⁹ i oīb⁹ q̄ fecit. pharisei aūt repellēdo iohānē tūc̄ inobedientes. nō consonabāt pphete dicēti. vt iustificeris i sermonib⁹ tuis. Vñ seq̄t⁹ pharisei aūt et legisperiti cōsiliū dei spreuerūt in semetipsis nō baptizati ab eo ¶ Beda. Iste vba siue ex ps̄ona eiusdē siue ex ps̄ona saluatoris vt q̄busdā placet. dicta sūt. qd aūt dicit i semetipsis vel cōtra semetipsos significat. q̄ q̄ gr̄az dei respuit cōtra semetipsū facit. vel ad semetipsos missū dei cōsiliū stulti et ingrati vituperāt⁹ noluisse recipe. Consiliū est g̃ dei q̄ p passionē et mortē xp̄i saluare decreuit. qd pharisei et legisperiti spreuerūt ¶ Ambro. Nō cōdemnam⁹ g̃ sicut pharisei cōsiliū dei. qd est in iohis baptismate hec consiliū qd magni cōsilij ā gelus reperit. iohis cōsiliū nemo cōtemnat. dei cōsiliū refutet. ¶ Cyril. Erat aūt q̄dā mod⁹ ludēdi talis cōsuet⁹ apud filios iudeoꝝ. baptizabat⁹ puer⁹ coetaneus. q̄ verū pīnus vite deridentes repetina

tūsmutatione. hꝝ quidē cantebāt. hꝝ vero merebāt
ꝫ nec gaudentibꝫ cōgaudebāt merentes nec q̄ gau
debāt cōfortabāt se flentibꝫ. Deinde arguebāt se
iuicē improperātes incōpassiōis malūm. tale quid
passū fuisse iudeoꝝ plebe vna cū principibꝫ xp̄s in
uebat. Inde ex psona xp̄i subdit. Cui ꝙ dura siles
hoīes gñationes hui et cui siles sūt. similes sūt pu
eris sedentibꝫ in foro et loquentibꝫ adinuicē et dice
bꝫ Cantauim⁹ vob tibys et nō saltastis. lamētauim⁹ et nō plorastis. Beda. Generatio iudeoꝝ cō
parat puerīs. q̄ doctores olim pphas habebāt
de q̄bꝫ dicit. Ex ore infantū et lactentiū pfecisti lau
dē. Ambro. Cantauerūt aūt pphete spiritalibꝫ
modulis publice salutis oracula resultātes. fleue
rūt tyrenus flētibꝫ iudeoꝝ dura corda multentes
Hoc cantauī nō in foro. nō in plateis cantebat. ꝫ in
ihrlm ipa est d ei dñi fori. in q̄ preceptoꝝ celestiū
iura condūt. Canticū aūt et lamenta nil aliud
q̄ exercitꝫ hoc q̄dē gaudy. illud vero merorīs Resonat
aūt q̄dā consona melodia ex organo musico. sēm
quā dū homo pede et motu cōsono corpis cōmouet
intrinsecā dispositionē manifestat. et ideo dicit. lamē
tauim⁹ etc. Aug⁹ de qstiōe euā. Hec aūt ptinet ad io
hānē et xp̄m. q̄ ei dicit lamētauim⁹ et nō plorastis.
ad iohem ptinet cui⁹ abstinētia cibis et potu luctu
pñe significabat. vñ exponendo subdit. Venit enim iohes
baptista. nec⁊ māducās panē nec⁊ bibens vinū. et dicitis demoniū habet. Chrisl. presumunt
criminari virū. q̄bꝫ admiratiōe dignū demoniū
habere dicūt mortificātē legē pñm q̄ latet i mēbris.
Aug⁹ de qstiōe euā. Qd aūt dixerat. cantauim⁹ ti
bys et nō saltastis. ad ipsū dñm ptinet. q̄ vtendo de
creatis cibo et potu lenia regni significabat. Vnde
seqt. Venit filius hoīs māducās et bibens. et dicitis.
Ecce homo deuoratoꝛ et bibens vinū. Chrys. Voluit
ei xp̄s abstinere ab hui⁹mōi cibis ne occasionē daret
hereticis. q̄ dicūt creaturas ee malas et vituperant
carnes et vinū. Chrisl. Vbi aūt potuerūt ostendere
dñm vocatorē. Docuit ei xp̄s vbiq; reprimere imo
derantiā et ad modestiā ducēs. Conuersabat aūt
cū publicanis et pctoribꝫ. vñ cōtra eū dicebāt. A
mico⁹ publicanoꝝ et pctoꝝ cū tu nullatenꝫ ipe posset
set i templū intrare sed ecōtra fiebat eis causa salu
tis. nō ei cōmēdat sol radians sup totā terrā et fre
quēt supuenies imundis corpibꝫ. Nec sol iustitie
ledet conuersando cū peccatis. Nemo aūt debet cōparare
pprīa mensurā dignitatibꝫ xp̄i. sz q̄libz pprīa fragili
tatē cōsideras videt cōsona saluti. pecuia nāq; collo
quia mores corrūpūt bonos. seqt. Et iustificata est
sapīa ab oībꝫ filiis suis. Ambro. Sapīa dei filius e per
naturā nō p profectū q̄ iustificat per baptisma in eo
p nō p cōtumaciā refutat. sz p iustitiā dei munus
agnoscit. In eo ꝙ iustificatio dei e. si nō ad indignos
et obnoxios. sz p innocētes per ablutionē sanctos
et iustos videat sua munera tribuisse. Crisl. Filios

aūt sapiēcie dixit sapientes. Consueuit ei scriptura
malos magis ex pte q̄ ex nōie iudicare. Bonos aūt
filios appellare informātis eos vt tutius. Ambros⁹
bene aūt dixit ab oībꝫ q̄ autē oēs iustina reseruat.
vt susceptio fiat fideliū. et erectio pfidoꝝ. Aug⁹ de qst.
euāgelistaꝝ. Vel dicit. Justificata e sapiēcia ab oībꝫ
filiis suis. ostēdit filios sapiēcie intelligere. nec i ab
stinēdo nec i manducādo esse iustinā. sz inequimutate
tolerādi inopiā. Nō enī vsus sz cōcupīa reprehenden
da e. dūmodo congruas in generibꝫ alimētoꝝ. hys
cū q̄bꝫ tibi vuē dum e.

Rogabat aūt eū q̄dā pharisey vt mādūcaret
cū illo Et ingressus domū pharisei discubuit Et
ecce mulier q̄ erat i ciuitate peccatrix vt cogno
uit q̄ ihs accubuit i domo pharisei attulit ala
bastrū vnguēti. et stans retro secus pedes ei⁹
lacrimis cepit rigare pedes ei⁹ et capillis ca
pitis sui tergebat. et osculabat pedes eius. et
et vnguēto vngebat. Videns aūt pharisey
q̄ vocauerat eum ait intra se dicēs. Hic si esset
pheta. sciret vtiq; q̄ et q̄lis esset mulier q̄ tāgit
eū q̄ peccatrix e. Et respondens ihs dixit ad illum.
Simon habeo tibi aliq̄d dicere. At ille ait ma
gister dic. Duo debitores erāt cuidā feneratori
vnus debebat denarios quīgentos. et alius
quadraginta. Nō habentibꝫ aūt illis vñ reddere
donauit vtrisq; Quis ꝙ eū plus diligit. Respō
dens simon dixit. Estimo q̄ is cui plus do
nauit. At ille dixit ei. Recte iudicasti. Et cō
uersus ad mulierē dixit simoni. Videsne hanc
mulierē. intraui i domū tuā. aquā pedibꝫ
meis nō dedisti. Hec aūt lacrimis rigauit
pedes meos et capillis suis tersit. Osculū
mihi nō dedisti. Hec aūt ex q̄ intraui non
cessauit osculari pedes meos. oleo caput meū
nō vnxisti. Hec aūt vnguēto vnxit pedes meos.
ppt q̄d tibi dico. remittūt ei pcta multa. q̄m
dilexit multū. Cui aūt minꝫ dimittit. minꝫ
diligit. Dixit aūt ad illā. Remittūt tibi pcta.
Et cepērūt qui simul accūbebāt dicere intra
se. q̄s est hic q̄ etiā pcta dimittit. Dixit aūt
ad mulierē. Fides tua te saluā fecit. vade i pace.

Beda. Quia superiꝫ dictū fuerat. et oīs ppls au
diens et publicani iustificauerūt deū baptizati bap
tismate iohis. Ide euāgelista q̄ verbis ppositorū eius
factis astruit. iustificatā sz sapiāz a iustis et peni
tentibꝫ dicēs. Rogabat aūt illū q̄dā phariseus vt
māducaret cū illo. Egressus. Hec descriptio. quā
vtilē intellectū sapit. Dūt ei plerīq; esse. qui se iusti
ficāt inflati suspitiōe vani sensus. ne forsitan veniat
verū iudiciū. separātes velut iudicium seipsos agnos
ab hedis. nec tecto nec esus cū pleriscp cōmunicare
volentes abhominātes oēs q̄uīq; nō extremū sed
mediū tenēt calle in vita. Iuxta ꝙ plus medicꝫ aīaꝝ
cū corporū. ostendit ipsū deū et saluatorē nostrū

pissime alios visitante. Vñ sequit. Et ign essus do
mū phariseī discubuit. Nō vt aliq̄d de vrys eius
sozdat. sz vt ipnat. de iustina ꝓpria. ¶ Cirill. Mulier aūt illoneste vite ꝑmens aūt fidele affectū. veīt
ad xp̄m q̄si potentē venā cōmissoz largitu. seq̄t
eī. Et ecce mulier q̄ erat in ciuitate peccatrix vt
cognouit q̄ illis accubuit i domo phariseī. attulit
alabastrū vnguēti. ¶ Beda. Alabastrū est genus
marmoris cādidi varijs coloribus interstincti. q̄d ad
vasa vnguētaria cauari solet. eo q̄ optime seruā
te īcorrupta dicat. ¶ Greg. i omelia. Quia ei hꝰ
mulier turpitudinis sue maculas asperit laudabā
ad fontē misericordie cucurrit. cōmuantes nō erubuit. Illā q̄ semetipsā grauiter erubescebat ihūs.
nichil ee arguit q̄ vereūdaret. foris. Diffute q̄
dolore ardet. q̄ flere et inter epulas nō erubescit.
¶ Greg. nisen. Indignitatē aūt suā ostendēs stabat post tergū deiectis luminib⁹ et effusa coma pedes aplectens lacrimisq̄ eius ꝑfundens reb⁹ tristem
animū ostendebat venā implorās. seq̄t ei. Et stās
retro senus pedes eius lacrimis cepit rigare pedes
eius. ¶ Greg. i ome. Paulis ei terrena cupierat. sed
hos iā ꝑ pñiam cōterēs flebat. Capillos ad cōpositionē vultus exhibuerat sz iā capillis lacrimas tergebat. Vñ sequit. Et capillis capitis sui tergebat.
ore supba dixerat. sz pedes dñi osculās hoc in redemptoris sui vestigia figebat. Vñ sequit. Et osculabat pedes eius vnguentū sibi ꝓ ore sue carnis
exhibuit. Qd ergo sibi turpiter exhibuerat hoc iā
deo laudabiliter offerebat. Vñ seq̄t. et vnguēto vngebat. Quot q̄ in se habuit oblectamēta. tot deseruiēt hostiā. cōuertit ad vtutū numerū. numeri ciminū. vt totū deo seruret i pcietia q̄d
ex se deū contēpserat in culpa. Dic igit meretrix
effecta est honestioz vginib⁹ ꝓ posteq̄ eī accesa est
pīa exarsit in xp̄i amorē. et hec quidē q̄ dicta sūt
agebant exteri. Que vero reuoluebat eius itimo
multo feruētioza hijs erat q̄ solus deus īspiciebat
¶ Greg. in ome. Hec aūt phariseus intuens despiat.
et nō solū veniētē pcatricē mulierē. sz eā suscipiētē dñm reprehendit. Videns aūt phariseus
qui vocauerat eū. ait intra se dicens. Si hic esset
ꝓpheta. sciret vtiq̄ q̄ et q̄lis mulier est q̄ tangit eū.
Ecce phariseus veraciter apud se supbus et fallaciter
iustus. egrū reprehendit de egritudine. medicū de subuentione. q̄ profecto mulier si ad phariseī pedes reuisset. calcib⁹ repulsa discederet. q̄nq̄nari ei se alieno pīo crederet. q̄ hic vera sua iustitia nō replebat. Dic et q̄da sacerdotali officio pditi. si quid
forsitasse iuste exteri vel tenuiter egerint. ptim⁹ subuertos despiciūt. et pīores ꝓ ipi i plebe positos dedignant. ¶ Neresse est aūt vt ei pīores q̄sq̄ cōspicimus
nosmetipsos ptim⁹ in eoz calamitate defleam⁹. q̄
fortasse in similib⁹ aut lapsi sum⁹ aut labi possum⁹
Oportet aūt vt sollicite discernam⁹. q̄ districtione
debem⁹ vicios cōpassione nature. Di ei feriend⁹ est
pīor nutriend⁹ e proxim⁹. Cū vero ia ꝑ penitētiā
pauit ipe q̄d fecit. ia noster ꝓxim⁹ pīor non est.
q̄ hic in se ꝑmut q̄d iustina diuina reprehendit. Iste
duos aūt q̄ egros medicꝰ aderat. sz vn⁹ in febre sensū tenebat. alter sensū ꝑ diderat. melius illa q̄ꝑ
flebat q̄d fecerat. phariseus aūt de falsa iustitia
elatus. vim sue valitudinis exaggerabat. ¶ Cyr⁹
Dñs aūt nō verba eius audiēs sz cogitationes īspiciens. deum se ꝓphetarū ostendit. Vnde seq̄t. Et respondēs ihūs dixit ad illū. Simon habeo tibi aliq̄d
dicere. ¶ Glosa. Qd quidē dixit ei⁹ cogitationi
respōdens. phariseus aūt ex vbis dñi attentior e
factus. Vñ dicit. At ille ait. magister dic. ¶ Greg.
De duob⁹ aūt ei debitorib⁹ paradigma opponitur
ei vni⁹ minis. alius ampl⁹ debet. Vñ seq̄t. Duo
debitores erāt cuidā feneratori. vni debebat denarios quīgentos et alius quīquaginta. ¶ Cyr⁹ Quasi
diceret. neq̄ tu absq̄ debito es. q̄d igit si in pauco
rib⁹ teneris. nō supbias. q̄ tu q̄q̄ venia egeas. Vnde
de venia subdit dicēs. Nō habentib⁹ aūt illis vt
redderēt donauit vtriq̄. ¶ Glosa. Nullꝰ ei potest
ꝑ seipsū a debito pīi liberari. nisi diuīa gr̄a venā
conseq̄t. ¶ Greg. i ome. Vtriq̄ aūt debito dimisso. q̄s ampl⁹ largitorē debit diligat phariseus
interrogat. Respōdet ei. Quis ergo plus eū diligit.
Quib⁹ vbis ꝓpin⁹ ille rūdit. Estimo q̄ is cui pl⁹
donauit. Qua in re notāndū est. q̄ dū sua sententia
phariseus cōmouit. q̄si frenetic⁹ finē portat. ex q̄
liget. Vñ seq̄t. at ille dixit ei. Recte iudicasti. Enumerant aūt ei bona peccatrīs. enumerat et mala falsi iusti. vñ seq̄t. Et cōuersus ad mulierē dixit
symoni. vides hāc mulierē. intrauī i domū tuam.
¶ Ambro. Quasi diceret. Iusti est vsus aquārū. nō
e iustus lacrimarū effusio. tu ꝑmtis nō es vsus. hꝰ
effudit nō ꝓmpta lauās lacrimis pedes meos. laut maculas ꝓpias. tergit comis. et ꝑ eas sibi assumat sacros sudores. et q̄b⁹ venatu est ad pīam
iuuentutē venatu e sanitatē. ¶ Cryso. Sicut autē
vbi vehemēs ymber ꝓrūpit fit serenitas. sic lacrimis effusis apparet trāquillitas. et perit caligo
reatus. et sicut ꝑ aquā et spīm. sic ꝑ lacrimas et cōfessionē demo mūdam. Vñ seq̄t. ꝓpt q̄d dico tibi.
remittūt ei pīa multa q̄m dilexit multū. Nā q̄
vehement se īgesserūt malis. tm fuisset bonis vehementer īsistent. consq̄ ad q̄t debita se obligauerūt
¶ Greg. Tanto q̄ amplius pīa rubigo cōsumit.
q̄nto pīoris cor magno caritatis igne cōcremat.
¶ Cyr⁹ Cōtingit aūt sepi⁹ eū q̄ multū peccauit
ꝑ cōfessionē purgari. pauca vero peccāte exaroganti
a nō venire ad cōfessionis remediū. Vñ seq̄t. Cui aūt
min⁹ dimittit. min⁹ diligit. ¶ Crys. Opus e q̄ nobis
feruēti aīa. q̄ nichil ipedit hoiem fieri magnū. Nullus q̄ cōstitutoz in pīis desperet. nemo virtuosus
dormitet. nec hic cōfidat. sepe ei meretrix ꝓcedet

eū. nec ille diffidat possibile nāq; est eū etiā ꝑmos
supare. vñ et hic subdit. Dixit aūt ad illā Remit-
tunt tibi ꝑcā tua. ℣ Greg. Cure q̄ ad mediū venerat
egra sanata ē. sz de salute eiꝰ adhuc alij egrotant.
seq̄t ei Et ceperūt qui simul accūbebāt dicere itra
se q̄s est hic q̄ etiā ꝑcā dimittit. sz celestis medicus
egros nō respuit. q̄s etiā de medicamēto fieri dete-
riores vidit. eā aūt quā sanauerat. ꝓprietatis sue
sententiā confirmat. vñ seq̄t. Dixit aūt ad mulierē.
fides tua te saluā fecit. q̄ sz hoc qđ perijt posse se
ampere nō dubitauit. ℣ Theophi. Postq̄ aūt ei pcā
dimisit. nō sistit in remissionē pcā. sz adiuit opinionē
boni. vñ subdit. vade i pace. idē in iustitia. q̄ iusti
tia ē pax hoīs ad deū. sicut pcām est inimicitia inter
deū et hoīem. q̄si diceret opare oīa q̄ ad pacē dei te
dūcūt. ℣ Ambro. Hoc aūt loco plerūq; patet videntur
scrupulū q̄stionis vtrū videant euāgeliste discor-
dasse de fide. ℣ Greg. Quia ei q̄tuor euāgeliste di-
cūt xpm vnctū fuisse vnguēto a muliere. tres puto
fuisse mulieres ex psonarū q̄litate. ex modo agēdi.
ex differētia tēporū. Johānes q̄dē narrat de maria
sorore lazari. q̄m sex diebꝰ āte pascha vnxit pedes
ihesu i ꝓpria domo. at matheꝰ Postq̄ dñs dixerat
suos q̄ post biduū fiet pascha. subdit q̄ bethania
i domo simōis leprosi mulier fudit vnguentū sup dñi
caput. nō aūt vnxit pedes vt maria. Marcus etiā
matheo similiter. Lucas aūt nō circa tēpus paschē.
sz i medio euāgelij hoc refert. ℣ Crisp aūt binas
asserit has mulieres fuisse. vnā quidē q̄ continetur
i iohe. alterā vero cuiꝰ mentio fit a tribꝰ ℣ Ambro.
Hāc q̄ mulierē induit matheꝰ supꝫ caput xpi effu
dentē vnguentū. et ideo noluit dicere peccatricē. Mā
peccatrix secūm lucā supꝫ xpi pedes effudit vnguentū
Potest q̄ nō eadē esse ne sibi cōtrarij euāgeliste
dixisse videant. Potest etiā questio meriti et tēporis
diuersitate dissolui. vt adhuc illa peccatrix sit. ia
ista ꝑfectior. ℣ Aug. de con euā. Eandē eū mariā
bis hoc fecisse arbitror intelligendū. semel sz q̄ꝫ
lucas narrauit cū primo accedens cū humilitate. et
lacrimis meruit remissionē pcōrū. vñ iohes de lazaro
resuscitando cepit loqui. aīq; veniret in bethaniā di-
cit. maria aūt erat q̄ vnxit dñm vnguēto. et tersit pe-
des eiꝰ capillis suis. cuiꝰ frī lazarꝰ infirmabatur.
Jā itaq; hoc maria fecerat. Qđ aūt in bethania
rursū fecit. aliud ē qđ adhuc marthe nō ꝑti-
net sz pariter narrat ab aliis tribꝰ ℣ Greg i omelī.
Mistice aūt intellectu pharisei de falsa iustitia ꝑsu-
mēs iudaicū ꝓplm. peccatrix mulier sz ad vestigia
dñi veniēs et plorans cōuersā gentilitatē designat.
℣ Ambro. Vel ꝑceptis huiꝰ sdi q̄da leprosus est
Dominꝰ aūt symōis leprosi terra ē. ergo dñs ex illis
supioribꝰ locis descendit in terrā. Neq; ei sanari po-
tuisset hec mulier q̄ spem habet cūe vel ecclie nisi
xps venisset in terrā. Merito aūt spem accipit per
caturinis. q̄ xps ch̄s formā pcōris accepit. itaq; si

cōstituas animā fidelitꝫ appropīquātē deo. nō pcīs
turpib⁹ et obscenis. sz pie seruientē dei vbo. haben-
tē imaculate fidūciā cōstitutis. ad ipsū xpi caput
ascēdit. Caput aūt xpi deꝰ ē. sz qui caput nō te-
net xpi vel pedes teneat. pcōr ad pedes iusto⁹ ad
caput. habz tm etiā ea q̄ peccauit vnguentū ℣ Greg.
Qđ aliud vnguēto nisi bonꝰ odor opinionis exprimit.
Hi ergo recta opa agim⁹. q̄b⁹ opinione boni odoris
ecclesiā respergam⁹. qđ in corpe dñi nisi vnguē-
tū fundim⁹. sz secus pedes mulier stetit. Contra pe-
des ei dñi stetim⁹. cū in pcīs positi eiꝰ itinerib⁹ rem
tebam⁹. sz si ad veā pcām post pcā cōuertim⁹
iā retro secus pedes stam⁹ q̄ eiꝰ vestigia sequ-
q̄ impugnabam⁹ ℣ Ambro. Defer et tu post peccata
pcām. vbicūq; audieris dei nomē accurre. Ju aut
cūq; interiorē domū ihū intrasse cognoueris et ipe
festina. cū reperis sapientiā. cū reperis iustitiā in
aliq̄b⁹ penetralib⁹ recūbentē. accurre ad pedes. hoc
ē vel extremā ꝑtem q̄re ē sapientie. lacrimis cōfi-
tere pcā. Et fortasse ideo nō lauit pedes suos xps.
vt eos lacrimis nos lauem⁹. bone lacrime q̄ non
solū nostrū possūt lauare delictū. sz etiā vbi ce-
lestis irrigare vestigiū. vt ingressus ei⁹ nob exu-
beret. bone lacrime in q̄b⁹ nō solū redēptio pcōr.
sz etiā iustoꝝ refectio ē. ℣ Greg. Lacrimis ei dñi
pedes rigam⁹. si q̄buslibet vltimis membris dñi cōpas-
sionis affectu inclinem⁹. Capillis pedes dñi tergim⁹
q̄n sās eiꝰ q̄b⁹ ex caritate cōpatim⁹. ex hijs q̄ nobis
superfluūt miserem⁹. ℣ Ambro. Expāde etiā capillos
sterne ante eū oēs corporis tui dignitates. nō medio
cres capilli sūt q̄ possūt pedes tergere xpi ℣ Greg.
Osculat⁹ mulier pedes q̄s tersit. qđ nos ch̄z plene agi
m⁹. si studiose diligim⁹. q̄s ex caritate cōtinemus.
Potest q̄dq; ꝓ pedes ipsius misteriū incarnationis ei⁹
intelligi. Osculam⁹ igit redēptoris pedes cū myste
riū incarnationis ei⁹ ex toto corde diligim⁹. vnguē-
to pedes vngim⁹ cū ipsa humilitatis ei⁹ potētiā sanari
eloquij bona opinione pdicam⁹. sz hoc etiā pharisei⁹ vidit et
vidit q̄ cū iudaicꝰ ꝑplis gentilitatē deū ꝑdicare cō-
spicit. sua caput se malicia tabefecit. sic aūt pharisei⁹
retudit. vt ꝑ eū ꝑfidꝰ ille ꝑplis ostendat. q̄ videlicet
infidelis ille ꝑplis nec ea q̄ extra se erat. nūq; ꝓ dño
tribuit. Conuersa aūt gentilitas ꝓ eo nō solū rerū
substantiā sz etiā sanguinē fudit. vñ phariseo dicit.
aquā pedib⁹ meis nō dedisti. Hic aūt lacrimis rigauit
pedes meos aqua quippe extra nos ē. lacrimarū hu
mor intra nos ē. Infidelis etiā ille ꝑplis deo osculū
nō dedit. q̄ exacritate eū amare noluit. cui ex ti
more seruiuit. osculū quippe dilectionis est signum.
vocata aūt gentilitas redēptoris sui vestigia oscu
lari nō cessat. q̄ in ei⁹ cōtinuo amore suspirat.
℣ Aug. Nō mediocris aūt hec meriti ē. de qua
dicit. intrauit ex q̄ nō cessauit osculari pedes meos
vt aliqs nisi sapientiā loq̄ nesciat. nisi iustitiā
diligere. nisi castitatē libare nisi pudicitiā osculari

¶ Grego. Pharisco aūt dixit. oleo caput meū non unxisti. qz ipāz ꝙ diuinitatis potentiā in q̄ se iudaico ꝓlō credere sposponsit. digna laude ꝓdicare neglexit. ¶ Iste aūt unguento unxit pedes meos. qz dū humanationis ei⁹ misteriū gentilitas credidit sua laude ei⁹ et iā ima ꝓdicauit. ¶ Ambro. Beatꝰ qui ꝑt oleo ungere pedes xpi. sz beatior q̄ ungit unguento. multoꝝ ei flozū in unū collecta sparsit. Et fortasse istud unguentū nō posset alius nisi ecclesia sola deferre. q̄ diuersi spiritus innumerabiles habet flores. et ideo nemo ꝑt tm diligere q̄tū illa q̄ in pluribꝰ diligit. In domo aūt pharisei ideo in domo legis et ꝓphete. nō pharisei sz ecclia iustificat. ¶ Pharisei ei nō credidit. ista credebat. lex misteriū non habet. q̄ occulta mūdant. et ideo qđ in lege mundū est cōsumat in euāgelio. Duo aūt debitores duo ꝓli sūt feneratori illi thesauri celestis obnoxij. ¶ Nō materiale aūt feneratori huic debem⁹ pecuniā. sz meritoꝝ examina. era ꝝ ututū. quarū merita grauitatis pondere. iustitie speciē sono cōfessionis expendūt. ¶ Nō mediocris aūt est iste denarius in q̄ regis ymago formatꝰ. Vehi michi si non habuero qđ accepi. aut qz difficile q̄ꝑ est q̄ feneratori huic debitū integrū possit exoluere. vehi mi si nō petiero cōredi michi debitū. Vz q̄s ē ꝓli iste q̄ āplius debz ñ nos q̄b⁹ āpli⁹ nob credituꝝ est. illis credita sūt eloq̄a dei nobis credit vegnis ptus emanuel id ē nobiscū deꝰ. dñs noster. mors resurrectio. uterq; nō est dubiū. q̄ plus dz. q̄ plus amplit sēdm hoēs plus fortasse offendit. qui plus offenderat debuerit. sz p multoꝝ dñi cū mutat. vt āpli⁹ diligat q̄ āplius debuit. si tū gratiā cōsequit. Et ideo q̄m nichil est qđ digne deo referre possim⁹. vehi michi etsi nō dilexero. Reddam⁹ gf amorē ꝓ debito. āpli⁹ enī diligit cui donatur āplius. Capi. viij.

Et factū est deinceps et ipe iter faciebat per ciuitates et castella ꝓdicās et euāgelizās regnū dei. et duodecim cū illo et mulieres q̄ erāt curate a spiritibꝰ malis et infirmitatibꝰ. maria que vocat magdalena de qua septē demonia exierāt et iohāna uxor huze procuratoris herodis et susanna. et alie multe q̄ ministrabāt ei de facultatibꝰ ¶ Theophilꝰ q̄ celitꝰ descendit. vt exēplū fieret suis nob et forma. instruit nos nō pigritare i discendo. Vñ subdit. Et factū est deinceps et ipe iter faciebat p ciuitates et castella ꝓdicās et euāgelizās regnū dei. ¶ Greg. nazianzen. Vadit ꝙppe de loco i locū nō solū vt plures luceat. sz etiā vt multa deuiet loca. Dormit. laborat. vt sūnum et labore sānet. ploꝛat vt det ꝓcū lacrimis. ꝓdicat celestia. vt audiētes exaltat. ¶ Titus. q̄ cēli de celo ad terrā descendit. ānūciat habitantibꝰ terrā regnū celeste. vt terrā in celū cōuertat. Quis aūt ꝓdicare debebat regnū dei nisi filiꝰ dei cuiꝰ est regnū. venerūt plures ꝓphete nō tm ꝓdicauerūt regnū celoꝝ. nā q̄libet eoꝝ q̄ nō viderūt sermonē ꝑtenderet. ¶ Isidoꝝ abbas. Hoc aūt regnū dei aliq̄b⁹ videt alius et melius regno celesti. Quibus dā vero unū et idem hm essentiā sz diuersimode noīari. Aliq̄ quidē regnū dei a regnante aliq̄ aūt regnū celoꝝ a subditis angelis et sanctis q̄ celi dicūt. ¶ Beda. Aquile aūt aqle puocatis ad volandū pullos suos. dñs pedetentim discipulos suos ad sublimia erigit. Dicit dē ꝓmo docet i suis gestis et miracula fiunt. ex hys duodecim q̄s aplos noīat elegit postmodū eos ꝓdicās secū duxit. Vñ seq̄t. Et duodecim cū illo. ¶ Theophi. Nō docētes aut predicātes. sz instruendi ab eo. ne aūt femine sexꝰ phiberi videret. sequi xpm. subdit. Et mulieres alique q̄ erāt curate a spiritibꝰ malis et infirmitatibꝰ maria q̄ vocat magdalena de q̄ septē demonia exierāt. ¶ Beda. Maria magdalena ipsa est cuiꝰ tanto nocte prima lectio penitētiā noīat. Nā pulcre euāgelista vbi eā cū dño iter facere cōmorat. noto huāc ambulo mānifestat. vbi vero peccatrice sz penitentē describit. mulierē generaliter dixit. ne nomē tante fame prisa erroꝝ nota fuscaret. de qua demonia septē exisse referūt. ¶ Greg. i ome. Quid ei ꝑ septē demonia nisi vnūsa vita intelligit. qz ei septē diebꝰ one tempꝰ cōprehendit. recte septenario numero vnūsitas figurat. Dicit septē q̄ demonia maria habuit. q̄ vnūsis vitijs plena fuit. seq̄t. Et iohāna uxor huze procuratoris herodis. et susanna. et alie multe q̄ ministrabāt ei de facultatibꝰ suis. ¶ Piero. cōtra vigilātiū. Cōsuetudinis iudaice fuit. nec ducebat. in culpā more ecclesie antiq̄. vt mulieres de substātia sua virtutū atq; vestitū ꝓceptoribꝰ darent. hoc qz scandalū facere poterat. in nationibꝰ paulꝰ se abiecisse cōmemorat. Ministrabāt aūt dño de substātia sua. vt meteret earū carnalia. cuiꝰ ipse metebāt spiritalia. nō q̄ indigeret cibis dñs creaturarū. sz vt ipsum ostenderet magistroꝝ. q̄ victu atq; vestitu de discipulis deberent esse cōtenti. ¶ Beda. Interpretat aūt maria amarū mare ꝓpter pene tugitū. magdalene turris. vel melius turrēsis. a turre de q̄ dicit. factꝰ es spes mea turris fortitudinis a facie inimici. iohāna dom⁹ grā ei⁹ vel dom⁹ miserentis ꝙterptatur. videlicet qz ei ē ōne qđ viuim⁹. Vñ aūt maria mūdata a sorde vitioꝝ ecclia de gētib⁹ ꝙsignat. cui nō iohāna eande designat ecclesiā. q̄ndā ydoloꝝ cultu subditā. Illā q̄bz malignus spūs dū ꝓ regno diaboli fuat. q̄si herodis procuratoꝝ exist. ꝙterpretat. susāna lilium. aut grā ei⁹ ꝓpter odoriferū celestis vite cū doctē aureūq; interne dilectiōis ardoꝛē odoꝛē

Cū aūt turba plurima cōueniret. et de ciuitatibus ꝓperarēt ad eū. dixit ꝑ similitudinē. Exiit qui seminat seminare semē suū. et dū seminat. aliud cecidit secus viā. et cōculcatū est. et volucres celi cōmederūt illud. Et aliud cecidit

sup petrā. et natū arnit qz nō habebat humorē
et aliud cecidit inter spinas. et sil exorte spine
suffocauerūt illud. Et aliud cecidit i terrā bonā
et ortū fecit fructū centuplū. Hec dicēs clamabat
q habet aures audiēdi audiat. Interrogabāt aūt
discipuli eī q esset hec pabola. Quib ipse dixit
vob datū est nosse misteriū regni dei. ceteris aūt
in pabolis. vt videntes videāt nō. et audientes nō
intelligāt. Est aūt hec pabola. Semen ē verbū
dei. qd aūt secus viā hī sūt q audiūt deinde ve
nit diabol et tollit verbū de corde eorū ne credē
tes salui fiāt. nā qui sup petrā hī sūt q cum
audierīt cū gaudio suscipiūt verbū. hī radices
nō habēt. qz ad tēp credūt et i tpe tēptatio
nis recedūt. Qd aūt in spinis cecidit. hī sunt
q audierūt. et a sollicitudinib et diuitijs et vo
luptatib vite euntes suffocāt. et nō referūt fruc
tū. Qd aūt in terrā bonā. hī sūt q in corde bo
no et optimo audientes verbū retinent. et fructū
afferunt in patientia.

Theophi. Qd dauid i psona xpi pdixerat. aperiam
i pabolis os meū. hic dns implet. vñ dicit. Cū aūt tur
ba plurima couenirent et de ciuitatib properarēt ad eū
dixit p similitudinē. Loqt aūt dns p similitudinē primo
quidē vt attentiores faceret auditores. Cōsueue-
rūt ei hoīes in obscuris se exercitare. et spernere
manifesta. Deinde vt nō caperēt indignū q mystice
dicebat. Origē. Et ideo signāter dicit. Cū turba
plurima conuenirent. Nō ei sunt multi sz pauci q per
artā viā incedūt. et q inueniūt viā que ducit ad vi
tā. Vñ mathe dicit q extra domū docebat p pabo
las. sz intra domū pabolā discipul exposuit. Eusc.
Datis aūt cognitue xps pponit primā pabolā multi
tudini nō solū tūc astantiū sz etiā futuroz. post il
los indurentē ad audiendā vboz suoz. cū dicit.
Exiit q seminat seminare semen suū. Beda. Dato
rē istū nullū melī q filiū dei itelligere possum.
q de sinu patris q creature nō erat accessus. egredi
ens ad hoc venit i mundū vt testimoniū phiberet
veritati. Crisi. Exiit aūt q vbiq nō localiter sed
p amictū carnis nob appropiquit. decenter aūt ad
uentū ppriū xps exitū nōinat. Gram eni exclusi
a deo et simili cōdemnati et rebelles regi eiecti sūt
q vero recōciliare vult eos exeundo ad ipsos extra
cū eis loqt. donec dignos iā factos aspectu regio
eos introducat sic etiā xps fecit. Theo. Exiit aūt nō
vt agricolas poneret aut cōstitueret terrā. sz exiit
seminare. Depe ei agricola q seminat ob aliā causā
exiit nō solū vt seminet. Eusebi. Exeuerūt aūt
nō nulli a patre celesti. et ad hoīes descenderūt. nō
tū vt sererēt. neq ei satores erāt. sz ad ministeriū
spūs i misteriū missi. moyses etiā et pphete post
eū. nō inseruerūt hoīb misteria regni celoz. Et
reti ahendo insipientes ab errore nequicie et dolo
multu. qui volebāt aias hoīm et i noualia redige

bāt. Solus aūt oīm sator vbī dei exiuit euāgeli
zatur. noua semina sz misteria regni celoz. Theo.
Nō cessāt aūt dei filij semp i nris aiab semina re
nō solū cū docet sz etiā cū creat i nris aiab semi
nat semina bona. Cyrus. Exiit aūt vt semina
ret semē suū. nō aūt accepit verbū qui mutuatū
cū ipse natura alit sit vbū dei viui. Nō est ergo suū
ppriū semē pauli vel iohānis sz habēt cū accepe
rit. xps aūt habet ppriū semē pferens doctrinā
ex sua natura. vñ et iudei dicebāt. Qui hic lras
nouit cū nō didicit. Eusebi. Docet igit duos esse
gradus eorū qui recipiūt semina primū quidē eoz qui
digni facti sūt vocatione celesti. sz labāt a gra pter
negligentiā et torporē. secūm vero multiplicantiū
semē in bonis fructib. Ponit aūt sc̄z matheū tres
differētias i quolibz gradu. Nā qui corr̄upit semen
nō silēm habent pdictis modū. et q ab eo fructificāt.
nō equā recipiūt copiā. Dane. Passiones pdenciū ondit
semen. Quidā ei cū nō pertulerīt suis aiab ista
sibi semia salubria pdiderūt. subtracta ab itentiōe
et memoria eoz p spūs malignos et demones qui
volāt p aerē. vel viros fallaces et callidos q volati
lia nūcupant. vñ subdit. Et dū seminat aliud cecidit
secus viā. Theophil. Nō dixit q seminas precat
aliud secus viā. sz q semen cecidit. Qui ei seminat do
ctrinā rectū sermonē. sz sermo duplicitate cadit i audien
tes. vt q dā eoz via dicat. et cōculcatū est. et volucres
celi cōmederūt illud. Cyril. Aruda ei est et inculta
q dāmodo oīs via. eo q a cunctis cōculcat. ac nichil ex
semib humat in ea. Sic igit hūtes oz idolatre non
penetrat diuina monitio vt possit laudē germinare
vtutū. sz tales sūt via frequētata imūdis spiritib. Aut ne-
git alicq leuiter gerentes fidē in se. q si in vboz sim
plicitate. hoz fides careat radice. de q subdit. Et aliud
cecidit sup petrā et natū aruit. qz nō habebat hu
morē. Beda. Petrā dicit durū et idomitū cor. hoc est
aūt humor ad radicē semis. qd iuxta aliā pabolam
oleū ad lāpades vigiliū nutriendas. id ē amor et pse
uerātia vtutis. Eusc. Sūt enī alicq qui p auaritiā
et appetitū voluptatū et mundanas sollicitudines q
quidā spinas nūcupāt. imissū sibi semen suffocari
fecerūt de q subdit. et aliud cecidit inter spinas
et sil exorte spine suffocauerūt illud. Crisi. Dicit
ei spine nō permittūt ozri semen. sz ex cōdensatione
suffocāt imissum. sic sollicitudines vite pūtis semen
spirituale fructificare nō sinūt. Si repandus aūt esset
agricola q sup sensibiles spinas et petrā et viā se
minaret. Nō enī possibile ē petrā terrā fieri. nec viā
nō esse viā. nec spinas nō esse spinas. i rōnalib aūt
secus est. Possibile ē ei petrā cōuerti in terrā pinguē.
et viā non cōculcari. et spinas dissipari. Cyril. Sūt
aūt terra pinguis et fertilis aīe honeste et bone q in
pfūdo suscipiūt vbi semia et retinēt et fouent. et
q̄tū ad hos subdit. Et aliud cecidit in terrā bonā. et
ortū fecit fructū centuplū. Cū ei in mente mundā

ab oīb⁹ ꝓturbantib⁹ vbū diuinū infundit⁹ tūc īmittit radices in ꝓfundū. et germinat tā q̄ spica et cōueniēter ꝓfert⁹. ¶ Beda Fructū enī centuplū fructū ꝓfectū dant. Nā denarius numer⁹ p ꝓfectione semp accipit⁹. qr in decē ꝑceptis legis custodia cōtinet⁹. denarius aūt numer⁹ p semetipsū multiplicat⁹ ī centenariū surgit. vñ centenarius magna ꝓfectio sīgnificat⁹. ¶ Cyril. Que aūt sit sententia ꝑabole ampliam⁹ per eū qui eā cōposuit. vīdeam⁹. Hec dicēs clamauit. q̄ habz aures audiendi audiat. ¶ Basi. audire ꝑtinet ad intellectū. vñ p hoc dñs exatrit ad audiendū attente intentionē eoz q̄ dicūt⁹. ¶ Beda. Quociens ei⁹ hec admonitio. vel ī euāgelio vel ī apocalipsi iohis interponit⁹. nusquā esse q̄d dicit⁹. q̄rendū q̄ a nob ītenti⁹ oñdit⁹. vñ discipuli ignorātes saluatorē interrogāt. seq̄t⁹ ei⁹. Interrogabāt aūt discipuli ei⁹ q̄ eēt hec ꝑabola. nemo tū putet. finita mox ꝑabola discipulos hoc īterrogasse. sz vt marcus ait cū esset singularis īterrogauerūt eū. ¶ Orige. Est autē ꝑabola sermo q̄ssi factū. nō aūt factū iuxta q̄d dicit⁹ possibile aūt fieri rerū significatiu⁹. p tūssuprioz earū q̄ in ꝑabola tradūt⁹. Enigma vero ē ꝓpressus sermonis in hys q̄ dicūt⁹. quasi facta q̄ tū non sūt facta. nec possibilia fieri signisicat vero aliq̄d ī occulto sicut q̄d dicat⁹. in libro iudicū ꝙ ligna inierūt vt vngerent sibi regē. nō est aūt ad litterā factū q̄d dicit⁹. Exijt q̄ seminat sicut ea q̄ narrat hystoria possibile tū fuit fieri. ¶ Cyse. Dñs vero docuit eos causā q̄re turbis ꝑabolas loq̄bat⁹. vñ subditur Quib⁹ ipe dixit. vobis datū est nosse misteriū regni dei. ¶ Greg⁹ nazianzen⁹. Cū hoc audis nō introducas diuersas naturas sēm q̄ssdā hereticos qui putāt hos q̄dē esse pereūtis nature hos vero saluādis. Quosdā vero sic se habere vt eoz voluntas eos ducat ad pei⁹ vel meli⁹ sz addas ei q̄d dicitur. Vobis datū est id ē volentib⁹ et sibi dignus. ¶ Theo. Hys aūt q̄ sunt indigni tantis misteriis obscure dicit⁹. vñ seq̄t⁹. Ceteris aūt in ꝑabolis vt videntes nō videāt et audientes nō intelligāt. videre ei⁹ se putāt. nō vident aūt et audiūt quidē. sz nō intelligūt. Hui⁹ q̄ gr̄ā hoc eis xp̄s abscondit ne maiꝰ eis ꝓiudiciū generet⁹. si postq̄ nouerīt xp̄i misteria cōtēpserint. q̄ ei intelligūt et postea spernut grauiꝰ puniet⁹. ¶ Beda Recte igit⁹ in ꝑabolis audiuerūt q̄ corporis sensib⁹ cordis nō curāt cognoscere veritatē. obliti ei⁹ q̄d dñs dixerat. Qui habz aures audiendi audiat. ¶ Greg⁹ in omel. Dñs aūt dignat⁹ est exponere q̄d dicebat. vt scianꝰ rerū signa nes q̄rere. etiā in hys q̄ semetipsū voluit exponere. seq̄t⁹ eū. Est aūt hec ꝑabola. Semē est vbū dei. ¶ Cyse. Destruentiū aūt īmissa semina suis nūb⁹ tres dicit ee causas. Quidā ei destruūt ī se semen reconditū dantes leuiter auditū volentib⁹ fallere de q̄b⁹ subdit. Qd aūt secus viā. hy sūt qui audiūt. deinde venit diabol⁹ et tollit verbū de cordē eoz. ne credentes salui fiāt. ¶ Beda Qui sz vbū q̄d audiūt nulla fide. nullo itellectu. nulla saltē temptande vtilitatis ꝓfessione ꝓpe dignant⁹. ¶ Cyse. Quidā vero cū in mētis ꝓfundo nō susceperint verbū dei fructe extinguūt⁹ aduēiente aduersitate. de q̄b⁹ subdit⁹. Illi aūt qui sup petrā hy sūt q̄ cū audierint susapiūt vbū. et hy radices nō habent. qr ad tempus credūt. et ī tpe tēptationis recedūt. ¶ Cyril Cū enī intrant ecclesiā letāt⁹ attendunt diuina misteria sed ex leui voluntate vt aūt egressi sūt cicius obliuiscūtur sanctarū disciplinaꝝ. etsi fides xp̄iana nō fluctuet permanēt. turbante vero ꝑsecutiōe ꝓfugā hīnt mentem fides eoz̄ caret radice. ¶ Greg⁹ ī omel. Multi boni opis initia ꝓponūt. sz mox vt fatigari aduersitatibus vel tēptationib⁹ ceperīt inchoata deserelinquūt. Petrosa ergo terra humorē nō habuit. q̄ hoc q̄d ꝑ minauerat ad fructus ꝓsequi animā nō ꝑduxit. ¶ Cyse. Quidā vero suffocāt recōditū in eis semen diuicijs et illecebris. q̄ssi q̄busdā suffocātib⁹ spinis. de q̄b⁹ subdit⁹. Qd aūt in spinis cecidit. hy sūt q̄ audierūt. et a sollicitudinib⁹ et diuicijs et voluptatib⁹ vite euntes suffocāt⁹. et nō referūt fructū. ¶ Greg⁹ ī omel. Mirū quo dñs duas spinas interpatꝰ sit cū ille pugnant iste delectent. et trā spine sūt. qr cogitationū suarū. punctionib⁹ mentē lacerāt et cū vsq; ad primū ptra hūt q̄ssi inflicto vulnere cruciantur. Duo aūt sunt q̄ diuicijs iungit sollicitudines et voluptates. qr p curā mentē oppmūt. et p affluentiā resoluūt. suffocāt aūt semen qr ꝓpositis cogitationib⁹ quitur mētis strāgulāt. et dū bonū desideriū intrare ad cor nō sinūt. q̄ssi aditū vitalis flatus vetant. ¶ Eusebi⁹ Hec aūt ex ꝓpositione a saluatore ꝓdita sūt. sic āt se habere patefiant effect⁹. Nō enī aūt aliq̄ a vbo diuini cultus defiuūt nisi secūm aliquē modoz̄ ꝓdito⁹ ab eo. ¶ Crisꝰ Et vt plura breuib⁹ cōprehendā. hy q̄dem tūc⁹ negligētes audire. hy tūc⁹ delicati et debiles hy vero tūc⁹ serui facti voluptatis et rerū mūdi a bono defiūt. Bon⁹ etiā ordo vie petre. et spinarū Opus est ei⁹ primo memorie et cautele deinde fortitudinis. cōsequēt⁹ contēpt⁹ ꝓsentiū. Consequenter ponit bonā terrā cōtrario modo se hītem ad viā et petrā et spinas cū subdit. Qd aūt in terrā bonā. hy sūt q̄ in corde bono et optimo vbū recipiūt et fructū afferūt in patientia. Nā q̄ secus viā positi sūt. nō retinent verbū. sz rapit eis semen diabol⁹. Qui vero sunt in petra nō sustinet in pena tēptationis īsultum ꝓpter ibecillitatē. Qui vero sūt in spinis non fructificāt sz sufforāt⁹. ¶ Greg⁹ ī omel. Terra q̄ bona fructū ꝓ panam reddit. qr nulla sūt bona q̄ agim⁹. si nō eq̄nimit⁹ etiā ꝓximoz mala toleram⁹. fructū q̄ ꝓ panam reddūt. qr cū hūilit⁹ vba susapiūt p⁹ flagella ad regem sublimit⁹ cū gaudio susapiūt. ¶ Nemo aūt lucernā accendēs operit eā vase aut subtus lectū ponit sed sup candelabrū ponit vt intrātes videant lumē. Non ei est occultū q̄

nō manifestet. neq; abscōditū qd nō cognoscat. et in palā veniat. Videte ergo quō audiatis. qui ei habz dabit illi et q̄cūq; non habet. etiā qd putat se habere auferetur abillo

Beda q̄sup dixerat apls vob datū est nosse mysteriū regni dei. ceteris aūt in parabolis. Nunc ostēdit p eos aliq̄n etiā ceteris id ee misteriū esse revelandū dicens nemo aūt lucernā accendēs operit ea vase. aut subt lectū ponit sz sup candelabrū ponit vt intrātes videant lumē. Eusebi. Quasi dicēt. sicut lucerna accendit vt luceat. nō vt opiat sub modio vel lecto sic etiā secreta regni celoz in parabolis edita. q̄bus latent alienos a fide nō tm pene oēs manifestū habebūt sensū. Vñ subdit. Nō enī est occultū qd nō manifestet. neq; absconditū qd nō cognoscat. et in palā veniat. Quasi diceret q̄bus plurima in parabolis dicta sūt vt videntes nō videāt et audientes nō intelligāt. propter suā incredulitatē totus tm sermo patebit. Aug. de q̄stiōi. euā vel aliter. Totū hys vbis typice docet fidua prediādi. ne q̄s timore carnaliū incōmodoz occultat. q̄ ipsā carnē p̄ponit manifestationi veritatis. et ea q̄si operit vbū qui p̄dicare trepidat. sup candelabrū aūt ponit lucernā. q̄ corp̄i suū ministerio dei subiat. vt superior sit p̄dicatio veritatis. et inferior seruitus corp̄is. Orige. Hz et q̄ vult adaptare lucernā pfectioribus xp̄i discipulis. pfua debit nob p ea q̄ dicta sūt de iohāne. q̄m ipe erat lucerna ardens et lucens nō decet q̄ eū q̄ lucernā rōnalem accendit i aīa. abscondere eā sub lecto vbi q̄s req̄escat. nec sub aliquo alio vase. qz q̄ facit hoc nō prouidet intrātibz domū q̄bus lucerna parat. sz oportet supponere candelabro id ē oni ecclie. Crisi. Hoc aūt dicens iduit eos ad vite diligentiā docens eos strenuos esse q̄si expositos aspectib9 oīm ac pugnātes in mūdo q̄si in theatro. q̄si diceret. ne cōsideretis q̄ manem9 i modica pte mūdi. erit9 ei oīb9 notū. qz tantū vbi ee impossibile est latere. Maxim9. Vel forsan sepm appellat dns lucernā radiante cunctis illustrantib9 domū id ē mundū cū sit naturaliter de9 et facto dispensatiue caro. et sic q̄si lux ad instar lucerne retinet in testa carnis p mediā aiam sic p lichnū ignis in testa lucerne. Vocat aūt candelabrū ecclesiā sup quā vbū diuinū effulgens q̄si q̄dā domū illūinat radijs veritatis. dixit aūt sublimitudinarie vas aut lectū. corp̄ale cultū legis sub quo cōtineri nō vult. Beda. Instant aūt nos dns docet vbo auscultare. vt ea et nō illud pectore cōtinue ruminare et alieno eructare e sufficiam9 audituu vñ seq̄t. Videte qz quō audiatis. q̄ eni habet dabit illi. et q̄cūq; nō habet etiā qd putat se habere auferet ab illo. q̄si diceret. Tota intentione vbo qd auditis operā date. qz q̄ amore habet vbi dabitur illi. et sensus intelligendi qd amat. at q̄ vbi audiendi amore non habet. etsi vel naturali ingenio vel litteratorio callere se putauit exercitio. nulla sapiēe dulcedine gaudebit. Depe ei desidios9 ingenui arripit. vt de negligētia ius9 puniat. qz q̄ sine labore assequi poterit scire cōtemnit et nonnūq; studiosus tarditate intelligentie pmit. vt eo maiora pmia retributoris lucrat. q̄ magis studio inuentionis elaborat. Venerūt aūt ad illū mater et fratres ei9 et nō poterāt adire eū pe turba. et nūciatū est illi. mr tua et fratres tui foris stant volētes te vide. Qui rūdens dixit ad eos. mater mea et fres mei hi sūt q̄ vbū dei audiūt et faciūt. Ambros9 Moralis mgr. q̄ de se ceteris pbet exemplū p scripturis ceteris. qm q̄ nō reliḡit patrē aut matrē suā nō est filio dei dign9. Sententie huic ipe pm9 se subiuit. nō q̄ materne refutet pietatis obsequia. ipsi9 ei ceptū est. q̄ nō honorificauerit patrē aut matrē morte moriet. sz q̄ mysteriis se paternus ap̄lus q̄ maternis affectib9 debeve cognoscat. nec tū iniuriose refutant parentes. sz religiosiores copule mentiū docent esse q̄ corpoz. Ergo hic nō vt q̄dā hereticī tenticulas aucupant. mater negat q̄ etiā de cruce agnoscit. sz necessitudini corp̄ali p̄scriptoz celestiū forma profert. Beda Hic igit. q̄ verbū dei audiūt et faciūt mater dñi vocant. eo q̄ illū q̄die suo exemplo vel dicto q̄si pturit in cordib9 p̄ximoz. fratres q̄z sūt ei9 aū et ip̄i sanat voluntate p̄is ei9 q̄ in celis est. Crisi. Nō aūt hoc dixit irrepā do matrē. sz ea plurimū adiuuādo. Nā si ergo ceteros sollicit9 erat vt generaret eis de se debitū opinionē. multomagis ergo matrē. nō aūt eleuasset ea ad illa fastigia si semp expectaret honorari ab eo tūc9 a filio. nō aūt eū dñm reputaret. Theophi. Quidā vero hoc sic intelligunt.

q̄ xp̄o docente q̄dā inuidentes subsannātes eū sup doctrinā ei⁹ dixerūt. mr tua et fratres tui stant foris volentes te videre. tūc p̄pt hoc ignobilē eū demonstrare. et ideo q̄ mente eoꝝ cognouit sic eis vñdit. q̄m non nocet vilis cōsanguīnitas. ꝫ si ignobilis q̄s existat. audiat aūt v̄bū dei. ipsū consanguineū reputat. q̄ tū audire solū nemīnē saluat. ſ magis cōdemnat. subūngit. Et faciūt dei et ei audire et facere v̄bū aūt dei dicit suā doctrinā. Quicūq; ei ipse dicebat patris erat. ℣ Ambr. xpistice aūt non debuit foris stare. q̄ xp̄m q̄rebat Vñ et ille ait. accedite ad eū et illuminamini. Hi ei foris stant. nec ipsi agnoscūt parentes et p̄pt nr̄m fortassē nō agnoscūt parentes exemplū quē admodū nos nō agnoscam⁹ si foris stem⁹. Illud foq̄z intelligere nō abhorret. q̄ p figurā parentū demōstrat iudeos. ex q̄b⁹ ē xp̄us sēm carnē. ecclesiamq; synagoge credidit p̄ferenda. ℣ Beda. Intus eū eo docente venientes intrare nequeūt. cui⁹ spiritaliter intelligere dicta negligūt. occupās aūt turba ītrant in domū. q̄ differente iudea gētilitas cōfluxit ad xp̄m. foris aūt stantes volūt xp̄m videre q̄ spiritalē in lege sensū querentes. sese ad custodiā lr̄e foris fixerūt. et q̄si xp̄m ponē ad dicenda carnalia cogūt exire q̄ se ad discenda spiritalia cōtulerūt ītrare. Factū est aūt in vna dieꝝ et ipse ascendit i vnā nauīculā et discipuli ei⁹ et ait ad illos. Transfretem⁹ trans stagnū. et ascenderūt. ℣ Naugātib⁹ aūt illis obdormiuit. et descendit procella venti in stagnū. et cōpellebant et periclitabāt. ℣ Accedentes aūt suscitauerūt eū dicentes. Preceptor perim⁹ at ille surgens increpauit ventū et tēpestatē aque. et cessauit. et facta ē trāquillitas Dixit aūt illis. Vbi est fides vr̄a. Qui timentes mirati sūt admodū dicentes. Quis putas hic ē q̄. et ventis ip̄erat et mari et obediūt ei. ℣ Cyril. Quia discipuli oēs bñficiatos a xp̄o videbāt. decebat eos ipsos sensim in beneficijs xp̄i delectari. nō enī similiter quis cōsiderat q̄ fiūt in alienis corp̄ib⁹ et in suo. et ideo dñs discipulos et mari et ventis exposuit. Vñ dicit. Factū est aūt in vna dieꝝ et ipse ascendit in vnā nauīculā. et discipuli ei⁹. et ait ad illos. Transfretem⁹ trans stagnū. et ascenderūt. ℣ Crisos. Vtrum q̄dem lucas questionē que sibi fieri potest de tēporū ordine dicit eū in vna dieꝝ intrasse nauīculā. ℣ Cyril. Dicit aūt vigilante dño amdisset tēpestas vel no timuissent discipuli. vel nō exhorruissent. vel nec credidissent eū posse tale aliquid facere. q̄pt dormit p̄sūs temp⁹ timoris. seq̄t. enī. Naugātib⁹ aūt illis obdormiuit. et descendit procella venti in stagnū. ℣ Ambro. Dup̄ habes q̄ proclamabat in oratione. quo hic in tēpestate dormit. ſ expimit securitas tēpestatis. quo oib⁹ timentib⁹ solus intrepid⁹ q̄escebat. sed quescebat corpis somno. cū intenderent diuinis misterio nichil ei sine v̄bo fit. ℣ Cyril. cū magna aūt dispensatione videt esse patū. ne mox post tēpestas īuadere cepit nauīculā q̄reret ab eo suffragiū. ſ post malū mualuit. vt manifestior fiat diuine maiestatis potestas. Vñ dicit. et cōpellebāt. et periclitabāt. Quid quidē dñs p̄misit exercitationis gr̄a. vt cū confessi fuerint periculū. cognoscāt magnitudinē miraculi. Vñ post magnitudo periculi in tolerabilē metū eos vrgebat tūnc aliā spem nō habentes salutis. nisi solū ipm dñm v̄tutū eum excitauerūt. se q̄t eū. Accedentes aūt suscitauerūt eū dicētes. Preceptor perim⁹ ℣ Aug⁹ de con euangelistis. Matheꝰ q̄dem dicit. dñe salua nos perim⁹. marcus aūt magister nō ad te attinet. q̄ perim⁹. Eadē aūt est sententia exitantiū dñm volentiūq; saluari. Nec opus est querere q̄d horū p̄tū ponē xp̄o dictū sit. siue eū aliq̄d horū triū dixerint. siue alia v̄ba q̄ nulli euāgelistarū cōmemorauit. tantūdem aūt valentia q̄d ad rem interest. q̄q; etiā hoc fieri potuerit. vt pluribus eū exitantibus oīa hec. aliud aūt ab alio diceret. ℣ Cyril. Nō aūt erat possibile eos perire. exīte cū eis oipotente. Vñ illico surgit xp̄s q̄ habet oīm potestatē. et sedat cōfestim procellā et ventorū īpetū et cessant tēpestas et facta ē trāquillitas in quo ostendit se deū esse. cui i ps. dicit. Tu dñans potestati maris. motū aūtē fluctuū ei⁹ tu mitigas. ℣ Beda. Dicit aūt in hac naufragatōe dñs vtriūq; vnius eiusdēq; p̄sone naturā ostendit. dū is qui vt homo dormit in nau furorē maris vt deꝰ v̄bo coercet. ℣ Cyril. Simul aūt cū tempestate aquarū sopuit tēpestatē aiarū. vñ seq̄t. dixit aūt illis vbi est fides vr̄a. In q̄ verbo ostendit. q̄ timorē non sanat tēpta nonū inductio ſ imbecillitas mentis. sicut ei aurū q̄bat. in igne. sic in tēptatiōib⁹ fides. ℣ Aug⁹ de concor. euā. hoc aūt ab alijs euāgelistis alijs verbis dictū est. Matheꝰ ei dicit eū dixisse. Quid timidi estis modicę fidei. Marcꝰ aūt dicit. Quid timidi estis ne dū habetis fidem. id ē illā perfectā velut granū sinapis. hoc ergo et ille ait modicę fidei. Lucas aūt vbi est fides vr̄a. Et totū quidē dicere potuit. q̄d timidi estis. vbi est fides vr̄a. modicę fidei. Vnde aliud hic aliud ille cōmemorat. ℣ Ambro. Pacata igit tēpestate ad ip̄erium xp̄i discipuli stupefacti miraculo sui admirabāt admodū. Vñ seq̄t. Qui timetes mirati sūt admodū dicētes. Quis putas hic ē q̄. et ventis ip̄at et mari et obediūt ei. Nō aūtē discipuli vt ignorātes eū hoc dixerūt admodū. Noverāt ei deū esse filiū dei ihesū. Admirant aūt innate potestatis abūdantiā. et diuīnitatis gl̄iam. q̄ius filis nob esset et visibilis sēm deitatē. Vñ dicit. Quis est hic. id ē q̄lis et q̄ntus et in q̄nta virtute et maiestate imperiosū em est opus dñicanū p̄ceptū nō seruilis petitio. ℣ Beda. Vel nō discipuli ſ nautę et alij mirant q̄ in nau erāt. allegorice aūt mare vel stagnū tenebrosus est et amarus mūdi estus. nauīcula arbor crucis. nauis

bñfino fideles aduti emersis mūdi fluctib⁹ obtinēt lutg patrie celestis ¶ Ambro Itaq; dñs qui se intelligit ppt diuinū in terras misteriū venisse relictis nauē ascendit parentib⁹ ¶ Beda Ascendūt aūt et discipuli admonti cū eo dñm ipse aūt Si qs vult post me venire abneget semetipsū et tollat crucē suā et seqt me Discipulis nauigantib⁹ id ē fidelib⁹ sēm calcantib⁹. et futuri scli aīo quietē meditātib⁹ et p sā spūs flatū vel etiā ppy remigy conatū. insidos mūdi fastg certatim post tergā tractantib⁹ subito obdormiuit dñs id est aduenit tempus dñice passionis. et descendit procella q dño somnū mortis in cruce subeūte fluctg pse cunctoū demoniacis flatib⁹ excitati exurgūt. fluctib⁹ aūt nō dñi patientia turbat. sz discipuloz imbecillitas cōsulit. et trepidat q suscitarūt dñm ne eo dormiente pereāt q cuiq⁹ morte viderāt resurrectionē optant. q si differret ipsi iperpetuū perirēt. Dñs surgens increpat ventū q celesti resurrectiōe peremortē destruit supbā diaboli q habebat iperiū mortis Tempestatē aūtē aque sunt cessare q rabiem undoz mōti ei⁹ insultantiū resurgēs labefecit. ¶ Ambro Et aduertas sine tēptatione nemīnē posse ex hoc vite curriculo demigrare. q exercitatiū fidei tēptatio est. Subiecti igit sum⁹ nequāq spiritalis pcellis sz ōsi pupiles naute gubernatorē exoratem⁹ q nō seruat sz imperet ventis Qui etsi iam non dormiat suu corpus sōpno. et caueam⁹ tu ne nostri corpis somno nob⁹ dormiat et quiescat Bene autē arguit quu pūte xpo timebāt. cū vtiq ibi aderat qui perire nō possit. ¶ Beda Cui silet est q post mortē discipulis apparens exprobrauit incredulitatē coz et sic tumidis gurgitib⁹ cedatis patefecit cūctis potētiā sue diuinitatis

Et nauigauerūt aūt ad regionē gerazenoz q est cōtra galileā. et cū egressus esset ad terrā occurrit ei vir quidā. q dēmoniū hēbat iā tēporib⁹ multis et vestimēto nō induebat neq; in domo manebat sed ī monumētis Is vt vidit ihm cadit ante illū et exclamās voce magna dixit. q̄d mihi et tibi ē ihu fili dei altissimi. obsecro te ne me torqueas Precipiebat enī spū īmūdo vt exiret ab hoīe. multis enī tpib⁹ arripiebat illū et vinciebat catenis et compedib⁹ custodiebat. et ruptis vinculis agebat a dēmonio in desertu Interrogauit aūtē illū ihs dicēs Q̄d tibi nomen ē. at ille dixit legio. q introierāt demonia multa in eū. et rogabat eū ne ipcaret illis vt in abissū irent. Erat aūt ibi grex porcoz multoz pascentiū in mōte. et rogabāt eū vt permitteret eos in illos ingredi et permisit illos Exierūt q dēmonia ab hoīe. et introierūt in porcos et iprētu abiit grex p ceps in stagnū et suffocat⁹ ē. Q̄d vt viderūt factū q̄ pascebāt fugerūt et nūciauerūt in ciuitatem et ī villas Exierūt aūtē

videre q̄d factū est. et venerūt ad ihm. et inuenerūt hoīez sedentē a q̄ dēmonia exierāt vestitū ac sana mente ad pedes eius et timuerūt Nūciauerūt aūt illis q̄ viderāt quō sanus factus est a legione. Et rogauerūt illū oīs multitudo regionis gerasenoz vt discederet ab ipsis q timore magno tenebant. Ipse aūt ascendens nauē reuersus ē. et rogabat illū a q̄ dēmonia exierāt. vt cū eo esset Dimisit aūt ilis dicēs Redi in domū tuā. et narra quāta tibi fecit deus Et abiit p vniuersā ciuitatē predicās quāta illi fecit ihesus.

¶ Cum Saluator nauigādo vna cū discipulis ad portu peruenit. vñ dicit. Et nauigauerūt aūt ad regionē gerazenoz q est cōtra galileā. ¶ Cyrus Gerasa exēplaria ne gerazenoz habēt. nec gadaroz. sed gergezinoz. Est ei gadara ciuitas in iudea stagnū aūt vel mare nullatenus inuenit in ea. Gz geraza ciuitas abzahe ē. nec stagnū nec mare iuxta habēs est aūt gergesa aqua gergezei vbs antiqua iuxta tyberiadis stagnū. circa quā est rupes stagno vicina In qd oīdit dejectos fuisse porcos a demonib⁹ q̄ in geraza et gadara cōfinio habēt ci terra gergezinoz verisile est inde ad horū terrā porcos fuisse adductos ¶ Beda Gerasa ei vbs ē insignis arabie trās iordanē iuxta mōti galaad. q̄m tenuit trib⁹ manasse nō longe a stagno tyberiadis in q̄ porci precipitati sunt ¶ Crisp Cū aūt dñs descendisset a mari occurrit ei aliud terribilius miraculū. Nā demoniacus tūc⁹ seruus videns dñm seruitutē confitet. vñ sequit Et cū egress⁹ esset ad terrā occurrit ei vir quidā qui demoniū habebat iā tpib⁹ multis ¶ Aug cotra eūa Q̄d matheus duos dixit fuisse demoniacos cū marcus aūt et lucas vnū cōmemorāt. vt intelligas vnū eoz fuisse psone alicuius clarioris et famosioris quē regio illa maxime dolebat. et p cuius salute plurimū satagebat. hoc volentes significare duo euāgeliste solū cōmemorandū indicauerūt. de q̄ fatti huius fama latius pclaruisq; fragrauerat ¶ Crisp Vel lucas elegit ex illis duob⁹ eū qui senioz erat. Vnde flebilius narrat eius infortunii cū subdit Et vestimēto nō induebat neq; ī domo manebat sz ī monumētis. Dicitur aūt demones mortuoz sepulchra volentes inuere hoīes pernitiosa doctrina q̄ sz mortuoz aīe fūt demones ¶ Cirill Q̄d aūt nudus petebat defūctoz sepulchra demoniace feritatis erat indiciū. permittit aūt q̄sdā dispensatiue deus subesse demonib⁹ vt nos ppendam⁹ peos q̄les sūt demones ergo nos vt renuam⁹ eis subiici velle. et sic vno patiente edificant ēplures ¶ Crisp Quia vero hoīes eū ppli fatebātur aduersari demones diuinitatē predicātes tpis q̄ etiā mare sua tranquillitate clamauerat. Vñ sequit Is vt vidit ihm procidit ante illū et exclamās voce magna dixit. ¶ Cirill Attendas hic timore connexū audacie et desperationi multe. Fugiū eū

diabolue desperacois est in audiendo dicere. Qd mihi et tibi est ihu fili dei altissimi. timoris vero cu precor obsecro te ne me torqueas. Dz si nosti eu esse filiu dei altissimi fateris eu celi et terre. et eoz q̄ continent in eis. q̄ iniqt̄ ignt non tua ymo sua usurpas. et dias q̄d mihi et tibi. Quis aut principu terrenoz oino sustinebit a barbaris lacessiri suo subiectos ipio. vñ seq̄t. p̄cipiebat ei spu immundo vt exiret ab hoie. et necessitate precepti ostendit subdens. q̄ multis ei tpib⁹ arripiebat illu. et vinciebat cathenis. et cōpedib⁹ custodit⁹. et ruptis vinculis agebat a demonio in deserto. Crisp. Unde q̄ neo nudebat demoniacu tenere. ipse xp̄s ad eu vadit alloquēs ipsu. seq̄t eu. Interrogauit aut illu ihs dices. q̄d tibi nome est. nō velut insanus nome inquit sz vt cōfessa pestis qua tolerabat. otius curantis gracioz emineret. Beda. Dz et nri tpis sacerdotes q̄ per exorcismu grauiu demones emere nouūt. solent dicere patientes nō aliter valere curari. nisi one q̄d ab immundis spiritib⁹ vigilates dormientes ne p̄ tulerit. cōfitendo patenter exponāt. et maxie q̄ corpis humani cōtubiu petere se ac patiri ne fingit. vñ et hic cōfessio subit. At ille dixit. legio. q̄ intrauerāt demonia multa in eu. Greg. nisc. Intuentes q̄da demones supnas malicias et legiones angelicas diuisse se legione sicut et eoz princeps dicit se posituru thronu sup astra. vt fiat altissio filius. Crisp. Postq̄ aut supuenerat demoib⁹ creatura dei p̄turbantib⁹ putabāt eu. ppt̄ excessu eoz q̄ fiebat nō expectare tempus supplicij. Et q̄ culpa differeri nō poterat. instant ne cito sustineat pena. vñ seq̄t. Et rogabāt eu ne ip̄eraret illis vt in abissu irent. Theo. Qd q̄dē postulāt demones volentes adhuc cū hoib⁹ cōuersari. Cyril. Hu aut pala est q̄ emule cateruе maiestatis diuine. ieffabili potencia saluatoris detrudebant. ad inferna. Maxim⁹. Statuit aut deus vnicuiq̄ manere ei proz consona pena. geheñam ignis ppt̄ carnis intendu. stridoze dentiu ppter usu lasciuu. intolerabilem sitim ppter voluptate et crapula. puncte vermine ppt̄ obliquu et malignu coz. caliginē ppter ignorancia et fallacia. lumbu abissi ppt̄ superbia. vñ demoib⁹ tāq̄ superbis abissus delegatur. seq̄t. Erat aut ibi grex multoz porcoz pascentiu in monte. Aug⁹ de concoz. euā. q̄d marcus dixit circa montē fuisse gregē porcoz. lucas aut in monte. nō repugnat. Grex eni porcoru tu magnus fuit. vt aliq̄d circa esset in monte. aliq̄d circa montē. Erat eni duo milia porcoz sicut marcus expressit. Ambro. Demones aut celestis lumis claritate sustinere nō poterāt. vt q̄ oculos dolet radios solis ferre nō possit. Cyril. Et ideo turba immundoru spuum petit multa iconforme sibi gregē immundoz porcoz. seq̄t eu. Et rogabāt eu. vt p̄mitteret eos in illos ingredi. Athanā. In vita

anthonij. q̄ si sup porcos potestate nō habet multo magis nullū habent dominiu contra hoies factos ad ymaginē dei. optet q̄ deu solu timere. illos aut contemnere. Cyril. Dns aut cōtessit eis potestate vt hoc inter cetera fiat nob causa salutis et roboris spes. seq̄t. ei. Et p̄misit illos. Considerare ergo oportet q̄ demones praui sunt et hostiles hys q̄ eis sūt subditi. vt pt patere ex eo q̄ p̄hibuerūt et suffocauerūt in aquis. vñ seq̄t. Dixerūt q̄ demonia ab hoie et intrauerūt in porcos. et impetu abiit grex p̄ precips in stagnu et suffocat⁹ est. Et ideo cōcessit eis xp̄s petentib⁹ vt ex euentu appareat q̄ sint crudeles erat etiā necessariu ostendere filiu dei prudentiam rerū habere nō min⁹ q̄ patre vt equitatis deoz in utroq̄ appareat. Cyrus. Fugiū aut pastores arripuit ne ad porcos peruenet. vñ seq̄t. Qd vt viderūt factu qui pascebāt fugerūt et nūciauerūt in ciuitate et in villas. et huiusmodi terroze cunctis intulerūt. duxit aut eos ad saluatoze damni necessitas. seq̄tur ei. Exierūt aut videre q̄d factu est. et venerūt ad ihm. Ubi cōsidera q̄d dū deus hoies punit in rebus cōferat bnficiu aiabus. Cū aut p̄sentes essent viderūt sanu eu qui quondam vexabat. seq̄t eu. Et inuenerūt hoiez sedentē. a q̄ demonia exierāt vestitu. qui antea cotidie nudus erat. ac sana mente ad pedes eius nō eni distedit a pedib⁹ a quib⁹ est nactus salute. et sic agnoscentes signu. mirati sūt passionis remediu et obstupuerūt in facto. seq̄t. ei et timuerūt hoc aut factu ptim visu cōperūt. ptim vbis audierāt. seq̄t. ei. nuntiauerūt aut illis q̄ viderāt quo sanus factus est a legione. Rogabat aut eos supplicare dño ne inde recederet. sz custos erat regionis. ne demones haberet accessu ad eos. sz p timore ppria salute amiserūt. rogantes saluatoze recedere. De quit eu. Et rogauerūt illu oīs multitudo regionis gerazenoz vt discederet ab ipsis q̄ timore magno tenebant. Theophi. Timebāt ei ne iterū dānu aliq̄d paterent. sicut passi fuerāt in submersione porcoz. Cyrus. Attendas aut xpi humilitate. Postq̄ eu collatis a se talib⁹ bnficijs. emittebat eu non obstat sz discedit eos q̄ ipsos indignos sua doctrina p̄mulgauerāt relinquēs. seq̄t. ei. Ipse aut ascendens nauē reuersus est. Cyrus. Sed eo descendente ille q̄ passus fuerat a saluatoze nō discedit. seq̄t eu. Et rogabat illu a quo demonia exierāt vt cū eo esset. Theophi. Nā sicut expertus timebat ne forte elōgat⁹ a ihesu iterū demoib⁹ cēt patus dns aut ostendit ei q̄ ubiq̄ sit cū eo p̄sentialiter. cū potest eu gra sua p̄tegere. seq̄t eu. Dimisit aut ihs dicens. Redi in domu tua et narra quanta tibi fecit deus. Nō aut dixit quanta tibi fecit ego. forma p̄bens humilitatis. vt retitudines nras referam⁹ in deu. Cyrus. Nec tu p̄sumunt in lege veritatis. q̄d eu filius opatur. pater opat. Cui aut qui ubiq̄ oēs liberatos monebat

nulli dixerit. hinc liberato a legione dixit narra quanta tibi fecit deus. qz tota regio illa deū ignorabat ut retuta cultib⁹ demoniū vel veri⁹. qui quidē ad patrem retorquet miraculū dixit narra. Cū vero logt⁹ de seipso monet nulli dixere. ille aūt q liberat⁹ ē a demonib⁹ nouerat deū esse ihm et ideo p̄dicauit quanta fecit illi ihs. secūt⁹ ei ⁊ abyt p vniuersā ciuitatē p̄dicans quanta fecit illi ihs. ¶ Crisi⁹ Et sic illos ipse ihs nos sua doctrina promulgauerat dei clinques statuit eis eū in magistrū qui fuerat a demonib⁹ liberat⁹. ¶ Beda. Ihsus aūt gerasa significat nationē gentiū qs post passionē et resurrectionē suā dns p̄dicatores visitauit. Vn gerasa vel gergesi vt q̄dā legūt interpretat⁹ colonū eiciens id ē diabolū a quo p̄us incolebat⁹ vel aduena p̄pinquans q p⁹ longe erat. ¶ Ambro. Luce aūt discordet numer⁹ curatoz⁹ a xpo sc̄m lucā et matheū tm̄ concordat misteriū. Vt cū iste q habebat demoniū ppli gentilis est figura. duo quoq; illi similiter figurā ppli gentilis accipiūt. qm̄ cū tres filios noe genuit. hem chā et iaphet. hem tm̄modo familia in possessionem assita est dei. ex duob⁹ illis diuersarū nationū populi pullulauerūt qui multis inquit tēpoꝛib⁹ habebat demoniū. vtpote qz diluuio vsq; ad aduentū dn̄i vexabat⁹. Nudus aūt erat qz tegumentū nature sue et virtutis amisit. ¶ Aug⁹ de q̄stio. euāg. In domo nō habitabat. hoc ē in cōscia sua nō requiescebat. In monumentis manebat. id est ī moꝛtuis opib⁹ hoc ē p̄cis delectat⁹. ¶ Ambro. Vel q̄d sūt corpa p̄fidoꝛ⁹ nisi q̄dā sepulchra in q̄bus dei vba nō habitant. ¶ Aug⁹ de q̄st. euāge. qd aūt cōpedib⁹ ferreis et catenis ligabat⁹ significat graues et duras leges gentiū. quib⁹ etiā in coꝛū republica p̄ūs cohibent⁹. qd aūt vinculis talib⁹ diruptis agebat⁹ a demonio in desertū significat qz eiā ipsis trāsgressis legib⁹ ad ea scelera cupiditate ducebat⁹. q̄a vulgarē cōsuetudinē excederet qz vno in eo legio demoniū erat. significate sūt gentes que multis demonib⁹ seruiebāt. qz in porcos pascētes immundis demonia nec cōcessa sūt. significat etiā immundos et superbos hoīes quib⁹ demonia dominātur p̄pt⁹ pdolozē cult⁹. ¶ Ambro. Porca enī hec sūt q̄ immundoꝛū vsu aialiū voms et rationis expertes luculentis vite sue actib⁹ naturaliū conquinauerūt omnia mēta virtutū. ¶ Aug⁹ de q̄st. euāge. qd aūt in stagnū papitant sūt significat qz iā clarificant ecclia. et liberato ppl̄o gentiū a dānatione demoniorū in abditis agūt sacrilegos ritus suos q̄ xpo reddere noluerūt certa et p̄funda curiositate submersi. ¶ Ambro. Impetū aūt fecerūt in p̄ceps. qm̄ nulli⁹ meriti cōtemplatione reuocāt⁹. sz tm̄ de supioꝛib⁹ ad īferioꝛa p̄ impbitatis pclive detrusi inter fluenta mūdi hui⁹. inter dulcia pereunt spūs cōmeatu. Nec⁹ ei in hys qui fluido estu voluptatis huc atq; illuc fertur⁹. illi spūs potest ee cōmerciū. Videmꝰ igit⁹ qz homo ipse sue est autoꝛ ruine. Nā nisi q̄s porci more vixisset. nūq; accepisset

in eū diabol⁹ potestatē. aut si accepisset nō vt p̄deret. sed vt p̄baret. et fortasse diabolus qz post dn̄i aduentū bonos tā depōdari nō poterat. nō oīm hoīm sz leuiū querit iteritū. vt latro nō armatos sz insidiat⁹ inermib⁹. Vide vt hoc magistri gregū et fugerūt. ¶ Nec⁹ enī vel philosophie p̄fessoꝛes vel p̄nāpes synagoge peritib⁹ p̄ceptis posūt ferre medicinā solus est xp̄s qui aufert p̄ctm̄ p̄ploꝛ⁹. ¶ Aug⁹ de q̄st. euā. Vel q pastoꝛes porcoꝛ⁹ fugientes ista nunciauerūt. significat quosdā primatos impioꝛū tanq̄ xp̄iana legē fugientes potentiā tm̄ eoꝝ p̄gentes stupendo et mirando p̄dicare. qui aūt gerasenoꝛ cognoscentes qd factū est. rogant ihm vt ab eis discederet magno timoꝛe p̄ctm̄si. significat magnitudinē vetusta suauitate delectatū. honoꝛare q̄dē sz nolle pati xp̄ianā legē dn̄i dixit q ea implere nō possūt amittentes tm̄ fidele p̄ctm̄ a p̄stina p̄dita cōuersatione sanatū. ¶ Ambro. Vel in gerazenoꝛ ciuitate synagoge videtur existere. qui rogabāt vt discederet. et qz timoꝛe magno tenebant⁹. Infirma ei mens nō capit dei vbū nec potest pondꝰ sustinere sapīe. Et ideo diuin⁹ molestus nō fuit. sz ascendit ab inferioꝛib⁹ ad superioꝛa. a synagoga sz ad ecclesiā. et egressus ē p stagnū. ¶ Nemo ei de ecclia ad synagogā sine p̄culo transit salutis. Sed ille qui de synagoga ad ecclesiā transire desiderat. cruce suā tollat vt discrimē euadat. ¶ Aug⁹ de concoꝛ. euāge. Qd aūt ille sanat⁹ cupit iā esse cū xpo et dicit ei Redi in domū tuā et narra q̄nta tibi fecit deꝰ sic intelligit⁹. vt sic quisq; intelligat post remissionē p̄ctoꝝ redeundū sibi in cōscientiā bonā sicut in domū. et seruiendū euāgelio p̄pt eoꝝ salutē. vt deinde cū xpo requiescat. ne cū p̄ p̄pere vult ee cū xpo neglegat misteriū p̄dicatoris fraterne redēptionis accōmodatū.

Factū est aūt cū rediisset ihs excepit illū turba erant ei oēs expectantes eū. Et ecce vir cui nomē iairus. et ipse princeps synagoge erat et cecidit ad pedes ihesu rogās eū vt introiret in domum eius. qz filia vnica erat illi fere āno⁹ xij. et hec moriebat⁹. et cōtigit dū iret a turba cōprimebatur. et mulier q̄dam erat ī fluxu sanguis ab annis duodecī que in medicos erogauit oēm substātiā suā. nec ab illis potuit curari. accessit retro et tetigit fimbriā vestimēti ei⁹ et cōfestim stetit fluxꝰ sanguis ei⁹ et ait ihs. qs est q̄ me tetigit. negātib⁹ aūt oīb⁹ dixit petrus et qui cū illo erāt p̄ceptoꝛ turbe te cōprimūt et affligūt et dicis. qs me tetigit. et dixit ihs tetigit me aliqs. nā et ego noui virtutē de me exisse. videns aūt mulier qz nō latuit cū. tremēs venit et p̄cidit ei pedes illi⁹ et ob quā causā tetigerit eū indicauit coram oī p̄plo. et quēadmodū confestim sanata sit. Et ipse dixit filia fides tua te saluā fecit vade ī pace. ¶ Aug⁹ de con euā. Post narratū apud gerasenos miraculū trāsit ad narrandū de archisynagogi filia dicēs Factū est aūt cū rediisset ihesus excepit illū turba. erāt ei oēs expectantes eū. ¶ Theophi. Dimul

qnde̅ ḡt doctrinā et ꝑpt̄ miracula. ℣ Lucas de comme.
euā. Qꝺ vero adūgit. Et ecce vir cui nomē iairus.
nō continuo factū ampiendū est ſz ꝓ illud de cōmu
nio publicano ſicut narrat matheꝰ cui rei ſic cō
uenit hoc vt nō posſit aliud factū conſequi intel
ligi. ℣ Cyrus. Est aūt positū nomē iudeoꝝ causa q̄
tūc nouerūt qꝺ audit vt nomē demōſtrato mira
culi fiat. Accessit aūt nō aliq̄s infimoꝝ ſz princeps
ſinagoge vt magis obtunderet iudeoꝝ ozā. Vñ ſequi.
Et ipse p̄nceps ſinagoge erat. Accessit aūt ad xp̄m
causa necessitatis. vrget enī aliq̄ dolor ad agen
dū ea que decent ſm̄ illud ps. Iu chamo et fre
no maxillas eoꝝ constringe qui nō approximāt
ad te. ℣ Che. Unde necessitate instāte cecidit ad pe
des eiꝰ ſequi enī. Et cecidit ad pedes ihu. Decebat aūt
vt absq̄ necessitate cogente caderet ad pedes eiꝰ et
cognoſceret ipsū deū esse. ℣ Cyrus. Dū cōſidera eiꝰ
inerniā querit ei a xpō vt in domū veniat ſequi
enī rogans eū vt intraret domū eiꝰ ignorās ſz
q̄ absens poterit liberare. nā ſi ſtuiſſet diciſſet ſicut
centurio. dic v̄bo et curabit filia mea. ℣ Greg. Causa
aūt aduentꝰ eiꝰ ponit. cū subdit. qꝛ vnica filia erat
illi dominꝰ fundamentū. ſuſtentatio gnis. fere ānoꝝ xij.
in ipso ſz flore etatis. et hec moriebat ꝑ thalamis
efferenda ad tumulū. ℣ Cyrus. Aduenerat aūt dñs.
nō vt iudicaret mūdū ſz vt ſaluaret. q̄ꝑ nō exa
minat dignitatē petentis ſz eqnimit arripit q̄
ſnens qꝺ q̄rebat. vocabat aūt ad remediū egrotā
tis. nouit aūt ſe ſuſcitaturū ia mortuā inſerturū
terrenus filiā ſpem resurrectois. ℣ Ambro. Duſ-
citaturꝰ aūt mortuā ad faciendū fidem. emortuoſſa ac
curauit. ſic vt et resurrectio ꝑtalis in paſſione dñi
celebrabat. vt ꝑpetua illa tredat. et cōtigit dum
ret a turba cōprimebat. ℣ Cyril. Qꝺ maximū e
rat indiciū q̄ veꝛā carnē induerat et oēm cōculca
ret ſuperbiā. Recq̄ ei alonge ſequebat. ſz eū curūdabat.
℣ Greg. Quedā aūt mulier grauꝰ morbo detenta.
ob cuiꝰ infirmitatis curā medici oēs diuinas cōſūpſerat
ſolā ſpem in tanta diffidentia cepit vt poſſet dño
de qua ſequi. Et mulier qꝺa erat in fluxu ſanguis (fol. 83)
ab āns xij. q̄ in medicos erogauerat oēm ſuā nec ab
illis potuit curari accessit retro. ℣ Cyrus. Qualiter
aūt nō est digna ꝓmo hec mulier. q̄ vnde ex tunc
tis rogatꝰ ob cōtinuū ſanguis fluxū. et tanto ꝑplo
cōturbete curia illū affectu roborata et fide pene rat
ꝑfm et retro latens tetigerat fimbriā veſtimenti
ſequi. enī Tetigit fimbriā veſtimēti eiꝰ. ℣ Cyril. Recq̄
enī licebat īmundis vel tāgere quēq̄ ſanctoꝝ vel
appōere vno ſancto. ℣ Cyrus. Ritu aūt legis huiꝰ
paſſio reputabat īmundia magna. aliter etiam
nondū ei nec ipsa habebat dignā opinionē de eo
nō enī putauiſſet latere ſz tm confiſa de ſanitate
accedit. ℣ Theo. Dicut aūt cū aliq̄s oculū luceme
lucenti adhibet aut ignī ſpinas ſtatim operantur
ſic quidē qui fidem affert potenti curare ſtatim ca-
ritatē conſequit. Et ſtat cōſestim ſicut fluxꝰ ſanguis ei
℣ Cyrus. Nō aūt ſola veſtimēta ipsiꝰ mulierē ſaluare
runt. Nā et mulieres ſorcis ſunt ea intra ſe. ſz fidei eius
intuitu. ℣ Theophi. Credidit ei et ſaluata est. et vt con
gruū fuit. ꝓmo tetigit xp̄m intellectualit deū corpa
liter. ℣ Greg. Audiunt aūt dñs tactus mulieris cōſide
rationes liberauit tacentē. paſſus ſua ſponte ſanitatis
raptū. ſz postea miraculū publicat. vñ ſequi. Et ait
illis. qꝺ ē qui me tetigit. ℣ Cyril. Nō ei latuit dñm ꝑ
tractū miraculū. ſz qui aūta cognoſcit. q̄ſi neſciret in
terrogat. ℣ Greg. Neſcientib aūt diſcipul qꝺ querē
bat. ſz paulatīb de ſimplici quoda tactu dicere dñi q̄ſti
oni reſpondent. ſequi ei. ℣ Negātib aūt oib dixit petrꝰ
et q̄ cū illo erat. ꝓceptoꝝ turbe te cōprimūt et affligūt
et dicis q̄s me tetigit. Et ideo dñs tactū ſua reſpōſione
diſtinguit. ſequit ei et dixit illis ihs. tetigit me aliq̄s ſi
aut etiā dicebat. q̄ habet aures audiendi audiat. q̄nis
oēs habeāt huiꝰi corpalē auditū. ſz nō est vere audi
re. Si audiat intacte. nec vere tangere. ſi infideliter tā
gat. ℣ Cyril. Ꝑpalat aūt cōſequēter qꝺ factū est cum
ſubdit. nā et ego noui vtutē de me exiſſe. ℣ Cyril. Reſ
pondet ſm̄ opinionē audientiū hijs tm̄ nob manu
feſtat. q̄ ipe verꝰ est deꝰ. et ex eo qꝺ ꝓdigialit factū ē
et ex ſermonib. Transcendit ei natura nrām et fo
ſan angelicā poſſe quēq̄ vtutē emittere. q̄ſi a ꝑpria
natura cōuenit aūt hoc ſoli ſupme nature. nulla
nāq̄ creaturarū aliquā gerit ſaluādi poteſtatē. Vel
etiā aliq̄ alia ſz miracula faciendi. ſz diminutꝰ ꝑſūtā
nō eū ambitione glie nō dimiſit latere diuine vtutis
oſtenſionē. qui multoēs ꝓcepat tacere ſua mira
cula. ſz q̄ ſpectabat ad vtilitatē eoꝝ q̄ vocabāt. per
fidē ad gratiā. ℣ Cyrus. ꝓmo ei ſoluit femine metū
ne remoꝛſū cōſcientie pateret. q̄ſi ſuꝛripiēs gratiā
Deꝺ corrigit eā q̄ latere putauerat. Tertio fidē ei⁹
exp̄mit cūctis. vt et alij imitent. ꝑditq̄ nō minꝰ mi
raculū. retentione ſāguis dū oſtendit ſibi cūctis pate
re. ℣ Cyril. Inſup p̄ncipē ſinagoge ꝑſuadebat indu
bitanter credere q̄ a laqueis mortis eripiet filiā
eiꝰ. ℣ Cyrus. Obſtor aūt dñs nō ſtatim eā manifeſta
uerat. vt oſtenſio q̄ oīa ſibi liquet. faceret mulierē
ꝑdicare qꝺ factū est. vt ſuſpitione miraculū careat
vñ ſequi. Videns aūt mulier q̄ nō latuit eū tremēs
venit et cadit añ pedes eiꝰ. et ob quā causā tetige
rit eū indicauit vērā oīi ꝑplo. et quēadmodū con
feſtim ſanata ſit. ℣ Origē. Eandē aūt ſanitatē quā
nacta ē mulier ex contactu vbi cōfirmauit ſaluator
vñ ſequi. Et ipe dixit. filia fides tua te ſaluā fecit.
vade in pace id ē eſto ſana a tuo flagello et ſanat qꝺ
ꝓmo ꝑ fidē animā. deinde vero corpꝰ. ℣ Cyrus. Vocat
aūt filiā iam fidei cauſa ſanatū. fides ei grāz adop
tois impendit. ℣ Ciſe. Dicūt aūt hanc mulierē in
pameade q̄ est ceſarea philippi vñ fuit oriūda ſtatu
iſſe triūphos inſignes collati ſibi būficij a ſaluato
re. ſtabat nāq̄ ſup altā baſim ad limina domꝰ eius
eneū ſimulacrū mulieris flexis genibꝰ manibꝰq̄ tūctis

quasi ꝓtaret. ex aduo oppoſito aliud erectū ſimulachꝝ
ad inſtar viri cuiuſdeꝫ materie amictū diplonde et ma
nū uerſus mulierē extendēs. ante cuius pedes ſup ipſam
baſim aliena ſpecies plante ozta q̄ uſq; ad eneē diplois
dis ozas ꝓtingens medicina oīm paſſionū ē fereba
t. Iſanc aūt ſtatuā debebat repſentare xp̄m. quam
maxim⁹ deſtruxit. Ambro. q̄ iſtuc aūt religiōsi at
in geraſenis ſinagogā xp̄s. et quē ſui nō recepant re
cepim⁹ alienu. Beda. Vel in fine ſcli dn̄s eſt aduocatos
reditur⁹ atq; ab eis ꝓ fidei cōfeſſionē libent⁹ accipien
dus. Ambro. Que aūt putam⁹ ſinagoge principē
eſſe niſi legē aut⁹ contēplatione dn̄s ſinagogā non
penit⁹ deſeruit. Beda. Vel princeps ſinagoge
moyſes intelligit. Vnde bñ iacobus id ē illuminans
vel illuminat⁹ vocat. q̄ accipit vba vite dare nob
et ꝓ hoc ceteros illūnat. et a ſpū ſcō illūnat. Cecidit
aūt archiſinagog⁹ ad pedes ihu. q̄ legiſlatoꝝ cū
tota patrū ꝓgenie. xp̄m in carne apparentē longe
ſibi ꝓferendū eſſe cognouit. Di ei caput xp̄i deus
cōuenient pedes accipiendi ſūt incarnatio q̄ tam cū
nīe mortalitatis tetigit. Cognuit aūt intrare in
domū ei⁹. q̄ ei⁹ videre deſiderabat aduentū. filia
aūt vnica ei⁹ et ſinagoga q̄ ſola legali ē inſtitu
one cōpoſita q̄ſi xij. etatis āno. hoc ē tpe puberta
tis appinquāte morebat. q̄ nobilit⁹ a ꝓphetis edu
cata. poſtꝙ intelligibiles ānos puenerat. in q̄bus
ſpūtales deo fruct⁹ gignere debebat. ſubito erroꝝ
languore cōſternata ſpūtalis vite viā amiſit. etſi
xp̄s nō ſumurreret corruiſſet i mortē. Ad puellā aūt
ſanandā ꝓgens dn̄s a turba cōprimit. q̄ gente iudee
ſalutaria monita ꝓbens carnaliū ꝓpꝛ⁹ eſt cōſuetu
dine grauat⁹. Ad hāt aūt principis filiā dū properat
dei verbū vt ſaluos faceret filios iſrahel. ſcā eccl̄ia
ex gētib⁹ cōgregata q̄ inferioꝝ lapſu criminū de
pebat. parata in alys fide ꝓficuit ſanitate. Be
da. duplicat aūt ſanguis fluxus intelligi hoc ē et
ſup ydolatrie ꝓſtitutione. et ſup hys q̄ carnis et
ſanguis oblectatione patrantur. Ambro. Quid
aūt ſibi vult q̄ hec principis filia ānoꝝ xij. moriebā
t. et mulier iſta fluxu ſanguis ab ānis xij laborauit
niſi vt intelligat q̄ ꝙdiu ſinagoga viguit labo
rauit eccl̄ia. Beda. Vna ei pene ſcli etate ſinago
ga in patriarchis nasci cepit. et gētiū nationē ydo
latria fedauit. Ambro. Sicut aūt illa i mediis
erogauerat oēm ſubſtantiā ſuā ita cōgregatio gē
tiū amiſerat oīa dona nature. Beda. q̄ dictos
aūt intellige ſiue falſos theologos. ſiue phos. legū
q̄ doctoꝝ ſeculariū q̄ multa de vtutib⁹ vitiiſq; diſ
ſerentes. vtilia ſe viuendi inſtituta mortalib⁹ dare
ꝓmittebāt. ſeu ipſos īmundos ſpūs q̄ velut hoīb⁹
cōſulendo. ſe ꝓ deo colendos ingerebāt. q̄b⁹ audiendis
gentilitas q̄ntomagis naturalis induſtrie vires
expederat tanto min⁹ potuit ab iniquitatis ſue ſoꝝ
de curari. Ambro. Audiens aūt egrotate ꝓſtin⁹ iu
deoꝝ ſperare cepit. ſalutis ſue remediū tēp⁹ venuſſe

cognouit. q̄ medicus adeſſet de celo. ſurrexit vt occ
teret fide ꝓmptioꝝ pudore cōtractioꝝ. hoc ei eſt pudo
ris et fidei agnoſcere infirmitatē. nō deſperare ve
niā. verecūda ergo fimbriā tetigit. fidelis accessit.
religioſa credidit. ſapiens ſanatā ſe ee cognouit. ſic
ſcā plebs gentiū que deo credidit ꝓcul erubuit. vt
deſereret fidē detulit vt crederet deuotionē exhibu
it. vt rogaret ſapientiā induit. vt ſanitate ſuā ipſa
ſentiret. fiduciā ſūpſit. vt fateret. q̄ ꝓpiuiſſet alie
nū. petro aūt tangitur xp̄s q̄ ſcriptū eſt. Poſt dn̄m
deū tuū ambulabis. Beda. et ipſe aut. ſi q̄s michi
miſtrat me ſequat. ſiue q̄ pſentē in carne dn̄m
nō videns. vel q̄ patris diſpenſatoris ſacramētis
ꝓ fidē cepit veſtigia eius ſubſequi. Gregor⁹ ui moza.
Ꝓcedēte aūt turba vna redemptoꝛe noſtrū mulier
tetigit. q̄ carnales quiq; in eccl̄ia eū cōprimūt a
quo longe ſūt et ſoli tangūt qui huic veraciter hu
miles adiūgunt. Turba igit ꝓmit et nō tangit. q̄
et ꝓpotuna ē ꝓ preſentiā et abſens ꝓ vitā. Beda. Vel
vna credula mulier dn̄m tangit. q̄ q̄ duūſis hereſib⁹
inordinate afflugit. ſolo catholice eccl̄ie corde fideliter
credit. Ambro. Nō enī credūt q̄ cōprimūt credūt
q̄ tangūt. fide tangit. xp̄s fide videt. Denīq; vt fidem
credentis exp̄meret dixit. Ego cognoui vtutē de me exi
ſſe. qd̄ eſt euidentiꝰ indiciū q̄ nō intra poſſibilitatē
cōditionis hūane atq; intra corpis claustrū diuīꝰ
coartata ē. ſꝫ vltra finē nīe mediocritatis vtꝰ exun
dat eterna. Nō enī hūana ope plebs gentiū libera
tur. ſꝫ dei munꝰ eſt cōgregatio nationū. que etiā bre
ui fide miām inclinat eternā. Nā ſi conſideremus
q̄nta ſit fides nīa. et intelligam⁹ q̄ntꝰ ſit dei filius
videm⁹ q̄ ꝓpatione ei⁹ fimbriā tm̄modo tangim⁹
ſuperna vero veſtimēta eius nequim⁹ attingere. Di igit
et nos cui aīe volum⁹ fide tangam⁹ fimbriā xp̄i. nō
aūt latet eū q̄nq; tetigerit. Beatꝰ q̄ extremā ptem
vbi tetigerit. Nā totū q̄s poteſt cōprehendere.
Adhuc illo loquēte venit q̄da ad principē ſinagoge
dicēs ei. q̄ mortua eſt filia tua. noli vexare illū. Ihs
aūt audito hoc vbo rūdit ꝓ at puelle. Noli timere
tm̄ crede tm̄. et ſalua erit. Et cū venisset ad domū.
nō permiſit intrare ſecū quēq; niſi petrū et iohēm
et iacobū. et patrē puelle. flebāt aūt oēs et plan
gebāt illā. Et ille dixit. Nolite flere nō eſt enī mortu
a. ſed dormit. et deridebāt eū ſcientes q̄ mortua
eſſet. ipſe aūt tenēs manū ei⁹ clamauit dicēs puel
la surge. et reuerſus eſt ſpūs ei⁹. et ſurrexit cō
tinuo. et iuſſit illi dari manducare. Et ſtupuerūt
parētes ei⁹. q̄b⁹ ꝓcepit ne alicui dicerēt q̄d factū
eſt. Oportune dn̄s expectabat puelle. Erat.
mortē. vt ꝓbaret reſurrectionis miraculū. ꝓpt qd et tar
dius ſurrexit et loqt⁹ eſt cū muliere diuīꝰ vt archiſinagogi
filia exp̄taret et huius aduentꝰ nūq; aduenturē vñ dicit
Adhuc illo loquēte venit q̄da ad principē ſinagoge di
cens ei. q̄ mortua ē filia tua noli vexare illū. Aug⁹
de con. euā. Sed cū matheꝰ archiſinagogū nō mortu

rā filiā ſuā narret dño nunciaſſe. ſz oīno defunctā. Lucas aūt et marcꝰ nondū mortuā vſq; adeo vt dicāt venisse postea q̄ mortuā nunciarent. cōsiderandū est ne repugnare videat. Et intelligendū est brevitatis hoc causa matheū potꝰ dicere voluisse. cognatū esse dñm vt faceret qđ eū fecisse mānifestū est ſz mortuā ſuſcitare. Attendit ei nō vba patris de filia ſua ſz qđ est potissimū voluntatē. Hanc si aliꝰ duo ve quiſq; eorū patrē cōmemorasset dixisse. qđ venientes de domo dixerūt. vt iā nō vexaret ihs q̄ puella mortua fuisset. repugnarēt ei⁹ cogitationi vba q̄ posuit matheꝰ. Nūc vero illud nūciantibꝰ et plorantibꝰ ne magister veniret nō legit q̄ ipse cōsenserit. Unde dñs nō diffidentē reprehendit ſz credentē robustꝰ cōfirmauit. Vñ seq̄t. ihs aūt audito hoc vbo rñdit patri puelle. noli timere ſz crede tm. et salua erit.

Athanasiꝰ. Sīc dñs exigit ab invocantibꝰ eū non q̄ indigeat adminiculo alioꝝ. ipe nāq; et dñs et largitor ē fidei. Sed ne videret ex acceptione psonarū sua dona cōferre ostendit q̄ credētibꝰ fauet. et ne sue fide acquirāt bñficia et ea p infidelitatē abolerent. vult ei bñficiens durare grām. et sanās uulnerū ſſū pmanere remediū. Theo. Mortuā aūt suſcitaturꝰ erant oēs q̄ſi nos dicēs absq; ulla gla ē et nichil ad demōſtrationē facere. Et q̄ tū qs debet miracula petere. nō deret ipm esse in medio plimoꝝ ſz solitarū et ab alys sepatim. Et cū venisset ad domū. nō pmisit intrare. seu quēq; nisi petrū et iohem et iacobū. et patrē et matrē puelle. Dolos aūt hoīs timuit. qui discipulos discipuloꝝ vtiles et potentes miracula operari nō deret. ipm esse in medio plimoꝝ. Et solitarios et ab alys sepatim. Et cū venisset ad domū nō pmisit intrare. seu quēq; nisi petrū et iohem et iacobū. et patrē et matrē puelle. Dolos aūt hoīs timuit. qui discipulos discipuloꝝ vtiles et potentes miracula occultare. Hō enī volebat ipm ante tēpus plurib⁹ revelari. forte q̄ invidiā iudeoꝝ. Dic et cū qs nobis inuidet. nō debem⁹ iustitias nras ei revelare. ne ei maioris iudicii occasio tribuat.

Cyrill. Ceteros aūt discipulos nō assūpsit. quoꝝs eos ad appetitū maiorē obiā quoq; q̄ nondū erant plene dispositi. vt et alij istos imitent. Assūpsit enā parētes in testes. ne quis dicere posset fallax cē resurrectionis indicium. Ad hoc enā illud nota q̄ deflentes exclusit a domo et indignos ostendit hmōi visione. Sequit ei flebāt aūt oēs et plāgebāt illā. q̄ſi tūr exclusit multomagis nūc. tūr enī nō patuerat in somnū mortē fuisse conuſā. Nullus q̄ de cetero se cōtendat imitari inferens xpi victorie q̄ superauit mortē. et eā in somnū conuertit ad aug ostensionē subdit. At ille dixit noli flere nō est ei mortua ſz dormit. Ostendēs singula sibi fore in promptu. et q̄ eam vuificaret. q̄ſi suſcitaret in somno. nichilominꝰ deridebāt tū eū. Sequit ei. et deridebāt eū scientes q̄ mortua cēt. qs nō obmurmurauit nec derisionē repressit vt etiā de visio fiat mortis indicium. Illā q̄ vt plurimū post acta miracula hoīes pseuerent increduli vbis q̄uis eos pmouit. vt aūt q̄ſi p visū disponeret ad resurrectionis fidē tenet manū puelle. Vñ seq̄t. ipse aūt tenēs manū ei⁹ clamauit dicēs puella surge. Cuiꝰ tenuisset suſcitat eā. Vñ seq̄t. Et reversꝰ est spūs ei⁹. et surrexit cōtinuo

Nō enī infudit aliā aiām ſz illā eandem q̄ expugnauerat restituit. nec solūmodo suſcitat. ymo iubet etiā illam cibari. seq̄t ei. Et iussit illi dari māducare. ne ſz fantaſticū esse videat. qđ factū est. nec ipse pmat ſz alys mandat. Dicit et in lazaro dixit. soluite eū ac deinde ptinaē fert mese. Greci. Deinde stupefactos miraculo et pene clamātes parētes cohibet ne factū prediceret. Sequit enī. Et stupuerūt parētes ei⁹. qbꝰ pcepit ne alicui dicerēt qđ factū erat. Ostendēs q̄ largitor bonoꝝ est. nō aūt cupidꝰ glē. datq; totū nichil recipiēs. Qui vero venat opm gliam aliq̄d quidē exhibuit. aliquid vero recepit.

Beda. Hiſtute aūt saluata a fluxu ſgūis muliere. mox filia pncipis mortua nūciat. q̄ dū ecclia a vinoꝝ labe mūdata est. cōtinuo ſynagoga pfidia atq; iudia soluta est. Pfidia q̄dem q̄ ī xpm credere noluit. iudia vero q̄ ecclam credidisse doluit.

Ambro. Adhuc aūt et ſeruuli pncipis mirabile erat ad resurrectionē quā ihesus in lege pdixit ī euāgelio p cōpleuit. Vñ dicit. Noli vexare illū. ſi sit sibi ipossibile suſcitare mortuā.

Beda. Vel p eos ſignificat. q̄ a deo destitutū ſynagoge statū vident. vt restaurari posse nō credāt. ideoq; p ſuſcitatione illi supplicandū esse estimēt. Dz q̄ ipossibilia sūt apud hoīes. rñ dñs et dixit. noli timere. crede tm. et salua erit. Pater puelle cetus doctoꝝ legis acquisit. qui si credere voluerit. etiā subiectu ei ſynagoga salua erit. Itaq; cū venisset in domū.

Ambro. Paucos fiture resurrectionis arbitros assūit. Nō enī a multis cōtinuo ē credita resurrectio q̄ tm tamē tante dubitatis est causa.

Dupla publice filiꝰ vidue suſcitatur. hic remouet plebs arbitri. ſz puto q̄ pietas ibi dñi declarat. q̄ vidua mr vnā filij nō parebat. mox as est eū forma sapiētie in filio vidue. cito ecclia credituraē. In archiſynagogi filia credituros quidē iudeos ſz ex pluribꝰ pauciores. Denicq; dicēte dño. nō est mortua puella ſz dormit. deridebāt eū. Quicūq; eum nō credit irridet. Fleant igit mortuos ſuos q̄ putāt morituros mortuos. vbi resurrectionis fides est. non mortis species ſz quietis est.

Beda. Synagoga etiā q̄ sponsi letitiā qua viuere posſit amisit. q̄ſi inter plāgentes mortua iacēs. ne hoc ipsū quare plangatur intelligit.

Ambro. Tenēs aūt manū puelle dñs sanauit eā. Beatꝰ ei ſi cuiꝰ manꝰ sapiētia teneat. inducat ī penetralia sua. dari iubeat manducare. Panis animi celestis est dei vbū. inde et illa sapiētia q̄ dei corpis et ſanguīs altaria repleuit alimētis. Venite inquit edite panes meos. et bibite vinū q̄d miscui vobis.

Beda. Surrexit aūt puella cōtinuo q̄a xpō manū confortante homo a morte ꝛesipiscit. Fuit enī nōnulli q̄ iacente tm cogitatione pcm sibi mortē cōſciscūt. ſz tales se vuificare ſignificās. dñs ſuſcitauit filiā archiſynagogi. Alij vero ipm malū qđ de lectant agendo mortuū suū quasi extra portas efferūt. et hos se suſcitare demōſtrās ſuſcitauit filiū vidue extra portas ciuitatis. Quidā vero etiā pcm

cōsuetudine se ōssi sepeliendo corrūpunt. et ad hos etiā
dirigendos adest gīa salvatoris ad qd̄ imandū resus
citauit lazarū quatuor dies in monumēto habentē. Qm̄to at
fluor. est mors aīe. tanto acrior penitentis feruor insistat vn
iacentē in cōclaui mortuā leui voce mortuā leui vo
ce resuscitat. delatū foras iuuenē pluribus ditis corroborat
Ad quatriduanū vero suscitandū fremuit spū lacri
mas fudit. et voce magna clamauit. Dz et hic notandū
q̄ publica nocta publico egent remedio. leuiā pāa
seneta queūt penitētia deleri. Puella i domo iacēs pau
cis curbitis resurgit. iuuenis extra domū turba mul
ta comitāte suscitat. lazar⁹ de monumēto vocat⁹ mul
tis ꝑplis innotuit. **Capitulū nonū.**

QConuocatis aūt xr̄i di. aplis. dedit illis
vututē et potestatē sup oīa demonia et
vt lāguores curarēt. et misit illos p̄di
care regnū dei et sanare infirmos. Et
ait ad illos. nichil tuleritis in via. neq; virgam
neq; peram neq; pecuniā. neq; duas tunicas habe
atis. Et in quācūq; domū intraueritis ibi manse
te et inde ne exeatis. Et q̄cūq; nō receperint vos exe
untes de ciuitate illa. etiā puluerē pedū vestrorū
excutite i testimoniū sup illos. Egressi aūt circu
būt p castella euāgelizantes et curantes vbiq;
Cyril. Decebat institutos mīstros sanarū doctrinarū pos
se mira pagere et p ipsos effectu credi q̄ essent dei mi
nistri. Vñ dicit. Conuocatis aūt xr̄s aplis dedit illis vi
tutē et p̄statem sup oīa demōia. in quo elevatū supe
riū diaboli flemt. q̄ docebat aliq̄n. nō est q̄ cōtradicere
valeat. Euse. Et vt p eos veniet gen⁹ hūanū. nō solū
dat eis vt prauos spūs pellāt sz etiā quālibz infirmita
tē sanent ex eius impero. Vñ seq̄t. Et vt lāguores cu
rarent. Cyril. Attendas hic diuinā filij p̄statem natu
re corpali nō conuenientē agere nāq; mirācula adeiat
sūs. nō natura. sz p̄ticipatione spūs sī. Sup hoc aūt
alijs cōredere p̄statem prohs alienū erat ab eoz vtute
q̄liter ei posset natura creata sup spūs dona possidere
diuīa. Et dns nr̄ ihs xp̄us tā q̄ naturalit⁹ deus existens
imptit huiusmodi gr̄acā quib⁹ vult. nō inuocūs in eos
alienā virtutē. sz infundēs ex promptuarijs suis. Cris.
Postq; aūt satis cōfortati fuerāt ex eius cōmitiua
et copotes nati sūt argumentū vtutis eius mittit eos.
vñ seq̄t. Et misit illos p̄dicare regnū dei. et sanare īfir
mos. Vbi cōsidera q̄ nō cōmittit eis aliq̄d sensibile dice
sicut moyses et ꝓphete q̄ terrā et bona terrena promitte
bāt. hij vero regnū celoz. et q̄cūq; continet in eo. Greg.
nazianzen⁹. Mittens aūt discipulos ad p̄dicandū dns
multa eis inuīxit. q̄rū suma est fut eos virtuosos esse.
sūr cōstantes atq; modestos et vt breuiter loquar celestes
vt nō minus ꝑpt eoz modū viuendi q̄ ꝑpt verbū. euāge
lica doctrina ꝓpagaret. Et ideo cū eris et baculi carentia
et amictus singularitate mittebant. Et ideo subdit. Et
ait ad illos. nichil tuleritis in via. neq; vgā neq; peram
neq; pecuniā. neq; duas tunicas habeatis. Cyril. Plu
rima q̄dem p hoc constituebat. primo quidē insuspectos
reddens discipulos. sēdo sequestrās eos a q̄libet cura. vt totū
studiū adhiberēt vbo. Tertio docēs eos ꝑpriā virtutē. Sed
fortasse dicet aliq̄s cetera quidē habere rationē. sz nō habere
peram in via. nec duas tunicas nec baculū cuius rei causa
ꝓpit. Volens sz exentare eos in q̄libz diligēcia. Et vt lo
quar ex hoibus angelos sanct eos. diuinēs a qualibz cu
ra vite. et vna sola cura detineant doctrine. Eusebius
Volens igit eos curare cuiusdā rerū in solicitudinibus
vite ꝓtestat⁹ e her. sumebat ei experimentū fidei et deuotio
nis eorū qui habito in mādatis extreme vitā ducere
pauptatis nō effugiūt que iubent. docebat ei eos q̄dā
cōmerciū facere. et recipientes salubres vtutes recōpen
sare obedientia mādatoz. Et cū mutes eos faceret
regnū dei. attinget eos ad pugnā in hostes. monēs cole
re pauptatē. Nullus enī militās deo implicat se vite
sēcularis negocijs. Ambro. Qualis q̄ esse debeat. qui
euāgelizat regnū dei. ꝓceptis euāgelicis designat. hoc
est subsidij secularis āminicula. nō requirat fideiq; tot⁹
mūdus putet q̄ minus ista requirat. magis posse sup
petere. Theo. Hic enī ipsos mēdicos mittit q̄ neq;
panes ipsos portare vult. nec aliq̄d aliud q̄b⁹ indiget
mult. Augus de consensu. Vel dns her possidere disci
pulos ac ferre noluit. nō q̄ necessaria non sint sustē
tacioni huius vite. sz q̄ sic eos mittebat. vt eis her de
beri monstraret ab illis q̄b⁹ euāgeliū credentib⁹ an
nūciarēt. vt sic securi nō possiderēt. neq; portarent
huic vite necessaria nec magna nec minima. Ideo po
suit sēm martiū. nec virgā. ostendens a fidelib⁹ suis
oīa deberi mīstris suis nulla supflua requirentib⁹ hāc
aūt potestatē virge nōie significauit. cū diceret. ne
q̄d tollerent in via nisi vgam tm. Alubra possunt
etiā q̄ volūt hoc ad eū deducere tractatū. et spiritale
tm modo locus iste firmare videat affectū. q̄ velut in
dumentū q̄dā videat corpus exuisse. nō solū potesta
te reiecta contēptisq; diuitijs. sz etiā carnis ipsi⁹ ille
cebris abdicatis. Theoph. Quidā etiā aplos nō por
tare peram neq; baculū aut duas tunicas sic intelligūt
q̄ nō thezaurisent. hoc ei pena imuit cōgregās multa.
neq; sint in actūdi et tribulati spūs. q̄d significat bacu
lus. neq; sint sicti duplici corde. q̄d significat tunica
duplex. Cyril. Sz dicet aliq̄s. Vñ eis necessaria
erāt. et ideo subdit. Et ideo subdit. in q̄cūq; domum
intraueritis ibi manete et inde ne exeatis. qsi diceret.
Sufficiat vob discipulorū fructus. q̄ recipietes vob spūa
lia vos ꝓcurabūt. Jussit aūt eos in vna domo ma
nere. vt nec hospitem grauet eū sz dimittendo. nec
ipsi gulositatis et leuitatis suspitionē incurrāt. Am
brosius. Alienū nāq; a p̄dicatore regni celestis asserit
curiositate p domos et inuolabil hospitij iura mutare. Sed
vt hospitij gīa deferenda censetur. ita etiā si non rece
piant excutiendū puluere egrediendūq; de ciuitate
mādat. cū seq̄t. Et q̄cūq; nō receperint vos exeuntes
de ciuitate illa etiā de puluere pedū vestrorū excuti
te i testimoniū sup illos. Beda. Puluis excutit⁹
de pedib⁹ aplorū in testimoniū laboris sui q̄ ingressi

sunt in ciuitatē et pdicatio aplica ad illos vsq; puenerit
Unde ecclesie pulueꝛ cū nichil ab eis accipiant nec ad
victū quidē necessariū q̄ euangeliū spōte ꝛecipiūt. Chrisꝰ
illā impbabile valde ē contēnentes sermonē et patre-
familias se famulis benignos ostendere vel bñdictio-
nes eoꝝ exigere. Ambro. Nō mediocris et boni
remuneratio debet hospicij vt nō solū pare tribuam
hospitibꝰ verū etiā si qua eos terrene obliuiat delicta
leuiabit. ꝛceptis aplice pdicationis vestigijs auferat.
Beda. Quꝰ vero pfidia vel negligentia vel etiā studio
vbi dei cōtēpnit hoꝝ virtū da quāmo est excutiendꝰ
pulueꝛ pedū ne gestis manibꝰ pulueri cōpandis
mētis caste vestigiū polluat. Cuse. Cū aute dñs p-
uenisset dñs discipulos suos tāq; milites dei duos
vtrūbꝰ et sapientie monitis. mittens eos videris vt
doctores. et medicos ipi sedm hoc prebant. Vñ sequit.
Egressi aūt circuibant p castella euāgelizātes et
curātes vbiq; ꝙsi doctores q̄dem euāgelizantes et ꝙsi
media pstātes remedia. et dba miraculis cōprobātes.
Audiuit aūt herodes tetrarcha oīa q̄ fiebāt
ab eo et hesitabat eo q̄ dicꝛet a q̄busdā. q̄ iohes
surrexit a mortuis. a q̄busdā vero q̄ helias
apparuit. ab aliis aūt q̄ pphēta unus de ātiqs
surrexit. Et ait herodes iohannē ego decolla
ui. Qs ā. est iste de q̄ audio talia et q̄rebat eū vide.
Chrisꝰ Multo nīsacto tpe nō a pncipio pcepit hero-
des facta ihu vt pateat tibi tyrānū supbia. Vñ dicit
Audiuit aūt herodes tetrarcha oīa q̄ fiebāt ab eo
Theophil. Iste herodes erat filiꝰ magni herodis
q̄ pueros interemit. sz ille q̄dem rex erat. iste aute
tetrarcha. imꝛebat aūt de xpō qs esset. Vñ sequit.
Et hesitabat. Chrisꝰ Pauores aūt sentientes et nesci-
entes q̄nq; strepitū timuerūt. pcm aūt nemine
arguente hoīem pdit nemine accusante cōdemnat
et timidū et pigrū reddit delinquentē. Causa aute
timoris ponit consequēter. cū dicit. eo q̄ diceret a
q̄busdā. q̄ iohes surrexit a mortuis. a q̄busdā vero
q̄ helias apparuit. ab alijs aūt q̄ pphēta vnꝰ de ātiq
quis surrexit. Theophi. Judei eū resurrectionē
mortuoꝝ expectabāt in vita carnali et in cōmes-
sationibꝰ et potibus sz resurgentes nō erūt in car-
nalibꝰ actibꝰ. Chrisꝰ Cū q̄ audissz herodes q̄bꝰ ihs
uteret. miraculis aūt. iohannem eum decollauit. q̄d
nō erat ostentationis verbū. sz cōsolantis suū timo-
rē et psuadentis aīe plurimū cogitare q̄ ipse eū
occidit. Et q̄ iohannem decollauerat subdit. Qs
aūt iste de q̄ audio talia. Theophi. Qsi diceret. Jn
iohes est et a mortuis resurrexit. videns eū cognos-
cū. vñ sequit. Et querebat videre eū. Aug̃ de con-
euan. Lucas aūt hūc eundē narrandi ordinē quē
marcꝰ tenens nō cogit credi rerū gestarū eundem
ordinē fuisse. Jn hijs enā verbis marcꝰ attestat adhi
dūtaxat. q̄ alij dicerent nō herodes iohannē a mor-
tuis surrexisse. sz q̄ hesitante cōmemorat herode.
Intelligendū est aūt post istā hesitationē cōformas-

se in aīo suo q̄d ab alijs dicebat. cū aut pueris suis
sinit matheꝰ narrat hūc ē iohes baptista ipse sur-
rexit a mortuis. aut ita pmūnianda sunt hec verba
matthei vt hesitante adhuc indicent.
Et reuersi apli nauauerūt illi q̄cq; fecerūt et al-
lāptis illis secessit seoꝛsū in locū deserti qui est
bethsaida. Qd cū cognouissēt turbe secute sūt illū.
et ꝛcepit illos et loq̄bat illis de regno dei et eos
q̄ cura indigebāt sanabat. Dies aūt ceperat de-
clinare. et accedentes xij dixerūt illi. Dimitte tur-
bas vt euntes in castella villasq; q̄ circa sunt diuer
tant et inueniāt escas. q̄ hic in loco deserto sumꝰ
Ait aūt ad illos. Vos date illis mādūcare. at illi
dixerūt. Nō sunt nobis plus q̄ quinq; panes et duo
pisces nisi forte nos eamꝰ et emamꝰ in omnem
oēm hāc turbā escas. Erant aūt viri q̄si quinq;
milia. ait aūt ad discipulos suos. Fanite illos di-
cubere p cōuiuia quinquageni os et ita fecerunt
oēs. Acceptis aūt quinq; panibꝰ et duobꝰ piscibꝰ
respexit in celū et bñdixit illis et fregit et dis-
tribuit discipulis suis vt ponerent ante turbas
et māducauerūt oēs et saturati sūt. Et sublata
sū est q̄d superfluit illi fragmentoꝝ cophini xij.
Aug̃ de con euāge. Matheꝰ et marcꝰ ex p̄cden-
tiū occasione narrant quēadmodū sit iohes ab hero-
de occisus. Lucas aūt qui ita longe sup de passione
iohis narrauerat. postq; cōmemorauit illa hero-
dis hesitationē de domo q̄sna esset cōtinuo subiūgit
Et reuersi apli narrauerūt illi q̄cq; fecerūt.
Beda. Nō solū aute narrant q̄ ipsi fecerūt et do-
cuerūt. sz etiā que iohes eis in in docendo occupat
sit passus vel sui vel eiusdē iohis discipuli ei venū
ciant. sicut matheꝰ insinuat. Isidoꝰ. Quia vero
dns vinos sanguinū abhominatus. et cōmorantes
cū eis. si a pcijs crimibꝰ nō discedāt. post occisionē
baptiste deserens occisores discessit. Vñ sequit. Et assūp-
tis illis secessit seoꝛsū in locū desertū q̄ est bethsaida.
Beda. Est aūt bethsaida in galilea ciuitas andree
et petri et philippi aplorū pe stagnū genezareth. Nō
aūt timore mortis hoc egit. vt quidā arbitrant. sed
pcm inimicis suis ne homicidio homicidiū iunge
rent. sil et opoꝛtunū sue passionis tēpꝰ expectans.
Chrisꝰ Nō aūt prius sz relato sibi q̄d acciderat dis-
cessit. manifestās p singula carnis veritatē. Theo.
Jn desertū aūt locū abijt dns q̄ q̄aturꝰ erat mira-
culū panū. ne q̄s diceret de ciuitate pe existente
oblati sūt panes. Chrisꝰ Vel vadit in desertū locū.
vt nemo sequꝛet. Sz nec sic plebs discessit. sz comita-
tur ipm. Vñ sequit. Qd cū cognouissent turbe se-
cute sunt eū. Cirillꝰ. Hꝝ quidē postulantes a demo-
nijs liberari. hꝝ vero languoꝝ remotionē. nemo
q̄s eoꝝ oblectabat doctrina illū attentissime visita-
bāt. Beda. Ipse aūt vt potens pauisq; saluatoꝛ ex-
cipiendo fatigatos. docendo insanos. sanando egrotos
reficiendo egrotos ieiunos. q̄ntū deuotione credentiū

delectet insinuat. Dñs seqt. Et excepit illos et loquebat illis de regno dei. et eos q̃ cura indigebãt sanabat

¶ Theo. Ut addiscas q̃ q̃ secm nos est sapia duxit verbo et ope. et qd̃ decet dicere opata. et operari dicta. Re

dimante aũt die discipuli iã incipientes alios cu iã habere turbe miserent. dñs seqt. Dies aũt cepat declinare et accedentes xij dixerũt illi. Dimitte turbas vt euntes in castella villasq̃ circa sunt diuertant et inueniant escas. q̃ hic in loco deserto sumus. ¶ Cirl. Dicut ei dictũ est diuersarũ passionũ postulabãt remedia. Et q̃ videbãt discipuli solo nutu posse ꝑficri. qd̃ infirmi petebãt. duxit dimitte eos ne ãplius anxiet. Aspice aũt exuberantẽ mansuetudinẽ eius q̃ rogat. nõ enũ illa tm̃ largit. que postulãt discipuli. sz̃ sed sequentibꝫ ipsũ adiat bona munifice dextre mandans eis escas exhiberi. Dñs seqt. Ait aũt ad illos. Vos date illis manducare. ¶ Theo. Nõ autẽ hoc dicat. eoꝝ tm̃sionẽ ignorãs sz̃ volens ipsos induc ere vt diceret. q̃t panes haberẽt. et sic magnũ ostenderet ex eoꝝ cõfessione miraculũ panũ quãtitate audita. ¶ Cirl. Dz̃ qd̃ mãdabat intolerabile discipulis erat. q̃ nõ habebãt penes se nisi nisi q̃nq̃ panes et duos pisces. dñs seqt. Ait illi dixerũt. Non sũt nob plusq̃ q̃nq̃ panes et duo pisces. nisi forte eamus et emamꝰ in oẽm hãc turbã escas. ¶ Aug̃ de concor. euã. In qbꝫ quidẽ verb lucas in vna sententiã constituxit responsionẽ philippi dicentis. Ducentoꝝ denariorꝝ panes nõ sufficiũt eis. vt vnꝰq̃sq̃ modicũ qd̃ accipiat. et tm̃sionẽ andree dicentis. Est puer hic q̃ habet q̃nq̃ panes ordeaceos et duos pisces vt narrat iohes. Qd̃ ei aũt Nõ sũt nob plus q̃ q̃nq̃ panes et duo pisces. Ad andree vetulit responsione Qd̃ verp adiuxit nisi forte nos eamꝰ et emamꝰ in oẽm hãc turbã escas. Videt ad tm̃sionẽ philippi pertinere. nisi q̃ de ducentis denarijs tacuit. q̃m q̃ et in ipsius andree sententia hoc posset intelligi. Cui ei dixisset. Est puer hic q̃ habz̃ q̃nq̃ panes ordeaceos et duos pisces adiunxit. Dz̃ hoc qd̃ sũt inter tantos. hoc est differentie nisi forte nos eamꝰ et emamꝰ in oẽm hanc turbã escas. Ex qua varietate vboꝝ rerũ aũt sententiarũq̃ cõcordia satis apparet salubriter nos docere. nichil querendũ in vbis. nisi loquentis voluntatẽ cui demõstrande inuigilare debẽt õnes veridici narratores. cũ de hoĩe vel de angelo vel de deo aliq̃d narrãt. ¶ Cirl. Vt aũt adhuc ad magis ardua ferat miraculũ. ostendit nõ parua fuisse multitudo viroꝝ. cũ seqt. Erãt aũt viri fere q̃nq̃ milia. exceptis sz̃ mulieribꝫ atq̃ pueris vt alius euãgelista refert. ¶ Theo. Docet aũt dñs q̃ decet cũ hospitam aliquẽ recumbere ipm et oĩs consolationis ptinẽ facere. Dñs seqt. Ait aũt ad discipulos. fac te illos discũbere p̃ cõtuma quinquagenos et ita fecerũt. et discũbere fecerũt õnes. ¶ Aug̃ de concor. euãge. Qd̃ lucas hic dixit q̃ quinquagenos ussos esse discũbere. Marcus vero q̃nquagenos et

centenos. ideo nõ monet. q̃ vnꝰ parte dixit. alter totũ Verũ si alius de quinquagenis tm̃ cõmemorasset. alius de centenis valde videret esse cõtrariũ. nec satis diuoscere[t] vtrũq̃ dictũ esse. vnũ aũt ab altero. alterũ ab altero ee cõmemoratũ. et tm̃ attenꝰ consideratum iueniri debuisse q̃s nõ fateat. Hoc ideo dixit. q̃ ceis temere tũt sepe aliq̃ eiusmodi q̃ parũ intendẽtibꝫ iudicãtibꝫ cõtraria videant et nõ sint. ¶ Crisꝰ Et q̃ credendum erat xpm venisse a patre factuꝰ miraculũ aspexit in celũ. dñs seqt. Acceptis aũt q̃nq̃ panibꝫ et duobꝫ pisc̃ respexit in celũ. ¶ Cirl. Hoc etã dispensatiue ꝑ nob fecit vt discamꝰ q̃ in pncipio mense cũ frangere debemꝰ panẽ. debemꝰ deo offerre et elucre sup ipsũ bñdictionẽ supnã. Dñs secquit. Et bñdixit et fregit et discipulis suis distribuit. vt ponerẽt ante turbas. ¶ Crisꝰ. Dat quidẽ eis p manꝰ discipulorꝝ honorando eos. et ne dent obliuioni iã facto miraculo nõ aũt ex nõ entibꝫ fuit escas ad pascendũ turbas vt obturet os manichei asserentis aliena esse ab eo creaturã. ostendens se esse victualiũ largitorem et eũ qui dixit. germinet terra. ꝛ multiplicat quoq; pisces ad significandũ q̃ tam mari q̃ aride dñat. Dñs aũt in languentibꝫ spenale ꝑgit miraculũ. agit et benefitiũ generale alens omnes etiã nõ languẽtes. dñs seqt. Et manducauerũt oẽs et saturati sũt. ¶ Greg. nisen. quibꝫ nec celũ fluebat manna. nec tellꝰ iuxta sui naturã ꝓducens frumentũ eoꝝ satisfaciebat egestati. sz̃ ineffabilibꝫ horreis dñice potentie bñficiũ affluebat. Panis parat fractꝰ in manibꝫ mistrantiũ nec nõ ꝑsaturitate edentiũ augmentat. Esum etiam piscium eoꝝ nutriti nõ mistrabat mare. sz̃ ille q̃m mari piscũ genꝰ inseruit. ¶ Ambro. Nõ exiguo sz̃ multiplicato cibo ꝑlm liquit ee sanatũ. videns incõprehensibili q̃dã tactu inter diuidentiũ manus q̃s nõ fregerãt multiplicare pticulas. et intacta frugentiũ digitis sponte sua fragmẽta surripere. ¶ Cirl. Per vsq̃ adhuc tm̃ potuit miraculũ. sz̃ seqt. Et sublatũ est q̃d̃ supfluit eis fragmẽtoꝝ cophini xij. vt hinc ẽt manifesta certificatio q̃ opus mirabilis in primis verbis vere vendicat retributionẽ a deo. ¶ Theophi. Et vt addiscerem[us] q̃tũ hospitalitas potest et q̃ntũ agentꝰ nra cũ indigentibꝫ subuenim[us]. ¶ Crisꝰ. Fecit autẽ supabundare nõ panes sz̃ fragmẽta. vt ostendat illorũ panũ esse reliquias que tot facte sũt. vt totidẽ essent cophini q̃t et discipuli. ¶ Ambro. Q̃ iustice at postq̃ illa q̃ ecclesie typũ accepit fluxu curatꝰ sanguis posteaq̃ apli ad euãgelizandũ missi sũt destinati gr̃ celestis implet alimentũ sz̃ q̃bꝫ implat aduerte. nõ otiosis nõ in ciuitate. q̃si in synagoga. vel seculari dignitate residentibꝫ sz̃ inter deserta q̃rentibꝫ xpm. ¶ Beda Qui derelicta iudea q̃q̃phie sibi nõ credendo caput abstulerat. in deserto ecclie q̃ virũ nõ habebat. vbi pabula largit. ꝑtente vero deserta gentiũ xpm multe fideliũ cateruę relictis mẽbris ꝑsecutionis et variorꝝ dogmatũ sequit. ¶ Ambro. Qui aũt

regnũ dei

fastidiūt ipi exeapunt a xpō et cū ipsis loqt dei vbū nō de secularibꝫ sꝫ de regno. Et q cōpalis gerit vltera passiōis ḽys mediana sua libenter indulget. Vbiq aūt mysterij ordo seruat vt prius p remissionē pcōz vulneribꝫ medicina tribuat postea alimonia mense celestis exuberet. ℣ Beda. Die aūt declināte turba refiat. id est fine sclōz appropinquāte. Vel cū sol iustitie p nob occubuit. ℣ Ambro. q̄q nondū validioribꝫ hec turba reficiat alimētis p̄mū eis in modū lactis q̄q sūt panes sdm vij. terciū ipsū cōpi xpi est esca solidioz. Di q̄s aūt petere cibū veret ipse relictis suis oībꝫ festinet ad dei vbū. Nō autē aliqs audire incipit dei vbū incipit esurire. Incipiūt apli esurientē videre etsi illi adhuc nō intelligāt q̄d esuriāt intellexit xps satq nō seculare cibū intelligāt esurianti sꝫ cibū xpi. ℣ Nondū enī intellexerāt apli cibū accedentes nō esse venale. Nouerat xps nos non esse redimendos suas vero epulas ee gratuitas. ℣ Beda. Nō dū aūt erāt aplis nisi q̄q panes mosaice legis et duo pisces vtriusq testimeū q̄ in abdito misterioz latentiū qsi aquis abyssi regebāt. Quia vero q̄q sunt exteriozis hoīs sensus q̄q multa viri dīm sentiri designāt eos qui in sclari adhuc habitu positi exteriozibus que possident bn vti nouerūt. Quo q̄q panibꝫ alunt q̄ tales necesse ē legalibꝫ adhuc preceptis instrui. ℣ Nam q̄ mūdo ad integrū renūciāt euāgelica refectione sublimes sunt. Diuersi aūt cōuiuantiū dispositꝫ designāt diuersos p orbē terraz ecclesiaꝝ conuentꝫ q̄ vnā catholicam fecūt. ℣ Ambro. Hic vero panis quē fregit ihs mystice q̄dem dei verbū est et sermo de xpō qui cū diuidit augetur de paucis eī sermonibꝫ populis redundante alimonia ministrauit. Dedit sermones nob velut panes qui nrō dū libant geminant. ℣ Turbis beda aute esurientibꝫ saluator nō noua creat cibaria sꝫ acceptis hys q̄ habuerūt discipuli benedixit q̄ venies in carne non alia q̄ predicta sūt p̄dixit sꝫ ꝓphetie dicta misteriis grē gratiauda demōstrat. respicit in celū vt illuc diligenda mentis aciem ibi lucē scie doceat ee querenda frangit et ante turbas ponenda distribuit discipulis q̄ legis et ꝓphetie sacramenta eis vt p mūdū prediturī patefecit. ℣ Ambro. Ille patri onose aūt q̄ turbe supsūt a discipulis colligūt q̄ ea diuina sūt apud electos fructus possis q̄ apud populos reperire. Beatus ille q̄ potest colligere q̄ etiā doctis supsunt. Qua rōe aūt copliuos xps xij implent nisi vt illud ꝓphe indaica solueret q̄ manus eoz in copliuo seruierūt. Hic ē ꝓphe q̄ ante lutū in copliuis colligebat sꝫ in p̄cepture xpi vite celestis optatur alimonia. nec pauco hoc minꝰ sꝫ oīm ℣ Nā per xij copliuos tunicā tribuū singularū fidei firmamentū redundat. ℣ Beda. Vel p copliuos xij. apli figurant. et oēs sequētes doctores. Potuis q̄de hoīibus despecti sꝫ intus salutaris cibi reliquijs accumulati.

Et factū est cū solus eet oras erāt cū illo et discipuli et interrogauit illos dicens. Quē me dicūt ee turbe. At illi rūderūt et dixerūt iohānem baptistā alij aūt heliā. alij q̄ ꝓpheta vnꝰ de pōribꝫ surrexit. Dixit aūt illis. vos aūt q̄ me esse dicitis. respondens aūt symō petrus dixit. xpm dei. At ille increpās eos p̄cepit ne cui dicerēt. Dicēs. q̄ oportet filiū hoīs multa pati et reprobari a senioribꝫ et a principibꝫ sacerdotū et scribis et occidi et tertia die resurgere. ℣ Cyril. Sequestrat q̄ a pplis dīs et seorsū positus orabat orōnibꝫ vacat dicit. Et factū est cū solus eet oras. erāt cū illo et discipuli. forma enī in hoc septm constituebat. docens discipulos arte facile doctrinaliū dogmatū. Decet enī oportere ꝓfectos antistites etiā meritis p̄esse subditis suis in reb necessarijs ut inter cōuiuantes et illa tractātes q̄b deo placeāt. ℣ Beda. Aderāt aūt discipuli dīno sꝫ ipe p̄cem solus orauit. q̄ possūt sui dīno fidei amoris q̄ sotietate cōiungi. vbiq solus obsecrat. q̄ dei consiliū humana vota nō capiūt nec quisq potest interioꝝ ꝓceps esse cū xpo. ℣ Cyril. Poterat aūt oras negociū turbare discipulos. Videbāt enī humanitꝰ orare. q̄ olim viderāt auctoritate diuina p̄agentem miracula. Vt igit hui ꝓpelleret turbationem eos interrogat. nō q̄ nesciret ab exteriozibꝫ sibi collata p̄monia sꝫ vt eos a pluriū opinione auferret et vera fide eis insereret. vnde sequit. Et interrogauit eos illos dicēs. quē me dicūt ee turbe. ℣ Beda. Pulchre dīs fidem discipuloꝝ exploraturꝰ p̄mus turbarum sententiā interrogat ne illoꝝ cōfessio nō veritatis agnitione ꝓbata sꝫ vulgi videat opinione formata nec capta credere. sꝫ instar herodis de auditis hesitare putent. ℣ Aug de con euan Potest aūt illud nō solū mouere q̄d lucas dīm interrogasse discipulos suos quē illū dicerēt hoīes. tūc dixit cū esset solus oras et adessent etiā ipi. Postea aūt marcus in via dicit illos hoc ab eode interrogatos sꝫ hoc eū mouet. q̄ nūq̄ oras aut in via ℣ Ambro. nō est aūt onosa turbe opinio qua discipuli respondent. Cui subditur. At illi rūderūt et dixerūt iohem baptistā quē decollatū sciebāt. alij aūt heliā quē venturū putabāt. Alij aūt q̄ ꝓpheta vnꝰ de pōribꝫ surrexit. Hic q̄rere alterius p̄udens ē Nā si paulo aplo satis ē nichil scire nisi xpm ihm et hūc crucifixū. q̄d aplis nichil desiderandū est scire q̄ xpm. ℣ Cirillus Vnde aūt interrogationis elegantia. Duruit ei oēs eos ad extremas laudes vt eis vnius vera opinione generet. Vbi cū dixissent discipuli plebis opinionem eoz sententiā interrogat cui subdit. Vos aūt illis Vos aūt quē me esse dicitis. Q̄q̄ p̄mū illud vos. Cepit ille eos ab alijs vt eoꝝ vitent opiones. Si diceret vos q̄ censura mea vocati estis ad aplatu testes miraculoꝝ meoꝝ quē me ee dicitis p̄ceueit aūt petrus ceteros sitos totius collegij et unitatis

duum amoris eloqa. pferetq; fidei cōfessionem. cui dixit
Ridens aūt petrus dixit xpm dei. Nō aut simpliciter
eū esse xpm dei. sz magis cū articulo. Dū in greco habet
ton criston. Nā plures dicūt vncti. diuersimode vocati
sunt xpi. Quidā enī vncti fuerūt in reges. qdā in
pphetas. Nos aūt p xpm sco puncti spū nomē ob
tinuim⁹ xpi. sz vn⁹ solus est qui est xps dei et pris
qui ipso solo ppriū habente patrē qui in celis ē. et sic
lucas cōcordat qdem i sententys cū matheo q narra
uit petrū dixisse. Tu es xps filius dei viui. sz vtens bre
uiloquio aut eū dixisse xpm dei. Ambro. In vno ei hoc
noīe et diuinitatis et incarnationis expressio et fi
des est passiōis. Coplexus ē itaq; oīa q; et naturā et no
mē expssit. in quo summa virtutis est. Cyril. Sed no
tandū q; vnū confessus est ee xpm prudentissimus
petrus cōtra psumentes emanuele in duos xpos
diuidere. Neq; enī sessitatus ē eos dicēs. quē dicunt
hoīes ee diuinū. sz filiū hois quē petrus cōfessus est
esse filiū dei. In hoc g admirandꝰ ē et dignꝰ factus
tā preapuis honoribꝫ. q; quē admirat⁹ ē in forma
nrā hūr credidit ee xpm. pris sz hoiez fructū in v
bo qd profuit de pris substancia. Ambro. Dns aut
ihs xps pdicari se primo noluit. ne vilius scripturis
nasceret. vn sequit. Et ille increpās eos precepit ne cui
discerēt. quoties aut causis iubet tacere discipulos.
vt fallat principe mūdi vt declinet tentamina. doceat
humilitatē q; xps noluit glām. et tu q; ignobilis nat⁹
es glāris. Simul ne rudes et imperfecti adhuc discipu
li adhuc pdicationis molibꝫ opprimat. q; habent.
q; euāgelizare eū dei filiū. vt euāgelizarēt postea
crucifixū. Cyril. Opportune etiā dns hūr vetuit
nulli dicere. q; ipe xps ēet. q; tm⁹ sublatis de medio
scandalis et cruris cōsummato patibulo hūmaliter
impmeret audiēnū mentib⁹ cōueniens de eo opinio
Nā radiantis semel et postmodū emulsū vix vnq;m
denuo insitū retinebit. Qd aūt semel insitū ipse
uerat imobile defuncti cōtestat. Vlā si petrus ex
solo auditu scandalizat⁹ ē qd cplures paterent.
cū audissent filiū dei esse luderent aūt crucifixū
et cōspūtū. Cyril. Oportebat ergo discipulos eū
vbiq; terrarū predicare hoc erat opus electoꝝ
ab eo ad aplatus officiū. Dz vt sacra scriptura
testat. temp⁹ est vniuscuiusq; rei. Docebat ei vt crux et
resurrectio impleret. et sic sequ⁹ et. aplos pdicatio
Dn sequit. Hec dicēs q; optet filiū hois multa pati
et reprobari a senioribꝫ et principibꝫ sacerdotū et scri
bis et occidi et tercia die resurgere. Ambro. Osten
dit esse q; necesse dns difficile passiōis et resurrectio
nis mysteriū etiā discipulos credituros ipse voluit
ee sue passionis et resurrectionis asserto.
Dicebat aūt ad ōnes. Si qs vult post me ve
nire abneget semetipsū. et tollat crucē suā
quotidie et sequat me. Quia ei voluerit aiam
suā saluā facere. perdet illā. nā qui perdiderit
aiam suā propter me. saluā faciet illam. Quid
eni⁹ prīcat hoī. si lucret vniuersū mūdū. semip
aūt pdat et detrimentū sui faciat. Nā qui me
erubuerit et sermones meos hūr filius hois eru
bescet cū venerit in maiestate sua et pris et
scōr angelorū. Dico aūt vob vere. sūt aliqui
hic stantes qui nō gustabūt mortē. donec vide
ant regnū dei.
Cyril. Cū magnanimi strenuos in armis ad auda
cia pcitat. nō solū eis honores pollicendo victorie
sz etiā ipm pati generosū esse fatentes. tale qd vide
mus docere dnm ihm xpm. predixerat ei aplis q; o
portere eū pati indecoras calumnias omdi et tercia
die resurgere. Ne igit putarēt xpm qdē passurū
pfectiones p vita mūdi. eis vero lucrū lentā vitam
ducere. ondit necessaria q; p equa certamina gradi
decet capientes eis glām obtinere. vn dicit. Durabat
aūt oēs. Beda. Pulchre posuit ad oēs q; superiora
q; ad fidē dnice nativitatis vel passiōis pinet. cui solus
discipulus secretū erat. Crisg. Cū aūt saluator sit
pius et benignus nullū inuitū aut coactū habere vult
famulū sz spontaneos et gratanter ētes ei p famula
tū. Et ideo nemine cogendo aut necessitate inpone
do. sz psuadendo et bñfaciendo vniuersos volētes
attrahit. dicēs. si qs vult. Basi. Vitā aūt pha
in forma optime cōuersationis tradidit volentibꝫ ei
obedire. cū dicit post me venire. nō obsecutione corpa
lē insinuans. ēet ā in oib⁹ impossibile dno ia in celis
existente sz debitā cōuersationis p posse imitatione.
Beda. Nisi aūt quis a semetipso deficiat ad ea q;
sup ipsū est nō appropiquat. Vn dicit. Abneget se
metipsū. Basi. Abnegatio qdē sui ipsius est totalis
pteritoꝝ oblivio. et recessus a pprijs voluntatibꝫ. Ouge.
Abneget etiā aliqs semip du vitā prius in mala
cōsuetaꝝ alteratione debita cōmutat. puta q; dudū
in lasciuia vixerit. abneget semetipsū lasciuiā
cū sit castus. et similiter abstinēta cuilibet criminis
sui ipsius abnegatio est. Basi. Appetitus aūt mortis
tolerande p xpo mortificatio membroꝝ q; sūt super
terrā et vniuerliter dispone ad omne pnulum sustinen
dū p xpo. et nō affici quēsq; ad vitā pntem hoc ē
tollere crucē suā. Vn subdit. Et tollat crucē suā
quotidie. Theo. Crucē hic dicit mortē exprobrabilē
inuens. q; si qs vult xpm sequi. nō debet effugere. qm
ipm etiā exprobrabilē mortē. Greg. Nome. Duobus
etiā modis crux tollit. du aūt p abstinētiā afflugit
corpus. aut propassionē affligit animus. Greg. Recte
aūt cōiungit hec duo. abneget semetipsū. et tollat
crucē suā. Docuit enī q; patus est ascendere crucē su
mit in mente sua mortis intentionē. sicq; vadit
vt nō estimās aplius hanc vitā pcupare. ita qui sequi
vult dnm. primo abnegare debet se ipm. et sic tollere
crucē vt ei voluntas sit prompta ad oem miseriam
sustinendā. Basi. In hoc igit consistit pfectio vt
quis possibilit se habeat secm assertū etiā ad ipm viuere
et habeat in promptu mortis responsū vt nequaq;

in seipso cōfidat. Sumit aūt exordiū pfecto ab exteriorū alienatiōe puta possessionū vel iamis gle vel pīse affectionis inutiliū rerū. ¶ Beda. Pdicta igit crucē et quotidie tollere et ea sequta dnm sequi iubem. qui crucē ppriā baiulauit. vn̄ seqt et seqt me. ¶ Origenes. Huius aūt causā assignat dicēs subdens. Qui enī voluerit aiam suā salvā facere pdet illā. id est q̄ vult secm̄ vitā psentē viuere. et ppriā aiam insensibilibz cōseruare. hic enī pdet nō duces ea ad terminos beatitudis. e contrario aūt subdit. Nā qui pdiderit aiam suā ppt me salvā faciet illā. id ē q̄ negligit sensibilia utilitu veritatis exponēs se morti hic tāq̄ aiam pdens p xpo eam potius salvabit. itaq̄ si aiam salvam beatū est relatū ad eā que est in deo salutem debet esse et q̄dam bona pdno aīe que sit utilitu xpi. Videt etiā michi psimile ei qđ est abnegare seipm secm̄ pdictu dicere pdere quelibz ppriā aiam pcurātē. vt sumat eā que p vitā salvat. ¶ Ciril. q aūt incōpabilit exercitū paas xpi supet delinas et paosa mūdi insinuat dicēs. Qđ pfiat hoi si lucret vniuersū mūdū seipsū aūt pdat et detrimentū sui faciat. q̄si diceret. Cū alios aspiciens psentē dulcedinē aut vilitatē renuit quidē pati. eligit aūt sple dide viuere. si sit opulentus. qđ inde sibi cōmodū erit nū pdiderit aiam. ¶ Trāsit ei hui⁹ mūdi figura. et amena velut umbra discedit. nō enī pderit thesauri ipietatis. eripit aūt a morte iustiā. ¶ Greg. in ome. Quia q̄ scā ecclia habz aliud tēpus pfectionis atq̄ aliud patrie dns dns vtrāq̄ tpa designauit i preceptis. Illā pfectionis tpe ponenda ē aīa. quod significauit dicens. Qui pdiderit aiam. patrie aūt tpe ea q̄ amplius dnari possunt. frangenda sunt desideria terrena. qđ significauit dicēs. qđ pfiat hoi ple tūq̄ aūt labentia cūcta despiciamus. si tn adhuc humane vereūdie vsu ipedim̄ vt rectitudinē quā seruamus in mente nondū exprimere valeamus in voce. Ex hac q̄dem vulneri cōgruū dns subiūgit medicamentū dicens. ¶ Nā qui me erubuerit et meos sermones hac filius hois erubescet. ¶ Theo. Erubescat xpm q̄ dicit. nūquid credā crucifixo. si et sermōes ei⁹ erubescit. qui euāgelij ruditatē contēpnit. Qđ aūt hic dns erubescet in regno suo. tale est. sicut si alīq̄s paterfamilias habēs seruū prauū erubescat eū notare. ¶ Ciril. Intulit aūt eis timorē dicens se celitus descensurū. nō in pristina humilitate et mensura apparabili nob. si i gla pris mistrantibz angelis dicit. ei cū venerit in maiestate sua et pris et scōrū angelorū. Pessimū igit et dānosū notari inimicia et oprs iniqua qui tantus iudex descenderit agminibz circūstantibz angelorū. Hinc aūt propias q̄ carne sūpta et sanguine filius nō minus est deus q̄ se polluerat in maiestate dei pris venturū. et q̄ ei tāq̄ iudici oīm mistrabunt angeli. q̄ factus est homo silis nobis. ¶ Ambro. Demp autē dns sicut exigit ad pmia futura vitutū atq̄ vitiem secularū rerū doret ee contemptū. ita etiā infirmitatē mentis humane psentiū remuneratione sustentat. Arduū quippe est crucē tollere et aiam pro mūdi morti corpus offerre. Legare q̄d sis cū velis ee qđ nō sis. maroq̄ quus excelsa virtus futuris cōmutat presentia q̄ bonus magister ne q̄s desperatione frangat aut tedio cōtinuo se videndū fidelibz polliceat dicēs. Quo aūt vob vere sūt alīq̄ hic stantes q̄ nō gustabunt morte donec videant regnū dei. ¶ Theophi. Id est gla in qua iusti erūt. hoc aūt dicit de transfiguratione q̄ forma erat future gle. arsi diceret. sunt aliqui hic stantes sc̄z petrus iacobus et iohes q̄ nō attingent morte donec in tpe trāsfiguratiōis videant in qua gla erūt q̄ me confitent. ¶ Origen in omelia. Vel regnū dei hoc loco pns ecclia vocat. et quidā ex discipulis vsq̄ adeo in corpe virtutū erūt vt ecclesiā dei cōstructā conspicerent et contra mūdi hui⁹ gla erectā. ¶ Ambro. Itaq̄ si et nos volumus morte nō timere. stem⁹ vbi xps est. soli ei non queunt gustare morte. qui stare possunt cū xpo. in q̄ liquet ex verbis ipsius q̄litate pprietatis. nec tenuem quide sensū mortis habituros. q̄ xpi videant metuisse cōsortia. certe mors corpis libando gustet. vita aīe possidendo teneat. Non ei hic mors corpis sc̄z aīe denegat.

Factū est aūt post hec fere dies octo et assūpsit petrū et iacobū et iohem et ascendit in montē vt oraret. Et facta ē dū oraret species ei⁹ altera et vestit⁹ ei⁹ albus refulgēs. Et ecce duo viri loquebant cū illo. erāt aūt moyses et helyas visi in maiestate et dicebāt excessū ei⁹ quē cōpletur⁹ erat in iherusalem. ¶ Eusc. Cū dns discipulis suis sede apparitiōis sue pmulgauerit ingens misteriū ne solis vbis videre videret. pdit adopta ostendens eis occulta fide immaculate regni sui. Vnde dicit. Factū est aūt post hec vba fere dies octo et assūpsit petrū et iacobū et iohēs et ascendit in montē vt oraret. ¶ Damas. Matheus quide et marc⁹ sexto die post facta pmissione discipulis uras aut post octauū dicit celebratū dicat fuisse tpis figuratione. nec est dissonantia in dictis. sc̄z q̄ sex numeraueriūt demptis extremis pmo die et vltimo q̄ pollicit⁹ est. et q̄ sent medios cōputauerūt. Aut q̄ octo cōputauerūt cōnumeraut. vtrūq̄ pdictoru cōputauit. Ex aut nō omnes. sc̄z aliq̄ vocati sūt ad hāc visionē. Unus quidem erat qui solus indign⁹ erat diuinitatis visione sc̄z iudas sed in illud. Tollat impius ne videat gla dei. Vi solus q̄ eet omissus tāq̄ inuid⁹ ad maiorē eet malicā quoniam. Unde pdictoru tollit pdictionis ommissione cū dimisit inferius reliqua aplorū congeriem. Assūpsit aūt tres vt in duobz vel tribus stet omne vbū. petrū quidē assūpsit. volens testimoniū qđ testatus fuerat ei ostendere. p pris testimoniū confirmati. et q̄si pfide futurū tocⁱ ecclesie. sed iacobū assūpsit tāq̄ moriturū p xpo ante oēs discipulos. iohāne vero tanq̄ theologie purissimū organū et visa gla filij que nō subiacet tpi. resonet illud. In pncpio erat

verbū. ℣ Ambro. Vel petrus ascendit q̄ claues regnū celoz̄ accepit. iohes cui cōmittit mater. iacob9 q̄ primꝰ sol̄ sacerdotale consc̄endit. ℣ Theoph. Vel assumit ihōs tanq̄ hanc rem celare potentes et nulli alij re uelare. Ascendit aūt in montē vt oraret docēs nos solitarios et ascendentes orare ad nichil terrenoz̄ de siderantes. ℣ Damasc. Aliter tū orant seruꝰ aliter orabat dñs. Nā seruꝰ orantis oratio est p intellectꝰ as censū ad deū. sz̄ sacer intellectꝰ xp̄i qui scdm hypostasim deo vnitus erat. manu ducens nos ad ascensū. q̄ p orōnem ad deū ascendit et docens q̄ aduersarij dei nō est. sz̄ tanq̄ p̄ncipiū venerat genitorē. q̄ctā allidens tirannū explorantē si deꝰ eēt. q̄d nūra culoz̄ virtus p̄dicabat. qsi sub quadā esca hamū contegeret. vt q̄ spe deificationis amauerat hoīem corpus amictu decenter amaret. Vñ seq̄t. Et facta est dū oraret species vultꝰ ei9 altera. ℣ Cyril. Nō tāq̄ corpe humanā formā mutante. sz̄ quada splendida glā superiēte. ℣ Damasc. Videns aūt diabol9 o culoz̄ refulgentē recordat9 ē moysi. cui gloriosa facta est facies. sz̄ moyses q̄dem gloriabatur exti mesc9 aduenīente glā. dñs aūt exinanito glē diuine fulgore. Cui eni scdm hypostasis vnionē. vna et eadē sit glā verbi et aurus trāsfiguravit. nō qsi accipiens q̄d nō erat. sz̄ q̄d erat manifestans discipul. Vñ scdm matheū dicit. q̄ transfiguratꝰ ē coram eis. et q̄ sanctꝰ ei9 refulsit vt sol. Quēadmodū est inpossibilibꝰ sol. hoc intelligibilibꝰ deus. Et sicut sol q̄ est lucis fons de sancti videri nō potest. lux aūt ei9 ex eo q̄ ad terrā q̄uenit aspicit. sic facies xp̄i intensiꝰ refulget vt sol vestimenta ei9 dealbant. Vñ seq̄t. Et vestitus ei9 albꝰ refulgēs. illustratꝰ sz̄ p diuine lucis p̄ceptionē. Ipse aūt ita se habentibꝰ vt vnꝰ ostenderet dñs nouū et veteris testamenti. et hereticoz̄ ora obturent. et fides fiat resurrectionis nemō qui trāsfigurabat viuoz̄ et mortuoz̄ dñs crederet. moyses et helyas tanq̄ famuli assistūt dño in glā. vñ seq̄t. Ecce duo viri loquebant cū illo erāt aūt moyses et helyas visi in maiestate. Oportebat eni vt videntes conseruoz̄ glām et fiduciā mutaret. quidē p̄ui dominum descensu. zelarent vero eos q̄ p̄uis laborauerāt visuri amenitatē futuroz̄ bonoz̄. et magis fortificarent in laboribꝰ. Nā qui laboz̄ nouerit emolumēta laborēs facilꝰ tollerabit. ℣ Crisos. Dixit quoq̄ quia vulgus asserebat eū esse helyam vel ieremiā vt discerneret inter dñm et famulos. et vt pateat eū non ee aduersariū dei et legis trāsgressoz̄. eos sibi assistentes mōstrauit. Non eni legislatoz̄ moyses et qui p glā diuina zelatꝰ est helyas astitisset ei. sz̄ et p̄pter virtutes virōz̄ demōstrandas. Nā vterq; p mandatis diuinis q̄plurēs se morti exposuerat. Volebat etiā discipulos eos mittere in ieiunium p̄pli. vt fierēt mites sicut moyses. et zelantes sicut helias. Induat etiā eos vt ostendat quas glām ad consolandū petrū et alios passionē timentes. vñ seq̄t. Et dicebāt excessū ei9 quē cōpletur9 erat in ihr̄lm. ℣ Cyril. Videlicet misterium dispensationis in carne. nemo salutiferā passionem cōpletā in venerabili cruce. ℣ Ambro. Mystice aūt post verba p̄dicta trāsfiguratio xp̄i ostendit. q̄m is q̄ qui vba xp̄i audit et credit et resurrectionis glām videbit. Octaua eī die facta ē resurrectio. vñ et plerīq; psalmi p octaua scribūt. aut forte vt ostenderet nob̄ q̄d dixerat. q̄s qui p̄pter dei verbū p̄diderit aiam suā saluā faciet. eā. quā p̄missa sua in resurrectione restituet. ℣ Beda. Nā sicut ipse post septimā sabbati qua i sepulchro quieuerat. a mortuis resurrexit et nos post sex sēli etates et septimā quietis animarū q̄ interim in alia vita gerit. quasi octaua etate resurgem9. ℣ Ambro. Dz matheꝰ et marcꝰ post dies sex assūptos hoc ee cōmemorarūt de quo possem9 dicere q̄ post sex milia āno9. mille eī anni in cōspectu dei tanq̄ dies vna. Dz plures q̄ sex milia cōputantur anni. et malum9 sex dies p̄ simbolū intelligere. q̄ sex diebꝰ mundi opa sunt creata vt p̄ temp9 opera et per opa ~~sunt creata~~ mūdum intelligam9. Et ideo mūdi tpibꝰ impletis resurrectio futura mōstratur aut q̄ is qui supra mundū ascenderit. et huiꝰ post sēli momenta trāscenderit. velut in sublimi locatus future resurrectionis fructus expectabit eternū. ℣ Beda. Vnde in monte oratur9 et trāsfiguratus ascendit. vt ostendat eos qui fructū resurrectionis expectāt. et regē in decore suo videre desiderāt. mente excelsis habitare et cōtinuis p̄bꝰ debere inumbere. ℣ Ambro. Putarem in tribus qui ducūt. ad montē. misisse genꝰ humanum cōprehensū. q̄ ex tribꝰ filijs noe genus one defluxit humanū. nisi electos cernere. Tres igit elegunt qui ascendūt in montē. q̄ nemo potest resurrectionis videre glām nisi q̄ misteriū trinitatis in corrupta fidei sinceritate seruauerit. ℣ Beda. Transfiguratur9 aūt saluator glām future vel sue vel nostre resurrectionis ostendit. q̄ qualis tūc apls apparuit. post iudiciū electis apparebit. Vestitꝰ aūt dñi oculoz̄ illius corpus accipit. q̄ videlicet dño in terris cōsistente despectꝰ videbat. sz̄ illo montē petente. nouo cādore refulget. q̄ nūc filij dei sum9 et nondū apparuit q̄d erim9 sum9 aūt q̄n cū apparuerit. similes ei erim9. ℣ Ambro. Vel aliter. p̄ tua possibilitate tibi vbū aut nūtiat. aut ascēsat ar nisi altioris prudentie cacumen ascendas. nō tibi appareat q̄nta sit glā in dei vbo. Vestimenta aūt vbi sunt sermones scripturarū et q̄dam intellectꝰ indumēta diuina. Et sicut vestitꝰ albus refulsit ita in oculis tue mentis diuinarū lectionū sensus albescat. Inde apparet moyses et helias. hoc est lex et ꝓpheta in vbo. Neq; eī lex potest ee sine verbo. nec ꝓpha nisi qui de dei filio prophetauit.

Petrus vero et qui cū illo erant grauati erāt somno. et vigilantes viderūt maiestatē ei9. et duos viros qui stabāt cū illo. Et factū est. cū discederent ab illo aut petrus ad iesum. Preceptor bonū est nos hic ee. et faciam9 tria tabernacula. vnū tibi et

vnū moysi et vnū helie nescens qđ diceret hec
aūt illo loquēte facta est nubes et obumbrauit
illos et timuerūt intrantib⁹ illis in nubē Et vox
facta ē de nube dicens. Hic est filius meus dilectus
ipsū audite Et dū fieret vox inuentus est ihesus
solus et ipsi tacuerūt et nemini dixerūt in diebus
illis quicq̄ ex his q̄ viderant.

Theophi. Xpō vacante orōni petrus somno depmit⁹
ifirmus enī erat et qđ humanū erat ipleuit. Vnde dicit
Petrus vero et qui cū illo erāt grauati erāt somno Exsta
ti aūt glām ei⁹ cernūt et duos viros cū eo. Dū seqt̄
et vigilantes viderūt maiestatē ei⁹ et duos q̄ stabāt
cū illo Crisp. Vel somnū vocat ingestū eis timium
stupore ex illa visione Nec⁹ ē nocturnū tēpus erat sed
lucis excellentia grauabat oculo⁹ debilitate Ambro.
Demit ei incomphensibil⁹ splendor diuinitatis nri corpus
sensus. nā si solis radiū e regione oculo⁹ cōtuentiū
corpa nequit anes cōtinere. quo dei glām humanor⁹ fer
ret corruptela membro⁹ et fortasse ideo grauati somno
erāt vt resurrectionis viderent spem ē post quietē. Exsp vi
gilantes viderūt maiestatē ei⁹ Nemo ei nisi vigilans
glām videt xpi. Delectat⁹ est petrus et quē sibi hui⁹ ille
tēbrosa non capiebat glā resurrectionis illexit vñ seqt̄
Et factū est cū discederēt ab illo ait petrus ad ihm̄ pcep
tor bonū est nos hic esse Cirl. Estimabat forsan diu⁹
petr⁹ imunere temp⁹ regni dei et approbabat mōtis inco
latū Damasc. Nō est aūt bonū petre tibi q̄ xp̄s tibi
morē gerit qm̄ si mansisset neq̄q̄ tibi facta promissio cōsequ⁹
effectū Nec⁹ ei dānes obtinuisses regni mer⁹ mors tirā
abolita est nō queras ante temp⁹ selina. vt adam desi
tionē Erit q̄n hui⁹ aspectū indesinēt papias et colya
bitab illi q̄ lux est et vita Ambro. Petr⁹ aūt nō solū
affectu sz etiā facto⁹ deuotione pstantior. ad edificāda
tabernacula tria iniger oparius cōis obsequij mīsterū
polluet⁹ seqt̄ enī Et faciam⁹ tria tabernacula. vnū
tibi et vnū moysi et vnū helie Damasc. Nō aūt
te dns tabernaculo⁹ sz vnū salus ecclie cōstructorē
cōstituit. verbatua tui discipuli oues tue mūdauer
ūt effectui xp̄o tabernaculū constituentes necnon
et seruis ei⁹ Hoc aūt nō ex intentione petrus pferebat sz inspiratione spūs reuelātis futura Vnde
seqt̄ nescions qđ diceret. nesciebat etiā qđ diceret
nec⁹ ei aderat temp⁹ finis scli. nec pmaprande a
sēs pmisse spei et cū iam sumere exordiū dispen
satio quo pacto xp̄m oportebat desistere a mundi
dilectione volentē pati pceo Damasc. Decebat ei
nō solū pstringere fructū imurmanos ad opus existen
tiū in monte sz diffundi ad oēs credentes qđ p cruē et
passionē erat cōsummandū Cyrus. Ignorabat etiam
petrus qđ ignorabat dixerat. qz nō oportebat tribus
tria tabernacula fieri. Nō enī cōnumerant dño fa
mulū nec cōparant creature creatori Ambro. Nec⁹
erpit humana condicio in hoc corruptibili corpe fare
tabernaculū deo siue in aio siue in corpe siue in qli
bet alio loco. Et q̄uis nesciret qđ diceret tñ polli
cebat officiū. cū non inconsulta petulātia sz pmatū
deuotio fructus pietatis amimulat Nā qđ ignora
bat cōgnosis fuit q̄ promittebat deuotionis Crisp. Vel
aūt audebat q̄ optabat ipm̄ moz. et terna die re
surgere videbat aūt multū distantiā et solitudinē
vnde cōsiderant q̄ plurimā haberet locus tutelam
ob hoc dixit Bonū est nos hic ee. credidit q̄ moyses
q̄ nubē intrauit et helias q̄ in mōte ignē deduxit
igit euāgelista cōfusione mentis ei⁹ ex q̄ hoc pferebat. ostendens dixit. nesciens qđ diceret Aug⁹ de con
uenā. qđ aūt hic lucas dixit de moyse et helia Et fac
tū est dū discederet ab illo aut petrus ad ihm̄ pce
ptor bonū est nos hic esse. nō debet putari cōtra
riū ei qđ matheus et marcus ita cōiunxerūt petrū
hec suggessisse quasi adhuc moyses et helias cū
dño loqrent. nō enī expressērūt tūc sz tacuerūt po
tius qđ iste addidit illis discedentib⁹ hoc petrū dño
suggessisse Theo. petro aūt dicente faciam⁹ tria
tabernacula. dns tabernaculū non manufactū fabri
cat et in eū ingredit cū pphetis Vnde subdit. Hoc
aūt illo loquente facta est nubes et obūbrauit eos
vt ostenderet q̄ nō minor⁹ est patre Dicit i veteri
testimēto in nube habitare dns dicebat. Duc et nūc
nubes suscepit dnm̄ nō caliginosa sz lucida Basi
lius nā obscuritas legis trāsierat. Sicut ex fumo
ab igne fit nubes a luce causata ē. Verū q̄ nebula
signū tranquillitatis est quies future māsionis ostē
dit. p nubis opimentū Ambro. Diuinū enī spūs
est obūbratio ista q̄ nō caligat affectib⁹ hoīm sz re
uelat occulta Origē Hanc aūt glām discipuli suf
ferre nequentes. prohibuerūt humiliati sub potenti
dextera dei minimi timētes cū sarent q̄ dictū fuit moy
si nō videbit homo faciem meā et viuet. vñ seqt̄ Et
timuerūt intrāntib⁹ illis in nubē Ambro. Cognosce
aūt nubē istā nō coacti aeris caligine puram et
q̄ celū tenebrarū horrore subtraxerat sz lucidā nu
bem q̄ nos nos nō pluuialib⁹ aquis imadidet sed
qua mētes hoīm voce dei o⁹potentis emissa fidei
ros irrigauit Seqt̄ enī Et vox facta ē de nube di
cens. hic est filius meus dilectus. nō helias filius. nō moy
ses filius. sz hic ē filius quē solū videtis Cirl. Qua
liter q̄ optebat eū q̄ renem filius ei⁹ factū vel creatū ex
istimare. deo pre despuntonāte Hic ē filius meus qui dicet
nō vnus ex filys sz qui vere et naturaliter filius. ad cuius
exemplar. alij sunt adoptiui Illi q̄ iussit obedire cū
subdit q̄m audite Et magis q̄ moysen et heliam q̄
xp̄s est filius legis et pphetarū vñ signant euāgelista
subdit Et dū fieret vox inuentus est ihs solus Theo.
Ne sz putaret aliqs hoc dictū hic est filius meus dilectus
de moyse vel helia fuisse platū Ambro Recesserūt
q̄ illi vbi ceperat dns designari Cres etiā in principio vi
dent. vnus in fide pfecte ei fidei vnū sunt. ergo et illi
q̄si reapiūt in xp̄i corpus. q̄ et nos vnū erimus in xpo
ihu. aut fortasse q̄ lex et pphete ex vbo Theo. Que
aūt ex vbo ceperūt in verbo desinūt. p hoc ei minuit

q̄ vsq̄ ad temp⁹ aliq̄d lex et ꝓphete apparerēt. sicut
hūr moyses et helias. Postmodū aūt solus ihs illis
recedentib⁹ nā tunc euāgeliū manet trāsactis legu
lib⁹ ℣ Beda. Et nota. sicut dño in iordane baptizato
sic etiā in monte clarificato totius trinitatis mysteriū
declarat. q̄ gl̄am illi⁹ in baptismate cōfitem⁹ in resur
rectione videbim⁹ ℣ Ner frustra spūssanus hūr in lucida
nube illis apparet in colūba q̄ q̄ nūr simplicis corde
fidē quā ꝓfit servat. tūr luce apte visionis q̄ ne
viderat contēplabit. ℣ Origē. Non vult aūt ihs dia
q̄ ipsi spectant ad gl̄am ante suā passionē. Vñ seq̄t.
Et ipsi tacuerūt et nemini dixerūt in illis diebus q̄ vidi
ex hūs q̄ viderāt offensi ei fuissent et ꝓpe vulgo
si vidissent crucifigi eū qui sic fuerat glorificatus. ℣
Damasc. Hoc etiā ꝓcepit dns sciens discipulos ipe
fectos qui nondū sortiti erant plenā spūs ꝓtectionē
nec corda aliox q̄ nō viderāt subuerteret tristi
cia et ne ꝑditor incitaret ad iudie rabiem
Factū est aūt in sequēti die descendentib⁹ illis de
monte occurrit illi turba multa. Et ecce vir de
turba exclamauit dicēs magister obsecro te.
respice in filiū meū q̄ unicus est mihi. Et ecce
spūs apprehendit eū. et subito clamat et elidit
et dilipat eū cū spuma et vix discedit dilacerans
eū. et rogaui discipulos vt eicerēt illū et
nō potuerūt. Respondens aūt ihs dixit O gene
ratio infidelis et puersa quousq̄ ero apud
vos et patiar vos. addūc hūc filiū tuū. et cū accede
ret elisit illū demoniū et dilipauit. et sa
nauit ihs ꝑm̄ immundū. sanauit puerū et red
didit illū patri ei⁹. Stupebāt aūt oēs in mag
nitudine dei.

℣ Beda. Loca rebus cōgruūt. in monte dns ꝓtat. trāsforma
t. discipulis archana sue maiestatis aperuit. i infero
ra descendens turbe occursu excepit. Vñ dicit. Factū
est aūt in die sequēti. descendēt⁹ illis de mōte. occur
rit illis turba multa. sursū patris voce pandit deorsū
spūs malos expellit. Vñ seq̄t. Et ecce vir de turba excla
mabat dicēs. magister obsecro te respice in filiū meū
℣ Cyrus. Videt⁹ mihi sapiens quidē hūr cē. nō eū dici
ut saluatorem. sat hoc vel illud. sz respice hoc ei suffragat
ad salutē sicut ꝓpheta dicebat. Respice in me et misere
mei. et dicit. sup meū vt rōnabilem demōstret inuere
cundiā. q̄ solus in multitudine clamat. Addit. q̄ mi
cus est mihi. q̄si diceret. nulli⁹ alteri expectat⁹ futuri re
medii senectutis. Consequēter explicat passionē vt
audientē moueat ad pietatē dicens. Et ecce spūs ap
prehendit eū et subito clamat et elidit et dissipat eū
cū spuma et vix discedit dilanians eū. Deū indetur
criminari discipulos. sz magis rūdit q̄ uiste verecūdiā
deposuerit dicens. Et rogaui tuos discipulos vt eicerēt
illū et nō potuerūt. q̄si diceret. nō putes q̄ leuiter ad
te puenerim. stupenda ē dignitas tua. nec statim te mo
lestaui. ad discipulos tuos accessi. pmo. nūr q̄. nō curā
uerūt. cogor ꝓficisci ad te. Unde et dns nō ipm sz ge
nus incredulū increpat. seq̄t. ei. Respondens aūt ihesus
dixit. O ḡnerat̄o infidelis et puersa quousq̄ ero apud
vos et patiar vos. ℣ Crisp. Dz hūr hoiez multū infir
mari in fide euāgelio. scriptura ostendit ex pluribus
et ex eo sz q̄ dixit. Adiuua incredulitatē meā. et si potes
et ex eo q̄ xp̄s dixit credenti oīa possibilia sunt. ℣ Cyril.
Unde mihi puto incredulū reputatū demoniū patre
q̄ et sacros aplos obumbrauit dicens eos nō posse ipera
re demonibus ponit aūt erit honorando deū ab eo petere
grām animū ei venerat⁹. Qui aūt dixit debilitatem erga
virtutē que est in malignos spūs. eos q̄ a xp̄o adepti
sunt potestate eiiciendi eos. grām magis calūniatur
q̄ fulgentes ea in q̄bus xp̄s opat. Unde effendit xp̄s
accusatis sās q̄bus est cōmissū verbū ꝓmissionis sanctis
ꝓpter q̄d dns increpat eū. et cōtristes ei dicēs. O ḡnerat̄o
infidelis et puersa q̄si diceret. causa huc infidelitatis
grā effectū sortita nō est. ℣ Crisp. Nō aūt dirigit ser
monē ad eū tm̄ sz ad oēs iudeos ne frenat eū hesitare
ꝓtebat ei scandalizari ꝓplures. ℣ Theo. q̄ aūt dixit per
uersa. demonstrat q̄ nō a principio nec⁹ naturaliter in
erat eis malitia. sz natura q̄dem erant recti semen
abrahe existentes. sz p malitiā erāt puersi. ℣ Cyril. q̄si
nescientes precedere rectis incessib⁹ cū eis aūt q̄si sint
dispositi xp̄s cōmorari dignat. Vñ dicit. Usq̄quo ero
apud vos et patiar vos ferens q̄si moleste eox cōuersa
nonē ꝓpter pauitatē ipsox. ℣ Crisp. Phoc etiā osten
dit desideratū sibi esse suū recessū q̄ nō erat grauc
rumas patibulū sz magis ipsox cōuersio. ℣ Beda.
Nō q̄ tedio supatus sit mansuetus ac mitis sz in filiis
dne media si egrotū videat cotra sua ꝓcepta se ge
rere dicat. usq̄ q̄ accedā ad domū tuā. ne aliud iubē
te aliud faciente. In tm̄ aūt nō est iratus hoi sz vitio. vt
statim intulerit. addūc hūc filiū tuū. ℣ Cyrus potenter
quidē solo iussu eū liberare sz ꝓpalat suā passionē
subiciens infirmū ꝓsentiū visioni deinde demoniū
postq̄ dūm sensit conculit puerū. Vñ seq̄t. Et cū acce
deret elisit illū demoniū et dissipauit. vt sic prius
exp̄mat passio. deinde adhibeatur remediū. ℣ Crisp. Nō
tm̄ hoc dns ad ostentationē facit sz causa pīs. vt cū
viderit demoniū conturbari ꝓpter solā vocationē.
sic saltem inducat ad fidē futuri miraculi de q̄ seq̄t.
Et increpauit illis spūm̄ immundū et sanauit puerū et
reddidit illū patri ei⁹. ℣ Cyril. Antea aūt nō erat pūs
sz demonis occupantis. Subdit aūt euāgelista stupere
plebē in magnalibus dei dicēs. Stupebant aūt oēs in
magnitudine dei. Qd̄ dixit ꝓpter donū xp̄i. et q̄ sanis
q̄b⁹ aplis cōtulit potestatē agendi diuina miracula
et imperandi demonib⁹. ℣ Beda. q̄ iste aūt p̄ q̄libet
te meritos. quotidie alios ascēdit dns. du ꝑfectos q̄s
cōuersatio in celis est. sublimi⁹ extollendo. et glorificat
et de eternis instruit. et docet. q̄ a turbis audiri nō
valent. alios aūt descendit. du terrenos et infirmen
tes cōfortat docet et castigat. Hūr aūt demoniacum
mathei lunaticū. mutus surdū et mutū describit.
Significat ei illos q̄ ut luna mutāt. p diuersa vicia

crescentes et decrescentes q̄ muti sunt. nō confitendo fidē
sur surdi. nec q̄m fidei audiendo sermonē. Dū puer ād
ad dn̄m accedit eliditr. q̄ conuersi ad dn̄m plerūq; a de
monio grauiq; pulsant. vt vel oduī virtutis iniuriat
vel expulsionis sue vindicet iniuriā. sicut ecclie p̄mor
dijs tot grauissima intulit certamina. quot suo regno
dolui subito illata dispendia. Nō puerū aūt q̄ vim pa
tiebat. sz demone qui inferebat inuocat. q̄ q̄ peccan
tē emendare desiderat. vicia arguendo et odiendo depel
lere. sz hoīem debet amando refouere donec sanatū
spiritalibz ecclie possit reddere patribz.

Omnibz mirantibz in ōnibz q̄ faciebat dixit ad
discipulos suos. Ponite vos in cordibus vestris
sermones istos. filius enī hoīs futurū est vt tra
dat in manus hoīm. At illi ignorabāt verbum
istud et erat velatū ante eos vt nō sentirent il
lud. et timebāt eū interrogare de hoc verbo.

Cyril. Quā quecūq; opabat ihesus admiratione digna
penes omnes erat. Irradiabant ei quodā p̄ceptiū
et diuinū in ōnibz operatione ipsius. sēm illud. Gl̄iam et
decorē suppones ei. Etsi oēs quidē mirarent in hijs
q̄ faciebat. ipse tn̄ hec q̄ sequūt nō oībus sz discipul
retulit. Vnde dicit. Omnibz mirantibz in omnibz
q̄ faciebat dixit ad discipulos suos. Ponite vos in cor
dibz vr̄is sermones istos. ostenderat in mōte disci
pulis gl̄iam suā. et post hoc libenuerat quedam a
spū nequ. sz optebat eū sustinere passionē p nob.
poterāt aūt discipuli cōturbari dicentes nūquid
decepti sum⁹ dū deū esse eū arbitrarem. Vt q̄ sciret
quid circa ipsū futurū erat velut q̄dā depositū. inb;
eos in mente habere passionis misteriū dicens. Po
nite vos in cordibz vr̄is q̄d dicit vos distinguit eos ab
alijs. Nec q̄ eī oportebat vulgaires fieri q̄m passur⁹
esset. sed erant poti⁹ certificandi q̄m mortuis resurge
ret destruens mortē ne scandalizarent. Cyrus.
Cautus igit admonitūbz signa. ipse p̄nunciat passio
nē. nō ei signa salutāt. sz crux beneficia p̄stat. Vñ subdit
filius eī hoīs futurū est vt tradatur in manus hoīm.

Origē. Nō aūt exp̄mit manifeste a quo tradend⁹
sit. aliq̄s ei dicit eū traditū a iuda. aliq̄s a ap̄lo. Pau
lus aūt dicit q̄ deus p̄ nob oībus tradidit eum. Iz
udas tanq̄ p pecunia tradens eū hostibz p̄didit. sed
pater bñficij causa.

Theophi. Cor aūt infirmitati
dns condescēdēs et eos disciplina quadā gubernās q̄d
de cruce dictū est intellegere nō p̄misit. vñ sequit. At
illi ignorabāt vbū istud et erat velatū ante eos vt nō
sentirent illud.

Beda. Licet ignorātia discipulor nō
tam de tarditate q̄ de amore nascat. q̄ carnales adhuc
et misterij cruis ignari. que dn̄m rerū credidērunt
mortuū credere nequerūt. Et q̄ p figuras eū sepe
loquentē audire solebāt. etiā que sua de, traditione
loquebat. figuratiue eū illud significare putabāt.

Cyril. Dicet aūt aliq̄s forsan. q̄liter ignorauerūt
discipuli cruis xp̄i misteriū cū per vmbrā legis in
plurib⁹ locis tangeret. Sed vt paulus cōmemorat
usq; ad hodiernū diem q̄n legit moyses velamen ad
uenit cordi eor. Expedit q̄ accedentes ad xp̄m dicere.
Detege oculos meos et cōtemplabor mirabilia de le
ge tua.

Theophi. Vide enī discipulor reuerentiā
in hoc q̄sequit. Et timebāt interrogare eū de hoc
verbo. Quanto⁹ gradus est reuerentie.

Intrauit autē cogitatio in eos q̄s eor esset maior
At ihs videns cogitationes cordis eor apprehen
dens puerū statuit illū penes se et ait illis Quī
cūq; puerū istū susceperit illū in nōie meo me re
cipit. et q̄cūq; me recepit. recepit illū q̄ me mi
sit. Nā qui minor ē inter vos oēs. hic maior ē.
respondens aūt ihesus dixit p̄ceptor vidim⁹ quē
dam in nōie tuo eiicentē demonia et phibuim⁹
eū. q̄ nō sequit te nobiscū. Et ait ad illū ihs.
Nolite phibere q̄ei nō est aduersū nos p nobis est.

Cyril. Insidiat diabolus multimode diligentib⁹
optimā vitā. et siquidē p carnales illecebras obsidere
valet alium⁹ mentē affect⁹ voluptatū exarmat. si q̄s
hos effugerit laqueos cupidinis. gl̄e suffocat passione
q̄ quidē passio vane gl̄e innasit quēdā aplor suor.
Vñ dicit. Intrauit aūt cogitatio in eos q̄s eor esset maior
hoc ei cogitare est capientis ceteris superesse. improbabi
le aūt puto oēs hanc egritudinē incurrisse. Et ideo
ne crimē aliq̄d contra aliquē discipulor euenire ista
machinari videret. expūnit indeterminate dicens
q̄ intrauit in eos cogitatio.

Theophi. Videt autē
hanc passionē ex hoc orta fuisse q̄ demoniacū cu
rare nō valuerūt eis de hoc altrinsecus vno di
cente q̄ nō p̄ter meā impotentiā sz alteri⁹ curari
nō valuit vt ex hoc attensa contentio fuerit q̄s
eor maior esset.

Beda. Vel q̄ viderāt petrū iaco
bū et iohannē seorsū doctos in monte. et petro da
ues regni celorū p̄missas fuisse. rati sunt vel q̄
sos tres ceteris vel petrū oībus esse p̄latū. Vel q̄a
tributi solutione petrū ipsi dño pariterq; vide
rant. ipsū p̄ ceteris arbitrabant. p̄ferendum.
Iz diligens lector hanc intra eos q̄stionē p̄t di
drachma redditū inuenire fuisse versatā denq;
mathei hoc in capharnaū memorat esse gestum.
dicit aūt marcus. Et venerūt capharnaū. q̄ cū in
domo essent. interrogabat eos quid in via tractaba
tis. At illi tacebāt. Disputabāt enī inter se in via dispu
tauerūt q̄s illor esset maior.

Cyril. Dns aūt q̄
nouit saluos facere. videns in mente discipulor sup
hoc cogitationē exortā velut q̄dā amaritudis ra
dicē. p̄ius q̄ augmentū susciperet. radicitus eam
euellit. Cū enī inchoant passiones in nob facile
deuincūt. sz aute difficile sunt mobiles. Vñ sequit.
At ihs videns cogitationē cordis eor apprehendens
puerū statuit illū penes se. Discat qui nudū ho
minē putat ee ihm se errasse. q̄uis enī verbum
caro factū sit. mansit tn̄ deus. Nam solus deus est
posse rimari corda et renes. Ad aūt puerū assumpsit
et ponebat penes se. ait eis. quicūq; vnū

Depascat eū inanis gle mozbꝫ vt plurimū (hoēs) qui pemi
nent in hoīb; aliꝫ puer aūt sinceritā gerit me
tem imaculatū coz et manet in simplicitate co
gitationū nō ambit honozes ner nouit cuiusb
progatiue modū ner refugit videri nō minꝫ se ha
bere. multū gerit seueritatē in mente et cozde. Tales
aūt dns amplexat. et diligit et ꝑpe se dignatur
habere. ssi qui elegerūt q̄ sua sūt sapere. aut enim
dissete a me. qz mitus sū et humil cozde. Vñ seqt.
Et aut q̄nqꝫ susceꝑit istū in nōie meo me recipit
ssi diceret. qn vna et eadē est merces honozāb;
sanctos. siue forsan minimꝫ sit. siue ꝓclarus ho
noze et gla. qz in eo xp̄us susceꝑit. quo nō vanū
est petere inuicē fungi progatiua. ¶ Beda. In hꝫ
aūt nō simpliciter paupes xp̄i ab hijs q̄ volunt
ee maiozes. ꝑ ei⁹ doctr honoze susꝑpiendos. vel
malicia puulos istos esse suadet. Vnde cū dicit
Quicūqꝫ susceꝑit puerū istū. addit in nōie meo
vt sꝫ formā virtutis quā natura diuꝰ puer ob
seruat ipsi ꝑ nōie xp̄i rationis industria sequūt.
Dꝫ qz. et se in puero susceꝑi docet. et ipse puer nat⁹
est nob; ne putaret hoc ee solū qd̄ videbat. subiūxit
Et quicūqꝫ me recipit. recipit illū qui misit me.
Talem se vnqꝫ ar tantū credi volens. qlis et q̄tus
ē pater. ¶ Ambro. Qui ei imitatoz xp̄i recipit xp̄m
et qui ymaginē dei recipit. deū recipit. Dꝫ qz yma
ginē dei nō poterant videre facta ē nob; ꝑ incarna
tionē (vbi) pmis vt reconciliaret nob; q̄ sup nos est diuini
tas. ¶ Cirill. Addhuc aūt magis insinuat pmissi
bi intentionē dicēs. Nā qui minoz est inter vos oēs
hic maioz est. qd̄ de modesto dixit. q̄ nichil de se sub
lime putat ꝓpt honestatē. ¶ Theoph. Quia dns
dixerat. q̄ minoz est inter vos oēs. hic maioz ē. timu
it iohes. ne forte malū aliq̄d fecerint ꝓpria potestate
q̄ndam hoīem phibentes. Nā phibito nō minoze
phibentē ostendit. sꝫ manus aliquid sapientē. vnde
subdit. ¶ Videns aūt iohes dixit ꝓceptoz vidim⁹
quenda in nōie tuo eiciente demonia et phibuimus
eū. Nō quidem iudentes sꝫ opanonē miraculoz diui
nitatis. nō enī cum eis miraculoz potestatē accepat
neqꝫ eū dns miserat sicut illos neqꝫ ihesū in oīb;
seqbat. vñ subdit. Quia nō seqt te nobiscū. ¶ Am
bro. Iohes eī plurimū diligēs et ideo reamatus
excludendū putat bnfino eū qui nō vtat obsequio
¶ Cirill. Sed optebat magis pensare nō hūripsū
ee miraculoz autoze. sꝫ gram que est in eo. que i
virtute xp̄i miracula ꝑficit. Quid aūt si nō cōme
merat. multe sunt differentie xp̄i donoz. Dꝫ qz
tradidit saluator potestatē aplis vt spūs imundos eice
rent. putauerūt nulli alioz q̄m sibi solis licere concessam
gerere dignitatē et ideo accedūt sciscitantes si li
ceat et et alijs hoc agere. ¶ Ambro. Nō reprehendit
aūt iohes qz amoze ducebat. sꝫ docet vt nouerit in
firmoz esse firmoz; distantiā. Et ideo dns etsi
fortiozes remuneret tm non excludit ifirmos. Vnde
sequit. Et aut ad illū ihs. Nolite phibere. Qui enī
nō est aduersū nos ꝓ nobis est. bene dne. Nā et io
seph et nicodem⁹ occulti discipuli ꝓpter metū in tpe
tū suū tibi officiū non negauerūt. sꝫ tm q̄ alibi dixit
Qui nō est mecū aduersū me est. et qui mecū nō
colligit dispgit. apt nobis ne videat⁹ contrariū. et
puto qz si quis mentū consideret scrutatoze non
debeat dubitare vnuscuiusqꝫ fructū mente discernit
¶ Crih. Illuc ei cum dixit. Qui nō est mecū aduer
sū me est. ostendit diabolū et iudeos sibi esse cōtra
rios. hic aūt ostendit eū qui in nōie xp̄i demones
eiciebat. in parte cū eis existere. ¶ Ciril. Quasi
diceret. Ꝺ vob q̄ xp̄m diligitis sunt q̄ ꝑsequi volūt
q̄ ad ipsius gloriā spectāt. eiusdē gratia coronati.
¶ Theoph. Miratur aūt xp̄s virtutē qualit⁹ per
indignos et nō discipulos ei⁹ gr̄iā operat. sicut et per
sacerdotes sanctificant⁹ hoīes q̄mus sacerdotes sancti
nō fuerint. ¶ Ambro. Cū autē hoc eos q̄ possunt ꝑ
manus ipositionē immundis ꝑperare spiritibꝫ i nōie
ihu neget ee phibendos. secm matheū dicit his no
uouis vos. Dꝫ aduertere debem⁹ nō esse sententiarū
discordiā. sꝫ illud tenseri q̄ nō solū officij in clericos
sꝫ etiā virtutis opa requirant⁹. tūqꝫ esse xp̄i nomē.
vt etiā parū sanctis opitulet⁹ ad gr̄iam. Vnde nemo
put gati hoīs sibi gr̄ām venderet. in quo eterni nōis
virtus opata sit. Nō enī merito suo diabolus. sꝫ odio
sui vincit. ¶ Beda. Itaqꝫ in hereticis et malis ca
tholicis nō sacīm⁹ (coīa) in q̄bus nobiscū sunt et ad
uersū nos non sunt. sꝫ diuisionē pacis veritatisqꝫ cō
trariā qua aduersū nos sunt. et dnm non sequūt.
nobiscū detestari et phibere debem⁹.

**Factū est aūt dū complerent⁹ dies assūptionis eius
et ipse faciē suā firmauit vt iret in ihꝛlim et
misit nūcios ante cōspectū suū et euntes in
trauerūt ciuitatē samaritanoz vt parerent
illi et nō receperūt illū qz facies eius erat eun
tis in ihꝛlim. Cū vidissent aūt discipuli eius ia
cobus et iohes dixerūt. Dne vis dicim⁹ vt ignis
descendat de celo et consumat illos. Et cōuer
sus increpauit illos et dixit. Nescitis cuius spūs estis fi
lij. hūis nō venit aias pdere sꝫ saluare. et abierūt
in aliud castellum.**

¶ Ciril. Cū immineret temp⁹ q̄ decebat dnm par
ta passione salubri celū ascendere. decreuit ascen
dere ihrosolimā. Vnde dicit. Factū est aūt dū com
plerent⁹ dies assūptionis ei⁹ et ipse faciē suā firma
uit vt iret in ihꝛlim. ¶ Cytus qz ibi optebat verū
agnū offerri vbi figuralis agnus īmolabat. Di
cit aūt. firmauit faciē suā id est nō huc et illuc
ibat. nec pambulabat (circuibat) municipia. sꝫ iter tenebat vꝛs
ihꝛlim. ¶ Beda. Cessent ꝫ pagani quasi hoīem irride
re crucifixū quē et tempus sue crucifixionis cōstat
quasi deū ꝓuidisse. et q̄si sponte crucifigendus locū
quo crucifigend⁹ erat formata facie id est obstina
ta atqꝫ impetrita mente petisse. ¶ Cirill⁹ adiecit

ante nūcios paturos ei et cōmutbꝫ eiꝰ hospicū. qui cum
issent ad terā samaritanoꝝ nō fuerunt admissi Dñ
fest. Et misit nūcios suos ante cōspectū suū Et euntes
intrauerūt in ciuitatē samaritanoꝝ vt pararet illi et
nō receperūt illū Ambro. Disce qꝫ recipi noluit ab
hys qꝫ sciebat nō simplici mente cōuersos Nā si vo
luissꝫ ex indeuotis deuotos fecissꝫ. sꝫ deus qꝫ dignat
vocat et quē vult religiosū facit Cur aūt nō rece
perūt euāgelista memorat dicens. qꝫ facies eiꝰ erat
euntis in ihrlm Theoph. Sed si intelligamꝰ. qꝫ ppt
hoc illū non receperūt. qꝫ ire ihrlm determinauerat
uenerunt hꝫ excusati qui nō receperūt eū sꝫ dicendū
est. qꝫ in hoc qꝫ dicit euāgelista. et nō receperūt illum
intelligit illud qꝫ necꝫ in samariā venit. Deinde qsi
aliquo interrogante qre non receperūt ipsū necꝫ eos
adiuit hꝰ dicit nō qꝫ ipotens esset. sꝫ qꝫ illuc ire no
lebat. sꝫ magis ihrosolimā Beda Sed ihrlm ire
cōspicit samaritanū dñm nō recipiunt Non ei conuē
tur iudei samaritanus vt iohes ostendit Cirill. Dꝫ
cū dñs qui cōia nouerat sciret qꝫ eiꝰ nunciꝰ nō essent a
samaritanis recipiendi. ideo trī precepit eis qꝫ prede
rent. qꝫ mos erat ei cōia satagere ergo pfectū discipu
loꝝ Ostendebat qdem ihrosolimā ppinquate tpe pas
sionis Ut igit qn pati eū viderent scādalizarentur.
cōsiderantes qꝫ oportet patientes esse cū contumeli
as inferūt aliqui pmisit qsi qdā preludiū samari
tanoꝝ repulsā. Ipse aūt eis et alit futuri enī
erāt doctores orbis terrarū ciuitates et villas per
curretes ad pdicandū euangelicā doctrinā. quibꝫ ali
qn oneruit aliqui mūme recipientes sacrau predi
catione quasi nō concedentes secū cōmorari ihesum.
docuit igit eos qꝫ diuinā annūciantes doctrinā plem
esse debebāt mansuetudine, no aūt hostiles et uaū
di. et in peccantes in eos atrociter insurgentes. sed
adhuc non sunt tales. ymo zelo feruido cōtenti vole
bant ignē de celo sup eos deducere. Dicit enī Cū vi
dissent aūt discipuli eiꝰ iacobꝰ et iohes dixerūt. Dñe
vis dicimꝰ vt ignis descendat de celo. et cōsumat eos illos
Ambro. Dicebant enī et phinees reputatū ad iusti
tiā. qꝫ sacrilegos intemerat. et ad pces helie ignē
descendisse de celo. vt ppheta vindicaret iniuria.
Beda. Sancti ei viri qui optime sciunt mortem
istam q aiam dissoluit a corpe nō esse formidandā
sꝫ eoꝝ tm aiam qui illā timēt nō nulla pna mor
te puniret. quo et viuentibꝫ vtilis metus incute
ret illis qui morte apniebant nō ipsa mors no
ceret sꝫ pena qd augeri possent si viuerēt Ambro.
Sed vindicet qui timet. vindictā non querit qui
nō timet. Diliter ostendit nobis in aplis fuisse
merita ppheta. qn eandem sibi potestatē quā pro
pheta meruit ipetrandi iure psumūt qꝫ ad sermo
nē suū ignis de celo descenderit. qm filij sunt toni
tru Cytus. Censet ab eis aūt multo iustius esse
samaritanos perire. dñm nō admittentes. qꝫ qui
quaginta seruū excludere temptantes. Dñs aūt
in eos nō cōmouet vt ostenderet qꝫ nō habet vltionis
studiū pfecta vtus. nec vlla sit iracundia. vbi plenitu
do est caritatis. Vla excludenda. nec est infirmitas
sed nuanda. procula religiosis indignatio. paul a
magnanimis cupiditas vltionis. Unde sequit. Et cō
uersus increpauit illos et dixit Nescitis cuius
estis Beda. Reprehendit in eis dñs nō exemplū
pphete sancti sed ignorantiā vindicandi que adhuc
erat in rudibꝫ. aūduertens eos nō amare correp
tionē sꝫ odio desiderare vindictā. itaqꝫ postea qꝫ
eos docuit. qd esset diligere proximū tūqꝫ seipm. in
fuso et spūsco nō defuerūt tales vindicte qꝰ mul
to rariꝰ qꝫ in veteri testamēto. qꝫ sicut sequit. Filiꝰ
hoīs non venit aiās pdere sed saluare. qsi diceret.
Et vos ergo qui eiꝰ spū signati estis. etiā acta eius
imitamini. nūc pie consulentes. sꝫ in futuro iuste
iudicantes. Ambro. Non ei semp in eos qꝫ peccaue
rūt est vindicandū. qꝫ nō nūqꝫ amplius pdest cle
mentia tibi ad panitentiā. lapso ad correptionē De
nūqꝫ samaritani cecus credidērūt a qbꝰ hoc loco iꝰ
nus accepit.

Factū est aūt ambulantibꝫ illis in via dixit q
dā ad illū. Sequar te qcūqꝫ ieris et ait illi
ihs. Vulpes foueas hūt et volucres celi nidos
filius aūt hoīs non habet vbi caput suū re
clinet Ait aūt ad alterū Sequere me Ille aūt
dixit. Dñe permitte mihi primo ire et sepelire
patrē meū. Dixitqꝫ illi ihs. Sine vt mortui
sepeliant mortuos suos tu aūt vade et an
nūtia regnū dei Et ait alter. Sequar te dñe
sed permitte primū mihi renūciare hys qꝫ domi sūt
Ait ad illū ihs. Nemo mittens manū suā ad
aratrū et respiciens retro aptꝰ est regno dei.
Cirill. Et sicut munificus sit cūm dñs nō simplicit
et impune singula dat et supna diuina dona. sꝫ illis
qꝫ digni sūt recipe. qsiꝫ aiām suā alienant a mani
pauitatū. et hoc nos docet euangelicoꝝ verborum
virtus. cū dicit. Factū est aūt ambulantibꝫ illis in
via. dixit quidā ad illū. Sequar te qūcūqꝫ ieris. primo
quidā plurima cōtinetur in accessu inertia. cōse
quenter ostendit qꝫ plenꝰ sit ipudentia nimia. necꝫ
ei siliter xpm sequi petebat. sicut alyplures de po
pulo. sꝫ magis insiliebat ad aplicas dignitates cum
paulus dicat Nō assumat quisqꝫ sibi honorē sed
a deo vocatus Ethana. Iusus etiā fuit cōparare
se incōprehensibili saluatoris potestati dicens. Sequ
te quocūqꝫ ieris. coepse qui saluatorē simpliciter ad
eiꝰ audiendū doctrinā possibile est humane nature
qꝫ pietate qua fugit erga hoīes. nō est aūt possibile
secū concurrere vbilibꝫ existenti. Ipse nāqꝫ incōpre
hensibil est et nō circūscribit loco. Cirill. Alio qꝫ
modo nō imerito recusabilē sunt ei. Decebat ei ipm
crucē suā accipe ad sequendū dñm. et abrenūnare
priꝰ vite affectibꝫ. Et hoc dñs in eo reprehendit nō
vituperās. sꝫ corrigens. Dicit enī Et ait illi ihesus

Vulpes foueas hñt et volucres celi nidos filius aũt hoīs nō habet vbi caput suū reclinet ℣ Theophil. Quia ei viderat dñm multū ꝑplm adducentē putauit q̄ ab eis haberet p̄mium. et q̄ si ipse dñm secretius posset pecuniā congregare ℣ Beda. Vnde dicit ei. Qd me ꝑt duuias et lucra hui⁹ scli cupis sequi. eū tante sum paupt̄atis vt nec hospitiolū quidē habeā vt non meo vtar tecto ℣ Crisō. Aspice qualiter pauptatem quā dñs docuerat ꝓpa demonstrat. Nō erat ei mēsa nō candelabrū. non dom⁹ nec quicq̄ aliud taliū ℣ Cirillus. Mistica aũt significatio vulpes et volatilia celi malignas et astutas potestates demonū vocat q̄si diceret. q̄n vulpes et volatilia in te mansionē habent. q̄nter xp̄s in te requiescet. q̄d cōmuni est lux et tenebras ℣ Athana. Vel in hoc dñs magnitudinē sui muneris docet. q̄si diceret. Omnia generalia loco circūscribi possunt. verbū vero incōprehensibilis potestatis est. Et ideo ne dicas. sequar te q̄cūq̄ ieris. veterū si velis discipulus fieri. abdices irrōnabilia eo ꝙ impossibile est eū qui morat in irrōnabilitate verbi discipulū fieri ℣ Ambro. Vel vulpes hereticos cōpat. fallax quippe animal et insidijs semp intentū. et rapinā fraudis exercet. Nichil tutum nichil otiosū nichil patit esse securū. eo ꝙ intra hospicia hoīm p̄dā requirit. ita sūt heretici q̄ domū sibi parare nō nouūt. sed eversionibus suis alios decipere conant. hoc animal nequ⁹ mansuescit vnq̄. Vnde aplus ait hereticū post vnā correctionē deuita. Volucres vero celi frequent ad neq̄ę spiritalis similitudine deriuant. et veluti nidos q̄s dā struūt in pectoribus impiorū. et ideo dominator vniuersa in affectib⁹ singulos nulla potest diuinitatis esse possessio. Vbi aũt mentē ꝓbant inoxiā sup ipsū q̄dammodo vim sue maiestatis reclinat q̄ ꝓfusiore quadā gra bonitat. pectoribus insonat. Hic igitur nō videt conuenire rōmpt simplicē fidelēq̄ ipsū arbitrem. qui dñi dignatione respuit. cū inde fessi famulatus obsequiū spospondisset. si dñs non obsequioꝝ spēm. sed puritatē querit affectus. Nec obsequiū eius admittit. cuius nō ꝓbat officiū. Cui⁹ spectū eternū fidei debet cē hospitiū. ne dū infidelibus nrē dom⁹ interna reseramus. in alienā ꝓfidiā ꝓuida crudelitate labam. Itaq̄ vt aduertus deū nō cultor aspernantē esse si fraudis. qui repudiauit fraudulentū elegit innocentē secūt. ei. Aut aũt ad alterū sequere me. Dic hoc dixit ei cui⁹ patrē iam sciebat mortuū. Vnde sequit. Ille aũt dixit Dñe ꝑmitte michi ꝑmū ire et sepelire patrē meū ℣ Beda. Nō discipulatū respuit si expleta ꝑmū paterni funeris pietate liberios assequi desiderat ℣ Ambro. Sed dñs qs miserat aduocat. Vnde sequit. Dixitq̄ ihesus. Dimitte vt mortui sepeliant mortuos suos tu aũt vade et annūcia regnū dei. Cū religiosū humani corpis sepelendi accessum officiū quo paterni q̄q̄ funeris sepultura phibetur. nisi vt intelligas humana posthabē

da diuīs. bonū studiū si mauis impedimentū nā q̄ put studiū derimat affectū. qui diuidit curā differt ꝓfectū. ergo ꝑus sunt obedientia q̄ maxia. Nā et aplī ne occuparent studio dispensandi mīstros pauperib⁹ ordinarūt ℣ Crisō. Quid aũt magis necessariū pater nis exequijs q̄d facilius cū nō esset multū tpis dandū ꝓ hoc docem. q̄ minimū tempus frustra ducere docet et si mille cogentia sunt. imo ꝑferre spiritalia cūctis admodū necessarijs. Diabolus ei insistit attentius volens aliquē additū inuenire et si modicū sumat negligentia magna capat. pusillanimitatem ℣ Ambro. Nō ergo paterni funeris sepultura phibet. si necessitudini generis diuine religionis pietas anteferat. Illud consortib⁹ relinquit. hoc mandat electis. quō aũt mortui sepelire mortuos possūt. nisi geminā hic intelligas mortē. vnā nature alteram culpe. Est etiā mors terna in qua ꝑcō morim. deo viuum⁹. ℣ Crisō. Cū ergo dixisset mortuos suos ostendit hic non ee mortui ei⁹ puto ei de numero infideliū fuisse defunctū. ℣ Ambro. Aut q̄ sepulchrū patens est guttur impiorū meoria eorū abolenda ꝑsarbit. quoꝝ simul cū corpe meritū occidit nec reuocat ab offino patris filius. si fidelis a pfido cōmunicatōe secernit. nō interdictū est muneris si religionis misterū cōmunionē nob cū gentilib⁹ mortuis nō futuram ℣ Cirill. Vel aliter erat ei pater senectute grauat⁹ putat aũt honestū aliq̄d agere dū ꝓponeret obseruare ei debitā pietatē scm illud honora patrē tuum et matrē tuā. vnde vbi vocatus est ad euangelium misterū dicente dño sequere me q̄rebat indutias q̄ sufficere possent ad decrepiti pat̄is sustentationē dicēs ꝑmitte michi ꝑmū ire et sepelire patrē meū. Ille q̄ defuncti patrē sepelire rogauit. neq̄ eū xp̄s hoc agere volentē impediuisset si dixit sepelire. id est sustentare in senectute. Sed dñs ad eū dixit. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. erant enī et alij curatores funeris parentele astricti si vt estimo mortui eo ꝙ nondū xp̄o crediderāt. Hinc pape q̄ ꝓferenda sit pietas qua deo tenemur amori parentū q̄bus reuerentiā exhibem⁹ q̄ ꝓ eos geniti sum⁹. Sed cūm deus aī non essem⁹ adee nos conduxit. parentes aũt facti sunt ministri utilitatis ad esse. ℣ Aug⁹ de con. euan. Hoc q̄ dicebat dñs illi cui dixerat sequere me. Alius vero discipulus mansit se in medio eni nemo dixerat aliquid dixerit vñ sequit. Et alter ait. Sequar te dñe si ꝑmū ꝑmitte michi ire et renūtiare his qui domi sunt ne forte quō fieri solet querant me. ℣ Cirill. Immutanda aũt huiusmodi ꝑmissio et oni laude plena si queretur renūciare his quibus domi sunt licentiando se ab eis. ostendit q̄ vtriq̄ diuisus sit a dño. dū hoc ꝑfecte adire ꝓpositum erit mente. Nā velle cōsulere ꝑximos nō consentientes. Huic ꝓposito indicat se vtriq̄ labentē ꝓpter q̄d dñs hoc imꝑbat. secūt eū. Aut ad illū ihesus. Nemo mittens manū suā in aratrū et respiciens retro aptus est regno dei. Apposuit manū aratro q̄ affectuosius est

ad sequendū. tñ respirat retro qui dilationē petit or
casionē redeundi ad dñm et cū ꝓpinquis conferendi
Aug⁹ de vb dñi quasi dicat ei vocat te oriens et tu
attendis occidente. Beda. Manū etiā cuilibet ī ara
trū mittere est q̄da ꝑ si cōpūctionis instrumēto lu
noet ferro dñice passionis duriā sui cordis attere
re. atq; ad serendos bonos opm fructus aptre quā
si quis exercere unpiens cū vxore loth ad ea q̄re
lingrat respicere delectat. futuri iā regni munere
puatur. Grecus Crebri nāq; intuitus eorū que de
seruim⁹ ꝓpter consuetudinē trahūt ad retroacta vo
lentū eū q̄d vsus ad retinendū sibi. Nā habitus
ex vsu ex habitu vero natura īnascit. Naturam
vero amouere vel alterare difficile. Nā et si paulisp
declinet coactu redit ad seipsā velociter. Beda. Di
cūt secutur⁹ dñm discipul⁹ q; vel domi renūciare
velit arguit. quid fiet ill q̄ nulla vtilitatis grā sepe
visitāt sc̄a domos illoz qs in mūdo relīquit. Cap. x.

DOst hec aūt designauit dñs et alios septuaginta duos et misit illos
binos ante faciē suā in oēm ci
uitatē et locū quo erat ipse ventu
rus et dicebat illis Messis quidē multa ope
rarii aūt pauci Rogate ergo dñm messis vt mit
tat operarios in messem suam.

Cyril. Certificauerat deus ꝑ ꝓphetas q; euāgeliū
pdicando salutaris cōprehensura erat nō solū isral sed
etiā gentū greges et ideo a xpō post xij aplos. et alios
lxxij sunt instituti. vñ dicit post hec aūt designauit
dñs et alios lxxij Beda. Bñ septuaginta mittunt
q; totidē mūdi gentilibus euāgeliū predicandū erat
vt quō xij tribus isral. ita et hij ꝓpter exteras gentes
destinarent imbuendas Aug⁹ de ꝑsti euā. Dicit
etiā xpūs totus orbis pagitur atq; lustratur
ita misteriū illustrandi orbis p euāgeliū trinitatis
in lxxij discipulis intimat. ter enī xpūm septuagīta
duo faciunt Beda. Dicit aūt xij apostolos formā
episcopoz ꝓmonstrare nemo est qui dubitet sic et
hos lxxij figurā presbiteroz id est sdi ordinis sa
cerdotū gessisse Sciendū est tñ et si ꝓmis ecclie tpib⁹
vt aplica scriptura testis. vtriq; ꝓsbiteri. vtriq; vo
cabant. episcopi q̄ū vnū sapienne maturitatem
aliud industriā cure pastoralis significat Cyrill
Hui⁹ etiā forma in verbis moysi figurat. q̄ubēte
deo lxx. elegit q̄bus deus spūs infundebat Inume
ris etiā scriptū est de filijs isral. q; venerūt in helim.
q̄d interpretat ascensus. et ercanti ibi xij fontes a q̄rū
et lxx palme. Connolantes enī ad augmentū spiri
tale reperiemus xij fontes sc̄z sacros aplos a q̄bus
haurim⁹ salutis sc̄ienā Dicit a fontib⁹ saluato
ris et lxx palmas. hos sc̄z qui nūr destinati sunt a
xpō est enī palma arbor bone medulle. bñ radi
cata. et fertilis et semp nascens in aq̄s alta simul
et frondes porrigens sursū Sequit. Et misit il
los binos Greg⁹ in ome. Binos in ꝓdicatione

discipulos mittit q; duo sūt ꝓcepta caritatis.
dei sc̄z amor et ꝓximi Et minus q; inter duos ca
ritas haberi non potest. ꝙtinus hic nob⁹ tacitus
innuat q; q̄ caritate ergā alterū non habet pdica
onis officiū susape nullaten⁹ debet Orige. Dicit
etiā et xij bini et bini numerati fuerūt vt in eoz
cathologo matheus ostendit. Q̄d enī bini famularēt
dei verbo antiquū esse videtur. Coniunxit enī deus isral
de egipto ꝙ manus moysi et aaron. Iosue q; et caleph
concordantes ꝓuenerūt. quoruū a rej explozatoz
bz populū. vñ dicit frater a fratre adiut⁹ vt ciui
tas vallata Basilius. Simul etiā ꝙ hoc indica
uit. q; si aliqui pares sunt in spūalibz donis. hoc
nō sinet in eis ꝓualere ꝓprie opinionis passionē
ꝓpter in ome. Bene aūt subdit. Ante faciē suā
in oēm ciuitatē et locū quo erat ipse venturus. Pre
dicatores aūt suos dñs sequit. q; ꝓdomio ꝓuenit et
tūr ad mentis nre habitaculū dñs veīt q; vba
exhortationis ꝓcurrūt atq; ꝙ hoc veritas in mēte
susapit. Hūr ꝓdicatoribz isaias dicit. parate viā
dñi rectas facite semitas dei nri Theo Desigue
rat aūt dñs discipulos ꝓpter multitudinē doctoribz
indigentē Dicit enī agri spicati multos messores
desiderāt. sic q; creditur erant innumerabiles existē
tes multis doctoribz indigebāt Vnde sequit. Messis qdē
multa Cyrill bz qualiter messem vocat cū res
ad pñs exordiū sumāt nondū tanto ardore aut stu
dijs ꝓductis de messibz tractat. poterāt enī discipu
li vacillare. et senī meditari et dicere q̄liter nos
numerus breuis emendare potest im⁹ totū mūdū
Idiote sophistas munitos nudi dominantes subiecti
Ale igit consideratione talium turbarent vocat
euāgeliū messem q̄si diceret. parata sunt oīa
mitto vos ad parata collectionē fructuū codē
die et serere potestis. et metere Dicit q; colonus
exiens ad messes letatur. sic etiā vos multo ampli⁹
et alacrius necessariū est exire ī mundū. nā hoc
negociū messis est. agros nobis exhibens ꝓpara
tos Greg⁹ in ome. Bz nō sine graui merore lo
qui possum⁹ q̄d subdit. Operarij vero pauci. q; et
si sunt q̄ bona audiāt desunt qui dicāt. Exe mū
dus sacerdotibz plen⁹. sz tñ in messe dei tardius val
de reperitur operator. q; officiū q̄dem sacerdotale
susciprim⁹. sz opus offrij nō implem⁹ Beda Dicit
aūt messis multa est. onus turba credentiū ita
operarij pauci sunt apli et imitatores eoz q̄ mittūr
ad messem Cyrillus. Dicit aūt agri spacios⁹ mes
sores multos exigūt. sic et multitudo creditoroz
xpm. Dñ subdit Rogate ergo dñm messis vt mittat
operarios in messē suā ipse postmodū hoc pegit.
Ipse igit est dns messis ac ꝑ eū et cū eo de⁹ pat.
oīb⁹ dnat. Cyrill Multiplicauit aūt postmodū
eos nō addens ad numerū sz concedens vtute.
Insinuat aūt q; magnū donū est operarios mitti
in messem dnicā ꝑ hoc dicat dñm messis super

hor esse rogandū ℣ Greg. q̄ hoc etiā inducendi sūt subditi vt p̄ suos pastorib⁹ rogent vt digna eis operari valeant ne ab exhortatione torpeat lingua. Sepe vero ex subiector⁹ culpa agit vt eis q̄ p̄sūt p̄dicationis sermo subtrahat.

Ite ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite portare sacculū neq̄ peram neq̄ calciamenta. et neminē p̄ viā salutaueritis.

℣ Cirill. Narrat lucas cōsequēter lxx discipulos vendicasse sibi a xp̄o apostolicā eruditionē modestiā innocentiā equitatē nichil mūdanos⁹ sanctis p̄dicationibus p̄ferre aspirare aut adeo ad fortitudinē metus vt nullū terribiliū formident neq̄ ipsā mortē. Vnde dicit Ite. ℣ Crisi Erat enī inter cetera periculā eor⁹ solacium virtus mittentis eos Et ideo dicit Ecce ego mitto vos. q̄si diceret hoc sufficit ad cōsolationē vestrā. Hoc sufficit ad sperandū et nō mittendū supuenientia mala q̄ signi ficat subdens Sicut agnos inter lupos. ℣ Isidor⁹ abbas. denotans simplicitatē et innocentiā nam de bachantes et sua enormitate inuriantes naturē nō agnos appellat. sz hedos ℣ Ambro. Contraria aut sūt sibi ista cū alia vt alia ab alijs deuorent. sz agnu a lupis. sz bonus pastor lupos gregi suo timere nō nouit. Ideoq̄ isti discipuli nō in predā sz ad grām dirigunt. Sollicitudo ei pastoris boni efficit vt lupi in agnos audere nichil possint. Mittit ḡ agnos inter lupos vt cōpleretur illud. Cū lupi et agni simul pascent. ℣ Crisi Hoc enī fuit manifestū indiciū preclari triumphi vt cū circūdati essent discipuli xp̄i ab hostib⁹ q̄si agni inter lupos eos tā conuerterent. ℣ Beda Vel specialiter lupos vocat scribas et phariseos q̄ sūt clerici iudeor⁹. ℣ Ambro. Vel lupus sunt heretici cōpandi. Lupi enī bestie sunt. que insidiant⁹ ouib⁹ et circa pastorales versantur casas. Habitacula domor⁹ intrare nō audent somnū canum. absentiā aut⁹ desidiā pastorū explorāt. ouiū guttur inuadūt. vt rito stragulent feri vapares. natura cor⁹ pis rigidiores vt se facile nō possint inflectere impetu quodā suo ferunt⁹ et ideo sepe deludunt. In quē p̄dones hominē viderint vocem eius q̄dam nature vi ferūt erripere. Di aut homo p̄uls⁹ virtutem memorant. Di heretici insidiāt⁹ ouilib⁹ xp̄i. fremūt circa caulas nocturno tpe semper enī p̄fidis nox est. qui lucē xp̄i nebulis p̄ue inter pretmissis obducūt. Itabula tā xp̄i intrare nō audent. et ideo nō sanant⁹. sicut curatus est ille in stabulo q̄ mittit in latrones. Explorat pastoris absentiā q̄ p̄sentib⁹ pastorib⁹ oues xp̄i mutuare nō possunt. Quadā etiā mentis intentione duri ac rigidi neq̄p̄ solent a suo errore deflectere. Quos sēp tuae verus interpres xp̄s illudit vt in vanū suos effundāt impetus et nocere nō possunt. Quū si quē versuta disputationis sue circūscriptione p̄uenit sanari obmutescere mutus est enī qui vbi dei nō eadē qua est gla cōfitetur. Cane igit⁹ ne tibi vocē tollat heresis ne p̄iorē non ipse deprehenderis. Deus pit ei dū latet eius p̄fidia. si aut cōmenta impietatis ei⁹ agnouerit⁹ iacturā pie vocis timere nō poteris. Guttur inuadit vt alibi vulnus affligit dum animā petit. Hi etiā audies aliquē sacerdote dici et rapinas ei⁹ cognosces foris ouis intus lupus est qui humane mentis insatiabili crudelitate rabiem suā desiderat explere. ℣ Greg⁹ in pastorali. Multe ei cū regimis cura suscepit adlacerandos subditos inardescit terrore potestatis exhibent. Et q̄ ea rutatis viscera nō habent dñi videre appetunt patres se esse minime recognoscūt humilitatis loco in elatione dñationis imitant. Contra q̄ oia considerandū nob est q̄ sicut agni inter lupos mittimur. vt sensū seruantes innocentie mor⁹ su malitie nō habeam⁹. Qui enī locū predationis suscipit mala inferre nō debet. sz tolerare. Quē et si q̄n zelus rectitudinis exigit vt erga subiectos seruant intus paterna pietate diligat q̄s foris quasi insequēdo castigat. Qd tū rector bn exhibz cū terrene cupiditatis honorib⁹ neq̄q̄ mentis colla supponit. Vñ subdit. Nolite portare sacculū neq̄ peram. ℣ Greg⁹ nazianzen⁹. Quor⁹ suma est vt adeo virtuosi existant. q̄ nō minus p̄pter vite modū q̄ p̄pter eor⁹ verbū cuā gelū p̄ficiat. ℣ Greg⁹ in ezech. Tanta ei p̄dicatori debet ee in deo fiducia. vt p̄ritis vite suptib⁹ q̄mus non pudeat tū sibi hos nō deesse certissime sciat. Ne dū mens ei⁹ occupat ad tpalia minus alijs prodeat eterna. ℣ Cirill. Dic igit⁹ p̄ceperat nec de ipso subiecto cura habere cū dixerat mitto vos sicut agnos inter lupos. Nec etiā concessit solutos esse ergo extrinsecus corpi. cū dicit. Nolite portare sacculū neq̄ peram. Nec etiā cōcessit portare aliquid eor⁹ q̄ nondū cruta sunt corpi. Vñ subdit. Neq̄ calciamenta. Nō aut sacculū et peram portare p̄hibuit. sz nec alicui⁹ studij distractionē p̄misit assumē qui nec ab obuiantiū salutatione distrahi voluit bn subdit. Et neminē p̄ viā salutaueritis. Quod et dudū ab heliseo dictū fuit q̄si diceret recto tramite ad opus predite. nō alternantes bnductionib⁹ bnductiones. Damnū enī est expendere tēpus p̄dicationib⁹ finistra i ptermissis cōpetens. ℣ Ambro. Vō g̃ hic dñs p̄hibuit q̄ bnuolentie displiceret officiū sz q̄ p̄sequende deuotiōis intentio plus placeret. ℣ Greg⁹ nazianz. Mādauit etiā hoc eis dñs ad verbi gl̃am ne videret⁹ in eis magis videre blandicias voluit etiā eos nō esse solutos in verbis alienis. ℣ Greg⁹ in ome. Per aut vba si q̄s etiā p̄ allegoriā velit intelligi pennia clausa in sacculo est sapiencia occulta. Qui igit⁹ sapientie verbū habet. et hoc erogare p̄mo neglexit. q̄si pennā in sacculo ligatā tenet. Per pera vero onera sc̄i p̄ calciamenta mortuor⁹ operū

exempla significant. Qui q̄ offitiū predicatiōis sus
cepit dignū non est vt opus sclar̄ negotiozū ponet
ne dū hoc eis rolla deputet ad p̄dicanda celestia nō
assurgat. nec debet stultoz operū exempla cōspi
cere. ne sua opa q̄si ex mortuis pellibz tredat mun
ve. ne sz q̄ alios talia fecisse cōsiderat. se etiā facere
luenter putet. ℣ Ambro. Nichil etiā dns in nobis
mortale vult esse. q̄ortule enī atq; terrenū cultu
amentū moyses iubet soluere cū mitteret ad plm
liberandū. qd si quē mouet. q̄ ratione in egypto cul
cati iubent edere agnū. Apostoli aūt sine cibo
mento ad p̄dicandū euāgeliū dirigūt. Is cōside
rare debet q̄ in egypto posit debet adhuc mors
quere serpentes. Multa enī venena in egypto et
q̄ in typo pasche celebrat. patere potest vulneri
qui aūt minister est veritatis venena nō trepidat
℣ Greg in ome. Dis aūt qui salutat in via ex occa
sione salutat itineris nō ex studio optande salutis
Qui igit nō amore eterne patrie sz p̄mioz̄ am
bitu salutē audientibz p̄dicat q̄si in itinere salu
tat q̄ ex occasione et nō ex intentione salutē au
dientibz exoptat.

In quācūq; domū intraueritis p̄mū dicite
pax huic domui et si ibi fuerit filius pacis
requiescet sup illū pax vēa sin aūt ad vos re
uertetur. In eadem aūt domo manete cōe
dentes et bibentes q̄ apud illos sunt. Dignus est
enī operarius mercede sua. Nolite trānsire
de domo in domū et in quācūq; ciuitatē intr̄
ueritis et suscepint vos manducate q̄ appo
nūtur vobis et curate infirmos q̄ in illa sunt
et dicite illis appropiquauit in vos regnū dei. In
quācūq; ciuitatem intraueritis et nō recepe
rint vos exeuntes in plateis eius dicite Etiam
pulueré qui adhesit nob de ciuitate vestra
extergimus in vos tū hoc scitote q̄m appropiqua
uit regnū dei. Dico aūt vobis q̄ sodomis in
die illa remissius erit q̄m illi ciuitati

℣ Cryh. Bonoz̄ enim mater pax est sine qua cete
ra munia sunt ppt̄ qd dns discipul̄ intrantibus
domos iubet pacē ingerre tūcq; bonoz̄ indiciū
dicens. In quācūq; domū intraueritis p̄mū di
cite pax huic domui. ℣ Ambro. Ut sz pacis p̄fera
mus nuncū ipse primus ingressus pacis bene
dictione celebrebat. ℣ Cryh. Unde pontifex ecclie
traditi eā dicens. Pax vobis. Implorat aūt pacē
sancti nō solū eā que versatur inter hoīes admini
cē sz et eā que ptinet ad nosipsos. Nā sepis in pe
tore bellū getimus et nullo molestante turbamur
ner nō prāua desideria contra nos crebro insurgūt
℣ Cyrus. Dicit aūt pax huic domui sz habitan
tibus domū. occs alloquant. maiores pariter et
minores. nec cū indignis vestra salutatio dirim
get. Unde subdit. Etsi ibi fuerit filius pacis.
requiescet sup illū pax vestra. q̄si diceret. vos q̄de

p̄feretis verbū. res aūt pacis applicabit. iudico meo
vbicūq; dignū esse videbit. Si q̄s aūt nō sit dig
nus nō estis deluси nec vbozū vestrozū gratia
peryt. imo reciprocat ad vos. Et hoc est qd sub
dit. Sin aūt ad vos reuertetur. ℣ Greg pax enī
q̄ ab ore p̄dicatoris offert aut requieuit in domo
si in ea fuerint p̄destinati q̄sq; ad vitā. et celeste ver
bū sequit. qd audit aut si nullus audire voluerit
ipse p̄dicator sine fructu nō erit. qz ad eū pax re
uertitur. dū ei a dño p laboze suo opis merces re
cōpensatur. Si aūt pax vēa recipit. dignū est vt
ab eis terrena stipendia cōsequamur. q̄bus patrie
celestis p̄mia offerimus. Unde sequit. In eade domo at
manete. edentes et bibentes q̄ apud illos sunt. Ecce
q̄ petū sacrilegū portari p̄hibuit. sumptus et ali
mentū ex eade p̄dicatione cōcedit. ℣ Cyr. Dedu
cit. Ne aliqs diceret. cōsumo res ppetas parando adue
nus mensā. illū primo intrante sunt tibi donū pa
tis offerre cui nichil est eccle. vt suas te munera
quā des suscipe. ℣ Cyrus. Vel aliter cōmuna. quia
nō estis cōstituti iudices eoz. q̄ sunt digni vel in
digni. edatis et bibatis q̄ vob offerunt ab eis. Di
mittite aūt michi eoz̄ qui vos recipiūt exame
nisi vob quoq; notū sit. nō esse ibi filiū pacis tūc
ei fortassis retorquere debetis. ℣ Theo. Unde igit
aliter discipulos mendicare instituit. et pro pretio
eos nutrimentū habere volunt. Illā subdit. digno
est enī operarius mercede sua. ℣ Greg. Dūt ei iam
de mercede operarij ipsa alimenta sustentationis hu
ius merces de laboze p̄dicationis inhoret. q̄ illis de
veritatis visione p̄sint. Qua in re cōsiderandū
est q̄ vnusquisq; nō opi due mercedes debeantur. Una
via q̄ nos in laboze sustentat. alia in patria. q̄nos
resurrectioe remunerat. q̄ merces utriq; q̄ in p̄sti re
cipit hoc in nob debet agere vt ad sequentē merce
dem robustius tendat. Verus ergo quisq; predi
cator. non ideo p̄dicare debet vt in hoc in tpe mer
cedē capiat. sz ideo mercedem recipere vt p̄dicare
valeat. Quisq; nāq; ideo p̄dicat. vt hic laudis vel
muneris mercede recapiat. eterna mercede se priuat
℣ Ambro. Subdit autus alia. ne de domo ad domū
quis vaga facilitate demigret. sequit. enī Nolite tū
sire de domo in domū. vt sz amore hospitali seruie
mus cōstantiā. nec aliquā animi necessitudinē
facile resoluamus. ℣ Beda. Descripto aūt diuersi do
mus hospitio q̄d ita in ciuitatibz agere debeāt do
cet pius sz in oīb cōmunicare. ab impioz̄ vero p
oīa sanctate seiungi. Un sequit. Et in quācūq; ci
uitatē intraueritis et susceperit vos mādicate
q̄ apponūt vob. ℣ Theophy. Quānus modica existāt
et vilia nichil ampli⁹ inquirentes. denūciat etiā
eis vt quantes miracula hoīes ad suas p̄dicationes
attraherent. Un subdit. Et curate infirmos qui
in illa sūt. et dicite illis. appropiquauit in vos regnū
dei. Di enī prius curauerit. deinde docuerit. ppe

Capi.

rabit sermo et hoies credent regnū dei appellare
appinquare nō enī curarent nisi hoc aliqua vtus
diuina pfecret sz etiā cū scdm aiām cubantur
appinquat in eos regnū dei qđ longe ē ab eo cui do
minat patrī ℣ Crisp. Vide aūt dignitatē aplōz
nichil sensibile monent pferre. q̄lia circa moysen
et pphetas sz bona terrena sz qđā noua et mi
rabilia sz regnū dei ℣ Hayem9 Dicit aūt appin
quauit nō vt ostendat tpis breuitatē. neq;
enī regnū dei venit cū obseruacione. sz ostendit
dispōnē hoīm ad regnū dei. qđ qđem potēna
est in oībz credentibz actu vero in hijs q̄ respuūt
torpalē vitā et solā elegūt spiritalem q̄ dicere pmt.
Vno aūt nō ego sz viuit in me xps. ℣ Ambro.
Deinde docet excutiendū de pedibz puluere
si qs recipiendos ciuitatis hospitio nō putauerit
dicens. In quācūq; ciuitatē intrauerūtis et nō re
cepint vos exeuntes in plateas dicite. Etiā pulue
rē pedū q̄ adhesit nobis de ciuitate vra exteri
mo in vos ℣ Beda. Vel ad cōtestationē terrenula
borū que pillis manuter susceperūt vel vt ostēn
dat vsq; adeo se ab ipsis nichil terrenū querere
vt etiā puluere de terra eoz nō sibi paciant
adhērere. Vel pedes ipsū opus et incessus pdica
nōis significant. puluis vero quo aspgunt terre
ne lentus est cogitationis. a qua et sūmi doctores
immunes ēe nequeūt. Qui ergo spreuerint doctri
nā labores et pcula docendi ad testimoniū sue
dānationis inflectūt ℣ Orige. Exterg̃endo ergo
puluere pedū in eos qdāmodo dicūt. puluis
pnōz vrōz meritō venet sup vos Et atten
de q̄ etiāz ciuitates nō susceperūt aplos sanāz
doctrina habet plateas. iuxta illud. Lata ē via
que ducit ad pditionē ℣ Theophi. Et sunt recipi
entibz aplos appropinquare regnū dei dicitur
et beneficiū sic nō recipientibz in iudiciū. Vnde
subdit. In hoc scitote qm̄ appinquauit regnū
dei. Dicit aduentus regis est q̄busdā ad pena
q̄busdā vero ad honorē vñ de eoz pena subdit
Dico aūt vob̄ q̄ sodomis in illa die remissius erit
q̄ illi ciuitati ℣ Eusebi9 Nā in ciuitate sodomitā
rū nō inuenit angel9 hospitio sz loth inuentus
ē dignus eos hospitari sz ad accessū discipulo9
nec vnus inuenit in ciuitate q̄ eos recipiat
qm̄ nō peiores erāt ciuitate sodomoz. ℣ Sic q̄ sermo
docebat eos audaciter aggredi regulā paupertatis
Non ei posset cōsistere ciuitas nec villa nec vic9
sine aliquo incola noto deo. Nā nec Sodoma
subsisteret nō reperto loth quo recedente totaire
pente perijt ℣ Beda. Sodomite q̄ ipsi etsi hospi
tales fuerūt inter cetera carnis aiēq; flagitia
nulli tū apud eos tales hospites q̄les apli recepti
sunt Et loth quidē aspectu et auditu iustus
erat nō tū ibi aliquid docuisse aut signa fe
cisse perhibetur.

X

Ve tibi corozaym ve tibi bethsaida q̄z si in
tyro et sydone facte fuissent virtutes q̄ in
vobis facte sunt olim in cilicio et cinere se
dentes penituissent Verūtamē tyro et sidoni
remissius erit in iudicio q̄ vobis Et tu ca
pharnaū vlq; in celū exaltata vlq; ad infer
nū demergeris q̄ vos audit me audit et q̄
vos spernit me spernit q̄ aūt me spernit
spernit eū qui misit me.
℣ Ambro Docet dns grauiora pene obnoxios fore
q̄ euāgelīū non secundū q̄ qui legē prediuauerūt
esse soluenda. dicēs. Ve tibi corozaym ve tibi beth
saida ℣ Beda Corozaim bethsaida et capharnaū
tyberias q̄z qđ ioh̄es noīat ciuitates sūt galilee site
in littore lac genezareth q̄ ab euāgelistis mari
galilee vel tyberiadis appellat. plangit q̄z dns has
ciuitates q̄ post tanta miracula atq; virtutes non
penituerūt. peiores sz sūt gentilibz naturale tin
nus dissipatibz q̄z post descripte legis cōtemptū fi
lium q̄z dei et gliam eius spernere nō timuerūt. vn
sequitur. Quia si in tyro et sidone facte fuissent
virtutes q̄ in vobis facte sunt olim in cilicio et cine
re sedentes penituer̄et. In cilicio qđ de pilis caprā
cōtexitur asperā pēn̄ punientis memoriā sig
nificat. In cinere aūt mortis cōsideratione. per
quā in puluere redigim̄ demōstrat. postrio in
sessione humiliationē ppriē cōsternie significat. Im
pletū aūt videm9 hodie dictū sz saluatoris q̄ co
rozaim et bethsaida pnite dno credere noluerūt
Tyrus aūt et sydon et quondā dauid ac salomone
minus fuere et post euāgelizatibz eis credidere
discipulis ℣ Crisp. Deplorat aūt dns has ciuita
tes ad nr̄m exemplū. eo q̄ effusio lacrimarū et
gemitus amarus sup parentes insensibilitatē
doloris nō modicū antidotū est et ad correctionē
parentū et ad remedū ingemiscentiū super
eos ℣ Ō solū aūt p deploratione induat eos ad
bonū sz etiā p terrorē vñ sequit. Verūptamen
tyro et sydoni remissius erit q̄ vob in iudicio Hoc
et nos audire debem9 Nō enī solis illis sz etiā nob
penis iudicii statuit. nisi recreperim9 intrantes
ad nos hospites q̄s puluerē preceptū excutere. Cū
aūt plurima signa fecisset dns in capharnaū et
eū incolā habuisset videbat sup alias ciuitates
exaltata sz p̄pt̄ incredulitatē recidit in ruinā vñ
sequit. Et tu capharnaū vsq; in celū exaltata vsq; ad
infernū demergeris vt sz iudicii sit p̄portionabi
le honori ℣ Beda. Duplex aūt ui hab sua sensus
est vel ideo ad infernū demergeris. q̄z cōtra p
dicatione mea superbissime restitisti vt sz intelli
gatur in celū exaltata p superbiā. Vel ideo q̄z es
exaltata vsq; ad celū meo hospitio et meis signis
maioribz plecteris supplicijs q̄z hijs q̄ credere no
luisti. Et ne q̄s putaret et hanc increpationē
vel tm̄modo ciuitatibz vel psonis cōuenire. q̄dam

in carne videntes spernebāt. et nō omnib⁹ q̄ hodie q̄ eu̅angely vba despiciūt. Consequ̅t aduūxit dicēs. Qui vos audit me audit. ℣ Cyril. Q̄d docet q̄ q̄d p̄ fr̄os aplos dicat acceptandū esse. q̄ q̄ illos audit xp̄m audit. Jneuitabil ergo pena hereticis imminet qui aplor̄ neglegūt vba. seq̄t enī Et q̄ vos spernit me spernit. ℣ Beda. Vt sc̄z in audiendo q̄sq̄ vel spernendo euāgely p̄dicatione nō viles q̄sq̄ p̄sonas sc̄z dn̄m saluatore. ymo ip̄m patrē spernere se vel vel audire discernet. Illa seq̄t. Qui aūt me spernit spernit eū qui me misit. q̄ i discipulo mag̅r audit et in filio p̄r honorat. ℣ Aug⁹ de vbis dn̄i. Dei aūt sermo dei ad vos q̄ p̄uenit. et in eo loco vos constituit videte ne spernatis nos ne ad illū p̄ueniat q̄d nob feceritis. ℣ Beda. Potest et ita intelligi q̄ vos spernit me spernit id est q̄ nō sunt miserecordiā vni de fr̄ib⁹ meis minimis. nec michi sunt. Qui autē me spernit nolens credere filiū dei spernit eū q̄ me misit. Quia ego et p̄r vnū sumus. ℣ Cytus. Hil aūt in hoc discipulos consolat quasi diceret. Nō dignatis cur inus passuri cōtumelias. accomodate linguā. Ego p̄beo grām in me vt̄a redūdat cōtume-

Reuersi sunt aūt lxxij cū gaudio dicē℣ Lua. tes dne etiā demonia subiciunt nobis in nōie tuo. Et ait illis. Videbā sathanā sicut fulgur de celo cadentē. Ecce dedi vobis potestatē calcandi sup̄ serpentes et scorpiones et super oēm virtutē inimici et nichil vob nocebit. verūptā in hoc nolite gaudere q̄ spūs vobis subiciunt. Gaudete aūtē q̄ nōia vestra scripta sunt in celis.

℣ Cyril. Dupl̄ dictū est q̄ dn̄s misit discipulos gra spūs sc̄i insignitos et facti p̄dicationis ministri potestate sup̄ immundos spūs acceperūt. Nūc aūt reuersi confitent honorantis eos potentiā. Vnde dicit. Reuersi sunt aūt lxxij cū gaudio dicētes dne etiā demonia subiciūt nobis in nōie tuo. Videbantur quidē gaudere magis q̄ p̄ facti fuit miraculoz̄ auctores q̄ q̄ facti erāt p̄dicationis ministri. Erat aūt melius eos gaudere in illis q̄s operāt sicut vocatus p ipsū dicit paul⁹ gaudiū meū et corona mea. ℣ Greg. xcuijmoza. Illud aūt dn̄s vt in discipulos corde⁹ elatione premeret iudicii ruine retulit q̄d ipse magister elationis accepit vt in autore superbie discerent q̄d de elationis vitio formidarēt. Vnde sequit. Videbā sathanā sicut fulgur de celo cadentē. ℣ Basil⁹. Dicit sathanas eo q̄ adūsat bono hoc enī significat nomē hebraicū. Est diabol⁹ dicit eo q̄ cooperat nobis in malo et accusator sit. Natura eius ē incorporea locis aereis. ℣ Beda. Non aūt dicit modo video sc̄z prius videbā qn̄ corruit q̄ aūt aut sicut fulgur vel p̄cipitē de supnis ad ima lapsum significat vel q̄ deiectus adhuc trāsfigurat se in angelū lucis. ℣ Cytus. De aūt dicit vidisse

tanq̄ audire qui nouit incorporeos passiones vel dicat. sicut fulgur q̄ natura fulgidus erat vt fulgur sed factus est tenebrosus p̄pter affectū q̄ q̄d deus sicut bonū hoc ipse in se alterauit in malū. ℣ Basil⁹ Hupne enī virtutes nō sunt naturaliter sancte sc̄z secūm analogiā diuini amoris mensurā sc̄ificatiōis sortiunt. Et sicut ferrū positū in igne nō desinit ee ferrū vehementi tñ flāme vnione tū effectu q̄ aspectu in ignē p̄transit sic et alme virtutes ex p̄paratione eius q̄ est naturaliter sancti insitū habent sanctificationē. Neq̄ enī crediss̄et sathanas sinatura fuiss̄ insusceptibilis mali. ℣ Cyril. Vel aliter videbā sathanā sicut fulgur de celo cadentē id est ab prima virtute in extremā fragilitatē. Nam ante saluatoris aduentū subegerat sibi orbē et ab oīb⁹ colebat sc̄z cū vnigenitū verbū dei de celo descendit corruit tāq̄ fulgur q̄ cōculcat ab adorantibus xp̄m. vñ seq̄t. Et ecce dedi vobis potestatē calcandi sup̄ serpentes et scorpiones ℣ Cytus. Serpentes quos aliq̄n figuraliter in deserto mordebāt uideos et necabāt eos eo q̄ infideles erāt venit aūt q̄ serpentes illos p̄meret ereus serpens crucifixus vt si quis credens in eū p̄sperexerit liberetur a morsib⁹ et salnetur. ℣ Cris. Deinde ne putaremus hoc dixi de bestiis subiunxit Et sup̄ oem virtutē inimici. ℣ Beda. Hoc est ōne genus īmundoz̄ spūum de obsessis corpib⁹ eiciendi Et q̄ctum ad ipsos subdit Et nichil vobis nocebit q̄uis et ad litterā possit accipi. Paul⁹ enī a vipera mouasus nichil mali potuit et ioh̄es hausto veneno nō ledit. Hoc aūt inter serpentes q̄ dentes et scorpiones qui cauda nocēt. distare arbitror q̄ serpentes aperte seuientes. scorpiones clanculo insidiantes vel hoīes vel demones significāt vel serpentes qui inuocandis virtutib⁹ venena p̄sue p̄suasiōis obiciūt. Scorpiones qui sumatas virtutes ad finē nocēdi intendūt. ℣ Theophi. Vel serpentes sunt q̄ visibiliter nocēt veluti formationis et hominū demon. Qui vero inuisibiliter nocēt scorpiones vocant sicut in viris spiritalibus ℣ Greg. Voluptas etiā serpens dicit in scriptura cui⁹ natura est q̄ si caput eius muri strictum attigerit totū sequens corpus ad se trahit sic natura necessariū concessit hoi domicilium. Sed per hanc necessitatē aggrediens voluptas animū ad īmoderatū quendā ornatū puellit ad hoc sub sequentē auaritiā trahit quā impudicia seq̄t id est vltimū membrū et cauda bestialitatis. Sed quēad non est p cauda serpentē retrahi sic nō est intuendū ab vltimis ad euellendū voluptates nisi quis priorem aditū obturet malitie ℣ Ethana. Deludūt aūt nūc p xp̄i virtutem pueri voluptatē. que quondam seducebat grādeuos et vgines p̄seuerent consulentes serpentine voluptatis fallacias. Sed et quidē ipsum anuleū scorpionis id est diaboli cōculcantes sc̄z

mostē nō timuerūt intentū Verbi grā martures fac
ti pleriq; vero postpositis terrenis libero gressu
conuersātur in celis principē aeris nō timentes ℣ Cris
ℨ q; letitia q̄ eos letos videbat manem glām sa
piebat gaudebāt enī q; ꝑsi sublimes effecti terri
biles hoībz et demonib⁹ erant ideo dns subiūgit
Verūptū in hoc nolite gaudere q; spūs subiiciunt
vob ℣ Beda. De subiectione spirituū cū eos sunt
gaudere. phibent. q; spūs euere sunt et vtutes
alias facere interdū non est ei⁹ meriti q̄ opatur ſz
nocendo nois xpi hoc agit ad condēnatione eoz
qui inuocant vel ad vtilitatē eoz q̄ vident et au
diunt ℣ Cyril. Sed cur dne nō suos letari in ho
noribz a te collatis cū scriptū sit. In noie tuo ex
ultabūt tota die ℨ dns eos ad maius gaudium
erigit. Vñ subdit Gaudete aūt q; noia vra scripta
sunt in celis ℣ Beda. q̄si dicat. nō oportet vos de
demonū humiliatione ſz de vra sublimatione gaudere
Salubriter aūt intelligendū est. q; siue celestia siue
terrestria q̄s opa gesserit p hoc q̄si litteris anotata
apud dei memoriā sit eternaliter affixus ℣ Theo.
Scripta sunt enī noia sctoz in libro vite nō incau
sto ſz mētia dei et grā Et diabol⁹ q̄dem desuper
cadit homes vero inferius existentes supius asci
bunt in celis ℣ Basi. Quidā aūtē qui scribuntur
quidē nō in vita ſz scdm ieremiā in terra vt
scdm hoc intelligatur duplex q̄dā descriptio hoīz
quidē ad vitā illoz ad p̄dictionē q̄d aūt dicit dele
ant de libro viuentū intelligit de hyis q̄ digni pu
tabant in libro dei conscribi Et scdm hoc fieri dicit
scripture mutatio qn̄ a vtute delabūt in pnam vl̄ econtra.
In ipsa aūt hora exultauit spūlō et dixit Cō
fiteor tibi pater dne celi et terre q; abscondisti
hec a sapientibz et prudentibz et reuelasti ea
paruulis Etiā pater q; sic placuit ante te. Oia
mihi tradita sunt a patre meo et nemo scit
q̄ sit filius nisi pater et qui sit pater nisi filius
et cui voluerit filius reuelare.

℣ Theo Gaudet benign⁹ pr̄ videns filios suos diligi
gaudet sic et xps exultat q; apli tantis bonis fac
ti sunt digni. Vnde dicit. In ipa aūt hora exul
tauit spūsco ℣ Cyril. Inspexit quidē p spūs opa
tionem qua aplis tradidit pluriū acquisitione
Vñ in spūsco letat dicit id est in effectibz q̄ p spm
scm pueniūt. q̄si enī amatoz hoīm gaudij reputa
bat materiā cōfusionem errantiū de quo gratias
agit. Vnde seqt. Confiteor tibi pr̄ dne celi et terre
℣ Beda. Confessio nō sp penitentiā ſz grāru actio
nē significat vt in psalmis sepissime legim⁹ ℣ Cyril.
Cur aūt inquit illi. quoz corda puersa sunt et
grās refert filius patri tanq; minor Sed q̄d ipe
dixit consubstantiale filiū laudare ꝑ quē genitorē
mundū saluantē p eū. q̄d si censes cōfessionis cau
sa hunc ei minorē aspice q; vocat eū patrē suū
et dnm celi et terre ℣ Cyrus. Alia enī p xpm ex

nō ei⁹ pducta sunt ſz solus ipse incōprehensibiliter a
patre est genitus. Solius enī vnigeniti tanq; veri
filij patris pater est Vnde solus patri dixit Confiteor
tibi pater hoc ē glorificato te Ne mireris si patrem
filius glificat Tota enī hypostasis vnigeniti genito
ris est gla nā et facta sunt et celi et angeli gla sūt
creatoris verū q; hec nimis ifime sita sunt respec
tu dignitatis ipsius. solus filius nī deus pfecte sit
filiis genitoribz pfecte glorificat patrē ℣ Athanasi⁹
Placuit⁹ etiam sepius saluatorē humana pferre
habet enī adiuncta festinitatē humanitatē diui
nitas nec in ꝑpter corpis tegimen deū ignorez ſz
quid respondent in hoc qui volūt subsistentiā esse
mali formāt vero deū sibi aliū a vero patre xpi Et
hūc dixit esse vnigenitū mali creatorē et nequine
principē n̄ non mundialis machine cōditorē Sit aūt
dns audiamus verba moysi Confiteor tibi pater dne
celi et terre ℣ Ephyphā Editū aūt amarratione e
uāgeliū habet. Regnoz nbi dne celi tacens q; dixit
terre. et q̄d dixit pater ne intelligat q; vocat xps
patrē creatorē celi et terre ℣ Ambro Postremo
aptt celeste misteriū quo placuit deo vt paul
magis q; prudentibz huius mūdi sua gratiam reuela
ret vñ sequit. Q̄d abscondisti hec a sapientibus
et prudentibz et reuelasti ea paruulis ℣ Theo. po
test sic distingui. vt dicat a sapientibz id est a
phariseis et scribis legem interpretantibz et prude
tibz id est ab hyis q; a scribis fuerat docti. Sapiens
enī est qui docet prudens vero q; docet Paruulos
vero vocat dns suos discipulos qs nō legis doctores ſz
de turba et piscatores elegit qui sunt vocati non
maliuoli q̄si paruli ℣ Ambro. Vel paruli hi accipi
amus. qui se exaltare no nouerit et phaleratis ser
monibz artem sue iactare prudentie q̄d phariseis
plerisq; facit ℣ Beda. Gratias igit agit q; aplis
q̄si paruulis aduentus sui aperuit sacramenta q;
ignorauerūt scribe et pharisei. q̄si sibi sapientes
vident et in conspectu suo prudentes ℣ Theo.
Abscondita igitur sunt misteria ab hyis qui
putant se esse sapientes et nō sunt nā si esset
eis reuelata fuissent ℣ Beda. vñ sapientibz et
prudentibz nō ſ insipientib⁹ et hebetes. ſz paruulos
id est humiles opposuit vt ꝓbaret se tumorem dam
nasse nō actume ℣ Origē. Sensus ei defect⁹ ꝑpa
tio sit supuenientis pfectionis. q̄ enī nō sentit q; ta
ceat vero bono ꝑpter bonū ipsens q̄d sibi in esse
videt vero bono priuat ℣ Cris. Non aūt letat
et grās agit q; dei misteria latebāt scribas et pha
riseos hoc enī nō erat materia alacritatis ſz ge
mitus ℨ de hoc grās agit q; q̄d sapientes non
nouerāt hy nouerūt Gratias aūt sup hoc agit
pr̄ nō quo ipse simul hoc faat Ostendens numia
dilectionē qua diligit nos. Ostendit aūt cōsequi
q; huius rei prima volūtas sua sit et patris qui
ppria volūtate hoc agebat vñ seqt. Etiā patet

qz sic placuit ante te. ¶ Greg. Hys vbis exempla humilitatis arripim⁹ ne temere discutere supna cōsilia de aliox vocatione aliox ve repulsione psumamus. Iniustū enī esse nō potest. qđ placuit iusto In ciuitis g̃ q̄ exterius disponit. occulta causa rōnis est occulte iustina voluptatis. ¶ Crisp. Cui vero dixisset cōfiteor tibi qz reuelasti ea paruulis ne putares q⁹ ipse xp̃s hac vtute priuatus nō posset hoc facere. subiūgit Oīa tradita sūt mihi a p̃re meo ¶ Athana. Hoc nō recte intelligentes arry seq̄es delirant in dn̄m dicentes. Si data sūt ei oīa id est dn̄m creature sunt tēpus quo ea nō habuit et sic nō est de substantia patris nā si esset. nō esset ei opus rempere. Dz ex hoc magis demēta eoz̄ carpet. Si enī prius q̄ terepisset vacuabat creatura a vbo q̄uter saluabitur illud oīa in eo cōsistunt. Ceterū si simul ~~simul~~ postq̄ factū ē creatura tota sunt trādita ei nō erat opus tradere p ipsū nāq̄ facta sūt oīa. Non g̃ vt ipsi putant significat hic creature dn̄m ꝑmo significatiuū est hoc verbū facte dispensationis in carne. Postq̄ ei homo pertinuit pturbata sunt oīa. Vnde vbū caro factū est. vt oīa restauret. Data sunt g̃ ei oīa nō q̄ potestate careret. sz vt saluatoz emendet vniuersa. vt sicut p verbū oīa in pncipio introducta sūt in esse. sta cū verbū caro factū est in ipso oīa restaurent. ¶ Beda. Vel dicit oīa sibi tradita nō mundi elementa sz hȳ q̄b⁹ paruulis spū sacramēta filij pater reuelauit et de q̄ru salute cū hec loqueret exultauit. ¶ Ambro. Vel cū oīa legis oipotentē agnoscas nō degenerē patris cū tradita legis filiū confiteris. Cui p naturā oīa vni⁹ substāie iura sūt ꝑpria sūt nō dono collata p gratiā. Cū aūt dixisset oīa sibi fore a p̃re tradita ascendit ad ꝑpriā glam et excellentiā ostendēs in nullo se superari a p̃re subdit. Nemo nouit q̄ sit filius nisi pater et qui sit pater nisi filius. Non enī valet creature intenio cōprehendere modū diuine substanie q̄ oēm supat intellectū et decor ei⁹ q̄libet cōsideratione transcendit. sz a scripta qđ sit natura diuina cognosc̄t. ita q̄z pater p id qđ est. nouit ~~patre nō~~ filiū et filius p id qđ est. nouit patre nō interueniente aliqua differentia q̄tū ad dignitatis naturā. Qđ enī sit degradum. Quid aūt naturaliter sit incōprehensibile est. Si ergo creatus est filius quō solus scit et patre. aut quō a solo patre scitur. Dare nāq̄ naturā diuinam ipossibile est alicui creature. Dare aūt qđ eoz̄ q̄ creata sunt. qđ sit nō transcendit quelibz intellectū quis supet nisi sensu. ¶ Athana. Hoc aūt dño dicente cōstat arrianos ei obsistere dicunt. nō videri patre a filio. Et eoz̄ ostenditur insania si seipsu nō nouit verbū qđ oib⁹ patris et sui pstat notitiā. sequit enī Et cui voluerit filius reuelare. ¶ Cyrus. Est aūt reuelatio traditio nondū. iuxta ꝓpriōnē nature et virtutū vniuscuiusq̄ et vbi eadem natura est cōsilius. ibi est cognitio sine doctrina hic aūt est p reuelationē disciplina. ¶ Greg. Vult aūt reuelare vt verbū nō irrationabilit̄ et tāq̄ iustina q̄ nouit digne et tpa reuelādi et mēsuras reuelationis. Reuelat aūt remouēs oppositū cordi velamen ner nō tenebras. q̄s nō possunt in sui latibulū sz q̄m ex hoc putant q̄ alteri⁹ sunt opus onus construere n. refarciū suū dogma. q̄ sz ignot⁹ erat pater ihu sanctis antiquis. Dicendū est eis q̄m qđ dicit. cuicūq̄ vult filius reuelare. nō solū retorq̄tur ad tempus futurū ex quo saluatoz hoc ꝓtulit. sz etiā ad temp⁹ ꝑteritū q̄si velint hoc vbū reuelare p ꝑcto sumere dicendū est eis q̄ nō est idem cognoscere et credere. Alij dat. p spm̄ sermo scientie alij fides in eode spiritu. Erant g̃ ꝑmo q̄dē credentes. nō aūt cognoscētes. ¶ Ambro. Vt scias aūt q̄ sicut filius patrē q̄s vult reuelat. etiā p̃r reuelat quib⁹ vult filiū. Audi dn̄m dicente Beatus es simon bariona q̄ caro et sanguis nō reuelauit tibi sz p̃r meus qui in celis est.

Et cōuersus ad discipulos suos dixit Beati oculi qui vident q̄ vos videtis. Dico ei vobis q⁹ multi ꝓphete et reges voluerūt videre q̄ vos videtis et nō viderunt et audire q̄ vos auditis et nō audierūt

¶ Theo. Quia superi⁹ dixerat. Nemo nouit qđ sit pater nisi filius et cui voluerit filius reuelare. verificat discipulos q̄ibus pater p eū reuelabat vñ dicit. Et cōuersus ad discipulos suos dixit. Beati oculi q̄ vident q̄ vos videtis. ¶ Cyril. Conuertit quidē ad eos qz repellens iudeos surdos et ceca mente gerentes nec videre volentes totū se prebebat diligentib⁹ eū. et beatos asserit oculos videntes q̄ prius alys ipsi videbāt. Illud tñ fuit conuenit qz videre nō significat actū oculoz̄ sz mentis reparationē in pfectis businys puta si q̄s dicat. iste vidit bona tpa id est gauisus est in bonis tpib⁹ secundum illud. videas bona ierlim et multi enī iudeoz̄ viderunt xp̃m diuine operantem. corporali sz intuitu nec tñ oīb⁹ beatificando conuenit. Non enī crediderunt sz nec viderūt glam dei oculi mentis. Beatificati sunt g̃ oculi nri in hoc q̄ fide vidimus verbū p nob hoīem factū impmens nobis decore sui nitoris vt nos sibi cōformes faciat p sanctificationē atq̄ iustitiā. ¶ Theo. Beatificat aūt eos et oēs similiter q̄ eū fide recepūt ex hoc q̄ antiq̄ ꝓphete et reges deū in carne videre et audire optauerūt. Vnde sequit. Quia dico vob⁹ q⁹ multi ꝓphete et reges voluerūt et audire videre q̄ vos videtis et nō viderunt et audire q̄ vos auditis et nō audierūt. ¶ Beda. Matheus aptius ꝓphetas et iustos appellat. Ipsi enī sunt reges magni q⁹ temptationū suarū motibus nō sentiendo succubere. sz regendo ꝓcesse

Capi

nouerūt ¶ Crisp. Ex hoc aūt duo plures existimāt ꝓphetas cupisse xpi noticia. Sed si optauerūt videre vt dicit eque viderūt apli. Nouerūt illū venturū ad homines et dispensaturū que dispensauit. Nullus enī horū habet appetitū que mente nō concepit nonerāt. Et filiū dei vnde nō simpliciter dixit voluerūt videre me sz q̄ vos videtis nec audire me sz q̄ vos audistis. Viderāt enī ipsū nondū tam incarnatū nec suis horis querentē ne tanta maiestate eis loquentem. ¶ Beda. Illi ēi alonge inspicientes p speculū et in enigmate viderūt. Apli aūt in presentiarū habētes dnm quicquid voluissent interrogando discretes nec ꝑ angelos aut alias visionū species opus habebant docēri. ¶ Orige. Dz q̄re dixit plerosq; ꝓphetas optasse nō aūt oēs. q̄ de abrahām dicit q̄ vidit diem xpi et letatus est. quā visionē nō plures imo pauci contigerūt. fuerūt aūt alij ꝓphete et iusti nō cauti vt visionē abrahe et petrā apostolorū attingerent et hos dicit nō vidisse sz optasse.

Et ecce q̄dā legisperitus surrexit temptans eū et dicēs. magister q̄d faciendo vitā eternā possidebo. At ille dixit ad eū. In lege q̄d scriptū est. Quō legis. Ille rūdens dixit. Diliges dnm deū tuū ex toto corde tuo et ex tota aīa tua et ex oībus viribus tuis et ex oī mente tua et proximū tuū sicut teipm. Dixit ei illi. Recte respondisti. Hoc fac et vives.

¶ Beda. Dixerat supra dns q̄ nomina eorū scripta sūt in celis. Vnde vt puto occasionē temptandi dnm legisperitus assūpsit vñ dicit. Et ecce quidā legisperitus surrexit temptans eū. ¶ Ciril. Erat enī quidā vere bosi circūeuntes totā regionē iudeoꝝ increpantes xpm et dicentes q̄ p̄ceptū moysi in vtile duceret. ipe aūt q̄sdā nouas doctrinas ꝓmeret volens q̄ legisperitus seduceret xpm vt aliq̄d contra moysen loq̄retur adest temptans ipm magistrū vocans docere nō patiens. Et q̄ dns solitus erat his qui veniebat ad eū loqui de vita eterna. dicit legisperitus eis eloquijs. Et q̄d temptabat astute nichil aliud audit nisi q̄ per moysen edita sunt. Sequit enī. At ille dixit ad eū. In lege q̄d scriptū est quō legis. ¶ Ambro. Erat ēi ex his q̄ sibi legisperiti vident. qui verba legis tenent. cum legis ignorant et ex ipō legis capitulo docet ee legis ignaros ꝓbans q̄ in ꝓncipio statuit lex patrem et filiū pre dicauerit et incarnationis dnice sacramenta sanxerit. Sequit enī. Ille rūdens dixit. Diliges dnm deū tuū ex toto corde tuo et ex tota aīa tua et ex oībus viribus tuis et ex tota mente tua. ¶ Basili. Quod dicitur tota mente tua et cetera. notat sectionē ꝑfectā dilectionē in ifimis expendere. Hoc tibi necessario a tota definet. Dicit enī in vase aliquo pleno liquore inquitū emanat foras. tm necesse est plenitudini detrahi. sic et in aīa in quātū emanauerit ab ipsius dilectione ad illicita. in tm minui necessariū est amorē ad deū. ¶ Greg. nisi

X.

In tria aūt quedā anime vis discernit. Vna enī est augmētatiua solū et nutritiua. q̄ etiā in plantis reperitur. Alia est q̄ sensualiter dispont. que salubat in natura irronabili animalium. Perfecta aūt vis aīe est rōnalis q̄ in natura humana cōspicit. Dicendo q̄ cor substantiā corporalē significauit sz nutritiuā. Dicendo vero mente altiore aīam medicorē id est sensituā. Dicendo vero mente altiore naturā id est intellectuā et cōsideratiuā potentiā. ¶ Theo. Hic igit intelligendū est q̄ oportet nos ex tota virtute anime amori diuino subiacere et hoc virilit et nō remisse. Vnde addit. et ex tōtis viribus tuis. ¶ Naxi. Cū hac igit intentione trina ad deum dilectionē ꝓtendat vt auellat nos a trina mūdi habitudine qua respicit ad possessiones ad gulam et ad voluptates. in quibus etiā temptatus e xps. ¶ Basil. Di quis aūt q̄rat quo pacto diuina dilectio potest obtineri. dicemus q̄m indoctibilis est diuina dilectio. Illā nec lucis gaudere pmia nec vitā ampletibi ab alio didicimus vel amare parentes aut alios nos et multomagis diuine dilectionis doctrina. Sed semialis q̄dā vacuo nob insita e intrinsecus habens causas vt homo deo adhereat. quā rationē accipiens doctrina diuinoꝝ preceptoꝝ colere diligenter. cauteq; fouere et ad ꝑfectionē diuine gre ꝑducere cōsueuit naturaliter. Cū bonū amamus. a mamus etiā ꝓximū et cognatū nec nō et benefactoribus sponte affectione tota ꝑfundimus. Dicit igit bonus est deus oīa vero bonū desiderāt. q̄d voluntarie ꝑficit. naturaliter nobis inest. quē etsi ꝑ bonitatem minime nouissemus. Et hoc ipo tm quod ab ipso pressius tenemur ipsū vltra modū amare tanquā nobis cognatū. Proximos etiā est et benefactores oībus q̄ naturaliter diligunt. Est igit primū et principium mandatū diuine dilectionis. Primum aūt primi cōpletiuū et ab eo cōpletū q̄ monemur diligere proximū vt seipm. Et proximū tuū sicut teipsū. Hortamur aūt a deo potentia ad huius executionem mandati. qs aūt nō nouit q̄m mansuetū et cōmunicatiuū animal est homo nō aūt solitariū et siluestre. Nichil ei tam ꝓximū est nisi nature sicut admittere cōmunicare et mutuo indigere et cognatū diligere. Quos aūt preueniens dns nobis tradidit semina horū cōsequent fructus requirit.

¶ Crisp. Tu tm attende q̄liter fere cū eodem exercessu postulat vtriusq; ꝓcepti. De deo enī aūt toto corde tuo de ꝓximo sicut teipsū. Odi si diligenter conseruaretur nec seruus eet nec liber nec vitiosus nec virtuosus nec diues nec pauper nec notus vnq; esset diabolo ponq; enī palee ignis sustineret immissionē q̄ferociē cui tantus diabolus adeo cūcta supat dilectionis cōstantia. ¶ Greg. Cū aūt dicitur diliges ꝓximū tuū sicut teipsū quo alteri miserendo pius est q̄ adhuc iniuste viuendo sit impius sibimetipi. ¶ Ciril. Cū aūt legisperitus respondisset q̄ cōtinebat

in lege. xps cui nota sunt oīa. scindit fallaciē ei⁹ vethia. seq̄t² eū. Quicūq; illi recte iudicū. hoc fac et vues. Origē. Ex hys indubitant colligitur q; vita q̄ p̄ducitur sēm mundi creatorē deum et antiq̄s scripturas ab eo traditas vita ꝑpetua est. Attestat² eū dñs sumendi ex deuteronomio q̄dē illud. Diliges dñm deū tuū. Ex leuitico vero illud. diliges ꝓximū tuū sicut teipm. Hec aūt dicta sūt cōtra sequaces valentini basilidis et marcionis q̄d eū aliud voluit nos facere ad q̄rendū vitam eternā nisi q̄ continent lex et ꝓphete

Ille aūt volens iustificare semetipm dixit ad ihm. Et q̄s est meus ꝓximus. Suscipiens aūt ihs dixit. Homo quidā descendebat ab ihrlm in ihericho. Et incidit in latrones q̄ etiā despoliauerūt eū. et plagis impositis abierūt semiuiuo relicto. Accidit aūt vt sacerdos q̄dā descenderet eadem via. et viso eo ꝑteriit. Similiter et leuita cū esset secus locū et videret eū ꝑtransiit. Samaritanus aūt quidam iter faciens venit secus eū. et videns eū mīa motus est. et appropians alligauit vulnera ei⁹ infundens oleum et vinum. et ꝓponens illū in iumentū suū duxit in stabulū. et curā eius egit. Et altera die ꝓtulit duos denarios et dedit stabulario. et ait. Curā illius habe. et q̄cūq; superogaueris. ego cū rediero reddā tibi. Quis horū trū videtur tibi ꝓximus fuisse illi. qui incidit in latrones. Et ille dixit q̄ fecit misericordiā in illū. Et ait illi ihs. Vade et tu fac similiter.

Cyril. Laudamus legislatorē a saluatore ꝓpterea respondisse. in superbiā ꝓruptū nullū sibi ꝓximū putans ee. q̄si nullus esset ei in iustitia cōparandus vel diuinus. Ille aūt volens iustificare seipsū dixit ad ihm. Et q̄s est meus ꝓximus. Cui cū venisset eū. eū q̄d āmodo alternatim vitia a fallacia q̄ temptando q̄siuerat. ad arrogantiā lapsus in hoc aūt ꝓcruit. Quis est meus ꝓximus. nactus a dilectione ꝓximi ostendit² eū non estimet aliquē sibi ꝓximū esse. et ꝓ cōsequens a dilectione diuina. q̄m tam fratrē nō diligat quē videt. nō potest deū diligere quē non videt. Ambro. Respondit aūt etiā q̄ nesciret ꝓximū suū. q; nō credebat in xpm. et qui xpm nescit. nescit legem. Cū eni veritate ignorat. quo pacto scit seruare legem. q̄ annunciat veritate. Theo. Saluator aūt nō actibus aut dignitatibus sed natura determinat ꝓximū quasi diceret. nō putes q; ꝓximus tibi sit. nullus tibi sit ꝓximus. Omnes nāq; qui eandē naturā cōmunicant ꝓximi tui sunt. scias igit² et tu eorū ꝓximus. nō loco sed affectu. et cura eos cura et ad hoc samaritanū in exemplū duxit. vnde seq̄t². Suscipiens aūt ihs dixit. Homo quidā descendebat ab ihrlm in ihericho. Greg. Bene est gnūs appellatio. Non ei ait descendit quidā. sed homo quidā nā sermo sit de tota humanitate. Aug⁹ de q̄sti. eua. Nō eni iste ipse adam intelligit² in gne humano. Ihrlm ciuitas pacis illa celestis cui⁹ beatitudine lapsus est. Ihericho interpretatur luna et significat mortalitate nostrā. ꝓter hoc quod nascit² et senescit. et occidit. Aug⁹ cōtra pelagiū. Vel ihrlm q̄ interpretat visio pacis pdi sū dinm. Ante eni q; peccauet homo i visione pacis erat. hoc est in paradiso. vbi quicq; videbat pax erat et lenia. Inde descendit quasi humiliatus et miser factus ꝑ pcm ihericho. id ē in mundū in quo oīa orta occidūt sicut luna. Theo. Non aūt dixit descendit sed descendebat. sp eni humana natura ad inferiora tendebat. et nō in ꝑte sed in toto vite attendebat possibilitas. Pasi. Conuenit etiā hoc si q̄s loca ꝓspexerit. ihericho eni tenet loca cōuallia palestine. Ihrlm vero in cacumine sita est. occupās aptē montis verti igit² homo ab altis ad ifima vbi a latronibus capitur q̄ incolebat desertū. vñ sequit. Et incidit in latrones. Cyrill. ꝓximū istius hois miseratus est casus q̄ nec mirum. at destitutus in latrones incidere. si quis inpudens incautusq; eā viā elegerit q̄ euadere pdonū manus nequiuerit. Non enim possit nec mirum. at malos ꝓpriores pessimos immanes q; nocuos effugere. Quippe cū malitia sit arma ta sit dolus crudelitate septa munita fallacia et ad nocendi scientiā pepata. Ambro. Quis aūt ista latrones nisi angeli noctis atq; tenebras in q̄s nō incidisset nisi eis mādati celestis deus se fecisse obnoxiū. Cyrill. In exordio igit mūdi dei nocendi fallacia diabolus est ortus i hoīem i quē fallendi meus exercuit et maiore nocentiam dedimauit. Aug⁹ cōtra pelagiū. Incidit ergo in latrones idē in diabolū et d angelos eius q̄ ꝑ inobedientiā ꝓmi hois humanū gen⁹ despoliauerūt bono sc possibilitatis liberi arbitrij ꝑdito vñ seq̄t². qui etiā despoliauerūt eū et plagis ipositis abierūt. In illo eni peccate plagā sentiat i nos vero plagas cū peccatis vnū pcm q̄d contrahim⁹ supaddim⁹ multa pcā. Aug⁹ de q̄sti. eua. Vel spoliauerūt hoīem immortalitate et plagis ipositis pcā suadendo reliquerunt semiuiuū. q; ex ꝑte qua ꝑt intelligere et cognoscere deū vir⁹ est homo. Ex ꝑte aūt qua pcīs contabescat et ꝑmit² mortuus est. Et hoc ē q̄d subdit² semiuiuo relicto. Aug⁹ cōtra pelagiū. Semiuiuus eni habz vitalē motū id ē liberū arbitriū vulneratū. q̄d ad eternā vitā quā ꝑdiderat. redire nō sufficiebat et ideo iacebat q; vires ei ꝓprie ad surgendū nō sufficiebāt vt adsanandū medicū id est deū requireret. Theo. Aut semiuiuus dicat² homo post pcm. q; aīa immortalis est. cor ꝓ vero mortale ita vt medietas hois morti succūbat aut q; humana natura in xpo sperabat cōsequi salutē ita vt nō oīno morti succūberet. Hz in q̄ntū adā peccauerat mors in mundū intrauit. In xpi vero

iustificacione mos erat destruenda ¶ Ambro. Vel spoliant q̄ accepim⁹ indumenta gr̄e spūalis et sic vulnera inferre cōsueuerūt. Illa si intemerata q̄ suppsim⁹ indumenta seruem⁹ plagas latronū sentire nō possum⁹ ¶ Hasi. Vel p̄t intelligi q̄ expoliauerūt eū plagis p̄ius ip̄ositis p̄edūt eū vulnera nuditatem vt intelligas q̄ p̄m⁹ gr̄e p̄cedit cū sentia ¶ Beda. Dicūtur aūt plage p̄ā q̄ nature hys humane integritas violatur. Abierūt aūt nō ab insidys cessando. sz insidiarū fraudes occultando ¶ Crisi. Sic itaq̄ homo id est adā iacebat destitut⁹ salutis auxilio cōfoss⁹ vulneribz delictorz cui nec sacerdos aaron transiens sacrifino potuit p̄fuisse seq̄t eū. Audit aūt vt sacerdos q̄dā descenderet eade via. et viso eo p̄teriuit. Illec enā ei⁹ fr̄ moyses leuita p̄ legē potuit subuenire vn̄ seq̄t. Cūit et leuita cū essz seruus locū et videret eū p̄transyt. ¶ Aug⁹ cōtra pelagiū. vel in sacerdote et leuita duo tpa intelligunt. legis sz et ꝓphetarū. In sacerdote lex p quā sacerdotiū et sacrifica mstituta sunt. In leuita vaticiniū ꝓpharū q̄ū tribz hūanū gen⁹ sanare nō potuit q̄s p̄ legē condino p̄m⁹ non abolent ¶ Theo. Dicit aūt̄ p̄teriyt q̄ lex venit et stetit vsq̄ ad temp⁹ p̄fixū deū non valens curare abiyt. vide enā q̄ lex non ad hoc data ē p̄rogatiue vt hoīez curaret. nō enī poterat homo a p̄cipio suspere xp̄i misteriū et ideo dicit. Audit vt sacerdos q̄dā q̄ cōsueuim⁹ dicere i hys q̄ nō p̄meditatiue fiūt ¶ Aug⁹ de vb do. Vel q̄ homo descendēs a ierlm in iherico israhelita fuisse intelligit. q̄ intelligi p̄t q̄ trāsiens sacerdos vtiq; gr̄e p̄m⁹ p̄teryt iacentē. Transyt leuita et hic gr̄e p̄m⁹ iacentē et ipse cōtempsit ¶ Theo. q̄ iserti inq̄ illius fouere eū cogitauerūt postmodū vero tenacitate deuicti abierūt retrosū hoc enī designat. q̄ dicit p̄teryt ¶ Aug⁹ de ver. do. Transyt samaritan⁹ gr̄e longinqu⁹ nūa p̄m⁹ fecit q̄ seq̄t. Samaritan⁹ aūt quidā iter faciens venit secus eū. In quo samaritano se voluit intelligi dn̄s n̄r ihs xp̄s. Samaritan⁹ ei⁹ custos interp̄tat̄ et de ipso dicit̄ non dormit neq; dormitat q̄ custodit isrl. q̄ resurgēs a mortuis iā nō morit⁹ denuq; cū dutū esset illi q̄ samaritan⁹ es et demoniū habes. negauit se habere demoniū q̄ se nouerat demoniū expulsoze nō se negauit ifirmi custodem ¶ Orig⁹. Vocat aūt hic xp̄s se samaritanū opposit̄e cū ei alloq̄ret̄. legisperitū superbientē in lege voluit exprimere q̄m nec sacerdos nec leuita et qui cōuersabant̄ in lege legis ꝓpositū implebat sz ipse venit cōsūmatur⁹ legis ꝓpositū ¶ Ambros⁹ Hic aūt samaritan⁹ etiā erat descendēs. q̄s enī est q̄ descendit de celo nisi q̄ ascendit in celū filius hois q̄ est in celo ¶ Theo. dicit aūt iter faciens q̄si ex ꝓposito hoc statuens vt nos curaret ¶ Aug⁹ cōtra pelagiū venit aūt in silitudine carnis p̄ci. ideo secū quasi in silitudine. ¶ Orig⁹. vel seruus nā venit

fuit eū vere viatoz. nō denatoz gr̄ā n̄r̄i descendēs ad terra. ¶ Ambro. veniens aūt factus ē cōpassioīs n̄r̄e susceptione fructu⁹ et m̄e collatione vicin⁹ vn̄ seq̄t. Et videns eū m̄ia motus est ¶ Aug⁹ cōtra pelagiū. Videns quidē eū iacentē non valentē nō curretē et ideo m̄ia motus est q̄ in eo nullū meritū inuenit quo curari dign⁹ essz sz ipse de p̄cō dānauit p̄m in carne. Vnde sequit. Et appropians alligauit vulnera ei⁹ infundens oleū et vinū ¶ Aug⁹ de vb dn̄i. Quid enī tam longinquū. q̄d tā remotū. q̄ deus ab hoibz īmortalis a mortalibz iustus a p̄catoribz nō loco longe sz dissimilitudine cū q̄ haberet in se duo bona sz iustiā et īmortalitatē et nos duo mala sz iniq̄tatē et mortalitatē. si vtriusq; malū m̄m suscepisset. patrū suisset et liberatoze nobis nō opus haberet. vt q̄ esset nō hoc. q̄d nos sz q̄ nos. nō est ille permutatoz vt tu sz factus ē mortalis q̄d tu suscipiendo penā et nō suscipiendo culpā. deleuit et culpā penā ¶ Aug⁹ de q̄st. eua. alligato vulnerū est cōpibino p̄cōrum. oleū cōsolatio spei bone apud indulgentiā datū adhe cōsilatione paris vinū exhortatio ad opandū fortissime in spū ¶ Ambro. Vel cōstringit vulnera n̄ra austeriore p̄cepto sunt oleo fouet remissione p̄cōrum vino cōpungit denūciatione iudicij ¶ Greg⁹ xx. mora. Vel in vino mors destructiois adhibet in oleo molimē pietatis ꝓ vinū vnguant. putrida ꝓ oleū sanāda foueant. Discenda ergo ē lenitus cum severitate et sanandū est q̄dā ex vtroq; tēperamentū vt neq; multa asperitate exulcerent. subditi neq; nimia benignitate soluant ¶ Theo. Vel aliter. q̄ scdm hoīem est cōuersatio oleū est q̄ vero scdm deū vinū est. quod duinitatē significant. quā nemo potuisset sustinere nisi oleū haberet. id est cōuersatio hūana. Vn̄ q̄dā q̄tus est hūane. q̄dā diuinit⁹ ¶ Infudit q̄ oleū et vinū. q̄ nos hūanitate et diuinitate saluauit ¶ Chrisi. Vel vinū infudit id ē sanguinē passiois et oleum unctionis. sanctificatio cōfert̄ ꝓ chrismatis vnctionē a celesti medico cōfissa loca ligant̄ et intra semetipsa tenerā medicinā opante medicamine pristine sanitati reddit̄ ¶ Infuso q̄ vino et oleo ip̄osuit eū sup iumentū. vn̄ seq̄t. Et ponens illū in iumētū suū duxit in stabulū et curā ei⁹ egit ¶ Aug⁹ de ag̃no. eua. Iumētū ei⁹ est caro in qua ad nos venire dign⁹ ē. imponi iumēto est in ipsā incarnatiōnē xp̄i adhere ¶ Ambro. Vel iumēto imponit. dū p̄cū n̄r̄ā portat et p̄ nob dolet. homo enī iumēto similis factus est et ideo sup iumentū suū nos ip̄osuit. ne nos essem⁹ sicut equus et mulus vt p̄ n̄ri corpis assūptionē infirmitatē n̄r̄e carnis aboleret ¶ Theo. Vel ip̄osuit in suū iumētū. id ē in corpus suū. mēbra nāq; sua nos fecit. et ꝓpipes corpis ei⁹. et lex quidē nō omnes suscipiebat. Vocabite inquit et āmonite nō intrabūt in ecclesiā dei. Illū vero in ōni gente q̄ timet deū ab eo susapit̄ volens credere et potis ecclie fieri ꝓpt̄ hoc dicit. q̄ duxit eū in stabulū ¶ Theo. Est enim

vot. indulgētia daret p sāguinē

stabulū ecclesia q̄ in itinere mūdi lassatos et saucios de latrozū defessos suscepit venientes vbi deposito one re pecozū viatoz lassus refunt et refecty salubri pascua repat. Et hoc ē qd dicit Totū enī quicqd cōtrariū noīes et malū est. sous ē qz intra stabulū t reges omis salubritas qz iclusa est. Beda. Et bñ iumēto imposituz duxit in stabu lū qz nemo nisi p baptismū corpi xpi adunaty ec clesia intrabit. Ambro. Bed qz nō poterat samaritano huic diu in terris degere redeundū erat vñ descenderat vñ sequit. et altera die protulit duos de narios et dedit stabulario et ait cura illi habe. Quis ē iste alter dies nisi forte illa diuine resur rectionis de qua dictū est hoc ē dies qua fecit dns. Duo aūt denarij sunt duo testamēta q̄ magnū in se habet eternū regis ipressa. q̄u pcepta vul nera nīa curant. Augusti. de qst. euā. Vel duo denarij sunt duo precepta caritatis qua p spm scm arripuit apli ad euāgelizandū ceteris vel pmis sio vite pntis et future. Orige. Vel duo dena rij videt mihi esse sacra sacramēta. quo patet in filio et filius in pre sit. qua velut mercede do nat ecclie angelus. vt diligentius curet hominē sibi cōmendatū. quē p angustia tpis etiā ipe cu rauerat. Et pmittitur ei quicqd de suo in medela seruitutis expenderet. illico ee reddendū. Vñ sequit. Et qcūq; superogaueris ego cū rediero. reddā tibi. Aug. de qst. euā. Stabularij sunt apli q superogant aut illud cōsiliū qd ait. de vi ginitate autē preceptū dni nō habeo cōsiliū aūt do. aut q pecūā maibz suis opatys fit est. ne ifirmorum aliquē in nouitate euāgelij grauaret. cū ei lice ret ex euāgelio posse. Multū etiā superogauerit apli. Dz et p tpe doctores q̄ vetus et nouū testame tū exposuere superogauerūt. p qbz retributio nē accipient. Ambro. beatus q̄ stabularius qui alteri⁹ vulnera curare pt. Beatus ille cui dicit ihs qd cūq; superogaueris reuertens reddā tibi. Dz qñ reuertens dne nisi iudicij die Nā licet vbiq; sis semp et stans in medio nō cernaris a nobis. Erit tñ tempus q̄ vnusquisq; ei⁹ carnē te respi ciet reuertentē. Reddes q qd debes beatis. q̄bus es debitor. Vtinā nos simus ydonei debitores vt qd accepimus possimus exsoluere. Cyril. Ihys q primus sis. opportune ia dns legis peritū interrogat. sub dens. Quis horū trium tibi videt proximus fuisse illi q̄ incidit in latrones. Et ille dixit q̄ fecit misericordiā in illū. Neq; enī sacerdos neq; leuita fuit proximus patientis. sz ille q̄ est eius miserty. Humilis est enī sacerdocij dignitas. et legis sciencia nisi p bona opa cōsummet. Vñ sequit. Et ait illi ihs. vade tu et fac similit. Quasi diceret. si quē vides oppressū nō dicas vtiq; nequ est. sz siue gentilis sit siue iudeus et ope indigeat. nō cauilleris au xiliari q̄cūq; mala fuerit passus. Aug. de doc

trina xpiana. Ex hoc itelligem⁹ eū esse proximū cui vel exhibendū est officiū misi indiget. et ex hibendū essz si indigeret. ex q̄ ratiōe consequēs est vt etiā ille a quo nobis maxime exhibendū est proxim⁹ nr sit. proximi ei nomē ad aliqd est. Nec quisq; ee proxim⁹ nisi proximo pt. Nullū aūt exceptū esse cui misericordie deneget officiū. q̄s nō videat di cere dño Infante hys qui vos oderunt. Vñ manifestū ex hoc precepto q̄ iubemur diligere proximū etiā suos angelos cōtineri a q̄bus tanta nobis nūc impenditur officia. ex q̄ et ipse dns proximū nrm se dici voluit significās se ecclesiā assumptū esse seruiturū tacente in via Ambro. Nō cū cognatis sunt proximi sz mīa sedm naturā q̄ vnare cōsortē nature. (q̄ manifest natura fam cui)

Factū est aūt dū irent et ipse intrauit i q̄dā castellū et mulier q̄dā martha nōie excepit il lū in domū suā. Et huic erat soror maria q̄ etiā sedens secus pedes dni audiebat verbū illi⁹. Martha aūt satagebat circa frequēs ministeriū q̄ stetit et ait. Dne nō est tibi curē q̄ soror mea reliquit me solā ministrare dic q̄ illi vt me adiuuet. Et videns dixit illi dns. Martha martha sollicita es et turbaris erga plurima pau ca vnū est necessariū. Maria optimā partem elegit q̄ nō auferet ab ea.

Beda. Dilectio dei et proximi q̄ supius verbis et pa bolis cōmendabat. hic ipsis rebus et veritate desig nat. Dum autē factū est aūt dū irent et ipse in trauit in q̄dā castellū. Orige. Cui⁹ quidē nō lucas hic tacet sz iohes exprimit vocās ipm be thaniā. Aug⁹ de vbis dni. Dz dns q̄n in sua ppa venit et sui eū nō receperūt susceptus est tanq; hospes. sequit enī. Et mulier q̄dā martha nomine excepit illū in domū suā sicut solent suscipi pe regrini. Dz tñ suscepit famula dñm. egra sal uatorē. Ille q̄s aūt dicat o bti q̄ xpm susceperē t domū ppriā meruerūt noli dolere cū inquit. qd enī vni ex minimis meis feastis mihi feastis accepta aūt forma serui in illa pasa a seruis voluit dignanter non condigne. Habebat carnē in qua quidē esurire et sitire sz in heremo esu rienti ageli ministrabāt. q̄ q̄ pasi voluit pascen pstiti. Martha igit dnm pascere disponēs et ppa tans cura ministeriū occupabat. Maria vero soror ei⁹ pasa magis elegit a dño. Sequit enī. Et huic so rori nōie maria que etiā sedens secus pedes dni au diebat verbū illi⁹. Cyril. Nō simplr dicit de ma ria q̄ sederet ppe ihm. sz secus pedes illius. vt oñ dat diligentiā assiduitatē. solemnia erga audito nē. et multā reuerentiā qua habebat ad dominū Aug⁹ de vbis dni. Quāto aūt humil⁹ ad pedes tan to aptius capiebat. Confluit enī aqua ad humili tatē cōuallis denotat de tumoribz collis. Pas. Qis aūt opacō et vbū saluatoris regula ē pietatis et virtutis obhoc enī indutt corp⁹ nrm vt nos cōuer

Capi x.

sanone illi⁹ imitem ꝑ posse. Quid. Exemplo igit⁹ suo docet discipulos qlter se gerere debeat in domi⁹ eoz̄ qui eos susnpuit vt sc̄z apl̄ice ad domi⁹ nō recupini quiescant ſz pon⁹ repleant sapientes sacris et diuinis hij vero qui domū parant exeant obuiā hilariter et ferueant⁹ duab⁹ de causis primo quide edificabit⁹ in doctrinis eoz̄ qs̄ susnpuit deinde et recipient caritatis mercede. Bñ et hic seq⁹t. Martha aut satagebat circa frequēs ministeriū. Aug⁹ de vbis dñi. Bene martha nutu corpalē dñi necessitatē vel volūtatē mīstrabat ⁊si mortali. ſz gerebat in carne mortali. In principio erat verbū. Cure qd maria audiebat. Verbū caro factū est. Cure qu martha mīstrabat laborabat ista vacabat illa. Verūtn martha laboras multū in illa occupatione et negotio mīstrādi interpellauit dñm et de sorore cōquesta est. seq⁹t enī. Et ait dñe nō est tibi cure q⁹ soror mea reliquit me solā mīstrare. Erat enī maria intenta dulcedini verbi dñi a martha cōuiuii dño ꝓparatui in cuius cōuiuio materia rā iocundabat. Cū ḡ suauiter audiret verbū dulcissimū et corde intentissimo pascer⁹etur interpellato dño a sorore sua quō putam⁹ eā tacuisse ne diceret ei dñs. Surge et adiuua sororē tuā. Quia ei suauitate tenebat⁹ que pfecto maior ē mentis q⁹ ventris. Sed causā suā tāq⁹ onerosa iudicii maluit cōmittere ne ei respondēdo voluit laborare. Si ei parueret respondēdi sermonē remitteret audiendi intentionē. Rndit dñs q⁹ in vbo nō laborabat q⁹ verbū erat. seq⁹t enī. Et respondens dixit illi dñs. Martha martha sollicita es et turbaris erga plurima. Repetino nōis iteratiū est dilectionis aut forte mouēde itentionis vt audiat attenti⁹. Vis vocata audit turbaris erga plurima. id ē circa multa es occupata. vnū est. Homo occurre q⁹ mīstrat et alios nō potest. quit⁹ qd deest parat⁹ qd adest descenditur ad im⁹. Nā si martha sufficeret adiutorio sororis nō peteret multa sunt diuersa sunt. q⁹ contraria sunt. q⁹ ꝓpria sunt. Preponit⁹ aute vnū multis. non enī a multis vnū ſz multa ab vno vno seq⁹t⁹. Porro vnū est necessariū. Cui⁹ cū vnū se voluit occupari scōm illud. q⁹ dicit⁹ adherere deo bonū est. vnū sunt ꝑ et filius et ſps scūs. ad hoc vnū nō nos ꝓdiunt nisi multi ⁊ habeam⁹ eoz̄ vnū. Cyril. Vel aliter cū susceperit aliqui fides deū non solliciteri⁹ erga multa offenere postea. q⁹ pte mālis nō sunt et opus exuperāt. grauat eī passim q⁹libet re qd̄ supfluit. generat enī volentibus offerre tedium et videt⁹ q⁹ sunt alijs causa laboris. Basi. Absurdū est cēā cibos ad sustentationē corpis sumere ac ꝑ eos iteriū offuere corpi et impedire ipm erga mandatorum diuinoz̄ officiū. Si ḡ aduenat aliqs paupm sumat formā et exemplar modestie aboꝝ. nec causa

vuere volentiū in deliqs mensā ꝓriā ꝓparem⁹. Diuiformis enī est xp̄iani vita ad vnā tendens intentionē sc̄z ad q⁹lem dei. q⁹ multiformis vero et varia vita eoz̄ q⁹ deforis sūt ꝓ libitu varīata. Tu vero cur diuinā cibozū et causa delectationis fratri ꝓparas mensam criminaris eū voluptatis et diffundis in eū gulositatis obprobria. arguens delicias ei⁹ in eo q⁹ ꝓparas. Nō cōmendauit dñs martha occupatā circa frequens ministeriū. Aug⁹ de vbis do. Quid ḡ putam⁹ reprehensū esse ministeriū marthe. quā nutu hospitalitatis occupauerat. q⁹ tanto hospite letabat⁹. hoc si verū est. dimittat hoies q⁹ mīstrāt egentib⁹ parent vbo occupent⁹ circa suenā salutare nichil sit cure eis qs peregrin⁹ in vico sit qs egeat pane vacet opa misericordie. vni instet⁹ sacre. Theo. Nō ergo dñs hospitalitatē prohibet ſz plurimoz̄ turbationē. sc̄z abstractionē et tumultū et inde cōsiliū dñi q⁹ pri⁹ dñs nichil dixerat marthe ſz postq⁹ illa sorore ab auditu studebat euellere tūc dñs occasione habita incepauit eā. q⁹ sp enī a deo honorat⁹ hospitalitas donec ad necessaria nos attrahit. Cū vero incipit ab vtilioribus impedire manifestū est q⁹ honorabiliora est diuinoz̄ audit⁹. Aug⁹ de verbis do. Nō ergo dñs opus reprehendit. ſz mun⁹ distulerit. Dicit⁹ enī maria optimā ptem elegit. q⁹ nō auferet⁹ ab ea. Nō tu malā ſz illa meliorē. Unde meliore q⁹ ab ea nō auferet⁹. a te auferet⁹ aliqn onus necessitatis. Nō enī cū veneris ad illā patriā inuenies peregrinū quē suscipias hospitio ſz bono tuo auferet⁹ vt quod melius est detur auferet⁹ a te labor vt reqes detur. Tu magis nauigas illa in portu est eterna enī est dulcedo veritatis. In hac tñ vita auget⁹ in illa pficiet⁹ nullus q⁹ auferetur. Ambro. Legat q⁹ te sitat maria desiderium sapientie. hoc enī manus. hoc pfecto opus nec ministery cura cognitionē verbi celestis auscultat. Nec arguas eos. et occupatos iudices. qs videas sapienne studere. Aug⁹ de qstio. euan. Illustre aut⁹ q⁹ martha excepit illū in domū suā significat ecclesiā q⁹ nunc excepit dñm in corde suo. Maria soror ei⁹ q⁹ sedebat ad pedes dñi. et ādiebat vbū ei⁹ significat eande ecclesiā ſz in futuro sdō vbi cessās ab ope ministerioq⁹ indigentie sola sapiā pfruit⁹. Quod aut cōqueri⁹t⁹ q⁹ soror ei⁹ eā non adiuuet occasio data sententie dñi qua ondit istā ecclesiā sollicitā esse et turbari erga plurima cū sit vnū necessariū ad qd̄ p ministery hui⁹ merita ꝓuenit⁹. Maria vero diuit optimā partē elegisse. q⁹ p hanc ad illā tendit⁹ et nō auferet⁹. Greg⁹ in moraliū. Vel p maria q⁹ verba dñi residens audiebat cōtemplatiua vba dñi residens audiebat vita exprimitur. p martha exteriorib⁹ obseqis occupata actiua vita significat⁹. Sed marthe cura nō reprehendit⁹. Quare vo laudat⁹ q⁹ magna sit actiue vite merita ſz cōtēplatiue ponoza. Dñ nec auferri vnq⁹ marie ꝑ dicit⁹. q⁹ actiue vite opa cū corpe trāsiunt. Cōtēplatiue āt gaudia melio⁹ ex fine cōualescunt.

Factū est cū esset in quodā loco
orās ut cessauit dixit vn ex dis-
pulis eius ad eū Dne doce nos ora-
re sicut et iohes docuit discipulos
suos. Et aut illis cū orasset dixit pa
ter sanctificet nomē tuū. Adueniat regnū tuū pa
nē nr̄m quotidianū da nob hodie. Et dimitte no
bis debita nr̄a sicut et nos dimittim⁹ oī debe
nti nobis Et ne nos inducas in tēptationē.

Beda. Post hystoriā sororū que duas edite vitas sig
nificauerūt nō frustra dns et ipse orasse et discipulos
orare docuisse scribit qz et oro quā docuit. vtriusq;
in se vite cōtinet misteriū et iparis perfectio vitar⁹
nostris nō verbis est obtinenda sz pbis vn dicitur
Et factū est cū esset in quodā loco orans Cyril. Cū aūt
habeat omnis boni plenitudinē nr̄a orat si plen⁹
est et in nullo penit⁹ eget. Ad hoc dicim⁹. q cō
petit ei ex modo dispensationis in carne cū voluerit
humana psequi tpe ad hoc conueniente. Si eni cōme
dit et bibit nō mō grue vtebat oratione vt doce
at nos nō esse erga hoc tepidos. sz attent⁹ in fide
te orationib⁹ Cyp⁹. Cū aūt nouā cōuersationem
vidissent discipuli nouā formā orationis postulauerūt
cū plures oratones cōtineret in vtri testamēto vn sept.
Vt cessauit dixit vn⁹ ex discipulis ei⁹ ad eū. Dne doce
nos orare ne sz cōtin deū petrem⁹ aliq̄ querētes pro
alijs vel deo assistentes in oratōe non eo modo q expedit
Origē. Et vt orationis doctrinā pferat infert Si
cut et iohes docuit discipulos suos de quo sz nos docu
isti q inter natos mulierū nullus eo maior surrexit
et q prepsti nob petere eterna et grandia Vnde
erit nos ad horū pmerite notitiā nisi a te deo et sal
uatore nr̄o. Greg. nisse. Oratonis q doctrinā explic
at discipulis q solleriter notitiā oratonis expostulat
ostendēs q liter implorari oporteat diuinū auditū
Basi. Duo aūt sūt modi orationis Vnus qdē lau
dis cū humilitate Alt⁹ vero petitionis remissio. Quo
niens q oras nō prius ad petendū prūpas Dm aūt
tuū criminaris affectū q necessitate coact⁹ supplı
ces deo Sz cū inimicis orare qualibz deserere creatu
rā visibilē et invisibilē Sumas aūt visibilē exor
dium a laude illi⁹ q cūcta creauit vn subdit. Et aut
illis cū orauerit⁹ dixit pr̄. Aug⁹ de vb dni Prim⁹
sermo quātę gr̄ę fanē tuā nō audebas ad celū leua
re et subito accepisse gr̄am xpi. Ex malo seruo fact⁹
est bon⁹ filius Ideo psume nō de tua oratione. sz de
xpi gr̄a. Nō q hec arrogāna est sz fides pdimte qd
accepis nō est superbia sz deuono Virgo attolle oculos
ad patrē qui te p lauacrū genuit q per filiū te re
demit patrē dicas qsi filius Sz noli tibi aliquid
specialiter vendicare soli⁹ xpi specialis ē patet
nob est pr̄ oibus in cōmuni qui illū solū genuit
nos aūt creauit Et ideo sm̄ matheū dicit pr̄ nr̄
et addit qui es in celis. In illis sz celis de q̄bus dic
tū est Celi enarrāt gl̄am dei. Celū est vbi culpa
cessauit vbi nullū motus ē vulnus Chro. Nō aute
dicit q est in celis tāq̄ ibi circūscribatur sz vt ad re
los erigat auditorē et abstrahat a terrenis Greg⁹
nisen⁹. Vnde aūt q̄rite pparationis opus ē vt audacter
possis deo dicere pr̄ qui si ad res mundanas intuitu
dueris aut humanā gl̄am ambis aut sordes passibi
lis appetis et hāc oratonē eneues. Audire mihi
videor deū dicentē Cū corrupte fueris mē
patrē vocas incorruptibilitatis genitorē feda vo
ce inquinas incorruptibile nomē Nā qui patrem
mādauit vocare pferre mēdacium non cōuenit.
Dum vero bonorū exordiū est glorificari nome
dei in vita nr̄a. vn subdit Sanctificet nomē tuū
Quis eni est adeo bestialis q videns in nr̄e credentibz
vitā puram nō glorificet nomē invocatū in tali
vita Igit qui dicit in oratione sanctificet in me nō
men tuū hoc orat nobis tm cōcurrente fi
dio iustus abstinēs ē a q̄libz malo Crisp⁹ Dicat
eni cū quis celi pulchritudinē aspicit dicat gl̄a tibi de⁹
sit cha aspicat alienū vtutē qz hois virtus multo
magis q celū glorificat deū Aug⁹ de vb do. Vel
dicit Sanctificet nomē tuū in nob vt ad nos possit
eius sanctificatio pmenire Cyrus. Vel dicit Sanctificet
nomē tuū id est nota sit tua sanctas toti mundo et tu
det te decenter. Rectos aūt decet collaudare iussit
igit orare p emendatōe mūdi totius. Cyril. Quos
penes eos ad qs nōdū pmenit fides contenitur
adhuc nomē dei sz vbi rubar veritatis sup eos il
luxerit. eū fatebunt sanctū sicut Cyrus. Et quia
in nōie iju est gl̄a dei pris tūr nomē patris sanctifi
cabit qui xps erit notus. Origē. Vel qz nomen
dei ab errantibz attribuit cultures et creaturis nō
dū est sufficiatū vt sit sepatū a q̄bz debuit separari
Decet q nos orare vt nomē dei adaptet soli vero
deo Cui adaptat qd subdit. Adueniat regnū tuū
vt sz euacuet principatus et potestas et virtus et
regnū mūdi quin etiā pcm qd regnat in mortali
bus nr̄is corpib⁹ Greg. nisenus. Imploramus
etiā a dño liberari a corruptione eximi a morte
Vel sm̄ q̄sdā. adueniat regnū tuū id ē veniat
sup nos spūs sc̄s tuus et purificet nos. Aug⁹ de
vb do. Cur eni venit regnū dei qui eis sum⁹ gr̄am
cōsecuti. Ipe ei aut Regnū dei intra vos ē Cyril. Vel
q hoc dicit videt optare iterū refulgentē in mūdo
oīm saluatorē. Mādauit aūt in oratione petere
illud tēpus venera terribile vt sciant q viuere
decet eos nō lente vel remisse vt illud tēpus no
paret eis flāmā et vindictā. sz magis honeste
sm̄ voluntate ipsius vt eis tempⁿ illud nectat
coronas. Vn sm̄ matheū sequit Fiat voluntas
tua sicut in celo et in terra. Cyp⁹. q̄si diceret
pstet nob dnē cōuersationē imitari celestē. q̄tin⁹
q̄cūq tu vis nos etiā velim⁹ Greg. Quoniā
eni vitā humanam post resurrectionē simulē dicit
ee venturā vite angelice. cōsequēs ē vitā mundanā

aduitā que postmodū sperat disponi vt in carne viuē-
tes carnaliter nō viuam⁹. ¶ Hoc aūt vero⁹ medi-
cus aīe solui morbi naturā vt qs ocupauit
infirmitas p hoc q a voluitate diuina recesserāt
a morbo denuo liberet capulando ad voluitatem
diuinā. Est ei sanitas aīe exeuno debita volū-
tatis diuine ¶ Aug⁹. in euch. Apud euāgelistā
igit matheū septē petitiones cōtinere videt dō-
minica ozō Euāgelista vero lucas in ozatione
dnica petitiones nō septem sz quīq cōplexa est
ner ab illo vtiq discrepauit. Sed quō illa septē
sunt itelligēda ipe sub breuitate comonuit. No-
mē quippe dei sanctificat in spū dei aūt regnū in
resurrectione futurū est. Ostendens q lucas ter-
nā petitionē supiozū esse quodāmodo repetitioez
magis eā pretermittēdo voluit intelligi. Deinde
tres alias adiūxit. Et primo de pane ǫtidiano dicēs.
Panē nrm cotidianū da no. ¶ Aug⁹ de vb dō.
In greco dicit epusion. hoc est supsubstantiale nō
iste est panis qui vadit in corpus. sz ille panis
vite eterne q aīe nre substantiā fulcit. Latinꝰ
aūt hūr panē ǫtidianū dicit que greca dictio
aduenientē. Si ǫtidianꝰ ille est panis. cur post
annū illū sumas. quēadmodū greci in oriente
facere cōsueuerūt. Accipe ǫtidie. qđ quotidie
nbi psit sic vive q ǫtidie merearis accipe. Panis
dñi significat. et remissio pcōz. Qui vulnus
habz medicinā queriť vulnꝰ est q sub pcō su-
mꝰ. medicina est celeste et venerabile sacra-
mentū. Si ǫtidie accipis. quotidie tibi ē hodie
xps tibi cotidie resurgit hodie enī est qui xps re-
surgit. ¶ Titus Vel panis aīarū diuina est
virtus afferens futurā vitā tēporalē cōseruat
plenē sicut panis ex terra pdiens vitā tpalē
conseruat. Cū aūt ǫtidianus dixisset diuinū
qui aduenit et futurꝰ est significat quē nob
hodie pstari requirim⁹ postrentes qđ dā eius
principium alz gustū qn⁹ spūs in nob intha-
bitans vitalē operat. q supat oēm vitalē hūa-
nā. puta castitatē. humilitatē. ¶ Ciril. putant
aūt forsan aliq indocti cē sanctos a deo querere
corpalia. et ob hanc causam applicant qđ dicit
ad spiritalē pfessionē. Ego aūt concedā q apte
at sanctos prerupe satagere ad obtinendam
spiritalia dona. Illud tn decet inspicere quod
irreprehensibiliť petūt dño preripiente panē coem
Ex eo q panē iussit querere id est ǫtidianū alime-
tum videt q nullꝰ credat eos habere sz magis
honestū colere pauptatē. Nō enī est habenū
panē petere sz oppssoz penuria. ¶ Basi. Quasi
diceret. panē quotidianū qui nre substantie cōpe-
tit ad vitā diuinā. nō tibi ipsi cōmendes sz ad
deū causa ei⁹ refugias. exponēs ei necessitatem
nature. ¶ Crisp. postulanda q sūt diuinitꝰ neces-
saria vite. non riborū diuersitates. et vina odo-
rifera et cetera q delectant guttur. Onerāt aūte
ventrē et mentē perturbant. Sz panis qui potest
substantiā corpis sustentare. et illū qui nobis
hodie tantūmodo suffiat vt de crastino nō cogi-
tem⁹ vnā aūt solā petitionē sensibilem q̄rim⁹
vt pīnbz nō affligam. ¶ Greg. nisen⁹. Postq
aūt p bona opa fiduciā sumere docuit. cōsequē-
ter remissionē reatuū docet iplorare. Sequit
enī. Et dimitte nob pcā nra. ¶ Titus. Hoc aūt
additū est necessario. p eo q nullꝰ sine pcōre
perit. ne impediamur a sacra pticipatione
ppt humana pcā. Cū enī teneamur exhibere
xpō oīmodā sanctitatē qui spūm scm habitare
fecit in nob redarguendi sum⁹. si nō obser-
uem⁹ ei templū mundū. Iure aūt defectui
subuenit p dei bonitatē indulgentē humane fra-
gilitati pcōz punitionē. Hoc aūt ipm iuste
fit a iusto deo qui nos ipsi debitoribz relaxam⁹
hijs sz q nobis nocuerunt et debita nō exhibu-
erunt. vñ subdit. Dimitte et ipsi dimittimus
oī debenti nob. ¶ Ciril. Vult enī vt ita loquar
panitentie quā hoies colunt. imitatorē fieri deī
vt quale ipsi exhibuerūt cōseruus bonitatem.
talem pari lance reripe petant a deo q iuste re
cōpensat et nouit oīm misereri. Hec igit aduer-
tentes grates agende sunt debitoribz nris. sūt
enī nobis si sapim⁹ causa indulgentie maxīe
et pauca exhibentes plurima reperiem⁹. nā et
nos multa debem⁹ et magna debita dño. q̄ru
si minimā ptem a nob vellet exigere ita pissem⁹.
¶ Aug⁹ de vb dō. Debitū aūt qđ est nisi pcm
Ergo si nō accepisses alieni fenoris pecuniā nō
deberes. Et ideo pcm tibi imputatur. Habuisti
enī pecuniā cū qua dives nascerēris ad ima-
ginē et silitudinē factus dei. sz pdidisti quod
habebas sicut dā arrogantiā desiderias vendica
re pdidisti humilitatis pecuniā accepisti a diabo-
lo debitū qđ nō erat necessariū cautionē tuā te-
nebat ūmmis. sz eam dñs crucifixit et suo cru-
ore deleuit. Potens est aūt dñs qui abstulit
pcm et debita nīa donauit custodire nos ad
uersus diaboli insidias q culpā generare cō-
sueuit. vñ sequit. Et ne nos inducas in tēpta-
tionē. quā sz ferre nō possum⁹. Sz ipsi athleta
tale vult temptationē quā ferre possit hūa-
na condicio. ¶ Titus. A diabolo ei temptari ē
impossibile. sz ne a deo relinquamur ad tēpta
tiones hec deprecam⁹. Quod aūt ex pmissio
ne diuina cōtingit illud deus q̄q facere dicit
in scriptura et sēm hoc nisi phibeat tempta
tionis imalescentiā que sup nos est tūc nos in
temptationē induat. ¶ Audiam⁹ Del mandati
dñs vt petam⁹ ne nos īducas in temptationē
id ē non pmittas voluptuosarū et spōtaneas
temptationū nos experientiā pati. Jacobus

aūt docet p veritate certantes nō remitti tēptationibz murmurātibz et causatiuis laborū dicens oē gaudiū existimate fr̄es mei cū in tēptationēs varias incideritis ℣ Basi. Nō tu de cetnos orando petere assiduitates corpales Vniuersaliter eū precepit orare nō subire tēptationē. sz postq̄ aliquis subijt expedit a dō petere vt vtilitē pferendi vt cōsumet in nob illud. Qui sustinet vsq ad finē saluus erit ℣ Aug⁹ in euch. Et vero qd matheus in vltimo posuit sz libera nos a malo iste nō posuit vt intelligam⁹ ad illud supius qd de tēptatione dictū est ptinere. Idem quippe aut sz libera nō ait et libera tāq̄ vnam petitionē demōstrans. noli hoc sz hoc sz sciat vnusquisq in eo se liberari a malo q̄ nō inferat in temptationē. ℣ Aug⁹ de vb dn̄i. Vnusquisq eū petit vt a malo hoc est ab ūmico et pro libere. sz qui se deo cōmittit diabolū nō timet si eū deus p nob quis contra nos.

Et ait ad illos quis vr̄m habebit amicū et ibit ad illū media nocte et dicet illi Amice cōmoda michi tres panes q̄m amicus meus venit de via ad me et nō habeo q̄ ponā ante illū. Et ille deintus respōdens dicat noli michi molestus esse. iā ostiū clausū est et pueri mei mecū sunt in cubili. nō possū surgere et dare tibi Et ille si pseueraue rit pulsans. dico vob et si nō dabit illi surgens eo q̄ amicus eius sit. propter impudicitē tū eius surget et dabit illi q̄t̄ḡ sz necessitatē tū eius surget et dabit illi q̄t̄ḡ sz necessitatē

℣ Cirul. Docuerat sup saluatos ad petitionē aplōz̄ qualit optet orare. Poterat aut tantugere eos q̄ hoc salutare documentū retinebat effundere quidē preces unctas traditā formā sed negligenti et remisse hoc facere deinde cū non exaudirent p primā vel secūdam orationē desistere ab oratoribz itaq̄ ne hoc pateret p modū parabole manifestat q̄ pusillanimitas i orationibz dānosa ē. Vtilissimū vero ē in eis patientiā habere vñ dicit. Et ait ad illos. Quis vr̄m habebit amicū ℣ Theo. Amicus iste deus ē. q̄ oēs amat. et oēs vult saluos fieri ℣ Ambro. Quis enā est nob amicior q̄ qui p nob corp⁹ suū tradidit Dat aūt nobis hic alius precepti modus vt ōnibz momētis nō solū diebz sz etiā noctibz oratio deferat. se q̄t enim Et ibit ad illū media nocte. Sicut peccat dauid q̄n dixit. in media nocte surgebā ad cōfitendū tibi neq̄ eū timuit exurare dormientē. quē sat sp ēe vigilantē. Nā si ille tū scīus et q̄ rectus erat necessitatibz occupatus septies in die laudē dō dicebat. qd nos facere debem⁹ q̄ eo āplius rogare debemus q̄ frequēs carnis ac mētis fragilitate delinquimus q̄ diligendo dn̄m deū tuū non solū tibi sz etiam alijs poteris emereri. sequit eū. Et dicet illi Amice cōmoda michi tres panes. q̄m amicus meus venit ad me de via et nō habeo qd ponā ante illū. ℣ Aug⁹ de vb dn̄i. Qui aūt sūt isti panes tres nisi mysterij celestis alimentū. fieri eū potest vt aliqs passus fuerit amicū aliquid interrogante q̄ rūdere nō possit et tūc inuenit nō habere q̄n compactus est dare. Venit q̄ ubi amicus de via id est de vita huius scli. in q̄ oēs velut peregrinu transeūt nec vll⁹ q̄si possessor manet sz ōni hoi dicit Trā si. da venturo locū. aut forte de via mala. hoc est de vita mala fatigatus nescio qs amicus tuus nō inuenies veritatē qua audita et precepta beatus fiat. Venit ad te tāq̄ ad xp̄ianū et dicit. Red de michi rationē Et interrogat qd forte tu p simplicitatē fidei nesciebas. Et nō est vñ refugias esurientē et cōpellens quere in dn̄ūs libros fortassis eū qd ille interrogauit in libro positū est sz obscurū ē ipsū paulū aut petrū aut aliquē pphetā interrogare nō timeris. Ja enī requiescat familia ista cū dō isto suo et scli huius virginis valida est hoc ē nox media. et vigilet amicus esuriens. cui simplex fides nō sufficit. Vnde differendo est ergo ad ipm dn̄m cū quo familia requiescat pulsa orando de quo subdit. Et ille deintus respōdens dicat Noli michi d molestus ēe q̄ differt dare vult vt amplius desideres dilatū ne vilescat cito datū ℣ Basili. Forsitan enā ob hoc differt q̄si instemmās hu assiduitatē et fiquēnā erga se et vt agnoscas qd donū dei sit et in tumore donata custodias. Quicq̄d enī aliqs multo labore acquirit mutt custodire. ne cū illud poterit suū labore amittat. ℣ Glosa. Nō ergo auferit impetrandi licentiā sz vehemēnā accendit desideriū orandi ostensa difficultate cōsequēdi sequit eū. Jam ostiū clausū est ℣ Beda Hoc est ostiū qd apiri sibi enā paulus exposuit nō solū suis sz enā pplī orōibz obsecrās se inuari vt aperiatur sibi ostiū ad loquendū misteriū xp̄i Et forte illud est ostiū qd aptū vidit iohes cū dicitū est. Ascende huc et ostendā tibi q̄ oportet fieri ℣ Aug⁹ de q̄sto. euā. Significat ergo tempus verbi cū intelligētia claudit et illi q̄ aplicū sapientiā tāq̄ panē erogātes p orbē terre pdicauerūt Jam sunt in secreta quete cū dō Et hoc ē qd subdit. Et pueri mei mecū sunt in cubili ℣ Greg nisen⁹ Opportune eos q̄ p animas iustitie ipassibilitatē vendicauerūt sibi pueros appellat. docens q̄ bonū q̄ p studia in nob acquirit ab ūno fuerat in natura reposituū Jam q̄ aliqs abstinentias carnis p rationē exercicio vite vituose passionē cōsuetudinis. tūc q̄si puer insensibiliter se habet erga passiones. Subtile ait requiē intelligim⁹ saluatorū ℣ Glosa. Et qui pmissa subdit. Nō possū surgere et dare tibi qd est ad difficultatē impetrandi referendum ℣ Aug⁹ de q̄sti. euā. Vel aliter amicus ad quē

Capi.

venit media nocte vt amodet tres panes. vtiq; ad filitudine pot sed in qua qs rogat deu in media tribulacoe constitutas. vt ei tribuat intelligenia trinitatis. q primus vite cosolet labores. Spe eni angustia media nox e qua cogit velgement instare. In tribus aut panib; eaa illud significat vnus substanie e trinitate. Annuus aut venies de via intelligit hois appetitus q debet ranoni seruire seruebat aut cosuetudinu tepozali qua via vocat ppt oia transeunia. Conuerso at hoie ad deu. eia ille appetitus a cosuetudine reuocat. Sed si no consolet interius gaudiu de doctrina spiritali q creatoz trinitas pdicat magne angustie sut in hoie. que premit eruna mortalis ai ab hys q foris delectat. pinit abstinena et inde no est refectio de letitia doctrine spiritalis tri o rando effint vt ampliat desiderans intellectu a dno. eaa si homo desit p que sapienia pdicet. Se quit eni. Et ille si pseueraverit pulsans dico vob. et si no dabit illi surgens eo q amicus ei sit ppter importunitate tri ei surget et dabit illi quotqt habet necessarios. Coparo e a minori. Si eni amicus homo surgit de lecto et dat no amicitia sz tedio copulsos quatomagis deus dat q sine tedio largissime donat qd petit. Aug de vb do. Cu aut pueneris ad tres panes. hoc est ad tribu et intelligenia trinitatis. habes et vi vuas et vnde pascas. Ne timeas ne finias no eni panis ille finiet. sz indigenia tua finiet. dise et doce vi ue et pasce. Greo. Vel aliter. a media nox finis e vite in quo multi ad deu aduenint. Annus e angelus q ampli aiam. Vel media nox est profundu teptatio nis in quo constituit petat a deo tres panes necessitate sz corpis aie et spus. q que in temptatoib; no periclitam. Amicus aut q de via venit ipse deus est q in teptatoib; nos pbat. cui no habet qd apponat q in tepatione infirmat. Qd aut dicit. Et clausa e ianua. intelligendu est qd doc et nos ante teptatoes pparatos ee postq vero teptationi nradim; pparatoris ianua claudit. et imparati inuenti nisi deus adiuuet pdicam. vob
Et ego dico vob pcte et dabit. qrite et inuenietis. pulsate et apietur vob. omis q petit accipit. et qui qrit inuenit. et pulsanti apietur. Quis aut ex vobis patre petit panem nuqd lapidem dabit illi. aut si piscem. nuqd pro pisce serpentem dabit illi. aut si petierit ouu nuqd porriget illi scorpionem. Si g vos cu sitis mali nostis bona data dare filiis vris quanto magis pater vester de celo dabit spm bonu petentib; se.

Aug de vbis dni. Posita sdinitudine adiuxit exhortationem dns. et omo stimulaut nos qrere petere. pulsare donec accipiam; qd petim; Unde dicit. Et ego dico vob pcte et dabit vob Cirill

Xi.

Qd dicit dico vob. vim habz iuramen de ei non metit. Omnibz aut inuit audientibz aliqd cum iuramento ostendit inexpugnabile nostre fidei pritate. Crisp petitione aut oratione ostendit p missione vero studiu et sollicitudine cu subdit. Querite et inuenietis q eni quesit plurima aura indigent q maxie est in deo. plura naq sut q sensu nim impediut. Sicut q autu pdi tu sic deu solliate pquiram; Ostendit eia q quis no aperiat illico tamen immorandu est. vn fert subdit pulsate et apiet vob. qz si querens immoraberis. vtiq; ob hoc recipies reclusu est ostiu vt fanat te pulsare. ideo no mox annuit vt exposas. Grecus. Vel p hoc q dicit pulsate forsitan insinuat petere cu affectu. Pulsat ei aliqs manu. boni aut ops signu est manus. vel her tria possut aliter distingui. vtutis eni unu est petere nota via veritatis. Deus vero gradus e querere qliter opteat transire p via. Tertius gradus e. vt cu virtutes attigerit pulset ad ostiu. vt intret spanosa copunione. qoia orando aliquis accipit. Vel petere qde est orare querere vero p bona opa agere orationi codigna. pulsare aut est orationi immorari nec desistere.

Aug de vbis do. No aut nos tm hortaretur vt peteremus nisi dare vellet. Erubescat humana pigritia plus vult ille dare q nos accipere. Ambro. Qui aut promittit aliqd spem debet afferre promissi. vt monetis obediena deferat. promissis fides et ideo subdit. Dis eni qui petit accipit et q querit inuenit et pulsanti apiet. Orige. Queret aut aliqs quare quida orates no exaudiat. Ad qd dicendu qd quotiq; recto tramite ad orandu accedit. nil omittens ex hys q conferut ad petitu tu obtentu accipiet reuera qd beatus e dare sibi. Si qs aut diuertens a proposito vere petitionis cu non petat vt deceat no petit. Quo fit vt cu no recipiat qd hinc dicit. no falsificet. Ala et magro dicente Quicuq; venerit ad me assequet discipli natu perna adire magistru realiter accipim; hoc e vt feruent et diligenter vacet dominicis ipsi. Unde et iacob dicit. Petitis et no accipietis eo q male petatis sz causa voluptatu vanarum Sed dicet aliqs immo cu aliqui rogat p diuina nomina obtinenda et recuperanda oe vitutu no obtinet. cui dicendu. q no ppter se bona petierut ampe sz vt comedent pea. Iudas. Si qs eia ob tempe exhibeat se desideriis et traditor sui fiat i manus hostiu hui deus ner admittat nec exaudit. eo q p petim alienu se faciat a deo. decet aut offerre quide quicqd interest sua. clamare aut ad deu vt adiuuet eu. Est aut diuinu subsidiu iplorandu no remisse utrumlibet huc illucq vagante eo q talis no solu no impetrabit qd petit sz magis dnm impetrabit irritabit Ala si aliquis

cor̄ principe stans fixū habet et intrinsecū et ex
trinsecū oculū ne forsitan puniat q̄n tomagus co
ra deo attentū aut tremebundū optet assistere Si
vero debilitat⁹ a p̄o fixe nequis orare quātūcūq;
potes tecū cohibeas vt stando cor̄ deo ad eū
dirigas intellectū et dign⁹ sis eo q̄ nō ex net
ligentia ex fragilitate non potes vt optet as
sistere cor̄ deo Si sic q̄ tecū cōpellis ne discre
das donec animas Ideo q̄ petis et nō accipis
q̄ pessima postulasti vel infideliter vel leuiter
vel nō conferenna tibi vel destitisti Sepius aut
obuiat q̄da dicentes. Quare oram⁹ an ignorat
deus quibz opus est nob. nouit quippe et oīa spī
rualia vberi⁹ dat nobis Et ānec postulam⁹ sed
opa virtutis et regnū celor̄ optet p̄mus optare q̄
tanter vero querere ingerente p fide et paciencia
q̄d̄ q̄d interest sua in nullo delicto redamptū a ppa
cōsona Cambro. Et q̄ p̄ceptiu⁹ loco frequenter
orandi spes est impetrandi. Ratio aut p̄suadendi
p̄mus fuit in p̄cepto. postea sit in exemplo q̄d
ostendit subdens. Quis aut ex vob patre petit pa
ne. nūquid lapidē dabit illi Ciril. In q̄ instruit
nos saluator quida necessaria frequenter eni in
cōsulto voluptatū impetu arrum⁹ ad p̄mino sa
desidera. Cū igit aliq̄d talū a deo petim⁹ neq; p
impetrabim⁹. ad q̄d ostendendū vtit patenti exē
plo ex his q̄ penes nos sunt. Cū enī filius tuus
petit panē. grat anter ppinas q̄ abū petit optu
nū Cū vero sensus penuria lapidē posat vt
cōmedat nō affers ei. Sz potius phibes eū a noci
uo desiderio vt sit sensus. Quis aut ex vob patre
petit panē quē Sz pater dat nūq̄d lapidē dabit
illi Sz si petierit eadē quoq; ratio ē in serpente
et pisce de quo subdit Aut pisce. nūq̄d p pisce ser
pentē dabit illi Et similiter in ouo et scorpione
de quo subdit Aut si petierit ouū nūq̄ porriget
illi scorpionē. Origē. Tu tū attende si panis
quidē est aīe alz in cognitione sine quo non
cōtingit saluari. puta pspicax ratio vite debi
te pisis aut est amor⁹ discipline. puta mundi
cōstitutionē agnoscere elemētor̄ effectū et q̄
nāq; cōsequenter dissert sapia. Alaq; nec vice
panis deus ppinat lapidē quē vorabat diabol⁹
a xpō manducare Nec vice pisis serpentē quē
cōmedūt ethiopes indigni pisces cōmedere Nec
simpliciter dat vice nutritiue et vtilis nō cō
mestibilia et nociua q̄d referunt ad scorpionē et
ouū. Aug⁹ de q̄st. euā. Vel poti⁹ intelligitur
caritas p̄ter maiorē appetitu tū necessariū vt
sine illa cetera nichil sint sicut sine pane mē
sa iops Cui cōtraria est cordis duricia quā
lapidi cōparauit. pisis aut intelligit fides in
sibilū vel p̄ter aquā baptismi. vel q̄ de visi
bilibz locis caput. Q̄d enī fides hui⁹ mūdi fluc
tibz circūiactata non frangit recte pisci cōpa

tur. Cui contrarium posuit serpente p̄ter vene
na fallacie q̄ enā primo male suadendo psemi
nauit. In quo intelligitur spes. Quia enī nondū
ē fetus pfectus. Sz fouendo sperat. Cui cōtrarium
posuit scorpione. cui⁹ acule⁹ venenat⁹ retro
timend⁹ ē sunt cōtrarii spei est retro spectu
ui spes futuror̄ in illa que ante sunt se exten
dat Aug⁹ de vbis do. Quāta tibi lost mūdus
quāta post dorsū strepit vt retro respiciat Omu
de imunde q̄d strepis. q̄d auei tene conaris tene
re ius pertiens. q̄d faceres si maneres quē nō
deceperes dulcis si amar⁹ alimenta metuis
Ciril. Ex p̄misso ait exēplo cōcludit. Si q̄ vos
cū situs mali id est cū mentē susceptiua prau
tatis geratis. nō aut vniformē et fixa in bono
sicut deus Beda. Vel malos vocat sdi ama
tores qui dant illa q̄ secūm sensum suū iudicāt
bona q̄ ea in sua natura sunt bona et ad vsu
sforme vite ptinet. vñ subdit. Nostis bona data
dare filijs vris. Apli enā q̄mento electionis bo
nitatē hūanā cui⁹ exterrebat supme bonitatis
respectu malā ee dixit q̄ nichil p semetipsum
bonū nisi deitas sola. Q̄d vero subdit. Q̄nto
magis p̄r vester dabit de celo spm bonū petenti
bus se. p quo matheus posuit Dabit bona petēti
bus se ostendit spm scm plenitudinē bonor̄ dei q̄
ois vtilitates q̄ ex donis dei gra susceptui ex
isto fonte emanāt. Gillbana. Nisi aut spūs
esset de substantia dei q̄ solus est bonus neq; hic
appellaret bonus. q̄n dns venuit dix bonus i eo
q̄ ho factus e. Aug⁹ de vb do. Ergo auare q̄d q̄ris
aut si aliud petes q̄d tibi sufficiat. au de⁹ no sufficit.
Et erat ihs eiciens demoniū et illud erat mutum
et cū eiecisset demoniū. locutus est mutus et ad
mirate sunt turbe Quidā aut ex eis dixe
runt. In belzebub principe demoniorū eiciat
demonia Et alij tēptantes signū de celo q̄re
bant ab eo.

Glosa p̄misserat dns q̄ spūs bonus daret ora
bus. Cui⁹ quidē beneficiū subsequēti miraculo
demōstrat. vñ dixit. Et erat ihs eiciens demo
nium et illud erat mutum Theo. Dixit aut mut⁹
vt in pluribz q̄ nō loquit. Dixit enā et q̄ nō audit
sz magis p̄ne q̄ nec audit nec loquit. Qui aut
a natiuitate nō audiunt ex necessitate nō loqu
tur. In eū loquimur q̄ p auditū loqui docemur.
Si q̄s tū ex aliq̄ passione supueniente auditū
amiserit. huic nichil phibet loqui. Qui aut dño
phibet loqui oblat⁹ fuit et mut⁹ erat lingua
et surdus auditu Cyrus. Mutū aut vel sur
dū dixit demoniū q̄d hanc ingerit passionē. q̄
nō audiat dominū verbū. Ita demones auferē
tes aptitudinē hūanā affectus obtundūt aīe
nīe auditū. Idcirco venit xp̄s vt et eiciat demo
nium et audiam⁹ verbū veritatis. Dum enī

sanauit vt vniuersale pregustatione sanat hu
mane salutis vñ sequit. Et cū eiecisset demoniū
locutus est mutus ℣ Beda. Demoniacq; autē
iste apud matheū no solū mutus ſz et cecus fu
isse narrat. Tria igit signa simul in vno ho
mine ꝓpetrata sunt. Cecus videt mutꝰ loquit
possessus a demone liberat. Qđ cotidie cōplet
in cōfessione credentiū vt expulso ꝑmū demo
ne. fidei lumē aspiciāt. Deinde ad laudes dei
tacenda prioꝛa laxent. ℣ Cyril. Hoc aūt mi
raculo pacto extollebat eū multitudo ꝓnus
et ꝯtra que deū decet. vñ sequit. Et admirate
sunt turbe ℣ Beda. Turbis aūt q̄ minꝰ erudi
te videbant. dū ſp facta mirātibꝫ turbe scribe
et pharisei vel negare vel sinistra interpreta
one ꝓuertere laborabāt. ſi nō diuinitus ſz
immundi ſpūs opa fuissent. vñ sequit. Quida
aūt ex eis dixerūt. In beelzebub principe demo
niorū eiat demonia. Beelzebub deus erat acha
ron. Nā beel quidē ipe baal. zebub aūt musca
vocat. Dicit aūt beelzebub ꝙsi vu muscaru
ex cui spurissimo ritu principū demoniorū
cognoiabāt ℣ Cyril. Ally vero parib; stimulati
luioꝛis aculeis petebāt ab eo celeste videre por
tentū vñ sequitur. Ally tēptantes signū de celo
querebāt ab eo ꝙsi dicerent qđus ab hoīe demo
nū abiecteris nō tamē hoc ē diuine operationis
aut figmentū. nōdū enī vidim⁹ aliqđ priorib⁹
simile miraculis. Moyses eī n aduxit ꝓpl̄m per
medium maris. Josue vero successor eiꝰ solē re
tinuauit in gabaon. tu vero nichil horū oste
disti. Quevere eī ꝓdigia de celo inuit q̄ hui⁹
modi cogitationib; tūc tp̄is afficiebāt erga xp̄m.
Ipse aūt vt vidit cogitationes eorū dixit eis
Omne regnū in se diuisū desolabitur et dom⁹
sup̄ domū cadet. Si aūt et sathanas in seip̄z
diuisus ē quō stabit regnū eiꝰ. q̄ dicitis in
beelzebub me eicere demonia. Si aūt in be
elzebub eicio demonia filij vri in q̄ eiciūt
ideo ipsi iudices vri erūt. Porro si in digi
to dei eicio demonia, profecto peruenit ī vos
regnū dei.

℣ Cyril. Cū phariseorū suspitio irrōnabilis esset
metu multitudis nō audebāt eā diuulgare.
ſz in aio suo eā vexabāt. vñ dicit. Ipse aute
vt vidit cogitationes dixit eis Omne regnū
in se diuisum desolabit. et dom⁹ sup̄ domū ca
dit ℣ Beda. ad dicta ſz ad cogitata respōdit. vt
vel sic cōpellerent credere potentie eiꝰ q̄ cordis
videbat occulta. ℣ Cyril. Ille aūt respondebat
ex scripturis. q̄ nō attendebāt falso eas expo
nentes ſz ex hijs respondet q̄ cōmutat amdit
Dom⁹ enī et ciuitas si fuerit diuisa voluntate
dissipat. et eā regnū q̄ nichil ē validi⁹ sti
mat ei regna et domos subitoꝝ concordia

Di q̄ inquit ego ꝑ demonē demonia eicio dissensio
inter eos est et perit virtus eoꝝ. vñ subdit. Si
aūt et sathanas in seip̄m diuisus ē. quō stabit
regnū ipsi⁹. q̄ dicitis me in beelzebub eicere de
monia. Nō enī sathanas sibiipsi repugnat.
nec suis satellitib; nocet ſz potius statuit regnū
suū. Restat ꝙsi q̄ diuina virtute cōterā sathā
nā ℣ Crisostomus. In hoc enā ostendit regnū suū
indiuiduū esse atq; ꝑpetuū. et ideo qui nō in
xp̄o spem gerūt. ſz in principe demoniorū eice
re demones opinant. eos regni negat ee ꝑpe
tui. Qđ spectat enā ad ꝑpl̄m iudeoꝝ quō eī
potest regnū iudeoꝝ esse ꝑpetuū qñ a legis
ꝑpl̄o ihū negat. qui ex lege debet. Ita ex pte
se fides iudaice plebis ipugnat. simpy gloria
diuidit. diuidendo dissoluit. Et ideo regnū
eccl̄ie manebit eternū q̄ indiuidua fi
des corpus est vnū ℣ Beda. Regnū enā prīs
et filij et spūssā nō est diuisū qđ est eternā
stabilitate mansurū. Desistant igit arriani
minorē p̄re filiū. filio vero spūmsām dicere q̄
q̄m vnū est regnū. horū est et vna maiestas.
℣ Crisp. Hec ē prima solutio Beda vero que est
de discipulis qua ponit dicens. Si aūt ego in
beelzebub eicio demonia filij vri in q̄ eiciunt
Nō dicat discipuli mei. ſz filij vestri. volens eos
ꝑmulcere fiuoꝛe ℣ Crisp. Iudei nāq; et a iudeis
sedm carnē exorti sunt discipuli xp̄i q̄ potestate
in spūs imundos adepti erant a xp̄o et oppressos
ab eo ī noīe xp̄i liberabāt. Cū ꝙsi filij vestri sathā
nā in noīe meo cōterūt. quō non habet multā
amentiā debere me a beelzebub virtutē habere
dānabimini igit ex fide natoꝝ vestroꝝ vñ subdit
Ideo ipsi iudices vestri erūt ℣ Crisp. Dum enī ex
vobis emanātes mihi obediūt q̄ liquet q̄ cō
demnabūt oponentes contrarie ℣ Beda. Vel aut
filios iudeoꝝ exorcistas gentis illius significat
q̄ ad inuocationē dei eiciebāt demones q̄si
diceret. Si expulsio demoniū in filijs vris deo
nō demonib; reputat. q̄re in me eidem operi
nō eande habeat causā. Ergo ipsi iudices vri
erūt nō potestate ſz operatione. dū illi expulsio
nē demoniū deo assignāt vos beelzebub prīn
cipi demoniorū ℣ Cyril. Postq̄ q̄ qđ dictis
caliginē notā habet manifestū est q̄ in spū
dei eicio demonia. vñ subdit. Porro si in digito
dei eicio demonia, profecto peruenit in vos regnū
dei ℣ Aug⁹ de vbis dñi. Qđ lucas digitū dei di
cit vbi matheꝰ dixerit spūm ab eadē sententia nō
recedit quin potius et aliquid doceat. vt nouē
rim⁹ quēadmodū intelligam⁹ ubiuiq; scriptu
rarū legerim⁹ digitū dei ℣ Aug⁹ de ꝙsti. euan.
Dicit aūt spūs scūs digitus dei ꝑpter ꝑticipatio
nē donoꝝ que in eo donant vnicuiq; ꝑpria siue
hoīm siue angeloꝝ. In nullis ei membris nostris

magis appareat ptio q̄ in digitis ¶ Cyril Vel spūs scūs dicat digitus dei filius eius manu et brachiu pūs dictus est opat eius p̄ cuncta p eū. Dicut igit digit⁹ nō est alien⁹ a manu sz ei naturaliter insitus sic spūs scūs consubstāialit cōnex⁹ est filio et p eū oīa opat. ¶ Ambro Nec tamē tibi membroz compactione nostroz̄ portio q̄da vide at facienda virtutis. In diuidue ei rei nō potest ee diuisio. Et ideo ad formā vnitatis nō ad distinctionē potestatis referenda digiti nūcupatio est ¶ Athanasi⁹ Ad p̄sens aūt nō venit dns gr̄am sue humanitatis diuine si mundē spū scō dicens se in eo demones eicere q̄si nō sufficiente humana natura de demoniū expulsione nisi virtute spūs scī. ¶ Cyril Et ideo cōuenienter dicit. Puenit in vos regnū dei. Ide si ego homo existens in spū diuino eicio demones dilata est humana natura in me. et aduenit regnū dei ¶ Crys Dicit aūt sup vos vt eos attraheret q̄si diceret. Hi pobis aduenūt p̄spera. nr̄a vra bona sustinetis ¶ Ambro Humil ostendit eis imperiale quāda esse spūssi potestatē in quo regnū est dei nos quoq; in quibz habitat spūs esse regale domu ¶ Titus Del dicit. Peruenit in vos regnū dei. vt intelligat. Puenit contra vos nō p vobis horrendo⁹ eius est p fidis xpi scōs aduentus.

Cū fortis armatus custodit atriū suū in pace sūt ea q̄ possidet Hi aūt fortior illo supue nerit et vicerit eū vniūsa arma ei⁹ auferet in quibz cōfidebat et spolia ei⁹ distribuet. Qui nō est mecū contra me est. Et qui nō colligit mecū dispergit.

¶ Cyril Quia necessariū erat p multas cōsideraciones detrahentiū retractare sermonē vtilitatis sermone exemplo manifestissimo q̄d demōstrat volentibz intueri q̄ principē hui⁹ scli virtute sibi insita vincat dicens. Cū fortis armatus custodit atriū suū in pace sunt ea q̄ possidet ¶ Crys fortē vocat diabolū nō q̄ naturaliter huiusmodi sit. sz inuiens antiquā ei⁹ tiāniden quā pusillanimitas nr̄a causauit ¶ Cyril. Erat enī ante saluatoris aduentū violencia multa rapiens alienos greges sz dei et q̄si ad p̄priū ducēs oule

¶ Theo. Arma aūt ei⁹ sunt oēs species pecoz in quibz cōfidens inualuit cōtra homines ¶ Beda atrium vero illius mundū vocat. q̄ in malignō posit⁹ e in quo usq; ad saluatoris aduentū ponebatur spero. q̄ in cordibz infideliū sine vlla cōtradictione quiescebat sz fortioris potencia xp̄s victor oēs homines liberando ipm eicient. Hi subdit. Hi aūt fortior illo supuenerit et vicerit eū vniūsa arma ei⁹ auferet in quibz cōfidebat et spolia ei⁹ distribuet ¶ Cyril Postq̄ enī dei sūmi verbū totius fortitudinis dator et dns virtutū factū est homo īuasit illū et arma ei⁹ abstulit ¶ Beda Sunt aūt

arma ei⁹ astutie dolus q̄ne spūtalis Spolia vero ei⁹ ipsi homines sunt ab eo decepti ¶ Cyril Nā qui dudū ut reliq̄ fuerant ab eo indei in diuina ignorantia et errore. euocati sunt p scōs aplos ad notiā veritatis et oblati sūt deo patri p fidem adhibita filio ¶ Basi. Distribuit enā spolia exhibens fideles custodie āgelorū ad hoīm salutē ¶ Beda Victor enā xp̄us spolia distribuit q̄d est insigne triumphātis q̄ captiuā ducens captiuitatē dedit bona hoib; q̄da vero aplos alios euāgelistas hos pphetas illos pastores ordinās et doctores ¶ Crys. Deinde ponit quarta solucio cū subdit. Qui nō est mecū aduersū me e quasi diceret. ego volo homines offerre deo. sathanas aūt cōtrariū. q̄liter ergo mihi nō coepat sz dissipat q̄ mea sunt. tā multi cōsentanei fieret. vt vna mecū eiceret demones dejt. et qui nō colligit mecū dispergit ¶ Cyril. Si dicere ego veni vt filios dei ab eo dispersos congregem et ipse sathanas cū mecū nō sit. q̄ colligi et saluari tēptat dispergere. Qualiter q̄ qui meis dispensacionib; refragat. vtute mihi ministrat

¶ Crys At si qui non coepat aduersari⁹ e multo magis qui obstat. Videt tñ mihi et iudeos ad p̄sens sub enigmate tāgere. eos ordinis cūdiabolo nā et ipsi agebāt contra eos cū et dispergebāt quos congregabat

Cū immundus spūs exierit ab hoīe ambulat p loca āquosa quietis requiē et nō inuenit eius dicit. Reuertar in domū meā vnde exiui. Et cū venerit inuenit scopis mūdata et tūc vadit et assumit septē alios spūs nequiores se et ingressi habitant ibi et sūt nouissima hoīs illius peiora priorib;.

¶ Cyril. Postq̄ p̄missa omnit dns. vn cōgruit ppe iudeoz̄ vt ad huiusmodi opiniones labentes de xp̄o dicens. Cū īmundus spūs exierit ab hoīe ābulat p loca inaq̄osa q̄rens requiē. Q̄d enī hoc exemplum ad iudeos spectet. matheus expōsit dicens. Sic erit q̄ nationi huic pessime. Quādiu enī erant in egipto viuentes ritu egipcioz̄ habitabat in eis spūs malign⁹ q̄ expulsi⁹ e ab eis q̄n martiuerunt agnū in figura xp̄i et bibiti sunt ei⁹ sanguīe et sic cultui nō destructorem.

¶ Ambro. Itaq; in vno hoīe totius pli iudaici copano e. a quo p legem spūs īmūdus exierat. sz q̄ in gentib; q̄rum corda pius arida erat. sz postmodū p baptisma roze spūs humescebat ipter fidē xp̄i requiē diabol⁹ īuenire nō potuit īmundis ei spūb; xp̄s incendiū est. Ideo respexisse e ad plebem iudeoz̄ vn sequit. Et nō inueniens dicit. Reuertar in domū meā vnde exeun.

¶ Orige Id e ad eos q̄ sunt ex isrl. q̄s vidit nullum diuinū in se cōtinentes sz desertos et vanles habitationi ei⁹ vn sequit. Et cū venerit inuenit scopis mūdatis ¶ Ambro. Scopa enī et p fructoza

ſpecie cōpta aīo manet ītericze pollutaꝫ ¶ Alegꝫ
eū ſacrū fontis irriguo aut ablucbat aut reſtri
gebat ardoꝛē meritoꝛ ad eā ſpūs redibat īmū
dus adducens ſecū ſeptē ſpūs neḡozes. Vñ ſeḡt
Et iūt vadit et aſſumit ſecū ſeptē alios ſpūs
neḡozes ſe et ingreſſi habitāt ibi. qm ſcz in
hebdomada legis et octaue muſteriū cōmiſit
Itaꝫ vt nob multiplicat ſeptiformis ſpūs gra
ia illis īmūdoꝛū ſpūum oīs cumulat iniuria.
Omniſitas enī hoc numero aliquociens cōprehen
dit. ¶ Criſ. Incolūt aūt aīas iudeoꝛū demones pe
ioꝛes priorib; nā iūt ipis in pphas ſeuiebāt nūt
vero ipi dño pphetaꝝ inuriant. atz ideo a veſ
paſiano et tito peioꝛa paſſi ſuerūt qꝫ in egipto
et in babilone. vñ ſequt. Et ſunt nouiſſima
hoīs illius peioꝛa prioꝛib; tunc enā aderat eis
diuina pniſio et gra ſpūſſa. Nūt vero enā hec
cura pruant pbet qd vnſtubus maioꝛ penuria
nūt. et eruna intenſioꝛ et demonū reactio ſeu
oꝛ. ¶ Cirill. Dūt enā nouiſſima peioꝛa poꝛib; ſcz
illud aplicū. Helius erat eis veritatis via nō cog
noſcere. qꝫ poſt agnita retrouerſi. ¶ Beda. poteſt
enā hoc accipi de hereticis quolibz vel ſciſmatico
vel etiā malo catholico de quo ipe baptiſmatis ſpūs
egreſſus fugere poſſit. Dūt aūt reuertar in
domū meā vñ exiui ſu quo timendū eſt ne culpa qua
in nob extincta credebam; p munia nos vacātes
oppmat. Inuenit aūt eā ſcopis mūdatā. hoc ē ſpūs
baptiſmatis a pūoꝛū labe caſtigatā ſz nulla bo
nu opis induſtria cumulatā. per septē aūt ma
los ſpūs quos aſſumit vniuerſa vicia deſignat
¶ Nequiores aūt dicūt qꝫ nō ſolū habebit illa
ſeptem vicia q̄ ſeptem ſpiritalib; ſunt cōtraria
vicia dūtubz. ſz eā p ypocriſim ipſas ſe vtutes
habere ſimulabat. ¶ Criſ. Nō ſolū aūt illis ſed
et nob foꝛe dicta ſcripim; q̄ ſequūt. Et erūt nouiſ
ſima hoīs illius peioꝛa prioꝛib; qꝫ ſi illuſtrati et
a pſtinis malis remoti denuo redim; ad eandem
nequiā grauioꝛ deinceps erit ſequēnū pena prioꝛ.
¶ Beda. Poſſet eā ſimpliciter intelligi dictū hec
ad diſtinctionē ſuoꝛū et ſathane operū adiūxiſſe
qꝫ ſz ipe ſpe polluta mundare ſathanas vero mū
data grauioꝛib; feſtinet cōtaminare.

Factum ē aūt cū hec diceret extollēs voce
quedā mulier de turba dixit illi. Beatus
venter q̄ te portauit et vbera q̄ ſuxiſti. At
ille dixit. Quinimmo. Beati q̄ audiūt verbū
dei et cuſtodiūt illud.

¶ Beda. Scribis et phariſeis dāna tēptantibz ſi
mul et blaſphemātibz incarnationē ei; magna
fiducia quedam mulier cōfitet. vñ ſequit. Factū
eſt aūt cū hec diceret extollens voce quedā mulier
de turba dixit illi. Beatus venter q̄ te portauit et vbera q̄ ſuxiſti vbi et primū emūnā et ſu
oꝛū cōfundit hereticoꝝ pfidiā. Nā ſicut iūt
iudei ſrīs opa blaſphemādo verū dei filiū ne
gabāt. ſic hereticī poſtea negando maīa ſp vgi
nē ſpūſſū corrupte vtute naſcituro vnigenito
deo carnis ſue materiā miſtraſſe verū cōſubſtā
tialēḡ pri. filiū hoīs fateri no debere dixerūt
Sed ſi caro vbi dei ſedm carnē naſcentis a car
ne vginis matris pmūcat extranea ſue cauſa
venter q̄ eū portaſſet et vbera q̄ lactaſſent bea
tificāt. Qua vero ſequēna eiꝫ lacte creſcat nu
tritꝫ ex cuiꝫ ſemine negat cōceptꝫ cū ex vnius
et eiuſdē fontis origine ſedm phiſicos vtrīḡ vi
ſoꝛ manare phibet. Nō aūt tm modo eā q̄ ver
bū dei ſpiritaliter auditu coꝛpalit generare me
ruerat. ſz et hoīes q̄dem vbū ſpiritalit auditu
fidei cōcipe et boni operis cuſtodia vel i ſuo vel in
proximoꝝ coꝛda parere. et ꝯſi alere ſtuduerint
aſſerit ee beatos ſeḡt enī. At ille dixit. Quinimmo. beati q̄ audiūt verbū dei et cuſtodiūt illud.

¶ Criſ. Nō ſunt hoc crīsū repudiantis matrem
ſz oīdentis q̄ multū ei pūs pfuiſſet niſi valde
bona et fidelis fuiſſet. Ceterū ſi manē nō pderat
ſine vtutib; aīe xpm ab ea oꝛtū traxiſſe multoma
gis nob ſine patre ſine fratre ſine filiū vtuoſū
habeam; nos aūt abſiſtam; ab illiꝫ vtute. neq; p
hoc pdeſſe valebit. ¶ Beda. Cade dei aūt genitrix
et inde quide beata q̄ vbi meruit adi miniſtra e
facta tpalis. ꝫz inde multo beatioꝛ q̄ eiuſde ſp
amādi cuſtos manebat eterna. Nec enā ſentēna ſa
pientes iudeoꝝ potuit q̄ vbū dei nō audire et cuſto
dire ſz negare et blaſphemare querebat.

Turbis aūt cōcurrentib; cepit dicere Generā
cio hec generacio nequā ē. Signū querit et
ſignū nō dabit ei nſi ionē ¶ Nā ſicut
ionas fuit ſignū niniuitis ita et filius hoīs
gnacōni illi. Regina austri ſurget in iudi
cio cū viris generacōis hui; et cōdēnabit il
los q̄ venit a finib; terre audire ſapientiā
ſalomōis Et ecce plus q̄ ſalomō hic. Viri ni
niuite ſurgent in iudicio cū generacōe hac et
cōdempnabūt illā q̄ penitentiā egerūt ad
p̄dicacionē ionē et ecce plus q̄ ionas hic.

¶ Beda. dupliciter fuerat dus q̄ſtione pulſat. Cum
dā enī calūniabat eū in beelzebub eieciſſe demo
nia q̄b; hactenꝰ ē reſponſū. et alij temptantes ſig
nū de celo q̄rebāt ab eo quib; ab hinc reſpondere
incipit vñ dicit. Turbis aūt cōcurrentib; cepit di
cere. q̄ſtio hec q̄ſtio nec; eſt. ¶ Ambro. Vt ſuas
ſinagoge ꝑplīm deformari vbi eccliē beatitudo lau
datur. ſicut aūt ionas fuit ſignū niniuitis ita
erit et filiꝫ hoīs iudeis. Vnde ſubdit. Signum
q̄rit et ſignū nō dabit ei nſi ionē ꝑphe. ¶ Baſi.
Signū eſt res inꝑpatulo poſita alicuiꝫ occulti

rōtiones in se declaratione sicut ione signū descensū ad inferos ac iterū ascensū xpi resurrectione a mor tuis repsentat. Unde subdit. Nā sicut ionas fuit signū niniuitis ita et filius hōis generationi isti.

¶ Beda. Signū eis tribuit nō de celo qe indigni erāt videre. sz de pfundo iferni signū sz incarnationis nō diuinitatis passionis nō glorificationis. ¶ Ambro. Ut aūt ione tipus signū dnice passionis est ita etiā grauiū q iudei cōmiserāt testificatio pcedū e simul aduertere licet et maiestatis oraculū et pietatis indiuiū. Nāq; niniuitarū exēplo et denūciat suppliciū et remediū demōstrat. Unde etiā iudei debent nō desperare tridulgentiā si velint agere penitentiā. ¶ Theo. Sed ionas post exitū suum a ventre ceti sua pdicatione niniuitas cōuertit. Xpō vero resurgenti iudeorū generatio nō credidit. Vñ pcedūt eis. de q pūdicio subdit duplex exēplū cū dicit. Regina austri surget i iudicio cū viris generationis huius et cōdemnabit illos. ¶ Beda. Nō vtiq; potestate iudicij sz cōparatione facti melioris vñ sequit. Quia venit a finib; terre audire sapientiā salomonis. et ecce plus q salomon hic. Hic in isto loco nō pnomē sz aduerbiū loci significat. id ē in pntia inter vos cōuersat. qui incōparabiliter ē salomone pstantior. ¶ Cyril. Nō aūt dixit q maior salomone ego sū. vt psuadeat nob humiliari si secundi sumus spiritaliū gratiarū. quasi diceret festinauit ad audiendū salomonē mulier barbara p tā longū iter auditura sapientiā visibiliū ac inuisibiliū et ores herbarū. Vos aūt cū assistatis et audiatis de inuisibilib; et celestib; ipaq; sapientia vos vos instituente et vba sanctus et operib; cōprobante. alienamini cōtra vbū et miracula insensibiliter pereritis. ¶ Beda. Si aūt regina austri q electa ee nō dubitat. surget in iudicio cū reprobis ostendit vna cuiusq; bonorū sz malorūq; resurrectio mortaliū et hoc nō iuxta fabulas iudeorū mille annis ante iudicii sz in ipso esse futura iudicio. ¶ Ambro. In hoc quoq; iudeorū plebē dānans ecclesie misterii vehementer exprimit. q in regina austri p studiū prepende sapientie de totius orbis finib; cōgregat. vt pacifin salomonis vba cognoscat. regina plane cuius regnū est indumsi de diuersis et distantib; pplis in vnū corpus assurgens. ¶ Greg. nisen. ¶ Dicut aūt illa regina erat ethiopū et longe distans. sic in principio nra erat ecclia gentiū et multū distrahat a veri dei notitia. At vbi pacific⁹ xpūs emicuit. tūc reuelatis iudeis accedūt gentiles offerūtq; xpō pietatis aromata et auru diuine notitie et gemas obedientiā sz preceptorū. ¶ Theo. Vel q auster laudat in scriptura. sicut calidus et viuificus. Anima igit regnans in austro id ē in spiritali cōuersatione venit audire sapientiā salomonis regis pacifici dñi dei

nri id ē in contemplatione erigit. ad quā nullus pueniet. nisi regnet in bona vita. Ponit aūt cōsequēter de niniuitis exēplū dicens. Viri niniuite surgent in iudicio cū generatione hac et cōdemnabūt illam. ¶ Cyril. Condēpnationis iudicium ex iudicant. sibi vel dissimilib; fit. ex silib; qdem sicut in pabola de decem virginibus. ex dissilibus aūt. sicut cū niniuite condēpnant eos qui erāt tpe xpi. vt sit fiat cōdēpnatio clarior. Nā illi quidem barbari hi vero iudei. hui vesani pphetias dominicas illi nūq; accepant auditu diuinū. illud iuxta seruus huc dns ille euersione pcedebat iste regnū celorū ānūciat. Notū est q cuilibet q iudeos decebat potius credere audit aūt cōtrariū. Unde subdit. Quia penitentiā egerūt in pdicatione ionę et ecce plus q ionas hic. ¶ Ambro. Secdm misteriū aūt ex duob; cōstat ecclesia vt aut petrare nesciat q sz ptinet ad austri reginā aut petrare desinat q sz ptinet ad niniuitas penitentiā agentes. Penitentia aūt delictū abolet. sapientia cauet. ¶ Aug⁹ de con. eua. Hoc aūt lucas narrat eo loco quidē quo matth. sz aligto dispari ordine. Qs aūt nō videat superfluo qui q illa ordine dns dixerit cū hoc dicere debeam⁹ p euāgelistarū excellentissimā auctoritatē nō esse medacium. Et ideo sz nō hoc ordine cui⁹q; sermone digesserit. quo ille a quo pcessit. cū pcessit. cū ipsi⁹ ordinis nichil interfit ad rem siue ita sit siue ita.

Nemo lucernā accendit et in abscondito ponit neq; sub modio sz sup candelabrū vt qui ingrediūt lumē videant. lucerna corpis tui est oculus tuus. Si oculus tuus simplex fuerit totum corpus tuū lucidū erit. Si aūt neq; fuerit eriā corpus tuū tenebrosū erit. Vide ergo ne lumen qd in te ē tenebre sint. Si q corpus tuū totū lucidū fuerit nō habens aliquam ptem tenebrarū erit lucidū totū. Et sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

¶ Cyril. Docebāt iudei dnm exercere miracula nō pter fidē sz pter applausū videntiū. Reprobat igitur pnitem calūniā inducens exemplū lucerne cū dicit. Nemo lucernā accendit et in abscōdito ponit. neq; sub modio sz sup candelabrum. vt qui ingrediunt lumē videāt. ¶ Beda. De seipo dns hic loquit. ostendens si sup dixerit nulli generationi neq; nisi signū ione dandū. neq; in lucis sue claritate fidelib; occultandā. Ipe qde lucernā accendit. q testā humane nature flamma sue diuinitatis ipleuit. quā pfecto lucernā nec credentib; abscondere. nec modio supponere. hoc est sub mēsura legis includere. vel intra vnius iudee gentis terminos voluit cohibere. Sed sup candelabrū posuit. id ē ecclesiā. qe i nostris scriptis fidem sue incarnationis affert. vt q ecclesia fideliter ingredi voluerint. lumē veritatis

pala queant uitueri. Oeniq; p̄cepit ut opa tā tuo
ꝫ et cogitationes et ipsas eā cordis intentiones
mudare et castigare meminerit. nā seq̄t. lucerna
corpis tui. ¶ Ambro. Vel lucerna fides ē. iuxta qđ scptū
est. lucerna pedib⁹ meis verbū tuū ⁊ dñe. Verbū
ei dei fides nra est. lucerna aūt lucere nō potest nisi
si aliunde lumen accepit. Vide et vtus nr̄e mentis
et sensus accendit. vt mna q̄ peierat possit repi
Nemo q̄ fidem sub lege cōstituat. lex eni intra mē
suraꝫ est. vltra mensura q̄ erat. lege obubrat. gra
clarificat. ¶ Theo. Vel aliter. q̄ iudei videntes mira
cula accusabant. exercu mentis malicia. inter hoc
dicit dns q̄ accipientes lucernā a deo intellectu. scz
ex emulatione obscurati. miracula et dnica no
cognoscebāt. Sed ad hoc intellectū a deo susceptum
ut sup candelabrū ponerem⁹ vt eā alijs qui ingre
diunt lumē videant. Capiens quidē ia ingressū
est. Qui vero addisit adhuc ābulat. qui phariseis
dicit. Optet vos vti intellectu ad miracula. nō
nā. et alijs declarare q̄m que videtis sunt opa nō beel
zebub ꝫ filij dei. vnde secm hūc intellectū subdit. lu
cerna corpis tui ē oculus tuus. ¶ Orige. Oculū quippe
appellat ꝓpie intellectū nūm. tota aūt aiam q̄ius
no corporeā hic tropologice vocat corpus. illustratur
ē ab intellectu aia tota. ¶ Theo. Sicut aūt corpus ocu
lus si lucidus fuerit. corpus lucidū erit. ꝫ vero tene
brosus et corpus sīliter tenebrosū sic cōpatur intellecto
ad aiam. vn subdit. Si oculus tuus fuerit simplex
totū corpus tuū lucidū erit. si aūt nequ totū corp⁹
tuū tenebrosū erit. ¶ Orige. Intellectus ei a suo pri
cipio i solo simplicitatis studio ē. nulla continente
duplicitate et dolū et diuisione in se. ¶ Cyp. In q̄
intellectū corruperun⁹ q̄ potest soluere passiones to
tū hoīem aiam. patimurq; diuā caligine ꝑsone
excecati intellect⁹. vn subdit. Vide ergo ne lumen
qđ in te ē tenebre sint. Nō sensibiles dicit tenebras
ꝫ intrinsecū habentes origine et q̄s nobiscū passim
deferim⁹ extincto nob oculo aie. de cui⁹ lumine ꝑ
hite subdit dicens. Si q̄ corpus tuū totū lucidū fue
rit nō habens aliquā ptem tenebrarū erit lucidū
totū et sicut lucerna fulgoris illūinabit te. ¶ Orige.
Id ē si corpus tuū sensibile factū est lūinosū illustra
to corpe a lucerna adeo vt nō amplius in te sit me
brū tenebrosū. multomagis te nō pentante in totū
fiet lucidū totū tuū corpus spirituale vt cōperent
splendores ei⁹ illustrati lucerne. dū lux q̄ erat i
corpe q̄ consueuerat ee caligo. discutit quocirca p
cepit intellect⁹. ¶ Greg. nazian. Vel aliter. Cordis
lucerna et oculus est prelat⁹. Necesse est q̄ vt sicut
oculo puro se hūte corpus dirigit. impuro vo exīste
te deuiat. Sic et in prelato q̄ter cui⁹ se habeat optet
ꝑ ꝑ naufragiū pati ecclesiā vel saluari. ¶ Greg.
xxxiij moraliū. Vel aliter. appellatione corpis ma
q̄ actio intelligit. q̄ intentione sua q̄si intuentiū
oculū sequit. Unde dicit. Lucerna itaq; corpis est

oculus. q̄ ꝓbone intentionis radiū merita illustrat
actionis. Si q̄ oculus tuus simplex fuerit totū corp⁹
tuū lucidū erit. q̄ si recte intendim⁹ ꝑ simplicitate
cogitationis bonū opus effici eā si min⁹ bonū esse vi
deat. Et si oculus tuus neq; fuerit totū corpus tu
um tenebrosū erit. q̄ cū puersa intentione qđ
vel recte agit et si splendere cora hoīb⁹ videt
tamē apud examen interni iudicis obscurat.
Vn recte subdit. Vide ergo ne lumē qđ in te ē
tenebre sint. Quia si hoc qđ bene nos agere
credim⁹ ex mala intentione fuscam⁹ q̄dā ipsa
mala sunt q̄ mala esse et cū agim⁹ nō ignoram⁹.
¶ Beda. Cū aūt subdit. Si q̄ corpus tuū lucidū
fuerit totū corpus nr̄m oia opa nra dicit. Qui agit
bonū bona intentione patrauerit. nō habens
in tua cōscientia aliquā ptem tenebrose cogi
tationis. Et si cōtigerit aliquē ꝓximoꝝ tua
bona actione nocere. tu tū pro tuo simplici corde
et hic q̄ eā et in futuro lucis gla donabit⁹. Qđ
significat subdens. Et sicut lucerna fulgoris illu
minabit te. Hec cōtra ypocrisim phariseorum
sub dola signa q̄dam spiritalia dicta sunt.
Et cū loqueretur rogabat eū q̄dā phariseus
ut prādederet apud se. et ingressus recubuit. pha
riseus aūt cepit intra se reputās dicere. q̄re
nō baptizatus erat ante prandiū. Et ait dns
ad illū. Nūc vos pharisei q̄ de foris est calicis
et catini mūdatis. q̄d aūt intus ē vestrū ple
nū est rapina et iniquitate. Stulti nōne q̄
fecit q̄d de foris ē etiam id q̄d de intus ē fecit. ve
rūtū q̄d sup est date elemosinā et ecce oīa
munda sunt vob. Sed ve vob pharisei. q̄ de
cimatis mentā et rutā et oē olus et pter
tis iudiciū et caritatē dei. Hec aūt oportuit fac
et illa nō omittere. Ve vobis pharisei q̄ di
ligitis primas cathedras in synagogis et salu
tationes in foro. Ve vobis q̄ estis vt monumē
ta q̄ nō apparent et hoīes ābulātes sup uerūt.
¶ Cum pharisei quis tenax erat sui ꝓpositi dum
in in ꝓpria domū vocat. Vn dicit. Et cū loqretur
rogauit illū quidā phariseus vt prādederet apud se
¶ Beda. Consulte lucas nō aūt. Et cū hoc loqueret
ꝫ cū loqretur vt ostendat eū nō statim finitis q̄ pro
posuerat vobis ꝫ aliq̄t interpositis apud phariseū
prādere rogatū. ¶ Aug⁹ de con. euā. Vt eū hoc lu
cas narraret digressus ē a matheo cura illū locū
vbi ābo cōmemorauerāt qđ dictū est a dño de sig
no ione et de regina austri et de ninuitis et de
spū īmundo. Post quē sermonē dicit matheus
Adhuc eo loquente. ecce mater ei⁹ et fratres sta
bant foris q̄rentes ei loqui. Lucas aūt in eo sermo
ne dni cōmemoratis eis q̄busdā que matheus
dixisse dnm ptermisit ab ordine quē cū matheo
tenuerat digredit. ¶ Beda. Itaq; postq̄ nunca
tus sibi foris matre et fratribus ait. Quicūq; fecerit

voluntate dñi hic frater meus et soror mea et mi
est datu intelligi rogatus phariseꝰ ut rasse cō
uiuiū. ℣ Cyril. Dēd ipe xpūs qui eorū phariseo-
ꝝ nequiciā nouerat dispensatiue condescendit sa
tagens cōmouere eos ad silitudinē optimorum
mediorū qui grauius insumatibꝫ asserūt re
media siue industrie. Vñ seqt. Et ingressus rea
buit. Dedit aūt occasionē vbis xpūs indoctus pha
riseus scandalizat⁹ q̄ cū opinaret eū iustū et
pphetā nō cōfitebat irrationabili eorū cōsue
tudini. Vñ subdit. ℣ Phariseus aūt cepit intrā se
reputans dicere. q̄re nō baptizat⁹ est aī prādiū
℣ Aug⁹ de vbis dñi. Omni enī die phariseꝰ aīq̄
prādēret abluebat se aqua q̄si quotidiana lava
cro possit cordis ēe mundano. Apud seipm aūt
phariseꝰ cogitauit voce nō sonuit. Ille tñ audi
uit q̄ interiora cernebat. Vñ seqt. Et ait dñs ad
illū. ℣ Nūc vos pharisei qd̄ deforis e calicis et
catini mūdatis qd̄ aūt intus e vōrā plena e rapi
na et iniquitate. ℣ Cyril. Poterat aūt dñs et alijs
uti vbis cōmouens phariseū insanū coptat tñ
tēpus et eę hijs q̄ erant p manubꝫ cōtexerat docu
mentū. Hora nāq; mēse et pabuli sumit p eę
plo calure et catinū ostendens q̄ mūdos et latos
decet ēe sinceros mīstrantes deo nō solū a spurci
cia corpali ymo ab ea q̄ latet intus mēs penes
mentē sicut aliqd̄ vasoꝝ q̄bꝫ seruit in mensa
bonū est et intus mūdos cauere cōtagijs. ℣ Ambro.
Vnde aūt corpa nūa terrenoꝝ et fragilium expe
sione significarī q̄ breui lapsu putredine fragūt.
et facile ea q̄ mens voluit intrinsecus p sensus et q̄s
ta corpis pdit sicut illa q̄ calix iterus cōtinet fo
ris lucent. Vñ et in posteriorib⁹ nō dubiū ē voca
bulo calicis passionē corpis declarari. Cernis aūt
q̄ nos nō exteriora huius calicis et catini sz interiora
cōtaminat. q̄ dicit qd̄ intus est vōrā est plenum
rapina et iniquitate. ℣ Aug⁹ de vb dñi. Hz qui nō quāo
pepit hoīa a quo fuerat cultatus. Darius quidem
obturbando pepit ut correcto iudicio preret. De
inde ostendit nob q̄ et baptisma qd̄ semel adhi
betur p fidē mundat. fides aūt intus est nō foris
fidē aūt contēpnebāt phansei et qd̄ foris erat
laudabant intus inquinatissimi manebāt qd̄ dñs
ip̄obat dicens. Stulti nōne q̄ fecit qd̄ deforis e
cena id qd̄ dentus est fecit. ℣ Beda. Quasi dicēt.
qui vtrāq; hois natura fecit vtrāq; mūdari desi
derat hoc ē contra manicheos q̄ aiam tm a deo cre
ne vero putant a diabolo creata. Hoc cena est
cōtra eos illos qui corpalia prā fornicatione sz
et furtū talia prā quasi grauissima detestant.
spualia vero q̄ nō minꝰ damnat aplus ut leuia cō
tempnūt. ℣ Ambro. Dñs aūt q̄si bonꝰ p̄ceptor do
cuit q̄mō nr̄i corpis mūdare cōtactū debeamus
dicens. Verūptn qd̄ superest date elemosinā et ecce
oīa mūda sunt vobis. Videes q̄ta remedia ℣ Au-

dat nos mūa. mūdat nos dei sermo. Juxta qd̄ scīptū
ē nā vos mūdi estis ppt sermonē quem locutꝰ sum
vob. ℣ Aug⁹ de elemosina q̄ maxime nos monet
mam facere. et q̄ seruare grit quos magno redemit
prio post q̄am baptismi sordidatos docet denuo
posse seruari. ℣ Cyril. Dicit aūt date elemosinā nō
iustinā. Est ei elemosina q̄ caret iniustitia q̄libet
ther oīa sant mūda et ieunio ē prestātior. qd̄ q̄uis
sit laboriosus illa tñ est lucrosior. Illustrat aūt
ipugnat bona essint et decorā. Cui cogitat mi
sereri rogantī citius a pcīs desistet. Sicut enī me
dicus q̄ crebro vulneratis medet frangit de sanli
us crūnis alioꝝ sic et nos si vacauerim⁹ egenoꝝ
auxilijs facili cōtēpnem⁹ presencia et in celū leua
bim⁹. Nō puū est ingit elemosine cataplasma cū
valeat oīnibus apponi vulneribꝫ. ℣ Beda. Dicit aūt
qd̄ superest sz necessario victui et vestimēto nos
enī ita faciendū iubet elemosina vt tenpm cōsu
mas inopia sz vt tui cura corpis expleta inope
q̄ntū vales sustentes. Vel ita intelligendū qd̄
supest ide ē qd̄ tū multo scelere pōmptas soli re
mediū restat. Date elemosinā qui sermo ad oīna
q̄ vtili miseratione fiunt valet. Nō enī solū qui
dat esurienti cibū et cetera verū etiā qui dat ve
niā peccāti atq; orat peo et q̄ corripit et aliqua
emēdatoria pena plectit elemosinā dat. ℣ Theo.
Vel dicit qd̄ superest nā facultates p̄sident cupido
cordi. ℣ Ambro. Totus itaq; pulcherrimo adhinc di
rigit locus vt q̄m nos ad studiū simplicitatis in
uitat superflua iudeoꝝ et terrena cōdemnet. Et tu
ipis parcū abolino p̄mittit si mīam cōsequat.
℣ Aug⁹ de vbis do. In aūt mūdari nō possunt
nisi credentes in eū q̄ fide mūdat cor. Qd̄ ē qd̄ di
cit. Date elemosinā et ecce oīa mūda sunt vobis
attendam⁹ forte et ipse exponit. Illi enī de oīnibꝫ
suis fructibꝫ decimā p̄tem detrahebāt et elemo
sinas dabant qd̄ nō facile aliꝫs facit xp̄ianꝰ. Ir
risērit g illū eis hoc dicentē quasi hoibꝫ q̄ elemo
sinas nō facerent. Hoc deus sciens subiūgit. Sed
vel vob phariseis qui decimatis mentā et rutam
et oīne olus et p̄terītis iudiciū et caritatē dei. Non
g est facere hoc. elemosinā facere enī elemosinā
est facere misericordiā. Sed ītelligite a te incipe. Quo
enī es misericors alteri si mi crudelis es tibi. Audi
scripturā dicentē miserere aīe tue placens deo.
Redi ad cōsciennā tuā q̄ūq; male aut īfideliter
uuis et ibi uenis medicantē aīam tuā vel forte
ex festate obmutescentē. In iudicio et caritate fac
elemosinā cū aīa tua. Quid ē iudiciū dispice tibi.
q̄d ē caritas. Dilige deū dilige p̄ximū. Hāc eleino
sinā si p̄termittis q̄ntū vis ames nichil facis q̄n
deū nō facis. ℣ Cyril. Vel hoc dicit in phariseoꝝ
reprehensione q̄ illa sola p̄cepta attenti observa
ri iubebāt a pplis subiectis q̄ causa erat illis red
ditus secundos vt de ner minima oleri postpo

Capt.

nerent opus aūt ingerende dilectionis ad deū et iustā iudicij censurā negligebāt ¶ Theo. Quia ei deū cōtemnebāt indifferenter sacra tractātes ꝓpter hoc dixit eis dilectionē dei habere. Iudicium vero dilectionem tenuit ꝓximi nā q̄ alios iuste iudicat ꝓximo ex eius dilectione ꝓficit ¶ Ambro. Vel iudicium ideo q̄ nō oīa q̄ agunt in iudicio referūt caritati ideo q̄ nō ex affectu diligūt deū sed ne rursus fidei studiosos nos faciat opm negligētes pfectionē fidelis viri breui sermone cōcludit vt et fide et opibz appareat dicens hec aūt hec oportuit facere et illa nō omittere. ¶ Cyril. Vbi quidē sermo iudaice mūdanois agebat totaliter ꝓtermisit dicz q̄ decima elemosina quedā ē et nodū erat tempꝰ expresse interm̄edi legalia ꝓpter hoc dixit hec oportuit facere ¶ Ambro. Arrogantiā quoq; iactātiāq; iudeorū redarguit dū primatus appetunt seqūt ei. Ve vob pharisei q̄ diligitis ꝓmas cathedras in synagogis et salutationes in foro ¶ Cyril. Pea q̄bus illos reprehendit nos sanct meliores. Sed ete nū nos ambitione trahere et nō plus venari appetentia q̄ veracē existentiā q̄d tūc pharisei agebant Salutari ei ab aliquibz et pfidere eis nō vere nos pdoneos ē ostendit pluribz ei hec cōtingit cum boni nō sint. Vn subdit Ve vobis q̄ estis vt monumenta q̄ non apparent. Volentes ei ab hoibz salutari et eis pfidere vt magnū estimēt ab occultis sepulchris nō differūt que nitent quidē extrinsecꝰ ornamentis sunt aūt plena ōni spurcitia ¶ Ambro. Et si sepulchra q̄ nō apparent spēne fallit visus decipit transeuntes. Vn sequit. Et hoies ābulantes sup̄ nesciūt. Ita sz vt eū fous spēnosa pro mittat plena fetoris includat ¶ Cyril. Sz q̄ tales extiterint pharisei nō est mirabile. Si aūt nos digna reputāt fieri tēpla dei fiam⁹ repente sepulchra solū fetoꝛē cōtinentia hoc ē extreme nuisere ¶ Cyril. Aut aūt hic apostata iubet⁹ vitiāda ee sepulchra q̄ xp̄us ipse aut ee immūda sz ut no tauit vim vboꝝ saluatoris. Nō enī iussit a monumētis discedere sz eis cōparat pharisęoꝝ fictionū ꝓpter. Respōdens aūt dixit illis et illa nō oportet facere. Et illa quidē ex legispitis aut illi ita gesserūt hec dicēs enā nobis cōtumeliā facit. Ve autē ille ait. Et vobis legispitis ve q̄ oneratis hoies oneribz q̄ portare nō possūt et ipi vno digito vro nō tangitis sarcinas. Ve vob q̄ edificatis monumenta ꝓphetarū. pres aūt vri occiderūt illos profecto testificamini q̄d cōsentitis operibz pris vri. quia quidē ipi eos occiderūt vos aūt edificatis eoꝝ sepulchra ¶ Beda. Dissimulabāt quidē se ob fauorē vulgi captandū pris suoꝝ honorare pfidiā meritas ꝓphetarū q̄ ab eis occisi sunt magnifice ornando sz ipo ope testificāt quātū prius nequiuerūt cōsentiāt uniuersa agendo dimi a ꝓphetis pmūcatum Vnde subdit. Propterea et sapientia dei dixit. Mittā

Xi

generationē. Ve vob legispitis q̄ tulistis clauē scientie ipi nō introistis. et eos q̄ introibāt phibuistis. Cū hec ad illos diceret cepert phasei et legispti grauiter illudere. et os eius oppugnare de multis insidiātes ei et q̄rentes aliq̄d capere ex ore eius vt eū accusarent.

¶ Cyril. Redarguit⁹ q̄ māsuetos trāsferat i melius supbi hoibz coīter ee. intolerabilis solet. Vn cū saluator reprehenderet phariseos tāq̄ deuiātes a recto calle pcellebat ex hoc legispitoꝝ eterna. Vnde dixit. Respondens aūt quidā ex legispitis ait illi. magist. hec dicens enā nob cōtumeliā facis Ve dabat q̄ nuseā cōscientia q̄ audito dei vbo sibi cōtumeliā fieri putat et cōmemorata pena pfidoꝝ se semp intelligit ee dānanda ¶ Theo. Erant aūt alij legispti a phariseis illā phariseī diuisi ab alijs quasi religiosi videbāt legis aūt periti Barbe erāt doctores qstiones legis soluentes ¶ Cyril. Xp̄s aūt legispitis inuectiua ingerit et deprimit vanū eoꝝ supbiā. Vnde sequit. At ille ait Et vob legispitis ve q̄ hoies oneratis oneribz q̄ portare nō possunt et ipsi vno digito nō tangitis sarcinas Exemplo patenti vitā ad eos dirigendā. Erat lex onerosa iudeis vt faterent xp̄m discipuli. ipsi vero fasces ipretabiles legis colligātes et subditis supponentes ipi nullaten⁹ opari cupiebant ¶ Theo. quoniens enā doctoꝛes sant q̄ docet alleuiat fasce tradens ad exemplū seipm q̄n vero nil agit eoꝝ q̄ docet tūc graues fasces vident eis q̄ doctrinā susceptūt vtpote q̄ nec a doctore possunt portari ¶ Beda. Recte aūt audiūt q̄ sarcinas legis vno digito nō tangerent. hoc ē nec in minimis q̄dem eā pficerēt quā se cōtra morē p̄m sine fide et q̄n ꝓpm seruare et seruādā tradere psumebāt ¶ Greg. Tales quoq; modo plures sunt iudices senem petimum et debiles agonistę intollerabiles legislatores et debiles portitores nec agonem quare volentes nec palpare vite honestatē quā irremediabiliter exeq̄unt a subiectis ¶ Cyril. Postq̄ vpit reprobauit onerosam legispitoꝝ officinā indicit cōtem iniectiua in cūctos principes iudeoꝝ dicēs. Ve vob q̄ edificatis monumenta ꝓphetarū et pres vri occiderunt illos ¶ Ambro. Bonū ē hic locus adūsus supbiā nē vanissimā iudeoꝝ q̄ edificādo sepulchra ꝓphetarū p̄m suoꝝ facta dāpnabāt emulando autē paterna scelera in seipos sniam retorqbāt Nonenī edificatio sz emulatio loco crimis estimat. Vn subdit. Profecto testificamini q̄ cōsentitis operibz p̄m vroꝝ. q̄nquidē ipi eos occiderūt vos aūt edificatis eoꝝ sepulchra ¶ Beda. Dissimulabāt quidē se ob fauorē vulgi captandū p̄m suoꝝ honorare pfidiā meritas ꝓphetarū q̄ ab eis occisi sunt magnifice ornando sz ipo ope testificāt quātū prius nequiuerūt cōsentiāt uniuersa agendo dimi a ꝓphetis pmūcatum Vnde subdit. Propterea et sapientia dei dixit. Mittā

ad illos pphetas et aplos et ex illis ocidet et psequet
¶ Ambro. Dei sapiencia xpus e. Denuq; i matheo habes Ecce ego mitto ad vos pphetas et sapientes aplos q; misit. cessent hereticu xpo ex vetere pncipiu dare omittant aliu legis et pphetaru aliu nou testamenti deu pdicare. Quis sepe ecia aplica scriptura pphetas no eos solu q futura xpi nativitate sz eos q futura regni celestis gaudia poterit appellent. Dz neq; ipos credidit im aplis in catalogi ordine preferendos
¶ Athana. Dnus aut occidat mozs omiso aliquis obtra eos clamabit sive psequat memoralia sive imputatis emittit fuga ei psecutione passoru in magnu rediudat psequenciu crimen. Nemo ei pu et mansuetu fugit sz pocius austeru et moribus ibutu iniquis. et ideo seqt. Ut veniat sanguis oim pphetaru qui effusus e a constitutione mudi a generatione ista. ¶ Beda. Queritur quomodo sanguis oim pphetaru atq; ustoru ab una iudeoru generatione requiratur cu multi seculoru sive ab incarnatione sive post ab aliis nationibz sint interempti. Dz mozs e scripturaru duas sepe generationes homu bonoz; malozq; computare. ¶ Cyril. In q; docuit demostratiue a generatione ista no exprimit solu tur astantes et audientes sz quelibz hominib astruit eu similia simule. ¶ Crisp. Ceteru si dicat iudeos grauiora passuros hoc no incerto sit eo q; et peiora oibus ausi sunt et nullo pteritoru castigati fuerut. Dz cu vidissent alios peccasse et punitos fuisse no fuerut meliores effecti sz sibia comiserut. No aut ita q; ppromissis aliorum alius luant penam. ¶ Theo. Ostendit aut dns iudeos ee heredes maligne cayn ex eo q; subdit A sanguine abel usq; ad sanguine zacharie q; periit inter altare et edem. Abel siqde a cayn occisus e. Zacharia aut que occiderut inter altare et edem quida dicut ee antiquu zacharia filiu ioiade sacerdotis.
¶ Beda. Quare igit a sanguine Abel q; primus martiru passus est mirum no est sz qre usq; ad sanguine zacharie q; rendu est cu et multi post eu usq; ad nativitate xpi et ipo mox nato innocentes pempti sunt nisi forte q; abel pastor ouiu zacharias sacerdos fuit et hic in atrio ille in atrio templi neratus est utrusq; gradus martires et laici sz. et altaris offino manupati sub eoru intumant vocabulo.
¶ Greg. nisse. Quida aut dicut q; zacharias pr iohannis spu pphetie comitus ministeriu virginitatis illucte dei genitricis nequaq; se gestraunt illa a loco templi viginib deputato volens ostendere q; in potestate conditoris oim erat nouu ordu ostendere q; eni xe vigore celibatus no auferret. Erat aut hic loc medius inter altare et edem in q; erat altare eneu situ ubi pter hoc eu occiderut. Alii enim cu audirent resem mudi venturu dispensatiue metu subiectionis aggrediunt eu qui attestabat ordu ipm mactantes sacerdote in templo. ¶ Orige. Alii aut alia causa dicut ee interius zacharie. Cu eu occiderent ifantes magnu iohes cu coetaneis suis occidendu erat sz elizabeth eripiens filiu de medio edis periit here mui. Unde cu satellites herodis h elizabet et puerum no inuenirent conuertut ira in zacharia occidentes ipm mustrante in templo. Sequit eni. Ve vob legisperitis q; tulistis clauem scientie. ¶ Basili. Per voc ve. q; intollerabilis pferit doloribz eis conuenit q; paulo post detrudendi erant i grauc supplicu. ¶ Cyril. Clauem aut scientie ipam dicum ee lege erat ei lex umbra et figura ustine xpi. Docebat q; legisperitos ipsi mandantes lege moysi et dicta pphetaru referare q; damodo ipo uideoru tanuas notine xpi. Hoc aut no fecerut sz ecotra derogabat dnus murmurabis et contra ei dogmata clamabat. Quod cu audissent ingitur tulerut id e abstulerut clauem scientie. Unde seqt, ipsi no introisset et eos q; introibat phibuisset. Sed et fides e clauis scientie sit ei per fide veritatis cognino sdm illud ysaie. Nisi credideritis no intelligetis. Dustulerut q; legisperiti clauem scientie no permittentes homes in xpm. ¶ Augz de qstio. eua. Dz et clauis scientie e humilitas xpi qm nec ipm intelligere nec ab aliis intelligi volebat. ¶ Ambro. Augunt ecia adhuc sub noie iudeoru et futuro supplicio statuunt obnoxy q; ei doctrina sibi dnume usurpent et alios impediant nec xpi q; pfitent agnoscant. ¶ Augz de concua. Hec aut oia matheus narrat ee dicta postq; dns in ihrlm venerat. Lucas aut hic narrat cu adhuc dns iter ageret in ihrlm vn multi scribes vident ee sermones q; ille alteru iste alteru murmurat. ¶ Beda. Quibus aut vera pfidie simulatois et ipietatis sue crimina audierint pharisei et legisperiti ipi testat q; no resipiscere sz doctore veritatis insidys moliunt aggredi. seqt. Ei cu aut hoc ad illos diceret coperut pharisei et legisperiti grauiter insistere. ¶ Cyril. Dimittere aut insistere p instare vel undere vel seuire coperut aut inter rupere sermone ei in pluribz unde seqt. Et os eius opprimere de multis. ¶ Theo. Cu eu plures interrogat unu de diversis materiis cu nequeat simul ex oibz videre videt insipientibz q; dubitet hoc ingemabat et illi nefario contra xpm. Dz et aliter querebat os ei opprimere sz ut procurent eu ad aliq; dicendu unde posset accusari. Unde seqt. Insidiates ei et qrentes aliquid capere de ore ei ut accusaret eu. Od primo dixerat opprimere nunc dicit capere vel capere aliq; de ore ei interrogabat eu nunc quide de lege ut arguat eu qsi blasphemu obloquente de moyse nunc vero de cesare ut accusent eu tanq; insidiosu et hoste maiestatis cesaree.

Capitulu xij.

Dolus aut turb circumstantibus ita ut seuiciem consultarent cepit dicere ad discipulos suos Attendite a fermento pharisecoru q; est hypocrisis. Nichil aut optu est q; no revelet.

neq; absconditu qđ no sciat. qui q; in tenebris dixistis. in lumine dicent. et qđ in aure loqui eltis et in cubilu pdicabit in tectis.

¶ Theo. Pharisei qđe conabat ihm capere in sermone vt illos ab eo abducerent hoc aut in cotrariu vertit. Ha ens em adibat pli p millenarios cogregati adeo ru pietes herere xpo vt se inuicem coprimeret tā validu quide veritas et dolus ibeillis vbiq; vn diat. ¶ Aul tis aut turbis circūstantib; ita vt se inuice cōculca rent cepit dicere ad discipulos suos attēdite a fer mento pharisecu qđ e ypocrisis. ¶ Curil. Quia em crullatores erat. ob hoc xps ab eis sibi cauere admo nebat discipulos. ¶ Cere. nazi. Est aut qn fermē tū laudat. tāq; effines pane vitale. Est aut qn vitu perat. significās vetustā arida malicia. ¶ Theo. Vo cat igitur fermetu hypocrisim tāq; alteratem et corrumpentē intentiones hoim q̄bus se ingesserit. Nichil ei sic alterat mores vt ypocrisis. ¶ Beda. Nā sicut modicu fermentu tota farine massa corrupit sic simulato animu tota virtutu sinceritate et veritate fraudabit. ¶ Ambro. Pulcherrimu aute locu tenēde simplicitatis emulande fidei saluato ri cepit. ne iudaice more pfidie alia pmam ri af fectu alia voce simulem. cū vltimo ipe occulta co gnitionis accusancia aut cecā defendencia scire tū nre mentis apertura videat. Vn subdit. Nic hil aut aptu est qđ non reuelet. neq; absconditu qđ no sciat. ¶ Orige. Aut si de illo ipe hoc dicit qui iudicabit deus occulta hoim. aut id dicit. q; qui turiq; conetur alios occultare bona alioru in fa mys bonu naturaliter latere no potest. ¶ Cris. Qua si dicerent discipulis q̄nus nūc quide vocent vos se ductores et magos deteget ota tēpus et augmet ca calumnia et vēam declarabit virtute. vnde q̄q; vob in puo angulo palestine locutus su hec audacter et fronte detecta et qualibet sublata formidine toti orbi pdicate. Et ideo subdit. Quia que i tenebris dixistis in lumine dicent. et qđ in aure loqui estis et in cubili pdicabit in tectis. ¶ Beda. Vel hoc dicit q; q; inter tenebras q̄da p̄ssuram carceris vin bras loqui vel passi sunt apli nūc clarificata per orbem in electis oriu actibus publice pdicāt. Ha ne qđ dicit pdicabit in tectis iuxta more gentis palestine loquit. ubi solent in tectis residere. No cui tecta nīo more culminib; sublimata sz plano schemate fuerūt eccliis. Ergo dicit pdicabit in tectis id e cunctis audientib; palam dicet. ¶ Theo. Vel hoc apponit pharisei q̄si diceret. O pharisei q; in te nebris id e qđ in occasu oriis vris tēptare me co gnamini in lumie dicet. Ego eni su lux et in me lute notu fiet. q̄qđ vra machinat calupe. Et qđ in aure loquti estis et i cubiculis id e quicqđ mutuis susurris uris auribus insullastis pdicabit in tectis id e ita multi fiut audibile ac si in tectis pdicatu fuisset. Iste eā intelligere potes q; lux sit euāge

lii tecta vero alte apl'oru anime. Ait vero con clusi sunt pharisei diuulgata sunt postmodu et audita in euāgelij luce transeunte magno pēco ne spu sco sup apl'os ei aias.

Dico aut vobis amicis meis ne terreamini ab hijs q̄ occidut corpus et post hec nō ha bet amplius qđ faciant. Ostendā aut vob quē timeatis. Timete eū. qui postq̄ occide rit habet potestate mittere in gehēnā ita dico vobis hūc timete. ¶ Nōne quinq; pas seres veneunt dipondio et vnus ex illis nō e in oblioe coram deo. Sed et capilli capi tis vri oēs numerati sunt. Nolite ig timere pre multis passeribus pluris estis vos.

¶ Curil. Qm̄ geminata est causa pfidie q̄ aut ex stulta malicia aut ex accidenti metu nascit. ne q̄s metu territ deū quē corde cognoscat negare cogat. pulchre addit. Dico aut vob amicis meis ne terreamini ab hijs qui occidut corpus. ¶ Curil. Nō q̄busq; eni simpliciter hec sermo cōuenire videt. sz hijs q̄ deu ex tota diligunt mēte q̄bus cōuenit dicere. Quis nos separabit a caritate xpi q̄ aut nō tales sunt labiles. sunt et ad pfiliendū parati. porro dns dicit maiore hac dilectione nemo habet q̄ vt aiam suā ponat q̄s p amicis suis. Quo aute nō est inconuenientissimu xpo nō rependere qđ ab eo recepim. ¶ Ambro. Mortē eni a deo nō ei terribile quā longeua senecte sit imortalitas redemptura. ¶ Est q; aduertendu q; laboribus parant corone et gōies q̄bus mortales vsq; ad tēpus sua ira extendūt finis illis nre pse cunctis finis corpalit interit. Vnde subdit. Et p hoc nō habent amplius qđ faciant. ¶ Beda. Ergo supuata fuerūt insania qui mortua membra feris auibusq; discerpenda prebuit cū neq; oipotentie dei quis ea resuscitando vnificet re sistere possint. ¶ Cris. Considera qlit dns discipu los oibz supiores constituit. p̄ma morte cūctis terri bilem horrens contēnere. Simul aut et docume ta imortalitatis aie ostendit eis cū subdit. Ostendā aut vobis quē timeatis timete eū q̄ postq̄ occi derit habet potestate mittere in gehennā. ¶ Ambro. Mors ei nature finis nō pene est. et ideo morte supplin corpalis ee defectu. Pena vero aie ee ppetua deuq; solu ee metuendu cuius potestati non na tura p̄scribat sz eadem natura subiacent concludit ita dico vobis hūc timete. ¶ Theo. Hinc nota q; pcoribz quide mors supplicii fert. et hic trucidatis ipsis p interitū et consequetes in gehennā detru sis sz si sermone disseueris. quid nā aliud intelli ges. Nō eū dixit qui mittit in gehennā sz q̄ po testate habet mittere. Nō nāq; quicq; cū pcō mo riunt statum detrudunt in pena sz fit interdum remissio oblationū et orationū causa q; p defunctis dant. ¶ Ambro. Inspirauerat ergo dns simplicita

tus affectū virtute mentis exercerat fides sola muta
bat. Bene ea de rebus vilioribz roborant subdens.
Nōne quinq passeres veneūt dispondio et vn9 ex
illis nō est in obliuione cora deo. Quasi di. si deus
obliuione passerū nō habet hoīm qmodo habere
potest. Beda. Dispondius qsi9 e ponderis leuis
simi ex duobz assibus copositi. Glosa. Odd aūt in
in numeris e vnū hoc in ponderibz assis duo hoc
dispondius. Ambro. Fortasse aūt dicat aliquis
quo aplius dixit. Nōne de bobus cura e deo cū bos
passere pnosior sit sz aliud e cura aliud frenia.
Orige. Ad litterā igit arcume diu me puisionis
que predit vsq ad minima p hoc significat. Mysti
ce aūt quinq passeres spiritales sensus ussi significā
t. Qui excelsa et sup hoīes sennūt deū imbuen
tes voce audientes diuina gustantes pane vite
olfacientes odore vngentorū xpi palpantes viuū
vbū. Qui dispondio veneuntes id e vilipensi abeas
q ea que sunt spūs stultitia udicāt nō dant in
obliuione cora deo. Dicit aūt deus aliqū immemor
fieri ppt eorū sarcinoza. Theo. Vel hy quinq sens9
duobz assibus venduntur nouo sz et veteri testamēto
et ideo nō dant obliuioni a deo q̄ū nūq sensus
tradūt verbo vite vt sint apti ad spiritale pabulū
horū sp memor e dñs. Ambro. Vel aliter passer
bon9 est cui volandi natura supperditat. Volandi
eni nob gram natura dedit voluptas abstulit q
malorū messis grauat animā atq in naturā corpo
ree molis inclinat. Quinq igit corpis sensus si ter
renarū sordiū cibū querant ad superorū operū
fructus revolare nō possunt. Est q malus passer
qui volandi vsum terrene vrno labis aboleuerit
quales sunt isti passeres qui dispondio veneunt
luxurie sz pno secularis adusarius ei tāq captī
na mancipia vilioris pcio estimationis adiunt. At
dñs tāq speciosa seruituta q ad imaginē sui sent
idoneos sui opis estimat et magno pcio nos re
demit. Cyril. Est igit sibi cure diligenter nosse
suoz vitā. Vñ subdit. Sed et capilli capitis vri
oēs numerati sunt p qd significat q onia q ad eos
spectāt diligentissime nouit diligentiaq eni cu
re adhibite numerario manifestat. Ambrosi9
Denicq numerus capillorū non in actu cogitatio
nis sz in facilitate cognitionis accipit. Bene tū nu
merate dicūt. q ea q volum9 seruare numeram9
Cyril. Iustice aūt caput quide hoīs intellectus
capilli vero cogitationes q patent deo. Theo. Vel
caput vnusquisq fideliū intelliges aptam xpo co
uersatione. Crines aūt ei9 mortificatiua corpis
opa q̄ numerant a deo et digna sunt puisione
diuina. Ambro. Si igit tanta dei est maiestas
vt vnus ex passeribus aut nrorū numer9 capil
lorū preter scientiā dei nō sit q indignū est esti
mare q fideliū corda dñs aut ignoret aut spernat
q vilioza cognoscat. Unde conuenienter concludit No-

lite q timere multis passeribus pluris estis vos
Beda. Nō plures estis legendū est qd ad cōpara
tionē numeri ptinet sz pluris estis hoc e apud
deū maiorus dignitatis. Matthana. Quero aute
ab arrianis si quasi dedignaret deus alia facere
solū filiū fecit cetera vero filio subrogauit qmo
puisione vbi vsq ad tū modica capillū et pas
serem. Quorū eni puisione fungit horū creator
est suo verbo.

Omnis aūt quicūq confitebit me coram hoīb et filius hoīs confitebit illū coram
angelis dei. Qui aūt negauerit me coram
hoīb denegabit coram angelis dei. Et oīm
qui dicit vbū in filiū hoīs remittet illi. Qui
aūt q in spūm scm blasphemauerit nō remit
tetur. Cū aūt inducent vos in synagogas
et ad magistratus et potestates nolite sol
liti esse qualiter aut quid respondeatis aut
q̄d dicatis spūs eni scūs docebit vos in ipa ho
ra que oporteat dicere.

Beda. Supdictū est opa q libz et vba absconditu
esse reuelanda. Illud aūt concludit hāc reuelationē
non in vlī qlibet cōsiliabulo sz in cospectu supne
ciuitatis eterneq regis ac iudicis agendā dicens
Omnis aūt vobis oīm quicūq confessus fuerit me coram
hoīb et filius hoīs confitebit illū coram angelis
dei. Ambro. Preclare cum fide amicitia intexuit
et fidei ipsi virtutū fundamēta subiecit. Nam vt
fortitudinis incentiuū est fides ita fidei fundamentū est
fortitudo. Cyp. Nō est q dns contentus intrinseca fide
sz exteriore confessionē exposcat vrgens nos ad fidu
cia et maiore affectū. Et q hoc oīb vtile e cōmuni
loq dicens. Omnis quicūq confessus fuerit me. Cyril.
dit aūt paulus. Si confitearis ore tuo dnm ihm et
credas in corde tuo q deus eū a mortuis suscitauit
saluus eris. Totū xpi misteriū in hys interpretat. dicit
eni prius ortū a deo pre vbū id e vnigenitū ex ipo
substantia fatem dnm oīm nō tāq extraneo et fur
tuū fortitū dnm sz existentē reuera et naturaliter
dnm sicut et pr. Consequenter aptat fatem q deus hūc
a mortuis suscitauit ipm sz factū hoīem et passū in
carne p nobis. Hic ei resurrexit a mortuis. Quisqs
q sic confitebit xpm coram hoīb videlicet deū et dnm
xpm eū confitebit coram angelis dei. tūc xpus eū confitebit coram angelis dei tūc xpus eū defi
rendet cū scis angelis in gla pris sui in scdi cōsumā
cione. Eusebius. Quid aūt erit glorios9 q ipsū
vnigenitū dei vbū attestari pro nob in nouissimo iudi
cio ac ipo affectu renunciatione testimonij q̄mere
inditū in aiam ei9 cui testimoniū phibet. Nō eni
manēs extra eū cui testimoniū reddet sz habitans
in eo et ipl̄ens eū lumie suo testimoniū dabit. Cum
aūt roborasset eos spe bona p tanta promissa ite
eos induat terribiliorib minis dicens. Qui aūt ne
gauerit me coram hoīb denegabit coram angelis dei.
Cyp. Et in damnatione maius supplicium et i bonis

maior retributionem ponit. Si diceret tu hoc confiteris aut negas ego autem illic bonorum nec malorum retribuno cui augmento in futuro seculo te prestolatur

Euse. Oportune autem hanc comminationem ponit confessionem ipsius cohiberet ne per penam que est negari a filio dei qd est a sapientia denegari et a vita deficere et lumine privari et omnibus destitui bonis. Hec et hec cuncta pati coram patre qui est in celis et angelis dei

Cirl. Negantes autem sunt primo quidem qui imminente persecutione fide postposuerunt. Abnegat etiam hereticam doctores et discipuli

Cris. Sunt etiam alii abnegationis modi quos paulus describit dicens. Confitentur se nosse deum factis autem negant. Et iterum si quis suorum et maxime domesticorum curam non habet fide negavit et infideli est deterior. Ne autem a fugiate qui est idolatria postquam tot sunt modi negationis palam protinde sunt confessionis quos quisque servaverit audiet illam beatissimam vocem qua christus laudavit eos qui confessi fuerunt eum. Attende autem verborum cautelam. In primo namque dixit. quisquis confitebitur. in me ostendens quod non per verbum sed adnuto summa gratia christum aliquis confitebitur. De negante autem non dixit in me sed me quia destitutus quia denegat redarguit in quo destituno propter quod desertor fit

Beda. Ne autem ex eo quod aut eos qui se negaverunt esse denegandos vna cunctorum hoc est eorum qui studio et eorum qui infirmitate vel ignorantia negant codicio putaret continuo subiciat et omnis qui dixit verbum in filium hominis remittet illi. ei autem qui in spiritum sanctum blasphemaverit non remittet

Cirl. Sed si hoc velit innuere salvator. quod si quis iniuriosum verbum dixerit a nobis in hominem eorum obtinebimus si cito penitentiam venia. Nulla difficultas est in sermone quia cum naturalis bonus sit deus emendat volentes penitere De-

bilis est qui dixit verbum in eum

Ambro. Unus filium hominis christum intelligimus qui de spiritu sancto generatus ex virgine est eo quod parentis eius in terris sola sit virgo. Aliquid est maior spiritus sanctus christo ut in christum peccantes veniam consequatur in spiritum autem derelinquentes remissionem non merentur adipisci. Sed ubi unitas potestatis est nulla comparationis est questio

Athana. Viri quidem antiqui studiosius origenes et marcus theognostus hanc contribuit esse spiritui sancto blasphemiam quin qui digni reputati sunt dono spiritus sancti baptismum regredunt ad penam deum ob hoc eum autem illos nec veniam obtinere quod paulus dixit. Impossibile est eos qui facti sunt principes spiritus sancti et prolapsi sunt renovari rursus ad penam. Addit autem vterque intentionem propriam. Marcus origenes causam huius sic explicat. Deus quidem pater omnia punivit et singula continet. Verbus autem filius ad sola rationalia extenditur. Spiritus vero sanctus solus inest principaliter eis in domino baptismatis. Qui si catechumenus peccat et gentiles peccat in filium qui in eis manet. potest tamen veniam obtinere eis digni fiunt dono regenerationis. Qui vero baptizati delinquunt. dicit hoc nephas attingere spiritum ad quem cum pervenissent permanserunt et ideo irrevocabile

fore damnationem. Theognostus vero aut quia primum et secundum lumen excessit minore pena meret. Si quis tertium quia pertransit. non amplius accipiet venia primum quidem et secundum lumen vocant doctrinam patris et filii tertium vero in participatione spiritus sancti secundum illud Cum venerit spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem non tantum doctrina spiritus docturus filius supplet. Si quia filius condescendit imperfectus spiritus vero sanctus est eorum qui perficiuntur. Hic igitur non quia superet spiritus filium expers est venie blasphemia spiritus sed quidem quia ipsorum est remissio perfectis vero nulla restat excusatio. Si cum filius sit in patre. et in illius in quibus est pater nec abest spiritus. Individuibile est namque sancta trinitas ad hec si omnia per filium facta sunt et omnia in ipso consistunt. erit ipse numerus in omnibus ut necessarium sit peccante in filium in patrem et in spiritum sanctum peccare. Baptismum autem baptismatis in nomine patris et filii et spiritus sancti dat. et sic peccantes post baptismum in sanctam trinitatem exercet blasphemiam. Ceterum si pharisei baptismum non suscepissent aliter redarguebat eos ac si blasphemassent in spiritum sanctum cuius nondum erat facti principes. presertim cum non de patris simplicitate de blasphemia eos increpabat Differunt autem qui peccat transgredit legem. qui vero blasphemat in ipsam offendit deitatem. Si aliter si eis qui delinquunt post baptismata non indulget vindicta reatuum. aliter apls penitenti in corinthio condonat. Retrogressos vero galathas parit. quos per apostolum formet in eis. Cui autem et novatum aliquem tentumente primam post baptismum. Apls autem ad hebreos non dissipat primam penitentiam. Sed ne putarent secundum ritum legis prime causa multa fore. et quotidiana baptismata. ob hoc penitere quidem monet. unum autem fore insinuat per baptismata renovationem. Talia vero considerans recurro ad dispensationem qua fit in christo quia deus exemplum homo factus est tanquam deus suscitavit mortuos sumpsit carnem vestitus stabat. laborabat et panebat. Cum igitur aliqui spectantes humana videant dominum sitientem et panientem et obloquuntur in salvatorem velut in hominem. peccat quidem. primum tamen cito cum penituerint accipere veniam. intendentes per causa fragilitatem corpus Cum vero rursus aspicientes aliqui opera deitatis dubitant de natura corporis ipsi quia nimium peccant. Si et hiis penitentibus cito potest ignoscere. eo quod et ipsi excusatione sint ab operum magnitudine. Cum vero diuturnitatis opera retorquet ad diabolum merito eum irrevocabile ferunt sententiam. quia arbitrati sunt diabolum fore deum. et veritatem dei nichil plus quam demones in operibus putaverunt habere. Ad hanc igitur pridie pharisei pervenerat. Salvatore namque ostendente prius opera mortuos suscitans ceros illuminans et filia sanans huiusmodi opera dicebant esse beelzebub. Neque namque dicere poterant videntes mundi ordinem. et exigua eum presumptione quia mundum a beelzebub esse creatum. Quamdiu igitur ad humana spectantes mente claudicabant dicentes Nonne hic est carpentarii filius et quos literas quis non didicit nouit. sustinebat eos tamquam in filium hominis peccantes. Si vero magis insanivit dicentes

opa dei ee beelzebub nō amplius eos sustinuit. Dic
nāq et tā diu pīes eorū sustinebat qđm causa
panis et aque mutmurabat sz postq vitulum
cōflantes in eū collata sibi dulia trāsiā referūt
puniti sūt; primo quidē nō paucos eorū occisis post
modū dixit. Ego aūt in die vlcionis visitabo hoc pcm
eorū. Talē q et nūc phariseī audiūt sniam vt in
flāma diabolo pata ppetuo cōrodant cū eo. Nō
igit faciendo collacionē inter blasphemiā dictā
in ipm et spm sām hoc dixit. tāq maior sit spūs
sz vtriq blasphemia in ipm plata hāt minorē
illā validiorē ondit. ipm ei videntes hoiez vitupe
rabant. et ei opa beelzebub ee dicebāt. Ambro.
Hic igit videt quibusdā vt eundē et filiū et spm sm
intellugam9 salua distinctione psonarū et vnitate
sbe q vn9 et deus et homo xpūs est spūs sicut scptū
est. Spūs aūt sanc vrām xpūs dns. Ide spūssūs q
et pr scūs et filius scūs et spūssūs. Di q vtriq xps
e q est duūitas nisi xpi. vt sna9 q duūtate xpi
nob negare nō liceat. Beda. Vel aliter q opa spūssī
dixit ee beelzebub isti nō dimittet. neq in pnti
scło neq in futuro. Nō q negem9 ei si pniam a se
possit possit dimitti adeo sz q credam9 eū blasphe
miū exigentibz meritis. sicut nūq ad remissionē ita
nec ad ipsos dignę pnie fructus ee puenturū scdm
illud. Excecaūt oculos eorū ne cōuertant et sanē
illos. Cyril. Quod si creatura eet spūssūs. nō aūt
de diuina sba patris et filij. aliter acta in eū cōtume
lia tamē ifert penā. quia pnulgat cōtra blasphe
mātes in deū. Beda. Neq tn q nq spm sm nō
ee aut deū nō esse. sz pre filioq minore cōfiten tur
hoc irremissibilis blasphemie crimine tenet. q hūa
na ignorāāa ducti faciūt. nō invidenna diabolum
sicut pncipes iudeorū. Aug9 de vbis dni. Vel alit
si hoc diceret q blasphemauerit q pauq blasphemiā
in spm sm oem intelligere debem9. Sed q dictū est
q blasphemauerit in spm sm ille intelligat. q nō
oni modo sz eo mō blasphemauerit vt ei nūq possit
ignosci. Dic ei dictū est. Deus nemīe tptat. sz nō
oni sz q da tptationis mō. Quis aūt sit iste modus
blasphemādi cōtra spm sm dicam9. primū q dem
credentiū bnficiū est in spūsto remissio pcōrū. Con
tra hoc donū gratuitū loquit cor ipenitens. ipsa q
impnia e spūs blasphemia q nō remittit neq i hoc
scło neq in futuro. q pnia ipetrat remissionē in hoc
scło q valeat in futuro. Cyril. Cū aūt tm metū in
cusserint dns discedentibz a recta cōfessione. precipit
de cetero nō curare de risu. eo q fidelitei dispositus cō
stitut vba cōgrua spūs tāq doctor inhabitās. vn
sequit. Cū aūt induxerit vos in synagogas et ad magistra
tus et potestates. nolite sollicti esse qualit aut q̄d respō
deatis aut q̄d dicatis. Glosa. Dicit aūt qualit quātū
ad modū pferendi. q̄d q̄ntū ad modū inveniendi. respō
deatis iterrogātibz aut quid dicatis discrere volentibz.
Beda. Cū ei pter xpm ducimur ad iudices volūta
te tm nram p xpm debem9 offerre rete tū in tm̄endo
spūssc quid mūstrabit. Vn subdit. Spūssūs enī doce
bit vos in ipa hora q loquamī oportet vos dicere.
Cyp. Alibi vero dicit. Estote parati cūctis ad iudi
cū q̄cūq q̄sierit a vob rationē spei q̄ habet vos. Qui
nāq horret inter amicos agon pūpit nos meditari. Qui
vero terribile e pretorū et pauor nrūq dat ppt
mometū vt audendū sit et loquendū non aūt ob
stupescendū. Theo. qm ipse dixit. duplex e na nīa ifir
mitas et aut pene formidine martyriū fugim9
aut q rudes sum9 et nescim9 reddē rationē fidei
vtrūq exclusit metū quidē pena in eo q dixit
Ne timeas occidentes corp9 timore in sne ne i hoc
dixit. Nolite sollicti ee q̄liter aut q̄d respondeatis.
Ait aūt ei quidā de turba. magr dic frī meo vt
dividat mecū hereditatē. At ille dixit ei. Ho
q̄s me cōstituit iudicē aut divisorē sup vos.
Dixitq ad illos. Videte et cauete ab oī cu
pidita. q̄ nō in habūdantia cuiusq vita eius
est ex hijs que possidet.
Ambro. Totus supior locus ad subeunda p̄fessionē
dñi passionē aut contemptu mortis. aut spe pmij. a
māsuri denūnatiōe supplicij cui nūq venia layet
istruit. Et qm auaritia plerūq solet tegere vir
tutē ecia hui9 abolende rei p̄ceptū subinat. et exēplū
cū dat. Ait aūt ei q̄da de turba. q̄ magr dic frī meo vt
dividat mecū hereditatē. Theophi. Hij duo frēs
q de hereditate patna dividenda cōtendebāt cō
sequēs erat. vt alter alterū fraudare intēderet
Dns aūt doctēs nos q nō optet nos ad terrena flecti
repellit vocante eū ad hereditatis divisionē. Vn
sequit. Ait ille dixit ei. homo q̄s me cōstituit iudicē
aut divisorē sz facultatū sup vos. Beda. Qui mystice
supne pacis gaudia cōmendanti terrene divisionis
vult inferere molestia merito hō vocat sc̄dm il
lud. Cū sit inter vos zelus et cōtentio nonne homines
estis. Cyril. Fuit aūt dei filius qui factus e filius hom
cōstitut9 a deo patre rege et p̄cepte sup sion monte
sm eius annūnans mandatū divinū. Ambro.
Bene aūt terrena declinat. q̄ppt divina decre
rat. ne iudex dignat ee litiū et arbiter facul
tatū vivorū. Hūs mortuorūq iudicū arbitrium
meritorū. Nō q quid petas. sz a q postules stu
endū est. nec maioribz intento aīo putes mūde
bus obstrependū. Vn nō immerito refutat hūc fi
q dispensatore celestiū gestiebat. corruptibilibz
occupare cū inter frēs patrimoniū nō iudex
medi9 sz pietas debeat scissura dividē. q̄pp imor
talitatis p̄moniū nō pecunie sit horibz expetā
dū. Beda. Occasiōe aūt hui9 stulti petitoris ad
versus avaritie pestē. et turbas ei a discipulos
preceptis pter et exēplis munire satagit. Vn sequit
Dixitq ad illos. Videte et cauete ab oī avari
cia. Dicit aūt ab oī q nōnulla simpli gen vi
dent. sz inter9 arbiter qua intentione fiat divisi

cat ¶ Cyril. Del dixit ab ōnī auaritia ſꝛ magna et pua. Eſt ei inutil auaritia dicēte dñō Domos relatas edificabitis et nō habitabitis in eis Et alibi dicit nuſq̄ fuerit vinea nī fuerint lagūcule vinā. et xxx. modij ſemēcis fuerit modios tres. Dz et ſcdm aliū modū eſt inutilis. quē ondit ſubdens q̄ nō in habūdantia cuiuſq̄ vita ei⁹ eſt ex hijs q̄ poſſidet ¶ Theo. Hoc dixit dñs reſellēs auarozū intentiones. que uident coaceruare diuitias q̄ſi diu uicturi. Sed nūq̄d te opulentia lōgeuū efficiet. Ad q̄ manifeſte ſuſtines mala. ire te cauſa quetis. nā dubiū eſt an debeas attingere ſeniū cuiuſq̄ thezauriſas Dixit aūt ſilitudinē ad illos dicēs Hoīs cuiuſdā diuitis uberes fructus ager attulit Et cogitabat intra ſe dicēs. Quid faciā q̄ nō habeo quo cōgregē fructus meos. Et dixit hoc faciā. Deſtruam horrea mea et maiora faciā et illuc cōgregabo oīa q̄ nata ſunt mī et bona mea. Et dicam aīe mee. Aīa habes multa bona poſita ī annos plurimos requieſce cōmede bibe epulare Dixit aūt illi deꝛ Stulte hac nocte aīaz tuā repetēt a te. q̄ aūt parasti cuius erūt Sic eſt q̄ ſibi theſaurizat et nō eſt in deū diues.

¶ Theo. Duto q̄ ex affluentia opū nō ptendat ad uita humana ad huiꝰ fidē parabolā ſubdit dicens. Dixit aūt ſilitudinē ad illos dicens hoīs cuiuſdā diuitis uberes fructus ager attulit ¶ Basi. Nō factum q̄dē ex ubertate fructuū aliq̄d boni ut magis diuīa lōganimitas pateat. q̄ vſq̄ ad malos ſua bonitatē extendit pluens ſup iuſtos et iniuſtos. Que vero ſunt q̄ hic homo bñfactoꝛi recōpenſat. Nō meminit cōis nature nec arbitratus eſt optere q̄d ſuperfluit diſpertiri egentibꝰ et horrea q̄dem crepabant propria cōditoꝛū auaritus tñ animꝰ neq̄q̄ implebat. nolēs ueteribꝰ redere ꝓpter auaritiā noua nō valēs ſuſcipere ꝓpter multitudinē. ꝓpt q̄d imperfecta ei⁹ cōſilia et ſterilis cure. vñ ſubdit. Et cogitabat intra ſe dicens. Quid faciā. q̄ nō habeo q̄ congregē fructꝰ meos cōquent eque pauperibꝰ an nō que ꝓmit inopia dicit q̄d faciā. Diuitus. vñ calumnia. furia et locupletes ꝓfert. Dicent ei ipſi q̄ animā diuine a ꝓmptuariis emanātes. ne forte cū venerint ꝓſunt egentibꝰ. a ſimuli culoſoꝝ. q̄ mallēt edantate crepare q̄ indigentibꝰ de reliquijs impartiri ¶ Greg. Ex eo mozaliū Oangustia ex ſanctate nata. Dices cui q̄d faciam. ꝓfecto indunt. q̄ votoꝝ ſuoꝝ effectibꝰ priſus ſub q̄da teꝝ fraſe laborabat ¶ Basili. Erat quidē in ꝓmptu dicere aptam horrea conuocabo egenos ſꝛ cogitat nō vt diſtribuat ſꝛ vt congregēt. ſequitur ei Et dixit hꝰ faciā. Deſtruā horrea mea. Dñ faris Nā digna deſtructione nequit ꝓmptuaria diſſolue horrea ex q̄bꝰ nullus conſolatione accepit ſubdit. Et maiora faciā. At ſi et hoc ipleuerit nūquid deſtines iterū q̄d ſtultus q̄ in infinitū laborare Horrea ſunt tibi ſatis pauꝑm domꝰ Dz dices Cui minuta ſano ꝓpria

retinēdo Nā et ſequit. Et illuc cōgregabo oīa q̄ nata ſunt mī et bona mea. Dic mī q̄ tua vnde ea ſumens in vitā tuliſti. Dixit q̄ puenies ſpectacula phiberet aduenientes appinq̄ndo ſibi q̄d ad vſū eōrum ordinat. Humiles ſunt diuites q̄ oīa que pōcupauerūt eſtimat ſua eē. Di ei q̄ libꝰ ſue neceſſitatis ſuffinenniā rapiens relinq̄ret ſuperfluū indigeti nō eſſꝰ diues nec pauꝑ ¶ Cyril. Attende et aliter ee fructuoſū ei⁹ vbu eū dixit Congregabo oīa q̄ nata ſunt mī niſi nō putaret ea diuinitꝰ obtinere ſꝛ fructꝰ ē laboꝝ ſuoꝝ ¶ Basi. Ceterū ſi fateris ea tibi diuitꝰ puenuſſe an iuſtus ē deꝰ mēq̄uter res nobis diſtribuēs Cur tu habundas ille vero mēdicat niſi vt tu bone diſpenſanoīs merita cōſeq̄ris ille vero patiēne bramꝰ deꝛozet. At tu nōne ſpoliatoꝛ es q̄ diſpenſanda ſuſcepiſti ꝓpria reputando Eſt panis famelici que tu tenes nudi tunica quā in cōclauī cōſeruas diſcalciati calceus q̄ penes te marceſcit Indigētis aut gentū q̄d poſſides inhumanitū. Quo circa tot iniuriarijs q̄t dare valeres ¶ Cyp. Sed et in hoc errat q̄ bona putat q̄ ſunt indifferentia. Reruꝫ enī q̄dā ſunt bone q̄dā male q̄dā medie. Bona q̄dē ſunt caſtitas et humilitas et hmōi. Que cū homo eligit fit bonꝰ Hijs aūt oppoſita ſunt mala q̄ cū dum eligit fit malus. Media vero ſunt vt diuitie que q̄nq̄ quidē ordinat in bonū ſꝛ ad elemoſinā q̄nq̄ ad malū ſꝛ ad auaritiā et ſilit inopia q̄nq̄ ad blaſphemiam q̄nq̄ ad ſapientiā ſcdm affectū vtentiū ¶ Cyril. Diues igit nō parat ꝓmanēta horrea ſꝛ ādifica et q̄d ſtultius eſt vite longitudinē ſibi taxat ſequit cū. Et dicā aīe mee Aīa habes multa bona poſita ī annos plurimos. Dz o diues fructus q̄dem habes in horreis ſꝛ ānos plurimos vñ poteris obtinere. ¶ Athana. Di q̄s aūt ſit vnat q̄ſi q̄tidie morituros eo q̄ incerta ē naturalit vita nīa nō pertrahit Deꝑ eni maioꝝ timoꝝ plurimū voluptatis diſſoluit Dz e contrario diues lōgeuitatē ſibi repmittes ad voluptates aſpirat ſequit cui Requieſce a laboribꝰ ſꝛ cōmede bibe epulare magno ſꝛ apparatu ¶ Basi. Cū ipeoud⁹ es erga bona aīe vt eſcas corpozens animē aſſaribas ſiq̄dem vtutē habet ſi ferūda ē opationū bona rū ſi deo adheſit bona plurima poſſidet et bono gaudio gaudet Verū q̄ totus carnalis es paſſionibꝰ ſubiectꝰ a ventre nō ab aīa clamas ¶ Cyp. Nō aūtē decet vacare deliꝯs et impīguare corpus et attenuare aīam ſuſcep ei grauare et tenebras obducē ſpiſſūq̄ velamē eo q̄ in deliꝯs dominatiuum aīe ſeruit ſeruile vero corpi dnāt. Alimētoꝝ aūt indiget corpꝰ nō deliciaꝝ vt nutriatur nō vt ſcindat et fluat. Neq̄ enī aīe ſoli ſed et ipi corpi ſūt nonne deline eo q̄ ex forti fit debile ex ſano egrotatiuū ex agili graue ex formoſo deforme ex iuuene veteroſū ¶ Basi. Permiſſus aūt ē deliberare in oībꝰ et manifeſtare ꝓpoſitū ꝓpriū vt cōdignā mereat ſui affectus ſimā Sed dū abdito loq̄t eloquia ei⁹ examinant in celo. Vñ ſibi reſponſa pueniūt. Dicit enī

Dixit aūt illi deus Stulte hac nocte aiam tuā repetent a te Iudi cōueniens tibi stultitie nomē qđ tibi nullus ꝓposuit hoīm ꝫ ipse deus ℣ Greg xxxv moza. Eadē nocte sublatus est qui multa tpa fuerat ꝓstolatus vt sic ꝙ in longū sibi subsidia colligendo ꝓsperarat subsequē tem diem vel vnū mutuum videret ℣ Crisp Dicit aūt repetent a te Exposcebāt ei eam forsan terribiles qđā virtutes ad hoc misse qm si de ciuitate i ciuitatē trāseuntes eternū ductore multo magis aiā absoluta a corpe et ad futurā vitā trāsmigrans indigebat du ctu. Ob hoc multociens recusat aiā et regredi in p fundū cū debet cuius a corpe semp ei stimulat nos cō scientia ꝓcorū ꝫ papue cū debem⁹ trahi ad terribile iudiciū Cuius enī tota cōgerenes criminū immanat et p onulis posita mentē ꝓcellit et sicut carrenat ꝫ quidē doloꝛosi sunt cuius aūt papue cū debent iudicā ꝓsenta ri sic et aiā maxiē in ipso tpe de ꝓpō crumat et dolet ꝙ multo aūt magis cū fuerit euulsa ℣ Greg xxv moza. In nocte aūt ablata ē que cōsideracionis lucē habere noluit vt qđ pati poterat ꝓuidere. Subdit aūt. Que aūt parasti cuius erūt ℣ Crisp Sic aūt deseres nō solū nullū inde propiens cōmodū ꝫ et sarcinā ꝓcorū portans sup humeros ꝓprios. Et que qđem a te cōgesta sunt plerīq; in manus iniuroꝝ puenient a te vero sup hijs racio reqret. Seqt Sic ē qui sibi thesaurizat et nō est in deū dues ℣ Beda Sic enī stultus est et i nocte rapiendus Ergo q vult ē in deū dues nō sibi thesaurizet ꝫ pauperibus possessa distribuat ℣ Ambro Frustra enī congregat opes ꝙ se hys nesciat vsurū Neq; ei nīa sunt ꝙ non possum⁹ auferre nobiscū sola virtus comes ē defunctoꝝ sola nos se quitur nīa ꝙtabernacula defunctis acquirit eterna.

Dixit aūt ad discipulos suos ideo dico vob nolite sollicti ēe aīe vr̄e quid manducetis. Neq; corpi vr̄o qđ vestiamini. Aīa plus ē ꝙ esca et corpus plus ꝙ vestimentū.

℣ Theo ꝓpaulatim dns ꝓficere ad ꝓfectiorē doctrinā docuit enī sup cauendū ēe ab auaricia subdiditq; ꝓpolā diuitis insinuās p eā ꝙ stultus ē qui sup flua cupit Deinde ꝓcedente sermone neq; de necessa rijs sinit nos sollicitudine gerere auaricie radicē euellens vnde dicit Ideo dico vobis quasi dicere et ꝓpter ꝙ stultus ē qui sibi maiorē vite mensurā attribuit et exinde magis effici cupidus ꝫ Nolite sol liciti ēe aīe vr̄e qđ manducetis nō q; intelligibil aīa cōmedat ꝫ q; nō videt aliter aīaꝫ posse cōiuncta manere corpi nisi dū nutrim⁹ vel q; aīati corpis ē nutrimentū suscipe cōstitue aīe nutritiui attri buit Vla et vtus nutritiua dicit aīa vt sic intelli gatur ℣ Ne solliciti sitis nutritiue ꝓti aīe qđ edatis potest aūt enā corpus mortuū vestiri Vnde subdit Neq; corpi vr̄o qđ vestiamini ℣ Crisp Qđ aūt dicit nolite sollicti ēe nō idē est qđ nolite operari ꝫ no lite rebus mudanis mente affigi. Contigit enī aliquē operantē nichil sollicitū ēe ℣ Gre. ꝓpemu net aūt aīa cibo et corpus vestitu. Vnde subdit aīa plus ē ꝙ esca et corpus plus ꝙ vestimentū Quasi diceret deus ꝙ qđ maius est exhibuit quo nō dabit qđ minus ē Vlō ꝙ multū nīa intento modicis ꝛ tat ner intellectus nī seruiat ad vestitū et victu qrendū magis aūt rogitet q; saluat aiam et subleuat ad regnū celoꝝ ℣ Ambro Multū aūt moralius ad faciend fidem oīa credentibus a deo posse cōferri ꝙ ꝙ aereus ille spūs vitale collectū aīe corpiq; cōtuberniū federatū nō deserat nisi cū venerit dies supma moriendi Cū igit aīa indumēto corpis vestiat et vigore aīe corpus aiet aut absurdū est vt virtus nob copiā defuturā putem⁹ ꝙ viuendi mutē substantiā consequamur.

Considerate coruos ꝙ nō seminat neq; metit qbus nō est cellariū neq; horreū et deus pascit illos. ꝙtomagis vos pluris estis illis Quis aūt vr̄m cogitādo potest adicere ad staturā suā cubitū vnū Si q; neq; qđ minimū ē po testis qđ de ceteris sollicti estis.

℣ Cyril Sicut sup erigendo nos ad spiritualē au dacia paues induxit dicēs. ꝙ multis passeribus plu ris estis vos sic et nunc ex volatilibus firmā et indu bitabilē fiduciā nob adducit dicēs. Considerate coruos ꝙ nō seminat neq; metit sic ad acquirendū tibi quib nō est cellariū neq; horreū sic ad cōseruandū Et de pas at illos qūtomagis vos pluris estis illis ℣ Beda. Si de coruis vos valetis ꝙ rōnale aīal sicut homo sublimis ordinatū est in rerū natura ꝙ irrōnabilia sicut sunt aues ℣ Ambro Magnū aūt qđ fide sequam⁹ exēplū Nā volatilibus ceteris ꝙbus nullū exercitiū cultionis nul lus de messiū fecūditate puenit⁹ ē indefatigabilis ꝓpu dentia diuina largit alimoniā Verū est igit cura tiōpie nre quarticā videri eteni illis idcirco sine labore pabuli vsus exuberat ꝙ fructꝰ ad esticā cōmūnē datos speciali quodā nescit vendicare dominatu Nos cō munia amisim⁹ dū ꝓpria vendicam⁹ nā nec ꝑmium quicq; vbi ꝑpetuū nichil nec certa copia vbi incertus euent ℣ Crisp Cū aūt posset dns exemplū ab hoibus su mere q mime terrena mutauerūt Helia duo moysē et iohannē et ceteros hmōi cōmemorauit volatilia sequens vetus testamentū qđ ad apem trāsmittit et formicā et alia hmōi quib naturales ꝙdā mores inseruit cōditor ℣ Theodo Ideo aūt omissa mentione aliorū volatiliū coruorū mentionē fecit ꝙ pullos coruorū speciali ꝓuidentia deus nutrit ꝫ negligit pullos suos ꝙbus nullo modo abaere pabulū quadā aura delatū ad os ꝑuenit qđ hiantes susꝓpuit et sic nutriūt forsan enā et talia ꝑ similitudinem dicta sunt toto significato p ꝑtem Vn in matheo dns re mittit ad volatilia celi hic vero specialit ad coruos tāq; gulosiores et vaporiores ℣ Eusebius In coruis enā aliqđ plus significat. Alubi enī colligentibus legumina ꝓmptus ē alimentū vestientibus vero mu bi sicut coruus difficilius ē ad habendū nec tame

huiꝰmodi aues defectū pabuli pascit ꝑpt ꝓuidēa dei diffusa vbiq; Datur aūt ad idem et tertio sillogis mo dicēs. Quis aūt vestrū cogitās ꝑt adicere ad statu rā suā cubitū vnū ✠ Cris. Nota q aīaz qde semel de dit deꝰ et eade ꝑseuerat sz corpꝰ quotidie sumit ire mentū ptransiens igit aīaz qsi no recipiente aug mentū de solo corpe fecit mentione dans itelligere q nō augetꝫ ꝑ solū alimentū sz ꝓuisione diuina ꝑ hoc q nullꝰ nutrimētū ampiendo aliqd ad suā statu rā adicere ꝑt Vn cōcludit. Si g neq qd mīmū est po testis qd de ceteris sollicti estis ✠ Eusebi. Quasi dicat si nullꝰ sua cura corporeā ingenerauit sibi staturā sz neq termino tpis vite ꝑt aliqs vel breuissimū tēpꝰ hoze excogitādo adicere cui optet supflue de necessariis vite cogitare ✠ Beda. Illi g tegendi corpis curā re linquite cuiꝰ videtis cura factū esse vt tante stature corpus habeatis ✠ Augꝰ de qsti eua. Cū aūt de au genda corpis statura loqret dixit q mīmū est hꝰ sz deo corpa operari.

Considerate lilia agri quō crescūt nō laborāt neq nent. Dico aūt vobis q nec salomon in oīa gla sua vestiebat sicut vnū ex istis Si aūt fenū qd hodie in agro est et cras in clibanū mittit deus sic vestit quāto magis vos pusillī fidei. Et vos nolite q̄rere qd manducetis aut qd bibatis et nolite in sublime tolli Hec enī oīa gentes mundi q̄runt ꝓ aūt vr scit q̄m hys indigetis. Verumptamē q̄rite regnū dei et hec oīa adicient vobis

✠ Cris. Sicut supꝰ dns de alimētis monebat ita et nūc monet de vestitu dicēs. Considerate lilia agri quō crescūt nō laborāt neq nent vt sz sibi fa ciāt idumenta. Dixit aūt sup cū dns dixit nō semi nāt volatilia nō reprbant sementē sz supflua cu rā sit cū dixit nō laborāt neq nent nō opus ītere mut sz cogitatiōne ✠ Euse. Hi qs aūt vult mortā lium decorari ꝓnoso vestitu videat oculate q deꝰ eaꝫ vsoz ad flores qui ex terra oriūt multiplicē fuit sapi entia ꝑfectus ornauit hos diuisis coloribꝰ tenuib; mebranis floꝝ auro longe meliores tincturas

ꝑ sapiā

accōmodās adeo q nec penes aliquē regē delinosu ner eaꝫ ipm salomonē q apud antiqs tū in diui tijs et in deliciis celeber fuit tā ꝓnosū opus fuit iuentū Vn sequit Dico aūt vob q nec salomō in oī gla sua vestiebat sicut vnū ex istis ✠ Cris. Nō vtiꝫ hic volatiliū exēplo ritui cōmemoratis aut passione sz lilia. Vult ei vt vim ꝫ declarare hyperbolē sz ab infirmitate terū que tm sunt sortite decorē et a ꝓno decoris q̄ cessis est lilijs. Vn postmodū nō vocat ea lilia sz fenū cui subdit. Si aūt fenū quod i agro est hodie nec dicit cras nō erūa sz subdit. Si cras in clibanū mittet negz dixit simpli deus vestit sz dixit deus sic vestit qd multa hꝰ expssione et subdit. Quāto magis vos qd experimentis ꝓnosita te et ꝓuidentia humana. Denigz cū intrepare deue

ret vtiꝫ et hic moderantia nō infidelitatis sz pau citatis fidei arguens cū subdit pusille fidei vt ꝑ hoc magis exeret nos ad diuinoz ꝑsuasione vt nō solū nō cogitem9 de vestibꝫ sz nec affectem9 vestimētoꝝ decorē ✠ Cyril. Sufficit ei prudēbꝫ solus causa necessitatis aptū habere vestitū et laboꝝ modestia nō ex cedente qd satis ē sufficit eoꝝ sūs q sunt i xpo spi rituales deitie et subsequēs gla ✠ Ambro. Nō ono su aūt videt qd flos vel hoi confert vel certe plus pene ꝙ hoibꝫ in salomone ꝑfert vt pre claritate colorū angeloꝝ celestiū gla quā putem9 expssa qui vere mūdi istius flores sunt q eoꝝ claritatibꝫ mū dū ornat et bonū odore sanctitatis aspirat qui nulla sollicitudine ꝓuidi nullo vsu laboris exer cati diuine in se liberalitatis gla et celestis seruāt dona nature Vnde bñ et hic vestitꝰ gla sua Salo mon et alibi cooptus ostendit q ifu mutate cor poree nature velut vtute qda mentis adoptā opm gla vestiebat Angeli vero q̄ū natura diuinior experts manꝫ iniurie corpalis recte luret maxime viro ꝑferūt. Nec tū in nobis mīaz dei desperare debem9 qbꝫ ꝑ resurrectionis gratiaz dns simile age lorū specie polliret. ✠ Cyril. Absonū ei erat dis pulos debentes es norma et exemplar couersatio nis honeste alijs tradere i ea irridere a qbꝫ disce dendi esse optebat eos cōsulere. Et ideo dns subdit Et vos nolite q̄rere qd mādūcetis aut qd bibatis In hoc eaꝫ dns cōsuluit nō modicū studio sarcinā ꝓdicionū mones discipulos sollicitudine humā abicere ✠ Beda. Notādū tñ est q nō ait nolite q̄rere aut solliciti ee de cibo aut potu cū indumēto sz qd mādūcetis ā bibatis vbi multi videt arguī qui spreto victu vel vestitu cōmuni lauioza sibi vel austeriora ꝑ hys cū quibꝫ vitā ducūt alimēta vel indumēta requirūt. ✠ Greg nisi, Dz dicet aliqui obtinuerūt dnica honores et diuicias cū orassent qlit g ꝓhibens nos talia orando querere Est qde q oīa hec ad diuinū cōsiliū ꝓtineāt oibꝫ patet hec tñ a deo cōferūt petentibꝫ vt discretes deū nos ex audire i minoribꝫ petitionibꝫ eleuem ad alioꝝ affectū Dicit i ꝓuerbs videm9 q mox nati mater nus adhereant vberibꝫ Si vero pubuerit puul9 spet nit mānas q̄rit at monile ā aliqd taliū qbꝫ oculꝰ delectat ꝓstꝫ aūt mens cū corpe creuerit cedēs cūctis puerilibꝫ desideriis q̄rit a ꝓnibꝫ q cōueniūt vite ꝑfecte ✠ Augꝰ de qsti eua. ꝓhibita aūt solli citudine de alimentis consequēter ne extollant ad monuit dicēs Nolite in sublime tolli ꝓximo enī ad necessitatē cōplenda homo q̄rit Cū aūt hys habundauerit incipit de talibꝫ superbire. Tale ē hoc ac si se vulneratꝰ aliqs iactet q habeat multa emplastra in domo cū hoc illi bonū esset vt vulne ra nō haberet. et ne vno qdem indigeret emplas tro. ✠ Theo. Vel eleuatione nichil aliud vocat q̄ va riamentis motū alias aliud meditantis et exhs saliet

ad aliud et sublimia cogitãs. ¶ Basil. Et vt ũtelligas hmõi elemosinã memeto vanitatis ꝓpꝛie mũetutis si qñ manens solus cogitasti de vita et ꝓmotoꝛibꝫ discurrens a ꝓmcipatu in ꝓncipatũ amplexꝰ es diuinas edificasti palacia animas bnsensti vltus es ũmuros est aũt ꝓcm talis abstractio. Intẽta ei aia supflua delectano a veritate seduit. Vñ cõuenienter subdit. Hoc n. oĩa gentes mũdi qrunt sꝫ voluptatẽ diuinas et hmõi. ¶ Greg. nisc. Adhibere enĩ sollitudinẽ trib; apparentib; ꝓpꝛiũ est eoꝝũ q̃ nulla supponũt spem futuri sili neq; metũ iudicij. ¶ Basilius. Hz de necessarijs vite subdit. ꝓꝛ aũt vꝛ sat qm hys indigetis. ¶ Cris. Nõ dixit deꝰ sꝫ ꝓꝛ vt ipsos ad maiorẽ ꝓmoueret fiduciã. Quis enĩ est ꝓꝛ qui pariat necessaria filijs nõ mĩstrare sꝫ et aliud addit. Nõ enĩ poteris dicere q̃ pater quidẽ ẽ ignorat tñ hys nos indigere. Nã qui natura creauit eius indigentiã nouit. ¶ Ambro. Ostendit aũt cõsequẽter ad ꝓns ner in reliquũ fidelib; gr̃az de futura si modo qui diuina desiderãt terrena nõ querãt. Indecoꝝ quippe ẽ hoĩes cultare de cibo q̃ militant ꝓ regno. Nouit rex quẽadmodũ familiã suã pascat alat et vestiat. Vñ seqt. Verumptm querite ꝓmũ regnũ dei et hec oĩa adiment vob. ¶ Cris. Nõ regnũ sꝫ enĩ opes xpiãs polluet nĩ eo. Di enĩ nos eos a curis et rapinis q̃ ꝑtermittentes sua nr̃oꝝ indulgentia habet multomagis deꝰ. ¶ Beda. Indicat enĩ aliud ẽ qd̃ ꝓncipaliter datur aliud qd̃ supadditur q̃ nob intentione eternitas i vsu vero ꝓsalitas ẽ debet. **Nolite timere pusillus grex qm̃ complacuit ꝓ vr̃o dare vobis regnũ. Vendite que possidetis et date elemosinã. Fiant vobis saculos q̃ nõ veterascũt thesaurũ non deficientẽ in celis quo fur nõ appropiat nec tinea corrũpit. Vbi enĩ thesaurus est vester ibi et cor vr̃m erit.**

¶ Glosa. Postq̃ dñs ꝓpalĩ curã a cordib; discipulorũ remouit hic excludit ab eis timorẽ q̃ superflua curia ꝓcedit dicens. Nolite timere pusillus grex. ¶ Theo. pusillũ gregẽ dñs vocat volentes discipulos eꝝ fieri vel q̃ in hoc scõ sũ paru videnꝫ causa voluntarie paupertatis. Vel q̃ superantꝫ a multitudine ãgelorꝝ qui icõpabiliter ꝓcellunt q̃ nĩa sunt. ¶ Beda. Pusillũ eam dñs gregẽ electorũ nõiat vel ob cõparationẽ maiorũ numeri ꝛeprobꝝũ vel ponus ob humilitatis deuotionẽ. ¶ Cirl. Quare aũt timere nõ debeãt ondit subdens q̃ cõplacuit ꝓr̃i vr̃o dare vobis regnũ. Quasi diceret ei qui tã preciosa largit qualiter pigebit ergo vos clementiã exercere. Quãuis enĩ hic grex ꝓꝰ sit et natura et numero et gl̃a bonitatis tñ ꝑtis concessit et huic pusillo gregi celestiũ spiũm sortẽ sꝫ regnũ celorũ q̃ vt possideatis regnũ celorũ opes terrenas contẽpnite. Vñ subdit. Venditẽ q̃ possideatis et date elemosinã. ¶ Beda. Quasi diceret. Nolite timere ne ꝓpter regnũ dei militantib; hys vite necessaria desint quinetã possessa ꝓpter elemosinam vendite qd̃ tũ digne fit qm̃ qui semel ꝓ dño suis oĩbus spretis nichilominꝰ post hoc labore manuũ opatur vnde et victũ transigere et elemosinã dare queat. ¶ Cris. Nõ est enĩ ꝓcm qd̃ elemosina nequeat abolere antidotũ est aulibet cõueniens vulneri. Hz et elemosina nõ solũ in pecunijs fit sꝫ in rebus dũ aliquis aliũ ꝓtegit dũ medias medet. dũ sapiens cõsulit. ¶ Greg. nazianzen. Vereoꝝ aũt ne putes ꝓcm tibi necessitatẽ nõ esse sꝫ arbitrũ opinabar et ipse hoc sꝫ terrent me edi ad sinistrã statuti nõ ꝓ vapulet sꝫ q̃ xpm in egentib; nõ plasmauit. ¶ Cris. Nã sine elemosina ipossibile ẽ regnũ videre. Vnus enĩ fons si aquas in se cõtinuerit viuat sit et diuites ũ oĩa penes se habeãt teneãt. ¶ Basilius. Sed q̃ret aliquis quid cõsideranter optet vendere q̃ possident nũq̃d tãꝫ eis naturaliter noxijs vel ꝓpter temptationẽ arridentẽ animab; ab eis. Ad hoc diuendũ est. ꝓmo q̃ ꝓ singulũ eoꝝ que sunt si ꝓ se ꝓcm malũ existeret nõ essꝫ creatura dei oĩs enĩ creatura dei bona. Consequẽter aũt q̃ mandatũ diuinũ non decuit abuti tãꝫ mala q̃ possident sꝫ dispensare dicẽs. Et date elemosinã. ¶ Cirl. Molestũ aũt forte ẽ hoc mãdatũ diuitib; sanã tamẽ mentẽ habentib; nõ est inutile thezaurizant ei sibi regnũ celeste. Vñ seqꝰ. Fiante vobis saculos q̃ nõ veterascũt. ¶ Beda. Elemosinas videliz operando quarũ merces ꝛetinetũ maneat. Vbi nõ hoc ꝓceptũ esse putandũ est vt nil pecunie reseruet a fẽis vel suis vel paupm vsib; cũ et ipe dñs cui ãgeli ministrabãt oculos habuisse legat a fidelib; oblata cõseruãs sꝫ ne deo ꝓpter ista seruiatur et ob inopie timorẽ iustitia deseratur. ¶ Greg. nisc. ꝓcepit aũt sensibiles et terrenas opes sursũ tondere q̃ virtus corruptiua nõ attingit vñ subdit. Thesaurũ nõ definientẽ in celis q̃ fur nõ appꝛiat nec tinea corrũpit. ¶ Theo. Quasi diceret hic tinea demolit nõ aute in celis. Deinde q̃ tinea q̃da non demolit addidit de fure. Aurũ enĩ nõ demolitur tinea sꝫ fur tollit. ¶ Beda. Diue ꝛpit. Hoc simpliciter accipiendũ est q̃ pecunia seruata deficiat data aũt ꝓmo ꝓficuũ fructũ conferat in celis. Deu ita q̃ thesaurus boni opis si cõmodi terrestris occasione condatur facile corruptus intereat at si celesti solũ intentione congerat nõ exterius hoim fauore quasi a fure q̃ deforis rapit nõ intus imanẽ q̃si a tinea q̃ interiꝰ scindit valet maculari. ¶ Glo. Vel fures sunt heretici et demones q̃ ad hoc intenti sũt vt spiritalib; nos spoliant. Tinea q̃ vestes latenter vorat iudicia ẽ que studiũ bonũ lacerat et cõpassionẽ vnitatis dissipat. ¶ Theo. Porro q̃ nõ omnia furto tollũt addit pondere rationẽ et nullã prorsus patientẽ instantiã dicens. Vbi enĩ est thesaurus vester ibi et cor vr̃m erit. q̃si diceret. Esto q̃ nec tinea demoliat nec fur tollat horũ vꝝm qd̃ est habere cor affixum thesauro sepulto et diminũ opus sꝫ aĩaꝝ terre timergere q̃nto ẽ dignũ supplico. ¶ Euse. Nã

qulibet homo naturaliter dependet ab eo erga qd studet illut totū aīm applicat vbi totū cōmodum possidere putauit Dñs si qs in rebus pnis vite habet totā mentē et intentionē quā cor nouauit in terre nis vsat. Qui vero mentē appluerit ad celestia vbi mentē habebit vt videat solo corpe cū hoīb; conuersari ao vero iā sit a gressus mansiones celestes Beda. Hoc aūt nō solū de pecunia sz de cūctis passionib; sentiendū est luxurioſi epule sūt the saur lasciui ludicra amatorus libido

Sint lūbi vr cincti et lucerne ardētes i ma nib; vris et vos siles hoīb; exspectātib; dnm suū qū reuertat a nupcijs vt cū venerit et pulsauerit cōfestim aperiāt ei Beat seruꝰ illi qs cū venerit dns inuenerit vigilātes Amē dico vob q pcinget se et faciet illos discūbere et transiens ministrabit illis Et si venerit i scda vigilia et si in tercia vigilia venerit et ita inuenerit bī sunt serui illi Hoc aūt scitote qm si sciret pfamilias qua hora fur veni ret vigilaret vtiq et nō sineret pfodi domum suā Et vos estote parati qr qua hora nō pu tatis filius hoīs veniet.

Theo. Postq̄ suū discipulū modestū statuit dns spoliari eū qlibet vite cura et eleuatione iā nūr ad mīstrandū mouit dicens Sint lūbi vr pre cincti id ē sp pclines ad exequendū q̄dā opa dnī nri. Et lucerne ardentes. id ē non ducatis vitā in tenebris sz assit luxrōnis ordens vobis agenda et fugiēda Est ei hic mūdus nox Cincti vero lūbos sunt q̄ practicā exequūt. Nā talis ē mīstrandi ha bitus quib; optet adhē et lucernas ardentes id est discretionis donū vt valeat dinoscere practicꝰ nō so lū q̄ opteat agere sz et quo Alioquin et i precipi no superbie hoīes ruunt Notandū aūt qd primo iub; lūbos cingi scdo lucernas ardere Nā primo q̄dē opatio deinde speculatio q̄ est illustratio mentis Deo studeam exercere vtutes vt duas lucernas habea mꝰ ardentes sz conceptū mentis iugiter in anima ernitatē quo nos illustram et doctrinā qua rete tos illūinam Maxim. Vel lucernas antes as do cet habere p oratione et contēplatione et spirita le dilectione Ciril. Vel subcingi significat agilita tem et pmptitudinē ad sustinenda mala intuitu diuini amoris. Lucerne aūt attensio significat vt nō patiam aliqs in tenebris ignorāne viuere Greg in ome. Vel alit lūbos cingim cū carnis luxuriā p cōtinentiā coartam Vmbilicꝰ enī luxuria in lūbis est femis in umbilico a principali ignit sexu lūborū nōie luxuria designat Dz qr nunq ē mala nō agere nisi etiā quisq studeat bonis opib; iuda re addit. Et lucerne ardentes in manib; vris. Luer nas quippe ardentes i manib; tenem cū p bona opa p̄mus nris luris exēpla mōstram Ciluꝰ de ōssionib; etiā. Vel doret et lūbos cingere ppt cōtinentiā ab amore terū secularū et lucernas ar dentes habere vt hoc ipm vero fine et recta itenti one fiat Greg. in ome. Sed si vtriusq; horū agit restat vt quisq; ille est totā spem suā in redēpto tris sui aduentu constituat. Vnde subdit. Et vos siles hoīb; expectātib; dnm suū qn reuertat a nup cijs id nuptias quippe dns abyt qr ascendēs in celū suprnā sibi multitudinē angelorū nouꝰ hom o co pulauit Theo. Quotidie etiā in celis despōsat sōr aīas quas ei paul; vel alius filius offert virginē casta. Redit aūt a nupcijs celebratis in celis forsan quidē vniūsalis in cōsūmatione tocius qn veniet de celo in gla pris forsan etiā singulus horis astās inopinate ptiulari vniuscuiusq; cōsūmatiōi Ciril. Considera etiā qr a nupcijs quasi a solēpnitate venit in qua sp existit diuitas. Nichil ei potest īcorruptibili nature iferre tristitia Greg nisen. Vel aliter cōsumatis nupcijs et despōsata sibi ecclia et admissa ea in thalamū secretorū prestolabat. angeli redituꝰ regis ad naturale beatitudinē quib; silem fieri decet nrām vitā vt sicut illi sine mali cia cōuersantes parati fuerint diuinū regressum recipere sic et nos vigilantes ad obedientiā pmp tos nos faciam; cū aduenerit pulsans. Sequit enī Vt cū venerit et pulsauerit confestim aperiant illi Greg in ome. Venit quippe cū ad iudiciū sp̄e rat pulsat vero cū iam p infirmitates molestia ce morte vicina designat cui confestim aperim; si hūr cū amore suscipim; Aperire enī iudici pul santi nō vult qui exire de corpe timendat et eū q̄ contēpsisse se meminit videre iudicē formidat. Qui aūt de sua spe et operatione securus est pulsanti cō festim aperit qr cū temp; propinque mortis agno uerit de gla retributionis hilarescat. Vnde subdit. Beati serui illi quos cū venerit dns inuenerit vi gilantes Vigilat q̄ ad aspectū veri lumis mentis oculos aptos tenet qui seruat operando qd credit q̄ a se torpōris et negligētie tenebras repellit Greg. nisē. Vter hāt igit vigilia obseruandā supi dns monuit vt sint lūbi precincti et lucerne ardētes lumē enī oppositū oculis pellit sōpolentia ocu lorū lūbi enī cingulo pstricti reddūt corpus insu ceptibile somni. Nā qui pmptꝰ est castitate et pu ra cōscientia illustratus pseuerat in somnis Ci ril. Cū igit dns veniens suos insomnes inuenerit et pmptos cor illūinati habentes tūr eos pmulgu bit beatos. sequit enī. Amē dico vobis qr pcinget se Re quo propiꝰ q̄ filia nob retribuet dū sucrinctꝰ se p cinget Origē. Sint ei precincti iustitia circa lūbos suos sēm ysaiā Greg. p quā precingit se id est ad retributionē pparat Theo. Vel precin get se in eo q nō totā vbertate bonorū largitur sz hanc cohibet sēm certā mensurā. Quis ei deū capere pt qntꝰ est Vnde seraphin multi velari dici tur ppt excellentia diuini splendoris sequit. Et faciet

illos discūbere id est ōnino reqescere. Dicit enī discūbens totū corpus facit pausare sic i futuro aduēturi sūt totaliter requiescēt. Hic enī nō habuerūt requiē corporis. Illic vero simul cū aīabꝫ spiritalia corpora incorruptionē sortita plena gaudebūt qete.

Cyril. Facit igit illos discūbere q̄si fessos refocillās apponēs delicias et statuens dapsile donorū suorū mensā. Dionisiꝫ in epla ad titū. Discubitū ei opinam quietē a multis laboribꝫ et vitā sine lesione et cōuersationē diuinā in lumine et regione viuentiū vniuersō sēō affectu adipletā et copiosā donatione oīm donorū sēm quā leticia adimplēt. Hoc ē enī q̄ facit eos discūbere dans eis ppetuā quietem et distribuens eis bonorū multitudinē. Unde sequit. Et trāsiens ministrabit illis. Theo. Quasi vicem eqlem eis reddens vt sicut ip̄m ministrauerūt ei ita et ipse eis ministret. Greg in omel. Trāsiens vēo dictū est cū de iudicio ad regnū redit. Vel dns nob post iudiciū trānsit q̄ ab hūanitatis forma diuitatis sue cōtemplatione nos eleuat. Cyril. Monuit aūt dns lubricū fragilitatis hūane ad pcurandū. Dꝫ q̄m bonē desperare nō sinit ꝫ magis miseret et dat nobis penitentiā in salutis antidotū. Et ideo subdit. Et si venerit in sēda vigilia et si in tertia vigilia venerit. et ita inuenerit bī sunt serui illi. Duidunt nāq̄ seruabantes in meritis nuitatū et hostiū seruātes aggressus nocte intres aut quatuor vigilias. Greg in omel. Prima q̄ vigilia pmeuū temporē vite nre id est puerina. Sēda adolescentia vel iuuentꝰ. Tertia aūt senectus accipit. Qui q̄ vigilare i pma vigilia noluit custodiat vl sēdam. Et qui in sēda noluit terrie vigilie remedia nō amittat vt qui cōuersus i pueritia neglexerit salutē in tpe iuuentutis vel i senectute resipiscat. Cyril. De pma tū vigilia mentionē nō fecit q̄ pueritia nō punit a deo ꝫ veniā meret. Sēda vero et tertia etas debet obedientiā deo et vitā honestā ducere ad voluntatē ipsius. Orcus. Vel ad pmā vigiliā ptinent diligenꝫ inuentes q̄si pmū gradū sortiti. Ad sēdaꝫ vero medie cōuersationis mensurā tenentes. Ad tertiā vero qui sunt infra hos. Et inde de quarta putandū est et si cōtingat de quinta. Diuerse enī sūt cōuersationū mensure et bonꝰ remuneratoꝛ metitur vnicuiq̄ qđ dignū est. Theo. Vel q̄ vigilie sūt horē noctis puocātes sopore horibꝫ intelligas eaā in vita nīa esse quasdā horas q̄ fecerūt nos beatos si īsomnes repti fuerimꝰ rapuit tibi aliq̄s facultates defunti sunt tibi filij accusatꝰ es. Dꝫ si in hys tpibus nō fecerīs contra dei mandata quicq̄ vigilante te inueniet sēda et tertia vigilia id est in tpe malo pmi nosū somnū aīabꝫ lentis inferente. Greg in omelia. Ad exercuiendā vere mentis nīe desidiā eaā eternoꝛa dāna p similitudinē ad medū deducit. nā subdit. Hoc aūt scitote q̄m si sciret pfamilias qua hora fur veniret vigilaret vtiq̄ et nō sineret pfodi domū suā. Theo. Quidā hūt fure intelligūt esse diabolū domū aīāꝫ patrefamilias horiꝫ. Nō tū videt hec accepio cōsonare sequētibꝫ. Adueniente enī dnī cōpat huic furi tūc ex inopinato ꝓueniēs sēm illud apli. Dies dnī sicut fur ita i nocte veniet. Unde et hic subdit. Et vos estote parati q̄ q̄ hora nō putatis filius hoīs veniet. Greg in omel. Vel aliter nescientе pfamilias fur domū pfodit q̄ dū a sua custodia spūs dormit ipsa mors veniens carnis nre habitaculū irrupit. Fur aūt resisteret si vigilaret q̄ aduentꝰ iudicis qui occulte aīāꝫ capit ꝓuenis ei penitendo occurreret ne ipenitens periret. Hora vero vltima dns idcirco nobis voluit esse incognita vt dū illā preuidere nō possumꝰ ad illā sine itermissione ꝓparemur.

Aut aūt ei petrus Dic ad nos dne hanc parabolā an ad oēs. Dixit aūt dns Quis putas est fidelis dispensatoꝛ et prudens quē constituit dns sup familiā suā vt det illi in tpe tritica mensurā. Beatus ille seruus quē cū venerit dns inuenerit sic facientē. Vere dico vobis q̄ sup oīa q̄ possidet cōstituet illū. Qđ si dixerit seruus ille in corde suo morā facit dns me venire et cepit percutere pueros et ancillas et edere et bibere et inebriari veniet dns seruꝰ illius in die q̄ nō sperabit et hora q̄ nescit et diuidet eū partemq̄ eius cū infidelibꝫ ponet.

Theo. Petrus cui iā cōmissa ecclia fuerat quasdam curam gerēs inquirit vtrū ad oēs dns parabolā protulisset. Dicit aūt aut aūt ei petrus dne ad nos dicis hanc parabolā an ad oēs. Beda. Duo dns in pmissa parabola nouerat et se videlicet subito venturū et illos patos et eū expectare debere. Sed de q̄ hora ambiguꝫ petrus interrogauerit q̄ssue sibi sorte ꝓpararuerit cū aut ad nos dicis an ad oēs. Nō facile patet. Et quidē in eo q̄ aut nos et oēs nō alios q̄ apl̄os apostolorū q̄ siles et ceteros fideles vel xpianos et infideles vel eos q̄ virtutum id ē singulatim nouerūt sui iudicis aduentū nolentes volentesq̄ suscipiūt et eos q̄ in vnius salti iudicio vnu sunt i carne reprehendi significare putādꝰ est. Quid aūt est aūt si petrus dubitauit vel oibꝫ sobrie et pie et iuste vigilandū expectantibꝫ beatā spem vel inopinati ingressorū et oīm futurū esse iudicii vī restat intelligi hys scꝫ duobꝫ iā bñ cognitis ea q̄ nesciebat potebat q̄si se videlicet si sublimia illa vite celestis institutа q̄ possessa vendere sanctos qui nō veteraſcerēt fiere lūbis precinctis lucernisq̄ ardentibꝫ vigilare preparat ad apl̄os solū simulesq̄ eorū aut ad oēs q̄ saluādi sūt ptineat. Cyril. Valida aūt mente habentibꝫ conuenit arduа et excellentia mādatorū scōrū hys vero q̄ nondū ad hanc vtutē contigerūt conuenient ea a quibꝫ oīs facultas excludit. Dñs dns exemplo manifestissimo vtr ostendens mandatū ꝓmissum conuenire hys qui admissi sunt in gradū discipulorū

Deqt eñ dixit aūt dñs Quis putas ē fidelis dispēsator
¶ Ambro. Vel aūt supiorus quide in ōnes p̄cepti forma ē ḡnalis. Verū series sequēs exēpli dispēsatoris hoc est sacerdotib⁹ videt esse ꝓposita vñ seqt dixit aūt dñs Quis putas ē fidel dispensator et prudens quē constituit dñs sup familiā suā vt det illi in tpe tritici mensurā. ¶ Theo. Quasi diceret ꝑdicta parabola cōmunit oēs fideles attingit sz qđ vob aplis et doctorib⁹ cōueniat audiatis. Quero eñ qs dispensator inueniat in se hūs fidelitate et prudentia sunt eñ in dispēsationib⁹ facultate siue aliquis incautꝰ sit fidelis dño existens siue eñ prudēs sit et infidelis disperūt res dñi sui et in reb⁹ duūus op⁹ est fidelitate et prudēa. Nō eñ multos deū colentes et fideles qz vero nō poterant p̄udenter ecclesiastica tractare negocia nō solū possessiones sz eñ aīas destruebāt vtentes in peratores indiscreta vtute p̄ imoderata p̄nie mandata vel ꝑ importunā mansuetudine ¶ Chrys. Querit aūt hic dñs nō quasi fidele et prudēte dispensatore ignorās sz volēs innuere varitate rei et hmoi p̄sulatus magnitudinem
¶ Theo. Quisqs g fidelis fuerit inuentus et prudēs ꝓsideat familie domui vt singul⁹ tpib⁹ det tritici mensurā vel sermōē doctrine q̄ poscūt² aīme vel operū exēplū quo vita iformet. ¶ Augꝰ de qsti eñ ratiōe
sura aūt dicit ꝓpter modū capacitatis q̄rūcūqz audientiū. ¶ Isidor. Additū est eñ in tpe q̄ bñficiū nō suo tpe datū reddit² crassū et nomē bñfici pdit
Idem est panis esurienti quide appetibil saciato aūt nō multū. De hys aūt seruis dispensatoris ꝓmio subdit dñs Beatꝰ ille seruus quē cū venerit dñs inuenerit sic faciente ¶ Basi. nō dixit agente a casu sz sic faciente non eñ vinere solū cōuenit sz eñ recta re legittime hoc aūt est sic singula exequi sicut recepim⁹ in mādatis ¶ Chrys. Dic g fidelis seruꝰ et prudens opportuno tpe distribuens prudenter cibaria familis hoc ē spiritales esuas beatus erit iuxta dictū saluatoris in hoc sz q̄ obtinebit adhuc maiora et merebit² ꝓmia familiaribus debita. vñ seqt. Vere dico vob qz sup ōnia q̄ possidet cōstituet illū ¶ Beda. Ōnia eñ inter bonos auditores et bonos doctores est meritorū distātia tāta est eñ premiorū hos eñ aduenies cū vigilātes inuenerit sanet discubere illos aūt ꝑ fideliter prudenterqz dispēsantes inuenerit sup oīa q̄ possidet cōstituet id ē sup ōnia celestis regni gaudia nō vtiqz vt horū dominū teneant sz vt eorū habūdantia ceteris suis eterna possessione fruant. ¶ Theo. Vel sup ōnia bona sua constituet eū nō solū sup suā familiā sz vt tā terrena q̄ celestia ei obediant q̄lis fuit ihs naue et helias alter sol alter nubibus mandās. Et ōnes sū quasi dei amici rebus dei vtunt. Quinqz eñ vitā virtute pagit et seruos suos id ē iram cōtumeliā terminū ire quide vt affinat in habentes odio deum

cupiscentie vero vt necessaria vitat² carnis pulsione ordinans eā in deū Talis inq̄ cōstituet sup oīa q̄ possidet dñs dignꝰ oīa ꝑ speculatiuū intellectū intuet ¶ Chrys. Dñs aūt non solū ex honore bonus reseruato sz ex minis pene in malos cōrigit auditore. Vnde seqt. Qđ si dixerit seruꝰ ille in corde suo morā facit dñs meus venire ¶ Beda. Mota inter vicia seruꝰ malus ascriptū q̄ tardū dñi sui reditū putauerit. Nō aūt inter bonos vtutes ānumeratū q̄ huc citū sperauerit sz q̄ tantū fideliter ministrauerit. Nil q̄ melius est q̄ vt patienter sustineam⁹ ignorare qđ fari nō potest sz tantū laborem⁹ vt idonei inueniam⁹ ¶ Theo. Ex eo aūt q̄ nō cōsiderat² horā finis multa pcta eueniūt nā si cogitaremꝰ dñm venire et ꝓpto ea terminū vite nre mundꝰ vtiqz peccaremꝰ vñ seqt. Et cepit pcutere pueros et ancillas et edere et bibere et inebriari ¶ Beda. In hoc seruo cūctorū ꝑsulū malorū natratur dāpnatio qui neglecto dñi timore nō modo ip̄i luxurie vacāt sz eñ subditos iurgijs stimulāt q̄tus et tpice possit intelligi pueros et ancillas pcutere corda iūrmorū suo exēplo vitiare. Edere aūt bibere iebriari facinorib⁹ et sēli illecebris q̄ hoīes dementāt occupari de ei⁹ aūt pena subdit² Veniet dñs serui illi⁹ die q̄ nō sperat sz iudicij. et diuidet eū ¶ Basi. Nō quide diuidet corpꝰ vt hoc quide exponat² tormētis. illud vero dimittat² nā fabulosū est hoc neqz iusta iudicij cū deliquerit totū diuidū pati pena. ¶ Aer aīa sentat² tota crimnosā consciaēā possidens et cū corpe mala cogitans sz diuisio ei⁹ est ꝑpetua alienatio aīe a spū Nūt eñ et si nō sit gra spūs indignus videt in vtrūqz adesse cōuersione eorū expectās ad salute Iuc vero totaliter āputabit² ab aia. Iupus q̄ frus et braūū est iustorū et ꝓpria condēpnatio pcatoꝝ q̄m eū indignū amittet. ¶ Beda. Vel diuidet eū a fideliū consortio sectregando. et eus q̄ nūq̄ ad fidē ptinuerāt sociādo. vñ seqt. Partemqz ei⁹ cū infidelibus ponet q̄ q̄ suorū et domesticorū curā nō habet fidem negauit et infidelū deterior vt ait aplꝰ ¶ Theo. Recte eñ infidelis dispensator cū infidelibus ꝑtem accipiet q̄ vera carnit fide

Ille autem seruus q̄ cognouit voluntatē dñi sui et nō ꝓparauit et nō fecit secūdū voluntatē eius vapulabit multis. Qui aūt nō cognouit et fecit digna plagis vapulabit paucis. Omni aūt cui datum ē multū multū q̄retur abeo et cui cōmendauerunt multū plus petent ab eo.

¶ Theo. Iuc nobis dñs mouus aliqd et terribilius ostendit. Nō n. solū dispensator infidelis accepta puabit² ꝓpria vt nichil ei iuuet ad vitandū supplicia sz magis fiet ei dānationis causa dignitatis imensitas. vñ dicit². Ille aūt seruus qui cognouit voluntatē dñi sui. et nō fecit sēz voluntatē eius vapulabit multis ¶ Chrys. Nō n. similit in ōnib⁹

oia indicant sz maioꝛ cognitio sit maioris pene mate
ria. Vnde sacerdos eade pctās cū ꝓlo multa gra
uiora patiet. ¶ Cyril. Homo ei ꝓspicax q̄ tur pio
rib⁹ sua voluntate inclinauit inexcusabile pcm
cōmisit qsi ꝓter malina recedens a dñi voluntate
sz homo rusticanꝰ rationabili⁹ iplorabit venia
vindictis. Vñ subdit. Qui aūt nō cognouit et fe
cit digna plagis vapulabit paucis. ¶ Theo. hic ob
iicit aliq̄ merito punit. qui scies voluntē dñi non
psequit. Dz aut punit ignorās q̄ cū et ipse scire po
tuisset noluit sz pigritans ipe sui ignorāe sue
causa. ¶ Basi. Dz dices si hic quide multa sustinet
vbera. hic aūt pauca q̄lit dicit. quida q̄ nō impo
nit fine supplicijs. Ded sciendū est q̄ hic dicit. no
numeꝛū penaꝝ sz differentiā indicat. potest eni
aliqs ee digꝰ inextinguibili flāma vel remissiori
et undefinente vermie. vel minꝰ torquēte vel soꝛdi⁹.
¶ Theo. Ostendit aūt cōsequenter q̄re doctoꝛibz et ūm
sioꝛ scientib⁹ pena debeat cū dicit. Omnꝰ aūt cui
multū datū est multū quiret ab eo. et cui cōmenda
uerūt multū plus petent ab eo. dat quide doctoꝛib⁹
gra faciendi miracula sz cōmendat eis sermonis
et doctrine gra. sz in dato quide nō dicit aliq̄d plus
petendū sz in cōmendato siue depositō. Nā grana
verbi marcemento egret et a doctoꝛe reqꝛitur āplius
Non eni decet cū torpere sz augere vbi talentū.
¶ Beda. Vel aliter multū sepe dat eni quibusda p
uatis quib⁹ eni cognito diuine voluntatis et exequē
di q̄ cognouerūt facultas impendit. a multū aute com
mendat illi cui cū sua salute dñm quoq⁹ gregis pas
cendi cura cōmittit. maioꝛi q̄ gra donatos se deli
quit maioꝛ vindicta sequet. a nimissima aūt oim
pena erit eoꝝ qui ꝓter pcm q̄d ozte naliter traxe
rūt nullū insup addiderūt. tāto quilibz ibi tollerabi
liore habeb damnatōe q̄nto hic minore habuit iustitie.
Ignē veni mittere in terrā et q̄d volo nisi vt ar de
at accendat. Baptisma aūt habeo baptizari. et
q̄mo coarctoꝛ usq⁹ dum ꝓficiat. Putatis q̄ pacē
veni mittere date in terra. Non dico vobis sed
separatōē. Erūt eni ex hoc q̄nq⁹ in domo una
diuisi tres in duos et duo in tres diuident. pater
in filiū et filius in patrem suū mater in filiā
et filia in matrē suā. et socrus i nurū suam
et nurus in socrū suam.
¶ Ambro. Dispensatoꝛibz id e sacerdotib⁹ ꝓmissa
vident esse ꝓposita. q̄ timent sibi graue in futuꝝ
penā esse subeunda. si familiā dñi gubernare
neglexerint. sz q̄ exuge ꝑfectus metu supplicij
ab errore reuocari. ideo dñs ad q̄rendā cupiditate
diuitatis iflāmat dices. Ignē veni mittere i ter
rā. Nō vtiq⁹ illū consuptoꝛē bonoꝝ. sz bone volu
tatis autoꝛē qui aurea dominice domꝰ vasa me
liorat. fenū vero cōsumit et stipulā. ¶ Cyril. ignis
est aūt sacre scripture ut ne q̄q⁹ dicere sacros et
diuinos sermones. Diuit eni qui auriū et argenti

purgare nouerūt. p ignē consumit eoꝝ sordida
sic saluatoꝛ p euāgelium doctrina ut vtute spūs
absterget intellectū eoꝝ qui credūt in eū. Hic est
igit ignis salubris et vtilis habitatoꝛes terre fri
gidi q̄dāmodo et extincti ꝓter pcm inualescunt
ad pietatis vita. ¶ Crisp. Terra eni ad pus vocat
nō ea q̄a pedib⁹ terimꝰ sz plasmata manib⁹ ei⁹ sz
hoiem. cui dns ignē misit ad cōsumptionē puꝛoꝝ
et innouationē animaꝝ. ¶ Cyrus. Est aūt intelli
gendū eū de celo venisse. Nō eni si de terra ve
nisset in terrā diceret. Ignē veni mittere i
terrā. ¶ Cyril. Ignis aūt ignis dns accelerabat
incendiū ois secte. Et q̄d volo nisi vt accendatur.
Credebat eni iam q̄dam exisse quoꝝ exoꝛdiū
fuerat venerādi discipuli. Sed ignis semel i iudea
accensus totū oꝛbē occupare debebat. cōsumata
tā passionis eius dispensatiōe. vñ sequitur. Bap
tisma aūt habeo baptizari. Nā ante venerabile
crucē et eius resurrectionē a mortuis i sola iudea fie
bat meno ꝑdicatōis et miraculoꝝ ipsius. postq⁹
aūt principe vite insanientes occiderūt. tūc aplis p
cepit dicens. Euntes docte oēs gentes. ¶ Greg. sup
ezechi. Vel aliter ignis in terrā mittit. cū p ardo
rem sā spūs afflata terrena mens a carnalibus
suis desideriis cremat. succensa aūt spūali a
more malū q̄d fecit plangit. Et sic terra ardet
q̄n accusante se cōscientia coꝛ puꝛoꝝ in dolore
penitentie cremat. ¶ Beda. Id dicit aūt baptisma ha
beo baptizari id e sanguis ꝓpriꝰ tinctione prius ha
beo ꝑfundi. et sic coꝛda credentiū igne iflamari.
¶ Ambro. Tanta e dñi aūt dignatio vt infundendo
nob deuotiōis. et cōsummande ꝑfectiōis in nobis et
maturande p nobis passionis studiū sibi inesse tosset
Vñ sequit. Et quō coarctoꝛ dum ꝓficiat. Quida co
dices habet et coangtoꝛ id e constrictoꝛ. Cū eni in se multa
habet q̄ doceret nisi tū auxebat erūnis et tpe me
tis mestitia pretendebat. qua nō ex metu moꝛtis sue
sz ex moꝛa nre redēptionis assūpserat. Qui eni vsq⁹
ad ꝑfectionē angit. de ꝑfectione securꝰ e. q̄ eū nō
dino coꝛpalis affectꝰ nō formido mortis offendit. Nā
qui coꝛpꝰ suscepit oia subire debuit. q̄ coꝛpis sunt
vt esuriret sitiret angeret et cōtristaret. Quibus
aūt ꝑ hos affectus nesit cōmutari. Simul etiam
ostendit q̄ in certamine passionis moꝛs coꝛpis absq⁹
luctu anxietudinis nō conseruatiua sit doloꝛis.
¶ Beda. Quō aūt post baptisma siue passionis post
ignis spūalis aduentū terra sit arsura declarat
subdēs. Putatis q̄ pacē veni dare i terrā nō dico
vobis sz separatōnē. ¶ Cyril. Quid dicis dne. Nō
venisti pacē dature q̄ fact⁹ es nobis pax. pacificās
p crucē celestia et terrestria. q̄ dixisti. Pacē meā do
vobis sz manifestū est q̄ vtilis quide est pax. q̄n
aūt dānosa. et sepans ab amore diuino. p quē
sz cōsentit. hys qui a deo diffidēt. et ob hoc fede
ra terrena docuit vitare fideles. Vñ sequit. Erunt

enī quīq; ex hoc in domo vna diuisi tres i duos et duo in tres diuidentur. pater in filiū. ¶ Ambro. Cū scr̄ ps̄o narū videat facta subiecto pr̄is et filij. mr̄is et filie socrus et nur9. quīq; tñ sunt. q; eāde mater q̄ socrus atq; pot̄est. q̄ enī est mater filij socrus ei9 vxoris ē ¶ Crisp. Per hoc aūt futurū euentū ꝓtulit. Cōtingebat enī in eāde domo aliquē esse fidelem. cui9 pater vellet eū ad infidelitatē ꝓtrahere. sz ut tñ ꝓualuit vīus doctrine xp̄i. vt filij p̄tes dimitterent. matres q; filie. et liberos parētes. Tibunt ei fideles xp̄i nō solū cōdemnere ꝓpria. sz et cūcta simul pati. dūmodo nullu fidei nō careāt. ¶ Di aūt pur9 homo eēt vñ suppetere ret ei hoc posse meditari. q̄a p̄ibus plus amaret. q̄ filij. et a filijs plus q̄ p̄tes. et a viris plus q̄ cōuuges et hoc nō in vna domo aut centū. sz vbiq; terrarū et nō solū hoc p̄dixit. sz enā eque cōsummauit. ¶ Ambro. Mistica aūt interp̄tatione dom9 vna. homo vn9 est. duos aūt legim9 frequēter. aīam et corpus. q; si duob9 cōuenerit. efficit vtriq; vnū. aliud ē q̄d seruit aliud cui subiicit. Tres aūt anime affectiones sūt. vna rōnabilis. alia cōcupiscibilis. Tercia impetibilis. Duo ergo in tres et tres in duo diuidit. Et enī ꝓ aduentū xp̄i homo q̄ erat irrōnabilis. rōnabilis factus ē. Erāmus carnales terreni. misit deus spm̄ suū in corda nr̄a. facti sum9 filij spirituales. possum9 enā dicere in q; hac domo sunt alij quīq;. odor. tactus gustus visus et auditus. Et q; secūm ea q̄ audim9 aut legim9 sentim9. visus atq; auditus excludam9 supfluas voluptates corp̄is. q̄ gustu tactu et odore ꝓpiunt. duo i tres diuidim9. eo q; p mētis habitus vicioz̄ nō capiat ille rebus. aut si quīq; sensus acceperim9 corp̄ales. vicia iā corp̄is et p̄cā. se separant. Possunt eciam casto videri atq; aīa ab odore tactu gustuq; luxurie separata. Fornix enī rōnis sexus velut virilis fert affectu9 her molliore studet tenere racionē. Ex his itaq; diuersarū cupidaru motus moleuit. Sed vbi in se aīa redit degeneres aburat heredes. Ca to quippe cupiditatib9 suas q̄s sibi ipa generauit tā p̄sentib9 mundi doluit ee confixa. Sed velut corporis q̄da atq; aīe nup̄ voluptas motu ꝓpue cupiditatis inubit. Ergo q̄diu mansit in vna domo cōspiratib9 vnis indiuidua cōsensio nulla videbat esse diuisio. vbi vero xp̄us igne quo delicta cordis exureret vel q̄ gladiū quo secreta penetrant. misit i terris tūr catho atq; aīa retenerationis innouata misteriis computa posteritat eliminat. vt diuidant. parentes in filios. dū intēperans motus intēperantia abdicat et aīa delinat in cōsortiū culpe. filij q̄q; in parentes diuidunt. dū renouati homines vina vetusta deliquāt. voluptasq; adolescentio. seriose domus refugit disciplina. ¶ Beda. Vel aliter. p̄tres significant qui fidem trinitatis habent. p duo infideles q̄ a fidei vnitate dissentiūt. Pater aūt diabolus ē cui9 filij imitando eram9 sz postq; venit ignis ille celestis nos ab iniq̄te separauit et ostendit alteri9 p̄cm q̄ est in celis. q; mater synagoga. filia ē eccl̄ia p̄mutua q̄ et eam de q̄ gen9 dixit synagogā fidei p̄seuticem sustinuit. et ipsa eide synagoge fidei veritate cōtra dixit. socrus synagoga. nurus eccl̄ia de gentib9. quia sponsus eccl̄ie xp̄us filius est synagoge sed; carne. synagoga q; in nurū et in filiā est dicta. q; credentes de vtroq; ꝓplo p̄sequit. sz et ille i socrū et i nurem sunt diuise q; volunt carnale circūcisionē suscipe. Cū videritis nubē oriente ab occasu statim dicitis nimbus venit et ita fit. Et cū austrū flante dicitis q; estus erit. et ita fit. Hypocrite faciē celi et terre nostis ꝓbare. hoc aūt tempus quomodo nō ꝓbatis. Quid aūt et a vobis nō iudicatis q̄d iustū est. ¶ Theo. Cū de p̄dictione disceptasset. et cū nō crederet gladiū potestat audientes turbari nescientes q̄d diceret. Et ideo dns subdit. q; sicut aereas dispositiones p q̄das signa cognoscūt sic deberent eū aduentū cognoscere. et hoc est q; dicit. Cū videritis nubem oriente ab occasu statim dicitis. nimbus venit. et ita fit. et cū austrū flante dicitis. q; estus erit. et ita fit. Quasi diceret. verba mea et opa mea me indicant rōnarū vobis. Potestis igit cōiectare q; nō veni pacem dare sz imbē et turbinē. Ego enī sum nubes et venio ab occasu. id ē ab hūana natura. prudem multa iduta p̄teritū caligine. Veni enā ponere ignē id ē estū mutare. Dum enī gustet ventos emulos et opp̄situs boreali frigiditati. ¶ Beda. Vel q; ex elemētorū imutatione statū aurarū q; voluerant. facilime p̄nosci potuerūt. Possent enā si vellent. tēpa aduentus dni ex dictis intelligere ꝓphetarū. ¶ Cirillus. ꝓphete enī multifarie p̄nunciauerūt xp̄i misteriū Docebat; q; si prudentes essent ad futura ꝓspectū intendere nec ignorare futuras tēpestates post vitā p̄sentem valerēt. erit enī ventus et pluuia. et supplicia futurū per ignē. et hoc significat. cū dicit. Nimbus venit. docebat enā salutis tempus nō ignorare sz aduentū saluatoris. p quē ꝓfecta pietas intrauit mūdū. et hoc significat. cum dicit. dicitis q; estus erit. Unde in eorū reprehensione subdit. Hypocrite. facie celi et terre nostis ꝓbare. q; aūt tempus quo non ꝓbatis. ¶ Basilius. Est aūt notandū q; necessarie sunt hūane vite siderum cōiecture. dūmodo q̄s vltra mensurā non p̄sumat eorū iudicia. Est enī nōnulla de pluuijs futuris p aspe pluuia q̄q; de estib9 et impetu ventorū vel p̄dictionibus vel vniuersalib9 vel violentis vel leuibus. Quāta vero cōmoditas ex eorū cōiectura vite p̄fect9 q̄s nesciat. interest enī naute p̄nosticari stellarū periculā. Diatori mutationē aeris et sonoꝝ structurū copia. ¶ Beda. ne aliqui de turba se ꝓphetice lectionis ignarios tēporū cursus ꝓbare non posse causaretur. vigilanter adiungit. Quid aūt et vobis ipsis nō iudicatis q̄d iustū est. Ostendes eos et si litteras nesciāt. naturali tñ ingenio posse dinoscere eū qui opa facit q; nullus alius facere set sup̄ hoīes et deū esse. Unde post hui9 sci iustificias. iustū creatorem iudicū

ce venturū ℣ Orige. Nisi aūt esset nob natura ītitū id qd iustū est iudicare nūq̄ saluator hoc diceret.

Cū aūt vadis cū aduersario tuo ad p̄nc̄pē in via da operā liberari abillo ne forte trahat te apud iudicē et iudex tradat te exactori et exactor mittat te in carcerē Dico tibi nō exies inde donec nouissimū minutū reddas.

℣ Theo. postq̄ ostendit dns laudabilē disrordiā ex hinc docet laudabilē pacem cū dicit. Cū aūtē vadis cū aduersario tuo ad p̄nc̄pē in via da operā liberari abillo. Quasi diceret. cū trahit te aduersarius ad iudicē da opam idē ōnib⁹ modis exrogites vt absoluaris abillo. Vel da opam idē et si nichil habes mutuū accipe vt absoluaris abillo ne te coram iudice cōueniat. Vñ sequit ne forte trahat te apud iudicē et iudex tradat te exactori et exactor mittat te in carcerē. ℣ Cirillus. In quo angustias pacieris doner eā nouissimū assem exigent. Et hoc ē qd subdit. Dico tibi nō exibis inde doner ena nouissimū minutū reddas. ℣ Crisi. Videt multi de p̄mitib⁹ iudicib⁹ discere. et de itinere ad p̄nc̄s iudicū et de carcere huius mūdi. Per hec enī q̄ apparēt et in p̄cōptu sūt irrationabiles hoīes seco exigere cōsueuerūt. frequēter enī nō solū ex futuris bonis vel malis cōmonet sz enā ex p̄nitib⁹ ꝓpter grossiores auditores ℣ Ambro. Vel aduersari⁹ noster diabolus ē q̄ semp illecebras delectorū vt habeat i supplicio p̄ncipes. qs habuit in errore cōsortes. Aduersari⁹ enā nob est ois viciorū vsus. Deniq̄ aduersaria ē nob mala cōsuetudo. q̄ nos et hr affligit. et in futurū arguet et p̄det. Demus igit opam. vt dū in hoc sum⁹ vite curriculo cōstituti. tūc a malo aduersario ita nos ī p̄bo liberem⁹ actu. ne dū im⁹ aī aduersario ad magistratū in via nr̄m condēpnet errore. Quis aūt ē magistratus nisi penes quē ois potestas ē. Cur aūt magistratui tradit reū iudici. ei sz cui vnoz̄ et mortuoz̄ tribuit potestatē sz dñi nr̄i ih̄u xp̄i. p quē occulta redarguūtur et impij ois pena mandat. Ipē exactori tradit et in carcerē mittit. dicit ei tollite et mittite illū in tenebras exteriores. et exactores suos mōstrat ee angelos de q̄b⁹ dicit. Exibūt angeli et sep̄abūt malos de medio iustoz̄. et mittent eos in caminū ignis. Vñ subdit. Dico tibi nō exies donec ena nouissimū minutū reddas. Dicit enī qui pecuniā soluit. nō prius euadit fenoris nomē q̄ totus sortis vsq̄ ad minimū q̄dq̄ solutionis genere q̄ritas vniūsa soluat. Vir cōpensatione caritatis actuūq̄ relaxū vel satisfactione q̄dq̄ p̄ri pena dissoluit. ℣ Orige. Vel aliter. Quatuor ꝓsonas hic ponit aduersarij p̄ncipis. exactoris et iudicis. Aliud matheū vero ꝓsona p̄termissa ē p̄ncipis et p exactore mūster incertus. Discrepat enā q̄ ille q̄dante iste minutū posuit. vterq̄ aūt dixit nouissimū. Cūctis aūt hoīb⁹ duos angelos adesse legim⁹. malū qui aduersa exhortatur. bonū qui optima psuadet. ille aūt aduersari⁹ nr̄ quotiens q̄q̄ peccam⁹ exultat scies q̄m hab⁹ potestatē apud p̄ncipē sch̄i hui⁹ q̄ se miserit exultādi et gloriādi. Cū articulo aūt in greco cū posuit vt ex pluribus vnū mōstraret. q̄ vnusq̄sq̄ sub sue gentis ē p̄ncipe. Da ḡ opera vt libereris ab aduersario tuo. siue a p̄ncipe ad quē aduersarius trahit. habendo sapiam. iustiā fortitudinē et tēperantiā. Si aūt dederis operā esto in eo q̄ dicit. Ego sū via. aliquin trahet te aduersarius ad iudicē. Dicit aūt trahit vt ostendat nolentes ad cōdempnatiōnē cōpelli. Iudex aūt alū nesciuo nisi dnm nr̄m ih̄m xp̄m q̄ tradit exactori. Diuersi exactores ꝓpios habem⁹. dicant exactores si debuerim⁹ aliq̄d. Si ōnibus vniūsa reddiderō venio ad exactorē et intrepida mente rideo. nichil ubi debeo. Sed si debitor fuero mittet me exactor in carcere nec patiet exire nisi debitū oim psoluero. Nō enī habet exactor potestatē vt m̄ saltem q̄dante concedat. Cui donauit debitori q̄ngentos denarios. et alij q̄ quadraginta. dns erat. Iste q̄ exactor ē dns nō est. sed a dño ad exigenda debita ꝓpositus. Nouissimū nō aūt minutū dicit grande et tenue. p̄ta enī nr̄a aut pigua sūt aut tenuia. Beatus igit est q̄ non peccat. Debo aūt si tenue p̄cm habeat inter ipsa q̄ dūsitas est. alioquī nō diceret doner nouissimū reddere. et minutū. Si enī paruū debet. nō egredietur nisi soluat minimū quadrante. Cui aūt magno debito fuit obnoxius. infinitu ei ad reddendū sēa nume trabūt. ℣ Beda. Vel aliter. aduersarius nr̄ in via est. sermo dei cotidianus nr̄is carnalib⁹ desiderijs in p̄mitta a quo liberat. q̄ ꝓceptis ei subdit. Alioquin tradet iudici. q̄ sermone dñi contempto p̄cōr reus ostenditur tenebitur in examine iudicis. Quē iudex exactori tradet id ē maligno spū ad vltionē q̄ mittit in carcere. id ē in infernū. Vbi q̄ semp̄ soluere penas patiendo sz nūq̄ ꝓsoluendo veniam cōsequi nō potent nūq̄ exinde exibit. sed cū terribilissimo serpente diabolo ꝓpetuas penas luet.

Capitulū xij.

Hērant quidā ipso in tpe nūciantes illi de galileis. Quoz̄ sanguinē pilatus miscuit cū sacrificijs eoz̄ū. Et respondens dixit illis. Putatis q̄ hi galilei p̄ oibus galileis p̄cōres fuerūt. q̄ talia passi sunt. nō dico vobis. Sed nisi penitentiā habueritis oēs simul pibitis. Sicut illi decē et octo sup̄ q̄s cecidit turris in siloa. et occidit eos putatis q̄ et ipsi debitores fuerūt p̄ter oēs hoīes habitantes in ierlm. Nō dico vobis. sed si nō pnitentiā egeritis oēs similiter peribitis.

℣ Glosa. Quia de penis peccatoū fecerat mentionē opportune nūciat quoruīdā percussi pena. ex qua ipso ena alios p̄cōres pena cōminat. Non dicit. Videbat quidā ipso in tpe nūciantes illi de galileis. q̄rū sanguinē misscuit pilatus cū sacrificijs eoz̄ū. ℣ Cyril. Erat nāq̄ sequaces dogmatū iudei galilei. Cuj⁹ mentione lucas matheū aplōrū sert. q̄ dicebat nō oportet quēq̄ vocari dñm. Vnde q̄plures eoz̄ū. q̄ cesare nō vocabāt dñm

a pilato punit sunt. Debat enā nō optere alias a statutis victimas in lege moysi offerre deo. Unde phi bebāt statutas a pplo victimas p salute ipatoris et pli romani offerre. pilatus ꝙ indignat in galileos ms sit inter ipas victimas qs vitulegis se offerre putabat omdi. ita ꝙ sanguis offerrentiū oblatis victimis mis ceret. Credente aūt vulgo iustissime pdītos talia pas sos ee ꝙsi scādala seminātes in plo. iniquitates primi pes in odiū subditoz narrauerūt. Her saluatoi volē tes parere qđ ei sup hoc videret. Ipse aūt prioz es hos ee ponit. Nō tm hic asserit talia passos ee tāq peiores no parentib⁹ vm seqt. Et respōdens dicit illis puta tis ꝙ hic galilei p oibus galileis peccatores fuerūt qz talia passi sunt. nō dico vobis. Cyp. punit nāq de ssidā patrū amputās eoz negligā. et penā illi sta tuens leuiore et plene se mouēs eos ab alijs et viue tes in malitia corrigens p horū dānatione. Rursus alios hic nō punit vt si sibi cauerint penitentes pte pena effugient et futurū supplicū. Si vero pseuera uerint mdo patiant tormentū. Cyrus. Manifestat et hic qz quāmqz ex iudicijs arguat in reos supplicū nō solū indignantiū potestate. sz enā nutu dei cōtingāt. Unde sive iusta cōscientia puniat videx sive aliud inten dens condēnet. cōmendandū est negotiū diuine censure. Cyril. Remouēs ꝙ populares ab intestinis insidijs or casione religionis cōtactis subiungit. Dz nisi penitentiā habueritis et nisi cessaueritis cōspirare cōtra pncipes qđ nutu diuino nō agitis. oēs simul vel similiter phibi tis. et vester sanguis vīs victimis cōiungetur. Crisp. In hoc aūt ostendit q illos pmisit talia pati vt viuen tes alienis pculis terrā fierent regni heredes. Qđ igit dicit vt melior ego fiam ille putatur. nō ideo sz punit quide pp̄ pria crimina. Fit vero ex hoc videntib⁹ salu tis materia. Beda. Sed qz priūz nō habuerūt. vel. do minice passionis āno venientes romani. qs designabat pilatus ad eoz gentes ptinentes. et inipientes a gali lea vīq diuina pdicatio ceperat. vadentes in impiā gentē deleuerūt. et nō solū atria templi q sacrificia deferri con sueuerāt. sz ulteriora dom⁹ humano sanguine fedarūt. Crisp. Terrā aūt alij decē et octo obruti fuerūt a quada turre de qbus eade subdit dicens. Sicut illi xviij. super qs cecidit turris in siloa et occidit eos putatis qz et ipsi de bitores fuerūt. pter oēs hoies habitantes in iherlim non dico vob. Nō. n. hic oēs punit dans alijs indutias penite di. Ner tm cunctos future puitioni reseruat. ne plures puidentia abnegaret. Cyrus. Una aūt turris cōpat toti ciuitati vt pars totū pterreat. vñ subdit. Deo si nō pniā egeritis. oēs siliter pibitis. Quasi dicat tota ciui tas paulopost occupabit. si pseuerauerint indigne in ifidelitate. Ambro. Christus aūt in illis qtū sanguī ne pilatus miscuit nō sacrificijs eoz figura qđa videt. eos tangens. q coactu diaboli no pure offerūt sacri ficiū. quoz occano ē in prīm sicut de iuda scriptū est q pditione sanguis dñi inter sacrificia posit⁹ rogi tabat. Beda. Pilatus enī qui iterpat os malleatoris diabolū significat. semp cedere patū sanguis prīm sacrificia bonas actiones exīmūt. pilatus q sanguī nē galileoz cū sacrificijs eoz miscet. qñ diabolus elemosinā et cetera bona fideliū vel carnis delectati one vel humane laudis ābitione vel qlibet alia peste cōmaculat. illi enā iherosolimite a turna turris oppsi significāt iudeos q penitere noluerūt cū membris suis ee puturos ne frustra xviij. qnumer⁹ apud grecos zeg. Hoc ē eisdē litteris qb⁹ nomē ihu xpi inscript exprimit. Significat aūt iudeos hic maxime perituros q nomē saluatoris rempe noluerūt. illa turris significat illū q est turris fortitudis q mento i siloa. q interpretatur missus. Dignificat enī eū q missus a pre venit i mun dū qui oēs sup qs rendit cōteret.

Debat aūt hanc solitudinē. Arborē fin habebat quādā plantatā in vinea sua et venit qrens fruc tū in ea et nō inuenit dixit aūt ad cultorē vinee. Ecce ānī tres sunt ex q veni qrens fructū in ficul nea hac et nō inuenio. Succide g illā vt qđ etiā terrā occupat. At ille rndens dicit. Dne dimitte illā et hoc ānō vsq dū fodiā circa illā et mittā stercora. Et si qdem fecerit fructū sin aūt i futurū succides eam.

Cyrus iactabāt se iudei ex eo qz. xviij. ceciderat ipi vero oēs remanserūt illesi. Unde pponit eis fi. pabolā dicit n. Debat aūt hāc solitudinē arborē fin habe bat qdā plantatā in vinea sua. Ambro. Vinea dñi sabaoth erat. qua dedit in rapinā gentiū. Aptu aūt synago ge arboris isti⁹ cōparo ē. qz sicut ista arbor redundat foliis fluentib⁹ spe possessoz⁹ suis cassa spectatoz⁹ fructuū expectatione destituit. Ita enā in synagoga dū doctores ei⁹ op⁹ib⁹ infecundi ꝛbis tū velut foliis redūdantib⁹ q sant manus umbra legis exubeat. Hec enā sola arbor ab anno germinat poma. p floribus et poma dendūt. vt poma succedāt manet tū aliqua priorū pata. nec dendunt. Ctenī pmū synagoge populus velut inutilis dendit fruc tus vt de puncredine religionis atque noue legis pplis emergeret. Primu tm ex isto grossi matures sentis exemplo pulcherrimoz qrā fructuū ceteris pstiterūt qb⁹ dicit. De debitis sup xij thronos. Nonnulli tm finē istam nō synā goge sz matine et improbitatis figurā putāt hijs tm in nullo destant nisi q p spem gen⁹ eligūt. Beda. Spe aūt dīs synagogā p moysen instituit. in cuius nate apparuit. et crebrius in synagoga doctes fructū fidei q sunt sz in phariseoz mente non inuenit. Vñ sequitur. Et fructū querens in illa. et nō inuenit. Ambro. Que rebat aūt dīs nō qz fructū ficulnee deesse nesciret. sed vt ostenderet in figura. qz fructū synagoga ia habere deberet. Denicq ex sequēnb⁹ docet nō se ante temp⁹ ve nisse q p triennū venit. Sic enī habes. Dixit aūt ad cultorem vinee. Ecce ānī tres sunt ex quo venio qrens fructū in ficulnea hac et nō inuenio. Venit ad abraha venit ad moysen venit ad mariā hoc ē venit i synaga lo venit in lege venit i corpe. adnentū ei⁹ ex bn̄ficijs recognoscim⁹ alibi purificato alibi sācificato. alibi iusti

ficatio ē. carnālis purificauit. lex sēctificauit. gr̄a iustificauit. ergo populꝰ iudeorū neq; purificari potuit. q̄ carnālisione ē corpis nō animi habuit. neq; sanctificari q̄ virtute legis ignorās. carnalia magis q̄ spiritualia sequebat. Neq; iustificari q̄ delictorū suorū penitētiā nō gerēs. gr̄az nesciebat. ¶ Certo q̄ nullus fructꝰ i synagoga inuentus ē. et ideo iubetur excidi. seq̄t. ēnū. Succidite ergo illā vt q̄d ēnā terrā occupat. Bonꝰ aūt cultor. et fortassis ille in quo ecclie fundamentū est. p̄sagies alterū ad gētes se aūt ad eos q̄ ex circūcisione sūt. cē mittendū religio se ne excedat. intercucurrent. fructus vocatione sua ēnā plm iudeorū p̄ ecclesiā posse saluari. Dñs seq̄t. At ille rūdens dixit illi. Dñe dimitte illā et hoc āno. Cito duricā. superbiāq; iudeorū causas cē sterilitatis agnouit. Itaq; venit excolere q̄ nouit vitia reprehendere. vñ subdit. Si q̄ dū fodiā circa illā. Pollicet. dum cordis eorū apostolicis hortatibus cē fodienda. ne vndiq; sapiēne terrarum aterꝰ obruat. et abscondat. subdit aūt. Et mittā stercora. id ē humilitatis affectū. p quē in euāgeliū xp̄i ēnā iudeꝰ fore existimat fructuosꝰ. Unde subdit. Et si quidē fecerit fructū. bene. s. erit. Si aūt in futurū succides illā. ¶ Beda. Qd̄ quidē p romanos factū est. a quibꝰ gens iudea summa et a terrā p missionis expulsa ē. ¶ Augꝰ de vbis dñi. Vel aliter totū arbor ficulnea gen̄ humanū est. p primū nāq; homo qui peccauit folijs ficulnee pudenda velauit. et hoc ē mēbra vñ nati sum⁹. ¶ Theo. Dz et quisq; nr̄m fructū est in vinea dei hoc ē in ecclia. vel in hoc mūdo plātata. ¶ Greg. i ome. Terno aūt dñs ad ficulneā venit. q̄ natura quis humanus. ante legē. sub lege. sub gr̄a. Expectādo. admonēdo. visitādo recessit. Dz tū in tribus ānis fructū se nō inuenisse cōquerit. q̄ q̄drūdā p̄uaricatōis mētes nec inspirata lex naturalis corrigit. nec p̄cepta eruditū. nec mutuanois ei⁹ miracula cōuertūt. ¶ Theo. Terno aūt natura nr̄a fructū petita nō tribuit. semel q̄dem cū in paradiso fuaricata sum⁹ p̄ceptū. Deinde cū in lege vitulū cōflauerūt. Terno cū saluatorē tenuerūt. Dz in tribus ānis intelligendū est. p tribꝰ etatib⁹. pueritia. virili. et senili. ¶ Greg. i ome. Dz cū magno timore audiendū est. q̄d dicit. Succide ēā vt q̄d terrā occupat. Unusq̄sq; enī iusta modū suū in hoc loco vite p̄fixis tenet. si fructū bone operatōis nō exhibet. velut infructuosa arbor terrā occupat. q̄ in eo loco in q̄ p̄ē est. et alijs operādi occasione negat. ¶ Basilius. Pōnit enī est diuine p̄uidētie nō silenter penas infligere. sz p̄mittere minas reuocādo ad penitētiā sicut nūciatis fecit. et nūc cultori dicit succide ēā. quocās q̄dem ipm ad curā ei⁹ sustinās vero sterile ēā ad p̄ducendos debitos fructꝰ. ¶ Greg nazianzen. Igit nec nos feriamꝰ subito. sz p̄ualeamꝰ misericordia ne sicut⁹ sui potenter adhuc fructū facere. quā fortassis curabit peritꝰ custodis studiū. Dñs et hic subdit. Et ille rūdens dixit illi. dimitte illā hoc āno vsq; dū fodiā circa illā stercora. ¶ Greg. i omelia. Per cultorē vinee ip̄positorū ordo exp̄mit. q̄ p̄sunt ecclie. domūe vinee curā gerūt. ¶ Theo. Vel patꝰfamilias dei p̄ē est. Cultor vero xp̄s qui fructū amputare vt sterile non permittit. q̄si ad patre

direxet. Qui per legē et p̄phetas fructū penitēie nō dederūt meis eos irrigabo passionib⁹ et doctrinis et fortassis dabūt obedientie fructū. ¶ Augꝰ de vbis dñi. Vel colonꝰ q̄ intercedit. ē oīs sanctꝰ. q̄ntus erit q̄ eis q̄ sunt extra ecclias durēs. Dñe dimitte. s. illā hoc anno. id ē tpe isto sub gr̄a vsq; dū fodiā circa illā. Circūfodere ē humilitatē et patientiā docere. Fossa enī est humilitatis terra. Stercus aūt in bono intelligere. sordes sunt sz fructū dāt. sordes cultoris dolor ē p̄cōrū. Qui aūt agunt p̄nāz i sordibus agūt. et veraciter agūt. ¶ Greg. i ome. Vel p̄cōrum sterc⁹a vocāt. Ex sterc⁹e igit ad fructū venit arbor. q̄ de cōsideratione p̄cōrū ad bona se opa refocillat cāmq; sed sunt pleriq; q̄ increpationes audiūt et tū ad p̄niam pdere cōtempnūt. Propt̄ q̄d subditur. Et si q̄dē ferent fructū. ¶ Augꝰ de vb. do. Bene sz erit. Dñs aūt in futurū succides ea q̄n sz i iudicio venies iudicare vuos et mortuos. Interim modo p̄cat. ¶ Greg. i ome. Qui aūt nūc nō vult ad securitatē p̄ungi sero per increpationē illuc cadit vñ ēā resurgē p̄niaz nō valet. Erat aūt docēs in synagoga eorū sabbatis. Et ecce mulier q̄ habebat spm infirmitatis ānis xviij. et erat inclinata nec omnino poterat sursū respicere. Quā cū vidisset ihs vocauit ad se et ait illi. mulier dimissa es ab infirmitate tua. Et ip̄posuit illi manus. et cōfestim erecta ē et glorificabat deū. Respondens aūt archisynagogꝰ indignās q̄ sabbato curasset et hoc ihs dicebat turbe. Hex dies sūt in q̄b⁹ oportet operari. in hijs g̃ venite et curamini et nō in die sabbati. Rūdit aūt ad illū dñs et dixit. Hypocrita vnusq̄sq; vr̄m i sabbato nō soluit bouē suū aut asinū a p̄sepio et ducit adaquare. Filiā aūt filiā abrahe. quā alligauit satthanas ecce decē et octo ānis non oportebat solui a vinculo isto die sabbati. Et cū hec diceret erubescebāt oēs aduersarij ei⁹ et oīus plebs gaudebat i vniuersis q̄ gloriose fiebant abeo. ¶ Ambro. Cito q̄d de synagoga dixerat idicaut. ad p̄sentiaz arboꝛē venisse se mōstrat. q̄ in eadē p̄dicabat. Didicat. Erat aūt docēs in synagoga eorū sabbatis. ¶ Crisost. Docet q̄dem nō seorsū. sz in synagogis seruire i nullo dubitās nec aliq̄d contra legē moysi statuēs. Sabbato aūt q̄ tūc iudei legi vacabāt. ¶ Cirill⁹. Ad expugnatione autē corruptiōis et mortis et iudie diaboli contra nos p̄dijt incarnatiōē verbi. et hoc apparet ex ip̄is euētib⁹. seq̄t. enī Et ecce mulier q̄ habebat spm infirmitatis ānis xviij. Dicit aūt spm infirmitatis q̄ mulier hec patiebat. atrocitate diaboli derelicta a deo p̄pt̄ p̄teritā crimina vel p̄ter transgressionē ade. ob quā humana corpa infirmitatē et morte incurrerūt. Dat aūt sup hoc deꝰ diabolo potestatē vt homines mole adflictatis depressi velint ad meliora trasire. Genꝰ aūt infirmitatis ondit dātes. Et erat inclinata. ni oīno no poterat sursū respicere. ¶ Basilius. Curatorū sigdem erat hymi deflexū est terrā cernit. Caput hoīs erectū est in celū. oculi supna cōspiciūt. cōuenit enī querere supna trāscendere terrena itrutu. ¶ Cirill. Ostendens aūt dñs aduentū suū in hūc mūdū dissolutiuū esse. humanarum

passionū mulierē sanauit. Dñs seqt. Quā aī vidisset ihs vocauit ad se et ait illi. q̄ mulier dimissa es ab īfirmitate tua. Vox aptissima deo. plena maiestate suppa fugat eñi morbū impatorio motu. q̄ eā manū illi īpo uit. Seqt enī. īposuit illi manū et cōfestim erecta ē et glorificabat deū. In q̄ optet p̄pendere sanā carnē induisse virtutē diuinam. Erat enī ipsi dei caro nō aūt alienū alterū q̄si sepatim existente filio hoīs a filio dei sicut falso aliq̄bus visū est. Dz ingratę synagogę p̄sul. postq̄ vidit femina hymni tepente solo tactu erectā et diuīa referentē magnalia audens dñi gl̄a irritetur inuidia arguitq̄ miraculū q̄si videret sollicitari p̄o sabbato. Dñs sequitur Respondens aūt archisinagogus indignās q̄ sabbato curasset hoīez ihs dicebat turbe. Sex dies sunt ī quib⁹ oportz operari in hys venite et curamini et nō die sabbati hortat. reteris dieb⁹ dispōs et p̄cepis vacātes operib⁹ nō sabbato videri et miracula p̄digia dñi. Sed dic lex phibuit ab ope manuali die sabbati abstinere nūq̄d ab eo q̄d vbo et ore fit. Cesses q̄ cōmedere et potare. ar loqui et salletre ī sabbato Et si nec legē legis. cur tibi sabbatū. Ceterū si manuale opus lex phibuit. quō manuale opus in femina vbo potest erigere. Ambro. Deniq̄ et deus ab operib⁹ mundi quieuit. nō ab operibus suis sempiterna et iugis opatio ē. sicut filius ait. Pater meus usq̄ modo opat. et ego operor. vt ad similitudinē dei secularia nīa opa. nō religiosa assumerent. Dñs dñs spenalit̄ rndit. seqt enī Respodit aūt ad illū dñs. et dixit. Hypocrita vnusq̄sq̄ vrm in sabbato nō soluit bouē suū aut asinū a p̄sepio et ducit adaq̄re. Basili. Hypocrita ē qui in theatro assumit alienā p̄sonā. sic et in vita p̄sti quida alia gerunt ī corde et alia suppinalis ostendit hoibus. Crisi. Bene ipit dicit hypocrita princip̄e synagoge. q̄ facē habebat legis cultorus Idens vero eius erat versuti et inuidi. Nō enī turbatur pter sabbatū q̄ violatur sz pter xpm q̄ glorificatur. Tu tñ attende q̄ vbi q̄dē opus fieri iussit sicut cū paliturus iussit grabatū tollere. trāstulit sermonē ad maiꝰ cōuincens nos p̄ditatē p̄ris nr̄i dicit. Pater meus usq̄ modo opat et ego opat et ego operor. Hic aūt vbi totū sanes verbo nichil aliud audiut ex hys q̄ ipsi sanebāt calūniā soluit. Cirill. Attigit aūt archisynagogus vt hypocrita dū brutā q̄dā adaquat ī sabbato. mulierē vero nō magis ꝺtemnere q̄ fide filiā abrahe nō dignū putat solui ab egritudis vinculo. Dñs subdit. Hęc aūt filia abrahe quā alligauit satḥanas xviij ānis nō optuit solui a vinculo isto die sabbati. Malebat siq̄dē mulierē tacḥ quadrupedia cernere terrā. q̄ hoīm statura ā recipe. dūmodo xps nō magnificaret. Nō aūt erat eis q̄d rīderent. sed ipsi sibi pīs erant inefragibilis reprehensio. Dñs sequit. Et cū hec diceret erubescebāt ōnes aduersarij eius. sz populus q̄si cōmoda ex miraculis cōsequēs. letabat de sug nis. Dñs seqt. Et ōnis plis gaudebat ī vnuisis q̄ gloriose fiebāt ab eo. nā claritas opm oēm actionē soluebat apud eos. q̄ nō q̄rebant mendis puersis. Grec. ī omelia. Mystice aūt hec significat ficulnea infructuosa. q̄d mulier inclinata. Humana enī natura ad p̄cm ex voluntate corruens. q̄ fructū obedientie ferre noluit sitū rectitudis amisit. Et hoc significat ficulnea reseruata. q̄d mulier erecta. Ambro. Vel sic synagogā figurat. Deniq̄ ī muliere infirma q̄si ecclie figura succedit. q̄ ad mēsurā legis et resurrectionis ꝑpleuerit in illa quiete ꝑpetua ī sublime erecta fastigū ītimationē nre infirmitatis sentire nō potuit. q̄ per alit̄ curari potuisset. Per mulier nisi q̄ legē impleuit et grām. Vñ in decem vbis legis p̄fectio ē. In octauo numero resurrectionis plenitudo. Greg. in one. vel alit. Sexto die homo factꝰ ē. atq̄ eode sexto die opa cūcta dñi pfecta sūt. Denarius aūt numerus in trigonū ductꝰ xviij facit. q̄ q̄ homo q̄ sexto die factꝰ ē. pfecta opa habere noluit. sz ante legē. sub lege. atq̄ ī exordio ītuantus gr̄ē infirmꝰ extitit. xviij ānis mulier curua fuit. Augꝰ de vbis dñi. Cōd ergo significauit tricenuū in arbore. hoc xviij ānū in illa muliere. q̄ ter seni xviij sanāt. Curua aūt erat. sursū aspicere nō poterat. q̄ sursū corda sine causa audiebat. Greg. ī omelia. Quis enī p̄cor tertena cogitās celestia non requirēs sursū respicere nō valet. q̄ dū desideria īferiora seqt. a mentis sue rectitudie curuat. et hoc sp videt ex sue ītermissione cogitat. vocauit eā dñs. et erexit. q̄ illuminauit et adiuuit. Vocat enī q̄nq̄ sz nō erigit. q̄ plerūq̄ videmꝰ q̄ agenda sunt. sz opa nō implem⁹. Visitata n. culpa obligat mentē. vt nequaq̄ surgere possit ad rectitudinē. Conat. et labit. q̄ vbi deus sponte ꝑstitit. ibi ai voluerit cadit. Ambro. Opus aūt sabbati signū futuri ē. q̄ vnusq̄sq̄ ꝑfunct⁹ est lege et grā p̄ misericordiā dei corpe fragilitatis molestijs exuet. Cur aūt aliud aīal iudicauit nisi vt oñderet futurū. vt iudaicꝰ et gentilis popul⁹ sibim corpis. eluso q̄ mūdi huius dominiū fontis vberitate deponat. et sit ꝑ vocationē duorū populorū ecclesiā saluā futurā. Beda. Filia aūt aūt abrahe aīa q̄cūq̄ fidelis. vel ecclia de vtroq̄ ꝑplo ad fidei vnitatē collecta. Idem. q̄ mistice ē bouē vel asinū solutū a p̄sepio poni duci. q̄ ē filiā abrahe a vinculo nre inclinationis eripi.

Dicebat q̄. Cui simile ē regnū dei et cui simile ēe estimabo illud. Simile ē grano sinapis q̄d acceptū homo misit in ortū suū et creuit. et factū est in arborē magnā. et volucres celi requieuerūt in ramis eius. Et iterū dixit. Cui simile estimabo regnū dei. simile est fermento. q̄d acceptū mulier abscondit ī farine sata tria. donec fermentaret. Glosa. Erubescentib⁹ aduersarijs et ꝑplo gaudente de his q̄ gloriose fiebāt. xp̄o ꝑfectū euangelij cōsequente. sub quibusdā similitudinib⁹ manifestat. Vñ dr. Dicebat q̄. Cui simile ē regnū dei. et cui simile ēe estimabo illud. simile ē grano sinapis. Ambro. Alio loco grano sinapis legit. vbi cōfertur. Ergo si regnū celorū sicut granū sinapis ē. et fides sicut granū sinapis. fides ē vtiq̄ regnū celorū. q̄d intra nos ē. Granū quidē sinapis res ē vilis et simplex. si teri cepit. vim suā fundit. Et fides simplex primo videt. sz si atteratur. aduersis grana sue virtutis effundit. Grana sinapis marti-

tures sunt habebāt odoē fidei ꝫ latebāt. Venit pseruno
cōtriti sunt gladio p totus mūdi terminos. grana sui
sparse re matur. Ipē enā dns granū est sinapis tar
volunt velut direrem⁹ xpi bon⁹ odor sum⁹ seminari
voluit velut granū sinapis. qd arreptū homo misit
in ortū suū. in orto enū xps crupt⁹ et sepult⁹ e. Vbi
enā resurrexit et fact⁹ ē arbor. Vñ seqt. Et factū est
in arborē magnā. dns n. nr granū est cū sepelit⁹ in ter
ra arbor cū eleuatur in celū. Est enā arbor mūdū
obūbrans. Vñ sequit. Et requieuerūt volucres celi
in ramis ei⁹. Potestates celorū et q̄uūꝫ spiritalib⁹ fur
tis euolare meruerūt. Ram⁹ ē petrus ram⁹ ē paul⁹
in quo rū sum⁹ et q̄ssā disputationū recessus q̄ eram⁹
longe assūptis vtutū remigijs aduolam⁹. Ergo se
mina in ortū tuū xpm. ortus vtiq; locus ē plenus
florū in q̄ grā tui odoris efflorcat. et multiplex odor
vane vtutis exalet. ℣ Cyril. Vel aliter regnū dei
ē euangeliū p qd acquirim⁹ posse regnare cū xpo. Dicit
igit sinapis semen supatur quidē q̄ ātate a semibus
olerū aliorū. Cresc̄it aūt adeo et plurū fiat umbra
culōrum sic et saluatoris doctrina penes paucos
erat in principio. ꝫ postea recepit augmentū. ℣ Beda.
Homo aūt xps est. ortus ē ecclia. eiꝰ discipulus colēda
qui bene diat granū acrepisse. q̄ dona que nob cū prē
tribuit ex diuinitate nobis cū acrupit ex humanitate.
Crescunt aūt euāgelij p̄dicatorū cultum dissemināta per
orbē. Cresc̄it et mente cui⁹ ꝫ credentis. q̄ nemo
repente fit p̄fectus. Crescendo aūt herbarū nō q̄ vola
ter arescunt ꝫ arborū instar exurgit. Rami huiꝰ arbo
ris dogmatū sunt diuersitates in quib⁹ aūe caste vtutū
pēnis ad supna tendentes nidificant. et requiescunt.
℣ Theo. Vel homo q̄ habet granū sinapis. id ē euāgeli
cū sermonē acrupiēs. et i orto aīe sue serēs arborē mag
nā facit. vt et ramos p̄ducat. et celi volatilia. id ē q̄ter
renis supeminēt in ramus p̄dicationis. id ē in expansis
cōsideracionib⁹ requiescūt. Paulus nāq; q̄si granum
modicū acrepit ananie rudimētū. sed plantās illud in
uirid ario suo. p̄duxit multas et bonas doctrinas. i q̄b⁹
habitāt. qui sunt intellectu excelsi. Puta dionisi⁹ hiero
theus et alij q̄plures. Deinde silēdum fermēto regnū dei
seq̄t. eni. Et iterū dixit. Cui sile estimabo illud simile est
fermēto. ℣ Ambro. Pleriq; fermentū xpm putāt. q̄ fer
mentū ex farina vtute nō spem genere suo p̄stat. Dic
et xps ex p̄ribus eq̄s corpe. sed dignitate meritis impabilis
pēminebat. Igit⁹ sm̄ ecclia tpū mulieris futurā. de
qua subdit. Qd̄ acreptū mulier abscōdit in farine sa
ta tria donec fermētaret⁹ totū. ℣ Beda. Datū est gen⁹
mēsure uxta gen⁹ puinie palestine. unū et dimidiū
modiū capiens. ℣ Ambro. Farina huiꝰ mulieris
nos sum⁹. q̄ dum ign⁹ in ūtrisq; nre mentis abscō
dit donec nostra secreta penetralia calor sapienie
celestis obdurat. Et q̄ in tribus mēsuris absconditū di
cit ee fermentū cōgrue visū est vt dei filiū crederem⁹
absconditū in lege. adoptum in lege. p̄phetis. euāge
liis p̄dicatoribus adimpletū. Ne tm sequi⁹ mat

Ibi sit xps vbi fmis est seminis

qd xps dns docuit fermentū esse spiritalē doctrinā
ecclie. Ecclesia aūt renatū hoiem in corpe et anima
et spū fermēto spiritali sanctificat. cū tria hec pau
quadā cupiditatū lance cōsencūt. et eq̄lis aspirat cō
concordia voluptatū. Itaq; si in hac vita tres mēsure
i eodem māserint. donec fermētaret⁹ vt fiant unū
erit in futurū diligentib⁹ xpm nō rupta cōmunio.
℣ Theo. Vel p femina intelligas aīaꝫ. tria vero sata
tria ptē ei⁹ rationabilē. irascibilē. et cōcupiscibilē.
Si ergo aliquis in hac tria ptē cōdiderit verbū dei
fanet hoc totū spiritale. vt nec rationale pereat in
doctrinis. nec ira aut cōcupiscentia enormiter ferā
tur. sed cōforment⁹ verbo dei. ℣ Aug⁹ de vbis do. Vel tria
sata farine genus humanū est. qd de tribus noe filijs
est repatū. Mulier q̄ abscōdit fermentū. dei sapiēna
ē. ℣ Cuse. Vel aliter fermentū dns nōiat spm sanū. q̄si
vtutē prudentē ex semine. id ē verbo dei. Tria aūt sata
farine. signific⁹ nouitiā p̄ris et filij et spūs. quā mu
lier id ē diuina sapiēna et spūs cōfortat. ℣ Beda. Vel
fermentū dilectionē dicit. q̄ feruere facit et exultat
mentē. Abscondit q̄ mulier id ē ecclesia fermētū dilec
tionis in satis tria q̄ p̄cipit vt diligam⁹ deū ex toto cor
de. ex tota aīa et ex tota virtute. Et hoc donec fermen
tetur totū. id ē donec caritas totā mentē in sui p̄fectōe
cōmutet. qd hic ichoat. ꝫ in futurū perficiet.

Et ibat per castella et ciuitates docens et iter faciēs
in hierlm. Ait aūt illi q̄dā dne si pauci sūt q̄ saluāt
Ipse aūt dixit ad illos. Contendite intrare p angus
tā portā. q̄a multi dico vobis q̄runt intrare. et non
poterūt. Cum intrauerit paterfamilias et clause
rit ostiū. et incipietis foris stare et pullare ostiū
dicentes. Dne aperi nobis. Et respondēs dicet vo
bis. nescio vos unde sitis. Tūc incipietis dicere. Man
ducauim⁹ coram te et bibim⁹. et in plateis nris doc
sti. Et dicet vobis. Nescio vos unde sitis. Discedite a
me oēs operarij iniquitatis. ibi erit fletus et stri
dor dentiū. Cū videritis Abraham ysaac et iacob et
oēs p̄phetas in regno dei. vos aūt expelli foras.
Et venient ab oriente et occidente et aquilone
et austro. et accūbent i regno dei. Et ecce sūt no
uissimi q̄ erāt primi. et sūt primi q̄ erāt nouissimi.
℣ Glosa. Premissis silitudinib⁹ de multiplicatione
euāgelice doctrine. cuius diffusio i vbiq; p̄dicando inten
dit. Vñ dicit. Et ibat p ciuitates et castella docēs et it
faciēs in hierlm. ℣ Theo. Nō enī p̄ua loca visitabat
sicut faciūt q̄ simplices fallere volūt. neq; solas ciui
tates vt ostentatores faciūt. et gloriā quērentes. sed
sicut cōmunis dns et p̄ cūctis p̄udēs oīa circuibat.
Nō aūt visitabat municipia vitans hierlm. ar si time
ret legis peritoꝝ reprehensiones aut morte. q̄ poterat
inde contingere. Vnde subdit. Et iter faciens in hierlm.
Nā vbi plures erāt egroti ibi se medicus magis īge
rebat. Sequit. Ait aūt quidā illi. Dne si pauci sunt q̄
saluāt. ℣ Glosa. Que quidē quesio ad hoc p̄tinere
videtur. de quo sup agebat. Nā in p̄missa silitudine

dixerat. q̄ prequenerūt volucres cęli in ramis eius p̄ quod
itelligi potest multos cē q̄ salutis requē consequent. Et
q̄ ille vnus p̄ oībus q̄sierat. dns nō singulariter ei respōdet
vñ seq̄t. Ipe aūt dixit ad illos. Contendite intrare per
angustā portā. ¶ Basilius. Dicut enī in via terrena exit⁹
a recto multā latitudinē habet. sic q̄ egredit⁹ a tramite
durente ad regnū celorū in multa latitudine errorus
repit. Rectū aūt est iter ē angustū. q̄libet declinatione
periculosa existente siue dextrorsū siue sinistrorsū. sic⁹
in ponte. a quo vtrumq̄ diuertens fluminī inergitur.
¶ Cirl. Angusta enī porta crucīā et patientiā fratrū
significat. Dicut enī pugnarū victoria attestat⁹ mul
tis strenuitatis sic pclarū effinet valida pressio labor⁹
et reptationū. ¶ Cirl. Quid ē ergo q̄ dns alibi dicit
iugū meū suaue ē. et onus meū leue. Nō quidē cōtra
dicit. sz hoc dictū ē ppter reptationū naturā. illud
vero ppter affectū transeuntiū. Est enī molestū aliq̄d
nature fragile reputari qn id affectuōse ap̄lectim. Si
enī via salutis angusta erat introitu tñ p̄ eā pueni⁹
ad latitudinē. Frōtrario vero lata deducit ad interitū.
¶ Greg. xi. moza. Dicitur⁹ aūt ā gustē porte introitū
p̄mittit contendite q̄ nisi mētis contenno feruent vnda
mūdi nō venit⁹ p̄ quā aīa semp ad ima revocat⁹. ¶ Cirl.
Nō videt⁹ aūt dns satisfacere querenti vtrū pauci sit
q̄ saluent. dū declarat viā p̄ quā quisq̄ potest fieri
iustus. Sed dicendū. q̄ mos erat saluatoris nō respō
dere interrogātib⁹ sēm q̄ eis videbat⁹ quoniens inutilia
q̄rebāt. sz respondendo q̄d vtile audientib⁹ foret. Quod
aūt cōmodi p̄ueniret audientib⁹ scire an multi sint
qui saluentur an pauci necessariū autē magis erat
scire modū quo aliquis p̄uenit ad salutē. Dispēsati
ue g̃ ad ōsionis vaniloquiū nichil dicit sz trāsfert suū
sermonē ad rem magis necessariā. ¶ Aug⁹ de ver. do.
Vel aliter. cōfirmauit dns q̄d audiuit. sz q̄ pauci sūt
qui saluāt. q̄ per angustā portā pauci intrant. Alio
aūt loco hoc ide ipse aūt. Arta ē via que ducit ad vitā
et pauci sunt qui ingrediūt p̄ illā. Unde subdit. Nā
multi dico vobis querūt intrare. ¶ Beda. Salutis a
more puocati. Et nō poterūt itineris asperitate deter
riti. ¶ Basilius. Vanillat enī aīa q̄n quidē considerat eter
na eligendo virtutē. q̄n p̄ina respicit p̄ferendo ille
cebras. hinc intuetur ona carnis. illinc subiectionē ip̄i⁹
hinc ebrietatē illinc sobrietatē. hinc dissolutos risus.
illinc copiā lacrimarū. hinc corcas. illinc orōes. hinc fistu
las. illinc fletus. hinc luxuriā. illinc castimoniā. ¶ Aug⁹ de
ver. do. Nō aūt contrarius sibi ē dns q̄ dixit q̄ pauci
sunt qui intrant p̄ angustā portā. Et alibi dicit. Mul
ti ab oriente et occidente venient. Pauci sunt i cōpa
one p̄dictorū multi in sonctate ag̃elorū. Nec videntur
strana. q̄n area triturat⁹ sed tanta massa. pressura ē
de area hac. vt impleat horreū celi. ¶ Cirl. Q̄d aūt
detestabiles sunt. qui intrare nō possunt p̄ eundē exē
plū declarauit subdens. Cū aūt intrauerit p̄familias
et clauserit ostiū. incipietis foras stare et pulsare ostiū
dicētes. Dne aperi nobis. Dicit si p̄familias q̄ mul
tos ad cōuiuiū vocauit. ingressō cū cōuiuas et ostio
recluso postmodū pulsantes adueniāt. ¶ Beda. E aūt
p̄familias xp̄us. q̄ cū vtroq̄ ex diuinitate sit. illis tā
intus ē dicit⁹. quos i celo p̄fis sua visione letificat. sed q̄s
foris est hinc quos in hac p̄egrinatione certantes cum
aduocat. Intrabunt vero cum tota ecclesia ad sui cōtem
platione p̄ducet. Claudet ostiū. cū reprobis eorū p̄mia
tollet. q̄ foris stantes pulsabant. id ē a iustis segre
gati. nīaz quā contempserūt. frustra ip̄lorabūt. Unde
seq̄t. Et respōdens dicet vobis nescio vos vñ sitis. ¶
Greg. in moza. Dare dei imitare ē sicut et nescire
mentiri. vir verax dicit⁹. q̄ labi p̄ mendaciū dedignat⁹
nō q̄ si mentiri velit nescit. sz q̄ falsa loq̄ veritatis
amore contēnat. Veritatis igitur lumē tenebras
q̄s reprobat ignorati seq̄t⁹. Cuius impietas dicere ma
ducauimus coram te et bibimus et i plateis nīis docuisti.
¶ Cirl. Nor israhelitis cōuenit q̄ sēm ritū legis offe
rentes deo virtutes edebāt et gaudebāt. Audiebant
q̄z in synagogis libros moysi. q̄ in suis scriptis nō que
sua sunt. sz que dei tradebat. ¶ Theo. Vel simpliciter
ad israhelitas dicit⁹. eo q̄ ex eis xp̄s sēz carnē natus
ē. et cū eo cōmedebāt et bibebāt. et eū p̄dicante au
diebāt. sz et xp̄ianus hec cōstruct. Illos enī cōmedi
mus corpus xp̄i. et bibimus sanguinē eius quotidie ad mē
sam mistā antecedentes. docetq̄ i plateis aīarū nīaz.
¶ Beda. Vel mistice mādicat coram dño et bibit. q̄
verbi pabulū aude suscipit. vnde ōsi exponendo
subdit. In plateis nīis docuisti. scripturam eius in
obscuroib⁹ rebus ē. qua ōsi exponendo frangitur
et mādicando glutit⁹. Potus ē in apocrib⁹. vbi ita
sorbetur sicut inuenitur. Nō aūt festinitatū cpu
lacio iuuat. que fidei pietas nō cōmendat. Non
sienna scripturarū notū deo sunt. que opm iniquitas
indignū ostendit. vñ subdit. Et dicet vobis nescio vos
vñ sitis. discedite a me oparij iniquitatis. ¶ Basili. Illis
forsitan loq̄t⁹. qs describit aplūs in p̄pria p̄sona dicēs
Si linguis hoim loquar et ag̃elorum et habeā oēm
sciam. et distribuero facultates meas in cibos pau
perū. caritatē aūt nō habuero nichil michi p̄dest. Qd
n. nō fit diuini amoris intuitu. Sed ad acquirendā
ab hoib⁹ laudē. non inuenit laudē apud deū. ¶ Theo. At
tende enī q̄ detestabiles sunt illi. in quorū plateis dns
docet. Unde si docente eū audierim⁹. nō in plateis sz
in ag̃ustijs et humilib⁹ cordib⁹ nō enim⁹ detestabiles. ¶
Beda. Duplex aūt ostendit gehēne pena sz frigoris
et feruoris. Vñ sequit⁹. Ibi erit fletus et stridor dentiū
fletus de ardore. stridor dentiū de frigore solet exeniri
vel stridor dentiū p̄dit indignātis affectū. q̄ qui sero
penitet. sero sibi irascitur. ¶ Glosa. Vel stridebūt
dentes qui hinc de edacitate gaudebant. flebūt oculi q̄
hinc p̄ cōcupiscencias vagabant. Et vtriusq̄ aūt vera
impiorū resurrectionē designat. ¶ Theo. Pertinet enī
hoc ad israhelitas cū quibus loq̄bat⁹. qui ex hoc maxie
prellūtur. q̄d gentiles cū patrib⁹ requieūt. ipe vero
excludit⁹. Unde addidit. Cū videritis. abraham ysaac

et iacob et ōnes pphetas in regno dei vos aūt expelli foras. Et veniēt ab oriente et occidente et ab aquilone et austro et accūbent in regno dei ¶ Euse. Predicti nr̄pres ante tpa legis sc̄m euāgelicā formā erroꝛem multoꝛū deoꝛū derelinquētes. assūpserūt sublimis dei notitiā quib⁹ pares facti sunt multi gentiliū. obsimulē vrā. filij aūt eoꝛū alienacionē sunt passi abeuāgelica disciplina vñ sequit. Et ecce sūt nouissimi q̄ erant p̄mi. et sunt p̄mi qui erāt nouissimi ¶ Cyril. Judeis enī qui primū locū tenebāt. plane sūt gentes ¶ Theo. Nos aūt vt videt primi sum⁹ q̄ ab ipsis cunabulis rudimēta accepim⁹. et fortsitan erim⁹ respectu gentiliū. q̄ extra fidē vite credideruūt ¶ Beda. Multi etiam p̄ius feruētes postea torpent. multi prius frugi di subito mardescūt. multi in sclo desperti i futuro sunt glorificādi. alij apud hoīes gloriosi i fine sūt dānandi.

In ipa die accesserūt quidā phariseoꝛū dicētes illi Exi et vade hinc. q̄ herodes vult occidere te. Et ait illis Ite et dicite vulpi illi. Ecce ejicio demonia et sanitates p̄fico hodie et cras et tertia die cōsūmoꝛ. Verūtamen oportet me hodie et cras et sequēti die ābulare. q̄ nō capit perire pphetā extra ihrlim. Ihrlim ihrlim q̄ occidis pphetas et lapidas eos q̄ mittūt ad te. q̄ties volui cōgregare filios tuos quēadmodū auis nidū suū sub pēnis et noluisti. Ecce relinquet̄ dom⁹ vra deserta vob. Dico aūt vobis q̄ nō videbitis me donec veniat cū dicetis. Benedict⁹ qui venit in nomine dñi.

¶ Cyril. p̄dicta dñi verba. phariseoꝛū animos pupugerūt. deos ad ira. videbāt enī populos ia contritos fidē ei⁹ arripere. itaq̄ q̄si pdentes officiū pplis p̄sidendi et desinentes in lucro. similāter se eū diligere suadent illi vt inde discederet. Unde dicit. in ipsa die accesserūt q̄dā phariseoꝛū dicētes illi. Exi et vade hinc. q̄ herodes vult occidere te. Ipse aūt q̄ venes et volpa scrutat eis lenter et figuraliter rndet. Vñ sequit. Et aūt illis. ite et dicite vulpi illi ¶ Beda. p̄ter dolos et insidias herodē vulpē appellat. q̄ plenū fraudis et caūal. In fouea q̄ter insidias latens. odore fetens. nūq̄ vertis itineribus incedens. Que oīa hereticis conuenūt quoꝛū tpū herodes tenet. qui xp̄m id ē hūilitatē xp̄ia ne fidei in credentib⁹ conantur extinguere ¶ Cyrill⁹ Vel aliter videt hic sermo mutatus esse et no spectare ad p̄sonā herodis vt aliqui putauerūt. ꝫ magis ad phariseas fictiones. pene n ipm phariseū ostendit p̄pe manentē dū dixit. Ite et dicite vulpi huic. sc̄t i gr̄co habet. vnde hoc p̄cepit dicendū q̄ poterat vertere phariseoꝛū turbā. Ecce inquit ejicio demonia et sanitates p̄fico hodie et cras et tertia die cōsūmoꝛ. Hoc se p̄mittit opaturū. q̄ iudeis displicebat. sc̄z q̄ mundis imparet spūtib⁹ et eripere a morbis infirmātes vsq̄ dum p̄pria sponte sustineret cruris patibulū. Ea vero phariseis credebāt q̄ manū trepidaret herodis q̄ dñs erat vtutū. hoc inludit dicēs. Veruptū optet me hodie et cras et sequenti die ābulare. Quod dicit oportet. neq̄p sibi necessitatē infruentē ostendit. sed magis arbitrio p̄prie voluntatis p̄ficere quo volebat⁹ q̄ usq̄ finē venerande crucis imminere tēpus ostendit cū dixit hodie et cras ¶ Theo. Et si dicat. Quid de morte me cogitatis. ecce fiet post modicū. Quod aūt dicit hodie et cras. hoc multos dies significat sicut et nos in cōmuni sermone soliti sum⁹ dicere hodie et cras fit hoc. q̄ fiat in tanta distantia tpis Et vt euāgelicū sermonē euidencius exponam⁹. nō intelligas q̄ optet me hodie et cras ambulare ꝫ sistas hodie et cras. deinde sic iūgas. et sequenti die ambulare. Bis et plures numerando cōsuetum⁹ dicere die dūica et secūda feria et tertia expediar. q̄si cōputando duas et tertia denotet. Bis et dñs quasi cōputando dixit. optet me hodie et cras. et postea tertio die cōsummabitur ¶ Aug⁹ de q̄st. euā. Vel misterio ab illo hoc dictū itelligunt. vt referat ad corpus ei⁹ q̄d est ecclesia. Expellūt enī demonia cū velutus illis superstitionib⁹ ire dūt in eū gentes et p̄fitūt sanitates cū sc̄z p̄cepta ei⁹ postea q̄ fuerit diabolo et huic sclo renūciatū vsq̄ in finē resurrectionis. qua tāq̄ tertia cōsūmabitur hoc tē ad plenitudinē euangelicā. p corpis enā imortalitatē p̄fiet ecclesia ¶ Theo. Sed q̄ illi dicebāt ei exias hinc q̄ herodes te q̄rit occidere. in galilea loquētes. vbi regnabat herodes. ostendit q̄ nō in galilea ꝫ in ihrlim ordinatū fuerat ei pati. vñ sequit. Quia non capit pphetā perire extra ihrlim. Cū audis. nō capit. id est nō decet extra ihrlim pphetā interemi. Nō pubes vim coactuā iudeis inductā ꝫ q̄ntū ad eoꝛū affectū sanctus audū conuenient hoc dicit. velut si quis p̄done amicissimū videns dicat. Nō optet hāc viā in q̄ p̄dones insidiant viatoꝛib⁹ immunē esse a sanguine sic et non optebat alibi q̄ vbi morabant p̄dones perire dñm vñ et sequit. Ihrlim ihrlim q̄ occidis pphetas et lapidas eos q̄ mittunt ad te ¶ Beda. Ihrlim nō saxa et edificia mutatis ꝫ habitatores vocat. quā patris plangit affectu. ¶ Cryso. Seminario ei verbi miserentis e auditū dilectis. Ita tāq̄ ad amicū negligentē amatore et ideo puniendā dns loqt. ¶ Grecus ꝫ et nois gemināto vehemente reprehensione ostendit. Ita q̄ nouit deū quō⁹ dei mīstros p̄sequit ¶ Cyril. Q̄ aūt essent immemores duōꝛū bonoꝛū ostendit subdēs. Quoties volui cōgregare filios tuos. q̄eadmodū auis nidū suū sub pēnis et noluisti. Manuduxit eos p sapientissimū moysen monuit p pphetas. Voluit sub alis id ē sub tegmine sue vtutis illos habere. at illi caruerūt tā desiderabilib⁹ bonis ingrati existentes ¶ Aug⁹ in enchi. Dicit aūt ego vo. et tu no. q̄si diceret. illud aggregauī mea voluntate semp efficace. Te nolente fieri. q̄ ingrata semp fuisti ¶ Beda. Pulcre aūt q̄ herodē de sua nece tractātē vulpē vocauit. scīpm aūt cōpat. q̄ vulpes fraudulēti semp aucupi insidias intendit ¶ Basil⁹. Filios enā ihrlim pullis i nido cōparauit. ac si dicat. aues que i altū cōsueuerūt volare. excepte sunt a nocumētis insidiantiū.

tu tñ eris vt pullus egens alieno suffragio. Malue
ipe² a uolante auferens a nido. qsi impotens ad tute
lam. et debilis ad fugā. Vñ seqt². Ete relinqt² dom⁹
vīa deserta. ℣ Beda. Ipaz ciuitate quā nudū vocaue
rat eccl̄a nūc domū idoloꝝ appellat. Quia n. dño re
nerūt romani. et qsi nudū vacuū q̄ripētes tulerūt
locū et regnū. ℣ Theo. Vel dom⁹ vīa id ē tēplū. ac si
diceret. q̄ diu vetus erat vobis. tēplū erat meū. sed
postq̄ feristis ipm̄ spelunca latronū. nō est de cete
ro dom⁹ mea sz vīa. vel domū dicit tota gēte videz
iuxta illud. Dom⁹ iacob benedicite dño. p qđ ostendit
q̄ipe erat q̄ gubernabat eos et eripiebat ab hostiū
manib⁹ sequit. Dico aūt vob nō videbitis me donec
veniat. cū dicetis. Vñdict⁹ q̄ venit i noīe dñi. ℣ Aug⁹
de cō euā. Aliter narrationū luce nō videt aduer
sari q̄ turbe dixerūt. venīte dño in ierlm. Vñdictus q̄
venit i noīe dñi. qz nōdū illuc venerat. et nōdū dictū
erat. ℣ Cyril. Discesserat nāq dñs a iherosolimis tāq
idignos exēntes sui p̄nia deserens. Deinde multis mi
raculis factis. rursū iherosolimā redit. vbi ei turba
occurrit dicēs. Osanna filio dauid. Vñdictus q̄ venit
i noīe dñi. ℣ Aug⁹ de cō euā. Sed qz nō dixit lucas q̄
inde tūc abscessit dñs. vt nō veniret nisi eo tpe. quo ia
illud diceret. Pseuerat quippe in itinere suo. donec ve
niat ierlm. De illo suo aduentu q̄ in claritate vētur⁹
e hoc sīgnificat. ℣ Theo. Tūc nāq et iuiti cōfitebūt.
eū saluatorē et dñm. qñ nullus erit eis unde pfectꝰ
Dicens aūt. nō videbitis me donec veniat. ecl̄a non
sīgnificat illā horā. sed tēpus crucis. qsi diceret. post
q̄ crucifixeritis me. nō amplius videntis me donec venia
℣ Aug⁹ de cō euā. Intelligēdus ē q̄ lucas velle potu
isse angl̄ eis narrationē dñm̄ p̄ducere in ierlm aut eide
ciuitati iam appropiquāte talia indisse monentib⁹
vt caueret herodē. qualia matheꝰ dixit ee locutū. cū
nā puerisset ierlm. ℣ Beda. Vel dicit nō me videbitis. q̄
diceret. nisi p̄nāz egeritis. et cōfessi fueritis me. filiū oī
potētis p̄tis. in secō aduētu carnē meā non videbitis.

Capū xiiij

Factū est cū intraret in domū cuiusdā p̄ncipis pharisecoꝝ
sabbato māducare et ipi obseruabāt
eū. Et ecce homo quidā hydropicus
erat ante illū. et respōdens ihs dixit ad legis
peritos et pharisecos. si licet sabbato curare. At
illi tacuerūt. Ipse vero apprehensū sanauit
eū ac dimisit. Et rūdens ad illos dixit. Cuius
vīm asin⁹ aut bos in puteū cadet. et nō extra
het cōtinuo i die sabbati. et nō poterāt respō
dere illi. ℣ Cyril. Quamus dñs malitiā pharisecoꝝ
odio cognosceret. tñ eoꝝ fiebat cōuiua vt posset p
sentibus p̄ba et miracula. Vñ subdit. Et factū est
eū intrasset ihs in domū cuiusdā p̄ncipis pharisecoꝝ
sabbato māducare et ipi obseruabāt eū. Hi sz reue
rentia legis cōtēpnere. et an quicq̄ phibitoꝝ faceret
in die sabbati. Itaq̄ hydropico veniente i medū inte
rrogatione reprehendit insolentia pharisecoꝝ. eū

arguere volentiū. Vñ sequit. Et ecce homo q̄da
hydropicꝰ erat ante illū. Et respōdens ihs dixit ad
legispitos et pharisecos. si licet sabbato curare. ℣ Beda
Quod dicit respōdisse ihs. ad hoc respicit. q̄ p̄mis
sū est. et ipe obseruabāt eū. Dñs eni nouit cogitatio
nes hoīm. ℣ Theo. In sua aūt interrogatione docet
eos sīnt ametes deo eni benedicente sabbatum ipi phibet bona
opari in eo. dies aūt q̄ bonoꝝ operū nō admittit male
dicta ē. ℣ Beda. Sed merito interrogati tacet. q̄ contra
se dictū quicq̄ dixerīt. videnti. Nā si licet sabbato curare
ḡre saluatorē an auret obseruāt. si nō licet. ḡre ipo sabba
to pecora curāt. Vñ seqt. At illi tacuerūt. ℣ Cyril. Negle
bs igit² iudeoꝝ insidijs. libenter a morbo hydropicū. q̄
metu phariseoꝝ remedia nō postulabat. ꝑpter sabba
tū sz solū astabat. vt ex aspectu misertus eius saluaret
eū. qđ dñs cognoscēs nō postulabat ab eo si vellet salu
fieri sz ꝓtinꝰ eū sanauit. Vnde seqt. Ipe vero apphensū
sanauit eū ac dimisit. ℣ Theo. In quo nō hoc ꝑspexit dñs
ne scādalizaret dñs pharisecos sz vt bñfanāt egenū remedijs
decret eni nos cū magna exsultat vilitas non curare si
stulti scandalisent. ℣ Cyril. Sed qz pharisei inepte tacue
rūt. soluit eos iflexibilem eoꝝ imprudentia cōsideran
onib⁹ seriis ad hoc vtens. Vñ sequit. Et respōdens ad illos
dixit. Cuius vestm asin⁹ aut bos in puteū cadet. et nō extra
het cōtinuo i die sabbati. ℣ Theo. Quasi diceret. Di pīs
buit lex misereri in sabbato. ne cura habeas filij tui pi
etatis in sabbato. sz qđ dico filij qñ ne bouē pteris si
petulantē videris. ℣ Beda. In quo sup obseruatores suos
pharisecos cōuincit. vt eos de eni auaritie cōdemnet. q̄
libertatē alios. sue auaritie cōsulebāt. q̄nto q̄ magis
ꝑpūs hoīez q̄ multo melior ē pecore. debuit liberare. ℣ Aug⁹
de con euā. cōstruenter ydropicū animali qđ cecidit i pu
teū cōparauit huiore eni laborabat. sicut illā mulierem
quā alligatā dixerat. et ipse soluebat. vt ad aquā duc⁹
℣ Beda. cōpetente ergo exēplo soluit ōssione. vt ostendat
eos violare sabbatū in ope cupiditatis. q̄ eū violare au
gueūt in opere curatis. Vñ seqt. Et nō poterāt ad hec
respōdere illi. ℣ Iste aūt ydropicꝰ cōparat ei quē flux⁹
carnaliū voluptatū exuberās adquat. ydropicꝰ eni
morb⁹ ab aquoso humore vocabulū trahit. ℣ Aug⁹ de ōssn.
euan. Vel ydropicū recte cōparamus viuti auaro. sicut ei
ille ēstomachus abūdat humore iordinato. tāto aplius si
tit. sic et iste. qnto ē copiosior diuicijs quibꝰ nō bene vti
tanto ardenāꝰ talia cōcupiscit. ℣ Greg xxiij moza. Recte
q̄ hydropicꝰ ante pharisei curat. qz p alterā infirmi
tē corpis in altero exprimit⁹ languor. seu infirmitudo cordis
et mentis. ℣ Beda. Bene aūt in exemplo bouis et asini
noīat. vt vel sapientes et hebetes. vel vtrūq̄ ꝑtim significa
ret. sz iudeū iugo legis ꝑssum. et gentilē nulla ratione
domitū. ōnes eni a puteo concupiscentie demersos dñs
extrahit.

Dicebat aūt ad inuitatos parabolā intendēs quō
primos accubitus eligerēt. dicēs ad illos. Cū inui
tatus fueris ad nuptias. nō discumbas in primo lo
co. ne forte honoratior te sit inuitatus ab eo. et ve

cōparauit unmcto qđ solut⁹

nuens hys q̄ te et illū inuitauit dicat tibi da huic locū et tūc incipies cū rubore nouissimū locū tenere Sed cū vocatus fueris vade recūbe in nouissimo loco vt cū venerit q̄ te inuitauit dicat tibi Amice ascende superius Tunc erit tibi gla coram simul discūbentibus qz omis qui se exaltat humiliabit et qui se humiliat exaltabitur.

Ambro. Prius curauit hydropicū i quo flexi carnis crubescās aie grauabat officia. spūs extinguebat ardo re. Deinde docet humilitas. dū in cōuiuio nuptiali appe tenūa loci supiorus arripitur. Vñ dicit. Dicebat aūt ad inuitatos parabolā intendēs quō p̄mos accubitus eligerēt dies ad illos. Cū inuitatus fueris. ad nuptias nō discubas i p̄mo loco Curl. Gsilium. pmptē ad honores q̄ nob nō cōuenit. docet nos temeratios ee et nūa facta vi tupio replet vñ seq̄t Ne forte honoratior te sit inuita tus ab eo. et veniēs is q̄ te et illū inuitauit dicat tibi. da huic locū. Et tūc incipies cū rubore nouissimū locū tenere Chrys Et sic q̄ occupauit neq̄ obtinuit ābi tiosus honorus qz passus ē repulsā. et satisfacis q̄ inter abundet honoribz nō honoratur. Et qz nichil ē eqpollēs modestie auditorē ad oppositū dicit. Ilō solū phibet ābire p̄matū sz venerari vltima. Vñ seq̄t. Qz cū vocatus fueris vade recūbe i nouissimo loco Greg. Si ei aliquis nō vult alios p̄locari. hoc pcipit qz diuina sentēna. Vnde seq̄tur Et cū venerit q̄ te inuitauit dicat tibi Amice ascē de superius Per dies non gradatim obturgat sz lenter iungit. Dum sit enī mōtio apud discretos et sic p̄ humilitatē aliquis coronat honore. Vñ seq̄t. Tūc erit tibi gla coram simul discūbentibus Vasilius Occupare igit̄ loci vltimū in cōuiuijs iuxta mādatū dñicū con uenies est. qz rursus in hac cōtemptose irruere reprobū tāq̄ inter emptozū ordinis et causatiū tumultus et de eo mota cōtentio equiparabit vos lingabz de p̄ma tu. Quapter sicut hic dns dicit. expedit cōuiuū fan enti cōmittere arcubitū ordinē. sic cū in patiēcia nos mutuo sustinebim. honeste et sdm ordinē oia psequē tes nō ad apparēcia plurū Nec videm humilitatē pertrac tare per vehementē cōtradictionē maius aūt p humili tatē patiencia obtinebim. Nauis ē enī ex repugnan cia superbie iudiciū q̄ ex p̄mo accubitu qm eū cū impio obtinem Theo. Nemo aūt putet p̄missā ep̄i doctri nā modica esse et indigna culmnis dei verbi. Nō enī prius dires ee medicū pollicitū sanare podagrā. utrum vero digiti vel dentis dolore nolentē curare. Porro quo pua passio vane gle q̄ versabat p̄mos p̄quirentes ac cubitus. Docebat igit̄ humilitatis mgrm oēm ramū p̄ ue radicis āputare sz et illud cōsidera. qz p̄sto cena ex passione p̄matus cora saluatore veritate miseros oppe tunitatē habebat monitio Curl. Ostenso igit̄ tā mo dico exēplo ambitiosoz cōtemptū. et nō ambitiosoz exal tationē adiit magnū puo. generalē sententiā p̄fatis cū subdit. Quia oīs q̄ se exaltat humiliabit. et qui se humiliat exaltabit. qd dicit sdm diuinū nō sdm humanā consuetudinē sdz quā plures cōpiscentes honorē conse

quunt. Illi vero se humiliantes in gloria remanent Theo. Porro nō finaliter nec oibus hoibz est reuerendus qui se honoribus ingerit. sed dū a quibusda honorat. illi detrahūt ei et q̄nq̄ eaā ipsi honorates Beda. Hz q̄m hāc admonitionē euāgelista parabolā vocat. breuiter intuedū q̄d mistice signifiet. q̄sq̄ nupcias xpi et ecclesie inuitatus adierit mēbris eccle p̄ fidē cōiunctus nō se extollat. p̄ sublimioz ceteris de meritis gloriādo. Dabat enī locum honoratioꝛi post inuitatū cū illoꝛū q̄ se in xpo senūs fuit. humilitate p̄ditus. et cū rubore nouissimū locū teneat. qm de alijs meliora cognoscēs q̄quid de sua operatione cel sū senciebat humiliat. Sed recūbit aliq̄s in nouissimo loco sdm illud. q̄nto magnus es humilia te i oibz Deniq̄s aūt dns q̄ humilē inuenient. amicū nōie beati suas ascendere superius precipit. Quicūq̄ enī humiliauerit se sicut puulus hic ē maioꝛ in regno celoꝛū Pulchre aūt dicit. tūc erit tibi gla. ne tūc querere inpias. q̄ tibi seruat in fine. Potest enā et hoc in hac vita intelli gi. q̄ cotidie dns suas nupcias intrat. superbos despiciēs et humilibz sepe tanta sui spūs onera p̄stans. vt diuī beneficiū. id ē fidelium cetus eos admirando glorificet. Ex cō clusione vero generali q̄ subdit manifeste docet pce dente dū sermone typice intelligendū. Neq̄ enī oīs q̄ se cora hoibz exaltat humiliat. aut q̄ se in cōspectu hoīm humiliat exaltat ab eis sed q̄ se de meritis eleuat humiliabit a dño. et q̄ se de infimis humiliat exaltabit ab eo. Dicebat aūt et q̄ se inuitauerat. Cū facis prandiū aut cenā noli vocare amicos tuos neq̄ fratres tuos neq̄ cognatos neq̄ vicinos diuites ne forte et ipsi te reuocent et fiet tibi retributio. Cū facis cōuiuiū voca pauperes debiles claudos et cos et beatus eris. q̄ nō habent retribuere tibi. retribuet enī tibi in resurrectione iustoꝛū

Theo. Ex duabus ptibz cena cōposita. sz ex vocatis et vocatis. ptem vocatoꝛū ad humilitatē iam monue rat. Consequeter vocante monendo remunerat re trahens eos ne grana hoīm cōmuaret. Vñ dicit. Dice bat aūt et q̄ se inuitauerat. Cū facis prandiū aut cenā noli vocare amicos tuos neq̄ cognatos neq̄ vicinos diuites Crys. Multe cause sunt. q̄bus amicicie fedus cōtrahitur. et illicitas q̄dem p̄termittem. q̄ponem̄ naturales et morales. Naturales q̄dem puta patris ad filiū fratris ad fratrē et aliorū huiusmodi. Ad q̄s nusquā dicēs. Neq̄ sores neq̄ cognatos. Morales aūt sūt puta cōuiua facta ē aut conuicium ē. Et q̄ntū adhoc dicit neq̄ vicinos Beda. Fratres igit̄ et amicos et diuites alterutrū cōuiuia celebrare. nō quasi scelus iter dicit. sz sicut cetera necessitatis humane cōmercia ad p̄ merenda vite celestis p̄mia. nil valere ostendit. vñ subdit Ne forte et ipsi te reuocent et fiet tibi re tributio. Nō aut et fiet tibi p̄cm. Cui sile ē id q̄d alt bi dicit. Et si benefeceritis his q̄ vobis benefacūt. q̄ vob est gra. Sunt tñ queda mutua sīm virtutoꝛū p̄ co iuncta q̄ non solū in p̄mi retributione. sz et dānatio nē p̄cipiūt in futuro. q̄ aut collatione oīm celebrāt.

g iudiciū

aut vinbus solent cōtubernalibus in quibus ad hoc cōue
nit vt feda gerant copia vini. et matet libidinus diuisa
voluptas. ℣ Crisp. Nō igit hec spene alys bñficia cōferā
mus vt nobis retribuant. Hec eni fructuosa ē intētio. Vn
talus amicicia celerius cuanescat. Si vero paupē vocā
uerit deū nūcq; obliuiscentē habebis debitorē. vñ sequit.
Sed cū facis cōuiuiū voca paupes debiles. claudos et
ceros. Quāto eni minor ē frater tāto magis p eū xpūs
accredit. et visitat. Illā qui magnū suscipit sepe p vana
offaz fiant. ⁊ vtilitas pluries q̄rit. vt pmoueat pe
illū. Possem quidē pluries apponere ad hoc celebrā
mos sororū colentes vt illis mediantib; ampliorē gra
obtineāt principū. Nō illos igit q̄ram⁹ q̄ nob vetri
buere possūt. sequit eni. Et beatus eris. q nō habent
retribuere tibi. Nō g turbemur cū non recipim⁹ bñ
ficij recompēsatione. Sed cū recepturi⁹. qm si rece
perim⁹ nō amplius recipiem⁹ illic. Sed si minime
retribuat homo tūc tibi deus retribuet. vñ sequit.
Retribuet eni in resurrectione iustorū. ℣ Beda. Et si
ones resurgāt, iustorū tñ resurrectio dicit. q i hac
resurrectione beatos se ee nō dubitāt. Ergo q̄ pauper
ad cōuiuiū vocāt. in futuro pmia accipient. Qui āt
amicos fratres et diuites vocat. recepit mercedē suā.
Sed et si hoc ꝓpter deū fiant in exemplū filiorū Job
sunt cetera fraterne dilectionis officia. spe q̄ iussit remu
nerat. ℣ Crisp. Sed diues imundꝰ ē pauꝑ et sordidus
lana eū. et fac tecū in mensa sedere. Si vestes sordidas
habet mūdū indumentū exhibeas. Xps accredit p eū
et frugula locupletis. ℣ Greg. nisi. Nō g negligas iacentes
q̄si nullo sint digni. Cogita q̄d sint et pretiositatē cor
muenes. Saluatoris inducerūt imaginē. futurorū bo
norū heredes regni clauigeri accusatores et excusato
res ydonei. nō loquētes ꝛ inspecti a iudice. ℣ Crisp. Deor
sū eos sursū in solaria suscipe. si nō placet. saltem deor
sū vbi sūt subulcalia et famuli xpm̄ suscipias. fiat
salte pauꝑ edituus vbi eni est elemosina. nō audet itra
re diabolus. Et si nō secū conse deas. mitte saltē eis de
mensa fercula. ℣ Ozias. Christe vere q̄ vanā gloriā
vitat. Vocat ad spiritale cōuiuiū pauꝑes idē impios
vt dicet debiles hoc ē lesā cōscientiā habētes. vt sanet
claudos idē declinātes a ratione vt rectos semitas sanāt
Ceros idē qui carēt contēplatione veritatis vt verū lucē
videāt. Qd aūt dicit. nō possūt retribuere tibi idē non no
cuerūt responsū ꝓferre.

Hec cū audisset q̄da de simul discūbentib; dixit illi Be
atus q̄ manducabit panē in regno dei. At ille dixit ei.
Homo q̄da fecit cenā magnā et vocauit multos
et misit seruū suū hora cene dicere inuitatis vt veni
rent. q; iā parata sunt oīa. Et cepērūt simul oēs
excusare. Primꝰ dixit ei. Villā emi et necesse habeo
exire et videre illā. Rogo te habe me excusatū. Et al
ter dixit. Iuga boū emi quīq; et eo probare illa. Rogo
te habe me excusatū. Et alius dixit. Uxorē duxi. et i
deo nō possū venire. Et reuersus seruꝰ nūciauit hec
dño suo. Tūc iratꝰ pfamilias dixit seruo suo. Exi

cito i plateas et vicos ciuitatis et pauperes ac debiles
ceros et claudos introduc huc. Et ait seruus. Dñe fac
tū est vt ipecasti et adhuc locus ē. Et ait dñs seruo
exi i vias et sepes et cōpelle intrare. vt impleat domus
mea. Dico aūt vobis q̄ nemo virorū illorū q̄ vocati
sūt gustabit cenā meā.

℣ Eusebi⁹. Docuerat sup dñs ꝓparare cōuiuiū repende
re nequeūtib;. Cū sit recompensandū in resurrectione iu
storū et ideo q̄da intelligēs. Vnū et idem ee resurrectione
iustorū et regnū dei recompensatione predicta cōmendat
Sequit eni. Hec cū audisset q̄da de simul discūbentibus
dixit illi. Beatꝰ q̄ manducabit panē in regno dei. ℣ Caril.
Homo iste aialis erat. nō diligenter, pipiens ea q̄ xps
ptulerat putauit eni corpeas esse remuneratiōes futu
℣ Aug⁹ de vb dñi. Vel q i longinqua iste suspirabat
et panis iste quē desiderabat ante illū discubebat. Qs
ei est panis nisi regnū dei. nisi q̄ dixit. Ego sū panis viuus
q̄ de celo descendi. nolite parare fames. sed cō ℣ Beda.
Sed q nōnulli huic panē fideles q̄si adorādo propiare
dulcedinē vero eius attingere veraciter ꝑ fastidiū
unt. Subnecta parabola dñs talia corpora celestib; epulis
dignū nō esse reddi docuit sequit eni. At ille dixit ei. Ho
mo q̄da fecit cenā et vocauit multos. ℣ Caril. Homo iste
deus pr̄ est. sedm q̄ magines ad similitudinē veritatis si
guraut. ℣ Crisp. Quoties eni punitiua sua virtute indi
care vult deus. vsa pardus leo et huiusmodi nūcupatur
q̄n vero miā exprimere vult dicit homo. ℣ Caril. Hic g cō
ditor oīm atq; glorie patet. paraut cenā magnā in xpo
patū. Im nouissimis ei tpib; et q̄si in occasu nūi seculi
illuxit nobis dei filius. et morte p nob sustinēs. dedit nob
ꝑticipiū corpis xpi comedere. Unde et agn⁹ i vespe imo
labat iuxta legē mosaicā. Peracto igit cena dicit est
patū in xpo cōuiuiū. ℣ Greg. in homel. Vel sanct cenā
magnā q̄ sanctate nob dilectionis eterne ꝑparauit. Qui
vocauit multos. ꝛ paucos venit. q; nōnulq; ipsi qui ei
p fidem subiecti sunt. eterno ei⁹ cōuiuio nuptiarū cōtu
dicit. Hoc aūt distare inter delicias corpis et mentis so
let. q corpales delicie cū nō habent. grauē in se desideriū
accendūt. Cū vero habite edunt. comedente ptin⁹ i fasti
diū p sanctate veritat. At cōtra spuales delicie cū non
habent. in fastidio sūt. cū vero habent in desiderio. Di
sup̄na pietas contēptas illas delicias ad memorie nostre
oculos reuocat. atq; vt fastidiū nr̄m repellere debeam⁹
imitat. vñ sequit. Et misit seruū suū hora cene dicere
inuitatis vt venirēt. ℣ Caril. Iste seruꝰ q̄ missus ē ipe xps
ē. q̄ cū esset naturalit deꝰ. et verꝰ dei filius. exinaniuit
semp̄ formā serui accipiēs. Missus est aūt hora cene
Non eni a principio verbū patris nūc; natura susce
pit. ꝛ in nouissimo tpe subdit aūt. Quia ꝑata sunt
oīa. ꝑparaut eni pater in xpo dona collata mūdo p
ipm̄ patrū a annuntiatione spūssī ꝓficiēte adepto
nus splendore. Ad hoc vocauit xps p euāgelium docu
mēta. ℣ Aug⁹ de vbis do. Vel aliter. Homo iste media
tor ē dei et hoīs xps ihs. Misit vt venirēt inuitati. id
est ꝑ missos vocati ꝓphetas. qui olim inuitabāt ad cenā.

xpi sepe missi sūt ad ꝓphm isrl. sepe vocauerūt vt ad horam
tene venirēt. Illi iniustātes arripuerūt renā repudiarūt ꝓphe
tas legerūt. et xpm occiderūt. et tūc nobis renā nescientes
parauerūt ꝓpata. ia renā id ē immolato xpo missi sūt apli
ad quos missi fuerāt ante ꝓphete ¶ Greg in omel. Per hūc
g̃ seruū qui a pfamulias ad inuitandū mittit. predicator
ordo signific. sepe aūt solet euenire vt ꝓsona potens
famulū habeat despectū. Cuīg per eū dns aliq̄d mādat
nō despiat ꝓsona loquētis seruu. qz seruatur in ordē mit
tentis reuerentia dni. Offert g deus qd rogari debuit. nō
rogatus dare vult. qd vix sperari poterat. Et tm simul oēs
excusant. seqt. nāq. Et ceperūt simul oēs excusare. Ecce
homo dines iniust et pauper occurrere festinat. ¶ Ad dei
muitamur cōuiuiū. et nos excusam. ¶ Aug de vb do. Tres
aūt fuerūt excusatiōes de q̄bus subdit. Primꝰ dixit ei. Vil
lā emi. et necesse habeo exire et videre illā. rogo te habe
me excusatū. In villa empta dīabolo notatur. Ecce ergo super
bia castigat. vicū ꝑmū. Primꝰ eni homo dominari voluit
q̄ dnm habere noluit. ¶ Greg in ome. Vel p villā terrena
substātia designat. Exit g videre villā. q̄ sola exteriora
cogitat ꝓpter substātiam. ¶ Ambro. Dic ergo emerite mili
cie viro condēnendarū stipendiū ꝓscribit facultatū. q ne
qz ille q̄ studijs intentꝰ inferioribꝰ possessiones sibi terre
nas coemit. regnū celi possit adipisci. cū dns dicat. Vende
oīa tua et sequere me. Seqr. et alter dixit. iuga boum
emi quīg. et eo ꝓbare illa. ¶ Aug de vb dni. Quīg iuga
bou sensus carnis huꝰ quīg numerāt. in oculis visus ē
in auribus auditus. in naribus odorat. i fauribus gustꝰ
in oīb⁹ membris tactus. Sed qz iuga sunt in tribus priori
bus sensibus facilꝰ apparet. Duo sunt oculi. due aures
gemine nares. Ecce tria iuga. et faunbus. id est sensu
gustandi geminato q̄da inuenit. qz nichil gustando sa
pit nisi lingua et palato tāgat. voluptas carnis que ad
tactū ꝓtinet occulte geminat. Est eni et forinsecus et
intrinsecus. Quīt aūt iuga boum. qz ꝓ sensus b istos car
nis terrena requirūt. Boues eni terram versant. hoīes
aūt remoti a fide terrenis dediti. nolūt credere aliquid nisi
ad qd sensu corpis puenīt. quīg ꝓhto. Nō inquit ego cre
do. nisi qd video. Di talia cogitarem. quīg illis iugis bo
um a cena ipedirem. vt nouerīs aūt istoꝝ quīg sensu
um nō delectatione que mulcet. et ingerit voluptate sed
curiositate quandā notatū fuisse. Nō aut quīg iuga bo
um emi. eo pascere illa. sz eo ꝓbare illa. ¶ Greg in ome.
Corporales enā sensus qz interna cōprehendere nequīt
sed sola exteriora agnoscit. recte ꝑ eos curiositas designa
tur. q̄dum aliena querit vitā discutere. semꝑ sua in
tima nesciens studet exteriora cogitare. Sed notandū
qs q̄ ꝓpter villā. et is qui ꝓpter ꝓbanda iuga boum a
cena sui iniuitatoris se excusat. humilitatis verba ꝓmisit
Dñi eni dicit vorgo. et venire cōtempnit. humilitas sonat
in voce. superbia in actione. seqr. Alius dixit. Uxorē duxi
et ideo nō possū venire. ¶ Aug de vb do. Ista ē voluptas
carnis q̄ multos ipedit. vtinā sous et non intus. Cui
eni dixit. vxorē duxi. carnē amplexat. carnis volupta
tibus iocundat. a cena excusatur. obserua ne fame cer-

na moriatur. ¶ Basilꝰ. Dicit aūt nō possū venire eo q̄
intellectus humanꝰ vergens ad mundanas illecebras de
bilis ē ad agendū. ¶ Greg. in omel. Quinquus aūt bouꝫ
sit cōiunctū. atz ad ꝓpagandā sobolē diuina prudēcia
cōstitutū nōnulli tm ꝓ hoc nō fecunditate plis. sz desi
deria expetūt voluptatis. Et idcirco p rem iusta significa
ri potest nō incōgrue res iusta. ¶ Ambro. Vel con
iugū nō reprehendit. sz ad maiore honorē vocat. inte
gritas. qm mulier inupta cogitat q̄ sunt dni. vt sit sc̄a
corpe et spū. Que aūt nupta est. cogitat q̄ sunt mundi
¶ Aug de vbis dni. Johānes aūt dicens ōne qd ē in mu
do. concupiscentia carnis est. et cōcupiscēna oculoꝝ et
superbia vite. inde cepit vbi euāgeliū terminū posuit.
Cōcupiscentia carnis vxore duxi. Cōcupiscēna oculoꝝ
quīg iuga boū emi. Ambro sili. villā emi. Aperte aūt
in totū cōmemorati sūt quīg sensus ꝓ solos oculos. qz
est in quīg sensibus principatus ꝓpter ea cū ꝓprie ad o
culos ꝓtineat visus ipm videre ꝑ oēs quīg sensus sole
mꝰ appellare. ¶ Cyril. Quos aūt intelligem⁹ fuisse eos
q̄ venerūt pōtiorū causa venire. nisi presides iudeoꝝ
quos ꝑ totū pagina sc̄a de hys redarguitos ee vide
mꝰ. ¶ Orige. Vel aliter hi q̄ villā emerūt. et refutāt cena
sunt qui receperūt alia dogmata diuinitatis nec experti
sūt vbū qd̄ possidebāt. Is aūt q̄ quīg para bou emit
ē. q̄ naturā intellectualem cōtemnit et sensibilia sequt.
vnde i corpoream naturā comprehendere nō potest. Qui
aūt vxorē duxit. ē qui cōiunctꝰ ē carni. voluptatū ma
gis amatoꝝ q̄ dei. ¶ Ambro. Vel tria genera hoīm
a cōspectu istius cene estimem⁹ excludi. gentiliū. iudeoꝝ
et hereticoꝝ. iudei corpali misterio iuga sibi legis ipo
nūt. Quīg aūt iuga sunt verboꝝ dei. vel quīg li
bri veteris legis. At vero hereſis velut cua femineo ri
gore fidei tēptat assertū. Et aplus dicit auaritiā esse
fugiendā. ne ipediti more gentili ad regnū xpi puem
re nequeam⁹. Ergo et ille q̄ villā emit. alieng a regno
est. Et ille q̄ iugū bouꝫ legis q̄ grauē mūꝰ elegit.
Et ille q̄ se ꝓpter ducendā excusat vxorē. seqt. Et reuꝫ
seruus nūciauit hec dño suo. ¶ Aug. quito sup gen. ad
litteraꝫ. Nō ꝓpter inferioꝝ sceleraꝫ de⁹ nūꝰ mouet
ꝑ si ꝑ eos fiet sceleror. sz nouit oīa stabiliri atz ordi
nabiliter. Habet aūt nūcios ꝓpter nos et ꝓpter ipsos. qz
illo modo deo parere et assistere. vt eī de inferioribꝰ
cōsulāt. eusq̄ supnus iussis obtemperāt bonū est eis in
ordine ꝓprie nature. ¶ Cyril. Judeoꝝ aūt ꝑmatibus
vocatione rēnuentib⁹ sicut ipi dicebāt. Nūquid aliq̄s
ꝓcipū credidit in eū. Indignatꝰ ē pfamilias ipi ei
dignus indignatione et ira. Unde seqt. Cui iratus
paterfamilias. ¶ Basi. Nō quod ire passio diuine sub
stāne accidat. sz talis operand q̄ in nobis ab ira fit. dei
ira et indignatio dicit. ¶ Cyril. Dic g̃ indignatꝰ dicit
pfamilias in principes iudeoꝝ. et vocati sunt loco ei
us. q̄ erāt de multitudine iudeoꝝ fragile et impotente
mente habentes. Loquēte eni petro primo q̄dem tria
milia deinde quīg milia credidērūt. Et postmodum
plurimꝰ ꝓphs. unde dicitur. Dixit seruo suo Exi cito

Capᵘ

in plateas et vicos ciuitatis et paupes ac debiles ceros et claudos introdui iussit. Ambro. Immutat aut paupes debiles ceros. vt ostendat q̄ nullū debilitas corpis excludit a regno ruruſq; delinquat cui deſit illecebra peccādi. Vel q̄ infirmitas pcōz p miſeriordiā dñi venturi. vñ mittit ad plateas. vt de lanoziby vijs ad angustū veniret via. Greg. i ome. Quia ſ venire ſuperbi renuunt paupes eligitur. Duūt enī debiles q̄ dudū in ſuo apud ſemetipſos infirmi ſūt. Nā paupes et quaſi fortes ſūt q̄ poſiti in paupertate ſuperbūt. Ceci ſūt q̄ nullū ingenij lumen habent. Claudi ſūt q̄ rectos greſſus in opatione nō habet. Sed dū hoz̄ vicia in membroz̄ debilitate ſignificat. ſunt illi pcōres fuerūt. q̄ vocati venire noluerūt. ita hij quoq; qui inuitāt et veniūt. ſz pcōres ſuperbi reſpuunt. humiles eligūtur. Hos itaq; elegit deus. q̄s deſpirat mudꝰ q̄ plerūq; ipſa deſperatio hoīez reuocat ad ſemetipm. Et tāto ferlentius vocē dei aliqui audiūt. q̄nto in hoc mundo nō habet vnde delectent. Cū ſ de vijs et plateis ad cenā q̄ſdā dñs vocat. illū ꝑtim deſignat q̄ tenere legē vrbanā connuetſatione nouerat. Sed multitudo q̄ ex iſtil populo remanſit locū ſupni conuiuij nō impleuit. vñ ſeq̄t. et adhuc ſeruus. Ome factū eſt vt impatū. et adhuc locus ē. Intrauit enī iā frequenta iudeoz. ſz adhuc locus vacat in regno vbi ſuſcipi debeat numeroſitas gentiū. vñ ſubditur. Et ait dñs ſeruo. Exi in vias et ſepes. et cōpelle intrare vt impleat domꝰ mea. Cum cōuiuas ſuos colligit ex vijs et ſepibus papit agreſtem ꝑtim. id ē gentile queritꝰ. Ambro. Vel mittit ad vias et curta ſepes. q̄ hij apti ſūt in regno celoz̄. q̄ nullis ꝑſentiū cupiditatib occupati. ad futura feſtinat. in quoda bono voluntatis tramite cōſtituti. et q̄ modo ſepis q̄ ab iſtulis aulta ſeternat. et iterſus arceat beſtiaꝝ nouint bona malaq; diſtinguere et adūſus temptamēta ne quicq; ſpiritalis fidei munime pdere. Aug. de vbis dñi. Venerūt de plateis et vicis gentes. veniunt de ſepibꝰ hereticī. Nā ſepes q̄ cōſtruūt diuiſiones q̄runt. abſtrahant a ſepibus. euellantur a ſpinis. ſz cogi nolūt. voluntate inquiūt nra intrem. Nō hoc dñs impauit cogi ingt intrare. foris iueniat ne ceſſitas naſcitur inde voluntas. Greg. in ome. Qui ergo hūj mūdi aduerſitatib fractis dei amoze redeūt. cōpellūt intrare. Sed valde tremēda eſt ſententia q̄ ſubiunſert. Dico aūt vobis q̄ nemo virorū illoz̄ q̄ vocati ſūt guſtabit meā cenā meā. Nemo q̄ cōtempnat. ne dū vocatus excuſat. cū voluntatem habuerit itrare nō videat. Ibant aūt turbe multe cū eo. et cōuerſus dixit ad illos. Si q̄s venit ad me et nō odit patrē ſuū et matrē. et vxorē et filios. et fres et ſorores. et adhuc aūt et aiam ſuā. nō potest ē meus diſcipulus.

Greg. i ome. Ad audita celeſtia ꝑmia tā deſit animus. tamq; illic cupit aſſiſtere. vbi ſe ſperat ſine fine gaudere. Sed ad magna gaudia ꝑmia ꝑuenire nō potest. niſi ꝑ magnos labores. vñ dicit. Ibāt aūt turbe multe cū eo. et cōuerſus dixit ad illos. Si quis venit ad me. et nō patrē ſuū et matrē. et vxorē et filios et fres et ſorores adhuc aūt et aiam ſuā nō potest ē

Xuij

meꝰ diſcipul. Greg. Quia enī multi comitāciū ipm nō ex toto affectu. Sed tepide ſequebāt. oſtendit q̄lē deceat eſſe ſuū diſcipulū. Greg. in ome. Sed ꝓuidum libz quō parentes et carnaliter ꝓpinquos ꝓpimur odiſſe. qui uenur et iimicos diligere. Sed ſi vim ꝓcepti ꝓpendim vtrūq; agere ꝑ diſcretione valem vt eos qui nob carnis cognatione cōiuncti ſunt et q̄s primos nouim diligamus. Et q̄s aduſarios in via dei patim odiendo et fugiendo neſciam. Quaſi enī ꝑ odiū diligit qui carnaliter ſapiens dū prava nobis ingerit. nō audit. Ambro. Etenī ſi ꝓpter te dñs ſue renūnat matri dices. Quis eſt mater mea et qui fres mei. nūr tu dño tuo cupias aſſerri. Sed neq; ignorare naturā neq; ſcire dñs iubet. Sz ita indulgere nature vt veneris autorē nec a deo parentū amore deſiſtas. Greg. in ome. Vt aūt dñs tōdem ſtraret hoc ei ea. primos odiū nō de affectione prędere ſz de caritate. addidit dices. Adhuc aūt et aiaz ſuā. Conſtat ergo q̄ amādo debet odiſſe. primū q̄ſ ei odit ſicut ſeipm. Cur enī bene aiaz nrām odim nū. cū eius carnalibus deſideriys nō acquieſcim cū ei appetitu frangim eius voluntatibus reluctam. Quę ſ cotemplando melius durat. quaſi ꝑ odiū amat. Aug. Nō eſt aute fugienda vita qua in corpe viuit. ſed ſeruanda ſicut et paulus ſeruauit vt xpm adhuc viues in corpe ꝓdueret. Sed vbi optebat vitā contemnere vt cursū cōſummaret nec aiam ꝑciosa ſibi ee fatet. Greg. i ome. Hoc aūt aie odium q̄liter exhibere debeat. manifeſtat ſubdens. Qui nō baulat crucē ſuā et venit poſt me nō poteſt meus ee diſcipulus. Aug. Nō aūt hoc dixit vt trabem ſup humeros apponam. ſz vt ſemp morte p oculos nros habeam ſicut et paulus moriebat quotidie et morte cōtinebat. Basiliꝰ. Crucē eam tollēs morte dñi annūciabat dices. mihi mundus crucifixꝰ ē et ego mūdo. q̄ eam nos in ipo baptiſmate aliqua pauimus vbi vet homo noſter crucifixꝰ ē. vt deſtruatur corpus pcī. Greg. i omel. Vel q̄ crux a cruciatu dicit. Duobus modis crucē dñi baulam. cū aut p abſtinēciā crucē affligim. aut p cōpaſſione ꝓximi neceſſitatē illius nr̄am putam. Sed q̄ nonulli carnis abſtinēciā nō p deo ſed p inanu gloria exhibent. et cōpaſſionē nō ſpiritaliter ſz carnaliter impendūt. Recte additur et venit poſt me. Baulare enī crucē poſt dñm ire ē vel carnis abſtinenciā vel cōpaſſionē ꝓximoz̄ p ſtudio eterne mercedis exhibere.

Quis enī ex vobis volēs turrem edificare nōne prius ſedens cōputat ſumptus q̄ neceſſarius ſit. si habeat ad perficiendū ne poſtea ꝑ poſuerit fundamēta tū et non poluerit perficere oēs qui viderint incipiant illudere ei dicentes. q̄ hic homo cepit edificare et nō potuit cōſummare. Aut q̄s rex iturus cōmittere bellū adūſus alū regē nōne ſedens prius cogitat ſi poſſit cū decē milibus occurrere ei q̄ cū vigīti milibus venit ad ſe. Alioquin adhuc illo longe agente legatione mittens rogat ea q̄ pacis ſūt. Sic ergo ex vobis oīs qui nō renūnat oīb q̄ poſſidet

uō potest meus esse discipulus.

Greg. in ome. Quia sublimia p̄cepta sūt. ptimus cō-
parationis edificādē sublimitatis adiūgit. cū dicit. qs enī
ex vobis volens turrē edificare. nōne prius sedens cōputat
sūptus q̄ necessarij sunt si habeat ad pficiendū. Omne
enī qđ agim⁹ p̄mouere p studiū considerationis debem⁹. Di-
git humilitatis turrim cōstruere cupim⁹. prius nos p̄ma-
re ad aduersa hui⁹ sēli debem⁹. Basil. Vel turris ē al-
ta speculatio ad custodiā nuitatis et p̄pnonē hostiliū
ocursuū apta. Ad hui⁹ instar nob datus ē intellect⁹ con
seruatiu⁹ bonoz̄ meditatio cōtrariorū. Ad hui⁹ edifica-
tionē p̄cepit dñs sedentes ponere calculū. si suppetat fa
cultas ad finē. Greg. nisi. Insistendū est ei vt cuius lib⁹
ardui ꝓpositi ter mi⁹ attingat variis augmētis mādato-
rū dei cōsummādo opus diuinū. Nā neq; lapis un⁹ ē
tota turris fabrica. neq; unicū mandatū ducit ad anime
pfectionē. sed fundamentū optet subsistere. et sēm aplm
insup apparatus est auri et argenti et p̄ciosoz̄ lapidū
apponendo. Unde subdit. Ne postea q̄ posuerit funda
mentū et nō potuerit pficere. oēs q̄ viderint. incipiant
illudere ei dicētes. Quia hic homo cepit edificare et nō
potuit cōsummare. Theo. Nos enī debem⁹ ponere funda
mentū id ē sequi xp̄m initiū ad finē nō imponere sicut
illi de q̄bus iohānes dicit. q multi ex discipulis ei⁹ abie
rūt retrorsū. Vel fundamētū intellige doctrinale ser
monē puta de abstinētia. Opus est igitur ꝓdicto fun
dameto opa cōis edificia. vt pficiat nobis turris sōc
tudinis a face inimi. Alioquin dicit homo a vidē
tibus eū tam hōibus q̄ demonibus. Greg. ī ome. In
bonis enī operationib⁹ intenti nisi cōtra malignos spūs
sollicite vigilem⁹ ipōs insidiatores patim⁹ qs ad malū p
suasores habem⁹. Sed ex minoz̄ ad maius simulitu
do subditur vt ex rebus minimis maiora pēsent. nā
sequit. Aut qs rex iturus cōmittere bellū aduersus aliū
regem. nōne prius sedens cogitat si possit cū dece mi
libus occurrere ei. qui cū viginti milibus venit ad se.
Cyril. Incūbit ei nobis pliū contra spūtalia nequi-
tie celestibus. Dicet aūt nos et aliorū hostiū multitu
do. carnale flagitiū lex sequens in mēbris nīris. et va
rie passiones hoc ē dira hostiū multitudo. Aug⁹ de
qsti. euan. Vel decē milia pliatur cū rege q̄ habet vi
ginti milia. significat simplicitatē regnāti hōis dimi
catui cū duplicitate diaboli. Theophy. Est aūt rex pe
catū regnās in nīo mortali corpe. Dicet nr intellect⁹
creat⁹ est rex. Ergo si repugnare velit p̄mo. toto ānō
cogitet sēcū. Nā demones sunt p̄mi satellites q̄ vide
tur viginti miliū numero p̄cellere decem miliū nostrū
q; cū incorporei sint nobis cōpati corporeis multo
maiorē fortitudinē habere sensent. Aug⁹ de qsti. euā.
Dimittit aūt de turri nō pfecta p obprobriū deter ruit di
centiū. q; hic homo cepit edificare. et nō potuit cōsum
mare. Dic in rege cū quo dimicandū est. ipām pacem
actusanit cū subdit. Alioquin adhuc illo longe agente
legationē mittens. rogat ea q̄ pacis sunt. Dignissimōs
enī minas imminentiū tēptationū a diabolo nō susti-

nere eos q̄ renūnant oīb⁹ q̄ possidet. et parē cum eo
facere consentiēdo illi ad cōmittendū pīm. Greg.
Vel aliter in illo tremendo examine cū rege nīo ex q
ad iudiciū nō venim⁹ decē milia q̄pe ad viginti milia
simplū ad duplū sūt. Cū duplo q̄ exercitu cōtra simplu
venit. q; nos vix in solo ope ꝓparatos. simul de ope et
cogitatione discutit. Dū ergo adhuc lōge ē. q; adhuc
pīs per iudiciū nō videt. mittam⁹ ad eū legationē la
crimas nīras. miserīoz̄die opa. hostias placationis ger
ē nīa legatio q̄ rege veniente placat. Aug⁹. ad Leu.
Quo aūt ptineant iste similitudines ipa conclusione sa
tis aperuit dicēs. Sic q̄ oīs ex vobis qui nō renūnat
oīb⁹ q̄ possidet. nō potest meus esse discipul⁹. Itaq;
sūptus ad turrē edificandā. et valentia decē milia
aduersus regem q̄ viginti milia habet. nichil aliud
ē q̄ vt renūciet vnusquisq; oīb⁹ que sūt ei⁹. Precloquio
aūt sapior cū extrema locutione cōcordat. In eo ei⁹
q; adhuc renūnat oīb⁹ q̄ sunt ei⁹. enā illud cōtinet
vt oderit p̄rem suū aut matrē et vxorē et filios et
fratres et sorores adhuc et aiaz suā. Oīa enī et hec
ꝓpria alicui⁹ sunt. que plerūq; implicāt et impediūt
ad obtinenda nō ista ꝓpria ꝓpalit et trāsitoria sz ine
terna mānsura cōmunia. Basil. Est aūt intentio
dñi p exempla dicta. nō vtiq; phibere potestatē ei⁹ disqui
lī facere vel nō facere sicut licet. vel nō inchoare fundame
tū vel tractare pace. sz ostendere impossibilitate diuini
mandati obseruādi inter distrahentia aiam ītēr que
puritat facta venalis ab asturijs demonū. Beda. Dis
tat aūt inter renūnare oīb⁹ et relinq̄re omia. Pau
coz̄ enī pfectoz̄ est relinq̄re oīa. hoc est curas mūdi
posponere. Cūctoz̄ aūt fideliū est renūnare oīb⁹. hoc
est sic tenere q̄ mūdi sūt. vt tm̄ p ea nō teneāt in mūdo.
Bonū est sal. Si aūt sal euanuerit in q̄ cōdietur
neq; ī terrā neq; in sterquilinū vtile ē. sed foras mit
tet. Qui habet aures audiendi audiat.

Beda. Dixerat supius turrē vīm totū non solū con
sūmandā. sz etiā inchoandā ad qđ ptinet qđ dicit. Bo
nū est bonū est sale sapientie spūtalis. coīdis archana
cōdere. imo cū aplis sal terre fieri. Chrse. Sal enī sōc
substantiā quidē ex aqua cōstat et spū modicū quid ter
restritatis ptinpās. desiccat aūt fluidā naturā corrup
toz̄ corporū vt mortua corpa cōseruet. Dicto igit⁹ dis
cipulos suos cōparat sali. eo q̄ ipi regenerati sūt p aquā
et spm. Cumq; toti spūtualit⁹ vuerēt et nō sēm car
nē ad modū salis corruptā vitā hoīm in terra degerēt
cōuertebāt. et virtuosa vita suos sequaces oblectando cō
diebāt. Theo. Nō solū aūt eos qui donati sūt magistra
li gra. sed etiā ydiotas ꝓposat ad modū salis viri vtiles
ꝓbemus. Si vero q̄ futur⁹ ē vtilis alys fiat rebus. huma
ni nō poterit. vīm sequit. Si aūt sal euanuerit in quo cō
dietur. Beda. Quasi diceret si qs semel cōdimēto veri
tatis illūinat⁹ ad apostasiā redierit. q; alio doctore corri
getur. q̄sq; ea quā ipse gustauit sapientie dulcedinē. vel
aduersus sēli p̄terit⁹ vel illecebris illectus adiecat. Unde
sequit. Neq; in terrā. neq; ī sterquilinū vtile est. sz foras

mittet. Dal eñ cũ ad condiendos cibos carnes q̃ suãdas valere desiuerit. nulli iã vsui aptũ erit. Neq; eñ in terrã vtile ẽ. Cui⁹ iactu g̃erminare phibet. Neq; in ster̃q̃liniũ agriculture pfuturũ. Dic q̃ post agnitionẽ veritatis retrocedit. neq; ipẽ sirim boni opus ferre neq; alios exercere valet q̃ foras mittendo ẽ. hoc est ab ecclie vnitate separando. ℣ Theo. Verũ q̃ sermo pabolicus et obscur⁹ erat ne circũstans dñs auditores ne q̃ litem cõtra se moueret. qd̃ dictũ ẽ de sale. Subdit q̃ habet aures audiendi audiat. hoc est cui sapiẽcia mẽs intelligat. Aures eñ hic cognoscitiuã vim aie et aptitudinẽ intelligẽdi accipere debem⁹. Audiat eñã nõ contẽmendo s̃ obediendo et faciendo q̃ dicit.

Cap. xv.

Erant autẽ appropinquãtes ei publicani et pctores vt audirent illũ. Et murmurabãt scribe et pharisei dicẽtes. q̃. hic pctores recipit et manducat cũ illis. Et ait ad eos pabolã istã dicens. Quis ex vob̃ homo cui centũ oues et si pdiderit vnã ex illis nõne dimittit nonaginta nouem in deserto et vadit ad illã que perierat donec inueniat illã. et cũ inuenerit illã imponit i humeros suos gaudens et veniẽs domũ cõuocat amicos et vicinos dicẽs illis Congratulamini mihi q̃. inueni ouẽ meã que perierat. Dico vobis q̃ ita gaudiũ erit i celo sup vno pctore penitẽtiã agente. q̃ sup nonaginta nouẽ iustis qui nõ indigent penitẽtiã.

℣ Ambro. Didiceras i superioribus secularibus occupationib⁹ nõ tenere caduca nõ preferre pcturis. Sed q̃ fragilitas humana firmũ nequit in tanto sẽli bibitio tenere vestigiũ. ena aduersus errorẽ remedia tibi bon⁹ medic⁹ demonstrauit spem venie indulgẽs misericors nõ negauit. Vñ subdit. Erãt aut appropinquãtes ei publicani et pctores vt audirent eũ. ℣ Glosa. p̃ cupidũ qui publica exercuit vectigalia vel cõduxit et q̃ lucra sẽli p̃ negotia sectãt. ℣ Theo. Hor eñ exercebat. cuius causa carnẽ sustinebat. admittens pctores sicut medic⁹ egrotantes. Sed pharisei vere criminosi huic pietati murmurare cõpensabãt. Vnde sequit. Et murmurabãt pharisei et scribe dicẽtes quia hic pctores recipit et mãducat cũ illis. ℣ Greg. i ome. Et qua re colligit q̃ vera iustina cõpassione eũ habet falsa indignatione ignius et iusti soleant recte pctoribus indignari. s̃ aliud ẽ qd̃ agit tipo superbie aliud qd̃ zelo discipline. q̃ iusti et si foris irrepanones p̃ disciplinã exerceãt intus tñ dulcedine pcuritate seruãt. ipsi sibi in aio ipos plerũq; q̃s corrigũt. qd̃ agentes per disciplinã subditos et per humilitatẽ custodiũt semetip sos. Et cõtra hy q̃ de falsa iustina superbire solent. reteriosq; despiciũt. nulla ifirmitatib⁹ misericordia cõdescendunt. Et q̃ se peccatores ẽe non credũt. eo deteri⁹ peccatores fiũt. de quorũ numero pharisei erãt. q̃ de indignãtes dñm q̃ pctores susciperet arenti corde ipm fontem misericordie reprehendebãt. Sed q̃ egri erant ita vt egros se ẽe nescirent. q̃nq; qd̃ erãt agnoscerent. celestis medic⁹ blandis eos fomẽtis curat. Dicitur ei. Et ait ad illos pabolã istã dicens. Quis ex vobis homo humilitudinẽ dedit. qua in se homo recognoscere. et

tñ ad autorẽ hoim ptineret. Quia eñ centenarius pfect⁹ ẽ numer⁹. ipse centũ oues habuit cui scõz agelorũ et hoim natura possedit. vnde subdit. Quis habet centũ oues. ℣ Caril. Hunc prope latitudinẽ regni saluatoris nri. Dicit eñ oues ẽe centũ referẽs numeriũ subiectarũ sibi rationaliũ naturarũ ad interiorẽ multitudinẽ. Est eñ centenarius numer⁹ pfect⁹ eq̃ de cem decẽ cõstitut⁹. Sed ex his vna oberrauit scz genus hũanũ qd̃ terrã colit. ℣ Ambro. Oues pastoris cui⁹ nos õnes cẽtesima portio sum⁹. Vñ sequit. Et si pdiderit vnã ex illis. ℣ Greg. Vna ouis tũc periit. cũ peccãdo hoiem pastua vite reliquit. In deserto aũt nonaginta nouẽ remanserãt. q̃ rationalis creature numerus angelorũ videret. et hoim que ad videndũ deu cõdita fuerat. pereũte hoie erat iminut⁹. Vñ sequit. Nõne dimittit nonaginta nouẽ in deserto. q̃. scz agelorũ choros reliquit in celo. Tũc aũt hom⁹ celos celum deseruit cũ peccauit. Et vt pfecta sũma ouiũ integraretur i celo hom⁹ pditus q̃rebatur in terra. Vnde sequit. Et vadit ad illã que perierat donec inueniat illã. ℣ Caril. Ninquit aũt seruẽs in reliquas mot⁹ ẽ pietate vnus. neq; dicit eñ ille in tuto carnis pmente illas potentissima dextra. scz magis optebat misereri pereũtib⁹. ne imperfecta videret residua multitudo. Vna eñ reducta sortitur cẽtenarij pria spem. ℣ Augus de q̃sti. eua. Vel illas nonaginta nouẽ dixit. q̃s reliquit in deserto. superbos significans tã q̃ sollicitudinẽ gerentes in aio dũ solo se videri volunt quibz ad pfectionẽ vnitas deest. cũ eñ quisq; a vera vnitate discedit. superbe discedit. sue quippe potestatis esse cupiens nõ sequit vnũ qd̃ deus ẽ. Vnu aũt deputat oẽs p̃ penitentiã recreatos q̃ humilitate obtinet. ℣ Greg. nisi. Cũ aũt pastor venisset ouẽ. non punuit. nõ duxit ad gregẽ regendo s̃ supponẽs humero et portãs clementer annumerauit gregi vñ sequit. Et cũ inuenerit ouẽ imponit in humeros suos gaudẽs. ℣ Greg. in ome. Ouẽ humeris suis iposuit. q̃ hũana natura susceptiẽs pctã nra ipse portauit. Inuenta aũt ouc ad domũ redit. q̃ pastor nr̃ reparato hoie ad regnũ celeste rediit. vñ sequit. Et veniens domũ cõuocat amicos et vicinos dicẽs illis cõgratulamini mihi q̃ inueni ouẽ meã que perierat. amicos et vicinos vocat angelorũ choros. q̃ amici ei⁹ sunt q̃ volũtatẽ eius cõtinue in sua stabilitate custodiũt. vicini q̃ eius sunt q̃ claritatẽ visionis illius sua assiduitate pfruũt. ℣ Theo. Dupne igit virtutes oues dicũt in eo q̃ ois natura creata respectu dei bestialis ẽ. In eo vero q̃ rõnalis est. amici et vicini dicũtur. ℣ Greg. i ome. Et notãdũ q̃ nõ dicat. Congratulamini inuente ouis sed mihi q̃ reduxit eius est gaudiũ vita nr̃a. et cũ nos ad celũ reducim⁹ solempnitatem letiae illius ipleb⁹. ℣ Ambro. Angeli aũt q̃m sunt rõnabiles nõ in merito hoim redemptione letant. Vnde sequit. Dico vobis q̃ ita gaudiũ erit in celo sup vno pctore penitentiã agente. q̃ sup nonaginta nouẽ iustis q̃ nõ indiget penitẽtia. Hor pfuit ad intentiua plenitatis si vnusquisq; cõuersionẽ suã fore gratã credat cetibus angelorũ. aut quorũ affectare

patrocinuū aut vereri debet offensā. ¶ Greg i ome. Plꝰ aūt de cōuersis pōtribus qꝫ de stantibꝰ iustis in celo gaudiū ee fatet. qz plerūqꝫ hꝫ q nullis se oppssos pōtū molibus sīnt stant quidē in via iustie. sz tñ ad celeste patriā anie nō anhelāt et plerūqꝫ pigri remanēt ad exercenda bona pōpua. qz sciūt sibi sūt q nulla cōmiserūt mala q uau ora. Et contra nōnūqꝫ hꝫ q se aliqua illicita eisse me minerūt. ex ipso suo dolore cōpūcti ad amorē dei mar descūt. Et qz errasse se a deo cōsiderāt. damna pēdna luctus sequentibꝰ recōpensant. ¶ Gaus ꝫ gaudiū sit in celo. qz et dux in pūlio plus eū milite dilexit. q post fugā reuersꝰ hostē fortiter pmit. qz eū qui nūqꝫ terga pbuit et nūqꝫ aliqd fortiter fecit. Hic agricola illā ampliꝰ terrā amat. q post spinas vbere fructꝰ pfert. qz eam q nūqꝫ spinas habuit. et nūqꝫ fertilē messem pduit. Sed inter hec sciendū est. qz sūt plerqꝫ iusti in quoz vita tm̄ē gaudiū vt eis q libet pōtū penitentia ꝓpm̄ mullateꝰ possit. hunt ꝫ colligendū. quātū deo gaudiū fiant quādo hūiliter plangit iustus si fiant in celo gaudiū qn̄ hoc qd male gessit ꝓpenitentia dānat iniustꝰ.

Aut q mulier habēs dragmas dece. si pdiderit dragmā vnā nōne accendit lucernā et euertit domū et qrit diligenter donec inueniat et cū inuenerit cōuocat amicas et vicinas dicēs Congratulamini mihi qz inueni dragmā quā pdideram. Ita dico vobis qz gaudiū erit cora angelis dei sup vno pōtore penitentiā agente.

¶ Cum ꝓpter ꝓdentem pabolā in qua gen̄ hūanum dicebat ouis erratica. docebamur nos fore creatura sub limis dei qui fecit nos et nō ipsi nos. cui⁹ pascue oues sumꝰ. subiūgit sēda pabola q gen̄ hūanū cōpat. dragme q pdit. Dei quā ostendit nos ad similitudinē et ymaginē regiā factos esse sz sūmi dei. Nā dragma nūmus est ipse ymago hūs regiā figura. Unde dicit. Aut q mulier habēs decē dragmas. ¶ Greg in ome. Qui significatur per pastorē. ipē p mulierem. ipē enī deus ipse et dei sapientia. Angelorū aūt et hoīm naturā ad cognoscē dū se dīs cōdidit. Et ad similitudinē suā creauit. Decem ꝫ dragmas habuit. qz nouē sunt ordines angelorū sz vt cōpleret electorū numerus homo decim⁹ est creatus. ¶ Aug de qest. euā. Vel in nouē dragmis sicut et in nonaginta nouē ouibus ponit cōzū significationē. q de se plumētes pōtoribus ad salutē redeuntibꝰ se ꝓponit. vnū enī deest a nouē vt decem sint et a nonaginta nouē vt centū sint cui vni deputat oīs p penitentiā reconciliatos. ¶ Greg⁹. i ome. Et qz ymago expressit in dragma. mulier dragmā pdiderat. qz homo qui cōditus ad ymaginē dei fuerat. peccādo a similitudine sui cōditoris recessit. Et hoc est qd subdit. Si pdiderit dragmā vnā nōne accendit lucernā. Accendit mulier lucernā qz de sapientia apparuit i hūanitate. Lucerna qppe lumen in testa est. Lumē vero in testa est diuinitas in carne. Accēsa aūt lucerna sequit. Et euertit domū. qz sz mox vt eis diuinitas p carnē clarnit. ōnes se nostra cōscientia cōtulit. Cui⁹ euersionis sermo nō discrepat in eo qꝫ in alijs cōdicibꝰ legitur eum

dat. qz pua mens si nō pri⁹ ꝓ timore euertit ab assuetis vicijs nō mundatur. Euersa aūt domo inuenitur dragma. sequit eum. Et qrit diligenter donec inueniat. qz scilz cū perturbat cōscientia hoīs. repat in hoīe similitudo creatoris. ¶ Greg nazianzen⁹. Inuenta aūt dragma. celestes vtutes sunt ptripes gaudij. qs nūstras dispēsationes sent vñ sequitur. Et cū inuenerit. cōuocat amicas et vicinas dicēs. Congratulamini mihi qz inueni dragmā quā pdideram. ¶ Greg i ome. Supne enī virtutes tāto diuine sapientie iuncta sūt qn̄ ei per gram cōtinue visionis appropinquāt. ¶ Theo. vel amice sunt vt eque tes voluntate ipsi⁹ vicine vero vt incorpoee. vel forte amice ipsi⁹ sunt ōnes supne virtutes. vicine vero sūt ꝓpinquiores sz throni. cherubin et seraphin. ¶ Greg⁹ nisē. Vel aliter hoc recte dicim nobis ꝓponere iquisitione pdite dragme. qz nulla nobis a celestis vtutibꝰ vtilitas pueniq̄s dragmas vocat ejus ꝓsto sint. oēs vna sola de finēte aie viduate q sz diuine similitudinis nitore sortit. Peter qd ꝓmo quidē iubet lucernā accendere sz vbi diuinū qd absconditū patefiant. vel forsan penitentie lāpadē sz in domo propā. id ē in seipso et in sua cōscientia. optet ꝓquirere dragmā pditā. id ē regis ymaginē. que nō penitus deperiit sz est tecta sub simo. q significat carnis cōtagia quibꝰ studiose absterssis id ē diluctis. per solerniā vite elucescet qd qritur. Unde optet ipsa aūa q venit gaudari nequā ad ptācipia gaudij. vocare virtutes id ē contubernales vtutes id ē vōnabile et cōcupiscibile et irratū iracūdie affectū. Et si q sunt tales vires ei aūe considerate quas decet gaudere in dño. Deinde cōcludens pabolā subdit. ita dico vobis. gaudiū erit angelis sup vno pōtore penitentiā agente. ¶ Greg⁹ i ome. Penitentiā agere ē ptenta mala plāgere et plangenda nō perpetre. Nā qui alia sic deplorat. vt ē tñ alia cōmutat adhuc penitentiā agere aut ignorat. aut dissimulat. Cogitandū est enā vt ꝓ hoc cōditori suo satisfaciat vt qui cōmisit. phibita sibi abscindere debeat enā concessa. et sese reprehendat i minimis. qu se meminit in maximis deliquisse.

Aut aūt homo quidā habuit duos filios et dixit adolescentior ex illis patri. Pater da mihi portionē substāne q me cōtingit. Et diuisit illi substantiā. et non post multos dies adolescentior filius cōgregans oīa sua peregre profectus est in regionē longinquā et ibi dissipauit substāniā suā viuendo luxuriose. et postq oīa cōsummasset. fta est fames valida in regione illa et ipe cepit egere. Et abiit et adhesit vni ciuiū regionis illius et misit illū in villā suā vt pasceret porcos et cupiebat implere ventrē suū de siliquis quas porci manducabāt. et nemo illi dabat.

¶ Ambro. Tres ex ordine lucas pabolas posuit. Quas perierat et inuenta est dragma. perierat et inuenta ē. filius qui erat mortuus reuixit. vt triplex remedio ꝓuocati vulnera nīa curem⁹. Ipse vt pastor te suo corpe uehit. qrit vt mīcordia recepit deus pr̄ pria mia. sēda sussra-

gno terna reconuliano ¶ Crisi. Est enā inter pabolas supior
tas rano distinctiōis scdm psonas vel mētes pertanū. vt
poter filiū reapnat penitentē qu arbitriy sui libertate vti
tur. vt rognoscat vñ renderit ¶ Pastor vero ouē errantē et
nō sapientē reuectu requrat. et humeris suis referat ir
rationabili aiali iprudentē hoīez cōparās. q̄ alieno dolo
turmenty errauerat sinat onus p̄sens q̄ pabola ponit
cū dnt. Aut autē. Homo q̄dā habuit duos filios. Dūt qu
dicūt de duobz filyb⁹ istis. seniorē angelos cē. Iuniorē vero
hoīez ponūt qui in longinquā pegrinatiōnē abierit. qū
in terrā de cēlis et paradiso cecidit. et aptāt cōsequēna re
spirētes ad tra usā vel statū ade sed hic sensus prius quide
videt nesno tñ si verꝰ sit. q̄ iunior filiꝰ ad penitētiā venit
sua sponte recordatꝰ pteritē abūdantie p̄is sui. Dns aūt
veniens ad penitentiā vocauit hūanū genꝰ dū sponte sua
regredi vnde ceciderat. nō cogitauit deinde senior filius
in reditu et salute fris sui tristat. cū dns dicat letiā ē
apud angelos sup uno pēcore penitentiā agente. ¶ Cirillꝰ
quidā vero p̄ seniorē filiū dicūt significari ysrl secdm ca
rnē. p̄ alium vero q̄ discessit a p̄re describit multitudo gēnū
¶ Augꝰ de qsti. cuā. Hic q̄ homo habēs duos filios de ha
bens duos ppl̄os intelligit. et tangit duas stirpes gentiū
humanū. vnā eoꝝ qui p̄mā seruāt in vnꝰ dei cultu. alterā
eoꝝ qui vsq; ad colendū ydola decidit dei. Ab ipso q̄ exor
dio creature mortaliū. maior filiꝰ ad cultū vnꝰ dei ptinet
minor aūt petit vt sibi pars substanie q̄ eū tangeret da
ret a patre. Vñ sequit. et dixit adolescēor ex illis p̄ri. Patri
da mihi portionē substanie q̄ me cōtingit. tā q̄ aīa po
testate sua delectata. id q̄d illi ē vnere intelligere mentu
isse vel ingenio alacri excellere. petit q̄ diuīa sūt munc
in her aūt in potestate sua accepit p libertū arbitriū. Dñ
sequit. Et diuisit illi substāciā. ¶ Theo. hoīs substātia m
nonalitas est. quā cōmutat libertas arbitrij. et siliter q̄cūq; deus
dedit nobis. p substantia nra putabit. vt celū terra et vni
uersa creatura. lex et pphete. ¶ Ambro. vides aūt q̄ diui
tiū patrociniū petentibz dat. nec putes culpā p̄ sequi ado
lescentioꝝ dedit nulla dei regno firma etas. nec fides gra
uatur annis. Ipse certe se iudicauit ydoneū. q̄ proposat.
atq; vtinā non recessisset a p̄re. impedimentū nesciisset
etatis sequit. eū et nō post multos dies cōgregatis oīb⁹
adolescentioꝝ filiꝰ pegre pfectꝰ ē in regionē longinquā
¶ Crisi. Minor filiꝰ in regionē longinquā pfectꝰ ē. nō loca
liter a deo decedens. q̄ ubiq; ē sz affectu fugit eū. deū p̄or
vt a longinquo stet. ¶ Augꝰ de vbis dñi. q̄sq; enī ita vult
ee similis deo. vt fortitudinē suā a illā custodiat. nō abil
lo recedat. ei cohereendo vt custodiat similitudinē et ymagi
nē. ad quā factꝰ est. Porro nō putasse vult mutari deū vt
quo deꝰ nō habet a quo regat. sic ipe velut sua potestate vti
vt nullo regente viuat. q̄d restat. nisi vt recedēs ab eo ea
lore torpescat. rediens a veritate vanescat. ¶ Augꝰ de q̄stio.
euāgeliꝰ. Q̄d aūt nō post multos dies dixit factū. vt cōgre
tis oīb⁹ pegre pficisceret in regionē longinquā. que ē oblitio
dei hoc est q̄ nō multo post institutionē hūani generis pla
cuit aīe p libertū arbitriū ferre secū velut q̄dā potestatē
nature sue et deserere eū a quo cōdita ē fides de viribus

suis. quas vires tanto cōsumit citꝰ quāto eū deseruit a q̄ date
sunt. Vnde sequit. Et ibi dissipauit substātiā suā viuendo
luxuriose. Luxuriosā vero vel prodigam vitā vocat amante
fundere aūt spanari pompis exteriorib⁹ intus iacescentem
eū capusq; sequit. que ad alia predūt. et relinquit eū. q̄ sibi
est interior. vnde sequit. Et postq̄ consūmasset oīa facta est
fames magna in regione illa. Fames ē indigentia vbi veri
tatis. sequit. et ipse cepit egere. ¶ Ambro. Attento egere cepit q̄
thesauros sapie et scientie dei diuinarūq; celestiū altitudinē
deseruit. sequit. Et abiit et adhesit vni ciuiū illiꝰ regionis
¶ Augꝰ de q̄sti. cuā. Vnus ciuiū regionis illiꝰ aliq̄s accerrimus
princeps est ad malitiā diaboli ptinens. cuiꝰ villa ē mod⁹
potestatis ipsiꝰ de q̄ sequit. Et misit illū in villā vt pascere
ret porcos. Porci sunt immundi spūs qui sub ipso erāt. De
da. Porcos aūt pascere ē ea q̄bus immundi spūs gaudent
opari sequit. Et cupiebat ipleri ventrē suū de siliquis quas
porci manducabāt. ¶ Ambro. siliqua genꝰ legumis est intus
inanis. foris mollis. quo corpꝰ nō nutrit. sed implet. vt sit
magis onerī q̄ vsui. ¶ Augꝰ de quest. cuā. Diligique ergo
quibz porcos pascebat seculares doctrine sunt steriles vani
tate pson̄ates. de quib⁹ laudes ydoloꝝ fabulariūq; ad deos
gentiū ptinentiū vano sermone atq; carmūbz prepāt quib⁹
demonia delectant. Vnde eū ipse saturari cupiebat aliquid
solidū et rectū q̄d ad beatā vitā ptineret inuenire volebat i
talibz et nō poterat. vnde sequit. et nemo illi dabat. ¶ Cirl.
Dedecū inde multiplicter arguit in sacra scriptura de
multis crimūbz. quiō ppli illi cōuenit. Oba maioris filij di
centis Ecce tot āis seruio tibi. et nūq̄ mandatū tuū pre
terii. Est q̄ hic sensus pabole arguentibz eū phariseis
et scribis q̄ reperet pcōres. ponit pītem parabolā in
qua hoīez vocat deū. qui pr̄ est duoꝝ fratrū. iustoꝝ scz et
pcōrū. quoꝝ p̄mꝰ gradus ē iustoꝝ ab initio iustitiā sequē
cū. Deus gradus est hoīm p penitentiā ad iustitiā reductoꝝ.
¶ Basiliꝰ sanct. etiā ad antiquioꝝ cōsistentiā magis animꝰ
senibus et grauitas q̄ canities capillorꝝ ner q̄sdā etatē est iu
uenis mirat. sz iuuenis moribz q̄sdā passiones vult.
¶ Cirus abiit ergo adolescēor nōdū adultus mēte penitꝰ
a p̄re id q̄d ei de hereditate cōtigit. vt scz nō ex necessita
te seruiat. Dumq; enī aīalia rationalia liberū arbitriū
habentia. ¶ Crisi. Dicit aūt scriptura diuidere patrē ex
equo filyb⁹ duobz substantiā suā id ē scientiā bonī et mali
q̄ vere et pprie sunt opes bene vtenti. Que cū ex deo ē
in p̄ma natiuitate hoīb⁹ substātia rōnalis equaliter ciuibus
nascentibz dat. De subsequēti aūt cōuersatione vnꝰ ipsoꝝ plꝰ
aut minꝰ huius substātie possidere iuenit. dū vnꝰ ea que
supserit patris ē credens. quasi paterna custodit alius sic
pprie possessionis luxuria dissipandis abutit. Ostendit aūt
libertas arbitrij q̄ patet. q̄ neq; discedere volentē retinuit ne
liberū arbitriū auferat potestatē. neq; manere nolentem
cogit abscedere. Abiit aūt longe nō loco sed
mētis deuiatione. Vnde sequit. Peregre pfectꝰ ē in regio
nē longinqua. ¶ Ambro. Quid enī longinquius ē q̄ a se re
cedere. nec regionibz sed moribz separari. eterū q̄ se a xpo
sepat. celū ē p̄ce et ciuis mūdi. q̄ certo q̄ p̄degit pa
trimoniū. q̄ recessit ab ecclesia. ¶ Cirus. Inde denotatꝰ

est prodigo dissipans substantiā suā. id̄ē intellectū rectū cāsti
moniā. documēta veritatis notinā genitoris memoriā
creatoris sensum. ¶ Ambro. Facta ē aūt in regione illa
fames nō epularū sz bonorū opm atz vtutū que sūt mise
rabiliora rerūnia. eterū qui recedit a verbo dei esurit. qz nō
in solo pane vivit homo sz in om̄i vbo dei. Qui recedit a
vbo thesauro eget. Egere g̈ ideo cepit et famē pati. qua
nichil prodige satis ē voluptati. abiit itaqz et adhesit vni ciui
ī. Qui eū ligaret in laqueo ē. et videt civis iste princeps ist⁹
ē mūdi. Deinqz ad villā eius mittit. quā emit. vt se excusat
a regno. ¶ Beda. in villā enī mitti est substātie mūdialis
cupiditate subiugari. ¶ Ambro. Pascat aūt porcos illos
in quos pene diabol⁹ intrare. in sordibz ac fetore viuen
tes. ¶ Chro. Nos igit² pascat. qd alios pellit. in vino vt sunt
lenones. archipōnes. archipublicāi. qd alijs sūt doctores
opationis male. ¶ Crisz. Vel spūi talibz destitutis opibus
quasi prudentia et intellectu porcos pascere dicit². hoc ē sor
didas et īmundas in aīa sua cogitationes nutrire. et edit
escas irrōnabiles prave cōuersationis dulces quidē egenti
bonorū. qz suaue querēsis videt² omne opus carnee volup
tatis. q̄ virtutes aīe penit⁹ euertat et perimit. hui⁹modi
cibos quasi porcinos. et male dulces. id̄ē carnalium delecta
tionū illecebras siliquarū nōie scriptura designat. ¶ Ambro. cupiebat aūt siliquis ventrē implere suū. nec enī a
lia ē aura luxuriosis nisi vt ventrē suū impleāt. ¶ Chro.
Quibz null⁹ dat saturitatē malorū. Desint enī a deo qui
talibz vesāt². Demones aūt ad hoc studēt. ne vnq̄z satu
ritas malorū² puenīat. ¶ Glosa. Vel nemo illi dabat. qz cū
diabolus aliquē suū fant. vltra ei abundantiā nō prosunt
sciens eū esse mortuū.

Ipse aūt in se reuersus dixit. Quāti mercenarii
in domo p̄ris mei abūdant panibz ego aūt hic
fame pereo. Surgā et ibo ad patrē meū et di
cā illi p̄r. peccaui in celū et cor̄a te et iā nō sū
dignus vocari filius tuus fac me sicut vnū de mer
cenarijs tuis. et surgēs venit ad patrē suū. Cū
aūt adhuc longe eēt vidit illū pater ipi⁹ et mi
sericordia motus ē. Et occurrēs cecidit sup collū
ei⁹. et osculat⁹ ē eū. Dixitqz ei filius. pater peccā
ui in celū et cor̄a te iā nō sū dignus vocari filius
tuus. Dixit aūt pater ad seruos suos. Cito proferte stolā primā et induite illū. Et date anulū
in manū ei⁹ et calciamenta in pedes. Et adducite
vitulū saginatū et occidite et manducem⁹ et
epulemur. qz hic filius meus mortuus erat et revixit
et perierat et inuent⁹ ē et ceperūt epulari.

¶ Greg. in se. Contēpserat patrē in p̄mo recessu adolescē
tior filius et opes paternas p̄fuderat. At vbi lapsu tpis est
attritus laboribz. du mercēnarius fieret. et eōdē cū porcis pa
bulo pasceretur. redijt in domū paternā castigatus. Unde
dicit². ipse in se reuersus dixit. Quāti mercēnarii in domo
p̄ris mei abundāt panibz ego aūt hic fame pereo. ¶ Ambr. bene in se reuertit². qui a se recessit. et eū qui ad deū regre
dit² se sibi reddit. et qui recedit a ipso sibi se abdicat. ¶ Aug⁹
de ḡsū. euā. in se aūt reuersus ē cū ab eis q̄ foris erāt frustra

illicuit. et seduxit. iconsciencie sue interiora sua intenā
one sua reduxit. ¶ Basil⁹. est aūt sdm tres differentias
obedientie discretio. aut enī metuentes supplicia declina
nt a malo. et sunt in dispōsitione fili. aut mercedis lu
cra venantes exequunt que mandant². mercenarijs assi
milati. aut ipsi² gratia boni et dilectionis ad eū qui dedit
legē seruant⁹ et sūt dispōsitione rōdolent⁹ filiorū. ¶ Am
bro. si⁹ fili⁹ enī qui habz sp̄m pign⁹ in corde. scit mercēdis lucra nō querit. sz ius seruat hereditis. Sūt etiā
mercenarij boni qui sonduxit² ad vineā. Isti nō filijs
sz panibz abundāt. ¶ Aug⁹ de ḡsū. euā. Unde aūt hoc sci
re poterat in quo tanta erat oblivio dei. sicut in omnib⁹
idolatris fiut. nisi qz ista recogitando resipiscentis ē. cum
euāgeliū predicaret. iā poterat talis aīa aduertere mul
tos p̄durare veritatē inter quos quida essent. nō ipsius
amore veritatis ducti sz cupiditate cōparandorū sclarū
cōmodorū. q̄ tū non aliud āmunīāt. sicut hereticus. unde
mercēnarij recte appellāt² in eccl̄ie quippe domo eūdem
panē vbi tractātes. nōm in hereditatē eternā vocati.
sz tpali mercede coducti. ¶ Crisz. Dignāter aūt subdidit. ego aūt
hic fame pereo. si dicret. ego nō abeo. sz filius boni
p̄ris et frater. filij obsequētis. ego liber et generosus fact⁹
sū miserior mercenarijs a summa celsitudine pīme nobi
litat⁹ ad infimā humilitatē delapsus. ¶ Greg⁹ in se. Nō
p̄⁹ aūt redijt ad p̄stinā felicitatē qz in se redigēs senti
ret opīmentis eruīne p̄sentia. et meditaretur penu
tenie vba. q̄ subdunt². surgā. ¶ Aug⁹ de ḡsū. euā. Quia
iacebat. et ibo qz longe aberat. ad patrē meū. qz sub pri
nape porcorū erat. Cetera vero sūt penitentiā meditātis
in cōfessione pēn. nōdū tū est agentis. nō enī iam dicit
patri sz dicturū se esse p̄mittit cū venerit. Intelligas
igit² hoc nūc attendendū esse venire ad patrē in cordis
consilijs p fidem. vbi p̄sentia legitima et fructuosa tam
possit ee confessio. dicat q̄ dicturus se esse pater. ¶ Ambro.
Quā misericors q̄ offensus nec patrū nomē dedignat
audire. Peccaui. hec est p̄ma cōfessio apud autorē na
ture. p̄sulē misericordie arbitrū culpe. Sed etsi de
nouit oīa. vocē tū tue cōfessionis expectat. Ore ei con
fessio fit ad salutē. qz allenuat pondꝰ erroris q̄ sibi ipse
se onerat. et accusationis excludit iudicia. Qui accusa
torē p̄uenit cōfitendo frustra velis ocultare. que nil
hil fallat. et sine timore pdas qd̄ suas ee iā cognitum
cōfitere magis vt intercedat pro te xp̄s. roget p te
cordia illacrimet ppls. Ne verearis ne nō impetres ad
uocatꝰ spondet venīā. Patronꝰ promittit. recōciliatoēz
tibi paterne pietatis pollicet² assertor. subdit aūt i celū
et cor̄a te. ¶ Crisz. Duās cor̄a te ostendit. tūr patrē deum
debere intelligi. deꝰ enī solus cōspector est oīm. a quo
nec in corde meditata p̄sūa abscondi possunt. ¶ Aug⁹
de ḡsū. euā. Utrū aūt hoc est p̄cm in celū. qd̄ est cor̄a
te vt celū appellauerit ipā sūmitatē p̄sis an potius
peccau in celū cor̄a angelis sctis. cor̄a te aūt in ipo pe
nitentie cōsacrare. ¶ Crisz. Vel celū hoc loco intelligit
Qui enī in celū peccat. qd̄ et si supernū tamē visibile ele
mentū est ipe est. qui peccat in hoīez que suscepit fili⁹

dei p salute nra. Ambro. Vel pmo aie celestia signifi
cant dona spūs inmutu vel q abillo gremio matris
ihu in celo nō oportuit deuiari deiect aūt se ex
altare nō debet vn subdit ia nō sū dign vocari filius
tus et vt merito sue humilitatis possit attolli. subdit fac
me sicut vnū de mercenarijs tuis. Beda. id filij asser
tiū qui eiā que prius sunt sua ee nō ambigūt assumere
neq; presumut sz mercenarij statū ia p mercede ser
uituti desiderat veriā nec huc quidē nisi paterna dig
natione se merere posse testat. Greg insen. Hunc
aūt filiū pdigū spūssois nob descripsit vt instruamur
nos q̄liter debeam cordis deplorare germia. Crisp.
Qui postq dixit. Ibo ad patrē meū q ei cuncta attulit
bona nō manſit sz totū iter trisiuit. seq ei. Et surgēs
venit ad patrē suū sic et nos sanam nec pigeat nos
longitudinis vie q si voluerim fiet regressus celer
et facilis dūmō deseram prīm. qd nos a domo patria
reduxit. e aūt et pr redeūtib clemēs nā subdit. cū ūt
adhuc longe eet vidit illū pr suus. Aug de qsti. eiā.
Ante ei q intelligeret deū longe existens cū tñ ia pres
seret vidit illeq ipi. Impios ei et sup̄bos cōuenient
nō videre dicit. tunq ante oculos nō habēs. Ante ocu
los ei haberi nō nisi qui diligūt dia solent. Crisp. Dem
sit aūt pr penitentiā nō expectauit recipe cofessiōis
uba sz puenit petitionē misericordit agens vn subdit
et mīa motus. Greg nisse. Confessiōis meditatio pla
cauit ei patrē vt obuiā iret ei et osculā collo cōferret
seq ei. et ocurrēs cadit super collū ei et osculat est
eū. Qd significat rationale nrū hoīs ori ipositū par
eiā gelicat traditionē qui abient observantiā legis.
Crisp. qd ei est aliud q occurrit nisi q nos petentis
ipedientibz nrā virtute addeū puenire nō poteramus
Ipe aūt potēs ad iualidos puenire descendit. osculat
autos. p qd emissa de corde cōfessio penitētis excierat
quā pater letus accepit. Ambro. Occurrit ergit tibi qa
audit te intra mētis secreta tractantē. Et cū adhuc lōge
sis occurrit ac quis ipediat cōplexū. quoq. In occursū ei
pfluenna e. et in cōplexu clemēcia. et quasi qdā patria
morus affectu sup collū cadit vt iacentē erigat et onera
tū pēs atq in terrena deflexū reflectat ad celū. q palo
q filius ee q ouis. Quis ei a pastore reperit. a prīe filij
honorat. Aug de qsti. eiā. Vel occurrens cecidit sup
collū ei. no ei pater vnigenitū filiū suū deseruit. in q
vsq in nrām longinquā peregrinationē cucurrit. q deus
erat in xpo mūdum reconcilians sibi. Cadere aūt super
collū ei e humiliari in aplexū ei brachijū suū. qd est dns
ihs xpūs. Consolari aūt verbo gre dei ad spē indulgēe
pteritū. hoc est post lōga itinera remeantē mereri a prīe
osculū caritatis. Incipit aūt iam cōstitut in ecclia pāā
cōfiteri. Nec dat oīa que dicturū se esse prīsciuit. sequit
eū. Dixitq filius ei pr peccauī in celū et coram te. et iā nō
sum dignus vocari filius. hoc eū vult fieri p gratiā. quo se
indignū p merita fatet. Nō addit qd in illa meditatiōe
dixerat. Fac me sicut vnū de mercenarijs tuis. Cū eū
nō haberet panē vel mercenarius ee cupiebat. qd post

osculū patris generosissime ia dedignabat. Crisp pat
aūt ad filiū sermonē nō dirigit sz ministris loquit. q̄ q
penitet oret. sed responsū verbo nō ampit. misericordia
vero efficaciter in effectu intuet. seq eni. Dixit aūt pr
ad seruos suos. Cito pferte stolā primā et induite illū.
Theo. Seruos vel angelos intelligas ad ministratorios
spūs. vel sacerdotes q baptismate et verbo doctrine aiām
vestiūt qo xpo. Quotq eni in xpo baptisati sumus xpm
induimus. Aug de qsti. eiā. Vel stola prima e dignitas qua
pdidit ada. Deinū qui eā pferūt. recōciliatiōis predicato
res. Ambro. Vel stola e amictus sapie. q nuda corpis apti
tegit. ampit aūt sapiennā primā est eni et alia q̄ ministe
rium nesat. Annul aūt est fidei signaculū et ex
pssio veritatis. de quo sequit. Et date ei ānulū in manu
ei. Beda. id e in opatione. vt p opera fides clareat
et p fidem opa cōfirment. Aug de qsti. eiā. Vel ānul
in manu pōit est spūssa pter grane ptinpatiōnē que
digito bene significat. Crisp. Vel iubet ānulū dari sue
signaculi salutaris symbolū. seu magis despōsationis i
signe et nuptiaruī pignus quibz xpūs ecclīa spōsat. cum
anima resipiscens p ānulū fidei iungit. Aug de qsti.
eiā. Calciamēta aūt in pedes. ppariano e euangelizādi
ad nō tangenda terrena. de qbz seq. Et calciamenta in
pedes. Crisp. Vel mādat calciamenta in pedibz imponi
aut pter coopienda vestigia. vt p lubricū mundi istius
firmus incedat. aut pter mortificationē mēbroz vite ei
ūte cursus in scripturis pes appellat. et mortificationis
spēs calciamēta iponit. q de animaliū mortuoz pellibus
cōficiūt. Addit et vitulū illi saginatū iugulandū in
rōnuq exhibitione. Sequit ei. et adducite vitulū sagi
natū. id e dnm ihm xpm. quē vitulū nōiat. pter hostiā
corpis imaculati. saginatū aūt dixit q pinguis et opi
mus in tūi est. vt p totius mūdi salute suffinat. Non
aūt ipe pater vitulū imolauit. sz alijs imolandū tradi
dit. pmittente eni patre cōsentiens filius ab hoīb crucifi
xus est. Aug de qsti. eiā. Vel vitulus saginatus est ipe
dns sdm carnē sanatus opibus. Qd aūt imperat vt
adducat eū quid aliud e nisi vt pdicet eū et ānunciando
sanāt venire in exhausta fame viscera filij esurientis. Ia
eiā vt occidāt eū iubet. hoc est vt morte eius insinuēt
Tunc eū cruce occidit. cū credit occisū. seq. Et manducē
mus. Ambro. Bene carnē vituli q sacerdotalis e victi
ma q pro pēs siebat. Epulante aūt induat. cū dicit
epulemur vt ostenderet. q̄m pater nr e cibus salus nostra
et pax est gaudiū nrōz redēpto pignoz. Crisp. Ipse
eni pr gaudet in reditu filij. et cōmutatur in vitulo. q mu
sericordie sue fructū in imolatione filij sui gaudens crea
tor in acquisitōe ppli credentis epulatur. Unde sequitur
Quia hic filius meus mortuus erat et revixit. perierat et
inuentus est. Ambro. Ille periit qui fuit. utiq gentes nō sūt
xpiane est. potest in et hic vna spes omni generis hu
mani. fuit adam et in illo fuimus oēs. periit adam et i
illo oēs perierūt. Homo ergit in illo hoīe qui perierat re
format. potest et de agente penitentiā dictū videri q
nō moritur nisi q aliquādo vixerit. et gentes qdē ni medi

derint per ḡr̃az vuificant. Qui vero lapsus fuerit p penitentiã resurrexit. ℣ Theophi. Quãtũ ḡ ad vinozũ condinonẽ mozt̃uus fuerat desperat. Sed qñtũ ad hũanam naturã. que mutabilis ẽ. et potest a vino ad virtutẽ conuerti deputius dixit. nũ nunus ẽ pdi ḡ mori. Qui libz aũt renocat. et mũdat. a crimine sagninati vituli ptreps causa letitie fit p̃ri et famulis ei. id ẽ angelis et sacerdotibz. Unde seq̃t. et reperiũt ões epulari. ℣ Aug. iste epule atz festiuitas nũc celebrat per orbẽ terrarũ ecclia dilatata atz diffusa. vitulꝰ enĩ ille ī corpe et sanguine dñi. et offert p̃ri. et pascit totam domũ.

Erat aũt filius ei⁹ senioꝛ in agro et cũ veniret et appꝛopiquaret domui. audiuit symphoniã et chozũ. et vocauit unũ de seruis et interrogauit qĩ hec essent. Ille aũt dixit illi. frater tuꝰ venit. et occidit p̃ tuꝰ vitulũ sagninatũ. q: salnũ illũ recepit. Indignatꝰ ẽ aũt et nolebat introire. Pater ergo illius egressus cepit rogare eũ. At ille respondens dixit p̃ri suo. Ecce tot ãnis seruio tibi. et nũq̃ mandatũ tuũ preteriui. et nũq̃ dedisti mihi hedũ. ut cũ amicis meis epularer. Sed postq̃ filiꝰ tuus hic q̃ devoꝛauit substanciã suã cũ meretricibz venit. occidisti illi vitulũ sagninatũ. At ipse dixit illi. fili tu semper mecũ es. et õnia mea tua sunt. Epulari et gaudere oportebat q: frat̃ tuus hic mortuꝰ erat. et revixit. perierat. et inuentus est.

℣ Beda. murmurantibz de pꝛoꝛũ susceptione scribis et phariseis. tres per ordinẽ per ordinẽ parabolas saluator posuit. Quaꝝ pꝛima qñtũ ipse cũ angelis de penitentiã salute gaudeat insinuat. In hac vero terna. nõ suã tm̃modo superbiã gaudiũ demõstrat. sed et iudeoꝝ murmur reprehendit. Dixit enĩ. erat aũt filius ei⁹ senioꝛ in agro. ℣ Aug⁹. de ẽcclia. Maioꝛ filius ꝓpꝛius iudeꝰ est. nõ quidẽ ꝓfectus in longinquã regionẽ. sed tm̃ in domo nõ est. In agro aũt est ide in ipsa hereditaria opulentia legis et ꝓphetarũ terrena ponus opat. Veniẽs aũt de agro domũ appꝛopiquare cepit. id est laboꝛe seruilis opis imbato. ex eisdẽ scripturis ecclie libertatẽ considerauit. Unde seq̃t. Et cũ veniret et appꝛopiquaret domũ. audiuit symphoniã et chozũ. idẽ spũsco plenos vocibz cõsonus euãgeliũ predicare. sequit. Et vocauit unũ de seruis et interrogauit q̃d hoc esset. idẽ sumit ad legendũ aliquẽ ꝓphetarũ et in eo quereꝝ. q̃damodo interrogat. Unde ista festa in ecclia celebrant. in qua se esse nõ videt. Respondeat ei seruus pũs ꝓpheta. sequit. Ipse dixit illi frater tuus venit. et occidit pꝛ tuꝰ vitulũ sagninatũ. q: salnũ illũ recepit. Quasi diceret. In extremis terre fuit frater tuus. sed inde maioꝛ exultatio cantanciũ dño cantiũ nouũ. q: laus ei⁹ ab extremis terre. et ꝓter eũ q̃ absens omissus est. vir sciens ferre imbecillitatẽ. q: q̃busdam non est naturaliũ de eo viderũt. ℣ Ambro. Adolescentioꝛi aũt filio idẽ ꝓpꝛio et gentibz israhel tanq̃ maioꝛ frater benificium paterne benedictionis inuidet. quod faciebãt iudei q: xp̃us cũ gentibz epularet. vñ sequit. Indignatꝰ est aũt et nolebat introire. ℣ Aug⁹ de ẽcclia. Indignat̃ enĩ et nũc et adhuc nõ vult intrare. Cũ q̃ plenitudo gentiũ introierit egrediet oportuno tpe pater eius. vt enĩ omnis israhel saluꝰ fiat

Unde sequit. Pater ḡ illius egressus cepit rogare eum. Erat enĩ q̃q̃z apta vocatio iudeoꝝ in salutẽ euãgelica manifestatione vocationis tm̃ expressu pꝛius apellat. ad rogandũ maiorẽ filiũ. Deinde q̃ respondit maioꝛ filio questiones duas habet. sequit. nãq; Ille respondens dixit pꝛi suo. Ecce tot ãnis seruio tibi et nũq̃ mãdatũ tuũ preteriui. De mãdato nõ ꝓpꝛe expresso fale illud occurrit. nõ de omni mãdato dictũ. sz de vno maxime necessario. q: nullũ aliũ deũ preter vnũ creatorẽ oĩm colere vsus est. Neq; iste filius in õnibz filius israhelitis. sed in hijs intelligit pꝛsonã habere q̃ nũq̃ ab vno deo ad simulachꝛa cõuersi sunt. Quãq̃ enĩ terrena desideraret. ab vno tm̃ deo iste desiderabat bona. q̃ pus cõmunia cũ pꝛoꝛibz vñ et in pꝛs dixit. Ut iumentũ factus sum apud te. et ego semp tecũ. Sed quis est hedus que nũq̃ accepit ad epulandũ. sequit enĩ. Et nũq̃ dedisti mihi hedũ. vt cũ amicis meis epularer. Peccatoꝛ hedi nõe significari valet. ℣ Ambro. Iudeus hedũ requirit. xp̃iana agnũ. et ideo illis barrabas soluit. nob agnꝰ imolat. Quem in ea in hedo videt. q: inder tritũ veteris sacrificii ꝓdere rũt. Vel qui hedũ querũt expectant antexp̃m. ℣ Aug⁹ de ẽcclia. Sed nõ miremur exitũ hui⁹ sententie. Illud tm̃ enĩ absurdũ est cũ nu post dixit. Tu mecũ es semper. hoc a pꝛe optasse. vt antexp̃o crederet. Neq; oĩno aliquis iudeoꝝ. q̃ anti xp̃i creditur sunt. ihesu filiũ fas ẽ intelligi. Quo aũt epularet. ex illo hedo si ipse ẽ antexp̃us qui ei nõ crederet. Ille si hoc ẽ epulari ex hedi occisione. qd est de antexp̃i pdicone letari. quo dixit filius quẽ recepit pater hoc sibi nõ fuisse cõcessũ. cũ oĩs filij dei de ei⁹ pdicone letaturi sunt. Ipse igit sibi dixit negatũ ad epulandũ conqrit. dũ eum peccatorẽ putat. Cum enĩ hedus est. illi gentis id est cũ ei sabbati violatoꝛẽ. et ꝓphanatoꝛẽ estimet non dari epulis illius nõ meruit. ℣ Greca⁹. Quod aũt dixit. cũ amicis meis. aut ex pꝛsona p̃ncipũ cũ plebe intelligit. aut ex pꝛsona ꝓpli iuda. ℣ Theo. Vel dixit. Nũq̃ dedisti mihi hedũ id est nullus sanguis ꝓphete vel sacerdotis a romano ipe rio nos liberauit. ℣ Ambro. impudes aũt filius filius est publicano iustificanti se. q: legẽ seruabat in lra. ipie accusabat fratrẽ. q: cũ meretricibz paternã substãciã pderisset. sequit enĩ. Sed postq̃ filius tuus hic q̃ devoꝛauit substanciã suã cũ meretricibz venit. occidisti illi vitulũ sagninatũ. ℣ Aug⁹. Meretrices aũt sunt superstitiones gẽtiliũ. cũ quibz substanciã dissipat. q̃ relicto vero cõnubio veri dei. cũ demone sceda cupiditate formicat. ℣ Hiero. Hoc aũt q̃ dixit. Occidisti illi vitulũ sagninatũ. confitet venisse xp̃m. sz iudia nõ vult saluari. ℣ Aug⁹. Non ait pater eũ. ẽssi mentẽte redarguit. sed seni ꝓfectanaã ei⁹ approbans ad ꝓfectionẽ ponoꝛis atz iocunditatis ex ultanonis inuitat. vñ sequit. At ipe dixit illi. Fili tu semper mecũ es. ℣ Hiero. Vel q̃ dixerat. nat̃uꝛa est non veritas eu pr̃i non cõsentit. sed alia cõpescit ratione dicẽs ipse cũ es lege qua stringeris. Nõ q: nõ pernanerit. sed q: deus eũ semp a stigando retraxit. Nec mirũ si patri mentit. qui fratri inuidet. ℣ Ambro. Sed bonus pater

ena hui⁹ saluare cupiebat dicens Cu meu semper. Vel ipse
nudo⁹ in lege. vel quasi iust⁹ monumone Aug⁹ Quid
nuit sibi vult q addidit Et oma mea tua sunt quasi nō
sint et fratris sz sic a pfectis et imortalibz filijs habent²
oma. vt sint et oim singula et ouu singulorū. vt eu
cupiditas nichil sine angustia ita nichil cu angustia ca
ritas tenet. Sed quo oia none et angelos de⁹ i possess
sione tali filio subiecisse putandū. si possessione sic ac
cipias vt ei⁹ possessor ipe sit dns. nō vtiq; oia. Nō enī
dnī erum⁹ sz cōsortes potius angelorū. Si vero possess
sio sic intelligit² quo recte dicim⁹ possidere aias veritā
te. nō inuento aut nō vere ar ꝓprie id possim⁹ampere. Nō
enī illud loquim⁹. vt dnās veritatis dicam⁹ aias Aut si
nōie possessionis ab hoc sensu ipedim⁹. illud sz auferat. Nō enī aut pater. oia possides sed oia mea tua
sunt. Ner tu vt ipse⁹ dnī. Quid ei est in nīo pecunia.
potest famulie nīe vel alimentū esse vel ornamentū
vel aliud hui⁹ modi. Et certe cu ipm patre recte ille pos
sit dicere. nō vide quo ipsius recte vocari possit diuersis di
uxat modis. Cu enī beatitudine illa obtinuerim⁹. nīa e
nīt ad videndū supiora ad cōmendū eēlia. ad dominādū
iferiora. Congaudeat igit² securissim⁹ maior frater Ambr.
si enī desinat mudere oma sua sunt. Vel iudeus sacramenta
veteris testamēti vel baptisat⁹ noua ena possidens Theo.
Vel aliter totū. Persona filij q videt murmurare. sumitur p
onibz quoūq; scādalizant in subditis sicut dauid introducit
psona passum scandalū in pōrū pace Christus Maior
igit² filij sunt agricola insistebat agriculture. nō terrestre
sed aīe agrū fodiens. et salutis arbores inserēs sz virtutes
Theo. Vel erat in agro hoc e in mūdo colens ꝓpria carne.
vt repleat² panibz. et semnās in lacrimis in gaudeo metet
Sed coruptis gestis nolebat intrare ad cōmune gaudium
Crisp Queri² aut si affect² passione luoris dolens in
prosperis alioru. Querendū est aut q nullus scōrū delect in
talibz. imo bona alioru sua existimat. nō aut oportet oma
q̄ q̄ ꝓparabola cōtinet ad litterā ptractare. sed sensū dic
entes cui⁹ causa cōponit nichil aliud pscrutari. Ser ꝙ para
la ad hoc e composita. vt pōres nō diffidāt reserti sien
tes q magna cōsequent. Vnde intr oduxit alios turbatos in
in coru bonus et indirect eos luore tabescentes sed tanto dec
re honorados redeuntes. vt ena mundiciā possint aliis fieri
Theo Vel phariseoru intentionē correxit dns per psentē
parabola q̄s ex hypotesi notat iustos. q̄si diceret. Esto vos vere
iustos ee Ner tn̄ ꝓfessos aliq̄d mandatoru eluq̄d igit² ꝓpt
hoc nō oportet admittere a flagitijs redeuntes Iuv⁹ Vel a
liter Omis iustina in cōpatione dei e iniustitia Vn paul⁹
Quis me liberabit de corpe mortis hui⁹ Vnde apli dedig
nati sūt ꝑ petitione mitis filioru scheder Cirl. Od et nos
ꝓpi q̄q; patim⁹ vnuit enī quida p̄estantissimā et optimā vitā
alius aut in ipso senio multones ad deū cōuertit² vel fortita
extremū diem claudere debes hac diluit beatus dño misc
ricorde. Hoc quida aliq̄n respuit ex iportuna pusillani
mitate nō attendentes mentē saluatoris q̄ de salute peccatū
gaudet Theo. Dicit ꝙ filius pū. gratus dixi in doloribz
vitā a pcoribz molestat⁹. et nūq; causa mei deceuisti mar

tirū esse hedū. id̄e persequētem me pātrē. vt paululū
reuerear. qualis hedus fuit. achab helie. q̄ dicebat dne ꝓ
tas tuos ocenderūt Ambro Vel alit notat hic frater vsq;
a deo vt de villa venire dicat². hoc est terrenis opibus oriu
pathus. ignorās q̄ sūt spūs dei. vt deinq; nūq; ꝓ se vel hedū
queratur occisū. nō enī pro iudicia sz pro venia mūdi Agn⁹
est imolatus mundus hedū querit innocens agnū proside
rat imolari ideo et senior dicit eo q̄ nto quis per iuidiā
cōsenescat ideo et foris stat eo q malignolēcia eū excludat
ideo chorū et symphoniā audire nō potest. hoc e in nulla
theatralis inētiua lasciuie. sz plebis cōcordiā cōmenteſz
de pātre saluato dulce lectne suauitate resultat. Qui enī
sibi iusti vident indignant² q̄n alicui pcōr fatenti venia
laxat². Quis tu es q̄ dño contradicas. ne videlicet culpā
relaxaret cū tu an volueris ignoscas sz remittēdis post
penitentiā debem⁹ fauere pōris ne dū vene alter⁹ iudem⁹
ipi ea non meream⁹ a dño nō inuideam⁹ de longinqua re
gione remeātibz q̄ et nos fuim⁹ in regione longinqua.

Capitulū. xvi.

Dicebat aut ad discipulos suos Homo q
dā erat dives q̄ habebat villicū et hic
diffamat² e apud illū q̄si dissipasset bo
na illius Et vocauit eū et ait illi Vd
hoc audio de te Redde rationē villicationis tue jā
enī nō poteris villicare. Ait aut villicus intra se
Quid facā q̄ dns me² aufert a me villicatōē
fodere nō valeo mēdicare erubesco. Dno quid
facā vt cū amotus fuero a villicatione recipiāt
me i domos suas Cognitis itaq; singulis de
bitorib⁹ dni sui. dicebat primo Quantū debes
uno uico. At ille dixit. Centū cados olei. dixit
illi. Accipe cautionē tuā et sede cito et scribe qui
q̄ginta. Deinde alio dixit Tu vero quantū debes
qui ait centū choros tritici. ait illi. Accipe litteras
tuas et scribe octuaginta.

Beda. Postq̄ murmurātes de penitentiā receptione tri
bus ꝓbatis saluator reduxit. quartā mox quintāq; de
elemosina danda et ꝓsimonia sequēda subiūgit q̄ et
ordo ꝓdicandi aptissim⁹ est vt post penitentiā elemosina
subiūgat² vñ dicit. Dicebat aut ad discipulos suos Homo
q̄da erat dives q̄ habebat villicū Crisp Opinio q̄da erro
nea aggrauata mortalibz auget crimā. minuit bona
Ea vero ē opinari q̄ ea q̄q; possidem⁹ in vsu vite possi
deam⁹ vt dni et ideo ena opportune ea apprehendim⁹ tāq;
bona ꝓpria. sz cōtrariū est. Nō enī nos vt dni in vita
pnti collocati sum⁹ in ꝓpria domo sed tāq; hospites et
aduene quo nolum⁹ diuim² et q̄ tpe nō putam⁹. qui nūc
locuples ē in breui fit mendic⁹. Ergo quicūq; sis noueris
te esse dispensatorē alienoru. et transitorij vsus et breuis
tibi vita cōcessa sunt. Abiecto q̄ ab aīa dni fastu sumas
humilitatē et molestiā villici Beda. Villicus quippe ville
gubernator ē vīi et a villa nomē accepit pronom⁹ autē
tam pecunie q̄ frugū et oniū que habet dns dispensator
est Ambro. Ex hoc q̄ dicim⁹ nō ipsos ee dnos sed pos
villicos alienarū facultatū Theo. Deinde q̄ eu non exire

mus dispensatōnē cpū ad libitū dñi sed ad ꝓpias illecebras cōmissis abutam⁹ cmunosi villicꝰ sum⁹. Et hic diffamat⁹ ē apud illū quasi dissipasset bona illius. ¶ Crisꝰ Interca eualsus a villicatione erupit⁹ seqt⁹ eū. Et vocauit illū. et ait ei. Quid hoc audio de te. Redde rationē villicationis tue. Jā enī non poteris villicare. Quotidie talia nob⁹ passect⁹ exclamat dñs ostendēs nobis fructē in meridie sospitate prauisq; vesperascat exanimem et aliū inter prādia expirantem. et diuersimode ab hac villicatione discedim⁹. Sed fidelis dispensator q̄ de ꝓpria dispensatione cōfidit desiderat cū paulo dissolui et esse cū xpō. Is aūt cui⁹ sūt vota terrena anxiat⁹ in exitu. Vnde de hoc villico subditur. Aut aūt villicꝰ intra se. Qđ fama q̄ dñs meꝰ aufert ame villicationē fodere nō valeo mendicare erubesco. Impotentē ē in spe cruciē est vite inertis. Nō enī timeret si cōsuuisset affectare labores. Qđ si sēm allegoriā accipiam⁹ parabolā. post trāsmigrationē hic factā non est tempus opandi. Vita pñs habet exercitiū mandatorū futura vero solariū. Di nichil opat⁹ es hic frustra in futuro curas sed nec mendicādo ꝓfines. Huius iudicii sunt vēgnes fatue q̄ imprudent⁹ a prudentib⁹ mendicare erubuerūt. Et reuerse sunt vane. Quilibz enī suā cōuersationē vt tunicā induit. Nō est aūt ea exuere nec cū bure cū alio. Sed debitoꝝ remissionē ingemat⁹ ē neq; villicꝰ statuēs sibi malorum remediū in cōspectus seqt⁹ eū. Dno q̄ fama vt cū amotꝰ fuero a villicatione recipiāt me in domos suas. Quoniens ei quis ex ritu suū percipiens leuat beneficio sarcinā pcorū. vel relaxando debita debitoꝝ vel tribuens inopib⁹ copiā. ea q̄ sunt dñi latrciens multos amicos cōciliat p̄bituros sibi cora iudice testimoniū veritatis nō vocib⁹ sed bonoꝝ opm ostensione. Quinecia paturos p̄ testimoniū refrigerij māsionē. Nichil aūt est nisi sed ōnia sunt dicionis dei. vñ seqt⁹. Cōuocatis itaq; singulis debitoribꝰ dñi sui dicebat pmo. Quātū debes dño meo. At ille dixit. Centū cados olei. ¶ Beda. Cados chore ē amphora cōtinens vrnas tres. seqt⁹ dixitq; illi. Accipe cautionē tuā et sede cito scribe quīquaginta. dimidiā ei partē relinquens dimittens. Sequit⁹ deinde alio dixit quātū debes. aut centū choros tritici. Chorꝰ modys xxx. complect⁹ seqt⁹ aut illi. Accipe litteras tuas et scribe lxxx. Quintā ptem ei dimittens. Cumplicat⁹ q; sic potest⁹ ampli. Quisq; indigentiā pauperis vel ex dimidio vel ex quarta alleuiat pte nūc sue mercede donandꝰ ē. ¶ Augꝰ de ꝗstiuā. Vel q; de centū cadis olei q̄nquaginta fecit scribi a debitori. et de centū chorꝰ tritici octoginta. ad hoc valere arbitror. vt ea que in sacerdotes atq; leuitas unde quisq; opat⁹ in ecclia dei abundent. vt cū illi decimas darent. ipsi dimidias dent. sicut de bonis suis fecit zacheus. aut certe duas decimas dando. id est vnā quintā superent ꝓpendia indoꝝ.

Et laudauit dñs villicū iniquitatis q̄a prudenter fecisset q; filij huius⁹ sēli prudentiores filijs lucis in gñatione sūt. Et ego vob⁹ dico facite vob⁹ amicos de māmona iniquitatis vt cū defecerit⁹ recipiant vos in eterna tabernacula. Qui fidelis est in minimo et in maiori fidelis ē. Et q̄ in modico iniquus ē et in maiori iniquus est. Si ergo in iniq̄ māmona fideles nō fuistis q̄ verū est q̄s nr det vob⁹ Et si alieno nō fuistis fidelis. q̄ vestrū ē q̄s dabit vob⁹ Nemo seruꝰ potest duob⁹ dñis seruire. Aut enī vnū odio habebit et alterū diliget. Aut vni adhereb⁹ et alterū contēpnet. Non potestis deo seruire et māmone.

¶ Augꝰ Villicū que dñs cinebat a villicatu laudauit dñs eo q̄ in futurū sibi ꝓsperent. Vñ dicit⁹ et laudauit dñs villicū iniquitatis q; prudenter egisset. Nō tñ ois debemus ad imitandū sumere. nō enī dñs nīr fraudē ē in aliquo fraus vt de ipsa fraude elemosinas faciam. ¶ Orige. Dicꝰ q; gēiles dicūt prudentiā esse virtutē. et diffiniūt eā peritiā bonoꝝ malorū et neutroꝝ vel cognitionē agendoꝝ et nō agendoꝝ. Considerandū est vtrū hoc dictū plura aut vnā significet. Dicit⁹ enī q; deus parauit celos prudentia. Constat bonā esse prudentiā q̄ dñs celos parauit. Dicit⁹ enī in genesi sēm lxx q; serpens prudentissimus erat. vbi prudentiā nō virtutē dicit⁹ sed astutiā ad malā ordinationē habentē. et sēm hoc dicit⁹ q; dñs laudauit villicū q; prudent⁹ egisset. hoc ē callide et perperā. Et forsitan q; dixit laudauit nō sēm verū cōmendationē. sed abusiue dictū est. vt cū dicim⁹ aliquē cōmendatū i mediocribz et indifferentibz rebus. et q̄m modo mirabilis esse cōuersus et acutē. quib⁹ vigor mētis eluat. ¶ Augꝰ de ēsh. eiā. Crotio dicit⁹ ipse filitudines vt intelligamus si laudari potuit ille a dño. qui fraudē fecerat. quito apto placeāt deo q̄ sēm eius ꝓceptū opa illa fecerit. ¶ Orige. Filij quoq; huius⁹ sēli nō sapientiores sūt q; prudentiores dicit⁹ lucis filijs. Et hoc nō absolute et simpliciter sed i genere suo. seqt⁹. Quia filij huius⁹ sēli prudentiores filijs lucis in generatione sua sunt. ¶ Beda. filij lucis et filij huius⁹ sēli vocāt⁹ quo filij regni et filij pditionis. Cum enī vnusquisq; agit opa eius cognoscatur et filius. ¶ Theo. filius huius⁹ sēli vocant cogitantes q̄ sibi cōmoda sunt in terra filios vero lucis spirituales opes trucātes intuitu diuini amoris inueniunt. Hortat aūt in hijs quidem administrationib⁹ prudentes esse disponētes et sūopere satagētes. vt si desiderem⁹ ab hominib⁹ habeam⁹ vite refugiū. Cū vero dispensare diuina. nō premeditari q̄ nob⁹ postmodū sūt ꝓfutura. ¶ Orige. vnius hore. Vt q; in sua manu hoīes post mortē quiq; inueniāt. ante mortē diuicias suas in pauperū manib⁹ ponāt. Vñ seqt⁹. Et ego vobis dico facite vobis amicos de māmona iniquitatis. ¶ Augꝰ de verb⁹ do. Qđ hebrei vocāt māmona latine diuicie vocāt⁹. ac si diceret facite vob⁹ amicos de diuicijs iniquitatis. Hoc aūt q̄dam male intelligendo rapuūt aliena. et inde aliq̄d pauperib⁹ largiūt⁹. et putāt se facere qđ ꝓceptū est. Intellect⁹ ipse corrigendꝰ est. De iustis laboribꝰ elemosinas facite. Nō enī corruptum esse iudicē xpi si de pda mopꝰ diues aliq̄d iudex. vt pro te iudicaret. Hi iudex ille pte iudicabit tantū vis ē iustitie. vt ēiā tibi displiceat. Noli tibi pingere talem deum sons iustitie ē. Noli q; facere elemosinas de fenore et vsuris fidelibz dño quib⁹ corpus xpi erogam⁹. Sed si pe-

Capt

cunias tales habetis de malo ē qđ habetis. Jā nolite ma
lū facere. Zachee dixit. Dimidiū rerū meaꝝ do paupib
Ecce quō aurit q̄ nunt facere amicos de mām̄ona iniquitat.
et ne reus alīude teneret. Si cui aliq̄d tuli. q̄druplū red
da. Est alius itellect⁹ q̄ mām̄one iniquitatis diuine seculi
filii dr̄ vnde cūq; sunt. Si ei veras diuinas queris. alie sūt
quib⁹ iob nudus abudabat. q̄ in deū cor plenū habebat.
Ille aūt ab iniquitate appellātur diuine. q̄ vero nō sunt pau
ptate cū plene sūt. et semp obnoxie casib⁹ Si cū vere
diuine essent. securitate tibi daret. ℣ Aug⁹ de qſti. euā Vel
diuine iniquitatis dicūt q̄ nō sunt iste diuine nisi iniquis
et qui in eis cōstituūt spem atq; copiā sue beatitudinis.
Si iustus vero cū hec possident. est q̄dem ista pecunia. sed
nō sunt illis diuine nisi celestes et spirituales. ℣ Ambro Vel
iniquū mām̄ona dicit. q̄ variys diuinarū illecebris mās
anatrinas cōptat affectus. vt velum⁹ seruire diuicijs. ℣ Assi.
Vel si fuisseris pūmonio ab iniustis cōgregata recipi. in
pluribus enī pdecessorib⁹ necesse est aliquem repiri q̄ iuste
vsurpauerit aliena. Donat aūt vt nec pater exegerit fr̄
aurū vnde habes. Diquide dicis a me. ignarus dei es. non
habens notiā creatoris. Si vero a deo. dic nob rationē
pter quā eas accepisti. An nō dei est terra et plenitudo
eius. Ergo si cōis dñi nīa sunt. erūt et cōseruoꝝ nīoꝝ.
℣ Theo. Ille q̄ dixit. opes nequine q̄sūq; dñs dedit ad
pendia necessitatis fratrū ac cōseruoꝝ nīoꝝ. nos
vero tenemur nobis. Dicebat igit⁹ a principio oīa paupe
rib⁹ tradi. Verū q̄ iniquitatis sumus villici. nequiter
retinentes qđ deputatū est ad aliorū opus. nō est omnis
manendū in hac crudelitate. sed impendū est paupib⁹
vt recipiam⁹ ab eis in celestib⁹ tabernaculis. Deficiēte
vt cū defeceritis recipiāt vos in eterna tabernacula.
℣ Greg xxv moza. Si aūt eoꝝ animis eterna taber
nacula acquirim⁹ dantes pensare debem⁹. q̄ patro
nus pauus muneri⁹ offerim⁹ q̄ egenis dona largimur
℣ Aug⁹ de vb do. Quis sunt ei qui habebūt tabernacula
eterna nisi fr̄i dei. Et qui sunt. qui ab ipsis accipiendi sūt
in tabernacula eterna nisi qui eoꝝ indigentie seruiūt.
Et qđ sunt q̄ ab ipsis ei⁹ opus ē hilarit submīstrant. Ille
sunt manus xpi. q̄ oīa sua dimiserūt et secuti sūt eū.
Et quicq̄d habuerūt. pauperib⁹ distribuerūt. vt deo sine
scrupulo impede expeditis seruirent. et ab oneribus mūdi
liberatos velut penatos suis humeros tolleret. ℣ Aug⁹
de qſti. euā. Nō q̄ eos a quib⁹ recipi volum⁹ in taberna
cula eterna tāq; debitores dia fas ē intelligi. cū iusti
et fr̄i significent hoc loco. q̄ eos introducūt q̄ necessita
tib⁹ suis terrena bona cōmunicauerūt. ℣ Ambro. Vel
aliter. Facite vobis amicos de iniquo mām̄ona vt lar
giendo paupib⁹. angelorūq; eteroꝝq; fidoꝝ gratiā co
patem⁹. ℣ Cris. Attende eaā q̄ nō dixit vt suscipiant
vos in suis mansionib⁹ nō enim ipi sūt qui suscipi
ūt. Dñs fecit. Facite vobis amicos addidit de mā
mona iniquitatis. ostendēs q̄ nō simplicit eoꝝ ani
ma nobis patrocinabit. nisi bona opa nos comite
tur. nisi euacuem⁹ iuste diuinas cōgestas iuste. Ars
git arui pernissima ē elemosina nō enī nobis do

Xvi.

mos fabricat luteas. sz vitā plenē impendit. Vn
gulariū aruiū alia alterius admunulo indiget. Cū
aūt misereri optet nulli⁹ alterī. sz solus voluntatis ē
opus. ℣ Cyril. Dic igit⁹ docebat xps affluentes diui
cijs suopte diligere animā pauperem et thesaurizare
in celis. Monerat aūt humane mentis desidiā. quō abs
entes diuinas nullū earitatiuū opus impendūt egenis
q̄ igit⁹ talib⁹ null⁹ spiritalium donoꝝ fructus proueniat
manifestus exemplis ostendit subdens. Qui fidelis ē
in mīmo et in maiori fidelis ē. et q̄ in modico iniqu⁹
est et in maiori iniqu⁹ est. Caput aūt nob dñs oculū
cordis exponēs qđ dixerat. cū subdit. Si q̄ in iniquo mā
mone fideles nō fuistis. qđ verū est q̄s credet vobis. Est
igit⁹ numerus iniquus mām̄ona id ē terrene diuine q̄ su
perna sapientib⁹ nichil ee vident. Arbitror q̄ aliquē
esse in modico fidelem. cū de hijs minimus oppressa e
rumna subsidiū impetit. Itaq; si in modico fuerimus
pfidi. quo pacto ab eo obtinebim⁹ verū id est diuino
rerissimatū nob donū animē humane impetrem⁹ diui
nā spem. Qđ aūt ad hoc tendat intentio vboꝝ dñi
p sequēta patet dicat enī. Et si i alieno nō fuistis
fideles. qđ vr̄m est q̄s dabit vobis. ℣ Ambro. Aliene
nob diuine sūt. q̄ pter naturā sunt. neq; nobiscū nas
cūt. neq; nobiscū transeūt. Christus aūt noster ē. q̄
hoīm vita est. Deniq; in ppria venit. ℣ Theo. Dic igit⁹
hic vsq; docuit nos q̄ fideliter deceat dispensare di
uicias. sz q̄ opū dispensatio secūm deū nō aliter op
timet⁹ q̄ per impassibilitatē animū ad diuinas no
affectu subiugit. Nemo seruus potest duob⁹ dñis ser
uire. ℣ Ambro. Nō q̄ duo. sed vni⁹ ē dñs. Illā et si sunt
qui mām̄one seruiant. tm̄ nō ille nouit aliqua iura
dominat⁹. sed ipsi sibi iugū seruitutis iponūt. Vnus
ē dñs. q̄ vnus est dei⁹. vñ patet pūs et filius vnū esse do
minatū et huius racione assignat subdens. Aut enī vnū
odio habebit et alterū diliget. aut vni adherebit. et
alterū contēpnet. ℣ Aug⁹ de qſti euā. Hec aūt non
passim aut qſi temere dicta sunt. Nemo enī interro
gat⁹ vtrū diligat diabolū. respōdet se diligere. sed
potius odisse deū. aut se diligere p̄clamāt. ergo aut vnū
odiet sz diabolū. alterū diliget sz deū. Aut alteri ad
herebit sz diabolo cui quasi ei⁹ prima tpalia seruat. et
alterū contēpnet sz deū. sicut solent minas ei⁹ postpo
nere cupiditatibus suis. q̄ de bonitate ei⁹ ad impunitatē
sibi blandiūt. ℣ Cyril. Conclusio aūt est totius sermōis
qđ sequit. Nō potestis deo seruire et mām̄one. Totū igit
studiū transferam⁹ ad alterū diuicijs abrenūciantes
℣ Beda. Audiat q̄ hoc auarus nō posse simul diuicijs
et deo seruire. et tm̄ non deat q̄ habet diuinas. sed qui
seruit diuicijs. Qui enī diuinarū seruus ē diuinas
custodit vt seruus. Qui aūt seruitutis excussit iugū
distribuit eas vt dñs. Sed q̄ seruit mām̄one illi vtiq;
seruit. q̄ rebus istis terrenis merito sue peruersitatis pre
positus. et pūceps huius seli nūcupatur.

Audiebāt aūt oīa hec pharisei q̄ erāt auari
et deridebāt illū. Et ait illis Vos estis qui

iustificatus vos coꝝ hoibus deus aūt nouit coꝝ
da vīa qꝫ qđ hoibus altū est abominandō ē apud
deū lex et ꝓphēta vsqꝫ ad iohānem ex eo regnū
dei euangelizat et oīs in illud vim faīt Fanli
est aūt celū et terrā pterire qđ de lege vnā api
ce cadere Qis qui dimittit vxorē suam et du
cit alterā mechatur Et qui dimissā a viro du
cit mechat.

Beda Monuerat dns xps scribas et phariseos de
sua iustitia nō presumere sed peccatores penitentes
recipere et elemosinas sua pīa redimere sed illi p
ceptorē misericordie humilitatis et pīmonie deride
bant. Vñ dicit. Audiebāt aūt oīa hec pharisei qui
erāt auari et deridebāt eū. Quas ob causas pharisei
qꝫ vel mundi utilia iperaret vel a se iam facta supflua
a ingereret Theo. Et dns detegens in eis occultam
malīā ostendit eos simulare iustiā vñ subdit Et aut
illis vos estis qui iustificatis vos coram hoibus Iustificāt
se coram hoib⁹ qui peccatores tanq̄ infirmos desperatosqꝫ
contempnūt se aūt ipsos tāqꝫ pfectos elemosinarū re
medio opus nō habere credūt sed noxij tumoris alti
tudo qꝫ sit iuste dīnanda videt ille qui illūinabit
abscondita tenebrarū vñ sequit. Deus aūt nouit coꝝ
da vīa Theo. Et ideo abhominabiles ei estis ob arro
gantiā et ambitū humane fauoris vñ subdit qꝫ qđ ho
mīb⁹ altū est abhominabile ē apud deū Beda. Dis
putante autē contra auaritiā saluatore pharisei
deridebāt. qui si cōtraria legi ꝓphetisqꝫ paruerat vbi mul
ditissimi deo placuisse legūtur sed et ipse moyses ꝓlīm
qꝫ regebat si lege sequeret. ōnibus terrenis bonis
abundaturū prędixit quib⁹ dns omnīs ostendit inter
legē et euangeliū sicut ꝓmissionū ita et ꝓceptorū nō
minimā ee differentiam Vnde subdit Lex et ꝓphe
te vsqꝫ ad iohānē Ambro. Nō quia lex defecit sed
qꝫ incepit euāgelij ꝓdicatio videt enī munera cōple
ri cū pondera succedāt Crisi. per hoc aūt reddit eos
celeres ad sui fidem qꝫ si vsqꝫ ad tempus iohānis cō
sūmata sunt oīa. ego sū qui venio Nō enī defecis
sent ꝓphete nisi venisse ego. sed dices qualiter ꝓphe
te vsqꝫ ad iohānē. cū multo plures ꝓphete i nouo qđ
in veteri testamēto fuerunt sed de illis ꝓphetis dicit q
pnūciauerūt xpm aduentū Crisi. Nouerāt aūt pe
ccatores ꝓphete ꝑdicatōm regni celorū sed nullus eorum
expsse annūciauerat ꝓpter iudeorū eo qđ puerilē men
tē iudei habentes imbecilles erāt cura predicationis
imensitatē Primus aūt iohānes manifeste ꝑdica
uit appropīquasse regnū celorū nemō et pīorū re
missionē per lauacrū regenerationis Vñ sequit. Et
eo regnū dei euāgelizatur et oīs in illud vim fa
it Ambro. Lex enī multa sedm naturā tradidit
vt naturalibus indulgentior desideriis ad iustiae
studiū nos vocaret. xps naturā mundit. qꝫ naturales
quoqꝫ putat voluptates sed ideo vim facim⁹ nature
vt nō ad terrena demergat sed ad supna se erigat.
Crisi. Magna enī pugna triumphabit mortalibus
in assensu celorū Qđ ei hoīes carne mortali vestiti sub
iugent voluptatē et oēm illarū appetitū imitari vole
tes vitā angelorū. qđ nō sit violenter Quis aūt videns
diuino insudantes cultui et pene sua carnē mortificantes
nō reuera fatebit illos vim inferre regno celorū sed
et si quis indagauerit mirandū ꝓpositū venerandor⁹
martyrū fatebit eos vim irrogare in regnū celorū
vt nō solū ꝓpria ista cōtempnat sꝫ etiā linguas den
tesqꝫ se talia cōtempnētes Hoc enī subuenit euāge
listis cū dixissent deinde fuisse illum cū de cōtinendis
terrenis diuitijs loqueret Beda. ne aūt putarent
in eo qđ dixit lex et ꝓphete vsqꝫ ad iohānē legis et ꝓphe
tarū ab eo destructionē pōnari hoc excludit subdens
Fanli aūt est celū et terrā pterire qđ de lege vnā a
pice cadere ꝓpterea enī figuram huius mūdi De lege
aūt nec vnus quidē littere sūmitas id ē nec minima
qꝫ a sacramētis spiritalib⁹ vacat. et tm lex et ꝓphete
vsqꝫ ad iohannē qꝫ nō potuit vltra venturū ꝓphe
tare qđ iohānes ꝓpinquo iā venisse clarebat Qđ aūt
de lege imperpetuū nō violanda pdixerat vno exēplo
grā de illa sūpto cōfirmat testimonio dicēs. Oīs qui di
mittit vxorē suā et ducit alterā mechat. et qui dimis
sam a viro ducit mechat. vt qꝫ vno hoc discerēt eam
in ceteris ei ad soluenda sed ad impleuda decreta legis
venisse Theo. Qđ enī cū imperfectis lege iperfecte lo
queret ex hoc patet qđ durus precordijs iudeorū aut
si vt odio habuerit cōiuge dimittet eā qꝫ cū homine
essent et timuerēt in sanguine nec astrictorū sibi
misereātur adeo vt filios et filias mactarēt demonib⁹
nūc vero pfectioris doctrine expas ē Ob hoc igit dico
ꝓ si qs repudiat cōiugem nō inuenient causa fornica
tionis mechat. et qui alia duxerit mechat. Ambro.
Deus aūt dirimendi arbitror de lege cōiugij vt postea
de ꝓhibendo diuortio disputem Quidā putāt oīe
cōiugiū a deo ee. qꝫ scriptū. qs deus cōiunxit homo
nō separet. Quid ergo apostolus dixit si infidelis dis
cedit discedat In quo ostendit nō a deo ee oīe cōiu
gium neqꝫ enī xpiane spiritalib⁹ dei iudicio cōiungūt
Volui qđ vxorē dimittere ne deū tue expulę diffitearis
autorem Eterū si alienos multomagis vxores debes
tolerare et emendare mores Que tū pauulis fetis
dimittit. durū si excludas parentē Pugnoza teneas
vt ad cōtumeliā parentis addas. etiā pietatis iniuriā
durius si ꝓpter matrē etiā filios simul pellas pate
ris ne liberos tuos viuēte te ee sub vitrico ac nouo
mi mrē esse sub nouerca Qđm periculosū si fragile
adolescentie etatē erroi offeras qđ impiū si ei⁹ defletu
as senectutē cui⁹ deflorauerus iuuentutē Done si re
pudiata nō nubat et hoc tibi debuit displicere cui
adultero fidem seruat Done si nubat. necessitas illi
tuū crimen est et qđ cōiugiū putas adulteriū est.
Hoc moraliter tū qꝫ supra ꝓposuerat regnū dei euā
gelizari et cū dixissēt de lege vnū apicē nō posse ca
dere subiecit. oīs qui dimittit vxorē suā Dr xps
ē vxor ecclia caritate vxor integritate Ego ergo qui

deus traxit ad filiū. nō separet ꝓfectus nō auertat luxu
ria. nō philosophia depellatur. hereticꝰ nō infirmat. iudeus
nō separet. Adulteri sūt. oēs qui adulterare cupiunt
fidei et sapientie veritatē.

¶Homo quīdā erat dives et induebat purpura et
bisso. et epulabat quotidie splendide. Et erat q-
dā mendicus nōie lazarus qui iacebat ad ianuā
ei⁹ vlceribꝰ plenus cupiens saturari de mi
cis que cadebant de mensa diuitis. et nemo illi da
bat. Sed et canes veniebant et lingebāt vlcera
¶Beda admonuerat sup̄ dns facere amicos de māmo
na iniquitatis. qđ audientes pharisei deridebāt deinde
illa q ꝓposuerat exemplis astruit dīcēs. ¶Homo quīdā
erat dives. ¶Chrisꝰ erat. nō est q ꝑierit quasi vmbra
fugiens. Ille aūt ōnis stra pauptas aut diuine crimi
nose. ꝙ vt luxuria ifamat diuicias ita pauptatem
cōmendat sanctitas. sequit ei. Et induebat purpura et
bisso. ¶Ambro. purpura color regij habitus ē et con
chis marinus ferro arcanis⁹ emissa. Bissus vero ge
nus lini candidi et molissimi. ¶Grecꝰ in ome. Di aūt
subtiliū p̄ciosarūq; vestiū cultus culpa nō essꝫ neq;
sermo dei tam vigilanter exp̄meret. Nemo q̄pe
vestimēta p̄ciosa nisi ad manēm gloriā querit. vt
honorabilior ceteris ee videat. Nemo enī vult ibi p̄cio
sus vestib⁹ indui vbi ab alijs nō possit videri. ¶Chrisꝰ ci
nere et puluere et terrā purpura et serico p̄tegebat
sēm vestimēta eius ita et epule. Et nos ales epulemur
lia et vestimēta. vñ sequit. Et epulabat quotidie splendi
de. ¶Grecꝰ in p̄mo moza. Vbi solliciter intuendū est q
celebrare sine culpa cōuiua vix possunt. penē semper epulas
cōmutatur voluptas. Nā cū corpus in refectiōis de
lectatione resoluit. vix ad manus gaudiū relaxatur.
sequit. Et erat quīdā mendicus nōie lazarus. ¶Ambro.
narrando magis q̄ parabola videtur. qm enā nomē ex
primit. ¶Chrisꝰ parabola vero illa est vbi exemplū
ponit. et tacentur noīa. Interpretat autē lazarus qui
adiutus est. pauper enī erat. et illū dns adiuuabat.
¶Cirill. vel aliter p̄sens sermo de diuite et lazaro si
militudinarie scriptus ē in parabola. vt inotescat
q̄ q̄ terrenus affluit opibus. nisi velint opitulari ne
cessitatibꝰ pauperū. grauē incurrūt sententiā. Re
fert aūt tradino iudeorū lazarū quendā fuisse tūc tpis
in ierosolimis extrema p̄ssum inopia et inopia et
infirmitate. cui⁹ meminit dns. introducēs eū in exēplū
ad maiorē sermonis manifestationē. ¶Grecꝰ in ome.
Notandū enā est q̄ in populo plus solent noīa di
uitū q̄ pauperū scire. Dns aūt nomē pauperis dixit
et nomē diuitis nō dixit. q̄ deus hūiles nouit atq;
approbat. vt aūt amplius p̄baret pauper. simul hūc
et pauptas et egritudo tabefecit. sequit enī. Qui
iacebat ad ianuā eius vlceribꝰ plenus. ¶Chrisꝰ Ideo
iacebat ad ianuā ne diues duceret nō vidi. nemo ni
mirandū aut. videbat eū exiens et reuertens. Ideo vlce
ribꝰ plenꝰ vt crudelitatē diuitis suo corpe demōstraret mor
tē corpis tui. vides iacere ante ianuam et nō misere

ris si dei p̄cepta nō cōsideras saltē conditionis tue
miserere et time ne ipse talis existimaris. Extrotpino
aūt habet aliqđ solacii si opes habet. Quatēq; in
isto pena ē in quo inter vulnera nō meminit dolores
plagarū. ꝙ fame sequit eum. Cupiens saturari de mi
cis que cadebāt de mensa diuitis. ītelligi dicit. Qđ pnas
de mensa hoc p̄be in elemosinā fac damna luctum tumor
¶Ambro. Insolentia aūt diuitū in diuitys repeten
tib⁹ subiunxit. sequit enī. Et nemo illi dabat. Im enī
sūt conditionis humane īmemores vt tanq̄ supra
naturā siti de miseris pauptū tentina suauia ca
piant voluptatū. rideant inopem. insultent egen
ti et quorū miserere deceat. Hys auferāt. ¶Aug⁹ de vb
do. Inexplebilis enī auaritia diuitū nec timet deū
nec hoīem veret. nō parent patri. amico fidē non
seruat. vidua opp̄imit. rem pupilli mundat. ¶Grecꝰ
in hoīe. Insup paup videbat. precedente diuitem
ab obsequentibus circūsultari se infirmitate et in
opia a nullo visitari. nā q̄ nemo ei ad visitandū
aderat. testantur canes qui vulnera eiꝰ lingebāt
sequit enī. Sed et canes veniebāt et lingebāt vlce
ra ei. ¶Chrisꝰ Vlcera q̄ nullus hoīm lambere dignā
batur et contractare. fere mites lambūt. ¶Grecꝰ
in ome. Ex vna q̄ re ōmpotens deus duo mōdi ordi
nator inbuit dū lazarum pauperem ante ianuā diui
tis iacere p̄misit. vt et diues impius damnationis
sibi augeret vlcione et templat⁹ paup tr̄ecreret ad
remuneratione. q̄ cōspiciebat quotidie eū misere
ri. videbat iste de quo ꝑaret.

¶Factū est aūt vt moreret mendicus et porta
ret in sinū abrahe. mortuꝰ est aūt et diues
et sepultus ē in inferno. Eleuās aūt oculos
suos cū esset in tormentis vidit abrahā
alongē et lazarū in sinu eius et ipse clamās
dixit. Pater abrahā miserere mei et mitte
lazarū. vt intingat extremū digiti sui in aquā
vt refrigeret linguā meā. q̄ cruciorꝰ in hac
flāma. et dixit illi abrahā. Fili recordare q̄
recepisti bona tua in vita tua. et lazarꝰ siliter
mala. nūc aūt hic cōsolat⁹ tu vero cruciaris
Et in his oīb⁹ inter nos et vos chaos magnū
firmatū est. vt hij qui volūt hinc trāsire ad vos
nō possint. neq; inde huc trāscendere.

¶Chrisꝰ Audiuim⁹ qđ vtinā in terra passi sūt vide
mus quid vtinā patiant apud inferos. Qđ tale
sint ꝑiturī. qđ sequit eternū est. Vtinā mortuus ē
illū angeli hūc pene sustulerūt. Dixit enī factū
est aūt vt moreretur mendicus et portaret⁹ in sinum
abrahe. Tante pene repente delicijs cōmutant⁹. Por
tat⁹ post tantos labores q̄ deferebat ne saltē ambulās
laboraret. et portabat⁹ ab angelis nō sufferebat ad
portandū pauperē vn⁹ angelus. sed ꝓterea plures re
nūt vt chorū letitie faciat. gaudet vnus ipse⁹ angelus
tm onus tangere. libent talibus oneribus ꝓgrauāt
vt ducāt hoīes ad regna celorū. Portatus est aūt

in sinu abrahe vt illū palparet et refocillaret. ¶Dimus abrahe paradisus ē. Ideo aūt angeli ministrantes tulerūt paupere et lomuerūt eū in sinu abrahe. q̄ licet desperā iaceret nō tñ desperauit nec blasphemauit dnēs hic diues in nequina vnēs gaudet et tribulatione nō patitur. Ego vero nec obtinere valeo necessaria esa¯ ¶Aliut de origine anime. Quid aūt abrahe sinū existimas esse repositū vereor ne in te tanta ruolarit nō secus ac te credam. Neq; enī vsq; adeo desperis vt arbitreris corporeū sinū hois vnius fore tot annis imo vt sēm te loquar tot corpa q̄t illuc angeli sui lazarū pferūt nisi omneis fortasse illā vnā animā solā ad eundē sinū puenire meruisse. si certare puenienter nō vis sinū abrahe itelligere remotā sedem quietis atq; secretā vbi est abrahā. et ideo abrahā dictā nō q; ipsi⁹ tm̄ sit. sz q; ipse multarū gentiū pater sit. qui admutandū fidei principatu prepositus est ¶Greg⁹ i ome. Cū aūt duo essent inferi⁹ vnda pauper sz et diues vn⁹ desup erat inspector. q̄ et paupē tēptando excrebat ad q̄lam et diues tolerando expectabat ad pena Vnde sequit ¶Mortu⁹ est aūt et diues ¶Cris⁹ Mortu⁹ quidē est tūc corpe sed erat i illi ante aīa mortua. nichil enī agebat ex opibus aīe. Nā totus seruor ei⁹ q̄ prouenit ex dilectione primi. expirauit et erat corpore defūcto defūctior. Nullus aūt est q̄ sepeliendo diuti mīstrasse dicat vt lazaro. eo nāq; q̄ in lato itinere delectatus multos habuit obsequētes adulatores. et puenit ad finē. priuatus ē omnib⁹ ¶Dimplenter enī seq̄t. et sepultus ē in inferno sz eaī aīa eius dū vi uebat sepeliebat obruta corpe quasi sepulchro ¶Aug⁹ de q̄st. euā. Sepultura aūt inferni penarū profunditas est que superbos et īmisericordes post hanc vitā vorat ¶Quasi. Est aūt infern⁹ quidā locus cōmunis in ūmo terre dūbratus vndiq; et coparus. cuius ē qdā ostiū in profundū tendens. per qd patet descensus aīaꝝ ad mala dānatis ¶Cris⁹ Vel sicut regū carceres extra manēt. sic et extra mūdū fores alicubi ē infern⁹ vnde et exteriores tenebre dicte sunt Luc. Quidā vero dicūt infernū esse transitū ab apparenti ad dispārens et deformitatē anime. Quādiu ei aīa pecatoris in corpe est apparet per pprias opationes vt aūt euolat a corpe fit deformis. Erat aūt pauperi dū viueret grauior ē pena reddebat iacere āte ianuā diuitis. et alienā bona prospicere. sic diuiti mortuo augebat exitū acubitus i gehenna. et pspectu delectationis lazari. ne sola tormentorū natura. sed et collatione honoris illius intollerabili⁹ sentiret supplicū. Vnde sequit. Eleuās aūt oculos suos cū esset in tormētis vidit abrahā alongē. Eleuauit q̄dē oculos. vt illū inspiceret. Lazarus enī sursū erat ille deorsū. Illū plures āgeli portabāt. istū infinita tormēta possidēt. ¶Vnde nō dicit cū esset i tormēto sed in tormētis. totus enī in tormētis erat. oculos solos liberos habebat. vt alteri⁹ letitie posset aspicere vt magis torqueat. q̄ nō habet. qd alius habet

A Cris

Mortū diuine eorū qui in pauptate sunt tormēta sunt ¶Greg. Di aūt abrahā adhuc in umis nō esset hūc diues in tormētis positus nō videret. Eos enī qui celestis patrie vias secuti sunt. post egressum carnis inferni claustra tenuerūt. Non vt pena quasi peccatores plecterent sz vt illos in loris remotioribus requiescentes. q̄ nerdū intercessio mediatoris aduenerat ab ingressu regni ceatus prime culpe retineret ¶Cris⁹. Multi aūt erūt pauperes nisi sed q̄ tamen ad lumina tēpli eius aspectu occurrit ad eius tristitiā. sequit enī et lazarū in sinu eius Sinit molestent q; ones qui a nob offenditur. obtinuit nō cōspectu. Diues aūt lazarū nō penes alium nisi in sinu abrahe videt. erat enī abrahā cantatus hic aūt crudelitate arguit. Ille sedens ante fores venabat transeuntes. et in domū propriā ingerebat. hic vero et manentes intus auertebat ¶Greg⁹ in ome. Qui nimirū diues. eū cuius i hac vita misereri nō voluit. in suo tā supplicio posit⁹ patrono querit ¶Chrisos. Nō tñ dirigit sermonē ad lazarū sz ad abrahā q̄ forsan erubescebat. et putabat lazarū renuisse malorū ex pprijs meritis de illo. vñ sequit et clamās ipe dixit. ¶Cris⁹. Magne ei pene magna voce reddebāt. Pater abrahā. Quasi diceret patre te voco natura. quo filius qui pdit sua substantia licet meo vitio te patrē pderim. Miserere mei sed tua agis penitentia vbi nō est penitentie locus. Cor mentita te cogit nō mentis affectus. Quorūq; i regno celorū est nescio an eis qui in inferno ē valent misereri. Creator creature miseret sue. Deus venit mundus q̄ sanaret morbos. aly sanare nō poterāt. Mitte lazarū. erras miser. Abrahā mittere nō potest. sz suscipere potest. Vt intingat extremū digitū sui in aqua lazarū videre nō dignabaris. et nūc digitū eius desiderans. hoc q̄ petis. tu ei debebas facere cū adhuc viueret aquā desiderāti qui delicatos abos ante fastidiebas. vide cōscientiā peccatoris. nō totū audet poscere digitū. Instrium aūt q̄ sit vtile in diuitijs nō confidere. Ure diues indiget pauperē qui q̄nq; esuriebat. Nutant res et notificat omnib⁹ q̄s esset diues. q̄s esset pauper. sint enī in theatris cū adueperasset et assistentes recedunt. exeuntes et amictū deponētes q̄ reges et pōres visi fuerāt. oīb⁹ vltrib⁹ plenū videntur vt sunt. sic et adueniēte morte et soluto spectaculo vniuersi latius egressis et diuitiarū depositis. ex solis operibus diuidicant. q̄nā vere sint diuites. q̄ pauperes q̄ gloriosi. q̄ve miseri ¶Greg⁹ in ome. Diues enī iste qui vltento pauperi mense sue vel minima dare noluit. in inferno positus vsq; ad minima que renda peruenit Nā guttā aque petuit. q̄ minima panis negauit ¶Consil. Condignū aūt punitur diuiti. illi ignis et infernalis pena. lingua arte facta. vite lue sonātis gemitus. vite potus desiderii stille. vite speculatorū enormiū caligo profunda. vite ambitus necessarius pugil vermis. Vnde sequitur Vt refrigeret linguā meā. q̄ crucior i hac flāma

Capi

¶ Crisp. Nō aūt q; diues fuerunt torq̄bat. sed q; miser
tus non fuit. ¶ Greg. in ome. Hinc colligendū est
pena
quā multandus sit qui aliena dupit. si inferni dānas
one patit. qui ppria nō largit. ¶ Ambro. Crimat
enā q; luxurioso mitere delicijs pena ē. Aqua aūt
ē refectio anime i dolorib; constituta. ¶ Greg. i ome.
Quid aūt ē q; in tormētis positus linguā suā re
frigerari postulat. ñ q; is qui cōmūendo de locā
tate permanerat. pretributiōis usurā in lingua
attronus ardebat. abundare enī in cōmunis locā
tas solet. ¶ Crisp. Multa enā lingua ei; superba lo
cuta ē vbi primū ibi et pena. Et q; plurimū lin
gua peccauit amplius torquet. ¶ Aug; de qsti enā.
Vel q; linguā suā vult refrigerari nī in flāma
totus arderet. significat qd scriptū est. Mors ē vita
in manib; linguē. Et q; ore confessio fit ad salute
qd p superbiā ille nō fecit. Extremū aūt digiti vel
minimā opationē significat. q; p spīm sēm subue
nit. ¶ Aug; de ozigie aūc. Duos aūt mēbra hui
ce assūbit. et vis p oculū totū caput intelligi.
q; dicit ē leuare oculos suos per linguā fauces p
digitū manū. Quid aūt cause ē vt nōia ista me
broz ñ in deo tibi corp; nō sanāt in aīa sanāt. An
vero q; de creatura dūt ppue accipienda sunt.
Qm aūt de creatore tropice atq; translate. Den
nas itaq; torporeas datur; es nobis. qm nō crea
tor. sz creatura id ē homo dicit. Dr assūpsero pen
nas meas diluculo. Porro si ppterea linguā habu
it diues ille corporeā. qm dixit refrigeret linguā
meā in nobis quoq; adhuc in carne vuctib; man
habet ipa lingua corporea. q; scriptū est. Mors et
vita in manib; linguē. ¶ Greg. ñ se. Dicut aūt
prestātissima speculoz tales representāt; sanerū
magines quales et ipse obiecte fanes extant le
tas quidē letaniū. tristiū vero tristes sic et ñsium
dei iudiciū simile fit disponentib; nīs vnde q; diues
nō fuit. miser; pauper iacētis ad ianuā. ñ miseri
cordia egeat. nō exaudit. sequit. eū. Et dixit illi abra
ha fili recordare q; recepisti bona i vita tua. ¶ Crisp.
Aspice p̄triarche bonitatē. vocat illū filiū. qd mise
tudinē potest exprimere. Nullū tī prebet auxiliū et. q;
se remedio priuauerat. Vnde dicit recordare. idē aīad
uertas ptēr; ne obliuiscaris q; fueris oblectat; diuitijs
recepisti bona in vita tua. adest illa q; vera bona ēe pu
tabas. nō potes et in terra regnasse et hic regnare.
Diuine nō possunt ēe vere et in terra et in ifern. sequit.
Et lazarus siliter mala. nō q; lazar; ea mala puta
uerit. sed ex censura diuitis hoc dicebat. q; inopiā et
famē et diuā egritudinē estimabat mala. Qui igit
infirmitatis et egrotatiōis magnitudo ptmit lazarū
cogitem; et letanter ampliam; mala in vita nīa. ¶
Aug; de qsti. euā. Hec igit ei dicit. q; felicitatē dicent
sceli. nec aliā vitā preter illā in qua superbus timebat
adamauit. Lazarū aūt dicit mala recepisse. q; itellexit
hūs scli mortalitatē. laborez et erūnas penā ēe pn̄

xvi

q; ōnes in ada mozimur. q; factus ē trāsgressione
mortalis. ¶ Crisp. Dicit enā recepisti bona i vita tua
ssi debita. Quasi dicat. si qd boni fecisti vñ premiū
deberet. oia recepisti in illo mūdo. equalēs ditatus ob
lectat; successib; prosperis. hic aūt si qd mali cōmisit
vniuersa recepit. paupertate fame et extremis op
pressus miseriis et vterq; vīm hic nudus aut essit.
hic quidē a pīs ppter qd et cōsolationē sortit. tu vero
a iustitia ppter qd immitigabilē pfers penā. vñ sequit.
Nunc aūt hic cōsolat; tu vero cruciaris. ¶ Greg. in ome.
quamq; q; in hoc scło bene habeas. nī vos bona egisse vere
litus valde de ipsis presumate. ne cōcessa vobis pspe
ritas eozūdem remunerātio sit bonoz. et cū quoslibet
pauperes nōnulla reprehensibilia ppetrare cōspiatis q;
fortasse q̄s superfluitas tenuissime putatis cōmiat
eanus; pauptatis purgat. ¶ Crisp. sed diues hōie
est aliquis qui et hic et illic venia pfruat. hoc quidē
difficile est et de numero impossibilium nā et si pau
tas nō vrgeat. vrget tī ambitio. Dr egritudo non
stimulet. tīa inflāmat. si tēptationes non ipedant
energumi sepius cogitatiōes inique. Nō est aūt paruus
labor iracundiā refrenare. cōpescere illanta desi
ria. ostentationes sedare. desperationē remittere. vi
tā asperā ducere. Talia vero nō agentē impossibile
ē saluari. ¶ Greg. in ome. Responderi enā potest q;
mali in hac vita bona recipiunt. q; ōne suū grandi
um felicitatē trānsitoriā putant. Justi aūt habere hic
quidē possunt bona. nec tī in retributione recipe
re dī meliora id est terrena appetūt. eoz; iudicio qli
bet bona affuerint. bona minime vident. ¶ Crisp. post
misericordiā aūt dei in ppriis studijs sperandum ē
de salute. nō numerando patres aut primos vel am
cos. frater enī nō liberat. et ideo subdit. Et in hijs
ōnib; magnū chaos firmati est inter nos et vos.
Chaos. Chaos magnū significat iustoz a pīoribus
distantiā. Nā sicut affect; eoz; vari fuerūt. sic enā
māsiones nō modicū differūt. ¶ Crisp. Qd firmati
dicat q; nō potest dissolui. agitari vel cōmuta. ¶ Ambro.
Inter diuitē igit et paupere chaos magnū est. quia
post mortē nequeunt merita mutari. vñ sequit.
Vt hijqui volūt hinc ad vos trānsire nō possint. neq;
inde huc transmeare. ¶ Crisp. ipse dicit videre possu
mus transire nō possumus. et nos videmus. qd fugerim;
et vos videtis. quid pdiderimus et nīa gaudia cumu
lant vra tormenta. et vestra tormenta cumulant
nīa gaudia. ¶ Greg. in ome. Dicit ei trānsire regni ad
electos aspirāt. id est a supplicioz suoz afflictione
migrare. vta ad afflictos atq; in tormētis positos tī
sire iustoz est mente ire p misericordiā eosq; vel
le liberare. sed iustoz aīe q̄dus in sue nature bo
nitate mīam habeant. tā tīcantoris sui iustitie cō
munite tanta rectitudine restringunt. vt nulla ad
reprobos cōpassione moueātur. nec iusti q; ad bea
tē sortē trānseunt. q; dānatione ppetua constrin
guntur. Nec iusti ad reprobos transire possunt. quia

creti nā per usuriā iudiq eis nullo modo ex aliqua cōpassione misserent ℣ Greg. Hinc clinas argumē tū contra origenus sequaces. qui dicūt. cū termin⁹ sit ponendo supplicijs erit tempus q̄ aggregabūt peccatores iustis et dc ℣ Aug⁹ de ḡsn. cuā. Ostendit eū p̄ immutabilitate diuine sententie nullū auxiliū mīe posse p̄beri peccatoribz a iustis cuā si velint precibere q̄admonet vt in hac vita hoīes subueniāt q̄bus possunt ne si postea optime recepti fuerint eis quos diligūt opitulari nō valeāt. Illud eū q̄d scriptū est. Vt et et ipsi recipiāt vos in eterna tabernacula nō de superbis et in muscerozibz scriptū est. sed de his q̄ sibi eos amicos de opibus mīe fecerūt quos iusti nō velut p̄pria potestate quasi gratificādo recipiūt. sed p̄missione diuina

Et aut Rogo te pater vt mittas eū in domū p̄ris mei habeo enī quīq; fratres vt testet illis ne et ipsi veniāt in hūc locū tormentoz. Et aut illi abzahā habent moysen et ꝓphetas audiant illos. At ille dixit nō pater abzahā sed si q̄s ex mortuis ierit ad eos penitentiā agent. At aūt illi Si moysen et ꝓphetas nō audiūt neq; si q̄s ex mortuis resurrexerit credent

℣ Greg⁹ in ome. Postq̄ ardenti diuiti de se ℣ dict. spes tollit. ei⁹ animꝰ ad p̄ximos q̄s reliquerat incurrit. Vnde dicit. et aut rogo te pater vt mittas eū in domū p̄ris mei ℣ Aug⁹ de quest. euā. Lazarū pene mitti q̄ sensit se indignū qui testimoniū phibeat veritati. Et q̄ nō impetrauerat paululū refrigerium multo minus credit se relaxari posse ab iniseris ad p̄ceptionē veritatis ℣ Crisꝰ Vide aūt puersitatē nec in ipis penis cōtinet veritate. Si p̄ est abzahā quō dicis mitte eū in domū p̄ris mei. si nō es oblitus p̄ris tui q̄ ille te perdidit ℣ Greg⁹ in ome. Reprobozū aūt mentem pena sua q̄q; mutiliter erudit ad caritatē. vt iā tūc eā suos spenaliter diligāt. q̄ hic dū p̄ria diligerent. nec se amabant. vñ sequit. Habeo ei quīq; fratres vt testetur illis ne et ipi veniant in hūc locū tormentoz. ℣ Ambro. Verius aūt diues iste mūr ee mutat. eū iam nec discredi tis habeat⁹ vel docendi ℣ Greg⁹ in ome. Qua re notandū est ardenti diuiti quanta supplicia cumulant⁹ ad penā nāq; sua ei cognito seruatur et memoria cognouit eū lazarū quē desperat. et frēs suos⁹ meminit. q̄s reliq̄t vt eū p̄tores in supplicio āplius puniant⁹ et eoz videnti gl̄iam q̄s contēpserūt. et de illoz pena torqueantur q̄s mutiliter amauerūt. Petenti aute diuiti vt lazarus mitteret ab abzahā p̄tinus respondet. Vñ sequitur Et aut illi abzahā. habent moysen et ꝓphetas audiāt illos ℣ Crisꝰ Quasi dicat nō fuit tibi magis cure frīs tui q̄ deo qui eos arcaut statuitq; eis doctores q̄ eos cōmonerent et sollicitarēt. Vocat aūt hic moysen et ꝓphetas scripta mosayca et ꝓphetica ℣ Ambro. quo loco eu dētissime declarat dīns vetus testamentū ee fidei firmitatē retundēs p̄fidiā iudeoz. et excludens neq̄nas hereticoz ℣ Greg⁹ in ome. Sed q̄ dei verba desperent. hoc audire nō posse

suos sequaces estimabat. vñ sequit. At ille dixit Nō pr̄ abzahā. si si quis ex mortuis venit ad illos penitentiā agent ℣ Crisꝰ q̄ eū audiendo scripturas contēnebat et fabulas esse putabat. ex his q̄ passus fuerat. ipe quoq; diiudicabat de fratrib⁹ ℣ Greg⁹ in ome. Sed et aliud quodda dogma docemur. q̄ lazari quide aia nō est erga p̄ria sollicita nec retorquet sed ad aliq̄d delectoz. At diues q̄si quoda visio eā post mortē a vita detinet carnali. Nā si quis aliō carnalis sēz mentē fiat. nec postq̄ corpus exuerit remouetur a passionibz ℣ Greg⁹ in ome. Sed mox diuini verax sententia rndet. Dicit eū Aut aūt illi. si moysen et ꝓphetas nō audiunt neq; si q̄s ex mortuis resurrexerit credent ei. Quia q̄ verba legis despiciūt redēptoris p̄cepta q̄ ex mortuis resurrexit. quito subtilioza sūt. tanto hic difficilius ipleb̄it ℣ Crisꝰ Videat rndeat verū sit. q̄ q̄ nō auscultat scripturis nec mortuus ausultat. ostenderūt iudei. q̄ nūc quide volebāt credere lazarū nūc vero inuidebant apostolos. eū tria mortuus nōnulli resurrexerint horta tria⁹ sed et illud cōsidera q̄ ipsq; mortui⁹ seruꝰ est. Quicuq; vero diuine scripture dicat dīns Vñ et si resurgat mortuꝰ et si celit descenderit angelus ōnibz magis sunt digne fides de scripture Nā angelozū dīns vnozū et mortuoz eas instituit. Si aute fieret hoc deus q̄ mortui resurgentes pdessent viuentib⁹ nō hoc omisisset quia p utilitate nostra singula q̄q; tractat sed et si crebro resurgeret mortui hoc iterū tpe cōtempneret. sed et diabolus facile introduceret puersa dogmata. p quoq; p organa sua fingens nō quide fallacys spectantiū frustrās intuitū vel gemās q̄sda morte simulare ℣ Aug⁹ de curis p mortuo habendis. Diceret aūt aliq⁹ si nulla ē mortuis cura de viuis quō dines rogauit lazarū. vt mitteret abzahā adq̄ fratres suos. si nūq̄d q̄ hoc dines ille dixit. ideo q̄d fratres agerēt. vel quid paterent⁹ in illo tpe scirent. Ita illi cura fuit de viuis q̄nus q̄d agerent omnino nesaret. sicut nob est cura de mortuis. q̄nus q̄d agūt. imo nescimus? Sed iuste oriunt⁹ questio quō hic abzahā esse fatebat moysen et ꝓphetas. id ē libros eoz. vbi eā nouerat diuitem illū in deliciis. lazarū vero in doloribz⁹ viuisse. verū non ai hec asserent⁹ in viuis sed eis mortuis potius lazaro indicāte cognoscere. ne falsū sit q̄d aut ꝓphetā Abzahā nescimus nos Possunt et ab ālibus qui rebus q̄ agūt hic ꝓsto sunt audire aliq̄d mortui possunt eaq; aliq̄que necessaria. eos est nosse. nō solū preterita vel ea⁹ futura. spū dei revelāte cognoscere ℣ Aug⁹ de ḡsn. euā. Per allegoriā aūt hec sic accipi possunt vt in diuite intelligant superbi iudeoz ignorātes dei iustitiā. et suā volentes cōstituere. Purpura et byssus dignitas regni est. et ariete tur inq̄d a vob regnū dei. epulatio splendida ritus legis ē. in q̄ gloriabant⁹. plus ad pompā elatōis habentes ea q̄ ad necessitatē salutis vtentes

dinus aūt noīe lazarus ꝙ interp̄tat adiut⁹ sign̄ificat indigentē. velut gentilē aliquē aut publicanū. qui tantomagis adiuuat⁹. qⁿto min⁹ de suarū copia famulatū p̄sumit. ¶ Greg⁹ in ome. Lazarus igit⁹ vlceribꝰ plen⁹ gentilē populū figuraliter exp̄mit. ꝙ dū ad deū cōuersus p̄cā sua cōfiteri nō erubuit. Iuit vulnus in aute fuit. Quid enī est p̄mo⁹ cōfessio. nisi quedā vulnerū tumor. sed lazar⁹ vulneribꝰ tumebat qui ad refectionē legis admittere. superbus ille populꝰ despiciebat. Et q̄ ea vba defluebant de sanctā ⁊ mica cadebāt de mensa. ¶ Aug⁹ de ⁊ eccl̄ia. Canes aūt ꝙ vlcera pauperis lingebant nequissimi homines sūt amatores p̄cā. ꝙ lata lingua eccl̄ā laudare nō cessant opa mala q̄m se alius geneꝝ et confitens detestabatur. ¶ Greg⁹. ī ome. Nonnūq̄ ecc̄a solent in sacro eloquio p canes p̄dicatores intelligi. sed in illud lingua canū tuoꝝ ex ipīs abigo. Canū etenī lingua vulnꝰ dū lingit curat. ꝙ doctores sc̄i dū in confessione p̄cā nra nos instruūt. ⁊ vulnus mentis plingua tangūt. Oues aūt sepult⁹ ē in inferno. in suīs vero abrahe lazar⁹ ab ag̃el⁹ ducit⁹ ē in secretū requiē de q̄ veritas dicit. Illuc venient ab oriente et occidente et recūbent cū abrahā et iacob in regno celoꝝ. ⁊ filij aūt regni eicient foras in tenebras exteriores. De longinquo aūt ad videndū lazarū oculos diues leuat. q̄ dū per dānationis sue supplicia infideles in imo sunt. fideles ⁊ ⁊ q ante die extremi iudicij super se in requie attendūt. ⁊ ⁊ post gaudia cōtemplari nullatenꝰ possunt. Longe vero est qđ cōspicit. q̄ illuc p meritū non attingit. In lingua aūt amplius ardere ostendit. q̄ infidelis popul⁹ verba legis in ore tenuit. q̄ ope seruare cōtēpsit. ibi ⁊ ⁊ plus ardebit. vbi se ostendit sapere qđ facere noluit. Abrahā aūt filiū eū vocat. quē in a tormēto nō liberat. q̄m huiꝰ infidelis ꝑpli patres q̄ multos a sua fide deuiasse cōsiderāt. eos nulla cō passione a tormentis eripiunt. ⁊ ⁊ tū per carnē filios recognoscūt. ¶ Aug⁹ de ⁊ eccl̄ia. Quīq̄at fr̄es ⁊ habere dicit in domo p̄ris sui. Iudeos signific̄at qui appellati sūt q̄nq̄ q̄ sub lege detinebant. q̄ per moysen data ē. qui q̄nq̄ libros cōscripsit. ¶ Leui vel habūt quīq̄ fratres id ē quīq̄ sensus. q̄bus ante seruierat. et ideo lazarū amare nō poterat. q̄ illi fr̄es nō amāt pauperē. Illi te fratres ī hac tormenta miserūt. saluari nō possūt nisi moriant aliquādiu necesse ē. vt fratres habitēt cū fr̄e suo. Sed qđ queris vt multū lazarū habēt moysen et ꝓp tas. ¶ Moyses lazar⁹ pauper sunt maiores diuitas et arbitrat⁹ pauperē xp̄i q̄ diuitas pharaonis. Hic remias in lamū nullus pene tribulationis vesicebat. et ōnes ꝓphete istos fr̄es docent. sed isti fr̄es saluari nō possunt. nisi aliquis ab iferis resurrexerit. Isti cū fr̄es. amen⁹ xp̄us resurgeret me ducebāt in mortē. ille mortuꝰ est. ⁊ isti fratres resurrexerūt nūq

oculus meus xp̄m videt auris ei audit. tactꝰ ap̄lentit. Ex hoc aūt q̄ dixerit⁹ Ioā determinās matronā et manichęo q̄ destruūt vetus testamētū. Vide ergo ꝙd dicat abrahā. Hi moysen et ꝓphetas nō audiūt. quasi diceret. Bene sanus ei⁹ q̄ resurrecturꝰ ē expectā do. ⁊ in illis xp̄us loquit⁹. Si illos audies. et illū audituꝰ es. ¶ Greg⁹. in ome. Iudaicus aūt popul⁹ q̄ moysi vba spiritaliter intelligere contēpsit. ad eū de quo moyses loquit⁹ fuerat nō puenit. ¶ Ambro. Vel aliter lazarus ē pauꝑ in sc̄ō. sed deo diues. neq; enī ōnis sc̄a pauꝑtas. aut diuine crumnose. ⁊ sunt luxuria infamat diuinas. ita pauꝑtatē cōmendat sanctitas. Duc apostolus⁹ aliq̄s pauꝑ in verbo locuples in fide. q̄ vera teneat fide. verboꝝ insidias nō requirat. Cui simile illū puto. q̄ resus sepius a iudeis vlcera sua corpis lambenda quibus dā dabat canib⁹ offerebat. Beati canes in quos vlcera ista distillat humor. vt impleat cor. quo custodire domū. seruare regē. cauere assueti lupos. et quia panis verbū est. fides aūt verbi ē mica. velut q̄dam dogmata fidei sunt. misteria scripturarū ⁊ ⁊ cetera. Nisi aūt q̄ sanctatē potenne regalis affectat. vt ipius nēt ecclesie veritatē. nōne tibi videntur in q̄dā purpura et bisso iacere. q̄ eis ꝑ veris sumta defendāt. Diuitibꝰ abundāt sermonibꝰ. Oues hereticis euāgelia multa cōposuit et pauꝑ fides hoc solū euangelium p̄dicat tenuit. qđ accepit. Oues philosophia plures sibi deos sentit. pauꝑ catholica vnū deū nouit. nōne ille vident. esse diuine. et redūdare pauꝑtas. ¶ Aug⁹ de ⁊ eccl̄ia. Aliter ecc̄a intelligi potest. illa natiua vt lazarū deū significare accipiam⁹. tacente ad tanuā illius diuitis. q̄ se ad aures superbissimas indecorum ītarnatiōis humilitate deuocat. cupiens futuram de micis q̄ cadebāt de mensa diuitis id ē queres ab eis vel minima opa iustitie que sue mēse id ē sue potestati ꝑ superbiā nō usurparent. Quec opa q̄nis minima et sine disciplina ꝑsecuerāte vite bone. saltē inter dū vel casu facerent. sicut mice de mensa cadere solent. Ulcera passiones sūt dni. Canes q̄ ea lingebāt. gentes sunt quos in sacramētis corpis et sāguinis eius per totū iam orbē suauitate deuotissima lābunt. Dimus abrahe intellexit secretū patris quo post passionē resurgens assumptꝰ est dns. Quo eū portatū ab angelis ideo dictū puto. q̄ ipsā receptionē q̄ in secretū patris accessit. ag̃elis annūciauerūt discipul⁹. Cetera sc̄dm superiorē exposition⁹ ampli⁹ possūt. q̄ secretū ꝑius bene intelligit. vbi eā ante resurrectionē ingressor aīe vnit cū deo. Capi. xvij.

Et ad discipulos suos ait. Impossibile est vt non veniāt scandala. Vel aūt illi ꝑ quē venient. Utilius est illi si lapis molaris imponat circa collū eius et proiciatur in mare q̄ vt scandalizet vnū de pusillis istis.

¶ Theo. Quia pharisei existētes auari cōmendāt

imūdos iudei dicebāt et tū passiones dñi

xpō de paupertate pdicanti induxit pabolā dnūs et lazari Deinde aī discipulis cōfert de phariseis indignās eos fāmaturos et diuine vie impeditores esse Vñ dicit Et ad discipulos suos ait Impossibile ē vt nō veniāt scandala id ē impedimēta bone et deo plante cōuer sanōis ℣ Chrys Dūt aūt duplicia scandala ꝙ hec q̄dē diuine gloie refragant hec vero prodeūt solū aduersandū fratrib⁹ impedimentū Nā excogitationes here sium et que cōtra veritatē fit sermo diuine gloie repugnant Nō tñ ad pīsens memorari vident huiusmodi scā dala sz magis ea q̄ contingūt inter amicos et fratres sunt murmura detractiones et huiusmodi Vñ postea subdit si peccauerit in te frater tuus ℣ Theo Vel dicit q̄ nec esse ē emergere multa pdicationis et veritatis obstacu la sicut pharisei impediebāt xpi predicationē Querūt aūt aliqui Di necesse est vt veniāt scandala cur dns arguit scandalorū autorē sequit enī Vehe aūt illi p quē veniūt Quāmōd enī pant nātas veniale ē Sed attende q̄ necessitas ista ex libero arbitrio secuit originē vi dens enī dns qualiter hoīes immutāt malo nec ꝓponit aliq̄d bonū dicit q̄d q̄ntū est ex cōsequēcia eoꝝ que vi dent necesse est cōtingere scandala sicut si medicus videns quēq̄ mala dicta vtentē dicat necesse est hūc egrotare et id̄ inducenti scandala ve dicit et penā ei comminat dicens Vtilius est illi si lapis molaris ponat circa collū eius et mittat in mare q̄ vt scā dalizet vnū de pusillis istis ℣ Beda Dicēdum mōre pro nunc palestine loquit aī maiorū animarū apud ve teres iudeos fuerit pena vt in profundū humato saxo demergerent et reuera vtilius est innocentū pena q̄ius atrocissima tpali vitā finire q̄ postea q̄ fratri no centē mortem aīe merceri ꝑpetuā Nomē q̄ qui scanda lizat ꝑt pusillus appellatur Cum enī magnus ē q̄dq̄ videat q̄dq̄ passus fuerit nō declinat fidē Inquātū q̄ sine pcō possumus euitare scandalū proximoꝝ debe mus Di aūt de veritate scandalū sumit vtilis per mittit scandalū q̄ veritas relinquat ℣ Chrys Per scandalizantis autē penā bonum saluantis addiscimus si enī vnius aīe salus esset sibi nimium cure nō com maret scandalizantib⁹ tantā penā

Attendite vobis Si peccauerit in te frater tuus increpa illū et si penitentiā egerit dimitte illi et si septies in die peccauerit in te et septies in die cōuersus fuerit ad te dicēs penitet me dimitte illi.

℣ Ambro Potest dimitē qui irasci pōt ut pena subeat pcepti venie largiendæ his qui se ab errore cōuertunt ne quē desperatio nō reuocet a culpa Vnde dicit Attendite vobis ℣ Theo ac si diceret Necesse est scāda la cōtingere nō tñ necessariū est vos perire si peccare ritis sitis non ē necesse oues perire lupo veniente si vigilet pastor Et q̄n multe sunt scandalizātiū differentie quidā enī sunt insanabiles q̄dā sanabiles et ideo subdit Si peccauerit in te frater tuus increpa illū et si penitentiā egerit dimitte illi ℣ Ambro Vt

nec⁊ diffinitus venia nec remissa sit indulgentia nec⁊ austera pcellat iunctio vel cōmunēa nō mutet adul pā vñ et alibi dicit Corripe ipm inter te et ipsū solū Plus ei pfuit amica correctio q̄ adulatoria bulenta Illa pudorē instruit hec indignationē mo uet seruetur ponus qd̄ pdi metuat q̄ moueatur Do nū quippe ē vt amicū magis te qui corripit credat q̄ inimicū scandalus ei cōsilijs acquiescat q̄ inimi cum fugabit Infirmus custos diutius nutans est timor Pu dor aūt bon⁹ magr officij Qui enī metuit repimit nō emendat Pulchre aūt posuit Si peccauerit in te nō enī est equa cōditio in deū hoīemq̄ peccare ℣ Beda In tuendū est aūt ꝙ nō passim peccanti dimittere ullis sed priūam agenti Ipse enī ordine scandala declinare possumus si nullū ledamus si peccanti zelo iustitie cor ripiamus si penitenti nimiē viscera pandimus ℣ Theo sed q̄reret aliq̄s Di cū plures indulserim fratri ideū fit nociuꝰ qd̄ agendū est seruo Ideo q̄ritur huic respondens subdit Et si septies in die peccauerit in te et septies in die cōuersus fuerit ad te dicēs penitet me dimitte illi.

℣ Beda Septenario numero nō venie dande finem ponit sed vel oīa peccata dimitte vel semp penitēti dimittendi precipitur Dolet enī sepe ꝑ septem tui⁹ rei aut tps vniuersitas indicat ℣ Ambro Vel q̄ sep tima die requiescit deus ab opibus suis post ebdomada istius mūdi requies nobis diuturna promittit vt quand modū mala istius mūdi opa cessabunt ita eā feuen tas vindicte conquiescat

Et dixerūt apli dño adauge nobis fidē Dixit aūt dns Si habueritis fidē sicut granū sinapis dicetis huic arbori morō eradicare et transplātare in mare et obediet vobis

℣ Theo Audientes discipuli dñm de quibusdā ardua differentē puta de paupertate et scandalis euitandis pe tunt sibi fidē augeri per quā possent paupertatē sequi nichil adeo ei cultū suggerit pauptatē sicut credere et sperare in dño Et vt ꝑ fidē scandalis valeāt resistere vñ dr Et dixerūt apostoli dño adauge nob fidē ℣ Greg xxvij moraliū Vt que iā accepta p munū fuerat ei ꝑ augmentū gradū ad pfectionē veniret ℣ Augus In postulasse qua credūt ea q̄ non vident sed in dicit eā fides terni qui nō verbis sz ipis rebus pmūbz re dit qd̄ futurū est ei iā ꝑ spē manifestā se contēplan dū pbebat suis ipa dei sapiencia ꝑ quā fiā sunt omnia ℣ Theo dns aūt ostendit eis q̄ bñ peterent et q̄ ne dere deberent constanter ostendens eis q̄ fides mul ta potest vñ sequit Dixit aūt dns Si habueritis fidē sicut granū sinapis dicetis huic arbori morō eradicare et trāsplantare in mare et obediet vobis Duo mag na cōmendat in idem tñ posito radicati in terra et plantato in mari Quod enī in vndis plantat ꝑ quē dno virtutē fidei manifestat ℣ Chrys Mentionē aute faciat sinapis q̄ ceteris granis et si pernū q̄litate et testate virtuosis oīb⁹ insinuat ut q̄ minimū fac

fidei magna pt. Di aut mozu no tuspoſuerut apli
no calumneris no eu dixit transferetis ꝙ tusferre
poteritis ſed nolueruꝫ. q opus no erat. eu maiora
fecerut. Queret aut aliqs Quo xpus dixit mustaꝫ
Item e fidei q moz vel monte poteſt tusponere eu
paulus dicat hec oem fidem q montes tusſert. dum
du ugt est q aplus attribuit toti fidei monte tuspo
nere. no tuq3 tota fides ſolu hoc poſſit ſz q hoc carna
lib3 magnu videbat. ꝓpter eminentia corpis Beda.
Vel fidem pfecta dns hic ꝯfeſtim aplis cōparat eo q
ſit in fine lpulis. et in pncipe ſeruis. Miſtice aut
per mozu. ruꝫ colore ſanguineꝰ fructus et virtuta
tibus euangelii crucis exprimit. q per fide aplor
de gente gentiu. in qua velut in ſtipe genetis tene
bat. verb pdicationis erudita et in maie gentium
plantata est. Ambro. Vel hoc dixit. qn fides ſpm
excludit immundu. na fructꝰ mozi pmo albet in
flore q inde ia formatus erutilat maturitate ni
greſcit. diabol3 quoq ex albenti angelice flore nu
ture et ptate rutilanti puarticatione deiecto. tetro
mihorrit odore pcti. Crisp. A mozu ena diabolo adap
tabis. na ſicut mozi frondib3 vermes alunt. ſic dia
bolus p cogitationes exortas ab eo. alit nob vermē
petuu ſed hec mozu pt fides ab animabus nris euel
lere et in abyſſu demergere.

**Quis aut vestru hns seruu arantē aut bo
ues pascentē. q egresso de agro dicat illi.
Statim transi et recūbe et non dicat illi
para qd cenē et precinge te et mīstra mihi
donec manducē et bibam et post hec man
ducabis et bibes nūqd gratiam habet seruo
illi qꝛ fecit q sibi ipanerat. no puto hoc et vos
cū feceritis oīa que pcepta sunt vobis dicite
serui inutiles sumꝰ qd debuimꝰ hoc fecimus.**

Theo. Duma fides ꝓpꝛiu possessore sunt diuinoꝝ
mandatoꝝ obseruatore uniuſus eu exornas opib3
exinde videbat hoiem murmure posse ſupbie vitiu
vitare premonuit dns aplos ne ſupbiant in vtutib3
ſuis. p exemplu conuenies dicens Quis aut vestru
hns seruu arantē aut boues pascentē. q egresso de a
gro dicat illi. statim transi et recūbe. Augꝰ de ſcis.
ena. vel aliter. hanc q fidem pfectissime veritatis
plenissq no intelligentib3 videri pt dns discipulis
suis no ad id q pererat rndisse. Difficile mihi ap
paret nisi intelligam3 ex fide in fide id e ex fide ista
qua mustrat deo. in ea fidem ſignificasse tusſerit ubi
fruant deo. Augebat eu fides eu pmo verbis pdica
tib3. deinde rebus apparentib3 credit. ſed illa cotem
plano ſummā quiete habet. q in eterno dei regno tri
but. Duma vero q es illa pmiu est iuſtoꝝ laboreu qui
actiue administratione pagunt. et ideo q opus in agro
aret seruus aut pascat. hoc e in vita ſcla vel terre
na verset negotia vel ſtultus hoibus tang3 pecoribꝰ
seruiat. opus est. vt post illos labores domu veniat
hoc e ecclesie sonetur. Beda. Vel seruus de agro e
gredit. eu intermisso ad tps opa pdicandi ad cōſa
ena doctoꝝ recurrit. suu ſeu arta vel dicta retinet
tas. eu no ſtatim dns dixit. transi de hac mortali
vita. recūbe id est in eterna sede beate vite fouere.
Ambro. Intelligit enī q nulli recūbit nisi qui te
trasierit. denq et moyses ante transiuit vt mag
nu visu videret. Dicit q tu no ſolu dns seruo tuo
recūbe ſed ergus ab eo aliud mīsterii. ita nec in
te patit dns vnꝰ vſu e opis et laboris. q du vnu
nos debem3 ſemp opari. Unde ſeqt. Et no dicat ei
para qd cenē et precinge te. et mīstra mihi donec
manducē et bibā. Beda. Jubet parari qd cenet hoc est
post laborē aptē locum oīs humilitatē quoq cōſide
rationis ꝓprie exhibere. tali cena dns pasi deside
rat. pauci aut est mente humiliata ab oib3 fluxa
rū cogitationu ſimil3 q̄bus opm gressus impedi
solet cōſtringere solet. Iam qui veſtimenta pre
cingit hoc agit. ne intrudens involuat2 ad lapsum.
Ministrare vero deo absq; ꝙre eius auxilio nichil
virtutis ꝓficit. Augꝰ de ſcis. ena. Ministrandꝰ
ena hoc est euangelizantib3 seruus suus maducat
et bibit dns confessione et fidem gentiu. sequit.
et post hoc manducabis et bibes. Beda. Quasi di
ceret. postq tue pdicationis opa dilectus tue ꝙ cor
ruptionis epulis fuero refectꝰ. tuc demu transies et
eternu mee sapiene depib3 meternu refrenere. Cyril.
Docet aut dns q nus potestatis dnice quasi debitam
subiectione requirit a famulis ni subdit. Numquid
gratiā habet seruo illi. qꝛ fecit q sibi ipanerat. no
puto p hoc morb3 ſupbie tollit. Quid ſupbis ig
norans q ſi no ꝓfoluis debitu ptulu immunet. Di
vero ꝓfoluas. nulla gratiam facis. ſed illud pauli
ſi euangelizauero no est mi gloria. minitas eu mihi
e. ve mihi ſi no euangelizauero no est. Considera
q p qui apud nos dominat. no referut gras. cum
aliqui subditoꝝ statuta sibi ꝓſequut obsequia
ſed ex benivolentia ſepius suoꝝ ꝓuocates affectu
maiore eis appetitu seruiendi aggenerat. Duc et
deus petit qdem a nobis famulatum iure seruitu
ui q clemes et bonꝰ est honores laborantib3 pollu
cet et ſupemunet ſudorib3 subiectoꝝ benivolentie
magnitudo. Ambro. Non q te iactes sibi seruisti
qd facere debuisti. Obsequit sol. operiebant luna
seruiut angeli et nos q non a nob laude exigam3
Un conludens subdit. Duc et vos cū oīa bene fe
ceritis dicite q. seruu inutiles sum3 q qd debuim3
facere fecim3. Beda. Seruu qdem q ꝓcepta in
utiles q bonoꝝ nroꝝ dns no indiget vel q no sut
codigne passiones huius tpis ad futura gloria. Ver
rum tm est in hoib3 fidei ꝓfectio si oibus q sunt pce
pta. ꝓpletis imperfectos ee se nouerint.

**Et factu est dum iret ihus in ihlm trālibat
p mediā samariā et galileā et cū ingrede
retur quoda castellu occurrerūt ei decem vi
ri lepsi qui steterūt a longe et leuauerūt voce**

ducentes ihesu preceptor miserere nr̄i nr̄s vt vi
dit dixit Ite ostendite vos sacerdotib⁹ Et factū
est dum irent mundati sunt vn⁹ aūt ex illis vt
vidit q̄ mūdat⁹ est regressus est cū magna vo
ce magnificās deū. et cecidit in faciem suam
ante pedes ei⁹ grās agens Et hic erat samarita
n⁹ videns aūt ihs dixit nōne x. mūdati sūt
et nouē vbi sūt Nō est inuent⁹ q̄ rediret et da
ret gl̄am deo nisi hic alienigena Et ait illi
Surge et vade q̄ fides tua te saluū fecit

Ambro. Post p̄dictā parabolā reprehendit incre
dr̄es et factū est dū iret ihs in ihr̄lm trāsibat p̄ me
diā samariā et galilēā Cyr. vt ondat q̄ samarita
nu quidē benuoli iudei vero p̄ceptis bn̄ficijs sūt ingra
ti. erat enā discordia inter iudeos et samaritanos quā
ipe quasi pacificās inter vtrosq; transit vt vtrosq; co
pungat in vnū nomē hoies Cyril. deinde suā gl̄am
saluator manifestat attrahens ad fidē ispl. vn̄ seq̄t.
Et cū ingrederet quoda castellū occurrerūt ei x. viri
leprosi ab vrbib⁹ et oppidis expulsi et q̄si imundi ritu
legis mosayce Cyrus. Conuersabant aūt ad inuicem
q̄ferentes eos vnanimes mutuas passiones et p̄stola
bant transitū ihu sollicīti donec aduenientē xp̄m vi
derēt. vn̄ seq̄t. qui steterūt alongē eo q̄ lex iudeorum lepra
leprā imundā iudicat lex aūt cuāgelica nō externā
sed internā asserit ee imundā Theo. Alongē q̄ stant
q̄si verecundantes de imunditia q̄ eis iputabatur. pu
tabāt enī q̄ xp̄us eos fastidiret ad modū aliorū sic q̄
fabsteterūt loco. sed facti sunt primi deprecando. pre ei
est dūs oībus inuocātib⁹ eū in veritate. Vn̄ seq̄t. Et le
uauerūt voce dicētes. Ihu p̄ceptor miserere nr̄i Cyrus
Dicūt nomē ihu et lucrifaciūt rem. Nā ihūs interp̄tat
saluator. dicūt miserere nob⁹ p̄pter experientiā viru
tis ei⁹ neq; argentū petentes neq; aurū sed vt aspectu
corp̄is sanū obtineant Theo. Vter simpliciter obsecrāt
eū. nec rogant eū vt mortale. vocāt ei eū p̄ceptorem
id est dnm. quo pene vident huīc opinari deū. Et ipse
iubet illis vt ostenderēt se sacerdotib⁹. vn̄ seq̄t Quod
vt vidit dixit. Ite ondite vos sacerdotib⁹ Ipsi ei cepe
rebāt si mūdati forēt a lepra vel no Cirl. Ver enā
mūdatos leꝑ iubeat offerre sacrificiū causa purga
cois Theo. Iubere q̄ eis vt irent ad sacerdotes. nichil
q̄ aliud innuebat nisi q̄ debebāt curari. vn̄ seq̄t. Et
factū est dū irent. mūdati sunt Cirl. In quodcoꝝ
pōtifices emuli gl̄e ei⁹ cognoscere poterant. q̄ inqui
nate et mortifere sanati sunt. credente xp̄o eis salutē
Theo. Cū aūt decem essent. ix. q̄ israhelite erant
ingrati fuerūt. sed alienigena samaritan⁹ reuersus
voces emittebat benignas. vn̄ sequit Vnus aūt ex
illis vt vidit. q̄ mūdatus ē regressus ē. cū magna
voce magnificās deū Cyrus. dedit aūt ei occasiō
quādi fiduciā suscepte purgacō. Vnde seq̄tur Et re
cidit in faciē suā ante pedes ei⁹ grās agens Ex pau
pitu et supplicatione. fidē suā simul cū benuolēcia
pandens. Seq̄t. et hic erat samaritan⁹ Theo. Hic

potuit ostēdere q̄ nichil ip̄edit quēcūq; placere
deo. et si de genere q̄liano p̄cesserit. dūmodo bonū
gerat p̄positū. Nullus enā nat⁹ ex sanctis supbiat
vt ei qui ex israhelite erant ingrati fuerūt. Vn̄ seq̄t
Respōdens aūt ihesus dixit. nōne decē mūdati sūt et
vbi sunt Nō est inuent⁹ q̄ rediret et daret gl̄am deo ni
hr alienigena Cyrus per hoc ostendit q̄ promptio
nes ad fidem erāt alienigene let⁹ eū ad fidē erat ispl
vn̄ seq̄t subdit. Et ait illi surge vade q̄ fides tua te
saluū fecit Augus de q̄stiōe suā. ii. ispe aūt leprosi ibi
ligi possūt. q̄ sicenā vere fidei nō habētes varias de
trinas p̄fitent errores nō eis abscondūt imperitia
suā. sed pro sūma pericia p̄ferūt in lucē. et tactāna
sermonis ostendūt. colorus vero vicin⁹ lepra ē. vera q̄
falsis mordinate p̄mixta i disputatōe vna vel nat
ratione hoīs. tāq; in vn⁹ corp̄is colore apparēa fig
nificat lepra tāq; veris falsisq; colorib⁹ hoīs humana cor
pora variante atq; maculante. hij aūt tā vitandi sūt
ecclesie. vt si fieri potest. longius remoti magno clamo
re xp̄m interpellent q̄ aūt p̄ceptorē eū n̄r dicunt
satis puto vere lepra falsa esse doctrina. qua bonus
p̄ceptor absterget. Nullū aūte eor. q̄bus hj corpalia
bn̄fica dns p̄stitit. inuenit. misisse ad sacerdotes nisi
lepsos sacerdotiū enī iudeor⁹ figura fuit sacerdotij
q̄d est i ecclia. Cetera aūt vina p̄ seipm interi⁹ in
cōsenna dns sanat. et corrigit Doctrina vero vel
inbuendi p̄ sacramēta vel cathezizandi p̄ sermonē
potestas ecclesie tributa ē. Qui dū irent mūdati sūt
q̄ gentiles ad q̄s venerat petrus. nōdū accepto bap
tismatis sacramēto. per q̄d spiritaliter ad sacerdotes
perueniūt infusione spūssī mūdati declarāt. Ecclesie
ergo i ecclie sonetate doctrinā integrā veraq; assert
eo q̄ manifestet varietate mendaciorū tāq; lepra ca
tuisse. hic tn̄ ingrat⁹ deo mūdatori suo grauari
agendarū pna humilitate nō prosternit. similis est
illis. de q̄bus dicit apls. q̄ cū deū cognouissent. nō vt
deū magnificauerūt aut grās egerūt. ideo tales in
nouenario numero tāq; imperfecti remanebāt. Nouē
nāq; indiget vno vt quadā vnitatis forma coagulā
vt decē sint. Ille aūt q̄ grās egit. vnice ecclie figu
ram gerebat. Et q̄ illi erāt iudei amissse per
superbiā declarati sūt regnū celoꝝ vbi maxime v
nitas custodit. iste vero q̄ erat samaritan⁹ q̄d inter
p̄tat custos illi a q̄ accepit tribues q̄d accepit. sedu
illud fortitudinē meā ad te custodiā vnitatē regnu
huili deuotōe seruauit Beda. credit aūt in sanē
q̄ ex malis q̄ se xp̄etrasse meminit erubescit. q̄ surge
et ire p̄cipit. q̄ qui ifirmitate sua cognoscēs humilit
iacet. p̄ diuini verbi cōsolatione ad fortia opa pro
ficere iubet. si aūt fides saluū fecit eū q̄ se ad agē
das grās inclinauit et perfidia p̄dit eos. qui de accep
tis bn̄ficijs deo dare gl̄am neglexerūt q̄ propter fidē
per humilitatē augeri debere sunt i parabola supiori
docuit. ita hic ipsis rebus ostenditur.

Iuterrogatus aūte a phariseis quā venit regnū

dei rñdit eis dixit ℣ Nō venit regnū dei cū obser-
uatione neq; dicent ecce hic aut ecce illic. Ecce enī
regnū dei intra vos est.

℣ Cyril. Cū saluator ī sermonib⁹ qs ad alios dirigebat
frequenter regnū dei meminisset ob hoc pharisei eū deri-
debant vñ dixit. Interrogat⁹ aut a phariseis qñ venit
regnū dei ait risione dicerēt aiēq; venuit regnū de
quo lōgius mos eraus te corripabit dñs aut panetuā
ostendēs increpat nō increpat sed malos pos exentes
suo nō dedignat responso. seqt⁹ eū rñdit eis et dixit
Nō venit regnū dei cū observatiōe. qsi diēt. nō gra-
tus de tpib⁹ quib⁹ iterū instabit tep⁹ regnu celoz. ℣ Beda.
Illud enī temp⁹ neq; ab hoīb⁹ neq; āgelis pt observa-
ri sicut temps incarnatōis pphetarū vaticinys et āgelo
rū est manifestatū preconijs. vñ subdit. Neq; dicet ecce
hic aut ecce illic vel aliter interrogāt de regno dei tēpore
q; sicut ipa dixit existimabāt q proueniente ierosolimā
dño confestim regnū dei manifestaret. vñ dñs respōdet
q regnū dei nō venit cū observatione. ℣ Cyril. Dolum
aūt ad vtilitatē cuiuslibet hoīs cē fatet illud qd subdit.
Ecce enī regnū dei intra vos ē. id ē in vēis affectib⁹ et
in potestate vēa id atque pt ei cuilibet homo insistendo
per fidē xpi et vtutib⁹ ornatus regnū obtinere celoz. ℣
Greg. nazianzen⁹ Vel forsitan regnū nob⁹ ipsis dū
indutam aiabus nris terrenā q spm sim. Ea enī est velud
imago et arra pfectus letitie. qua ī futuro seculo scoz
aie gaudent. ℣ Beda vel regnū dei sepīm dicit intra illos
posuit hoc ē in cordib⁹ eoz per fidē regnantē.
Et ait ad discipulos suos Venient dies qñ desiderie-
tis videre vnū diez filij hoīs et nō videbitis Et di-
cent vobis ecce hic. ecce illic nolite ire neq; sectemi
ni sicut fulgur coruscās de subcelo in ea que
subcelo fulget ita erit filius hoīs in die sua
Primū aūt oportet illū multa pati et reprobari a
generatione hac.

℣ Cyril. Quia dñs dixerat regnū dei intra vos est
voluit discipulos cē paratos ad patiendū ut effectu fren
ui intrare valeāt regnū dei. pdixit q eis q ang̃ de celo
veniat. in fine scli pseuero sanct irruet sup eos. vñ
dixit. et ait ad discipulos suos veniēt dies qñ desideret
videre vnū diem filij hoīs et nō videbitis. significās
q tanta erit pseuero q vnū diem eius vidē cupiant.
illis scz tpis quo adhuc cōuersabāt cū xpo. sane in
dei xpm multis angustiauerūt ipropery et iniurys
sed in cōpatiōe malox maiorū minora eligenda vi-
dent. ℣ Chr. Cur enī absq; sollicitudine vuebant
xpo eis pereunte et ptegente. sed futurū erat quādo
xpo absente tribularent periculis. ad reges et pīnpes
ducti. et tūc temp⁹ pīnū cuperēt qsi tranquillū. ℣
Beda Vel die xpi dixit regnū dei quod speram⁹ fu-
turū. et bn dixit vnū diem q in illa beatitudinis gla
tenebaru interrupto nulla ē Dom̃ q ē diem xpi
desiderate. nec tñ magnitudine desiderij nobis spē
sua videre fingere debem⁹ qsi instet dies dñi. Unde
seqt. Et dicent vobis ecce hic et ecce illic. nolite ire
neq; sectemi ℣ Cyrus. qsi diceret Ei aduenīente ānpo
fama de eo volet qsi apparuerit xp̃us nō egrediamini
neq; sequamini ℣ Nā impossibile ē eū q semel ī terra
visus est. iterū in ēgulis terre cōuersari. Erit igit hic
de quo dicit nō verus xp̃s Manifestū enī signū sectādi
aduentus saluatoris nri. hoc ē q subito totū orbē cla-
ritas eius aduentus replebit Nā sicut fulgur coruscās
de celo in ea q sub celo sūt fulget. ita erit filius hominis
in die sua. nō enī apparebit sup terrā ambulās sicut
quidā homo cōmunis qz vniuersaliter irradiabit ois
dens nūtis ubar ppzie detutis ℣ Beda. Et pulchre
aut. coruscans sub celo hoc ē in aeris medio geretur.
scdm illud apli. Rapiemur in nubibus obuiā xpo in aera. Et aūt dñs in nudino sicut fulgur
apparebit. nullus tūr in sua mēte latere permittitur
q qđ mundus fulgore penetrat. Potest aūt hec dñi re
sponsio et de illo eius aduentu q quotidie venit in ecclia
accipi. Ut tm enī sepe hereticis turbauerūt ecclesiam
dicendo in suo dogmate fidei xpi manere. vt fidelēs
illoz tpm desiderarēt dñm vel vno die si fieri posset
redire ad terras vt p sepīm quo se habeat fidei veri-
tas intimaret. et nō videbitis inquit. q nō est opus
corpali visione redimere. q semel p vnius mūdi
euangelij vigorē exhibuit ℣ Cyril. Opinabat aute
discipuli q vadens ierosolimā statim ostenderet regnū dei Hanc igit opinionē resecans notū fecit eis q
primo docebat eū salubrē passionē sufferre. Deinde ad
patrē ascendere et desup fulgere. vt orbē terrarū in
iustitia uduret. vñ subdit Primū aūt oportet illū mul-
ta pati. et reprobari a generatione hac ℣ Beda. Gene-
rationē nō tm iudeox. verūetiā oīm reproboz ap
pellat. Ab eā nūc filius hoīs in corpe suo hoc est
in ecclia multa patit et reprobat. Inserit aūt de sua
passione loquēs. de gla sui aduentus et dolore passi
onis spe promisse clarissimis mirificaret. simulq;
seipsos parent si gliam regni diligerēt. mortis no
horrere periculū

Et sicut factū est in diebus noe. ita erit ī dieb⁹ ī die vel
filij hoīs. edebāt et bibebāt et vxores ducebāt
et dabant ad nuptias vsq; in diem qua intrauit
noe in archam et venit diluuiū et pdidit oēs
similiter sicut factū est in dieb⁹ loth. edebant
et bibebant. emebāt et vendebāt. plantabāt
et edificabant Qua die aūt exiit loth a sodo
mis pluit ignē et sulphur de celo et oēs pdi
dit. scdm hoc erit q die filius hoīs revelabit.

℣ Beda. Aduentū dñi que fulgurī nto tñ similanti
comparauit nūc cōparat dieb⁹ noe et loth. qñ repen
tin⁹ mortalib⁹ supuenit interitus Unde dixit. et sicut
factū est in dieb⁹ noe. ita erit in dieb⁹ filij hominis

℣ Crisp. Quia ei nūc nō crediderūt cōminatorijs
vobis passis sūt repente tenebre iudicij. Eorū aute
incredulitas ex aīa lenta procedebat Nā quecūq; vult
alius et intendit. ea cita expectat. vñ sequit. Edebāt
et bibebāt vxores ducebāt et dabāt ad nuptias usq;

in diem qua intrauit noe in archā et venit diluuiū et pdidit ōnes ¶ Ambro. Vere causā diluuij de nostris assert pcessisse pīs q; deus malū nō merita ut sed nīa sibi merita reppērīt nō q; cōiugia dāmant neq; eīs alimenta damnāt aut in ipsis fructibus in illis nature subsidia sint sed in ōnib; modū querit q̄d̄ eīs abundanā ē a malo ē ¶ Beda Mystice aūt noe archā edificat cū dīs ecclīaz de xpi sanctis q̄si lignis leuigatis adunando cōstruit qua pfecte cōsūmatam ingredit in hanc in die iudicij presentia sue visionis eterne habitatoz illustrat Sed cū archa edificat inquit luxuriant cū vero intrat intereunt q; q̄ sās hic certantib; insultāt eis illic coronatis eterna dānatione plectent ¶ Cyse. Quia vero vsus ē dīs exēplo diluuij ne putaret alīq; futurū diluuiū ex aqua vlt sed dilunio exēplo loth; docens modū pdinois ipiorū q; igne de misso celit; supueniet ipis ira dei vñ subdit. Pilit sicut factū est in dieb; loth edebāt et bibebāt emebāt et vendebāt plantabant et edificabāt ¶ Beda. Pretermisso illo ifando sodomoz; scelere sola ea q̄ lenia vel nulla putari poterāt delicta cōmemorat vt intelligas illicita quali pena ferant. si licita īmoderanter acta igne et sulfure puniūt. sequit eīm. Qua die aūt exiit loth a sodomis pluit igne et sulphur de celo. et ōnes pdidit ¶ Cyse. Nō prius dixit igne celit; descendisse sup ipios sodomoz; q̄ loth exisset ab eis sicut et diluuiū nō prius terre incolas pdidit q̄ noe archam intrasset. q; q̄dm noe vel loth cōuersabāt cū impijs deus nō irrogabat ira. ne bona cū pīoz ab; deperirent volens aūt eos pdere subtraxit iustū sic et in cōsūmatione scli nō prius erit finis q̄ ōnes iusti sint semoti ab ipis vñ sequit. Sedm hoc erit q̄ die filius hoīs revelabitur ¶ Beda. Quia qui interim nō apparens oīa iudicando videt tūc apparendo oīa iudicatur eo maxime tpe quo aūctos iudicioz eī oblit; scīs hinc cōspexerit ee mācipatos ¶ Chco. Postq̄ eīm venerit ānt xpūs hoīes fient lasciui. dicit enoz mib; vinys. sedm illud apli Voluptatum amatores magis q̄ dei Di eīm ānt xpūs est cui libet pīa habitacula quid aliud inferet misero tūc tpis hoīm generi nisi sua. et hoc dīs inuit p exēpla diluuij et sodomitarū ¶ Beda Mystice aūt loth qui interpretatur declinās est ipls electoz q̄dū in sodomis id ē inter reprobos vt aduena moret quātum valet eoz scelera declinat. Exeūte aūt loth sodoma perit q; i cōsūmatione scli exibūt angeli et sepabūt malos de medio iustoz. et mittent eos in caminū ignis ignis tū et sulphur q̄ de celo pluisse cōmemorat. non ipsa plemus supplicij flāmā sz subitaneū diei illius significat aduentū.

In illa hora qui fuerit in tecto et vasa ei; in domo nō descendat tollere illa Et qui in agro similiter non redeat retro. memores estote vxoris loth q̄nūq; qsi erit aiam suā saluā facere pdet illā Et quicūq; pdiderit illā viuificabit eam.

¶ Ambro. Quia pter ipiorū necesse ē vt pbi in hoc scło contrarie rebus animuq; pmantur quo vberioze merced̄e accipiāt in futurū. q̄busdā remediis instruit. cū dīt. In illa hora q̄ fuerit in tecto. et vasa ei; in domo nō descendet tollere illa. hoc ē si q̄s supiora iā domi; sue eminentiuq; culmen ascendit. ad terrena mūdi hui; opa nō accedat ¶ Aug; de qsti. euā. In tecto enī est qui excedēs carnalia tanq̄ in aura libera spiritaliter vivit Vasa enī in domo sūt sensus carnales q̄bus ad inuestigandā veritate q̄ intellectu capit multi vtentes pessimis exierunt Caueat q; spiritalis hō. ne in die tribulationis rursus vita carnali q̄ per sensus corpis pascit. delectat; ad vasa hui; mūdi tollenda descendat sequit Et qui in agro similiter nō redeat retro id ē qui exemplū in ecclīa. sicut paul; plantās. et sicut apollo rigans. nō respiciat spem seculare. nec reminiscat. ¶ Chco. Hec aūt ōnia matthe; p̄phetice hierosolimoz; a dīo dicta fatet. vt supuenientib; romanis. nec domi rōsistentes defendere deberet p quoddā; necessario fz pting arripe fugā. nec in agro manentes redire domū. Et reuera in euntē hierosolimoz; costat hoc euenisse. et iterū fore ventura in antixpi aduentu magis aūt in ipo tpe consummationis eīs et tūc intollerabilis sit futura ei clamitas ¶ Cyse. Innuit q̄ p hoc futura ee pfectionē a filio pditionis in xpi fideles Dicit igit illā vocat tempus precedens finē mūdi In q̄ qui fugit nō reuertat. et amittens bona mobilia aūtet nec intretur cōiuge loth. q̄ post fugā in exitu de ciuitate sodomoz; reuersa mortua est et colūna salis effecta vñ sequit. Memores estote vxoris loth ¶ Ambro. Que ideo q; retrospexit pdidit naturę sue munus Retro enī satanas retro enī sodoma. q̄ propter fuge intēperātiā declinato luxurie retro dare q; ille qui se veteribus studijs nō reflexit ideo enasit q; puenit ad montē illa enī ad posteriora respexit. nec manu adiuta sufficiēcia ad montē puenire potuit sz remāsit ¶ Aug; de qsti. euā. Significat igit vxor loth eos q; in tribulatione retrospiciūt. et se a spe diuine promissionis auertūt. et ideo statua salis facta ē vt admonendo hoīes ne hoc faciāt tanq̄ condiat cor eoz̄ ne sint futuri ¶ Chco. Consequenter subiungit subsequēta pmissoz dieī. Quicūq; q̄sierit salua re aiam suā pdet eā illā. qsi diceret. si nō querat re aiam suā pdet eā illā. qsi diceret. si nō querat aliqs in psentibus antixpi aurare pciā aiam suā pdet eā. Quisq; aūt redibet et piculis se dederit saltu; erit vñ sequitur. Et quicūq; pdiderit illā viuificabit eā. neq̄q̄ se tirāno subitiens pter vite amorē ¶ Cyril. Quo eīm aliqs pdat pciā aiaz vt saluā eā faciat manifestat aute paul; dies de quibus dā q̄ carne suā crucifixerit cū vicijs et cōcupiscentijs labore sc; et pietate aggredientes agones.

Duo aūt erunt in lecto

vno vnus assumet et alter relinq̃tur Duc erũt molentes in vnũ vna assumet alter relinq̃t. Duo in agro vn⁹ assumet alter relinquet relpõ dentes dicunt illi. Vbi dñe. Qui dixit eis Vbi cũq; fuerit corpus illuc cõgregabũt et aquile.

℣ Beda. Dixerat sup̃ dñs eum qui in agro sit retro redire nõ debere q̃ ne de hys tm̃ qui apte de agro re ditum hoc ẽ pala dum̃ negotium sũt dictũ putarent pgit ostendere nõnullos ee qui cũ fame habere i an terioza videant aĩo tm̃ retrospiciũt. vñ dicit. duo ũt vobis In illa nocte erũt duo in lecto vno vn⁹ assume tur alter relinquet. ℣ Ambro. Vn̄ nocte dicit. q̃ aĩ xp̃m hoza tenebraru est eo q̃ pectoribus hoim tene bras antixp̃us infudat cũ dicat se ee xp̃m xp̃s nũt sicut fulgur coruscãs fulget. vt in illa nocte resurre tionis gloriã videre possim⁹ ℣ Aug⁹ de qst. euã. Vel in illa nocte dicit hoc est in illa tribulacõe ℣ Chro. Vel inopinatũ dicent esse xp̃i aduentũ que futurũ ee nocti docem⁹ Cũ aũt dixisset duntes vix saluari ostendit q̃ mer ones duntes pereũt mer ones pauper saluãt ℣ Cirl. Duos aũt existentes in vno lecto videt designare duntes q̃sentes in mundanis delicijs lectus nãq; signũ quietis est. nõ aũt quicũq; diuicijs affluũt sunt impij sz aliq̃s est probus et in fide electus hic aũt assumet. Alter vero qui talis nõ existit di mittet. Ostendit cui dñs ad iudiciũ mittet ãgelos suos q̃ ceteris in terra derelictis penã passuris sanctos et iustos ei adducet sdm illud apli. rapiem⁹ in nubib⁹ obuiã xp̃o in aera ℣ Ambro. Vel ex vno statu ipsi mutatis humane vn⁹ relinq̃tur. id est impbat. Alter vero assumit id ẽ rapit obuiã xp̃o in aera sequitur Due erũt molentes in vnũ vna assumet et altera relinq̃t ℣ Cirl. Per molentes innuere videt pauperes et pssos laboribus ad qd̃ ena ptinet qd̃ subdit. Duo in agro vn⁹ assumetur alter relinquet. In hys cũ modicũ dif fert nã hi sarcinã pauptatis viriliter sustinet vitã agentes honestã et ℣ humilem q̃ assument hi vero sunt ad ꝓpria pniciosum qui relinq̃t ℣ Ambro. Vel p molentes significari vident qui ex occultis a limenta querũt et in apertũ ex interioribus pferũt Et forte esse mundi iste pistrinũ est aĩa aũt nãa velut quoddã carcere includitur corpali In hoc q̃ pistrino vel synagoga vel aĩa obnoxia delictis tritici molen do madefactũ et grauu humore corruptũ nõ potest interioza ab exterioribus separe. et ideo relinquitur q̃ eis similago displicuit. At vero scã ecclia vel aĩa nullis maculatu contagijs delictorũ que tale tritici molit. qd̃ solis eterni calore torridi bonã similagi nẽ de penetralibus hoim deo offert. q̃ sint aũt duo agri cole possim⁹ repire. si aduertam⁹ duas mẽtes esse in nobis. vnã exteriorem hoiem q̃ corrupit aliã interio rem q̃ per sacramentũ renouat. Isti igit sunt ope rantes in agro nro. quarũ altera bonũ fructũ dili genena dat altera amittit ut iuria. vel duos ꝓlos intelligimus in hoc mundo qui agro cõpant. quorũ

Alt' q̃ fidel' et assumit

alter qui infidelis est relinq̃t ℣ Aug⁹ de qst. euã. Vel tria genera hoim hic vident significari. vnũ eorũ q̃ omnĩ et quiete eligũt. neq; negocijs secularib⁹ neq; ecclesiasticis occupati. q̃ illorũ quies lem nõe signi ficata est. Alterũ eor. qui in plebib⁹ cõstituti regũt a doctoribus agentes ea q̃ sunt hui⁹ scli. ps et femi narũ nõe significant. qr cõsilijs prelatorũ regijs expedit et molentes dixit. qr tpalibus orbẽ negocijs atq; curis tũ vertũ ãssi tũ in vno molentes dixit. in q̃tũ de istis rebus et negocijs suis pbent vsib⁹ ecclesie. Tertiũ genꝰ ẽ eorũ qui occupant in ecclie mis terio tũq; in agro dei In hys q̃ tribus generib⁹ lenam sunt rursus genera hoim in singulis q̃ũ aliqui in ecclia pmanẽt qui assumũtur. aliqui cadunt qui relinquũt. ℣ Ambro. Nõ enĩ inuenis ẽ deus vt pares studijs. in sanctate viuẽdi atq; indiscreta actuũ qualitate meritor⁹ remuneratioẽ discernat. nõ aũt merita hoim copule. visus exequat. qr nõ oẽs qui adorare efficiũt. sz q̃ pfecerunt vsq; in finem hic salu erit ℣ Cirl. Quia q̃ dixit. qr quidã assume rent viliter et bene inq̃rũt discipuli quo assumeret vñ sequit ridentes dicũt illi. vbi dñe ℣ Beda. Duo aũt saluator interrogat vbi sz sint boni assumẽdi et vbi mali relinquẽdi vnũ dixit. aliud subintelligendũ re liquit. vñ sequit. Qui dixit eis. vbicũq; fuerit corpus illuc cõgregabũt et aquile ℣ Cirl. Quasi diceret Di cunt electo cadauere aues q̃ru pabulũ sunt carnes ad illud cõuenũt. ita aĩ venerit filius hoĩs tũc ones aq̃le id ẽ scti concurrẽt ad eũ ℣ Ambro. Iustorũ enĩ aĩe aquilis cõpant eo q̃ alta petũt. iniqua derelinquũt et longeuã duere ferũt etatẽ. de corpe aũt dubitare nõ possim⁹ maxime si meminerim⁹ qd̃ a pilato io seph corp⁹ acepit. nõne tibi vident aquile circa corp⁹ mulieres. aplorũq; cõuent⁹ circa dñi sepulturã. nõne tibi vident aquile circa corp⁹ qui venet i nubib⁹ et videbit eũ oĩs oculus. Est enã corp⁹ de q̃ dictũ est. Caro mea vere ẽ cibus. Circa hoc corp⁹ aquile sunt q̃ arripiolant spiritalib⁹ alis. Dũt enã circa corpus aquile q̃ credũt ihm xp̃m in carne venisse. Est enã corp⁹ ecclia in qua p baptismi gram renouam⁹ ℣ Eusc. Vel p aquilas mortua aĩalia depascentes prin cipes hui⁹ scli denotant. et eos qui tũc tpis sanctos dei psequẽt penes q̃s relinquũt assumptionis dig ni qui corp⁹ vel tradauer dicũt vel pnitrices vir tutes q̃ facture sũt impios hic p aquilas denotat.

℣ Aug⁹ de con. euã. Hec aũt que lucas hic ponit nõ in eo sermone in quo matheꝰ vel recordatur pcupãdo vt prius pcuparet cõmemorare. q̃ postea dicta sũt vel bis a dño dicta sunt intelligi.

Cap. xviij

Dicebat aũt et pabolã ad illos. qm̃ optet sẽp orare et non deficere dicens. Iudex quidã erat in quadã ciuitate qui deũ nõ timebat et hoĩem non reuerebat. Vidua aũt quedã erat in ciuitate illa et veniebat ad eũ dicens.

vindicta mee ab aduersario meo et nolebat p multū tempus. Post hec aūt dixit intra se. Etsi deū nō timeo nec hoīem reuereor. tū q̄ molesta mihi est hec vidua vindicabo illā ne in nouissimo veniens sugillet me. Aut aūt dñs. Audite q̄d iudex iniquitatis dixit. Deus aūt nō faciet vindictā electoꝝ suoꝝ clamantiū ad se die ac nocte et patientiā habebit in illis. Dico aūt vobis q̄ cito faciet vindictā illoꝝ. verūtamen filius hoīs veniens putas inueniet fidem in terra.

Theo. Postq̄ eruditurū et paruloꝝ dñs memīt subdit horū remediū. q̄d est orare nos et p̄ne dicatu vñ dixit. Dicebat aūt et parabolam ad illos q̄m oportet semp orare et nō deficere. Chris. Qui te redemit. quid te fieri volunt demōstrauit. Nō vult cessare a p̄cibus. vult te bōfitia meditari dū petis. vult te bōfitia meditari rogando ampe q̄ benignitas desiderat impiri. Per nīq̄ orantibe nefina denegat. qui vt orātes nō desināt sua pieta te nō instigat. Hortamenta dñi libenter admitte q̄d p̄cpit velle debes nolle si ipe dñs phiberet. Deu q̄ considera q̄nta ē tibi cōtra scelutas ozōnibꝫ fa bulari cū deo q̄d desideras postulare. Qui et si vbis silet. tū et bōfitys inuat. nō aspnat q̄d petis. nō te det nisi forte timeres. Beda. Intendū est aūt eum semp orare et nō deficere. q̄ nonnulli hoīs rogare nō desistūt. aūt ōnia q̄ustus sedm ordinē deū gerit et di nt ad oratiōnē sunt reputanda. Aug. de ḡsti eius. Pa rabolas aūt dñs aut sedm solitudine ponit. sicut de feneratore. qui cū duobꝫ debitoribꝫ donasset. q̄d de bebat ab eo plus dilectꝫ est. cui plus donauit aut de ipa similitudine aliq̄d probat. velut est illud. q̄ si femi agri. q̄d hodie est et cras in clibanū mittit deus sic vestit. q̄nto magis vos modice fidei. Hic q̄ iniquus iudex nō ex dissimilitudine adhibit̄ ē. de quo subditur. iudex quidā erat in ciuitate quadā qui deū nō time bat. et hoīem nō reuerebat. Theo. Vide q̄ impuden tē erga hoīes esse ḡuoris ē mali indicū. Deū enī q̄ plures nō timēt. attamē humano cohibent pudore et ideo minꝰ peccāt. Cū vero sit aliꝰ impudens. etiā q̄ ad hoīes tūr existat timuliꝰ vnoꝝ. sequit. Vidua q̄ dā aūt erat in illa ciuitate. Aug. de ḡsto eius. Ista vidua p̄t habere similitudinē ecclesie q̄ desolata videt dones veniat dñs. q̄ nūc in secreto cuiꝰ eꝰ gemit. Vn q̄ sequit. Et veniebat ad eū dicens. Vindica me de aduersario meo et nolebat p multū tempus. Hic mo net cur electi dei se vindicare deprent. q̄d etiam in apocalipsi cohāmus de martiribꝫ dicit. cū aptissime mo neamur vt p nīs inimicis et psecutoribꝫ orem. Intel ligendū est aūt eā vindictā esse ultoriā vt ōnes mali pereāt. Pereāt aūt duobꝫ modis. Aliut cōuersione ad iustitiā aut amissa p supplicii potestate. Itaq̄ si oēs hoīes cōuerterent ad deū diabolus nō remaneret i scli fine damnādꝰ quē fine cū iusti videre desiderāt. nō absurde vindictā desiderare dicūt. Cyril. Vel aliter

quotiēs nob ab aliquibꝫ iniuriā offense tūr gloriosa ē putabimus oblionē malorū. quotiēs vero aliqui ad ipsa dei gl̄iam pertīt. cōtra dogmatis diuini nostros bellantes. tūr deū adiuuare postulātes subsidiū. et ex clamātes cōtra ipugnantes gloriā eius. Aug. de ḡsti eius. Apud iniquissimū ergo iudicē vsq̄ ad effe tū implendi desiderij valuit trahere psenerantia de p̄cantis. vñ sequit. Post hec aūt dixit intra se. Etsi deū nō timeo nec hoīem reuereor. tū q̄ molesta est mihi hec vidua vindicabo illā ne in nouissimo veniēs sugillet me. Multo ḡ ferriores ee debent q̄ deū psenanter rogāt. fonte iustitie aliꝰ nitē vi sequit. Aut aūt dñs. audite quid iudex iniquitatis dicit. deus aūt nō faciet vindictā electoꝝ suoꝝ cla mantiū ad se die ac nocte et patientiā habebit in illis. Theo. Quasi diceret. si iudicē imbutū quolibet scelere demulsit assiduitas. quāto magis patrē mise ricordē flectem ad pietatē orando vñ sequit. Dico aūt vobis q̄ cito faciet vindictā illoꝝ. Temptauerūt aūt quidā subtiles hāc indagare parabolā. Dicūt ei viduā esse ecclesiā. q̄ pristinū virū. s. diabo lū excludit. ob hoc ei aduersantē. q̄ accedit ad deū iustitie iudicē. qui neq̄ deū timet. nā ipse solus ē de⁹ sed nec verecundat hoīes. non ē enī apud deū psonarum acceptio. Ius igit vidue id est animę supplicātis ingiter sibi cōtra diabolū miseret deꝰ. demulcente eū instātia eius. Postq̄ dñs dixit q̄ vtendū sit i ipe cōsumatiōis oratiōe p tūr futuris populis subdit. Verūtamen filius hoīs veniēs putas inueniet fidē in ter ra. Aug. de verbis dñi. dicit aūt hoc dñs de fide q̄ p̄fecta ē. ipā enī vix inuenit in terra. Ecce plena ē in ecclia dei. q̄s hinc accederet. si nulla eet fides. q̄s nō motꝰ inficeret si plena eet fides. Beda. Cum aūt omnipotēs conditoꝝ in forma filij hoīs apparuit tanta erit raritas electoꝝ vt nō tam ob clamoꝛe fi deliū q̄ torpore aliorū tonꝰ mūdi sit arcessenda ruina. q̄d aūt dñs hic q̄si dubitatiue dicit. nō du bitat sed arguit. nā et nos aliq̄n de reb⁹ q̄s certas habem⁹ inpatiue vbis dubitationis ponim⁹. vt si dicat seruo cōsidera forsitan dñs tuus sit. Aug. de vb̄ do. hoc aūt dñs adiuit. vt ostendat q̄ si fides desint. oratio perit. ergo vt orem⁹ credam⁹. vt et ipa fides nō deficeat orem⁹. Fides fundit oratiōē fusa oratio fidei impetrat firmitatē.

Dixit aūt et ad q̄sdā q̄ in se cōfidebāt tanq̄ iusti et aspernabant ceteros parabolā istā. Duo hoīes ascenderūt in templū vt orarēt. vn⁹ pharisē⁹ et al ter publican⁹. pharisēus stās hec apud se ora bat. Deus gratias tibi ago. q̄ nō sū sicut ceteri hoīm raptores. iusti. adulteri. velut etiā hic pu blican⁹. ieiuno bis in sabbato. decimas do om nium q̄ possideo. Et publican⁹ alouge stās nolebat nec oculos ad celū leuare. sed percutiebat pectus suū dicēs. Deus ppicius esto mihi pctori. Amen dico vobis. descendit hic iustificat⁹ in domū suā

A similitudine sic ex

exaltat

Capi

ab illo qz ōnis q̄ se hūiliabit. et qui se hūiliat ex
altabitur.

¶ Aug⁹ de vbis dñi. qz fides nō est supboz̄ sz hūilium
promissis subicere pabolā de hūilitate et cōtra supbiā
vñ dixit dixit aut̄ et ad q̄sdā qui i se cōfidebāt tāq̄
iusti et aspnabāt ceteros pabolā istā ¶ Theo. Quia
ei supbia plusq̄ alie passiones vexat hoīm mentes
ideo crebrius de hac monet. Est aut̄ supbia dei cōtemp
tus Quoniens enī aliqs nō deo sz sibi assmbit bona
que fant. q̄d est aliud q̄ dei negano. cū igit cōsideāt
in seipsis. nō aut̄ totū attribuentiū deo. sed ob eā
ceteros cōtemnēntiū. parabolā ostendēs ꝓponit. q̄
iustina q̄nis hoīes approximet deo. si tm assumat
supbiā ad infimū deerit hoīes. Vñ sequit. Duo hoīes
ascenderūt in tēplū vt orarēt vn⁹ pharisēus et alter
publicanus ¶ Greg. Diligenta quidē orationis donū
nos p vidua et iudice hic aut̄ p pharisēū et publi
canū docet nos quō sit ei diligenda q̄nima. ne sit
infructuosa orationis negociū Condemnat⁹ aut̄ pha
risēus cū intrauit orare Nā seq̄t pharisē⁹ stās
hec apud se orabat ¶ Theophi. Perhoc q̄d dixit stās
datu ei⁹ aīm notat. ipō enī habitu superbissim⁹ vide
bat ¶ Basil⁹. dixit aut̄. apud se orabat. q̄si nō apud
deū. qz ad seipm redibat p primū supbie seq̄t. enī
deg grās ago tibi ¶ Aug⁹ de verb dñi. nō reprehendit
qz deo grās agebat. sed qz nichil sibi addi cupiebat
Ergo nā plen⁹ es nā abundas nō est q̄re dimas dimit
te nobis debita nīa. Quis ē igit. qui ipie et obpug
nat grās si reprehendit qui supbe agit grās. Iudicāt
qui dicūt. deg me hoīes fecit. ego me iustū feci. O pe
ior et detestabilior pharisēo qui supbe iustū se di
cebat sz tm inde grās deo agebat ¶ Theophi. Attende
aut̄ seriem orationis pharisei. primo nāq; fructu dix
q̄si aberat. deinde subiūgit q̄ habebat. Deq̄t enī qz
nō sū sicut ceteri hoīm. raptores iniusti adulteri ¶ Aug⁹
de verb dō. Diceret saltē sicut multi hoīes. q̄d e rete
ri hoīes. nisi oēs p̄ter ipm. ego inquit iust⁹ sum
ceteri pīores ¶ Greg xxiij moza. Quatuor quippe
sunt spēs quib⁹ omnis tum⁹ arrogantiū demōstrat. ni
bonū aut a semetipsis habere se estimāt aut sibi da
tū desup nouit. pro suis se hoc accepisse meritis putāt.
aut certe cū iactant se habere q̄d nō habēt aut despec
tis ceteris singulariter videri appetūt habere q̄d hīnt
Vñ et pharisē⁹ hic bonoz sibi opm meritu singula
riter tribuit ¶ Aug⁹ de verb dñi. Cure aut̄ ex vicino pu
blicano maioris erat ei tumoris ostensio seq̄t ei velut
ena hic publican⁹ q̄si diceret. Ego solus sū iste de ce
teris est ¶ Crisō. Nō enī sanauerat contemptū ei⁹ to
ta humana natura sz et publicanū aggressus ē mode
ratus aut̄ peccasset si publicanū excepisset Iniur at
bono vbo et absentes incidit et vulnera pīntus laesit
Nō est aut̄ grārū actio inectiua alioz̄ sz regnantis
deo. ipe tibi tm sufficias. nec te ad hoīes trasferas nec
ꝓximū condēnes ¶ Basil⁹. Discrepat aut̄ elatus a
cōuictore sola habitudine. Is enī in alios vtitur

xviij

cōuicijs hic aut̄ se mentis temeritate extollit Crisō
Qui aut̄ alios cōuincat sibi et alijs multa mala fant
primo ei audienti reddit peiorē qz si sit pcōr. sit len
or animus inuento collega Di sit iustus extollitur
p aliena crimīa inducq̄ de se magna putare. Deo
cōmunitate ecclesie ledit Nō enī oēs audientes vi
tupat eū solū qui peccant sz ritu xpiano cōtume
lias inectūt Terno dei et iam blasphemare fant.
Dicit enī recte agentib⁹ nomē dei glorificat. sic no
bis peccātib⁹ blasphemat. Quarto eū qui audiunt ob
proia cōfundit imprudentiorē eū et aduersariū fa
ciens Quinto statuit se pene obnoxiū rebus gestis
q̄ sibi nō conueniūt ¶ Theo. Expedit aut̄ nō solū de
clinare a malo sz etiā agere bonū. Et ideo cū dixisz
nō sū sicut adulteri. Dubitauit p oppositū. ieiuno bis
in sabbato. sabbatū hij dicebant ebdomadā ad vl
timū diē quietis. ieiunabat enī pharisei sēdā et quīta
feria. Dic igit ieiunia obicit cōtra passionē adulte
rij Nā ex voluptate ē lasciuia rapinab⁹ vero et i
iustis oppositū decimarū solutionē. seq̄t ei. Decimas
do oīm que possideo. q̄si diceret. Ideo rapinas et ne
quicias refugio vt eā mea cōtribuā ¶ Greg. xxx mo.
Ecce cautatem cordis sui insidiantib⁹ hostib⁹ pela
tionē aput quā sirsum p ieiunia et oratiōes clausit
inuisu munuta sut cetera cū locus vn⁹ de quo hostis
patet aditus minut⁹ nō est ¶ Aug⁹ de vb dñi. Quere
aut̄ in vbis ei⁹ nichil inuenies q̄ deū rogauerit. ascen
dit quidē orare. nolunt deū rogare sz se laudare et ro
gantia insultare. publicanū aut̄ cordis cōscientia re
mouebat sz pectus applicabat. vñ seq̄t. et publicanus
alonge nolebat nec oculos ad celū leuare ¶ Theo.
Quamus aut̄ publicanus stetisse dicit. stabat tm a pha
risēo tm verbis q̄ habitu. nemo et corde cōtrito Nā
verebat oculos leuare in celū. cernens indignos vi
sionis supne. eos qui maluerūt bona terrena spec
tare et quereie. nemo et pectus tundebat vñ sequit.
Deo plangebat pectus suū. cor q̄dāmodo pūgens causa
cogitationū prauarū. nemo et exultans vt dormi
tans. vñ nō aliud q̄si ꝓpriaq̄ petebat. seq̄t eum dicēs
deus ꝓpitius esto mi peccatori ¶ Crisō. Audiunt qz nō su
uelut hic publican⁹ nec idignat⁹ e sz cōpūct⁹ detest
ille vulnus. q̄rit hic medicinam. Nemo igit frugifu
illud ꝓferat verbū. nō audeo pudorosus sū aperire nō possū
os talis reuerenda ē diabolum. Vult enī diabolus
obscurare vbi foras accessus ad eū ¶ Aug⁹ de vb dñi
Quid igit murmuris si deus ignosat. qui ipe agnos
at. de longinquo stabat. deo tm appropinquabat et
eū dns de ꝓpe attendebat. Excelsus ei dns et humilia
respicit. nec oculos ad celū leuabat. vt respiceret tre
mebat cōscientia spem subleuabat. plangebat pectus
suū. penas de seipso exigebat. ꝓterea dns cōfiten
ti pcōri audisti supbū accusatorē audisti humilem
tuum. audi iuū iudicem dicentē. Amē dico vob⁹ des
cendit hic iustificat⁹ in domū suā ab illo ¶ Crisō. De
nouos aurigas et duas bigas in stadio positas ser

mo ꝑsens ꝓponit Ju altera quidē iustinā cū ſuꝑbia
in altera pcīm et hūilitatē et videbis hūi pcati
ſuꝑare iustinā. nō ꝑpꝛijs viribꝫ ſed hūilitatis con
tunite Illā vero deiectū fragilitate iustitie ſed mo
le et tumoꝛe ſuꝑbie. Nā ſunt hūilitas ꝑſui eminē
tiā pcati pondus ſuꝑat et ſaliens attingit deū ſic
ſuꝑbia ob ſui molem de ſanli. iustinā deꝑimit.
Di aūt ergo plura facta ſtremme geras. putas āt
te poſſe ꝑſumere tota catruſti oꝛōne Di vero mul
le feras in cōſcientia fiſtes creatuꝝ. et hoc ſolū de te
credas ꝙ eō ſimus oīm multū obtunebis ante deū
fiduciā. Et ideo ſue ſententie cauſā aſſignās ſubdit
ꝙ ōnis qui ſe exaltat hūiliabit. et qui ſe hūiliat exalta
bit. Hūilitatis nomē multiplex ē. Eſt enī quedā vtus
hūilitas nūc illud tꝛ cōtritū et hūiliatū deꝝ nō deſpint
nes Eſt et hūilitas ab erūnis iuxta illud Hūiliauit i
terra vitā meā Eſt et hūilitas a pīs et ſuꝑbia et
inſani abilitate diuitiaꝝ. Quid enī hūili hijs q̄ ſe
ſubmittūt in diuitijs et potentatu et hec reputant
magna Basili. Dimilit enā et exaltari laudabi
liter cōtingit. q̄n ſꝛ nō hūilia cogitas. ſed mens tua eſt
ꝑ magnanimitatē in virtute erecta. Talis aūt animi
elſitudo ē eminentia i tuſtijs terrenoꝝ cōtempty
cōuerſatio i celis et videt hūi mentis hūilitas eam
dem habere differentiā ad elationē. quā arrogātia
parit. quā hꝛ coꝛpulentia coꝛpis bn diſpoſiti ad iſla
tionē carnis cū ex hydropiſi tumet Crisi Hec igit
faſtus inflatio ab ipſis celis ꝓt deꝑimere nō cauentē
hūilitas vero et ab ipſa abiſſo creatuꝝ hoiez ſublima
re. hec enī pce pharisco publicanū ſaluauit. latronē
ante aplos in paradiſū duxit. Illa vero eā in coꝛpo
rea ingreſſa ē poteſtate. Ceteꝝ ſi iuxta delicta hui
litas tam ſaale currit vt ſuꝑbiā iuſtitie tranſeat. ſi iuſ
titie cōiunxeris eā quō ibit aſſiſtet ipā tribunali di
uino i medio angeloꝝ cū fiducia multa Rurſus ſi
faſtus cōiuncty iuſtitie eā deꝑimere potuit. ſi cōiuncty
ſit ꝓmo ingīta gehenne detrudet hoc dico nō vt neg
ligam hūilitatē ſed vt faſtū vitem Theo. Sed forſitā
murmurabit aliqs quō pharisens cū pauca verba ſue laudis
ꝓtulerit condēnatur Job vero cū plurima fuderit co
ronat. eo ſꝛ q̄ pharisey talia dicebat criminādo ali
os nulla racione cogente. iob vero vrgentibꝫ cū amī
cis et ꝑſuris ꝓuocatibꝫ coactus ē ꝓpꝛias vtutes refer
re ad dei gl̄iam. ne hoīes deſiſteret a ꝓfectu virtutis
Beda Typice aūt pharisey eſt populꝫ iudeoꝝ qui
ex iuſtificatoꝝ ſuis extollit merita ſua. publicanꝫ
vero gentilis ē qui longe a deo poſitꝫ cōfitetur pcā ſua
quoꝝ vnꝫ ſuꝑbiendo receſſit hūiliatꝫ alter lametan
do appꝛopiquare meruit exaltatus.
Afferebant aūt ad illū infantes vt eos tangeret
Quod cū viderēt diſcipuli increpabāt illos. iis
aūt cōuocatis eos dixit Dinite puulos venire ad
me. et nolite vetare eos. talium enī eſt regnū dei.
Amē dico vobis quicūq; nō acꝛeperit regnū dei ſi
cut puer non intrabit in illud.

Theo Poſt ꝓditū hūilitatē dūs docet ꝙ ea q̄ ſunt
nō repellens ſꝛ gratanter paruulos admittens vnde
dicit. Afferebant aūt illū infantes vt eos tangeret.
Aliqꝫ de vobis dicit Cū afferūt tangendi nuſi ſaluato
ri ſed ſi ſaluator ē ſaluādi offerūtur illi q̄ vent ſal
uū facere q̄d̄ pericent Vbi iſti pericerāt q̄ntū ad ꝓpo
ſitum ꝑtinet innocentes Sed ſēm aplm ꝑ vnū hoiez ſin
ut pcīm in oꝛbē terraꝝ Venīt ꝙ ꝓpli vt lāgue
di ad medicū. ꝓdit ad redēptoꝛē Ambro. Duriter aūt
aliqbꝫ videri ꝑt q̄ diſcipuli dn̄i infantulos adire ꝓ
hibebāt. ſeqt enī Quod cū vidiſſent diſcipuli in
crepabāt illos. vbi vel miſteriū intelligas vel affectū
Neq; enī hoc iudice aut in pueros mentis aſperita
te fiebāt. ſed ſedule ſeruitutis obſequia dño defere
bāt. ne cōꝑimeret a turbis Reſpuenda q̄ppe ē vtili
tas nīa vbi diuitatis iniuria eſt. i miſtero aūt. qua
ꝓpꝛius ſaluari ꝓpīm iudeoꝝ ex q̄ ſēm carnē nati fue
rāt geſtiebāt. Erubāt quidē miſteriū q̄ vtriſq; ꝓpīs
vocato deberet Nā et pro chananea muliere ſuppli
cauit ſꝛ fortaſſe adhuc ordine neſciebāt. vñ ſequit
hīs aūt cōuocās eos dixit Dinite pnulos venire ad
me. et nolite vetare eos. talium eſt enī regnū dei. non
etas ꝓfert etati. alioquin obeſſet adoleſcere Cur ergo
pueros dicit aptos ee regno celoꝝ. fortaſſe q̄ malitia
neſciāt. fraudare nō nouerunt. referre nō audeant.
ſcrutari ignoꝛāt opes honoꝛē. ambitionē nō appetūt
ſed nō ignoꝛare iſta virtꝫ ē. ſed cōtemnere Nō enī
virtꝫ eſt nō poſſe peccare ſed nolle. Nō igitur puer
cia ſꝛ emula. puerilis etatis bonitas deſignatur Ex
da. vñ ſignāt dicit. talium nō iſtoꝝ vt oſtenderet nō
etatē regnare ſed moꝛes et hijs qui ſimile habeant
innocentiā. et ſimplicitatē premia rꝛmitti Ambro.
Denicꝫ hoc ſaluator exꝑſſit dicēs Amē dico vobis
quicūq; nō acceꝑit regnū dei ſicut puer. nō intrabit i
illud Quis puer imitandꝫ ē aplis xpi. niſi de q̄ iſaias
dicit Puer natꝫ ē nob̄ qui cū maledicer nō male
dixit. itaq; in puerina eſt ꝓdita venerabilis morum
ſenectus. et in ſenectute innocens puerina Basilius
Diſcipiendꝫ aūt regnū dei vt puer ſi diſpoſiti ſue
rim ꝑ ſerga doctrinā dn̄i vt puer in diſciplina neſcꝫ
cōtradicens nec diſputās cū magiſtris. ſed credibili
ter et obedienter imbibens documenta Theo. Gentili
ū q̄ ſapiētes q̄ntes ſapiaꝫ in miſterio q̄d ē regnū dei. nec volentes hoc abſq; fide ſilogiſtice ꝓbā
tionis admittere. merito excluſi ſūt abhoc regno.
Et interrogauit eū quidā princeps dicēs magr
bone q̄d faciendo vitā eternā poſſidebo. dixit
aūt ei ihs. Quid me dicis bonū. Nemo bonꝫ
niſi ſolus deus. Mandata noſti nō occides. nō
mechabēs nō furtū facies. nō falſū teſtimo
niū dices Honora patrē tuū et matrē. Qui aut
hec oīa cuſtodiui a iuuentute mea. Quo audi
to ihs ait illi. Adhuc vnū tibi deeſt Oīa q̄cūq;
habes vende et da paupibus. et habebis the
ſaurū in celo et veni ſequere me. Hijs ille audi

ns contristatus ē. qz duc erat valde.

¶ Beda. audierat pncps quida a dño tm eos q̄ pueroꝝ bellent ee simules regnū dei intraturos atz ideo posat sibi nō pabola sed pala quibus opm meritis vitā eter nā consequat exponi vñ dixt. Et interrogant eū quida pncps dicens magr bone qd faciendo vitā eter nā possidebo ¶ Ambro. Temptator pncps iste magm bonū dixit q̄ deū bonū dicere debuisset ¶ Nā licet in diuinitate bonitas sit et in bonitate diuinitas tn ad dendo magr bone. in potione bonū dixit. nec ī pmuer sitate ¶ Nā deus in vnitate bonꝫ hō ex pte ¶ Cyrl. Putant aut se xpm carpe. dū vituperaret mosaī cū pceptū intraduxit vero sua statuta ¶ Arrent q̄ ad magrm et bonū eū nūcupans. dixt se velle do ceri. qz ergo tēptatue q̄rebat q̄ apphendit sapiē tes in asthma sua conuent ei rndet ¶ Nā sequitur. dixit aut ei ihesus. qd me dicis bonū nemo bonus nisi solus deꝰ ¶ Ambro. Nō bonū se negat sz deū defignat. Bonus qdē nō est nisi plen veritatis qd si quē moneat. qz nemo bonꝰ moneat et illud in si deꝰ. q̄ si a deo filꝰ nō erupit vtiq nec a bono xpo eruptur nā quo no bonꝰ ex bono natꝰ ¶ Arbor ei bona fructꝰ bonos facit. Quo nō bonꝰ cū bonitatis sua substanna ex pte assūpta nō degenerauit in filio q̄ non degenerauit in spū. Spūs tuꝰ bonꝰ magr deducet me in terā vertū. q̄ si bonꝰ spūs qui exce pit a filio bonꝰ vtiq et ille qui tradidit. utrūq; lectis peritꝰ est iste qui tēptat. sunt in libro alio demon stratu et bñ dixit. nemo bonꝰ nisi solus deꝰ vt ad moneret. q̄ scriptū est. nō tēptabis dīm deū tuū sz magis cōfiteret dño qm bonꝰ ¶ Cyrl. Vel aliter duarū quidē dicere hunc pncipe non verebor nā hoc xps ei ipperat. temptatore autē nūme ¶ Cyr. Ergo cū dixt magr bone. qd faciendo ee. q̄si diceret bonꝰ es. dignare me responso in eo q̄ pro doctꝰ sū vetus testamentū. te tū pstantore video. nō pmittente let rā. sed pdicante regnū celoꝝ. Dic q̄ nū quid faciendo vitā eternā potero possidere. Intentione igit attendens saluator. qz fides ē via ad opa. cū dixisset ille qd sana. hanc intione omissa notinā fidei eū docet. velut si q̄s interrogaret medicū. qd cōmeda. ille ostenderet que deberet ibi prodere et ideo eū ad patrē remittit dicēs. Quid me dicis bonū. nō q̄ quē bonꝰ nō essz. erat eū bonū ex bono pte genit bonꝰ bonū filius ¶ Aug de eo enā. potest aut videri distare aliqd q̄ sedz ma thei dixt. Quid me interrogas de bono qd ad illud magis referri potest qd aut ille q̄rens qd bonū sanā. ipe enī et bonū nōiauit. et interrogando cōmodisse q̄ intelligit. strūq; dixit. qd me dicis bonū. et qd me interrogas de bono qd ad illud magis referri potest ¶ Cyrus. Demū postq̄ donat cognitōez dei subiungit. Mādata nosti. ac si diceret. qm prius deū nouerīs tuū optime q̄ris qd sanā ¶ Cyr. Expectāte aut pncipe audire xpm dicente. recedas a mādatis mosaicis et meis attendēs ad mosaica eū mittit. Unde sequitur

nō occides nō mechaberis ¶ Theophy. primo qdem lex ea retinuit ad que faciliꝰ labi mur. vt mechiari. cui mctuum est. intrinsecū et naturale et occidere. q̄ inte rius belua furor. sz furtū et falsi testimonij culpā raro cōtingit incurrere. sz et grauiora illa existit. et ideo se cūdario furtū et falsū testimoniū ponit. vt rarius fal lenna et leuiora. sequit ei ¶ Nō furtū fanes nō falsū testimoniū dices ¶ Basil. Nō est aut intelligendū fures ee solū bursarū incisores vel latrocinātes in bal neis Dz et si q̄ duces legionū statuta vel cōmisso sibi regimine ciuitatū aut gentiū hoc quidē furtum tollūt. hoc vero vi ac publice eripiūt. Cyrus. Dz videas nō agendo pcepta cōsistere. qm si mechiatꝰ nō fueris castus es si nō fueris benuolus si falso nō testeris verdicꝰ atte de virtute iam facilem per bonitatē statuēns nā ma li fugā ingerit nō boni exercitū. q̄libet aut quies. q̄libz est facilioꝝ opꝰ ¶ Theo. Dz q̄ in pentes cōmut tere. q̄ pp magnū sit crimē raro tū agnōit post oīa ponit. ¶ honora pren tuū et matrē ¶ Ambro. Est aut honor non solū honorificentie. sz etiā largitatis ho nor eni est deferre p meritis ¶ Pasce patrem tuū pas ce matrē et si paueris adhuc nō reddidisti dolores et trunatus quos p te mater passa est. illi debes qd ha bes. cui debes q̄s q̄tū cunq; si pascat exilia. q̄s tu pascere nolis. Sed dices qd erā patribꝰ parētibꝰ collatuꝝ. exilia malle cōferre. non q̄rit deꝰ donū de fame penū sz vt pascendos scriptura diuti patrē tes. ita pter deū relinq̄ndos. si impediat deuote meus affectū. sequit. qui aut ¶ Puer ōnia custodiui a iuuētute mea ¶ Puero. advenit adolescēs Di ei qd post positū est in mādatis. dilectes pximū tu u sicut teipm. ope cōpleuisset. quo postea audiens vade et vende oīa q̄ habes et da paupib. tristis abscessit ¶ Beda. Vel nō est putād esse mentitꝰ sed simpliciter vt dixerit. sz exterꝰ ee confessus. alioqui nequaq̄ marcꝰ dicet q̄ ihesus tutuꝰ ei dixerit ei. ¶ Cyrus. Ostendit aut conse q̄ iter dns q̄ si aliqs vetus testamenti pegerit pfectꝰ nō est. sed deest ei sequi xpm. vñ subdit. Quo audito ihs aut ei. adhuc vnū tibi deest. Oīa quecūq; habes vende et da paupib. et habebis thesaurū in celo. q̄si dicet. q̄ris quo sit possidenda vita eterna. sparge facul tates paupib. et obtinebis illā pria sunt que ipen dis magna q̄rens ¶ Athana. Nō enī mūdū des pnentes putem grandia quidem abdicasse. q̄a tota terra ē in cōpatione celi breuissima. q̄ propter si toti terre dnatrem ei abrenūantes nichil dig nū esset in compatōe regni celoꝝ ¶ Beda. Qui cūq; ergo pfectꝰ esse voluerit optet vendere q̄ habz nō ex pte sicut ananias fecit et saphira sed totū. ¶ Theo. Vñ dices oīa q̄ habes summā paupertatem suadet. si q̄d eni restituerit illi seruꝰ ē ¶ Basilꝰ nō tū docet facultates vendere eo q̄ naturaliter sint prauę. alioquin creatura dei nō essent. vnde eas nō tamq̄ malas abicere. sed dispōe monuit.

et condēnat aliqs nō q̄ eas possedit sed q̄ eis abusus
sit vt facultatū sm̄ mādata dei dispēsando et trimū
deleat et regnū conferat vñ subdit et da paupib⁹
Crisp Poterat quidē dicere pauper et sine hoc q̄
nos miserem cozū sz vult dantes dilectione astrin
gi accipientib⁹ Basil⁹ Dicēte aūt dño da paupib⁹
puto nō expedire cuiq̄ negligenter agere sz ōnia dili
genter disponere primū p̄ scipm si ex ptē se habeat
sin aūt p eos de quib⁹ cōstat q̄ fideliter et prudent
disponāt Maledict⁹ enī qui negligenter p̄fiat
opa dni Crisp Sed illud querit quō erogare
cuncta paupib⁹ p̄fectois ē videt paul⁹ aūt dilec
tione hoc assert esse imp̄fectū sz valde cōsonat qđ
subūxit et veni sequere me qđ ostendit ex dilectōe ē
In hoc ei cognoscent oēs q̄ mei estis discipuli si dilec
tionē habueritis ad iuicem Theophi Cū pau
tate ei ceteras vtutes hoīes habere optet ob hoc ait
et veni sequere me id est in ceteris esto mei discipul
augiter me seq̄ris Cirl princeps aūt illi vim re
centis capax nō fuit vetus vter existens sz tristis
ruptus est. Vñ sequit Hijs ille auditis contristat⁹
est q̄ dives erat valde Basil⁹ Mercator nō tri
tatur in nūdinis pacisendo q̄ possidet. acquirendo
sibi opportuna. Tu vero tristaris puluere dms vt
acquiras vitā beatā

Videns aūt ihs illū tristē factū dixit Quā dif
ficile qui pecunias habēt in regnū dei introibūt
facilius est enī camelū p foramē acus transire q̄
diuitē intrare in regnum dei. et dixerūt q̄ audie
bant. Et quis pōt salvus fieri aut illis q̄ impos
sibilia sūt apud hoīes possibilia sūt apud deū.
Aut aūt petrus. Ecce nos dimisim⁹ oīa et secuti su
mus te. Qui dixit Amē dico vobis nemo ē qui re
liquerit domū aut parentes aut fratres aut vxorē
aut filios aut agros p̄ter regnū dei. et nō recipiat
multa plura in hoc tpe et in scło futuro vitā eternā.

Ihc. Cūm dives audita opis abiectione tristat⁹ fiunt
dīs admiranter locut⁹ ē. Dicat⁹ eis Videns aūt ihesus
illū tristē factū dixit Quā difficile q̄ pecunias habēt
regnū dei introibūt No dicit Impossibile ē eos intrare sz
difficile. Possunt ei p̄ divinas adipisca suppa. sz difficile
ē q̄ viscosiores sunt visco diuine. et vix euellitur animꝰ
occupat⁹ ab eis sz subsequēter vt impossibile hoc idicat
cū dicit Facilius est ei camelū p foramē acus transire.
q̄ diuitē intrare in regnū dei Rome qđ in greco ponit
eq̄uocū est ad cāl qđ camel⁹ dicat et ad rudentē q̄nq;
q̄ modo intelligas impossibile est Quid igit dicendū est.
primo quidē q̄ revera ita se habet illud ei est dives ali
ud nomꝰ. Nā dives est q̄ sibi reseruat diuinas no
nomꝰ vero siue dispensator qui ad opus aliorū has te
net Crisp Ezechias quidā possidebat opes pauperibus
et iuste eas possident q̄si suscipientes a deo dispensāt
in diuīs mādatis q̄ vero cōtra deū acq̄sierūt et in ex
pendendo fecerūt illud idem meretrib⁹ et parasitis
dantes vel humi abscondentes egens vero nichil im-

pendentes. Non q̄ prohibet diuitē. sed opib⁹ famula
ri vult vt necessarijs vtam⁹ eis nō vt custodiamus
nā famuli ē custodire sz dñi dispensare si cōseruari
eas vellet nō tradidisz hoīibus sz sineret ītēm nec
re Theophi Porro attendas illud q̄ diuitē quidē
impossibile dicat saluari possidentē vero diuinas difficile
ēsi dicat. dives q̄ capt⁹ ē a diuicijs et famulat eis non
saluabit habēs vero illas. sz qui eis dominat vix sal
uabit causa humane fragilitatis Conat⁹ enī nos dia
bolus supplantare q̄ducq; possidem⁹ diuinas. et difi
cile ē aufugere decipulas ei⁹ ideoq; bonū est pauptas
et q̄si tepidā oē carere Crisp Nulla enī est diuinarū
cōmoditas aīa panente penuriā nec lesio pauptatis
aīa diuicijs affluente Hi aūt detestentis indigū est
nullius egere. et paupescentis indigere palam est
q̄ magis esse paupem sant magis detestere sanab⁹
est enī q̄ q̄s in pauptate q̄ in diuicijs opes cōtemnet
nec ei talis ē ambit⁹ vt per magis habere sectetur
sz per hoc cōsueuit magis agenda sunt ignis q̄n
maiorē suscipit escā Que aūt mala vident ee in
pie cōmunia sūt Que vero diuinarū p̄cia sūt earū
Aug⁹ de q̄st. euā. Diuitē hic appellat cupidū rerū
tpalū et de talib⁹ superbiente hijs diuitib⁹ cōtrarij sūt
pauper spū quorū est regnū celorū. Misere aūte fa
cilius ē ex̄m pati pro dilectorib⁹ scīi q̄ dilectores scīi
ad ex̄m posse cōuerti. Camelū ei nōie se intelligi voluit
q̄ sponte humiliatus ignominie nre onera sustulit.
p camū aūt passiones significat. p passiōes dolores in
passione susceptos forame aūt acus dicit angustia
passionis Crisp Hic aūt sermo quasi grauis trānsire
debat discipulorū vnū tutē vñ sequitur Et dixerunt
q̄ hec audiebāt et q̄s pōt salv⁹ fieri hoc dixerūt disci
puli nō de se sz de toto mūdo timentes Aug⁹ de q̄st.
euā. Cū aūt incōparabiliter maior sit turba paupe
q̄ diuitū vnde potest saluari. intellexerūt oēs qui
diuicias amāt. eās si adipisca nequeāt in diuitū nu
mero deputari. sequit Aut illis q̄ impossibilia sūt
apud hoīes possibilia sunt apud hoīes deū. qđ nō ita
intelligendū est quasi diues cū cupiditate et superbia
regnū dei sit intraturꝰ sed possibile ē deo vt a cupidi
tate et superbia ad caritatē et humilitatē cōuertat Theo
Apud hoīes q̄ quoz̄ scripit intentio ad terrena. impossibi
lis est salus. vt dictū est apud deū vero possibilis ē cū
eū homo cōsiliariū habet deū. et iustificationes et do
trinas pauptatis ihabent. nemo ei⁹ auxiliū implorat hi
fiet possibile Cirl Congrue aūt dives cū multa con
tempserit recōpensatione expectabit. Qui vero p
pria possidens ea abdicauit quid ei speranduꝫ esse q̄ue
rere dicebat. Vñ sequit Aut aūt petrus Ecce dimisimꝰ
oīa. mathes addit quid q̄ erit nob Beda. Quasi di
ceret Secundū qđ iussisti Quid igit dabis nob p̄mi
Et q̄ nō sufficiat dimittere oīa iungit qđ effectū est
dicens Et secuti sumꝰ te Cirl Illud aūt necesse ē
dicere q̄ pauci abrenūciantes quātū spectat ad ipo
situ et obediencia pari lance cū opulentis pendunt.

parib⁹ vtentes affectib⁹ dñi rerū quas possident abier
tionē vltroniꝫ ferūt vñ seq⁹. Amē dico vobis nemo ē
qui reliquerit domū aut parentes ā fratres aut vxo
rē aut filios aut agros ꝓpter regnū dei et nō recipiat
multo plura in hoc tpe et in sclō futuro vitā eternā
Elenat ad acceptissimā spem oēs audientes mucu
rando ꝓmittens dñi apponit sermoni amē. Doctri
na ei diuina mundū vocante ad fidē xpi forsitan aliq̄
respuentes paretes infideles volentes voluerūt eos
turbare venerando ad fidem et silis est rucio aliorū ge
minorū. Deserūt aūt quidā patrē et matrē et tōa
parentele amore despexūt ꝓpter amore xpi. ℣ Beda.
Densus ait iste ē qui ꝓpter regnū dei inquirendū
ōnes affectus cōtempserit oēs sci diuinas delicias su
sceꝑ calauerit. multo plura in pūi recipiet cui sen
tenie occasione quidā audaces mille anorū fabulā
post resurrectionē ustorū edificāt. qui oīa q̄ ꝓpter
deū dimittimꝰ multiplia nobis sunt fenore redden
da et insup vita eterna donāda. Nec videt inexpti
q̄ si in ceteris digna sit remissio in vocib⁹ tm̄ mē
alios euāgelistas tenens appareat turpido ꝓfecti
ai dñs in resurrectiōe nō esse nubendū testetur. Et
iuxta marcū ea q̄ dimissa fuerint in hoc tpe ai ꝑse
cutionib⁹ acquirenda cōfirmet. ꝗs illis mille annis abēe
dogmatizāt. ℣ Cyril. Hoc q̄ dicimꝰ q̄ omissis tpalib⁹
et carnalib⁹ multo maiora sibi aliq̄s vendicabat.
qm̄ et apli cū pauca dimiserūt obtinuerūt multipli
cia dona carismatū et celebres repūt sūt vbiq; Cū
mꝰ q̄ siles illis si donū qs dimittat recipiat mansio
nes supnas si patrē habebit celestē. Di a eterna
mis recessent. ut fratrē hūc recipiet xp̄us. Cū dimu
sent cōiugē inueniet duuriā sapiencia a qua precea
bit spūales fructꝰ inueniet ihr̄m celestem q̄ est mi
nimꝰ fratrib⁹ eriā et a sororib⁹ sui ꝓpositi q̄ tutius
spūali collegatus multo in hac vita gratiosiorem
recipiet caritatem.

Assumpsit aūt ihs duodecī. et ait illis Ecce ascē
dimꝰ ihr̄osolimā et cōsūmabūt oīa que scripta
sunt ꝑ ꝓphetas de filio hoīs. Tradetur enī gentī
bus et illudetur et flagellabitur et cōspuetur et
postq̄m flagellauerūt occident eū et tertia die re
surget. Et ipsi nichil horū intellexerūt. Et erat
verbū istud absconditū ab eis et nō intelligebāt
q̄ dicebāt.

℣ Theo. Prescudens saluator ex passione sua discipu
lorū animos turbandos eis longe ante et passiōis sue
penā. et resurrectiōis sue gloriā ꝓdixit. Unde dicit
Assumpsit aūt ihs xij et ait illis Ecce ascendimus
ihr̄osolimā et cōsūmabūt oīa que scripta sunt
ꝑ ꝓphetas de filio hoīs. ℣ Beda. Prudens ei quosdā here
ticos futuros q̄ xp̄m dicerent legi ꝓphetisq; docuisse
cōtraria ostendit q̄ ꝑ ꝓphetarū prefatia sue passi
onis et posteriorus gloriē sit celebratū perfecta. Cui
seq̄ssi aūt de passione cū discipulis confert. Non
enī optebat hūt sermonē plurib⁹ diuulgari. ne
turbarent. Ob hoc aūt predicebat discipulis vt exer
citati ꝑ expectationē facilius sustinerēt. ℣ Cyril. Et
vt sciant q̄n passionē ꝓnouit et sponte ad eā
accessit. ne dicerent q̄liter i manus hostiū incidit
q̄ nos ꝓmittebat saluare. Unde seriatim ordinem
passionis enarrat subdens. Tradetur enī gentibus
et illudet et flagellabit et cōspuet. ℣ Crisi. Hoc
ysaias ꝓdixerat dicēs. Optuli scapulas meas ad
verbera. genas meas ad alapas et faciē meā nō
auerti a sputorū dedecore. Dz et cruus patibulū
ꝓdixit ꝓpheta cū ait. Tradidit in morte aiam suā. et
cū sceleratis reputatꝰ ē. vñ et subdit. Et postq̄m fla
gellauerint occidēt eū. Deū et resurrectionē eius de
nūd ꝓdixit dicēs. Nō derelinquas aiam meā in infer
no. Vñ hic subdit. Et tertia die resurget. ℣ Isidorus.
Admirorā aūt demente querentiū cur xp̄s ante tri
duū resurrexit. Di ei resurgeret tardius q̄m ꝓdixerat
potentie esse. Celerius vero est sume virtutis iudiciū. Di
quē enī cū sponsionē sui creditorē post triduū ꝓsol
uere debitū. eadem die satisfaciente viderimꝰ nō fal
lacē sed ꝓnū vt veridicū cū mirabimꝰ. Oriā enā q̄ nō
dixit se post tres dies resurrecturū. sed die tertia. Ha
bes parasceuē. Habes sabbatū vsq; ad solis ortū
et post sabbatū resurrexit. ℣ Cyril. Discipuli autem
nondū nouerāt exquisite q̄ ꝓphete ꝓdixerāt sed post
q̄m resurrexit aperuit eis sensū vt intelligerēt scrip
turas vñ sequit. Et ipsi nichil horū intellexerūt.
℣ Beda. q̄ enī discipuli ei⁹ vitā maxie desiderabāt
eius morte audire nō poterāt. Et q̄m non solū hominē
innocentē sed et deū verū sciebāt. hūc nullatenꝰ mori
posse putabāt. Et q̄ parabolas ei sepe loquenti au
dire cōsueuerāt. quoniens aliq̄d de sua passione dicebat
ad aliud allegorice referendū esse credebāt. vñ sequit.
Erat aūt verbum istud absconditū ab eis et nō intel
ligebāt q̄ dicebāt. Iudei vero q̄ in ei⁹ nece cōspira
uerāt. q̄ de passione sua loquetur dicens Iohānē
Oportet exaltari filiū hoīs intelligebāt. unde dixerūt
Nos audiuimꝰ ex lege q̄ xp̄s manet in eternū et quō
tu dicis oportet exaltari filiū hoīs.

Factū est aūt cū approp̄quaret ihr̄icho. Cecus
quidā sedebat secus viam mendicans et cū au
diret turbā pretereuntē interrogabat q̄d hoc ēet
Dixerūt aūt ei q̄ ihs nazarenus trānsiret et cla
mauit dicēs ihu fili dauid miserere mei. Et qui
precedebant increpabāt eū vt taceret. Ipse vero multo
magis clamabat. fili dauid miserere mei. Stans
aūt ihs iussit illū duci ad se. Et cū approp̄quasset
interrogauit illū dicens. Quid tibi vis faciā. At
ille dixit dñe vt videā. Et ihs dixit illi. Respi
ce fides tua te saluū fecit. Et confestim vidit et
sequebatur illū magnificās eū. et oīs plebs vt
vidit dedit laudē deo.

℣ Greg. in ome. Quia carnales adhuc discipuli nō
valebāt capere vba misterij venitur ad miraculū
ante eorū oculos cecus lumen recipit vt eos ad fidē

celesha facta solidaret vñ dicit. Factū est aūt cū ap
pinquaret ihericho cecus quidā sedebat secus viam
mendicās. ¶ Theo. Et ne tristis dñi essz mutus i via
sent cecu miraculū. hoc documentū discipulis suis dans
vt ī omnib⁹ simꝰ pficui et nichil sit in nobis ociosū.
¶ Aug⁹ de con. euā. Possemꝰ de appropīquātib⁹ ihericho
sic intelligere vt iā inde egressi ppe tū adiuc es
sent ad eā ciuitatē qđ tū minꝰ vsitate dicitur. Vt
tamē videri posset hoc dictū qm̄ matheꝰ egredien
tib⁹ eis ab ihericho dicit illūminatos duos cecos q̄uꝝ
viā sedebāt. De numero q̄dem nulla erat q̄stio si al
ter euāgelistarū de vno tacuisset vnꝰ reminiscēs
Lā et marcus vnū cōmemorat cū et egredientib⁹
eis ab ihericho dicit illūminatū cuꝰ et nomē dixit
et patrē vt intelligamꝰ cū fuisse potissimū alterū
ignotū vt mento ille notus eā solus deceret cōme
morare. Sed qm̄ que sequūt in euāgelio sc̄z lucā
aptissime ostendūt illud qđ ipe narrat adhuc venē
tib⁹ ipis ihericho factū esse. nisi aliud restat itelligē
nisi bis cecū factū hoc miraculū semel in vno cero cū
adhuc veniret in illā ciuitatē. iterū in duob⁹ cū egre
deret. vt illud vnū lucas. alterū matheꝰ enarraret.
¶ Crisꝰ Multus aūt erat populꝰ circa xp̄m et cecꝰ
cū quidē nō nouerat. sedebat aūt effectū et rapie
bat ꝓ affectū qđ nō hausit aspectꝰ. Vñ subdit. Et cū
audiret turbā ꝓtereuntē interrogabat. q̄d hoc essz
et omnibꝰ quidē secūdm opinionē loq̄bant. sequ⁹ eū
dixerūt aūt ei q̄ ihs nazarenꝰ trāsiret. Cecus vero
vera clamabat. alia dicit et alia pdicat. Nā sequ⁹.
Et clamauit dicēs. ihu fili dauid miserere mei. q̄s
te docuit hec o homo. nō plegisti libros patꝝ lu
minib⁹. Vnde iquit nosti luminare mūdi vere dñs
illūinat cecos. ¶ Cyril. In iudaismo aūt nutritus
nō ignorauit q̄ de ꝓgenie dauid deus sc̄z carnē
nasceret. et ideo ei vt deo loq̄t. dicens. miserere
mei. hūc imitent qui in dnō dubitāt xp̄m. Iur eū
xp̄m tāq̄ deū adit. et filiū dauid eū nōiat. Illumi
natur aūt instantiā confessionis ei⁹. Quidā enī eū
cōfitentē fidem cōpescebant. sequ⁹ ei. Et q̄ preibāt
increpabāt eū vt taceret. sz p̄hibitiones huiōi nō
impediebatur ei⁹ audacia. Nouit ei fides ōnib⁹ re
pugnare. et in ōnia triūphare vtile enī est pro
cultu diuino pudorē deponere. Nā si causa pecu
nie sunt imprudentes nōnulli pro aīe salute nō decet
bonā inducere imprudentiā. vñ loquit. Ille vero mul
to magis clamabat. fili dauid miserere mei. Distat
aūt xp̄m voce inuocātis in fide. Irrisit et ideo merito
vocat cecū et accedere iussit. vñ sequ⁹. Et stans aūt ihs
iussit illū adduci ad se vt sz q̄ prius fide eū tetigerat
appropīquaret et corpe appropīquantē cecū dñs in
terrogat. Nā sequ⁹. Et cū approp̄quasset interroga
uit illū dicēs. Quid tibi vis faciā. Dispensatiue in
terrogat. nō quasi ignorās. sz vt soret astantes pnō
petebat pecuniā. sed diuinā efficaciā vt a deo. vñ sequ⁹.
At ille dixit. Dñe vt videā. ¶ Crisꝰ Vel q̄ calūniato
res veritatis audei possent dicere. vt in ceco nato nō
est hoc sz filius eiꝰ voluit vt cecus ꝑius ostenderet de
festū nature et tūc cognoscat gratie maiestatem
Et vbi petitois modū cecus explicauit. tūc cū summa
maiestate ꝓcepit ei vt videret. vñ sequ⁹. Et dixit illi
ihs. Respice qđ redūdabat in crimē ꝓfidie iudeoꝝ
Quis enī gubernatū talia dixit. Aspice tū q̄d assumat
medicus ab eo cui collata est sanitas. sequ⁹ enī. Fides
tua te saluū fecit. Pro fide ei vendit bñficia. diffū
dit enī gr̄ā quā suscepit. Et sicut ab aliquo fonte hy
quidē ꝑius vasis modiū aque hauriūt. hy vero ma
ioꝝib⁹ multū fonte nō distinguente mensuras. et
sedz fenestras q̄ aperūt magis vel minus splendoꝝ
solis infundit. ita sedm capacitatē internoꝝ hauri
gra. Vertitur aūt vox xp̄i in lucē languētis. Erat ei
verbū vere luris vñ sequit. Et cōfestim vidit. Et cecꝰ
et ante bñficiū fidē ostendit feruidā. et post bñficiū
bñuolentiā obseruauit. sequit enī. Et sequebatur
illū magnificās deū. ¶ Cyril. Ex quo patet q̄ a dupli
ci cecitate liberabat corpali sz et intellectuali necꝰ
ei glorificasset vt deū nisi vere vidisset. sed et aliꝰ
factus est occasio glorificandi deū. sequit ei. Et ōnis
plebs vt vidit dedit laudē deo. ¶ Beda. Vlō solū pro
ꝑetrato munere luris sz et merito fidei ꝑetrantis.
¶ Crisꝰ Nisi aūt necesse ē querere. cur xp̄us demon
acū quidem curatū sequi volentē ꝓhibet. sz neutrū
ronale puto. Illū enī mittit predicare vt ex sua
cōsistentia bñfactoꝝ ꝓducat. Erat ei execrabilis mul
titudo videre furiosū sane mentis effectū. Cecū vero
ꝑmittit sequi. qm̄ ierosolimā ascendebat. ꝑfecturꝰ ꝑ
crucē altū misteriū. vt recentē habentes miraculi
memoriā. nō existimaret eū infirmitate populus q̄
mūa pati. ¶ Ambro. In hoc aūt cecꝰ typus populi gē
tilis est. q̄ sacramento dñico receptū amissi luminis cla
ritatē. Nichil aūt interest. vtrū in vno cecꝰ media
nā. an in duobus accipiat. qm̄ ex cham et japhet no
filys origine duces in duob⁹ cecis duos generis sui
pretendebat autores. ¶ Orig⁹ in ome. Del cecā est
genus hūanū qđ in parente ꝑmo claritatē simpne
lucis ignorās damnationis sue tenebras patitur. Ihe
richo aūt interpretat luna q̄ dū mensiruus mōnē
tus decrescit defectū nre mortalitatis designat. Cum
ergo conditoꝝ noster approp̄quat ihericho cecus ad lu
men redit. q̄ dū diuinitas defectū nre carnis susceptꝰ
hūanū genus lumē qđ amiserat recepit. Quū q̄
eterne luris claritatem nesciat cecus est. Qui aūt
iā redēptoꝝ credidit. q̄ dixit. ego sū via iuxta viā
sedet. Qui vero credidit et exorat. vt eternū lumen
recipiat iuxta viā sedet et mendicat. Illi aūt qui
ihm venientē precedūt. designāt carnalū desideri
oꝝ turbas tumultusq̄ vitioꝝ. q̄ prius ꝑ ihesus
ad cor nrm̄ ꝓueniat dissipāt cogitatiōnē nostrā
et in q̄ nos nrā oratione conturbāt. Ipe vero ma
gis damabat. q̄ quito grauioꝝ tumultu cogitatiū
onū ꝓximum. tanto orationi insistere ardentius de

et ī uocātes ī fide

Capi

bem⁹ Cū aūt adhuc turbas fantasmatū in oratōe patim⁹ ihm aliqtenꝰ trāseuntē sentim⁹ Cū vero o tacionū vehementer insistim⁹ deus in corde fecit⁹ et lux amissa reparat⁹ vel trāsire huāmitatis est statē diuinitatis Ceū igit clamātem dīs trāsiens audiunt stans illūinauit qꝫ per huāmitatē suā vocabus nīe tentus cōpatiendo misertus ē sed lumē nob gratie ꝫ diuitatis potentiā infudit Id hoc aūt requrit quid ve lit vt cor ad oratiōē erigat Deb cū hoc vult qđ et nos petere et se concedere pmosat ℣ Ambro. Vel iterꝫ quaut ceū vt crederem⁹ nisi confitente posse saluari ¶ Greg. ī ome. Cecus aūt a dīo nō aurū sed lucē querit et nos nō falsas diuicias sed lucē queram⁹ quā videre cū solis angelis possim⁹ ad quā lucē via fides est Dñe recte cer diat Respice fides tua te saluū fecit Qui videt et scit qꝫ bonū qđ intelligit optatur ¶ Luc⁹ de cōfessionib⁹ euāgelii hoīz Di aūt ihesu de luna ob hoc mortalitatē intercepta tur mortē quāquās dīs nideus solis lumē euāgelij insserat pdicari qs significant ille vnꝰ cecus quē lucas cōmemorat a morte aūt resurgens atqꝫ descendens et in deos et gentib⁹ quos duos populos significare vident duo cea cōmemorati a matheo.

Capi. xix.

Et ingressus ihs pambulabat iherico et ecce vir nōie zacheus et hic erat pceps publicanoz et ipe dives Et qrebat videre ihm quis esset et nō poterat pre turba qꝫ statura pusillus erat Et prurreus ascendit in arborē sicomoz vt videret illū qꝫ inde erat trānsiturꝰ et cū venisset ad locū suspiciens ihs vidit illū et dixit ad eū zachee festinās descende qꝫ hodie in domo tua oportet me manere Et festinans descendit et excepit illū gaudens Et cū viderent oīes murmurabāt dicentes qꝫ ad hoīem pctorē diuertisset Ipse aūt zacheus dixit ad ihm Ece dimidiū bonoz meoz dō pauperib⁹ et si quid alicui defraudaui reddo quadruplū Ait ihesus ad eū qꝫ hodie salus huic domui facta est eo qꝫ ipe filius sit abrahe venit enī filius hoīs querere et saluū facere qđ perierat

℣ Ambro. Zacheus in sicomoro cecus in via quoz alterū dīs miserat expectat alterū sue mansionis claritate nobilitat de quo dicit Et ingressus ihs pambulabat iherico et ecce vir nōie zacheus et hic erat pceps publicanoz et ipe dives Et bene pceps indicat publicanoz Quis ei de se desperet qui iste pcessit et ad gratiā cui census ex fraude et ipe quidē dives. vt sicci oēs diuites auaros ¶ Cyril. Sed zacheus in his moza non traxit sed factus est dignus ymaginē dei qui cecos illūinat et longinquos vocat ¶ Cyrus Pullulauerat aūt in eo semen salutis qꝫ cupiebat ihm videre. vñ sequit Et qrebat videre ihm quis esset vtpote qui nūqꝫ eū viderat qꝫ si vidisset dū ia recessisset a nequicia publicana Di qs ei ihesū videt nō potest nequitys īmorari Quo aūt erant ipedimenta hiuc visionis nā retardabat eū popul⁹ non tā virorū qꝫ pcorū erat enā pmus statura vñ sequit Et nō poterat pturba qꝫ statura pusill⁹ erat ℣ Ambro. Quid sibi vult qnullus alterius staturā qꝫ hui⁹ exposuit vide ne forte malina pusillus aut adhuc pusillus fide nondū eū promiserat ei ascenderet nodum viderat xpm ¶ Cirus Sed ille bonū adimuit ingressū nā precurrens in arborē sicomoz ascendit et trānseuntem ihm desideratū videbat vñ sequit Et prurreus ascendit in arborē sicomoz vt videret illū qꝫ inde erat trānsiturꝰ Hic et sola visione desiderauit sed qnouit plus facere qꝫ queram⁹ dedit ei supꝫ id qđ expectabat vñ sequit Et cū venisset ad locū suspiciens ihs vidit illū ¶ Cyril. Vidit quidē hoīs aias pmptissime intentē ad sancte viuendū et cū ad pietatē conuertit ¶ Ambro. Caput eū se inmutatus mutat vñ sequit Et dixit ad eū Zachee festinās descende qꝫ hodie in domo tua oportet me manere Debebat ei vbere hospitis sui ēe merite de fide tui et si nō vote mutantis audierit affectū ¶ Beda. Ecce aūt camelus depositis ibi sarcinis pcessit me arctus trānsit hoc ē diues et publicanus relicto amore diuinarū contēpto censu fraudū benedictionē diuīe suscepnōis accepit. sequit eū Et festinans descendit et excepit illū gaudens ¶ Ambro. Discant diuites nō in facultatib⁹ animē habere fiducia qui hui⁹ q vti nescīt facultatib⁹ Ita diuine sunt ipedimenta sunt imobis. ita bonus fūt adiumēta virtutis ¶ Cyr⁹ Sed cōsidera numiā salutaris bonitatē. Insons cū sontib⁹ cōuersat. fons iustice cū auarina que ē materia pcauitatis ingressus domū publicani nullā ex auaritie nebula in ea iuriā passus fulgore iustice auaritiā delet Sed mordaces et criminacōis amatores inuenit tēptū in hui⁹. qđ ab eo fiebat. sequit eū Et cū videret. omnes murmurabāt dicentes qꝫ ad hoīem pctorē diuertisset Ipse vero inmutatus vt epulo et publicanoz ānicus pernebat hec vt cōsuetudinem apposita qꝫ et medicus nisi pciat sanie egrotoz non liberat a morbo qđ et tūc cōtigit qui conuersus ē publicanus et factus ē melior sequit Stans aūt zacheus dixit ad ihm Ece dimidiū bonoz meoz dīe do pauperib⁹ et si quid alique defraudaui reddo qdruplū Audi mirabile nodū dissolut et obedit Et sicut sol per radios infusus nō illustrat vbi sz qꝫ ita sol iustitie nequitie fugauit caligine Nā lux in tenebris lucet Quilibet aūt vitiū est validū diuitū aūt debile et ideo bipertit substātia Est aūt diligenda attendendū qꝫ opes zachei nō solū erāt iuste sz etiā ex primonio fuerūt congregate alioquin quō poterat extorta iniqua restituere in qdruplū Debebat enī lege nitente restituere in quadruplū male ablata vt si lex non terreat dāna mutuget Nō qꝫ expectat zacheus censurā ipe sibi iudex esset ¶ Theo. Sed si subtilius inda gare velim⁹ nichil de prius restabat facultatib⁹ Data ei medietate bonoz pauperib⁹ ex residuo reddebat lesis ī quadruplo nec solū hoc permittebat sz ia

nebat ℣ lō enī aut dabo medietatē et restituā q̄druplī
ſz do et reddo. at xp̄s ei salutē annūciat ſeq̄t enī. ℣lit
ihesus ad eū. q̄ hodie salus domui huic facta ē. ipm
zacheū ſignificans assentū fuisse salutē p̄ domū
habitatorē ſignificans. ſeq̄tur eū. Eo q̄ et ipe filius
sit abrahe. Non enī vocasset abrahe filiū manuma
tā fabricā ℣ Beda. Filius aūt abrahe zacheus dicit
lō q̄ de eius stirpe q̄ntus ſed q̄ eius est fidē imitatus
vt sicut ille terrā domūq̄ paternā deseruit. ita iste
bona. ſua paraenda paupib⁹ relinqueret. Pulchre
aūt dicit. Et ipse. et nō eos solū. qui iuste vixerāt. ſz
et eos q̄ab iūstitia resipiscūt. ad filios p̄missionis
p̄tinere declaret ℣ Theophi. lō autē dixit q̄ filius
erat abrahe. ſed q̄m nūc est. Nā prius q̄m erat pu
blicanorū princeps nullā similitudinē habēs ad
abrahā iustū. nō erat abrahe filius. Sed q̄ murmu
rabāt quidā eo q̄ moraretur cū viro peccatore ad
cōpescendos illos subdit. Venit enī filius hōis q̄rere
et saluū facere q̄d perierat ℣ Cris. Quasi diceret
quid me murmuratiōi ſi rectifico peccatores tū enī
peccatā me odiū peccatorū q̄ eorū causa aduenerī.
℣lā medicꝰ venit nō iudex. ob hoc cōmuna ſic lāguena
tium. pariorūq̄ fetorē vt p̄stem remedia. Quaret aūt
aliquis. quō paulꝰ iubet. ſi q̄s ſr̄ fuerit p̄cax aut a
natus cū huiōi nec vbi esse sumendū. Xp̄s autē
erat publicanorū cōmunio. Sed nōdū p̄uecti erant
ſsi vt fierent fratres. ſz et tūc vitare p̄cepit pau
lus fratres cū p̄stant in malo hij vero erūt mutati
℣ Beda. Illustre aūt zacheus qui iterp̄etat iusti
ficatus credentē ex q̄ntib⁹ populū ſignificat. qui
p̄ cōparationē tpalium depressus erat et minimus
sed a deo sanctificatꝰ. qui intrante ihesu saluatore
videre voluit. dū fidem quā mūdo attulit. parti
q̄ pare q̄siuit ℣ Cyrillus Turba aūt est impente cō
fusio multitudis q̄ veritē nequiuit videre sapien
tie. ergo zacheus p̄ dū in turba ē. nō vidit xp̄m. ſz
plebeiam trāsgressus iustitiā. meruit quē desi
derabat aspicere ℣ Beda. vel turba id ē vitiorū cō
suetudo. que ceū clamantē increpabat. eā hūc
ſuſsipientē tardat. ſz sicut ā plus clamādo ceteris
turbā viat. ita pusillus terrena relinquēdo. et
arborē crucis ascendendo turbā obstantē trāscen
dit. Dicamorus nāq̄ q̄ est arbor foliis moro ſilis
ſz altitudine p̄stantis vnde et a latinis celsa nūcu
pat. ficus fatua dicit. et eadē dūra crux credentes
alit vt ficus. ab incredulis irridet. vt fatua. Quā
arborē pusillus statura zacheus vt ceteris altior pos
sit ascendit. eū quibz hūilis et p̄uce cōscius infir
mitatis clamat. ℣ Mihi absit gloriari nisi in cruce
dñi nr̄i ihu xp̄i ℣ Ambro. Vulgate aūt addidit. q̄ d
la parte erat trāsiturꝰ dñs. vel vbi creditur. vt mis
terū seruaret. et q̄ram seminaret. sic enī vene
rat. vt p̄ iudeos veniret ad gentes vidit itaq̄ zache
ū ſursum. ſā enī ſublimitas fidei inter fructꝰ bo
norū opm inter fera de altitudinē arborum emine-

bat ℣ Zacheus aūt ſup arborē est. q̄ est ſup legem.
℣ Beda. Perambulās aūt dñs venit ad loci vbi
zacheus sicomorū ascenderat. q̄ missis p̄ mūdū
p̄dicatorib⁹ in ābus ipe loquebat. et ibat venit ad
populū nationū. qui passionis eius fide iā sublimis
erat. quē ſuſspiciens vidit. q̄ p̄ q̄rz elegit. Manebat
aūt aliq̄n dñs in domo p̄ncipis pharisei. Sed eī
opa digna deo faciēte lingua venenata carpebāt.
Vnde eorū p̄ſus facinora discessit. dicēs. Relinquet
domus vrā deserta. Hodie aute in domo pusilli za
chei optet dñm manere id est noue legis grā eorū
cante in hūiliū nationū corde quiescere. Qz aūt
descendere de sicomoro et sic mansionē in domo pa
rare iubet. hoc ē q̄d aut apls. etsi cognouimus ſecz
carnē xp̄m. ſz iā nūc nō nouim⁹. Et si enī mortuus
ē ex infirmitate. ſz vivit ex vtute dei. ℣ Manifestū
est aūt iudeos gentiū ſp odisse salutē. ſz salus que
olim iudeorū domos ip̄lebat. hodie populū nauo
nū illuxit. eo q̄ et ipe populꝰ filius sit abrahe credē
ti deū ℣ Theo. Dz et facile est. hoc ad moralē vtili
tatē retorquere. Quisq̄s enī pluribus i malicia p̄es
timus est statura spiritali et nō potest videre ihm p̄
turba. Nā perplexus a passionib⁹ et secularibus rebz
nō aspicit ihm ambulantē. id ē in nobis q̄ntē nul
lū opus eius cognoscens. ℣ Ascendit aūt sup sicomorū
id ē voluptatis dulcedinē. que significatur p̄ ficum
dep̄mens ea. et sic sublimior factus videt. et videt
a xp̄o ℣ Greg. Vel q̄ sicomorꝰ ficus fatua dicitur.
pusillus zacheus sicomorū subijt et dñm vidit. q̄ qui
mūdi stultitiā humiliter eligūt. ipſi de hijs sapientia
subtiliter cōtemplant. Quid ei in hoc mūdo stultius
q̄ amissa nō querere. possessa rapētib⁹ relaturē nullā
p̄ acceptis iurijs iuriā reddere. Per hanc aūt sapien
tem stultitiā et si nondū solide vt est. iā tū p̄ contēpla
tionis lumē dei sapientia videt ℣ Theo. Dicit aūt ei de
min⁹ festinās descende hodie. ℣ Ascendisti p̄ penitentiā
ad alaorē loci. descende p̄ hūilitatē. ne te ſuppiantet
elatio oportet enī me in hūilis domo manere. Ce
terum aūt bonus in nobis existentib⁹ corpalibus ſcz
et spiritalibz cūcta corpalia dereliquit. iustus pau
pib⁹ ſz spiritalia nō deserit bona. ſed si ip̄d excepit ab
aliquo reddit quadruplū significās p̄ hoc. q̄ si q̄s
p̄ penitentiā p̄git in cōtrario tramite p̄sce p̄cau
tatis p̄ multiplices vtutes sanat oīa p̄ſtina. delicta
ac si p̄meret salutē. Vocaturq̄ filius abrahe. eo q̄ a
p̄ria cōuersatione exierit ſcz ab antiqua nequitia.
Per illis audientibz adiecit parabolā. eo q̄ esset
p̄pe ihr̄lm et q̄ existimarent q̄ statim regnū
dei manifestaretur. Dixit ergo Homo quidā
nobilis abijt in regionē longinquā accipere
sibi regnū et reuerti. Vocatis aūt decē seruis
suis dedit eis decē minas et ait ad illos. negoti
amini dū venio. Cives aūt eius oderāt illū et
miserūt legationē post illū dicentes. Nolumꝰ
hūc regnare sup nos. Et factū est vt rediret

vel vbi ncmor⁹

acepto regno et uellit vocari seruos q̃bus de
dit pecuniã vt sciret q̃tũ quisq; negociatus
eet. Venit aũt primus dicẽs Dñe mna tua dece
mnas acquisiuit. Et ait illi. Euge serue bone
q̃ in modico fuisti fidelis eris potestatẽ habẽs
sup̃ decẽ ciuitates. Et alter venit dicẽs Dñe
mna tua fecit quĩq; mnas. Et huic ait. Et tu
esto sup̃ quĩq; ciuitates. Et tertius venit dicẽs
Dñe mna tua quã habui repositã in sudario
q. Timui enĩ te q̃ homo austerus es. tollis q̃ nõ
posuisti. et metis q̃ nõ seminasti. Dicit ei. de
ore tuo te iudico serue neqũ. Sciebas q̃ ego homo
austerus sũ tollens q̃ nõ posui. et metens q̃
nõ seminaui. Et quare nõ dedisti pecuniã meã
ad mensã. et ego veniẽs cũ vsuris vtiq; exigissem
illã. Et astantibꝫ dixit. Auferte ab illo mnam. et da
te illi qui decem mnas habet. Et dixerũt ei. Dñe
habet decẽ mnas. Dico aũt vobis q̃ omni habẽti
dabit. et habũdabit. ab eo aũt qui nõ habet. et
q̃ habet auferet ab eo. Verũtamẽ inimicos
meos illos qui noluerũt me regnare sup̃ se ad
ducite huc. et interfecte ante me.

Eusebi. Estimabãt quidã in primo saluatoris aduen
tu regnũ ei⁹ venire. et hoc putabãt mox tũc fieri.
cũ astensuri⁹ erant ierosolimã. adeo obstupefecerãt
eos mracula diuina q̃ fecerat. Et ideo instruit eos nõ
prius recipere regnũ a patre. q̃ ab hoĩb⁹ iret ad pa
trẽ. Et ideo hec illis audientibꝫ adiciens dixit para
bolã eo q̃ esset ppe ihelm. q̃ estimaret. q̃ confestim
regnũ dei manifestaret. Theophi. Ded dñs ostẽdit
eis q̃ vana q̃dam estimaret. Nõ enĩ est sensibile reg
nũ dei ostendi. eã q̃ ex̃si deus nouit cogitationes
eorũ. Mones eis subsequentẽ parabolã. Vnde sequit.
Dixit aũt homo quidã nobilis abiit in regionẽ lon
ginquã accipere sibi regnũ et reuerti. Curil. Desti
bit aũt sensus huius parabole misteria xpi. a primo
vsq; ad vltimũ. Homo enĩ factus e deus verbũ exis
tẽs. et q̃nus seruus factus sit. e tamẽ nobilis secũm in
effabilem eius a patre. Basi. Nec nõ solũ secũm dei
tatẽ dñs nobilis e. sz eã secũm genus humanũ ex se
mine dauid secũm carnẽ exortus. Abiit q̃ aũt in regio
nẽ longinquã. non tam locali distantia separatam
quã rerũ condicione. Ppe enĩ deus ppe est vnicuiq;
nrũm cũ bona opa nos ei astringũt. et distat quotiens
nos hęrendo pdicioni elongamur ab eo. Ad hanc
igitur terrenam regionẽ accessit longinquã adeo vt
gentilẽ regnũ accipet. secũm illud. Postula a me et da
bo tibi gentes hereditatẽ tuã. Aug⁹ de q̃st. euã. Vel
regio longinqua ecclia gentiũ est vsq; ad fines terre. ab
iit enĩ vt plenitudo gentiũ intraret. reuerteret vt oĩs
israel saluus fiat. Eusebi. Vel p hoc q̃ profectus e ad re
gionẽ longinquã. ascensu ppriũ a terra in celos desig
nat. Cũ veto subdit accipere sibi regnũ et redire secũm
sui aparitionẽ gloriosã et regiã ostendit. Et primo q̃de
hoĩes se vocat ppter natiuitatẽ in carne deinde nobilẽ
nondũ aũt se regẽ appellat. q̃ nondũ in prima appa
ritione regia fungebat maiestate. Sed et bene dicit
obtinere sibi regnũ. Nã dante pr̃e illud obtinuit.
secũm illud damelis. Ecce filius hoĩs veniebat i nubib⁹
et datũ est ei regnũ. Curil. Ascendens enĩ ad celos
sedet ad dexteram maiestatis in excelsis ascendens aũt
dispensauit credentibus in eũ diuinorũ carismatũ
differentiã sicut seruis cõmittit donatiue facultа
tes vt aliquid lucrantes famulatus sui ferãt pro
mia vni sequit. vocatis aũt decẽ seruis suis dedit ill
decẽ mnas. Consueuit sacra scriptura in signũ ppen
tionis vni numero denario. quẽ si quis numerũdo exce
dere velit ab vnitate iterũ inchoabit. q̃si denario p
ducto ad metã et ideo in dispensatione talentorũ eũ
qui metã attigit diuini officij decẽ aiit mnas recepis
se. Aug⁹ de quest. euãge. Vel p decẽ mnas legem
significat ppter decalogũ. Decem aũt seruos hoĩs q̃b⁹
sub illa positis q̃a predicata e. Dic enĩ intelligen
dũ est eis datus mnas ad vsũ cũ intellexerũt legem
remoto velamine ad euãgeliũ ptinere. Beda. mna
nãq; quã greci mnã vocant centũ siclos pondus appendit
Et õnis scripture sermo q̃ vite celestis pfectionẽ sug
gerit. ssi numeri centenarij pondere fulgescit. Eusebi.
Significat q̃ p eos qui mnas recepũt suos discipulos
quibus mnas exhibens singulas parem cũctis dispẽ
sationẽ cõmittens negociari iussit. seqt enĩ. Et ait
ad illos. negociamini dũ venio. Nullũ aũt aliud
negociũ erat nisi doctrina regni sui intentis mor
talibus pdicatũ p suos discipulos. Idem aũt est oĩm
documentũ eademq; fides vnũ baptisma. et ob hoc
mna singulis datur. Curil. Multa aũt est horũ dif
ferentia ad illos q̃ instituti sunt regnũ dei. de quib⁹
subdit. Cives aũt ei⁹ oderãt illũ et miserũt lega
tionẽ post illũ dicẽtes. Nolumus hũc regnare sup nos
hoc e q̃ xp̃s imperauit nobis dicẽs. Nunc vero inde
ruit me et patrem. Renuerũt aũt regnũ ei⁹ dicẽtes pi
lato. Nõ habem⁹ regẽ nisi cesarẽ. Euse. p hoc enĩ
q̃ dicat cives ei⁹. iudeos significat ortos ex eadem gente
secũm carnẽ. et q̃m ritu legis cũ illis pariter vtebat. Aug⁹
de q̃st. euã. Miserũt aũt legationẽ post illũ. q̃ etiam
post resurrectionẽ mnuserũt pdicationes apostolis
et predicationẽ euangelij respuerũt. Euse. Postq̃
autẽ saluator hęc docuit ptinentia ad primũ ei⁹ aduen
tũ. cõsequenter gloriosũ et regiũ ei⁹ reditũ ostendit
dicẽs. Et factũ est vt rediret accepto regno. Et iussit
vocari seruos quib⁹ dedit pecuniã. vt sciret q̃tũ q̃sq;
negociatus esset. Cris. Duo regna dei nouit sacra
scriptura. Alterũ quidẽ ex creatione. secũm qd est rex
oĩm creationis iure. Alterũ aũt ex approbatione secũm
qd iustis dñat ppria sponte eis subiectis. et hoc regnũ
hic dicit accepisse. Aug⁹ de q̃st. euã. Redit enã ac
cepto regno. q̃ in manifestissima claritate ventu
rus est. qui eis humilis apparuit cũ diceret. Regnũ
meũ nõ est de hoc mũdo. Curil. Redeunte aũt xpo
sumpto regno. merebũt premia. vt delectabũt verbi

et oderũt

ministri in suis honoribus q̄ multiplicauerūt plurib⁹ talentū acquisitis dñi subdit. Venit aūt p̄mus dicens dñe mina tua decem minas acquisiuit. ℣ Beda. Primus seruus ordo doctorū est in circūcisione missorū. q̄ unā minam negotiatur⁹ accepit. q̄ unā fidem p̄dicare iussus est. Ded hec mina decem minas acquisiuit. q̄ populū sublege constitutū sibimet docendo sonauit. sequit eū. Et ait illi. Euge serue bone q̄ in modico fuisti fidelis eris potestatē habens sup decē ciuitates. In modico seruus est fidelis. q̄ nō adulterat verbū dei. Quicq̄d enī in p̄sti gr̄e pauper⁹ donorū in cōparatione futurorū pauperū est. ℣ Orosius. Ded q̄ mercedē p̄miorū bonorū accipit decē dicit ciuitatib⁹ p̄esse de hys promissis quidā insipiēter cōtendentes existimant se p̄futuris et p̄fecturis donari in terrena ihr̄lm reparata lapidibus p̄ciosis si hoc neste in ep̄o fuerit conuersati. ābitum potestatis et plationis ab aīa minime deponētes. ℣ Ambro. Beda ciuitates decē sunt anime. q̄bus ure p̄ponit. q̄ pecunia dñi et eloquia casta probata sicut argentū mentib⁹ hom̄ fenerauerit. nā sicut ihr̄lm dicitur edificata ut ciuitas. ita sunt aīe pacifice. Et sicut āgeli p̄sunt ita et hy q̄ vitā meruerūt angelorū sequitur. Et alter venit dicēs Dñe mina tua fecit quīq̄ minas. ℣ Beda seruus ille certus est eorū qui p̄mo euāgelizare missi sunt cui⁹ mina id̄ est euāgelica fides quīq̄ minas fecit q̄ gentes corp̄is sensibus antea mancipatas ad fidei euāgelice gratiā conuertit. Deq̄t. Et huic ait. Et tu esto sup̄ quīq̄ ciuitates. hoc est ex earū q̄s imbuerās aīarū fide et conuersatione sublimis fulgeas. ℣ Ambro. Vel aliter fortasse iste q̄ quīq̄ minas acquisiuit. moralia habet. q̄ quīq̄ sunt corp̄is sensus. Ille qui decē duplina id̄ est ūsfina legis et moralia p̄bitatis. Possumus et hic decem minas decē verba intelligere. id est legis doctrinā. quīq̄ minas magisteria disciplinę. sed legis peritū in ōnib⁹ solo cē p̄fectū. Bene aūt q̄ de iudeis dicit. duo soli multiplicatā pecuniā deferūt. nō vtiq̄ eris q̄ disputatiōis usuris. ℣ Crisp. Alia est enī pecunia fenoris. alia doctrine celestis usura. In terrenis enī opibus nō eueniūt vnū fieri diuite nisi alter depauperet. q̄ in spiritualib⁹ nō eueniūt quē q̄ditan nisi fiant et alīi locupletē. In corp̄oreis ei p̄ficiendo minuit q̄ in spiritualib⁹ auget. ℣ Augus de quest. euā. Vel aliter q̄ vnus eorū qui bene usi sunt decē acquisiuit. et alter quīq̄ significat eos esse acquisitos in ecclesie dñi a quib⁹ q̄n lex p̄ceptam intellecta est siue p̄ter decē legis p̄cepta. siue q̄ ille p quē lex lata est. quīq̄ libros conscripsit ad hoc p̄tinent et decē et quīq̄ ciuitates. quib⁹ eos p̄ponit multiplicatione q̄ intelligentie in ipa veritate q̄ de vnoquoq̄ p̄cepto vel de vnoquib⁹ libro pullulat. et vt ad vnū reducta q̄si ciuitate fiat vnienciū rationū eternarū. Est enī ciuitas nō quorūlib⁹ animaliū sed rationalium multitudo. legis vnus sonetate deuincta. ℣ Q̄ q̄ serui reddentes rationē ex eo q̄d acceperant laudantur. qui lucrati sunt. significat eos bonam reddere rationem

.. ℣ missum

qui dñi vsi sunt. q̄d acceperūt ad augendas diuinas dñi per eos q̄ credūt in eū. ℣ Qd qui facere noluit. in illo signati sūt. q̄ minam suā in sudario seruauit de quo sequit. Et tertius venit dicēs. Dñe ecce mina tua quā habui repositā in sudario. Erat enī homo hanc sibi querēs fidē blandientes vt dicāt sufficiat vt de se vnusquisq̄ rationē reddat. q̄d aptus est alios p̄dicare et ministrare vt etiā rationē de ipsis q̄sq̄ reddere cogat. cū apud dñm etiā illi sunt inexcusabiles. q̄bus lex data nō est. neq̄ et qui audito euāgelio nō obediuerit q̄ p creaturā potuerūt cognoscere creatorē dñi sequit. Timui enī te q̄ homo austerus es tollis q̄d nō posuisti. et metis q̄d non seminasti. Hoc est enī quasi metere vbi nō seminauit. id ē eos in pietate eos teneare q̄b⁹ verbū legis aut euāgelij ministratū non est. Hoc aūt veluti iudicij periculum deuitantes pietro labore a vbi minus rationē cōgnoscūt. et hoc est quasi in sudario ligare q̄d acceperūt. ℣ Theo. Sudario enī mortuorū facies velatur. merito q̄ hic puer dicit minam in sudario obuolutā se. q̄ eā mortiferam et onosā dimittens nō fructuat nec auxit. ℣ Beda. Vel pecuniā in sudario ligare ē precepta dona sub onolenti corp̄is abscondere. Quod ante putauerat se p excusatione dixisse in culpā p̄ uertitur. vñ sequit. Dicit ei. De ore tuo te iudico serue nequā. ℣ Cyrus neq̄ vocat quasi puer ad exercendū negotiū et superbus ad accusandū dñi iudicū. Increbas q̄ ego austerus homo sū tollens q̄d nō posui. metens q̄ non seminaui. et quare nō dedisti pecuniā meā ad mensā. Quasi diceret. dñm me ēe nouerus et aliena sectari q̄ nō tibi hec cogitatio incussit timore vt quereres me mea diligentius questurus. Pecunia aūt vel argentū p̄dicatio euāgelij est et sermo diuinus. q̄ eloquia domini dari debuit eloquia casta argentū igne examinatū q̄ sermo dñi dari debuit ad mensā. hoc est p̄ceptis cordibus intimari. ℣ Augus de q̄st. euā. Vel mensa ad quā danda erat pecunia. p̄fessione ipsa de rebus actuum q̄ tanq̄ publice p̄ponitur ad vsū necessariū saluti. ℣ Crisp. In sensibilibus aūt diuinis debitores solus obseruationis obnoxij sunt. quātū eis requirit tm eos reddere necesse est et nichil plus adquirit. In diuinis aūt eloquiis nō solū ad custodiā obligamur. sz etiā multiplicare monemur. vñ sequit. Et ego veniens cū vsuris vtiq̄ exegissem illā. ℣ Beda. Quo enim verbi pecuniā a doctore p̄cipit credendo necesse ē eam cū vsuris soluat quando vel vt ex eo q̄d audiunt etiam alia studeat intelligere q̄ nerdū ex p̄dicatoris ore didicerunt. ℣ Cyril. Doctorū enī est misereri auditorū salutare et profanū sermonē opus aūt diuine vtilitatis ē attrahere obedientes ad audiendā et fertilē eorū reddē intellectū. Hō est aūt hic seruus laudatus neq̄ honorē p̄meruit. sz potius tanq̄ iners est condepnatus vñ sequit. Et astantib⁹ dixit. Auferte ab eo minam et date illi q̄ decē minas habet. ℣ Augus de q̄st. euā. Per q̄d significat. et illū posse amittere munus de quo

habens non habet ꝺ̄ eo nō vult et eo auferi q̄ habes habet id ē bene vult ¶ Beda. Hinc ait hoc vt reor indicat plenitudine gentiū cum ifra saluū futurū et tūc habūdanā gre spūalis quā modo nos tempore exercem⁹ dū q̄ populi doctoribꝫ esse rōferenda ¶ Crisꝰ Ideo aūt dicit astantibꝫ auferte ei mnam q̄ no est pendentis animi punire sz alio quodā sz ministro egest ad puniendū officio iudicis nā et deus q̄emet penas irrogat sed mediatibꝫ angelis ¶ Ambro. De alijs seruis subiungitur q̄ quasi prodigi debitores q̄ acceperant ꝓdiderūt ¶ In duobꝰ seruis illis q̄ lucrati sunt pauca sunt signati. q̄ per duas vires ad cultores vite nec sunt destinati. in reliquis oēs iudei sequūt et dixerūt illi dnē habet decē mnas Et ne hoc iniustū videret subdit Dico aūt vobis q̄ oni habēti dabit. ¶ Theo. Quia ei decē auxerit culpando palam est q̄ et plura culpans plurib⁹ lucri fiet occasio dnō ¶ Desidē vero et onoso q̄ nō satagit auferre qđ accepit ꝑ illum quoq; qđ possidet. auferetur. Vñ sequit ¶ ab eo aūt qui non habet et qđ habet auferetur ab eo ¶ Decuerat sensus dominus ei posset duriꝰ et multiplicari ¶ Hec aūt nō solū ad sermonē et doctrinā referenda sunt sed etiā ad morales vtilitates qm̄ et in hijs dat nobis deus sua curiosiora. hinc dotans iccirco illū occasione aliū mansuetudine vel humilitate. q̄bus si immutauerim⁹ multiplicamꝰ ea ¶ Hi vero tepeamꝰ extinguemꝰ. Deinde de aduersarijs subdit Verūtā inimicos meos illos q̄ noluerūt me regnare sup se. adducite et interfecte ante me ¶ Hugo de hac. Per qđ designat ipse tute iudeos q̄ ad eū nolucrūt ambulare conuerti. ¶ Theophil. Quos tradidit morti mittens eos in mare exteriore. hz et in hoc mundo mactati sūt fleb. liter ab exercitu romanorū ¶ Crisꝰ ¶ Hec cōtra marcionistas ꝓpetūt Illā et xp̄s dicat adducite hostes et occidite coram me. cū tñ illi dicāt bonū xp̄m. deū vero veteris testamēti malū. ¶ Patet aūt q̄ p̄ et filius eadē sunt. Nā p̄ ad vindictā exercituū destinat filiꝰ at hostes cōā se trucidari facit ¶ Hec aūt q̄m lucas scribit parabola. alia ē ab ea q̄ in matheo narrat de talentis. Nā hic quidē ex vno capitali accepto varij fuere proventꝰ ꝑ ex vna mna accepta hic quīq; talenta ille obtulit decē. Hz apud matheū contrariū. nā qui duo acceperat duo superaddidit. et qui quīq; tñdem. vt et pecunijs donantur imparib⁹

Et hijs dictis p̄cedebat ascendens hierosolymā Et factum est cū appropinquasset ad bethfage et bethaniā ad montē qui vocat oliueti misit duos discipulos suos dicens ite in castellū qđ contra vos est. in qđ introeuntes inuenietis pullū asine alligatū cui nemo vnq̄ hoīm sedit. Soluite et adducite. Et si quis vos interrogauerit quare soluitis sic dicetis. q̄ dñs opꝰ eius desiderat. Abierūt aūt q̄ missi erāt et inuenerūt sicut dixit illis pullum stantē. Soluentibꝫ aūt illis pullū dixerūt dñi eius ad illos Quid soluitis pullū. at illi dixerūt q̄ dñs eū necessariū habet. ¶ Maiestatiui enī nomē est dñs Rex ei⁹ erat ventura in cōspectu multitudinis ¶ Aug⁹ de cōsensu euāge. ¶ Hec moneat q̄ matheus asinā et pullū dicat. ceteri aūt de asina tacent vbi eā vtrūq; factū potest intelligi nulla repugnātia ē. nec si alius alia cōmemorauerit. quātomin⁹ vbi alius vnū alius vtrūq; ¶ Glosa. Hec solū discipuli obscuti sunt xp̄o in pullo alieno sz eiā in ꝓpijs vestimentis. q̄ ꝑum asino ipōsuerūt ꝑtim sternebāt in via vñ sequitur Et duxerūt illū ad ihm. et iacentes vestimenta sua sup pullū imposuerūt ihm. Ascēdente aūt illo substernebāt vestimēta sua in viā ¶ Beda. Iuxta alios euāgelistas. no discipuli tm̄ sz etiā plurimi de turba vestimēta sternebāt in via ¶ Ambro. Quisque aūt dñs ad montē venit olueti vt nouellas oleas in

duxerūt

sublimu virtute plantaret. Et fortasse ipe mons xps est. Os pleūdie
eū alius tales fructus ferret olearū spūs scūdarū. Origenes. Pulchre aūt ciuitates posite in monte oliueti referūt. hoc est in ipo dño qui virtione spiritaliū carismatū et scientie pietatisq; luce refouet. Beda. Bethania aūt interpretat. domus obedientie. bethfage vero domus maxillarū. sacerdotalis quidē locus. maxille eū sacerdotibus dabant. sicut in lege scriptum. Illuc vero vbi obedientia vbi locus sacerdotib; manupatur mittit saluator discipulos suos vt soluāt asinā pullū. Ambro. In castello ei erant et ligatus erat pullus cū asina nec poterat solui nisi missu dñi. Soluit eū manus aplica talis actus talis vita talis grana. Esto talis vt ligatos possis soluere. in asina ḡdā matheus ciuitatē quasi matrē figurauit errantis hic aūt in pullo gentilitatē populi gentilis expressit. Et bñ in quo nemo sedit. q; nullus anteq; xps nationū populos vocauit ad ecclesiā. Alligatus aūt pfidie vinculis tenebat. in quo adductus dño erroris famulatu q; dnātū vendicare sibi nō poterat. quē dñm fecerat nō natura sz culpa. Et ideo ei dñs dixit. vinus agnoscat. miserā seruitutē cui vastū ius est. Plures enī habet dños qui vnū nō habet. Illi enī alligant vt possideant iste soluit vt teneat. Vehemēcia enī dona nouit ee q; vincula. Origē. Multi q; erant dñi huius pulli anteq; saluator eū haberet necessarii postq; vero ille cepit esse dñs plures esse dñi cessauerūt. Nemo enī potest duobus seruire et māmone. Omnia nātine seruitus multus sum; passionib; vinc; subiecti. Necessariū aūt habet dñs pullū q; aput nos soluti vinculis peccatorū. Origē. sup iohānē. Ego aūt opinor nō frustra castellū esse hunc locū vbi stabat asina ligata et pullus q; castellū respectu totius orbis celestis tota terra despicat. absq; adiectione alterius nōis nūncupatū. Ambro. Nec illud ignorādū q; duo discipuli dirigūtur. Petrus ad circūcisiōnē. paulus ad reliquos. Et ideo non psonas destinauit sz numerū definiuit. Tamē si quis est qui psonas exigat. pt estimare de philippo quē spūs scūs misit in gasā qui eunuchum regine baptizauit eunuchū. Theophi. Vel duo missi hoc innuūt. q; ad introductionē gentilis populi et subiectionē eius ad xpm duos fecerūt gradus. pdicte et apli. Ducūt aūt eū a quodā castello vt innoteat nobis q; hic populus rusticanus erat et indoctus. Ambro. Illi q; dixerūt eū soluere pullū non suis verbis sunt vsi sz dixerūt sicut dixerat illis ihūs vt agnoscas q; nō in suo sermone sz verbo dei nec pprio sed xpi noīe fidem populis infudere gentilibus atq; aduersarie potestates q; sibi nagonū obsequia vendicabant mandato cessere diuino. Origē. Deinde mittūt discipuli vestes suas sup asinū et sedere faciūt saluatorē dū assumūt sermonē dei et ponunt eū sup aīas audientiū. Vestib; exuūt. et substernūt eas in via q; vestimēta aplorū opa eorū bona sunt. Et reuera solutus a discipulis asinus et portans dñm incedit sup vestimēta aplorū. q; doctrinā eorū imitant. et vitā. Quis nō mirabitur beatus est vt sedeat sup illū ihs. Ambro. Nō enī mīi di dñm gestari sup dorso asini delectauit. sed vt latente misterio in secretis aiarū interiore consensu mistens rector insideret regens mentis vestigia. lasciua animus infrenans sermo eius habena. Et stimulus est. Et cū appropīquaret iam ad descensū montis oliueti. ceperunt ōnes turbe discipulorū gaudentes laudare deū voce magna sup ōnibus quas viderāt virtutibus dicentes. Benedictus q; venit rex in noīe dñi. pax in celo et gla in excelsis. Et quidā phariseorū de turbis dixerūt ad illū. Magister increpa discipulos tuos. Quibus ipe ait. Dico vobis q; si hi tacuerint lapides clamabunt.

Origē. Quādiu in monte fuit dñs cū solis aplis morabat. q; aūt venturus erat ee descensui tūr occurrit ei turba pplorū. vñ dicit. Et cū iam appropinquaret ad descensū montis oliueti. ceperūt ōnes turbe descendentium discipulorū gaudētes laudare deū voce magna sup. Theo. Discipulos vocat nō solū xpi aut lex sed ōnes q; xpm sequebant. seu causa mirandorū seu ad aliquā delectationē doctrine quibus ingeri pueri potuerūt. vt narrāt alii euāgeliste. vñ sequit. Sup omnib; q; viderāt virtutib;. Beda. Multas quidē virtutes dñi viderāt sed maxime lazari resurrectionē stupebāt. Quā vt io hānes ait. pterea obuiā venit ei turba. q; audierūt eū fecisse hoc signū. Notandū enī est nō tūc primū saluatorē ierusalē adisse sz multotiens antea sicut iohānes cōmemorat. Ambro. Turba igit agnoscās deū regem appellat. pfectā repetit. Expectatu quasi secdm carnē dauid filiū venisse declarat. Vñ sequit. Dicentes. Benedictus q; venit rex in noīe dñi. Beda. Benedictus in noīe dei pris. q; nus possit intelligi et i noīe suo q; et ipe dñs est. Sz melius verba eius nostrū dirigit intellectū. quibus ait. Ego veni in noīe patris mei humilitatis eū magister est xpus. Nō aūt rex xps dicitur ad exigendū tributū. vel ferro exercitū armādū hostes sz visibiliter debellandos. sz q; mentes regat. et in regnū celorū credentes pducat. Odit enī rex ee voluit iste misericordie indictū est nō potestatis augmentū. Verū q; xpus in carne locutus mundū magnifico illuxit. pulchre subiunxit in ei; laude celestia a simul et terrena cōmiscuit. Eo enī nascēte celestis agmina cantāt. Gloria aūt celis reddituro mortales vicē laudis rependūt. Vñ sequit. pax in celo. Theophi. Hoc ē bellū antiquū quo deo aduersabamur euanuit. Et glia in excelsis laudantib; sz ageli dei in tali retributione. Nā hoc ipm q; deus visibiliter ābulat in terris ostendit cordiū suorū significat ipm nobiscū habere cōcordiā. Sed pharisei hoc audientes murmurabāt. eo q; turba eū regē vocabat. et laudabat vt deū. referentes nomē regis ad sedicionē. nomē vero dñi ad blasphemiā vindicē sequit. Et quidā phariseorū de turbis dixerūt ad illū. Magister increpa discipulos tuos. Beda. Quam indecēs demencia quē magistrū appellandū nō dubitāt. q; vātem docentē nouerāt. huius discipulos ausi melius edocti redarguendos estimāt. Cirill. Sed dñs nō compescuit lau-

dantes eū vt deū ſz magis reprehensores cōpescens attesta
tur sibi sup ḡla deitatis vñ sequt. Quib⁹ ipe aut dico
vobis q̄ si hȳ tacuerīt lapides clamabūt ¶ Theophil⁹
Quasi diceret nō sine causa vt homines me laudent laudāt ſz cōmoniti virtutib⁹ quas viderūt ¶ Beda. Cruci
fixo enī dño nōis ei⁹ tacentib⁹ p timore lapides et
saxa cancebāt dū postq̄ emisit ſpm terra mota ē et pe
tre fisse sunt et monumēta apta sunt ¶ Ambro. Lege
enī mirū est si laudes dñi contra naturā suā saxa
respondēat quē scopulis duriores pdurant reprobores
ſz turba post crucifixura dei negans affec
tib⁹ quē verb⁹ confitet. Aut fortasse q̄ obmutescē
tib⁹ videns post dñi passionē vnū erant sidim petrū
lapides clamaturū. q̄n enī nos tacem⁹ id est refrigescat
caritas multorū lapides damāt. potest eū deo fusa
tare de lapidib⁹ filios abrahe Pulchre aūt turbas
laudantes deū ad descensionē mōtis ornatisse legi
mus vt operatorē misteri spiritalis significaret sibi
venisse de celo ¶ Orige Descendēte enī dño de mō
te oliuarū turbe descendūt q̄ humiliato nūe autore
necesse ē eos q̄ mia diligent eius vestigia imitari.
Et vt appropinquauit videns ciuitatē fleuit
sup illam dicens Quia si cognouisses et
tu et quidem in hac die tua que ad pacē tibi
nūc sunt abscōdita sunt ab oculis tuis q̄ ve
nient dies in te et circūdabūt te et cōangus
tabūt te vndiq̄ et ad terrā pstruēt te et
filios tuos qui in te sunt et nō relinquent
in te lapidem sup lapidē eo q̄ nō cognouisti
tempus visitationis tue.

¶ Aug⁹ Omnes beatitudines qs locut⁹ ē ihesus in
euāgelio suo firmat exēplo sicut q̄ dixerat. Beati
mites pbat dicēs. discite a me q̄ mitis sū. Et q̄ dixe
rat. Beati flentes. ipē quoq̄ fleuit ciuitatē Unde
dicit. Et cū appropinquauit videns ciuitatē fleuit
sup illā ¶ Cirill⁹ Miserebatur ei eoz xp̄us q̄ omnes
homines vult saluari. qd nō potuisset. nisi p aliqd
iniquū fieret euidens. Effuse enī lacrime sunt signa
tristicie ¶ Greg⁹ in homē. Fleuit iuxt⁹ prius redemptor
ruinā pfidē ciuitatis. quā ipa ciuitas sibi nō cōsule
bat ē ventura. Vñ subdit. dicēs Si cognouisses et
tu saltem in hac die tua q̄ modo q̄ nescis. q̄d immunet exul
tas. vñ subdit. Et quidē in hac die tua q̄ ad pacem
tibi Cū enī carnis se voluptatib⁹ daret in die sua
q̄ ad pacē ei esse poterāt habebat Cur vero bona
plerūq̄ ad pacē habuerint manifestat. cū subdit.
Nūc aūt abscondita sunt ab oculis tuis Si enī
a cordib⁹ eius oculus mala q̄ immunerēt abscōdita
nō essent leta in pnīb⁹ pspexisset vñ mox
eius pena q̄ immunebat aduēta ē cū sequt. Quia
venient dies in te ¶ Cirill. Vel aliter q̄ si cognouis
ses et tu. Nō enī erat dignū papere diuinū ispira
tas scripturas q̄ narrāt xp̄i misteriū. q̄cēs enī le
gitur moyses velamē obnubilat cor eoz Et quia
nō sunt intuiti veritatē indignos se fecerūt salu-

te q̄ manat a xp̄o vñ sequt. Et quidē in hac die tua q̄
ad pacē tibi ¶ Euse. Ubi notat suū aduentū ad pacē
totus mūdi factū fuisse venit eū ad hoc vt pacē predica
ret q̄nquis et lōginquis ſz q̄ annūciatā sibi patrem
retro nouerūt hoc eos latebat. vñ subdit. Nūc autē
abscondita sunt ab oculis tuis Et ideo obsidionē que ī
breui erit supuentura expressissime prenūciat subdens.
Quia venient dies et circūdabūt te inimici tui val
lo ¶ Greg⁹ Ubi romani principes denūciant. Illa enī
iherosolimorū subuersio describit. q̄a vespasiano et tito
romanis principib⁹ facta ē vñ subdit. Et circūdabūt te
et coangustabūt te vndiq̄ et ad terrā pstruēt te et fili
os tuos qui in te sūt ¶ Euse. Quo aūt hec cōpleta sunt
ex hys q̄ tradita sūt a iosepho colligere possum⁹ q̄ui esset
videl⁹ singula que q̄ gesta narrauit consone hys q̄ sunta
xp̄o predicta ¶ Greg⁹ hoc quoq̄ q̄d addit. et nō relinquet
in te lapidē sup lapidē Et ipa iam eiusdē mutatis tēp⁹
nigrano testatur q̄ dū nūc in eo loco cōstructa. est vbi
extra portā dñs fuerat crucifixus prior illa vt dicitur
ihelim fundit⁹ ē eversa Cui ex qua culpa eversionis
pena fuerit illata subiungitur. Eo q̄ nō cognouerīs tēp⁹
visitationis tue ¶ Theo. id est mei aduentus veni cū vi
sur⁹ et saluator⁹ te. Qd si cognoscetes et in me credē
tes esse peccata romanis et ab omnib⁹ exempta perinul
sissent ones qui credidērunt in xp̄m euaserūt ¶ Orige Nō ne
go igit⁹ et illā ihelim pter habitorū scelera fuisse destruc
tā sed q̄o ne forte ad hāc ihelim fletus iste pueniat. Si ei
post misteria veritatis aliq̄s pmanerit. plangetur sic
mo eū gentilis fletur. sed ille qui fuit de ihelim. et ē ex
sanct ¶ Greg⁹ Redemptor ei noster p electos suos plāgere
nō cessat. eū quosdā ex bona vita admodū rebus pue
nisse cōsideret quasi dānatione sua que eis imminet ag
nouissent. semetipos cū lacrimis electorū plāgeret. Quia
aūt die hic habet aīa peruersa q̄ transitorio gaudet in
tpe Cui ea q̄ assunt ad pacē sunt dū ex rebus tpalibus
letatur hec q̄ videre futura refugit q̄ presentē letitia
pturbant. vñ dicit ¶ Nūc aūt abscondita sunt ab oculis
tuis ¶ Orige Fletur aūt et nrā ihelim q̄ post pcta nrā
dāt eam inimici dē spūs neq̄ et inuitant in circuitū ei⁹
vallū et obsideant eā et lapidē sup lapidē nō relinquāt
maxime si post multā continentiā si post aliq̄t annos
cōstitutis victus quis fuerit et blandimentis carnis illect⁹
patientiā prudentiāq̄ amiserit. si fuerit fornicat⁹ lapidē
sup lapidē nō relinquet in eo scām illud nō recordabor
primarū iustitiarū ei ¶ Greg⁹ vel aliter Malignus spūs
aīaz a corpe exeunte obsident quā in carnis amore po
situā deceptorys delectationib⁹ fouet. Quia vallo circū
dāt q̄ cuncte mentis ei⁹ oculos reductis inquitatib⁹ quas
petrauit. hāc societate sue dānationis coartāt. et in
ipsa extremitate vite deprehensa. a quib⁹ hostib⁹ ar
cūdusa sit videat et tū euadendi aditū inuenire nō pos
sit. q̄ operari iā non licet bona q̄ cū licuit agere contēp
sit vndiq̄ eā aīaz coangustāt. q̄ ei nō solū operis
verū eā locutionis aūz cogitationis iniquitates re
plicant. et q̄ prius se p multa dilatauit in scelere.

in extremū de ōnibus angustetur in retributione Tūc
aūt aīa per condimonē rēatus siu ad tenā cōsternitur
cū caro quā vitā suā credidit redure ad pulueē vrgt
Tunc in morte filij illius cadūt cū cogitationes plapi
des significari valent Peruersa enī mens num per
uerse cogitacionū puersionē adiuit. ēssi lapidē supe
lapidē posuit. Ded aī ad vlaonē suā aīa duat. oīs co
gitacionū cōstructio dissipat. Prauā aūt aīam des
assidue visitat prepto aliqū flagello aliqū aūt mira
culo. vt vera q̄ nesciebat audiat et ai cōtemnēs a do
lore cōpuncta redeat aūt benefiys deuicta malū qđ
fecat erubescebat. Ded q̄ visitacionis sue tempus non
cognouit in extremo vite traditur suis ūmuris.

Et ingressus templū cepit eicere vendentes ī illo
et ementes dicens illis Scriptū est q̄ domus
mea domus ōrationis est. vos aūt fecistis eā
speluncā latronū. Et erat docens quotidie in te
plo Principes aūt sacrdotū et scribe et pīn
pes plebis querebāt illū pdere et nō inuenieb̄at
quid facerent illi. Omnis enī populus sulpē
sus erat audiens illū.

Greg Cum nanrauerat mala ventura pūm templū ingressus ē vt de illo vendentes et ementes eicerent ostendens q̄ ruina populi maxime ex culpa sacrdo tū fuit vñ dicit. Et ingressus in templū cepit eicere ve dentes et ementes in illo Ambro. Deus ei templū suū nō mercatorus vult ee diuersoriū. Ded dominalis sanctitatis ner vendibili religionis officio sz obsequio q̄ gratuito vsu ministerij sacerdotalis informat Cirl. Erat aūt in templo multitudo mercatorū qui ven debāt aīalia ritui legis mactanda in hostijs sz iam aderat tempus desinendi vmbrā refulgendi vero xpi veritatē ob hoc xp̄us qui cū pre simul colebatur in templo iussit ritus rerum legis fieri vero templū ora cionis domū. vñ subdit. Dicens illis scriptū est. q̄ domus mea domus ōrationis est. vos aūt fecistis eā spe luncā latronū Greg. Qui enī ad capienda munera in templo residebat. q̄ q̄busdā non danthus lesio nes exquirerent dubiū non erat Theophi. Hoc enā dūs fecit in principio predicationis sue. vt narrat iohes et nūc iterū illud facit. q̄ ad manus crimē in deorū re dundat qui nō fuerūt ex priori admonitione castigati Remig. de hoc. Illustre aūt templū ipsū hoīes xp̄m intelligas vel eā aduūcto corpe ei⁹ q̄ ē ecclesia. sēdm aūt id qđ est caput ecclie dictū est. Soluite templū hoc et triduo suscitabo illud. sēdm id vero q̄ est aduūcta ecclesia intelligit templū de quo videt dixisse auferte istinc hinc sig nificauit eni futuros in ecclia. q̄ sua negocia potius age rent vel receptacula ibi haberēt ad occultanda scelera sua. q̄ vt caritatē xp̄i sequerent. et p̄cōrū confessione acepta venia corrigent Greg in ome. Redēptor ve ro nr pdicatōis verba nec indignus nec ingratis sub traht Dñi postrī rigore disipline eiaendo puersos tenuit. domū hys q̄re ostendit. Ita subdit. Et erat docēs cotidie in templo Cirl. Docebat aūt ex hijs q̄ xp̄s dice

rat et faciebat eū adorare vt deū. Sed ipi nequaq̄ hoc fa
cientes q̄rebant eū occidere. sequit enī Principes aute
sacerdotū et scribe et principes plebis q̄rebant illū pdere
Beda. Vel q̄ quotidie docebat in templo. vel q̄ la
trones eicerent de templo. vel q̄ venies illuc ēssi rex et
dūs a credentiū turba laudem hymni celestis accepit
Cirillus Sed populus q̄ruore estimatione accepit
de xp̄o q̄ scribe et pharisei et principes iudeorū. q̄ fide
xp̄i nō acceptantes alios increpabāt. vñ sequit. Et nō inue
nebāt quid facer̄t illi. Omnis enī populus suspensus erat
audiens illū Beda. Qđ duobus modis intelligi potest
q̄ vel timentes pūli tumultū. et nō inuenebāt q̄d face
rent de illo. quē perdere disposuerūt vel ideo illum
pdere querebant q̄ suo magisterio neglecto plures ad
eū audiendū confluere cernebāt Greg in omelia
Pasche aūt sicut templū dei in ciuitate est ita ī plebe
fidei vita religiosorū. Et sepe nōnulli religionis habi
tū sumūt. et dū sacrorū ordinū locū percipiūt sancte
religionis habitū sumūt et dū sacrorū ordinū locū percipiūt
officiū in cōmercū terrene negociationis trahūt. vendentes
quippe in templo sūt. qui hoc q̄d quibusdā iure cōpetit
ad pmiū largiunt. Justiciā em vendere est hāc p pmij
acceptione seruare. Ementes vero in templo sūt. qui
dū hoc psoluere proximo qđ ministū est nolunt dumq̄ re
ure debitū facere contēpnunt. dato patronus pretio
emūt pecūniā Greg. Di q̄s ergo vendit eiicitur. et pa
pue si vendit columbas. Di enī ea q̄ michi a spūsco
sunt reuelata et credita aut in vulgus pro vendendo
aut absq̄ meritede nō dequero. q̄d aliud sacrorū nisi colū
bā id est spūsm vendo Ambro. generaliter itaq̄ dūs
docet seculares a dei templo abesse debere contractus.
Spiritaliter aūt nūmularios repulit. qui de pecunia
dūi id est scriptura diuina lucrū querūt. nec bona mala q̄
discernūt Greg. ī ome. Quidam dei speluncā la
tronū facitis. q̄ dū puersi hoīes locū religionis tenent
ibi malorū sue gladijs occidunt. vbi viuificare primus
orationis sue intercessione debuerūt Templū quoq̄ ē
ipa mens fideliū. q̄si in lesione proximi puersas cogi
tationes gerit. ēssi in speluncā latrones residet. Cum
aūt in mente fideliū ad cauenda mala subtiliter cru
dit quotidie veritas in tēplo docet. Capi. xx.

Factū est in vna dieru docente il
lo populū in tēplo et euāgelizāte
cōuenerūt principes sacerdotū et
scribe cū senioribus et aiunt dicētes
ad illū. Dic nobis in qua potestate hec facis
aut quis est qui dedit tibi hāc potestatē Respōdēs
aūt ihesus dixit ad illos. Interrogabo et ego
vos vnū verbū et respondete mihi Baptisma iohā
nis de celo erat an ex hoībus At illi cogitabāt
intra se dicentes q̄ si dixerimus de celo dicet
nobis q̄re nō credidistis ei. Si aūt dixerimus ex ho
nūb; plebs vniuersa lapidabit nos certi
sunt enī iohānem prophetā esse Et respōderūt
se nescire vnde esset Et ihesus ait illis Nec ego

dimo vobis in qua potestate hec faco.
¶ Aug⁹ de con. euā. Cū memorasset lucas ejectos de te
plo ementes et vendentes. ptermisit q̄ ibat i bethā
niā. et regrediebat in ciuitatē et quid sradicea factū
est. et q̄ mirantibꝫ discipulis de fidei virtute responsū
est. ait. hijs ptermissis. nō quasi ex ordine dies psequēs
sicut marcus intulit dicēs. Et factū est in vna dieꝝ
docente illo populū in templo et euāgelizante cōuene
runt principes sacerdotū et scribe cū senioribꝫ. qd̄ dicat
factū in vna dieꝝ eas dies intelligitur in quib⁹ ges
tū matheus et marcus retulerūt. ¶ Cyrill⁹. Cū autē
principes murmur deberēt docentē celestia dogmata
et cognoscere q̄ dicta et facta hūc esse xp̄m. quem
ppheta panerāt manibentes subuersioni populi xp̄m
ꝓtrahebant. scāt eū. Et ait dicentes ad illū. Dic nob
in qua potestate hec facis. aut qs ē qui dedit tibi hāc
potestatē. ¶ Cyrill⁹. Quasi dicāt secm legē mosaicā
solis exorcistis ex leuitico sanguine data est auctoritas
docendi nemo sanctoꝝ aliorū potestas. At tu ortus
ex nuda cōmissos nobis fastes usurpas. Sed si tu no
uisses o phariseī scripturas recolere q̄ hic ē sacer
dos q̄ secm ordinē melchisedech offert deo in se credē
tes per cultū qui legē trāscendit. Quid igit⁹ anxia
tus cuctis ab atrijs sacris que oportuna videbant
legalibꝫ victimis eo uocāte ad veram iustificationē q̄
fidem. ¶ Beda. Vel q̄n dicūt. in qua potestate hec fa
cis. de dei dubitant potestate. et subintelligi volunt
diaboli ē qd̄ fiant. Addentes quoq̄. Aut qs est q̄ dedit
tibi hanc potestatē manifestissime dei filiū negant.
quē putant nō suis sī alienis virtutib⁹ signa facere po
terat. Ait dns apta responsione tēptatoꝝ calumniam
cōfutare. Sed prudenter interrogat. vt suo silentio vel
sententia condemnet. sequit. eū. Respondens aut dixit
ad illos. Interrogabo et ego vos vnū verbū. responde
te mihi. Baptisma iohannis de celo erat an ex hoīb⁹
¶ Theophi. Vt eū ostenderet eos sp̄u fuisse sp̄u sco re
belles et ne dū psalc cui⁹ nō erat memoria. sī super
viso iohānu credere noluerūt. Ob hoc versa vice op
ponit eis hāc questionē. ostendens q̄si tanto ꝓphete
iohānu q̄ apud eos maior videbatur minime credi
derūt. Phibente testimoniū eius q̄libet ei credere
respondent qua auctoritate hoc faceret. ¶ Eusebius.
Querit aut de iohāne baptista nō vnde erat oriund⁹
sed vnde legē susceptisset baptismatis. ¶ Cyrill. Sed illi
fugere veritatē nō horuerūt. Deus eū misit iohānē
sicut vocē clamantē. parate viā dñi. Timuerūt aut di
cere veritatē ne dicerēt eis. Cur nō credidistis et cauēt
reprehendere paulatim nō metu diuino sed populi. Vñ
sequit. Et illi cogitabāt intra se dicentes q̄ si dixeri
mus de celo dicet. Quare q̄ nō credidistis ei. ¶ Beda.
Quasi diceret. Quē confitemini de celo habuisse ꝓphe
tā. timebāt testimoniū phibuit. Et ab illo audisti⁹ in
qua potestate hec faciam sequit. Si aut dixerimus
ex hoīb⁹ plebs vniuersa lapidabit nos. Certi sunt ei
iohānem ꝓphetā esse viderūt q̄ quolibet respodisset

in laqueū se casuros tunc tes lapidatione. sed magis ve
ritatis cōfessionē vñ sequit. Et respondentes se nescire
vñ esset. Quia q̄ nolūt fateri hoc qd̄ sciūt repulsi sūt vt
eis dns nō diceret qd̄ dicebat. vñ sequit. Et ait illis
Neq; ego dico vobis in qua potestate hec facio. Ob duas ei
causas maxime sanctia veritatis est occultanda q̄ntib⁹
ū sc̄is q̄nt minus capax est ad intelligendū ea q̄ quent a
odio vel contēptu veritatis indigne ē cui debeat aperi
quod querit

Cepit aut dicere ad plebem parabolā hanc. Homo
plantauit vineā. et locauit eā colonis et ipse pe
regre fuit multis temporib⁹. Et in tpe vindemie mi
sit ad cultores seruū vt de fructu vinee darent
illi. q̄ceptū dimiserūt eū inani. Et addidit alium ser
uū mittere. Illi aut hūc quoq; cedentes et affligen
tes contumelia dimiserūt inanem. Et addidit ter
tiū mittere qui et illi cū vulnerantes eiecerūt. Dixe
it aut dns vinee. Quid faciā. mittā filiū meū di
lectū forsitan cū hunc viderint verebūt. Quē cū
vidissent coloni cogitauerūt intra se dicentes hi
est heres occidamus illū vt nra fiat hereditas et
eiectū illū extra vineā occiderūt. Quid ergo faciet
illis dns vinee. veniet et perdet colonos istos et da
bit vineā alijs quo audito dixerūt illi. Absit. Ille
aut aspiciens eos ait. Quid est ergo hoc qd̄ scriptū
est. Lapidē quē reprobauerūt edificantes hic factus
est in caput anguli. Omnis qui ceciderit super illū la
pidem cōquassabitur. Super quē aut ceciderit cōmi
nuet illum.

¶ Eusebius. Congregatis in vnū principib⁹ populi iudeoꝝ
in ipo templo ea q̄ contra ipm facturi erant. et supue
turi eis exterminiū figurate. parabolā ꝓtulit. Dicatur ei
Cepit aut dicere ad plebē parabolā hanc. Homo plāta
uit vineā. ¶ Aug⁹ de con. euā. Tacuit matheus breuitatis
causa qd̄ lucas non tacet parabolā istā nō ad solos prin
cipes dictā qui de potestate interrogauerūt sed ad plebē
¶ Ambro. Plerūq; ait varie significationes de vinee ap
pellatione demuant. Si euidenter ysaias vineā dñi sa
baoth domū isr̄l esse memorat. hanc vineā quis alius ni
si deus cōdidit. ¶ Beda. Homo ergo ꝙplantauit vineā ipe
est qui iuxta aliā parabolā conduxit operarios in vineā suā
¶ Eusebius. Sed parabola quā ysaias dicit vineā reprehen
dit. Saluatoris vero parabola nō est cōtra vineā dicta
sed de cultorib⁹ vinee de quib⁹ subdit. Et locauit eam
colonis. id est senioribꝫ populi et primab⁹ sacerdotū et
doctoribꝫ et optimatibus ciuitatis. ¶ Theophilus. Vel quilib⁹
de populo est vinea. Idem ē enā cultor. Quilibet enī
nr̄m sepim colit. hoc ergo vinea cōmissa cultoribꝫ. Abest
id ē dimisit illos pgredi suo arbitrio. Vnde sequit. et ipe
pegre fuit multis temporib⁹. ¶ Ambro. Vbi q; ex loco ad
locū pfectus ē dns. q̄ vbiq; semp̄ pr̄s est. sed q; pr̄sentior
est diligentib⁹ negligentib⁹ abest. Multis aut tribus
abfuit ne pcra videretur exactio nā quo indulgentior
liberalitas. eo excusabilior pmissa. ¶ Cyrillus. Vel deꝰ
absentauit se a vinea plurū annorū curriculus q; postq̄

visus est ut spene ignis descendisse in monte sina non
aplius visibiliter pbuit eis suā presentiā Nulla tñ
interpellatio cōtigit qua nō mitteret deus pphetas et
nūstos cōmonentes vñ sequit. Et in tpe vindemie mi
sit ad cultores seruū. vt de fructu vinee daret illi Theo.
Dicit aūt de fructu vinee qz nō totū fructū sed aliquid
de fructu valeat accipe Nā quid lucrat deus a nobis nisi
suā notitiā que eaā est nīa voluntas Beda Vene autē
fructū posuit nō pcentū Nullus ei hui⁹ vinee pcentus
iuent⁹ est Seruus qz primus missus ē moyses qui p q̄dra
ginta āno⁹ fructū aliquē legis quā dederat a cultoribus
requirebat. sz vexatus ē pter eos qz exacerbauerūt spūm
eius vñ sequit. Qui cesū dimiserūt eū manē Ambro.
Factū est aūt vt plures alios destinaret q̄s unde⁹ ut pono
res et manes sibi dimiserūt de quib⁹ nichil potuerūt pfice
dimiserūt. vñ sequit. Et addidit alterū seruū mittere.
Beda. Seruus alter dauid significat. q̄ missus ē vt post
edicta legalia cultores vinee psalmodie modulamine ad
exercitaū boni op⁹ exaltaret Sed et cōtra hui⁹ dicerūt Que
nobis pat⁹ in dauid aut q̄ hereditas in filio yesai vñ seq̄t.
Illi aūt hui⁹ cedentes et affligentes cōtumelia dimiserūt
manē Sed nec sic desiit. sequit eum Et addidit terciū mit
tere. p quē pphetarū chorū intelligit. q̄ cōtinuus attestatio⁹
pplin cōuenerūt sed quē pphetarū nō sūt pssecuti. Unde seq̄t
Qui et illū vulnerātes eiecerūt Ihesus aūt tribus seruoz
gradibus oūm sub lege doctoz figurā posse cōprehendi. do
min⁹ alibi manifestat dicens Oīa necesse ē oīa impleri
q̄ scripta sūt in lege moysi et pphetis et psalmis de me.
Theo. Pphetis igit talia mala passis filius destinatur.
sequitur ei. Dixit aūt dñs vinee quid faciā Beda. Od
dñs vinee dubitatiue loquit. nō de ignorātia venit. quid
eū nesciat deus pr. sz ambigere dicitur. vt libera voluntas
hoīs seruetur Cyril. Deliberat eaā seruū dñs vinee quid
agat nō quasi ignarus ministris Dz quasi ptractato q̄libet
ingenio saluti hūane. populo vero nequaq̄ ndūto a
liud manus adhibuit. Unde cōsequenter dicit mittā filiū
meū dilectū forsitan cū hui⁹ viderint verebūt. Theo.
Dixit aut hoc nō tāq̄ ignorās. qz pcius eū esse tractatu
ri q̄ pphetas Dz qz optebat filiū eius fieri reuerendū Od
si cōtumaces fuerint occidendo hoc cumulat eoz crimen
Ne ergo diceret aliqui diuinā prescientiā necessario fuisse inobedientie causā ideo sic figurat sermo
ne Ambro. Filiū igit vnigenitū sibi missū pfidi iudei
ipsi heredem removere cupientes occiderūt crucifigendo
et eiecerūt negando. vñ sequit. Que cū vidissent co
loni cogitauerunt intra se dicentes. Hic est heres occida
mus eū vt nīa fiat hereditas Heres xp̄us est. ide mq̄
testator. Heres qz in morte pprie supuenit. et testamento
q̄ ipse cōtulit tāq̄ hereditaria in nīis pfectib⁹ emolumen
ta consequit Beda. Manifestissime aūt dñs pbat iu
deoz principes nō p ignorātiā sz per iūdentiā cru
cifixisse filiū dei. Intellexerūt ei hunc ee cui dictū est Da
bo tibi gentes hereditatē tuā sequit. Et eiectū illū ext
vineā occiderūt. Quia ihs vt sanctificaret p suū sangui
nē populū extra portā passus est Theo. Sed q̄ supi⁹
populū nō ihrlm loco vinee sūptuosus forsan magis pie
dia potest q̄ occidit quidē eū pilus extra vineā Theo
Idē extra pti manus passus est dñs. Quia licet populus
ei nō p̄ris manib⁹ nece intulit. sz tradens hui⁹ pilato et
gentib⁹ Quidā aūt p vineā scripturā intellexerūt. eu
nō credētes dñm necauerūt vnde extra vineā idē ext
scripturā dicit⁹ dñs passus Beda. Sine electo⁹ extra vineā
et occisus ē. qz p̄ius ē ab infidelū corde repulsus ac deinde
crucifixo addictus ē Cyril. Dispensatiōis aūt nō negligen
cie ē post pphetas xp̄m venisse. Nō enī deus oīa tēpesti
ue pssequit. sed cōdescendit pter suā pietatē. qz si post
seruos venientē filiū contempserūt. multomagis nec
antea eū audirēt. Cum eū nō audiebāt minora p̄cepta
quō audiuissent maiora Ambro. Unde hec aūt in
terrogat. vt sua sepi⁹ damnent sententia. seq̄t ei. Od
ergo faciet illis dñs vinee Basilius Hoc aūt fit quasi
hys qui dānant. nichil habentib⁹ opponere eius denue
nius pr̄ū aūt est diuine misericordie nō infligere pe
nas silenciario. sz p̄dicere minus tenendo reos ad peni
tenciā Vñ et hic sequit. Veniet et pdet colonos istos et
dabit vineā aliis Ambro. Venturū dñm dicit vinee
q̄ in filio assit eaā paterna maiestas. vel q̄ voluntas tpis
presentior hūanas aspiret affectib⁹ Cyril. Reducti sūt
igitur iudeoz primates quasi duce voluntati repugnā
tes et sterilē reddentes vineā sibi cōmissā. Est aūt fructus
cultus vinee sacerdotib⁹ nouū testm. Cui aūt virtute eius
matis senserūt. renuentes illud pati vñ sequit. Quo
audito dixerūt illi absit. Nec tñ euaserūt. ob sui pfidiā
nīā et inobedientiā erga fidē xp̄i Theo. Alter autē
videt⁹ matheus dicere dñm sic assumsse Quid faciet illis
colonis dñs vinee. Judeos vero respondisse malos ma
le pdet. nō autē est repugnāa. Nā vtrūq; factū est p⁹
eū ipi. mutauerūt illā sententiā postea sentientes quo
tendebat parabola dixerūt absit. vt lucas hic narrat. Aug⁹
de con euan. Vel aliter in illa die qua lo⁹ qui⁹ turba erat
q̄ dolose dñm interrogauerāt in qua potestate faceret.
Erāt eaā qui nō dolose sz fideliter acclamauerūt Unde
tus qui venit i nōe dñi ac p hoc erāt qui dicerēt pdet
illos et vineā suā dabit alijs Que vox recte eaā ipsis
dñi fuisse intellig⁹t. sive pter veritatē sive pter mēbo
rū ei⁹ cū suo capite vnitatē Erāt eaā qui talia respō
dentib⁹ dicerēt absit. qz intelligebāt in seipsos hanc
parabolā dictā sequit. Ille aūt aspiciens eos ait Quid
est ergo qd scriptū est. Lapidē que reprobauerūt edificā
tes. hic factus est in caput anguli Beda. Quasi diceret
quō implebit hec pphecia. nisi qz xp̄s a vobis reprobat⁹
et occisus crediturus est gentibus predicand⁹ vt quasi
lapis angularis ex vtroq; populo vnū sibi templū edi
ficet Cyrill. Lapis aūt dicitur xp̄us pter terrestre
corpus absq; sine manibus sc̄m visionē danielis pti
ortū ex virgine. Lapis aūt nō argenteus aut aureus. qz
nō rex aliquis gloriosus. sed homo humilis et abiect⁹
pter qd edificantes eū reprobauerūt Theo. Reprobā
uerūt eū eū principes populi cū dixerūt Hic a deo
nō est. Ille vero tā vilis fuit tā electus. vt in capite an

guli poneret ¶ Cyril. Angulo vero cōparat sacra scīptu
ra cōiunctum vtrīusq; populi ysrahelitici scz et gentilis
in vnā fidē. Cōpegit enī saluator vtrūq; populū in vnū
nouū hoīem cōcilians eos in vno corpe patri. Salubris
ergo est lapis angulo facto ab eo. Detrimentū aūt infert
iudeis ipugnātibꝫ hūc spiritalē cōcursū. ¶ Theo. Duas aūt
condēnationes cōmemorat. Vnā quidē aīarū suarū quā
passi sunt scandalizati in xpo. et hoc tācxit cū dicit. Oīis
qui ceciderit sup illū lapidē conquassabit. Aliā vero cap
tiuitatis et exterminij. cū intulit eis lapis ab ipīs contēptꝰ
Et hoc tangit cū subdit. Super quē aūt ipse ceciderit cō
minuet illū. vel ventilabit eū. Cū enī ventilati sūt in
dei a iudea p vnuersū orbē. vt ab area palee. Et attēde
ordinē. Nā preambulū est sceleris in eū cōmissū. sequitur
aūt ultra dei vindicta. ¶ Beda. Vel aliter. qui peccatorē
et in illū credit. cadit quidē sup lapidē et cōquassat. reseruat
enī p penitentiā ad salutē. Super quē vero ille cecidit. hoc ē
qui lapis ipse ruerit. q; ipm negauit. cōminuet eū. vt
nec testa quidē remaneat in qua hauriat. aque pusil
lū. Deuc de hīs dicit. q; cecidit sup eū qui illū modo con
tēnunt. Ideo nondū perierūt. intereūt. sz conquassantur
vt nō recta ābulent. Super quos aūt cadit veniet illius de
sup in iudicio cū pena pdignos. Ideo cōminuet eos. vt
sint tanq; pulueris quē mouet ventus a facie terre. ¶ Ambro
Vinea enī typus nr est. Agricola vero quippe opifex
pater. Vitis xps. At vero nos palmites. Recte vinea xpi
populus nōiat. vel q; crinis in fronte pītexatur indumē
vel q; fructꝰ ex postrema ānu lectus etate. vel q; ōibus
vt ordinibus vineaꝝ ita pauperib⁹ at; diuitib⁹ seruus
et dīus in ecclia equa dimensionilla discretio sit. Et
vt vitis maritat; arboribus ita corpus nūc hāc vineā
deligēs agricola fodere et tondere cōsuescit. ne luxurie
umbra foliorū verborūq; ifructuosa iactātia maturi
tatē indolis naturalis impediat. decet quoq; orbis hūc
esse vineā. vbi totus orbis xpi vinea. ¶ Beda. Vel
moraliter intellectu cuiq; fideliū vinea. qua excolat locat
dū ministeriū baptismi. q; exerceat. sibi cōmittit. aut
tutur seruꝰ vnꝰ alter terrenus. cū lex. psalmodia et pe
nitentia legit. Sed missus seruus cōtumelijs affectꝰ vel
cesus dicitur cū sermo auditꝰ cōtemnit. vel blasphemat.
Missū hereditatē quidē in se est ostendit. q; filiū dei pertinā
cissimi. pdito malo cultore. vinea datur alteri cū do
no gre. q; superbi spreuit huīus dicit.

Et querebant principes sacerdotū et scribe mit
tere in illū manus in illa hora et timuerunt
populū. Cognouerūt enī q; ad ipsos dixerit si
militudinem istā. Et obseruātes miserūt in
sidiatores qui se iustos simularent vt caperent
eū in sermone et traderent illū principatu
et potestati pīsidis. Et interrogauerūt illū di
centes magr scimꝰ q; recte dicis et doces et nō
accipis psonā hoīs sed in veritate viā dei doces
licet nos tributū dare cesari an non. Considera
tis aūt dolū eorū dixit ad illos. q; me tēpta
tis. Ostendite mihi denariū cuius habet ima

gine et suplcriptione. Respondentes dixerūt. Ce
saris. Et ait illis. Reddite q; cesaris sunt cesari
et q; dei deo sūt. Et nō potuerūt verbū eius reprehen
dere coram plebe. Et mirati in responso eius tacuerūt.

¶ Cyril. Docebat quidē principes iudeorū intelligētes q; de ipsis
parabola diceret quasi de futuris ignorantes. occasionē suorū colligūt criminū. Vn dicit. Et q̄re
bāt principes sacerdotū et scribe mittere in illū manus in illa
hora. Nec refrenauit eos letus preceptū q; dixit. Innocente
et iustū non occides. sz cōpescuit eorū nefandū propositū ple
bis timore. seqt enī. Et timuerūt populū. Preferūt enī
diuine reuerentie humanū timorē. Que aūt huius propositi
fuerit omissio subditur. Cognouerūt enī q; ad ipsos dixe
rit similitudinē istā. ¶ Beda. Et ita q̄rendo ipsū odere
debebāt vera ee que in parabola dixerat. Ipe ei est hereditas
iustū necē dicebant esse vindicandā. ille neq; colonū q; dei
filiū querebāt odere. Hoc enā quotidie gerit in ecclia
cū quilibet solo nōie frater. eā quā non diligit ecclesiasti
ce fidei ac pacis vnitatē pter bonorū multitudinē. vel
erubescit vel timet impugnare. Et q; principes querentes
dum cōprehendere. q̄d p se nō poterāt pīsidis manibus
effuere tēptabāt. vn sequit. Et observātes miserūt insi
diatores q; se iustos simularet. ¶ Cyril. Videbāt enī ee le
ues. erāt aūt graues obliti dei dicteria. Quos hoc q; multi
abscōdit cōsiliū. adeunt ei xpm olim saluatorē quasi hoīem
cōmunē. vn sequit. Vt caperet eū in sermone. et traderet
eū principatu et potestati pīsidis. ¶ Theophil. Parauer
unt aūt dno laqueos illaqueati sūt tū in eis pedes eorū
ludi nāq; astutia et interrogauerūt illū dicentes. Ma
gister scimꝰ q; recte dicis et doces. ¶ Beda. Blanda et frau
dulenta interrogatio illuc pmouit respondentē vt magis
deū q; cesarē timeat. sequit enī. Et nō accipis psonā hoīs.
sed in veritate viā dei doces. Et hoc dixit ad hoc vt dixit
nō debere tributa solui vt statim audientes ministri pī
dis. q; certa alios euāgelistas assumsse legit. seditionis eī
cōtra romanos autorē teneant. Vn cōsequēt. queritur
liceat nob dare tributū cesari an nō. Erat enī in populo mag
na sedino. Quibus alijs p securitate qua romani pōib⁹
militabāt. debere tributa psolui. Pharisei contradicēb⁹
nō debere populū dei q̄decimas et primicias dare. humanis
legib⁹ subiacere. ¶ Theophil. Intendebāt q; si ipsi diceret
oportere dari censū cesari. a populo q; si seruitutis subiacēs
gentē. Si vero p̄ciperet censū reddere eū
repsentaret vt sismatici p̄sidi. Ipse vero laqueos
eorū effugit. sequit enī. Considerans aūt dolū eorū
dixit ad eos. Quid me tēptatis. Ostendite mihi dena
rium cuius habet imaginē et suplscriptionē. ¶ Ambros⁹
Docet loco hoc. dīs circūspectos nos in respondendo
aduersus hereticos vel iudeos ee debere. sicut alibi
dixit. Estote astuti sicut serpētes. ¶ Beda. Cum aūt
putant interrogatione saluatoris ignorātia esse discat
et pīn loco q; potuerit fuisse ejus cuius imago esset in
numo. sz interrogat. vt ad sermonē eorū competenter
respondeat. sequit enī. Respondentes dixerūt cesaris.
Non putemus cesarē augustū sed tiberiū significari

Omnes enī romanī reges a primo C cesare cesares appellati sunt. Ex eorū aūt responsione cōuenienter dns ḡsso-
nē solui scīt² eī. Et aut illis. Reddite ergo q̄ sunt
cesaris cesari et q̄ sunt dei deo. ¶ Titus. Quasi dicēt
verbis tēptatis oīb⁹ obedite. subiectis cesaris seruitu-
tē susceptistis q̄ eius sunt. Date ꝙ illi censū deo timore
llō enī exigit deus denariū sed fidem. ¶ Beda. Reddite
enā deo q̄ dei sunt. decimas sc̄z primitias. oblationes
et victimas. ¶ Theophil⁹. Et attende ꝙ nō dixit. Date
sed reddite debitū enī est tuetur enī te princeps tuus
ab hostib⁹ vitā tuā reddit tranquillā. plus ꝙ teneris
ei in censu. Dz et hoc q̄m q̄ offers nūmisma sc̄z. ab eo
habes. Reddas ꝙ nūmisma regiū regi. Deus enā tibi
tradidit intellectū et racionē. restituas hoc ei nō cō-
paratis bestijs sc̄z in ōnibus racionabiliter procedens.
¶ Ambro. Tu ꝙ si vis nō esse obnoxius cesari noli ha-
bere q̄ mundi sunt. Et bn primus q̄ cesaris sunt reddē-
da discernit. Nec⁹ enī potest ḡs esse dīi nisi prius re-
nūciauerit mūdo ḡ grauia vincula q̄mittere deo. et
nō solucre. maior est cōtractus fidei ḡ pecunie. ¶ Oriḡ.
Habet aūt locus iste aliquid mistici. Que enī sunt ima-
gines in hoc. una quā accepit a deo. alteri ūmun. Di-
cit enī denarij habet imaginē imperatorū mūdi. sic
qui fecit opa tenebrarū portat imaginē eius enī habet
opa. Dicit ergo. Reddite que sunt cesaris cesari. hoc ē
abinite terrenā imaginē celestem imponētes reddere
q̄ dei sunt deo. vt sc̄z deū diligam⁹ et cetera. Que vt mo
yses dixit deus requirit a nobis. Postulat aūt a nob⁹
nō q̄ necessariū habet vt ei aliquid tribuamus. sed vt
possim⁹ ei dederim⁹. hoc ipm nobis tribuat in salutē.
¶ Beda. Quū aūt credere debuerāt ad tanta sapiam̄
mirati sūt q̄ calliditas eorū insidiandi nō inuenisset
locū vñ secuti. Et nō potuerūt verbū eius reprehendere
coram plebe. et mirati in responso eius tacuerūt. ¶ Theophi.
Hoc enī erat q̄ papue intendebāt. interpare eū coram
populo. q̄ obtinere nequierūt. ꝓpter sapientissimā eius
responsionē.

Accesserūt quidā saduceorū q̄ negāt ē resurrec-
tionē mortuorū. Et interrogauerūt eū dicē-
tes. Magister moyses scripsit nob⁹ si frat
alicuius fuerit mortuus habēs uxorē et hic sine
filijs fuerit vt accipiat eā frater eius uxorē et
suscitet semen fratri suo. Septē ergo fratres
erāt. et primus accepit uxorē. mortuus est sine fi-
lijs. et secundus accepit illā et mortuus est sine filio
et tertius accepit illā. Similiter et omnes septem
et nō reliquerūt semen et mortui sūt. Nouissi-
ma aūt oīm mortua ē et mulier. In resurrectiōe
ergo cuius erit uxor. Siquidē septē habuerāt eam
uxorē. Et ait illis ihūs. Filij huius seculi nubūt et
dantur ad nuptias. Illi vero qui digni habebūt²
seculo illo et resurrectione ex mortuis neq; nubent
neq; ducūt uxores neq; ultra mori poterūt. Et
quales enī angelis sunt et filij dei sunt. cū sint
filij resurrectionis. Q̄ vero resurgent mortui et

moyses ostendit sentus rubū sicut dicit dīm deū
abraham et deū ysaac et deū iacob. Deus aūt nō
est mortuorū sc̄z viuorū. Omēs enī viuūt ei. Respō-
dentes aūt quidā scribarū dixerūt. Magister
bene dixisti et āplius nō audebāt eū quicq̄m in-
terrogare.

¶ Beda. Que erāt hereses in iudea. vna phariseorū. qui
traditionū et obseruationū sibi nimiā p̄ferebant
vñ et diuisi vocabāt a populo. Altera saduceorū qui
scripturā nisi. vendicantes sibi q̄d nō erāt. Illis ergo
abeuntib⁹ hij ad tēptandū accedūt. vñ dicitur. Accē-
serūt aūt quidā saduceorū qui negāt esse resurrectio-
nē. ¶ Origē. Saduceorū hereses nō solū resurrectio-
nē mortuorū negat sed enā putat aiāz interire cū corpe
Hi ergo vbis salvatorem insidiantes. eo tpe questionem
proposuerūt quo eū viderūt de resurrectione docere dis-
pulos. vñ sequit. Et interrogauerūt eū dicentes. Ma-
gister scripsit nobis moyses si frāter alicuius mortuus fue-
rit habens uxorē et hic sine filijs fuerit vt accipiat
eā frater eius uxorē et suscitet semen fratri suo. ¶ Am-
bro. Iudei legis litterā nubere cogit². ea ūmuta vt de
functi semen eratet fr. Ipius aute magister ē tanquā
¶ Theophil⁹. Saducei aute fragile fundamentū subsi-
stentes. nō credebāt resurrectionis sermonē. Opinātes
eni carnalē esse futurā vitā in resurrectione mento
fallebant. et ideo tanq̄ impossibile calūniantes dog-
ma resurrectionis fingūt hanc narrationē dicentes.
Septē ḡ fratres erāt et primus accepit uxorē et mor-
tuus est sine filijs. et secundus accepit illā. et mortuus
est sine filio. Et tertius accepit illā et siliter oēs septē
et nō reliquerūt semē et mortui sunt. Nouissi-
ma aūt et oīm mortua ē et mulier. ¶ Beda. Hac
fabulā confingūt. q̄ deiuramēti arguiat eos qui
resurrectionē asserūt mortuorū. Cuius fabule
ḡ fabule opponūt. vt resurrectionis denegent ve-
ritatē. vñ subdūt. In resurrectione ergo cuius
erit uxor. siquidem septē habuerūt eam uxorē.
¶ Ambro. Iuste ḡ hec mulier synagoga est. que
septem viros habuit. sicut dicitur samaritane
quīq; viros habuisti. q̄ samaritana in quīq; libris
moysi. Synagoga septē secuta principaliter. et de
multo ꝓter p̄fidiā suā hereditarē potestatis semē
accepit. et ideo ptem cū viris suis in resurrectione
habere nō potuit. q̄ spiritale p̄ceptū secūm sensu
carnis inuertit. Nō enī frater carnalis aliquis
denūciatus est qui semen fratris suscitaret defūcti
dei dile de mortuo populo iudeorū. sapientiā sibi
diuum cultus assciscret in uxorē atq; ex ea semen
in aplis suscitaret. qui ḡsi defūctorū reliquie iude-
orū infirmes adhuc in synagoge vitio derelicti se
cundū electionē gr̄e reseruari noui seminis admi-
tione meruerūt. ¶ Beda. Hinc septē hij fratres re-
pbis cōgruūt. qui p totā hui⁹ seculi vitā que septē
diebus volut² a bonis opibus sterilis exsistunt.
quibus virili morte p̄ceptis ad vltimū et ipa mū-

vt possitis vob⁹ ymaginē

dana cōuersatio quasi uxor insecunda trāsibit. ¶ Theophyl. Dns aūt ostendens resurrectionē no ee futurā conuersationē carnalē eoꝝ dogma euulsit simul eū fragili fundamento uñ sequit. Et aut illos filios huius scli nubūt et traduntur ad nuptias. ¶ Aug⁹ de ẽsti. euā. Quia cōubia ꝓpter filios filiꝰ ꝓpter successionē. Successio ꝓpter mortē. ubi ꝙ mors nō est neq; cōubia uñ sequit. Illi uero q̄ digni habebunt seculo illo et resurrectione ex mortuis neq; nubūt neq; ducūt uxores. Neq; enī ultra mori potuūt. ¶ Beda. Quod nō ita intelligendū est ꝙsi soli digni uel resurrecturi uel sine nuptijs futuri sunt sz ōnes enā peccatores resurrecturi et absq; nuptijs sunt in scło illo mansuri dns aūt ut ad resurrectionis gloriā inquirendā aīos mataret de electis tū uolut facere sermonē. ¶ Aug⁹ de ẽsti. euā. Dicut aūt nūc sermo nr decedentiꝰ et succedentiꝰ sillabis pagitur atq; pficit ita et ip̄i hoīes quoꝝ sermo est decedendo et succedendo pagūt atq; pficiūt ordinē huius scli qui tpali terū pulchritudine cōtexitur In illa aūt uita qñ ūbū dei quo fruemur nulla detrimentum successione sillabarū cōpletur. Dei uirtus que habet sp manendo simul habet ita ꝓprietates eius quibꝰ ipsi solū erit uita neq; moriendo decedent neq; nascendo succedent. sicut nūc est in angelis uñ sequit. Equales enī angelis sunt. ¶ Cyril. sicut enī multitudo ãgeloꝝ pluriuma q̄dem est nō aūt ꝓpagata p generationē sed ex creatione consistēs. Ita et hoꝝ qui resurgūt nō est opus ulterius nuptijs. uñ sequit. Et filij dei sūt cū sint filij resurrectionis. ¶ Theophy. Quasi diceret q̄ deus ē qui opat in resurrectione merito dicūt dei filij q̄ p resurrectionē regenerant. Nō enī aliq̄d carnale in resurgentibus cū generatione conspicit nō coitus nō matrix nō partus. ¶ Beda. Uel equales angelis et filios sunt dei q̄ gl̄a resurrectionis inuolati sine ullo mortis metu sine ulla labe corruptionis sine ullo terreni status actu ꝓpetua dei uisione fruunt. ¶ Orige. Dz q̄ dns in matheo dixit q̄d hec ꝓterminitur. Errauit nescientes scripturas q̄ono scripturā ubi scriptū sit Neq; nubent neq; nubent. Quātū enī ego estimo neq; in ꝓsenti neq; in nouo testamēto quicq̄ talis repit. Sz ōnis eoꝝ error de scripture lectione quā non intelligūt subrepsit. Dicit. enī in ysaia electi mei habebunt et putent hec et similia futura ee in resurrectione Paulus aūt oēs has bñdictiones spiritaliter intellexit et sciens nō esse carnales ad ephesios dixit. Benedixit nos in bñdictione spirituali. ¶ Theophilus. Uel dns rationis suppositē scripture testimoniū addit dicens Quia uero resurgant mortui et moyses ostendit sens rubi. sicut dixit dñm deū abrahā et deū ysaac et deū iacob. Quasi diceret si semel recidissent in nichilū patriarche ne uiuerent apud deū in spe resurrectionis nō dixisset ego sum sed fuerā. Consueuim⁹ enī de rebus corruptis et pteritis dicere Eram dns illius rei. Nūc vero qm̄ dixit ego sū ostendit q̄ uiuentiū est deus dns. et hoc ē q̄d subdit. Deus aūt nō est mortuoꝝ sz uiuoꝝ oēs enī uiuūt ei. Quātus enī examinis sint uiuūt tñ apud deū in spe resurgendi. ¶ Beda. Uel hoc dicit ut cū ꝓbauerit aīas ꝓmanere post mortē q̄d saduceī negabāt cōsequens introduceret et corpm resurrectionē cū aīabꝰ bona mala ue gesserūt. Est aūt uera uita qua ipsi deo uiuūt etiam q̄n corpe moriuntur Ad cōprobandā aūt resurrectionis ueritatē multo manifestioribꝰ exemplis ex ꝓphetis uti ualuit sed saduceī quīq; tñ libros moysi recipiebāt ꝓphetarū uacuia respuentes. ¶ Cyrill. Dicit aūt sē cōmunē orbē dñm sibi appropriat. nō derogantes eiꝰ dñio sed ꝓprium affectū pandentes sēm morē amantiū qui non parcunt cū multis diligere sz uolūt precipuā et speciale quandā dilectionē exprimere. Dic et de ꝓsena liter se horū deū dicebat. nō coartando suū dñm sed ãpliando. Nō enī sic multitudo subditorū. sicut uius famulantiū pandit eius dominiū. Unde nō sic quando dicit deus celi et terre. sicut cū dicit deus abrahā deus ysaac deus iacob Et apud mortales quidē ꝓ a dominis denominātur famuli. Dicim⁹ enī uillicus talis dñus. Econtrario aūt deus dicit abrahe. ¶ Theophy. Confutatis aūt saduceis fauent dñi scribe tacēs saduceorū oppositi. uñ sequit. Et amplius nō audebant eū ꝙrere Respondentes aūt quidā scribarū dixerūt. Magister bñ dixisti. ¶ Beda. Et q̄ in sermonibꝰ cōfutati sunt ultra nō interrogūt uñ sequit. Et amplius nō audebāt eū quicq̄ interrogare. sed cōprehensū romane tradi potestati Ex quo intelligim⁹ uenena iudie posse quidē superari sed difficile cōquiri.

Dixit aūt ad illos. Quomodo dicūt xpm filium dauid ee Et ipse dauid dicit in libro psalmoꝝ Dixit dns dño meo sede a dextris meis Donec ponam inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ. Dauid ergo eū dñm uocat et quō filius eius est.

¶ Theophy. Quādus dns ad passionē erat iturus in breui predicat ꝓpriā deitatē Hec hoc tñ incaute aut arroganter sz modeste q̄rit. uñ dicitur. Dixit aūt ad illos Quō dicūt xpm filiū dauid ee ¶ Ambro. Nō reprehendūt hoc loco q̄ dauid filiū confitent q̄ ceus ille dauid filiū cōfitendo meruit salutē. Et pueri dicentes Osanna filio dauid ꝓclse prdicatiōis gl̄az deo deferebant sz reprehendūt q̄ nō credūt filiū dei. uñ subdit Et ipse dauid dicit in libro psalmoꝝ. Dixit dns dño meo. Et pater dns et filius dns. sed nō duo dii. sed unus dns. q̄ ꝓ in filio et filius in ꝓte. Ipse ad dextrā patris sedet. q̄ patri cōsors uoluntatis est. sequit enī Sede a dextris meis Hec ꝓfert qui ad dextrā sedet. nec iuriā patit q̄ admittit. q̄d nō querit. dignitatis ubi plenitudo ē diminutatis. ¶ Aug⁹ de symbolo. Passione aūt ista nō accipiamus humanis membris positū. tamq̄ pater sedeat in sinistra et filius sedeat ad dextrā. sed ipsā dextrā intelligam⁹ potestatem quā accepit ille homo susceptus a deo ut uenat iudicatus

qui ꝓmo venerat iudicand⁹ ℣ Cyril. Vel q̄ sedet ad dextrā patris suppā eius gloriā ꝓbat. Nā quoꝝ est thronus eq̄lis et maiestas. Sessio vero in dē significat regnū et ōnīm potestatē. Dedet ꝯ a dextris dei pīs q̄ verbū ex patrīna substīa ꝓdiens factū caro diuinā non erubuit dignitatē. ℣ Theophi. Manifestat ꝯ q̄ aduersarij patris nō est. sed seruī cōtendat aī pater repugnet aduersarius eius. sequit² eūm. Donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ. ℣ Ambro. Ergo et deū xp̄m et hoīem esse credam⁹ cui a patre subiecit² inimica. nō ꝓ infirmitatē potestatis sue. sz ꝓ unitatē nature q̄ in altero alter ꝯpatur. nā et filius subiecit inimicos patri q̄ patrē clarificat sup terrā. ℣ Theophi. Querit ꝯ q̄re et nouā dubitatione. simul illos colligere q̄ sequit². Unde subdit Dauid ꝯ dīm illū vocat et quō filius est ei⁹. Ait Dauid quidā pater eq̄ et seruus hoc quidē secm̄ carnē illud secm̄ spīm. ℣ Crisp. Et nos ergo nouus pharisei⁹. qui nec veri dei filiū neq̄ deū esse fatentur natū ex sacra vgine. sed diuidūt vnū filiū in duos talē obiectionis assertionē. quo pacto filius dauid dīns eius est et non quādo dīnus sed dum no. dixit

Audiente aūt ōni ꝑplo discipl⁹ suis attendite a scribis qui volūt ambulare in stolis et amāt salutationes in foro et ꝑmas cathedras i synagogis et ꝑmos discubitus i conuiuijs q̄ deuorāt domos viduarū simulantes longā oratione hi⁹ accipient maiorē dānationē.

℣ Crisp. nichil aūt ē fortius q̄ ex ꝓphetis disputare hoc eūm est et pīs rebus validius. Nā ꝑo faciente mirabilia cōtradicebāt multi. cū vero allegauit ꝓphetā tacuerūt. q̄ nō habebāt q̄d dicerent. Eis aūt taceb⁹ cōtra eos iuehitur. Unde dicit² audiente autē ōni populo dixit discipl⁹ suis. ℣ Theophi. Quia cū eos orbis doctores mitteret merito monet nō esse eis imitandā phariseoꝝ ambitionē. vñ sequit². Attendite a scribis qui volūt ambulare in stolis. ℣ Beda. id est talaribus vestimētis indutis ad publicū ꝓdire. In quo inter cetera duos peccasse describit². Cyril. Passiones aūt erāt scribarū amor gloriē iactus et lucri. vt ut² tam pessima crimina euitaret discipulis cōmonet eos dicens subdens. Et amāt salutationes in foro. ℣ Theophi. Qd est a blandientibus venationū opinione fame. Vel agūt hoc causa cōpetendi pecunie sequit². et ꝑmas cathedras in synagogis et ꝑmos discubitus in cōuiuijs. ℣ Beda. Nō ꝑmos sedere vel discūbere vetat eos quib⁹ hoc officij ordine cōpetit. sed eos qui hoc indebite amant docet esse cauendos. aūm vel gradū redarguens. quāuis et hoc culpa nō careat si idem in foro utib⁹ velint interesse. qui in synagoga magi dīderāt appellari. Duplex aūt ratione a vane gle cupidis attendere iubemur. ne vel eoꝝ simulatione ducamur. estimātes bona esse que faciūt. vel emulatione inflāmem⁹ frustra gaudentes in bonis laudari q̄ simulāt. Nō solū aūt laudes ab hoīb⁹ sed et pecunias quērūt. sequit². nāq̄ Qui deuorāt domos

viduarū simulātes longā oratione. Iustos enīm et magni meriti apud deū se simulantes. ab infirmitate et pīoꝝ suoꝝ conscientia turbatos q̄si patronos ꝑ eis in iudicio futuri pecunias accipe nō dubitant. ℣ Cyril. Insuper intuentes etiā se viduarū bonis pauperiē aferūt. nō qualitercūq̄ cōmedentes. sed deuorātes et ad p̄textū orationē vtentes. qd̄ q̄ grauiorē pena faciat eos obnoxios. vñ sequit². Hi accipiēt maiorē dānationē. ℣ Theophi. Quia nō solū mala faciūt sz et orationes ꝓtendūt et virtutē faciūt pretextus excusationē. Viduas etiā depauperāt. quas oportebat miserari dīm ob sui ꝓfessionē eas cogunt exponere. ℣ Beda. Vel q̄ laudes ab hoīb⁹ et pecunias q̄runt maiorī dānationē plectūt².

Capitulū xxi.

Respiciens aūt vidit eos q̄ mittebant munera sua in gazophilacium diuites. Vidit aūt et quāndam paupculā mittentē ibi minuta duo. Et dixit. Vere dico vobis q̄ vidua hec pauper plus q̄m ōnes misit. Nā ōnes hi⁹ ex abundanti sibi miserūt in munera dei. hec aūt ex eo q̄d illi deest. oēm victū quē habuit misit.

℣ Glosa. Postq̄m dīns redarguit scribarū auaritiam q̄ domos viduarū deuorabāt. cōmendat viduē elemosinā. vñ dicit. Respiciens aūt vidit eos q̄ mittebant munera sua in gazophilacium diuites. ℣ Beda. q̄ sermone greco ꝓpe gazophilacium locus appellari solet quo diuine seruāt². Erat autē ascia foramē habens desup posita uxta altare ad dextrā ingredientib⁹ domum dīni. In quā mittebāt sacerdotes qui custodiebāt hostiam oēm pecuniā q̄ deferebat² ad dīni templū. Dīns aūt sicut cpantes in domo sua discunt ita et dona ferentes respicit et quē digniū viderit laudat. quē repro bū dānat. Unde sequit². Vidit aūt et quandā viduā pauperculā mittentē ibi minuta duo. ℣ Cyril. Duos obolos offerebat quos nī sudoribus ad diuitū victū acquisierat. Vel quę quotidie p alienā posat suffragia deo donat. ostendens ei suā paupertatem fructiferā. venit ut² alios et iusta censura coronat a deo. vñ sequit². Et ait illis. Vere dico vobis q̄ vidua hec pauꝑ plus q̄m oēs misit. ℣ Beda. Ait reputabile eūm est deo quicquid bono aīo obtulerimus. q̄ quo² et nō substanciā pensat nec perpendit quātū in eius sanctuario. sz ex quāto ꝓferatur. vñ sequit². Nā oēs hi⁹ ex habundanti sibi miserūt in munera dei. hec aūt ex eo q̄d illi deest. oēm victū quē habuit misit.

℣ Crisp. Nō enīm paupertate oblati. sz copiā affectus nibil tus est deus. Nō est elemosina ex pluribus pauca impendere sz illud vidue q̄ totā sibi substanciā euacuauit. Qd si nequis tm̄ offerre sicut et vidua offer saltem et totū superfluū. ℣ Beda. Diuites aūt qui in gazophilacium munera mittebāt significabāt iudeos de iustitia legis electos. Vidua aūt per ecclesie simplicitatē que paupcula vocatur. q̄

Capi

vel superbie spūm vel pāa tāq̄ mūdi diuitias abiect. Vidua vero q̄ vir ei⁹ pro ea morte ptulit hec in gazophila cū duo era minuta mittit q̄ in cōspectu dei apud quem mri⁹ opis oblaciones cōseruāt munera sua defert sue dilectionē dei et proximi sue fidei et ozōis. que cūctis superozū iudeozū opibus pstant. Ex abundāti ei in munera dei imittunt iudei. q̄ de iustitia sua pūmūt Ecclesia aūt oēm victū suū mittit q̄ one qd̄ viuit dei ee muneris itelligit. Theo. Vel vidua potest intelligi q̄libet aīa orbata quasi primo viro pristina lege et nō digna copule verbi dei q̄ loco arre offert deo fidem et consa enā bonā. plus videt offerre diutib⁹ in sermone et superfluentib⁹ moz alib⁹ gentiliū virtutib⁹.

Et quibusdā dicētibus de templo q̄ lapidibus bonis et donis exornatū esset dixit hec que videtis venient dies in quib⁹ nō relinquet lapis sup lapidē qui nō destruatur. Interrogauerūt aūt illū q̄ dicētes. Preceptor q̄n hec erunt et qd̄ sig nū cū fieri incipient q̄dixit videte ne seducamini. multi enī venient in nōie meo dicētes q̄ ego sū et tempus appropinquabit. Nolite ergo ire post illos.

Eusebius. Qd̄ spectādo forsit que ptinebāt ad tēpli structurā manifestat hystorie et huiusq̄ q̄dam conseruāt reliquie quib⁹ patuit que dudū erant fabrice carū vestigia. Sed dīs mutatis templi fabricas promulgauit q̄ in eo lapis sup lapidē nō maneret diutiū. Et quibusdā dicentib⁹ de templo q̄ lapidibus bonis et donis exornatū esset dixit hec que videtis venient dies dies in quib⁹ nō relinquet lapis sup lapidē q̄ nō destruat. Decebat ei locū illū put cultoz̄ audaciā oīmodā desolationē pati. Beda Diuina ei dispēsatio pauerat vt cuius ipsa et templū subuerteretur. ne quis forte adhuc paulus in fide vides illa cōstare. du sacrificioz̄ ritum attonitus stupet rapereturq̄ intuitu. Ambro. Verū istud dictū est de templo manufacto q̄ essz subuertendū. nichil ei est manufactū. qd̄ nō aut vetustas cōsumat aut vis subruat aut ignis exurat. Cū est et aliud templū scz synagoga cuius structura vetus ecclesia surgente dissoluitur. Est enī templū in vno q̄q̄ qd̄ deficiente fide labitur et maxime si q̄s falso xpi nōie obtendat. quo iteriorē expugnet affectū. Cui. Nequaq̄ aūt discipuli aduerterāt vim dictoz̄ sz arbitrabant de cōsummatione scli dictū esse. Et ideo querebāt quo tpe deberet accidere vñ sequit. Interrogauerūt eum dicētes. Preceptor q̄n hec erunt et qd̄ signū cū fieri incipiet. Ambro. Terrā mathe⁹ interrogationē addidit vt et templi tempora destruendi et signū aduent⁹ et cōsummatio scli a discipulis q̄reret. Interrogatus aūt dīs q̄n templi futura eet destructio et qd̄ signū essz eius aduentus. De signis docet de tpe nō curat ummandū. sequit. Cui dixit videte ne seducamini. Athana. Cū enī sint nobis adeo

Capi.

carismata et dogmata q̄ sunt sup hoīez tradita sz celestis cōuersationis forma. virtus contra hoīes demones et adoptio et notitia prīs et vbi et spūssā donum aduersarius nr diabol⁹ eruit. queres nobis subripe misita semina verbi. Dīs aūt tāq̄ pīnosa sua dona in nobis dogmata sua cōcludens monet ne seducamur. magnū aūt qdā donū tribuit nobis dei verbū vt nō solū et apparētib⁹ nō decipiam⁹ sz etiā si qua latentia sunt diudicem⁹ p spūs grāz. Cū enī sit odiosus diabolus inuentor malitie hoc qd̄ ipse ē occultat. Homē vero cūctis cupiū simulat callide. puta si q̄s subiurare sibi volēs filios alienos parētib⁹ absentib⁹ fingat eoz̄ vultū et et filios desiderātes seducat. q̄ in vna q̄q̄ hereseum diabol⁹ figurat⁹ dicat. Ego sū xp̄us et apud me veritas ē. vñ sequit. Multi enī venient in nōie meo dicētes q̄ ego sū. et tēpus appropinquabit. Cauill. Ante suum enī descensū de celo pūenīet aliqm quib⁹ acquiescere nō optet. Voluit ei vniuersitatū verbū dei ei venit vt mundū saluaret. latere vt crucē sustineret p nob⁹. Sed scds eius aduent⁹ nō erit clandestino vt ante. sz terribilis et manifestus descendit enī in ecclia dei prīs missantib⁹ āgelis vt mundū in iustitia iudicet. vñ concludit. Nolite ergo ire post illos.

Titus. Vel forsitan nō dicat pseudo xp̄os ante consummationē venientes. sz eos qui fuere tpe apostoloz̄ Beda. Multi enī imminente hierosolimoz̄ exidio principes extitere. q̄ se dicerēt esse christos. tēpusq̄ libertatis approp̄inquare. Multi eaā in ecclesia hereses tpe dīe dñi instare p̄dicauerūt. q̄s apls ad thessalōnicenses. Multi eaā in nōie xp̄i venere ante quoz̄ p̄mus est simō magus. cui dicebat hic ē virtus dei q̄ vocat magna.

Cū audieritis plia et seditiones nolite terreri. Oportet primū hec fieri sed nōdū statim finis Tūc dicebat illis. Surget gens cōtra gentē et regnū aduersus regnū et terremotus magni erūt. per loca et pestilencia et fames. terroresq̄ de celo et signa magna erūt.

Gregorius in ome. Venturi mūdi p̄currentia mala denūciat dīs vt eo nūq̄ p̄turbent venientia. quo fuerint p̄sentia. Omnis enī iaculo ferit q̄ p̄euidetur. vñ dicit Cū aūt audieritis plia et seditiones nolite terreri. Bella ad hostes ptinet. seditiones aduersi. Vt q̄ nos idiret exteri⁹ interuisq̄ turbari. aliud nos facit ab hostib⁹ aliud a frībus perpeti. Ambro. Verborū aūt celestiū nulli magis q̄ nos testes sum⁹. q̄s mūdi finis inuenit. quāta prelia et q̄s opiniones acceperim⁹ priores. Gregorius i ome. Sed tyns malis p̄uenīentib⁹ q̄ nō statim finis sequat aduigit. Oportet hec primū fieri. Ultima enī tribulatio multis tribulationib⁹ p̄uenit. q̄ multa debent mala p̄currere vt malū valeat sine fine nūciare vñ sequit. Tūc dicebat illis. Surget gens cōtra gentē et regnū aduersus regnū. Quia necesse ē vt alia ex celo. alia ex terra alia ab elemētis. alia ab hoībus patiamur hic q̄ signat

pturbano hoīm. seqt. Et terremotus magni erunt per loca. Ecce respectus ue desup. Crisp. Terremotus enī qñq; ire signū est. Vlā. quādo crucifixus ē dñs mota ē terra. Quandoq; vero pussionis indignū. sicut ozantib⁹ aplis cōmotus ē locus in quo erāt cōgregati. sequt. Et pestilencie. Greg. in omel. Ecce inequalitas cozpm et fames ecce sterilitas terre. terroresq; de celo et signa magna erūt. ecce inequalitas aeris. qd ad eas tēpestates referendū est. q nequaq; ordinē tpm seruāt. Quec ei ordinate venīt signū nō sunt. Oia aūt que ad vsū vite accrescim⁹ ad vsū cōuertim⁹ culpe. Dz cūcta q ad vsū p̄sentis ifelicitatis ad vsū nobis vertunt. vltionis. Ambro. Ecce ergo sibi p̄cedūt quedā egritudines mūdi. sz mūdi fames pestilēcia et psecutio. Theophi. Quidā aūt hec nō solū in cōsūmatione futura. sz et tpe p̄ captiōis ihrlim fuisse impletā voluerūt. Autore namq; patre. perenito merito in eis sedītiones et bella locū habuerūt. Et bellis aūt pestis et fames cōsequunt. Aer quidē aere cadauerib⁹ infecto. illa multis manentib⁹ agris. Dz et iosephus intollerabiles erūnas euenisse refert. preter famē et tpe claudy cesaris fames inualuit. vt in actib⁹ legit. Et pluriua terribilia cōtigerūt aptione ihrlim indignāta. vt iosephus narrat. Crisp. Diat aūt q nō stat finis cuitatis eneuet vt sz ierosolima capiat. sed post plia multa. Beda. admonent enā apli ne terre antur hys p̄turbēt⁹ ne ierosolimā undiq; deserūt. Potest aūt regnū contra regnū. et pestilēcia eozum quozū sermo serpit vt cancer. et fames audiendi vbi dei. et cōmoto vniuerse terre. et a vera fide seperatio eoā in hereticas intellim q cōtra seminē dimicātes ecclie victoriā facūt. Ambro. Dāt aūt et alia bella q vir sustinet xp̄ianus. diu sarū quoq; plia cupiditatū studiozūq; conflictus. Multo eāā grauiores sūt domestica hostes q extranei.

Ded hec aute ōnia inuicem vobis manus suas et psequent⁹ tradentes in synagogas et custodias stabentes ad reges et p̄sides p̄pter nomē meū. Cōtinget aūt vobis in testimoniū. Ponite q in cozdib⁹ vr̄is nō p̄meditari quēadmodū respondeatis. Ego ei dabo vobis os et sapiēnā cui nō poterūt resistere et cōtradicere oēs aduersarij vestri. Trademi aūt a p̄ribus et fratrib⁹ et cognatis et amicis et morte affitient ex vobis. Et eritis odio ōnibus p̄pter nomē meū. Et capillus de capite vr̄o nō peribit. In pacēcia vr̄a possidebitis aias vestras.

Greg. i omel. Quia cūcta q predicta sunt nō de iustitia ferentis sunt sed de merito mūdi patientis facta. pauozū hoīm p̄uenīant⁹ cū dicit. Ded aute hec oīa inuicem vobis manus suas. et psequent⁹ tradentes in synagogas et custodias trahentes ad reges et p̄sides p̄pter nomen meū. ac si diceret. Prius corda hoīm post de meta turbabūt⁹ vt cū rerū ordo cōfundit⁹ ex qua turbulatione veniat demōstret⁹. Nā quāus finis mūdi ex ipso suo ordine pendeat puer siozes tū quos⁹ in uenientes q digne ruinis illozū opprimāt⁹ innotescat. Cyril. Vel hoc dicit q p̄uisū a romanis ihrlim experti⁹ passi psecutiones a iudeis discipuli iam erant et p̄sentati p̄ncipib⁹ dimissus ē paul⁹ roma ad cesarē. Astantq; festo et agrippe sequit⁹. Continget aūt vobis in testimoniū. Greg. in martiriū id ē in martiry glīaz. Greg. in ome. Vel in testimoniū videlicz eozū q vos p̄sequendo mortes inferūt. aut vinendo nō imitantur. vt unde pueri sine excusatione pereāt. Vnde electi exemplū capiūt vt viuāt. sz auditis tot terroribus turbari poterant auditozū cozda. Vnde ad eozū consolationē subdit. ponite q in cozdib⁹ vr̄is nō p̄meditari quēadmodū respondeatis. Theophi. Qui eni idiote erant et inperita hoc eis dns dicit ne contra turbarent⁹ reddituri sapientib⁹ ratione. Et causā subdit. Ego enī dabo vobis os et sapiēnā cui nō poterūt resistere et cōtradicere oēs aduersarij vr̄i. Quasi diceret. statim a me sozacinī fandia et sapiēnā vt nec oēs aduersarij vr̄i si in vnū conuenīāt. resistere valeant vobis nec in sapiēnia. id ē vita theoremati nec in eloquēcia et sermonis lepore. Depe enī multa sapiēnā quidē habent in mente. sz cū sint p nomibiles ad turbationē totū confundūt⁹ cū tempus fuerit proponendi. Nō aute tales fuerūt apli sz vtriq; gracosi fuerūt. Greg. ac si dns suis dicat. Nolite timere. vos ad certamen accreditis. ego p̄bor vos vbi editis sed ego sū qui loquor. Ambro. Alibi aūt xp̄s in discipulis alibi p̄. alibi spūs loquit⁹ p̄ris. nō discordāt ista sed cōgruunt. qd vnus loquit⁹ tres loquunt⁹ q vox est vna trinitatis. Theophi. Hijs aūt dictis et ipulso imperiae timore. subdit. et aliud quidē cessarū. qd eozū aiōs potent cōmouere ne subito inuenīs eos turbaret. sequit⁹ ei. Trademi aūt a parentib⁹ et frib⁹ et cognatis et morte affitient ex vobis. Greg. in ome. Plus in nobis ea tormenta seuiūt q ab illis patim⁹ de quozū mentib⁹ p̄sumebam⁹ q ni dāno cozpis mala nos cruciant. amisse caritatis. Greg. ozib⁹ use. Consideremq; aūt statū qui tūc tpis erat. ōnib⁹ suspectis ad iuriam diudebant⁹ cognatiōes inuicē discregate p cultus et filius gentilis. qdi tor fiebat parentū fideliū et in filiū qui credebant p infidelitate obstinatus accusator fiebat. Omnis etas erat exposita psequētib⁹ fidē. Nec mulieris sexum curabat naturalis sexus fragilitas. Theophi. Hys aūt dictis et de odio subiūgit. qd ab hijs ōnibus patient⁹ sequit⁹. ei. Et eritis odio ōnib⁹ p̄pter nomen meū. Greg. in ome. Ded q dum sunt. q predixit⁹ de afflictionē mortis. plenus cōsolatio subdit de spe resurrectionis. cū dicit⁹. Et capillus de capite vr̄o nō peribit. Quasi diceret martirib⁹ suis. aut timens ne pereat qd mesti dolet qñ et illud in vobis perire nō potest. qd mestū nō dolet. Beda. Vel aliter. Capillus de capite discipulozū dñi nō peribit. q nō solū foraa facta vel dicta seozū. sz et tenuissima cogitatio digna mercede donabit⁹. Greg. v mora-

Capi

Qui aũt paciencia in aduersis tenet unde cõtra aduersa oĩa fortis efficiat unde sibi et ceptis unicedo dñat. vñ sequit. In paciencia vra possidebitis aias vras Quid ei est aias possidere. nisi pfecte in õnib⁹ mentis motib⁹ ãsi ex arce vtutis dñari.

Greg. in ome. P paciencia igit aias nras possidemus q dñi nobis metipsis dominari discamus hoc pm incipimus possidere qd sumus Idcirco aũt possessio ãe in virtute paciencie ponit. q radix oĩm custosq vtutũ paciencia ẽ. Paciencia vero ẽ aliena mala equanimiter perpeti. cõtra eũ quoq; q mala irrogat nullo dolore morderi.

Cũ aũt videritis circũdari ab exercitu ihrlim. tũc sciote q appropinquabit desolacio ei⁹ Tunc qui in iudea sunt fugiant in montes et qui in medio ei⁹ sũt discedãt et qui in regionib⁹ nõ intrent in eã q dies vlcionis hy sunt. vt impleant oĩa q scripta sũt. Vehementib⁹ aũt pregnãtib⁹ et nutrientib⁹ in illis diebus Erit enim pressura magna sup terrã et ira pplo hyus et cadent in ore gladij et captiui ducentur in õnes gentes et hierusalem calcabitur a gẽtibus. donec impleant tpa nationũ.

Beda. hactenus q per vij. ãnos nec dũ fine adueniẽte futurã erat dicta sunt. hinc ipse finis desolacionis qua romano exercitu facta ẽ dñi verbis exponit cũ dicit. Cũ aũt videritis circũdari ab exercitu ihrlim. tũc sciote q appropiquabit desolacio ei⁹

Eusebi⁹ Desolacionẽ ihrlim vocat nõ amplius eã a suis nec secũm ritũ legale constitutã. ita q nullus expectet post futurã obsidionẽ aliã obsidionẽ aliã innouacionẽ fieri. sicut accidit tpe regis psarũ. et illustris antiochi. et iterũ tpe pompei.

Aug⁹ ad hesichiũ. Hec aũt dñi verba. ideo lucas hoc loco cõmemorauit. vt ostendat tũc factã fuisse abhominacionẽ desolacionis que a danicle pdicta est. de qua matheus et marcus locuti sũt. cũ expugnata ẽ ihrlim.

Ambro. Judei ei putauerũt abhominacionẽ desolacionis tũc factã eo q caput poza in templo tegerũt. illudentes romani iudaice ritũ obseruãte

Eusebi⁹ Dñs aũt futurã in ciuitate puidens famẽ monebat discipulos. ne in futura obsidione i ciuitate confugerent. tãq; ad loca tutũ et a deo ptectũ sz magis inde discederent. et ad mõtes cõfugerẽt. vñ sequit. Tunc qui in iudea sũt fugiãt in montes

Beda. ecclesiastica narrat hystoria. cũctos q in iudea erãt xpianos imminente hierosolimorũ exidio cõmonitos a dño loco discessisse et transiordanẽ habitasse in ciuitate quada pella nõie. donec desolacio inde cõpleret.

Aug⁹ ad hesichiũ Pro hoc aũt matheꝰ et marcꝰ dixerunt Et qui supra tectũ est nõ descendat in domũ. Addidit aũt nec introeat. vt tollat aliquid de domo Pro quo lucas subdit. Et qui in medio ei⁹ sunt discedãt

Beda. Ex quo ab exercitu circũdata q in medio ei⁹ sunt discedent nisi forte qd pmisit tũc. nõ ad ipsũ tempus obsidionis referat. sz ad pximũ ante obsidionẽ tempus cũ se nu

Capi xxi

les romanꝰ per galilee vel samarie fines repit diffũdere

Aug⁹ ad hesichiũ. Pro eo aũt q matheꝰ et marcus posuerũt Et qui in agro erit. nõ reuertat retro tollere vestimentũ suũ. apernus iste subdit. Et qui in regionib⁹ nõ intrent in eã. q dies vlcionis hy sũt. vt impleant oĩa que scripta sunt

Beda. Dies aũt vlcionis hy sũt dies videlicet dñi in sanguis vlcionẽ petentes

Aug⁹ ad hesichiũ. Deinde similiter lucas prosequit sicut et alij duo. Vehementib⁹ aũt pregnãtib⁹ et nutrientib⁹ in illis diebus Et sic crepo lucas patefaciat qd poterat ee incertũ. sz id qd dictũ est de abhominacione desolacionis. nõ ad scli finẽ. sed ad expugnacionẽ ihrlim pertinere

Beda. Dicat q vehementib⁹ pñsente captiuitate fame et nutrientib⁹ siue mãmantib⁹ vt quida interpretãt. quarũ vel vteri vel manus filiorũ satiua pregrauate. fuge necessitatẽ. nõ minimum impediunt

Theophy. Quida vero dicũt dñm phoc significare filiorũ esũ. quẽ et iosephus narrat.

Crisꝰ Deinde pductorũ assignat causã dicens. Erit enim pressura magna sup terrã et ira populo hyus. Talia enim mala eos occupauerũt vt nulla deinceps crimina possit eorũ calamitatib⁹ adequari vt iosephꝰ narrauit

Euse. Qualiter sz aduenientib⁹ romanis et vrbem capientib⁹ multe caterue iudaica pplis in ore gladij sz et plures nemati sunt fame Per vero acidebat primo quidẽ sub tito et vespasiano post hos aũt tpe hadriani principis romanorũ. qũ natale solũ iudeis inaccessibile ẽ factũ vñ sequit. Et captiui ducent in õnes gentes Totũ enim orbem iudei repleuerũt et vsq; ad fines terre. puenerũt. et cũ eorũ terra ab alienigenis inhabitetur. solus ipsis ẽ inaccessibilis facta. vnde sequit. Et ihrlim calcabit a gentib⁹ donec impleant tpa nationũ

Beda. Que sz aplius cõmemorat dicens. Certus excepte facta ẽ in israhel. et sic oĩs israhel saluꝰ fiet. Cum aũ promissa salute fuerit plenitꝰ ad patriũ solũ reditusꝰ nõ temere speratur

Ambro. Illustre aũt abhominacio desolacionis aduentus antixpi est. eo q sacrilegus in fanctis mentiũ interioꝝ contaminet. sedens iuxta hystoriã in templo vt sibi vendicet diuine soliũ potestatis. iuxta interpretacionẽ autẽ spiritalẽ pulchre inducitur. eo q in effectib⁹ singulorũ vestigiũ pfidie sue cõformare desiderat et scripturis disputans se ee xpm tũ appropiquabit desolacio qm a vera religione plerisq; lapsi desistent tũc erit dñi dies qm sicut primꝰ aduentus dñi fuit pter redimenda pcã. ita et secundꝰ erit pter reprimenda delicta. ne plures pfidie errore labant. Est et alius antixps id ẽ diabolꝰ q ihrlim id ẽ aiaz pacificã obsidere nitatur sue legis exercitu. Ergo qm in medio templi est diabolus desolacio abhominacionis est. Cũ aũt vnusquisq; laborãti xpi presencia spiritalis illuxerit tollitur iniquus ex medio et incipit regnare iustitia. Est enim tenax antixps vt arrius sabellius. et õnes q nos prava intencione seduxerunt Hec aũt sũt pregnãtes ãbus

velij dicat² que ad ruinā ſue carnis extendūt et q̄bus intimoz² greſſus pigreſcat aīoz̄ et effete vtutū. feteq; vinoz̄. Sed nec ille pregnātes condēnandis ſint q̄ ſoztes ſunt q̄m bonoz̄ actuū molimine cōſtitute. Nec dū aliquos ſuſcepti opis dedere. preſſus. Dūt que dei timoze corrupūt. ſz nō oēs pariūt. ſunt q̄ que abozcuū ei cludūt verbū aūq; parīat. Dūt eciā q̄ in vtero xp̄m habeāt. ſz nondū formauerūt. Ergo q̄ parit uſtinam xp̄m parit. Nos eciā pnulos uīos ablactare ꝓperem ne nos q̄ſi imperfectorum parentes aut iudicij dies aut mozbis inueniat. Qd ita ſit ſi ōnia dicta uſtrie i coz de cuſtodias. nec ſenectutis tempus expectes ſz in pma etate ſapiennā ſine corruptela corpis tui cito cōpias cito nutrias. Iu ſine aūt iudea ōnis a nationib⁹ credi turis ſubiaceat in ore gladij ſpūtal⁹ q̄ē ſermo bis acut⁹.

Et erūt ſigna in ſole et luna et ſtellis et terris preſ ſura gentiū pre cōfuſione ſonitus maris et fluctuū arescentib⁹ hoīnib⁹ pre timoze et expectatione q̄ ſupuenient vniuerſo orbi. Nā virtutes celoz̄ mo uebunt².

Et tūc videbūt filiū hoīs venientē in nube cū potestate magna et maiestate.

Beda. Quid implebis nationū tempib⁹ ſequat² ꝙ ordine manifestat dicēs. Erūt ſigna in ſole et luna et ſtellis.

Ambro. Que idem ſigna ſedm matheū euidenci² ꝙ premit. Tūc inquit ſol obſcurabit et luna nō dabit lumē ſuū. et ſtelle cadent de celo. Luce. Tūc nāq; cū vite corruptibilis cōſuetudo aget². et ſedm aplm ſpecies hui⁹ mūdi trāſibit et nouū ſuccedet ſeculū. In quo ſenſu filiū vite luminariū ipe xp̄s fulgebit. q̄ fuerat et rex no ui ſeculi. cui⁹ erit pristina numinis vtus et eſia vt ſol q̄ nūc radiat atq; luna et cetera ſidera aduentu maio ris luminis occultent. Cri⁹. Dicit ei in hoc ſdo luna et ſidera mox obfuſcant orto ſole. ſic i gloziosa xp̄i apparitione ſol obtenebreſcet. et luna non dabit ꝓpm lumen. et ſtelle cadēt de celo. prioze ſpoliate amictu. et ponoris lunis amictu ponātur. Euſeb⁹. Que autē euenīet orbi poſt luminariū obtenebratione ex q̄b⁹ fiet āgustia gentiū. conſequēter exp̄mit dicēs. Et in terris p̄ſſura gentiū. cōſequenter exprimit dicēs pre cō fuſione ſonitus maris et fluctuū. Vbi videt² docere principiū trāſmutationis vniuerſi. futurū ex defectu ſubſtancie humide. Iam nāq; pma deuorata vel cō gelata vt nō amplius audiatur ſonitus maris nec cō tingat arenā fluct⁹ ei⁹ cauſa exuberātis humitatis retere mūdi ptes nō amplius obtinētes vapore ſo lutū emiſſū ex ſubſtantia humida trāſmutationem parient². et ſic ai apparitio ſaluatoris cōſummare debe at regnū nāq; deo prodigia exordiū ſumit furoris prolixitas ex fluctib⁹ vt nec tēpeſtus nec fremitus maris vlterius audiat². Quo facto cōſequent² āgustia ſuperſtitū hoīm vñ ſeq̄t². arescentib⁹ id ē tabescentib⁹ hoīb⁹ pre timoze et expectatione eoz̄ que ſupuenu ent vniuerſo orbi. Que aūt tūc ingruūt mūdo cō ſequent² oſtendit ſubdens. Nā virtutes celoz̄ mo nebūtur.

Chrſo. Cū alterabitur ſuperior orbis et elementa inferiora merito patient² iactura. vñ ſeq̄t² et in terris p̄ſſura gentiū pre cōfuſione ſonitus ma ris et fluctuū. ipſi dicerent. Mare terribile fremet et lunis maris agitabat² tempeſtate. ita vt ſit popu lo terre p̄ſſura. id ē cōmunis miſeria vt tabeſcant timoze et expectatione malozū ingruentiū mūdo. Vnde ſequit². arescentib⁹ hoīb⁹ p timoze et expectatione que ſupuenīet vniuerſo orbi. Ait⁹ ad hebreos. Vos dices. Confiteri vos pena vra cōpellit adeſſe ia finē dū impletur qd p̄nunciatū eſt. Nulla enī patria nullū locū noſtris tpibus nō affligi aut tribulari certū eſt. ſed ſi iſta mala que nūc patimur gen⁹ hu manū certa ſunt indicia iam dñi eſſe venturū. quod ē qd dicit aplus. Cū dixerint pax et ſecuritas. Videamus ergo ne forte meliꝰ intelligat² nō eo modo impleri q̄ predicta ſunt hijs ōbus. ſz tūc proculdubio ē ventura q̄n ventura ſit erit tribulatio vniuerſo orbi. vt ad eccle ſiā ꝓpiciat. q̄ vniuerſo orbe tribulabit². nō ad eos q̄ tribulabūt ea. ipſi enī ſunt dicturi pax et ſecuri tas. Nūc aūt iſta mala q̄ tāq; ſūma extremaq; pa dūt vtriq; regno xp̄i ſz et diaboli videm⁹ ee cōia pariter quippe hijs bonis affligunt² et malis. Inter q̄ tā mala adhuc vſq; q̄q; frequentāt luxuriosa cō uiuia horrue eſt arescere p timoze. an pocius inar deſcere p libidine. Theophi. Nō ſolū aūt mortales fluctuabūt cū alterabit² mundus ſz eciā angeli ſtu pebūt in tā terribilib⁹ mutationib⁹ vniuerſi vnde ſequit². Nā virtutes celoz̄ mouebūt². Hec ergo. i ome. Quid ei virtutes celoz̄ niſi angelos dominā tiones et principatus et poteſtates appellat. q̄m ad uentu districti iudicis. iris oculis tunc viſibiliter apparebūt. vt diſtricte tūc a nobis exigant hoc qd nos modo inuiſibilis cōditor equanimiter portat.

Luce. Cū eciā dei filius ſit venturꝰ magna et cōſtatur⁹ claritate tpāndem filij pertuli. miſtrau tibus angelis. celi fores a ſeclo clauſe patebūt. vt ſpectent² excelſa. Cri⁹. Vel virtutes celi re mouebūt. q̄ prius ſibi coſtare nō ſunt. videntes nāq; ipſum tas multitudines condēnari. nō intrepide ſtabunt illic. Beda. Vnde et iob dicit². Columne celi cōtre miſcūt. et pauent ad nutū eius. Quid q̄ fanēt ta bule q̄m tremūt columne. Quid vepula deſerti pauē cū cedrus paradiſi cōcutitur. Luce. Vel virtutes ce loz̄ ſunt q̄ preſunt ſenſibilibus ptibus vniuerſi. q̄ quide tūc mouebūt. vt ponore ſtatū attingāt. ab ſoluent² eū in ſeclo nouo a miſterio quo deo ſeruiūt aera ſenſibilia corpora ſedm corruptionis ſtatum

Chriſo. ad hesuū. Sed ne dñs ꝓximante ſedo ad uentu ſuo. ea p magno ꝓdeſſe videat² que hunc mūdo eciā ante primū eius aduentū fieri cōſueue rāt. et videamur ab eis qui plura in hiſtoria q̄ nū et maiora legerūt. Licet que dicta ſunt me in eccleſia exiſtimo intelligi. Eccleſia enī eſt ſol et luna et ſtelle. nā dictū eſt. pulchra vt luna electa vt ſol. q̄ tūc nō apparebit. pſecutorib⁹ vltra modū

Capi

seuientib⁹ ¶ Ambro Plurimis enā a religione defiaen
tibus clara fides obscurabit² nube pfidie q̄ sol eccles
tis in fide mea minuit² vel auget² et sicut mensiū⁹
id̄ē mensiū defectibus luna vel terre oppositū cui sue
tit ex regione solis vanesc̄t sic et sancta eccl̄ia cū lu
mine celesti vicia carnis obsistit. fulgorē diuini lu
minis de xp̄o tradys nō potest mutuari ¶ Ita in pseu
donb⁹ luce diuini solis plerūq; amor vite hui⁹ eccl̄e
dit. Cadūt enā stelle id ē ecclā micantis viri si pseudo
nus acerbitas cōualescat que optet fieri donec eccl̄e
sie multitudo cumulet² sic namq; probantur boni
sic gliscunt² infirmi ¶ Augustin⁹ ad hesicū. Quod aūt
aūt dictū est. Et in terris pressura gentiū gentes volu
it intelligi nō que in semine abrahe benedicentur sz
q̄ ad sinistrā stabūt ¶ Ambro. Ergo vary animoꝝ
estus ita graues erūt vt delectoꝝ multitudine ma
le cōsaos futuri iudicij metu sacri nobis res sontis
aresc̄at. Quēadmodū aūt dominū expectatur ad
uentus vt eius p̄sencia in toto siat vel hois orbe vel
mūdi. q̄ fit in singulis cū ōnibus affectib⁹ receptis
xp̄m sic virtutes celoꝝ in aduentu dni augmentū
grane cōsequūtur. et plenitudine diuinitatis prius
se infundente mouebūt. vt videāt xp̄m ¶ Aug⁹ ad
hesicū. Vel celoꝝ virtutes mouebūt. q̄ impijs q̄
sequētib⁹ quida fideles fortissimi turbabūt. sequit.
Et tūc videbūt filiū hois ¶ Theophi. Ita fideles q̄n
fideles. radiabit nāq; aplus sole tam ipe q̄ arux eius
vnde ab ōnibus cognosc̄et ¶ Aug⁹ Qd aūt dixit ve
nientē in nube diuobus modis accipi potest. siue in ec
clesia sua tāq; in nube venientē sicut tunc venire nō
cessat. sed ideo tūc cū potestate magna et maiestate. q̄
maior maiestas et potestas illius apparebit sanctis q̄
bus magnā virtutē dabit ne tanta p̄secutione vin
cant. siue in corpe suo in quo sedet ad dexterā p̄ris me
rito credendꝰ est nō solū in eodem corpe verūcta in nu
be venturꝰ. q̄n sic venerit sicut abijt ¶ Nubes aūt susce
pit eū ab oculis coꝝ ¶ Crisos Dempsit eū deus in nube
apparet. sēm illud Nubes et caligo in circuitu eius
Vnde et filius hois in nubibus veniet. vt deus et
dns. nō latenter sed in gla dignā deo Et ideo subdit
Cū potestate magna et maiestate. ¶ Cyril Intelligē
dū est similiter magna. Primā nāq; apparitionem
p̄sencie ē cū infirmitate et humilitate nra. sz secūdā ce
lebrabit cū gl̄ia magna potestate et magna ma
iestate. ¶ Greg. i homelia. In potestate enī et ma
iestate visuri sunt quē in humilitate positū audire
noluerūt vt virtute eius tanto tūc districtꝰ sentiāt
quanto cernere cordis ad eius penitentiā nō inclinant.
¶ Iijs aūt fieri incipientibus respicite et leuate capita
vra q̄m appropiquat redēpcio vra Et dixit illis sili
tudinē. Videte ficulneā et ōnes arbores cū pducunt
iā ex se fructū scitis q̄m ppe est estas Ita et vos cum
videritis hec fieri scitote q̄m ppe est regnū dei Amē
dico vobis q̄m nō peribit generatio hec donec ōnia
fiāt Celū et terra trānsibunt. vba aūt mea nō trānsient.

xxi

¶ Greg in ome. Quia p̄missa cōtra reprobos dicta sūt
mox ad electoꝝ consolationē verba vertunt. Ita subdit
Iijs aūt fieri incipientibus respicite et leuate capita
vra q̄m appropiquat redēpcio vra Ac si dicat. Cum
plage mūdi crebrescūt. leuate capita. id ē exhilarate
corda. q̄ dū sunt² mūdus cupiam nō estis ppe sit re
dēpcio quā quesistis. In scriptura ei sacra sepe caput
p mente ponitur. q̄ sicut capite regūt² membra ita
cogitationes mente disponūtur. Capita itaq; leua
re est mētes nras ad gaudia patrie celestis erigere
¶ Euse. Vel aliter Transactis corporalib⁹ aderūt intel
ligibilia celestia. sz regnū seculi nō amplius trāssi
turi. et tūc digna salubria p̄missa tribuent² Vnde
dicit. Iijs aūt fieri incipientib⁹ respicite et leuate
capita vra q̄m appropiquabit redēpcio vra aucto
ris ei dei p̄missis que speram⁹ erigenur q̄ante ruitu
fuerām⁹ et eleuabim⁹ capita nostra. humiliati quō
dā eo q̄ redēpcio nra quā sperabam⁹ aderit. illa sz
quā tota creatura expectat ¶ Theophi. id ē p̄fecta
libertas corpis et anime Dicit enī p̄im⁹ aduent⁹
dñi fuit ad reformationē aiaꝝ nrāꝝ sic secūdus
ad reformationē corporū celebrabit² ¶ Euse Dicit
aūt hec ad discipulos suos nō tanq; ad eos q̄ du
rare deberēt in vita ista. vsq; ad terminū mūdi sz
quasi vno corpe existente ipsis et nobis et posteris
vsq; ad cōsūmationē mūdi rediturus in xp̄m ¶
Greg in ome. Qd aūt calcari mūdus aut despici
debeat. q̄ndo cōpatiendo manifestati cū subdit
Videte ficulneā et ōnes arbores cū pducunt
de se fructū scitis q̄m ppe est estas Ita et vos cum
videritis hec fieri scitote q̄m ppe est regnū dei Quasi dice
ret. sicut ex fructu arboris vicina estas agnoscit²
ita ex ruina mūdi ppe ee cognoscitur regnū dei.
Et ex hoc ostenditur q̄ fructus mūdi ruina ē ad
hoc eni germinat vt quēq; germine aliut cla
dibus cōsumat Bene aūt regnū dei estatis cōpat.
q̄ tūc interioris viri nebule trānsiūt. et vite dies
eterni solis claritate fulgescūt ¶ Ambro. Matheꝰ
aūt de sola dixit ficulnea. hic de arboribꝰ ōnibꝰ
Duplicē aūt habet figurā ficulnea. Vel cū dura nu
trescūt vel cū pena luxuriāt. Deus ergo cū fructus
ōnibus virescūt arboribꝰ et ficulnea secunda iam floret
id ē cū omnis synagoga cōfitebit deo. cōfitente eccl̄a
populo iudeoꝝ sperare dñm debem⁹ aduentū quo tāq;
tymbus estuus resurrectionis fructꝰ metent² Deus
cum leue fragilemq; iactanciā tanq; folia synagoge
homo iniquitatis induerit. cōtemnere debem⁹ appropin
quare iudicium Nā remunerare fidē dns et delinquē
di fine afferre festinat ¶ Aug⁹ ad hesicū. Cū aūt dixit
Cū videritis hec fieri q̄ intelligere poterim⁹ nisi ea
que sup̄ memorata sunt. In hijs aūt est qd aūt Et
tūc videbūt filiū hois venientē. Proinde cū hec visa
fuerint nō iā erit regnū dei sz ppe erit. Aduertendū
est nō ōnia q̄ sup̄ cōmemorata sūt esse intelligēda
vbi ait Cū videritis hec fieri sz aliqua eoꝝ hec sz

excepto qd dictū est Et tūc videbūt filiū hois. Dz matheꝰ aperuit nullis exceptis cē ampiendū dicēs Ita et vos cū videritis hec oīa. Inter que ē qd videbit filius hois veniens vt intelligat de aduentu q nūc venit in mēbris suis tāq in nube magna. Titus. Vel aliter dicit Ne est regnū dei q dum hec fiant nondū vltimꝰ finis terū eueniet sz iā in fine tendūt Ilā et ipe aduentus dñi eliminās oēm principatū et potestatē ppetat regno deo. Eusebi. Dicit enī in hac vita sol hyeme recedente ac sucedente vere mediū calidū mittens fouet ac viuificat humi cōdita semina exeuntia pristīa figurā pullulant aūt noua varii virorē habentia sic et gloriosꝰ virgineū deo aduentꝰ viuificatiuus radijs illustrās nouū seculū dñi conditu p totū mūdum semina sz dormientes in puluere terre ponoribus corpib⁹ q prius producet in lucē ac cōfutata morte regnabit denuoq vita seculi noui. Grec in ome. Omnia aūt predicta sub magna certitudine cōfirmat nū subdit. Amē dico vobis q nō pteribit generatio hec donec oīa fiant. Beda. Multū cōmendāt qd ita p nūciat Et si quere fuerit ratio eius est q dicat amē dico vobis. Amē quippe interpretatur verū. Igit veritas dicit Verū dico vobis q si nō diceret mentiri oīno nō posset. Generationē aūt aut oēm hui⁹ anī genus dicit aut specialiter iudeoꝝ. Eusebi. Vel generationē dicit nouā q generationē ecclesie sancte sue ostendens duraturū populū fidelē vsq ad id tēpꝰ quo visurus sit oīa et eueniat verboꝝ saluatoris oculis apprehendet. Theophi. Quia ei turbationes et bella et alteraciones tū elementoꝝ q pterearū rerū futurū esse pdixerat ne ds suspiretur q et ipa xpiana tas peritura foret subūgit Celū et terra trāsibūt verba aūt mea nō trāsient Quasi dicat Et si cūcta cōcidant fides tū mea nō desinet Ex quo innuit ecclesiā preferre toti creature Ded et creatura paretur alteranonē fidelū vero ecclesia et sermones euāgely pmanebunt. Grego in ome. Vel aliter Celū et terra trāsibūt iq. Quasi dicat Omne qd apud nos durabile ē. sine mutatione durabile ad eternitatē nō est et oēm qd apud me trāsire cernit. fixū et sine trāsitu tenet. q sine mutabilitate manētes sententias exprimut sermones trāsit. Beda. Celū aūt qd trāsibit nō ethereū siue sidereū sed aereū a quo aues celi nominant intelligere debem⁹ Di aūt terra trāsibit quo ecclesiastes dixit Terra in eternū stat. sz apta ratione celū et terra p ea quā nūc habent pmagnē transeūt Attū p essentiā sine fine subsistūt

Attendite aūt vobis ne forte grauent corda vestra in crapula et ebrietate et curis hui⁹ vite et supueniat in vos repentina dies illa tāq laqueus enī supueniet in oēs q sedent sup faciē omnis terre Vigilate itaq oīa tpe orantes vt digni habeamini fugere ista oīa q futura sūt et stare ante filiū hois.

Theo Posuit aūt sup dñs terribilia et sensibilia malorū indica q ompabūt pīores sz cōtra hec mala remediū est cautela et oratio Vñ dicit Attendite aūt vobis ne forte grauētur corda vra in crapula et ebrietate. Basilius Vnguluꝰ animaliū a cōditore oīm deo habet vtrinq eas causas facientes ad tutelā cō sistentie q pter qd et xps nobis dedit hāc monitionē vt que illis a natura hec nobis auxilio rationis et cautela contingāt fugientibus quide parīm vt irrationalia fugiunt mortifera pabula inquirentib⁹ vero iusticiā fiat illa herbas nutritiuas requirūt Et ideo dicit attendite vobis vt sz discernere possitis a salubri noxiū. Sed qm̄ dupliciter cōtingit attendere hinc quide corpis oculis illinc vero pintellectuā vtute oculis corpis virtutē nō attingat. Restat igit dictū esse de ope intellectus Attendite hoc ē vndiq circūspecte vos pruciū habentes ad vestrā custodiā anime lumē. Neq aūt dicit attendite vīs aut eis que circa vos sūt. sed vobis vos eni⁹ esse intellectꝰ et aīa Vestrū aūt corpus ē sensus Circa vos aūt opes artes et reliqua vite supplex qbꝰ nō monet attendendū. sed aīe nui⁹ pīcipua cura habenda Cadē vero āmonitio egrotantes sanat et sanos pficit Seruatores presentiū pnosces futurorū nō alienoꝝ censores sz suoꝝ scrutatores nō diuitentes intellectu seruū fieri passionū. Sed irrationale aīe subiacentes rationali Cur aūt sit attendēdū subūgit dicens ne forte grauent corda vestra in crapula et ebrietate et curis hui⁹ vite. Titus. ipse dicit. Cauete ne lumina mentis vre grauet. Cura nāq pūrīs vite et crapula et ebrietates sanctā prudentiā quassant fidem operātur naufragia. Basilius. Est aūt ebrietas nimius vsus vini. Crapula vero anxietas et nausea q est in ebrietate a mentione capitis greco vocabulo dicta. Dicit igitur nobis vt nō esuriam⁹ sic et potib⁹ ne sitim patiam⁹ vtendū est vitando diligenter lapsū fallax nāq est vini mixtio aīa aūt a vino libera prudentissima erit et optima sz humecta vini vaporibus quasi q̄dā nube velatur. curiositas hui⁹ vite q̄uis nichil illicitoꝝ continere videatur si tū ad cultū diuinū nō coadiuuet vitāda est. Et quare hoc dixerit ostendit subdens. Et supueniat in vos repentina dies illa. Theophi. Non enī cū deliberatione venet dies illa sed ex improuiso et furtim capiens tāq laqueus nō cauentes. Vnde sequit. Tāq laqueus supueniet in oēs qui sedent sup faciē oīs terre. Qd diligenter discuti potest. Capiet ei dies illa sedentes i supfine terre quasi ipremeditatos et incertos Quotquot vero sunt solertes et agiles ad bonū nō sedentes et ocantes in terrenis sed surgentes ab eis sibi dicentes Surge vade quoniā nō est hic tibi requies. Talibus nō est illa dies vt laqueus et disarmē sed vt dies festa nius. Eusebi. Predicta igit docuit ea attendenda ad cauendā grauedinē inde pueniente. Vñ sequit.

Vigilate itaq; oñi tpe orantes vt dignu habeamini fugere ista oña que futura sūt ¶ Theo. sc̄z fame pestem et cetera huiusmodi q̄ tpaliter electis et alijs iminet et ea q̄ postmodū acrīdūt eis ptyeniunt. Illa eñ et aliter cauere nō possum⁹ nisi p vigilias et orationes ¶ Aug⁹ de cō euan. Iher intellexit illa fugā quā matheꝰ cōmemorat que nō debet fieri in hieme vel sabbato Ad hiemē ptinent eare huius vite q̄ tristes sūt velut hiems Ad sabbatū vero crapula et ebrietates q̄ carnali letitia luxuriaq; eor submergit atq; obruit. Nō malū sabbati nōie signific̄atur q̄ illo die inde lices affluūt dū spūtale sabbatū ignorāt ¶ Theo. Et q̄ xp̄ianū decet nō solū fugere mala. sed eaā nūti ad gloriā exequenda subdit. Et stare ante filiū hoīs nūtis deū nr̄m et sanē eius nutuī cernere ¶ Beda Et certe si quis sapiens medicus p̄ceperet attendere a sueto alimeñ herbe ne repentin⁹ interitus supueniat magno studio media mādata seruarem⁹ Nunc āt saluatore admonēte ebrietatē et crapulam et curas seculi esse cauendas Ihus sanari et cōsumi nō timent q̄ide quā media dicitur pbent dū vbis pbere cōtemnūt.

Erat aūt diebus docens i tēplo. noctibus vero exiens morabat⁹ in mōte qui vocat⁹ oliueti. Et oñis populus manicabat ad eū in tēplo audire eum.

¶ Beda. Que verbis p̄ceperat dñs suis cōfirmat exemplis. Nā qui nos ante iudicis aduentū et incertū singulorū certū ad vigilandū hortatus ē et orandū. et ipe imminente tpe passionis sue doctrine vigilijs et p̄cibus instat vñ dicit. Erat aūt diebus docens in tēplo i quo suo exēplo insinuat hoc ēe digne deo vigilare vel dicto vel facto p̄ximus viā veritatis ostendere ¶ Cyrill⁹ Que aūt erāt que docebat nisi transcendenia cultū legis Instabat eñ tempus quo debebat vmbra in veritate trāsformari ¶ Theo. Taceruīt aūt euangeliste plenaq; documētorū xp̄i. q̄ p̄ triennū fere p̄dicauerunt. documēta eis⁹ q̄ conscripserūt. dicet aliquis vix ad vnius diei sermonē sufficere. Et plurib⁹ ergo pauca describentes dederūt nobis q̄edam ihesu dulcedinis doctrine ipsius. Ostendit aūt nob⁹ dñs q̄ oporteat noctu et quiete alioqui deū et in die p̄desse hoīb⁹. et colligere quidē in nocte distribuere vero collecta in die. Vñ subdit. Noctibus vero exiens morabat⁹ in mōte qui vocat⁹ oliueti. Ibi quasi opus habēs oratione sc̄z ad exemplū dandū hoc egit ¶ Cyril. Quia vero eloquiū eis⁹ in potestate erat et potestatiue trāsferebat in spūtalē cultū que p morsen et pphetas tradita fuerāt in figuris populus eū audiēs audiebat vñ sequit. Et oñis populus manicabat id est mane venire accelerabat ad eū in tēplo audire eū. Populo aūt ante luranū venienti ad eū congruū erat dicē Deus deus meus ad te de luce vigilo ¶ Beda Ihesus āt et nos cū inter p̄spera sobrie et pie et iuste cōuersam⁹ diebus in tēplo docem⁹ Quia formā boni operis fidelib⁹ p̄bentes. noctib⁹ vero i monte oliueti morari⁹ q̄ in tenebris angustiarū spūtali consolatione respiram⁹

et ad nos quoq; populus manicat. cū vel discussis opib⁹ tenebrarū vel cūctis nebulis pressurarū nos inuitantur.

Propinquabat Cap. xxij. aūt dies festus azimorū qui dicit⁹ pascha Et quer̄ebāt principes sacerdotū et scribe quomodo ihesū interficerēt. Timebant vero plebem.

¶ Cyrill Umbra nostrorū fuerūt festa iudaica et ideo si inuenieris audeo de pascha et azimis. nil magni p̄ferēt cōmemorās liberationē ab egipto. Di quis aūt a me q̄sierit nō audiret egiptū nec pharaonē. sc̄z absolutionē errorū et tenebrarū diaboli nō p morsen sed p filiū dei ¶ Glosa ad cuius passionē enarrandā accedens euāgelista p̄mittit de figura dicēs. appropiquabit āt dies festus azimorū q̄ dicit⁹ pascha ¶ Beda Pascha q̄ dem hebraice dicit⁹ phase. sed a transitu nominatur eo q̄ exterminator videns sanguinē in postibus strate litturū ptransierit. nec passerit p̄mogenita eorū Vel ipse dñs p̄bebēs auxiliū populo suo desup̄ abulauit Hoc aūt inter pascha et azima distat q̄ pascha ipse solus dies appellatur in quo agn⁹ immolabatur. ad vesperā. hoc est. xiij. luna p̄mi mensis. xv. autē luna q̄n egressus est de egipto succedebat festiuitas azimorū septē diebus vsq; ad vicesimā p̄mā die mensis eiusdē Vnde euāgelij scriptura indifferenter vnū pro alio ponere solet Vñ hic dicit⁹ dies azimorū q̄ dicit⁹ pascha. Dignificat⁹ aūt p misteriū q̄ xp̄s semel p nobis passus. per totū tempus huius seculi q̄ septem diebus agit⁹ in azimis sinceritatis et veritatis p̄cepit ēe viuendū ¶ Cyrill principes aūt sacerdotū nefarias res tractant in festo vñ sequit⁹ Et q̄rebāt principes sacerdotes et scribe quo ihesū interficerēt. timebāt enim quidē vnū p̄cepit ēe principē sacerdotū et illo defuncto creari alium Cum vero eū inceperēt iudicare dissoluī multi erāt principes sacerdotū annuatim creati Ihs ergo volentes ihesū occidere nō metuūt diuina nec sc̄z ex tpe sacro manus incurrāt p̄ri contagiū sc̄z vbique tument humana vñ sequit. Timebāt vero plebē ¶ Beda Non quidē sedicionē metuentes. sed cauētes ne auxilio populi de suis manib⁹ tolleret⁹ Iher aūt ante ante biduū pasche cōgregatis eis in atrio cayphe matheus acta attestatur.

Intrauit aūt sathanas in iudam qui cognominat⁹ iscariothem vnū de duodecim. Et abijt et locutus est cū principib⁹ sacerdotū et magistratib⁹ quēadmodū illū traderet eis Et gauisi sunt. et pacti sunt pecuniā illi dare et spopondit et q̄rebat opportunitatē vt traderet illū sine turbis.

¶ Theophi. Quia dictū est q̄ principes sacerdotū quer̄ebāt modū quo interficientes ihesū nullū incurrerēt periculū. Consequēter modus qui eis occurrit narratur eū dicitur. Intrauit aūt sathanas in iudam. ¶ Titus. In iudā sathanas intrauit nō impellēs sc̄z patulū inueniens hostiū. Illā oblitus oñiū que viderat ad solā auaritiā dirigebat intuitum.

¶ Crisp ponit aūt eius cognomē subdens qui cognoīat scharioth. Erat ei alius nomē Thus subdit aūt vn̄ de duodecim. Hā numerū adimplebat. nō aūt fungebat apostolica dignitate. ¶ Crisp. Vel hoc addit euā gelista velut absonum quide. ac si diceret. Erat de primo choro diligentius electorū. ¶ Beda. Nō est aūt huic cōtrariū qd iohānes dicat. post buccellā intrasse in eū satanā. qr nūc intrauit te alienū temptaret. tūc aūt quasi primū ad qāq; vellet aggredi attigeret. ¶ Crisp. Attende aūt magnā inde nequitiā tum qr p se pfasat. tū qr pro precio hec fiunt. scqt. eū. Et abyt et locut⁹ ē principib⁹ sacerdotū et magistratib⁹ quēadmodū illū traderet eis. Et gauisi sūt. ¶ Theophy. Magistratus hic appellant pfecti constitutionū templi vel etiā illi quos romani populo p̄fecerāt ne pturbarent in tumultib⁹. Erat eni seditiosi. ¶ Crisp. Propter auaritiā aūt iudas factus est talis sequitur eū. Et pacti sūt pecuniā illi dare. Tales ei auaritia generat passiones. reddit impios et deum ignorare cōpellit. Et si multes bn̄factū sit eis ad nocendū impellit. Vnde et hic sequit. Et sp̄ospondit. ¶ Theophy. Id ē pepigit et promisit. et qrebat opportunitatem vt eū traderet sine turbis. id est qrebat eū tradere qn̄ videret eū seorsū existentē sine turbis. ¶ Beda. Multi aūt inde scelus exhorrent. nec tñ aduenit. q eni caritatis et veritatis iura spernit. xp̄m q est ventas et caritas odit. maxime cū nō mutata te vel ignorāta peccet. sed ad simulitudinē inde q̄rant opportunitatē vt arbitris absentib⁹ veritatē mendacio virtutē crimine īmutet.

Venit aūt dies azimorū in qua necesse erat occidi pascha. Et misit petrū et iohānē dicens Euntes parate nobis pascha vt manducem⁹? At illi dixerūt. Vbi vis paremus? Et dixit ad eos Ecce introeuntib⁹ vobis in ciuitatē occurret vobis homo āphorā aque portans sequimini eū in domū in quam intrat. et dicetis patrifamilias domus. Dicit tibi magister. Vbi ē diuersoriū vbi pascha cū discipulis meis manducē. Et ipse vobis ostendet cenaculū magnū stratū et ibi parate. Euntes aūt inuenerūt sicut predixit illis iheſus et parauerūt pascha.

¶ Thus. Vt nobis dūs celeste pascha dimitteret typi cū māducauit figurā removēs vt veritas locū obtineret vñ dicat. Venit aūt dies azimorū in q̄ necesse erat occidi pascha. ¶ Beda. Dies azimorū pasche quartādecimā primū mensis appellat qñ fermento abiecto pascha id ē agn⁹ occidi ad vesperā consuerunt. ¶ Cyp. Et quis aūt dicat. si prima azimorū discipuli saluatori parāt pascha. ergo et eadē die optatnos pascha celebrare dicem⁹ hoc nō fuisse mirandū. sed hystoriā facti. qd accidit tpe salutifere passionis. Aliud aūt ē narrare gesta vetera et aliud sācte et posteris statuta relinquere. Quinetiā saluator non egit pascha cū iudeis qñ agnū īmolabāt.

Hā illi quidē hoc egerūt in parasceue qñ passus est dūs. Vnde nō introierūt in atriū pilati vt manducarēt pascha. Ex quo eni veritati insidiati sūt. veritatis a se expulerūt. Nō primo die azimorū q die debebat īmolari pascha. māducātes solūmodo sibi pascha. Erāt eni cū ergo aliud attenti sed die sequēti post illā que erat azimorū sedā. Dūs vero prima die azimorū hec ē quinta feria sabbati pascha cū discipulis peregit.

¶ Theophy. Eadē aūt quinta feria mittit duos ex discipulis suis ad parandū pascha petrū scz et iohānē alterū scz vt diligentē alterū vt dilectū vñ sequit. et misit petrū et iohānem dicēs Euntes parate nobis pascha vt manducem⁹. p̄ omnia manifestans q vsq; ad extremū vite nō est aduersatus legi. Mittit aūt eos ad alienā domū. Hā nulla domus erat ei neq; discipulis suis alioquī apud aliquē eorū pascha celebrasset. Et ideo subdit. At illi dixerūt. Vbi vis paremus? ¶ Beda. q̄si dicāt. Nō habem⁹ domicilū nō habem⁹ tabernaculū audiāt quib⁹ edificandi domorū aura ē. cognoscāt xp̄m oīm dūm. locum vbi caput reclinaret nō habuisse. ¶ Crisp. Cū aūt ignorarēt ad quē mitterent. signū dedit eis. sicut et samuel sauli vñ subdit. Et dixit ad eos Ecce introeuntib⁹ vobis in ciuitatē occurret vobis homo āphorā aque portans. sequimini eū in domū i quā intrat. ¶ Ambro. primū maiestatē diuinitatis ad nescire. ei discipulis loquit. et iā nouit quid alibi sit futurū. deinde dignationē ei⁹ intuere. qr nō p̄sona diuitis aut potentis elegit. sed paup ambitur. et angustū hospitiū pauperis. amplius nobiliū edibus aūfert. Dicebat aūt dominus nomē eius cui⁹ faciebat ministeriū et obsequiū. sz ideo sine nōie designatur. vt ignobilis estimet. Vel ideo mittit eos ad hoīnē ignotū vt ostendat q passionē voluntarie subiit. Qui ei mente hui⁹ ignotion viri subeqt vt eos suspicaret potenter. q̄ cuiq; voluisset eū iudeis tradere. dicunt aūt quida. quideo nō dixit nomē hōis ne p̄ditor cognito nōie domū p̄anderet pharisei qui venientes cepissent eū p̄ueniēdi cena fieret et spiritalia misteria discipulis traderet. Sed quibusda indicijs in quandā domū dirigit eos. Vñ sequit. Et dicetis patrifamilias domus. dicit tibi magister vbi est diuersoriū vbi pascha cū discipulis meis māducem. Et ipse vobis ostendet cenaculū magnū stratū et ibi parate. ¶ Glosa. Quib⁹ signis ductus discipuli solute q mandata ei⁹ fuerunt ipleruntvñ sequit. Euntes aūt inuenerūt sicut p̄dixit illis iheſus et parauerūt pascha. ¶ Beda. Hoc pascha exponēs apostolus aut pascha nr̄m īmolatus est xp̄us. Odd quidē pascha tūc necesse erat occidi quasi paterno consilio ac defunctione sanctū qui licet die sequēti hoc ē xv. luna sit crucifixus hac tñ nocte qua agn⁹ īmolabat a iudeis tentus ac ligatus īmolationis hoc ē passionis sue sacrauit exordiū. ¶ Theophy. Intelligam⁹ aūt diem quidē azimorū totā conuersationē que ē in hac spiritali mūdā tedolentē vetustatē p̄mere. p̄manducandis

ade in qua uuentes nō decet delectari in xpī misteriis
Hec aūt misteria petrus et iohānes parant id est actio
et cōtemplatio ferori celi et māsuetudo panis Ihs
aūt paratoribus occurrit homo qa p predicta reperim⁹
sanctū hoīs qui creatus est ad ymaginē dei Qui portat
amphorā aque q̄ significat gratiā spūssī Amphora
aūt est humilitas cordis Humilibus ei dat grām qui se
cognoscūt esse terrā et puluerē Ambro Vel ampho
ra est mensura pfectior aqua aūt e que sacramētū
xpī ē merut que lauare merut nō lauari Beda
Parāt aūt paschā ubi aque infertur amphora
qr tempus adest quo veri paschē cultoribus ihūs
de lumine auferatur error et ad tollenda crimina u
nusq̄sq̄ fontis baptismā cōsecrat Origenes sup matth.
Ego aūt puto q̄ homo q̄ ingredientibus discipulus in aui
tatē occurrit amphorā aque portās erat quidē mīster
patrisfamilias portans mūdatoriā aut potabilē aquā
in uase fictili que puto ē moysen spiritalē doctrinā por
tantē in corporalibus historiis Qui aūt nō consequūt
spiritaliter eū nō celebrāt paschā cū iheſu Attenda
mus ergo ipō dño cōstituto nobiscū ad supiorē locum
in quo est diuersoriū qd demonstrāt ab intellectu q̄
est in uno quoq̄ hoīe paterfamilias discipulis xpī hec
aūt dom⁹ supior sit nobis magna ut capiat iheſum
uerbū dei qd nō capit nisi a magnus sensu Et sit do
mus hec a patrefamilias id ē intellectu preparata
filio dei et sit mūdata nullomodo hūs malice sordes
Dit erā dom⁹ illius principes nō qualibuscūq̄ corpo
ribus habens nomē Vnde mister dicat scd⁹ matheū Ite
ad quēdā Ambro In superioribus aūt magnū habet
stratū ut magnū meritū ei⁹ aduertas in quo dñs cū
discipulis sublimiū uirtutū eius delectatione refecte
ret Origen sup matth. scare aūt debem⁹ q̄m q̄n epu
lationibus et sollicitudinibus secularib⁹ sunt nō asce
dūt in domū illā superiorē et ppterea nō celebrāt cū ihu
paschā Post sermones eius discipulorū q̄bus cathezi
zauerūt patremfamilias id ē intellectū uenit et di
uinitus copulans discipulis in domo p̄dicta.

Et cū facta esset hora discubuit et duodecim apostoli cū eo et ait illis Desiderio desi
deraui hoc pascha māducare uobiscū antq̄ pa
tiar Dico enim uobis q̄ ex hoc nō manducabo illud
donec impleatur in regno dei Et acceptis calicē gra
tias egit et dixit Accipite et diuidite inter uos
Dico enim uobis q̄ nō bibā de generatione uitis
donec regnū dei ueniat.

Cyril Postq̄ discipuli paschā parauerāt agitur de
paschē cōmestione Vñ dicitur Et cū facta est hora dis
cubuit et duodecim apli cū eo Beda Hora māducandi
paschē designat quātamdecimā diem p̄mi mensis
p̄ducta ad uesperā xv luna iā terris apparente Theo
Sed qualiter dñs discūbere dicit cū iudei stantes pas
chā manducarēt Dicāt q̄ q̄ cū manducassēt legale
paschā accubuerūt secdm eōrum usum māducantes q̄s
da alios cibos sequit Et ait illis desiderio desideraui

hoc paschā manducare uobiscū antq̄ patiar Cyrill
Qd ideo dicat q̄ discipul⁹ auarus p̄dicionis tempus ex
plorabat sz ne traderet eū ante festū paschē nō expli
cauerat dñs domū uel uirū penes quē paschā face
ret Cuius causa p hec uerba ostendit Theophi Uel
dicat desiderio desideraui qsi dicat Hec ultima michi
cena uobiscū est ppter qd et amabilis ē michi sciat et
qui pegre pfecturi sunt ultima uba sua dulcius pfe
rūt Cyrill Vel hoc dicat q̄ post illud paschā iminebat Inuenim⁹ aūt plures eū predicentē suā passio
nē et eā cupientē inuenire Beda Desiderat ergo p
mo typicū paschā cū discipulis māducare et sic passio
nis sue mūdo misteria declarare Eusc Vel aliter ait
dñs nouū paschā celebraret opportune dixit deside
rio desideraui hoc paschā idē nouū misterū nou
testamēti qd tradebat discipulis qd plures ante no
eū pphete et iusti cupierant Sed et ipse faciens cōmu
nem salutem hoc tradebat misterū qd toti mundo
cōpeteret Paschā uero moysi statutū erat in uno loco
sz in ihrlm celebrari Vñ nō congruebat ōnib⁹ gentib⁹ et ideo nō erat desideratū Eusebi Ex hoc he
bionitarū demētia de carnis esu redarguit potuerat.
dño manducante paschā iudeorū Vnde signāter dix
it hoc paschā ne quis ad aliud inuertere possit Beda.
sic q̄ dñs legalis paschē approbator exstat et hoc ad sue
dispensationis figurā docendo ptinuisse uetat ultra cur
saliter exhiberi Vñ subdit. Dico ei uobis q̄ ex hoc
nō manducabo illud donec impleat in regno dei idē
nequaq̄ ultra mosaicū paschā celebrabo donec in
ecclesia spiritaliter intellectū compleat ipsa ei est
regnū dei scdm illud Regnū dei intra uos ē Ad ue
tus aūt illud paschā cui finē desiderabat ponere
ptinet etiā illud qd subditur Et acceptō calice grās
egit et dixit accipite et diuidite inter uos Obhoc
gratias egit q̄ ueterū transitura et uentura fue
rant oīa nouā Crys Memēto ergo cū ad mensā sede
ris q̄ post mensā optet te orare atq̄ ideo ventrem iple
as sobrie ne grauatus nequeas genuflectere ac supplī
care deo Nō igitur post cenas ad lectū sz ad oratione
uertam Euidenter enim hoc xps significauit q̄ post
cenas nō somnus nō cubile sed oratio et sacrarū lectio
scripturarū surrexere debeat sequit Dico ei uobis
q̄ nō bibā de generatione uitis donec regnū dei ueni
at Beda Potest quidē hoc et simpliciter accipi q̄ ab
hac hora cene usq̄ ad tempus resurrectionis quo i regno
dei erat uenturus uinū bibitur⁹ nō esset postea namq̄
nbū potuq̄ sūpsisse cū resurr⁹ petrus dicens Qui man
ducauim⁹ et bibim⁹ cū illo postq̄ resurrexit Theo
Omnes aūt resurrectio regnū dei q̄ morte exterminauit Vnde et dauid ait dñs regnauit decore indut⁹
ē sz formosi amict⁹ scdm ysaiā exuta corpis corrup
tela Resurrectione aūt ueniente iterū cū discipulis
bibit ut p̄baret q̄ resurrectio nō erat phantastica
Beda Sed multo consequēs⁹ ē ut sicut sūp tpi
nū agni esū sic et potū paschē neget se uti gustatuꝝ

donec ostensa gloria regni fides mundi adueniat vt per
duo maxima legis edicta. escā scz et potū paschalē spi-
ritaliter īmutata. discceres ōnia legis sacramēta ad
spiritalē obseruantiā fuisse trāsse renda

Et accepto pane gratias egit et fregit et dedit eis
dicens Hoc est corpus meum qd pro vobis tradet.
Hoc facite in meam cōmemorationē. Similiter
et calicē postq̄ cenauit dicens Hic est calix nouū
testamentū in sanguine meo qui p vobis fundet.

Beda. Finitis paschę veteris solemnijs trāsit ad no
uū qd in sue redemptōis memoriā ecclesiā frequēta
re desiderat. p carne agni et sanguine sue carnis san
guinisq̄ sacramentū in panis ac vini figura substitu
ens. sacerdos in eternū fact⁹ sēdm ordinem melchisse
dech vñ dicit. Et accepto pane gratias egit. sicut et de
veteribus terminandis gratias egerat. nobis exemplum
tribuens in ōni boni operis inchoatione et pfectione
deū esse glorificandū. fregit et fregit. frangit ipse
panē quē porrigit. vt ostendat corpus su fractionē
nō sine sua sponte futurā. Et dedit eis dicens Hoc ē
corpus meū qd pro vobis tradet. Fregit use panis
enī ante cōsecrationē cōmunis panis. scz vbi cōsecrat⁹
misterio fit. et dicitur corpus xpi. Cyril. Nec dubites
an hoc verū sit. ei manifeste dicente. Hoc ē corp⁹ meū
sed ponus fidē sepe verba saluatoris in fide. Cū enī
sit veritas nō mentit. Insanuit igit dicentes mistī
cū benedictionē a sanctificatione cessare. si que relique
remanserint ei⁹ in die subsequenti. Nō enī muta
bit sacrosēm corpus xpi. scz virtus benedictionis et
viuificatiua gratia magis in eo ē. Verbus enī vi
uificatiua dei patris vnigeniti verbū est. qd ca
ro factū est. nō desinēs esse verbū. scz efficiens cur
nē viuificatiua. Si enī in aliquo liquore modicū
panis īmiseris. reperies hūc inhibitū qualitati
illi⁹. Igit viuificatiuū dei verbū veniens sepsū
pprie carni. fecit eā viuificatiuā. Quid ergo et
quotuā in nobis vita dei ē deiverbo existente in
nobis viuificatiuū erit nr̄m corpus. Sed aliud est
sēdm participationis habitudinē nos habere i nobis
dei filiū. aliud ipm fuisse factū carnē id ē corpus
suptī ex alma virgine pprium corp⁹ effensse. Dece
bat ergo cū nris quodāmodo vnitū corpibus p sanctam
eius carnē et pciosū ei⁹ sanguinē que accipim⁹ i bndic
tione viuificatiua i pane et vino. Ne enī horreremus
carnē et sanguinē apposita sanctis altaribus cōdescen
dens de⁹ nris fragilitatib⁹ influit oblatis vim vite.
Conuertens ea in gratie — carnis veritatē vt corpus
vite ōsi quoddā semen viuificatiuū inuehat⁹ in nob
vñ subdit. Hoc facite i meā cōmemorationē. Cyp sup
iohānē. Hoc sanat xpus ducens nos ad maiā amicitiae fed⁹
suāq̄ claritatē declarans erga nos pfectus se nō solū videri
desiderantibus sed et palpare et cōmedere et apleti et
totū affectū explere. Igitur vt leones flāmā spirantes
sic ab illa mensa discedim⁹ terribiles facti diabolo. Basi.
dise aūt quo pacto decet edere corpus xpi in memoriā

id ē passionē

scz obedientie xpi vsq̄ ad mortē vt qui viuit nō amplius
in se viuat. sed in eo qui pro eis mortuus ē. et resurrexit
Theophi. Duos aūt calices lucas cōmemorat de al
tero quidē supdixit. Accipite et diuidite inter vos quē
decet aliquis ee typū veteris testamenti. alterū vero
post panis fractionē et distributionē ipe partit⁹ disci
pulis. vñ subdit. Similiter et calicē postq̄ cenauit.
Beda. subaudit. dedit eis vt sit plena constructio.
Aug⁹ de con. euā. Vel q lucas bis de calice cōmemora
uit prius anteq̄ panē daret. Inde postq̄ panē dedit
illud qd superius dixit. pcurpauit vt solet illud ve
ro qd ordine suo posuit. nō cōmemorauerat supius
Diuīq̄ aūt coniūctū eandē sententiā fant. illorū
est scz mathei et marci. Theophi. Notat aūt dñs hui⁹
calicē nouū testamēti vñ sequit. Dicēs hic ē calix nouū
testamentū in sanguine meo. qui pro vobis effundetur
significans nouū testamentū in suo sanguine exordiū
sumere. Nā in veteri testamēto sanguis animaliū affut
cū data fuit lex. Hic vero sanguis verbi dei significat
nobis nouū testamentū. Cū aūt dicit. pro vobis nou
significat. p solis apostolis corpus xpi datū et san
guine effusū fuisse. scz causa totius humane nature
et vetus quidē pascha ad remouendā seruitutē egipti fie
bat sanguis autē agni ad primogenitorū custodiā. Nouū
vero pascha ad peccatorū remissionē. sanguis aūt xpi
ad cōseruationē eorū qui dedicati sunt deo. Cyp. Hic ei
est sanguis cpatur in nobis imaginē regiā nobilitate
animē nō permittit marcescere. prius irrigās animā
magnāq̄ inspirās virtute. Hic sanguis fugat demo
nes. aduocat angelos et dim angelorū. Hic sanguis
effusus lauit orbem et adibilem fecit celū. Hic⁹ pria
pes sanguis sunt fupnus ōstitibus amicti regio pallio
magis aūt ipso recte induti. Et sicut si mundus accē
deris salubriter accessisti. sic si imbut⁹ cōscienna pia
dānose accedis in penā et supplicia. Nā si qui impe
ratoriā coinquinant purpurā pari pena plectunt
cū eis qui duellū abiurdū nonē. si et q obscena
mente corpus xpi receperūt. pari pena plectunt cū
his q illud clauis trāsfoderūt. Beda. Quia vero pa
nis cōfirmat. vinū vero sanguine opatur ut carne
hoc est corpus xpi illud referat ad sanguinē. Vetū q
et nos in xpo et in nobis xpm manere optet vinū dilu
cidus aqua miscet. teste eni iohāne aque populi sunt
Theophi. Primo ei dat panis. secūdario calix. prior
enī est in spiritalib⁹ laboriosus actus velut panis nō
solū q in vultus sudore laborat. scz eriā q diu cōme
ditur nō est factus ad gluiendū. Deinde post labo
res sequitur exultatio diuine gre q est calix. Beda.
Ideo aūt tūc tenati cōmunicauerūt apli. q neesse
erat pascha typicū antē cōsummari. et sic ad veri pas
che sacramenta transiri. Nūc aūt in honorē tanti sa
cramenti placuit magistris ecclesie. prius nos spiri
talibus epulis refici. ac deinde terrenis. Origenes. Cū
aūt corpus et sanguinē dñi suscipit. etiā si mysteri
orū ptem accipiat. Caut enī vnū sigillū diuersis

totū suā figurā imptit. et integrū manet post distri
bunonē et sicut vna vox penetrat ad multorū au
ditus. sic nulli dubiū sit corpus et sanguinē dñi totū
in ōnibus reperiri. fracto aūt panis veneranda pas
sionē significat.

Verūtamen ecce manus tradentis me mecū est
in mensa. Et quidē filius hoīs. secdm qd defini
tū est vadit. verūtamē vęh hoī illi p quē tradet.
Et ipsi cęperūt q̄rere inter se quis esset ex eis qui
hoc factur⁹ esset.

Lucas de con euā Cū tradisset dñs discipulis calicem
rursus de traditore suo locutus ē dicens Verūptū ecce
manus tradentis me mecū est in mensa. Theophyl
Qd dixit nō solū vt ostendat se scire futura. sz euā vt os
tendat nobis ꝑ tā bonitatē secdm quā nō pretermisit
quin ꝓsequeretur ea que spectabāt ad deū. Dat enī de
nobis exemplū vt vosq; ad finē satagamus lucrari pecca
tores. et vt ostendat ꝓditoris nequitiā qui et cōmu
nem nō erubuit. Chrys Et ꝑcepit existens misteriorū
cōuersus nō est. sit enī sceleris eius vtriusq; imanis tiū
q; tali ꝓposito inbuit adyt misteria. Tum q; adiens
melior factus nō fuit. nec metu nec beneficio nec hono
re. Beda. Et tū nō designat specialiter ne manifest⁹
correptus impudentior fieret. Mittit aūt a mensa in nu
mero vt agat cōfusus penitentiā. ꝓdiat aūt et pe
nā vt que pudor nō vicerat correptio denunciata sup
plicia. vī sequit. Et quidē filius hoīs secdm qd diffini
tū est vadit. Theophy. Nō quasi nō valens tueri se
ipsū. sz sicut diffluens sibi in morte ꝓpter humanam
salutē. Chrys Sed q̄ audas ea q̄ scripta sunt prava in
tentione agebat ne quis putet eū innocentū tāp dis
pensationis mistrū subdit. Verūtamen vęh hominī
illi ꝑ quē tradetur. Beda. Sz et vęh hōnu illu
qui ad mensā dñi indignus accedens in exemplum
inde filiū hoīs tradit. non quidē indeus. sz ꝓpriis
membris suis. et quāuis sciret ei apli q̄ nichil cōtra
dñm cogitaret. q̄ tū plus reddit magistro q̄ sibi.
timentes fragilitatē suā querūt de peccato cui⁹ cō
scientiā nō habebāt. sequit enī Et ipsi ceperunt
querere inter se quis esset ex eis q̄ hoc factur⁹ esset.
Basil. Dicut enī in corpalibus passionib⁹ sunt
multe quas nō sentiūt patientes. porro magis ad
hibet fidē cōiecture medicorū q̄ ꝓpriā sensibili
tatē attendāt. sic et in aīe passionibus si quis in se
ipm nō sentiat. credere tñ debet hys qui plus pos
sunt cognoscere sua ꝑcia.

Facta est autē et cōtentio inter eos. qs eorū vi
deret esse maior. Dixit aūt eis. reges gen
ū dominātur eorū Et qui potestatem habēt
sup eos benefica vocantur. Vos aūt nō sic sed
qui maior ē in vobis fiat sicut minor Et qui
precessor ē sicut mīstrator. Nā qs maior ē qui
recūbit an q̄ ministrat. Nōne qui recūbit. Ego
aūt in medio vestrū sū sicut qui ministrat.
Theophy. Cū inter se quererēt quis eēt dñm tradit⁹

consequēs erat admirāē sibi dicere. tu ꝓditurus es et
ex hoc coacti sunt dicere ergo pono⁹ ego maio⁹ et filia
vī diat. Facta ē aūt et contentio inter eos qs eorū
videret esse maior. Cyrillus. Vel hec cōtentio videt
habuisse motuū. q̄ cū dñs ab hominib⁹ tūsmagnifica
ret optebat aliquē fieri aliorū principē quasi dñi
vicē gerentē. Beda. Dicut aūt boni in scripturis
ꝑa patrū quibus ꝓficiāt et humilientur requirūt
sic reprobi si q̄d forte in electis reprehensibile repere
runt quasi suas ex eo nequitias obtectum libenter
solent āplecti. ideo multi ardentius leguūt. q̄ facta
ē contentio inter discipulos xpi. Ambro. Di enī cō
tendebāt apli. nō excusationu obtenditur sz cautiōi
ꝓpnt⁹. Caueam⁹ ergo ne in prodicione aliqua iter
nos de plurione possit esse cōtentio. Beda. Bonus
aūt videam⁹. nō quid carnales adhuc discipuli
gesserūt sz quid iussert spiritalē mgr. sequit ei Dix
it aūt eis. Reges gentiū dominātur eor. Crisost.
Gentiliū meminit. vt ex hoc rem vituperandā oīdat
Gentiliū est ambire ꝑmatū. Cyril. Sed et blandi ser
mones eis offerūt a subditis. vī sequit. Et q̄ potes
tatē habent sup eos benefica vocātur. Sz illi quidē ēssi
extorres a sanis legibus huiusmodi subiacēt mo
ribus. Vestrū aūt culmen ē in humilitate. vī sequit. Vos
aūt nō sic. sz q̄ maior est in vobis fiat sicut minor.
Basil. Nō ergo extollat ꝑsidente dignitas ne ab
humilitatis beatitudine corruat. Illud aūt noverit
q̄ humilitas vera misteriū plurū est. Dicut enī qui
pluribus ministrat vulneratis et abstergit cui libet
vulneris saniē nō sumit ministeriū in causā cla
moris. Sic multomagis cui cōmisse sunt fratern
orū languorū vt ōniū minister reddituru⁹ ꝑ
ōnib⁹ ratiōnē cogitare debet. et esse sollicitus. Et
sic qui maior ē fiat sicut minor. Decet aūt et cor
porale obsequiū ab hys qui ꝑsident offerri exēplo
dñi lauantis pedes discipulorū. vī sequit. Et qui
precessor ē sicut ministrator. Nō est timendū. ne in
subdito soluat humilitatis ꝓfitū. dū ei a maiori ser
uitur. sz in imitatione pandit humilitas. Ambro.
Cōtinendū est aūt q̄ nō ōnis honorificentie studio
humilitas definitur. Potest enī deferri alicui inter se
culi grāz. potentie metū. vtilitatisq; cōtutū. tua ē Honor
dispensatio q̄ritur nō alterius. et ideo vna dat⁹ oībus
forma sententie vt nō de ꝑfectione iactantia sit sz
de humilitate cōtentio. Beda. In hac tū forma a dño
tradita. maiores nō minima distrenione opus habēt. ne
sz ad instar regū gentiū dñari subiectis. sequ⁹ ab eis gau
deant laudibus attolli. et tū contra delinquentiū vina
ꝑ zelū iustitie sint erecti. Ad verba aūt exhortationis
suimet adiūgit exemplū. vī sequit. Nā qs maior
est q̄ recūbit an qui mīstrat. Nōne q̄ recūbit. Ego aūt
in medio vr̄m sum sicut q̄ ministrat. Chrys. Qsi dicat
Nō putes discipulū tuū egere. te vero nō illius. Ego
ēi qui nullo egeo quo omnia ea egent celestia et ter
restria ad ministeriale gradū condescendi. Theo.

Ostendit aūt se ministrantē eis cū panē et calicem distribuit. cuius ministerij mentionē facit. rememorās eos si de eodem pane cōmederūt. et de eodē calice biberūt. si ipe xp̄us oībus mīstrauit. vnū debēt oēs sentire. ℣ Beda. Vel loquit² de ministerio quo sc̄m iohānē eorū pedes lauit dñs et magister. cuius etiā verbo ministrandi possunt oīa. qui carne gessit intelligi. si et suū sanguinē se pro nobis effundere ministrando significat.

Vos aūt estis qui pmansistis mecū in temptationibus meis et ego dispono vobis sicut disposuit michi pater meus regnū. vt edatis et bibatis sup mensā meā in regno meo et sedeatis sup thronos xij. iudicantes xij. tribus israhel.

℣ Theo. Dicit dñs p̄ditori pmunciauerat vel⁹ sic discipulis remanentib⁹ econtrario bona pmunciat dicens Vos aūt estis qui pmansistis mecū in tēptationib⁹ meis. ℣ Beda. Nō enī inchoanto patientis. si pseuerantia celestis regni gloria donant². q. pseuerantia q. constantia seu fortitudo mētis vocatur. dicitur⁹ ecclesiastarū columnā virtutū. filius q. dei secū pmanentes in tēptationib⁹ eternū durat ad regnū. Vi enī cōplantati facti sum⁹ similitudini mortis ei⁹. simul et resurrectionis erim⁹. vñ sequit². Et ego dispono vobis. sicut disposuit michi pater regnū. ℣ Beda. Regnū dei nō est de hoc mūdo. Nō aūt equalitas ad dñm. sed similitudinis emulatio ē. Dolus enī xp̄us plena imago dei ē. pter expressā in se patere qualitudinis vnitatē. Iustus aūt homo ad imaginē dei ē. si pter imitandā diuine cōuersationis similitudinē mundū hunc dei cognitione cōtemnat. Dñi et corp⁹ xp̄i edimus vt vite eterne possimus ē ptiipes. pter qd' sequit². Vt edatis et bibatis sup mensam meā in regno meo. Nō enī victus nobis et potus p̄mū loco spondet. si cōmunicatio q̄rane celestis et vite. ℣ Beda. Vel mensa. p̄posita oīb⁹ sanctis ad fruendū celestis et gloria vite. qua q. esuriunt et sitiūt. usq̄q̄ saturabūt² fruendo desiderato gaudio veri boni. ℣ Theo. Nō aūt hoc dixit quasi futur⁹ illic corpalib⁹ esus et quasi regno suo sensibili futuro. erit enī illic angelica cōuersatio sancta sicut saduceis p̄dixit. Sed et paulus dicit nō esse regnū dei esū et potū. ℣ Cirl. Sed q. hys q. sunt aput nos spiritalia designat. Nā p̄rogatiua quadā funguit² aput reges terrenos. qui eis quasi cōmune cōsident. Ex humano ergo iudicio ostendit. qui aput eū in primis honorib⁹ statuentur. ℣ Beda. Hec enī est inmutatio dexter ecclesi. vt qui nūc hūiles gaudent ministrare cōseruis. tūc sup dñi mensā. sublimes vite p̄tue dapibus alantur. Et qui hic in tēptationibus inuste iudicati cū dño pmanent. illic cū d' eo super temptatores suos iusti iudices veniant. vñ sequit². Et sedeatis sup thronos xij. iudicantes xij. tribus israhel. ℣ Theophy. Hoc ē condemnātes ex duodecī tribubus infideles. ℣ Ambro. Nō aūt xij throni tamē alij corpalis sunt receptacula sessionis. si q. sedēs diuina similitudine iudicat xp̄us cognitione ordinū. nō interrogatione factorū virtutē remunerās. impietatē condēnans. Ita apli in iudicio spiritale formabitur remuneratione fidei. exercitatione p̄fidie. vtute ex ordē redarguentes. sacrilegos odio p̄sequētes.

℣ Crisi. Numquid aūt illic sedebit et iudas. Sed cōsidera q. lex est data a deo p̄ hieremiā. Di quid bonum. misero. si accusaueris iudicū⁹ mulctabo te. Et ideo loquens cū discipulis nō simpliciter p̄misit. si addidit. Qui pmansistis mecū in tēptationib⁹. ℣ Beda. Ab ei⁹ ergo sublimitate p̄missi iudas cepit. Nā et aūg⁹ hec dñs dicere. qui esse credendus ē. Ceperūt. et illi quāq̄ auditis inconprehensibilis sacramenti verbis abierūt retro.

Ait aūt dñs simoni. Simō ecce satha. expetiuit vos vt cribraret sicut triticū. Ego aūt rogaui p te vt nō deficiat fides tua. Et tu aliq̄n cōuersus cōfirma fratres tuos. Qui dixit ei dñe tecū paratus sū et in carcerē et in mortē ire. Et ille dixit. Dico tibi petre. Nō cātabit hodie gallus donec ter abneges nosse me

℣ Beda. Ne glorient² videū apli. et suis viribus tribuerent ip̄si pene inter tot milia iudeorū dicerent. in tēptationib⁹ pmānisse cū dño. ostendit eis si nō mutatis se dūcent. opitulatione p̄tecti eade. p̄lia cū ceteris potuisse cōteri. vñ sequit². Ait aūt dñs simoni. simō ecce satha. expetiuit vos tēptare. et velut qui triticū purgat ventilando cōcutere. In quo docet nulli⁹ fidē a diabolo nisi deo p̄mittente temptari. ℣ Theophy. Hoc aūt petro dixit. eo q. fortior alijs erat. et sup̄bire poterat in hys q. promissa erāt a xp̄o. ℣ Cirl. Vel vt ostendat q. homines nichil existentes quantū p̄tinet ad humanā naturā et lubricū mentis nīe. non decet vt p̄ se ceteris velint. Et ideo omissis ceteris venit ad petrū ceteris p̄latū. vñ sequit². Ego aūt rogaui p te vt nō deficiat fides tua. ℣ Crisi. Nō aūt dixit. ego p̄misi. si orauī. hūiliter ei loquit² tendens ad passionē. vt hūanitatē demōstret. Nā qui nō deprecatione. si ipero dixerat. Sup hac petrā edificabo ecclesiā meā. et tibi dabo claues regni celorū. quo⁹ opus habebat oratione vt cōtritū mūdi spūs aīam reciperet. Nō aūt dixit rogaui vt nō negares. si ne deseras fidem. ℣ Theophy. Nā et si paululū agitandus sis. habes tū reconditū semē fidei. q̄us deiecerit solus spūs tēptatoris. vinci et dixerit. periit sathanas q. te ledere tōq̄ inuidens tibi de mea dilectione. Sed q̄us ego met pro te sum deprecatus tu tū delinques. vñ sequit². Et tu aliq̄n cōuersus cōfirma fratres tuos. Quasi diceret p̄ me negato plorauerit ac penituerit cōroborā ceteros. cū te p̄mapē aplorū deputauerī. Hoc eū decet. te q. mecū robur es et petra ecclesie. Hoc aūt intelligendū est nō solū de aplis qui tūc erāt vt roborarent² a petro. si et de oīb⁹ q. vsq̄ ad fine

nūdi futuri ſunt fidelibus ne ſcz aliquis credentiū
diffidat videns eū qui cū eſſet apoſtolus denegauit
ac iterū p penitentiā obtinuit prerogatiuā vt eēt
ābiſtes mūdi. Admirare igit² ꝯuberantiā diuine pa
cientie ne diffidere diſcipulū faceret nondū patra
to crimine lapſus ē venia ac iterū ipſū in apoſto
lico gradu reſtituit dicēs Confirma fratres tuos.
Beda. Qſi dicat Dixit ego tuā fidem ne deficiat
orando pro te. ita tu ꝯfirmiores fratres ne de venia
deſperēt confortare meminēto Ambro. Caue ergo
tactantiā caue ſclm Ille habet² cōfirmare fratres ſu
os q dixit Ecce nos relinquimus et ſecuti ſumus te Beda
Quia vero ſedūs dixerat p fide petri ē rogaſſe eū
ſcias ille p̄ſentis affectu fideiq; feruentis. Sed futuri
caſus neſcius nō credit ſe vllatenus ab eo poſſe defice
re. vñ ſequit. Cui dixit ei Dñe tecū paratus ſū et in
carcerē et in mortē ire Theophi. p̄ nimia quidē
dilectione flāmeſcit et impoſſibilia ſibi pollicet². De
cebat aūt audito ſemel a veritate q tentandus eēt
nō amplius contendere. Sed dūs videns eū preſūp
tuoſe loquentē promit tēptationis ſpinē ſcz q ne
gaturus eēt vñ ſequit². Et ille dixit Domine tibi petre nō
cantabit hodie gallus donec ter abneges noſſe me
Ambro. Petrus quidē et ſi ſpū promptus corpis tn ad
huc infirmo affectu. denūciat dñm negaturus Nec ei
poterat diuine cōſtantiā intentionis equare. Paſſio
dñi emulos habet pares nō habet Theophi. Hinc
aūt magnā doctrinā haurimus. q nō ſufficat humanum
eſſe ſuū abſq; diuino ſubſidio. Petrus enī quus ſeruus
ſilij Deiendū aūt q deo p̄mittente timorati lapſu pa
tiunt². quiq; ad faſtus precedentis remediū Sed quis
idem videatur ēe delictū timorati et alioꝝ refert
nō modicū. Nā timoratus ex ābuſdā inſidijs et pene
p̄ prout voluit peccauit. Alius vero nulla gerendo aurā
neq; ſui neq; dei peccāt nō diſtinguētes inter pecca
re et agere virtuoſe. Unde recte et miſſionis modū
in eis debere fore diuerſū. Nā timoratus quodam
humanime indigēs et curaeandē rem erga quā pec
cauit miſſa debet p̄ferre Alius vero cū totū bonū eius
deſtruxerint affligi et moueri et p̄ceptis ſubiici
debēt quouſq; ratū ſit illis deū iuſtū iudicē eſſe et
cōtremiſcāt Aug⁹ de con. euā Hoc aūt q dñs dixit
de petri negatione predicta oēs quidem euāgeliſte cō
memorāt ſed nō ones ex vna eademq; occaſione ſe
mones ad eā cōmemorandā venūt Nā matheus
et marcus eā ſubnectūt poſteaq; dūs expreſſus eſt
q illa domo vbi manducauerāt paſcha lucas vero
et iohānes anteq; inde eſſet expreſſus Sed facile
poſſemus intelligere aut illos duos ea recapitulando po
ſuiſſe aut iſtos preoccupando niſi magis moueret q tā
diuerſa nō tm verba ſz eadē ſententias dñi premiſit
quib⁹ p̄motus petrus illā preſumptionē p̄ferret vel p
dño vel cū dño moriendi vt magis cogāt intelligi ter
eū expreſſiſſe p̄ſumptionē ſuā diuerſis loas ſermonis

xpi et ter illi a dño reſponſū. q eum ante gallicantū
eſſe negaturus.

Et dixit eis. qñ miſi vos ſine ſacculo et pera et
calciamentis nūquid aliquid defuit vobis At
illi dixerūt. Nichil. Dixit ergo eis. Sed nūc qui
habet ſaculū tollat ſimiliter et perā Et qui nō
habet vendat tunicā ſuam et emat gladiū. Dico
enī vobis. qñ adhuc hoc qd ſcriptū eſt oportet ip̄le
ri in me Et cū iniquis deputatus eſt etenī ea que
ſūt de me finē habent. At illi dixerūt. Dñe ecce
gladij duo hic At ille dixit eis. Satis eſt.

Cyril. p̄dixerat aūt dūs petro. q eū eſſet negatu
rus ipe ſcz ſue capacitatis. Sed q ſemel facta ē mentio de
capitione eius. cōſequēter nūciat ſuperuenīte contra
iudeos cōflictū. vñ dicat. Et dixit eis. qñ miſi vos ſine
ſacculo et pera et calciamētis. nūqd aliqd defuit vobis.
Miſerat eū ſaluator ſōs apoſtolos p̄dicare cunctis
et oppidis regnū celoꝝ. ꝓpiens vt eūtes. nullis cor
poraliū curaꝝ gererēt. ſz in eo tota ſpem victus
reponerēt Crisſ. Dicat aūtē qui docent natare ar
ta p̄incipia quidē manus ſuas ſupponētes attentius
ſuſtentāt ſuos diſcipulos poſtea plenius manū ab
ſtrahentes iubēt vt ſibi opitulent². quinimo et pau
lulū emergi p̄mittunt ita et xp̄us fecit diſcipulis.
In exordijs quidem p̄ſto in cūctis eis adepat parās
eis vberrime affluentiā oīm vñ ſequit². At illi dixe
runt Nichil at vbi optebat et p̄cias vires oſtendere
ſubtraxit eis aliquantulū gratiā. iubens eis ex ſe
nōnulla agere. vñ ſequitur. Dixit ergo eis. ſz nūc
qui habet ſaculū quo ſcz portat² pecunia. tollat ſi
militer et perā qua ſcz portant² arma. Et quidē
qui nec calciamēta nec zonā habebāt nō baculū
nec es. nullus paſſi ſunt penuriā vt aūt marſu
piū conceſſit eis et perā. futurie vident² et ſiture
et nuditatē pati ac ſi eis diceret. Ipſarten⁹ cūcta vo
bis vberrime affluebāt. nūc autē volo vos et in
opiā experiri. Ideoq; nō addico neceſſitati p̄ſtine le
gis ſz mando et locum habere et perā. Poterat
aūt et deus vſq; in finē eos tanta cōſtituere copia
ſz noluit ob multas cauſas. Primo quidē vt nichil
ſibi tm tribuerēt ſed recognoſcerēt totū emanaſſe
diuinitus. Secūdo vt moderari ſibi ſciāt. Tertio ne
maiora de ſe opinēt². Horū igit² cauſa p̄mittens
eos incurrere multa ꝯpinatoꝝ relaxauit potius
legis rigorē ne grauis et intollerabilis fieret eis vi
ta Beda. Hō enī eadem viuendi regula p̄ceptio
nib⁹ qua pius tpe diſcipulos informat. miſſis quidē
diſcipulis ad p̄dicandū. ne qd tolleret in via p̄cepti
ordinās ſcz vt qui euāgeliū nūciat. de euāgelio vi
uat. Inſtante vero mortis articulo et tota illa gē
te paſtorē ſimul et gregē p̄ſequente. cōgruā tpi
regulā decernit p̄cipiens vt tollant victui neceſ
ſaria. donec ſopita inſania p̄ſecutoꝝ tempus e
uangeliz̄andi redeat. vbi nobis quoq; dat exem
plū iuſta nōnūq; cauſa inſtante quedā de noſtri

¶ Aposit rigore posse sine culpa interimi. ¶ Aug. Contra
fausti nulla ē instantia precipientis sed vacione dis
pensantis p temporū diuersitate precepta vel cōsilia
vel promissa mutant. ¶ Ambro. Qui aūt ferre phi
bet. cur emere gladū iubet. nisi forte vt sit parata
defensio. nō vltio necessaria. Et videri potuisse vin
dicari. sed noluisse. vñ sequit. Et qui nō habet. saluz
sacerdū. vendat tunicā suā et emat gladū. ¶ Crisp.
Quid ē hoc. qui dixerat. si quis te percusserit i dextra
gena. vertas ei et aliā. nūc armat discipulos. et solo
gladio. nā si penitus armare decebat. nō solū opor
tebat gladū possidere sed et scuta et galeas. Sed et
si mille huiōi possiderēt arma. pro tot insultibus
et insidijs populorū tirānorū. verbū nationū qualit
xi. cōparet. et ex solo aspectu armoruī nō contremis
cerēt. nutritu ni stagnus et fluuijs. Nō ergo putem⁹
eū iussisse vt gladios possideret. sed p gladios immut
minentes insidias indeorū. vñ sequitur. Dico enī
vobis qñ adhuc hoc qd̄ scriptū est. oportet impleri
in me. Et cū iniquis deputatus est. ¶ Theo. Cū enī
ipm inter se sup̄ de progatiuis cōtenderent. nō est in
quit tempus progatiuarū immo pualorū exeundi.
Nā ego magister vt ducor ad mortē nō honorabilē
cū impijs deputandus. Etenī ea q̄ sunt de me saluz
p̄dicta finē habēt. id ē impletionē. Volēs ergo violen
tū insultū immittere. mentē gladij nec prorsus remo
uauit ne tangerentur accidia. nec prorsus obtexit
ne repentinus aggressibus fluctuarent. Sed postea
recolentes mutarentur. quo sepiū precū exhibuit pas
sionū pro salute humana. ¶ Basilius. Vel dīs nō iubz
portare marsupiū et perā. et emere gladiū. sz p̄dixit
futurū. q̄ sez apostoli oblati tpe passionis dominicē
et lepis dñi auderēt sumere gladios. Deprus enim
scriptura vtitur imperatiua sermonis specie loco p
phetie. In pluribus tñ libris nō inueniūtur. accipiat
tollat. vel emat sed tollet et emet. ¶ Theo. Vel p hoc
puniat eos q̄ iturerēt fame et sitim. qd̄ immut p
perā et aduersitates nōnullas qd̄ immut p gladiū. Vel
aliter q̄ dīs dixit. Qui habet saculū tollat similit
et perā. videt² sermo ad discipulos fieri. sz reuera re
spicit qualibet indei psonā. Quasi diceret. si quis
indeorū abundat facultatib⁹ cōgestis oībus fugi
at. Si aūt qs vltima oppressus penuria colit regio
nē hic enā amictū vendat. et gladū emat. Imua
det eū eos intollerabil impet⁹ pugne vt nichil adre
sistendi sufficiat. Deinde pandit horū malorū tan
tam q̄ sez passus ē penā p̄hanis debitā cū latroni
bus crucifixus. Et cū adhuc pauentū fuerit. sumet
finē verbū dispensationis. Persecutorib⁹ aūt accidet
hec a p̄phetis sunt p̄dicta. Hec igit dīs p̄dixit
de futuris regioni indeorū. sed discipuli no intelli
gebāt profunditatē dictorū. putantes ob futurū p̄di
torus insultū gladios opus esse. vñ seq̄t. At illi dixe
runt. dñe ecce duo gladij hic. At ille dixit eis. satis
est. ¶ Crisp. Et quidem si humano eos volebat vti auxilio
ne. centū sufficeret gladij. p si nolebat eos vti humano
subsidio. et duo superuacui sūt. ¶ Theo. Voluit ergo dīs
eos reprehendere quasi nō intelligentes sz dicens satis
est eos dimisit. Quida aūt dicūt dīm ironice dixisse
satis ē. Quasi diceret. Ex quo duo sūt gladij sufficiāt
nobis ad tantā multitudinē q̄ta nos debet inuadere.
¶ Beda. Vel duo gladij sufficiūt ad testimoniū spōte
passi saluatoris. Vnus qui et apls audaciā p dīno cer
tandi. et dīno virtutē medicandi doceret. nesse. Il
ter qui nequaq̄ vagina exemptus ostenderet eos
nec totū qd̄ potuere p eis facere defensione p̄missos.
¶ Am. Vel q̄ lex referre nō vetat. fortasse petro duos
gladios offerenti satis ē dicit. q̄si sufficerit vsq̄ ad
euāgeliū vt sit in e lege. aquitatis erudicio in eua
gelio bonitatis p̄fectio. Est enā gladius spiritalis vt
vendas patrimoniū. et emas verbū quo meus pene
tralia vestiūt. Est enā gladius passionis vt exuas
corp⁹ et immola te carnis exuuijs emat tibi sacra
corona martirij. Monet aūt adhuc q̄ duos gladios
discipuli p̄tulerūt ne forte vnū nouū vnū veteris
testamēti sit. Deinde dicit dīs satis ē. q̄si nil desit
ei quē vtrusq̄ testamēti doctrina muniunt.
Et egressus ibat secūdm cōsuetudinē in montē
olīuarū. Secuti sūt aūt illū et discipuli ei⁹. Et
cū peruenisset ad locū dixit illis. Orate ne in
tretis in temptationē. Et ipse auulsus ē ab eis
quātū iactus est lapidis. Et positis genibus
orabat dicēs. Pater si vis trānfer calicē istū a
me. Verūtāmen nō mea voluntas sed tua fiat.
¶ Beda. Tradendus a discipulo dīs consuetu
dinem quo facilime reperiri posset. adit. vñ sequit.
Et egressus ibat secūdm cōsuetudinē in montē olīuaz.
¶ Cirill. De die nāq̄ cōuersabat² dñs cū discipulis. vñ subdit². Secuti sunt aūt
illū et discipuli ei⁹. ¶ Beda. Puleherre aūt suū corpus
misterijs imbutos in montem olīuarū discipulos e
duxit. vt ones in morte sua baptizatos sā spūs cha
rismate cōfirmādos ē designat. ¶ Theoph. Post
cenā aūt nequaq̄ inerma et ociosa et somno data
pāt dīm sed oratiōe et doctrina vñ sequit². Et cū
peruenisset ad locū dixit illis. Orate ne intretis in
temptationē. ¶ Beda. Impossibile q̄dem ē humanā
aiām nō temptari. Vnde non ait orate ne temp
temini sed orate ne intretis in temptationē hoc
ē ne temptatio vos superet. vltima. ¶ Cirill. Deo ne
solis verbis eis p̄desset. procedens paululū orabat.
Vnde sequit². Et ipse auulsus ē ab eis quātū iactus
est lapidis. Vbiq̄ inuenies eū semotū orantē. vt
discas q̄ aīo attento et corde quieto colloquendū
est cū deo sublimi. p. Lō aūt quasi egens alicui suf
fragij p̄batus insistebat. q̄ est omnipotentissima vir
tus patris sed vt discam⁹ nō esse in tēptationibus
dormitandū. sz magis orōibus insistendū. ¶ Beda.
Dolus enā orat pro omnibus qui solus erat passu⁹

Capi

pro ōnibus ſuguſtiās tūm oratiōnē ſuā ꝙtū passionē
a noſtra diſtare. ℣ Aug⁹ de queſti. euā. Amiſſus eſt
aūt ab eis quātū tactus lapidis tūc̄ typice admonu
erit vt in eū dirigeret lapidē id ē vſq; ad ipſū pdu
cerent intentionē legis q̄ ſtricta erat i lapide. ℣ Gre
gor⁹ uſe. Quid aūt ſibi vult flexus genuū de q̄
dicit. Et poſitus genibus orabat humanus quidē uſus
ē pronos terre ſuppliciare maioribus facto oſtenden
tes ſe ornatores ee qui vocātur. Dala eſt aūt humanam
naturā nichil habere deo cōdignū. Et ideo honorifi
ca ſigna q̄ena unire exhibem⁹ fatentes nos hmi
liores ee reſpectu excellentie priorum tūm ſuppſumus
ad obſequia incōpabilis nature. Unde ille qui nros
languores portauit ar pro nobis interceſſit p ho
mine quē ſuſcepit genuflectit orando ſanctiens nō
eſſe ſuperbiendū orationis tpe ſz p ōnia humilitati
cōformandū. q; deus ſuperbis reſiſtit. Dat autem
humilibus gram. ℣ Criſ. Quelibet aūt ars verbis
et opibus oſtenditur ab eo qui docet q; ergo dns
venerat docturꝰ nos q̄libet vtute. obhoc eadem
dicit et facit. Unde q; iuſſerat verbis orare ne in
traret in temptationē hoc ena ope docet. ſequitur
eū. Dicens. pater ſi vis transfer calicē iſtū a me
Nā dicit ſi vis quaſi ignorās an patri placeret neq;
eū magis ardua cogitatione hac cogitatione pater
ne ſubſtantie quā ipſe ſolus ꝑfecte nouit
ſedm illud. Dicit nouit me pater. et ego noui pa
trē. Neq; hoc dicit quaſi reſpuens paſſionē. Qui
eū cōmendatꝰ ē diſcipulo volenti ei⁹ paſſionem
ꝑficere vt ſatanā eū vincaret. poſt multa pro
nūa q̄liter crucifigi nolebat. Cur igit ita dictū
eſt cōſideres q̄tū erat audire q; deus ineffabilis
qui quelibet intellectū trāſcendit volut. vterum
ſubire virgineū lac ſuggere. et humana q̄q; pati
q̄ ergo fere incredibile erat. q; erant futura pri
mo quidē miſit ꝓphetas hoc nūciantes poſtea
ipſe indutꝰ carne venies vt nō phantaſma putaretur
ꝓmittit carnē ſere naturales defectus eſurire ſitire et do
mire. laborare aſſia et anxiari. ob hoc et recuſat mor
tē vērā humanitatē demōſtrans. ℣ Ambro. Dicit ergo.
ſi vis transfer a me calicē iſtū quaſi homo mortē recu
ſans. quaſi deus ſententiā ſuā ſeruās. ℣ Beda. Vel trāſ
ferri a ſe calicē poſtulat nō quidē timore patiendi ſed
nūa priorū populi. ne ab illo bibat calicē ꝓmatum
nō quidē timore patiendi ſz miſericorditer. Unde et ſub
nanter nō dicit trāſfer a me calicē iſtū hoc ē populi
iudeorū qui excuſationē ignorātie habere nō poteſt
qui me quotidie vaticinant. ℣ Dio. niſi⁹ alexandrin⁹
Vel q̄ dicit Trauſſer calicē iſtū a me nō eſt hoc non
adueniat in me niſi eū aduenerit tūſſerri nō potent ipſi
vt ſenſit iā preſentē. cepit aſſia et triſtari et q̄ſi iam
appropinquāte eo dicat Transfer calicē hūc. Dicit eni
q̄d preterit nec intactū eſt nec ꝓmanēs ſic et ſaluator
leuiter inuadentē temptationē flagitat pelli et hoc ē
nō intrare i temptationē. q̄d cōſulit ee orandū ꝑfec

xxij

tuſſum⁹ aūt modus tēptationes euitādi manifeſtat eū
dicat. Verūtū nō mea voluntas ſz tua fiat. de ei inceptus
ē maior. Vult aūt nobis bona largiri ſupra id q̄d petim⁹
vel itelligim⁹. Ergo ꝑfectā voluntatē ꝓpis quā ipe noue
rat pcīt ſorti effectū que eadē eſt et ſua ſedm deitatē
Renuit aūt impleri humanā voluntatē quā dicit ſuā
paterna voluntate minore. ℣ Ariana. Geminū eni
hic velle oſtendit alterū quidē humanā q̄d eſt carnis
alterū vero diuinū. humanitas eni ob carnis fragili
tatē recuſat paſſionē. ſed diuinus eius affect⁹ affec
tanter eā ſubyt. eo q; nō eſſet poſſibile eū detineri a mor
te. ℣ Greg⁹ nyſe. Appollinaris aūt aſſerit q; xp̄us non
habuit ſedm terrenā naturā ꝓpriā voluntatē ſz ſolū
in xp̄o eſt voluntas dei qui de celo deſcendit. Dicat ergo
qua voluntate vult dns nequaq; inuenire. Neq; ei deitas
anſert ꝓpriā voluntatē. ℣ Beda. appropiquās ena paſſio
ni ſaluator confirmatiū in ſe vocē ſuſcipit vt cū xp̄o imi
net q̄d fieri volum⁹ ſic p infirmitatē petim⁹ vt nō
fiat quatin⁹ p fortitudinē parati ſum⁹ vt voluntas
cōditoris nri ena contra nrām voluntatē fiat
Apparuit aūt illi angelus de celo cōfortās eū Et
factus in agonia prolixius orabat. Et factus eſt
ſudor ei⁹ ſicut gutte ſanguinis decurrentis in terrā
Et cū ſurrexiſſet ab oratione et veniſſet ad diſ
cipulos ſuos inuenit eos dormientes p triſtitia
Et ait illis. q̄d dormitis ſurgite et orate ne intre
tis in temptationē
℣ Theo. Vt nobis inoteſceret orōis virtus q̄tum⁹ ena
aduerſis ꝓponam⁹ Orans dns ab angelo cōfortat
vt dicitur. Apparuit aūt illi angelus de celo cōfortās
eū. ℣ Beda. alibi legim⁹ q; angeli acceſſerūt et mīſtra
bant ei. In documento ergo vtriuſq; nature angeli et
ei miniſtraſſe et eū confortaſſe dicūtur. Creator eni
creature ſue nō eguit p̄ſidio ſz homo factus. ſicut ꝓpter
nos cōfortat. ℣ Theoph. Quidā aūt dicūt q̄m apparuit
ei angelus glorificās eū dicens. Dne tua eſt virtus
nāq; potes cōtra mortē et infernū genus humanū li
berare. ℣ Criſ. Et q; nō phantaſtice ſz vere noſtrā
carnē ſuſcepit. vt approbet diſpenſationis veritatē
et confundat hereticorū ora que q; humana ſuſtinet.
ſequitur ei. Et factus in agonia prolixius orabat. ℣ Am
bro. Poterent pleriq; hoc loco qui triſtitiā ſaluato
ris ad argumentū molle ꝓclus a principio q; ſuſ
cepte ad tempus infirmitatis inclinat. Ego autem
nō ſolū excuſandū nō puto ſz nuſq; magis pieta
tē ei⁹ maieſtatēq; demiror. Nihil eni ei contulerat
michi niſi eū ſuſcepiſſet affectū. Suſcepit ei triſti
tiā meā vt michi ſuā letitiā largiret. Confidenter
triſtitiā nomino. q; crucē predico. Debuit ergo do
lore ſuſcipere vt vinceret. Neq; ei habet fortitu
dinis laudē qui ſtupore magis vulnerū tulerit
q̄ dolore. Flos ergo volut erudire. quēadmodū
mortē et q̄d eſt amplius future mortis meſtitiā
vincerem⁹. Doles ergo dne nō mea ſz tua vulne
ra. Infirmatus eſt eni ꝓpter delicta nra. Et fortaſſe

tristis est ideo qz post ad lapsū tali trāsitu nobis erat ex hoc seculo recedendū vt mozi esset necesse. Nec illud distat a vero sz tristis erat pro psecutoz suis quos sciebat in malis sacrilegij penas daturos. Gregorius. ī moza. Appropiquante enā morte nūe mentis in se certame exprimit qui vim quandā terrozis ac formidinis patimur cū per solucionē carnis eterno iudicio ppinquamus nec ūmerito. qm aīa post pusillū hoc intuent. qd' ineternū mutare nō possit. Theo. Sed aūt humane nature foret ꝓmissa oratio nō aūt diuine vt dicit arrianus patet enā ex eo qd sudauit sequit eū. Et factus ē sudor ei⁹ sicut gutte sāguinis decurrēs in terrā. Beda. Nemo sudorē hui⁹ ifirmitatis deputet qz cōtra naturā est sudare sanguinē sz potius intelligat ꝑ hoc nobis declaratū qd esset tūc iam sue pene obtinuerit vt sz fidem discipulorū quā terrena adhuc fragilitas arguebat suo sāguine purgaret. Aug⁹ in sentēcijs prosperi. Orās enā cū sudore sanguineo dns significabat de corpe suo toto qd est ecclesia manatura martiria. Theo. Vel hoc puerbialiter dicit de eo q vehementer sudant. qd sudant sanguine. Volens igit euāgelista ūuere qd grossis sudorū guttis madebat. sumit guttas sanguinis ad exemplū. Post hoc aūt inueniens discipulos dormientes pre ipropterat eis. simul admonens vt orarēt. sequit eū. Et cū surrexisset ab oratione et venisset ad discipulos suos iuenit eos dormientes ꝑ tristitia. Crisi. Erat enī in tempestū nocte et discipulorū oculi pre angustia ꝓmebantur et erat somn⁹ nō corpis sed meroris. Aug⁹ de con enā. Nō aūt expressit quota orōe dns ad discipulos venerit nichil tn hoc matheo et marco repugnat. Beda demōstrat aūt dns cōsequenter. qz pro discipulis orauerit quos monet oratione sue tū vigilando et orando existere propes. sequit eū. Et ait illis. Quid dormitis surgite et orate ne intretis in temptacionē. Theophi. Hoc est. ne a temptatione superentur. Hoc enī est non induci in temptationē. nō demergi ab ea. Vel simpliciter nos iubet orare vt tranquilla sit nra vita nec ūmergamur in aliquod molestoz. Diabolicū ei est et superbū quēp se in temptationē precipitare. Vnde et iacobus non dixit. incidite vos in temptationes sz cū ceciderītis ōe quandiū estimate de inuto voluntarū fallaces.

Adhuc eo loquēte ecce turba et qui vocabatur iudas vn⁹ de xij antecedebat eos. Et appropiauit quasi ut osculari eū. Jhūs aūt dixit ei. Juda osculo filiū hoīs tradis. videntes aūt hij qui circa ipm erāt qd futurū erat dixerūt ei. Dne si percutimus in gladio. Et percussit vnus ex eis seruū principis sacerdotū et amputauit auriculā eius dextrā. Respōdens aūt ihūs ait. Sinite vsq adhuc et cū tetigisset auriculam eius sanauit eū. Dixit aūt ihūs ad eos q venerāt ad se principes sacerdotū et magistratus templi et seniores. Quasi ad latronē existis cū gladijs et fustibus. cū quotidie vobiscū fui in templo nō extendistis manus in me. Sed hec ē hora vra et potestas tenebraru.

Glosa. ꝓmissa oratione xp̄i subicit de eius prodicione qua a discipulo pditur. dicit eū adhuc eo loquente esse turba et qui vocabat iudas vn⁹ de duodecī antecedebat eos. Cyril. Dicit aūt qui vocabatur iudas quasi nomē ei⁹ habens exosū addidit aūt vnus de duodecī ad significanda nequicie pditoris nā qui honoratus fuit eque aplis factus est occasionis causa in xp̄m. Crisi. Sicut ei insanabilia vulnera nec austeris medicamentis obediūt nec demulcentib⁹ dicis aīa vbi semel ē captiuata et seipsā dederit auaricie pcō nullū emolumentū ex admonicionib⁹ cōsequit. qd et inde accidit a prodicione nō cessanti. ꝑ quis omni modo doctrine cēt a xp̄o phibit⁹ eū sequit. Et ꝓpiquauit ihū vt osculareturꝰ eū. Cyril. Immemor eū esse xp̄i putauit forsitan posse latenter agere ausus ꝓpriū dilectionis signū organū efficere dolī. Crisi. Nō aūt ē discedendū a frūn admonitiōe qm̄p nichil ꝓtet nra verba euenire nā et riuuli et si forsan nullus hauriat fluūt et si forsan non ꝑsuaseris hodie poteris forsan eos piscatoz ei⁹ tota diem vacua trahens retia circa sero piscē capit. Vñ dns et si sanctā nō conuertendū nō desinit facere q̄ sua interemit. sequit eū. Jhūs aūt dixit ei. Juda osculo filiū hoīs tradis. Ambro. Per interrogationē pro nichilando puto q̄si amicus affectu corripiat pditorē. Crisi. ꝓprium aūt nomē ponit qd magis dolentis erat et reuocātis ꝑ pnoiam ad ūm. Ambro. Dicit aūt osculo tradis. hoc ē amoris pignore vulnus ifligis et panis instrumento mortē irrogas. Cyprianus. Deus dūm discipulus prodis magistrū electus autore. Crisi. Non aūt dicit tradis magistrū tuū dūm tuū benefactorē sed filiū hoīs hoc ē mansuetū et mitē. Quā si non esset magister et dns q tū tam suauiter erga te gessit nō esset a te prodendus. Ambro. Magna o dne significans potestatis magna disciplina virtutis et cōsiliū pdicionis aperitur. et adhuc patientia negatur. Ostendit deū quē proderet. dū occulta manifestat. Ostendit quē traderet. dū dicit filiū hoīs q. tacto nō dumutas cōprehendit. Illud tn confutat plagatū q eū tradiderit. qui cū esset dei filius. ꝓ nos filius hoīs ē voluisset. quasi diceret ꝓpter te suscepi ingrate qd' tradis hypocrita. Aug⁹. Hoc ergo dns cū traderetur ꝓmo dixit qd' aut lucas. Juda osculo filiū hoīs tradis. Deinde qd' matheꝰ. Amice ad quid venisti. Deinde qd' iohānes cōmemorat. Quē quaritis. Ambro. Osculat⁹ est aūt eū dns nō quo simulate nos doceat. sed vt nec pditorē refugere videret et plus afficeret pditorē cui amoris officia nō negaret. Theo. Zelant⁹ aūt discipuli et gladios euaginat. vnde sequit. Videntes aūt hij qui circa ipm erāt. qd futurū erat. dixerūt ei. Dne si percutimus in gladio. Sed qualiter habēt gladios q̄ magna

uerāt agnū et a mensa discesserāt. Aly aūt discipuli
quesierūt an pcuterent. Sed petrus vbiq; ferues p dño
psuasionē non expectat sed putat seruū principis
sacerdotū et amputauit auriculā ei9 dextrā. Luc9
de con. euā. Qui prasit sedm iohānē petrus erat
quē perrussit aūt malchus vocabat. Ambro. Cū
ditus ei in lege petrus promptus affectu q̄ sarcet plu
ueos reputatū ad iusticiā q̄ sacrilegas peremisset
percussit principis seruū. Luc9 de con euan. Deū
lucas dicit respondens aūt ihesus aūt. Dimite vsq;
huc. Et hoc est q̄ matheus cōmemorat. cōuerte
gladiū tuū in locū suū. Nec moueat quasi cōtrariū
sit. q̄d lucas huc dicit dñm respondisse. Dimite vsq;
huc quasi post istā pcussionē ita ductū fuerit. vt
placuerit ei vsq; huc factū. Sed ap̄lus fieri nolu
erit. cū in verbis q̄ matheus posuit. intelligatur
ponus totū factū. quo vsus ē gladio petrus. dño dis
plicuisse. Illud ei verū est. q̄ cū interrogassent di
centes. Dne si percutim9 in gladio tuo respondit
Dimite vsq; huc. id ē nō vos moueat. q̄d futurū
est. pmittendi sunt hucusq; pgredi. hoc ē vt me
apprehendāt. et impleantur que de me scripta sūt
Non enī diceret. respondens aūt ihesus nisi ad
interrogationē eoz̄ responderet. nō facto petri
sed inter moras verboz̄ interrogāciū dñm et illo
respondentis. Petrus auditate defensionis pcus
sit. Sed nō potuit simul dia q̄ simul fieri potu
erunt tūc sunt dicit lucas sanauit eū qui pcussus
erat. sequitur enī. Et cū tetigisset auriculam eius
sanauit eū. Beda. Nūquā enī pietatis sue dñs obli
uiscetur. Illi iusto morte inferūt. iste pse quenā
vulnera sanat. Ambro. Sed cū dñs vulnera cru
entū detersit misteria diuina subierit. vt seruus
principis mūdi nō nature condicione sz culpe au
tis vulnus exspet. qui nō audisset verba sapientie
dicentis. Si petrus volens pcussit aurē. docuit q̄ aurē
in spem habere nō deberet. quā in misterio nō ha
beret. Sed quare petrus. q̄. ipse ligandi et soluen
di adeptus ē potestatē. Et ideo tollit gladio spiritali
aurē interioz̄ē male intelligentis. Sed dñs ipse re
fundit auditū. de mōstrās et ipsos si cōuertantur
posse sanari. qui in passione dñi vulnerati sunt
eo q̄ one p̄am fidei misteriis abluat. Beda. Vel
seruus iste populus est iudeoz̄ principib9 sacerdotū
indebito mancipatus officio. qui passione dñi dexteram
auriculā. id est spiritalē legis intelligentiā pdidit
q̄ sez auris petri gladio deputatur. non q̄ ille sensū
intelligendi audientib9 tollat. sed diuino ablatū
iudicio negligentibus pandat. Verū eadē dextera
auris in hys que in eode populo recuperatū diuina
dignatione pristino est restituta officio. sequitur.
Dixit aūt ihesus ad eos qui venerāt ad se principes
sacerdotū et magistratus templi et seniores. Quasi
ad latronē exissis cū gladiis et fustib9. Crys. Aces
serūt enī nocte timentes multitudinis ipetum et

ideo dicat quid vobis opus erat hys armis in eū qui
vobiscū est semp. Et hoc ē q̄d sequit. Cū quotidie vo
biscū fuerim in templo nō extendistis manus in me
Cyril. Vbi nō inculpat dñs presides iudeoz̄ q̄ nō sibi
nature parauerūt insidias mortis sz arguit eos qui
temere opinabant eū se inuasisse ipo inuito. Ac si dicat
Cur nō cognitis me q̄ nolebā. et nec nūc possetis nisi
me sponte vestris subiacere manibus. Vñ sequit. Sed
hec est hora vestra. id ē pui temporis concessū est vob
exercende in me vestre superbie. patre vobis meis fa
uente. Dicit enā q̄ hec potestas est tenebris data. id ē
diabolo et iudeis insurgendi in xpm. Et hoc ē q̄d sub
dit. et potestas tenebraru. Beda. Quasi diceret ideo
aduersū me in tenebris cōgregamī. q̄ vra potestas
qua sic cōtra lucē mūdi armamini in tenebris est
Querit aūt quo ihesus princeps sacerdotū ma
gistratus templi et seniores q̄ ad se venerūt alloqui
dicat. Cū apud alios euāgelistas nō ipsi venisse ve
rū in atrio cappharum expectantes ministros misisse p
quos habeant. sed huc cōtrarietatis dat. q̄d illi nō p̄cep
tos sz p̄ eos quos miserūt ad apprehendendū xpm. i
sue iussionis potestate venerunt
Cōprehendentes aūt eū duxerūt ad domū principis
sacerdotū. petr9 vero sequebat eū alonge. Ac
cendit aūt ignē in medio atrio et accumbentib9 illis
erat petrus in medio eoz̄. Quē cū vidisset cuidā
quedā sedentē ad lumen et eū fuisset intuita
dixit. Et hic cū illo erat. At ille negauit eū dicēs
Mulier non noui illū. Et post pusillū alius vi
dens eū dixit. Et tu de illis es. petrus vero aut.
O homo nō sū. Et ī eternallo facto quasi hore vni9
alius quidā affirmabat dicens vere et hic cū il
lo erat. nā et galileus est. Et ait petrus. O homo
nescio quid dicis. Et cōtinuo adhuc illo loquente
gallus cantauit. Et conuersus dñs respexit petrū
Et recordatus ē petrus verbi dñi q̄d dixerat. q̄
prius q̄ gallus cantet ter me negabis et egressus
foras petrus fleuit amare.
Ambro. Nō intellexerūt infelices misteriū nec
venerati sunt tā clementē pietatis affectū q̄ eā
hostes suos nō passus ē vulnerari. Dicat eū. Com
prehendentes aūt eū duxerūt ad domū principis
sacerdotū. Cū legim9 teneri ihm caueam9 ne pu
tem9 eū teneri sedm diuinitatē. et iuxtā quasi infir
mū tenetur ei et ligat sedm corpis veritatē. Be
da. Princeps aūt sacerdotū cayphā significat q̄
sedm iohānē erat pontifex anni illius. Luc9 de
con. euā. Sed p̄mo ad annā ducit ē socerū cayphe
sicut iohes dicat q̄ ad cayphā vt mathe9 dicit. Mar
cus aūt et lucas nomē non dicūt pōtifias. Crys.
Ideo aūt ducit ad domū pontifias vt de cōsensu prī
cipis sacerdotū singula que q; facerent illuc eū
ones cōuenerūt xpi passū prestolātes. magn9 aute
feruor petri ostenditur qui nō aufugit cū alios
fugientes vidisset. sequit eū. Petrus aūt seqbat

cū alongē ¶ Ambro Bene alongē sequebat iam prim negatur neq; cū negare potuisset si xpō proxim adhesisset Bed in hoc sit reuerendus q dnm non reliquit cnā cū timeret metus nature est cura pi etatis ¶ Beda Qd aūt ad passionē euntē dnm a longe sequit petrus significat ecclesiā seruturā qd est imitaturā passionē dni sz longe differenter Ecclesia enī p se patitur at ille pro ecclesia ¶ Ambro. Jam aūt in domo principis sacerdotū ignis ardebat vn sequit accenso aūt igne in medio atrio et circū stantibus illis erat petrus i medio eorū accessit petrus vt calefaceret se. q; clauso dno calor menbris iā in eo refrigerat ¶ Crisz Crisz Tradite enī erant petro claues regni celorū credenda erat ei populoz innumera multitudo q esz inuoluta peccatis Erat aūt petrus paulo durior sicut trūcata serui principis sacerdotū declarat auricula Hic igitur tam durus tāq; seuerus si donū non peccādi fuisset adeptus que vena cōmissis populis donaret quē diuina prouidentia prmisit q primo ipse laberet in pcm quo erga peccantes durior sententiā pferret casus intuitu temperaret Et cū se calefaceret vellet ad prunas accessit ad eū puella de qua sequit Quē cū vidisset acalla quedā sedentē ad lumē et eū fuisset intuita dixit. Et hic cū illo erat ¶ Ambro. Quid sibi q; (vult) primo eū prodit ancilla aū viri vtiq; magis potuerunt eū recognoscere nisi vt sexus iste peccare i nece dni vi deretur vt et iste sexus redimeret p dni passionē Petrus aūt proditus negat Malo enī negasse petrū q; dnm fefellisse vn sequit At ille negauit dicens Mulier nō noui illū ¶ Crisz Quid ais o petre Vox tua repente mutata e. Ob enī plenū fidei et amoris in odiū pfidiam q; cōuersū est. Nō tibi flagella nondū sunt admota tormenta. q te interrogat nullus e eorū qui autoritate sui possit formidine intutere cōfitenti mulier te simplici voce interrogat et forte nec proditura confessū. Nec tū mulier sz puella hostiaria vile mancipiū ¶ Ambro. Bed ideo negauit petrus q promisit incaute nō negauit in monte nō in templo nō in sua domo sz in pretorio iudeorū Ibi negat vbi iijs luctatus e vbi ventus nō est Negans aūt dicit Nō noui illū temerarii quippe erat vt diceret q nouerat eū. que mens humana nō potest cōprehendere. Nemo enī nouit filiū nisi pater Rursū sedā vice xpm negat sequit eū Et post pusillū alius videns eū dixit Et tu de illis es ¶ Augo de cō euā. Intellexit aūt q in hac sedā negatione a duob est cōpellatus ab ancilla sz quā cōmemorat matheus et marcus et ab alio que cōmemorat lucas Hoc ergo qd hic lucas dicit et post pusillū iā egressus erat ianuā petrus. et pmū gallus cātauerat vt marcus dicit Jā redierat vt quēadmodū dicit iohānes ad focū stans iterū neguret de qua negatione sequitur Petrus vero aut o homo nō sū ¶ Ambro. Maluit ei se negare

p xpm aut q videbat negare xpi sacrilegū vtiq; se ne gauit ¶ Beda In hac aūt negatione petri dicim nō solū ab eo negari xpm q dicit eū nō esse xpm sed ab illo cnā qui cū sit negat se esse christianū ¶ Ambro Terno quoq; interrogat sequit eū Et iteruallo facto quasi hore vnius alius quida affirmabat dicēs Vere et hic cū illo erat ¶ Augo de con euā. Qd matheus et marcus dicit post pusillū qūtū esset hore spatū hic lucas dicendo Et iteruallo facto quasi hore vnius de hoc aūt iteruallo tacet iohānes Jte qd matheus et marcus nō singulari sz plurali numero enūciant eos qui cū petro agebāt. cū lucas et iohānes vnū dicāt facile e intelligere aut pluralē numerū p singulari vsitata locutione usurpasse matheū et marcū aut qd vnus maxime tāq; qui eū viderat affirmabat. ceteri aūt sentiri eius fidem petrū simul negebāt Jā vero illud qd matheus ipsi petro dictū asseuerat. nō ne te vidi in orto. Marcus aūt et lucas inter se illos de petro locutos aut sententiā intelligim te nuisse eos qui cōpellatū dicūt petrū. Tantū enī valet q de illo corā illo dicebat quātū si illi dicerētur aut vtroq; modo dictū. et alios hūc alios illū modū cōmemorasse ¶ Beda Dubdit aūt. nā et galileus est Nō q alia lingua galilei atq; alia loquerent Jherosolimite q vtriq; fuerūt hebrei. sed p singulas quasq; prouincia et regio suas habendo pprietates vsitatū loquendi sonū vitare nō possit Scit. Et aut petrus O homo nescio quid dicis ¶ Ambro Hoc e sacrilegia via nescio sz nos excusamus ipse nō excusauit Nō enī satis est inuoluta confitentis ihm sz apta cōfessio Et ideo petrus non de industria respondisse sic inducat q; postea re cordatus est et iā fleuit ¶ Beda. Solet aut sacra scriptura sepe meritū causarū p meritū de signare tpm Unde petrus q media nocte peccaturū ad gallicantū penitut sequit eū Et cōtinuo illo adhuc loquēte gallus cantauit Quia qd in tenebris obscuris erant vere lucis rememoratione surgent ¶ Augo de con euā. Galli aūt cantū post trinā negationē petri intelligim sicut marcus expressit ¶ Beda. Hinc gallū misticē opinoz aliquē doctorū intelligendū qui tacentes et somnolentos increpat dicēs Euigilate iusti et nolite peccare ¶ Crisz Ad mirare aūt curā magistri q cū vinctus cēt multa vtebat pmissione erga discipulū quē nutu erigere ad lacrimas puocauit. secutus eū Et cōuersus dns respexit petrū ¶ Augo de cō euā. Qd quō accipiendū sit. diligenter considerandū est. dicit enī matheus. petrus sedebat ei foris in atrio qd nō diceret nisi illa cum dno intus agerent. Dubit et in eo q dixit marcus et cū esz petrus in atrio deorsū. ostendit nō solū in interioribus sed etiam in superioribus gesta q dixerat. Quō q; respexit dns petrum facie corpali Qua pter michi videt illa respectio diuinitus facta. Et sicut dictū est Respi-

re et exaudi me et cõuertere dñe libera aiam mea
tm dictũ arbitror cõuersus dñs respexit dñs petrũ
¶ Beda. Respicere nãq; eius miserari ẽ qz nõ solũ
ei agitur penitẽtia verũ eiã vt agat dei miseri
cordia necessaria ẽ ¶ Ambro. Denicq; qs ihesus
respexit plorant delictũ vñ sequit. Et recordatus est
petrus verbi dñi qd dixerat qz priusq; gallus cãtet
ter me negabis Et egressus foras petrus fleuit a-
mare. Quare fleuit qz erraut vt homo lacrimas
eius lego satisfactionẽ nõ lego Lauet larrime delic
tũ qd vere pudor ẽ confiteri negauit primo et secõ et
nõ fleuit qz adhuc nõ respexerat dñs Negauit ter
no respexit eũ ihs et amarissime fleuit Et tu si ve
niã vis mereri dilue lacrimis culpã tuã ¶ Crisi. Nõ
aũt audebat petrus palã flere ne a lacrimis depre
henderet. Sed foras exiens lacrimabat. Flebat
aũt nõ pter penã sed qz dilectũ negauerat qd mo
lestius erat ei quolibet supplicio.

Et viri qui tenebãt eũ illudebãt ei cedentes et
velauerũt eũ et percutiebãt facẽ eius Et iterro
gauerũt eũ dicentes prophetiza nobis qs ẽ qui te percussit
et alia multa blasphemantes dicebant in eũ.
Et vt factus ẽ dies conuenerũt seniores plebis
et principes sacerdotũ et scribe et duxerũt illũ
in concilium suũ dicentes Si tu es xps dic nobis
Et ait illis Si vobis dixero nõ credetis mihi.
Si aũt interrogauero nõ respondebitis mihi
neq; dimittetis. Ex hoc aũt erit filius hois sedens
a dextris dei virtutis Dixerũt aũt oes Tu ergo
es filius dei Qui ait Vos dicitis qz ego sum
Et illi dixerũt Quid adhuc desideramus testi
monium ipsi enim audiuimus de ore eius
¶ Aug⁹ de con. euan. De petri temptatione q̃ inter
dñi contumelias facta est nõ eodem ordine oes
narrãt Nã illas primo cõmemorat matheus et
marcus deinde petri temptationẽ Lucas vero ce
pisse aut primo temptationẽ petri deinde dñi cõ
tumelias dicẽs Et viri qui tenebãt eũ illudebãt
ei cedentes ¶ Crisi. Celi et terre dñs cesus sustinet
et patit impiorũ ridicula formã nobis paciens
præbens ¶ Theophi. Nemo dñs phetarũ vt pseudo
phetã deluditur sequit enim. Et velauerũt eũ et
percutiebãt facẽ eius et interrogauerũt eũ dicẽtes
Prophetiza nobis qs est qui te percussit ¶ Beda Licet
quasi in contumeliã faciebãt eius qui se a popul'
pheticũ voluit haberi Sed tũc qui cesus est cola
phis iudeorũ. creditur enim Et ait blasphemijs falso
rũ xpianorũ. Velauerũt aũt eũ non vt eorũ ille
facta nõ videat sz vt a se ipi facẽ eius abscondat
Heretici aũt et iudei et mali catholici eũ cedibus
actibus exacerbãtes quasi ei illudentes dicũt quis ẽ
qui te percussit dñe ab illo suas cogitationes et opa
tenebrarũ cognosci nõ estimãt ¶ Aug⁹ de cõ. euã.
Licet aũt intelligitur passus dñs usq; mane in domo
principis sacerdotũ quo primo ductus ẽ. vnde

secutus ẽ. Et vt factus est dies cõuenerũt seniores
plebis et principes sacerdotũ et scribe et duxerũt
eũ in cõsiliũ suũ dicentes Si tu es xps dic nobis
¶ Beda Nõ veritate desiderabant sz calumniã pparabant
Si quidẽ xpm hoiem tm modo de stirpe dauid ven
turũ sperantes hoc ab eo q̃rebant vt si diceret Ego
sum xps calumniarent qz sibi arrogaret regiã potes
tatẽ ¶ Theo. Ipse vero sciebat eorũ precordia qq nu
nõ crediderũt oplis multomin⁹ sermonib⁹ credẽ
tes vñ sequit. Et ait illis Si vobis dixero nõ credi
tis mihi ¶ Beda. Sepe enim dixerat se xpm esse
puta cũ dicebat Ego et pater vnũ sumus et cetera
talia Si aũt interrogauero nõ respondebitis mihi
neq; dimittetis. Interrogauerat eos quomodo
diceret xpm filium ẽ dauid aut dauid in spũ dñm
suum illum vocauerit verũ illi neq; dicenti credere
neq; interrogati respondere voluerũt. Quia aũt
semen dauid calumniari querebãt plus est qd audi
unt sequit nãq; Ex hoc aũt erit filius hois sedẽs
a dextris virtutis dei ¶ Cirl. Quasi diceret non
est vobis de cetero tempus sermonũ et doctrine
sed deficiens iudicij tempus erit cũ videbitis me
filiũ hois sedentẽ a dextris virtutis dei ¶ Cirl. Cũ
aũt de deo sessio dicitur atq; thronus regia et uni
uersis principãs dignitas designatur. Nõ n. pu
tabim⁹ tribunal qddam positũ esse aut credam⁹
inuti dñm oim sz nec omino dexterũ vel sinistrũ
ẽ penes diuinã naturã. ppriũ enim est corpm figu
ra et locus et sessio. Qualiter aũt paris honoris
paris quoq; cõsessus filius videbit esse si nõ est sed
natura filius naturalẽ in se ppietatẽ patris habẽs
¶ Theo. Hoc igitur audientes debebãt timere Sz
illi post hec verba magis insanierũt vnde sequit. Dixe
rũt aũt oĩs Tu ergo es filius dei ¶ Beda. q se filiũ
dei dixerit acceperũt in eo qd aiũt Et erit filius ho
minis sedens a dextris virtutis dei ¶ Ambro. Dñs aũt
maluit se regẽ probare qm dicere vt condemnandi
causã habere nõ possint Quia qd obiciũt hoc fa
tentur sequit nãq; Quia aut vos dicitis qz ego sum
¶ Cirl. Hoc aũt dicente xpo sucrensuit pharisæorũ
cohors usurpãs ignominie vocẽ. vñ sequit. Et illi
dixerũt Quid adhuc desideramus testimoniũ ipsi
enim audiuim⁹ de ore eius ¶ Theo. Ex quo patet q uno
bedientes nulla cõmoda ferũt reuelatis sibi sere
noribus sz maiorẽ penã acquirũt propter qd talia opor
tet eos esse occulta. **Capitulum xxiij.**

Surgens oĩs multitudo eorũ duxe
rũt illum ad pilatũ. Ceperũt aũtẽ
accusare illũ dicentes Hunc inuen
imus subuertentẽ gentem nostrã et
prohibentẽ tributa dare cesari et dicentẽ se xpm
regẽ esse. Pilatus aũt interrogauit eũ dicẽs
Tu es rex iudeorũ. at ille respondens ait Tu
dicis. ait aũt pilatus ad principes sacerdotũ
et turbas nichil inuenio causæ in hoc hoie. At

illi ĩnalebãt dicentes Cõmouet ꝑplm docens
p vniuersã iudeã incipiens a galilea vsq; huc.

¶ Aug. de con euã. Postq; cõpleuit lucas narrando pe
tri negationẽ recapitulauit q̃ cũ dño gesta sunt ordi
nare cõmemorãs q̃dã q̃ alij tacuerũt atq; ita cõtexuit
narrationẽ ſimilia aliis narrãs cũ dicit Et surgens
oĩs multitudo eor. duxerũt illũ ad pilatũ ¶ Beda. Ut
impleret ſermo ihu quẽ de ſua morte ꝓdixit Tradet
gentibꝫ id ẽ romanis. Nã pilatꝰ romanꝰ erat cui
romani in iudeã preſidẽ miſerãt ¶ Aug. de con. euan.
Deinde apud pilatũ geſta ſic narrat. Ceperũt aũt
accuſare illũ dicentes Hũc inuenimꝰ ſubuertentẽ
gentẽ noſtrã et ꝓhibentẽ tributa dari cęſari et di
centẽ ſe xpm regem ee Hoc matheꝰ et marcꝰ nõ
dixerũt cũ tu dicerẽt. q̃ eum accuſabãt. ſz iſte eadã
ipſa crimina q̃ falſo obiecerũt aperuit ¶ Theophi.
Eruditer aũt aduerſant veritati Nã cũ ꝓhibu
it dari cęnſũ ſz magis dare uiſſit. Qualiter aũt
populũ ſubuertebat an vt regnũ aggrederetur
ſz hoc ẽ incredibile auditis. q̃ volente multitudine
tota eũ in regem eligere ſeuus fugit ¶ Beda. Duo
bus aũt dño obiectis ſcz q̃ et tributa cęſari dari
ꝓhibuerit. et ſe xpm regem dixerit. potuit fieri vt
illud qđ dñs ait. Reddite que ſũt cęſaris cęſari. eadã
pilati audiſſe cõtigerit. Ideoq; cauſã hãc quaſi
aptũ iudeorũ mendacio ꝓpendens ſolũ qđ nesci
bat de regni verbo interrogandũ putauit. ſequit
eũ Pilatus aũt interrogauit eũ dicẽs. Tu es rex
iudeorũ ¶ Theo. Quidã videt. q̃ hoc a xpo queſierit
contemptu obiecti criminis ſubſannando quaſi dice
ret Tu paup. humilis nudꝰ cui nullꝰ adiutor. ac
cuſaris de re regni. Ambitione ad quod opus ẽ multo
rũ adiutorũ et ſũptuũ ¶ Beda. Eodẽ aũt verbo pre
ſidi quo et principibꝫ ſacerdotũ reſpõdet vt ꝓpria ſen
tentia condẽnet. ſequit. nãq; ait ille reſpondens
ait Tu dicis ¶ Theo. Illi aũt cũ nichil aliud ſauerent
corã calũnie recurrunt ad clamorũ ſubſidia. ſeqt
eũ At illi ĩnaleſcebãt dicentes. Cõmouet populũ
docens ꝑ vniuerſã iudeã incipiẽs a galilea vſq; huc.
quaſi diceret. peuertit populũ nec in una ꝑte tantũ
ſed a galilea incepit et huc uſq; ꝓuenit tranſiens
per iudeã. puto aũt eos nõ abſq; cauſa meminiſſe
galilee. ſed volentes mutare timorẽ pilato. Galilei
enim ſciſmatici fuerũt et noua tentantes. vnde fuit
iudas galileꝰ. cuꝰ in actibꝫ apoſtolorũ ſit mentio ¶
Beda. Hys aũt vbis nõ illũ ſz ſe accuſat docuiſſe ei
populũ. et a priſtino tpis ignauia docendo cõmouiſ
ſe talibꝫ actu totã terrã ꝓmiſſionis ꝓbaſſe. nõ ar
minis ſed indolis ẽ ſtatus ¶ Ambro. Accuſat aũt
dñs et tacet. q̃ defenſione nõ indiget ambigant
defendi qui timent vinci. Nõ ergo accuſationẽ ta
cendo cõfirmat ſz deſpicit nõ refellendo. quid ergo
timeret qui nõ ambit ſalutẽ. Dolus vim ſuã ꝓdit
vt acquirat oĩum.

Pilatus aũt audiens galileã interrogauit ſi

homo galileꝰ eſſet Et vt cognouit q̃ de herodis
poteſtate eſſet remiſit eũ ad herodem. q̃ et ipſe
hieſolimis erat illis diebus Herodes aũt viſo
ihesu gauſus eſt valde. Erat enim ex multo tpe
cupiens videre eũ eo qđ audiret multa de illo. et
ſperabat ſignũ aliqđ videre ab eo fieri. Interro
gabat aũt illũ ſermonibꝫ multis Et ipe ei nichil
reſpõdebat. Stabãt aũt principes ſacerdotũ et
ſcribe cõſtanter accuſantes eũ Deſpexit aũt illũ
Herodes cũ exercitu ſuo et illuſit indutũ veſte al
ba et remiſit ad pilatũ Et facti ſunt amici he
rodes et pilatus in ipſa die Nã antea inimici
erant adinuicem.

¶ Beda. Pilatus de ꝓmiſſa accuſatione nõ interro
gandũ dñm ratus. Sed ipſũ magis nacta occaſio
ne cupit ab eo iudicando liberũ reddere vñ dicitur.
Pilatus aũt audiens galileã interrogauit ſi homo
galileus eſt. Et ne contra eũ quẽ inſontẽ et ꝓpter iu
diã traditũ cognouerat ſententiã dare cogeretur
Herodi eũ miſit audiendũ vt ipe potius eũ qui ei
patrie tetrarcha exiſtebat vel abſolueret vel pu
niret. ſequit eũ Et vt cognouit q̃ de herodis pote
tate eſt remiſit eũ ad herodẽ qui et ipſe hieroſolimis
erat illis diebus ¶ Theo. In hoc ſequit legẽ romana
q̃ iubebat quẽlibꝫ a principe ſue diocẽſis eodẽmo
ri ¶ Greg. x. moza. Xpi aũt famã Herodes explora
re voluit cũ ei⁹ miracula videre cõcupiuit. ſequitur
eũ Herodes aũt viſo ihu gauſus ẽ valde. Erat enim
cupiens ex multo tpe videre illũ ¶ Theo. Nõ tamꝫ
lucratur⁹ quitq; voluptatis ex ei⁹ aſpectu. ſz patiens
nouorũ cupidinẽ credebat videre quendã extraneũ
hoĩẽ de quo audierat q̃ ſapiens et mirific⁹ eſſet
Unde ſequit. Eo q̃ audierat multa de illo et ſpera
bat ſignũ aliqđ videre ab eo fieri. Volebat enim audi
re ab eo quid diceret Et ideo interrogat eũ quaſi deriſo
rie ſe habens ad ipm et eũ ſubſannans. Sequit eũ in
terrogabat aũt illũ multis ſermonibꝫ ihs aũt q̃ cũcta
ratione pegit et qui teſte dauid ſuos ſermones in iu
dicio diſponit puꝝ ee iudicauit in talibus habere
ſilentiũ. Sermo enim prolatus ei aut nichil ꝓfuit. con
demnationis ſit cauſa. vñ ſequit. Et ipſe nichil ei
reſpondebat ¶ Ambro. Tacuit et nichil fecit. q̃ nec
illius credulitas meruit videre diuina. Et dñs iac
tantiã declinabat. et forte tpore in herode ones ipꝫ
ſignificarit. qui ſi legi nõ crediderint et ꝓphetis mu
ta ſilia xpi opa in euãgelio videre nõ poſſunt ¶ Greg.
xxij. moza. Hoc enim audientes nos oportet addiſce
re vt quoties auditores noſtri nra volũt quaſi
laudando cognoſcere. Nõ autẽ ſua peruerſa muta
re ominio tacem⁹ ne ſi oſtentationis ſtudio verbũ di
cendi. et illorũ que erunt culpa ee nõ deſinat. et
noſtra q̃ non erat fiat. Multa aũt ſunt q̃ audientes
animũ ꝓdunt maxime ſi auditores nri et ſemp
laudãt qđ audiũt. et nũq; qđ laudãt ſequũt ¶ Gre
go. x. mo. Inquiſitus ergo redemptor tacuit. exem

tus nutricula adhibere contempsit seq; apud se ī ocul
tis retinēs. eos quos exteriora querere cōpegit ignotos
foris reliquit magus eligens apte a superbientib⁹ despna
ta nō credentib⁹ vacuā voce laudari. vñ sequit. Stabāt
enā principes sacerdotū et scribe cōstanter accusantes
eū. sprevit aūt illū herodes cū exercitu suo et illusit
indutū veste alba et remisit ad pilatū. ℣ Ambro. Nō
onosū q; veste alba induit ab herode imaculate tri
buens indina passionis q; agnus dei sine macula
cū gla mūdi peccata suscaperet. ℣ Theo. Cu tñ consi
deru q; per ea que sant diabolus impedit congerit
derisiones et obprobria in xpm. ex quib⁹ declaratur
q; dns ⁊ sedulosus nō sit. alioquin nō deridēt plebe
reddita suspecta. et novitatibus gaudente. Missus aūt
xpi a pilato ad vsurpante herode sit animae eōrū
exordiū. quasi pilato nō vsurpante sibi subditos dmo
nu herodis vnde subdit. Et facti sunt amici herodes
et pilatus in ipa die. Hā antea inimici erāt adinuu
cem. Attende diabolū vbiq; disiūcta coniūgentem
vt xpi pugnat nece. Erubescamus ergo nos si causa ure
salutis nec animos in ꝑprio federe conseruem⁹. ℣ Am
brosi⁹. In tipo enā herodis atq; pilati q; amica ex
timas p thm xpm facti sunt plebis israhel et ppli
gentilis figura seruat. q; p dnī passionē. vtrusq; sit
futura concordia. ita tū vt prius populus naronū
capiat dei verbū. et ad populū iudeorū fidei sue de
votionē trāsmittat. vt illi quoq; gla maiestatis sue cor
pus vestiat xpi. qd ante despexerāt. ℣ Beda. Vel hoc
herodis et pilati fedus significat. qd gentiles et iude
renere et religione et mente ⁊ dissidentes ī xpianis
persequēdis consenserūt.

Pilatus aūt convocatis principib⁹ sacerdotū et
magistratibus et plebe dixit ad illos. Obtulistis
mihi hūc hoīem quasi avertentē populū et ecce
ego coram vobis interrogās nullā causam inveni
in hoīe isto ex his in quib⁹ eū accusatis. Sed neq;
herodes. nā remisi vos ad illū et ecce nichil dignū
morte actū est ei. Emendatū ergo illū dimittam.
Necesse aūt habebat dimittere eis p die festū
vnū. Exclamavit aūt simul vniuersa turba di
cens. Tolle hūc et dimitte nobis barrabā. q; erat
ꝑpter seditionē quandā factā in civitate et homi
cidiū missus in carcere. Iterū aūt pilatus locut⁹
est ad illos volens dimittere ihm. At illi subcla
mabāt dicentes crucifige crucifige eū. Ille aūt
tertio dixit ad illos. quid enī malī fecit iste. Nul
lā mortis causā invenio in eo. Corripiā ergo il
lū et dimittā. At illi instabant vocib⁹ magnis
postulantes vt crucifigeret. et invalescebāt voces
eorū. Et pilatus adiudicavit fieri petitionē eo
rū. Dimisit aūt illis eū qui ꝑpter homicidiū et sedi
tionē missus fuerat in carcere quē petebāt. ihm
vero tradidit voluntati eorū.

℣ Augs de con. evā. Rediens lucas ad ea q; apud p
sidē gerebāt. Unde digressus erat vt narraret q;

apud herodē actū est. ita dicit. pilatus aūt convocatis
principibus sacerdotū et magistratib⁹ et plebe dixit
ad eos. Obtulistis mihi hūc hoīem q; si avertentē
populū. et ecce ego coram vob⁹ interrogās nullā causā
inveni in hoīe isto ex his in quib⁹ eū accusatis. Nec
intelligim⁹ eū preter mississe. quēadmodū a dño q;
sierit. quid accusatoribus respōderet. ℣ Ambro. Nec pi
latus xpm absolut indigno cruciatu. ministerio.
ad herodē mittitur. ad pilatū remittit. vñ sequitur
Sed neq; herodes. nā remisi vos ad illū. et ecce nichil
dignū morte actū est ei. Et si uterq; reū nō pronūciat
ob metū tñ alienē crudelitatis studijs pilat⁹ obse
quit. ℣ Theo. Duorū q; virorū testimonio. iūs insons
ostendit. Judei vero q; accusabāt nullū testem obtu
lerūt cui credere oporteret. Unde q; quō superet veritas
iūs taceat et testantur iniuriā. pclamāt iudei et null⁹
eorū attestatur clamoribus. ℣ Beda. Pereāt q; scripta
ī tanto post tpe cōtra xpm cōposita nō illū apud pila
tū magice artis accusatū. sz cōponētes apud dīum
pfidie et falsitatis accusandos ce demōstrāt. ℣ Theo.
Lentus q; pilatus nec satis apud veritatē severus. q;
tinebat accusationes subrūpit. Emendatū q; illum
dimittā. ℣ Beda. Quasi diceret flagris illū et lu
dibrijs quātū ubetis affligā dūmodo innocuū san
guine non sceletis sequit. Necesse aūt habebat
dimittere eis p die festū vnū. necesse habebat nō
imperialis legis sanctione. sz ānua gentis cōsuetu
dine deductus cui p talia gaudebat placere. ℣ Theo.
Romanu enī iudeis cōcessērat. sedm leges et ritus
ꝑprios cōuersari. vos aūt patern⁹ erāt iudeis pe
tere dānatos a primape. sicut a saule ionathan pe
tiverūt. Unde et de eorū petitione nūc subditur.
Exclamavit aūt simul vniuersa turba dicēs. tolle
hūc. et dimitte nobis barrabā. q; erat ꝑpter sedi
tionē quandā factā in civitate et homicidiū miss⁹
in carcere. ℣ Ambro. Nō immerito homicide absolu
tionē petit qui flagitabāt innocentis exitū. Tales
leges habet iniquitas. vt q; oderit innocentia. scelus
diligat. In quo tñ nōis interpretatio spēm dat futu
re. barrabas enī ꝑris filius latine dicit. Ille ergo
quib⁹ dicit. vos ex ptre diabolo estis. vero dei filio
ꝑris sui filiū. id ē antixpm prelaturi ce pdicuntur.
℣ Beda. Fieret aūt iudeis usq; hodie sua petitio. q;
eis data sibi oratione pro ihesu latronē p salvatore
interfectorē elegerūt. merito salutē vitamq; pdi
derūt et latrocinijs se ac seditionib⁹ intantū sub
tecerūt. vt et patriā et regnū suū pderēt. ℣ Theo.
Dic ergo gens olim sancta ⁊ fuit ad credendū. Pi
latus gentilis credere ꝑhibet. sequit eis. Iterū aūt
pilatus locutus est ad illos volens dimittere ihesū.
At illi subclamabāt dicentes crucifige crucifige eū.
℣ Beda. Pessimo aūt genere mortis occidere innocē
tē. hoc est crucifigere desiderāt. Pendentes nāq; in
ligno crucifixi clavis ad lignū pedib⁹ manibusq; cō
fixis producta morte necabantur. ne dolorib⁹ finirent.

Derū a dño electa erat mors crucis quā diabolo suspato tanq̄ tropheū in frontib⁹ diaboli fideliū erat positur⁹ ℣ Theophi. Terno aūt pilatus xpm absoluit sequitur eū. Ille aūt tertio dixit ad illos. Quid enī mali fecit iste nullā causā mortis inuenio in eo. Corripiā ergo illū et dimittā. ℣ Beda. Hāc correptionē qua populo satisfaceret ne vsq̄ ad crucifigendū saluatorē seuiret pilatus q̄rebat nō solū obtulisse. sz eaā deridendo et flagellando exhibuisse verba iohānis testant. Qā vero totā accusationē quā aduersus dñm detulerūt. sollicita interrogatione videbāt euanuatā. Tandē ad solas se pres cōuertūt. vñ sequit. At illi instabāt vocibus magnis postulātes vt crucifigeret. et ualescebāt voces eorū. ℣ Theo. Terno clamant contra xpm. vt p trinā hanc vocē suā esse oppressionē xpi approbent quā petendo extorserūt sequit. eis. Et pilatus adiudicauit fieri petitionē eorū dimisit aūt eū illis q̄pter homicidiū et seditionē missus fuerat in carcerē ihm vero tradidit voluntati eorū. ℣ Crisp. putabāt nāq̄ hī se posse fastidire q̄ ihs deteriorē esse latrone et adeo neq̄ vt neq̄ propietate neq̄ pro festi progatiua deberet liberari.

Et cū educerēt eū apprehenderūt simonē quendā cirenensem venientē de villa et ipposuerūt ei crucē portare post ihm. Sequebat aūt illū multa turba populi et mulierū q̄ plāgebāt et lamentabantur tū. Conuersus aūt ad illas ihs dixit. filie ihrlm nolite flere sup me sed sup vosipas flete et sup filios vros. qm ecce venient dies in quibus dicent. Beate steriles et ventres q̄ nō genuerūt et vbera que nō lactauerūt. Tūc incipient mōtib⁹ dicere cadite sup nos et collibus operite nos. Quia si in viridi ligno hoc faciūt in arido q̄d fiet. Ducebantur aūt et alij duo nequā cū eo vt interficerēt.

℣ Glosa. Posita cōdemnatione xpi conuenienter agitur de ei⁹ crucifixione cū dicitur. Et cū educerēt eū apprehenderūt simonē quendā cirenensē venientem de villa. et imposuerūt ei crucē portare post ihm. Aug⁹ de con. euan. Johānes aūt narrat q̄ ihs baiulabat sibi crucē unde intellexit q̄ ipe sibi portabat crucē cū exiret in eū qui dicitur caluarie locū. Simō aūt in itinere angariatus ē. cui data ē portanda crux vsq̄ ad locū. nullus enī aliorū acceptabat crucē baiulare. eo q̄ lignū detestabile putabat. et ideo simoni cireneo quasi in q̄dā iactura imposuerūt crucē portare. quā alij renuebāt. Hic adimple illud ysaie cui⁹ principatus sup humerū ei⁹. principatus enī xpi est crux eius pter quā sēm apostolū deus eū exaltauit. Et sicut in signū deimus alij balteū alij mitrā portāt sic et dns crucē. Et si inquiras inuenies nō aliter in nob regnare ihm. nisi p asperitates. quo fit vt delicatiosi inimici sint xpi crucis. ℣ Ambro. Cristus q̄ crucē baiulans nā tropheū suū victor attollit. crux sup humeros ipōnit. q̄ siue simō siue ipse portauerit et xpūs

ui homine et homo portauit in xpo. Nec discordant euāgelistarū sententie qū concordat misterū. Et bonus ordo nri profectus est vt prius crucis sue tropheū ipse erigeret. deinde martiribus traderet erigendū. Nō iudeus ē q̄ crucē portat sed alienigena atq̄ peregrin⁹ nō precedit. sed sequit. iuxta hoc q̄d scriptū est. Tollat crucē suā et sequat me. ℣ Beda. Simō aūt obediens. arēne heres interpretatur. unde p eū populi gentiū designat. qui quodā peregrini et hospites testamentoz nūc obediendo facti sūt dei heredes. De villa aūt symon egrediens crucē portat post ihm. cū pagānis ritibus derelictis vestigia dūtē passionis obedienter amplectit. villa ei grece pagos vocat. a qua pagani nomē trahūt. ℣ Theo. Vel ille tollit crucē xpi qui venit a villa. id ē diuitit hūc mūdū et opa eius in ihrlm. id ē in supnā libertatē tendens. Ex hoc eaā nō modicū sumitur documentū. Qui enī ad modū xpi magister est. debet ipse prius tollere crucē et timore dei ppriā carnē configere. et sic subditis et obedientibus eā ponere. Sequit aūt xpm eaā multitudo plebis et mulierū. nā subditur. Sequebat aūt illū multa turba populi et mulierū. que plāgebant et lamentabantur eū. ℣ Beda. Multa quidem turba eos dū sz nō vna eademq̄ mente sequebat. Nā populus qui ei⁹ morte impetrauerat. vt morientē letus aspiceret. Mulieres vero vt morituru plorarent. Nō aūt ideo solus mulierū planct⁹ sequebat. q̄a nō eaā innumerus virorū cetus. de ei⁹ erat passione mestissim⁹. sed q̄ femineus ssi cōtemptibilior sexus libertā poterat. q̄d senserat ostentare. ℣ Cyril. Amās eaā lacrimarū est semp sexus femineus et mente habes flexibile ad pietatē. ℣ Theophy. Per hoc eaā significabat. q̄ multitudo magna iudeorū esset post crucē itura credens in ihm. Sed et meus infirma q̄ significatur p feminā. si supta cordis contritione per penitentiam fleat. sequit. ihm pter nrām salutē afflictū. Flebant igitur mulieres p cōpassionē. eū aūt qui vltro patitur flere nō oportet. sed magis ei applaudere et ideo eas flere vetat. sequit. eis. Conuersus aūt ihs ad illas dixit. filie ihrlm nolite flere sup me. ℣ Beda. cui⁹ sz nata resurrectio morte soluere potest. cui⁹ mors et oēm mortē et ipsū mortis penitus destructura ē autorē plorandū aūt eū filias ihrlm appellat. q̄ nō sole q̄ eū eo venerāt a galilea. sed et eiusdē urbis ciues ei mulieres adhesērūt. ℣ Theo. Quandat deplorātib⁹ eū in futura mala ppectū intendere. et sup illis flere. sequit. eis. Supnos ipsas flete et sup filios vros. ℣ Cyril. Dignificans in futuro mulieres libens esse orbandas q̄n irruente bello in terra iudeorū cuncti simul peribūt magni et pui. vñ sequit. Qa ecce venient dies in quib⁹ dicēt. beate steriles et ventres q̄ nō genuerūt. et vbera q̄ nō lactauerūt. ℣ Theo. Cū enī femine crudeliter suos affabūt filios. et

venter qui produxerat flebiliter iterato recepiet ge
mitū ¶ Beda In quo die venture a romanis obsidio
nis et captiuitatis tempus significat. de q̄bus supra
dixerat. De pregnātibꝫ et nutrientibꝫ in illis diebꝫ
Naturale ē autē immunēte captiuitate hostili altu
vel abdita quibus absrodant hoīes refugia q̄rere vn̄
sequit. Tūc incipient mōtibus dicere cadite sup nos
et collibus operite nos. Refert enī ioseph⁹ insisten
tibꝫ sibi romanis certatim undeos cauernas mon
tiū colliū q̄ petisse spelūcas. potest enī q̄ beatifi
candas dicat steriles de his intelligi. q̄ vtrolibꝫ sexu
se castrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ. montibus colli
busq̄ dicta cadite sup nos et operite nos. cū quilibet
sue fragilitatis memores. ingruēte temptationū
articulo. sublimiū quoꝝq̄ virorū q̄esierint
ꝓtectionē et ꝑ montis et ꝑ lapidus defendi. sequitur.
Quia si in viridi ligno hoc faciūt in arido q̄d fiet
¶ Greg xxij mora. De lignū viride et nos lignū
aridū dicit. q. ipse in se vim diuinitatis
habuit. nos vero qui puri hoīes sum⁹ lignū aridū
appellamur ¶ Theophi. Quasi diceret iudeis Si
ergo me lignū fructiferū inuiter virens taliter
secuerūt romani. q̄d nō attemptabūt ergo vos po
pulū dico quasi lignū aridū priuatū q̄libet virtu
tute virtute. nec illū fructū ferente ¶ Beda Vel
quasi ōnibꝫ diceret. si ego qui ꝑfm nō fer lignū
vite appellatus. sine igne passionis a mūdo nō ex
eo. q̄d putas eis manere tormenti. q̄ sunt fructibus
vacui ¶ Theo. Malā aūt opinionē de dño inuere
volens diabolus eā latrones faciebat crucifigi
cū eo. vn̄ sequit. Ducebātur aūt et alij duo neq̄ā
eo vt inter fierentur

Et postq̄ venerūt in locū. qui vocat caluarie
ibi crucifixerūt eū et latrones vnū a dextris et
alium a sinistris.

¶ Athana. Ubi corruptū est genꝰ humanū. ibi xp̄s
ꝓprium corpus exposuit. vt vbi semina est corrupno.
ibidē incorrupno oriatur. ꝓpter q̄d in loco calvarie
crucifigit. Dicit eū. et postq̄ venerūt in locū qui vo
catur calvarie ibi crucifixerūt eū. Quē locū docto
res iudeoꝝ aiūt esse sepulchrū ade ¶ Beda. Vel ali
ter foris portā loca erant in quibꝫ trucidabāt capita
dāpnatoꝝ. et calvarie id ē decollatoꝝ sūpserunt
nomē. Et sic ꝓ oīuꝫ salute quasi noxius crucifigit
Ut vbi abūdauit pcm̄ supabundet et gra ¶ Cyrill.
Nō aūt ipse vnigenitus dei filius in ꝓpria natura
qua deus est. passus ē que sūt corpis. sed magis in
natura terrena. Decet ei vtrūq̄ de vno et eodem
filio dici. sc̄z et nō pati diuine. et passū esse huma
nitus ¶ Crise. Di aūt aliter post cōuersacionē cū
hoibus cuanescens subito euolaret fugiens mortē
ab hoibꝫ cōpararetur phantasmati. et quēadmodū
si quis incōbustibile q̄d dā nobis vas. et ꝑualens
ignis nature vellet ostendere flāme illud traderet
et consequenter a flāma illud illesū extraheret

Dic dei verbū volens ostendere instrumentū quo vs
est ad humanā salutē esse ꝑualens morti morta
le morti exposuit ad demonstrandā ei⁹ naturam
deinde post modicū a morte illud eripuit in signū
diuine virtutis. Et prima quidē causa mortis xp̄i
hec ē. Secūda vero diuine potestatis ostensio corꝑ xp̄i
inhabitantis. Cū enī antiquitus deificaret hoīes cōmu
nē exitū mortis fortitos q̄s heroas et duos noīabant
decuit illū solū mortuū verū deū esse fatendū quem
triūphata victorie morte ꝓstrata deorāt. Tercia ratio ē
victima ꝓ toto genere hoīm mactanda qua oblata to
ta potestas demonū periit. et error quilibet ē sedatus
Est et alia causa salutifere mortis vt discipuli oculā
ta fide cōspicerent resurrectionē post mortē ad quā
ꝓpriā spem erigere docebant. vt morte contemnētes
agone contra errores insurgerent alacriter ¶ Cyp. Non
autē sua morte quā non habebat. cū sit vita. sed hoīm
venit consūptur⁹ saluator. Qui nō ꝓpria morte corꝑ
deposuit. sed ab hoīb⁹ illā sustinuit. sed et si egro
tauisset corꝑ eius. et i conspectu oīm soluere⁹ incon
uenies erat eū qui sanare aliorū languores habere
ꝓprium corꝑ affectū languoribꝫ sed et si absq̄ aliquo mor
bo seorsū alicubi corꝑis deposuisset ac deinde rursꝰ
se offerret nō crederet ei de resurrectione differenti
Oportet enī morte resurrectionē precedere. aut ergo
resurrectionē palā quidē predicaret. clanculo vero
moreret⁹ murū si latenter hec euenissent. q̄ excogita
rent hoīes incredulitatis calūnias. quō⁹ pateret xp̄s in
morte victoria. nisi corā oīnibꝫ eā patiens ꝓ incorrup
tione corꝑis ꝓbasset extinctū. Sed dices. decebat sal
tē gloriosā morte sibi excogitare vt euitaret ignomi
niā crucis. sed et si hoc fecisset. suspectū se reddidis
set. quasi nō habens virtutē contra qualibet morte
Dicit ergo pugil ꝓsternēs illū quē hostes obtule
runt ostenditur excellentior oīnibus. Hic oīnū vitu
ab hostibꝫ illatā quā putabāt esse duā et infamē
et detestabilē morte in cruce suscepit. vt hac inter
empta diri mortis totaliter destruat⁹. ꝓpter quod
nō caput ei amputat⁹ vt iohāni. neq̄ pectus ē vt isai
as. vt corpus integrū et indiuisibile morti seruet
et nō fiat occasio volentibus ecclesiā diuidere. Vole
bat eā suppertare quā incurrerant⁹ maledictionē
maledictū morte sc̄z crucis sustinendo sēm illud.
Maledictus homo qui pendet in ligno. i cruce etiam
expansis manibꝫ moritur. vt altera quidē manu
vetere populū altera eos q̄ sūt ex gentibꝫ trahat
vtroq̄ sibi cōiungens. Moriens etiam in cruce a de
monibus expiat aerē et ascensū nobis parat i celū
¶ Theo. qua eā per lignū mors intrauerat. ne
esse erat vt ꝑ lignū exterminaret⁹. Et vt dns per
ligni dolores inultus transiens cōfutaret delectā
tionē pueniente ex ligno ¶ Greg nisc. Sed et figu
ra crucis a medio contactū in quatuor extrema pti
ta. significat virtutē et prudentiā eiꝰ qui in ea pepē
dit vbiq̄ diffusā ¶ Augꝰ de q̄st. no. et vete. testamēti.

iter noxios

nō frustra eā tale genus mortis elegit vt latitudinis et altitudinis et longitudinis et ꝓfunditatis de q̄b⁹ ꝑplius loquat² magister existeret ¶ Nā latitudo est in eo ligno qđ tñ suet² sū desup figitur hoc ad bona op̄a ꝑtinet qz ibi extendūt² manus Longitudo in eo qđ ab ipso ligno vsq; ad terrā prospicuum ē ibi enī quod āmodo statur id ē ꝑsistitur et ꝑseuerat² qđ lōganimitatē tribuit² Altitudo ē in ea ligni ꝑte q̄ ab illo qđ tñ superſ sigit² sursū versus relinquitur hoc ē ad ea ꝑtē crucifixi qz bene speranciū supna expectatio ē Ea vero illud ex ligno qđ fixū occultatur vñ totū illud exurget ꝓfunditatē signifīcat gratuite gr̄e ¶ Crisp. Duos enā latrones vtrīq; crucifixerūt vt eorū suspitionis fieret ꝑceps vñ sequit² Et latrones vnū a dextris aliū a sinistris sed nō ita euenit nā de illis nil dicit² Ejus autē crux vbiq; honoratur Reges diademata deponētes assumunt crucē in purpuris in diadematib⁹ in armis in mensa sancta vbiq; terrarū crux emicat nō talia sūt humana Quentib⁹ enī ipsis q̄ egerūt strenue arridēt ꝓpria gesta hijs aūt pereūtib⁹ pereūt sed in xp̄o totū contrarium nā crucē ōnia mesta sūt vt ārt crucifixus ē ōnia clariora facta sūt vt nosc̄as nō purū hoīem ēē crucifixū ¶ Beda Duo aūt latrones aī xp̄o crucifixi signific̄at eos q̄ sub fide xp̄i vel agone martyr̄ vel continencie artioris institutā subeunt sed qui hec pro eterna gl̄a faciūt dexteri latronis Qui autē humane laudis munus sinistri latronis actus imitantur.

Jhesus aūt dicebat ꝑater dimitte illis nō enī sciunt q̄d faciūt diuidentes vero vestimenta eius miserūt sortes Et stabat populus spectans et deridebāt eū principes sacerdotū cū eis dicentes alios saluos fecit seipsū saluū faciat si hic ē xp̄s dei electus. Illudebant aūt ei et milites accedentes et acetū offerentes illi dicētes Si tu es rex iudeorū saluū te fac.

¶ Crisp. Quia dñs dixerat orate pro ꝑsequentibus vos hoc eā crucē ascendens fecit Unde sequitur illis aūt dicebat ꝑater dimitte illis nō q̄ nō posset ipse relaxare sed vt nos p ꝑsequētibus orare doceret nō solū doceret verbo sed et ope. Dicit aūt dimitte eis si penituerīt ꝓfuit enī penitentib⁹ si vellent post tantū nequitiā reatus p fidem dilue re ¶ Beda Neq; putandū est eū frustra orasse sed in eis q̄ post eius passionē credidērūt qđ orabat ipe trasse. Notandū sane q nō pro eis oraut qz filiū dei intellexerūt crucifigere nec cōfiteri voluerūt sed p eis qui nesciebāt qđ facerēt zelū dei habentes sz nō sc̄z sciencia Ani subdit nō enī sciūt qđ faciūt ¶ Greg. Permanētes vero post crucē in ifidelitate nullā ꝑ ignorāciā ūmquā putabit dignus miraculis sonora vox eū predicantib⁹ ēē deū ¶ Ambro Refert ergo cōsiderare qualis crucē ascendat nudū enī video Talis q̄ ascendat q̄ sc̄im vnicere parat vt sc̄i aduumēta non

querat vetus aūt est adā qui vestimēta ꝓfuit vinī ille qui tegumēta deposuit et talis ascendit quales nos autore deo natura formauit talis in paradiso hoīo sēs intrauit Pulchre aūt asserit⁹ crucē regalia vestimēta deposuit vt suas quasi hoīez passū esse nō quasi deū regem et ſ vtrūq; xp̄ūs ¶ Athana. Qui enā nr̄as condiciones nr̄as causa nr̄ suscepit induit vestimēta nr̄a signa mortificationis ade vt exuat illa et hoīi vitā induat nos vitū et imorrupnonē. Sequit² enī Dicentes vero vestimēta eius miserūt sortes ¶ Theo. Forsitan enī plures eorū agebāt vel forte magis ad obprobriū hoc fanebant et ex quadā lasciuia Quid enī prenosū inueniebāt in vestib⁹ ¶ Beda. In sorte aūt dicit² gr̄a cōmēdata et qz eā sors mittit² nō persone cuiusq; vel meritis sz occulto dei iudicio creditur ¶ Lug⁹ de con. euā. Hoc quidē breuiter dictū est a tribus euāgelistis. Johānes distinctius hoc expluat quēadmodū hoc ꝓfectum sit ¶ Theo. Deludentes igit² hoc agebāt Nam vbi principes subsannabāt quid dicere oportet de turbis. Sequit² enī Et stabat populus q̄ sz pendebat eum crucifigi spectans sz finē Et deridebant eū principes eis ¶ Lug⁹ de con. euan. Quia p̄ncipes dixit nec addit sacerdotū. Omnis p̄mates generali nōie cōpleti est vt ibi possent intelligi scribe et seniores ¶ Beda. Qui enā nolentes cōfitentur q̄ alios saluos fecit. Sequit enī Dicentes alios saluos fecit seipsū saluū faciat si hic ē xp̄us dei electus ¶ Athana. Dns aūt vere saluator nō saluando seipsū sed creaturā liberando volebat cognosci saluator. Neq; enī medicus ꝑ sibi medet² medicus ēē cognoscitur nisi cetera languidos arte probet sic dns saluator existens nō habebat opus salutis neq; descendendo de cruce volebat cognosci sed saluator sed morando Multo magis maiorē salutē mors saluatoris affert hoīibus q̄ descensus de cruce ¶ Greg. Unde aūt diabolus nullū esse sibi defensaculū habebat et q̄si aliud nō valens temptauit vltiꝰ propinare saluatori aceti tū ad bibendū sequit² enī Illudebāt aūt ei et milites accedentes et acetū offerentes illi qđ cōtra sequēs faciens diabolus ignorabat. Hā amaritudinē ire ex p̄uaricatione legis factā q̄ cūctos detinebat saluatori p̄bebat quā ille sumens consūmebat vt vinū aceti vinū det nobis in potū qđ sapientia nr̄a fecit ¶ Theophi. Obtulerūt aūt milites xp̄o acetū quasi regi submīstrātes sequit² enī Dicentes si tu es rex iudeorū saluū te fac ¶ Beda. Et notandū qđ inter vocabula xp̄i scripture sibi autoritate creditum blasphemātes irident Milites vero vtpote scripturā nō nesciy nō xp̄o sed regi iudeorū insultant

Erat aūt et super scripto scripta super illā litteris grecis latinis et hebraicis. Hic est rex iudeorū Unus aūt de hijs qui pendebāt latronibus blasphemabat eū dicens Si tu es xp̄us saluū fac temetipsū

et nos ℟espondens aūt alter ⁊ increpabat eū di
cens nec⁹ tu times deū q⁹ in eade dāpnacōe
es et nos quidē iuste nā digna factis recepi
mus ⁊ hic vero nichil mali gessit et dicebat ad
ihm ¶ Hūc memento mei cum veneris in regnū
tuū ⁊ dixit ei ihc⁹ Amē dico vobis tibi hо
die mecū eris in paradiso.

¶ Theophi. Aliā attende sagacitatē demonis agita
tū in xpm triplicē eius litterarū figurā pmulgabat
accusacionē ihu ne sz q̄nq⁹ transeuntiū lateat
q⁹ ob hoc suspensus fuerat q⁹ se regē sanebat dum⁹
eū. erat aūt et suprscripcio scripta sup illū litis greas
et latinis et hebraicis. hic est rex iudeorū ꝙ quod
significabatur potentissimas genciū quales erāt
romani prudentissimas quales grēci maxime deū
colentes quale fuit iudeorū genus subiici debere xpi
imperio ¶ Ambro. Merito aūt supscripte ponitur
titulus q⁹ nō humani corpis sed diuine potestatis ē
regnū q⁹ habet xp̄us lego titulū regis iudeor⁹ cum
lego regnū meū non ē de hoc mundo lego causā xpi
sup caput xpi eius scriptā cū lego et deus erat verbū
caput eius xpi deus ¶ Cirill. Alter aūt latronū eade
cū iudeis eructabat sequit⁹ eū. Vnus aūt de hijs q̄
pendebāt latronib⁹ blasphemabat eū dicēs. Si tu
es xp̄us saluū fac temetipsū et nos. alter vero refre
nabat voces ipsius. sequitur ei. Alter increpabat
eū dicens. nec⁹ tu times deū q⁹ in eade dāpnacione
es. Sed et ꝓpriū creatū confessus ē subdens Et nos
quidē iuste nā digna factis recepim⁹ ¶ Crisi⁹ Hic fu
gitur vite iudicis condēnatus et mapnt de veritate
censere qui corā pilato post multa tormēta cōfess⁹
est scelera. Quia aliud est hо mo censor⁹ que latent
intuma et aliud deus qui mentes penetrat Et ibi q̄d
post confessionē pena subsequit⁹. hic aūt cōfessio
fit ad salutē ad salutē. sed et xp̄m pronūciat inocen
tē cū subdit. hic vero nichil mali gessit. Quasi di
cat vide iniuriā honestate dampnari cū scelere
nos viuentes oriundi⁹ hic mortuos suscitauit nos
aliena furati sum⁹ hic et sua iubet tribuere. Beat⁹
igit⁹ latro astantes docebat talia disserēs quib⁹ al
teri⁹ increpabat. sed vt vidit extinctos audit⁹ astan
cūi redit consequenter ad eū qui nouit prordia sequ⁹
eni. Et dicebat ad dim dnē memēto mei cū veneris
in regnū tuū. Crucifixū aspinas et dnm ꝓfiteris Con
demnati vides signū et regis ꝑdicas regnū disputa
tē ihille malis imbut⁹ postulas iustice fontem re
muneri tue nequitie sz dices video quidē apparēs
obprobriū. sed intueor latens regnū. et tu auertis
mea publica scelera et acceptas fidem intentionis
occulte. discipulū veritatis vsurpauit nequicia
discipulū nequitie nō cōmutabit veritas ¶ Greg⁹
In cruce clauo man⁹ eius pedesq⁹ ligauerāt nichilq⁹
a penis in eo liberū nisi cor et lingua remāserūt
insperate deo totū ei obtulit q̄d in se in liberū inue
nit. vt iuxta hoc q̄d scriptū est Corde credetur ad

iusticiā ore confitet⁹ ad salutē Tres aūt virtutes q⁹s
aplus memorat subito memorat repletus gra et cre
pit latro. et seruauit in cruce fidē nec⁹ habuit reg
naturū deū credidit. que ceci pariter morientē vidit
spem habuit. qm regni ei⁹ aditū postulauit. caritā
tē quoq⁹ in morte sua viuaciter tenuit. q⁹ fratrē et
collatronē p simili scelere morientē de iniquitate
sua redarguit ¶ Ambro. Pulcherrimū aūt datur
assertende cōuersionis exemplū q⁹ tā ato latroni
venia relaxatur ato ignosc⁹ dn̄s q⁹ ato ille cōuer
tit⁹ et vberiorē gra q⁹ precacio semp eū dn̄s plus
tribuit q⁹ rogatur. ille rogabat vt memor sui esset
de dno aūt sequit⁹ Et dixit illi ihc⁹ Amē dico tibi
hodie mecū eris in paradiso. Vita enī esse cū xpo
et vbi xp̄us ibi regnū ¶ Theophi. Et quēadmodū
quisq⁹ rex victorios⁹ rediens ex triūpho optima
predarū ferit secū sic et dn̄s predat⁹ potiorē dia
bolicarū ꝑdarū sz latronē duxit secū in paradisū
¶ Crisi⁹ Erat ergo videre saluatorē in medio latro
nū trutinā iustice trutinātem fidē et infidelitate
expulit diabolus de paradiso. Ada xp̄us latronē
impulit. ante totū orbē et ante apostolos nudo
verbo sola fide in paradisū introuit. ne q⁹s post
errores introitū desperaret. Attende celeritatē a
cruce in celos a condēpnacione i paradisū. vt no
ueris nō ad beneuolenciā illius sed ad clemenciā
dni totū fecisse. Dic⁹ aūt iam facta est bonorū
retribucio. nūquid suprnatiua erit resurrectio. Di
cū introduxit latronē in paradisū corpus ante
ei⁹ corruptū remānsit foris. liquet nō esse resur
rectionē corporū. hec dicūt illi. Sed caro q⁹ fuit la
borū pticeps nūquid ꝓmiabitur ꝓmiss⁹ audi paulū
dicentē Oportet corruptibile hoc incorrupcionē
induere. Sed si dn̄s pollut⁹ ē regnū celorū intro
duxit autē latronē in paradisū. nōdum ei ꝓmia
retribuit ꝓmia. Sed dicūt nomine paradisi regnū
celorū nominauit. vsitato nōie vtens dū alloqu
retur latronē qui nichil audiuerat de arduis do
cumēns. Quidā aūt nō sic legūt. Hodie mecū
eris in paradiso. q⁹ sic dico tibi hodie et cōsequent
mecū eris in padiso. Sed adhuc euidencioē soluio
nē subiūgemus Nam medici cū vident aliquem
desperatum dicūt iā mortuus ē. Sic et latro qui
nō amplius timebat ei⁹ regressus ad ꝑdicionem
dicitur padisū intrasse ¶ Theo. Hoc tū est verius
omnib⁹ q⁹ quib⁹ oīa ꝓmissa sortiti sunt et latro et
alij sancti ne sine nobis consummaretur. vt dicitur in
epistola ad hebreos sunt tū in regno celorū et in
paradiso ¶ Greg. nisi hoc iterū oportet discute
re quō latro censeatur dignus padiso cui sanctus
flāmea framea prohibeat introitū. Sed attende
q⁹ sermo diuinus ea versatile dicit vt indignus quid
obiuget. dignus vero liberū ad vitā patefaciat adi
tū ¶ Grego. xij mora. Vel illa triplicea flāmea ver
satilis dicitur. pro eo q⁹ stisset q̄nq⁹ venire tempus.

vt eā renouari debuisset qñ scz veniret q̄ sue ītarna
nonis mīsterio paradisi nobis iter aperiret ¶ Ambro
Sed et illud soluendū est qz aly scz matheus et marcꝰ
duos cōuiantes inducūt latrones iste vnū conuiā
antē vnū regnantē fortasse et iste primus cōuiatus
est scz repente cōuersus ē potuit eā de vno plura
liter dia sicut et illud in cāpis pellibꝰ ābulabāt
sancti sūt cū solus helias melotidē habuisse ysaias
sectus cē dicat ¶ Illustrat aūt duo latrones popu
los peccatores significat p baptismū crucifigēdos
cē cū xpō quorū dissensio diuersitatē pariter ere
dencū significat ¶ Beda Quicūq; enī baptisati
sumꝰ in xpō ihu in morte ipsius baptisati sumꝰ
p baptismū aūt cū peccatores essemꝰ abluimur
Sed alij dū deū in carne passū laudāt coronāt.
Alij dū aut fidē aut opa baptismi habere renue
rūt dono qd accepe primantur
Erat aūt fere hora sexta et tenebre facte sunt
in vniuersa terra usq; in horā nonā et obscura
tus est sol et velū templi fissū est mediū Et
clamās voce magna ihs aūt pr in manus tu
as cōmendo spūm meū et hec dicēs expirauit.
¶ Cyril Postq; cruci tradiderūt dñm oīm mundi
machinā lugebat pprium dñm et obtenebrata ē
lux in meredie vnde dicit Erat aut fere hora
sexta et tenebre facte sunt in vniuersa terra usq;
ad horā nonā qd erat manifestū indiciū q̄ forent
passure caligine crucifigentiū aue ¶ Aug de cō. euā.
Hoc aūt qd de tenebris dictū est ceteri duo alij ma
thē et marcus cōtestantur addit aūt lucas vnde
facte sunt tenebre cū subdit et obscuratus ē sol.
¶ Aug iij. de ciuitate dei Quā solis obscuratione
nō cānico cursu siderū acciderit satis ostendit tūc
erat pascha iudeorū qd plena luna sol emputer
agitur Regularis aūt solis defectio nō nisi fine lu
ne cōtingit ¶ Dionisi ad policarpū apud helio
polim erū tūc pntes inopinabiliter soli lunā ina
dente videbamꝰ Nō erā erat cōmenens tempꝰ et
rursus ipsā a nona hora usq; ad vesperā ad solis dia
metrū supnaturaliter restitutā eclipsim erā illā
ex oriente videmꝰ inchoatā et usq; ad solare ter
minū venientē postq; regrediente rursus nō ad ex
codē defectū et repugnatione sed econtrario secm
diametrū factū talia sunt ei⁹ tpis supnaturalia
et soli xpō qui ē oīm causa possibilia ¶ Greg Hoc
igitur pdigiū factū est vt pateret q̄ qui mortem
susceperat gubernator esset totius creature ¶ Am
bro Sol erā ordit sacrilegis vt funesti spectaculū
scelens obumbraret tenebre effuse sūt oculꝰ pfidꝰ
vt fidei lumē resurgeret ¶ Beda Volens aūt lucas
miraculū miraculo adiungere subiūgit et velum
templi scissū est mediū Hoc expirante dño factū ē
sicut matheus et marcus cōtestant Qz lucas poste
rius narrando narrauit ¶ Theo Hoc aūt dns ostendebat.
q̄ nō erūt vetera sancta sanctorū inaccessibilia

sed tradita ī manus romanorū inquinarentur et
eorū aditus pateret ¶ Ambro Velū erā scinditur
quo duorū populoz diuisio synagoge ppheana
cio declaratur Scinditur velū vetus vt ecclesia
noua fidei sue vela suspendat synagoge velame
suspendit vt religionis interna misteria reuelata
mentis cernamus obtutu ¶ Theo per hoc etiam
ostendit q̄ velū qd sequestrabat nos a sanctis q̄
sunt in celo discinditur idē dei inimicicia et pari
¶ Ambro Denicq; erā vbi assūpte mortalitatis iple
tū est ōne misterū et īmortalitas sola remāsit vn
sequit et clamās voce magna aut ihus pater ī ma
nus tuas cōmendo spūm meū ¶ Beda Patre imo
mando filiū dei se cē declarat spiritū vero cōmendan
do nō defectū sue ētutis sed confidenciā eiusdē cū
patre potestatis insinuat ¶ Ambro Caro mortē
vt resurgat spūs Patri cōmendat vt celestia q̄q;
ab iniquitatis vinculo soluerent et pax fieret in
celo quā terrena sequerent ¶ Cirill Hec aūt
vox edocet q̄ anime sanctorū no decipiēs ī infer
no claudūtur vt prius sed apud deū sunt hui⁹
rei facto xpō principio ¶ Atthana Cōmendat
eū patri p se vniuersos mortales in se vnifica
tos Hā sumꝰ mēbra ei⁹ sēdm illud apostoli ad
gala Oēs vnū estis in xpō ¶ Greg nisi⁹ de
cet aūt querere q̄liter in eode tpe dns triduū
seipsū in viscera terre vt dixerat phariseis in pa
radisū dei vt dixit latroni in manus paternas
vt nūc dicat Sed recte cōsiderātib⁹ hor ner ōnē
dignū videtur Hā qui vbiq; ē p diuinā poten
tiam cuilibet loco adest ¶ Ambro Cōmendatur
ergo patri spūs sed cū sit in supnis rebus illuminat
et infernia vt vniuersa redimantur Ebeū xpūs
ōnia et in xpō ōnia ¶ Greg nisi. alia soluto ē
q̄ tpe passionis neutra ptem inmanitatis semel v
nita diuinitas dimisit sed aiam de corpe sponte di
uinxit se tñ in vtroq; pmanente ostendit Hā per
corpus in quo mortē susceperat cōfutauit mortis po
tentiā p aiam vero latroni paranit introitū para
disi. Dicit aūt ysaias de supna ihrlim q̄a paradisus
nō est alia Dup manus meas depinxi menia tua
Vnde palā est q̄ existens ī paradiso manus pūs
inhabitabat ¶ Damascen Vel expressius loquendo
in sepulchro erat sedm corpus in inferno sedm aiam
sed sicut deus in paradiso cū latrone et in throno
erat cū pre et sancto spū ¶ Theophi Clamans ve
ro alta voce expirat q̄ merat ei potestas ponendi
aiam suā et eam resumendi vñ sequit Et hoc di
cens expirauit ¶ Ambro Quasi diceret tradidit
spūm q̄ non inuitus amisit qd eni emittit volū
tarii est qd amittitur necessarii.
Videns aūt centurio qd factū fuerat glorifica
uit deū dicens Vere hic homo iustus erat et oēs
turba eorū qui simul aderant ad spectaculū istud
et videbant que fiebant percutientes pectora sua

Cap⁹ xxiij

reuertebant. ℣Stabant aũt ões noti⁹ a longe
et mulieres que secute erãt eũ a galilea hec vide-
tes. ℣Aug⁹ quarto de trinitate. Cũ post illã vocem con
tinuo tradidit spm. hoc maxime qui aderãt sunt
mirati. longa enĩ morte cruciabant ligno suspen
si. vñ dixit. Videns aũt centurio qd factũ fuerat
glorificauit deũ dicens. Vere hic homo iust⁹ erat
℣Aug⁹ de con. euan. Non est aũt contrariũ q̃ ma
theus viso terremotu dixit admiratũ centurionẽ
cũ lucas dixit hoc eũ admiratũ fuisse q̃ emissa
illa voce expirasset ostendens qm̃ potestate habu
it qñ moreret. In eo aũt qd matheus dixit nõ so
lũ viso terremotu sz addidit et hys q̃ fiebãt inte
greũ locũ fuisse demonstrauit luce. vt diceret ipsũ
dñm morte fuisse muratũ. q̃ aũt lucas etiã ipse dixit
videns aũt centurio qd factũ erat in eo genere et in
clusit oĩa que facta erãt in illa hora mirabiliter tã
q̃ vnũ mirabile factũ cõmemorãs. cui⁹ quasi mẽ
bra et pres erãt ões ia illa miracula. q̃ aũte alius
dixit centurionẽ dixisse. Vere filius dei erat iste.
lucas aũt ait. q̃ iustus erat. putari potest diuersũ sed
vel vtrũq; dictũ a centurione debem⁹ intelligere. et
aliud illos et aliud istũ cõmemorasse. vel fortasse
lucã exprimere voluisse sententiã centurionis quo
dixerat ihm filiũ dei forte eũ nõ eũ vnigenitũ
equalẽ patri centurio intellexerat. sed ideo filiũ
q̃ iustũ crediderat. sicut multi iusti dicti sunt
filij dei. Jam vero q̃ matheꝰ addidit eos q̃ cũ cen
turione erãt. lucas vero hoc tacuit. nõ est cõtra
riũ. cũ alius dicat. qd alius tacet. et matheꝰ dixit
timuerũt valde. lucas aũt nõ dixit timuit. sed glo
rificauit deũ. quis nõ intelligat deũ timendo glo
rificasse. ℣Theo. Nũc aũt videtur effectũ sortiri
qd dñs dixerat. Cũ exaltatus fuero. õnia ad me
traha. Exaltatus nãq; in cruce attraxit latronẽ
et centurionẽ. sed et quosdã iudeorũ de quib⁹ seq̃t
et ões turba eorũ q̃ simul aderãt ad spectaculũ istud
et videbãt que fiebant. percutientes pectora sua
reuertebant. ℣Beda. q̃ percutiebãt pectora q̃ pe
tentie et luctus indicũ potest dupliciter intel
ligi. siue enĩ eũ cui⁹ vitã dilexerũt iniuste occisũ
dolebant. siue cui⁹ morte se impetrasse meminẽ
tãt hinc in morte amplius. glorificatũ tremebãt
Notandũ q̃ gentiles deũ timentes apte cõfessi
ones voce glorificãt. iudei percutientes solũ pecto
ra silentes domũ redeũt. ℣Ambro. O duriora
saxis pectora iudeorũ. Judex arguit credit mi
nister. proditus sibi⁹ suã morte condemnat. eleme
ta fugiũt. terra concutit. monumenta reserantur
iudeorũ tm̃ ĩmobilis via manet orbe cõcusso. ℣Beda
Unde mento p̃ centurionẽ fides ecclesie designatur
que dei filiũ designat. que dei filiũ tacente simago
ga cõformat. Implet⁹ aũt qd dñs patri conquerẽt
dicens. Elongasti a me amicũ et proximũ et no
tos meos a miseria. unde sequit. stabant autem

ões noti⁹ eius alonge. ℣Theo. Sed seminariũ gen⁹
olim maledictũ manet et videt hec õnia. sequit eũ
Et mulieres que secute erãt eũ a galilea hec vi
dentes. Et sic pme resonallant iustificatione aut
iustificacione aut bñdictione a passione pfluen
te sicut et resurrectione.
Et ecce vir nomine ioseph q̃ erat decurio vir bo
nus et iustus. hic nõ consenserat consilio et ac
tibus eorũ ab aramathia ciuitate iudee. q̃ expecta
bat et ipse regnũ dei. hic accessit ad pilatũ et pe
tiit corpus ihesu. et depositũ inuolut in sindone
et posuit eũ in monumento exciso in quo nondũ
quisq̃ positus fuerat. et erat dies parasceues
et sabbatũ illucescebat. ℣Subsecute aũt mulie
res q̃ cũ ipso venerãt de galilea viderũt monu
mentũ. et quẽadmodũ positũ erat corpus eius
et reuertẽtes parauerũt aromata et vnguenta
et sabbato quidem siluerũt secũdm mandatũ
℣Beda. Fuerat q̃nq; ioseph occultus xpi discipul⁹
deniq; timoris rupens seruitio⁹ factus
dñici corpus turpiter pendens a ligno deposuit
cõparãs preciosa margarita verborũ modestia
Et ecce vir nomine ioseph qui erat decurio. ℣Beda. De
curio vocatur q̃ sit de ordine curie. et officia curie
administret qui etiã curialis a curãdo minima
ciuilia solet appellari. Magne ergo ioseph dignitatis
apud seculũ sed maioris apud deũ meriti fuisse laudã
tur vnde sequit. vir bonus et iustus. hic nõ consenserat
consilio in actibus eorũ ab aramathia ciuitate iudee.
Aramathia ipsa ẽ ramatha ciuitas helcane et samuel
℣Aug⁹ de con. euã. Dicit aũt ioh̃anes q̃ erat discipul⁹
ihu vnde et hic subdit. qui expectabat et ipe regnũ
dei. Merito aũt monet cur ille pter timorẽ occult⁹
erat discipul⁹ ausus sit petere corpus eius. qd̃ null⁹
eorũ qui eũ palã sequebant⁹ auderet. Sequit⁹ eni
hic accessit ad pilatũ et petiit corpus ihu. sed intelli
gendũ est istũ fiducia dignitatis hoc fecisse qua pdit⁹
poterat familiariter intrare ad pilatũ. In extremo
aũt illo officio funeri exhibendo minus videtur tu
lisse de iudeis quãus soleret in dño audiendo eorũ
iniurias detinere. ℣Beda. Hic igitur p̃ iustitiã me
ritorũ sepeliendo corpi dñico dignus fuit p̃ nobilita
tẽ potencie secularis illud impetrare. vñ sequit. Et
depositũ inuolut in sindone. Ex simplici sepultura dñi
ambitio diuitũ condemnat⁹ qui nec in tumulis q̃dẽ
possint carere diuicijs. ℣Athana. Enormiter enim a
gunt qui conditũ corpa mortuorũ et ea nõ sepeliũt
etiã si sancta sint. qd enĩ sanctiꝰ aut magis dñi cor
pore. qd̃ tm̃ in monumẽto positũ est donec die ter
cia resurgent. sequit⁹ enĩ. Et posuit eũ in monu
mẽto excisso. ℣Beda. si nõ de petra sz ex multis la
pidib⁹ edificatũ esset. post resurrectionẽ suffossis
tumuli fundamentis ablatis furto dicerẽtur In
nouo enim ponit ~~fundamẽto~~ monumẽto. nã sequit.
In quo nondũ quisq̃ positus fuerat. ne post resurrectioẽ

ceteris corporibus remanentib⁹ surrexisse alius sustinuerat. qz vero sexta die homo factus est recte dns sexta die crucifixus humane reparationis ꝯpleuit arcanum. vñ sequit. Et erat parasceues qd̄ ꝑparatio interpretat. quo nomine sextū feria appellabat qz ea die q̄n sabbatū forent necessaria ꝑparabāt qz vero septimo die requieuit conditor ab ope suo. sabbato dns in sepulchro requieuit vñ sequit. Et sabbatū illucescebat. supra aūt dictum qz stabant ones noti ei⁹ aloge et mulieres q̄ secute erant eū hys q̄ notis dñi. post depositū eius redauerāt ad sua remeantib⁹ sole mulieres que arctius amabāt tumus subsecute quo ponerētur inspicere cupiebāt sequit eū. subsecute mulieres q̄ cū ipso venerāt de galilea viderūt monumentū et quēadmodū positū erat corpus eius vt sic ei tpe cōgruo munus possent sue deuotionis offerre

Theo. Nec tū fidem debitā adhuc habebāt. sed ꝯspiro hominū aromata et vnguenta parabāt more iudeorū q̄ talia exhibebāt defunctis. vñ sequit. Et reuertentes parauerūt aromata et vnguenta. Beda. Deputato eū dño quadu iacebat opari. ide vsq; ad solis occasū vnguentis parandis erāt occupate. Mandatū aūt erat vt sabbati silentiū. id est quies a vespera vsq; ad vesperā seruaret. sequit eas. Et sabbato quidem siluerūt sedm mandatū. Ambro. Iustice aūt iustus xpi corpus sepelit. Talis enī est xpi sepultura qui fraude iniquitateq; nō habeat. Merito aūt matheus hūc diuite dixit. suscipiendo eū diuite nescuit fidei pauptate iustus corpus xpi operit sindone vesti. et tu dñi corpus gla sua vt et ipse sis iustus et si mortuū credis opi tu diuinitatis plenitudine sue sed et vestit ecclesiā innocentie gra. Beda. Ille eā in sindone munda inuolut dñm qui pura eū mente suscepit. Ambro. Nec casu euāgelista monumentū nouū dixit. alius monumentū iosephi etenī tumulus hys parat. qui sub lege sūt mortui victor mortis tumulū suū nō habet. Cui eū cōmunicatio tumuli et deo solus eū tumulo iclusit. qz mors xpi et si sit cōmunis sedm naturā specialis ē sedm virtutē. Bene aūt xpus in monumēto condit iusti. vt iustice habitatione requiescat monumentū eū hoc indutiae gentilis petra. iusti exaudit penetralis verbi. i nationib⁹ vtus xpi. Quicūq; ei in se bn hūmauerit xpm. diligenter custodiat ne eū pdat. ne ve pfidie sit ingressus. Beda. q aūt dns sexta die crucifigit. septima in sepulchro quiescat significat q in sexta mūdi etate nos p dño pati et velut mūdo crucifigi necesse est. In septima vero id est post mortē corpa quidē in tumulis anime vero cū dño requiescūt vsq; nūc. et mulieres sancte id ē sancte aie humiles dilectione feruentes passioni xpi diligenter obsequūt. et si forte valeant imitari sedula curiositate quo ordine sit eadē passio cōpleta perpendūt. qua lecta audita vero data. mox ad parāda se opa virtutū quib⁹ xpus delectet conuertūt

vt pretenderet
aut pulcherrime lapis
admotus est

vt futura pīus vite parasceue et requie beate tpe resurrectionis occurrere xpo valeāt cū aromatibus spiritalium actionū. Capitulū xxiiij

Una aūt sabbati valde diluculo venerūt ad monumentū portantes aromata q̄ parauerāt. Et inuenerūt lapidē reuolutū a monumēto et ingressi nō inuenerūt corpus dñi ihu. Et factū est dū mente cōsternate essent de isto ecce duo viri stetērūt seus illas in veste fulgenti. Cū timeret aūt et declinaret vultū in terrā dixerūt ad illas. Quid q̄ritis viuentē cū mortuis. nō est hic sed surrexit. Recordamini q̄ liter locut⁹ ē vobis cum adhuc in galilea esset dicens qz oportet filiū hoīs tradi i manus hoīm pcoꝝ et crucifigi et die tertia resurgere. Et recordate sūt verboꝝ eius et regresse a monumēto nūciauerūt hec oīa illis xi. et ceteris oīnib⁹. Erat aūt maria magdalene et iohāna et maria iacobi et ceteree que cū eis erāt que dicebāt ad aplos hec. Et visa sūt ante illos sicut deliramentū verba illa et non credebāt illis. petrus aūt surgens cucurrit ad monumentū et prumbens vidit linteamina sola posita et abyt secū mirās q̄ factū fuerat.

Beda. Religiose mulieres nō solū in die parasceue sed etiā sabbato seō sole occidente mox vt optandi lux illuxerat. cū ea remeant emerūt aromata. vt venientes vngerent corpus ihu. sicut marcus testatur. ꝓcurāte iam noctis articulo monumentū adire nō valuerūt. Et ideo dicit una aūt sabbati valde diluculo venerūt ad monumentū portantes q̄ parauerāt aromata. Una sabbati siue pīma sabbati prima ē a sabbato. qua diem dñicā post resurrectionē nostrā xpianus appellat. q aūt valde diluculo mulieres venere ad monumentū magnū q̄rendi et inuenendi dñm feruor caritatis ostenditur. Ambro. Sed magna oritur hoc loco plerisq; dubitatio. Si quidē hic valde diluculo. matheus vespere sabbati ad monumentū venisse dixerūt. sed euāgelistas de diuersis pnūtes dixisse tpib⁹ vt ꝑsonis alias mulierū et alias cōyrias visiones. qd aūt scriptū est. Vespe sabbati q̄ lucescit i pīma sabbati resurrexisse dñm sic tēperandū est vt neq; mane domūica q est pīma post sabbatū. neq; sabbato resurrectio facta credat. Nā quo triduū cōplet⁹ non ergo vespera crente die. sed vespere noctis surrexit. Denuq; gregorius sero dixit sero aūt et hora significat in occasu diei cuiuslibet tarditatē. Quomodo si dicas. sero michi suggessū est. Est ergo et sero tempus noctis ꝓfundū. Unde et mulieres ad monumentū accedendi habent facultatē custodibus accedentib⁹. Et vt sūas nocte factū. mulieres alie scīunt alie nescīunt. Denīq; q obsenlat noctib⁹ et diebus nescīunt q̄ recesserūt. nesūt maria magdalene sedm iohannē. Nā eadē et ante fare. et postea nesciere

nō potuit Ergo ſi plures marie eaā fortaſſe marie magdalene cū illud nomē ꝓſone ſit hoc ſumat a loco ℣ Aug⁹ de con. euā. Vel matheus a pma pte noctis qđ eſt veſpe ipſā voluit nocte ſignificare cui noctis fine venerūt ad monumentū Et hoc ea de cauſa qz iā a veſpe parauerāt et licebat afferre aromata tūſarto ſabbato ℣ Euſebi⁹ Jacebat autē ornamū verbi ceruicū magnus vero lapis claudebat ſepulchrū qſi mors eū duxiſſet captiuū Sed nondū lapſo triduo vita ſe ꝓmit iterū poſt ſufficiente mortis cōiunctionē vnde ſequit⁹ et inuenerūt lapidē reuolutū a monumēto ℣ Theo. Nā angel⁹ reuoluerat eū vt teſtatur matheus ℣ Origē. Amot⁹ ē aūt lapis poſt reſurrectionē ꝓpter mulieres vt crēdāt reſurrexiſſe dnm Videntes monumentū vacuū corpe. vnde ſequit⁹ Et ingreſſe nō inuenerūt corpus iheſu ℣ Ciril. Cū igit⁹ non inueniſſent corpus xpi qđ reſurrexerat ducebant⁹ diuerſis cogitationibus et ꝓpter amorē xpi et ad habitū ſollicitudinē meruerūt viſionē angelicā ſequit⁹ eā. Et dū mente cōſternate eſſent de iſto. ecce duo viri aſtiterūt iuxta illos in veſte fulgenti ℣ Euſe. Jocundatis et gaudij indica ſalutifere reſurrectionis et fulgentes amictus ꝓſtantes Horſes eū plagas eſt paſſe ꝓparans in flamma ignis angelū perſpexit Sed nō tales viſi ſūt mulieribꝫ in ſepulchro ſed nutes et hilares quales decebat cōſpici in regno et gaudio dni Et ſicut in paſſione eclipſatus eſt ſol merore et anguſtie ſigna promens crucifigentibus filiū dei ſta angeli vite ac reſurrectionis ꝓmes habitū ſalutiferi feſti candidati deſignabāt ℣ Ambro. Sed quo marcus vnū inuenē in albis ſedentē matheꝫ vnū iohānes et ℣ lucas duos angelos in albis ſedentes viſos eſſe memorauerūt ℣ Aug⁹ de con. euāgē. Poſſum⁹ intelligere vnū angelū viſū a mulieribꝫ et ſēm marcū et ſēm matheū vt eas ingreſſas in monumentū acꝑiam⁹ ſcz in aliq̄ ſpacū. qđerat aliqua materia cōmunitū ante illū ſaxei ſepulchri locū atq; ibi vidiſſe angelū ſedentē a dextris qđ dicat marcus Deinde intus ab eis dū inſpicerēt locū in quo iacebat corpus dnī viſos duos angelos ſtantes ſicut dixit lucas locutos ad earūdem exhortandū animū et edificandā fidē vñ ſequitur Cū timerēt aūt et declinarēt vultū in terrā ℣ Beda Sanctę mulieres aſtantibꝫ ſibi angelis nō in terrā credidiſſe ſed vultū dicit⁹ in terrā declinaſſe nec quēpiā ſecūm legim⁹ ꝓpe dnice reſurrectionis vel ipſi dño vel angelis ſibi viſis terre ꝓſtratū adorāſſe. Vnde mos obtinuit eccleſiaſtic⁹ vt vel i memoriā dnice vel in nre ſpem reſurrectionis oībus dnicis diebus et toto quinquageſimo tpe nō flexis genibus ſed declinatis in terrā vultib⁹ orem⁹ Nō erat aūt in monumēto qui locus eſt mortuorū querendus ille qui ad vitā reſurrexit a mortuis et ideo ſubditur Dixerunt ad illas ſcz āgeli ad mulieres Cōd

q̄ritis viuentē cū mortuus nō eſt hic ſed ſurrexit Die aūt tertia ſicut ipe inter diſcipulos tū vnus q̄ feminas ꝓdixit ſue reſurrectionis trūpiū celebraūit vñ ſequit⁹ Recordamini qualiter locutus eſt vob cū adhuc in galilea eſſet dicens. qz oportet filiū hoīs tradi in manus hoīm peccatorū et crucifigi et tertia die reſurgere Die nāq; paraſceue hora nona ſpm tradens veſpe ſepultus mane ꝓma ſabbati ſurrexit ℣ Athana. Poterat ſiquidē ſtatim ſuſcitare corpus a morte Sed dixiſſet aliquis eū nequaq̄ fuiſſe vel nō plene mortē ei intuliſſe et fortaſſe ſue reſurrectio dnī fuiſſet dilata latuiſſet ſcorruptionis honor vt igitur corpus oſtenderet mortuū vnius interpellatione diei paſſus ē et tertia die corpus ſuū incorruptū demōſtrauit ℣ Beda. Duo eciā die in ſepulchro et duabus noctibus iacuit qz luce ſue ſimple mortis tenebris duple nre mortis abduxit. ℣ Ciril. Inſtructe aūt mulieres angelorū affatibus acceleranter ea retulerūt diſcipulis vñ ſequit⁹ Et recordate ſunt verborū eius et regreſſe a monumento nūciauerūt hec oīa illis undecim et ceteris oīb⁹ Nāq; femina q̄ quondā mortis fuit miniſtra vene nunciū reſurrectionis miſterii ꝓma ꝓcepit et mandat Adeptū eſt igit⁹ femineū genus et ignominie abſolutionē et maledictionis triumphū ℣ Ambro. Mulieribꝫ aūt docere in eccliā nō ꝓmittit⁹ ſed domi viros ſuos interrogāt ad eos ergo femina mittitur qui domeſtica ſint q̄ aūt fuerūt hec mulieres oſtendit ſubdēs Erat aūt maria et magdalene ℣ Beda. Ipa eſt ſoror lazari Et iohāna vxor cuſe procuratoris herodis et maria iacobi. id eſt mater iacobi minoris et ioſeph et cōmuniter de aliis ſubditur Et cetere q̄ cū eis erant dicebāt ad aplos hec Vt eis ꝓpetuo reatus apud viros mulier obprobriū nō ſuſtinerēt. q̄ culpā viro tranſfuderat tranſfudit et gratiā ℣ Theo. Eſt aūt naturaliter incredibile mortalibꝫ reſurrectionis miraculū vñ ſequit⁹ Et viſa ſunt ante illos ſicut deliramenta verba iſta. et nō credebāt illis ℣ Beda. Qđ nō tam illorū infirmitas q̄ nra vt ita dicam futura infirmitas fuit Ipſa nāq; reſurrectio illis dubitantibus ꝓ multa argumēta monſtrata ē que dū nos legentes agnoſcim⁹ de cor dubitatione ſolidamur ℣ Theo. Petrus aūt hoc audiens tollit moras et vadit ad monumentū ꝙ nec ignis nouit moras infeſtus materie vñ ſequit⁹ Petrus aūt ſurgens cucurrit ad monumētū ℣ Euſebius. Dolus eni ipſe credit feminis dicentibꝫ ſe āgelos vidiſſe Et cū eſſet eximij affectus ꝓ ceteris ſedulū ſe ꝓbebat paſſim arguens dnm vñ ſequit⁹ Et procūbens vidit ſola linteamina poſita Cum aūt ad monumentū fuiſſet hoc ꝓmo cōſecutꝫ eſt vt miraret⁹ que prius ab ipſo vel ab aliis deridebāt vñ ſequit⁹ Et abiit ſecū mirās qđ factū fuerat id eſt apud ſe mirās rei euentū qualiter ſola litheamina derelicta fuere corpe mira ꝓmptu Vel oportunitatē

habuisset fur vt se motū mutilata dimittens aruspicibus multis corpus ausferret ℣ Aug⁹ de con euan. Intelligitur aūt hoc lucas tetigisse tacendo posuisse de petro. Tunc enī cucurrit petrus ad monumentū qm et iohānes cū tūmodo a mulieribus pene a maria magdalene nūciatū eis fuerat de corpe ablato Posse a autem facta sunt hec de visione angelorū Ideo aūt lucas petrū solū cōmemorauit qr illi prius maria nūciauerat Item potest monere qp petrū non intrauisse sed procubente dicit lucas sola linteamina vidisse et discessisse mirante Cū iohannes dicat ita se linteamina vidisse posita et sepsū post petrū intrasse Sed intelligendū est petrū primo pauente vidisse qd' lucas cōmemorat iohānes tacet. post aūt ingressus ē anteq̄ iohānes intraret ℣ Beda. Iuxta intellectū vero mistici p hoc qd' mulieres valde diluculo veniūt ad monumentū datur nobis exemplū discussis vicioz tenebris ad dñm corpus accedere Illā et sepulchrū illud figurā dñica habebat altaris in quo corpus xpi misteria nō in serico nō in panno tincto sed in star sindonis quo eū ioseph inuoluit in lintheo puro debent cōdere vt sicut ipse verū terrene nature substantiam pro nobis mortis obtulit Ita et nos in cōmemoratione ipsius purū de terre germine candidūq; et multimodo quasi mortificationis genere castigatū altari lunū imponam⁹. Aromata aūtē que mulieres detulerūt significat odorē virtutū et orationū suauitatē quibus altari appropinquare debem⁹ Reuoluto aūt lapidis insinuat relatione sacramentorū q̄ tegebāt vel lamine littere legis que in lapide descripta ē Cuius ablato testimonio corpus dñi mortui non inuenit sed viui euāgelizat. Quia et si cognouim⁹ secm carnē xpm. sed iam nūc nō nouim⁹ Quo aūt posito i sepulchro corpe dñi angeli astitisse legūt ita enī tpe consecrationis misterij corpis xpi assistere sunt credendi Nos q̄ exemplo deuotarū mulierū quotiens celestibus appropinquam⁹ pter angelicā presentiā seu pter reuerentiā sacre oblationis cū oni humilitate vultū declinem⁹ in terrā nos cinerē et terrā ee recolentes

Et ecce duo ex illis ibāt ipsa die in castellū qd erat spacio stadioz̄ lx ab ihrlm nōie emaus. Et ipi loquebant adinuicē de hijs oīnibus q̄ acciderāt. Et factū est dū fabularent et secū quererent et ipse ihs appropinquās ibat cū illis oculi aūt illoz̄ tenebant ne eū agnoscerēt Et ait ad illos qui sunt hij sermones quos cōfertis ad inuicē ambulantes et estis tristes Et respondens unus cui nomē cleophas dixit ei Tu solus peregrinus es in ihrlm et non cognouisti que facta sunt i illa hijs diebus. Quibus ille dixit. que. Et dixerūt ei De ihu nazareno q̄ fuit vir propheta potens in ope et sermone coram deo et oī populo et quō tradiderūt eū sūmi sacerdotes et principes nri in cō demnationē mortis et crucifixerūt eū Nos aūt sperabam⁹ q̄ ipse esset redempturus israhel

Et nūc sup hec oīa tertia dies est hodie q̄ hec facta sūt. Sed et mulieres q̄dā ex nris terruerūt nos q̄ ante lucē fuerūt ad monumentū et nō inuento corpe eius venerūt dicentes se etiā visione angelorū vidisse qui dixūt eā viuere et abierūt quidā ex nris ad monumentū et ita inuenerunt sicut mulieres dixerūt. Ipsū vero nō inuenerūt.

℣ Glosa. Post manifestationē resurrectionis xpi pauci gelos mulieribus factā manifestat² vlterius eadem resurrectio per ipsius xpi apparitionē discipulis Unde dicit² et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellū.

℣ Theo. Cuidā alterū horū duorū lucā inquit esse et ob hoc suū nomē occultasse ℣ Ambro. Vel duobus discipulis seorsū dns iam se vespere demōstrat animaoni et deophe ℣ Aug⁹ de con euā. Castellū aūt illud nō absurde accipim⁹ eiā villā sedm marci potuisse appellari. Deinde castellū describit dicēs qd' erat in spacio stadioz̄ sexaginta a ihrlm nōie emaus ℣ Beda. Ipsa est metropolis ciuitas insignis palestine q̄ post expugnationē inde sub marco aurelio antonino principe restituta cū situ mutauit et nomē Stadiū aūtē qd' greci autore vt dicūt hercule viarū spacia mensura octaua est pars miliarij et ideo sexaginta stadia. septē milia passuū et q̄nq̄aginta significat. qd' spacio itineris eis congruit. qui de morte et sepultura dñi certi erā dicebant² de resurrectione dñi Illā resurrectionem q̄ post septimā sabbati facta est octauo numero cōueniri nulli² abiicit Discipuli ergo qui de dño loquebantes inedūt sextū miliariū cepti itineris cōpleuerūt qr illū sine querela viuentē vsq; ad mortē quā sexta sabbati subiit peruenisse dolebāt Cōpleuerāt et septimū qr hūt in sepulchro nō dubitabāt quin uisse Sed de octauo dimidiū tm̄ peregerāt. qr q̄as iā celebrate resurrectionis nō credebant Effecte.

Theo. Predicti aūt discipuli loquebantur de hijs adinuicem q̄ acciderāt nō quasi credentes sed simul stupentes in rebus extraneis vñ sequit² Et ipse loquebāt² adinuicē de hijs oīnibus q̄ acciderāt

Beda. Loquētes aūt de se dns appropinquās comutat² vt et fide resurrectionis mentibus eorū incendat et qd' se facturū promiserat ipleat sic vt ubi sunt duo vel tres in nōie meo cōgregati ibi sū in medio eorū vñ sequit² Et factū est dū fabularet² et secū quererēt et ipse ihs appropinquās ibat cū illis ℣ Theo. Obtento enī iam spiritali corpe nō obstabat loci distantia q̄n adesset quibus volebat nec vlterius naturalibus legibus corpus suū regebat sed spiritaliter et supra naturā Unde ℣ marcus dicit sub alia forma eis videbat² in qua nō cognoscebatur eis ea⁹ cognito. sequit² eūm. Oculi aūt eorū tenebant² ne illū agnoscerēt vt sic tota sua dubia intentione reuelent et vulnus detegentes recipiāt medicinā et vt cognoscerēt q̄ quātus corpus ipsū qd' passū fuerat resurrexit nō tamē amplius

Cap

tale erat vt esset ōnibus visibile. sed tm̄ ab hys a qb9 vellet videri et vt nō dubitēt quare de cetero non cōuersatur inter plebē qz post resurrectionē cō uersano ei9 nō esset digna hominib9 sed diuina ma gis qd' ena est forma resurrectiōis future i qua sicut angeli cōuersabum9 et filij dei ℣ Grecus i omel' Cōuenit enim eius spem quā cognoscerent nō ostendit li gans foris in oculis corpis qd' apud ipsos agebatur intus in oculis cordis Ipsi nanq; apud seipsos intus et anabāt et dubitabant De se ergo loquentibus psentia exhibuit sed de se dubitantib9 cogitationes sue spei abscondit verba quidem eis contulit nā sequit Et ait ad illos Qui sunt hij sermones quos cōfertis ad inuicē ambulantes et estis tristes ℣ Grecus Conferebāt quidē inter se quasi nō amplius exper tantes xpm viuentem sed dolorosi assi pempto solua tore vn sequit Et respondens vnus cui nomē de ophas dixit ei Tu solus peregrin9 in ierlm es et nō cognouisti q facta sunt in illa hys diebus ℣ Theophi qd asi diceret Tu solus pegrin9 es et extra cōsuma ierlm habitans et expers eoz̄ que in medio eius contigerūt et hec ignoras ℣ Beda Vel hoc dicat qz peregrinū putabant eū cui9 vultū non agnosce bant Sed reuera pegrin9 erat eis a quoz̄ nature fragilitate prepta iam resurrectionis gl'a longe dista bat et a quoz̄ fide vtpote resurrectionis ei9 nescia manebat extraneus sed adhuc dns interrogat nam sequit Quib9 ille dixit Que Et ponitur eoz̄ re sponsio ei subditur Et dixerūt ei de ihu nazareno qui fuit vir pphēta pphēta fatent filiū dei tacent vel timidū pferre credentes vel sollicti ne inderet in manus iudeoz̄ psequentiū qz nesciebāt qs esset qd' verū credebāt velantes ad cui9 cōmendationē subdit potens in ope et sermone ℣ Theophi primo quidē est opus secundo sermo Nullus enī doctrine sermo approbatur nisi prius is qui docet se ostendat auto rem Precedit enī opus aspectū nā nisi mundane ris intellectus speculū p opa nō emicat decor op tatus adhuc autē subditur. Coram deo et ōni pplo Nā primo cōplacendū est deo deinde curandū quātū possibile est de inocentia apud hoies vt pre dente diuino cultu vnuam9 sine scandalo plurimo rū ℣ Grecus Deinde assignat causa tristicie tri dūo et passio xpi cui sequit Et quō tradiderunt eū sūmi sacerdotes et principes nri in condēnatio nē mortis et crucifixerūt eū Dubdit autē desperā tiū vox eoz̄ fuit dicitur Nos aut sperabam9 q ipse esset redempturus israhel Sperabam9 inquit non speram9 acsi mors dni simulis esset mortibus alioz ℣ Theo. Expectabāt xpm ei saluatorū et redēptu rū populū isrl' ab ingruentib9 malis et a seruitute romanoz̄ ipsū quoq; credebant terrenū regem. fieri que putabāt pmultatū in se mortis senten tia mouere potuisse ℣ Beda Merito et tristes inue debāt q et seipsos quodāmodo arguebāt qm illo

xxiiij

redēptione sperauerint. que iam mortuū viderant nec resurrecturū credebāt et maxime dolebant eū sine causa occisū que nouerāt innocentē ℣ Theo. Vident tm̄ hy viri nō omnino incredeli esse p hoc qd' subdit Et nūc super hec oīa tertia dies est hō die q hec facta sunt In quo vident habere memo riā ei9 qz eis dns dixerat se tertia die resurrecturū ℣ Grecus Porro relatū a mulierib9 resurrectionis fama cōmemorat cui subdit Sed et mulieres quā ex nris terruerūt nos q ante luce fuerūt ad monumē tū et nō inuento corpe ei9 venerūt dicentes se etiam visionē angeloz̄ vidisse q dicūt eū viuere Dicūt quidē hoc quasi nō credentes pter qd' referūt se ter ritos idē stupefactos Nō enī qd' erat eis relatum firmū estimabāt aut angelicā illusionē fuisse sed stuporis et turbinis causā inde sumebāt Testi monii quoq; petri nō certū estimabāt dū diceret se nō vidisse dnm sed resurrectionē ei9 contrectare ex eo q corpus in sepulchro nō iacebat vn sequitur Et abierūt quidā ex nris ad monumentū et ita inue nerūt sicut mulieres dixerūt ipm vero nō inuene rūt ℣ Augde con euā Cū aut lucas dixerit petrū accurrisse ad monumentū. et cleophas dixisse ipse retulerit q quidā eoz̄ ierāt ad monumentū intel ligitur attestari iohānē qui duo ierūt ad monumen tum sz petrū cōmemorauit qz illi primus maria nūcia Et ipse dixit ad eos O stulti et tardi ad credendū in ōnibus q locuti sūt pphete Nonne hec oportuit pati xpm et ita intrare in gloriā suā Et incipiens a moyse et ōnibus pphetis interpre tabat illis in ōnibus scripturis que de ipso erat Et appropinquauerūt castello quo ibant et ipse fin xit se longi9 ire Et coegerūt illū dicentes mane nobiscū qm̄ aduesperascit et inclinata est iam di es. et intrauit cū illis Et factū est cū recūberet cū illis accepit panē et bñdixit ac fregit et por rigebat illis Et apti sunt oculi eoz̄ et cogno uerūt eū Et ipse euanuit ab oculis eoz̄ Et dixe rūt ad inuicē. nonne cor nrm ardens erat in no bis dū loqueret in via et aperiret nobis scrip turas Et surgentes eadē hora regressi sunt in ierlm et inuenerūt congregatos vndecim et eos q cū ipsis erat dicentes q surrexit dns vere et apparuit symoni Et ipsi narrauerūt que gesta erant in via et quō cognouerūt eū in fractione panis. ℣ Theo. Quia pduti discipuli nimia dubietate la borabāt dns eos redarguit vn dicit Et qz dixit ad eos O stulti fere cū eadē dixerāt q et astātes cruci. Alios saluos fecit seipsū non potest saluū facere et tardi corde ad credendū in ōnib9 q locuti sunt pphete Contingit ei credere q locuti sūt pphete particulariter queda et nō vniuersaliter oia puta si aliquos credat q de cruce xpi dicunt a pphetis si cut est illud foderūt manus meas et pedes meos Que vero spectāt ad resurrectionē nō credāt sicut ē

illud. Non dabis sanctū tuū videre corruptionē. Ce
cet aūt in ōnibus fidē adhibere pphetis tā in glo
riosis q̄ de xp̄o predixerūt q̄ in gloziis q̄ ex passio
ne malozū est ingressus in gloriā. vñ sequitur.
Nōne her oportuit pati xp̄m et ita intrare in gloriā suā sc̄z secm humanitatē. Ysidorus. Sed et si oportebat xp̄m pati tū qui crucifixerūt rei sunt pene. nō enī salutē habebāt pficere qd̄ deus disponebat. Unde et eoz̄ execratio fuit impia. dei vero dispen satio prudentissima. qui nequitiā eoz̄ in beneficia generis humani cōuertit quasi vtens viperei s carnibus ad antidot salutiferi confectionē. Crisc. Et ideo dns ostendit consequenter her ōnia nō euenisse simpliciter sed ex dei pposito ante pdestinato. unde sequit. Et incipiens a moyse et ōnibus pphetis interpretabat illis in ōnibus scripturis que de ipso erant. Quasi diceret. postq̄ estis tardi q̄ p̄mptos vos reddā misteria scripturarū vobis exponendo. Nā sacrificiū abrahe cū pparat dimisso imolatus ē aries hoc pfigurauit. Sed et in alijs scripturis pphetas sparsim iacēt misteria crucis et resurrectionis xp̄i. Beda. Si aūt moyses et pphete de xp̄o locuti sunt et eū per passionem in gloriā intrasse trū predixerūt. quō gloriat se esse xp̄ianū. q̄ neq̄ qualiter scripture ad xp̄m pertineant inuestigat. Neq̄ ad gloriā quā cū xp̄o habere cupit p passionē attingere desiderat. Grecus. Quia vero pdixit euāgelista. Tenebant oculi eoz̄ ne eum agnoscerēt donec sermo dñi mentē eoz̄ moueret ad fidē conueniēter opportunū aspectū sui auditui subiūcit. vñ sequit. Et appropinquauerūt castello quo ibant. et ipse finxit se longius ire. Chrys. de questio. euāgeliozz. Qd̄ nō ad mendaciū pertinet. Nō enī omne qd̄ fictum mendaciū est. sz q̄n id finctum qd̄ nichil significat tūc mendacium est. cū aūt fictio nīa refertur ad aliquā significationem nō est mendaciū sz aliqua figura veritatis alioq̄n ōnia que a sapientib⁹ et sās viris vel eīa ab ipso dño figurate dicta sunt. mendacia deputabūtur. q̄ secm usitatū intellectū nō consistit veritas in tribus dictis. Dicut aūt dicta ita eīa singunt facta sine mendacio ad aliquā rem significandā. Greg. in ome. Quia ergo adhuc in eoz̄ cordibus peregrinus erat fide ire se longius finxit. fingere nāq̄ cōponere dicim⁹. vñ et cōpositores luti figulos vocamus. Nichil ergo simplex veritas p duplicitatē fecit sz talem se exhibuit in corpe. qualis apud illos erat in mente. Sed q̄ esse inuerecunde extranei a caritate nō poterāt. hij cū quibus caritas gradiebat eū ad hospitiū quasi peregrinū vocāt. unde sequit. Et coegerūt illū. Ex quo exemplo colligitur quia peregrinus ad hospitiū non solū inuitandi sunt sz eīa trahendi. Glosa. Ner solū factis eū cogūt. sed eīa verbis induūt. sequit. enī. Dicentes mane nobiscū dñe q̄m aduesperascit et inclinata ē iam dies sz ad ca-

sū. Greg. in ome. Ecce aūt cū p membra sua xp̄s susceperit susceptores suos eīa p semetipsū requirit sequit. eūm. Et intrauit cū illis mensā ponūt cibos asserūt et deū q̄ē in scripture sacre expositione cognouerūt in panis fractione cognoscūt sequitur. ei. Et factū est dū recumberet cū illis accepit panē et benedixit ac fregit et porrigebat illis et aperti sūt oculi eoz̄ et cognouerūt eū. Chrys. Qd̄ nō de sensibilibus oculis dictū est. sed de sensu mentali. Augo de con. euā. Neq̄ enī clausis oculis ambulabāt sed erat aliq̄d quo nō sinerent agnoscere qd̄ videbāt qd̄ sc̄z caligo et aliquis humor efficere solet. Nō q̄ dns nō poterat trāsformare carnē suā vt alia retenta esset effigies quā solebāt intueri. q̄ quidē et āte passionē transformatus ē in monte vt facies eius claresceret sicut sol. Sed nō ita tūc factū est. nō enī incongruenter accipim⁹ hoc impedimentū in oculis eoz̄ a sathana fuisse ne agnosceretur ihesus sed tm̄ a xp̄o facta est p̄missio vsq̄ ad sacramentū panis vt veritate corporis ei⁹ ptinaciā remoueri intelligatur impedimentū inimici vt xp̄us possit agnosci. Theo. Sed et aliud innuit. q̄ sc̄z sumentibus sacrū panem aperūt oculi vt eū agnoscāt. magnā eni et ineffabilē vim habet dñi cibus. Augo de con. euā. Vel q̄ dns se longius ire finxit. ut cōmitteretur discipulis exponēs sacras scripturas vtrum ipse esset ignorantibus significat. q̄ hospitalitatis officio ad suā cognitionē p̄uenire posse hoīes intimauit. vt cū longius ipse ab hoīibus abscesserit sup ōnes celos cū eis transit. qui her exhibent senus eius. Tenet ergo xp̄m ne longius ab eo eat quisq̄s cathetizatus verbo in ōnibus bonis ei qui se cathetizat cōmunicat. Et eū ipsi cathetizati erant verbo cū exponeret eis scripturas. et q̄ hospitalitatē sectati sunt. eū q̄ē in ipsa expositione scripturarū nō cognouerūt in panis fractione cognoscūt. Nō enī auditores legis iusti sunt apud deū sed factores legis iustificabuntur. Greg. in ome. Quisquis ergo audita vult intelligere festinat ea q̄ iam intelligere potuit. opere implere. Ecce dns non ē cognitus dū loqueret. et dignatus est cognosci dū passus sequit. Et ipse euanuit ab oculis eoz̄. Theophil. Non enī tale corpus habebat. vt diutius eis cōmorari deberet. Et vt hoc pariter augeret affectū eoz̄ vñ sequit. Et dixerūt ad inuicē. Nonne cor nr̄m ardens erat in nobis dū loqueret in via et aperiret nobis scripturas. Orige. Per qd̄ innuit q̄ p̄lata sermones a saluatore audiebāt audientib⁹ cor ad amorē diuinū. Greg. in ome. penitj. Ex audito enī sermone inardescat animus. corporis frigo recedit. mens in supno sit anxia. audire libet precepta celestia. et quot mandatis instruitur. quasi tot factibus inflāmatur. Theo. Ardebat ergo cor eoz̄ vel igne verboz̄ dñi quibus intendebāt. tanq̄ pueris. vel q̄ eo differente scripturas p̄allebat intrinseq̄

desiderio

cor eorū q̄ ille qui differebat dñs esset. Adeo q̄
letati sunt vt nulla mora passi mox reuersi sit
in ihr̄lim et hoc ē qd sequitur. Et resurgentes
eadem hora regressi sunt in ihr̄lim. Diuerse
tur quidē eadē hora. q̄uenerūt aūt q̄ plures ho
ras sicut optebat sexaginta stadia transeūtes
¶ Aug⁹ de con. euā. Iā aūt fama erat q̄ surrexe
rat ihc̄s a mulieribꝫ facta et a simone petro
eui iā apparuerat. Et enī isti duo hec inuenerūt lo
quētes illos ad quos in ihr̄lim venerūt sequit eū
Et inuenerūt congregatos undecī et eos q̄ cū ip
sis erāt dicētes q̄ surrexit dñs vere et apparu
it simoni. ¶ Beda. Cum enī virorū primo dñs appa
ruisse videtur petro ex hijs q̄s euāgeliste q̄tuor
et paul⁹ aplus cōmemorauerūt. ¶ Crisp. Non
ei simul oīb⁹ se manifestabat vt fieret fidei
semina. Nā qui primo viderat et certus erat alijs
referebat. Deinde sermo prodiens p̄parabat aīm
auditoris visioni. Et ideo primo dignioꝝ et fidelioꝝ
oīb⁹ apparuit. Erat enī opus aīe fidelissime q̄
prius anteret hui⁹ aspectū vt minime turbaret
inopinata visione. Et ideo primo videt a petro vt q̄
primo cōfessus ē eū xp̄m. primo resurrectionē vidē
re mereatur. et eā q̄ eū negauerat prius ei
voluit apparere cōsolans eū ne desperaret. Post
petrū vero alijs apparuit q̄nq̄ pauciorib⁹ q̄nq̄ plu
ribꝫ. qd duo discipuli cōfitent. sequit ei. Et ipsi nar
rauerūt q̄ gesta erāt in via. et quō cognouerūt eū
in fractione panis. ¶ Aug⁹ de cō euā. Qd aūt aut
marcus āūciauerūt ceteris. nec illis crediderūt
cū lucas dicat. q̄a inde loq̄bant vere resurrexisse dñm
q̄d intelligendū est nisi alios ibi fuisse q̄b⁹ credere nollet.
Cū hec aūt loquerent ihc̄s stetit in me
dio eorū et dixit eis. Pax vobis ego sū noli
te timere. conturbati vero et conterriti estimā
bant se visū videre spūm. Et dixit eis. Qd
turbati estis et cogitationes ascendūt in cor
da vra. Videte manus meas et pedes. q̄
ego ipse sū. Palpate et videte q̄ spūs carnē
et ossa nō habet sicut me videtis hā
bere. Et cū hec dixisset ostendit eis manus et pedes.
¶ Cui. Undiq; resurrectionis fama et aplos diuul
gata et affectu discipulorū erecto ad xp̄i visionē
venit desiderato et querentibꝫ et expectantibus
revelatur nec disceptat vt de alio sed euidenter se
offert. vn dicit. Cū hec aūt loquerent. ihc̄s ste
tit i medio eorū. ¶ Aug⁹ de consensu euāgelista
rū. Hanc ostensionē dñi post resurrectionē et
cohabitationes cōmemorat. Sed q̄ dicit cohabitationes nō cum
illis fuisse apl̄is thomā. cū sedm lucā duo illi re
uersi in ihr̄lim inuenerūt cōgregatos xi. Pro
cul dubio intelligendū est q̄ inde thomas exierit
anteq̄ eis dñs hec loquētibus appareret. Dat enī
lucas locū in sua narratione q̄ possit intelligi
cū hec loquerent. prius inde exisse thomā. et

postea dñm intrasse nisi qs dicat nō illos vnde cim
q̄ iā tūc apli vocabantur sed discipulos illos xi
fuisse ex multo numero discipulorū. Sed cum
aduixerit lucas et eos q̄ ei ipsis erāt satis vnde
declarauit euidenter illos vndecī aplos q̄ voca
bāt apli cū quib⁹ ceteri erāt. Sed videamꝰ cui⁹
misterij grā sedm matheū et marcū resurgēs ita
mādauerit. Precedā vos i galileā ibi me vide
bitis. Qd et si cōpletū est tamē cōpletū est p̄ multa
cū sic mādatū sit vt aut hoc solū aut ob hoc p̄mū
expectaret fieri debuisse. ¶ Ambro. Cū hoc cōue
nientius arbitror q̄ dns quidē mādauerit dis
cipulis vt in galileā eū videret. sed illis ob metū
intra cōclaue residentibꝫ p̄mū se obtulisse
Grecus. Hec hoc ē p̄missi trāsgressio. sed pon
festinata ex benignitate ipleno p̄ter pusillam
mitatē discipulorū. ¶ Ambro. Postea vero cōfir
matis aūs xi. illos galileā petisse. vel nichil obstat
si dicant pauciores intra conclaue in monte q̄
plures fuisse. ¶ Ecce duo ex eū euāgeliste sed lu
cas et iohes solus vndecī hui⁹ scribūt apparuisse
ihr̄lim. Ceteri vero duo in galileā p̄parare nō solū
vndecī sed vnūsis discipulis et fratribus dixerūt
angelū et saluatorē vidisse de quib⁹ et paulus me
minit dicēs. Deinde apparuit plusq̄ quingentis
fratrib⁹ simul. Est aūt verior solutio q̄ p̄missa
in ihr̄lim habitantib⁹ semel aut bis visus est ad eoꝝ
cōsolationē. In galilea vero nō in cōclaui aut se
mel aut bis sed multa potestate ostensionē sui fe
cit. frequens se eis viuentē post passionē in signis
multis. vt lucas testat in actibus. ¶ Aug⁹ de con. euā.
Vel qd ab angelo hoc ē a dño dictū est. p̄ficue ac
cipiendū est. In galilea eū sedm tūsmutationis
significationē ostendet. intelligendū occurrit. q̄ de
populo isrl tūsmutaturi erāt ad gentes. q̄b⁹ apli
predicātes nō crederet. nisi ipe dns vitā in cordib⁹
hoīm p̄pararet. Et hoc itellexit. predet vos in gali
leā. Sedm aūt illud q̄ galilea interp̄tat revela
tio nō iā in forma serui intelligendū est sed in qua
est equalis p̄ri quā p̄misit dilectorib⁹ suis. Illa e
rit revelatio tanq̄ vera galilea. cū videbimꝰ eū si
cuti est. Ipsa enī erit beator tūsmutatio ex isto
sclo i illam eternitatē. Unde ad nos veniens nō re
cessit. et quo nos p̄cedens nō deseruit. ¶ Theo. Primo
igitur dns in medio discipulorū stans solito pauo af
fatu eorū turbinē sedat. ostendens q̄ ipse idem ē ma
gister eorū qui hoc verbo q̄ndebat. quo eos
munuit. cū ad predicandū misit. vn sequit. Et dixit
eis. Pax vobis ego sū nolite timere. ¶ Grecus. Unde
ut ergo nos pacis munus deserere. quā nobis hic
discedens xp̄us reliquit. Pax et res. et nomen
dulce. quā et dei esse accepimꝰ unctū illud. Pax dei
et ei⁹ esse deū unū illud. Deus pacis ipsā esse deū
unctū illud qui ē pax nra. Pax bonū cōmendatū
ab oīb⁹ observatū aūt a paucis. Que aūt ē causa

fortassis ambitio dñi aut facultatū aut luor ā odiū aut contēptus aut aliquid huīoi ex hīs q̄ dei ignaros videm⁹ incurrere Dei quippe p̄pue pax ē que cō federat oīa cui⁹ nichil est adeo ꝓtrū sicut vnitas nature et pacifica status Transumitur vero ab angelis et diuinis potestatib⁹ q̄ ad deū et ad inuicem pacifice se hīt Diffundit vero p totā creaturā cui⁹ est deor tranquillitas in nobis aūt manet sēdm aīam quidē per inuestigationē virtutū et cōmunicationē Sēdm corpus vero in mēbrorū et elementorū cōmensuratione quorū alterū pulchritudo alterū sanitas appellat Beda Discipuli aūt nouerāt xpm verū hoīem cū quo tanto tpe fuerāt cōuersati sed postq̄ mortuus ē nō crediderūt tertia die potuisse verū carnē de sepulchro resurgere Putant ergo se videre spm quē emisit in passione vñ sequit Conturbati sūt vero et cōterriti existimabant se spūm videre Error ille apostolorū secta est manicheorū Ambro Adhuc aūt virtutū exēplis petrū et iohānē non credim⁹ potuisse dubitare Cur ergo lucas induxit fuisse turbatos Primo oīum q̄ paucorū opinionē sententia maiorū ꝓpria includit Deinde q̄ et si petrus de resurrectione crediderat turbari tñ potuit q̄ se dñs cū corpore ianuis obseratis ip̄rouisus infunderet Theo. Verū q̄ p verbū pacis nō est sedatus turbo in aīabus discipulorū Alioquin induxit eos se filium dei esse qui metus cognoscebat archana vñ sequitur Et dixit eis Quid turbati estis et cogitationes ascendūt in corda vra Beda Quales vtiq̄ cogitatiōes nisi false et pniciose Perdidit enī xpus fructū passionis si nō esset veritas resurrectionis tanq̄ bonus agricola diceret q̄ ibi plantauit meritum id est fidē que in cor descendit q̄ desup̄ e Cogitationes autē iste nō desup̄ descenderūt sz de imo in cor sicut herba mala ascenderūt Cyril Hoc aūt fuit euidentissimū signū q̄ nō alius est qui videtur sed ille idē qui viderāt in ligno mortuū et positū in sepulchro qui non latebat aliquid eorū que erāt in hoīe Ambro Considerem⁹ aūt qua ꝓra sēdm iohānē apli crediderūt qui tamen sunt sēdm lucā qui mire dubi redarguūt Et videtur mihi iohes quasi aplis maiora et alnora tenuisse hec sequētia et hūanus prima hic historico visus arguit ille cōpendio q̄ et de illo dubitari nō potest q̄ testimoniū phibet de his quibus ipe interfuit Et ideo vtrūq̄ verū putamus Illā et si in primo lucas eos nō credidisse dicat Postea tñ credidisse demōstrat Cyril Cōprobās aūt deuictā esse morte et hūanā naturā ia in xpo corruptionē exuisse ꝓmo ostendit eis manus et pedes et clauorū fozamina vñ subdit Videte manus meas et pedes q̄ ego ipse sū Theo. Hz et aliud subiūgit palpatione sz manuū atz pedū cū dicit palpate et videte q̄ spūs carnē et ossa nō habet sicut me videtis habere Ac si diceret Dos putatis me esse spūm id ē fantasma sicut plures defunctorū tota sepultura videri sūt Soluti Sed sc tote q̄ spūs nec carnē habet nec ossa habet ergo aūt carnē et ossa habeo Ambro Hoc aūt dñs ideo dixit vt spem nobis sue resurrectionis ostenderet nā q̄d palpatur corpus est In corpe aūt resurgemus sz illud subtilius hoc massuis vtpote adhuc terrene labis qualitate cōtrectū Illō ergo p incorpoream naturā sz p resurrectionis corporee qualitatē xpūs clausa penetrauit Theo ergo xi mora illō eū in illa resurrectionis gl̄a corpus nr̄m erit ip̄alpabile cū vento aereo subtili⁹ vt cuticus dicit sz subtile quidē p effectū spiritalis potentie palpabile aūt p veritatē nature sequit Et cū hoc dixisset ostendit eis manus et pedes Beda Quibus sz indurata clauorū vestigia clarnere Sed sēdm iohānē eā latus eis ostendit cū fuerit lancea perforatū vel sz extensa vulnerū cicatrice dubietatis eor vulnus sanaret Dolent aūt in hoc loco gentiles cōtra iūniā struere quasi nō valuerit dñs vulnera sibi inflicta curare quibus respondendū est q̄ nō est consequēs vt qui maiora ferisse probatur minora facere nequiuerit sed certe dispensatoris gra qui morte destruxit signa mortis delere noluit primo quidē vt p hoc discipulis fidē sue resurrectionis astrueret Deinde vt pri p nobis supplicans quale genus mortis p hoīe ꝓtulerit sp ostenderet Terno vt sua morte redemptis q̄ miserit⁹ iterum sunt adiuti ꝓpositis eiusdē mortis iudicijs insinuaret postremo vt iudicio q̄ iuste dāpnēt impij denunciaret.

Adhuc aūt illis nō credentib⁹ et miratib⁹ p gaudio dixit Habetis hic aliq̄d qd̄ manducetur At illi attulerūt ei ptem piscis assi et fauū mellis Et cū manducasset coram illis sumens reliquias dedit eis Et dixit ad illos Hec sūt verba q̄ locutus sū ad vos cū adhuc essem vobiscū quoniā necesse est ip̄leri oīa q̄ scripta sūt in lege moysi et ꝓphetis et psalmis de me.

Cyril ostenderat dñs discipulis manus et pedes vt certificaret discipulos eor q̄ corpus q̄d passū fuerat resurrexit Vt adhuc aūt mīus certificaret aliq̄d manducabile petijt vnde dicitur Adhuc aūt illis nō credentib⁹ et miratib⁹ p gaudio dixit Habetis hic aliq̄d qd̄ manducetur Greg nisi. Et mīssu q̄dē legis pasca cū amaricantib⁹ edebat q̄ adhuc amarulndo manebat post resurrectionē vero cibus fauo mellis dulcorat vñ sequit At illi obtulerūt ei ptē piscis assi et fauū mellis Beda Ad insinuandū q̄ resurrectionis sue veritatē nō solū tanq̄ a discipulis sed eā conuesa cū illis dignatur Recentur eū nō solide sed imaginabiliter sibi apparere Vnde sequit Et cū manducasset coram eis sumens reliquias dedit eis Manducauit quidē potestate nō ex necessitate Aliter enī absorbet aqua

tera sinens alut sol calens dla indigencia iste potena.
¶ Grecus Di damus dum vere comedisse demus et
omes hoies post resurrectionē vt aborū somnis
Sed que ex quada dispensacione fuit a saluato
re. nō sunt regula et norma nature qm in quib⁹
dā alijs dispensauit. Refusatabit enī nra corpa
corrupta q̄n dereliquit ꝓpry corpis foramina
q̄clau fozauerāt et lateris cicatricē vt ostendat
p̄ mānsit post resurrectionē natura corpis nec
est in aliam mutatus substanciā ¶ Beda Adduca
ut q̄ post resurrectionē nō quasi cibo indigēs nec
quasi in resurrectione quā expectam⁹ cibis egere
significās. sed vt eo modo naturā corpis resurgētis
astrueret. Misisse aūt pisas assus quē xp̄us comē
dit significat xp̄m passū. Ipse enī latere dignat
in aquis generis hūani. Cum voluit laqueo mor
tis nīe et quasi tribulacione assatus ē ꝑ passiōis
sue. Fauus mellis extitit nobis in resurrectione
In fauo quidē melli⁹ vtrāq; naturā exprimere vo
luit ꝓsone sue. Fauus quippe mellis in cera ē mel
vero in cera est diuinitas in hūanitate ¶ Theo Di
dent aūt et cōmesta aliud habere misteriū q̄ em
manducauit ꝓtem pisas assi significauit q̄ naturā
nostrā in ihū vite mari natantē assans eā igne
ꝓprie deitatis. et exiccās eius humiditatē quā a ꝓ
fundis vōbis cōtraxerat esā fecit diuinā. Et eam
que prius. erat abhominabilis. ꝓparauit deo abū
suauē qd significat fauus mellis. Vel ꝑ piscem
assū significat vitū actiuā cōsumentē nrāz humi
ditatem laborū prunis. Conteplacionē vero sig
nificat ꝑ fauū mellis ꝓpter dulcedinē eloquioꝝ
dei. ¶ Beda Postq̄ aūt visus et tactus est māduca
uit ne in aliquo sensus hūanos ludificasse videret
misit manus ad scripturas vn sequit. Et dixit ad il
los. Hec sūt verba que locutus sū ad vos cū adhuc es
sem vobiscū. id ē cū adhuc ecīm in carne mortali i
qua estis et vos. Tunc quidē in eadē carne resusci
tatus erat. sed cū illis in eadē mortalitate nō erat
et subdit. Quonā necesse ē impleri oīa q̄ scripta
sunt in lege moysi et ꝓphetis et psalmis de me
Iuste de con. ecā. Illud attendāt qui magicis artī
bus xp̄m tanta potuisse et nomē ad aptos in se
cōuertendos arte ipsa cōsecrasse delirāt. vtrū
potuit magicis artibus ꝓphetas diuino spū anteq̄
in terra nasceret implere. Alegz n si q̄ magicis ar
tibus fecit vt coleret et moztuꝰ. ¶ Magus erat anq̄
natus cui ꝓphando venturo gens vna deputata est.
Tunc aperuit illis sensū vt intelligeret scriptu
ras et dixit eis. q̄m sic scriptū est et oportebat xp̄m
pati et resurgere a mortuis die tertia et p̄dica
ri in nōie eius penitenciā et remissionē pecō
rū oēs gentes incipientib⁹ ab ierosolima. Vos
aūt estis testes horū et ego mitto promissū p̄tris
mei in vos. Vos aūt sedete in ciuitate quoadus
q̄ induamini virtute ex alto.

¶ Beda Postq̄ ꝑbuit se videndū oculis manib⁹ con
tractandū legis cōmemorauit scripturas cōsequēs
aperuit sensū vt intellig⁹ qd legit. Tūc aperuit illi
sensū vt intelligeret scripturas. ¶ Theophi. Alioqui
quo eoꝝ aīa turbata et vanitas arcā xp̄i misteriū
studuisset. Iz et verbis eos docuit sequitur enī et
dixit eis qm sic scriptū est et sic oportet xp̄m pati Iz
ꝑ lignū crucis. ¶ Beda Perdidit aūt xp̄us fructū
passionis si nō esset veritas resurrectionis. Unde
subdit. Et resurgere a mortuis tertia die. Deinde
post cōmendatā sui corpis veritatē cōmendat et
eccle vnitatē cui subdit. Et ꝓdicare i nōie eius pnāz
et remissionē oīm pecoꝝ in oēs gentes. ¶ Eusebi⁹
Outū enī erat. postula a me et dabo tibi gentes hereditatē tuā. Oportebat aūt cōuersos ex gentibus
expiari a quolibet contagio et macula ꝑ ipsius vir
tutē quasi cōtaminatos ab errore demoniū. idolatrie
et nup quasi cōuersos a vita execrabili et ipudica
et ideo dicit. q̄ oportet ꝓdicari pnāz quidē penitenciā
consequenter remissionē peccoꝝ in oēs gentes. Cis
enī qui prius q̄ vera ostenderūt malorū priam sa
lubri gra veniā cōmissoꝝ donauit ꝑ quib⁹ et mor
tē subiit. ¶ Theo In hoc vero q̄ dicit pnāz et re
missionē peccoꝝ. ecīa de baptismate memnit in quo
ꝑ depositionē priorū sceleꝝ subsequit venia peccoꝝ
Sed quo pacto itelliget in solo xp̄i nōie baptisma fie
ri cū alibi mandet hoc fieri i nōie p̄tris et filij et spūs
sci. Et primo quidē diam⁹ q̄ nō intelligit q̄ in solo xp̄i
nōie fiat baptisma. Sed q̄ xp̄i baptismate aliquis
baptizet. id est spualiter non iudaice nec tali q̄li
iohannes baptizabat ad solā pnāz. sed ad spūs almi
ptinpacionē sicut et xp̄s in iordane baptizat⁹ ondit
spūm sēm in specie colūbina. Porro baptisma i xp̄i no
mine id ē morte xp̄i intelligas. sicut enī ipse post
mortē triduo resurrexit. sic et nos ter in aqua mer
gimur et cōuenienter emergim⁹. incorruptibilitatis
spūs arrā recipientes. Hoc enā xp̄s nomē continet
in se. et patrē quasi vnctorē et spūm quasi vnctionē
et filiū quasi vnctū. Iz sedm hūanā naturā. Non
aūt decebat ap̄lus bipartitū esse hūanū genus i
iudeos et gentiles. Et ideo vt oēs in vnū vniret ma
dant inape sermonē a ihrlim et ad gentes termina
ri. Unde sequit incipi ab ierosolima. ¶ Beda Non
solū ap credita sūt illis eloquia dei. et eoꝝ est adep
no filioꝝ et gla veniā vt gentes variis erroꝝ nubis
ꝓpiciate hoc maxime indicio diuine pietatis ad spem
venie ꝓuocentur q̄ eis qui filiū dei crucifixerūt venia
concedit. ¶ Cris rte Insup ne diceret aliqu q̄ omissis
notis inciū se ostentaturos ad extraneos. Ideo pri⁹
apud ipsos ortisores pandit resurrectionis signa in
eadē ciuitate in qua prupit temerarius ausus vbi
eū crucifixores credere vident. resurrectio plurimū
demōstrat. ¶ Euse. q̄ si ea q̄ xp̄us ꝓdixit ita sortiūt
effectū. Et verbū eius vnax et efficax ꝑ vniuersū
mūdū occulta fide ꝓspiat. tempus ē non incredulos ee.

erga eū qui protulit verbū. Eū n necesse est diuinā
vitā ducere aug opa viuida vbis cōsona ostendunt
q̄ quidē ministerio apostolorū impleta sunt vñ sub-
dit. Nos aūt estis testes horū mortis sez et resurrec-
onis ℣ Theo. Consequenter ne turbati cogitaret
quō nos hoīes idiote testimoniū phybem⁹ gētibus
et iudeis qui te occiderūt subiūgit. Et ego mitto p̄-
missū pmissū p̄tis mei in vos q̄d sez p̄ ioēlem pmi-
serat dicēs Effūdā sp̄m meū sup oēm carnē ℣ Crisp.
Dicut aūt milites ituros multos nemo dux exire
sinit donec armati sint. Et sic discipulos ante sp̄ūs
defensū ad conflictū egredi nō pmittit. vñ subdit.
Nos aūt sedete in ciuitate quoadusq̄ induamini ex
alto ℣ Theo. Id est virtute nō humana. sed celesti nec
dixit suscipiatis. sed induamini integrā tutelā spi-
ritalis velaminis indutus ℣ Beda. De hac aūt virtute
id est sp̄ūsco dicit ena angelus marie. Et virtus al-
tissimi obumbrabit tibi. Et ipe dns alibi. Nā et ego
noui virtutē de me exisse ℣ Theo. Cur aūt nō xp̄o
p̄sente vel eo discedente statim sp̄ūs venit. Decebat
eū eos fieri cupidos rei. et demū tempore gratiā
Tunc eni magis ad deū erigim⁹ cū incubit necessitas
Oportebat eni interim nostrā cōparere naturā in
celo et federa cōparent cōsummari. ac deinde sp̄ūm
aduenire et gaudia celebrare serena. Attende ena
quantū eis necessitatē imposuit iherosolimis esse
in eo q̄ illic sp̄ūm pmisit largiri. Ne ei rursus post
eius resurrectionē aufugeret hac expectatione ānsi
quodā vinculo ōnes simul eos ibi detinuit. Dicit aūt
donec induamini virtute ex alto. nec expressit qñ. vt
sint iugiter vigiles. q̄d q̄ miraris si diē nouissimū nō
pādit cū diem hui⁹ p̄nq̄ pandere noluit ℣ Greg⁹ in
pasto. Admonendi sūt q̄ quos a predicatois officio
impfectio vel etas phybet. et in precipitatio ppellit
ne dū sibi tantū onus officij ppitatione arrogāt
viā sibi subsequētis melioratois absc̄ndat. Ipsa
eni veritas q̄ repente quos vellet robora potuisset
vt exemplū sequētib⁹ daret. ne impfecti predicare
p̄sumeret postq̄ plene discipulos de virtute p̄dica-
onis instruxit. mādauit eis vt in ciuitate sederet.
donec induerent virtute ex alto. In ciuitate q̄pe
sedemus si intra mentis nr̄i muros nos claustra con-
stringim⁹ ne loquēdo exterius euagem⁹. vt cū vir-
tute diuina p̄fecte induimur. tūc quisq̄ a nobismet
ipsis foris erā alios instruentes exeam⁹ ℣ Ambro. Cō-
sideremus aūt q̄ sedm iohānē acceperit sp̄ūm sc̄m hic
aūt in ciuitate iubent sedere quoadusq̄ induantur
virtute ex alto. sed sp̄ūm sc̄m vel illis vndeq̄ quasi per-
fectioib⁹ insufflauit. et reliquis postea tribuendū
pmittit. vel eisdē ibi insufflauit hic spōndit
Nec videtur esse contrariū cū diuisiones sint gra-
aru. Ergo aliā insufflauit ibi opatione hic aliā
pollicet. Ibi eni remittendoru grā tributa ē p̄ce-
q̄d esse videt antiquus. et ideo insufflat a xp̄o vt
credas sp̄ūm sc̄m xp̄i et credas de deo sp̄ū. Deus ei

solus pcā dimittit. Lucas aūt lingnarū gratiam
describit effusā ℣ Crisp. Vel dicit ampire sp̄ūm
vt eos idoneos faceret ad receptionē aut q̄d futu-
rū est vt p̄sens indicaret ℣ Aug⁹ xv. de trinita.
Vel dns post resurrectionē suā bis dedit sp̄ūm sc̄m
mel in terra ppter dilectionē proximoru et iterū
de celo ppter dilectionē dei.

Et dixit aūt eos foras usq̄ in bethaniā et eleua-
tis manibus suis bñdixit eis. Et factū est dū
bñdiceret illis recessit ab eis et ferebat in ce-
lū. Et ipi adorantes regressi sunt ihr̄lem cum
gaudio magno. Et erāt semp in templo lau-
dantes et benedicentes deū.

℣ Beda. Pretermissis oīb⁹ q̄ per xl̄ dies
agi a dño cū discipulis potuerūt. primo diei resur-
rectionis eius conuīuiū tercie nouissimū diem quo
ascendit in celū dicens. Eduxit aūt eos foras si be-
thaniā. Primo quidē ppter nomē ciuitatis q̄ dom⁹
obedientie dicit. Qui eni ppter inobedientiā pueri
sorū descendit. ppter obedientiā conuersorū ascen
dit. Deinde ppter situ eiusdē ville q̄ in latere mōtis
oliuarū posita ee narratur. Quia videlic⁹ obedi
entis ecclesie domus in ipsius sūmi mōtis cacu
in xp̄i latere fidei spei dilectionisq̄ sue fundamē
ta locauit. Eos aūt bñdixit quibus precepta docdi
tradiderat vñ sequit. Et eleuatis manibus bñdixit
eis ℣ Theo. Forsan vim cōseruatiuā influens eis vsq̄
ad aduentū sp̄ūs et fortassis instruens nos. vt q̄ens
recedim⁹ bñdictionibus subditos deo cōmendemus.

℣ Greg⁹. q aūt eleuatis manib⁹ bñdixit eos. sic
insinuat q̄ decerat bñdicentē quēq̄ ornatū esse vtrisq̄
opibus et arduis respectu aliorū. sic eni manus
tollit in altū ℣ Crisp. Attende aūt q̄ dns breuia
repromissa aspectu subiicit. Promiserat quidē corpm
resurrectionē. a mortuis resurrexit. et p quadragin-
ta dies discipulos certificat. pmittit. ecia q̄ nubib⁹
rapiemur in aere. Et hoc ipse patefecit per opa
sequit eni. Et factū est cū bñdiceret illis recessit
ab eis et ferebat in celū ℣ Theo. Et helias quidē
videbatur assumi qui in celū. Sed saluator ipse p-
cursor oīm ascendit in celū. apparitus⁹ diuino con-
spectui in sacro suo corpe. Et iam nrā naturā i ppe
honorauit. a qualibet virtute angelica ℣ Crisp.
Sed dices. quid interest mea q̄ et tu in nubibus
suscipieris similiter. nā corpus tuū cōnaturale est
illi corpi. Erit igit et corpus tuū iam agile vt pos-
sit transire p aera. Nā sicut caput sic et corpus sic
principiū sic et finis. Aspice aūt quomō honorat⁹ es
per hoc principiū. Infima pars cōnalis creature homo
erat. sed pedes effecti sunt. caput sublimati in regnā
sedem in suo capite ℣ Beda. Ascendente aūt i celū
dño discipuli adorantes vbi steterūt nouissime
pedes eius. cōfestim iherosolimā redeūt vbi pro-
missionē p̄tis sunt expectare precepti. Sequit eni.
Et ipsi adorantes regressi sunt in ihr̄lem cū gaudio

Cap̃

magno. Gaudia magna agunt: q̃ deū ac dñm post
triūphū resurrectionis cnā celos penetrasse letant.
¶ Erat⁹ et erāt vigilantes non degentes in grauis
laboribus sed expectantes supnā granā conuersant
in templo inter cetera cnā loci honestatē addiscen
tes. vnde dicit. Et erant semp in templo ¶ Theophi.
Nondū aderat spūs et iam spiritaliter conuersatur
prius erāt reclusi. iam stant in medio principū sacer
dotū nec aliquo distrahūtur mūdano sed oīnibus con
temptis ut̃q̃ deū laudāt. sequit cnī. Laudantes
et benedicentes deū. ¶ Beda. Et attende q̃ lucas inter q̃
tuor animalia celi designatq̃ accipit p vitulū. Cui victi
ma qui in sacerdociū eligebantur mirari sunt iusſ
si eo q̃ ipſe sacerdociū xp̃i ceteris amplius exponen
du susceperit. et euangeliū suū q̃d a ministerio tẽ
pli p sacerdociū Zacharie cepit in templi deuotiõe
cõpleuit. Et apostolos ibi ministros noui sacer
dotij futuros. nõ in victimarū sanguine sed in
laude dei et in bñdictione cõclusit. vt in loco oīonis
et inter laudū deuotiones pmissū spūssancti ad
uentū paratis cordibus expectent. ¶ Theo. Quos
nos imitantes in sancta vita semper deprimamus lau
dantes et benedicentes deū cui est gloria et bene
dictio et virtus in secula. ¶ Amen

Incipit tabula

Dñica prima de aduentu
Erūt signa in sole et luna xxj.
Dñica quarta.
Anno quintodecimo imperij iiij
Dominica post natiuitatē dñi
Erāt ioseph et maria v
In octaua natiuitatis dñi
Postq̃ consūmati sunt dies vj
Dñica prima post epiphaniā
Cū factus esset ihesus annorū ij
In sexagesima.
Cū turba multa viij
In quīquagesima
Assumpsit ihesus xij. viij
Feria quinta post dñicā sedaz i xl.
Dixit ihus discipulis suis parabolā xvj
Sabbato post eandem
Dixit ihs discipul suis homo q̃dā. xv
Dñica tercia in quadragesima.
Erat ihs eiciens xj
Feria sexta post candē.

xxiiij

Dixerūt pharisei ad ihesū. quita auduum⁹ iiij
feria quinta post eandē.
Surgens ihs de sinagoga iiij
Feria quīta post dñicā quartā in lx
Ibat ihs in ciuitatē que vocatur naim. vij
Feria quīta post dñicam i passione.
Rogabat ihm quidā pharisеus vj
Feria qrta post dñicā in ramis palmarū
Appropīquabat dies festus iudeorū xxij
Feria sexta post dñicam resurrectionis
Duo ex discipulis ihu ibant xxiiij
Dñica prima post penthe.
Estote misericordes vj
Dñica secūda.
Homo quidā fecit cenā xiiij
Dñica tercia.
Erant appropinquantes xv
Dñica quarta.
Cū turba irruerūt v
Dñica octaua
Homo quidā erat duces xvj
Dñica nona
Cū appropīquaret ihesus xix
Dominica decima.
Dicebat ihesus ad quosdā xviij
Dominica duodecima.
Beati oculi qui vident x.
Dñica tercia decima
Dum iret ihs ihersolimā. xvj
Dñica quintadecima.
Ibat ihesus in ciuitate. vij
Dñica sextadecima
Cū intrasset ihesus xiiij
In dedicationibus.
Egressus ihesus pambulabat. xix.
In festo sancti siluestri pape.
Sint lumbi vestri precincti xij
In purificatione beate marie vgis
Postq̃ impleti sunt dies ij
In annūciatione beate marie
Missus est angelus gabriel. j
In festo sancti marci euāgeliste
Designauit dñs ihesus et alios x
In natiuitate sancti iohis baptiste.
Elizabeth impletū est j.
In festo sce marie magdalene.
Rogabat ihm quidā phar. vij
In assūpcione sancte marie.
Intrauit ihs in qdā castellū x
In vigilia sci iohānis baptiste
Fuit in diebus herodis j
In festo sancti apollinaris epi et mar.
Facta ē contentio inter discipulos xxij
In vigilia assūpcionis
Loquente ihu ad turbas extollens xj

In vigilia sancti mathei
Vidit ihs publicanū noīe leui. v.
In vigilia plurimoꝝ apostolorū
Designauit dns et alios x.
In natali vnius martiris
Si quis venit ad me et nō odit pa. xiiij
In natali plurimorū martirū
Descendens ihs de monte vj
Attendite a fermento phariseorū xij
Dicebat ihs turbis iudeorū ve vo. xj
Cū audieritis plia et sedi noli. xxj
Qui vos audit me audit x.
In festo cōfessorū pontificū
Sint lumbi vestri precincti xij
Nemo accendit lucernā xj
Nolite timere pusillus grex xij
Homo quidā nobilis abijt xiiij.
Feria qrta in qtuor tempo. aduen. ij
Exurgens maria abijt ij
In nocte natiuitatis dnī in sedā missa ij
Pastores loquebant adinuicem ij
Feria tertia resurrectionis
Stetit ihs in medio discipulorū suoꝝ xxiiij
Feria qrta post pentheost'
Cōuocatis ihs duodecī apos. dedit illis ix.
Feria qrta post pentē.
Factū est in vna dierū v
Sabbato
Surgens ihs de synagoga iiij
Sabbato quatuor tpm in mēse septēbris.
Dicebat ihesus turbis sclitudinē hāc xiij
In natiuitate dnī ad sedam missā
Exyt edictū a cesare ij
In letanijs maioribus
Quis vestrū habebit amicū xj
Dominica tercia post pentē
Erant aūt appropinquantes publicani et. xv

Explicit tabula

Capi.

Beati thome aquinatis continuū in euāgelium scī iohānis apli et euāgeliste

Quine visionis sublimitate illustratus ysaias pphēta dixit Vidi dnm sedentem sup solū excelsū et elevatū et plena erat domus a maiestate eius et ea q̄ sub ipso erāt replebant templū ¶ Hiero. sup ysaiam Quis sit dns qui videtur in euāgelista iohāne plenus dñs tmus qui ait Hec dicit ysaias qñ vidit gloriam dei et locutus est de eo. Haut dubiū quin xp̄m signifiret ¶ Glo. Unde ex verbis istis materia hui⁹ euāgelij qd̄ scdm iohānē describit designatur ex ecclesiastica hystoria. Quia enī natiuitatē salvatoris scdm carnē vel matheus vel lucas descripserant reticuit hic iohānes. et a theologia atq; ab ipa eius diuinitate sumit exordiū Que pars sine dubio ipsi velut eximio p spūm sctm reservata est ¶ Alchuin Unde cū omnibus diuine scripture paginis euāgelium excellat. q. qd̄ lex et pphete futurū pdixerūt hoc cōpletū dicit euāgelium. Inter ipsos aūt euangeliorū scriptores iohānes eminet in diuinorū misteriorū pfundi tate. q. tpe dnice passionis. p annos lxv verbū dei admiculo scribendi vsq; ad vltima dominicam tpa pdicauit. Sed post ascensionē dominicam cū nerua pmittente de exilio rediisset ephesū. cōpulsus ab episcopis asie de coeterna patri diuinitate xp̄i scripsit aduersus hereticos qui xp̄m ante mariā fuisse negabāt. Unde merito in figura q̄tuor aialiū aquile volanti cōparatur que volat alcius cūctis auibus. et solis radios irreuerberatis aspicit luminibus ¶ Aug⁹ sup iohānē Transcendit enī iohānes oia cacumina terrarū trāscendit omnes tractus aeris. transcendit ones altitudines siderū. transcendit oēs chorus et legiones angelorum. Nisi enī transcenderet ista omnia q̄ creata sunt nō perueniret ad eū per quē facta sunt omnia ¶ Aug⁹ de con. euan. Ex quo intelligi dat si diligenter aduertas tres euāgelistas tpalia facta dñi et dicta q̄ ad informandos mores vite primus maxime valerent arcta actiua virtute fuisse versatos Iohānē vero facta dñi multo pauciora narrante. dicta vero eius p̄sertim que trinitatis vnitatē et vite eterne felicitatē insinuarent diligentius et vberius cōscribente in vtute contēplatiua cōmendandā suam intentionē pdicari oneq; tenuisse. Unde aialia tria. p que tres alij euangeliste designāt. sine leo sine homo sine vitulus in terra gradiunt. q. tres euāgeliste in hijs maxime occupati sūt. q. xp̄us in carne opatus est et q̄ precepta mortalis vite exterende carnē portantib⁹ tradidit. At vero iohānes sup nubila infirmitatis humane velut aq̄la volat et lucē incōmutabilis veritatis acutissimus atz firmissimus oculis cordis intuetur. ipsā ei maxime diuinitatē dñi qua patri est equalis intendit eāq; papue suo euāgelio q̄tū inter hoīes sufficere credidit cōmendare curauit ¶ Glosa Potest igit euāgelista iohānes cū ysaia pphēta dicere Vidi dnm sedentē sup solū excelsū et elevatū inq̄tū acumine visus sui xp̄m in diuinitatis maiestate regnantē inspexit. Que quidē ea⁹ sua natura excelsa ē et sup ōnia alia elevata. Dicat ea⁹ euāgelista iohānes. et plena erat dom⁹ a maiestate eius. q. p ipsū narrat ōnia esse facta. et suo lumine ones hoīes in hūc mundū venientes illustrari. Dicat ea⁹ q̄ ea q̄ sub ipso erāt replebant templū. q. dicit verbū caro factū est. et vidim⁹ gloriā eius gloriā quasi vnigeniti a patre plenū gr̄e et veritatis. scdm qd̄ de plenitudine ei⁹ nos oēs accipim⁹ Dic igitur p̄missa verba materiā hui⁹ euāgelij continent in quo iohānes dnm sup solū excelsū sedentē insinuat. diuinitatē xp̄i ostendens et terrā ab eius maiestate impleri ostendit. Dū ōnia p eius virtutē in ee p̄ducta ostendit. et p̄ eius p̄fectionib⁹ repleta. et inferiora ei⁹ id ē hūanitatis misteria templū id est ecclesiā replere docet. dum in sacramentis humanitatis et gratiā et gloriā fidelibus repromittit ¶ Crisp Qñ igitur barbarus hic et indisciplinat⁹ talia loquit⁹ qui nullus eorū que in terra sūt hoīm nouit vnq; si hic solus esset mu raculū magnū esset. Nūc autē cū hijs et aliud isto maius tribut argumentū. q. a deo inspirata sunt ei q̄ dicūtur hic sz qd̄ ōnes audiūt. et suadet ōnib⁹ per ōne tempus. Qis ergo nō admirabit habitan tē in eo virtutē ¶ Origē in omelia Ioh̄es interpretat gr̄a dei sine in quo ē gracia vel cui donatū est. Cui autē theologorū donatū est ita abscōdita sūmi boni penetrare misteria et sic hūanis mentib⁹ intimare.

Primū.

Capitulū primū

In principio erat verbū.

Crisp Omib⁹ alijs euāgelistis ab incarnatione inspientibus Iohēs inserens conceptionē natiuitatē educationē augmentationē mox de eterna nobis generatione narrat dicens In principio erat ¶ Aug⁹ lxxxiij. q. Quod. Grece logos dicitur latine et rationē et verbū significat sed hoc loco melius verbū interptam. vt significet nō solū ad patrē respectus sed ad illa ea⁹ que p verbū facta sūt operatiua potentia. Ratio aūt et si nichil p ea fiat recte ratio dicit ¶ Augustin⁹ sup iohem Quotidie aūt dicendo verba viluerūt nobis. q. sonādo et trāseundo viluerūt. Est verbū et in ipso homine qd̄ manet intus nā sonus predit ex ore. Est verbū qd̄ vere spiritaliter dicit illud qd̄ intelligis de sono nō ipse sonus ¶ Aug⁹ xv. de trin. Quisq; autē potest intelligere verbū nō solū anteq; sonet verū ea⁹ anteq; sonorū eius imagines cogitando voluat

nā potest videre p hoc ſpeculū atq; in hoc enigmate
aliq̄ verbi ſilitudinē de quo dictū est. In principio erat
verbū. Necesse est enī cū id qd' scim⁹ loquimur ex ipsa
sciencia quā memoria tenem⁹ nascatur verbū quod
cuiusmodi sit ōnino cuiusmodi est illa sciencia de qua
nasc⁹. Formata quippe cogitatio ab ea re quā scim⁹ ver
bū est qd' in corde dicim⁹ qd' nec greci est nec latinū
nec lingue alicuius sed cū id opus est in eoꝝ quibus
loquim⁹ p ferre noticiā aliqd' signū quo significetur
assumitur. Unde verbū qd' foris sonat signū est v̄
bi qd' intus latet cui magis competit verbi nomen
Nā illud qd' profertur carnis oīe. vox verbi est v̄bū
et ipsū dicit⁹ ꝑter illud a quo vt foris appareat ſūp
tum est. Basil. in ome. Hoc aūt verbū nō est hūa
nū verbū. Quō enī erat in principio hūanū verbū
ultimo loco accipiente hoīe generationis p̄ncipium
nō igit⁹ in principio verbū erat humanū sz nec an
gelorū. Omnis enī creatura infra sclorū terminos
est a creatore essendi sumens principiū. Sed audi
euāgelū decenter ipsū enī unigenitū verbū dicit.
Crisos. Si aūt quis dixerit cur patrē dimittens mox
nobis de filio loquitur qm̄ ille quidē manifestus oīb⁹
erat et si nō vt pater sed vt deus. unigenitus autem
ignorabatur. Ideo decenter eā que de isto est cognitio
nē confestim in initio studuit imponere hys qui nesci
ebant eū sed neq; patrē in hys q̄ de filio sunt sermoni
bus tacuit. Propter hoc aūt et verbū eum vocauit.
Quia enī docturus erat q̄ hoc verbū unigenitus est
filius dei vt nō passibilē estimet⁹ quis generationē
preueniens verbi nūcupatione destruit pniciosā suspi
cionē esse ex deo filiū impassibiliter ostendens. Deinde
vero tanto est. q̄ ea q̄ sunt patris nobis ānunciare
debeat. Non simpliciter vero eū verbū dixit sed eū
articuli adiectione a reliquis ipsū separās. Consue
tudo enī est scripture verba vocare legres dei et p̄cep
ta. Hoc aūt verbū substancia quedā est hypostasis
eius ex ipō ꝓueniens impassibiliter patre. Basil.
Quare igitur verbū q̄ impassibiliter ex patre natum
est q̄ est generātis imago totū in seipso generante
demonstrans nichil inde sepans sed in seipso ꝑfec
tū existens. Aug⁹. xv. de trin. Dicut enī sciencia
nr̄a illi sciencie dei sic et nr̄m verbū qd' nascitur.
ex nr̄a sciencia dissimile est illi verbo dei qd' na
tū est de patris essencia. Tale est aūt ac si dicerem
de patris sciencia de p̄ris sapiencia vel qd' est ex̄p̄s
sius de patre sciencia de patre sapia. Verbū ergo
dei patris unigenitus filius p ōnia patri similis et nōn p̄
equalis. hoc enī est ōnino qd' pater q̄ ipse filius. ille
pater. ut per ōnia nouit. que nouit pater si ei nos
se de patre est sicut esse. Nosse enī et esse ibi vnū
est. et ideo patri sicut esse nō est a filio. ita nec nos
se. Proinde tanq̄ seipm̄ dicens pater genuit ver
bū sibi equale p ōnia. Non enī seipsū integre p
fecteq; dixisset. si aliquid min⁹ aut amplius esset in
eius verbo q̄m in seipso. Nostrū aūt verbū interius
qd' inuenim⁹ ee utriusq; illi simile. quātū sit eiā dissi
mile nō pigeat intuen. Est enī verbū mentis nr̄e
q̄nq; formabile nondū formatū quide mēs nr̄e
qd' hoc atq; hoc volubili quadā motione tactam⁹
cū a nobis nūc id nūc illud sicut inuentū fuerit
vel occurrerit cogitatur. Cū tūc sit verū verbū
q̄n illud qd' nos dicim⁹ volubili motione tactare ad
id qd' scimus ꝓuenit atq; inde formatur. eius oī
modā silitudinē capiens vt quomodo res quaq;
catur sic eā cogitetur. Quis nō videat quāta
sit hec dissilitudo ab illo dei verbo qd' in forma
dei sic est vt nō ante fuerit formabile postq̄ for
matū. nō aliq̄ possit esse informe sed sic forma
simplex equalis cui de a quo e. Quapter ita dici
tur illud dei verbū vt dei cogitatio nō dicatur ne
aliquid ee quasi volubile dicatur in deo qd' nūc
habeat nūc accipiat formā vt verbū sit. eamq;
possit amittere. atq; informiter quodāmodo vo
lutum. Aug⁹ de verbis do. Est enī verbū dei for
ma qdā non formata sed forma oīm formar⁹
forma incōmutabilis sine lapsu sine defectu
sine tpe sine loco supans ōnia. existēs in ōnib⁹
fundamentū quoddam in quo sunt et fastigiū
sub quo sūt. Basil⁹. Habet aūt sciencia et vbi
nrm exterius duum verbi similitudinē quandā
Nā nostrū verbū totā declarat mentis concepto
nē. que nāq; mente cōcipim⁹ ea verbo ꝓferimus
Et quidē cor nr̄m q̄si fons quidā est. verbū vero
fluuius quasi quidā riuulus manās ex ipso. Crisos.
Considera etiā in euāgelista prudentiā spūalē
nouerat hoīes id qd' antiquius est et qd' est ante
oīa maxime honorantes et ponentes deū ꝓpter hoc
p̄mū dicat p̄ncipiū. In principio inquit erat vbi.
Origē. Plura aūtē sunt signata ab hoc nōie
principiū. Est enī principiū sicut itineris et lon
gitudinis sedm illud. Initiū boni itineris iustoꝝ
exercitiū. Est aūt principiū et generationis ut eta
illud hoc est principiū creature dñi. Sed etiā dei
nō enormiter asserat aliquis oīm principiū. illud
etiā ex quo sunt ex p̄tarente materia alia fuerit.
principiū est penes eos qui credūt illā ingenitā. est
etiā principiū sedm spēm. sicut xp̄s principiū eoꝝ
est qui sedm imaginē dei formati sunt. Est etiam
principiū disciplinē sedm illud. Cū deberetis esse
magistri ꝓpter tempus rursus indigetis vt doceam⁹
q̄ sunt elementa exordij sermonū dei. Duplex ei est
documenti principiū hoc quidē naturā. hoc vero q̄
ad nos vt si dicat⁹ initiū sapientie fore. Natura q̄dē
xp̄m inquiūt sapientia et verbū dei e. quo ad nos
vero inquitū verbū caro factū est. Tot igit⁹ signifi
catis ad presens de principio occurrentibus potest
accipi illud ex quo qd' e agens. Conditor ei xp̄s est
velud principiū sedm qd' sapiena e vt verbū in princi
pio quasi in sapientia sit. Plura ei bona de salua
tore dicut⁹. Velud igitur vita in verbo e sic verbū

in principio id est in sapiencia erat. Cōsidera vero si passibile ē secm hoc significatū accipe nos principiū. prout secm sapienciā et exempla que in ea sunt fuit ōnia. Vel qz principiū filij pater est et principiū creaturarū et ōmiū eorū p illud In principio erat verbū. Verbū filiū intelligas in principio idē in patre dictū soze. Augs vi de tri. Aut in principio sicut dictū est ac si diceret ante ōnia. Basi. Preuidit enī spūssctūs futuros quosdā inuidentes gloriē unigeniti qui pferet sophismata ad subuersionem auditorū. qz si genitus est nō erat et aliqn genitus esset. nō erat. Ne talia garrire psumat. spūssctūs ait. In principio erat verbū. Hilari. Dedo de tri. Transeūt ipa trāseūt scla. tollūtur etates. pone aliqd qd voles tue opinionis principiū nō tenes tpe. erat eni vnde tractat. Crisi. Dicut aūt quis cum stat in naui seeus litus videt amnitates et portus cū vero eū aliquis in mediū pelagi duxerit a priorib⁹ qdē desistere facit nō tn. aliorsū desigit ei oculū. Ita euāgelista hic sup oēm nos ducens creaturā. suspensū dimittit oculū nō dans supspicere aliquē finē ad superiora. hoc enī in principio erat sp et infinite essendi significatiuū est. Augs de ver. dni. Sed dicunt. si filius est natus est. hoc fatemur. Adnūciunt deinde. si natus est pū filius erat pz anteqz ei filius nascereturhoc respuit fides. ergo aut ratione michi redde quō et filius nasci potuit patri vt coeuus esset ei a quo natus ē. Post patrē enī nascit filius vbz patri morituro succesurus. Dilitudines adhibent de creaturis et nobis laborandū est vt nos iuenianꝰ filitudines earū rerū quas assumꝰ. Sed quid possimꝰ in creatum inuenire coeternū qū in creatura nil inuenimꝰ eternū. Sed si possunt inueniri duo coeua generās et generatus ibi intelligim⁹ eterna. Ipa quidē sapiencia dicta ē in scripturis candor lucis eterne. dicta ē imago patris. Hinc capiamus silitudinē vt inueniamꝰ coeua ex qbus intelligamꝰ coeterna. Nemo aūt dubitat qz splendor de igne exit. ponamꝰ ergo ignē patrē illius splendorus mox quidem vt lucerna accendendo. simul cū igne et splendor exsilit. Da michi hic ignē sine splendore et credo tibi patrē sine filio fuisse. ymago exsilit de speculo hoīs intuentis speculū exsilit imago mox vt aspector venerit. Sed ille qui inspicit erat anteqz accederet ad speculū. Donamus ergo aliqd natū sup aquā vt virgultu aut herbā. nōne cū ymagine sua nascit. Di ergo semp esset virgultū semp esset imago de virgulto. Quod aūt de alio est vnqz natū est. potest q semp ē generās et semp cū illo quod de eo natū est. Dz dicet aliquis. Ecce intellexi eternū patrē coeternū filiū filiū effusū splendorē. minus igne lucentē aut si aut effusam imaginē minus qz virgultū existentem dicimꝰ nō sz equalitas ōnimoda est. Nō credo aut qz nō inuenisti similitudinē. Fortassis aūt inuenimꝰ i creatura quō intelligamꝰ filiū et coeternū pū et neqz

minorē sed nō illud possumꝰ inuenire in vno genere similitudinū. Jugamus ambo genera vnū vnde ipi dant similitudines et alterū vnde nos dedimꝰ. dederūt eni illi silitudines ex hijs q precedūt. tpe ab hijs a quibus nascūtur sicut homo de hoīe sed tn homo et homo eiusdē. Laudamꝰ ergo in ista natiuitate eqlita tē nature deest equalitas tpis. In illo aūt genere silitudinū qd nos dedimꝰ de splendore ignis et de imagine virgulti. equalitatē nature nō inuenus coeuitatē iuenies. Totū ergo ibi qd hic ex pbus singulis et rebus singulis inuenit. et nō hoc solū qd in creatu rīs totū inuenio ibi sed tāqz in creatore. Ex gesis contra ely ephesinꝰ epterea aliubi quidē filiū appellat pris aliubi aute verbū nominat. aliubi aūt splendorē vocat scriptura diuina. singula horū ne nominū de ipso dicens vt intelligas ea qd de ipō dicūt esse ōtra blasphemiā. Quia ei tuus filius eiusdē tibi nature sit. volens sermo ostendere vnā substanciā pris et filij dixit filiū patris qui ex eo natus ē vnigenitꝰ. Deinde qm natiuitas et filius apud nos ostentacionē prebent passionis ideoqz hic filiū appellat et verbū impassibilitatē natiuitatis eius nōie isto demōstrās. Sed qm pz qualiā facit vt homo indubitanter senior filio suo demōstrat. ne hoc ipsū erā de diuina natura putares. splendorē vocat vnigenitū pris. Splendor ei nascit quidē ex sole. nō autem intelligit sole posterior. Coexistere ergo semp patri filiū. splendor tibi denūciat ipassibilitatē natiuitatis ostendat verbum cōsubstancialem filij nomē insinuet. Crisi. Dz dicit illi qm hoc id ē in principio nō eternitatē ostendit simpliciter eternī et de celo ysiud et de terra dictū est. In principio inquit fecit deus celū et terra. Sed qd cōmune habet erat ad fecit. Dicut ei qd est cū de hoīe quidem dicat tempus pmō significat tm. Cū aute de deo id qd est semp et eternaliter ita et erat. De nra quidem cū dicitur natura pterita significat tempus cū aute de deo eternitatē ostendit. Origē in ome. Cū eni verbū duplicē habet significationē aliqn eni tpales motus secm analogiā aliorū verborū declarant aliqn substanciā vnius cuiusqz rei de qua pdicat sine tpali motu vllo designat. ideo et substantiuū vocat. Hilari. sedo de trini. Respice igit ad mundū. intellige qd de eo scriptū sit est. In pncipio fecit deus celū et terrā. Fit q in principio qd creat et etates cōtinet qd in pncipio continetur vt fieret. Piscator aūt illitterat⁹ indoct⁹ liber a tpe solut⁹ a seculis est vicit one principiū erat ei qd est neqz in tpe aliquo cōcludit vt reperit qd erat pcius in principio qz fiebat. Arrianꝰ. Contra eos q qui ppter tpale natiuitate dicebāt xpm non sp fuisse. Incipit euāgelista de eternitate verbi dicēs In principio erat vbū. **Et verbū erat apud deum.** Crisi. Quia maxiē de hoc est pprīū eternū et sine principio esse hoc pmū posuit. Deinde ne quis audiens in pncipio erat vbū ingenitū verbū diuit. Confestim hoc removit dicens Et verbū erat apud deū. Hilarꝰ sedo de tri. Hinc prin-

apio enī est apud deū. et qui abest a ꝑte nō abest ab autore ¶ Basi. Rursus hoc dicit ꝑpter blasphemātes qđ nō erat vbi ergo erat verbū non in loco ītonsrip tibilia cōtinent² sed vbi erat apud deū. Neq; ꝑ loco neq; filius circūscripione aliqua cōtinent² ¶ Orige. vn le est enīa inducere q verbū dicat² ad aliquos fieri puto ad osee vel ysaiā aut ieremiā. aū deū autem nō fit quasi prius nō ens apud ipsū. ex eo igit² q in ipo est in eo dicat² Et verbū erat apud deū. q nec a principio a ꝑte separatus ¶ Crisp. Nō enīa dixit in deo erat sz apud deū erat. eā que sēm ypostasim eiꝰ eternitatē nobis ostendens ¶ Theo. videtur enīa michi q sabellius ex hoc dicto subuersus ē. Ipse ei dicebat q ꝑ et filius et spūs scūs una ē psona que aliqn vt filius aliqn vt spūs scūs manifeste vero cōfun ditur ex hoc verbo Et verbū erat apud deū. hic enī euāgelista aliū declarat ee filiū. aliū deū sz patrē.

aliqn vt ꝑ apparuit.

Et deus erat verbum. ¶ Hila. sēdo de trinitate. dicēs Verbū sonus vocis ē enūciatio negotioz et elo cutio cogitationū. hoc verbū in principio apud deū erat q sermo cogitationis eternus est. cū qui cogitat sit eter nus sz quo in principio erat qđ neq; ante tempus neq; post tempus est Et nescio an ipsū possit esse in tpe lo quentiū enī sermo neq; est antequ² loquant² et cū lo cuti erūt nō erit. In eo enī ipso qđ loquūt² dū finiūt iā non erit id vnde ceperūt. Sed prima sententia rudis auditoz admiserit. in principio erat verbū de qđ sequenti qđ quereris Et verbū erat apud deum. Aliquid audieras de deo vt sermone recondite cogi tationis acueres aut fefellerit iohānē quid esset mometi inter inesse et adesse. Id enī qđ in principio erat nō in altero esse sz cū altero predicat² statū igit² verbi et nomē expecta. Dicat nāq; et deus erat verbū Cessat sonus vocis et cogitationis eloquiū Verbū hu res est nō sonus. natura nō sermo deus nō inanitas est ¶ Hilarius vij de tri. Simplex aūt nūcupatio est et caret offendiculo affectionis alienē. Ad moysen dictū est Sedi te deū pharaoni. Sed nūquid adier ta nōis causa ē. cū dicitur pharaoni. Moyses enī pharaoni deus datus ē dum timet² dū oratur dum putat dū medet² Et aliud est deū dari et aliud deū esse. Memini quoq; et alterius nūcupationis vbi dicit. Ego dixi dij estis. sed in eo indulti nōis significatio est et vbi refertur. Ego dixi loquentis ponus sermo e ꝙ rei nomē. Cū autē audio. et deus erat verbū nō dictū solū audio verbū sed demōstratū esse intelli go qđ deus est ¶ Basilius. Dic igitur excludēs accusa nonē blasphemantiū. querentiū quid ē verbū respō det ¶ Theophi. Et deus erat verbū. Vel aliter cō tinua. postq; verbū erat apud deū manifestū est q due psone erāt. q̄nus una natura duabus existat vñ dicit² Et deus erat verbū ita vt una natura sit ꝑ et filio cū sit una deitas ¶ Orige. Addendū erā q verbū in eo q fit ad ꝓphetas illustrat ꝓphetas sa pientie lumine apud deū vero est verbum obtutus ab eo qđ sit deus Unde ꝑclamant hoc qđ est verbū erat apud deū ei qđ est deus erat verbū ¶ Crisp Et nō vt plato hic quidē intellectū quendā hic vero aiam mūdi esse dicens Per enī paul fuit a diuina tura. Sed dicūt ꝑ nī articuli adiectione dictus est filius aūt sine hac. Quid ergo apostolus dicit magni dei et saluatoris nri ihu xpi. Et rursus qui est sup ōnia deus. sz et romanis scribens dicit Gratia vobis et pax a deo patre nrō sine adiectione arti culi alterq; et superfluū erat hic apponere cuius cōtinue adiecti filio articulus ꝑpter hoc filius ma nor deus est.

Hoc erat in principio apud deū. ¶ Idacio sēdo de trinitate. Quia dixerat deus erat verbum trepido in dicto et me insolens sermo cōmouit. ni vnū deū ꝓphete nūcauerūt Sed ne quo vltra tre pidacio mea ꝓgredi possit reddit sacramēti tan ti piscator dispensationē. Et refert ad vnū oīa sine contumelia. sine abolitione sine ꝑte dicēs Et hoc erat in principio apud deū. apud vnū ingen tū deū ex quo ipe vnus unigenit⁹ deus ē predicatus ¶ Theo. Et rursus ne suspitio diabolica aliquos cō turbaret. ne forte cū verbū deus sit insurrexit cōtra patrē vt aliqui famulant² gentiliū. et separatus a ꝑ fuerit ipi patri contrarius dicit Hoc erat i prin apio apud deū. Quasi diceret hoc dei verbū nusq; a deo extitit separatū ¶ Crisp Vel ne audiens i prin cipio erat verbū. eternū quidē estimes. seniorem vero spatio aliquo ꝑ vitā suscipias. induxit hoc erat in principio apud deū. non enī fuit vnq; tar tarus ab illo. sed semp deus apud deū erat. Vel q dixerat deus erat verbū vt nō estimet quis mino rē esse deitate filij cōfestim cognoscatur ꝑ ea tatis ponit. et eternitatē assumens cū dicit. hoc e rat in principio apud deū. et qđ factū est adiacens oīa per ipm facta sunt ¶ Orige. Vel aliter. postq; ꝑmiserat tres ꝓpositiones euāgelista resumit una in vnū dicens hoc erat in principio apud deū. In primo enī trū didicimus. in quo erat verbū. q in principio erat. In sēdo apud quē. q. apud deū. In ter cio quid erat verbū. q deus Vel ergo demonstrās verbū predictū deū ꝑ hoc qđ dicit hoc et colligens in ꝓpositionē quartā hoc qđ est in principio erat verbū aut hoc erat in principio apud deū. Quoniam aūt qs aut non est dictū. In principio erat verbū deus. et ver bū dei erat apud deū et deus erat verbū dei. Ostēs aūt vnicā veritatē fatebit² esse palā est qui et demo stratio est q est sapientia una est. Oz si veritas una et sapientia una verbo quoq; qđ veritatē enūciat sapi entiā expandit. i hijs qui susceptibiles sunt. vnū si quidē erit. Ne hoc dicim⁹ infirmantes verbū dei fore sed ostendens vtilitatē omissionis hui⁹ vocabuli dei Ipse quoq; iohānes in apocalipsi dicit. Et nomē eius verbū dei ¶ Alcuinus. Qualiter aūt ponit substan tiuū verbū erat. vt intelligeres ōnia ꝑ ipm facta

ꝯeternū deo ꝑ̄ verbum.

Omnia per ipsum facta sunt ¶ Alchymus. Postq̄ dixit de natura filij de operatione eiꝰ subiūxit dicens. oīa per ipsū facta sunt. id est quicq̄d est siue in substā̄cia siue in aliqua ꝓprietate ¶ Hilari. sed de trinit. Vel aliter. erat quidem verbū in principio sz quid ille oīa ꝑ ipsū facta sūt. Infuntū est ꝑ qd̄ fit ōne qd̄ factū est. et cū ab eo sint oīa et tempus ab eo est ¶ Crisꝰ. Moyses quidē magnus scripturā veteris testamenti de sensibilib⁹ nob⁹ loquit⁹ et ideo enumerat ꝑ multa. In principio ei ait fecit deus celū et terrā. Deinde indicat q̄n et lux facta ē. et firmamentū et stellaꝝ natura et q̄ā aūaliū. Euāgelista vero hec oīa ꝯcedens vno verbo cōprehendit. vt cognita auditoꝝ ab ad alnorē festinās materiā totū hui⁹ libri instituēs nō de aplis sed conditore ¶ Augꝰ ꝓmo sup genesim ad litterā. Cū enī dicit. oīa per ipsū facta sunt satis ostenditur. et lux per ipm facta sunt satis ostenditur cū dixit deus fiat lux et similiter de alijs. Qd̄ si ita est eternū est qd̄ ait deus fiat lux. q. verbū dei. deus apud deū patri ꝯeternꝰ est. cuius creatura ꝑualis sit. cū enī verba sunt tps cū dicim⁹ q̄n et aliq̄n. eternū tn est in verbo dei. q̄n aliquid fieri debeat. et nunc fit. q̄n fieri debuisse in illo verbo est in quo nō est q̄n et aliq̄n. q̄ totū illud vbū eternū est ¶ Augꝰ sup iohā. Qui ergo potest fieri vt verbū dei factum sit. quādo deus ꝑ verbū fecit oīa. si et verbū ipsū factū est ꝑ qd̄ aliud verbū factū est. Di hoc dicas. q. est verbū verbi ꝑ qd̄ factū est illud. ipsū dico ego vnigenitū filiū dei. Di aūt non dicis ꝙ būdei concede non factū verbū ꝑ qd̄ facta sunt oīa ¶ Augꝰ ꝓmo de trin. Et si factū non est creatum non ē. si aūt creatura nō est eiusdē cū patre substantie est. oīs enī substā̄cia q̄ deus nō est creatura est. et q̄ creatum nō est deus est ¶ Theophilus. Dolent aūt arriani dicere q̄ sicut ꝑ serrā ostiū fieri dicim⁹ quasi ꝑ organū sic et ꝑ filiū oīa facta fuisse dicūt. Nō q̄ ipse sit factor sed organū et sic factorum aiūt filiū tamq̄ factū ad hoc vt ꝑ eū oīa fieret nos aūt ad huiusmodi fictores mendacij simpliciter respondem⁹ si enī vt dicitis ꝓ creasset ad hoc filiū vt eo tāq̄ organo vteret videret q̄ ignobilior sit filius q̄ que facta sunt sicut ea que ꝑ serrā sūt facta ipso organo nobiliora existūt nā serra ꝓpter ipsa facta est sic et ꝓpter ipsa que facta sunt. vt aūt pater creaut filiū tamq̄ non deberet deus cuncta creare nequaq̄ filiū ꝓduxisset. Quid his verbis insanius. sed aūt Quare nō dixit q̄ oīa verbū fecit sed vsus est hac ꝓpositione. ꝑ me filiū vnigenitū intelligeres et sine principio et dei conditore ¶ Crisꝰ. Sed si ꝓpositio pronunciabat te et queris in scriptura q̄ ipsū verbū oīa faceret audi Dauid. Iuno tu dne terrā fundasti. et opa manuū tuaꝝ sunt celi. Qd̄ aūt hoc de vnigenito dixerit addiscesab aplo vtente hoc vbo in epistola ad hebreos de filio. Di vero de patre hoc ꝓpheta dixisse dicis. ꝑ filiū vero ad filiū adaptasse. idem sit rursus ¶ Aug⁹ ei filio ꝯuenire dixisset nisi velemēter cōsideret. q̄n q̄ sūt dignitatis cohonorabilia sunt vtriq̄. Di rursus ꝑ ꝓpositionē aliquā subiectionē tibi videtur inducere paulus eam de ꝑ̄ ponit ꝓ dixerus ei. dūs mi⁹ per quē vocati sum⁹ in sonetate filij eius. Et iterū Paulus apostolus ꝑ volūtate dei ¶ Orige. Erraut ei in hoc valentinus dicens verbū esse qd̄ mundane creationis ꝑstitit causā creatori. Sed si sic se habet veritas rerū put ipse intelligit oportebat scripturā fore ꝑ creatore vniuersa cōsistere a verbo. nō aūt econtra

Et sine ipo factū est nichil ¶ per vbū a creatore. ¶ Crisꝰ. Vt nō estimes aī dicit oīa per ipsū facta sunt illa oīa solū dicere ei⁹ que a moyse dicta sunt. conuenienter inducit et sine ipo factū est nichil. sive visibile q̄d sive intelligibile. Vel aliter. Ne hoc qd̄ dicit oīa per ipsū facta sunt. de signis suspiceris nūc dicit de quib⁹ reliqui euāgeliste locuti sūt inquit. Et sine ipso factū est nichil ¶ Hilari. Vel aliter. Duct⁹ hoc qd̄ dicit. oīa per ipsū facta sunt. nō habet modū. est ingenitus q̄ factus a nemine ē est et ipse genit⁹ ab innato. reddidit autorē cū so cū professus est dicens. Sine ipo factū est nichil. Cū ei nichil sine eo intelligo. nō esse solū. q. aliq̄ est ꝑ quē. aliud sine quo non ¶ Orige. in Omel. Vel aliter ne existimares ea q̄ per verbū facta sunt ꝑ se existentia. nō contenta a verbo ait. Et sine ipso factū ē nichil hoc est nichil factū est extra ipsū. q. ipse ambit oīa cōseruās ea ¶ Augꝰ de ꝑfti. no. et ve testa. Vel dicēs sine ipso factū est nichil. nullomodo ipsū factuꝝ ee suspicari debere edocuit. Quo⁹ enī potest dici ipse est factura cū nichil dicat⁹ deus sine ipo fecisse ¶ Orige. sup iohannē. Vel aliter. si oīa ꝑ verbū facta sunt. de numero vero oīum est malicia et totus fluxus pcī. et hec per verbū facta sūt. et hoc est falsū. quantū igitur ad significata. nichil et nō ens vnū sunt. videt⁹ aūt aplus non ens a prava dicere. vocat inquit deus ea q̄ nō sūt tamq̄ ea que sūt. Totaq̄ pravitas nichil dicitur dū absq̄ verbo facta ē ¶ Augꝰ sup iohannē. Peccatū ei non per ipm factū est. et manifestū est. q. peccm nichil est. et nichil sunt hoīes cū peccāt. Et idolum nō ꝑ verbū factū est. habet quidē formā quandā humanā. et ipse homo per verbū factus ē. Dz forma hoīs in idolo nō ꝑ verbū facta ē. Darptū est ei sim⁹ q. nichil ē ydolum. ergo ista nō sunt facta ꝑ verbū sed q̄dāmq̄ facta sūt naturaliter vniuersa natura terrā oīs omnino creatura. ab ange⁹lo vsq̄ ad formiculā. ¶ Orige. Valentin⁹ aūt excluſit ab oīnibus ꝑ vbū factus. que sunt in celis facta q̄ credit ante silā verbū exuisse. ꝑter euidentiā loquens. Diquidē que putāt ab eo diuina remouent⁹ ab oīnibus. Que aūt velut ipse putat penitus destruūt⁹ vere dicūt⁹ oīa. Quodā enī falso dicūt diabolū nō esse creaturā dei. iniquū enī diabol⁹ est creatura dei nō est. Is aūt qui audit esse diabolū diuina ē creatura. ac si diceremus hominē quā creaturā dei non esse. qui tū in eo q̄ homo est

creatura dei est ✠ Aug⁹ de natura hoīm Nō aūt sunt audienda deliramēta hoīm q̄ nichil hoc loco aliquid intelligendū putant quia ipsū nichil in fine sententie positū est Nec itelligitur nichil interesse vtrū dicatur sine ipso nichil factū est an sine ipso factū est nichil ✠ Origē. Dicit accipiatur vbū p eo qđ in quolibz hoīm est q̄ et ipsū insitū est cuilibet ab eo qđ in principio erat verbo. cuā sine hoc vbo nichil cōmittimus simpliciter accipiendo qđ dicat nichil. Aut ei aplūs q̄ sine lege prius mortuū erat aduenīente vero mādato prius reuixit. Nō enī reputat prius lege nō existente. sz nec prius erat nō existente verbo q̄ dūs dicit. Si nō venissem et essem illis locut⁹ prius non haberent. Quelibz enī excusatio defuit valenti dare responsū de crimine dū verbo p̄sēte ac iudicāte quid est agendū nō obedit quis illi. nec p̄ter hoc inulpan dū est verbū. Dicat nec magister p cui⁹ disciplinā nō remanet locus excusationis discipulo delinquenti velut de ignorāna. Oīa ergo p verbū facta sūt nō solū naturalia sz cuā q̄ ab irrationalib⁹ fiunt.

Qđ factū est in ipso vita erat. ✠ Beda. Quia cuāgelista dixit oēm creaturā factū esse p verbum ne quis forte crederet mutabile ei⁹ voluntatem quasi qui subito vellet facere nātuā. quā ab eterno nūq̄ ante fecisset ideo docere curauit factū quidē creatūrā in tpe. Ded in eterna creatoris sapia q̄n et qđ crearet sp fuisse dispositū vn dicit. Qđ factū est in ipso vita erat ✠ Aug⁹ sup iohānē potest aūt sic pūctari. Qđ factū est in ipo et postea dicat vita erat q̄ totū vita est si sic p̄munauerim⁹. Quid ei nō in illo factū est. Ipe est enī est sapientia dei. Et dicat ignt un ps°. oīa in sapia fecisti. oīa sicut pullū ita in illo facta sūt. Dicit q̄ quod in illo factū est vita erat. ergo et terra vita est. et lapis vita ē. Inhonestū est sic intelligere ne nobis subrepat secta manicheoz et dicat q̄ habet vitā lapis et habet vitā paries solent enī ista delirantes dicere Et cū reprehensi fuerint ac repulsi quasi de scripturis p̄ferūt dicentes. Vt qđ dictū est. qđ factū est in ipso vita erat. Pronūna q̄ sic. qđ factū est. hic distingue et deinde infer. in ipso vita erat. facta est ei terra sed ipsa terra q̄ facta est nō est vita. Est aūt in ipsa dei sapientia spūtualit rario quedā qua terra facta ē hec est vita. Dicat arca in oni tpe nō est vita. arca in arte vita est q̄ vivunt aīa artifices. Dic ergo q̄ sapientia dei p quā facta sunt oīa. sedm artem continet oīa q̄ fiunt p ipsam artē nō hec cōmuno sunt vita. sz quicqđ factū est vita est in illo ✠ Origē. in ome. Potest autē et sic distingui sine errore qđ factū est in ipso. et postea dicatur vita erat. vt sit sensus. oīa que p ipsum et in ipso facta sūt in ipso vita sunt et vnū sunt. Erant enī hoc est in ipso subsistūt causaliter priusq̄ fiant in semetipsis effectue. Ded si queris quo et qua ratione oīa que per verbū facta sunt in ipso vitaliter et vnifozmit et causaliter subsistūt accipe exempla ex rebus naturarū

natura Conspice quo oīm terū quas mūdi hui⁹ sensibilis globositas cōprehendit causse simul et vnifor miter in isto sole qui ē maximū mūdi lūinare subsistūt. quo numerositas herbarū et fructuū in suis seminibus simul continet. quo multiplices regulet arte artifex vnū sunt et in animo disponēs vnū sunt quo infinit⁹ linearū numer⁹ in vno pūcto vnū subsistit. et hui⁹ varia p̄spice exempla. ex quib⁹ velut physice theozie pennis poteris artiora verbi mentis acie in spicere et q̄tū dat hūanis rationib⁹ inspicere videre quo oīa que p verbū sunt facta in ipso vivunt et sūt ✠ Hilari. Vel aliter potest intelligi in eo quod dixerat sine ipso factū est nichil. posset aliquis p turbat⁹ dicere. est q̄ aliq̄d p alterū factū qđ tñ non sit sine eo factū. et si aliquid p alterū fiert nō sine eo eā nō p eū oīa q̄ aliud est fecisse aliud ē interuenisse facienti. Enarrat q̄ euāgelista qđ nō sine eo factū sit dicens. Qđ factū est in eo hoc igitur nō sine eo qđ sm eo factū est. Nā id qđ in eo factū est. cuā p eum factū est. Oīa enī p ipsū et in ipso creata sunt. in ipo aūt creatu q̄ nascebat creator deus Ded ex hoc sine eo nichil factū est. quia nascens deus vita erat. et qui vita erat nō postea sp natus erat factus est vita. Nichil q̄ sine eo fiebat ex hijs q̄ in eo fiebat. Et deus qui ab eo natus est nō postea sp natus ē sz nascendo quoq̄ extitit.

✠ Crisp Vel aliter Nō apponem⁹ finale pūctū vbi dicitur sine ipso factū est nichil sedz hereticos. illi ei volentes spūssm creatū dicere. aiunt. qđ factū est in ipso vita erat. sz ita nō potest intelligi. pui mū quidē neq̄ tempus erat hui⁹ spūssi meminisse Ded si de scō spū hoc dictū est age. sed cozū interi legam⁹ modū. ita enī hoc nobis conuenies erit. Cū enī dicat qđ factū est in ipso vita erat. spūssm dixit dictū esse vitā. Sz vita hec et lux inuenitur ee Induat ei vita erat lux hoīm. quo certa sedm eos lucē oīm hui⁹ spūm dicit. Qđ aūt sequens vbū dicit hoc cōsequēt et deū et vitā et lucē nōinat. Verbum aūt et ante factū est. erat igit et spūssm meminat nō filius Ideo dimittētes hunc modū legendi ad de centē veniam⁹ lectionē et expositionē. Hec aūt est cui dicit oīa per ipsū facta sūt. et sine ipo factum est nichil. qđ factū est ibi quescere fac sermonem. Deinde ab ea q̄ deinceps est dictione incipe. q̄ dicat In ipso vita erat. ac si dicat. sine eo factū est nichil qđ factū est. id ē factibilū. Vides qualiter hec hec ui adiectione oīa correxit sequentia inconuenientia. Induces ei sine eo factū est nichil. et adiecit qđ factū est et intelligibilia cōprehendit. et spūssm excepit. Spūs ei sūs factibilis nō est. Hec erit que dicta sūt de cōditione terū dixit ioh̄anes Induat aūt et eū q̄ est de pudentia sermonē dicens In ipso vita erat. quēadmodū in fonte q̄ generat abissos. et i nullo minorat fons ita et in equatione unitatis q̄nq̄ credas per eū facta esse nō minor ipse

factꝰ est ¶ Nomē aūt hic nō solū condicionis ē sz et pu
denne rerū que est sēdm ꝑmanentiā eōrū Cū aūt
audis qm in ipso vita erat nō compositū estimes
Sicut enī pater vitā habet in seipso ita dedit et
filio vitā habere. Ergo sicut patre nō vis dices
cōpositū esse ita nec filiū ¶ Orige. Vel aliter
optet scire ꝙ saluator queda dicat nō sibi ee sz
aliis queda vero et sibi et aliis In hoc ergo qd
dicat Qd factū est in verbo vita erat salutan
dū est an sibi et aliis vita est vel aliis tm. et si
aliis. quibꝰ aliis idem aūt est vita et lux Lux aūt
hoīm est Sit itaq; hoīm vita quoꝝ est lux et
sit in eo ꝙ dicat vita. saluator nō sibi sed aliis
hec quidē vita verbo ꝓexistenti aderit ex eo qꝰ
expiata a ꝑtūs aīa sit serena vita inserat ei q
verbi dei se susceptibile statuit. vnde verbū quidē
in principio nō dixit factū Nō dixit factū ei erat
qui ꝑincipii verbo careret Vita aūt hoīm nō semp
erat in verbo sed hec vita hoīm facta est eo q vi
ta est lux hoīm Cū enī homo nō erat nec lux ho
minū erat luce sēdm habitudinē ad hoīes itellec
tu Et ideo dicat qd factū est in verbo vita erat.
Inuenit aūt alia littera nō incōgrue habens qd
factū est in eo vita ē Si aūt utelligam⁹ vitam
hoīm que in verbo fit. eū esse qui dixit Ergo sī
vita fatebimur neminē infideliū xpi viuere sz
ꝛuctos esse moꝛtuos q nō viuūt in deo.

Et vita erat lux hoīm. ¶ Theo. Dixerat
in ipo vita erat ne putares ꝙ absq; vita sit ver
bū. sed vita sit spiritalis et lux racionalibus ructis
Vnde dicat Et vita erat lux hoīm. qsi diceret lux
ista nō est sensibilis sed intellectualis illūnās ip
sam aīam ¶ Aug⁹ sup iohānē Ex ipsa ei vita illu
minat hoīes. pecora nō illuminātur. qꝛ nō ha
bent racionabiles mentes. q possunt videre sapi
entiā. homo aūt factꝰ ad ymaginē dei habet ra
onalē mentē. ꝑ quā possit ꝓpere sapientiam
ergo illa vita ꝑ quā facta sunt oīa lux est. et nō
quoꝝ cōes aīaliū sz hoīm ¶ Theo. Nō aūt dixit
lux est solū videns sz oīm hoīm. Oēs ei hoīes in
quantū intellectū et racionē recipim⁹ ab eo qd nos
condidit verbo. intuitū ab eo illūnari dicimur Ita
mao nobis tradita ꝑ quā racionales dimittim⁹ lucē
ad opanda nos dirigens et nō opanda ¶ Orige. Nō
est autē ꝓtermittendū q vitā ꝓmittit lux hoīm
incōsequēs enī erat illūnari nō vuentē et adue
nire illūinationi vitā Si aūt idem ē vita erat
lux hoīm. ꝙ solū hoīm erit xpūs lux alioꝝ solo
hoīm. hoc autē opinari hereticū est Nō igit q̄ꝛ qd
dicat aliquoꝝ illoꝝ solū est. Scriptū est enī de
deo ꝙ sit deus abrahā. ysaac et iacob. nō tm istoꝝ
tm patrū dictus est. Nō ergo ex eo qd dicat lux
hoīm. excludit qui sit aliorū. alios vero cōunes
eo ꝙ ē faciam⁹ hoīem ad ymaginē nostrā. q̄ꝛ qd
ad ymaginē ar silitudinē dei factū est itelligi

dcat ꝑ hoīes Dic igit lux hoīm lux cuiuslibet
rōnalis creature est.

Et lux in tenebris lucet et tenebre eam nō cō
¶ Aug⁹ sup iohānē Quia vita ¶ prehenderūt.
illa est lux hoīm sed stulta corda capere ista lucē
nō possunt qꝛ pēs suus aggrauat. vt ea videre nō
possunt. ne ideo cogitent quasi absentē esse lucē. ita
ea videre nō possunt sequit Et lux in tenebris
lucet et tenebre ea nō comphendērūt Quō enī
homo posit⁹ in sole cecus ꝓsens est illi sapientie sol
Sed ipi soli absens est sic oīs stultus cecus est. et ꝓ
sens est illi sapientia Sed ei cui cecꝰ pēs est. oculus ei⁹
absens est. nō qꝛ illi absens est. sed qꝛ ipse absens
est ab illa ¶ Orige. Tenebre aūt huiusmodi hoīm non
natura sūt sēdm illud pauli. Eramus aliqñ tenebre
nūc aūt lux in dño ¶ Orige. in ome. Vel aliter lux
in tenebris fideliū aliarū lucet a fide inchoans ad
spem trahens. Imperitoꝝ vero cordiū ꝓfidia et
ignorātia lucē verbi dei in carne fulgentis non
cōprehenderūt sed iste sensus moralis ē. ꝓphsim
vero hoꝝ verboꝝ theoria talis ē hūana natura
et si nō peccaret suis ꝓꝑijs viribꝰ lucere nō posset
Nō enī naturaliter lux est sed ꝑceps lucis capax
siquidē sapiencie ē non ipsa sapiencia. Dicit q
aer ꝑ semetipsū nō lucet sed tenebrarū vocabulo
nūcupat. ita nīa natura dī per seipsā cōsiderat
quedā tenebrosa substātia est capax ac ꝑceps lu
cis sapiencie. Et sicut aer dī solares radios ꝑti
cipat nō dicat ꝙ se lucere sed solis splendoꝝ in
eo apparere. Ita rōnabilis nīe nature pars dī
pūsentiā verbi dei possidet. nō ꝑ se res itelligi
biles et deū suū sz per insitū sibi diuinū lumen
cognoscat Lux itaq; in tenebris. qꝛ dei vbū vita
et lux hoīm. in nīa natura q ꝑ cer se inuestigata
et cōsiderata informis quedā tenebrositas inuenit
lucere nō desinit. Et qm ipsa lux oīi creature ē
incōprehensibilis. tenebre ea nō comphenderūt
¶ Crisꝰ. Vel aliter. totū ab illo loco. et vita erat
lux hoīm. ꝓmittit nos de condicione docuerat. de
inde dicat. et q sēdm aīaz bona ꝓbuit nob venies
verbū. Vnde dicat. et vita erat lux hoīm. Nō dicat
lux iudeoꝝ sz vniuersaliter hoīm Nō enī iudei solū
sed et gentiles ad hāc venerūt cognitionē Nō aūt ad
iecit et angeloꝝ qm ei de natura hūana sermo
est. quibus verbū venit euāgelizans bona ¶ Orige.
Quereꝝ aūt quare nō verbū lux hoīm dictū est. sz
vita que in verbo fit. quibꝰ respōdem⁹ qꝛ vita ad
ꝑtūs nō ea q cōmunis ē racionaliū et irracionaliū
dicat sz que adiūgit verbo qd in nobis fit ꝑ ꝓpa
gationē verbi primary ad discernendū apparentem
vitā et nō verā. et capiendā verā vitā. Primus ergo
ꝓpagam⁹ vitā que apud quosdā quidē est potēcia
nō actu lux. qui sz nō sūt audi ꝑquirere q ad sa
piencia ꝓtinent. apud quosdā vero et actu lux efficit.
qui sēdm aplm emulant dona meliora sz vbū sapiēcie

si tñ et tūc idem est vita et lux hoīm nullus manens in tenebris pfecte viuere cōprobat. nec quispī vinen nū consistit in tenebris. ¶ Cris. Vita ei aduenīente nobis solutū est mortis imperiū. et luce lucente nob nō vltra sunt tenebre. sed semp manet vita quā mors supare nō potest. nec tenebre lucē. vī sequit. Et lux in tenebris lucet. Tenebras mortē et errorem dicit. nā lux quidē sensibilis nō in tenebris lucet. sz sine illis. Predicatio vero xpi in medio erroris regnātis fulsit. eī disparare fecit et in vitā mortē fecit mortuus xpūs. ita eā superāns. vt eos q detinebant reduceret. Quia igit neq mors eā supauit neq error. sed fulgida est ei predicatio vbiq. et lucet nū ppria fortitudine. ppterea subdit tenebre eā nō comphendērūt. ¶ Orige. Est enā sciendum q sicut lux hoīm nome est diuarū spiritualiū rerū sic et tenebre. Diuinū enī hoīm lucem possidentē opa lucis pficere et eā cognoscere quasi illustratū lumine sciennc. et econtrario tenebras diuinū illuatos actus et eā que videtur sciennc nō est aūt. Dicat at pater lux est et in eo tenebre nō sunt olle sic et saluator. Sed q similitudinē carnis pcī subijt nō incōgrue de eo dicitur q tenebre in eo sunt. alique. ipo in se suscipiente nrās tenebras vt eas dissipāret. Hec igitur lux q facta est vita hoīm radiat in tenebris aīarū nrārū et venit vbi princeps tenebrarū hariū cum genere bellāt humano. Hanc luce psente sūt tenebre. qd patet ex hijs q saluator et eī filij sustinēt pugnātibus tenebris contra filios lucis. Verū q deū patrocinat non īualescūt. vnde nō apphendērunt lucē. Vel q sr̄lentatē cursus lucis subsequi nō valēt ppter ppriā tarditatē. Vel q si supnemente expectant fugant lucē appropiquate. Oportet aūt id cōsiderare q nō semp tenebre in sinistra pte sumuntur sed q̄nq; in bona scdm illud psalmi. posuit tenebras latibulū suū. dū ea que sunt erga deū ignota et īperceptibilia sunt. De hac ergo laudata caligine dicā qm versus lucē pgit. illāq; apprehendit. q quod erat caligo dū ignorabat in lucē cognitū veritur ei qui didicit. ¶ Augs. deamo de trinī. Hoc aūt inuenīt sī euāgelij quidam platonicus aureis litteris pscribendū et p ōnes ecclesias in locis eminentissimis ppponendū esse dicebat. ¶ Beda. nā alij euāgeliste xpm in tpe natū describūt. iohes vero eundē in principio testat fuisse dicens. In principio erat. Alij inter homines eū subito apparuisse cōmemorāt. ille ipsum apud deū semp fuisse testat dicens. Et verbū erat apud deū. Alij eū verū hoīem. ille verū confirmat deū dicens. Et deus erat verbū. Alij hoīem apud hoīes eū ppaliter cōuersatū. ille deū apud deū in principio manentē ostendit dicens hoc erat i principio apud deū. Alij magnalia q in hoīe gessit pdicent ille q oēm creaturā p ipsū deus pater fecerat docet dicens oīa p ipsū facta sunt et sine ipso factū est nichil.

fuit homo missus a deo cui nomē erat iohes hic venit in testimoniū vt testimoniū phibe ret de lumine. ōnes vt crederēt per illum. Nō erat ille lux sed vt testimoniū phiberet de lūmine. ¶ Augs. Ea que dicta sunt supius de diuinitate xpi dicta sunt. qui sic venit ad nos scdm qd apparuit hō ip igit sic erat homo vt lateret in illo deus missus est ante illū magnus homo p cui testimoniū inuenīret plusq; homo. et qs est hic. fuit homo ¶ Theo. nō angelus vt suspitionē multorū destrue ret. ¶ Augs. et quō posset iste verū de deo dicere missus a deo. ¶ Cris. Nichil de reliquo hūanū esse estima eoīū que dicūt ab illo. Nō enī que eius sunt sed q̄ mittentis oīa loquitur. Ideo et angelus nūncius est a pphetā dicente. Ego mitto angelū meū. angeli enī virtus est nichil ppriū dicere. Hoc aūt qd dicit fuit homo missus. nō eius qui adesse pressus ostensum est. Dicut aūt ysaias missus fuit nō aliunde q̄ a nū do sz a statu quo vidit dnīm sedentē sup solū excelsū et elevatū ad plebē sic et iohes a deserto ad baptisandū mittitur. Aut eū qui misit me baptisare ille mi dixit sup quē videris. ¶ Augs. quid vocabat eum nomē erat iohes. ¶ Alchuinus. Id est gratia dei vel in quo est gra qui grām noui testamenti. id est xpm suo testimonio primū mūdo īnotuit. Vel iohes interptat eius de natū est. q per gratiā dei donatū est illi. regē regū nō solū pnuntiare sed eā baptizare. ¶ Augs. Quare venit. Hic venit in testimoniū vt testimoniū phibe ret de lumine. ¶ Orige. Quidā improbare nituntur edita de xpo testimonia ppharū dicentes. nō esse testibus dei filiū habentem crudelitatis suffinentiā Tum in hijs que ptulit salubrib verbis tū in mira bilibus opibus suis. Diquidē et mortes credi meruit p verbū et virtutes. nō egens preuijs testib Ad hoc dicendū est q multis existentib causis indu centib ad credendū. Plerūq; quidā ex hac demōstra none nō admirant. ex alia vero habent causā vt credant Deus aūt est qui p cūctis hoībus homo fact est. Constat igit quosdā ex dictis pphetis ad xpi admiratiōnē coactos mirantes tot pphetarū ante a aduentū vocē constituentes natiuitatis eius loā et alia huiōi. Illud quoq; aīaduertendū q prodigiose vtuntur ad credendū pnoscere potenūt eos q̄ tpe xpi erāt. Non aūt post longa tpa nō fabulosa quedā existimata fu erūt. Plus enī partis virtutib sunt ad credulitate q̄ aī virtutib querit pphena. Est aūt et tale qd dice q quidā in hoc q testimoniū prebent deo honorati sunt. Puniri vult ergo chorū pphetarū ingenti qui dicit illos nō optete de xpo testimoniū habere Accessit aūt hijs iohannes vt testimoniū de luce phi beat. ¶ Cris. Nō indigente testimonio sz ppter quid ipe iohes docet dicens vt ōnes crederēt p illū. Dicut enī carnē indut ne oēs pderet ita et precone hoīes mi sit. vt cognatū audientes vocē facilius adueniret. ¶ Beda. Nō aūt ait vt ōnes crederent in illū Male

dictus homo cī qui cōfidit in hōie ſz vt ōnes crederēt
pillū hoc ē p illius testimoniū crederēt in lucem.
¶ Theo. Si vero aliqui crediderint excusabil' pmanet
ipse. Nā et si aliquis includens se in domo caliginis.
et ipsī solis radius nō illustret ipse causā tribuit
et nō sol. sic iohes vt ōes crederēt missus ē. fuit. ſz
si minime cōsecutū est ipe huiꝰ rei causa nō extitit
¶ Criſ Quia vero multū apud nos maior q̄ testat²
eo qui testimoniū phibet et dignior fide ēe videt²
ne quis de iohe hoc suspicet² hāc suspitiōē destru-
it dicēs Nō erat ille lux ſz vt testimoniū phiberet
de lumine. Si vero nō hunc instās opinioni hoc
resūpsit vt testimoniū phiberet de lumine sup filiū
esset qd̄ dnat² et magis iteratio sermonis q̄ explana-
no doctrine ¶ Theo. Sed diceret aliquis. ergo neq;
iohānē neq; sanctorū quēpiā lucē esse vel fuisse dice-
mus. sed si sanctorū aliquē lucem velimꝰ dicere po-
nemꝰ lucē absq; articulo vt si interrogatus quens
vtrū iohes est lux sine articulo securē cōcedas. Si
vero cū articulo nō cōcedas. Nō enī est ipsa lux pn̄
cipalior sed lux dnat² q̄ sedz participationē lucē habz
a vero lumine.

Erat lux vera que illuminat omnē hominē
venientem in hunc mundū.

¶ Augꝰ de quo lumine iohānes testimoniū phibe
at ostendit dicens erat lux vera. Vel aliter ¶ Criſ
Quia supius de iohe dixerat q̄ venit et missus ē
vt testetur de luce ne quis hoc audiens ppter testi-
tus recentē pn̄iā et de eo cui testimoniū phibet
talē quandā suspitionē accipiat. reduxit mentē
et ad eam q̄ supra dne principiū est trāsmisit
existentiā dicēs. Erat lux vera ¶ Augꝰ. Quare
additū est vera q̄ et homo illuminatꝰ dicat² lux
ſz vera lux illa est q̄ illuminat. Nā et oculi nri
dicūt² lumina et tn nisi aut p noctē lucerna aut
dat² aut p diem sol creat. lumina illa sine causa
patent. vnde subdit Que illuminat omnē hominē
Si omnem hoiē ergo et ipsū iohannē. Ipse ergo il-
luminabat a quo se demōstrari volebat. Quo
cū plenius fit vt in aliquo corpe radiato q̄ quasi²
ortus esse sol. quē oculis videre non possumꝰ q̄ qui
sanos habēt oculos idonei nō sunt videre parietē
illuminatū aut aliquid huiōi. Hic ōes ad quos re-
nerat ipse minus erāt idonei eū videre. Radia
ut iohes. et p illū confitentē se illuminatū. cognitus
est ille qui illuminat. Dnat aūt venientē in hunc
mundū. Nā si illinc nō recederet. nō esset illumi
nandꝰ sed ideo hic illuminandꝰ q̄ illinc recessit vbi
homo poterat esse illuminatꝰ ¶ Theo. Erubescat ma
nichens qui conditoris malignū et tenebrosū nos
asserit creaturas. Nō enī illuminaremur si veri lucis
creature nō essemꝰ ¶ Criſ Vbi sunt eoā qui non
dicūt eū verū deū. hic enī lux vera dnat². Sed si
illuminat oēm hoiēm venientē in hunc mundū qua-
liter tot sine lumine pmanserūt. Nō enī omnes

cognouerūt xpm̄ cultura. Illuminat igit² oēm hoiēm
q̄ntū ad eū ptinet. Di aūt quidā mentis oculos clau
dentes noluerūt reapse lucis huiꝰ radios nō a lucis
natura obtenebrare est eis. sed a malitia eorū q̄
voluntarie priuāt seipsos grē dono. Nā grā quidē
ad ōes effusa ē. Qui vero nolūt dono hoc frui sibi
ipsis hāc reputare debent ¶ Augꝰ vel q dnat² q̄ il
luminat oēm hoiēm. sic intelligimꝰ nō q̄ nullus
est hoīm qui nō illūinet² sed q̄ nisi ab ipso nullus
illuminatur ¶ Beda. Sine naturali ingenio sine sa
pientia diuina. Dicit enī nemo a seipso ē. sic enā
nemo a seipso sapiens esse potest. vel aliter ¶ Orige
in ome. Nō de his qui de occultis seminū causis in
ſpecies corporeas procedūt. debemꝰ intelligere q̄
illūinat hoiēz vementē in hunc mūdū. ſz de his qui
spiritualiter per regenerationē grē que datur in
baptismate in mūdū venīūt inuisibilē. Eos itaq; vera lux illuminat qui ī mūdū vitioꝝ ruūt ¶ Theo
Vel aliter intellectus nobis traditus ac nos dirigēs
qui et naturalis ratio noīat² dicit² lux tradita no-
bis a deo. Hz q̄dā male ratiōe vtentes seipos obscura
In mundo erat et mūdus p ipsum. ¶ Fuerunt
tactus est et mundus eū nō cognouit.
¶ Augꝰ lux que illūinat omnē hoiēz venientē in hunc
mūdū venit p carnē q̄ dū hic esset p diuinitatē a stul
tis ceis et iniquis videri nō poterat de quibus sup
dictū est. tenebre eā nō cōprehenderūt. et ideo dnat²
in mūdo erat ¶ Orige in ome. Vt enī qui loquit² dū
loqui cessat vox eius esse desinit et euanescit. Sic celestis
pr² si verbū suū loqui cessauerit. effectus verbi hoc est
vniuersitas verbo condita nō subsistet. Nō aūt putes
q̄ sic erat in mūdo quō in mūdo est terra. pecora et
hoīes ſz q̄mō artifex regens qd̄ fecit. vnde sequitur
Et mundus p ipsū factus est ¶ Non ei sic fecit quomō
fecit habet. qui enī fabricat extrinsecus est ad illud
qd̄ fabricat. Deus aūt infusus mūdo fabricat vbiq;
positus. et nō recedit ab aliquo ipsenia maiestatis
fecit qd̄ fecit. sic ergo erat in mūdo. quō per quē factus
est mundus ¶ Criſ Et iterū q̄ in mūdo erat ſz non
vt mūdi contemptaneus ppter hoc induxit. Et mūdus
p ipsū factus est. p hoc et rursus te deducens ad eter
nā existenā vniuersi qui eū audient q̄n opus
eius hoc totū. et si valde insensibilis fuerit. coget
concedere ante opa esse factorē ¶ Theo. Simul aūt
hic et marcionus subuertit rabiem. qui malignū
conditorē cuncta produxisse dicebat. nec nō et ar
rij qui filiū dei dicebat creaturā ¶ Augꝰ Quod est
aūt mundus per ipsū factus. celū terra mare. et oīa
que in eis sunt. mundus dnat². Iterū in alia significa
tione. dilectores mūdi mūdus dicūtur. de quo se-
quit². Et mūdus eū non cognouit. Non enī celi aut
angeli aut fidem nō cognouerūt creatorē. quē con
fitentur demonia oīa vndiq; testimonia phibue
rūt. Sed qui nō cognouerūt eū. q̄ amando mūdū
facti sunt mundus. Amando enī mundū habitam;

vtrū venīūt nō in eos qui in mundum

et gubernat qd̄ fecit

corde in mūdo ¶ Nā qui diligūt mūdū carne versāt in mūdo. sed corde inhabitant celū sicut aplus dicit Nra conuersacio in celis est. Amando igit mūdū hoc appellari meruerūt ubi habitabāt. Quō enī cū dicam⁹ mala est illa domus aut bona nō patrietes inuisam⁹ aut laudam⁹ sed inhabitantes Hic et mūdū dicim⁹ qui inhabitāt mūdū amando ¶ Crisp Qui aūt dei erāt amici cū cognouerūt ei am ante corpalē presenciā. Unde et xp̄us aut. qm abrahā pater vester exultauit vt videret diem meū. Cū ergo nos interpellant gēnles dicentes. Quid ē q̄ in vltimo tp̄e venit nrām opatur⁹ salutē tanto tp̄e negligens nos. dicim⁹ qm et āte hoc in mūdo erat et pudebat opib⁹ suis et ōnib⁹ dignis cognity erat. et si eū mund⁹ nō cognouit. hij tm̄ quib⁹ mūd⁹ nō erat dign⁹ eū cognouerunt. Quēs aūt. mūdus eū non cognouit. breuiter causam ignorāce p̄buit. Mūdum enī vocat hoīes q̄ soli mūdo affixi ⁊ est sunt et que mūdi sunt sapiunt. nichil autē ita turbat mentē vt liquefieri amore presencii.

In p̄pria venit et sui eū non receperūt. Quot quot aūt receperūt eū dedit eis potestatem filios dei fieri. hijs qui credūt in nōie eius. q̄ nō ex sanguīb⁹ neq; ex voluntate carnis neq; ex voluntate viri sed ex deo nati sunt

¶ Crisp Dixit q̄ mundus eū nō cognouit. de supioribus loquens tribus sed de reliquo sermonē induxit ad predicacionis tp̄a et ait. In p̄pria venit ¶ Augy Quia sc̄z oīa per ipsum facta sunt ¶ Theo. Vt per p̄pria mūdū intelligas siue iudeā quā p̄o hereditate elegerat ¶ Crisp In p̄pria ⁊ venit nō grā siue necessitatis ⁊ grā beneficij suorū. Sed vide venit qui oīa implet et vbiq; adest. Ea quidē que ad nos desc̄ensione hic opatus est. Quia ei in mūdo existens nō putabatur adesse. eo q̄ nondū cognoscebat dignat⁹ est induere carnē. Manifestacionē vero hāc et condescēsionē presenciā vocat. Misericos autē existens deus oīa fecit vt nos sēdm virtutē resplendeam⁹. et p̄pter hoc quidē nullū necessitate suasione vero et būficijs volentes ad se attrahit. et p̄terea venientē eū hij quidē susceperūt alij vero nō receperūt. Nullū ei vult inuitū neq; coactū habere famulatū. Inuitū enī truncū partē cū eo qui totaliter nō seruit. vñ sequit. Et sui eū nō receperūt. Judeos nūc suos dicit vt populū peculiarem sc̄z et oēs hoīes vt ab ipso factos et sicut supius p̄o cōmuni verecūdat⁹ natura dicebat quoniā mūdus p ipsū factus cōditorē nō cognouit ita et hic rursus p̄ pudeorū anxius indignacione gemin⁹ ponit accusacionē dicens. et sui eū nō receperūt ¶ Augy Hi aūt oīno nullus recepit nullus ergo saluus factus ē. nemo ⁊ enī saluus fiet nisi qui xp̄m recepit venientē. et ideo addit. Quot quot autē receperūt eū ¶ Crisp Hoc sunt serui

nes

sue liberi sue greci sue barbari sue insipientes sue sapientes sue mulieres sue viri sue pueri sue senes oīus eodem digni facti sunt honore de quo sequit. Dedit eis potestatē filios dei fieri ¶ Ambro Magna benivolencia vnius⁹ natus ē. et noluit manere vnus nō tumuit habere coheredes. p̄ hereditas eius nō sit angusta si multi possederint ¶ Crisp Non aūt dixit qm̄ fecit eos filios dei fieri. ostendens ei qm̄ multo opus est studio vt ea que i baptismo adopcionis formata est. ymaginē in conta minacionis semp custodiam⁹. Simul autē et ostendens qm̄ potestatē hāc nullus nobis vel auferre poterit nisi nosipsi auferam⁹. Si enī qui ab hoīb⁹ dominiū aliquarū rerū suscipiunt tm̄ habent robur. q̄nto fere hij qui dederūt multomagis nos q̄a deo potimur hoc honore. Simul aūt ostendere vult qm̄ hec grā aduenit volentib⁹ et studentib⁹. Etenī in potestate est liberi arbitrij et grē opacione filios dei fieri ¶ Theo Vel q̄ in resurrectione filiacionē p̄fectissimā consequemur. sēdm qd̄ aplus dicit Adopcionē filiorū dei expectantes redēpcionē corporis nri. Dedit ergo potestatē filios dei fieri id ē hāc grām̄ in futura grā consequendi ¶ Crisp Et q̄ in ipsis ineffabilibus bonis. hoc quidem est dei sc̄z dare grām. illud vero hoīs id est prebere fidem subiūgit. hijs qui credūt in nōie eius. Quid igitur nō dicis nobis o iohānes qd̄ eorū sit suppliciū qui eū nō receperūt q̄ nūc⁹ isto supplino fiet maius qui p̄uenciente eis potestate filios dei fieri nō fiant. sed volentes seipsos tanto p̄uāt honore. sed eā in extinguibilis eos suscipiet ignis quod postea manifestius reuelabit ¶ Augy Credentes ⁊ qua filij dei sunt. et fratres xp̄i vniq; nascuntur. Nā si nō nascūt filij quō esse possunt. Sed filij hominū nascunt ex carne et sanguine et ex voluntate viri et cōplexu cōiugij. Illi aūt quō nascant subdit. Qui non ex sanguinibus tm̄q; maris et femine. sanguina vel sanguines nō est latinū. sed q̄ grece positū est pluraliter. malunt ille qui interpretabatur sic ponere et quasi mins latine loqui sēdm grammaticos et tm̄ explicare veritatē sēdm audiri tm̄ infirmorū. Ex sanguinib⁹ enī maris et femine hoīes nascūt ¶ Beda Dicendū ea⁹ est q̄ i scripturis sanctis sāguis eū dicit pluralit̄ p̄cm̄ significare solet. vnde Libera me de sanguīnibus ¶ Augy in eo autē q̄ sequit. Neq; ex voluntate carnis neq; ex voluntate viri carnē p̄o femina posuit. q̄ de costa ei facta esset. ada dixit. hoc nūc os de ossibus meis et caro de carne mea. Ponitur ⁊ caro p̄ vxore quō aliq̄n sp̄us p marito. q̄ ille imperare debet ista seruire. Quid enī peius est domo vbi femina habet virū imperiū sup virū. Hij ergo neq; ex voluntate carnis neq; ex viri voluntate sc̄z ex deo nati sunt ¶ Beda Carnalis enī singulorū generacio a cōplexu cōiugij ducit originē. At vero spiri-

tualis spūssā grām mīstrat. ¶ Crīs hoc āt narrat euā
gelista vt vilitatē et hūilitatem pous patr q̄ est
per sanguinē et voluntatē carnis addiscentes et alti
tudinē sēdi qui per grām et nobilitatē est cognoscē
tes magnā quandā sapiam nr intelligentiā et dig
nā deo ipsius qui genuit et multū post hīstridū
Et verbū caro factū ē et habitauit i nob ¶ dnōstrem
¶ Aug Cū dixisset ex deo nati sūt. q̄si ne mirarenmur
et horrerem tantā grām et nobis incredibile vide
ret q hoīes ex deo nati sunt. quasi scandalizatem
fatens ait. Et verbū caro factū est. Quid ergo mi
raris q hoīes ex deo nascunt ante ipsū deū ex ho
minibus natū ¶ Crīs Vel aliter cū dixisset q̄m
ex deo nati sunt qui susceperūt eū hui honorē
possunt causā. hoc sz verbū fieri carnē factus est
eū p̄prius filius dei hōis filius vt filios hōim faciat
filios dei. Cū āut audieris q̄m verbū caro factū est
ne turberis. neq̄ ei substantiā conuertit i carnē hoc
eū vere impiū est intelligere sz manēs qd est seruā
formā assumpsit. Quia cū sunt qui dicūt q̄m
fantasmata quedā fuerūt oīa q̄ incarnationis sunt
eorū blasphemiā destruēs hāc dictionē factū est
posuit. non trīsmutatione substāe sz carnis vere
assūptionē representare volens Di vero dixerint
q̄m deus opus est. quare et in carnē trīsmutari nō
potuit. Dicem q trīsmutari ab illa incōmutabili
natura ōnino peruł est ¶ Aug xv de trin Di
aut āut verbū nrm vox quodāmodo corpus fit as
sumēdo eā in qua et ipsū manifestaretur sensi
bus hoīm. Et sicut verbū nrm fit vox nec mutat
in vocē ita verbū dei caro quidē factū est. sed absit
vt mutaretur in carnē assumendo quippe illā nō
in eā se cōsumendo et hoc nrm vox fit. et illud ca
ro factū est Ex gestis conalij ephesini Hermo
nā quē p̄ferim quo i alterutris locutionib vtim
sermo est incorporeus nō aspectui subiectus nō tactu
tractabilis sed cū sermo induerit litteras et elemē
ta visibilis fit. aspectu cōprehendit tactu tractat
sit et verbū dei q̄d naturaliter inuisibile ē visibi
le fit. et q̄d natura incorporeū est inuenit esse trac
tabile ¶ Alchuinus Cū enā credam anumā incorpo
reā corpi cōungi vt ex hijs duob fiat vn homo
facilius possumus credere diuinā substāiā incor
poreā anime incorpore cōungi in vnionē p̄sone
ita vt verbū carnē nō sit cōuersū nec caro in verbū
aī nec corpus in aiām nec aia cōuertat in corpus
¶ Theo Apollinaris aūt laodicensis in hoc verbo
hereſim statuit dicebatq̄ eū q xp̄s aiām ratiōna
lē non habuit. sed tm carnē habens diuinitatē pro
aia q corpus dirigit et gubernat ¶ Aug cōtra ser.
arrianū Di aūt mouent in eo q̄d scriptū est. q vbū
caro factū est. nec ibi aia noīat intelligāt carnē
p hoīe. positū a pte totū figurate locutione oīs modo
sinuti est. ad te oīnis caro veniet. Itē ex opibus
legis q nō iustificabit omnis caro. q apōs alio

manifestet sensib hoīm sic vbū dei caro fm̄ ē assumēdo eā in qua

loco dicit. Ilō mīstificabit homo ex opib legis Di
ta q̄z dictū est verbū caro factū est. ac si diceret ver
bū homo factū est ¶ Theo Euā gelista volēs ostendē
inenarrabile dei condescensū carnē cōmemorat vt
illius admiremur misericordiā. q̄m p̄ter nrām salutē
qd ōnino remotū et distans est ab eius natura. assūp
sit sz carnē Aīā nāq̄ habet aliquā p̄pinquitatē ad
deū Di aūt verbū incarnatū est et humanā aīam nō
assumpsit. sequeret q adhuc aīe nre curate nō esset
quod eū nō assūpsit nō sanctificaut. Et qualis deri
sio cū aīa prius pereuerit vt carnē assumendo sāc
tificaret id qd est principalius infirmū relinqueret
Dubuerūt ex hoc ducto nestorius qui dicebat q non
deus verbū ipse idē factus est homo. ex sacro cōcep
sanguine vīginis. sed verbo peperit hoīem q ōnis vir
tutis dotatus erat spūe et dei verbū illi erat cōiunctū
et hoc duos filios asserebat. vnū natū de vīgine sz
hoīez alterū de deo sz dei filiū hōi illi cōiunctum
sedm gratiā habitudinē et amorē contra quē euā
gelistā dixit q ipsū h verbū factū est homo nō q ver
bū mutatum hoīez virtuosū se sibi cōunxerit ¶
Cirl ad nestorium Carnē enī aiatā aīa rationali
vnies verbū sibi sedm subsistentiā ineffabiliterq̄ intel
ligibiliter facta est homo. et appellatus ē filius hōis nō
secundū voluntatē solā aut bñplacitū sed neq̄ in assūp
tione p̄sone solius diuerse quidē quo ad vnionē colla
te nature vnus aūt ex ambobus xp̄us et filius non
quasi differentia naturarū interempta p̄pter aduna
tionē ¶ Theo Addisam ergo p hoc qd dicit verbū
caro factū est. q ipsū verbū est homo. et filius dei exis
tens factus ē filius mulieris. que p̄prialiter dei genu
trix nūcupat tamq̄ deū in carne genuerit ¶ Hilari
x de tri. Quidā autē volentes vnigenitū deū qui in
principio apud deū erat deus verbū nō substātiuū
deū esse. sed sermonē vocis emisse vt qd loquentib
verbum suū hoc sit patri deo filius arguite subrepere
voluit ne subsistens verbū deus et manēs in forma
dei xp̄us homo natus sit. vt cū hoīem illū humane
partus originis causa. q̄ spiritualis cōceptionis sacra
mentū aīaduerit. non deus verbū hoīem se ex par tu
virginis effingens exhibuerit. Sed vt p̄phetis spūs p̄phe
tie. ita in ihu verbū dei fuerit. Et arguere nos so
lent q xp̄m dicam esse natū nō nostri corpis atq̄
aīe hominē cū nos verbū caro factū nre similitudi
nis natū hoīem predicem vt vere dei filius vere ho
minis filius nat sit. Et vt p se sibi assūpsit ex vir
gine corpus ita ex se sibi aīam assūpsit que vtiq̄
ab hoīe nūq̄ ingeneriū originibus prebet Et cum
ipse ille filius hois sit. q̄ ridicule p̄ter dei filiū qui
verbū caro factū est. aliū nescio quē tamq̄ p̄phetā
verbo dei aīatū predicabim cū dns ihus xp̄us et
dei filius et hōis filius sit ¶ Crīs Ille aūt ab eo q̄d
dictū est verbū caro factū est īconuenienter suspi
cens vsionē illi incorruptibilis nature subdit
Et habitauit in nobis. Quod enī habitat non

idem est cū habitaculo sz aliud aliud aūt dicto sēdm naturā. vnionē vero et copulationē vnū est dei verbū caro nec cōfusionē facta nec destructionē substantiarū ¶ Alchuinꝰ Vel habitauit in nobis id est inter hoīes cōuersatꝰ est.

Et vidimꝰ gloriā eius gloriā quasi vnigeniti a patre plenū gr̄e et veritatis.

¶ Crisꝰ. Cū dixisset filij dei factiꝰ sumꝰ et nō aliter ꝑ hoc q̄ verbū caro factū est. rursus ipsius dicit et aliud lucrū. Et vidimꝰ gloriā eiꝰ quā vnqꝫ nō vidissemꝰ nisi p̄ consortium hūanitatis visus esset nobis. Dei enī moyses nō sustinuerūt facie gloriosiorē videre. sed velamine opus fuit. quia deitatē nudā existentē inaccessibilē eā ipsis superioribus virtutib⁹ nos lutei et terrestres sufferre possemꝰ ¶ Aug⁹. Vel aliter. q̄ verbū caro factū est et habitabit in nobis. Ista natiuitate colliriū fecit. vnde tergerent oculi cordis nri. vt possimꝰ videre maiestatē eius. per eius hūanitatē. Et ideo dicitur. Et vidimꝰ gloriā eius. gloriam eius nemo posset videre. nisi humilitate carnis sanaret. p̄parauerit enī hoī quasi puluis in oculū de terra. Oculus iste sanatus erat et terra illuc mittit. vt sanetur. caro te obcecauerat. caro te sanat. Carnalis ēi anima facta erat cōsentiendo carnalib⁹ affectib⁹. inde fuerat oculus cordis cecatꝰ. mendicus fecit sibi collirū. qui sic venit. vt de carne vitia carnis extingueret. Verbū enī caro factū est vt possis dicere vidimꝰ gloriā eius.

¶ Crisꝰ subdit aūt. Quasi vnigeniti a patre q̄ multi ꝓphetarū gloriosi fuit. puta moyses helias helizeus. Sed et angeli hoīb⁹ apparentes et eā que est ꝓpter nature corruptionē lucē manifestantes. Sed et cherubin et seraphin cū multa gloria visa sunt a ꝓpheta ab ōnib⁹ hijs nos adducens euangelista et sup̄ omnē naturā et conseruorū nrorū claritatē erigens mentē ad ipsum nos bonorū ꝓduxit verticem quasi diceret non vt ꝓphete aut alterius hoīs vel angeli aut archā cheu aut aliuⁿ superorū virtutū est gl̄a quā vidimꝰ sz quasi ipsius dn̄atoris ipsius regis ipsius naturalis filij vnigeniti ¶ Ozeꝰ. In sacro ei eloquio sicut et quasi aliquando nō ꝑ similitudine ponitur sed pro veritate vnde est istud quasi vnigeniti a p̄re ¶ Crisꝰ. Ac si diceret vidimꝰ gloriā qualem decebat et cōueniens est habere vnigenitū et naturalē filiū. Consuetudo enī multorū regē valde ornatū videncū vbi cū alijs enumerantes nō p̄nt vniuersā representare claritatē hoc inducūt. Sed oportz multa dicere. quasi rex ibat. Dic et iohes dicat. Vidimꝰ gloriā eius gloriā quasi vnigeniti a patre. Angeli enī apparentes vt seruū et dn̄m habentes ōia agebant. Ipse vero vt dn̄s cū humili forma apparēs sz et creature dn̄m cognouerūt. stella magos vocans angeli pastores puer exultans in vtero

Sed et pater testimⁿ est de celo et paracletus sup ipsū aduenit. Sed et ipsū rerū natura ōm tuba clarius clamauit qm̄ rex celoꝝ aduenerat. Eteni demones fugiebant infirmitatis solue[bant] mortuos dimittebant sepulchra et aīas a malicia ad vtutis virtutē agebat. quid vnqꝫ quis dicat ꝓpter oīa sophiā celestiū legū virtutē angelice vbanitatis bonā ordinationē ¶ Orego. in omelia. Eius aūt q̄ sequit. plenū gr̄e et veritatis duplex intellectꝰ est. Potest enī de hūanitate ac diuinitate incarnati verbi accipi. Ita vt plenitudo gr̄e referat ad hūmanitatē sēdm quā xp̄us caput est ecclie. et p̄mo genit⁹ creature vniuerse qm̄ maximū. et p̄cipale gr̄e exemplū. q̄ nullis p̄cedentib⁹ meritis homo effect⁹ deus in ipso p̄mordialiter manifestū est. Potest eā plenitudo gr̄e xp̄i de spūsco intellig. cui⁹ septiformis opacio hūanitatē xp̄i impleuit. Plenitudo vero veritatis ad diuinitatē refertur. Ex vero plenitudinē gr̄e et veritatis de nouo testamēto manifestius intelligere nō incongrue pronūciabilis plenitudinē gr̄e noui testamenti esse per xp̄m donatā et legalium symboloꝝ veritatem in ipso esse impleta.

Theo. Vel plenū gr̄a. put eius verbū gratiosum erat dicente dauid. Diffusa est gr̄a in labijs tuis et veritate sēdm q̄ moyses et ꝓphete loquebantur aut opabant. in figura. xp̄us aūt cū veritate.

Johannes testimoniū ꝓhibet de ipso et clamat dicens. Hic erat quem dixi. Qui post me venit ante me factꝰ est. quia prior me erat.

Alchuinꝰ Dixerat supra missū hoīem ad phibendū testimoniū. hic determinat testimoniū suum q̄ manifeste paulo p̄nunciauit. vnde dicit. Johes testimoniū ꝓhibet de seipso ¶ Crisꝰ. Vel aliter hoc inducit. ac si diceret. Nō estimetis q̄ nos qui fruimur cū eo multo tpe et mense ipsius cōmunicauimꝰ ꝓpter gratiā hoc testamur. q̄ iohānes q̄ ante eū nō viderat. nec ei cōmoratus fuerat. ei testimoniū phibeat. Multoties aūt euāgelista reuoluit ei⁹ testimoniū. q̄ multā admirationē hūs viri habebant iudei. Et aliquādo euangeliste antiquoꝝ meminerūt ꝓphetarū dicētes hoc factū est vt impleat. q̄ dictū est ꝑ ꝓphetā. Hic aūt alicuⁿ de recenti nocē testem induat. nō intendens a seruo denūnatorē facere fide dignū. sed auditorū imbecillitati cōdescendens. Quēadmodū enī nisi seruus formā assumpsisset nō ita facile susceptibilis factꝰ esset. ita nisi serui voce auditū conseruorū p̄ceptasset nequaq̄ multi iudeoꝝ verbū xp̄i fuisse ꝓpissent. sequit. Et clamat id ē cū ꝓclamatione aūt libertate sine subtractione oīa p̄dicat. Nō aūt a principio dixit q̄m hic ē filius dei vnigenit⁹ naturalis. sed clamat dicens hic erat quē dixi. q̄ post me venit ante me factꝰ est. q̄ prior me erat. Quēadmodū enī matres auiū nō confestim pullos suos volatione docent. sed p̄mo quidem extra nidū

Cap⁹

eduxit postea vero aliā multo velociorē volatione apponit. Dic et iohānes nō confestim iudeos ad alta duxit sed interim paululū a terra eos euolare donat dicens. q̄ xp̄us melior eo erat. Et vide q̄liter sapienter inducit. q̄ xp̄us melior eo erat testimoniū nō enī solū apparentē xp̄m mōstrat sed et ante q̄ apparuisset eū predicat. qđ significatur in hoc qđ dicat hic erat. de quo dixi. Hoc aūt fecit vt quale suscepturus esset xp̄s hoīm mentes iā preoccupata vt ab aliis q̄ de eo dicta erāt et nichil ad hoc humilitatis habitus noceret. Ita enī humili et communi oībus forma xp̄us vtebat. vt si simul et vbi hec audissent de eo et eū considerassent iohis testimoniū derisissent. Theo. Dicat aūt. Qui post me venit videlicet secūm tpa natiuitatis sex enī mensibus prior xp̄o iohes erat secūm humanitatē. Crisp. Vel hoc non dicat de ea generatione q̄ est ex maria. Jam enī natus erat xp̄us q̄n hec a iohāne dicebant. sed de aduentu eius ad predicationē. Dicat aūt ante me factus est. id est clarior et honorabilior. ac si dicat. Nō q̄ prior veni ad predicandū ex hoc maiorē me esse illo existimetis. Theo. Verum vero hāc litterā sic exponūt volentes exponere ostendere q̄ dei filius nō est a p̄re genitus sed factus sicut vna alia creatura. Aug⁹. Nō ergo intellexit factus ē ante q̄ esset factus sed ante positus est. Crisp. Dicat q̄ dicat ante me factus est de p̄ductione ad ēe intelligeret. superfluū esset. q̄ additur q̄ prior me erat. Quis enī est ita insipiens vt ignoret q̄n ex quo ante me factus est prior eo erat q̄ ante me factus est. Ergo q̄ dicat ante me factus est de honore intelligitur. hoc enī q̄ futurū erat factū dicit q̄ tōsuedo erat antiquorū pphetarū de futuris q̄si de iā preteritis loqui.

Et de plenitudine eius nos omnes accepimus et gratiā pro gratiā q̄ lex p moysen data est gratia et veritas per ihesū xp̄m facta est.

Orige. Dermo iste in p̄sona baptiste de xp̄o testimonius prolatus est. q̄ plurimos fallit ex hinc vsq; illuc ille enarrauit credentes in p̄sona iohis apli tentari. Inconsequēs aūt est putare subito et q̄si intempestiue interrupi baptiste sermone ex verbo discipuli. et cuiq; scienti pape dictorū collationē in pphatulo astat series dicti. Dixerat enī ob hoc ante me factus est q̄ prior me erat. Ex hoc aūt concepto forē me fore q̄ eius plenitudine ego quidē et alte me pphete accepimus gratiam secundam pro prima. Veritatis enī et illi post figuras p̄ spm̄ ad veritatis speculationē. Hunc enā quendam ex plenitudine eius accipientes legē quidē per moysen fore datū. gratia aūt et veritate p ihesū xp̄m. ne dū fore datā sed factā. patre quidē legē dante p moysen gratiam et veritatē faciente p ihesū. Sed si ihs est q̄ dicat ego sū veritas. quō veritas fit per ihesū. Sed intelligen-

alius aūt cōtrario oportet dicē scz prior me erat

pmū

dū est. q̄ ipsa veritas substancialis ex qua prima veritate et eius imagine facte sunt multe veritates in hys q̄ veritatē tractant. nequaq̄ p ihesū xp̄m facta est. nec p̄sus p aliquē fz veritas puta que consistit in paulo et apostolis p ihesū xp̄m facta ē. Crisp. Vel aliter cōuenit hic testimonius iohānis baptiste suū testimoniū. iohānes euāgelista dicēs. Et de plenitudine eius etc. Nō precursoris est verbū fz discipuli. q̄si diceret. Etiā nos ōnes duodeni et ōnis plenitudo fideliū et qui nūc sunt et futuroꝝ de plenitudine eius accepimus. Aug⁹. Quid aūtē accepistis. Et gratiā pro gratia vt nefas quid nos voluerit intelligere de plenitudine eius accepisse et insup gratiā p gratia. Accepimus enī de plenitudine eius primo gratiā et tursus accepimus gratiā pro gratia. quā gratiā primo accepimus fidem. Venit enī gratia q̄a gratis datur. Hāc ergo accepit gratiā primā peccatoꝝ vt eius pena dimitterent. et iterum gratiā p gratiam in qua ex fide viuum⁹ recepturi sum⁹ aliā. id est vitā eternā. Vita enī eterna ōpi merces ē fidei. Sed q̄ ipa fides gratia ē vita eterna gratia est p gratia. Nō erat ista gratia in veteri testamēto q̄ lex minabat. nō opitulabat. iubebat nō sanabat. languorē ostendebat nō auferebat. fz p̄parabat medico venturo cū gratia et veritate. Unde sequit. Quia lex p moysen data ē. gratia et veritas p ihesū xp̄m facta est. Vocatē enī tpalem et eternā omnis mors dni nu. Ipsa ē gratia q̄ promissa et nō habita erat in lege. Crisp. Vel accepimus gratiā pro gratia. id est p veteri nouā. Dic ei est iustitia et iustificatio adoptio et adoptatio. acceptatio et acceptatio ita gratia et gratia sed illa quidē vt typus hec vero vt veritas. Hoc aūt induxit ostendens q̄n et iudei gratia saluabat sed et nos ōnes gratia salui sum⁹. Misericordie autē et gratie fuit legem suscipere p̄ter rea cū dixisset gratiā pro gratia ostendens magnitudinē eorū q̄ data sunt. subdit. Quia lex p moysen data ē. gratia et veritas per ihesū xp̄m facta est. Et sup quidem iohānes ad seipsū cōparans xp̄m ait. ante me factus est. Hic aūt euangelista ad eū qui illo tpe magis in admiratione apud iudeos erat q̄ iohes. xp̄i cōparationē facit sz ad moysen. Et considera prudentiā nō p̄sonarū sed rerū cōparationē facit. gratiam et veritatem legi opponēs. et huic addit. data est. qđ ministrantis erat. huic aūt facta est. qđ ē regis cū potestate ōnia operantis. cui gratia quidē et cū potestate oia dimittebat pena. Et gratiā quidē eius baptismatis donū. et adoptio que nobis per spm̄ datur. et alia multa ostendit. veritatē autē plenum⁹ sicut⁹. si figuras veteris legis didicerim⁹. Ea enī que in nouo testamēto p̄ficienda erāt. i veteri testamēto figuris p̄scripserūt. quas xp̄us veniens adimpleuit. Unde figura data ē per moysen veritas p xp̄m facta est. Aug⁹ xiij de trinita. Vel gratia referam⁹ ad sciencia veritatē ad sapiencia. In rebꝰ

enī per tempꝰ ortꝰ illa sūma ḡrā est qꝫ homo in vnitate ꝑsone cōiunctus est deo. In rebus vero eternus sūma veritas recte tribuitur dei verbo.

Deū nemo vidit vnq; vnigenitꝰ q̄ est in sinu patris ipse enarrauit

Ozpe. Inc̄ogrue eradus asserit hoc ꝓmulgatū fuisse nō a baptista sed a discipulo Ilā si illud de plenitudine eius nos oēs accepimꝰ a baptista platū est. quomō nō est sequēs ipsū de grā xp̄i iusapiente et sēdā ꝑ ꝓma grā Confitēt̄ꝫ legē p moysen datā fore. grām vero et veritatē per ihm xp̄m prodisse. intellexisse qualiter deū nemo vidit vnq; q̄mq; vnigenitus ei in p̄tis gremio requiescat interp̄tionē ipsi iohānem nec nō oībꝰ hijs qui de ꝑfectione gustauerint cōcesserit Non enī nūc p̄mittus ānūciauit Ilā p̄mittꝫ abrahā fieret decet nos abrahā exultasse vt videat eius gloriā Xp̄s Vel aliter euāgelista ostendēs multā eminētiā donorū xp̄i ad ea que p moysen dispensata sūt vult de religio causā rationalem differē cie dicere Ilā ille quidē famulus existens minorē rē factꝰ est minister hic vero dominator et regis filius existens multa maiora nobis attulit coexistens semp patri et videns eū Ipter hoc ita intulit dicens. Deū nemo vidit vnq; Augꝰ ad paulinā Quid ergo ē qd iacob dicat vidi dñm facie ad faciē Et qd de moyse scriptū est qꝫ loquebat cū deo facie ad faciē Et illud qd ꝓpheta ysaias loquens de seipso ait Vidi dñm sabaoth sedentē in throno.

Ozes xvij moza Sed patenter datur ītelligi qā q̄mdiu hic mortaliter viuit videri p quasdā ymagines potest deus sed p ipsā nature sue nō potest vt ea gra spūs afflatꝰ p figuras quasdā deū videat sed ad ipsā vim eius essenciae nō ꝑtingat. Hinc est eū qꝫ iacob qui deū se vidisse testatur nō nisi angelū vidit Hinc est qꝫ moyses qui cū deo facie ad faciem loquitur dicit. Ostende michi temetipsū manifeste vt videā te Ex qua ei⁹ petitione colligitur qꝫ eū sine bat p naturā scripte nature sue claritatē cernere quē iam erat p quasdā ymagines videre Xp̄s Di aūt antiqui patres ipsam viderūt naturā neq; ꝑ differenter cōsiderassent Simplex enī quedā est et infigurabilis nō sedet neq; stat neq; ambulat hec enī corpa sunt Vnde et p ꝓphetā dicit. ego visionē multiplicaui eis et in manibꝰ ꝓphetarū assimilatꝰ sū hoc est cōdescendi eis nō qd eram apparui. Quia enī filius dei p verā carnē apparituras erat nobis Primo exercuit eos videre deū sicut possibile erat eis videre Augꝰ ad paulinā. Sed cū scriptū sit Beati mūdo corde qm ipsi deū videbūt Et iterū cū apparuerit similes ei erimꝰ qm videbimꝰ eū sicuti est Quid ē qd hic dicit deū nemo vidit vnq; an forte dicet respondetur q illa testimonia de videndo deo sunt non de viso Ipsi enī deū videbūt dictū est nō viderūt. et nō vidimꝰ sed videbimꝰ eū sicuti est

Deū ei nemo vidit vnq; vel in hac vita sicuti ꝑ est vel etiā in ageloꝝ vita sancti visibilia ista q corpali visione cernūt Ozeꝫ xvij moza. Deus vero a quibus dā potest in hac corruptibili carne vinculis Sed tū mestimabili vīte aeternitꝰ quedā cōtemplatiōis acumine eterna claritas dei videri hoc ab hac sententia nō abhorret qm quisq; sapiens ita q deus est videt hinc vite funditus mortē iam eius amore teneatur Augꝰ xij super genesim ad litteram Nisi enī ab hac vita quisq; quodā modo moriat sine ōnino exiens de corpe sue ita auersus et alienatꝰ a carnalibꝰ sensibus vt meri to nesciat sicut apostolꝰ ait vtrū in corpe an extra corpus sit nō ita rapit et subuehit visione Ozeꝫ xvij moza li Intendū vero est q fuere nōnulli qui deū dicerent in illa regione beatitudinis in claritate sua cōspici sz in natura minime videri Quos numerū minor inquisitionis subtilitas Neq; enī illi simplici et incōmutabili esse nec aliud est claritas. aliud natura Augꝰ ad paulinā Oī aūt dicat in hoc qd scriptū est deū nemo vidit vnq; hoīes tantūmodo intelligēdos Ilā hoc aplūs planius explicās. quē nemo inquit hoīm vidit sed nec videre potest vt ita dictū sit de nullum nemo vnq; ac si diceret nullus hoīm quē illa solū videbit vt nō sit hui⁹ sententie cōtrarium quod dns ait Angeli eoꝝ semp vident faciē patris mei vt sz angelos deū videre credamus quē nemo vidit vnq; sz hoīm Ozeꝫ xvij mo. Aūt tū nōnulli qui nequaq; deū videre nec angelos suspicant Xp̄s Dicentes q ipm quod est deus nō solū ꝓphete sed nec angeli viderunt nec archangeli Sed si interrogaueris eos audies de substancia nichil respondentes gla vero in excelsis deo nō solū cantantes sz et in terra pax hoīb⁹ bone voluntatis Et si a cherubin et seraphin cōcupueris aliquid discere. musicū sancti monij melodiā audies Et qm plenu est celū et terra gloria ei Augꝰ ad paulinā Qd quidē in tm verū est q dei plenitudinē nullus nō solū oculis corporis sed vel ipsa mēte aliqm cōprehendit Aliud est enī videre aliud totū videndo cōprehendere Qm quidē id videtur qd ꝑ̄ns vtiq; sentit totū cōprehendit aūt videndo qd itu videt vt nichil eius lateat videntē aut aug fines cuiuspiā possit Dic igit solus pater videt filius et spūs sc̄us Xp̄s Qui enī creabilis est natura qualiter poterit videre qd increabile ē Ita igit nullus nouit deū vt filius. vnde sequit Vnigenitꝰ filius qui ē in sinu patris. ipse enarrauit ne ꝓpter nobis cōmunionē vnū quendā eorū q gratia facti sunt filiorū esse existimes eū ꝑmo quidem adiectus est articul⁹ Ei vero hoc nō sufficit tibi audi aliud nomē vnigeniti Hilarius vi de trinitate Nature quidem fides non satis

explicata videbatur ex noīe filij. nisi ꝓpietatis vnus
p excrepnonis significatiua adderetur ꝑter filiū ei
et vnigenitū nichil cognoinans suspicaone penit
adoptionis exclusit. cū veritatē nōis vnigeniti na
tura ꝑstaret. ¶ Crisꝯ Sed et aliud posuit dicēs qui
est in sinu ꝑris. Eternū in sinu cōuersari multipl
est q̄ simpliciter videre. ꝓ̄a q̄ simpliciter videt
nō omnino eiꝰ qd̄ videt cognitionē habet. Qui
vero in sinu cōuersatur. nichil ignorabit. Cū igit
audieris q̄ nullus cognoscat patrē nisi filius neq;
q̄ dicis. q̄m et si plus ōnibus nouit patrē sz nō
q̄ntus est nouit eū. ꝓterea euāgelista in sinu ꝑris
eū morari dicit. vt nō estimemus p id aliud sign
ficatū q̄ familiaritatē vnigeniti et coeternitatē
ad patrē. ¶ Augꝰ In sinu ei ꝑris est in secreto ꝑris
Non ei deus habet sinū quēadmodū nos habem⁹
in vestib⁹ aut cogitandus ē sic sedere quēnos aut
forte cuncto ē vt sinū haberet. Sed q̄ sinus nō
intus est secretū ꝑris sinus ꝑris vocantur. Quid
in secreto ꝑris nouit ꝓ ipse enarrauit qd̄ vidit. ¶ Crisꝯ
Sed qd̄ enarrauit q̄m vnus est deus. Sed et hoc re
liqui ꝓphe et moyses clamāt. Quid q̄ plus didi
cimus a filio in sinibus paternalibus existente
Primū quidē ipsa ꝟba que alij narrauerūt. sunt
enarrata ex opacone vnigeniti. Deinde q̄m mi
to maiorē susceptimꝰ doctrinā p vnigenitū. et cog
nouimꝰ q̄m spūs est deus. et eos qui adorāt eū in
spū et veritate adorare oportet. et q̄m deus pater
est vnigeniti. ¶ Beda. Cetera faciendū q̄ si ad
piorē referatur. qd̄ ait. enarrauit homo facto
enarrauit. qd̄ de trinitatis vnitate sentiendū qui
ter ad eiꝰ contēplacionē ꝓperandū quibꝰ actib⁹
sit ꝓuenientū. Si vero referat ad futurū tunc
enarrabit. cū electos suos ad visionē claritatis
sue inducit. ¶ Ihesus. Fuerūt aūt hoīes q̄ dicerent
vanitate cordis sui decepti. Pater inuisibilis ē. filiꝰ
aūt visibilis est. Si aūt ꝓpter carnē filius visibilis
dicit. et nos concedim⁹ et est catholica fides. Si aūt
ꝓpter carnē filius visibilis. vt ipsi dicūt anteq̄
nascerētur. multū deliraūt si xp̄s sapiā dei et
virtus dei ē. Sapiencia ei dei videri oculis nō p̄t
si verbū hoīs oculis nō videt. verbū dei sic vide
ri potest. ¶ Crisꝯ Nō igit solus ipse ꝓprium est deum
nemo vidit vnq̄. sed et filio. q̄ vt paulus dicit
est ymago dei inuisibilis qui vero inuisibilis yma
go est. et ipse inuisibilis est.

Et hoc est testimoniū iohannis qū miserunt
iudei ab ihērosolimis sacerdotes et leuitas ad
iohannem vt interrogaret eū. Tu q̄s es. Et con
fessus est et nō negauit. Et cōfessus ē q̄. nō sū
ego xp̄us. Et interrogauerūt eū. Quid ergo he
lias es tu. Et dixit. Non sū ꝓpheta es tu. Et re
spondit. Non. Dixerūt ergo ei. Quis es vt rūsum
demus hijs q̄ miserūt nos. Quid dicis de teipso
Ait. Ego vox clamantis in deserto dirigite viā

dñi sicut dixit ysaias ꝓpheta.

¶ Orige. Sedm hoc legitur testimoniū a iohāne bap
tista de xp̄o platū incipiente a xp̄o ꝑmo illuc huc est
de quo dixi. et desinente ibi ipse enarrauit. Vel aliter

¶ Theo. Postq̄ supiꝰ dixit euāgelista q̄ iohānes
testabatur de xp̄o ante me factus ē. nūc subiūgit
qū ꝑmissū testimoniū reddiderit de xp̄o iohes. Vn
dicat. Et hoc est testimoniū iohānis. q̄n miserūt
iudei ab ihērosolimis sacerdotes et leuitas ad iohānē

¶ Orige. Iudei quidē ab ihērosolimis vt cognati exis
tentes bapt̄iste de stirpe sacerdotali existentis sacerdo
tes et leuitas destinat. suscitaturos quis esset iohes
eos sz qui reputati sūt secdm electionē ab alijs de
ferre et ab electo ihērosolimorū loco Iohānē itaq;
cū tanta querūt veneracione. ergā xp̄m aūt nichil
huiōi factū legitur a iudeis. Sed quod ergā iohan
nē iudei hoc iohānes ergā xp̄m prosequit. p ꝓpios
discipulos interrogans. Tu es qui venturus es an aliū
expectam⁹ ¶ Crisꝯ Hic aūt fide dignū estimauerūt ee
iohānē vt ei de seipso dicenti crederent. vñ dicitur
Vt interrogarent eū. Tu quis es. ¶ Augꝰ Nō aute
mitterent nisi nouerent excellentia autoritatis q̄ eius
ausus est baptizare. ¶ Orige. Iohānes aūt videtur
discernebat ex questione sacerdotū et leuitarū dubi
tacionē. ne forte xp̄us esset baptizans aptus tū il
lud ꝓfiteri cauebant. ne temerarij putarent. Qua
ꝓpter merito vt eorū opinio fallax de eo ꝑmitus ab
oleret. ac subinde veritas ꝓpalaret. q̄ nō sit xp̄us
ante ōnia manifestat. vñ sequit. Et cōfessus ē et
nō negauit. et confessus est q̄. nō sum ego xp̄us.

Hic eciā adiciamus q̄. tēpus aduentꝰ xp̄i sūi ꝓpin
quabat quodāmodo iā ꝑnis existens legisperitus
ex sacris scripturis illius temporis speratū colligen
tibus ꝓpter q̄d theodas nō modicū multitudinem
quasi xp̄us congregauit. et post illū iudas galileꝰ
in diebus ꝓfessionis. Cū ergo seruentius xp̄i expecta
ret aduentus iudei trāsmittūt ad iohānē p hoc q̄d
est. Tu quis es. cōcipere volentes si ipse se xp̄m fate
retur. Non aūt ex eo q̄ dicat nō sū ego. xp̄us negauit
ex hoc ei ipo confessus est veritate. ¶ Gregoꝰ. Negauit
plane q̄d nō erat. sed nō negauit q̄d erat. vt veritatē
loquēs eius mēbrū fieret. cui sibi nomē fallaciter
nō vsurpauret. ¶ Crisꝯ Vel aliter. Passi erant iudei q̄da
humana passione ad iohannē indignū eū estimabāt
subiecta eū xp̄o ꝓpter multa q̄ iohis claritatē demōstra
bāt quorū ꝑmū erat genus illustre. Deinceps ei
sacerdotij filius erat. deinde diuina educatio humanos
despectus. In xp̄o aūt cōtrariū videbat genus humile
q̄d ei exprobrabāt dicentes. Nōne hic est fabri filius
dicta cōmunis et vestimenta. nichil plus multis ha
bencia. Quia igitur iohānes cōmune ad xp̄m mitte
bat volentes magis iohannē habere magistrū mit
tunt ad eū per blandicias eū allicere ad cōfitendū
se xp̄m esse. Non ergo quedā contēptibiles mittūt
vt ad xp̄m ministros et herodianos. sed sacerdotes

opinātes

et leuitas et nō quoscūq; sed eos qui erāt ex ierosolimis hoc est honorabiliores Et ad hoc mittunt vt interrogarēt tu quis es. nō quasi ignorātes sed volentes eū inducere ad hoc qd dixi. vnde iohānes ad mentē et nō ad interrogationē eis rndit Et cōfessus ē et nō negauit et cōfessus est qr nō sum ego xp̄s Et vide sapientiā euāgeliste. terno q̄si idem diat et vtute baptiste indicans et malignam et amēnā iudeorū. Deuoti ei famuli ē nō solū nō inpere glorīā dn̄i sed oblatū a multis respuere Turbe ei ex ignorātia ad hāc venerūt suspitionē vt iohānē xp̄m estimarēt Ille vero a maligna mēte ex qua interrogabāt eū estimātes p blandicias attrahere ad hoc qd volebāt. nisi ei excogitassent hoc respōdenti nō sum ego xp̄s dixissent. Nō hoc suspicati sum⁹ nō hoc venim⁹ interrogaturi. sed capti et manifeste effecti ad aliud veniunt. vñ sequitur. Et iterogauerūt eū. Quid ergo. Helias es tu. Aug Nouerat ei qp̄ presur⁹ esset helias xp̄m. Nō enim aliud ignotū erat nomē xp̄i ad hebreos sed nō putabāt illū esse xp̄m. nec tñ omino putauerūt xp̄m nō esse venturū et cū speraret futurū offenderūt in p̄sentē. sequit. Et dixit nō sū. Greg. i ome. Et hys vbis questio nobis valde implexa ꝙ̄ erat. Alio quippe in loco inquisitus a discipulis dn̄i de helie aduentu respōdit. Si vultis scire iohes ipse ē helias Requisitus aūt iohānes dicat. nō sū helias. Quō ergo ꝓpheta veritatis est si eius de veritatis sermoib⁹ concors nō est. Aug. Dicat aūt aliquis qp se ignorabat iohānes esse heliā et hoc numerū vtentur qui assistūt iterate increpacionis rōnē tāq̄ anima denuo mouente corpa. Querūt ei iudei p leuitas ac sacerdotes an esset helias cū itente corpis assumpcionis documentū verax arbitrant quasi paternū existens. nec alienū ab archanorū suorū doctrina ob hoc itaq; dicat iohānes. Helias nō sū. nā nesat primeuā vitā ꝓpriā. Qualiter aūt videt racionabile si tāq̄ ꝓpheta spū illūinatus ē et de deo et vnigenito tanta narrauit ignorasse de seipso an vnq̄ eius aīa fuerit in helia. Greg. in ome. Sed si subtiliter veritas ipsa requirat. hoc quidē qd inter se cōtrariū sonuit. quo cōtrariū nō sit inuenit. Ad zachariā nāq; de iohe angelus dixit. Ipse predet ante illū in spū et vtute helie. qr sic sicut helias sedm dn̄i aduentū preueniet. ita iohānes preuenit p̄mū. Dic ille paursor venturus ē iudias. ita iste paursor factus ē redēptoris Iohānes igit in spū helias erat. in p̄sona helias nō erat. Qd aūt dñs fatetur de spū hoc iohānes negat de p̄sona. Quia et nr̄m sic erat vt discipulis dn̄s spiritualē de iohāne sententiā diceret et iohānes turbis carnalib⁹ nō de suo spū sed de corpe respōderet. Orige. Respōdit q̄ leuitis et sacerdotib⁹ nō sū cōtentus ꝓpositū questionis eorū. Nō enī sapiebat permissa examinatio si idem spūs esset in vtroq; Sed si iohānes ēet qđē helias qui assumptus ē nunc apparens sedm qd a iudeis expectabat. absq; natiuitate p̄mus aūt arbitrās resurrectionē corp̄m dicēs q̄ consequēs est filiū zacharie tanti sacerdotis in seio natū superiorem hūanā naturā expectatione ignorari a sacerdotib⁹ et leuitis ipsū natū fuisse maxime lucā testante. qp factus est timor in ōnibus habitātib⁹ eorum eos sed forsan qm̄ ꝓpe finē heliā expectabāt ante xp̄m. quasi tropice saltitari vident. an es tu q̄ p̄nūcias i fine xp̄m venturū. Et caute respondit. nō sum. Sed et nichil mirabile sicut in saluatore pluribus sanctis ex maria natiuitatē eius. Quidā fallebāt putātes eū vel iohānem baptistā vel heliā aut aliquē ꝓphetarū. Dic et in iohāne quosdā ortus eius ex zacharia nō latebat et quidā dubitabāt si forsan q̄ expectabat. Helias apparuit i iohāne. Quoniā vero ante plures in isrl editi fuerint ꝓphete vnus de quo moyses ꝓphetauerat. p̄sertim expectabat. iuxta illud ꝓphetam vobis suscitabit deus ex fratrib⁹ vr̄is sicut me illi parebitis. Terno suscitant nō si forte ꝓpheta simpliciter sed cū articulo in greco ponitur. vñ sequit. ꝓpheta es tu. Per singulos ei ꝓphetas nouerat isrl nequiter eorū forte huic quē moyses ꝓphetauerat qui sicut moyses medius staret inter deū et homines. et accepto testamēto traderet discipulis hoc aūt illius nomē nō xp̄o attribuentib⁹ sed arbitrātib⁹ aliū a xp̄o ipsū forte. Johes simul qm̄ et xp̄s ille ꝓpheta esset. vñ subdit. Et respondit nō. Aug. Vel qr iohānes maior erat q̄ ꝓpheta. qr ꝓphete longe p̄cesserūt iohānes p̄sente demōstrabat. sequit. Dixerūt ergo ei. quis es vt responsū demus hys q̄ miserūt nos. quid dicis de teipso. Crisp. Videbis hic vehementius insistentes et interrogantes. Huic autē cū māsuetudine eas q̄ nō erāt vere suspitiones destruente et ea q̄ est vera ponente. Vnde sequit. ait Ego vox clamantis in deserto. Aug. ysaias illud dixit. In iohāne ꝓpheta ista cōpletā est. Greg. Datis aūt q̄ vnigenito filio vbi p̄ius venit. et ipsa aūt nīm locutione cognoscim⁹ qr p̄ius vox sonat vt verbū possit audire. Johes ergo assert vocē qr verbū precedit. et p eius ministeriū p̄ius verbū ab hoibus auditur. Orige. Ineleganter autē heracleon de iohāne et ꝓphetis considerans aut qui verbū quidē saluator est. vox aūt p iohānem intelligit. Dolus ei sonus est ōnis gradus ꝓphetarum Cum dicendū q̄ si nō significatiua vocē dederit tuba nemo se accinget ad preliū. Si ergo nil aliud q̄ sonus est vox ꝓphetica quo⁹ trāsmittit nos ad illa saluator. Scrutamini inquit scripturas. Dicat aūt iohes se esse vocē non clamantē in deserto. sz clamātis eius sz qui stabat et clamabat. Dignus fuit veniat ad me et bibat. Clamat ei vt distrātes auditu ꝓpiāt. et graue habentes auditū sentiat immensitatē eorū que dicūt. Theo. Vel qr veritate manifeste ānūciat. oēs eni qui in lege erāt obscure loquebant. Greg. Vel in deserto iohānes clamat

qua quasi derelicte ac destitute iudee solacium redemptoris annunciat ¶ Orige. Opus autem vocis in deserto clamantis est vt via deo destituta ad rectum faciendam viam dñi reuocet. nequaq̃ prauitate serpentini spiritus psequendo sedm cõtemplacionẽ quidẽ sublimatam in veritate absq; ymixtione mendacij et sedm actionẽ post cõgruã speculacionẽ iuxtim opus referentẽ vnde sequit. Dirigite viam dñi sicut dixit ysaias pphetа ¶ Greg. Via dñi ad cor dirigit. cũ veritatis sermo humiliter audit. Via domini ad cor dirigit. cũ ad preceptum vita pparatur.

Et qui missi fuerant erant ex phariseis et interrogabant eum et dixerunt ei Quid ergo baptizas si tu nõ es xps neq; helias neq; pphetа. Respondit eis dicens Ego baptizo in aqua. medius aũt vestrum stetit quem vos nescitis ¶ Ipse est q̃ post me venit qui ante me factus est cui nõ sum dignus vt soluam corrigiã calciamenti. Hec in bethania facta sunt trans iordanẽ vbi erat iohes baptizans.

¶ Orige. Facta responsione versus sacerdotes et leuitas denuo missus est a phariseis vnde dicit. Et qui missi fuerãt erãt ex phariseis. Quatũ enim ex ipso sermone cõiecturari contingit. duo genera esse hoc testimonium. Vide tu quo iuxta sacerdotale et leuiticã psonã est ei mansuetudine platũ illud tu qs es. Nichil ei arrogãs vel pterum in eorum questione cõtinet. sz cuncta decenda veros dei ministros. Sed phariseus sedm suum nomen diuisi et iportuni ex discordia cõtumeliosas voces pretendũt baptiste vñ sequit. Et dixerunt ei. Quid q̃ baptizas si tu nõ es xps neq; helias neq; pphetа ¶ Non quasi scire volentes sz prohibere eum a baptismo. Deinde vero nescio quo pacto promi ad baptismum meruit ad iohanem ¶ Hic autem soluto est q̃ phariseus nõ credentes accedũt ad baptisma sed ex ypocrisi ne timerent populum ¶ Crisp. vel ipsi idem sacerdotes et leuite ex phariseis erãt et q̃ blandiciis eum nõ valuerũt supplantare accusatione ei inuttere temptãt. cõtendentes eum dicere qd nõ erat dñi sequit. Et interrogauerũt eum et dixerũt Quid ergo baptizas si tu nõ es xpus neq; helias neq; pphetа ¶ Greg. Sed cras quisq; eadem cum puersa mente requirit a bonitatis sue studio nõ mutat. Vnde iohannes q̃q; ad vbam iuuide pdicamenta respondit vite vñ sequit. Respondit eis dicens Ego baptizo in aqua ¶ Orige. Id illud aliquid. q̃ baptizas. Quid ergo aliud asserre decebat nisi spiritum baptisma carnale pretendere ¶ Grego. Johannes eum nõ spũ sz aqua baptizat. q̃ prius soluere nõ valebat. baptizato corpa p̃ aquã lauat. sz mẽ animas p̃ veniã nõ lauat. Cur ergo baptizat qui prius per baptismum nõ relaxat. ¶ Nisi vt paulatim sue ordinẽ seruãs sz q̃ naturum nascendo preuenerat baptizaturum quoq; dñm baptizando preueniret. et qui p̃ dicando factus est precursor xpi baptizando eadem

precursor eius fieret imitatione sacramenti. Qui interhec misterium redẽptionis nre annuncians hui in medio hoim et stetisse asserit et nesciri sequit. Medius aũt vim stetit quẽ vos nescitis q̃ p carnem dns apparens et visibilis extitit corpe et inuisibili maiestate ¶ Crisp. Hoc aũt dixit quia decens erat xpm conuertii esse populo vt vnũ multorum se vbiq; humilem et docentem. Cum aũt dixit quẽ vos nescitis sciencia hic cognicionem certissimam dicit putat q̃s et vndẽ ¶ Augus. Iuuenis ei nõ videbat. et ppterea lucerna accensa est ¶ Theo. Vel medius est erat phariseorum dns sed ignorabãt deum. q̃ ipsi scripturas se scire putabant. et inquitum in illis preminabatur dns. medius eorum erat. sz in cordibus eorum sed nesciebãt eum. eo q̃ scripturas nõ intelligebãt. Vel aliter medius quidem erat. inquitum mediator dei existens et hoim xps ihus medius phariseorum extitit volens illos deo iungere sed ipsi nesciebãt eum ¶ Origenes. Vel aliter hoc edito Ego baptizo in aqua ad illud quid ergo baptizas. Ad sedm si tu nõ es xps prenuit de precedente xpo substancia pronit. q̃ tanta sit ei vbertas q̃ inuisibilis sit sua deitate cum sit ipsens cuilibet et totum p orbẽ diffusus quod notatur ex illo. medius vim stetit. Huc ei per totum orbis machinam effluxit sic vt que creantur. p ipsum areant. oia enim p ipsum facta sunt. Vnde palam e q̃ inquirentibus a iohanne quid ergo baptizas ipe medius erat. Vel qd dicit. in medio vim stetit. intelligendum est de nobis hoibus. Cum enim simus racionales in medio nrm existit. ex eo q̃ principale sz cor. in medio totius corporis insitum est. Qui ergo verbum in medio gerunt. nõ aũt cognoscunt de illius natura. nec de quo fonte manauit. nec quo cõsistat in eis hui vbum in medio sui obtinentes ignorat. qd tm iohannes agnouit. Vnde exprobrando dicit ad phariseos. Quẽ vos nescitis q̃ expectantes phariseus xpm aduentum nichil tm arduum de eo cõtemplabãt. solum hoiem sum existimates eum esse. Dicit aũt stetit. na stat p̃ immutabilis existens et ipermutabilis. Dicit quoq; vbum eius ad saluandum cõmune. q̃nus carnem susceperat. q̃nus medium hoim stet inuisibile. Ne vero putet aliquis aliud esse inuisibile ad ones hoies venire vel ad vniuersum orbem ab eo q̃ humanat est et in terra cõparuit. Subdit qui post me venit hoc est qui post me apparitur est. Nõ aũt idem denotatur hic p̃ hoc qd dicit post et cum ihesus nos post se inuitat. Illic enim sequi post ipsum precipitur nobis vt eius indagando vestigia inueniamus ad patrem. hic aũt vt pateat quid pateat sequit. ex iohannis dogmatibus venit eum vt cuncti credãt p eum pparati ad perfectum verbum p minora. Dicit ergo ipse est q̃ post me venit ¶ Crisp. Ac si diceret. Ne existimetis totum in meo cõsistere baptismate. Dum enim meum baptisma pfectum esset. alius nõ veniret post me aliud baptisma daturus. Sed hec pparatio e illius et transibit in proximo vt umbra et ymago. Sed optet

eū q̄ veritatē imponet venire post me Dī eū hoc ēet
pfectū nequaq̄ sedi locus queret et ideo subdit
Qui ante me factus ē hic ē honorabilior et cla
rior Crisos. Dic nāq̄ dicitur ante me factus ē
ac si dicatur anteposit⁹ ē michi Post me q̄ ve
nit q̄ postmodū natus ante me aūt fact⁹ est q̄
michi prelatus Cris. Ne aūt existimes īcōparabile
bilē esse excellentiā hanc īcōpabilitatē ostendere vo
lens subiūgit aui⁹ ego non sū dignus vt soluam
corrigiam calciamēti. Quasi diceret in tm est ante
me vt ego neq̄ in vltimus ministrorū vocari dign⁹
sū. Calciamentū eū soluere vltimi ministerij res
est Aug⁹ Unde et si dignū se diceret tm̄modo cor
rigiā calciamenti soluere multū se humiliasset Greg
Vel aliter mos apud veteres fuit vt si q̄s ea que sibi
cōpeteret vxorē acquirere nollet ille ei calciamentū
solueret. qm̄ ad hanc sponsus ure ppīquitatis ve
niret Quid igit⁹ inter hoīes xp̄s nisi sc̄ē ecclesie
sponsus apparuit Recte q̄ ioh̄es se indignū esse ad sol
uendā corrigiā eius calciamenti denūciat ac si
apte dicat redemptoris vestigia nō denudare va
leo. Quia sponsi nomē michi īmerit⁹ nō vsurpo
qd̄ tū intelligi et aliter potest. Quis ei nesciat q̄
calciamēta ex mortuis aīalib⁹ fiant. Incarnat⁹ ve
ro dīns veniens quasi calciatus apparuit q̄ in diu
nitate sua mortalia nostre corruptionis assūpsit
Corrigia q̄ calciamēti est lugatura misterij Ioh̄es
ergo soluere corrigiā calciamēti ei⁹ nō valet q̄ in
carnationis misteriū nec ipse inuestigare sufficit ac
si patenter dicat. Quid mirū si michi platus est
quē post me quidē natū considero sz natiuitatis ei⁹
misteriū nō comprehendo Orige. Quida vero nō
inepte dixit hoc sic intelligendū. Nō sū ego tūc
vt causa mei descendat a magnalib⁹ ac carnē
quasi calciamentū suscipiat Cris Et q̄ ioh̄es cū
decenti libertate ea que xp̄o sunt ōnib⁹ p̄dicabat
pterea euāgelista et locū designat dicēs Hec be
thania facta sūt trans iordanē vbi erat ioh̄es bap
tizans. Nō eū in domo neq̄ in ātrio xp̄m p
dicabat sed iordanē trānsiens in media multitu
dine p̄nūbus ōnib⁹ qui ab eo baptizabāt. Quedā
vero exemplariorū cernus habēt in bethabora.
Bethania enī nō vltra iordanē neq̄ in deserto erat
sed pe iherosolimā. Glosa. vel duę sūt bethanie
vna trans iordanē altera citra nō longe a iherlim vbi
lazarus fuit suscitatus Cris Hoc aūtē et pter
aliā causā designat. q̄ ei res non antiquas nar
rabat sed aute p̄uū tempus cōtingentes p̄nūtiabat
videntes testes sunt eorū que dicūtur demōstratio
nē a deo tribuens Alcuinus Bethania vero do
mus obedientie interp̄tat. p quā innuitur q̄ per
obedientiā fidei ōnes ad baptisma debēt p̄uenire
Orige. Bethabora vero interp̄tat dom⁹ pparā
tionis et cōuenit cū baptismo pparatus dño plebē
perfectā. Jordanis interpretat aūt descensus eo⁹

Quis aūt erit hic fluuius nisi saluator noster
per quē ingrediente in hūc mūdū mundari cō
uenit nō sui descendente descensū. sed humāi ge
neris hic segregat donatas a moyse ab hys q̄ per
ilīm donantur sortes hui⁹ riuuli letificāt ciuita
tem dei Dicut aūt draco latitat in equipriaco flu
uio ita dē in isto Pater ei est in filio et q̄ p̄fiscat
illuc vbi se lauent obprobriū egipti deponūt ac
apti ad prepionē hereditatis parantur nec nō
a lepra mundantur et duplicis capaces sūt gr̄e
ac prompti fiūt ad suscepionē spūs almi In ali
ud flumē neq̄ descendenti spūtali colluba
Transiordanē vero ioh̄es baptizat vt pcursor
veniens nō innocentes sz pēnitōres vocare.
Altera die vidit iohānes ilīm venientē ad se
et ait Ecce agnus dei ecce qui tollit pcā mūi
di Hic est de quo dixi. post me venit vir qui
ante me factus est q̄ prior me erat Et ego
nesciebā eū sed vt manifestetur in isr̄l ppē
rea veni ego in aqua baptizans.
Cris Post testimoniū iohānis nā videtur ihesus
venisse ad eū nō solū adhuc p̄sentaliter sz et po
nore effectū q̄ p̄ diem secūdariā designat. vn
dicat. Altera die vidit iohānes ilīm venientē ad
se. Pridē aūt ihesu mater p̄tim vt illū corepit
ad matrē iohānis pregnantē p̄fiscat et p̄ voce
p̄nientē ad aures elizabeth ex maria salu
tione exultat iohēs conceptus in vtero Hic autē
post iohānis testimonia ipse videt a baptista
accedens ad eū prius aūt auditu alioqū instruat
aliquis ac deinde oculate inspicit illa Per hoc
aūt q̄ maria ad elizabeth venit minorē et filiū
dei ad baptistā ad seruorē opitulandi mino
bus et ad modestiā admonemur Deinū vnde ad
baptistā venit saluator nō hic dicit sz ex dictis
matthei intelligim⁹ dicentis. Tūc venit ihesus
a galilea ad iordanē ad iohānē vt baptizaret
ab eo Cris Vel aliter. Matheus aduentū xp̄i
ad baptismū presentaliter dicit. Ioh̄es autem
et retrorsus eū misisse ad iohānē ostendit post bap
tisma et hoc manifestat q̄ postea dicit. q̄ vidi
spm̄ descendentē ut Partim ei sunt sibi ecangē
liste tpa narrationis. Matheus ei ea q̄ anteq̄
ligaret ioh̄es baptista p̄teriens festinat ad ea
que deinceps sūt tpa. Sed ioh̄es hys maxime
minorat q̄ sz ante incarnationē iohānis
fuerūt Unde hic dicit altera die vidit ioh̄es
ilīm venientē ad se Cui⁹ igit⁹ q̄a fides post bap
tismū ad eū veniebat q̄ ipsū baptizauerat cū
multis vt nullus suspicet q̄m ex eadē causa q̄
qua adrohem et alij ad iohānē venuret puta pp̄a
cōfessiū⁹ aut i p̄ria abluend⁹ i flumine pptea
ergo accedit dans iohāni occasionē cognoscendi
hanc suspitionē qua iohānes p verba cognouerat
vnde sequit et ait Ecce agnus dei ecce q̄ tollit

pcā mūdi. Qui igit ita purus erat vt et aliorū
pcā absoluere posset manifestū est qm nō vt
confiteret pcām accedit sz vt occasionē det iohānē
loquendi de seipso Venit eccā scdo vt hys q pri
ora audierāt cernus tenpiāt que p̄dicta sunt et
alia rursus audiāt. Dicat aūt Ecce agn9 dei in
uens q hic ē qui olim q̄rebat rememorās ihe
ne ysaie et vmbre q̄ scdm moysen erat vt ā si
gura facilius eos duceat ad veritatē Aug9 Di
cit agn9 dei est innocens et iohes agnus an
nō et ipse est agnus innocens Sed ōnes ex illa
massa venīt de qua cāt̄at dauid genēs Ego
in iniquitatib9 concept9 sū Solus ergo ille agn
nus qui nō fuit venit nō enī in iniquitate cōcep
tus est nec in pcīis mater ei9 eū in vtero aluit
que virgo cōcepit virgo peperit q̄ fide cōcepit et
fide suscepit Orige Sed cū quing offerantur
āialia in templo tria terrestria vitulus ouis et
capra. Volatilia vero duo turtur et colūba Et de
ouib9 tria adducāt aries ouis agnus de genere
ouiū agnū memorauit Agnū enī in oblacoib9
quotidianis offerri videm9 vnū quidē mane
alterū vero vespe Que nā autē oblacio alia po
test ee quotidiana a rōnali natura rōpzeten
dendi nisi vbi ingens agn9 typice nūcupatū Per
nepe censebit oblacio matutina ad frequēcā
intellectū diuinus relatū Neq; ei aia pati pt
vt sūmus iuiter insistat eo q corpis terrestris et
fragilis cōruptiū est sortita Ex hoc ecā verbo qd
xps est cōicture de plurib9 poterum9 et q̄dāmō
vespe ptingem9 ad cozpalia procedentes Qui
aūt hūc obtulit agnū ad immolandū deus fuit
in hoīe recondit9 magnus sacerdos q̄ dixit Ne
mo tollit aiam meam a me sed ego pono eā
vñ dicit agnus dei Ipse ei nostros languores
accipiens tocius mūdi tollens pcā morte quasi
baptismū suscepit Apud deū enī non pteriit
incorrectū quicq̄d agim9 qd disciplina indigeat
que p difficilia exeretur Theo Vel dicatur xps
agnus dei inquantū deus pt mortem xpi accep
tauit p nra salute vel in q̄tū eū pro nobis tra
didit morti. Dicit ei dicere cōsuetum9 her obla
no ē talis hoīs id ē quā talis homo obtulit sic et
xps dicitur agnus dei dantis sz filiū suū p nra Cris
salute in morte Et ille quidē agnus tipico nulli9
ōnino pcām sustulit hic vero pcām vniuersi orbis
terrarū penitutantē enī mūdū eruit ab ira dei vn
subdit Ecce qui tollit pcā mūdi Ille aūt dixit qui
tollet sz qui tollit pcā mūdi quasi semp hoc facien
te ipso Non enī tūc solū tulit cū passus est sz ex illo
tpe vsq ad psens tollit nō semp crucifixus vna ei
pro pectatis obtulit oblacionē sed sp purgās per
illa Greg vnj mora. Tūc aūt ab humano genere
plene pcām tollet. cū per incorruptionis gloriā nra
corrupcio pmutabit Esse nāq; a culpa liberi nō

possum9 quousq; in corporis morte teneam Theo.
Sed quare nō dixit pcā mūdi sed pcām vt videlicz
p hoc qd dixit pcām vniuersaliter pcām videretur
innuere sicut consueum9 dicere q homo eiectus ē
de paradiso id est ōne genus humanū Beda Vel
pcām mūdi dicit originale pcām qd est coe totius
mūdi qd quidē pcām originale et singulorū sup
addita xps p gratiā relaxat Aug9 Qui ei de
nra natura pectatū nō assūpsit ipse ē q tollit pec
catū nrm Nostis q quidem hoīes dicūt nos tol
lim9 pcā ab hoīb9 q sancti sum9 Di enī non
fuerūt saīs qui baptizat quo tollit pectatū alterius
cū sit ipse homo plen9 pectato Contra istas dis
putationes hinc legim9 ecce qui tollit pcām mūdi
vt nō sit p̄sumptio hoīb9 in hoīes Origenes Di
cit hīc ingt oblationi cognate sūt reliquē oblati agni
ones legales sic hui9 agni oblationi cognate ob
lationes vident michi effusiones sanguinis marti
rū quorū patientia et confessione et pmptitudi
ne ad bonū obtundūt machinationes iniquorū
Theo Quia vero supius illis qui ex phariseis
venerāt iohes dixerat q medius vestrū stat quē
vos nescitis hic ignorātib9 eū demōstrat dicens
hic est de quo dixi Post me venit vir qui āte me
factus ē Vir dns dicit pter etatis p̄fectionē Nā
triginta ānorū baptizatus est vel q̄ spiritalis
aīe vir est et ecclesie sponsus vñ paul9 despōdi
vos vni viro virginē castā exhibere xpo Aug9
Post me aūt venit vir q posterior natus ē an
te me factus est q̄ prelatus est michi Greg.
Prelationis autē eius causas aperuit cū subiun
xit q prior me erat ac si aperte dicat Inde me
eccā post natus superat q̄ ei natiuitatis sue tpa
nō angustiant Illa qui p matrē in tpe nascitur
sine tpe est a patre generatus Theo Auscultā
do arrie non dixit q prior me creatus ē sed q̄a
prior me erat Audiat hoc pauli samosateni
abusio q nō ex maria sūpsit primordiū q si essen
di principiū sūpsit ex virgine qualiter prior exti
tit precursore Nā manifestū est q precursor xpi
in sex mensib9 supabat scdm humanā generā
tionē Cris Ut nō aūt videat ex amicitia pt
cognationē ei testimoniū phibere q cognatus
eius erat scdm carnē ppterea dicit ego nesciebā
eū et scdm racionē hoc contigit etenim in deserto
conuersatus ē iohānes Miracula vero q̄cūq xpo
puero existente facta sūt puta q̄ aqua magos et q
cūq talia ante multū contigerāt tempus iohānē
et ipso valde puero existente In medio vero tpe
ignotus ōnibus existebat ppter qd subdit sz vt ma
nifestet in isrl ppterea veni ego in aqua bapti
zans Hinc enī manifestū est q̄m et illa signa
que quidā dicūt a xpo i puericia facta mēdacia et
fictiones sūt Di ei a pma etate miracula fecis
set ihs nequaq; neq; iohes eū ignorasset nec reliq

multitudo indigu̇isset nḡr̄ ad manifestandū eī
Nō igit ipse xp̄us baptismate indigebat neq; ali
quā aliā causā habebat illud lauacrū q̄ p̄mon
stratione facere eius fidei q̄ est in xp̄m Non enī
dixit vt mudem eos qui baptizantur neq; vt libe
rem a p̄cīs venī baptizans sz vt manifestet in isl'
Ded nūq̄ sine baptismate non licebat p̄dicare et
inducere turbas sed fact̄ ita factū est Nequaq̄
ei concurrissent oēs si sine baptismate p̄dicatio
facta esset Aug⁹ Vbi ergo cognit⁹ est dīs super
fluo ei via parabat q̄ cognoscentib⁹ se ipse fact⁹
est via Itaq; nō dumunt dīu baptisma iohānis sz
quoadusq; demōstratus est dīs huīus Ergo vt
daretur nobis a dīno humilitatis exemplū ad capien
dā salutē baptismi suscepit baptismū servi et ne
poneret baptismū servi baptismo dīu baptizati
sunt alij baptismo conservi sz qui baptizati sūt
baptismo conservi optebat vt baptizarentur
baptismo dīni Qui autē baptizabāt baptismo
dīu non opus hūit baptismo conservi.
Et testimoniū phibuit iohes dicens q̄ vidi
spīm descendentem quasi colūbā de celo et
manentē sup eū hic est qui baptizat i spūsco et
ego vidi et testimoniū phibui q̄ hic est filius dei
Crisp Quia iohānes testatus est ita magnū quid
qđ sufficiens erāt auditores ōnes stupefacere pu
tā qđ totus orbis terrarū solus ipse p̄cīa tolleret
volens credibilius id facere reduxit hoc ad deū et
spīm scīm Posset eni aliqs dicere iohānī qualiter
igitur tu cognouisti eū Respōdet q̄ per descensū
spūssū vnde sequit Et testimoniū phibuit iohānes
dicens q̄ vidi spīm descendentē quasi colūbam de
celo et manentē sup eū Aug⁹ xv. de trini Non
aūt tūc visus est xp̄us spūs scō q̄n sup eū bapti
zatū velut colūba descendit Cūm eni corpus suū
sc̄z ecclesiā suā p̄figurare dignat⁹ ē in qua p̄ce
pque baptizati acceptant spīm scīm Absurdissimū
enī est vt credam⁹ eū cū iam triginta esset ānor
eius enī etatis a iohāne baptizatus ē accepisse spīm
scīm sz venisse ad illud baptisma sicut sine vllo ō
nino p̄cō ita nō sine spū scō Di enī de famulo ei⁹
et p̄aursore ipso iohāne scriptū est spū scō rebleb
ab vtero matris sue. q̄ q̄ius semnat⁹ a p̄re tū spīm
scīm in vtero format⁹ accepit quid de hoīe xp̄o intel
ligendū est vel credendū cui⁹ carnis ipsa cōceptio
non carnalis sz spiritalis fuit Aug⁹ de agone xp̄i
ano Nō aūt dicim⁹ solū xp̄m verū corpus habuis
se. spīm aūt scīm fallaciter apparuisse oculis hoīm Dic
ei non oportebat vt hoīes falleret filius dei sic ner
spūssūs sed ōipotenti deo qui vniuersā creaturā
ex nichilo fabricauit nō erat difficile verū corp⁹
colūbe sine aliarū colūbarū ministerio figurare

sicut ei nō fuit difficile verū corpus in vtero v̄ginis
sine virili semine fabricare Aug⁹ sup iohānē Duo
bus ei modis ostendit visibiliter dīus spīm scīm per
colūbā sup dīnm baptizatū. p̄terē vero sup discipu
los congregatos ibi simplicitas. hic feruor ostenditur
Ergo ne spū sancti sancti dolū habeant in colūba
demonstratū est et ne simplicitas frigida remane
at in igne demōstratū est Nec moueat q̄ lingue
diuise sūt. noli dissipationē timere vnitatē in colū
ba cognosce Dic ergo optebat demōstrari spīm scīm
simplicē se esse veniente sup dīnm vt cognosceret vniuer
si habeat spūssēm simplicem se esse debere sicut
colūbā et habere ei sint trib⁹ verā pacē quā sig
nificāt oscula colūbarū Osculantur et corpus sz
laniāt Alaniatu innocens est natum colūbarī
Nā corpus de natura amoris pascit colūba non
nisi de fructib⁹ terre vnit Dic enā gemūt colū
be in amore nolite mirari q̄ in columbe specie
voluit demōstrari spūssūs Ipse enī interpellat p
nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹ Nō aūt spūssūs
in semetipso sed in nob gemit q̄ gemere nos fant
Qui ei nolunt in p̄ssura se esse mortalitatis hui⁹
peregrinari se a dīno q̄ diu p̄ter hoc gemit bene
gemit spūs e illū docuit gemere Multū at gemūt
in infelicitate terrena vel quassati dānis vel egritu
dine corpis p̄gravati. sed nō colūbe gemitu gemūt
Vnde ergo debuit demōstrari spūssūs vnitatem
quā designās nisi per colūbā vt patente ecclie dic
ret vna columba mea est Vnde debuit humilitas
figurari nisi per auē simplicē et gementē Appa
ruit ibi scā et vera trinitas Pater in voce dicente
tu es filius meus dilect⁹ Spūssūs in colūba In ista
trinitate missi sunt apli baptizare in noīe patris et
filij et spūssī Grego. sedo moza Dixit aūt ma
nentē sup eū In cunctis nāq; fidelib⁹ spūs scūs
venit sed in solo mediatore semp singulariter per
manet. q̄ eius humanitatē nunq; deseruit. et cuius
diuinitate p̄cedit Ded cū de code spū discipulis d
catur apud vos manebit. quō singulare singulū erit
q̄ in xp̄o permanet. Quod ergo cognoscim⁹ si dona
spūs discernam⁹ In his ei donis sine quib⁹ ad vitā
puenire nō potest spūssūs in electis ōnib⁹ semp p̄manet
vt sunt mansuetudo humilitas fides spes caritas In illī
aūt quib⁹ q̄ ostensionē spūs nō nostra seruatur sed
aliorū querit nō sp manet sz aliqū se a sanctorū ostēn
sionib⁹ subtrahit vt humilitas ei⁹ virtutes habeantur
xp̄ūb aūt in cūctis ei semp et cōtinue habuit p̄sentē
Crisp Ne aūt aliqs estimet q̄m xp̄us naturaliter
habebat spūssō aduenente sicut et nos hāt ecia destru
it suspitionē ostendens q̄ spūssa descensio solū p̄o
manifestando xp̄o facta est vñ sequit Et ego nesciē
bā eū sed q̄ misit me baptizare in aqua ille mi dixit
Sup quē videris spīm descendentē et manentē sup
eū hic est qui baptizat in spūsco Aug⁹ Quis aūt
misit iohānem si dicam⁹ pater verū dicim⁹ si dicam⁹

filius verū dicam? Manifestius aūt est vt dicam? pater et filius. Quō ergo nesciebat eū a quo missus est. Di ei non nouerat eū a quo voluit baptizari temere dicebat. Ego a te debeo baptizari et tu venis ad me. nouerat ergo eū. Quid ergo est qđ dixit et ego nesciebā eū? Crisp. Sed cū dicit nesciebā eū. anterius tempus dicat. nō tempus qđ est ppe baptismū cū prohibebat eū dicens Ego a te debeo baptizari? Aug. Sed legant alij euāgeliste q̄ planius illud intellexerūt et inuenim? aptissime tūc desendisse colūbam cū dns ab aqua ascendit. Si vero post baptisma descendit colūba et anq̄ baptizaret dixit illi iohānes Ego a te debeo baptizari ante baptismū illū nouerat quō ergo dixit Ego nesciebā eū sed qui misit me baptizare dixit hoc audiuit iohes vt plenius nosset. noscoret eū quē nō nouerat an forte vt plenius nosset. quē iā nouerat? Nouerat quidē dnm. nouerat filiū dei. nouerat q̄ ipse baptizaret in spūsco? Ante eū q̄ veniret ad fluuiū xp̄us cū milib ad iohannē currerent. ait illis Qui post me venit maior me est. ipse vos baptizabit in spūsco et igne Sed quid no nouerat potestatē baptismi ipm dominū habiturū et sibi retensurū ne paulus aut petrus diceret baptismus meus sicut in meus dixisse euangeliū meū. Sed ministeriū plane transiturū in bonos et malos. Quid tibi faciat malus minister vbi bonus dns. Certe post iohem baptizat? est post hominēdā non est baptizatū. q̄ iohes dedit baptismū suū hominēda dedit baptismū xp̄i. quod sacramentū tam sctm est vt nec hominēda ministrāte polluat? Potuit aūt dns si vellet potestatē dare alicui seruo suo vt daret baptismū suū tanq̄ vice sua et constituere et tantū vim in baptismate translato in seruū. q̄ntā vim haberet baptisma datū a dno. Hoc noluit vt in illo esset spes baptizatorū a q̄ baptizatos se agnoscerent. et noluit ponere spem in seruo Di aūt daret hanc potestatē seruis tot essent baptisma quot essent serui vt quō dictū est baptisma iohis. sic diceret? baptisma petri vel pauli Per hanc ergo potestatē quā solū sibi xp̄s retinuit sint omnes ecclesie de qua dictū est vna est colūba mea Potest aūt fieri vt aliquis habeat baptismū p̄ter columbā vt ppsit ei baptism? p̄ter columbā nō potest Crisp. Et q̄ pater vocē emisit predicans filiū. suppeniit spūsc̄us vocē trahens sup caput xp̄i ne q̄s preseruū existimaret dm de iohanne qđ dictū est de xp̄o Sed dicet aliquis quare nō crediderūt iudei. Di viderūt spm. sed talia nō solū indigent oculis corpis sz magis visione mentis Di nāq̄ miracula faciente videntes. in tantū ebrij erāt a liuore vt cōtraria hijs q̄ videbant? enūciarent. qualiter solo aduentu spūs sc̄i in specie colūbe expulisset incredulitatē Quidā vero dicūt non ōnes vidisse spm. sed solū iohānē et eos qui deuoc? dispositi erāt Et si eū sensibilibus oculis possibile erat videre in specie columbe

spm descendentē non tm ppter hoc necesse est ōnib? hoc fuisse manifestū Etenim zacharias in spē sensibili multa cōsideraut et danel et ezechiel Sed et moyses multa vidit qualia aliozū nullū vñ subdit iohes Et ego vidi et testimoniū phibui q̄ filius dei hic est. Agnū quidē eū vocauerat. et q̄m in spū baptizare debebat dixit filiū aūt ante hoc tuisse. Aug? Optebat ei vt ille baptizaret. q̄ est filius dei vnic? nō adoptat? Adoptati filij ministri sūt vnius vnicus aūt potestatē habet adoptati ministeriū. Altera die iterū stabat iohes et ex discipulis eius duo Et respiciens ihm ambulantē dicit. Ecce agnus dei.

Crisp. Quia multi hyp? q̄ a primo iohānes dicebat. nō attendebāt. sed iterum cos exeitat vocē vñ dicat? Altera die iterū stabat iohānes et ex discipulis eius duo? Beda. Stabat quidē q̄ illā virtutē arctē conspexerat a qua nullis temptationū posset improbitatib? deiici. Stabāt cū illo discipuli q̄ magisterū illius corde sequebant? immobili. Crisp. Vq quare nō totū mūdū curruunt in ōnū locū inde predicās eū q̄ stabat circa flumē expectūs eū venire et ostendere venientē. q̄ sic p opa xp̄i hoc fieri volebat. Vide etiā qualiter hoc maiozis edificationis fiunt. q̄ ei prauā inmisit scintillā repente flāma in altū elevata ē. Aliter aūt et aliquis hoc dixisse videret? ex studio quodā hūano fieri que fiebāt. et suspitione plenū esset eius pconiū. Igitur pphete quidē et apli oēs absentē xp̄m pdicauerunt. hic quidē ante presentiā sc̄dm carnē. Illi vero post assumptionē. Vnde vt ostendat? q̄ non voce solū sed et oculis eū ostendebat. subditur Et respiciens ihm ambulantē dicit Ecce agn? dei. Theophi. Respiciens inquit quasi oculis inuens grām et admirationē quā habebat in xp̄o. Aug? Iohānes quidem amic? sponsi erat. nō querebat q̄ sua sed testimoniū phibebat veritati. nō enī voluit apud se remanere discipulos suos. vt nō sequerent? dnm sed magis ostendit quē sequerentur dicens. Ecce agn? dei. Crisp. Nō longū fuit sermonē q̄m vnū solum in studio habebat adducere eos et cōmungere xp̄o faciebat ei q̄m de reliquo nō indigerēt eo testante Nō aūt singulariter discipulis loquit? de hijs iohes sed eis publice cū omnib? q̄ ex cōmuni doctrina susciperent sequelā xp̄i sequentes. sed pter fiuctū firmi de reliquo pmanserūt. nō ppter grāz xp̄i sequētes sed ppter suū lucrū. et nō fuit sermonem suū deprauatū sed admirat? solū presentem et demōstrat eis pparationē ppter quā venit et modū preparationis. Agn? ei vtrūq̄ insinuat et dicit agnus cū articuli adiectione excellentiā ei? ostendens. Aug? Iste ei singulariter dicit? agnus solus sine macula sine peccato. nō cui? macule absterse sunt sed cui? macula nulla fuerit. singulariter hic est agnus dei. q̄ singulariter hui? agni sāguine

solo hoīes redemi potuerūt hic est agnus quē lupi rapiunt qui leonē occisus occidit ¶ Beda. Ideo eā agnū vocat q̄ dona sui velleris sponte largituru ex quo vestem nobis nuptialē facere possimus id est exempla viuendi nobis relicturū prenidit q̄bus in dilectiōe calefieri deberem⁹ ¶ Alchuinus Magistre aūt stat iohes cessat lex et venit ihs id est grā euangelij cui ipsa lex phibet testimoniū. Ambulat ihesus discipulos collecturus ¶ Beda. Ambulando eā ihesu dispensationē incarnationis q̄ ad nos venire ac nobis exempla p̄bere dignatus est insinuat.

Et audierūt eum duo discipuli loquentē et secuti sunt ihm Conuersus aūt ihs et videns eos sequentes se dicit eis Quid q̄ritis Qui dixerūt ei. Rabbi q̄d dicit² interp̄tatū magr vbi habitas Dicit eis. Venite et videte Venerūt et viderūt vbi maneret. et remanserūt ibi die illo hora aūt erat quasi decima. Erat aūt andreas frater simonis petri vnus ex duobus qui audierant a iohanne et secuti fuerūt eum. ¶ Alchuinus Johāne phibente testimoniū q̄ ihs esset agn⁹ dei discipuli qui prius erāt cū iohāne magistri imperiū implentes secuti sunt ihm vnde dicitur Et audierūt eū duo discipuli loquentē et secuti sunt ihm ¶ Crisp. Considera aūt q̄ q̄n dixit post me venit ante me factus est et q̄m non sū dign⁹ soluere corrigia calciamenti ei⁹ nullū egit sed q̄n de dispensatione locut⁹ est et humili sermone dixit dicēs. Ecce agnus dei Cui secuti sunt eū discipuli multi. ei. nō ita adducūt cū aliquid excelsū de deo dicat² sicut cū benignū et amicum hoiez audiunt et aliquid ad salutē hoīm p̄tinens Considerādū aūt q̄ iohānes dicit. ecce agnus dei. et xp̄s nichil loquit² Illā et sponsus cū silēcio adest alij eū inducūt et sponsā in manu ei⁹ ponunt. quā cū accepit. de ea disponit Ita xp̄s venit copulaturus sibi ecclesiā. nichil ipse dixit. sed accessit solū amicus eius iohānes dexterā ei sponse imposuit p̄ sermones suos aiās hoīm in manus ei ponens q̄ accipiens ita disposuit vt vltra ad iohannē non redirent Sed aliud hic obseruandū sic cū in nuptijs nō puella ad sponsū vadit. sed ipse ad eā festinat Ita hic cōtingit Nō enī in celū ascendit hoīm natura sed ad eam filius dei accessit. et ad domū dixit paternā. Et quidē alij discipuli iohānis erāt. qui nō solū secuti nō sunt. sed et zelotipe ad xp̄m dispositi erāt Cum āt meliores erāt simul audierūt. et secuti sūt nō q̄si magistrū priorē cōtemnentes sed ab eo p̄suasi p̄mittente q̄ baptizaret in sp̄u sco xp̄s et inde discipulorū studiū cū verecūdia fieri. Neq; ei mox ascendentes interrogauerūt ihm de necessarijs et maximis rebus neq; publice sed singulariter ei loqui studuerūt vñ sequit² Conuersus aūt ihs et videns eos sequentes se dicit eis Quid q̄ritis Hinc erudimur q̄ cū nos bñ velle inceperim⁹ tūc deus dat nob⁹ multas salutis occasiones Interrogat aūt non vt discat sed vt p̄ interrogationē magis eos familiares faciat et ampliorem fiducia det. et ostendat eos audītione dignos ¶ Theo. Vide aūt q̄ sequentibus se dns cōuertit faciem et respexit. q̄ nisi p̄ bona opatione ipsū secut⁹ fueris ad visionē faciei eius nūq̄ pertinges. neq; ad domū ei⁹ poteris p̄uenire ¶ Alchuinus Ergo illi discipuli tergū ipsi⁹ sequebant² vt viderent et faciem dñi videre non poterāt Ideo cōuertit se et quodāmodo de sua maiestate descendit vt possint facie discipuli illius contēplari ¶ Oxige. Forte aūt nō frustra post sextū testimoniū desinit iohānes eos cōtestari. et ihs sedm septimū dicat. quid q̄ritis ¶ Cris. Sed illi nō solū sequendo sz interrogando amorē suū ad xp̄m manifestauerunt vñ sequit² Qui dixerūt Rabbi q̄d dicit² interp̄tatū magister vbi habitas Non dū ab eo aliquid discentes magistrū eū vocāt ad discipulatū se impellentes. et causā ostendentes p̄pt quid sequebant ¶ Oxige. Congrua vero q̄uentis q̄ iohānis testimoniū p̄clamato deprimens xp̄m doctorē ac exp̄mens desiderare habitaculū fidei dei contueri ¶ Alchuinus Voluit eū transitorie vi eius magisterio sed inquirū vbi maneat vt et tūc in secreto verbis illius imbuat. et exinde sepi⁹ posset eū visitare. et plenius instrui. Magistre aūte volunt sibi ostendi in quib⁹ xp̄us habitet vt eorū exemplo se tales inbeant in quib⁹ velit habitare Vel q̄ dum ambulantē vident. et statum vbi maneat q̄runt nos monet vt cū incarnatione ei⁹ ad mentē reducim⁹ solluato corde cū rogem⁹ vt mansionē eterni tabernaculi nobis ostendat Vnde q̄ vi det bene petentes libere eis sua reserat arcana vñ sequit² Dicit eis. Venite et videte Quasi diceret habitaculū meū explicari nō potest sermone sz ope demōstrat² venite q̄ credendo et opando et videte intelligendo ¶ Oxige. Vel p̄ hoc q̄d dicit venite. ad actionē inuitat. p̄ hoc aūt q̄d dicit videte ad contēplationē ¶ Cris. Xp̄s aūt nō dicit eis signa dom⁹ neq; locū sed attrahit eos ad sequendū. Nō dixit. non est tempus nūc audietis tras si q̄d vultis discere sz vt ad amicos et familiares loqui qualiter alibi loquit. Filius hoīs nō habet vbi caput reclinet hic aūt dicit Venite et videte vbi habito Sed p̄ hoc q̄d dixit nō habet vbi caput suū reclinet. demonstrauit q̄ habitaculū p̄priū nō habebat. Nō q̄ habebat in domo maneret sed quit² eū Venerunt et viderūt vbi maneret et mānserūt ibi die illo. Cuius aut grā manserūt nō aduertit euāgelista q̄ manifestū erat q̄ p̄pter doctrinā ¶ Augus. q̄ beatū aūt diem dixerūt q̄ beatam noctē. Edificem⁹ ergo et nos nr̄ipsi in corde nro et faciam⁹ domū quo veniat ille et doceat nos ¶ Theo. Nō frustra aūt et temp⁹ notauit euāgelista cū subdit Hora aūt erat quasi decima vt nō

doctores ꝙ discipulos erudiret q doctrina ꝑpt tempus nō est ꝑtermittenda ℣ Crisp Multū ei studiū demōstrabant ad audiendū in eo qnecz ab hora a necessi sunt cū sol esset ad occasū. et multis quidem eorū seruientib⁹ tempꝰ qd est post esas nō est aptū ad quippiā necessariorū. eo ꝙ corpus esus ꝯsumat. ℣ Johānes vero cui⁹ isti erāt discipuli non erat talis. sed multo maiori sobrietate vespe degens ꝙ nos mane ℣ Aug⁹ Numerus etiā iste legē significat. q in decē preceptis data est lex. Venerat aūt tēpus vt impleret lex p dilectione que a iudeis implere nō poterat p timorē. Unde et decima hora dns audiuit rabbi. Magister ei legis nō est nisi dator legis secut⁹. Erat aūt andreas frater simonis petri vnꝰ ex duobus q audierāt a johāne et secuti fuerāt eū ℣ Crisp Cuius aūt ipsius alterius nomē nō ponit. quida dicūt ꝓterea q hic qui scribit est qui secutꝰ est eū. Quida vero dicūt q ille alius nō nisi ipse erat. Que igit⁹ vtilitas si diceremus nomen illius. Neqz enī septuagīta duorū discipulorū noīa euāgelista posuit. ℣ Alchimus. Vel duo discipuli q secuti sūt ihm sūt andreas et philippus. Inuenit hic primū fratrē suū simonē et dixit ei. Inuenimus messiā qd est interpretatū xpūs. Et adduxit eū ad ihm. Intuitꝰ aūt eū ihesus dixit. Tu es filius iohāna. simon. Tu vocaberis cephas quod interpretat⁹ petrus.

℣ Crisp Andreas qui a ihesu didicit. nō detinuit apud se ipse sed festinat et currit cito ad fratrē. tradituꝰ ei bona q̄ suscepit. vñ dicit⁹. Inuenit hic primū fratrē suū simonē et dixit ei. inuenimus messiā qd est interpretatū xpūs. ℣ Beda. Hoc est ei vere dnm inuenire vera illius dilectione seruere fraterne quoꝝ salutis aurā gerere. ℣ Crisp Et quidē nō dixerat euāgelista q xp̄us fuerat sequentibꝰ se locutꝰ sz ex hijs que hic dicūt⁹ liquet addiscere. Quecūqz nāqz andreas didicit in breui ostendit magistri virtutem qui ꝑsuaserat eis et eorū desiderū qd prius habuerāt repzesentat. hoc ei verbū inuenimus ē paucis pssurā ꝓpter absentiā. et exultantis postꝙ apparuit quod expectabat⁹. ℣ Augustin⁹ a messias ātē hebraice. grece xp̄s latine vnctꝰ dicit⁹. Cui⁹ima ei vnctio est. Ille aūt singulariter vnctus est. Unde ōnes xp̄iani vnguntur sed in qd in psalmo dicit⁹. Unxit te deus deus tuus oleo exultationis p̄ ꝓcipibus tuis. ꝓcipes ei cuius sunt ōnes sūt sed ille est singulariter scūs et singulariter vnctꝰ. ℣ Crisp Et ideo nō dixit messiā simpliciter sz cū adiectiōe artificii. Considera vero ex ipso primo pio obediētē petri mēten. confestim ei occurrit nichil tardans vñ sequit⁹. Et adduxit eū ad ihm. Sed multꝰ facilitatē ei ipo nat. si nō prius multa ꝙquirens ita sermonē suscepit. Conueniens ei est et fratrē dilectus ei dixisse hoc et p longa verba. sed euāgeliste vbi q̄ multa intermittūt breuiloquij curā habentes

Aliter aūt neqz dictū est. qm̄ credidit simpliciter sed qm̄ duxit eū ad ihm. illū ei de quo dixerat traditurꝰ vt oia ab illo disceret. Ipse aūt dns incipit reuelare ea q̄ deitatis sūt et paulatim ea aperire a predictis oriturꝰ. Nō enī minus ꝙ signa ꝓphete adducūt hoc cū est maxime opus dei. qd neqz imitari demones possūt. Nā in miraculis q̄dam et fantasia fit vtqz. futura aūt ꝓdicere cū certitudine illius solius incorruptibilis est nature vñ sequit⁹. Intuitus aūt eū ihesus dixit. Tu es filius symon filius iohāna. Tu vocaberis cephas. quod interpretatur petrus. ℣ Beda. Intuitꝰ aūt est eū nō exteriorib⁹ oculis solū sed et eterno diuinitatis intuitu vidit cordis ei⁹ simplicitatē animi sublimitatē cui⁹ merito aūte esset ꝓferendꝰ ecclesie. Neqz aūt in petri vocabulo quasi hebreo vel siro alia interpretationē quere oportet. qz idem ē grece et latine petrus q̄ syriace cephas et in vtrāqz lingua nomē a petra derivat⁹. Vocat⁹ aūt petrꝰ ob firmitatē fidei. qua illi petre adhesit. de quo apostolꝰ ait. Petra aūt erat xp̄us qui sperātes in se ab hostib⁹ insidijs reddit tutos et spirituale um carismatū fluenta ministrat. ℣ Aug⁹ Non est aūt magnū q dns dixit cui⁹ filius esset iste. Oia ei noīa seruorū suorū scebat qs ante constitutionē mūdi predestinauit. Illud autē magnū q mutauit ei nomē et sicut de simone petrū. Petrus aūt petra. petra vero ecclia q in petri nbie figurata est ecclesia. et qs secutꝰ est nisi qui edificat sup petrā. Intentū aūt te fecit dns Nā si autea petrus vocaret⁹ nō ita videres mysterium petre et putares casu ei⁹ sic vocari nō prudentia dei. Ideo ei⁹ voluit aliud prius vocari vt ex ipsa cōmutatione noīs sacramēti virtus cōmendaretur. ℣ Crisp Ideo eiā nomē mutauit vt ostendat q ipse est qui vetus testamentū dedit. et noīa tūc mutauit. q abram abrahā vocauit et saray saram et iacob israhelē. Legit⁹ multis quidē et a natiuitate noīa imposuit vt ysaac et samson. Illis aūt post eā que a ꝓgenitorib⁹ est nūcupationē vt petro et filijs zebedei. Nā quibusquidē a prima etate debebat virtus clarescere ex tūc noīa susceperūt. quib⁹ aūt posteā debebat augeri posteā nūcupatio posita ē. ℣ Aug⁹ de con. euā. Nō aūt qua repugnāna potest putari si iuxta iordanē anteq̄ ihesus isset in galileā ad testimoniū iohis baptiste secuti sunt eū duo quoꝝ vnus erat andreas qui fratrē suū simonē adduxit ad ihesū. qui et nomē vt petrus noīaret⁹ accepit. cū ab alijs euāgelistis dicat⁹ q eos in galilea piscātes inuenerit atz ad discipulatū vocauerit. nisi q̄ intelligendū est. nō sic eos vidisse dnm iuxta iordanē vt ei iā inseparabiliter inhereret. sz tantū cognouisse quis esset. cuiqz mirantes ad ꝓpria remeasse. Non aūt quis arbitret⁹ q tūc petro nomē acceptū

vbi aut dñs Tu es petrus et sup hãc petrã edificabo ecclesiã meã. sed vbi cõmemoratur ei dictũ esse tu vocaberis cephas qđ interptat petrus Alchuin Vel aliter nondũ imponit ei nomẽ sed prefigurat quod postea fuit ei impositũ qñ dixit ei ihesus Tu es petrus et sup hãc petrã edificabo ecclesiã meã. Nomẽ autẽ nomẽ xpi voluit ostendere eã nomẽ illud qđ a parentib⁹ datũ erat nõ aurere virtus significationẽ simon ei obediens interptat iohanna gratia. iona colũba. Quasi diceret. tues obediens filius gre vel filius columbe. id est spũssã qz humilitatẽ de spũsco accepisti. vt vocãte andrea videre me desiderares. Nõ enĩ dedignat⁹ estimacõe nuptie sed qz nõ est ordo etatis vbi est meritũ fidei.

In crastinũ autẽ voluit exire in galileã et inuenit philippũ. Dixit ei ihesus. Sequere me. Erat aũt philippus a bethsayda ciuitate andree et petri. Inuenit philippus nathanael et dixit ei Quem scripsit moyses in lege et pphete inuenimus ihm filiũ ioseph a nazareth. Et dixit ei nathanael A nazareth pt aliqđ bonũ esse. Dicit ei philipp⁹ veni et vide.

Crisi Postẽ accepit xpus discipulos venit de reliquo ad alios cõuertendũ sz philippũ et nathanaelem. vñ dicit In crastinũ autẽ voluit exire in galileã Alchuin a iudea sz vbi erat iohãnes baptizans deferens honorẽ baptiste ne videat magistrũ ei⁹ minuere dũ adhuc statũ habet. Vocaturus eã discipulũ ad sequendũ voluit exire i galileã id est in tũs migrationẽ factã vel reuelationẽ vt sicut ipse pficiebat sapiencia et etate et grã apud deũ et homines et sicut passus est et resurrexit et ita intrauit in gloriã suã. sic eã suos sequaces ostenderet et exire et pficere in virtutib⁹ et pp passiones ad gaudia trãsmigrare debere. vñ sequit. Et inuenit philippũ et dixit ei ihesus. sequere me. Sequit qui imitat humilitatẽ et passionẽ ei⁹ vt sit socius resurrectionis et ascensionis Crisi Et vide anteq̃ alios ei adhereret nullũ vocauit. Nã si qđẽ nullo iã sponte aduenente attraxisset fortassis resiluisset. Nutu aũt a sepsis clusentes sequi dñm firmi de reliquo pmanserũt. philippũ autẽ vocat magis notũ ei existentẽ qz in galilea nutritus erat. Sed vnde philipp⁹ sciuit esse xpm. Nã andreas quidẽ audiens a iohãne baptista petrus aũt ab andrea huc aũt a nullo aliquid discens solũ dicẽte xpo ad eũ sequere me. confestim psuasus e. Cõueniens est aũt philippũ a iohãne audientẽ sequi xpm vel eã vocem xpi hoc operatã esse Theophil⁹ Nõ enĩ simpliciter oib⁹ vox xpi diebatur sz fidelibus intenoza ad ei⁹ inflãmabit amorẽ dum de qz in corde philippi de xpo cogitacio inerat. et in libris moysi assidua lectio vt expectaret xpm. statim cũ vidit credidit. Forte aũt ab andrea et petro de xpo aliquid didicit qz ex eadẽ patria erat. qđ

videt euangelista inuere p hoc qđ subdit Erat aũt philippus a bethsayda ciuitate andree et petri Crisi xpus eã hanc suã virtute ostendit. q a terra nullũ ferente fructũ nã a galilea pphetã nõ surgit inclitos discipulorũ electi Alchuinus Bethsayda eã dom⁹ venatorũ interptatur. quo nõie ciuitatis auxiliũ euangelista ostendere ꝯles tũr iam aio erãt philippus petrus et andreas et quales officio erãt futuri. id est capiendis ad vitam aiãb⁹ intentũ Crisi Nõ solũ aũt philipp⁹ a xpo psuasus est sz pro alijs fit vñ sequit Inuenit philippus nathanael et dixit ei Quẽ scripsit moyses in lege et pphete inuenimus ihm filiũ ioseph a nazaret. Vide qualiter sollicitã mentẽ habebat et cõtinue meditabatur q̃ sũt moysi et expectabat aduentũ xpi. et quidẽ q̃ xpus debebat venire nouerat pius Quomodo hic xpus erat ut noverabat. Dixit aũt quẽ scripsit moyses et pphete credibilẽ faciens suã predicationẽ. et hinc exhinc psuadens auditorẽ q̃ tam legẽ et pphetas sollicitus erat et oĩa pscrutans cũ veritate vt et xpus testatus e Di vero dixit filiũ ioseph ne turberis ei⁹ ei filium estimabat esse Aug⁹ Cui sz desponsata erat mater ei⁹. nam q̃ ea intacta conceptus et nat⁹ sit bene nouerũt ex euãgelio oês xpiani Addit aũt et locũ a nazareth Theo. Nõ q̃ ibi ea natus erat sed nutritus Generano ei eius multis erat incognita sz q̃ in nazareth esset nutritus cognitũ erat Et dixit ei nathanael A nazareth potest aliquid bonũ esse Aug⁹ Ambas pmũciationes potest cõsequens vox philippi sequi sine sit pmũciones tãq̃ confirmãs a nazareth potest aliquid bonũ esse et ille dicat veni et vide sine sicut dubitãs et totũ interrogans a nazareth potest aliquid bonũ esse Veni et vide. Cũ ergo sine illo modo sine isto pmũciatur nõ repugnet verba sequencia. vtrũm est querere qđ potius intelligam⁹ in hys vbi Nathanael doctissim⁹ legis cũ audisset philippum dicentẽ Inuenim⁹ ihm audito a nazareth erect⁹ est in spem et dixit A nazareth potest aliquid bonũ esse Verutatus ei erat scripturas et sciebat q̃ non facile alij scribe et pharisei nouerant. qã inde erat expectand⁹ saluator Alchuin⁹ Cum singulariter sanct⁹ est inotescens ipsum ut⁹ de quo pphetat Exiet virga de radice iesse et nazareus id est flos de radice ei⁹ ascendet Vel potest hic versicul⁹ sub dubitacione interrogatiue pferri Crisi Audierat ei nathanael a scripturis q̃ a bethleem oportet xpm venire. sed in illud Et tu bethleem terra iuda. ex te exiet dux q̃ regret populum meũ israel. Cũ igitur audiuit a nazareth dubitauit. nõ inueniens cõuenire enũciationẽ philippi cũ pphetam pdicatione. Nazareũ aũt pphete vocãt ab eductione et cõuersatione. Considerato vero eius inquirendo prudentiã et mansuetu-

dine. ℣ō enī dixit. deinps me philippe sed iterogat dicens. ℣ nazareth potest aliquid bonī ee. Ait de aūt et philippus prudens erat. ℣ō enī interrogatus frangit. sed ummorat. vnī volens ducere ad xp̄m. vnde sequit. Dixit ei philippus Veni et vide. Trahit quidē eū ad xp̄m sciens de reliquo eū nō contradicturū. si verba et doctrinā illi⁹ gustauerit.

Vidit ihs nathanael venientē adse et dicit de eo. Ecce vere israhelita in quo dolus nō est. Dicit ei nathanael. Vnde me nosti. Respōdit ihesus et dixit ei. Priusq̄ te philippus vocauit cū esses sub ficu vidi te. Respondit ei nathanael et ait. Rabbi tu es filius dei. tu es rex isrl'. Respōdit ihs et dixit ei. Quia dixi tibi vidi te sub ficu. credis maius hūs videbis. et dicit eis. Amen amē dico vobis videbitis celū apt̄m et angelos dei descendentes et ascendentes sup filiū hominis.

℣ Crisp. Nathanael nō suscipiendo ex nazareth xp̄m esse eā que illi erat circa scripturas diligentiā ostendit. In nō respuendo vero eū qui ānūciauerat multum desideriū qd' habebat circa xp̄i presentiā mōstrauit. Videbat nāq; q̄ poterat philippus circa locū falli. vnde sequit. Vidit ihs nathanael venientē ad se et dicit de eo. Ecce vere israhelita in quo dolus nō est. Nequaq̄ enī eū accusare optebat licet ꝓba nō credentis protulerit. magis manifestans ꝓphetas q̄ philipp⁹ dicat. Ait aūt vere israhelita in quo dolus non est. q̄ nichil ad gratiā vel ad odiū loquebat. ℣ Aug⁹. Vel aliter. Quid ē in quo dolꝰ nō est. forte nō habebat peccm. forte illi medicus nō erat necessarius. absit. Nemo sic natus ē vt medico illo nō egeret. Dolus ei est cū aliud agitur et aliud fingit. quomodo q̄ in illo dolus nō erat. si peccator est. fatet se peccatorē. Si enī peccator est et iustum sediat. dolus est in ore ipsius. Ergo in nathanaele cōfessionē peccati t. non indicauit nō esse peccatorē. ℣ Theophi. Sed nathanael laudatꝰ nō aquieuit sed adhuc expectauit adhuc volens aliquid manifestius dicere et interrogat. sequit enī. Dicit ei nathanael. vnde me nosti. ℣ Crisp. Ipse quidē igit vt homo inuestigat ihesus aūt vt deus respondebat. sequit enī. Respōdit ihs et dixit ei priusq̄ te philippus vocaret cū esses sub ficu vidi te. Nō vt homo eū intuens sed vt deus desup cognoscens. vidi inquit te idē motꝰ tuorū manifestidinē. Dicit aūt cū esses sub ficu q̄m nullus ibi erat. sed solus philippus et nathanael singulariter loquebāt. Et ꝓpter hoc dictū est q̄ videns eū alongē dixit. Ecce vere israhelita vt scires q̄m anteq̄ approp̄quaret philipp⁹ hec loquebat. xp̄s et insuspicabile fiat xp̄i testimoniū. Noluit aūt xp̄s dicere nō sū ex nazareth vt annūciaut tibi philipp⁹ hec loquebatur. ex beth

leem vt nō faceret altercabilē sermonē. Nec q̄ enī ꝓ hoc dedisset argumentū sufficiens qd' ipe esset xp̄s. sed ostendit se xp̄m ꝓ hoc q̄ prius erat loquentibꝰ illis. ℣ Aug⁹. Querendū est enī an aliquid significaret arbor fici. Inuenim⁹ arborem fici maledictā. q̄ sola folia habuit et fructu caruit. In origine humani generis adā et eua cū peccauissent. de foliis ficus subcinctoria sibi fecerūt. Folia q̄ ficulnee itelligūt. prīa erat ait nathanael sub arbore fici tanq̄ sub vmbra mortis. ac si dīns ei dicat. O israhel sine dolo q̄ es. O populē iudeus ex fide. anteq̄ te ꝓ apostolos meos vocarē et cū esses sub vmbra mortis et tu me nō videres. ego te vidi. ℣ Greg. xviij. moza. Vel cū esses sub ficu vidi te. id est posui te sub vmbra legis. elegi ℣ Aug⁹. de vbis dīni. Recordat⁹ est aūt nathanael se fuisse sub ficu vbi nō erat xp̄s presencia corpali. sed secreta spirituali. Et q̄ sciebat se solū fuisse sub ficu agnouit in illo diuinitatem. ℣ Crisp. Dic ergo ab hac p̄dicacione et ab eo q̄ mentem scrutatus est eius. Et q̄ cū aduersus eū dicere videret. nō culpauit sed laudauit. cognouit q̄m vere est xp̄s vnī sequit. Respondit ei nathanael et ait. Rabbi tu es filius dei. tu es rex israhel. Quasi dicēt tu es qui expectabaris. tu es qui querebaris. q̄ enī argumentū mali tremebile sususcepit. venit ad confessionē. et in moza priori diligentiā ostendens et in posteriori cōfessione deuocionē. ℣ Vult aūt le genem sermonē huc attrahere. Petrus ei qui post miracula et doctrinā confessus est q̄m filius est dei beatificat. vt a patre reuelacione ita susciens ℣ Nathanael aūt ante signa et doctrinā hoc dicēs nichil tale audiuit. Est igit hui⁹ causa. q̄m verba quidē eadē locut⁹ ē petrus et nathanael nō aūt eadem mente. sed petrus quidē confessus est filiū dei vt deū verū. hic aūt vt hoiem nudū. Dicens enī tu es filius dei. indixit. tu es rex isrl'. Dei aūt filius nō israhelus est rex solū. sed et orbis terrarū vniuersi. Hoc ea manifestū est ex hijs q̄ sequūt. Nā petro nichil postea addidit xp̄s. sz quasi ꝓfectu ei⁹ existēte fidē ecclesiā se dixit in confessione illi⁹ fabricaturū esse. Nathanael aūt quasi multa ꝓte et maiori confessionis desiderio ad maiora eduat. nō sequt. Et dixit ei. q̄ dixi tibi vide te ficu credis. maius hūs videbis quasi dicat. Magnū tibi visū est hoc esse q̄d dixi. et ꝓterea me tēgē israhelus confessus es. quid igit dices cū maius videbis. Et quid sit istud maius ostendit subdens. Et dicit eis. Amē amen dico vobis videbitis celū apt̄m et angelos dei ascendentes et descendentes sup filiū hoīs. Vide qualiter paulatī eū a terra abduat. et faciat q̄ nō vltra estimet xp̄m esse hoiez solū. Cui cū angeli ministrēt. qualiter hic homo purus esset. ꝓ hoc igit esset. suadet angelos se esse dñatorē. Dicit nāq; in ꝓpriū regis filiū descēderūt et ascenderūt in eū ministri regales. hoc quidem

in tpe crucis hoc vero in tempore resurrectionis et ascē sionis. sed et ante hoc qñ accesserūt et ministrabant ei et qñ euāgelizabāt eius natiuitatē. futurū vero a pterito ꝓbauit. Qui ei in pteritis vtutē eius agno uerat et de futuris audiens facilius suscepit. ℣ Aug⁹ de vbis dñi. Recolam⁹ aūt veterē hystoriā qñ iacob in somnis vidit scalā a terra ptingentē vsq; in celū et dñs innitebat sup eā et angeli ascendebāt et descen debāt ꝑ eam. Denīq; ipse iacob qꝫ intellexit q̄d vide rit posuit lapidem et fudit oleū. Dū vnxit lapidē iacob nūquid ydolū fecit significauit. non adorauit dignoscatis cārisma. agnoscite et xpm. Ipse est lapis quē reprobauerūt edificantes. Vi ergo iacob vidit scalā qui est isrl appellat⁹ et nathanael iste vere is rahelita erat. cōuenienter sōpnūm iacob dñs dixit ei. Quasi diceret cui noīe te appellau ipsius sōpnium in te apparuit. Videbis ei celū aptū et angelos dei ascendentes et descendentes super filiū hominis. Vi aūt ad illū descendūt et ad illū ascendūt. et sursū est et hic est. sursū in se deorsū in suis. ℣ Aug⁹ super iohānē. Dūt aūt angeli dei boni ꝓdicatores. ꝓdi cantes xpm hoc est sup filiū hoīs ascendūt et descē dūt. Sicut paulus qui ascenderat vsq; ad tertiū ce lū. descendit vsq; ad lac potū parvulis dandū. Dixit aūt manus hijs videbis. qz plus est q̄ nos dñs voca tos iustificauit. vñ q̄ vidit iacentes sub vmbra mor tis. Quid ei nobis ꝓderat si ibi mansissem⁹ vbi nō vidit. Queritur aūt quare nathanael cui tm testimoniū ꝓhibuit filius dei. Inter duodecim apostolos nō inuenit. Intelligere aūtē debem⁹ ipsū eruditū fuisse et peritū legis. ꝓterea noluit illū dñs inter discipulos ponere qz ydeotas elegit vñ confū deret mundū. Volens ei superborū frangere cornua nō quieſcunt ꝓ oratorē piscatorē. sz de piscatore lu cratus est imperatorē. Magnus est cyprianus ora tor sz prius petrus piscator ꝑ quē postea crederet nō tm orator sed etiā imperator. **Capitulū scdm.**

ET die tertia nupte facte sūt i chana galilee et erat mater ihu ibi Vocatus est aūt ihs et discipuli ei⁹ ad nuptias. et deficiente vino dicit mater ihu ad eū Vinū non habent. Dicit ei ihs Quid mihi et tibi mulier Nondū venit hora ℣ Crisⁱ Cum in galilea notus erat dñs vo ℣ lucā. cauit eū ad nuptias vñ sequit⁹ et die tertia nupte facte sūt in chana galilee. ℣ Alchuin⁹ galilea ē ꝓuincia in qua est chana vicul⁹. ℣ Crisⁱ Vocauit aūt ad nup cias dñm nō tam ꝙ magnificū aliquē sed simplicē tam ꝙ notū et vnū multorū. Vnde hoc euāgelista declarās ait. Et erat mater ihu ibi. Dicit ei matrē vocauerūt tm et filiū. vnde sequit⁹. Vocat⁹ est aūt ihesus et discipuli ei⁹ ad nuptias. et accedit. neq; ei ad dignitatē respuebat suā sed ad humilitatē nr̄m. Qui ei nō dedignat⁹ est formā serui assumere neq; de dignat⁹ est ad nuptias venire seruorū. ℣ Augustⁱ de vbis dñi. Erubescat igit⁹ homo esse superbus qui factus est humilis deus. Ire inter ceteros filios vir ginis venit ad nuptias. ꝙ ei apud patrē esset iusti nuit nuptias. ℣ Beda. q; eā ad nuptias venire dig natus est nuptu litterā fidem recte credentiū con firmat. Potro taceant et matrimonia ceterorū q̄ nuptiis detrahūt ꝓfidia q̄ sit dānabilis insimu at. Vi nāq; thoro īmaculato et nuptijs debita casti tate celebratis culpa inesset. nequaq; dñs ad has venire voluisset. Nūc aūt q; bona est castitas co iugalis. melior cōtinentia vidualis. optima ꝑfec tio virginalis. Ad ꝓbandā oīm electionē gradū discernendū tm meritū singulorū ex ītemerato marie vtero virginis vtero nasci dignat⁹ est a ꝓphetis ore vidue mox natus būdicit⁹ a nupciarū celebra tor⁹ iam immens immutatus hos ꝓfecerat sue vtutis honorat. ℣ Aug⁹ Quid aūt mirū si in illā domū ad nuptias venit qui in hanc mūdū ad nup cias venit. Habet ei hic sponsā quā redemit san guine suo. et cui pignus dedit spūm scm. quā sibi cō iunxerat in vtero virginis. Verbū enī est sponsus et sponsa caro humana. Et vtriq; vnus filius dei et idem filius hoīs. Ille vterus virginis marie thalam⁹ ei⁹ est. Vnde ꝓcessit tanq; sponsus de thalamo suo. ℣ Beda. nec vacat a misterio q̄d die tertia nup cie facte referunt. Primū quidē sci temp⁹ ante legem ꝓfectarū exemplo sedm sub lege ꝓphe tū scriptis. Tertiū sub grā ꝓmissis euāgelistarū ꝑfi terne diei luce mūdo refulsit. In quo dñs in carne nat⁹ apparuit. Ded et hoc q̄d in chana galilee. idē in zelo tm̄ migracionis eedem nupcie facte ꝓhibent. Tipice denūciat eos maxime grā xpi dignos existe re q̄ zelo feruere pie deuocionis. ac de virgis ad vir tutes. de terrenis ad eterna nozūt tm̄ migrare di cūbente aūt ad nuptias dño vinū defecit vt vino me liore ꝑ ipsū facto manifestaret⁹ gl̄a latentis i hoīe dei. vnde sequit⁹. Et deficiente vino. dicit mater ihu ad eū. vinū nō habent. ℣ Crisⁱ Dignū aūtē est q̄re vnde venit in mente matri. magnū quid magi nari de filio. Neq; ei ante miraculum fecerat. sequi t⁹ eū. Hoc fecit multū signorū ihesus. Ded reuelari iā inspiciebat et a iohāne et ab hijs q̄ ad discipulos dixe rat. Sed ante hec ōnia. ipsa cōceptio et ea que post natiuitatē facta sūt. Maximā ei de puero ꝓstitue rūt estimationē vñ lucas dicit. Maria cōseruabat oīa verba hec conferens in corde suo. Cui⁹ igit⁹ grā nō ante miraculū eū mirant. Nā antea vt vnus multorū tm cōseruabat⁹. Vnde nō presumebat ei ma ter tale quid dicere. Quia vero audiunt quia iohānes ꝓ testificat⁹ est. et qd discipulos iā haberet de religio confidenter rogat. ℣ Alchuin⁹ Significat enī in hoc loco synagogā que xpm quoniā ad faciendū miracula īquire re sequit⁹. Et dicit ei ihs. Quid mihi et tibi mulier. ℣ Augustⁱ. Quidā derogātes euāgelio et dicētes

Capi

sedm

q̄ ihesus nō fuit natus de maria v̄gine hunc argumen
tū sumere conant erroris sui vt dicant quō erit nr
eius au dixit quid mi et tibi mulier Sed quis hoc nar
rauit vt credam q̄ hoc dñs dixit nempe iohes euan
gelista Et ipse dixit et erat ibi mater dñi Quare
hoc nisi q̄ vtriq; verū est Sed nūquid ideo venit
ad nupcias vt doceret matres contēptu ℣ Crisp Sed q̄
valde venerabat matrē Audi lucā enarrantē q̄liter
subdit⁹ parentib⁹ erat Nā vbi quidē parentes nullā
impediūt cozū q̄ sunt sedm deū debitū est subia cis
q̄ dñi ait nō tpe debito aliquid q̄rūt et abstrahūt nos
a spūalib⁹ nou ex hoc fallaris ℣ Aug⁹ de symbolo
Vt ergo distingueret inter deū et hominē q̄ sedm
hoiez minor et subditus erat sedm aūt deū supra
omnes erat dixit Quid mi et tibi est mulier ℣ Crisp Vi
et ꝓpter aliā causā vt nō suspecta essent miracula
que fiebāt Ab his eni qui indigebant rogari opor
tuit nō a matre volunt ostendere q̄m oia decenti
tpe opatur nō simul oia faciens q̄ cōfusio quedam
esset Et ideo sequit Nondū venit hora mea id est
nondū cognitus sum his qui assunt Sed necq; sunt
q̄m defecit vinū sine eos p̄mū hoc sentire Quia ei
necessitatē nō p̄sensit necq; bñficij grandē suspi
et sensū ℣ Aug⁹ Vel ideo q̄ dñs nr sedm qd deus
erat matrē non habebat sedm qd homo erat habe
bat matrē Nunquid aūt qd futur⁹ erat sedm diui
nitatē futur⁹ erat nō sedm infirmitatē humanā
Miraculū tñ erigebat mater Et ille tūc nō agi
noscens viscera humana opatur sed diuina dixit Quid
mihi et tibi est mulier tanq; diceret q̄ in me fiant
miracula nō tu genuisti deitatē meā Dicat autem
mulier sedm femineū sexū nō sedm corruptionem
integritatis Sed q̄ genuisti infirmitatē meā tunc
te cognoscā cū ipsa infirmitas pendebit in cruce vñ
subdit Nondū venit hora mea quasi diceret ibi te
agnoscā cū pendere in cruce infirmitas accipit au⁹
mater es Cōmendaut ei matrē discipulo p̄ius
matre morituꝝ et ante mortē matris resurrectu
rus Videte aūt ne forte quō inuenerūt manichei occa
sionē p̄fidei sue q̄ dixit dñs Quid mi et tibi est muli
er sic inuenāt mathematici occasionē fallacie q̄
dixit nondū venit hora mea dicūt eni vides q̄ sub
fato erat ipse q̄ dixit Nondū venit hora mea Cre
dāt aut deo dicenti potestatē habeo ponendi aiam
meā et iterū sumendi eā et querāt quare sit dictū
nondū venit hora mea Nec ideo iam sub fato ponāt
conditorem celi q̄ si esset fatū de sideribus nō poterat ē
sub necessitate siderū conditor siderū Quod nō so
lū ipse nō habuit qd appellas fatū sed nec tu aut
ille aut quisq; hoīum quare ergo dixit Nondū venit
hora mea q̄ in potestate habebat q̄n moreretur
sed nondū videbat esse oportunū vt illa potestate
vteret vocandi erat discipuli Admiranda erat
regnū celoꝝ faciende erat virtutes cōmendanda
erat diuinitas dñi in miraculis Cōmendādi erat
humilitas dñi in ipsa cōpassione mortalitatis Et vbi
tantū sent q̄tū sufficere iudicaut venit hora nō
necessitatis sz voluntatis nō condicionis sz potestatis
Dicit mater eius ministris Quodcūq; dixerit
vobis facite Erāt ibi lapidee hydrie sex posite
sedm purificationē iudeoꝝ capientes singu
le metretas binas v̄ trinas Dicit eis ihs
Implete hydrias aqua Et impleuerūt eas vsq;
ad summū Et dicit eis ihs Haurite nūc et ferte
architriclino Et tulerūt vt aūt gustauit ar
chitriclin⁹ aquā vinū factā et nōn sciebat vn
esset nisi ministri aūt sciebāt qui hauserāt aquā
vocat sponsū architriclinus et dicit ei Omnis hō
primū bonū vinū ponit et cū inebriati fuerint
tūc id qd deterius est Tu aūt seruasti bonū vi
nū vsq; adhuc Hoc fecit initiū signoꝝ ihs in
chana galilee et manifestauit gloriā suam
Et credidert in eū discipuli eius
℣ Crisp Quāuis dixerit nondū venit hora mea post
modū fecit q̄ mater dixerat vt eā ex hoc suffi
ciens esset demōstratio q̄ nō subiectus est horē Di
cit eni horē subiacebat qualiter debita hora nondū
facta hoc fecit Deinde et ꝓpter honorē matris vt
nō funditus ei cōtradicere videret necq; eā tot p̄
sentib⁹ erubescere faceret Adduxerat nāq; ad eū
mīstros vt a pluribus fieret petitio vñ sequit Di
cit mater eius ministris q̄dcūq; dixerit vobis facite
℣ Beda Quasi diceret licet abnegare videatur
tñ faciet nouerit ei mater eū piū et misericor
dē sequit Erāt aūt ibi lapidee hydrie sex posite
sedm purificationē iudeoꝝ capientes singule me
tretas binas vel trinas Hodie vocant vasa aquaꝝ
receptui parata Graece eni hydor aqua dicit ℣ Alcui
nus Vasa aūt aquarū receptui parata erāt sedm
purificationē iudeoꝝ q̄ inter alias phariseoꝝ
traditiones eā hoc obseruabāt vt crebro se la
uarent ℣ Crisp Quia vero inaquosa est palestina
et nō erat multis in locis fontes et puteos inueni
re replebāt hydrias aqua vt nō curreret ad flu
mina si q̄ immūdi fierent sed de ꝓpe haberent
purgationis modū Ne aūt quidē infideles suspi
carent q̄n fere intus remanente deinde aqua
amissa vinū sublimius factū esset ꝓpterea aut
sedm purificationē iudeoꝝ ostendens q̄lia vasa
nūc vini receptacula facta erāt ℣ Augustin⁹ Ne
tretas ei dicat mensuras quasdā tanq; si diceret
vrnas amphoras vel aliud huiusmodi Metron
ei mensurā dicūt greci unde appellate metrete
℣ Beda q̄ aūt aut binas vel trinas nō ita accipien
dū est q̄ alie binas alie trinas sed eedem ipse ca
perent binasq; eā trinas sequit Dixit eis ihs
Implete hydrias aqua et ipleuerūt eas vsq; ad su
mū ℣ Crisp Sed quare anq; impleuissent hydrias
aqua nō fecit signū q̄d multo mirabilius esset Qa
sz aliud est substantiā in aliā qualitatē trāsmu

mutare et ipsā substanciā ex nichilo facere qd quidē
mirabilius est sed nō ita videt credibile multis pte
rea cū multorū a miraculoz magnitudine ab
stinet volens magis credibile cē qd fiebat Cū hoc
et puersa dogmata euerterit qr eū sunt quidā qui mūdi
conditorē aliū esse dicāt plura miraculoz ex subiectis
substāciis faciat si ei cōtrarii ei esset qui conditor est
mūdi nō utiq alienis uteret ad ppria utitis demon
stracionē Non aūt ipse aquā hausit et tūc uinum
ostendit Sed in hoc iubet nūstris ut eos testes ha
beret eius qd fiebat unde sequit Et dicit eis ihesus
Haurite nūc et ferte archytriclino Alcuinus Triclinium ordo trium lectoz dicunt lectū significant Archytri
clinus princeps triclinij id est primus inter cōuiuas qui
more antiquo in lectis discūbebāt Unde quidā ar
chytriclinū intelligūt aliquē ex sacerdotib iudeoz
qui nupcijs interesse poterat ut illos instrueret
qualiter nupcijs uti deberēt Crisi Uel aliter qr ali
qui possent dicere qr cōuiue ebrij erāt et sensus in
dicentiū corruptus ut nesciret utrū aquā uel uinū
esset hij aūt quib ministracio cōuiuoz credita est
maxime uigiles sunt uinū opus habentes ut oz
nate et ordinate oīa disponant Ideo in testimo
nium eoz que fiebāt dixit dūs Ferte archytriclino ppt
euagilante eius sensū et nō dixit ppinate discum
bentib Hilarius iij de trin Aqua igit in hydrijs infu
dit uinū calicibus hausit infundentis scientie sen
sus nō cōuenit haurientis Qui infuderūt hauriri
aquā existimant qui hauriūt uinū infusū arbi
trant unde sequitur Ut aūt gustauit archytricli
nus aquā uinū factā et nō sciebat unde esset nu
nstri aūt sciebant qui hauserāt aquā uocat spon
sū archytriclinū Non aūt aque simplantus defert
et uinū sapor natus est Nō p transfusionē poro
ris obtinet qd infirmi est sed abolet qd erat et
quod nō erat accipit Crisi Paulati aūt dūs uolebat
cognosci suoz signoz uirtutē et ideo nec ipse re
uelabat qd factum est nec nūstros archytriclinos vo
cauit nō eū esset eis creditū puro hoīe existimato
tale testimoniū reddentibus sed uocat sponsū qui mi
me poterat cōspicere qd fiebat Nō simplant aūt
xps uinū sed uinū optimū facit unde sequit et dicit
ei Omnis homo pmū bonū uinū ponit et cetera
Talia enī sunt xpi miracula ut multo hijs q p na
turā fiunt spēciosiora et utiliora fiant Igitur aq
uinū facta ministros testes habuit bonū uero uini
facti archytriclinū et sponsū ꝓbabile aūt est et spō
sū aliquid respodisse sed euāgelista hoc pterm̄ittit
tangens solū id quod necessariū est fuit sc̄z qm uti
nū aquā fecit unde statim subdit Hoc fecit initiū
signoz ihesus in chana galilee Cū enī signa mani
me necessariū erat facere qui discipuli iam congre
gati erāt et deuoti et attendentes hijs q fiebāt ma
nifeste aderāt Si uero dixerit quis nō esse argu
mentū sufficiens ut hoc sit primarū signoz qa
addit in chana galilee quasi cōtingat alibi prius ē
facta Dicem qd et antea dixim qr iohānes dicit
ut manifestetur israheli ppterea ueni baptizans
Si uero secūm pma etatē miracula fecit nequaq
indigebant israhelite alio manifestante eū Qui
eū in breui tpe ita p miraculoz multitudinē cla
ruit ut ei nomē manifestū fieret oīb multoma
gis si puer existens a pma etate miracula fecisset
Illa et ea que fierēt inopinabiliora existimarent
ab infante facta et tempus amplius esset Decent
aūt nō incepit signa facere ex pma etate exis
massent ei fantasiam ē maiestatis nō oportunū tempus erui eū tradidissent huiore liq
facti Alcuinus Hoc aūt miraculū dūi qd de aqua ui
nū fecit non est mirū eis qui nouerūt qr deus fecit
Ipse enī fecit uinū illo die in hydrijs qui oīm anno
hoc facit in uitibus Sed hoc assidue amisit admi
ratiōnē utiq seruauit sibi deus inusitata quedā
q faceret ut tamq dormientes hoīes ad se colen
dū mirabiliter excitaret ppter qd sequit et ma
nifestauit gloriā suā Alcuinus Quia ipse ē rex
glorie qui sicut dns elementa mutabat Crisi et
hoc quantū ex pte sua Si uero et tūc multi non
cognouerūt sed tū omnes postea cūt miraculū
audituri sequit Et credidērunt in eū discipuli eius
Ipsi enī debebāt credere et paucius et cū diligentia
attendere hijs que fiebāt Aug de con euā Nōdū
tūc in eū crediderūt nondū erāt discipuli eius ad huc
enas uocati sūt Sed illo more locutionis hoc dictū
est quoloquim cū dicim aplm paulū in tharso
alitue natū Neq ei tūc iā erat apostol ita dis
pulos xpi mutatos ad nupcias eū audiim non
ita discipulos sed qui futuri erāt discipuli intelli
gere debem Aug Illa aūt misteria q̄n
isto miraculo dūi latent uidere oportebat ipleri
in xpo que de illo scripta erāt illa erat aqua fact
aūt de aqua uinū cū aperuit eis sensū et expo
suit scripturas suc ei sapit qd nō sapiebat et in
ebriat qd nō ebriabat Beda apparente ei dnō
in carne uinosa legalis sensus suauitas paulati
cepat ob carnalē phariseoz interpretationē a pris
ca sua ūtute deficere Aug Si aūt uassisset aquā
effundi et ipse mitteret uinū ex occultis creatu
re simbus videret scripturas ueteres iprobasse
Cū aūt ipsā aquā conuertit in uinū ostendit nob
q et scriptura uetus ab ipso est Nā iussu ipsius im
plete sūt ydrie sed nichil sapit illa scriptura si
nō ibi xps intelligatur nouum aūt legē ex quib
tpib narret id est ab exordio mūdi Unde usq ad
hoc temp qd nūc agim certa est etas Nā prima
etas cōputat ab adam usq ad noe Beda a noe usq
ad dauid abrahā Terna ab abrahā usq ad dauid
Quarta a dauid usq ad trāsmigrationē babilo
nis Quinta usq ad iohānē baptistā Sexta inde
usq ad finē scli Dex ergo ille ydrie sex etates sig

Cap̃

nsfrāt quib⁹ nō defuit ꝓphēa. Jmplete sūt ꝓphe
ne plene sūt ydue. Quid est aūt capiebāt metretas
binas vel trinas. si trinas tñ dicteret nō curreret a
nim⁹ noster nisi ad ministeriū trnutatis. Ded for
te nec sic debem⁹ inde sensū auertere q̄ dixit binas
vel trinas q̄ noīato patre et filio cōsequent⁹ et ſps
ſūs intelligendus est. Oportet eī intelligi caritatē
mutuā pr̄is et filij qđ est ſpūſcūs. Ded est et alius
sensus intellectus nō ꝓtermittend⁹. binc eī metrete
intelligūt⁹ in duob⁹ generibus hoīm. id est iudeis et
greas. Tres aūt ꝓpter noe tres filios signatos
Alchuin⁹. Ministri aūt sunt doctores nou testāme
ti. qui scripturas alys ſpiritualiter interpretant⁹. Ar
chytriclin⁹ aūt est aliquis legisperitus vt nicodem⁹
gamaliel. saulus. Dñi ergo talib⁹ euāgelij verbum
cōmutit⁹. qđ in littera legis occultabat⁹. Quasi vinū
de aqua factū architriclino ꝓpinat⁹. Et bene in domo
nupciarū tres ordines discūbentiū describūt⁹. q̄ eccle
sia tribus ordinibus fideliū constat. cōiugatorū. con
tinentiū. et doctorū. Optimū aūt vinū xp̄us vsq; ad
huc seruauit. id est euāgeliū vsq; in sextā etatē distulit.
Post hec descendit capharnaū ipse et mat̄ eius et
fratres eius et discipuli eius et ibi manserūt non
multis diebus. Et ꝓpe erat pascha iudeorū et ascē
dit iherosolimam.

Crisſ. Cū paulo post aūt dñs iherosolimā ascensu
rus erat capharnaū adiit. vt nō vbiq; fres et matre
secū traheat vñ dicit. Post hꝝ descendit capharnaū ipe
et mater illius et fratres ei⁹ et discipuli eius et ibi man
serūt nō multis diebus. Aug⁹. Hic est aūt dñs deus
noster excelsus vt nos faceret. humilis vt nos refice
ret. ambulans inter hoīes. patiens humana. abscō
dens diuina. Cui habet matrē habet fratres habet
et discipulos. Jnde fres vnde matrē. fratres ei scrip
tura nūq̄ appellare cōsuevit. nō eos solos q̄ nasc̄ūt⁹
ex eodē vtero aut ex eodem pr̄e aut ex eodem gra
du. velut cōpatrueles aut consobrinos. vñ ergo
fres dñi. Nō enī maria iterū peperit absit. Jnde
cepit dignitas vnionis. Abrahā patruus erat loth et
iacob laban. suā habebat auunculū et vtriq; dicti
sūt fratres. Alchuin⁹. fratres ergo dñi dicūt⁹ cogna
ti marie vel ioseph q̄ non solū beata vgo. sz etiam
ioseph in castitate et ab oī actione cōiugali immu
nis ꝓmāsit. Aug⁹. de con euan. Qđ vero dicit et
discipuli ei⁹ incertū est. Petrū iā illi adhēsūt⁹ eiā pe
trus et andreas et filij zebedei. Mathēus ei ꝓmo
narrat q̄ venerit et habitauerit in capharnaū.
et postea q̄ eos de nauib⁹ psentes vocauerit. An
forte mathēus qđ ꝓtermiserat recapitulauit quia
sine vlla consequentis tpis differēa dixit. Ambu
lans iuxta mare galilee vidit duos fratres. an po
tius alij discipuli fuerūt. Scriptura ei euāgelica
et apostolica. nō solū illos duodenos appellat disci
pulos ei⁹ sed oēs qui in eū credentes ad regnū ce
lorū magisterio eius erudiebant⁹. Illud eiā re

Sedm

quirendū est quō hic dicat. Interea iohānes baptista
missus esset in carcerē ihesū isse in galileā. cū ma
theus dicat. cū aūt audisset q̄ iohānes tradit⁹ esset
secessit in galileā. Similiter eiā et marcus. Lucas
eiā nichil quidē dicit de tradito iohāne. sed post bap
tismū et temptacionē xp̄i. dicit eū isse in galileam
sicut illi duo. Nō intelligit⁹ tres euāgelistas nō iohā
nē euāgeliste cōtraria narrasse. sed pretermisse
ꝓmū dñi aduentū in galileā. Postea q̄ baptizat⁹
est. q̄n illic aquā conuertit in vinū. Eusebius i ec
clesiastica hystoria. Cū enī trū angelor⁹ ad iohēz
euāgelistā noticia puenisset. ꝓbasse quidē dicit⁹
fidem et veritatē dictorū dei esse tū vidit aliqua et
ea maxime q̄ primo ꝓdicationis sue tpe dñs gesserat
Certū est ei q̄ in supiorib⁹ tribus euāgelijs hec vi
dent⁹ sola cōmemorari que in eo gesta sūt āno. quo iohēs
baptista vel inclusus est in carcere vel punitus et
ideo rogatus dicit iohānes aplus. vt ea q̄ ꝓtacerāt
ꝓpter antequā tradicionē iohānis. saluatoris gesta con
scriberet. Unde si quis diligenter cōsideret. inueniet
euāgelia nō dissonare. sz alterius tpis gesta esse. q̄
scribit iohēs alterius vero q̄ ceteri. Crisſ. Neq; ei in
capharnaū miraculū vllū tūc operatus ē. Quia ei
ciuitatē habitabāt illā nō sane se habebāt ad xp̄m
sed erāt valde corrupti. Ideo tū accedit. et parū ibi
traxit temp⁹ ꝓpter eū qui ad matrē honorē. Beda.
Ideo eiā nō multis diebus ibi mānserūt ꝓpter festū
paschē qđ iā appinquabat vñ sequit⁹. Et ꝓpe erat pas
cha iudeorū. Orige. Ded quid intendit ibi apponi
iudeorū. Nō ei nanq̄ alterius paschē solēnitas
fuerat. Forsan vero q̄ qđdā est pascha humanū eorū
qui ꝓcul a ꝓposito scripture celebrant illud qđdam
vero diuinū et verū. Quod in spū et veritate ꝓfint⁹
ad distinctionē ergo diuinū dicitur iudeorū. sequitur
Et ascendit iherosolimā. Alchuin⁹. Dis i euāgelijs
legitur dñm ascendisse iherosolimā. semel i primo
anno ꝓdicationis dñi. adhuc iohānes nō erat mis
sus in carcerē. De hoc ascensu nūc agit⁹. Et iterū illo
āno quo erat passus. Dedit aūt nobis exemplū dñs
quāta cura diuinus subdi debeam⁹ imperijs. Et ei ipe
dei filius decretā legis a se data impl̄ebat celebrās
solēpnitates cū ceteris hoīibus q̄nto studio bonor⁹
operū seruī debent solēpnitates et preuenire et
celebrare. Orige. Hystice aūt cū facta est nupti
arū ꝓparatio in chana galilee descendit vna cum
matre fratrib⁹ et discipulis in capharnaū q̄ interꝓ
tatur ager cōsolationis. Oportebat enī post vini
alacritatē ad agrū consolationis vna cū matre
et discipulis ascendere saluatorē cōsolaturū in
futuris fructibus in agror⁹ multitudine susci
pientes disciplinā eius. et aiām q̄ illū spūscō conce
pit et iuuandos ibi. Dūt enī quidā fructificātes
ad quos dñs ipse descendit. vna cū verbi ministris
atq; discipulis aduniās huiusmodi ꝓsente matre
sua. Videntur aūt qui capharnaū dicti sūt. nō

capc diuturnã apud se iiju pſenciã qñ illũmanauo
nem q̃ de pluribus dogmatibus eſt inferioris cõſo
lationis agellus nõ caput ſi nõ paucorũ capax et
iſtat. ℣ Alchuin⁹ Bel capharnaũ villa puluerem
ma eſt et ſignificat mũdũ in quẽ verbũ pr̃is deſcẽ
dit. ℣ Beda nõ multis aũt diebus ibi mãſit qz puo
in hoc mũdo tpe cũ hoĩb⁹ cõuerſatus eſt. ℣ Orige eſt
aũt iheroſolima ciuitas regis magni velut ipſe ſal
uator ait ad quã nullus eorũ q̃ manet in terris cõ
ſcendit nec ingredit̃ ſed q̃libet aiã q̃ naturalem
obtinet celſitudinẽ et acumen intelligibiliũ ſpi
cuũ eius ciuitatis eſt incola. Ad quã ſolus ihs aſcẽ
diſſe dicit². Videnti tñ poſt diſcipuli forte pſentes
dñi recolũt. Zelus domus tue cõmedit me. Sed q̃ſi
in quolibz diſcipulorũ iheſus aſcendit
Et inuenit in templo vendentes boues et oues et
colũbas et nũmulariosſedentes et cũ fecſſet q̃ſi
flagellũ de funiculis oẽs vendentes eiecit de tẽ
plo Oues quoq; et boues et nũmulariorũ effudit
es et mensas subuertit. Et his qui vendebant co
lũbas dixit. Auferte iſta hinc. Et nolite facere do
mũ pr̃is mei domũ negociationis. Recordati vero
ſunt diſcipuli eius. q̃ ſcriptũ eſt. Zelus domus tue
comedit me.

℣ Beda Dñs ihr̃lim aduenies cõtinuo templũ ora
turus adijt. nobis dans exemplũ vt quocũq; pperam⁹
domũ dñi pr̃imo ingrediam⁹ dñm deprecaturi vñ dic⁹
Et inuenit in templo vendentes boues et oues et colũbas

℣ Augꝰ Sacrificia eĩ illi populo pcms carnalitate ta
lia data ſũt quibus teneret⁹ ne ad ydola defluerẽt et
iimolabãt boues et oues et colũbas ℣ Beda ſed q̃ de lõ
ginquo pperãtes q̃ iuſſa ſũt iimolari dño. ſcm̃ ferre nõ
poterãt eorũ prẽcia deferebãt vnde nacta occaſione li
uidia in templo ſcribe et phariſei vendi inſtituerunt
vt venientes emerẽt et offerrẽt. Eademq; oblata ipſi
alijs venderẽt et ſic ſua lucra accumularent. Vnde et
nũmulariꝰ ad hoc ſedebãt ad menſã vt inter emptores
venditoreſq; hoſtiarũ prompta eſſet pecunia vñ ſubdit².
Et nũmulariosſedentes. Dñs aũt nolens aliquid̃ do
mo ſua terrene eſſe negociationis neq; eius q̃ honeſta
putaret² negociatores oẽs expulit foras. ℣ Augꝰ Et qui
flagellandus erat ab eis prius illos flagellauit vñ ſeq̃t².
Et cũ feciſſet q̃ſi flagellũ de funicul' oẽs eiecit de tẽplo.

℣ Theophil⁹ Neq; ſolũ eos eiecit qui vendebãt et emebãt
ſz̃ etiã res eorũ vñ ſubdit². Oues quoq; et boues et nũmu
lariorũ effudit es et menſas euertit ſz̃ nũmulariasq;
erant quaſi vaſa denariorũ ℣ Orige. Cõſideremus
aũt ne forte euenire videat⁹ q̃ dei filios captos funicu
lis parat ſibi flagellũ ad eiiciendũ de tẽplo Vnũ tñ
refugiũ ad horũ reſponſionẽ relinquitur diuina po
teſtas ihu vt cũ volebat poſſet iracundiã hoſtiũ ſuffo
care q̃nis eſſent inimici. et ſedare mentiũ turbines
Dñs nãq; diſſipat cogitationes gentiũ pr̃eſens aũt hyſto
ria ĩ nullo minorẽ poteſtatẽ pretendit hys q̃ ab eo mi
raculo ſuis edita ſunt q̃nimo cõſtat hanc maiorem

demõſtrare potentiã miraculo q̃ aqua cõuerſa eſt ĩ
vinũ. eo p illic inanimata ſuſiſtit materia hic vero
tot miliũ hoĩm domant² ingenia. ℣ Augꝰ de con. euan.
Manifeſtũ eſt aũt nõ ſemel ſz̃ iterato hoc factũ eſſe
a dño. ſed illud pr̃imũ cõmemorat² hic a iohãne iſtud
vltimũ a ceteris tribꝰ. ℣ Orige Et iohes quidẽ hic dicit q̃
expulit vendentes et ementes. Multo aũt maior erat
numerus ementiũ q̃ vendentiũ quorũ expulſio tãſ
cendebat dignitatẽ eius qui reputabatur filius car
pentarij niſi q̃ diuina poteſtate ſibi oẽs ſubiecit vt
dictũ eſt. ℣ Beda cõmendat² aũt in hac lectione vtrãq;
xpi naturã. humana quidẽ in hoc q̃ matrẽ habuiſſe
phibet². Diuina in hoc q̃ verus dei filius
demõſtrat². ſequit² ei Et his qui vendebãt columbas
dixit. Auferte iſta hinc et nolite facere domũ pr̃is
mei domũ negociationis ℣ Cryſ Erat patrẽ vocat et
nõ irraſcit² eſtimat ei ſimpliciter eũ dicere. Sed q̃
poſtea apertius loquebat². vt ſolã repſentiret pura
litatis intelligentiã ꝓterea ſeuiebat. Et matheꝰ
quidẽ dicit q̃ eiiciens eos dicebat. Nolite facere
domũ meã ſpeluncã latronũ. Illud ei ſcit ad paſſi
onẽ ~~videns~~ venientis ideo diuerſoꝝ ſermonibus
vtebat². Hoc aũt in pr̃incipio ſignoꝝ fuit. Dñi
nõ ita aſpera ſz̃ remiſſa q̃dãmodo increpatione vtit.

℣ Augꝰ Erat templũ illud figura adhuc erat et
eiecit inde dñs oẽs q̃ ad mundinas veniebãt Et
que ibi vendebãt q̃ opus habebãt hoĩes in ſacri
ficio illius tpis. Quod ſi ibi ebrioſos inuenerit. ſi
negociationis nõ debet fieri dom⁹ dei potationis
fieri debet. ℣ Cryſ Sed dicit⁹ qñ tali vehementia xps
vſus eſt. Quia eũ in ſabbato curaturus erat et
multa facturus que videbant² ab eis eſſe legis tranſ
greſſio vt nõ videat² deo contrarius hoc aĩ periculo
ſcant dans intelligere q̃ qui periculis ſe exponut ꝓ
bono ornatu domus dñi dominus nõ contẽpnit et i
deo vt oſtenderet ſuu cõſortiũ ad deũ non dixit
domũ ſanctã ſz̃ domũ pr̃is mei. Et ꝓpter hoc etiã ſub
ditur Recordati vero ſũt diſcipuli eius q̃ ſcriptũ eſt
Zelus domus tue cõmedit me. ℣ Beda Diſcipuli ei vi
dentes in eo hinc feruentiſſimũ zelũ recordati ſũt
q̃ zelo domus patris ſaluator eiecit impios de tem
plo. ℣ Alchuin⁹ Zelus aũ in bono accipit² eſt quidã
feruor animi. quo mens reducto humano timore ꝓ defen
ſione veritatis attendit. ℣ Augꝰ Cõmedit² ergo zelo
domus dei qui oĩa q̃ videt ibi puerſa capit emen
dare Et ſi emendare nõ poteſt tolerat et gemit ſi
ergo in domo tua ne quid puerſi fiat ſatagis ibi do
mo dei vbi ſalus ꝓpoſita eſt debes pati quĩ in te ẽ
ſi quid puerſi videris. Imitus eſt admoneat² ſeuiter
vtor eſt ſeueriſſime frenetur. ancilla eſt etiã verbe
tribus cõpeſcatur. Hac quicquid potes pro pſona qua
portas. ℣ Alchuin⁹ Miſtice aũt quotidie dens ſpi
ritaliter ſuã eccleſiã intrat Et qualiter ibi vnuſq;
q̃ cõuerſat² attendit. Caueam⁹ ergo ne ĩ eccleſia dei
fabulis vel riſibus vel odijs vel cupiditatib⁹ vacem⁹

Capm

Ne ip⁹ venies venies nos flagellet et de ecclesia sua eiciat. Ozige possibile ei est ihc rosolimitanū quoq; delicto subiacere et capacissimos deuiare qui nisi post delictū atrissime cōuertantur capacitatē amittūt. Inuenit igitur in tēplo id ē in sacris vel i ecclīa congregatione ecclesia sua sermones quosdā qui prīs domū negotiationis cōstituebāt qui scz venales exponūt boues quos optet obseruare ad altrū ne retrocedentes nō disponantur ad regnū dei qui eā preferūt mā monā iniquitatis oubus ex quib⁹ habent ornatū materiā qui eā solerā columbarū priuata q̄libet amaritudine vilipendūt. Cū ergo hos inuenit saluator in domo sacrata facto de funiculis flagello fugat illos una cū venalibus oub⁹ et bobus suis. Exp̄mit eis pōdera velut indigna in domo dei retineri. subuertitq; cōstitutas tabulas in aīab⁹ auaritiosorū et mandat ne vlterius in domo dei colūbe vendant. Arbitror aūt et exemplū ipsū statuisse per p̄dicta seruans vt intelligam⁹ p hoc si quid agi debz ergā sacrā illā oblationē a sacerdotib⁹ nō debere in tu sensibiliū oblationū agi nec legē obseruari debere vt carnales iudei volebāt. Nā ihesu p̄pellēte boues et oues iubente aufferri colūbas que pluri mū offerebant iuxta cōsuetudinē iudeoz et subuertente mensas materialiū nūmoz̄ non exp̄sse sed figuraliter continencia diuinas ip̄ressiones ea scz q̄ sēm legis scripturā videbāt honestā. Et ut ente eo in plebē flagellis dissoluenda et dispergenda hec erāt tū stato regno ad eos q̄ ex gentib⁹ crediderūt. Augo. Vel vendentes in ecclesia sunt q̄ q̄ sua sunt q̄runt nō que ihu xp̄i. Venale habent totū q̄ volūt redimi. Dūs ideo volebat emere spūm sēm q̄ vendere volebat. Erat ei de illis qui colūbas vendūt. et eccē in colūba apparuit spūs sc̄us. Colūba aūt nō est venalis gratis datur q̄ grā vocat. Beda. Vendūt itaq; colūbas q̄ accepta spūs sc̄i gratia nō gratuito p̄ceptū est sed ad p̄miū dant qui manuū impositione q̄a spūs sc̄us accipit et si nō ad questū pecunie ad vulgi tū fauorē tribuūt qui sacros ordines non ad vite meritū sed ad grām largiūt. Aug⁹. Oues aūt intelliguntur apostoli et p̄phete qui nobis scripturas sacras dispensauerūt. Qui ergo ipsis scripturis fallūt populos a quib⁹ q̄runt honoz̄ et vendūt boues. vendunt et oues id est ipsas plebes et eccīam vendūt nisi diabolo. Quādo enī de vnca ecclesia p̄ditur quis tollit nisi leo rugiens. Beda. Vel oues sūt opa mūdicie et pietatis. Vendūt ergo oues qui hu mane grā laudis opa pietatis exercēt. Nūmos mutuos dant in tēplo qui apte terrenis rebus in ecclesia deseruiūt. Domū eā am dūi faciūt domū negotiacois nō solū hui⁹q; p̄ter sacros ordines p̄mum pecunie vel laudis vel honoz̄ q̄runt. Veriē eā qui gradū vel grām spūalē quā in ecclia dño largiente p̄meruit nō simplici intentione sz aura humane retribuciois exercent. Aug⁹

Sdm

Signū aūt q̄dā nobis ostendit dūs q̄ sent flagellū de restibulis et inde negociacionē in dei templo facientes flagellauit. Eteni vnus q̄sq; i p̄cis suis restem sibi texit dū p̄cā addit p̄cis. Cū ergo aliq̄d pacunt hoīes p̄pter iniq̄tates suas agnoscūt. qa dūs facit flagellū de restibulis et adhuc admonet eos vt mutent se. Nā si se nō mutauerint audiēt in fine. ligate illi manus et pedes. Beda. facto ergo de funiculis flagello illos eicit de templo q̄ de p̄te sortis sc̄oz̄ eiciunt qui inter sc̄os positi vel ficte vl apte faciūt opa mala. Oues quoq; et boues eicit q̄ talium vitā pariter et doctrinā ostendit esse reprobam. Nūmulariorū quoq; effudit es et mensas subuertit q̄ damnatus in fine reprobis eā ipsarū quas dilexerūt rerū tollet figuram. vendicionē colūbarum de templo auferri p̄cepit q̄ gratis spūs que gratis acceptur gratis dari debet. Ozige. Potest eā per templū intelligi aīa studiosi p̄pter in ea habitās vbū dei. In qua ante doctrinā ihesu cōstiterāt terrestres et bestiales motus. Dignū aūt terrestriū motuum bos est qm̄ est agricultor. Insensatorū aūt motuū ouis. qd̄ est pluribus aīalibus irronabilius. Ceteū vero atq; inconstanciū mentiū signū est colūba. Eorū vero q̄ bona vident signa sunt eorū q̄ xp̄s vbo doctrine expellit vt nō vltra dom⁹ p̄cis ei⁹ sit forū.

Respōderūt ergo iudei et dixerūt ei. Quod signū ostendis nobis q̄ hec facis. Respondit ihēsus et dixit eis. Soluite templū hoc et i tribus diebus excitabo illud. Dixerūt ergo iudei. quadraginta et sex āīs edificatū est templū hoc et tu tribus diebus excitabis illud. Ille aūt dicebat de templo corpis sui. Cū ergo surrexisset a mortuis recordati sunt discipuli ei⁹ q̄ hoc dicebat de corpe suo et crediderūt scripture et sermoni eius quē dixit ihēsus.

Theophn. Quia iudei videbant ihm talia facere cū potestate multa et dicente. nolite facere domū p̄cis mei domū negociacionis signū ab eo petūt vndiq;. Respōderūt q̄ iudei et dixerūt ei. Qd̄ signū ostendis nobis q̄ hec facis. Crisost. Sed nūq̄d signa opus erant vt ea q̄ male fiebāt cessare faceret. nōne zelum talem acipere p̄ domo dei maximū signū virtutis erat. nō aūt illius p̄phete meminerūt sed signū petebāt. Dimul quidem de suo turpi lucro impedito dolentes. sil aūt et p hoc plebere eū volentes. opinat eum eū aut puocare ad miracula aut cessare ab hijs q̄ fiebant. Ideirca nō dat eis signū sicut et post petentib⁹ signū respōdit dicēs. Generacio mala et adultera signum querit et signū non dabit ei nisi signū ione p̄phete. Sed tūc quidē manifestius tunc aūt obscurius respōdet idem. Nō aūt vtiq; q̄ nō petentes p̄occupat et signa dat hijs petentes aduertisset nisi mentē eorū cognouisset dolosam. sequit eum. Et dixit eis. Soluite tēplū hoc et i tribus diebus excitabo illud. Beda. Quia ei signū querebāt a dño quare soluta cōmercia p̄cere

debuerit ex templo respondit Quia ipse templū significabat templū corpis sui in quo nulla prorsus esset alicui⁹ macula pcti quasi diceret Dicut istud in aīa tū templū a vīis cōmeas scelerib⁹q mea expio potestate tua et hoc corpis mei templū cui⁹ istud gestat figurā vīis manibus dissolutū terna die resuscitabo. Theo Nequaq̄ tñ illos ad homicidiū prouocat dicēs solui te Sed hoc eis affectantib⁹ nō sibi esse abscōditū demōstrat Iudiāt autē arriani quo dñs mortis destructor dixit Excitabo vtute sc̄z ip̄ria Aug⁹ Recusauit eū quidē et pater cui dicit in psalmis Exaltame et reddā illis Sed quid sciat p̄ sine vbo quomō ergo p̄ eū resuscitat sic et filius resuscitauit q̄ filius dixit Ego et pater vnū sumus Crisp Ipse qd autē signū resurrectiōis dat eis qm sc̄z hoc maxime erat qđ ostendebat eū nō esse hoiem sc̄z purū posse aduersus mortē statuere triumphū et tyrannidem eius longū velociter dissolucre Ozige. Vtraq; autē sc̄z et corpis illius et templū exemplar michi fore videnť ecclesie eo q̄ ex vnus lapidib⁹ cōstruit⁹ in domū spiritualē in sacerdotiū scīm Et ip̄ter illud vos estis corpus xp̄i et mēbra de mēbro quānus autē dissolu lapidū videatur structura ac dissipari oīa ossa xp̄i aduersitatib⁹ tribulationū instaurabit⁹ tū templū ac resuscitabit⁹ die tertia q̄ in nouo celo et noua terra p̄sens erit Dicut ei illud xp̄i corpus sensibile crucifixū ē ac sepultū et postea resurrexit sic et totale sanctor⁹ xp̄i corpus cōcrucifixū est xp̄o Quilibet ei eor⁹ in nullo alio gloriatur nisi in cruce xp̄i p quā ipse crucifixus ē mūdo Sed et consepultus est xp̄o et resurrexit cū eo q̄ in quadā nouitate vite ambulat Dz sēdm beatū resurrectionē nondū surrexit vnde nō scriptū est Terna die restituambo illud sc̄z in trib⁹ diebus Perficiatur ei eius erecto in ōnibus tribus diebus Theo Iudei autē de inaīato tēplo putantes eū hoc dicere deridebāt eū vīs sequit. Dixerūt ergo iudei q̄draginta et sex ānis edificatū est templū hoc et tu tribus diebus exitabis illud Alchuin⁹ Et notandū q̄ nō de p̄ma edificatione q̄ a salomone septē ānis p̄fecta est sed de recedificatione q̄ facta est sub Zoro babel p quadraginta et sex ānos impedientibus inimicis respōdebāt Ozige Vel dicat aliq̄s q̄dragīta sex ānorū exurgere cōpositū ex quo dauid alloc utus est nathan p̄pham cōsulens de cōstructione tēpli ex tūr satagens ad cōgregandā materiā tēpli Inducrte vero si possibile est quadragenarium numerū statu ergo templū p̄ter quatuor elementa mūdi ac senarū p̄ter hoc q̄ homo sexto die creatus est Aug⁹ uij de tri. Vel hic numerus p̄fectionū diuīa corpis apte congruit quadragēs enī series fiūt ducenti septuāginta sex q̄ numerus dierū cōplet nouē menses et sex dies Ipsa autē p̄fectio corporis xp̄i diū tot diebus ad partū p̄ducta comput⁹ sicut a maioribus traditū suscipiens ecclesie custodit autoritas Octauo ei kalendas aprilis concept⁹ creditur quo et passus Natus autē tricesimo octauo kalendas ianuarij Ab illo ergo die vsq; ad istū cōputatis ducēt septuaginta sex reperiūt dies qui senarium numerū quadragesies sexies habet Aug⁹ octuagesimo tertio quesitionū dicitur eā conceptio humana sic precedere et p̄fici p̄mis sex diebus quasi lactis habeat silitudinē sequentib⁹ nouē diebus cōuertit in sāguinē deinde duodecim diebus solidetur reliqs decem et octo diebus formet se vsq; ad p̄fecta lineamēta oīum mēbrorū et in reliquo tpe vsq; ad temp⁹ partus magnitudine augetur Sed autē et nouē et vij et xxvij in vnū coacti fiūt xlv addito ergo vno fiūt q̄dragīta sex q̄si fuerint multiplicati p ipsū senarium numerū qui huius ordinationis caput tenet fiūt ducenti lxvi id est nouē menses et sex dies Nō ergo absurde quadraginta sex ānis dicit fabricatū esse templū qđ corpus eius significabat vt quot anni fuerunt in fabricatione templi tot dies fuerunt in corpis dñici p̄fectione Aug⁹ Sup̄ hoc Vel aliter q̄ dñs nr̄ de adam corpus assumpsit nō de adam peccatū traxit templū corporeū inde sūpsit nō in iquitatē que de templo pellenda est Dicāt fanes quatuor nouā greca Anatole qđ est oriens dicit quod est occidens Arctos qđ est septentrio ad essembria quod ē meridies capita verborū adam habet A q̄ tuor ei ventis dñs collecturū se dicit electos suos cū venerit ad iudiciū Habent autē littere nōis adam numerū sēdm grecos Et ibi inuenit⁹ quadragīta sex ānis edificatū templū Habet ei adam alpha quod ē vnū et delta quod ē quatuor et alpha qđ est vnū Et ita qđ quadraginta et sex habes quadraginta sex sed iudei q̄ caro erat carnalia sapiebāt ille spiritualiter loquebat et de q̄ templo dicerct p euangelistā nobis aperuit sequitur ei. Ille autē dicebat de templo corpis sui Theo Ex hoc autē apollinarius cōtradictionem sumit vo lens ostendere q̄ caro xp̄i esset inaīata. eo q̄ templū sit inaīatū ergo carne xp̄i et lapide et ligno facies q̄ ex hys templū consisht Di autē qđ dixerit aīa mea turbata est et potestatē habeo ponendi aīam meā nequa q̄ dicit dixeris vbi pones illud In manus tuas dñe cōmendo spīm meū Nō ei de aīa irrationali intelligere poteris neq; qđ dicit nō derelinques aīam meā in inferno Ozige Ideo autē corpus dñi templū intelligit q̄ sicut templū gloriā dei cōtinebat habitante in ipso sic corpus xp̄i representās ecclesiā vniuersitatē continet qui est gla dei Crisp Duo autē erāt que obstabāt discipulis ne interim intelligerēt vnū ipsa resurrectio alterū vero qđ maius erat sc̄z q̄ deus erat q̄ in illo corpe habitabat qđ dñs occulte ostenderat dicens Soluite templū hoc etc et ideo subdit Cū ergo surrexisset a mortuis recordati sūt discipuli eius q̄ hoc dicebat de corpe suo et crediderūt scripture et sermoni

qē dixit ihs ℣. Alchuin. Ante resurrectionē eiꝰ nō intelligebāt scripturas qꝝ nondū acceperāt spūm scīm. Sed in die resurrecti ōis apparēs dns aperuit discipulis sensum vt intelligerēt que de ipso scripta erāt in lege et ꝓphetis et hīc credidetūt scripture ꝓphaīū. qui prędixerūt xpm tertia die resurrecturū et sermoni quē dixit ihesus soluite templū hoc ℣ Orige. Sedm anogogem vero cōplementū fidei attingem⁹ in magna corpoꝝ resurrectione tocius corpis ihu. id est ecclie eius cū fides q̄ est ex specie multū differat ab ea q̄ est ꝑ speculū in enigmate.

Cū aūt esset iherosolimis in pascha ī die festo multi crediderūt in nōie eius videntes signa q̄ faciebat. Ipse aūt ihs nō credebat semetipsū eis eo q̄ ipse nosset ōnes et qꝝ opus ei non erat vt ꝗs testimoniū phiberet de hoīe. Ipse ei sciebat quid esset in homine

℣ Beda. supius euāgelista narrauit. qd dns ihz̄lim aduēiens gessert. Nūc vero eodem ihz̄lim iherosolimis cōmorante. quid ab aliis erga eū actū fuerit refert. vñ dicat. Cū aūtē esset iherosolimis in pascha ī die festo multi crediderūt in nōie eiꝰ videntes signa q̄ faciebat ℣ Orige. Respiciendū aūt quō ex signis eiꝰ plerīq; videntes credebāt in eū. Nō nāq; dicatur ꝓdigia fecisse iherosolimis. nisi forte cū frībus sunt in scripturis nō habent. ℣ Ia ducere vero si possibile est in municulis deputari. qd' fecerit flagellū ex funiculis et cūctos ex templo ꝓpulerit ℣ Crisꝰ Prudentiores aūt fuerāt discipuli qui ad xpm accesserāt. nō ꝓpter signa sꝫ ꝓpter doctrinā. Nā grossiores quidem ꝑ signa trahūtur. rationabiliores vero ꝑ ꝓphetas seu doctrinā. vñ subdit. Ipse aūt ihesus non credebat semetipsū eis ℣ Aug⁹ Qd sibi vult hoc. illi credebāt in nōie eius et ipse ihesus nō credebat semetipm eis. An forte nō credebant ei et fingebant se credidisse. Sed nō diceret euāgelista. multi crediderūt in nōie eius. Magna ergo res et mira. credūt hoīes in xpm et xps nō se credit hominibus ꝑsertim qꝝ filius dei est. et vtiq; volēs passus est et si nollet nisi ꝑ pateret. ℣ sed tales fuit oēs catheciminii. Si dicerim⁹ catheciminio credis xpo respōdet credo et signat se. Sed interrogem⁹ eum mādacem carnē filii hoīs nesat quid dicam⁹ qꝝ ihs nō se credidit ei ℣ Origenes. Vel dicendū q̄ ihesus nō se credidit credentibus in nōie eius et nō in illū. In illū enī credūt qui angustū viam vadūt ducentem ad vitā. Qui aūt credunt signis nō in eū sed ī nōie eius credūt ℣ Crisꝰ Vel hoc dicit qꝝ nō confidebat in eis vt in discipulis ꝑfectis. Neqꝫ cōmittebat eis ōnia dogmata vt iā firmiter fidelibus fratrib⁹ Nō enī intendebat exteriorib⁹ vōbis ad mentem eoꝝ intrās et tempus opportunū manifeste sacēs Vnde sequit. eo q̄ ipse nosset ōnes et qꝝ opus nō erat vt quis testimoniū ꝓphiberet de hoīe. Ipse

enī sciebat q̄d esset in hoīe. Dare enī ea q̄ sūt in corde hoīm est dei qui solus corda plasmat aut Nō indigebat ergo testibus vt ꝓprioꝝ plasmatū mentem addiscat ℣ Aug⁹ Plus eaꝝ nouerat artifex q̄d esset in opere suo q̄ ipsū opus q̄d esset in semetipso. Nam et petrus nō nouerat quid in ipso esset qñ dixit. Tecū ero vsq; ad mortē sꝫ dns nouerat q̄d esset ī homine dicēs. prīusq; gallus cantet ter me negabis ℣ Beda. Quapter monem vt nūq; de cōscientia nīa securi simꝰ sꝫ sollicati formidem⁹ qꝝ q̄d' nos lateat eternū arbitrū latere nō valet Capi. trīū.

Erat homo ex phariseis nicodemus nōie princeps iudeoꝝ Hic venit ad ihm nocte et dixit ei. Rabbi scimus qꝝ a deo venisti magister Nemo potest ea hec signa facere q̄ tu facis nisi fuerit deus cū eo Respōdit ihs et dixit ei. Amē amen dico tibi nisi quis renatus fuerit denuo nō potest videre regnū dei.

℣ Aug⁹ supius dixerat q̄ cū iherosolimis multi crediderūt in nōie eius videntes signa et ꝓdigia et q̄ faciebat ex hys aūt erat nicodem⁹ de quo dicit. Erat homo ex phariseis nicodem⁹ nōie ℣ Beda. cui⁹ eaꝝ dignitatis officiū ostendit cū subdit. princeps iudeoꝝ. deinde q̄d egerit cū subiect. Hic venit ad ihm nocte cupiens sꝫ secreta eiꝰ allocutione pleni⁹ discere misteria fidei cuiꝰ apta ostensione signoꝝ iam rudimēta preperat ℣ Crisꝰ Adhuc tū a iudaica detinebat infirmitate ꝓpterea et nocte venit trepidās in die hoc facere Vnde et euāgelista alibi dicit. qm̄ ex principibus multi crediderūt in eū sed ꝓpter iudeos nō confitebant. vt nō extra synagogā fierent expulsi.

℣ Aug⁹ Nicodem⁹ eaꝝ ex illo numero erat q̄ crediderūt sed nondū renati sunt. vnde hoc ad rem ptinet qꝝ in nocte venit. Renati aūt ex aqua et spū scō audiūt ab aplo. Iustus aliqn tenebre. nūc aūt lux in dno ℣ Glaūco. Vel pulchre in nocte venisse dicit. qꝝ tenebris ignoraīe obnubilatus ad tantā lucē nondū puenerat vt pfecte deū verū crederet Nox ei in sacro eloquio ꝓ ignoraīa ponit. vnde subdit. Et dixit ei. rabbi. scim⁹ qꝝ a deo venisti magister. Qd' aūt hebraice rabbi latine dicit magist. magistrū ergo appellat et deū tacet. qꝝ credebat eū a deo missū. sꝫ tū vt dictū est. deū nō agnoscebat ℣ Aug⁹ Vnde aūt iste crediderat. patet per id qd' subdit. Nemo ei pt hec signa facere q̄ tu facis nisi fuerit deus cū eo. Dic ergo nicodem⁹ de illis multis erat qui crediderūt in nōie eius videntes signa q̄ faciebat ℣ Crisꝰ Sed tū neqꝫ a signis aliquid magnū existimabat de eo sed adhuc humanā habens de eo mentē vt de ꝓpheta loquit. ad opationē eū missū dicens Et alieno auxilio indigentē hec agere que agebat. cū tū pater ꝑfectū eum genuerit et sufficientē sibi ipsi et nichil habentē imꝑfectū qꝝ vero xpo studiū erat. nō ita interim

dignitatē suā reuelare sicut psuadere q̄ nichil ex
aduerso agebat patri ꝓterea ī verbis multonēs
ināniter loquēs videtur. In rebus aūt cū potestā
te oīa opatur. Ideoq; et nicodemū nūc manifes
te quidem nichil excelsū loquit de ipso. Occulte
aūt ab ināni eū opinionē reducit docens q̄ suffici
ens sibi ipse est in miraculoz̄ opatione vīm sub
dit. Respondit ihesus et dixit ei. Amē amen dico ti
bi. nisi quis renatus fuerit denuo nō potest vidē
regnū dei. Aug⁹. Ista sunt ꝙ quib⁹ se credit ihs
qui nati fuerint denuo q̄ non in nocte venīt ad
ihm sicut nicodemꝰ. Tales ei iam eccā ꝓfitentur
Dicit ergo nisi q̄s renatus fuerit &c quasi diceret
Quia nondū es natꝰ denuo id est ex deo spirituali
generatione. noticia quā habes de me spiritalis
nō est. sed aīalis et hūana. Ego aūt dico tibi q̄ sive
tu sive alius quicūq; nisi ex deo denuo natus fue-
rit nō poterit apprehendere gloriā que circa me
est. sed extra regnū erit nā generatio q̄ per baptis-
mū fit illūinatiōnē aīe tribuit. Chrys. Bel littera-
talis est. Amē dico tibi nisi q̄s renatus fuerit. hoc
est si tu nō natus fueris desup et dogmatū suscē-
peris certitudinē alicubi erras extra et longe es
a regno celoz̄ seipsū hic ostendens et indicās. q̄m
non est hoc tm̄ q̄d videt. sz̄ alijs oculis opus ē ad
videndū eū. Hoc aūt q̄d dicit desup hij quidē id est
de celo exponūt. alij vero a principio. Igit iudei q̄dē
si hec audissēt derelictes viq; discessissēt. Hic vero et ī hoc
amore discipuli ostendit q̄ a xpō viterius interrogat.
Dicit ad eū nicodem⁹. Quō potest homo nasci cū
sit senex. Nūquid pt in ventrē matris sue iterato
introire et renasci. Respōdit ihs. Amē amen dico
tibi. nisi q̄s renatus fuerit ex aqua et spū sco nō
potest introire in regnū dei. Quod natū est ex
carne caro est. et quod natū est ex spū spūs est.
Nō mirris q̄ dixi tibi oportet vos nasci denuo.
Spiritus vbi vult spirat et vocē eius audis et
nescis vī veniat aut quo vadat. Sic est oīs
qui natus est ex spiritu.

Chrys. Venies nicodem⁹ ad ihm vt ad hoiez audi
ens maiora ea ab hoie erigit ad altitudinē eoz̄
q̄ dicūt. nō quidē excidens a fide sed inserit hāc im
possibilitatē vt in ea aptaoz̄ ꝓducat doctrinā. Duo
aūt erāt q̄ admirabant. sc̄z natuitas talis et regnū
Neq; nāq; audita erāt apud iudeos sed interī arca
ꝓnus instat. et q̄d maxime eius mentē conturbabat
vīm dicat. Dicat autē ad eū nicodem⁹. Quō pt homo
nasci cū sit senex. nūquid pt in ventrē matris sue ite-
rū introire et renasci. Beda. Sic vba ista sonare
vident. quasi puer queat iterato in ventrē matris
introire et renasci. Sed sciendū q̄ ipse senex erat
Ideoq; de se ꝓtulit exemplū. ac si diceret. ego sum
senex et meā quero salutē. quo possū in ventrē
matris introire et renasci. Chrys. Rabbi ei vocat eū
et a deo venisse dicit et nō sua sapis que dicuntur.
sed loqueris ad magistrū dictionē que multā ꝓbā
tionē inducit. Hoc enī sc̄z quō queretes eoz̄ est
q̄ nō valde credidit. et multi sic querētes a fide ce
ciderūt. hij quidē credidit dicentes quō deus est
incarnatus. alij quō manſit impassibil. ꝓterea et
hic ꝓpter anxietatē modū exquirit. Sed ei aliquis
cogitationibus ꝓprijs spiritualia enarrat derisibilia
loquit. Aug⁹. Spiritus ei loquit. et ille carnē sa
pit. Nō noverat iste nisi vnā natiuitatē sc̄z ex adā
et eua et ex deo et ecclesia nondū noverat. Dic ti
hi intelligē natiuitatē spūs quō intellexit nicode
mꝰ natiuitatē carnis quō ei uterus nō potest repe
ti. sic nec baptismus. Chrys. Nicodemo aūt deside-
ti ad eā que hic est natiuitatē xpūs manifestius
revelat spiritualis natiuitatis modū vīm sequitur
Respondit ihesus amen amen dico tibi. nisi q̄s rena
tus fuerit ex aqua et spū sco nō potest introire ī reg
nū dei. Ac si dicat. Tu carnalē generationē intel
ligis. sed ex aqua et spū optet q̄ nascat homo ꝓpter
regnū dei. Si ꝓpter hereditatē ꝓnis hoīs ꝓalis nas-
citur aliquis ex viscēribus matris carnalis et ꝓpter
hereditatē patris dei sempiternā nascatur ex vis-
cēribus ecclesie. Cū aūt ex duobus homo cōsistat et
corpe videlicet et aīa duplicē habet et hmōi modū
generationis. Aqua ei que visibilis est ad emūda
tionē corpis intelligit. Spūs vero īnvisibiliter cur-
rens ad emūdationē īnvisibilis aīe inuitatur.
Chrys. Si vero quis interrogat qualiter ab aqua
homo nascatur. Interrogo et ego q̄liter natus est
adā a terra. Sicut ei in principio subiacebat elemen
tū terra. totū vero opus plasmātis erat ītn et nūc
subiacet elementū aqua. totū vero ē spūs gre. Cum
paradisū dedit in cōversationē nūc aūt nob⁹ celū ape
ruit. Sed q̄ est nāturus aque lpus q̄ spūs sc̄m suscipiunt
Omnia ei in ea ꝓfituit. simbola. sepultura et mors
ficatio resurrectio et vita. Sicut ei in quodā sepul-
chro in aqua nobis submergentib⁹ capita vet⁹ hō
sepelit. et submersus deorsū occultat. deinde no
bis rursus ascendit. Hoc enā fit vt dicas q̄m vīus
ꝓnis et filij et spūssī oīa completi. Et q̄ xpūs tres
ad resurgendū expectauit quod igit est matrix se
tui. hoc est fideli aqua. In aqua enī plasmatur
et figuratur. Sed quod in matrice plasmat. ītpe
indiget. qd vero in aqua nō itu. sz in vno momen
to oīa fiunt. Talis enī est natura corpm vt ītpe
assumat. t ꝓfectionē. In spūalibus vero nō est ita
q̄m ꝓfecta a principio constituit. que fiūt ex quo
rigitur ascendit a iordane dns nō adhuc reptilia
aīarū viventiū. sz aīas spirituales et rationales
aqua reddit. Aug⁹ de baptismo ꝓmulgat. Sed q̄
nō ait. nisi quis renatus fuerit ex aqua et spū
sco nō habebit salutē vel vitā eternā sed nō in
trabit in regnū dei. Ad hoc inquiūt quidā ꝓnuli
baptizādi sunt. vt cū sint cū xpō in regno dei vbi
nō erunt si baptizati nō fuerint. q̄nus et sine

baptismo si puuli nō moriant salutē vitāq; eternā habituri sunt quī nullo pēn vinculo astricti sunt sed cur nascant denuo nisi renouandus a vetustate aut vñ ymago dei nō intrat in regnū dei nisi impedimento phibente pēn Haimo Talia aut ac tāta secreta misteria nicodemo capere nō valenti dñs ex carnali natiuitate similitudinē dedit dicens Qđ natū est ex carne caro ē et qđ natū est ex spū spūs est Dicit ei caro carnē generat itaq; quod spūs spūm parit Crisi Nichil igit sensibilū inquiras neq; estimes quod carnē generet spūs dū ei caro genita est nō quidē a spiritu solū sed etiā a carne Qđ autē natū est ex spū spirituale est Natiuitatē eni hic nō eam q substantiā sed dignitatē dicit sed eā que secdm honorē et gratiā Dic igitur et filius dei ita natus est qđ plus habebit omnib; qui ita nati sunt Inuenit aut et spū minor ei⁹ natiuitas grā spūs sit Et quid hec a nobis distat dogmatib; Vide aut et spūssā dignitatē Dei eni opus videtur facere sup dixerit ei quī ex deo nati sunt hic aut qm spūs eos generat Dicēs aut xpūs qm qui natus est ex spū spūs est q turbatū rursus vidit ad sensibile exemplū ducat sermonē dicens Nō mireris q dixi tibi optet vos nasci denuo dicendo ei ne mireris ostendit animi eius turbationē Ponit aut exemplū q neq; cōmunionē alicuā ad corpm grossiciem habet neq; ad incorporeoꝝ inueniens naturā qđ est venti delato dicēs Spūs vbi vult spirat et vocē eius audis sed nescis vnde veniat aut quo vadat Hic est ōnis q natus est spū Quod dicit tale ē si ventū nullus detinet sed quo vult fertur multomagis spūs actionem nature leges detinere nō poterūt nō terminū corporalis natiuitatis neq; aliud quid tale Qm aut de vento hic dictū est manifestat illud qđ dicit vocē eius nō audis id est sonitū pcussionis nō eni loquēs infideli et nescienti spūs actionē hoc diceret Dicit aut vbi vult spirat nō quasi electionē quandā habente sed iā que a natura est mutacionē que nō phibetur et au potestate fit Et nescis vnde veniat aut quo vadat id est si huius spūs aug sensum sensibus auditu et tactu interpretari nescis via aut diuini spūs operationē scrutaris vñ subdit Sic est ōnis qui natus est ex spū Aug Sed qs nrm non videat verbi grā austrū euntem a meridie ad aq̄lonē aut aliū ventū ab oriente et occidente quō ff nescim⁹ vnde veniat aut quo vadat Beda Spūs igitur sanctus ē qui vbi vult spirat q ipse in potestate habet cui⁹ cor grā sue visitationis illustret et vocē eius audis cū te presente loq̄t is qui spūsco repletus est Aug Donat psalm⁹ sonat euāgeliū sonat sermo diuin⁹ vox spūs est hoc igit dicit quia verbo et sacramēto inuisibiliter adest spūssc⁹ vt nascamur Alchuin⁹ Ergo nescis vnde veniat aut quo vadat q̄ et si te presente spūs ad horā quē

plā replenerit nō potest videri quomodo in eū intrauerit vel quō replenerit redierit q natura ē inuisibilis Haimo Diue nescis vnde veniat q quō accedentes ad fidē introducat ignoras vel quo vadat q quō fideles ad speciē p̄ducat nescis Et sic ē ōnis qui natus est ex spū ac si dicat Spūssanus spūs inuisibilis ē itaq; et quisquis ex spū nascit inuisibiliter nascit Aug Vel aliter Et si tu nascaris de spū hoc eris vt ille qui nō est natus natus adhuc de spū nescit vnde veniat aut quocat Hoc ei scito aut sic est ōnis q natus ē ex spū Cyco. Confundatur q macedonij spūm spūs q seruū spūm sci asserunt Spūs eni scūs ppria potestate et vbi vult et qualiter vult operatur.

Respōdit nicodem⁹ et dixit illi Quō possūt hec fieri Respōdit ihs et dixit ei Tu es magister i isrl et hec ignoras Amē amen dico tibi q qđ scim⁹ loquimur et qđ vidim⁹ testam⁹ et testimoniū nrm nō accipitis Si terrena dixero vob et nō creditis quō si dixero vob celestia credetis.

Haimo Misterū diuine maiestatis nicodem⁹ capere nō valet que a dño audiebat et ideo racionē querēs factū nō abnegās nō voto reprehendentis sed affectu discentis dñm interrogat vñ dicat Respondit nicodem⁹ et dixit ei quō possunt hec fieri Crisi Quia igit adhuc in iudaica vilitate manet et exemplo ita manifesto dicto ei adhuc interrogat de reliquo asperius ad eū xpūs loquit vñ sequit Respōdit et dixit ei Tu es magister in isrl et hec ignoras Aug Quid putam⁹ dñm huic magistro indecoꝝ assi insultare voluisse volebat quidē illū nasci de spū Nemo aut ex spū nascit nisi humilis fuerit q ipsa humilitas faciat nos nasci de spū Ille aut magisterio inflatus erat et alicuius momenti sibi ee videbat q doctor erat indecoꝝ Deponit ergo dñs eius superbiā vt possit nasci de spū Crisi Nequaq̄ tū nequicia accusat viri sed insipientia et rudita tē solum sed dicet aliquis quid cōmune habet hec natiuitas de qua scz xps locut⁹ ē ad inducen dogmata Habet quidē cōmune nā qui p̄m⁹ homo factus est et que de costa facta ē mulier et que steriles genuerūt et que p aquā municula pfecta sūt Dico aut q heliseus de aqua ferrū eduxit et q iudei mare rubrū trāsierūt et q naaman syrus in iordane purgatus ē Hec ōnia natiuitatē spūalem et purgamentū in ea futurū figuraliter psonabāt Et ea q̄ a pphetis sunt dicta occulte ostendit hūc natiuitatis modū vt puta illud Renouabit vt aquile iuuentus tua et beati quoꝝ remisse sūt iniquitates Sed et ysaac figura huius natiuitatis erat Hec igit rememorās dixit tu es mgr in isrl et hec ignoras Rursus aut aliunde suū sermonē ei credibilem faciat ad imbecillitatē eius condescendens cū subdit Amē amē dico tibi q qđ scim⁹ loqm⁹ et qđ vidim⁹ testam⁹ et testimoniū nrm nō accipitis Apud nos

visus alys sensibus cernor est Et si volum⁹ aliquē facere credere uta dicim⁹ qm̄ oculis nostris vidim⁹ ꝓpterea xp̄us humano loquēs ad eū sermonē visū sensibilem induat Sed manifestū est q̄ de certissima cognicione et nō aliter se habente loquit⁹ igit⁹ hoc quidē id est qd̄ scim⁹ aut de seipso solo ¶ Haimo Querit⁹ aūt quare pluraliter dicat. qd̄ sam⁹ loqm̄⁹ Ad qd̄ dicendū q̄ vnigenit⁹ dei fili⁹ erat q̄ hoc loqbat⁹ ostendens qualiter p̄ est in filio et filius in p̄re. et spiritus sūs ab vtroq; indiuisibilis ꝓcedat ¶ Alchim⁹ Vel dicat pluraliter ac si dicat. ego et illi q̄modo spū sūt renati intelligim⁹ illud qd̄ loquim⁹ et qd̄ vidim⁹ apud patrē in abscondito hoc testamur foris in mūdo et vos qui carnales estis et supbi nō accipitis testimoniū nostrū ¶ Theophi. Qd̄ nequaq̄ de nicodemo dicat. sed de genere iudeoꝝ qui vsq; ad finē in ꝓfidia ꝓmanserūt ¶ Crisō Quod q̄dem non turbati verbū est sed māsuetudinē ostendentis Hinc eū erudit nos cū ad aliquos locuti fuerim⁹ et nō ꝓsuaserim⁹ nō tristari neq; uras si ſz nūm sermonē credibilem facere nō solū nō irascēdo ſz etiā non clamādo. Materia enī ire clamor est Jhesus aūt dogmata erronea tūgere debens ꝓpter audiencū infirmitatē se detinet multotiens. et nō continue dignus sua magnitudine dogmatibꝫ īmorat⁹ sed magis hijs que condescensionē habent vñ hic subdit⁹ Si terrena dixero vobis celestia credetis ¶ Augustin⁹ Hoc est si nō creditis q̄ templū possū suscitare deiectū a vobis quō credetis q̄ per spm̄m̄ possūt hoīes regenerari ¶ Crisō Vel aliter si baptismū terrenū dicat nō mireris q̄ in terra ꝓfiat⁹ et cōparatione illius natiuitatis stupendē q̄ est ex substancia ꝓxīs terrena ē q̄rē natiuitas Et bene nō dixit. non intelligitis ſz nō creditis Nā cū quis aliqua ꝓ intellectū suscipere nō valet. amentie vel ignorāie imputat⁹ Cū aūt hoc nō suscipiat aliquis qd̄ solū fide optet suscipere nō amentie. sed infidelitatis est accusatio. Dicebant⁹ aūt hi⁹ et si nō credebant⁹ q̄ posteri erant ea suscepturi.

Et nemo ascendit in celū nisi qui descendit de celo filius hoīs qui est in celo.

¶ Augꝰ de baptismo puloꝝ Notata paululū eius ꝑsona q̄ se ceteris de magisterio ꝓferebat et oīm talū incredulitate reprehensa respondet q̄ alijs credāt si illi nō credūt ad illud qd̄ interrogat⁹ ē quōdo possūt ista fieri. dicens et nemo ascendit in celū nisi qui descendit de celo filius hoīs q̄ est in celo q̄si diceret. sic fiet generatio spiritualis vt sint celestes homines ex terrenis qd̄ adipisci nō poterūt nisi mēbra mea efficiant⁹ vt ipē ascendat q̄ descendit non aliud deputās corpus suū. id est ecclesiā suā q̄ seipsū ¶ Greg xxxvi moraliū Quia ei nos vnū cū illo nā facti sum⁹ vnde solus venit in se solus credit. et ambo in nobis et is qui in celo ꝙ est ad celū quotidie ascendit ¶ Augꝰ de baptismo puloꝝ q̄mus aūt in terra factus sit filius hoīs diuinitatē tm̄ suā qua in celo manens descendit de ad terrā nō indignās cen-

suit. noīe filij hoīs sicut carnē suā dignat⁹ est noīe filij dei. ꝓ vnitatē enī ꝑsone q̄ vtraq; substā̄cia vn⁹ est xp̄s et filius dei ābulabat in terra et idē ipse filius hoīs manebat in celo Fit q; credibiliorū fides ex incredibilioribꝫ creditis Di enī diuina substancia lōge distā̄ior potuit ꝓpter nos ita suscipe humanā substā̄cā vt vna ꝑsona fieret. q̄nto credibilia aliis fiūt cū hoīe xp̄o vnus xp̄s. vt cōubus ꝓ eis ꝓmā ascendentibꝫ ipse vnus ascendat in celum q̄ de celo descendit ¶ Crisō Vel aliter q; dixerat nicodem⁹ sam⁹ q̄m a deo venisti magister. ne estimet⁹ ita esse magister vt multi ꝓphetarū de terra existimātes subtraxit et nēo ascendit i celū nisi q̄ descēdit de celo filius hoīs q̄ in celo est ¶ Theo Cū vero filiū hoīs descendisse de celo audis nō putes q; de celo carō descendit hoc cōtra hereticoꝝ dogma ē. qui dicēbāt q; xp̄us de celo corpus sūpsent. et ꝓ vgine trāsierat ¶ Crisō filiū nāq; hoīs non carnē hic vocauit sz a minoꝝ substancia se totū nominauit Est cōi ei cōsuetudo multotiēs a diminutione multorum ab humanitate totū vocare ¶ Beda Di cū aliquis homo nud⁹ de mōte ad cōualle descendat et assūptis vestimentis ecā armis ad eūdem montē ascendat recte ipse idem ꝙ ꝓxīus descēdit ascendisse ꝓhibet ¶ Hilari⁹ x. de trin. Vel q; de celo descendit cōcepte de spū oīpotis causa ē ꝑ cōi corpis maria originē dedit licet ad incrementū partū; corpis ōne quod sensus sui ē naturale cōtulerit. q; vero hoīs filius est suscepte in vgine carnis est ꝓtius q; aūt in celis est nature sp ꝓmanētis potestas est q̄ nō ex infirmitatis sue virtute i regionē diffimti corpis coartauit verbi dei potestatē et in forma serui manēs ab oīu intra extra q; celi mūdi q; arculo celi ac mūdi dūs nō abfuit Per hoc ergo et de celo descendit q; filius hoīs est. Et in celis ē q; verbū caro factū non amiserat manere qd̄ factū est ¶ Augꝰ q̄uaris aūt q; hic erat et i celo Tales fecit discipulos suos paulū audi dicentē nīa nr̄a conuersacio in celis est Di homo paulus ambulabat in terra et cōuersabat⁹ in celis deus celi et terre nō poterat ee in celo et in terra ¶ Crisō Vide aūt q; qd̄ valde videt⁹ excelsū indignū est sua magnitudine Non ei solū in celo est sed vbiq; et ōnia replet. sz adhuc ꝓ liberalitatē auditoꝝ loquit⁹ paulatim eū reducere volens

Et sicut moyses exaltauit serpentē in deserto sic exaltari oportet filiū hoīs vt ōnis q̄ credit in ipm̄ nō pereat sz habeat vitā eternam

¶ Crisō Quia dixerat bīficiū baptismi inducit humanam sz arcē dicens. Et sicut moyses ¶ Beda Magistrū legis mosaice ad spiritualē seruitutē legis inducit. recordās veteris hystorie. et hanc in figurā sue passionis atq; humane saluacōis fact̄a edisserens ¶ Augꝰ de baptismo puloꝝ Serpentū enī cū murmurib⁹ in deserto multi mouebāt⁹ ac sic moyses ex ꝓcepto dñi exaltauit in deserto eneū ser-

pentē hunc videntes sanabant cōtinuo Exaltatus
serpens est mors xpi. eo significandi modo quo per
effiencē id qd efficit significat. Ā serpente quippe
mors venit qui pcm quo mori meretur hoi psuasit
Dūs aūt in carnē suā non pcm tulit tāq venenum
serpentis sed mortē vt esset in silitudine carnis pcī
pena sine culpa. Unde in carne pcā et pena solueretur et culpa. Theo. Videas g figurā ad veritatem
ibi serpentis ei silitudo speciē quidē bestie habet
venenū aūt nō habet. Hic et hic xpūs a pcō liber
in silitudinē carnis pcī venit. Exaltari aūt audiens suspensionē intelligas in altū vt sācificaret aerē
q sanctificauerat terrā ambulādo in ea. intelligas
etiā per exaltationē gloriā. Nā illa crucis altitudo
gla xpi facta ē. In quo ei indicari voluit in hoc
hui mūdi principē iudicatū. Nā eū iuste mortuū
est q peccauit dūs vero iuste q pcm nō fecit. Post
q ergo iuste mortē sustinuit. figurauit illū q eū
tradidit morti. et sic liberauit adam a morte. sz in
hoc deuictū se iuenit. Nō eū potuit in cruce dīm
cōtristare vt crucifigentes odiret. sz magis diligebat et p eis orabat. Dic igit crux xpi ei exaltatio et gloria facta ē. Crisp. Ideo eā nō dixit pendere oportet filiū hoīs sz exaltari. q. honestius hoc videbatur. Unde et pter audientē et pter figurā
hoc posuit vt discas qm cognata sunt vetera nouis
Deinde vt cognoscas qm nō inuitus ad passionē
venit. et adhuc vt discas. qm multis hinc nascitur
salus. Aug. de baptismo puerorū. Dicut ergo
tūc q̄ conspiciebat exaltatum serpentē et a veneno sanabat. et a morte liberabat. sic nūc q̄ cōformabat silitudinem mortis xpi p fidem baptismūq
eius et a pcō p iustificationē et a morte p resurrectionē liberatur. hoc est eū qd ait vt oīs qui credit in eū nō pereat. sz habeat vitā eternā. Quid
ergo opus ē vt morte xpi p baptismū conformet
pueros si morsu serpentis nō est oīno venenata.
Crisp. Attende aūt q passionē obumbrate posuit
ne ex eius vbis fieret xpūs auditor. fructū vero passionis posuit manifeste. Dicit q credūt in crucifixū
nō pereunt multomagis q crucifixus ē nō perit.
Aug. Hoc aūt interest inter figuratā vmagine
et rem ipsā. quia illi sanabant a morte ad tpalem
vitā. hi aūt vt habeant vitā eternā.

Dixit eū deus dilexit mundū vt filiū suū vnigenitū daret vt oīs q credit in eū nō pereat
sed habeat vitā eternā. Nō ei deus misit filiū
suū in mundū vt iudicet mundū sed vt saluetur mundus p ipsū. Qui credit in eū nō iudicat. Qui aūt non credit iā iudicatus est q nō
credit in nōie vnigeniti filij dei.

Crisp. Quia dixerat oportet exaltari filiū hoīs in
quo morte occulte significauit. ne auditor tristis
ab his fieret vbis humanū quid de eo suspicās et
morte eius estimans nō esse existentiā hoc ad existē-

nā. hoc ad rectitudinē reduxit. filiū dei dicēs eū q
datur ad mortē et mortē eius causā esse vite eterne. vñ dicit. Dic ei deus dilexit mundū vt filiū suū
vnigenitū daret. vt oīs q credit in eū nō pereat. sz
habeat vitā eternā. ipse dicat. Ne mireris qm ego
debeo exaltari vt vos saluemū. eteū et pcī hoc vide
t q ita nos dilexit vt pro seruis indeuotis filiū dederit. dicendo aūt. Dic deus dilexit mūdū. multū indicat
amoris intentionē. Multū ei est et īfinita distātia
q eū īmortalis. qui sine principio q magnitudo īmmēsa eos q sūt ex terra et cinere infinitis plenos peccatis
dilexit. Sed et ea q post hoc ponit. ostentatiua sūt
magni amoris. Non ei seruū nō angelū nō archangelum dedit. sz filiū dedit. Rursus si filios plures
habuisset et dedisset vnū. hoc etiā esset maximū
nūc vero vnicū dedit filiū. vñ subdit. vnigenitum.
Hilari. septimo de trī. Sed si dilectiōis hīc fides
est creaturā creature pstitisse. nō fuit magni meriti
fidem vilis et spernenda iactura. Preciosa aūt sūt
que cōmendāt caritatē et ingentia ingentib estimātur. Deus diligens mundū. nō filiū adoptiuū. sz suū
et vnigenitū dedit. hinc pprietas est. natiuitas est.
veritas est. nō creatio est. nō adoptio est. nō fulsitas
est. hinc dilectiōis et caritatis fides est vt ad mūdi salutem et filiū suū et vnigenitū pfectus sit. Theo.
Videt autē michi q sicut supius dixit. q filius hoīs
descendit de celo. ei caro de celis nō descendit. sed
pter vnā psonā in xpo que dei sūt attribuit hoi. Dic
et nūc eciā ipsa que sūt hoīs verbo dei appriat. Eteī
deus dei filius impassibilis mānsit. Sed q. vnus erat
sed in psona sim dei filius et homo q passionē sustinuit filius dari dicit in mortē q passibiliter patiebat. nō natura ppria sz carne ppria. Est aūt maxima vtilitas cōsecuta ex hui dationē mentē excedens humanā. Dicit ei. vt oīs q credit in eū non
pereat. sz habeat vitā eternā. Vetus nā q testamentū hys qui seruabāt illud dieī longitudinē
promittebat. cui ā gelium vero eternā et īsolubilem
vitā. Aug. Notandū vero q cadē de filio hoīs in
cruce exaltato pmiserat dicens. Vt oīs qui credit
in eū q idem redemptor et cōditor noster filius dei
ate secula existens filius hoīs factus ē in fine seculorū vt qui p diminutatis sue potenciā nos treuocauerat
ad pfruendam beatitudinē pmissis vite. ipse p fragilitatē humanitatis nre nos restituaret ad percipiendā quā pdidim vitā. Alchuin. Vere aūt p
filiū dei habebit mūdus vitā. q nō alia causa venit
in mundū nisi vt saluet mundū. vñ sequit. Nō ei
misit deus filiū suū in mundū vt iudicet mūdū
sed vt saluetur mūdus p ipsū. Aug. Quare eū
saluator mūdi dictus est nisi vt saluet mundum
ergo q̄tū in medico est sanare venit egrotū. Ipse
se interimūt q̄ precepta medici seruare nō vult aut
contempnit. Crisp. Sed q hoc dicit multi pigrorum
in pcōrū magnitudine et negligentia. sup habūdāna

dei abutentes mia dicūt nō est gehenna nō est sup
plicū. ōnia nobis deus pcā dimittit Sed cōsiderem
dū est qd duo sūt xpi aduentus. q̄ am factꝰ ē. et q̄ ven
turus est. et prior quidē factꝰ ē. nō vt iudicet q̄ facta
sunt a nobis sed vt dimittat sed vt iudicet. De prio
rem ait. nō venit vt iudicet mundū. qz eū clemens
est nō sant iudicū sed interim remissionē oīm pcōz
p baptismū primo. et postea p penitenciā. qz si hoc mo
do nō fecisset vniuersi simul pdīi essent. Oēs enī
permanerūt et egent gra dei. ne igitur aliquis crede
ret se impune posse subdit de pena nō credentis
Qui credit in eū non iudicat. Qui credit in xpm nō
qui iuestigat. quid ipse si immūdā habeat vitā maxīe
quidā paulus tales nō fideles esse dicat. Confitentur
inquit se nosse deū factis aūt negūt. sed hoc illud sig
nificat. qz sedm hoc q̄ credit nō iudicat. sed operū qui
dem grauorē sustinebit penā. infidelitatis aūt causa
nō torquebit Alchuinꝰ Vel qui credit in eū et adhe
ret ei vt mēbrū capiti nō iudicabit Aliusꝰ Quod aūt
dictum de eo sperabas qui nō credit nisi qz iudicat.
Dz vide qd dicat. q aūt nō credit iā iudicatꝰ ē. Mundū
apparuit iudiciū. sz iā factū est iudicium. nouit eū dns
qui sunt eius Nouit qui primaneāt ad coronā et q per
maneāt ad flāmam Crisꝰ Ad hoc dicat qz ipsū dis
credere impenitentē supplicū est. Esse enī extra lumē
enā sedm se maximū supplicū est vel qd futurū est
pnunciat Sicut ei qui occidit hoiez et si nondū sente
tia iudicantis cōdemnatꝰ sit. rei tñ natura cōdemnatꝰ
est ita et q incredulus est sicut et adā qua die cōmedit
de ligno mortuus est Gregꝰ xxvij moza. Vel aliter
In extremo iudicio aliqui nō iudicant et pereūt. de
quib hic dicat. qui nō credit iā iudicatꝰ est Nō ei
corū hūc causa disiudicat. qz cōspectu districti iudicis
iā eū damnatione sue infidelitatis abscedūt pro
fessionē vero fidei retinentes. sz professionis opa
non habentes reddere nesciūt. vt pereant. Qui vero
nec fidei sacramenta tenuerūt increpatione iudi
cis in extrema examinatione nō audiūt qz iudi
cati in infidelitatis sue tenebris eis q̄ despexerant
iunctione arguī nō merent. Princeps nāq terre
nā rempublicā regēs aliter punit quē interius
delinquentē alt aliter hostē externus rebellantē. In
illo iura sua cōsulit. cōtra hostē vero bella mouet.
digna q̄ eius in alium tormenta retribuit. De ma
lo vero eius quid lex habeat nō requirit. Neq ei
lege necesse est perire eū qui lege nūq potuit te
neri Alchui. Quare aūt iudicatꝰ est qui nō credit
causa assignat dicens. Quia nō credit in nōie vni
geniti filij dei. in hoc ei solo noīe est salus Nō habet
deus multos filios qui possint saluare hūt sz vnige
nitū p quē saluat Augꝰ de bap. puloz. Vbi ergo
paulos ponimus baptizatos nisi inter eos q̄ credide
rūt. hoc ei eis acquirit p virtutē sacramenti et offeren
eū respōsionē ac per hoc eos q̄ baptizati nō sunt in
ter eos qui nō crediderūt statuimus.

Hoc est aūt iudiciū q̄ lux venit in mundū Et
dilexerūt hoīes magis tenebras q̄ lucē erāt
ei mala eorū opa Omnis ei q̄ male agit odit
lucē et nō venit ad lucē vt non arguātur opa
eius Qui aūt facit veritatē venit ad lucē vt ma
nifestentur opa eius q̄ in deo sunt facta.
Alchuinꝰ reddit causā quare nō crediderūt et ipse
iuste damnant. dicens Hoc est aūt iudiciū q̄ lux ve
nit in mundū Crisꝰ Quasi diceret Illuminari ipi eā
quesierūt vel laborauerūt vt inuenirent Ipsa lux
venit ad eos nec eis occurrerūt vñ sequitur et di
lexerūt hoīes magis tenebras q̄ lucē et hoc mod
pruātur hoīes excusatione venie ei eripere a tene
bris et ad lucē ducere Quis ergo eius q̄ nō vult ad
lucē accedere miserebit Beda. Lucē seipsū appel
lat de qua sup euāgelista dixit. erat lux vera ce
nebras vero appellat pcā. Deinde q̄ videbatur
multis esse incredibile qd dictū est Nullus ei tene
bras pferat lux. subdit causā quare hoc passi
sunt dicens Erant ei eorū opa mala et siquidem
in iudiciū venisset haberet hoc aliquā rationē
Qui ei malorū sibi cōscius est fugere iudicē con
sueuit. patrem vero q̄ deliquerunt occurrūt de
cens igit erat eos q̄ multorū sibiipsi erāt consci
pcōz maxīe xpo adigno scendū venienti occur
rere qd et in multis factū est. Et eū publicanos et
pcōres venientes recūbebant eū illo. qz vero q̄ dā
sūt ita molles ad eos q̄ pro virtute sūt labores vt
vsq ad vltimū velint adhērere malicie Inhoz
miuriā subdit. ōnis ei qui male agit odit lucem
Qd quidē dictū est de his q̄ eligūt in malicia ma
nere Alchuinꝰ Quia oīs q̄ male agit odit lucē
odit lucē que detegit pcā Augꝰ de mo cōfes.
Quia ei falli nolūt et fallere volūt amāt ei
eā cū seipsā iudicat et oderūt eā eū eos ipsa iudi
cat Inde retribuet eis vt eos volentes manifestet
et eis ipsa nō sit manifesta. Amāt ergo veritatē
lucentē. oderūt eā redarguentē vñ seqt. et nō
venit ad lucē vt nō arguant opa ei Crisꝰ Eū ei
qui in paganismo viuit nullus redarguit qz de
tales habet. et digna dogmatib opa demōstrat
q̄ vero qui sūt male vincentes ab omnib rectis ac
cusantur. Di aūt gentiles sūt recte viuentes
hoc manifeste nō nouī. Nō enī michi dicas eos
qui a natura sunt mites et honesti. nō ei est hoc
virtus sz eū dic qui a passionib sustinet violentā
et sapienter viuit. Sed nō vtiq habes. si ei regni cru
ciatio et gehenne mune et alia tanta documenta vi
detinent hoīes in vtute nullo horū pswasi ptrāsibūt
virtutē. Si vero ypocrisim fingūt gle gra hoc fa
cūt. vñ ea potuerint latere nō omittent vti malis de
sideriis. Que ena vtilitas e eū aliqs sobrius sit et
nō ebrius sit vero vane glorie seruꝰ. hoc enī non est
recte viuere Inanis nāq gle seruus formicario nō

Capi.

est minor. Multo ei plura et grauiora opat. Hi at quida recte fuit viuentes in gentilib; no hoc adiuuat huic sermoni qr no frequeter cotingit sed raro. Beda Moraliter ena illi magis tenebras qi lucem diligut. Suos pdicatores bn docentes odijs et detractionibus insequunt. seqt. Qui aut facit veritate venit ad lucem vt manifestent opa eius qr in deo fuit fm. Crisi. No aut de hijs qui ab initio facti fuit xpiani hoc dicit. sz tm de hijs qui ex gentilib; vel iudeis ad rem dispondi erat fidem. ostendit ei qm nullus vtiq eliget in errore viuens ad fidem venire nisi prius inscribat sibipsi vitam rectam. Augs de baptismo puerorum. In deo aut facta dicit opa eius q venit ad lucem vt intelligit iustificata one sua no ad sua merita sz ad dei gram pticere. Augs sup iohanem. Sed si ona opa deus mala inuenit. quomodo quida fecerut veritate et venerut ad lucem id est ad xpm. sz dixerut inqt homines sup tenebras magis qi lucem. ibi posuit vim. Multi dixerut pcta sua multa ea confessi sut. Accusat deus pcta tua si et tu accusas adiugeris deo oportet vt oderis in te opus tuum et ames in te opus dei. Initium opis boni confessio est opis mali. et huc facis veritate qr no te palpas non tibi blandiris. Deus aut ad lucem qr hoc ipsum qd tibi displicuit per mitu tuum no tibi displiceret nisi deus tibi lucere et eius veritas tibi ostendere. Sant aut alqs veritate confessionis et venit ad lucem in opibus bonis. ena pter illa q vident minuta ee pcta lingue aut cogitatione aut imoderationis in rebus concessis. qm minuta plura pcta si neglegant. ondit. Minute sut gutte q flumen implent. minuta sut grana harene. sed si multe harene iponant. harena pmit atz opprimit. Hoc fant sentina neglecta. qd fant fluctus irruentes paulatim p sentinam intrat. sed dum intrado no exhauriendo mergit nauem. Quid e aut exhaurire nisi bonis operibus agere ne obruat peccata gemendo ieiunando. tribuendo. ignoscendo.

Post hec venit ihs et discipuli eius in iudeam terram et illic demorabat cum eis et baptizabat. Erat aut iohes baptizans in enon iuxta salim qr aq multe erat illic et veniebat et baptizabatur. Nondum enim missus fuerat iohes in carcere. facta est ergo qstio ex discipulis iohis cum iudeis de purificatione. Et venerut ad iohanem et dixerut ei Rabi qui erat tecum trans iordanem cui etia tu testimonium phibuisti ecce hic baptizat et omnes veniut ad eum.

Crisi. Nichil veritate apertius neqz fortius q neqz latere vult neqz periculu formidat neqz insidias timet neqz gloriam quam multis est desiderii nulli humanorum obnoxia. Unde et dns in sole ptantib; ihm ascendebat no se ostentans. neqz honorem fugiens sed vt plurib; sua dogmata ponerent et miraculorum vtilitate. Postq aute solepnitates solue bant. ad iordanem frequenter veniebant qr et illic

Tertiu.

ecia turbe cocurrebat. vii dicit. Post hec veit ihs et discipuli eius in iudeam terram et illic demorabat cum eis. Beda dicit aut post hec no continuo post disputationem cum nicodemo que facta e iherosolimis sz pacto spacio tpis de galilea in iudeam redijt. Alchimus. Per iudeam quide significant confitentes quos visitat xps vbi ei est pauorum confessio. vel diuinarum laudum illic venit xps et discipuli eius ide doctrina et illuminatio eius et vbi morat purgando a viijs vii sequt. Et illic demorabat cum eis et baptizabat. Crisi. Cum aut euangelista postmodum dicit qp ihs no baptizabat sz discipuli eius manifestum est qui et hic hoc dicit. qp soli discipuli baptizabat. Augs. Baptizatus aut dns baptizabat no eo baptismate quo baptizatus e. baptizatus est ei a seruo ostendes humilitatis viam et pducens ad baptismum dm. hoc e suum. baptizabat ei ihs quo dns quo dei filius. Beda. Christo ia baptizante adhuc baptizat iohanes. qz adhuc pmanet umbra. nec debet pcursor cessare donec veritas manifestet. vii sequt. Erat aut iohes baptizans in enon iuxta salim. Enon hebraice aqua vide qsi nobis interpretante ape riens subdit. qr aque multe erat illic. salim oppidum est iuxta iordanem situm vbi olim melchisedech regnauit. Hiero. ad euagrium. Nec refert vtrum salem a salim noiet eum vocalib; in medio litteris pronuntiet hebreus et p voluntate lectorum ac regionum varietate eadem vba diuersis sonis atz accentibus proferat. sequt. Et veniebat et baptizabant. Beda. Quum matheus nondum baptizatus pdest doctrina fidei tm. pfuit baptisma iohis ante baptismum xpi. Quia sicut ille pdicabat penitentiam et baptismum xpi premunabat et cogitatione veritatis q mundo apparuit attrahebat. Dic ministri ecclesie primo eruditi venientes ad fidem post pcta eorum redarguunt. deinde i baptismo xpi remissionem promittut et sic in confessione et dilectione veritatis attrahunt. Crisi. Discipuli aut ihu baptizantib; no cessauit iohanes baptizans vsq ad incarcerationem qd significat euangelista cum subdit. Nondum ei missus fuerat iohes in carcerem. Beda. Ecce apte notat facta xpi ante iohannem incarcerationem que alij pretererunt. incipientes ab hys q post missum iohannem in carcerem facta sunt. Augs. Quare aute baptizabat iohes qr oportebat vt dominus baptizaretur. No solum aut baptizatus est ab eo ne baptismus iohis melior baptismate dm videret. Crisi. Sed cum gra vsq tunc baptizabat si ei cessasset estimaret zelo vel ira hoc facere. Ipse sistens non sibipsi gloriam acquirebat sz xpo auditores mittebat. Et multo efficacius hoc faciebat qp discipuli xpi qr insuspicabile ei erat testimonium. et maiorem gloriam apud oes habebat. Ideo eam adhuc baptizabat ne discipulos suos in aplior zelum immitteret. Estimo aute et pter hoc p missa esse mortem iohis. Et eo sublato de medio ihu maxime pdicare cepisse vt ons multitudines ad xpm

affectio

transiret et nō vltra hīs q̄de vtroq; erāt sententijs
scinderet. ℣ Celotipe cū se habentes discipuli
iohīs ad xpi discipulos et ad ip̄m xp̄m q; viderūt
discipulos xp̄i baptizantes repetūt dicere ad eos
q̄ baptizabant. quasi aliquid maius haberet bap
tisma iohīs baptismate discipulorū xp̄i vñ subdi
tur ℣ facta ē q̄ questio ex discipulis iohānis cū iu
deis de purificatione. Quā cū ipsi questionē mo
uerūt. s; nō iudei Euāgelista occulte mōstrat nō
dicens q; iudeus q̄siuit. s; q; questio facta ē ex discipu
lis iohis ℣ Aug⁹ Intelligus ergo dixisse iudeos ma
iorē esse xp̄m. et ad eius baptisma debere cōcurri
Illi aut nondū intelligentes defendebāt baptis
mū iohis. venerū est q̄ ad ipsū iohānē vt solueret
questionē. vñ sequit. Et venerūt ad iohānē. et
dixerūt ei Rabbi. q̄ erat tecū trans iordanē ℣ Cris
Hoc ē quē tu baptizasti. nō aut dixerūt quē tu bap
tizasti. q; coacti essent et vocis ei⁹ meminisse que
sup cū est delata. s; dicūt q̄ erat tecū quasi q̄ dis
cipuli ordinē habebat. nichil plus habens nobis
nūr se a te separās baptizat. addunt aut. Cui etiā
testimoniū phibuisti. q̄si diceret. quē tu clarū os
tendisti. et cui nūspectū feasti. eadem tibi audet. Et
hoc est q̄d dicūt. ecce hic baptizat. ℣ Nō aut in hoc
solū estimabāt se exīmare cū. s; et in eo q; de reli
quo ea q̄ ipsorū erant reprobabant. vnde subdūt
Et ōnes venūt ad eū ℣ Aug⁹ q̄si di. te dimisso
oēs currūt ad baptismū illi⁹ quē tu baptizasti.
Respōdet iohānes et dixit eis. Nō potest
hō accipe quicq̄ nisi fuerit ei datū de celo
Ipsi vos michi testimoniū phibetis q;
dixerim. Nō sū ego xp̄s s; quīa missus sū ante
illū. Qui habet sponsā sponsus ē. amicus aūt
sponsi q̄ stat et audit eū gaudio gaudet ppter
vocē sponsi. In hoc aūt gaudiū meū implctū
est illū oportet crescere me aūt minui
℣ Cris Interrogat⁹ iohānes nō vehementer discipu
los increpat timēns ne ab eo separati aliq̄d aliud
operentur. s; remisse quodāmodo eis loquit. vñ
dicit. Respondit iohānes dixit eis. Nō potest
homo accipe quicq̄ nisi fuerit ei datū de celo
Quasi diceret. et si plana sūt q̄ xp̄i sūt. et si oēs
ad eū currūt mirari nō oportet. Deus enī est qui
hoc facit. humana ei facile deprehensibilia sunt
et imbecillia et velociter defluūt. hec aūt non
talia sunt. Nō ergo sūt humanis adinuenta. sed
diuinis ordinata. Ipse aūt humilius loquit de xp̄o
nō murmurēs Nō ei erat contingens q̄ p̄sumptos
a tali passione s; immodice ab initio doceret. omia
s; interī vult eos terrere ostendens quā impossibilia
conāt. et q̄ deo rebelles inueniūt ℣ Aug⁹ Vel aliter
hoc iohānes de seipso dixit. quasi homo de celo acce
pi. ergo q̄ accepi vt aliquid essem. manē me vul
us esse vt loquar cōtra veritatē ℣ Cris Et vide q; hoc
q̄ estimabāt ppter in xp̄i subuersionē q̄ dixerūt
Cui testimoniū phibuisti. hoc in eos cōuertit dicēs
Ipsi vos michi testimoniū phibetis q; dixerī nō sū
ego xp̄us. q̄si dicat. Si verū meū testimoniū estimatis
diute q̄ illū michi honorare oportet. vñ sub
dit. Sed q̄ missus sū ante illū. quasi diceret mi
nister sū. Et ea que sūt eius q̄ me misit dico nō
humana grā blandiens ei s; patri ei⁹ q̄ me misit
ministrens ℣ Alchuin⁹ Sed si aliquis dicat q̄ ipse
tu nō es xp̄us. q; ergo es tu. vel quis est ille cui phi
bes testimoniū. ad hoc respōdet. Ille est sponsus
ego sum amicus sponsi missus vt p̄ me sponsa p̄
pareī suo sponso. vñ subdit. Qui habet sponsā
sponsus est. Sponsā dicit ecclesiā ex ōnibus gēti
bus congregatā. q̄ virgo est integritate mētis p̄fes
sione cunctis vnitate catholicē fidei. cōcordia pa
cis integritate aīe et corpis. q̄ habet sponsū de q̄
cotidie generat ℣ Beda. Ceterū frustra ē virgo cor
pore q̄ virgo nō manet in mente. Hanc aūt spon
sā xp̄us in thalamo veteris vētualis sibi sociauit
et candē p̄ncipio sui sanguīs redemit ℣ Theo. Omnis
enā anime sponsus xp̄istus ē. spōsalia vero loca
vbi cōiunctio effingit. Locus ē baptismatis sue eccle
sia. Dat vero arrā sponse p̄teritorū remissionē
spūssā cōmunionē. p̄fectiora vero i futuro sēlo
retribuet dīnus. Nullus vero alius est sponsus
nisi solus xp̄us. Ōes nāq; doctores paranūphi
existūt. sicut et p̄cursor. Nullus ei bonorū lar
gitor est nisi dīns. ōnes alij mīstri sūt bonorū q̄
dant a dīno ℣ Beda Sponsā vult suā dīns amicos su
os. id ē ordinis predicatorū cōmendauit. q̄ eā nō sibi
sed xp̄o zelare debet. vñ subdit. Amicus aūt spō
si qui stat et audit eū gaudio gaudet ppter vocē
sponsi ℣ Aug⁹ q̄si diceret. Nō est mea sponsa. sed
nūquid nō gaudes in nupcijs. imo gaudeo aut quia
amicus sponsi ℣ Cris sed qualiter qui dicit. Nō sū
dignus soluere corrigiā calciamenti. Amicū inuī
tet ipsū dicit ℣ Nō quidem ppter honorē equalitatem
sed multitudinē gaudij representare volens. Nō enī
in talibus ita ministri sponsi letant sicut amici.
Dicit aūt et condescendens eoꝝ imbecillitati amicū
se dicit q̄ ei estimabāt eū mercēdē ab hijs q̄ fiebāt
ostendit q; nō solū non mercedē. sed et valde gaudet
si sponsū sponsa cognoscat ℣ Aug⁹ Sed quare stat
q; nō audit q; humilis est vide stantē in solido. Nō
sū dignus corrigiā calciamenti eius soluere. stat aūt
et audit eū. si ergo audit. nō audit eū. ergo stare de
bet amicus sponsi. et audire id est p̄manere i gra
quā accepit et audire vocē ad quam gaudeat. nō
inquit gaudeo ppter vocē meā s; ppter vocē spon
si gaudeo. ego in audiendo ille in dicendo. ego
auris ille verbū q̄ enī custodit sponsā vel vxorē
amici sui dat q̄dem opam vt nullus alij amet. si
si amari se p̄ amico voluerit et vt voluerit cōsen
dat sibi q̄ detestandū vniuersō generi humano
apparet. multos aūt adulteros video q; sponsam

tanto ꝓ̄o emptā possidere voluit et id aq̄rit verbis
suis vt ꝓ̄o sponso amentꝰ ℣ Cris. Vel aliter q̄ dicat
Qui stat non suie causa posuit sz iudicās q̄ que
sua sūt iā cessauerūt et q̄ eū de reliquo sture
optet et audire q̄d quidē dicat a parabola sermo
nem tūsferens ad ꝓpositū q̄ ei sponsi et sponse
menciōnē fecerat ostendit qualiter hec spōsalia
fiant q̄ p vocē et doctrinā fides ei est ex auditu
auditꝰ autē p vbū dei et q̄m ea que spectauerat
euenerūt idcirco subdit. In hoc aūt gaudiū meū
ꝓpletū est id ē pfectū est a me opus q̄d fieri opte
bat et plus michi opari possū de reliquo ℣ Theo.
Unde nūc gaudeo q̄ sz oēs illū attenderint si ei
nō accessisset ad sponsū sponsa id est populus.
tūc dolerem ego paraniphus ℣ Aug⁹ Vel aliter
dicat. In hoc gaudiū meū impletum est vt sibiat
gaudēa ad vocē sponsi habeo gratiā meam plus
nō michi assumo ne q̄d accepi amittā qui enim
vult gaudere de se tristis ē qui aūt de deo vult
gaudere semp gaudebit q̄ deus sempiternꝰ est
℣ Beda Gaudio aūt gaudet homo ꝓpter vocem
sponsi cū intelligit se nō debere gaudere de sapiā
sua sed de sapiencia quā accepit a dño. Quisquis
ei in benefactis nō gloriā suā vel laudē requirit
nec terrena lucra sed celestia cupit hic amicꝰ est
sponsi. ℣ Cris. Deinde nō solū circa ꝓpria sed etiā
circa futura passionē imundie a se remouet dicēs
illū oportet crescere me aūt minui. q̄si diceret q̄
iura sunt sileterūt et cessauerūt de reliquo crescāt
aūt que sunt illi. ℣ Aug⁹ Sed q̄d est hoc illū opte
crescere deus nec crescit nec minuit. sed iohes et
ihs quo ad carnē coetu erāt. sex menses q̄uterunt
nulla distinguūt etate. magnū est hoc sacramen
tū anteq̄ veniret dns hoies gloriabātur de se. ve
nit ille homo vt minueretur hoīs glā et auge
retur glā dei. sic enī venit ille vt dimitteret pcā
et homo cōfiteret. etenī confessio hoīs humilitas ho
minis. miseracio dei. altitudo dei hanc aūt veri
tatē etiā passionibus significauerūt. xp̄us et io
hānes. na iohānes capite minutꝰ est. xp̄us autē
in cruce exaltatus. deinde natus est xp̄s cui iam in
cipere crescere dies natus est iohānes. cui cepat
dies minui. crescat ergo in nobis gloria dei. et minu
atur nobis glā nr̄a vt in deo crescat et nostra. quo
aūt magis intelligis deū videtur in te crescere de quo
autē in se crescat. sed sp̄ perfectus ē sicut si natu
rent alicui oculi ex pristina cecitate. et incipet
videre paululū lucis et alia die plus videret. vi
deretur ei p̄ lux crescere lux tū pfecta est. siue ipe
videat siue nō sit enī et interior homo pficiat q̄d
in deo et deus in illo videt crescere. Ipse aūt mi
nuit vt a glā sua deadat et in gloria dei surgat
℣ Theo. Vel aliter sicut aliorū luminariū aduen
ente sole lumen extingui videt licet nō sit sedm
veritatē extinctū sed a maiori occultatū sic et

paulsor tāq̄ stella a sole celatus minui dicit cresat
aūt xp̄s put paulatī manifestat se p miracula
nō q̄ in virtutib⁹ acrescat aut ꝓficeret. hec nempe
nestorij ē opinio sz sedm oīeōnē diuinitatis eius.
Qui de sursū venit sup oēs est. Qui ē de terra
de terra ē et de terra loquit. Qui de celo venit
sup oēs est et q̄ vidit et audiuit hoc testatur
℣ Cris. Dicit vermis lingua corrodit et crucio ferrum
ita vana gla nutrientē se pdit aiam. ꝓco multo stu
dio opus est vt hāc destruam passionē. vñ iohes
multis rationib⁹ discipulos suos habentes passi
onē hanc vite minatur. Post illa ei que antea dixe
rat rursus eos aliis disponit sermonib⁹ dicens Qui
de sursū venit sup oēs est. quasi diceret q̄ vos meū
extollitis testimoniū. et ex hoc dicatis me ee digniorē
fide eo sz q̄ testimoniū phibu hoc necesse est vos scire
q̄d non est eū qui de celis venit fieri fide digniū
ab eo qui terrā habitat. et hoc est q̄d dicit sup oēs
est q̄ ipse sibi sufficiens et q̄ oibus incōpabiliter ma
ior est ℣ Theo. Ipse ei xp̄s de sursū venit a ꝓpe dese
dens et sup oēs est distinct⁹ ab omib⁹ ℣ Alchuin⁹ Vel
de sursū venit id est de altitudine humane nature
quā habuit ante peccatū q̄ primi hois. De illa enī
altitudine assūpsit verbū dei humanā naturā. Nō
assūpsit culpā cui assūpsit penā. sequit. Qui ē de
terra de terra ē. id est terrenus est et de terra loqt.
℣ Cris. Et nimirū nō ex terra erāt ei ōnia. Etenī
aiaz habebat et spūm ꝓmptabat. Hō ex terra q̄ut
igitur ipse de terra se esse dicit ℣ Aug⁹ Nichil ei aliud per
hoc ostendit occulte q̄ q̄ parvus ē velud terrene
venens i terra nat⁹ et nulla cōparatione dign⁹ ad
xp̄m qui nob⁹ desup venit. Hō aūt dicit de terra loqt
qm ex ꝓpria mente loquebat. sed de terra se loqui dicit
in cōparatione ad xp̄i doctrinā. Quasi dicat. ꝓpria et
humilia sunt q̄ mea sunt cōparata huius q̄ xp̄i sūt. q̄lia
decens est suscipere terrestrem naturā in cōparatio
ne ad illā in quo sūt oēs thezauri sapiencie et scien
cie dei absconditi. ℣ Aug⁹ Vel q̄d dicit de terra lo
quit de hoīe dicebat q̄uis ad ipsū hoīem ptinet. Di
cū aliqua loquit diuina illūinatus ē a deo. sicut apls
dicit. Nō aūt ego sz gra dei mecū. Ego iohes et q̄d
ad iohēz ptinet de terra est et de terra loquit. Si
quid diuinū audistis a iohāne illi tribuatis ē non
recipientis. ℣ Cris. Extincta igit discipulorū passione
de reliquo cū ampliori ꝓpalatione loquit de xp̄o. Nā
ante hoc supflua erat ista p̄mittere in mente au
dientiū locū habere nondū valencia vñ sequit. Qui
de celo. ℣ Aug⁹ Ipse ē de patre venit duobus modis
sup oēs est. primo sup omnem humanitatē qui de ipsa
primū sp̄ pectuit venit sed equa altitudine patris
cui est equalis. ℣ Cris. Magnū aūt quid et excelsū
dicens de xp̄o rursus ad humilia duxit sermonē dicēs
Et q̄d vidit et audiuit hoc testat. q̄ sz p sensus hos
oia certissime discimꝰ et digni fide estimam esse
magri de his q̄ visu suscipimꝰ vel auditu apprehendimꝰ

Hoc de xpō astruere volens iohēs dixit Qđ vidit et audiuit hoc testat ostendens q̄ nichil eoz q̄ ab eo dicebant falsū est sz ōnia vera sūt q̄si diceret Ego mendacia audire ea que ab illo dicunt qui desup venit annūcians ea q̄ vidit et audiuit id est q̄ solus ipse manifeste nouit ℣ Theo Cū ergo audis q̄ xp̄s ea q̄ audiuit et vidit a p̄re loquit nō putes q̄a p̄re indigere at addiscere sz q̄ oīa quecūq; naturaliter nouit a patre habet ꝓpter hoc a patre audire dicit quecūq; nouit sz q̄d ē q̄ filius audiuit a p̄re forte filius patris v̄bū audiuit imo filius patris v̄bū est ℣ Aug⁹ Quādo concipis verbū q̄d ꝓferas visrem dicere et ipa rei cōcepta in corde tuo iam verbū est quō ergo tu v̄bū q̄d loqueris in corde habes et apud te est sic deus edidit verbū hoc est genuit filiū Cū ergo verbū dei filius sit filius aūt locutus ē nobis nō v̄bū suū sz v̄bū p̄ris se nobis loqui voluit q̄ verbū p̄ris loquebat hoc ergo quō dicunt et oportuit dixit iohēs.

Et testimoniū eius nemo accepit Qui aūt accepit eius testimoniū signauit q̄ deus verax est. Quē enī misit deus v̄ba dei loqt Non enī ad mēsuram dat deus spiritū p̄r diligit filiū et ōnia dedit in manus ei⁹ Qui credit in filiū hz vitā eternā Qui aūt incredulus est filio nō videbit vitam. sed ira dei manet sup eū.

℣ Chrys Dixerat q̄ vidit et audiuit hoc testatur quasi excusans ne q̄ pauci inter credituri erant falsa estimarent esse que dicunt et ꝓpter hoc subdit Et testi⁹ nēo accepit id ē pauci habebāt ei discipulos qui accipiebant testimoniū ei⁹ in hys q̄ dicebāt In hoc aūt suos discipulos tangit nondū credentes in eū simul et ea iudaica ostendit insensibilitatē sicut et in p̄incipio euāgelij dictū est In ppria venit et sui eū nō receperūt Vel aliter ℣ Aug⁹ Est quida populus ꝓpanus ad ira dei damnandus cū diabolo horū nemo accepit testimoniū xp̄i. Attendit q̄ in spū diuisionē in genere aūt humano cōmixtionē et q̄d nodū loas separatū est separant corpus aspectu et vidit duos populos infideliū et fideliū Attendit infidel' et ait Et te. ei⁹ ne. ac. Deinde tulit se a sinistra et aspexit ad dexteram et secutus ait q̄ aūt ac. ei⁹ testi. signa. ℣ Chrys Jdē monstrauit et adhuc augens timorē addit quoniā deus verax ē. ostendens q̄m nō aliter q̄s discredet hinc nisi falsi arguerit deū qui misit illū. q̄ nichil extra ea q̄ sūt patris loquit et hoc ē q̄d subdit Quē ei misit deus. v̄ba dei loquit ℣ Alchu. Vel aliter signauit id ē signū posuit in corde suo q̄si singulare et speciale aliquid hinc esse verū deū q̄ passus est ad salutē humani generis ℣ Aug⁹ Quid est q̄ deus verax est nisi q̄ homo mendax ē. et deus verax est q̄ nemo hoīm potest dicere q̄d veritas est nisi illuminetur ab eo q̄ mentiri nō potest Deus ergo verax xp̄us aūt deus vis probare ac cepe testimoniū ei⁹ et inuenies Dedisti nondū intelligas deū nondū accepisti testimoniū ei⁹ Ipse ergo xp̄us est deus verax. et misit illū deus deus misit deū iunge ambos vnus deus hoc ei quē misit de xp̄o dicebat vt se ab ipso distingueret. Quid aūt ipsū iohēz nōne deus misit sz vide q̄d adiūgat Nō eni ad mensurā dat de⁹ spīm. hominib⁹ ad mensurā dat vnico filio nō dat ad mensurā aliq̄d dat ꝓ spīm sermo sapientie alij sermo scientie aliud hz ille et aliud iste hz ad mensura diuisio q̄dā donoz est Dz xp̄s que dat non ad mensura accepit ℣ Chrys Spīm aūt hic actionē spūssi dicit vult eni ostendere q̄m oēs quidē nos in mensura spūs actiones susceptum⁹ xp̄s aūt oēm spīm susceptit actionēz ꝙliter igitur erit dignus suspectus haberi Nichil ei dicit q̄d nō deo est neq; q̄d nō spūs est Et inter de deo v̄bo nichil loquit sz a p̄re et spū digna fide sanct doctrinā Nā q̄m deus est seuerāt et q̄m spūs est nouerāt et si nō decentē de eo opinionē habebāt q̄m aūt filius est nescierāt ℣ Aug⁹ Quia ergo de filio dixerat nō ad mensurā dat deus spīm subiūgit Pater diligit filiū et audiat et ōnia dedit in manu ei⁹ vt nosses et hic distincte q̄ dictū est p̄r diligit filiū ꝓpter eni diligit iohannē aut paulū et tm non ōnia dedit in manu eoz Pater diligit filiū sz quō filiū nō quō⁹ dns seruū quomodo vnicū nō quomodo adoptatū Itaq; ōnia dedit in manu ei⁹ vt tanto sit filius q̄tus ipse p̄r Ergo cū ad nos dignat⁹ ē mittere filiū nō putem⁹ nobis aliquid minus missū q̄ est pater ℣ Theo Dic ergo secm diuinitatē ōia dedit p̄r filio natura nō gratia Vel dedit ōnia in manu ei⁹ secm humanitatē Dominat eni eoz et q̄ in celo et q̄ in terra sūt ℣ Alchuin Et q̄ ōnia sūt in manu ei⁹ q̄ et vita eterna. vñ subdit Qui credit in filiū hz vitā eternā ℣ Beda. Nō debz hic intelligi fides que v̄botenus tenet sed q̄ operib⁹ adimpletur ℣ Chrys Nō eni hic dicit q̄ credere in filiū sufficiat ad vitā habendā perpetuam cū ipse alibi dicat Nō ōnis qui dicit mihi dne dne intrabit in regnum celoz sz et q̄ in spm est blasphemia sufficit remittere in gehennā Sed et si in patrē et filiū et spīmsm est blasphemia sufficiat sola in gehennā Sed et si in patrē et filiū et spīmsm q̄s recte crediderit ne estimem⁹ sufficere ad salutē opus ei est nob⁹ vita et cōuersatione recta Deū enī suens nō ita ꝓmissione bonoz multos addūci vt terribilium minis in hoc sermone concludit dicēs Qui aūt incredul⁹ est filio nō videbit vitā sz ira dei manet sup eū. Vide q̄liter hic ad patrē reducat eū q̄ est suppliciy sermonē Nō eni dixit ira filij q̄nis ipe sit iudex sz patrē eis instituit magis terrere volens Et nō dixit manebit i eo sz sup eū. ostendēs q̄m nūq; ab eo desistet vt ei nō estimet quis morte esse tēpe nea dixit nō videbit vita ℣ Aug⁹ Et nō dixit

ra dei venit ad eū sed manet sup eū qm ones quasi mortales hūt seū ira dei quā accepit pmus Adā venit filius dei nō hūs pām et indutus est mortalitate mortuus est vt vnas Qui ergo nō vult credere in filiū ira dei manet sup eū de qua dicit apostolus Eramus natura filii ire. Capi qrtū

Ut ergo cognouit ihūs qz audierūt pharisei qz ihūs plures discipulos facit et baptizat qm iohes quāqm ihūs nō baptizaret sed discipuli eius reliquit iudeā et abyt iterū in galileā Oportebat aūt eū trāsire p samariā venit ergo in ciuitatē samarie q dicitur sichar iuxta prediū quod dedit iacob ioseph filio suo Erat aūt ibi fons iacob. ihūs aūt fatigatus ex itinere sedebat sic sup fontē hora aūt erat quasi sexta.

¶ Glosa. Postqm ostendit euāgelista qlit iohes repressit discipulorū suorū inuidiā qua de profectu doctrine xpi cōceperāt hic ostendit quō xps dedignauit phariseorū malignā q̄ contra ipsū ex eadē causa zelo inuidie mouebant vñ dicitur vt ergo cognouit ihesus qz audierūt pharisei ¶ Crisus Ubi q dns si sciret phariseos ita de se cogitasse q plures discipulos faceret et q plures baptizaret vt eis hoc ad salutē valeret sequendi eū nō relinqueret iudeā terrā sz pter illos maneret ibi Ea vero cognouit eoz sciencia simul et inuidiam qz nō hoc pterea didicerūt vt seqrent abyt inde Poterat quidē et pns ab hyis nō teneri si nollet Dz in ōni re quā gessit vt homo hoib⁹ se crediturus pbebat exemplū qz vnus sqsz seruus dei non perecat si secesserit in aliū locū videns furorē se psequentiū fecit ergo hoc ille mgr bonus vt docet nō vt timeret ¶ Crisus Hoc enā fecit mitigās eoz inuidiā cōueniens est enā eū hoc fecisse vt non discrederet carnis dispensatio Hi enī retenty essu gisset in suspitionē deuenisset veritas carnis.

¶ Augus Sortassis aūt hoc moueat qd dictū est baptizabat plures qm iohānes et postea subiectū est quāqm ihs nō baptizaret. Quid ergo falsū dictū erat et correctū est ¶ Crisus Nō aūt ipe xps baptizabat sed relatores volentes erigere eos qui audiebāt inuidiā ita ānunciabāt sz p plures baptizaret qm iohes sed ei gra ipe nō baptizaret Johānes pdixerat ipse vos baptizabit in spūsco et igne nondū aūt spūm sctm dabat Decenter igit nō baptizabat discipuli vero id agebāt volentes multos adducere ad salutarē doctrinā Vt enī non sp carnaliter intuentes cōtrepidarēt eos qui crediturī erāt vt in simone et fratre eius fecit ideo baptizare īstituerūt nichil ei amplius habebat discipulorū baptisma iohānis baptismate vtriusq enī expers erat ea q̄ ex spū est gra et vtriusq vna causa erat sz adducere ad xpm eos q̄ baptizabant ¶ Augus Vel aliter vtriusq verū est qz ihesus et baptizabat et nō baptizabat baptizabat eū qz ipse mūdabat nō baptizabat quia nō ipse tingebat pbebāt discipuli ministeriū cui potius pbebat ille adiutorium maiestatis de quo dictū est Hic ē qui baptizat ¶ Alchui Dolet aūt aūt queri si in baptismo discipulorū xpi spūssūs daret cui dicat spūssūs nondū erat datus qz ihs nondū erat glorificatus Dz sciendū qz dabat spūs licet nō ea manifestatione qua post ascensionē in linguis igneis datus est qz sicut ipse xpūs in hoīe quē gerebat semp habebat spm sz tm postea sup ipsū baptizatū visibiliter descendit spūs in specie colūbe. Hic aute manifestū et visibilē adituri spūssū quoniq sancti eū latent habere potuerūt ¶ Augus Ad sceleranū intelligim aūt discipulos xpi ita fuisse baptizatos sine baptismo iohis sicut nōnulli arbitrātur sine qd magis credibile est baptismo xpi Negz eni ministerio baptizādi defuit vt haberet baptizatos seruos p quos ceteros baptizaret qui nō defuit illius humilitatis misterio qm pedes lauit eis ¶ Crisus Dere deus aūt xps de iudea rursus eisdē adiyet et quubi et pius vñ subdit Et abyt iterū in galileā Dicit aūt apostoli expulsi a iudeis ad gentes venerūt ita et xps ad samaritanos accedit Dz tm omnē auferēs a iudeis exclusionē nō principaliter ad eos vadit sz ēsi tm sies qd euāgelista occulte ostendit dicens Oportebat aūt eū trāsire p samariā accepit aūt hāc nominationem qz mons samarie somer dicebatur ab eo q possedit. Sed q ibi habitabāt olim nō samaritani sed israhelite vocabant. Tempe aūt precedente offenderūt deū et rex assiriorū vltra eos ibi manere nō pmisit sed in babilonē et medos duxit In samaria vero gentes ex diuersis locis ductas habitare fecit Volens autē deus ostendere q nō ppter imbecillitatē iudeos tradidit sz ppter pcm eorū qui traditi sūt īmisit barbaris leones q eos ledebant ānumerata sūt her regi et mittit sacerdotē quēdā trāsiturū eis dei leges sed tm neq ita ex toto ab ipietate desiterūt sz ex media pte et eū tpe procedente rursus ad ydola quedā resilierūt et venerabātur tm deū qui a monte samaritanos seipsos vocabāt ¶ Beda Ideo aūt optebat ipsum transire p samariā q̄ sita sita est inter iudeā et galileā Est aūt samaria insignis prouincie palestine ciuitas. adeo vt tota regio ei sortita samaria dicat Ad quē igit ipsius regionis locū dns vertens euāgelista ostendit vñ ergo dicat Venit ergo in ciuitatem samarie q̄ dicit sichar ¶ Crisus Locus ille erat vbi prodima leui et simeon grauē occasionē fecerūt ¶ Theo Postqm aūt filii iacob illā ciuitatē desertā fecerūt. occidentes sichimitas hāc ciuitatē desertā tpe procedente dedit iacob in sortē ioseph vñ dicitur in genesi. Do tibi ptem vnā extra fres tuos quā tuli de manu amorrei in gladio et arcu meo. et hoc ē qd subdit Juxta prediū qd dedit iacob ioseph filio suo sequitur. Erat aūt ibi fons iacob ¶ Augus Puteus erat sed ōnis puteus fons nō ois fons

puteus. Ubi enī aqua de terra manat et vsū prebet haurientib⁹ fons dicit⁹ sed si in promptu et supfine sit fons tm dicit⁹. Si aūt in alto et in profundo sit puteus vocat⁹ et nomē fontis nō amittat. ℣ Theo. Quare aūt euāgelista de predio et fonte sancte mentionē primo quidē vt cū audieris mulierē dicentē p̄ nr̄ iacob dedit nob⁹ hūc fontē nō admireris Hec aūdo ex cōmemoratione fōtis et p̄dij edocemur. p̄ ea q̄ patriarche ꝓpter fidem quā in deo habebant adepti sūt. iudei ꝓpter eoz̄ impietatē p̄diderunt et eoz̄ loca gentib⁹ tradita sunt. quare nichil nouū nūc audit⁹ q̄ gentiles pro iudeis regnū celoz̄ cōsecuti sūt. ℣ Cris⁹ xp̄us ut⁹ in samariā venies facilē et deuiosā vitā abiuens laboriosā vero sequēs nō subiugalib⁹ vtit⁹ sed in difficulter mercedē vt ex itinere fatiget⁹ erudiens nos ita a superfluis alienos ē vt multa necessaria abscindam⁹ a nob. Et hoc euāgelista ostendit dicēs. ihesus q̄ fatigat⁹ ex itinere. ℣ Aug⁹ Inuenim⁹ ihesū fortē et infirmū. fortē q̄ in principio erat vbū. infirmū q̄ verbū caro factū est. Vnde ergo infirm⁹ ihs ab itinere fatigat⁹ sedebat sic sup fontē. ℣ Cris⁹ Quasi diceret nō in thoro aut pluuinari sed simpliciter vt cōtingebat sup terrā. Sessio aūt ꝓpter laborē facta est. et vt expectaret discipulos et ꝓpter estū refrigerēs corpus apud fontē vīl sedit. Hora aūt erat quasi sexta. ℣ Theo. Et ne quis inuisaret dūm quare ipse in samariā venerit cū hoc discipulis suis p̄mbuerit. ꝓpter hoc dicit q̄ iuxta illū locū sedebat sic⁹ ab itinere fessus. ℣ Alchuin⁹ Misterie aūt dūs reliquit iudeā id est infidelitatē eoz̄ q̄ eū reprobauerūt et p aplos abiit in galileam id est in volubilitatē huius mūdi docēs suos trāsmigrare de vitijs ad vtutes. Hierusalē aūt nō tā ioseph q̄ xp̄o arbitror derelictā. cuius figurā ioseph portauerit. quē vero sol et luna adorāt et ones stelle. Ad hoc ꝓpriū venit dūs vt samaritanā q̄ hereditatē sibi patriarche isrl vendicare cupiebāt. agnoscerent et cōuerterētur ad xp̄m qui ē p̄triarche legitimus heres factus. ℣ Aug⁹ Iter aūt ipse ē caro pro nobis assūpta. Qui ei vbiq̄ ē quo it nisi q̄ nō ad nos veniret nisi formā visibilis carnis assumeret Ideo fatigat⁹ ab itinere quidē aliud q̄ fatigatus in carne. Quare ergo hora sexta q̄ etate seculi sexta. Computa tamq̄ vnā horā vnā etatē ab adā vsq̄ ad noe. sedā a noe vsq̄ ad abrahā. tertiā ab abrahā vsq̄ ad dauid. Quartā a dauid vsq̄ ad trāsmigrationē babilonis. quintā vsq̄ ad baptismū iohānis. inde sexta agit. ℣ Aug⁹ Exercuj q̄stionū hora igit sexta venit ad puteū dūs nr̄. videō in puteo tenebrosā profunditatē. Admonemur intelligere mūdi huius infimas ptes id ē terrenas quo venit dūs ihs hora vi. id ē sexta etate q̄nis humani tāp senectute veteris hoīs quo iubemur exui. vt induam nouo. Nā sexta etas senectus ē. qm̄ prima ē infantia sedā puericia tertia adolescētia quarta iuuentus quīta grauitas. Hora enī sexta venit dūs ad puteū id ē in medio die vbi iam incipit sol iste visibilis declinare in occasū. qm̄ nob⁹ vocatis a xp̄o visibiliū delectatio minuit⁹ vt inuisibiliū amore homo interior⁹ recreat⁹ ad interiorē lucē que nūq̄ recedit reuertat⁹. q̄ aūt sedit humilitatē significat vl qm̄ solēt sedere doctores magistri denotant personam.

Venit mulier de samaria haurire aquā Dicit ei ihs da mihi bibere discipuli aūt eius abierāt in ciuitatē vt cibos emerēt. Dicit ergo illi mulier illa samaritana Quō tu cū iudeus sis a me bibere poscis q̄ sū mulier samaritana Nō enī cōtūtur iudei samaritanis Respondit ihs et dixit ei Si scires donū dei et quis est q̄ dicit tibi da mihi bibere. tu forsitan petisses ab eo et dedisset tibi aquā viuā. Dicit ei mulier. Dne nec⁹ in quo hauritas habes et puteus altus est. vnde ergo habes aquā viuā Nūquid tu maior es p̄re nr̄o iacob qui dedit nobis puteū et ipse ex eo bibit et filij ei⁹ et pecora eius.

℣ Cris⁹ Ne q̄s dicat q̄m adūsat⁹ suo p̄cepto. samaritanus loquēs posuit euāgelista multas causas eius q̄ ad mulierē locutionis Nō enī ad hoc venit antecedent⁹ vt samaritanus loqueret⁹ nō tū q̄ ꝓpter hoc nō venit adueniente ad se expelle optabat. Dicit enī venit mulier de samaria haurire aquā vide q̄ et mulierē ostendit ꝓpter estū exeunte ad aquā. ℣ Aug⁹ Hec aūt mulier forma ē ecclesie nō iustificate sed iā iustificande Pertinet aūt ad ymaginē rei q̄ ab alienigenis venit Samaritani enī alienigene fuerūt quāq̄ vicinas terras incolerēt ventura enī erat ecclesia de gentib⁹ et aliena a spe nere iudeos. ℣ Theo Congrue aūt disputatio ad mulierē a sitī sūpsit occasionē sequitur ei. Dicit ei ihs da mihi bibere. q̄ secūm humanitate sentiebat et ꝓpter laborē et estū. ℣ Aug⁹ Exercuj q̄stionabat enī ab ihs mulieris illius fidē Eoz̄ enī fidē sitiebat pro q̄b⁹ sanguinē fudit. ℣ Cris⁹ Discim⁹ aūt dūm nō solū carnis itinere validū robur sed enī arcta labia negligentia. nō enī discipuli ei⁹ deferebant viatica. ꝓpter hoc ei subdit. Discipuli aūt ei⁹ abierāt in ciuitatē vt cibos emerēt. Hinc enī euāgelista ostendit xp̄m humilē in eo q̄ solū relinq̄batur et numerū poterat si vellet aut nō oīs emittere aut abeuntib⁹ illis alios ministros habere sed noluit. Etenī ita discipulos assuefecit oēm superbiā cōculcare. sed fortasse dicet⁹ alios Quid magnū est si humiles erāt discipuli piscatores existentes et tabernaculoz̄ factores. sed repente facti sūt oūb⁹ regib⁹ reuerentiores collocutores et secutores dūi orbis terrarū Maxime aūt q̄ ex humilib⁹ sūt q̄ dignitates q̄q̄ assūpserūt facili⁹ ad superbiā elenāt velut necepte se habentes ad tantū honor

rē. Detinēs igit discipulos dūs in eadē humilitate
eruditebat eos vt p oīa se restringerēt. Mulier
ergo audiēs da mihi bibere valde sapienter ad for
manda interrogationē eū q̄a xp̄o accepit sermonē
vnde sequit. Dicit ergo illi mulier. Quō tu cū iu
deus sis a me bibere poscis q̄ cū sim mulier sa
maritana. Judeū quidē eū esse estimauit a
figura et a locutione. Intuere vero q̄liter mu
lier futura erat. Et si eū optebat custodire
illm vt nō conteret illū nō tm optebat illā custo
dire. Nō dixit enā ge iusta q̄ samaritani iudeis
nō ūterent. sz subdit. Non enī coutunt iudei
samaritanus. Judei igitur a captiuitate reuer
tentes zelotipē se ad samaritanos habebāt sic
ad alienigenas et impugnatores neq; eā scriptu
ris oīb vtebantur. solū eū ea q̄ moysi sunt
suscipientes pphetaru nō multā curā habebāt
Contendebant enā se in nobilitatē iudaicā
immittere vñ et iudei eos cū oīb gentib ab
hominat. Augo Et oīno eoz vasculi non
vtebant iudei et q̄ ferebat mulier secū vas
culū vñ aquā hauriret eo mirata ē q̄ iudeus
petebat ab ea bibere q̄d nō solebāt facere
iudei. Chrs. Sed qualit xp̄s q̄sunt ab ea bi
bere legē nō concedente. Di nūt quis dixerit
q̄ ipse nebat eā nō daturā imo ꝑ̄ter hoc neq;
petere optebat. Est igitur dicendū q̄ ideo pe
ciit q̄ idifferēs erat de reliḡ tales ob seruā
as pterire. Augo Ille aūt qui bibere querebat
finebat fidē ipsius mulieris vñ sequit. Respōdit
ihs et dixit ei. si scires donū dei et qs ē qui dicit ti
bi da mihi bibere tu forsitassis petisses ab eo et de
disset tibi aquā viuā. Origē. Nā quasi dogma
q̄d dā est nemine accipe donū diuinū. ex nō que
ritib illud. ipsū aūt saluatorē iubet p̄ petere
vt det illi fidm illud. Postula a me et dabo tibi
gentes hereditatē tuā. Et ipse saluator dicit
petite et dabit vob. Et ideo significanter dicit. petis
ses et dedisset tibi. Augo lex erat q̄ Jesus aūt ei
ostendit nō se talē aquā petisse qualē ipsa itellexe
rat sed q̄ ipse sciebat fidē illi eius eidē sitienti
spūm sūm dare cupiebat. Jsaac enī recte itelligim9
aquā viuā q̄d est donū dei sicut ipse ait. si scires
donū dei. Augo sup ioh. Dicit enī vulgo aqua
viua illa q̄ de fonte exit. illa enī q̄ colligit de plu
uia in lacunas aut in aternas aqua viua nō dicit.
Et si de fonte manauerit et in loco aliquo steterit
collecta nec ad se illud vnde manabat admiserit
sed in rupto meatu tūc a fontis traunte separata
fuerit. nō dicit aqua viua. Chrs. Dns enī sancti
ficām. q̄libz scriptura ignē q̄libz aquā vocat ostēn
dens q̄m nō substāne sūt hec nōia repsentatiua sz
actionis. Per ignis quidē appellationē erectiuū
et caliditū gre et consūptiuū peccatoru enigmatice
insinuat. Per aque vero nūcupationē purgame

tū q̄d est ex spū et multū refrigeriū recipientib
eū mentib ostendit. Theo. gratiā ergo spūs sc
dixit aquā viuā id ē vnusquisq; tuā refrigerationem
et motiuā. Nā gra spūs semp mouet illū q̄ bona
opat. afrensiones in corde suo disponēs. Chrs. Iterū
aūt dns eā ab humili suspitione erexit qua estimabt
eū vnū multoru esse. multū enī honorē tribuens
dnm vocat. sequit enī. Dicit ei mulier. Dne neq; in
quo hauries habes et puteus latus ē vñ ergo habes
aquā viuā. Augo. Videte quō intellexit aquā viuā
sz aquā que erat in illo fonte. ac si diceret. Tu mihi
vis dare aquā viuā et ego fero q̄ hauriā et tu nō
fers q̄m hauritoriū nō habes. fortē aliū fontē pro
mittis sed nūq̄d tu maior es pre nro iacob q̄ dedit no
bis puteū istū et ipse ex eo bibit et filij eius et pecu
ra eius. Chrs. Quasi diceret nō potes dicere q̄ iacob
dedit nobis hūc fontē et alio ipse vsus ē. et ex ipse
et sui ex eo bibebāt. q̄d nō esset si meliorē aliū ha
buissent de hoc igit fonte dare nō potes. aliū aūt
meliorē nō est te habere nisi cōfitearis teipsū ma
iorē esse iacob vñ igit habes aquā quā promittis te
daturū nob. Theo. Quod aūt dicit et pecora eius oste
ndit. habundantie aquarū. ac si diceret nō solū su
us est aqua vt iacob ex ea biberet et filij eius sz etiā
in tm est habundās vt tante multitudini pecoru
et patriarche sufficiat. Chrs. Vide aūt qualiter
seipsā impulit in nobilitatē iudaicā. Samaritanu
enī abrahā progenitorē suū dicebāt quasi a caldea
existentem sz et iacob patrē vocabāt quasi ipsi existen
tem nepotē. Beda. Vel patrē suū iacob vocat q̄ ipa
sub lege moysi vixerat et pdūq̄d iacob filio suo io
seph dederat. possidebat. Origē. Hisdice aūt fons
iacob scripture sunt. siquidē instructi in scripturis
bibūt vt iacob et filij eius. Dimplices autem et tru
des bibūt more pecoru iacob.

Respondit ihs et dixit ei oīs q̄ biberit ex hac
aqua sitiet iterū. Qui aūt biberit ex aqua quā
ego dabo ei nō sitiet meterū. sed aqua quā ego
dabo ei fiet in eo fons aque salientis in vitā eter
nā. Dicit ad eū mulier. Dne da mihi hanc aquā vt
nō sitiā neq; veniā huc hauire. Dicit ei ihs vade vo
ca virū tuū et veni huc. Respondit mulier et dixit.
nō habeo virū. Dicit ei ihs. bñ dixisti q̄ nō habeo
virū quīq; enī viros habuisti. et hūc quē habes nō
est tuus vir. hoc vere dixisti.

Chrs. Cū mulier q̄sisset nūquid tu maior es
pre nro iacob nō dixit maior sed ne videret glo
riari sz p ea q̄ subdit hoc ostendit. sequit ei. Respō
dit ihs dixit ei oīs qui biberit ex hac aqua sitiet
iterū. qui aūt biberit ex aqua quā ego dabo ei nō
sitiet meterū. ac si diceret. si mirabilis fuit iacob
q̄ hac aquā dedit si tibi dabo multo hac pociorē
quid dices. nō aūt ab hac excusationē sz ex sup
eminentia gratione facit. nō enī dicit quia hec
aqua vilis est et cōtemptibil sz id q̄d natum tesint

de hac q̄ viua mihi dare nō potes

viua

hoc ponit sz ōnis q̄ bibit ex aqua hac sitiet iterū
¶ Aug⁹ Od quidē verū est et de aqua sensibili et
de ea quā significat illa aqua eterni aqua in puteo
voluptas est seculi ī profunditate tenebrosa huic
eā hauriūt homines cupiditatū vdzia. nā q̄ nō prem
serit cupiditatē puenire nō potest ad voluptatem
Cū puenerit quisq; ad voluptatē seculi huⁱus nū
q̄d non sitiet Ergo de hac aqua q̄ biberit sitiet
iterū Dn aūt accepit a me aquā nō sitiet ī eter
nū. nā quō sitient qui inebriabūt² ab vbertate
domⁱ dei. p̄mittebat ergo sugillā quandā in sanc
titatē sp̄ūssā ¶ Crisⁱ hāc aūt excellentiā huⁱus aque
vt sz q̄ ex ea biberit nō sitiat in eternū p ea que
cōsequūt² ostendit. sequit² eū Sed aquā quā
ego dabo ei fiet ī eo fons aq̄ salientis ī vitā eternā
Quasi dicēt sic q̄ fontē hz intus se positū neq̄p as
sitiet² sitim ita et q̄ hāc aquā hz sz quā ego ei dabo.
¶ Theo Nā aqua quā ego tribuo sp̄ multiplicat²
semina eū et principiū bonū sanctis sumūt p grāz
ipsi vero negotiant² et opantur ad eⁱus augmentū
¶ Crisⁱ Vide aūt q̄liter mulier paulatī ad dogma
tis altitudinē duat². nā p̄mū quidē estimauit ei
inique quendā esse iudeū. deinde audiens aquā
viuā suspicatus est de sensibili hoc dīm. postea dis
cens q̄m spūalia erāt que dicebant² credidit quidē
q̄m potest aqua sitis necessitatē tollere. nondū aūt
sciebat que esset hec aqua. sz q̄rebat eā supioz ē
sensibilib⁹ estimās. Vnde subdit². dnt ad eā mu
lier. Dne da m̄ hāc aquā vt nō sitiā neq; veniā
huc haurire. et sic ei patriarche iacob p̄ponit
de quo tā magnā opinionē habebat ¶ Aug⁹ Vel
aliter adhuc illa mulier carnē sapit. delectata ē
nō sitire et putabat hoc sēm carnē sibi p̄missū
esse a dīno. dederat aūt deus alīq̄n seruo suo hebre
vt p dies xl. nec esuriret nec sitiret. q̄ hoc potuit
dare p xl. dies nō dare semp delectata aūt tali
munere rogat vt ei aquā viuā daret. vñ seqūtur
Dnt ad eū mulier. Dne da m̄ hāc aquā vt nō siti
am nec veniā huc haurire. Ad laborē enī indigen
tia cogebat et laborē infirmitas recusabat. vtinā
audiret. venite ad me oēs q̄ laboratis et onera
tis estis. et ego vos refouiā. hoc ei dicebat dīs vt iā nō
laboraret. sed illa nondū intelligebat denq; volut
dīs vt intelligeret vñ sequit². dnt ei dīs vade voca
virū tuū et veni huc. Quid ē huc p virū suū ei vole
bat aquā illā dare an q̄ nō intelligebat p virū suū
eā volebat docere sicut apls dīt de mulieribⁱ si que
volūt discere domi viros suos interrogēt. Sed ibi
dīt² vbi nō est dīs qui doceat. Cū vero ipse dīs ad
erat quid opus erat vt p virū ei loq̄retur. nūquid
p virū loq̄bat² marie q̄ sedit ad pedes ei ¶ Crisⁱ q̄
ugit² instabat mulier arripe aquā p̄missā quērēs
dīt ei dīs voca virū tuū. quasi ostendens q̄m et il
lū oportet hys cōiungi Hoc aūt festinās arripere
et rei turpitudinē ocultans. adhuc estimabat se
ad hominē loqui. vñ sequit². Respōdit mulier et
dixit nō habeo virū. hoc audiens xp̄s oportune de
reliquo redargutionē inducit. nā et priores viros
enumerat. et eū qui nūc occultabat² redarguit vñ
sequit². Dīt ei dīs bn dixisti q̄ nō habeo virū.
¶ Aug⁹ Intelligas reuera istū mulierē nō habuisse
tūc virū sed vtebat² nescio quo nō legitimo viro Di
dīs ei cōueniēter misteria loq̄t² dicens q̄nq; viros
habuisti ¶ Origē Vide aūt si possibile ē fontē iacob
nisi hec totus esse scripturas. Aquā vero illa ea p̄o
quib⁹ edite sūt q̄ nō est licitū oībus p̄scrutari. eo q̄
que scripta sūt dictauerūt hoīes Que vero oculus
nō vidit nec auris audiuit nec in cor hoīs ascenderūt
in scriptis nō possunt redigi. sed ex fonte aq̄ salien
tis in vitā eternā adē ex sp̄usancto discipline patefiūt
hys q̄ nondū humanū cor gestant. sz possūt dicere nos
sēsū xp̄i habem⁹. Qui ergo nō suscepit p̄funditatē
verboꝝ et si ad modicū quieuerit demo ifistens
dubitabit. Qui aūt bibit de aqua xp̄i ad hoc p̄mo
uetur vt fons oīum assistoꝝ p̄rumpat in eo sursū
saturizantib⁹ aquis. et p̄uolante ei⁹ mente ad con
sequenciā huⁱus aque ad vitā eternā ¶ Volebat āt
mulier sine aqua iacob angelice et sup hoīez dis
re veritatē neq; ei angeli indigent fonte iacob vt
bibant. sz qualibz in se habet fontē aque saturien
tis in vitā eternā ab ipso vbo. et hoc est q̄ subdit².
dnt ei mulier. Dne da mihi hāc aquā. sz impossibile
est hic abscq; ea q̄ hauriūt² ex fonte iacob aquā cape
q̄ dat² a verbo. vnde petenti samaritane aquā. videt²
dicere illis se illā p̄rebere nō alibi q̄m in fonte iacob.
vñ sequit². dīt ei dīs vade voca virū tuū et veni huc
Di enī sitiam⁹ idoneū est p̄mo pocula sumere ex
fonte iacob. sēm aūt apli vir aīe lex est ¶ Aug⁹
lxxxij quest. Quinq; aūt viros q̄nq; libros q̄ per
moysen ministrati sūt nōnulli arripiūt. q̄ aūt dicti ē.
Et hūc quē habes nō est tuus vir. de seipso dīm dixis
se intelligūt. vt iste sit sensus. p̄mo quinq; libris moy
si. quasi q̄nq; viris seruisti. nūc aūt quem habes. id ē
quē audis nō est tuus vir. q̄. nondū ei credidisti.
Sed q̄m nondū credēs xp̄o adhuc illoꝝ q̄nq; viroꝝ
id ē q̄nq; librorū copulatione tenebatur. p̄t monue
re quō dīa potuerit. q̄nq; viros habuisti. ipsi nūc
eos iā non haberet. deinde quō potest intelligi a q̄nq;
illis libris recedere hoīez vt ad xp̄m transeat. ei
ille qui credit in xp̄m. nō relinquēdos illos q̄nq; li
bros sz spūaliter intelligendos multo audiēdamplec
tatur. Est ergo alⁱ intellect⁹ ¶ Aug⁹ sup ioh̄a. Videt
enī dīs q̄ mulier nō intelligebat et volens eā intel
ligere. voca inquit virū tuum. id ē p̄sentia intellectū
tuū Cū enī ordinata fuerit vita intellect⁹ aīa z rem
ad ipsā aīaz pertinēs nō enī aliud aliq̄d ē q̄ aīa sz
aliquid aīe est intellect⁹ et mens hoc ipsū aīe quod
intellect⁹ et mens dīt² illuminat² lux supioz Talis
lux cū muliere loquebat² et in illa intellectū nō
inderat Ergo dīs tanq̄ diceret illustrare volo et

nō adest quē vocā virū tuū mḡt. adhibe intellectū
per quē docearis. quo regnaris et ad hec illa nondū
vocato illo viro nō intelligit. videt aūt michi qm̄
vnos p̄phetes aīe nos posse accipe qm̄ sensus corpis
ante ei q̄ quisq̄ possit vim racione nō regit nisi sen
sibꝰ carnis ſz rām reperit aīa capax ēt rationis aut a
sapiente mente regit aut ab errore ſz error nō re
gitt ſz pdit ¶ Post illos ergo qm̄ sensus mulier illa
adhuc errabat. error āt ille nō erat legitimꝰ vr ſz
adulter. Dicit ergo dns tolle virū adulterū qui te
corrūpit et veni virū tuū vt intelligas me ¶ Orige.
Vbi aūt decebat cōputari a illu putatū samarita
ne virū nō esse virū nisi apud fontē iacob potest
eā intelligi vir aīe lex est q̄ samaritana sedm
cōiunctā accepionē vbor̄ legis vitiu infideliū tāq̄
viro legitimo se subiungebat. Reuocat āt ad vbū veritat
q̄ resurrecturū erat a mortuis nō demerſos moraturū.
Dicit ei mulier Dñe video q̄ pphēta es tu. pres nr̄i
in monte hoc adorauerūt et vos dicitis q̄ ihēroso
limis est locus in quo adorare oport. Dicit ei ihs
Mulier credē michi q̄ venit hora qñ neq̄ in mon
te hoc neq̄ in ihērosolimis adorabitis patrē. Vos
adoratis qd̄ nescitis nos adoramꝰ qd̄ scimꝰ q̄ sa
lus ex iudeis est sed venit hora et nūc est qñ ve
ri adoratores adorabūt patrē in spū et veritā
te. Nā et pr̄ tales querit q̄ adorant eū. Deus est
deus et eos qui adorāt eū in spū et veritate o
portet adorare.

¶ Crisp Mulier aūt a xpō reprehensa nō cōtris
tata ē neq̄ dimittens fugit. sz admirat magis et
mirat. vide dicit. Dicit mulier. dñe video q̄ pphe
ta es tu. qui dicet. In hoc q̄ in occulta dias oīdens p
pheta es ¶ Aug⁹ Et sic cepit ad eā venire vr. nōdū
plene venit. Pphetam dñm putabat erat quidē et
pphēta. Nā et de seipso aut. Nō est pphēta sine hono
re nisi in patria sua ¶ Crisp Deinde q̄ hoc suspicata
ē nichil mūdanū eū interroguit. nō de corpis sani
tate. nō de diuicijs nō molestat. sed ando p doctrinis
sollicita ¶ Aug⁹ Et incipit querere qd̄ illā solet
movere dicēs patres nr̄i in mōte hoc ado. et vos dicit
ihēro. ē locꝰ vbi ado. oport. Cōtenno quippe fuerat
inter samaritanos et iudeos q̄ iudei in tēplo a sa
lomone fabricato adorabāt deū et idē meliores se
esse iactabāt. Quib⁹ samaritanꝰ dicebāt quo iacta
ris vos q̄ templū habetis qd̄ nos nō habem⁹ nūquid
pres nr̄i q̄ deo placuerūt in illo tēplo adorauerūt
Melius ꝯ nos in hoc mōte deū rogam⁹ vbi patres
nr̄i deū adorauerūt. ¶ Crisp. p aūt dicat pres nr̄i
eos q̄ntra abrahā fuit intelligit. eternū illic aūt filiū
suū obtulisse ¶ Orige Vel samaritanꝰ mōte q̄ dicit
garisi. in eta quē iacob habitauit. sanctū reputātes
in eo deū adorāt. Sed iudei monte syon sacrū quē
arbitrātes illā locū putāt esse electū a deo verū q̄
iudei a q̄b⁹ salus processit exemplū sūt opinantiū. cō
true sanos sermones Samaritanꝰ vero diuisimode

opinantiū cōgrue garizi quidē samaritanꝰ signifi
cant qd̄ vocatur distinctio seu diuisio. at iudei spon
qd̄ est speculā ¶ Crisp Xps aūt nō solut q̄stionem
cōfestim sz ad alia ꝛa mulierē trahit de quib⁹ non
prius ei locutꝰ ē donec cōfessa ē q̄m pphēta ē vt cū
multa ērtitudine audiat de cetero q̄ dicunt. vñ sequit
Dicit ei ihesꝰ mulier crede mihi q̄ ve. ho. q̄n neq̄ in mōte
hoc neq̄ in ihēro. ado. pa. Dicit aūt crede mihi q̄ vbiq̄ nob
opus est fide matre bonorū. q̄ salutis ē medicamē
tū sine qua nichil magnorū est possidere. sz q̄ tēp
tant assimilant hijs q̄ sine nau pelagꝰ tēptant
trāsire qui parū quidē natare sufficiunt vltra ve
ro predentes acto mergunt ¶ Aug⁹ Aperto aūtē
iā presente viro audit mulier crede michi. Jā enī
est in tē qui credat cepisti adesse intellectu sed nisi ce
deritis nō intelligetis ¶ Alchui Quod āt dicit veni
et hora. tps euangelice doctrine qd̄ iā instabat dicit
q̄n ablata oīa vmbra figurarū veritas pura luce men
tes credentiū illustrata erat ¶ Crisp Dupliciū autē
erat xpō docere. pter q̄d pres in monte et iudei i ihe
rosolimis adorabāt. Ideo hoc tacuit verēcūdiā reueren
cie iudeos iudicauit nō a loco sz a mente vñ subdit
Vos adoratis qd̄ nescitis nos ado. qd̄ scim⁹ q̄ sal⁹ ex iu voce
deis est ¶ Orige. Qd̄ dico vos q̄tū ad verē samarita
ni q̄ntū ad anagogē q̄ erga scripturas aliene sunt o
pinionis Nos quoq̄ q̄ ad verbū iudei quo ad allego
riā vero ego verbū qui vere sedm me formati sumꝰ
obtinentes salutē ex dictis iudaicis ¶ Crisp Samarita
ni quidē qd̄ nescebāt adorabāt qm̄ longe et procula
tē deū estimabāt nichil de eo plus imaginātes q̄ de
idolis. Et iduro cultū dei cū cultu demoniū miscuerūt
iudei vero ab hac erroris erāt suspicione eterni orbis
terminū eū noverāt esse deū. pterea dixit Nos adora
mus qd̄ scim⁹ iudeis aūt scipsū cōmiserunt sedm opi
nionē mulieris loquēs quasi pphēta iudeus existens
Ideo dixit adoramꝰ qd̄ scimꝰ eū tm manifestū sit q̄
ipse est q̄ ab oīb⁹ adorat⁹ Per hoc aūt q̄ dicit quia
salꝰ ex iudeis ē. nichil aliud ostendit q̄ p orbi terrar⁹
inde salutaria facta sūt Deinde eni deū et idola detes
tetari illinc principiū habuit. pfectā enā sua salu
tē venit quā dicit ex iudeis ēe sedm illud apli ex q̄b⁹
xps sedm carnē Inde qualit⁹ applaudit veteri testimē
to qd̄ radicē ostendit bonorū p oīa semetipsū nō esse
cōtrariū legi demōstrās ¶ Aug⁹ Multū igit⁹ dedit in
deis ex quorū psona dixerat. nos adoramꝰ qd̄ scimꝰ
sed nō ex psona iudeorū reproborū sed ex q̄ib⁹ fuerūt
apli quales fuerūt oēs illi sancti q̄ preciū terni sua
ad pedes aplorū posuerūt ¶ Crisp Sic igit⁹ sup habū
dancia vob⁹ habet iudei o mulier in modo adorationis
veritatē et hic adoratiōnis mod⁹ de reliquo fuē habe
bit. vñ subdit. Dz venit hora et nūc ē qñ veri ado
ratores adorabit pres i spū et veritate. Quia ei pphete
ante lōgu tpa multa pdixerūt. ideo dixit et nūc est
Ne estimes hāc talē esse pphetiā que post multū tpis
impleat⁹ res iam instat et in tanus est. Dicit aūt

et oīa alia dogmata. sz et ipm qd̄ ē apud nos oīōnis a iudeis
principiū habuit

veros adoratores addistinctionē falsorū. qm quidē
sūt falsi adoratores q̄ tpalia et mdana q̄rūt in ora
tione. suae q̄ cōmi hoc qđ orant agere nō cessant.
¶ Chrys. Vel dicēs veros excludit cū samaritanus iudeos
Et si cū iudeis illis meliores essent in futuris multo
minores sūt tā ꝑ figura veritate. Dūt igit veri ad
oratores q̄ neq; loco circūcludūt dei cultura et deū
in spū colūt. ¶ Orige. Unde et paul⁹ dicit. au seruio
in spū meo. Dis autē scribit venit hora. et ꝓmo qdē
nō adest et nō est. in sab vero dicit. et nūc est. et pu
to ꝓmū quidē notare adorationē ꝓcter oꝛp⁹ fu
turā in ꝓfectione. Deū vero cā q̄ fit in vita ꝑfi
ꝑfecta quantū licet humanā predere natura. Cū
ergo venerit hora quā dicit dñs. eutand⁹ ē mons
samaritanorū. et in syon vbi est iheroſolima. adorā
dus ē deus. q̄ nullus esse dicit a. ꝓpo celsi principis et
hec ē ecclesia vbi sancta oblata spūales victime dīui
nis aspectib⁹ offerūt ab hijs q̄ legē spūalem intellexe
rūt. Cū ergo venerit tps cōplementū. tūc nequa q̄
pensandum verū cultū iheroſolimis id ē in ꝑfi et
clesia ap̄lius ꝓtractari. neq; eū angeli apud iheroſo
limā colūt patrē. Dic et qui similitudinē nāti sūt
ag̃elorū melio⁹ q̄ hij q̄ sūt iheroſolimis colūt patrē.
Cū aūt hec hora eueneret ꝑ quā aliq̄s in filiū deputat
ea ꝓpter nō dubiū est adorabitis deū sed adorabitis pa
trē. Sed in ꝑfi colūt patrē in spū et veritate veri ad
oratores. ¶ Chrys. Dicat ergo hoc de ecclia i qua ē vera
adoratio et deo cōgrua vn subdit. Nā ꝑ tales q̄rit
q̄ adorāt eū. Et si olim volebat eos veteribus mora
ri cōcessit eis figurā hoc tū fecit eis cōdescendens ut
q̄ hoc ad veritatē inducant. ¶ Orige. Di aūt pater
querit per filiū querit q̄ venit q̄rere et saluare qđ
perierat quos erudiens veros cultores effici. quod
aūt subdit. spūs est deus inde abstractū esse suspicor
q̄ ad vitā veracē nos ꝓducat nā et corpali vita viuifi
camur a spū. ¶ Chrys. Vel indicat q̄ deus ē incorpore⁹
oportet igit et incorpoream eius cultura esse. hē ꝑ aiaz
et intellectus puritatē nos ei offerre vn subdit. Et eos q̄
adorāt eū in spū et veritate oportet adorare. q̄ eū
videt aiam quidē negligebāt. multū aūt circa corp⁹
studiū faciebāt ad omnipharia purgantes et ideo aut
q̄a nō corporeus mūdatione sz incorporeo qđ est i nobis
hoc ē intellectu quē dicat spū dei incorporeus colit. ¶ Hila
ry de trinī. Vel cū in spū deū spm docuit adorandū et
libertatē ac scientia adorantiū et adorandi infinitatē
ostendit. sēm illud apli vbi spūs dñi ibi libertas. ¶ Chrys
In veritate aūt optet adorare. q̄ ꝓpter figura erant
sz circūcisio holocaustia et thymiamata. nūc aūt to
tū est veritas. ¶ Theo. Vel q̄ multi putāt se deū sed
spūm id ē aiam adorare. nō est recta opinionē de eo
habētes vt hereticus ꝓpter hoc addidit. et veritate fo
rte ea dicet aliquis q̄ duas ptes philosophie q̄ sed
nos sūt imitat in ꝑdictis. actionē sz et cōtemplatio
nē ꝑ spm nāq; actiuū insinuat. sēm illud apli. qui
spū dei agūt. et rectā ꝑ veritate vero contēplatiuā

Vel aliter. samaritanorū erat opinio q̄ deus loco
concluderet. et q̄ in hoc loco deū adorari oporteat
Contra quos dicit q̄ veri adoratores nō localiter
sz spūaliter adorant. iudeis vero oīa sub figura
et umbra erāt et ideo dicit q̄ veri adoratores nō in
figura adorabūt sz in veritate. q̄ ei deus spūs est
spirituales adoratores q̄rit. q̄ vero veritas verax
¶ Aug⁹ Querebas montē forte adorandū vt deo
esses ꝓpinquior. sz ipse qui in altis habitat humilib⁹
appinquat. ergo descende vt ascendas. ascensiones
inquit in corde eius in cōualle plorationis q̄ humilita
tem ihs in tēplo vis orare ite ora. sz ꝓius esto tēplū dei.
Dicit ei mulier. Deo q̄ me⁹ venit q̄ dicitur
xp̄s. Cū q̄ venerit ille nob annūciabit oīa. Di
cit ei ihs ego sum qui loquor tecū.
¶ Chrys. Mulier eorū q̄ dicta sūt altitudine sapien
tia obstupuit. vn sequit. dicit ei mulier. Deo qua
me⁹ messias venit q̄ dicit xp̄s. ¶ Aug⁹ Unctus grece xp̄s
est. hebraice messias est. Debebat ergo q̄s eam pos
sit docere sz ia docentē nondū agnoscebat. vn sub
dit. Cū ergo venerit ille annūciabit nob oīa. q̄si dicat
modo iudei de tēplo contendūt. nos de mōte. cū ille
venerit et montē spernet et templū euertet et do
cebit nos vt i spū et veritate nouerim⁹ adorare.
¶ Chrys. Sed vnde erat samaritanus expectare xp̄i
aduentū. Moysi quidē suscipientes legē ab ipsius
moysi litteris hoc nouerant. Jacob enī de xp̄o ꝓphe
tizans dixit. nō deficiet princeps de iuda. nec dux
de femore eius donec veniat qui mittendus est. sed
et moyses dicit. ꝓphetā vob⁹ suscitabit de⁹ de fratr⁹
vr̄is. ¶ Orige. Di quidē non est ignorandū q̄ sicut
ex iudeis surrexit ihs xp̄s. se ē non solū dicēs. sed
ostendēs. sic ex samaritanis iudā dositheus
asserebat se fore xp̄m q̄ ꝓdicabatur. ¶ Aug⁹ Ierem⁹
ipse. Fortasse aūt vt intelligentib⁹ indicaret quāq; cor
poreis sensus quāq; virorū nōie significari. posuit quib⁹
carnales responsiones q̄ supra in littera patent.
sexta rūsione nōiat xp̄m. ¶ Chrys. xp̄s aūt de reliquo
mulieri reuelat seipsū. vn sequit. Dicit ei ihs Ego
sū qui loquor tecū. Et quidē si extra principium hoc
mulieri dixisset. videret ei ex vanitate loqui nūc
aūt paulati e in memoriā xp̄i ea reducēs oportu
ne reuelauit seipsū. et quidē iudeis q̄rentib⁹ si tu
es xp̄s dic nobis palā. nō manifeste seipsū reuela
uit q̄ nō ꝓ defendo querebāt. sz ꝓ ruinando.
Hec vero ex simplicitate loq̄bātur.
Et cōtinuo venerūt discipuli ei⁹ et mirabant
q̄ cū muliere loq̄bat. nemo tū dixit ei q̄d q̄ris
aut q̄d loq̄ris cū ea. Reliq̄t ergo mulier hydriā
suā. et abijt in ciuitatē. et dicit illis hoībus. venī
te et videte hoīem q̄ dixit mi oīa quecūq; fecerim
quid ipse est xp̄s. Exierūt de ciuitate et veniebāt
¶ Chrys. Expleta doctrina et cōuenient ad eū.
ad tempus discipuli occurrerūt vn dicit. Et cō
tinuo ve. disci. ei⁹ et mira. q̄ cū mu. loq̄.

bant quidē supabundantē xpi mansuetudinē et hūilitatē qm ita pspicuus existēs sustinuit loq̄ cū tāta hūilitate mulier inopi et samaritane.

¶ Augs Quia sc̄z q̄rebat pdītā q̄ venerat q̄rere qđ perierat hoc illi mirabant bonū enī mirabāt et nō malū suspicabāt ¶ Criſ Sed tm admirātes nō interrogauerūt causā vnde subdit Nemo tm dixit ei q̄d queris ā q̄d loq̄ris cū ea. erāt eruditi discipulorū ordinē obseruare ita eū timebāt et venerabant et nimirū alibi vident confidenter iterrogare q̄ ad eos ptinentia necesse habebāt scrutari hic aūt nichil ad eos ptinebat qđ fiebat ¶ Origē Et fere quidē quasi quodā aplo ad eues dīt hāc muliere adeo cā inflāmans p̄ verba vt āphora dimissa iret in ciuitatē relatura cōciuib⁹ vī sequit Reliquit ergo mulier ydriā suā nō curās de corpore eo at viliori pter vtilitatē plurīū Interest quoq̄ ira omissis corporeis et neglectis satagere ad impnen dū alijs de cōmodis acquisitis ¶ Augs ydria aūt greco nōie appellat tanq̄ si aquarū diceret q̄m grece ydria aqua ydor vocat. ¶ Criſ Et apli vo cati dimiserūt retia ita hec dimittit ydriam et ea q̄ relicturū opus fecit et nō vnū tm vasa sed omnia tē integrā vī sequit Et abijt in ciuitatē et dicit illis hoib⁹ venite et videte hoiez q̄ dixit mī oīa q̄cūq̄ fe cī ¶ Origē Cōuocat quidē illos ad videndū hoiez continentē verbū supra hoiez Quecūq̄ aūt fecit mu lier erat cōtuberniū quīq̄ cōiugū et post illos con uersatio cū sexto nō pprio viro. quē deserens et sep timo adherens lagenā dereliquit ita pudica ¶ Criſ Nō verecundata aūt est hoc dicere. Anima ei cū ignita fuerit igne diuino ad nichil eorū que sūt i terra de reliquo aspicit neq̄ ad gloriā nec ad verecundiā sed ad vnā solā que detinet eā flāmam Volebat aūt nō ex pprīa annūciatione eos inducere sz ex au dito pprio eos facere cōmunicatores doctrine xpi Vnde dicit venite et videte hoiez Non dixit venite et credite sz venite et videte qđ feminerat Nouerat ei manifeste qm solū qustātes de illo fonte eadem paterent que et ipsa ¶ Alchuinꝰ Paulati aūt ve nit ad pdicandū xpm. primo vocat hoiem ne si dire tet xpm auditores irascerent et nollent exire ¶ Criſ Vnde etiā neq̄ manifeste annūciat aut xpm neq̄ in totaliter silent sz dicit Nūquid ipse ē xps et ideo sermonē eius acceperūt vī sequit Exierūt de ciui tate et venebāt ad eū ¶ Augs i li. lxxxvi qsti. q. aūt relicta ydria discessit mulier nō negligenter p tereundū est. Ydria enī amore huius seculi significat id ē cupiditatē qua hoies de tenebrosa pfundi tate cuius imaginē portabant hoc ē de terrena cōuersatione hauriūt voluptatē Oportebat autē vt xpo credens seculo renūciaret et relicta ydria cupiditatē secularē se reliquisse demōstraret ¶ Augs Sup hoc inq̄ pcorient ergo cupiditatē et pperauit an nūciare veritatē Discāt qui volūt euangelizare

vt prius ydriā ad puteū proiciant ¶ Origē Talis enī mulier receptaculū honeste discipline ea q̄ primitus sapiebat pudicē deponit

Interea rogabāt eū discipuli eius dicentes rabi manducā Ille aūt dixit eis ego cibū habeo man ducare quem vos nescitis Dicebāt ergo discipuli adinuicē Nūquid aliq̄s attulit ei manducare Dicit ei ihs meus cibus ē vt faciā voluntatē eius qui me misit vt perficiā opus eius

¶ Augs Erāt discipuli eius emere cibos et venerāt q̄s xpo offerebāt vī dicat Interea rogabāt eum discipuli eius dicētes Rabi mānduca ¶ Criſ Vidē tes eū eū fatigatū ex itinere xpūs et estu q̄ erat rogabāt eū vulgari eorū voce neq̄ eū erat hoc temeritatis sed amoris cura erga magistrū

¶ Origē Arbitrant aptū fore tēpus ad prandiū qđ erat inter recessū mulieris ad ciuitatē et ad uentū samaritanoꝝ ad ipsū. Nō enī corā alī quo aduena sibi pmanabant esus ob hoc bene positū est interea ¶ Theo Dīs vero suens q̄ sa maritana tota ciuitatē ad eū attraheret hoc dis cipulis significauit vī sequit Ille aūt dixit eis ego cibū habeo mānducare quē vos nescitis ¶ Criſ Hoīm salutē hic cibū vocauit ostendēs q̄m de siderū habet nīe salutis. Dicunt ei nob⁹ conuenis ibile est cōmedere ita ei saluare nos tu vero ni tuere q̄ nō statim reuelat sed vbiq̄ in q̄stionē inmittit auditorē vt magis ens q̄rere quod dicat et laborās cū ampliori susciat desiderio ¶ Theo Quat aūt quē vos nescitis id est nescitis quē ego vī voco salutē hoīm vel nescitis q̄ samaritani ere diturī sūt et salui fient. Discipuli aūt adhuc du bitabāt vī sequit. Dicebāt ergo discipuli adinuicē Nūq̄d aliq̄s attulit ei mānducare ¶ Augs q̄d mirū si mulier illa nō intelligebat aquā ecce discipuli nō intelligūt escā ¶ Criſ Et quidē assuetū reuere cia et honorē magistro pbent ad seinuicē quidē loquētes ipsū vero nō presumētes interrogare

¶ Theo In hoc aūt q̄ dicūt discipuli Nūq̄d aliquis attulit ei manducare cōsiderandū est q̄ cibos ab alijs oblatos dīs sustape solebat nō q̄ alieno mi nisterio indigeret q̄ dat escā oī carni sed vt defe rentes meritū consequerent. Simulq̄ formam tradens nō erubescere pauptatē neq̄ graue puta re ab alijs nutriri. pprīū enī et necessariū est docto rib⁹ alios habere procuratores aboꝝ vt ipsi de nul lo curantes vbi ministratione prurient solicite

¶ Augs Audiunt aūt dīs cogitationes discipuloꝝ et instruit eos vt magister nō p curiositatē sicut mu lierē sed apte vī sequitur. Dicit eis ihs meus cibus est vt faciam voluntatē eius qui misit me ¶ Ori ge. Idoneus ab⁹ filio dei cū auctor paterne voluntat effuit hoc velle in semetipso prestās qđ erat i pre solus aūt filius pfecti opis paterne volū tatis est capax Ceteri vero sancti nil pter diuinā

peraguñ voluntatẽ Plenã aũt et integrũ sant dei voluntatẽ qui dixit meus cibus ẽ ut faciam eius ut cibus ostendit. Quid aũt sit velle ꝓfis innuit sermo sequens ut ꝓfectã opus eius. si quidẽ simplius ꝙs assereret quũ opus est iussu mandantis puta si dicant edificantes vel fodientes se ꝓficere opus eius q conducti eos si p xpm ꝓficit opus dei restat ut ꝓmisq; ꝓficeret erat diminutũ. Qualiter aũt diminutũ erat op9 cũ esset dei. ꝓfectio quidẽ opis rationalis nature est ꝓfectio. Ad huius ei9 opis ꝓfectionẽ cũ esset ꝗcr fectũ verbũ caro factũ accessit Cũ ei quãmodo homo ꝓfectus fieret ob trãgressionẽ factus est imꝑfect9 et ideo missus est saluator primo quidẽ ut ꝓficiat voluntatẽ eius q misit eũ. Deide vero ut cõsumet opus dei ut quilibet ꝓfect9 fiat ad solidi alibi vsũ. Theophy. Opus enã dei ꝓfert sc9 hoiẽ9 dei filius trans naturã in seipso suę pcepto ostendens in õni ope ꝓfectũ et incorruptũ Opus enã dei sc9 legẽ ꝓficat quia finis legis xp9s eã cessare faciens õnib9 q in ea erãt ꝓfectis et a corporali cultu in spiritalẽ reduxit. Orige. Mistice aũt post poculi negotiũ ac discipline distinctionis aquarũ cõsequens erat et de cibo disceptare Samaritana quidẽ petita potũ nõ habebat ꝓbere ihu digñ poculũ. Discipuli vero ꝛnenientes humana pabula apud alienigenas ei obtulerũt rogantes eũ ut mãducaret Et attende si forsan verent ne verbũ dei ꝓpris non figuratis esus in eis defiat. Quemadmodũ ergo repunt discipuli hys ingiter ꝓponũt verbũ alere ut corporatũ atq; roboratũ ꝓficeret penes cos q nutriunt ipsũ Quę admodũ aũt corpa egentia cibo neq; eis dẽ alunt neq; eadẽ q̃titas ciborũ cunctis sufficiens est sic ꝛtelligendũ est et in hys q̃ sunt supra corpa nã horũ hoc q̃dem plurimum hoc aũt paucioris indiget nutrimento dissimilis ꝛpedimus cibus. Sed neq; qualitas alentiũ verborũ atq; intentionũ contẽplatiuarũ operationũ cadẽ congruit õnib9 Ita nup geniti infantes rationale appetant lac. Perfecto rũ aũtẽ est solidus cibus. verissimus ẽ ergo ihesus dicẽs Ego abũ habeo mãducare quẽ vos nescitis Dẽp ei qui preest infimus ac nequeuntib9 cadẽ cũ validis videre hoc dicere potest.

Nõne vos dicitis qd adhuc q̃tuor menses sũt et messis venit Et dico vob leuate oculos vros et videte regiones q albe sũt iã ad messem Et q̃ metit mercedẽ accipit et cõgregat fructũ in vitã eternã Et q̃ seminat simul gaudeat et q̃ metit in hoc enim est vbũ verũ q alius ẽ q̃ metit Ego misi vos metere q vos nõ laborastis Alii laborauerũt et vos in labores eor9 introistis.

Chris. Que sit voluntas ꝓfis de cetero ꝛceptat dicens. nõne vos dicitis q adhuc q̃tuor mẽses sũt et messis venit Theophi. sc9 material. ego aũt dico vob q messis intelligibilis adest. Hoc ei dicebat ꝓpter samaritanos venientes ad ipsũ. vñ subdit leuate

oculos vros et videte regiones q albe sũt iã ad messem Chris. Rursus cõsuetis noib9 ad maxemos eos cõtemplationẽ reducat Regno ei et messis hic indicit multitudinẽ aiarũ que parate sũt ad ꝓdicationis susceptionẽ. oculos aũt hic dicit et eos q mẽtis et eos qui corpis Etenim qui videbãt de reliquo multitudinẽ samaritanoꝝ venientẽ Has aũt ꝓparationes hoim dicenter regiones albatas vocat sicut enim spũs cũ dealbate fuerunt ad messẽ sunt parate ita et hys ad salutẽ sunt parati Sed ꝓpter qd nõ manifeste dicit q ꝓparati sunt hoies ad susceptionẽ vbi duarũ quidẽ ad occasionũ grã vni9 quidẽ vt manifestior fiat sermo et mag9 sub visu ducat q dicit. Alter9 aũt dulcior sit narratio et ꝓmanentior eor q dicit memoria Hugo. In opus aũt ferebat et operarios mittere festinabat vñ subdit Et qui metit mercedẽ accipit et cõgregat fructũ in vitã eternã vt q seminat simul gaudeat et q̃ metit Chris. Per ea que hic dicit docuit terrena a celestib9 sicut ei supi dixerat de aqua q̃ bibit hic aquã nõ sinet sitire hic dicit q̃ metit congregat fructũ in vitã eternã et iterũ q̃ seminat simul gaudeat et q̃ metit. ꝓphete eni sũt q̃ seminat sed nõ illi messuerũt sc9 apli. q eni infra dicet alii seminat et alii metit ne qs estimet q ꝓphete seminantes mercedẽ ꝓmeruerũt extraneũ quidẽ inducat et a sensib9 alienũ Ita in reb9 quidẽ sensibilib9 si contingat aliũ seminare et aliũ metere nõ sic letant sed dolent q̃ seminat quasi alius laborantes letant aũt soli qui metũt hic aũt nõ ita Sed et q nõ metit seminates simul cũ metentib9 letantur quũ in mercede cõmunicãt Hugo. Disparis ei tps labores habuerũt apli et ꝓphete sed gaudio pariter ꝓfruentur mercedẽ simul acceptura sũt vitã eternã Chris. Ad hoc aũt qd dixerat sermonẽ puerbiale inducit vñ subdit In hoc ei est verbũ verũ q alius est q̃ seminat et alius ẽ q̃ metit hoc quidẽ vulgariter dicebat si qñ alii labores sustinuerũt et alii fructũ metebant Sed hic sermo iste maxime hys veritatẽ q ꝓphete laborauerũt sc9 vos fructũ ex illoꝝ laboribus metitis vñ subdit ego misi vos metere qd vos nõ laborastis Hugo. Quid ergo messores misit nõ seminatores Ibi ergo messores mittendi vt iã mittendi. vbi iã ꝓphete predicauerãt legite labores illoꝝ et in omnib9 eorũ laboribus est ꝓphecia xpi. ergo iam in iudea messis parata erat. quã tot milia hoim ꝓpria rerũ suarũ offerebãt et ad pedes aplorũ ponentes expeditis humeris a sarcinis secularibus xpm dñm sequebãt de ipsa messe certa sunt pauca grana et seminauerũt orbe terrarũ. et surgit alia messis quã in fine seculi metenda est ad quã metenda non apli sed angeli mittent Messores inquit sũt angeli Chris. Dic ergo ego misi vos metere qd vos nõ laborastis quasi dice

ret. Ubi minor labor ē maior aūt delectatio ad hoc vos reseruauī et qđ laboriosius ē erat. Iſſunt pphetarū ſz mittere ſemina vñ ſubdit. Alii labo rauerūt. et vos in labores eoz introiſtis. Per hec ōnia vult oſtendere q pphetarū voluntas erāt vt hoīes ad eū accederēt. Et hoc lex ordinabat. et pterea illi ſeminauerūt vt hīt facerēt fructū oſten dit eā q ipſe illos miſit. et q multa ē cognatio nou ad vetus teſtamentū. Dozge. Vel aliter totū qualit quidē nō eſt īconueniens hoc qđ eſt leuate oculos vrōs allegorizare. Qđ aūt dr. Nōne vos dicitis qm quatuor menſes ſūt et meſſis venit nō ſedm allego riā tractare. Putamus ergo talia q̄dam eſſe in hoc qđ dicūt diſcipuli. quatuor menſes ſūt et meſſis venit. Plerisq; ei diſcipulor vbi aīaduertentes veritatē inconpſibilē fore hūane nature qm conceperūt aliā eſſe vitā a pūte. que corruptioni quatuor ele mentorū quaſi quatuor menſuū ſubiacet putant ſo lū poſt hanc vitā cognitionē eſſe veritatis dicūt q diſcipuli de meſſib⁹ q̄ ſunt termin⁹ operū ad veri tatē conducentiū. q poſt inſtantē quaternitatem cōpingūt. huiōi aūt opinionē arguens velut nō ſanā inquit verbū incarnatū hys q̄ talia ſuſpicant. Nō ne vos dicitis q adhuc quatuor menſes ſūt et meſ ſis venit. ego aūt hoc dico leuate oculos vrōs. In plu rib⁹ locis ſcripture diuine hoc legit. ubenter nobis vbo diuino extollere ac ſublimare conſiderationes et cogitationes deoz ſuū conſitas nec valentes erigi ni ſi leuāte illas ihu. Nemo nāq; cōſiſtens ī paſſionibus et vitiis equaliter hoc pceptū ſeruat mandatū.

Qua pter q̄ talis eſt nō videbit regiones ſi albe ſūt ad meſſē. Albeſcūt quidē regiones ad meſſē cū adeſt dei vbū illuſtrās ſingulas regiones ſcripture ſeīdās in eor⁹ aduentu. et cunā ōnia ſenſibilia ſūt q̄ſi regio nes albe parate ad meſſē preſto exiſtente leuantib⁹ oculos̄ ratione q̄ de quolibz eſt vt quiſq; fulgorē pro ſpiciat ꝓfuſe vbiubz veritatis. Qui aūtē metit pdi tas meſſes duplex habet in metendo emolumentum vnū quidē dū accipit primū. vnde dicit. Et q̄ metit mer cedem accipit qđ arbitror dictū causa futurarū remu nerationū. Alterū qđ ſequit. et cōgregat fructū in vitā eternā. Vonū habitu quendā denotat intellect⁹ qui eſt fruct⁹ ex ipſa ſpeculatione puenies. Arbitror aūt q in qualibet doctrina ſeminat quidē q̄ prima pia excogitat. q ſuſcipientes alii ac ptractātes ſi qđ nouī potuerint exprimere cōiungentes fuīt ſue item nouis gīa poſteris causa vt metendo q̄ſi maturos fructus aggregent. quāto aūt magis hoc in arte animū expedit contemplari. Diquidē ſeminātes ſūt moy ſes et pphete paucentes aduentū xpi. Metentes aūt ſunt apli qui xpm ſuſceperūt et eius gloriā pſpere tūt. Semen autē erat tota nāo ſedm reuelationē miniſterij tpib⁹ piteritis obfuſcata ſilentio regiones aūt dē legules ac pphetice ſcripture nondū albue rant hys qui aduentus verbi nequaq̄ extiterūt ma

pates. Qđ aūt ſimul ſerens et metens gaudeat erit cū primano merozis et auguſtus in futuro fiāt ſilo dū eāq̄ ihs trāſfiguraret in gla ſimul cū meſſorib⁹ petro iacobo et iohāne moyſes et helias ſatores pa riter gaudent in videndo filij dei gloriā. Attende tñ ſi hoc qđ dico alias et alias intelligi poteſt pter aliā et aliā vite cōuerſationē. In qua hoīes inſtituti ſūt vt liceat dicere alii quidē legiſcultorē alii vero euāgelij. et tñ exultant ſimul dñ idem finis ab vno deo p vnū xpm in vno ſpū ſcō reponūt. Ad labores aūt pphetarū et moyſi aduenerūt apli in ſtruente ihu. metentes ac in horrea colligentes aīe fue intellectū in illoz ſcripturis reconditum et ſemp q̄debite capiunt diſcipulā priozū labores ad maio rē eudenciā traūnt. nō tñ laborātes ſūt hij qui ſemina condiderunt.

Ex ciuitate aūt illa multi crediderūt in eū ſamaritanoz propter verbū mulieris teſtimoniū phi bentis qr dixit mi oīa q̄cūq; fec. Cū ergo veniſſent ad illū ſamaritani rogauerūt eum vt apud eos maneret. et māſit ibi duos dies. et multo plu res crediderūt pter ſermonē ei⁹. et mulieri di cebāt qr iā nō pter tuā loquelā credim⁹. Ipſi enī audiuim⁹ et ſcim⁹ qr hic ē vere ſaluator mūdi. Dozge. Poſtq̄ dicta ſūt diſcipul⁹ que tractata ſūt reſumut ſcripturā de hys qui venerāt de ciuitate ad ihm. et crediderūt p teſtimoniū mulieris. Criſ. Dicut aūt in meſſe cū facilitate fructū congregent et in momento vno area manipulis repletur ita et nūc fit. vñ dicit. Ex ciuitate āt illa multi crediderūt in eū ſamaritanoz propter vbū mulieris teſtimoniū phi bentis qr dixit mi oīa q̄cūq; fec. Cōſiderabāt ei q̄ nequaq̄ mulier gratanter eū admiſta eſſet. q̄ ei⁹ delicta redarguerint niſi magn⁹ q̄s eſſet et excellēs qui pdicabat ab illa. Dir ergo ſolo mu lieris teſtimonio credentes et nullū ſignū videntes exierūt deſiderantes xpm vt apud eos maneret et hoc eſt qđ ſequit. Cū ergo veniſſent ad illū ſamaritani rogauerunt eū vt ibi maneret. Judei veronimanula videntes nō detinuerūt eū apud ſeipſos ſz oīa ei⁹ gerūt vt a regione eoz eū abiceret. nichil ei luore et īuidia deterius. nichil manu gla difficili⁹ q̄ inſi nita corrūpere cōſueūt bona. Et quidē ſamari tani volebāt eū ſemp ſecū detinere. Ipſe aūt hoc nō ſuſtinuit ſz ſolū manſit ibi duobus diebus et hoc ē qđ ſubdit. Et māſit ibi duos dies. Dozge. Nō incongrue aūt aliquis illud obiiciet. quo rogat⁹ ſaluator cū ſamaritanus manet et q̄ uſſit ciuita tē ſamaritanoz nō ingredi. Dala ei qm et diſ cipuli ei⁹ cū eo ingreſſi ſunt. Id qđ dicendū q in via gentiū pgere eſt imbui gentili dogmate et illo ambulare. Ciuitatē vero ſamaritanoz intrare eſt acceptare falſā doctrinā recipientiū legales pphetica et euangelicos et apoſtolicos ſermones. Cū aūt deſeruerint pprīā doctrinā et venerūt

ad ihm̃ luret cū eis manere ℣ Crisꝰ Et nudei quidem
eñā ſignis viſis incredulitate manſerūt hꝝ aūt et ſine
ſignis multā partē eū fidē demonſtrauerūt ſolum
cī verba audierūt vñ ſeq̄t. Et multo plures credi
derūt ꝓpter ſermonē ei⁹ ℣ Augꝰ Quo igit grā hec ba nō dixit
euangeliſte vt diſcas qm̃ multa magnozū tūc ſcurre
rūt a fine vero totū oſtenderūt ſuaſit ei tot incultu
ꝑ ea q̄ dicta ſūt. Vbi aūt auditozes nō ꝑſuadent tūc
euāgeliſte cogunt dicere ea q̄ dicta ſunt ne qđ eſſet
in deuotione auditozū imputet qs defectu predica
tis. Ipſi aūt diſcipuli xpi iā ſancti magiſtrā repulerūt
Vnde ſequit. et mulieri dicebāt. q. iam nō ꝓpt tuā
loquelā credim⁹ ipſi ei audiuim⁹ et ſcim⁹ q. hic ē
vere ſaluator mūdi Vide aūt qualiter cōfeſtim tel
lexerūt q. ozbē terrarū liberare venerat et qđ ad cō
mūnē ſalutē veniens nō debebat in iudeis ſuā con
cludere prudentiā ſed vbiq; ſeminare ſermonē. Due
tes eñā q. ē ſaluator mūdi. oſtenderūt q. mūd⁹ pdit⁹
erat in magnis malis exiſtens et quidē venerūt ſal
uare ꝓphete et angeli. ſz hic ē vere ſaluator q. ſalutē
tribuit nō ſolū tpaneā ſed eternā. Vide eñā qualit
audientes mulierē dubitant dicentē. Nūquid hic eſt
xp̃s nō dixerūt hꝝ qm̃ nos ſuſpicamur ſed qm̃ ſcim⁹
et ſimpliciter. ſed qm̃ hic ē vere ſaluator mūdi nō
quaſi vnū ex multis xp̃m confitentes ſolū vba au
dierūt. et hoc dixerūt qđ dicere habebāt ſi murmu
la multa et magna vidiſſent ℣ Orige. Ceterū ſi
memin̄im⁹ ꝓdictoz. nō difficile ē coniicere. quo cū
reperiſſent verbū ſimerū alias diſciplinas relinquūt
quaſi dogmatū ciuitatē qua egredientes ſalutifere
credūt. et puto ſtudioſe ꝓtuliſſe iohānem cū nō dixit
Rogabant eū ſamaritanū intrare ſamariā trī
vel ingredi ciuitatē. ſed eñā ibi manere. ℣ Manet nā
q. iſis penes depcantes. et ꝑſertim quoniam q̄ꝑmant
exeunt ciuitatē et verſus eū veniūt ℣ Augꝰ Manet
apud eos biduo. hoc ē dat illis duo pcepta caritatis
℣ Orige. Neq; ei capaces erāt terne diei ei⁹ non
enī erant validi miraculoſū qđ cernere ſle q̄ fuerāt
in chana galilee poſt triduū cū ihū cōuiuātes. inā
num aūt credendi multis fuit mulieris vbū. Nō enī
ſit ꝓſcripſū verbū conſpicat illuminās capientē ve
lut cū alterius dicto ſibi teſtimoniū ꝓhibet ℣ Augꝰ
Dic ergo xp̃m cognouerūt ꝓmo per famā poſtea
ꝑ ꝓſentiā ſicut agit hodie cū eis qui foris ſūt. et nō
dū ſunt xp̃iani. xps nūciat ꝑ xp̃ianos amicos tūc
illa muliere hoc ē eccleſia nunciante ad xp̃m ve
niunt credunt ꝑ iſtā feminā et multoplures et fir
mi⁹ in eū credunt. qm̃ vere ē ipſe eſt ſaluator mū
di ℣ Orige. Impoſſibile ē nāq; eandē arra itellectū
ſicri paſſionē videnti et ei q̄ per videntē inſtruit.
Magiſq; ē per ſpem ābulare q̄ ꝑ fidem. Vnde hꝝ
nō ſolū teſtimonio hoīs ſed ob ipſā quoq; veritatē re
Poſt duos aūt dies exiit inde et abiit i ga ℣ Dūt
lileā. Ipſe ei ihs teſtimoniū phibuit q. ꝓpheta
in ſua patria honorē non habet. Cū ergo veniſ
ſet in galileā. exceperūt eū galilei cū oīa vidiſ
ſent que fecerat ihe rosolimis in die feſto et ipſi
enī venerāt ad dictū feſtum.

℣ Alchuinꝰ Poſt biduū qđ fecit in ſamaria abiit in
galileam vbi nutritus fuerat vnde dz. Poſt duos aūt
dies exiit inde et abiit in galileā ℣ Augꝰ monet autē
nos aut euāgeliſta dixerit cōſequenter. Ipſe ei ihs
teſtimoniū ꝓhibuit q. ꝓpheta in ſua patria honorē
nō hz magis ei videt attestari potuiſſe. qđ ꝓpheta i
patria ſua honorē non hz ſi contēpneret ꝓgere in
galileā et in ſamaria remaniſſet. hoc ergo ſenao
in ſamaria biduū fecit et crediderūt in eum ſama
ritani tot dies fecit in galilea. et nō credidērunt in
eū galilei et ꝓpter hoc dixit q. ꝓpheta in patria ſua
honorē nō habet ℣ Crisꝰ Vel aliter ideo hoc adiectū
eſt. q. nō in capharnaū abiit ſed in galileā et i dya
na vt infra dicet. Ergo ei patriā eū hic eſtimo dice
re capharnaū. qm̃ aūtē nō potuit eſſe illic honore
audi eū dicentem. et tu capharnaū q̄ vſq; ad celū exal
tata es. vſq; ad infernū deſcendes. Dicit aūt hic pa
triā ꝓpriam in qua videtur plus cōuerſatus ℣ Theo.
Vel aliter q. dñs exiens de ſamaria venit in galileā
ne alīs dubitaret et q̄reret. qua de cauſa non ſꝑ
in galilea maneret dicit. q. ꝓpter hoc nō manebat
in galilea q. nullū ibidē recipiebat honorē. quod
ipe teſtat⁹ eſt dicens. q. ꝓphta in ſua patria nō hab
honorē ℣ Orige. Perſcrutanda ē aūt hui⁹ dicti
ſententia. Patria ſiquidē ꝓphetarū in iudea erat
et eſt nō ignotū q. honorem a iudeis nequaq̄ ſunt
cōſecuti iuxta illud. quē nā ꝓphārū non ꝑſecuti ſunt
patres vr̄i. mirāda enā occurrit huius decreti ve
racitas cū ꝓuenerit nō tū ad ſanctos ꝓphas vilipē
ſos a ꝓpriis et ipſū dñm nr̄m. ſed ꝓtenſa ſit eñā in
quoſdā ꝓphete ſequaces contēptos a ſuis caub⁹ et
ad mortem deductos ℣ Crisꝰ Quid igit nōne vide
m⁹ et apud ſuos multos in admiratione deductos
ita quidē ſed ab hīs q̄ extra cōtingūt nō oportet ha
lia ꝓnūciari. Sed et ſi in ꝓpria patria aliqui ho
norant multo magis in aliena. Conſuetudo nāq;
facile hoīes contēptibiles facere cōſueuit. Qui igit
venit in galileā ſuſceperūt eū galilei vñ ſequitur
Cū ergo veniſſet in galileā exceperūt eū galilei Vi
deſqm̃ qui male dicebāt hꝝ maxime ad xp̃m accede
re inuenuntur. Nā ꝓpter galileos dicit interrogā et
vide qm̃ ꝓpheta ex galilea nō ſurrexit ꝓpter ſama
ritanos autē imperabāt ei ſamaritanꝰ es tu et de
monū habes Sed ecce ſamaritani et galilei credūt
in cōfuſionē iudeoz. Inueniūt aūt et galilei ſama
ritanis meliores. nam illi quidē a mulieris credi
derūt verbis hꝝ vero videntes ſigna q̄ faciebat vñ
ſequit. Cū ōnia vidiſſent q̄ fecerat ihe rosolimis in
die feſto ℣ Orige. Quod ei dñs erant de templo vende
tes oues et boues tā grande reputur vt hīs moti
galilei reperēt dñm conſiderantes mirantesq;
maieſtatē eius. Nō enī minor potentia ei oſtendi

tur in hijs qui vt ceci videant audiantq; surdi. Esu
mo vero nec hec sola ipsum tur fecisse sed et alia sig
na. Beda. Sed unde data est eis videndi occasio osten
dit subdens. Et ipsi cum venerat ad diem festum mysti
ce autem intimat q; gentib⁹ in fide a duob⁹ preptis spi
ritus cōsolidatis xp̄s extra fines mūdi reuerteretur
ad patriā id est ad iudeos. Origē. Expedit autem gali
leum id est tūsmigrantē festare ihersolimus vbi est
templū dei et videre singula q; pagit ibi ihs. Hoc ei
est principiū vt galilei recipiant dei filiū eumtem
ad ipsos alioquin vel nō recepissent illum vel etiam
ipse nondum ipsis ꝓpinquis ad eius receptionē adeo ꝓpe
venisset ad eos.

Venit ergo iterum in chana galilee vbi fecit
aquam vinum. Et erat quidam regul⁹ cuius filius infir
mabat capharnaum. Hic cum audisset q; ihesus
adueniret a iudea in galileam abiit ad eum et ro
gabat eum vt descenderet et sanaret filium eius
incipiebat enim mori. Dixit ergo ihs ad eum. Nisi
signa et prodigia videritis non creditis. Dicit
ad eum regulus Dne descende priusq; moriatur
filius meus. Dicit ei ihs vade filius tuus viuit.
Credidit ho sermoni quem dixit ei ihs et ibat.
Jam autem descendente serui occurrerunt et nunciaue
runt ei dicentes q; filius eius viueret. Interro
gabat ergo horam ab eis in qua melius habue
rit. Et dixerunt ei q; heri hora septima reliquit
eum febris. Cognouit ergo pr̄ q; illa hora erat
in qua dixit ei ihs filius tuus viuit. Et credidit
ipse et dom⁹ eius tota. Hoc iterum secundum signum fe
cit ihs cum veniisset a iudea in galileam.

Crisi primo quidem dns vt supra dictum est in chana
galilee venerat vocatus ad nupcias. Nunc autem ad nup
cias eos vadit vt magis eos attrahat sponte ad eos
veniens ꝓpria patria dimissa et vt fidem a priori mi
raculo in eis inchoatam forciorem faceret ꝓpter suam pre
sentiam. Augus. Ibi enim q; aquam in vinum conuerit credi
derunt in eum discipuli eius et vtiq; plena dom⁹ erat tur
bis communem eum et factum est tm magnum miraculum et nō
crediderunt nisi discipuli eius et ideo hanc cautelam modo
repetunt. Sic vt q; per prius nō crediderunt modo credāt.
Theo. Remenorat nobis autem euangelista miraculi
ꝑpetrati in chana galilee de aqua conuersa in vinum vt
ostenderet augeret xp̄i pronum q; galilei nō solum propter
miracula ihersolimis facta sed et ꝓpterea q; quando ip
sos facta erant recepterunt illum simulq; vt ostenderet
q; regul⁹ credidit ꝓpter miraculum in chana perpetratum
ipsius eius nō ꝑfecte cognouit dignitatem vim sciet. Et erat
quidam regul⁹ cuius filius infirmabat capharnaum. Origē.
Dubitabit autem aliquis regis herodis huic ee regulum et ali
quis asserit huic esse de familia cesaris exercentem tunc
temporis aliquid in iudea. Neq; ei dicit q; iudeus fuerit.
Crisi. Regul⁹ autem dicit aut ipse generis existens re
galis aut dignitatem aliquam principatus habens aut
q; sic vocabat. Ignorat quidam huic eundem ee existimat

centurionem. q; est apud matheum. Ostendit autem alium ee
ab eo nam ille quidem xp̄m volentem ire ad suam domum ro
gat remanere hic autem et nichil tale ꝓmittentem ad
domum trahit. Et ille quidem ad ihm de monte descenden
tem capharnaum ut muut. hic autem ad ihm in chana
venientem accessit. Et illius quidem puer a paralisi
detinebat. hius autem filius a febre. de hoc ergo regulo
subdit. Hic cum audisset q; ihs aduenisset a iudea in ga
lileam abiit ad eum et rogabat eum vt descenderet et sa
naret filium eius incipiebat enim mori. Aliquis. Quia roga
bat nonne credebat. Quid a me expectas audire dum
interroga q̄d de illo senserit. sequit eum. Dixit q; ihs
ad eum. Nisi signa et prodigia videritis nō creditis. Hi
sunt homines in fide tepidum aut frigidum aut omino
nullius fidei sed temptare cupientem de sanitate filii
sui quis esset xp̄s quod esset ꝓpositum potest ꝓdigium q̄dē
a appellatum est quasi ꝓdictum q; porro dicit. porro sig
nificet et ad futurum aliquid ꝓtendat. Aliquis de cōsen
su euangelistarum. Adeo autem dns supra omia mirabilia
vult mentem credentis attollere vt nec ipsa mira
cula q; quamuis diminutus de mutabilitate corpm fuit
a fidelibus queri velit. Greg. Sed memetote enim q̄d
peccat et apte cognoscens q; in fide dubitauit ꝓpositat
nam vt descenderet et sanaret filium eius vnde sequit
dicat ad eum regul⁹. Dne descende priusq; moriatur
filius meus. Vnus ita q; in illo credidit quem nō puta
uit posse salutem dare nisi presens esset et corpe. Crisi.
Audi enim qualiter adhuc terrene xp̄m trahit quasi
nō posset eum post mortem suscitare si aut nō credens
venit et rogauit nil mirabile cōsecuti sunt eum pres
ex multo amore nō solum medias loqui de quib⁹ cōfidūt
sed de quib⁹ nō confidūt nil volentes ꝓtermittere eo
que ad salutem ꝓtinent filioꝝ si tm valde credederet xp̄i
virtutem nō neglexerit enim in iudeam ire. Greg. Sed
dns qui rogat vt vadat. q; nō desit vbi imitat. indi
cat solo iussu salutem reddidit. q; voluntate ois aurauit
vim sequit. Dixit ei ihs vade filius tuus viuit. Hic superbia
nra retundit. qui in hoib⁹ non naturam qua ad ymagi
nem dei facti sunt. sed honores et diuicias venerant.
Redemptor vero noster vt ostenderet quam que alta
sunt hoib⁹ sanctis despicienda sunt. et q; despecta sunt
hoibus despicienda nō sunt sanctis. Ad filium reguli ire
noluit. ad seruum centurionis ire paratus fuit. Crisi. Vel
aliter. illic quidem fides cōfirmata erat. iduro et pmi
sit ire vt discamus vim deuotionem. hic aut adhuc ꝓfect⁹
erat. et nō dum nouerat manifeste q; absens curare poterat
vnde ex hoc q; nō accedit ihs hoc addisse. sequit eum
Credidit ho sermoni quem dixit ei ihs et ibat. nō tm in
tegre neq; sane. Origē. Ostenditur autem eius dignitas
et officium ex hoc q; seruientes illi occurrerunt vim sequitur
Jam autem eo descendente serui occurrerunt ei et nunciaue
runt ei dicentes q; filius eius viueret. Crisi. Qui quidem
obuiauerunt nō vt annunciarent solum sed q; si estimā
tes de reliquo superfluum ee xp̄i presentiam quem credebat
accedere. q; aut regulus nō integre credidit neq; sane

ostendit ex hoc qđ sequit. Interrogabat g hozā ab eis in qua melius habuerūt volebat ei scire vtrū ex su vel ex p̄cepto xp̄i hoc factū esset sequit. Et dixerūt ei. qr hieri hora septima reliquit eū febris. Vide q̄liter miraculū manifestū est. nō enī simpliciter negz vt con tingit a periculo liberatus est. sed repente et simul. vt appareat nō esse ex nature consequēcia qđ fiebat sed actione xp̄i vñ sequit. Cognouit ergo p̄r qr illa hora erat in qua dixit ei ihs. filius tuus viuit et ce didit ipse et domus eius tota. Augs. Hi ergo ꝓpterea credidit qr nūciatū est ei qđ filius ei esset sanus et cō parauit hozā nunciantis qui rogabat ne dū credebat. Beda. Vñ dat intelligi et in fide gradus ee sicut et in aliis vtutib⁹ qbus ē incrū incrementū atz ꝓfectio. Hinc g fides incrū habuit cū filij salutē peciit. Incrementū dñi credidit sermo ni dñi dicentis filius tuus viuit. Deinde ꝓfectionē ob tinuit nūciantib⁹ seruus. Augs. ad solū sermonē crediderūt plures samaritanū. ad illud miraculū so la illa domus credidit vbi factū est vñ subdit euāge lista. hoc iterū sedm signū fecit ihs cū venisset a iu dea in galileā. Crisos. nō sine causa hoc adiecit sed ostendens qm sedo signo facto nondū ad altitudinē samaritanoz nullū signū videntiū iudei puenerūt. Orige. Amphibologia autē continet p̄sens dictū vno enī modo denotat qđ ihs veniendo a iudea in galileā duo fecit miracula. quoz sedm est factum ergo filiū reguli. Alio modo sic. duob⁹ existentibus signis qđ ihs in galilea exercuit sedm egit veniens a iudea in galileā. et hic sensus verus est. Mystice aūt per hoc qđ ihs in galileā accedit. hinus salua toris aduentus in mundū ostendit. Primo quidem misericordie. vt vno facto cōmunas exhylaret. Deinde vero vt filiū reguli ad mortē pene deductū susceptet id ē populū iudeoz̄ qui post plenitudinē gentiū accedet saluandus in fine. Magnus aūt rex regū est q̄ constitutus est a deo in monte suo scō ei⁹ hui⁹ qui viderūt diem et gauisi sunt reguli dinoscunt. Arbitram igit regulum esse abrahā egrotū vero filiū eius israhelitici generis debilitatū ergo cultum diuinū et ideo incaluit ignis spiculis mimia vt p̄ inde febrire censeat. Apparet aūt q̄ p̄cedentib⁹ sig nis postq̄ carnis exuerūt amictū populi fuit cure Dñ legit. in machabeis post mortē ieremie. hic ē ihe remias ꝓpha dei qui plurimū orat p populo. Abra hā igitur obsecrat adiuuari a saluatore ꝓpter infir mū. Et quidē potestatis vbū de chana prodit. vbi dictū est filius tuus viuit. Sed verbi efficacia in ca pharnaū agit. Nā ibi filius reguli curatus est. ihs in agro cōsolationis morans qđ significat genus qđdā debilitū. nō tñ omno fructib⁹ priuatoz̄. Illud autē tuli signa et prodigia videritis nō creditis dictū illi refertur. ad multitudinē filioz̄ suoz̄. et ad ipsū quodā modo sicut ei iohes expectabat datū sibi signū scz sup quē videris spīm descendentē. Dic et p̄moztuus sanā

aduentū xp̄i in carnē et signis et p̄digijs manifestā dñi expectabant. Habebat aūt hic regulus nō solū filiū sed etiā seruos p quos significat manentes quedā minus bñ et infirma credentiū. Nec a mane hora septima desert filiū febris. nā septenarius numerus est quietis. Allegorice vel qr p septifo rmē spīm est ōnis remissio peccatoz̄. Septenarius enī in tria et quatuor diuisus significat sanctā trini tatē in quatuor ānis tribus in quatuor mundi ptib⁹ in quatuor elementis. Orige. Possunt quoq⁹ significari duo aduentus xp̄i verbi ad animā. Primus quidē ex facto vno p̄bens aīe grandiū spūalis cō mmj. Secundus vero oēs lāguoz̄ ac moztis reliquas amputans. Theo. Regulus aūt est ōnis homo. nō solū qr regi vnūsquoz̄ ꝓximus existit. sedm aūt sed qr et ipse sup ōnia p̄cipatū sumpsit. cui filius id est mens febricitat voluptatib⁹ p̄auis et desideriis. Accredit aūt ad ihm et deprecatur vt descē dat id est vt cōdescensu mē vtatur et prat p̄ius a voluptatū infirmitate moztificet. Descendat. vade id ē ꝓfectū continuū curra bonū ostendas et tūc filius tuus viuet. Hi aūt ambulare cessa uerit moztificabit tibi intellectū curra bonū operationē.

Capitulū quintū.

Post hec erat dies festus iudeoz̄ et ascendit ihs ihersolimam. Erat aūt ihersolimis pbatica piscina q̄ cognominatur hebraice bethsaida quinq̄ porticus habēs. In his iacebat multitudo magna languen tiū cecoz̄ claudoz̄ aridoz̄ expectantiū aquē motū. angelus aūt dñi sedm tempus descendebat in piscinā et mouebatur aqua. Et qui prior descendebat in piscinā post mota one aque sanus fiebat a quacūq⁹ detinebatur infirmitate. Erat aūt homo quidā ibi xxx. et octo ānos habens in infirmitate sua hunc cū vidisset ihs iacentē et cognouisset q̄ multū iam temp⁹ haberet. dicit ei vis sanus fieri. Respondit ei languidus. Dñe hoīem nō habeo vt cū turbata fuerit aqua mittat me in piscinā. Dū venio ēi ego alius ante me descendit. Dicit ei ihs surge tolle grabatū tuū et ambula. Et statim sanus factus ē homo et sustulit gra batū suū et ambulabat. Erat aūt sabbatū in die illa. Dicebāt ergo iudei illi q̄ sanus fuerat fact⁹. Sabbatū est non licet tibi tollere grabatū tuū. Respondit eis. q̄ me sanū fecit ille mihi dixit. tolle grabatū tuū et ābula. Interrogauerūt g illū. qs est ille homo q̄ dixit tibi tolle grabatū tuū et ambula. is aūt qui sanus fact⁹ fuerat nesciebat qs esset. Ihs aūt declinauit a turba cōstituta in loco.

Augs. de con. euā. Post miraculū in galilea factū inde iherosolimā redit. Vñ dicit post hec erat dies festus iudeoz̄ et ascendit ihs iherosolimā. Crisos. Multi

videtur q̄ erant dies festus pentecostes. ascēdit autē
ihs ihēroſolumā semp in diebus festis vt cū eis dies fe
stos faciens nō videatur legi cōtrari⁹ et ob hoc multi
tudinē simplicē p signa et doctrinā attrahat. ¶ Haec
me ei in dieb⁹ festis hꝰ qui iuxta posita erāt cōuerte
bāt. sequit⁹ Erat aūt ihēro. pba pis. q̄ cogno. hebraice
bersaida. q̄nq; portas hꝰ ¶ Aliqui⁹ probatur greca
ons dicatur. pbatur ergo piscina peculiaris dicatur
vbi sacerdotes ad aquam hostiarū abluebāt ¶ Cris
Decebat quidē baptisma dari prīm purgās cuius
ymago p̄scripta fuit in piscina et in aliis pluri
bus et primū quidē dedit deus aquā expurgante
corpm sordes et inquinationes nō existentes sed
opinatas puta eas que a fluere et q̄a lepra et q̄
ab aliis talib⁹ deinde infirmitates diuersas p aqs
fant solui vñ sequit⁹ In his iacebat mul. magna
langr. cecor⁹ aridor⁹ expectā. aq̄ motū Volens eni
dei ꝑmquius adducere ad baptismū donū nō ad
huc mīam mēta solū mūdat. sz cēa egritudines
sanat Dicut eū ministri q̄ ppe regē sunt hꝰ qui
fuit ⁊ a longe clariores sunt ita et in figuris fit
Nō aūt simpliciter sanabat aquarū naturā semp
eni hoc faceret sed in angeli ascensione vñ sequit
Angel⁹ aūt dñi sed⁹ tēp⁹ desi in pisa. et mo. aq̄ sic
nāq; et in baptizatis nō simpliciter aqua opatur
Sed cū spūssc accepit gratiā tūc oīa soluit prīm.
Angelus ei descēdens turbabat aquā et sanatiuā
ponebat virtutē vt dicunt uidei-qm multotiēs
gis āgelorū dñs oēs egritudines aīe sanare potest
Sed tūc quidē infirmitas impedimentū volenti
turam fiebat. subdit. eū Et q̄ post descensū in pisa. post
mo. aq̄ sanus fiebat a quacūq; detinebatur infir
mitate Nūc eni vnusq̄sq; accredere pt. nō eni an
gelus ē qui turbat aquā sz angelorū dñs q̄ omnia
opat. Sed et si orbis terrarū vniuersus veniat gra
non cōsumitur sed silis manet Dicut ei solares
radij p vnā q̄q; illuminat diem et nō consumitur
neq; a multa largitione minor fit solis Ita et
multo āplius spūssc actio in nullo minuit. a mul
titudine eor⁹ qui ponūt ea. Hoc aūt fiebat sz
vt vnus tm̄ post mortalē aquē sanaret. vt qui
didicerūt. q̄m in aqua egritudines corpis sanabā
tur in hoc p multū tempus exercitati facile crede
rēt q̄ et egritudines aīe aqua sanare pt ¶ Aug⁹ sanauit
Plus ē aūt q̄ xp̄s vina sanauit aliarū q̄ q̄ aqua
res corpm morituror⁹ sed q̄ ipsa aīa non eu mone
rat a quo sananda erat et oculos habebat i carne
vñ facta corpalia videret. et nondū habebat i cor
de vñ dei latenter cognoscere. Erat q̄ videri po
terat vt sanaretur vñ videri nō poterat Ingres
sus ē locū vbi iacebat multitudo languentiū de qui
bus elegit vnū vt sanaret de quo subdit Erat aūt
quidā homo ibi xxx. et octo annos hns in infirmita
te sua ¶ Cris Nō aūt cōfestim eū a principio sa
nauit. sed primū eū familiarē sibi facit p interro

gationē future fidei faciens viā. Non aūt expectat
fidem vt in cęs fecit dicens Credis q̄ hoc possū
hoc facere. q̄. hic nondū nouerat eū manifeste
quis esset. Nā illi quidē ex aliis eius virtutē cognos
centes cōuenienter hoc audierūt. Alii vero nondū
eū cognoscentes sed p signa eū cognituri post mira
cula requirūt. de fide. vñ sequit⁹ Ihc aūt vidisset
illis iacentē et cognouisset q̄ multū iam tēpus
hn̄ beret dicit ei. Vis saluus fieri. nō querit vt dis
cat hoc ei supfluū esset. sed vt ostenderet ish⁹ pa
cientiā q̄ xxx et octo ānos hns p vnūquēq; annū
expi ab egritudine expectans assidebat. et nō de
sistebat. Et vt cognoscam⁹ ꝑpter quā causā dimit
tens alios adhuc venit et non dicit vis te curabo
nō eni aliquid magnū ymaginabatur ille de xp̄o
nō autē turbatus est ad interrogationē neq; dixit
ni iniuriari venisti q̄m interrogas si vis saluus
fieri. sed māsuete respōdet sequitur ei. Respōdit
illi aliquid⁹. dñe hoiem nō habeo vt cū turbata fu. aqua
mittat me i piscinā. dū venio ei ego alius ante me
descendit. nō nouerat q̄s esset q̄ interrogabat neq;
q̄ curaturus eet eū. Opinabatur forte esse aūt vi
lem sibi forte xp̄m. ad mittendū eū in aquā Sz xp̄s
ostendit q̄ vbo oīa potest facere vñ sequit. Dicit
ei Ihs surge tolle grabatū tuū et ābula ¶ Augustin⁹
Cria dixit. sed surge nō opis imperū fuit sed opano
sanitatis Dano aūt duo imperant tolle grabatum
tuū et ambula ¶ Cris Intuere diuine sapientie su
per habūdantiā nō solū sanat sed et lectū portare
iubet vt credibile faceret miraculū et nullus exis
met fantasiā ee q̄d factū est Nō eni nisi certissime
et vehementer cōpacta essent membra lectulū ferre
posset Audiens aūt languid⁹ q̄m ei potestate et
velut iubens dixit. surge tolle grabatū tuū nō de
sistit dicēs. āgelus descendit et turbat aquā. et solū
vnū curat Tu aūt homo existens ex solo p̄cepto spe
ras te magis āgelus posse. Sed audiuit et nō disce
dit ei q̄ iussit et sanus fact⁹ est vñ sequit⁹. Et
statī sanus fact⁹ est homo et sustulit grabatū suū
et ābulauit ¶ Beda. Multū quippe inter sanatio
nē dñi et que a medicis infert⁹ distare pbatur hec
videlicet voce iubentis et mox impletur. Illa vero
p multa tpis interualla aliquotiens p fiatur. Igit⁹
mirabile quidē est hoc q̄ aūt sequūt⁹. multo maiora
erūt. nā in unico quidē nullo molestāte suaderi nō
ita mirabile est sicut q̄d post insanientib⁹ iudeis
et accusantib⁹ xp̄o obediunt. vt ostendit euāgelista
cōsequenter dicens Erat aūt sabbatū in illa die
dicebāt q̄ iudei illi q̄ sanus fuerat fact⁹ sabbatū
ē nō licet tibi tollere grabatū tuū ¶ Aug⁹ Nō calūp
nabāt dñō q̄ sanū fecerat sabbato. q̄si eis rūdere
posset q̄ si cuiq̄ eor⁹ iumentū in puteū ceadisset
utiq; die sabbati erueret illud et saluaret sz q̄ por
tabat grabatū suū q̄si dicerēt si sanitas nō erat diffe
renda nūquid et opus fuerat ipetrandū sz ille autorē

sanitatis sue obtinebat calūniatorib⁹ vñ sequitur
Respōdit eis qui me sanū fecit ille mihi dixit. tolle grabatū tuū et ambula. quasi diceret. ḡre nō audere
mussionē a quo accepera sanitatē. Cirs. Numquid si
malignari vellet poterat dicere. Dixi enim est ac
cusare eū q̄ iussit et deponā lectulū sed et cunctā
nē vnq̄ occultasset. Etenī sciebat nō ita eos esse
mozigos ex sabbati solutione sicut ex infirmitatis
sanatione sed neq̄ hoc occultauit neq̄ venia peryt
sed clara voce bñficiū confessus ē. illi vero malig
ne interrogauerūt vñ subditur. interrogauerūt aūt
ergo eū quis ē ille homo q̄ dixit tibi. tolle grabatū
tuū et ambula. nō dicūt quis est qui sanat te sed
in medio induxit. id q̄d tñ gressio estimabat. scdm
Jis aūt qui sanus fuerat effect⁹ nesciebat q̄s esset.
illis aūt declinauit in loco a turba cōstituta in loco
Et p̄mū quidē vt eo absente testimoniū insuspicn
bile fieret. Qui ei adeptus fuerat sanitatē idonei
erat bñficij testis denū vt nō plus faceret furoze
illoz⁹ arendi. Dolus enī visus ei⁹ eū inuidet. nō
pua inuidentib⁹ inmittit scintillā. ꝓterea discedēs
permisit ab ipsis suū factū examinari. Quidam
estimāt hūc paralitici esse eū q̄m matheo posit⁹
est. sz nō est. Ille multos habebat sui cum hūtes
et eū ferentes hūc aūt nullū. sed et locus vtroz⁹q̄
diuersus est. Aug⁹. Diquidē mediocri corde et hu
mano ingenio cōsideremus hoc miraculū faciente
q̄d a potestate ptinet nō ad magnū aliq̄d sanat et
q̄d ad benignitatē parū sanat. Tot iacebāt et vn⁹
curat⁹ est cū posset vno vbo oēs erigere. Quid ergo
itelligendū est nisi q̄ potestas illa et bonitas ma
gis agebat quid aīe in factis ei⁹ p salute sēpiter
na itelligerēt. q̄ quid p tpali salute corpis mere
rent. In illis ei factis quisq̄d tpaliter sanatū est
īmēbris mortalib⁹ in fine defuit aīa que credidit
ad vitā eternā transitū fecit. Piscina illa et aq̄
illa populū mihi videtur significasse indeoz⁹ signi
ficari ei populos noīe aquarū aperte nob indicat
apocalipsis iohis. Beda. Bene aūt piscina ybatica
fuisse describit. Ille ei populi ouis noīe signi
ficatur scdm illud p salmū. nos populus tuus et oues
gregis tui. Aug⁹. Aqua q̄ illa id est populus ille q̄q
libris moysi tanq̄ q̄q̄ portab⁹ claudebat. sz illi
libri p̄debant languidos nō sanabāt. lex ei pecca
tores cōuincebat nō soluebat. Beda. Deniq̄ mul
ta genera languentiū in cade iacuerūt ceci sz qui
lucnae lumine carent. claudi q̄ ad ea q̄ iubentur i
plenda pedes nō habent. aridi q̄ fructū dilectiōis
nunquā diu caret. Aug⁹. Venit aūt ips ad pplm
iudeoz⁹ et faciendo magna. docendo vtilia turba
uit p̄ceptores id est aquā p̄ma sua. et creauit ad
passionē suā. sed latens turbauit. Di ei cognos
sset nūq̄ glē dñm crucifixissent. Subito ei vi
debat aqua turbata. et a quo turbabat nō vide
batur. Descendere q̄ in aquā turbatā hē humiliter

credere in dñi passionē. Ibi sanabat vnus significā
tis ecclie vnitatē postea quisq̄s veniret nō sanabat
q̄ q̄sq̄s p̄ter vnitatē fuerit sanari nō poterit. ve illi
qui oderūt vnitatē et partē sibi fecerūt in hoīb⁹. Hab
bat. aūt xxxviij annos in infirmitate qui sanat⁹
est. hic ei numerus ad languoze ptinet magis q̄
ad sanitatē. Quadragenari⁹ ei numerus sancti⁹
nobis in quadā pfectione cōmendat. q̄ lex in dece
ptis data est. et pdicanda erat per totū mundū
qui quatuoz ptibus cōmendat. Denari⁹ aūt per
quatuoz multiplicatus ad q̄dragenariū peruenit
Vel q̄ per euāgeliū q̄d quatuoz libroz hūj ipletur
lex. Di ergo q̄dragenari⁹ numerus habet pfectionē
legis et lex nō implet nisi gemino p̄cepto caritatis
quid mirum. q̄ lāguebat q̄ xl mun⁹ duos habe
bat necessarios erat. illi hō ad sanitatē. Dz homo
ille qui et deus est et q̄ illū iacentē duob⁹ minus
iuenit q̄ duo q̄dam iubendo q̄d minus erat ipleuit
In duobus enī dñi iussis duo p̄cepta significata
sūt caritatis dei dilectio prior est ordine p̄cipiendi.
p̄ximi aūt dilectio prioze ordine faciendi. dicit
ergo. Tolle grabatū tuū. q̄si diceret. cū esses lāgue⁹
portabat te grabat⁹ tuus. sanus factus es porta p̄
mū tuū. dicit ei ambula. Sed quo iter agis nisi
ad dñm deū tuū. Beda. Quid ei est dicere surge
et ābula. nisi a torpore et ignauia in q̄bus p̄ius
iacebas erigere. et in bonis op̄ibus p̄fecte stude
tolle grabatū tuū id est p̄mū tuū a quo portaris et
ipse patienter tolen. Aug⁹. Porta q̄ ei cū quo
ambulas vt ad ei⁹ p̄cepta cū quo maneas desi
deres. Ille aūt nondū ihm nouerat. q̄ et nos ne
dum in cū quē non videmus. Et vt nō videat declī
nat a turba. quadā solicitudine ītentionis videt
deus. Turba strepitū hz visio ista secretū desiderat
Postea inuenit eū ihesus i tēplo et dixit illi ecce
sanus factus es iam noli amplius peccare
ne deterius aliquid tibi cōtingat. abiit ille hō
et nūciauit iudeis q̄ ihesus esset qui fecit eū sa
nū. ꝓterea p̄sequebantur iudei ihm q̄ hoc
faciebat in sabbato. Ihs aūt respondit eis p̄
meus vsq̄ modo operatur et ego operoz. Prop
tea ergo magis q̄rebāt eū iudei interficere q̄
nō solū soluebat sabbatū sed patrē suū dice
bat deū equalē se faciens deo.

Cirs. Curatus homo nō secessit ad nundinas nec
voluptati aut vane glē dedit sepsū sed in templo
conuersabat. q̄d maxime religiosis est signū vti
dicat. Postea inuenit eū ihs in tēplo. Aug⁹. Dns
quidē ihs et in turba eū videbat. et in tēplo. Ille aūt
aūt languid⁹ ihm in turba nō agnouerat. in loco sa
cro. Aliqm⁹ q̄ si grauā conditoris cognoscere
volum⁹ et ad ei⁹ visionē venire. fugienda ē turba
cogitationū et affectuū prauoz⁹. declinanda sūt p̄
uoz⁹ cōuēticula. fugiendū est ad templū vt nos ip
sos templū dei studeam⁹ facere q̄s de⁹ et in quibus

manere dignet. sequit. et dixit illi ecce sanus factus es. iã
noli ãplius peccare ne deterius tibi aliqd cõtingat. ℣
Crisi. Vbi prius dixam⁹ q ex pcis ei nata ẽ hec egritu
do. q ei sepius aiam i nobis egrotãte insensibiliter
habem⁹ corpus aũt et si quã suscepit lesionẽ one fa
cit studiũ vt ab infirmitate liberemur. ꝓterea deus
punit corpus p hys q aĩa deliquit. Dedo vero q verus
ẽ gehenne sermo. Terno q longũ est et infinitũ supplici
ũ. Dicũt ei quidã. nũquid q in brevi tpis momento
adulterus sũ imortaliter crucior. Vide q hic tanto
tpe p pcis cruciabat. Nõ ei tpis mensura pcã iu
dicant. sed ipsa delectoꝝ natura. Cũ hys aũt et illud
dixam⁹ q si graue sustineam⁹ penã p prioꝝ pec
catis. deinde in cadẽ in maiorem⁹ grauiora patiemur
Et hoc decent. qui ei neq; supplicio factꝰ est melior
vt insensibilis de reliquo et contẽptor ad manus du
cet tormentũ. si aũt hic non ões p pcis torquẽtur
nõ confidam⁹. Nichil ei nos hic pati pro peccatis
signũ est maioris illic futuri supplicij. Nõ aũt oes
egritudines sũt ex pcis sz plures. q dã eni et a pi
grica fiunt. Quedã eni ꝓpter pbationẽ sicut i iob
sed ꝓpter qd paralitico huic xps de pcis mentionẽ
facit. Quidã huic paralitico detrahẽtes dicũt ei
xpi fuisse accusatorẽ et ꝓpter hoc hec dixisse. qd igit
dicet de paralitico q est apud matheũ etenim et illi dic
tũ est. dimittit tibi pcã tua. neq; enã huic xps in
causam de ꝓteritis. sed ad futurũ ei mutat solum
Illos igit cunctos pcorũ non memit q hys palitinis
ex pcis egritudines sũt facte. aliis aũt ex infirmitate
naturali. Vel p hos reliquos oes admonet. cũ hys
aũt et illud est dicere. qm multũ vidit messe aĩe huic
patienniã. et vt valentẽ suscipere admonitionẽ ei
admonet. Tribuit aũt signũ ei ꝓpter debitus dicendo
ei. nõ amplius peccres ostendit se scire oĩa que ab eo
facta erãt delicta. Aug⁹. Nũc aũt ille postea q vi
dit ihm et cognouit eu autorẽ salutis sue. nõ fuit
piger i euãgelizando quẽ viderat vn sequi. Abiit
ille homo et nũciauit eis q ihs erat q fecit eũ sanũ
Crisi. Nõ ita insensibilis erat vt post tm bñficiũ
et admonitionẽ maligna mente hoc diceret. Di eũ
detrahere vellet sanitatẽ tacens trãsgressionẽ diuis
set. sz hoc nõ fecit. Nõ eũ dixit qm ihesus ẽ q dixit
tolle grabatũ. qd videbatur iudeis crimẽ esse. sz dixit
qm ihesus ẽ q me sanũ fecit. Aug⁹. Dic igit ille an
nũciabat illi insanebat vn sequit. ꝓterea pseq
bant iudei ihm q hoc faciebat i sabbato. Mani
festũ eni opus corpale factũ est erat ante oculos u
deoꝝ. nõ sanitas corpis sed deportatio grabati que
nõ videbat. ita necessaria quẽadmodũ sanitas a
perte. g dicat dns sacramentũ sabbati et signũ ob
seruãdi vni⁹ diei ad tẽpus datũ esse iudeis. Imple
tionẽ vero ipsã sacramenti in illo venisse cũ sequit.
ihs aũt rñdit eis. Pater meus vsq; modo opat. et ego
operor. quasi diceret. Nolite putare q sabbato ita
requeuit p me. vt ex illo nõ operetur. sed sicut ipse

nũc opatur sine labore operoꝝ et ego. sed ideo dictũ
est deum requeuisse. q iã creaturã nullã condebat
postq; pfecta sũt oĩa. Quietẽ vero ꝓpter appellauit
scriptura. vt nos admoneret. post bona opa quieturos
Et sicut deus postq; fecit hoiez ad ymaginẽ et simili
tudinẽ suã. et pfecit oĩa opa sua bona valde requeuit sep
timo die sic et tibi requiem nõ speres. nisi cũ redie
ris ad similitudinẽ in qua factus es. quã pro pdidisti
et nisi cũ bona fueris opatus. Aug⁹ q rto sup genesi
ad litterã. Dn ergo pbabilit ꝓpt ad seruandũ sabba
tũ iudeis fuisse preceptũ in vmbra futuri. q spiritu
alem requiẽ significaret quã deus exemplo quietis
sue fidelib⁹ bona opa facientib⁹ archana significa
tione pollicebat. Aug⁹ sup iohẽ. Erunt ei sabbatum
huius sĉli cũ trãsierint sex etates quasi sex dies sĉli
tũr enũ ventura ẽ requies q promittit. sãs Aug⁹
q rto sup genesim ad litterã. Cui⁹ eniã quietis ipse
dns ihs misterũ sua sepultura cõfirmauit. Ipso
igr die sabbati in sepulchro requeuit postq; sexto
die cõsummauit opa sua qũ aut consummatũ est. Qd
ergo mirũ si deus istũ diẽ quo erat xps in sepultu
ra quieturus volens eniã hoc modo p nuntiare ab
opib⁹ suis in vno die requeuit. deinceps opatus or
dinẽ seculoꝝ. Potest eniã intelligi deũ requeuisse
a cõdendis generibus creature. Deinceps aũtẽ vsq;
nũc et vltra opatur eorũdem generũ administra
onẽ que tũc instituta sũt. nõ vt ipso saltẽ die septio
potencia eiꝰ a celi et terra oĩumq; rerũ qs cõtinebat
gubernatione cessaret alioquin cõtinuo dilaberẽt
Creatoris nãq; potencia causa ẽ subsistendi oĩ
creature q ab eis que creata sũt regendis. si aliqn
cessaret. simul et eorũ cessaret spes oĩs q natura
cõderet. neq; ei sicut structurã edifi cũ fabricaue
rit qs abscedit. at illo cessante stat opus ei⁹. Ita mu
dus vix ictu oculi stare pt si ei deus regimẽ suũ sub
traxerit. inde quidẽ dns ait. Pater meus vsq; mo
do opatur cõtinuationẽ quandam opis ei⁹ q vniuersã
creaturã continet atq; administret ostendit. Aliter
ei posset intelligi si diceret. et nũc opat. vbi nõ esset
necesse vt opis cõtinuationẽ acripẽm⁹. Aliꝰ aute
cogit intelligi cũ ait. vsq; nũc ex illo sz quo cuncta
cum cõderet opatus est. Aug⁹ sup iohẽ. ergo tũ
q̃ diceret iudeis. Quid alias expectatis p suadens
vt nõ operer sabbato. Sabbati dies vobis ad signi
ficationẽ mea precepta ẽ. opa dei attenditis p me
facta sũt oĩa. operatus ẽ pater hucusq; sz dixit vt fie
ret. Di dixit. vbo opatus est et verbũ ei⁹ ego sũ. p
me⁹ et hunc opatus ẽ cum fecit mundũ. et vsq; nũc
opat. cũ regit mundũ. ergo et p me fecit cũ fecit et
per me regit cũ regit. Crisi. Et quidẽ xps cũ discipu
los excusare optebat. dauid sacerdotũ corr in medio
ferebat. Cũ vero de seipso erat accusando ad patrẽ
refugit. Considerandũ eniã q̃ neq; vt homo solũ
excusat. sed neq; vt deus solũ sed quoq; hoc quoq; illo
modo. Volebat enũ vtrũq; credi et cõdescensionis

dispensationē et deitatis dignitatē. Vñ hic equalitatē
sui ad patrē ostendit et ui dicendo eū patrē singulari
ter. Dicit nāq; pr̄ meus et ui agendo eadē illi. dicit n.
et ego operor. vñ sequit. Ppterea q̄ magis q̄rebant
eū iudei interficere. q̄ non solū soluebat sabbatū sz
et patrē suū dicebat deū. Aug⁹ Nō quocūq; sz q̄d
equalē se faciat deo. nā oēs diam⁹ deo. pr̄ nr̄. qui es in
celis. Legim⁹ et iudeos dixisse. cū tu sis pr̄ noster. Ego
nō hmōi trascribāt. q̄ patrē suū dicebat deū sz q̄
longē alio modo q̄ hoies. Aug⁹ de cō. euā. Dicēdo
nāq; pr̄ meū vsq; modo opatur et ego operor. q̄ ei
esset eqlis voluit intelligi cōsequēs esse ostendēs vt
qui pr̄ opatur et filius opet. q̄ pr̄ sine filio nō opatur.
Crisz Si vero nō naturalis eēt filius nec eiusdē substāne
hec excusatio maior excusationi esset nō enī pfectus
regulē legē trāsgrediens poterit effugere. si accusatus
se excuset dicēs. quī et rex soluit legem. Ded q̄ par ē
dignitas filii ad patrē. ppterea pfecta excusatio ē sicut
ipse pr̄ operās sabbato absolut⁹ ē a crimine ita et fi
lius. Aug⁹ Cre intelligūt iudei q̄d nō intelligūt arria
ni Arriani q̄ppe inequalē dicūt filiū patri et inde
hereses pulsat ecclias. Crisz Qui vero nolūt cū bona
mente hoc suscipe. dicūt q̄ vbis nō fecit se equalē deo
sed iudei hoc suspicabātur. sed ad hoc p ea que supra
dicta sūt supuenuam⁹. Manifestū enī est q̄ iudei pse
quebantur xp̄m. et q̄ soluebat sabbatū et q̄ dicebat
patrē suū deū. Vñ et q̄d cōuenient⁹ adiūgit equalem
se faciens deo. adheret p̄missis in veritate. Hilarius
vij de tri. Exposito ei euāgeliste causā demōstrantis
cur dīm iudei interficere iud vellēt. Crisz Et iterū si
ipse hoc ipsū volebat astruē. sed iudei maiuster hec
suspicabāt. nō dimisisset dns. eorū mentē in errore
sed correxisset. neq; ei euāgelista hoc tacuisset sicut
supra de eo q̄d dictū est. Soluite templū hoc. Aug⁹
Nō tū iudei intellexerūt xp̄m esse filiū dei. sz itel
lexerūt in vbis xp̄i. q̄ talis cōmendaret filius dei
q̄ equalis eēt deo. Quia ergo nesciebāt talem tū p̄
dicari agnoscebāt. ideo dicit Equalē se faciens deo
nō aūt ipse se faciebat equalē. sz ille illūgement eqlē
Respōdit itaq; ihs et dixit eis. Amē amē dico
vobis. nū pōt filius a se facere quicq̄ nisi q̄d vide
rit patrē facientē. q̄cūq; enī ille fecerit hec et filius
similiter faciat. pr̄ enī diligit filiū et oīa demōstrat
ei q̄ ipse faciat Et maiora hijs demōstrabit ei opa
vt et vos mireminī.

Hilarius vij de tri. ad violati sabbati obiectū sibi re
atū dixerat pr̄ meus vsq; modo opat⁹ et ego operor. vt
usurpasse hoc ex autoris itelligeret exēplis. Dignu
ficās tū hoc q̄ ipse pr̄is opus esse itelligendū q̄ ipe
in se opariet opante. et rursū aduersū eā iniudi
am q̄ se deo equasset paternū nōis usurpatione
volens et natiuitatē cōfirmare et nature virtutē
pfiteri respōdit vī dicat. Respōdit itaq; ihs et dix⁺
eis Amē amē dico vob. nō pōt filius a se facere quicq̄
nisi q̄ viderit patrē facientē. Aug⁹ Quidā qui

reprianos se haberi volūt. arrianū hereticū dicētes
ipsū filiū dei q̄ suscepit carnē minorē esse q̄ pat̄
est. arguūt ex hijs vbis causā calūnie et respōdet
nobis. Videtis q̄ cū dns ihs aduerteret iudeos ex
hoc moueri q̄ pr̄ū deo equalē se faceret talia ver
ba subiūxit vt se equalē nō esse demōstraret. Qui
eū nō pōt inquiunt a se facere quicq̄ nisi q̄d vide
rit patrē facientē. vtiq; minor est nō equal. Ded
si deus erat vbū et est deus maior et deus minor du
os deos colim⁹ nō vnū deū. Hila. vij de tri. ne igit⁹
exequatio illa p nomē nature natiuitatis q̄ filij est
auferet eidē aut filiū abse nichil facere posse. Aug⁹
Tamq̄ diceret q̄d scādalizati estis q̄ patrē meū dixi
deū. et q̄ equalē me feci deo. ita sū eqlis vt ille me
genuerit. nō vt ille a me sz ego ab illo sū filius hoc
est esse q̄d posse. Quia ergo substātia filij de patre
est. ideo potentia filij de patre est. Quia ergo filius
nō est a se. ideo nō potest a se. sic q̄ nō pōt filius a se
facere quicq̄ nisi q̄ viderit patrē facientē. q̄ vi
dere filium hoc ē natū esse de patre. nō alia visio est
eius et alia substantia eius. Totū q̄d est de patre est
Hilarius vij de tri. vt aūt maneret salutaris i pr̄e
et filio cōfessionis nr̄e ordo naturā natiuitatis osten
dit q̄ potestatē o effectiuē. nō p incrementa idultū
ad vniūqd̄q; opus virtū sumeret. sed de cognitione
psumeret. psumeret aūt nō de aliquo opus exempl⁹
exemplo. vt q̄d prius pr̄ faceret id postea filius factu
rus eēt. Ded cū ex pr̄e filius natus esset p virtutis ac
nature in se paterne conscientiā nichil nisi q̄ patrē
facientē vidisset. filiū facere posse testat⁹ est. nō nāq;
corpalibus modis deus videt. sed visus ei ōnis i vir
tute nature est. Aug⁹ ij de tri. Hoc aūt si ppterea
dictū accipim⁹ q̄ ex forma accepta ex creatura mi
nor ē filius. cōsequens erit vt prior pr̄ sup aquas
ābulauerit. q̄ filius in carne apparens inter
hoies fecit vt possit filius ea facere. quis aūt vel de
lirus ista sentiat. Aug⁹ sup 10 hez. Ambulatio tū
illa carnis sup mare a pr̄e fiebat p filiū. Cū nāq;
caro ābulabat et diuinitus filij gubernabat⁹ pater
absens nō erat cū filio dicat. pr̄ in me manēs ipse
faciat opa. cū ergo dixisset. nō pōt filius a se facere q̄q̄
ne forte carnalis subriperet intellect⁹ vt faceret
sibi homo quasi duos fabros vnū magistrū alterū
discipulū vt quo modo ille fecit artham iste faciat
alterū sentent⁹ ait. Quecūq; enī ille fecerit hec et filius
similiter faciat. Nō aut q̄cūq; pr̄ faciat et filius alia silia
faciat. sed hec eadē mundi pr̄. mundi filius mundi
spūssanus. Si vnus deus pr̄ et filius et spūssanus vnus
mundus fact⁹ a pr̄e p filiū in spūsco. Hec ergo eadē
faciat. addidit aūt similiter ne alius error in animo
nasceret. Videt enī corpus hoc idē facere q̄d ani
mus. sed nō similiter. animus enī imperat corpori. corpus
visibile ē animus inuisibilis. vt faceret aliqs sentiens
iubente dño sentiat. Idem ab vtroq; factū est. sz nō qd
similiter. Nō ergo sic pr̄ et filius. sed hec eadē faciat

et similiter faat vt intelligam⁹ similis potentia fa
cere filiū eadē ipsa q̄ faat p̄r. equalis igit² est p̄r
filio. Hilari⁹ vij de tri. Vel aliter oīa et eadem
ad ostendendā nature vtutē locutus ē. Est igitur
natura eadē eū eadem oīa posse nature sit. Ubi
vero siliter p filiū oīa eadē fiūt. silitudo operū
solitudinē operantis exclusit. Per igit² est vere fide
nē intelligentia q̄ sub vna hac significatione
testant² et siliter facta natiuitatē et eadē facta
naturā. Crisi. Vel aliter totū qd dicat² a seipso
nō potest filius facere q̄d intelligendū est q̄ nichil co
trariū patri. nichil alienū ab eo facere p̄t. Deus nūt
nō dicat. q̄m nichil cōtrariū faat. sz q̄m nō p̄t faāc
vt hunc ostendat indissimilitudinē et certitudinē
paritatis. Nō eū imbecillitatē filij sz multū eius
virtutē ostendit hoc vbū. sicut eū cū dicim⁹ Impos
sibile est deū peccare. nō imbecillitatē ei⁹ accusam⁹
sz ineffabilē quandā vtutē ei⁹ testam⁹. ita cū dicat
filius nō possū a meipso facere quicq̄ hoc dicat q̄n
possibile est eū facere aliq̄d cōtrariū p̄ri. Aug⁹
Cōtra sermonē arrianor⁹. Hoc aūt nō deficientis est
sed in eo q̄ de p̄re natus ē p̄manentis tūq̄ laudabi
le ē oīpotentē nō posse mutari. q̄ laudabile est
oīpotentē nō posse mutari. q̄ laudabile ē q̄ oīpo
tens nō p̄t mori. Potest ei filius facere qd nō vi
disset patrē faciente si posset facere qd p̄illū non
faat p̄r. hoc ē si posset peccare neq̄ nature īmu
tabiliter bone que a patre ē genita cōueniret
Hoc aūt q̄ nō potest nō deficienter nō potest sz
potenter. Crisi. Is aūt que dicta sunt attestatur
qd sequit. Quecq̄ n̄a q̄ ille fecerit. hec siliter et filius
faat. Di enī p seipsū p̄r oīa faat vt hoc qd dicat
similiter maneat et filius eadē p seipsū faat. vides
qualiter intelligēda est excelsa humilitatis aūt vba
Di ei humilius poduat vba q̄dam nō miteris. q̄ ei
p̄sequebant² eum excelsa audientes et cōtrariū deo
esse estimabāt. paruper vba remisit. Aug⁹ Ei
ergo dixisset et se eadem facere et siliter q̄ faat p̄r
subdit. p̄r enī diligit filiū et oīa demōstrat ei q̄
eāq̄ ipse faat ad hoc qd supra dixit. nisi qd vide
ut patrē facere videatur p̄tinere et p oīa demō
strat ei q̄ ipse faat. Sed rursus mortal⁹ cogitatio
p̄turbatur. Dicet ei aliq̄s. scorsū faat pater. vt
possit filius videre qd faat. velut si faber doceat
filiū artē suā. et demonstret ei quicq̄d faat vt pos
sit et ipse facere qd viderit patrē faciente. Cum
ergo pater faat filio nō faat vt possit videre filius
qd p̄r faat. Porro si fixū atq̄ incōcussū tenemus q̄
p filiū oīa pater faat. aūq̄ faciat demōstrat filio
Ubi enā demōstrat filio p̄r qd faat nisi in ipso fi
lio p quē faat. si enī p̄r exempla faciat et filius at
tendat manus p̄ris quēadmodū faciat vbi ē ille
parabilitas illa trinitatis. Nō ergo faciendo de
mōstrat p̄r filio sed mōstrando faat p filiū. Videt
ei patrē filius demonstrante aūq̄ aliq̄d fiat et
ex demōstratione p̄ris et visione filij fit qd fit a p̄re
p filiū. Sed dices ostendo filio meo qd volo faāc et fa
at ipse atq̄ ego p ipsū. sed vba dicturus es filio tuo
Sed ipse filius est verbū p̄ris. Numquid ergo p vbū
loqueret ad vbū. an q̄ filius magnū est verbum
minora vba trāsitum erūt inter patrē et filiū et
sonus aliq̄s et quasi creatum q̄dam tales exitum
ent ex ore p̄ris et penissum aurē filij Remone oīa
corporalia simplicitatē. vide si simplex es. si nō potes
cōprehendere quid sit deus. vel hoc cōprehende q̄d
nō sit. Multū enī p̄fices si nō aliud q̄ est sentiris
de deo. In mente tua vide qd volo dicere. in qua video
memoriā et cogitationē demōstrat memoria tua
cogitationi tuē carthaginē. et qd in illa erat aūq̄
intenderes cōuerse ad se cogitationi ostendit. Ecce facta
est a memoria demōstratio. facta ē in cogitatione vi
sio et nulla vba ī medio cōcurrerūt. nullū ex corpore
signū datū est. sz tū oīa q̄ in memoria tuea fortasse
accepisti. Pater q̄ demōstrat filio nō accepit extrin
secus intus totū agit² qui nichil creaturarū essz extrin
secus nisi p̄r hoc faciasset p filiū et eā p̄r demōstrādo
faat q̄ p filiū videntē faat. Dic ergo demōstrās p̄r
filij visionē quemadmodū p̄r filiū gignit. De
mōstratio quippe generat visionē nō visio demon
strationē. q̄ si purus et p̄fectus intueri valerem⁹
fortasse īueniremus nec aliud esse patrē. aliud eius
demōstrationē nec aliud filiū. aliud ei⁹ visionē.
Hilari⁹ vij de trin. Nō igit² per ignorationē ere
dend⁹ ē unigenit⁹ deus. doctrina demōstrationis egu
isse. demōstratio ei opus nichil aliud hic nob p̄ter
natiuitatis fidem īgerit vt subsistentē filiū ex sub
sistente deo patre credam⁹. Aug⁹ Videre ei patrem
hoc ē illi ee filiū. sic ergo demōstrat p̄r oīa q̄ faat
filio vt a patre videat filius. Videndo ei nat⁹ ē et ab
eo ē illi videre a q̄ est illi ee et natū esse et p̄manere
Hilari⁹ vij de tri. Neq̄ aūt meritū spectum se ce
lestis sermo egit. ne forte dīuse nature significatio
sub occasione dicti ambigui subriperet. Demōstra
ta enī pronus opa p̄ris esse ait dño. q̄ ad operationū
eor⁹ naturā virtutis adiectā vt demonstratio ipsa
natiuitas ee doceret² cui p dilectionē patris operū
paternor⁹ q̄ue p eū effici vellet. eet cognata coopu
latio. Aug⁹ Sed ecce quē dixim⁹ patri coeternū vi
dente patrē et videndo existentē. rursus nob tpa
liat. nā seq̄t². Et maiora hijs demōstrabit ei opa
si aūt demōstrabit hoc ē demōstratus⁹ ē nondum
demōstrauit. et tūc filio demōstratus⁹ est q̄n et ipse
seq̄t² eū vt vos miremini. et hoc difficile ē videre
quo tūq̄ tpaliter filio coeterno aliq̄ mōstret eter
nus p̄r oīa faciendi q̄ sunt apud patrē. Que sunt tū
illa maiora finale est intelligere ex hoc qd subdit².
Dicat ei p̄r suscitat mortuos &c. maiora ei opera
sūt mortuos suscitare q̄ lāguidos sanare sz qui
paulo ante loquebat² vt desciscit loqui vt homo
demōstrabit eū quasi tpaliter hoi facto in tēpe

opa maioza id est resurrectionē corpm Corpa enī
resurgent p dispensationē humanā sed aīe resurget
p substanciā dei Participatione ei dei sit aīa beata
nō ptcipatione beate aīe. Quō enī aīa que in se
nor deo est id qđ ipsa infer⁹ est hoc ē corpus viuere
facit sic caudē aīaz non facit beate viuere nisi qđ
ipsa aīa supus est sc̄z deus Vnde et prius dictū est
q pr̄ diligit filiū et demōstrat ei q ipse facit Demō
strat ei pr̄ filio vt aīe suscitent² qz p patrē et filiū
suscitant² nec possunt viuere nisi eaz vita sit deus
Vel nob⁹ pr̄ demonstratur⁹ est nō illi ptercea subiū
git vt vos nutrenum. i quo exposuit quid volut dicē
Et maioza hys demōstrabit ei opa Sed quare non
dixit demōstrabit nob⁹ sc̄z filio qz et nos mebza su
mus filij et ipse dicat quodāmodo in mebris suis quo
et patitur in nob. Sicut enī dixit qđ vni ex mini
mis meis dedistis mihi dedistis Ita si interroget a nob
quī eris discens cū tu doceas ōnia. rīdet. cū vn⁹ ex
minimis meis dicat ego disco.

Sicut ei pr̄ suscitat mortuos et viuificat sic et
filius qs vult viuificat neq; ei pr̄ iudicat quē
q; sed ōne iudiciū dedit filio vt honorificēt oēs
filiū sicut honorificāt patrē Qui nō honorifi
cāt filiū non honorificant pr̄em q misit illum
Aug⁹ Quia dixerat qz maioza hys opa pater
demōstrat⁹ ē filio q sunt maioza psequit Et
dicat sicut ei pr̄ suscitat mortuos et viuificat sic
et filius qs vult viuificat. Plane maioza sūt ista
valde enī plus ē vt resurgat mortu⁹ quā vt cōuales
cat egrotus nō aūt sic hoc intelligam⁹ vt alios a
pr̄e suscitare alios a filio existem⁹ sc̄z eos dē quos pr̄
suscitat et viuificat ipsos et filiꝰ suscitat et viuifi
cat Et ne qs diceret. suscitat pr̄ mortuos per filiū
ille tāq; potens iste tāq; ex aliena potestate tāq; mi
nister facit aliqđ potestate filij significauit dicens
filiꝰ qs vult viuificat. Tenete hic nō solū potestatē
filij veriē et volūtatē Eadem ei patris et filij po
testas est volūtas. Nō enī vult pater aliud q filius
sc̄z sint illis vna substāa sic vna volūtas est Nihila
vij de tri. Nelle quidē nature libertas est qđ perfecte
vtutis beatitudinē cū arbitrij volūtate in libertate
subsistat Aug⁹ Sed q sunt isti mortui qs viuifi
cat pr̄ et filiꝰ. vult nobis insinuare resurrectionem
mortuoz quā ōnes expectam⁹ nō illā quā quidā
habuerūt vt reteri crederēt resurrexit enī lazar⁹
mortuus. Cū ergo dixisset sicut pr̄ suscitat mortu
os et viuificat. Ne intelligeremꝰ illā mortuoz re
surrectionē quā sciat admirandū nō ad vitā eter
nā. secutꝰ ait Neq; ei pr̄ iudicat quēq; iq; vt ostē
dat qz de illa resurrectione mortuoz dixerat que
futura ē in iudicio. vel aliter de resurrectione aīaz
dictū est Dicit pr̄ suscitat mortuos sc̄z de resurrec
tione aūt corpm dicit neq; enī pr̄ iudicat quēq; sc̄z.
Resurrectio enī aīarū fit p substanciā patris et
filij. et ideo id simul operantur pr̄ et filiꝰ Resurre

cio vero corpm fit per dispensationē humanitatis
nō patris coeternū Sed vide quō vbi xp̄s mentē
nūcz huc atz illuc ducat. vno carnis loco remanere
nō sinit vt versando exerceat. exercendo mundet
mundando capaces reddat capaces factos ipleat
Paulo ei ante dicebat qz demōstrat pr̄ filio quicqđ
facit. videbā quasi patrē faciente et filiū expecta
tem modo rursus video filiū faciente patrē vacā
tem Aug⁹ primo de tri. Nō enī qđ dicat² omne iu
dicium dedit filio suo sēm illā locutionē dictū est
qua dicat² sic dedit filio vitā habere i semetipso
vt significaret qz sit filiū genuit Vt enī sic di
ceretur nō vnq; diceret² pat⁹ nō iudicat quēq;
sēm hoc enī q pr̄ equalē genuit filiū iudicat
cū illo sēm hoc q dictū est q in iudicio nō forma
dei sed forma filij hōis apparebit nō qz nō iudica
bit qui dedit ōne iudicium filio cū de illo dicat
filiꝰ est q̄ querat et iudicet sed ita dictū est Pat⁹
nō iudicat quēq; ac si diceret² Patrē nemo vide
bit in iudicio sc̄z oēs filiū qz filiꝰ hōis est vt possit
et ab impijs videri cū et illi videbūt in quē pupu
gerūt Nihila vij de tri. Vel aliter qz dixerat et fi
lius qs vult viuificat ne nō natiuitatis videretur
in se habere naturā sed nō nate potius potestatis
ture subsistere cōtinuo subiecit Neq; ei pr̄ iudicat
quēq; sed ōne iudiciū dedit filio et in eo q omne
iudiciū datū est nature natiuitas demōstrat.
qz et ōnia habere sola natura possit indifferēs
neq; natiuitas aliquid possit habere nisi datū
sit Crisꝰ Dicit enī dedit vitā id est genuit eī
viuente. ita dedit iudiciū id est genuit cū iudicē
Dedit ei hīc positū est ne hīc ingenitū suspicens
neq; duos patres estimes. Dicit aūt ōne iudiciū
qz dūs est et puniendi et honorādi vt volueri
Nihila. vij de tri. Datū est enī ōne iudiciū qz vi
uificat qs vult neq; adeptū patris iudiciū potest
videri cū ipse nō iudicet qz filius iudiciū ex iudico
ē paterno. ab eo ei datū omne iudiciū est Sed da
ti iudicij causa nō tacita ē. sequit² enī vt oēs honori
ficēt filiū sicut honorificāt patrē Crisꝰ Neq; ei
audiens qm patrē habet autorē. dissimilitudinē
substancie estimes et honoris munerationē com
plicat honorē filij patris honori. eundē ostendens ē
honorē pr̄is et filij Sed nūqđ patrē ei dicemus
absit. qui enī patrē meū diat. nō adhuc filiū vt
patrē honorat sc̄z totū confundit Aug⁹ Et primo
quidē filiꝰ videbat² vt serius pr̄ honorabat². vt deꝰ
apparebit filiꝰ eq̄lis pr̄i. vt oēs honorificēt filiū sic.
honorificāt patrē. Sed quid si inueniunt. q patrē
honorificāt et nō honorificāt filiū non pt fieri vñ
sequit². Qui nō honorificat filiū. nō honorificat patrē
q misit illū Aliud est enī cū tibi cōmendat² deꝰ qa
deus est et aliud cū tibi cōmendat² deus qz pr̄ est
cū tibi cōmendat² deꝰ creatorē. tibi cōmendat² opo
tens spūs quidā sūmus eternus inuisibil' incommuta

bilis Cū vero tibi qz pr̄ est cōmendat nichil tibi aliud q̄ filius cōmendat qz pr̄ dn̄i nō potest si filiū nō hz Sed si forte patrē quidē honorificas tāq̄ maiorē filiū vero tāq̄ minorē ibi tollis honorē pr̄is vbi minorē das filio. Quid ei tibi aliud videt ita sentiēti nisi pr̄ equalē sibi filiū generare aut nolunt ā non potuit. Si nolunt īnudit si nō potuit defecit Vel aliter qd dicat vt ōnes honorificēt filiū sicut honorificāt patrē reddita est resurrectioni aiārū quā sic optat filius sicut pr̄. sed ꝓpter resurrectionē corpm subdit. Qui nō honorificat filiū nō honorificat patrē q̄ misit illū. Nō dixit sic honorat ei homo xp̄s sed nō sicut pr̄ deū. Sed nō dicit aliqs missus ē filius et maior ē pater qz misit Recede a carne missionē audi nō separationē Res humane fallūt hoīes res diuine purgant quāq̄ et ipse res humane diuīt cōtra te testimoniū velut si quis vxorē velit petere et ꝑ se nō posset amicū maiorē mittit q̄ ea petat Et tū attende q̄ sit aliud in reb⁹ hūanis Aliūquid enī homo ꝑgit cū eo quē mittit Pater aūt q̄ misit filiū non recessit a filio cū dicat nō sum solus qz pr̄ mecū est. Aug⁹ ūj de trin. Nō aūt eo ipso q̄ de patre natus ē missus dr filius sed vel eo q̄ apparuit huic mūdo verbū caro factū. vñ dicit A pr̄e exiui et veni in hūc mundū. vel eo q̄ ex tpe cuiusq̄ mēte ꝓpit sicut dictū est mitte illā vt mecū sit et mecū laboret Hila. vj de trin. Conclusa igit sūt ōnia aduersū hereticā furoris mgenia. Filius est qz a se nulla nt. Deus est qz quecūq̄ pr̄ facit et ipse eadē facit vnū sūt qz exequit in honore nō est pr̄ ipse q̄ missus est.

Amen amē dico vobis qz q̄ verbū meū audit et credit ei q̄ misit me hz vitā eternā Aug⁹ Quāq̄dē audiendo et credendo vita eterna ē multomagis intelligēdo Sed gradus pietatis ē fides fidei fructus intellectus et nō dixit in sz credit ei q̄ misit. Quare vbū audit meū et credit alteri q̄d voluit dicere nisi qz verbū ei⁹ in me, Et q̄d ē audit vbū meū nō audit me. Credit aūt ei q̄ misit me. qz cū illi credit vbo ei⁹ credit multi credit qz vbū pr̄is ego sū Crisi Vel nō dixit q̄ audit sermones meos et credit in estimassent eū hoc ee tumorē et glorianonē verbor⁹ supfluā. Dicens aūt credit ei qui misit me susceptibilē faciebat suū sermonē ex duob⁹ enī suū sermonē susceptibilē faciat et in hoc qz pr̄i credit abeo q̄ ipsū audit et in hoc q̄ multis bonus ponet vñ sequit Et in iudiciū nō venit Aug⁹ Sed qs ē hic erit quisq̄ paulo aplo melior aut optet nos exhiberi oēs ante tribunal xp̄i Aliqn ergo iudiciū pena dicat aliqn iudiciū discretio dicat Ergo sēz iudiciū discretionis oportet nos ōnes exhiberi ante tribunal xp̄i. Sedm iudiciū dāpnationis hic dicit

in iudiciū non veniet id ē nō veniet i dāpnationē sed sz trāsit a morte i vitā Hinc aūt trāsit sz iam transit a morte infidelitatis ad vitā fidei a morte miserie ad vitā iustitie Vel aliter ne putares credendo te nō moriturū sedm carnē sanas te morte quā debes supplicio adā ꝓsoluturū Accepit ei ille in q̄ tūc oēs fumus morte morieris nec potes euadere diuinam sententiā Sed cū ꝓsolueris morte veteris hoīs suscipies vitā noui hominis et trāsitū facies de morte ad vitā ad quā vitā ad eternā Resurrectur ei in fine scli mortui in vitā eternā trāsibūt Vita ei ista nec vita nominanda est qz nō est vera vita nisi q̄ est eterna Aug⁹ de verbis dn̄i Videm⁹ aūt ōnes amatores pr̄ntis vite tpalis ac finiende sic pro illa laborare vt q̄n veniat mortis metus q̄quid possūt faciāt nō vt auferāt sz vt differāt morte Si ergo tanto labore tanta cura agitur vt aliq̄ tulū plus viuat quō agendū est vt semp viuat Et si prudentes dicūt qui ōnibus modis agūt vt differant morte vt viuāt paucos dies q̄ stulti sūt qui sic viuūt vt perdant eternū diem.

Amē amē dico vob qz venit hora et nūc est q̄n mortui audient vocem filij dei et q̄ audierīt viuent Dicut ei pater habet vitā in semetipso sic dedit et filio vitā habere in semetipso.

Aug⁹ Possit aliqs dicere ex pr̄e aliqs viuificant cui credit q̄ tu nō viuificas vide qz et filius q̄s vult viuificant vñ dicit Amē amē dico vob qz venit hora et nūc ē q̄n mortui audient vocē filij dei et qui audierint viuēt Crisi Cū aūt dicat venit hora ne forte longū suspicens temp⁹ addidit et nūc est Dicut ei in resurrectione futura vocē audientes pacientē susatabim ita et nūc sit Theo Et hoc ei dixit ꝓ hys q̄s a mortuis suscitatur⁹ sunt sz filia archisinagogi filio vidue et lazaro Aug⁹ Vel aliter ne forte qz dixit transit de morte ad vitā intelligam⁹ hoc in futura resurrectione ostendere volēs quō trāsit q̄ credit subiugit. Amē amen dico vobis qz venit hora q̄ hora et nūc est q̄n mortui audient vocē filij dei et qui audierīt viuent Nō mīt quia viuūt audiūt sed audiendo reuiuiscūt. Quid est enī audient nisi obedient. Qui ei credūt et sedm veram fidē agunt viuūt et mortui nō sunt Qui aūt vel nō credūt vel credūt male viuētes et mentē nō habentes mortui ponus deputādi sūt Et tamē adhuc agit hora ista et vsqz ad finē scli ipsa hora vna agitur vt ioānes dicat nouissima hora ē Aug⁹ de vb dn̄i. Qui mortui id est infideles audient vocē filij dei id ē euāgeliū et qui audierint id ē q̄ obedierint viuēt id est iustificabūt et infideles ia nō erūt Aug⁹ sup ioānē Sed q̄ret aliqs hz filius vitā vt viuāt credentes Audi ipsū dicentē Dicut ei pr̄ habet vitā in semetipso sic dedit et filio habere vitā in semetipso viuere quippe suū in illo est nō aliunde nō alienū est non quasi ꝓcipiens sit vite q̄

nō est qd ipse sed habet vitā in semetipso vt ipsa vita sibi sit ipse. Quid tu aīa mortua eruc. audi patrē p filiū surge vt in eo recipias vitā quā nō habes in te Qui hz vitā in semetipso et sic agit p̄ma resurrectio Hec ei vita q̄ pater et filius ē ad aīam ptinet. Nō eni vitā illā sapientie sentit corpus hz mens rōnalis Hila. i libro de synodis. Cōclusi quidē hereticā sēp tutorū autoritatib⁹ hoc solū tribuere solent filio vt patri tm vtute simil sit. tollūt aūt ei similitudinē nature. nō intelligentes. nō nisi ex natura similitudine similitudinē esse vtutis. Nec hz ei aliq̄ inferior natura supiorib⁹ a se ponor. hz nature vtutē consequit Nō aūt potest negari. quin filius dei idem possit ei dixerit. Quecūq; p̄ facit eadē et filius facit similiter hz similitudini vtutis nature similitudo sue credit ei dixit Sicut hz p̄ vitā in semetipso ita et filio dedit habere vitā in semetipso. In vitā nature et essentie significatio ē que sicut habet ita data esse docet ad habendū. Qd ei in vtroq; vita est. id in vtroq; significatur essentia et vita q̄ gignit ex vita. id est essentia q̄ de essentia nascit. dū non dissimilis nascit. hz q̄ vita ex vita est. tenet in se originis sue īdissimilē naturā. Aug⁹ xv de trin. Intelligit aūt pater nō sine vitā existenti iā filio vitā dedisse hz ita eū sine tpe genuisse. vt vitā quā pater filio gignēdo dedit eo eterna sit vite eius qui dedit Hilari⁹ vij de trī. Qd enī d ex vno viuū natū est. hz natiuitatis pfectionē sine nouitate nature. Non enī nouū est q̄ ex viuo generet in viuū. q̄ nec ex nichilo ad natiuitatem vita assita est. et vita q̄ natiuitatē sumit ex vita necesse est p nature vnitatē et pfecte natiuitatis sacramentū vt in viuēte viuat. et in se habeat vitā viuentem Et quidē nature hūane infirmitas ex disparib⁹ cōpatur. et ex inaīatis cōtinetur ad vitā. nec statim in ea qd gignit viuit. nec totū viuit ex vita. cū in ea multa sint. q̄ sine nature sensu aī extreuerint desiciunt. in deo vero totū qd est viuit. Deus ei vita est. et ex vita nō potest quicq̄ esse nisi viuū Aug⁹ Ergo qd dixit dedit filio tale est ac si diceret genuit filiū generādo ei dedit quō dedit vt esset. sic dedit vt vita esset in semetipso vt nō aliunde vita īdigeret hz ipse est plenitudo vite vnde credentes alij viuerent dū viuerēt. Quid interest q̄ ille dedit iste accepit Crisi Vides indissimilitudinē in vno solo differentia ostendentē in essendo hūc p quidē patrē illū quidē vero filiū Hila. de sino. Differt enī psona accipientis et dantis Nō enī potest intelligi ipse atz vnus a se accepisse q̄ dederit. q̄ alius ē ibi vnus ē alius p̄fitens se viuere per autorē

Et potestatē dedit ei iudiciū facere q̄ filius hōis est Nolite mirari hoc. q̄ venit hora īqua oēs q̄ in monumētis sūt audient vocē filij dei. et p̄cedent q̄ bona fecerūt in resurrectionē vite q̄ vero mala egerūt in resurrectionē iudicij.

Theo Non solū pater dedit filio q̄ viuificet hz

enā q̄ iudiciū faciat vñ dixit Et potestatē dedit ei iudiciū facere Crisi Cuius aūt gra tanta hoc continue vertitur iudiciū dico et resurrectionē et vitā. q̄m hec maxime oīm sunt q̄ introducere p̄t et inflexibilē facere auditorē Qui ei p̄fua sue q̄m resurget. et filio dabit noras eoz̄ que delui Et si nichil aliud viderit signū hoc suscipiens aurret benignū sibi iudicē faciens sequitur Quia filius hōis est. nolite mirari hoc. Paul⁹ qdē famosetanus nō ita aut hz sic. dedit ei potestatē iudiciū facere q̄ filius hōis est Sed nulla cōsequentia habet hoc dictū ita. nō enī p̄pterea suscepit iudiciū q̄ homo ē q̄a ips phibet ōnes hoīes ee iudices Sed q̄ ineffabilis dei filius est p̄pterea et iudex est. Ita igit legendū q̄ filius hōis est nolite mirari hoc. q̄ ei videbat audientib⁹ obstare ips q̄ dicebātur. q̄m nichil plus esse habāt esse xp̄m q̄ p̄uū hoiez que vero dicebātur erāt maiora q̄ sēm hoiez et enā q̄ sēm angelū et erūt solius dei. ideo hāc opinionē solues dixit. Ne mirentur q̄ filius hōis est. et subdit causam q̄re nō sit mirandū dicens Quia venit hora īqua ōnes q̄ in monumētis sunt audient vocē filij dei. et aut gra non dixit ne mirentur q̄ filius hōis est. et ei et ipse filius dei est Hi resurrectionē posuit q̄ hz op dicens qd dei p̄prium erat dat audientib⁹ ex eo silogizare de reliquo q̄m deus erat et dei filius Etenī q̄ argumenta cōplent. ei p̄tes ponētes nobiliter deinō structurā. qd querit multorum nō indurāt ipsi inclusionē hz clamorē facientes victoriā. dimittāt illi q̄ cōtrudiat vt p̄ceps sententia ferat. Igit ei⁹ quidē que sēm lazari resurrectionis stupra remuneres de iudicio tacuit. Nō enī p̄pter iudiciū surrexit lazarus. vnusalem vero resurrectionē inducēs iudiciū posuit. vñ sequit Et procedent qui bona fecerūt in resurrectionē vite q̄ vero mala egerūt in resurrectionē iudicij. Quia ei supra dixerat. q̄audit sermonē meū et credit ei q̄ misit me in iudiciū nō venit. vt nō estimet q̄s q̄ credere suffiat ad salutē adiecit hic et de vita dumdiat Et q̄ bona egerūt et qui mala egerūt Augustin. Vel aliter. Iniquitū erat vbū in principio apud deū. dedit ei vitā habere in semetipso. Sed quia vbū caro factū est. ex maria vgine homo factus filius hōis est Et q̄ filius hōis est accepit potestatē iudiciū faciendi. q̄ hz erit in fine scli. et ibi erit resurrectio corp̄m mortuoz̄ animas q̄ suscitat deus per xp̄m filiū dei. corpa suscitat per eundē filiū hōis. vñ addit Quia filius hōis est. Nā sēm p̄ dei filius est. semp habuit Aug⁹ de vbis dñi. Ad iudiciū ei forma hominis venturus est. forma illa iudicabit q̄ iudicatus ē. sedebit iudex qui stabat sub iudice Dānabit veros reos q̄ factus ē falso reus. rectū enī erat vt iudicandi viderēt iudicē. iudicādi aūt erāt boni et mali. restabat vt in iudicio forma seruī et bonis et malis ostenderet forma dei solis bo

nis seruaret. Beati mūdo corde qm ipsi deū vide
būt. Aug⁹ Oēs aūt q̄ instituerūt aliqu⁹ etiam
falsę religionis sectā negare resurrectionē mor
tuōrū nō potuerūt sed multi carnis resurrectionē ne
gauerunt. et nisi tu dñe ihu dixeris eā qd appo
nem⁹ cōtradictorib⁹? Ad ipsā igit⁹ ostendendā sub
dit. Nolite mirari hoc. scz q̄ dedit potestatē filio
hōis iudiciū faciendi. q̄ venit hora. Aug⁹ de vbo
dō. Hic nō addit. et nūc est. q̄ ista hora in fine scl
icet. Nolite inquit mirari q̄ dixi. optet hoīes ab
hōie iudicari scz quos hoīes nō solum q̄s inueniet
vivos vñ sequitur. Quia venit hora in q̄ oēs qui i
monumētis sūt. Aug⁹ sup iohez. Quid euiden
ci⁹ corpa sūt in monumētis nō aīe. Duplex enā
mors. cū diceret venit hora et adderet et nūc
est. subiecit. q̄ mortui audient vocē filij dei. Nō
dixit ōnes mortui. mortuos enī iniquos voluit
itelligi scz ōnes nō mq̄ obedūt euāgelio. At vero
in fine ōnes q̄ sunt i monumētis audient vocē ei⁹
et predent. Noluit dicere et viuēt qd sup dixit. vbi
vitā eternā intelligi volut et beatā. quā nō oēs
habebūt q̄ de monumētis precedēt. Aterpsit certe
potestatē iudicandi q̄ filius hōis es. resurgēt corpa
de ipso iudicio. Dic aliquid et hoc audite. qui bona
fecerūt in resurrectionē vite vivere scz cū āgelis
dei. Qui male egerūt in resurrectionē iudicij. hic
iudiciū pro pena posuit.

Nō possū ego a me facē quicq̄ sed sicut audio
iudico et iudiciū meū iustum est. q̄ nō quero
voluntatem meā scz voluntatē ei⁹ q̄ misit me prius.
Aug⁹ Dicturi eram⁹ xp̄o. tu iudicabis et p̄ nos
iudicabit. nōne ergo scdm patrē iudicab. et ideo ad
ient. Nō possū ego a me facere q̄sq̄. Crisł. Hoc est
nō extraneū neq̄ dissimile hijs que vult p̄ a me fie
ri videbitis. scz sicut audio iudico. In quo nichil aliud
ostendit. quā qm impossibile ē eū aliqd aliud vel
le q̄ p̄ q̄ pater vult. hoc est ita iudico ac si ipse p̄
esset qui iudicaret. Aug⁹. Cū ageret de resur
rectione aiarū. non dicebat audio sed video. au
dio ei nūc dicit tāq̄ p̄cipientis p̄ius imperiū
Jā ergo sicut homo loquit. quo maior est pater
Aug⁹ in ser. cōtra arri. Vel aliter dicit filius
sicut audio iudico siue ex humana subiectione q̄
filius hōis est siue scdm illā incōmutabilē simpli
cēq̄ naturā que sic ē filius vt tū ei de patre sit. In
qua natura nō est aliud audire aliud videre a
liud ee. Unde ab illo est ei audire et videre. a q̄
illi est ipsū esse. et ideo sicut audit iudicat. quia
si genitū est verbū vt idem vbū sit veritas. ita
scdm veritatē iudicat. Sequitur. Et iudiciū meū
iustū est. q̄ nō quero voluntatē meā scz voluntatē
ei⁹ q̄ misit me prius. Hoc ei dicens ad illū hoīem
volut referre intentionē nostrā q̄ voluntatem
suā querendo nō eius a quo factus est. nō habuit
iustū iudiciū de seipso. sed iustū iudiciū habitū

est de seipso. Ipse q̄pe faciēs voluntatē suā nō
dei moriturū se esse nō credidit. Sed et hoc iudi
ciū eius iustū non fuit. Deniq̄ sciat et mortuus
est. q̄ iudiciū dei iustū est. qd iudiciū fuit dei filij
nō quērēdo voluntatē suā cū sit eiā hōis filius
nō q̄ ipsius in iudicando nulla volūtas est. scz q̄
nō ita est voluntas eius p̄pria vt sit a voluntate
eius p̄ris aliena. Aug⁹ sup iohez. Nō q̄ q̄ro volun
tatē meā p̄priā. id est filij hōis que resistat deo fa
ciunt eū hoīes voluntatē suā non dei. q̄ facūt qd
volūt non qd iubet deus. q̄n aūt ita faciūt qd vo
lūt vt tū sequāt voluntatē dei nō faciūt voluntā
tem suā. Vel ideo dicit filius nō quero volūtatē meā
q̄a xp̄s non est de se scz de p̄re suo est. Crisł. Osten
dit eū non aliā esse p̄ris voluntatē preter suam
scz vnā vtriusq̄ si vero humani⁹ hoc loquitur ne
miremis. hoīes enī puri adhuc eū estimabāt. Inde
igit⁹ suū iudiciū iustū esse dixit. vnde q̄dā alius
ex eis sanctus dixisset. q̄ eū sua vult statuere i suspi
cionē deueniet de corruptione iustitie q̄ vero nō
suus inuitū quā occasionē habebit vt iniusta iu
dicet. Aug⁹ Filius vnicus dicit. nō quero volun
tatē meā et hoīes volūt facere voluntatē suā
faciam⁹ q̄. volūtatē p̄ris xp̄i et spūssī. q̄ hoīū
vna voluntas vna potestas vna maiestas est.

Si ego testimoniū phibeo de meipso testi
moniū meū non est verū. Alius est testimoni
um phibet de me et scio q̄ verū est testimoniū
ei⁹ qd phibet de me. Vos misistis ad iohez et
testimoniū phibuit veritati. Ego aūt non ab
hōie testimoniū accipio. Sed hec dico vt vos
salui sitis. Ille erat lucerna ardens et lucens
Vos aūt noluistis exultare ad horā in luce ei⁹
Ego aūt habeo testimoniū maius iohāne O
pera ei que dedit mihi p̄r vt perficiā ea ipa opa
que ego facio testimoniū phibent de me. q̄ p̄r
misit me Et qui misit me p̄r ipse testimoniū
phibuit de me. Neq̄ vocē ei⁹ vnq̄ audistis neq̄
speciē eius vidistis et vbū ei⁹ nō habetis i vobis
manēs q̄. quē misit ille huic vos nō creditis scri
turarum scripturas in q̄bus putatis vitā eternā
habere et ille sūt q̄ testimoniū phibent de me et
nō vultis venire ad me vt vitā habeatis.

Iohes crisł. Quia xp̄s magna de se enūciauerat
que ex demōstratione nō erat dicta. ad cōfirmatione
eor⁹ q̄ dicta sūt oppositione eorū indicat dicēs. Si ego
testimoniū phibeo de meipso testimoniū meū nō est
verū. Quis autē non statim turbabit xp̄m audiens
hoc dicentē. Et cū in multis locis appareat sibi ipsi
testatus. Si igit⁹ oīa hec falsa sūt q̄ nobis erit spes
salutis. vñ veritatē inueniem⁹ cū ipsa veritas dicat
testimoniū meū non est verū. hoc igit⁹ qd dicit nō
est verū. nō q̄rit ad dignitatē suā sed q̄rit ad illo⁹
suspicionē loqbat. Poterāt enī ei iudei subinferre
q̄m tibi nō credim⁹? Nullus ei vnq̄ sibi testās dign⁹

est fide. Deinde post oppositionē alias dat respōsiones manifestas et irrefragabiles tres inducens testes eozū que dicta sunt. opa q̄ ab ipso sūt fm̄ prius testimoniū et iohis p̄dicationē. et ponit p̄ioretem nunoz̄ē eā sz̄ que iohānus vū dicat. Alius est q̄ testimoniū phibet de me. et sno q̄ verū ē testi. eius qđ phibet de me. ℣ Aug⁹ Nouem erū ipse verū esse de se testimoniū suū. sz̄ p̄pter infirmos et p̄pt incredulos querebat sol lucernas fulgoz̄ē quippe solis lumino eozū ferre nō poterat. Ideo q̄situs est iohes q̄ testimoniū phiberet veritati. Quare res nōne testes sūt xp̄i vt testimoniū phibeant veritati. Sed si diligenti⁹ inspiciam⁹ q̄ martires phibent illi testimoniū ipse sibi phibet testimoniū. Ipse enī habitat in martiribus vt testimoniū phibeant veritati. ℣ Alcuin⁹ Vel aliter. quia xp̄s deus erat et homo vtriusq; nature p̄prietatē ostendit aliq̄n̄ sēm̄ maiestatē diuinitatis. Qđ ergo aut si ego testimoniū phi. ī ex parte humanitatis est accipiendū et est sensus. Si ego homo de me phibeo testimoniū sz̄ absq; deo testimoniū meū non est verū. vū sequit. Alius ē q̄ testimoniū phibet de me. Pater ēi testimoniū phibet de xp̄o q̄ī baptismo vox p̄ius audita ē et in mōte transfigurato xp̄o. sequit. Et sno q̄ verū est testimoniū ei⁹ Deus ēi veritas est. ergo testimoniū veritatis qđ aliud p̄t ee q̄ verū. ℣ Crisi. Sed sz̄ p̄oz̄ē itellectū possent illi dicere. Si non est verū testimoniū tuū. quo⁹ dicis. q̄ū nom qđ verū est testimoniū iohis. Unde ad eozū suspitionē respōdet dicēs. Vos misistis ad iohez et testimoniū phibuit veritati. q̄si diceret. Nō misisses ad iohez si ei⁹ dignū fide nō opinaremini. et q vniq; manus ē non misert ad eū interrogandū de xp̄o sz̄ de ipso. Qui ēi missi sūt nō dixerūt qđ dicis de xp̄o sz̄ tu q̄s es. qđ dicis de teipso. ita magnā de hoie admirationē habebāt. ℣ Alcuin⁹ Ille aut testimoniū phibuit. non sibi sz̄ veritati. xp̄o testimoniū phibuit. Nō autē dūs refellit testimoniū iohis quod vere necessariū fuit. sed ostendit. nō ita debere hoies in iohez intendere vt tā nō putent solū xp̄m sibi esse necessariū vū subdit. Ego aut nō ab hoie testimoniū accipio. ℣ Beda. Quia nō indigeo. iohes aut et si testimoniū phibuit. nō tm̄ vt xp̄s cresceret sz̄ vt hoies ad ipsi⁹ cognitionē p̄mouerent. ℣ Crisi. Testimoniū enī iohis dei testimoniū erat. ab illo eū discens dixit qđ dixit. Sed ne dicāt. vnde manifestū est q̄ a deo didicit qđ didicit. suspitionē couerit dicens. Sed hoc dico vt vos salui sitis. q̄si diceret. Ego quidē de⁹ existens nō indigebā huiōi testimonio humano. q̄a vero ei magis attenditis et eū magis oīb⁹ fide dignū putatis. ni aut neq; miracula facienti credidistis p̄pter hoc vob̄ cōmemoro testimoniū illi⁹ vt eū nō dimittat. qđ ingt. si ille dixit. nos aut nō suscepim⁹ ostendit. q̄m nō acceptauerūt q̄ ab eo dicta

loquēs sēz h⁹ qđ lex hoib⁹ assūpsit aliquando

sūt. vū sequit. Ille erat lucerna ardens et lucēs vos aut voluistis exultare ad hoz̄ā in luce eius. Hoc aut q̄dicat. ad hoz̄ā fanalitatē credendi ostēdit et q̄ ato ab eo resilierūt qđ si nō fecissent ato eos ad ilm manu direxisset vocando aut eū lucernā ostendit. q̄m non ex se habebat lumē sz̄ a sūsi gnā. ℣ Alcuin⁹ Joles enī erat lucerna illumata a xp̄o luce ardens fide et dilectione lucēs verbo et actione. q̄ p̄missus est vt īmicos xp̄i cōfunderet sēz illud. Parauu lucernā xp̄o meo. īmicos indua cōfusione. ℣ Crisi. Ad iohez ingt. vos duco nō q̄si ullus indigens testimonio sed vt vos saluemi. Nā habeo maius testimoniū iohāne. et hoc ē qđ seq̄t. Ego aut habeo testimoniū maius iohe. hoc aut est qđ est ab opib⁹ vū sequit. opa n. q̄ dedit mihi p̄ vt p̄fiā ea. ipsa opa q̄ ego facio testi. phi. de me q̄ nisit me pater. ℣ Alcuin. q̄ enī ceco illuminat aures aut oza mutoz̄ū resolut demonia fugat mortuos suscitat. opa her testimoniū phibent de xp̄o. ℣ Hilari⁹ vi de trin. Unigenit⁹ enī de⁹ nō nōis testimonio tm̄ sz̄ enā vtutis docet ee se filiū. Operū enī ei⁹ que fiunt testant⁹ eū a p̄ce nussū. Imp̄i filij obediena et p̄na autoritas docentur in nusso. Dz q̄ opa nō sufficiūt incredibilib⁹ ad testimoniū seq̄t. Et q̄ misit me p̄. ipse testimoniū phibet de me. Reuolute euāgelica volumina et one eozū opus recensete. Nullū aliud patris de filio testimoniū extat in libris q̄ p̄ hic sit filius suus qđ infertur hodie ea lumine vt adoptiuus sit. vt mendax deus sit vt noua in manu sint. ℣ Ide da. Missio aut incarnatio ei⁹ debet intelligi. de q̄ ostendit q̄ deus in corpoze sit. et q̄ corpalib⁹ et visibilib⁹ oculis videri nō possit. vū sequitur. Neq; voce ei⁹ vnq̄ audistis. neq; speciē ei⁹ vidistis. ℣ Alcuin⁹ Possent ēi iudei dicere. nos solitis sum⁹ voce dñi audire in syna et eū vidim⁹ i spē ignis. Si ergo deus phibet testimoniū de te. nos intelligerem⁹ vocem dñi. Contra hoc dicit. ego habeo testimoniū a p̄re q̄ius nō intelligatis q̄ vos nūq̄ audistis voce ei⁹ neq; speciē ei⁹ vidistis. ℣ Crisi. Quō ergo moyses dicit. si facta ē aliq̄ huiōi res vt audiret p̄pul⁹ voce dei loquētis de medio ignis sicut tu audisti et vidisti. vidisse eā ei dicuntur ysaias et alii plures. Quod sz̄ est. qđ nūt aut xp̄s. in philosophicū eos duxit dogma patrum latim ostendēs. q̄m neq; vox arcana deū est neq; spēs sed supioz et figuris est et loquelis talibus sicut eū dixit. Neq; ei vocem ei⁹ audistis p̄pter hoc nō indicat q̄ vocem emittat. sz̄ nō audibilē i tm̄ dicēs. Neq; speciē eius vidistis. nō hoc dicit q̄ speciem sensibilē habeat et visibilē. sz̄ q̄m nichil horū est arcana deū. ℣ Alcuin⁹ Nō enī carnalib⁹ animis sed spiritali intelligentia p̄ gr̄az spūs sc̄i audiri p̄t. Nō q̄ vocē eius spiritalem audierūt. q̄m eū amare et p̄ceptis eius obedire nolebāt. Neq; speciē

sic. amicus veritatis. veritati

eius viderūt qz nō exteriorib⁹ oculis videri po
test sed fide et dilectione. ℣ Crisi. Sed neqz possi
bile erat eis dicere qd̄ pceptu eiꝰ susceperisset et
seruarēt. ideoqz subiungit. Et verbū eius nō habe
tis in vobis manens. id est pceptu dei et legē et
pphetas. Et si eiꝰ deus cōstituit sed apud vos nō sūt
si nāqz scripture vbiqz docent vt in credatis vob̄ at
nō creditis. manifestū est qd serino eiꝰ defiat a vob
et ꝓpter hoc subdit. Quia quē misit ille hunc vos
non credetis. ℣ Alchuinꝰ. Vel aliter. verbū qd̄ in
principio erat nō habent in se manēs q̄ verbū
dei qd̄ audiunt et memoria tenere et opere iple
re contēpnunt. Dixerūt igit̄ se habere testimo
niū a iohāne ab oꝑib⁹ a patre addit. et testimo
niū a lege q̄ data est ꝑ moysen dicēs scrutami
ni scripturas in quibus putatis vitā eternā ha
bere. et ille sūt q̄ testimoniū phibent de me q̄si
diceret. vos qui in scripturis putatis vitā eternā
habere et mē q̄si cōtrariū moysi repudiatis testi
monio ipsius moysi me cē deū intelligere pote
stis. si ipsas scripturas diligenter īuestigatis. Cis
enī scriptura testimoniū phibet de xp̄o siue ꝑ figu
ras siue ꝑ pphetas siue ꝑ angelorꝫ misteria. Sed
hꝭs indei de xp̄o nō crediderūt. et ideo vitā eternā
habere nō possūt. vñ sequit̄. Et nō vultis venire ad
me vt vitā habeatis q̄si diceret. Scripture phi
bent testimoniū. et tñ per tot testimonia nō vul
tis venire ad me. id est nō vultis mi credere. et a
me q̄rere verā salutē. ℣ Crisi. Vel aliter ꝑ conti
nuari. Possent illi dicere. qualiter si vocē eiꝰ nō
audiuimꝰ deus tibi testatꝰ est. Et ideo dixit. scruta
mini scripturas. ostendēs q̄ ꝑ has testatus ē deus
de eo. Et enī in iordane testatꝰ est. et in mōte. Sed
vocē quidē factā in monte nō audierūt. sed nō attende
rūt. factā autē in iordane audierūt sed nō attenderūt
Ꝓterea mittit eos ad scripturas ostendēs qñ et ꝑ
testimoniū illic est. Nō autē ad lectionē simplicē scrip
turarū. sed ad scrutationē exquisitā eos mittebat. q̄
ea q̄ de eo dicebāt in scripturis desup obumbrabāt
neqz in supfine exprimebant. sed velut q̄dā thesau
rus recondebāt. Nō dixit autē quib⁹ habetis vitā
eternā. sed in q̄b⁹ estimatis vos habere ostendens
qñ nō capiebant magnū fructū et nobilē ex scrip
turis sola lectione estimātes se saluari cū fide esset
priuati. ꝓpter qd̄ subdit. Et nō vultis venire ad me
ꝓ ei credere nolebāt. ℣ Beda. qd̄ autē venire ꝑ crede
re ponat. psalmista ostendit dicēs. Accedite ad eū
et illuminamini. subdit autē vt vitā habeatis. Di
cit enī anima q̄ peccat. morit. et ipsi aīa et mēte mor
tua erat. ꝑmittebat q̄ illius vitā aīe vel felicitatis et ne.
Claritatē ab hoīibus nō accipio sed cognoui
vos qz dilectionē dei nō habetis in vobis. Ego
veni in nōie patris mei et nō accipitis me. si alꝰ
venerit in nōie suo illū accipietis. Quō vos po
testis credere q̄ gloriā ab inuicē accipitis et glo

riā q̄ a solo deo est nō queritis. nolite putare
qz ego accusaturꝰ sū vos apud patrē. Est q̄ ac
cusat vos moyses in quo vos speratis. Si crede
retis moysi crederetis et mihi. de me enī ille scrip
sit. Si aut̄ illi⁹ litteris nō creditis quō verbis
meis credetis. forsitā
℣ Crisi. Quia dñs sup̄ meminit et iohānis et testimo
nii dei et operū d̄ suoꝝ vt eos ad seipsū attraheret
ꝓbabile erat multos suspicari q̄ hec diceret gloriā
hoīm amās. et ideo cōtra hoc dicit. Claritatē ab hoīb⁹
nō accipio. hoc ē nō indigeo. Nō enī est mea natura ta
lis vt indigeat q̄ ab hoīb⁹ ē gl̄a. Si enī sol a luce
ne lumine nō recipit adiectionē. multomagis ego
humana gl̄a nō indigeo. ℣ Alchuinꝰ. Vel claritatē ab
hoīb⁹ nō accipio. id ē laudē humanā nō quero. nō ē
veni vt honorē ab hoīb⁹ accipere carnalē. sz homo
rē hoīb⁹ dare spiritualē. Non ergo ideo hoc loquor
vt gloriā meā querā sed cōdoleo vob̄ errātib⁹ et vo
lo vos reducere ad viā veritatis. vñ dicit. sz cognoui
vos qz dilectionē dei non habetis i vob̄. ℣ Crisi. q̄si dicet
Ideo hoc dixi vt conuincā vos qñ ꝓpter amorē dei me
nō ꝑsequimini. Et enī ipse testat̄ mihi. et per opa et ꝑ
scripturas. Oportebat igit̄ vt sicut et me abire cupiebatis esu
rientes cē deo contrariū. ita nūc ad me veniretis si deū
amaretis. sed nō amatis. Nō aūt ab hꝭs solū. sz ecia
a futuris hoc ostendit dicēs. Ego veni in nōie ꝓbis mei
et nō accipitis me. si alꝰ venerit i nōie suo illū acci
pietis. ideo dixit se in nōie ꝓbis venisse vt omnē ab
scidat occasionē indeuotionis. ℣ Alchuinꝰ. Ac si dicat
ideo venit in mundū vt ꝑ me glorificet nomē ꝓbis
qz ꝓbi oīa attribuo. Dilectionem q̄ dei nō habebant
qz nolebāt eū recipere. q̄ ꝓbis venerat facere volun
tatē. ℣ Antixps aūt veniet in nōie non ꝓbis sz suo vt
nō gloriā patris sed suā querat. qz ei inde noluerūt
recipere xp̄m. pena p̄ri hui⁹ cōgruet vt recipiant
antixp̄m. vt q̄ nolue credere veritati credāt menda
cio. ℣ Augꝰ de vbis dñi. Sed audiamꝰ et iohannē
audisse qz antixps venit et nūc antichristi multi facti
sūt. Quod aūt expauescis in antixpo nisi qz nomē
suū honoraturus ē. et nomē dñi contemptur⁹. Cd
aliud facit q̄ dicit. ego iustificio nisi boni fuerit⁹ perfus
Ergo vita mea ex te pendebit. et salus mea ex te re
ligabit̄. ita ne oblitus sim fundamentū meū. nomē
petra erat xp̄s. ℣ Crisi. Dixit̄ irrefragabilē inde
uotionis eoꝝ ponit demonstrationē. q̄si diceret. Si
vt amātes deū me ꝑsequerentur multomagis i anti
christo hoc vos facere oporteret. Ille enī non dicit se a
ꝑe missū. neqz sēm voluntatē illi⁹ venire. sz ecōtra
rio ea q̄ sibi nō congruūt rapiens sup̄ oīa deū se ē
dicet. ℣ Manifestū est igit̄ ꝓ hinc ois psecutio erat qua
xp̄m perseqbant̄ et odium in deū. deinde causā eoꝝ
infidelitatis ponit dicens. Quō vos potestis credere
q̄ gloriā ab inuicē accipitis et gloriā que a solo deo
est nō queritis. hinc ei rursus ostendit. qñ nō que dei
sunt intendebāt. sed ꝓpriā volebāt passione defende.

¶ Alchuin⁹. Magnū igit² virtutē est sanctancia et humane laudis ambitio q̄ de se vult estimari. qđ de se nō habet. Ideo n. nō possūt credere. q² sup ba mens eor² laudari desiderat. et se sup alios ef ferre. ¶ Beda. Hoc aūt virtutē meli⁹ caueri nō potest q̄ vt ad cōsentencias nr̄as redeam⁹ nosq; pulueręę cōsideremꝰ. et si qđ nobis boni nesse deprehendi mꝰ nō nob̄ sed deo asscribam⁹. Instituit enā vt semp nos tales exhibeam⁹ quales ab alijs videri desideram⁹. Denuq; possent ipsi respondere. ergo accusabis nos apud patrē. Et ideo eor̄ q̄stionē p̄uenies subdit. Nolite putare q² ego accusaturꝰ sū vos apud patrē. ¶ Crisꝰ. Quia siꝫ non veni damnare sꝫ saluare. e qui accusat vos moyses in quo sperat̄is. Dicut eni de scripturis sup dixi in quib⁹ putatis vitā eternā habere. Ita et de moyse aut in quo vos speratis. ex q̄bus eos vbiq; capiens ꝓꝫ dicēt qualiter nos ille accusabit. qđ tibi et moysi cōe q̄ sabbatū solueris et ideo solueris subdit. Si ei crederetis moysi crederetis forsitan et michi de me ei ille scripsit. Hec ex superioꝝ cōstitutione habēt. Cū n. in cōfessione deitatis sit q² a deo veni ab opib⁹ a voce iohannis a p̄ib⁹ testimonio manifestū est q² moyses eos accusabit. Etenī dixit si qđ venient signa facientes et ad deū ducēs et futura p̄dicens ei veritate optet ei obedire. xp̄s aūt hec oīa fecit nec ei credidert. ¶ Alchuinꝰ. Forsitā aūt more nro posuit non q² dubitatio sit in deo. Descripsit aūt de ipo moyses dicens. p̄pheta vobis suscitabit de⁹ de fratrib⁹ vr̄is tanq; me ipsū audietis. ¶ Augꝰ. cōtra fausti. Sed et one qđ scripsit moyses de xpo est. id est ad xp̄m oīno pinet siue q² ei⁹ figuris rer̄ gestar̄ vel dictis p̄nunciet siue q² ei⁹ gram gloriāq; cōmendet. seq̄t. Si aūt illi⁹ litteris nō creditis. quō vbis meis creditis ipse dixerit. Ipse enā scripsit et apud vos libros reliq̄t vt si forte obliuiscerem⁹ de facili recordari possitis. et si scriptis nō credidistis quō⁹ vbis meis non scriptis credetis. ¶ Alchuinꝰ. Ex hoc enā colligit² q² q̄ legit p̄cepta q̄ rapinā et alia mala phibent et implere negligit dicta euāgelij q̄ p̄fectiora et subtiliora sunt implere nō valent. ¶ Crisꝰ. Et quidē si attenderet hijs q̄ dicebāt² optebat querere et ab eo discere q̄ sunt illa que moyses de eo scripsit. sed silet. Tale ei est nequicia vt quicq̄d dicat aliq⁹ vel faciat maneat p̄ditū venenū conseruās.

Capi. vi.

POst hec abijt ihs trans mare galilee quod ē tyberiadis et sequebat eū multitudo magna q² videbāt signa q̄ faciebat sup hijs q̄ infirmabantur. Subijt ergo in mōte ihs et ibi sedebat cū discipulis suis. Erat aūt p̄ximū pascha dies festus iudeoꝝ. Cū subleuasset ergo oculos ihs et vidisset q² multitudo maxima venit ad eū. dixit ad philippū. vnde emem⁹ panes vt mādūcet hi. Hoc aūt dicebat tēptans eū. ipse enī sciebat quid esset factur⁹. Rndit philippus ei. Ducentoꝝ denarioꝝ panes nō sufficiūt eis vt vnusq̄sq; modicū quid accipiat. Dicit ei vnus ex discipulis eius andreas frater simonis petri. Est puer vn⁹ hic q̄ habz quinq; panes ordeaceos et duos pisces sed hec qđ inter tantos. Dixit aūt ihs facite hoīes discūbere. Erat aūt fenū multū in loco. Discubuerūt ergo viri in numero quinq; milia. Accepit aūt ihs panes et cū grās egisset distribuit discūbentibus. Similiter et ex pisc⁹ quātū volebāt. vt aūt impleti sūt dixit discipul⁹ suis. Colligite ergo q² superauerūt fragmenta ne pereant. Collegerūt ergo et impleuerūt xij. cophinos fragmentoꝝ ex quinq; panib⁹ ordeaceis q̄ superāt hijs qui mānducauerāt. Illi ergo hoīes cū vidissent q² fecerat ihs signū dicebāt q² hic est vere ꝓpheta q̄ venturus est in mundū. ¶ Crisꝰ. Dicut iacula cū in durū aliq̄d incidunt multo ipetu iacunt² cū aūt non habuerint aliq̄d obuians dissoluunt² ito impetu emisso et quiescunt. Ita et si audacib⁹ hoīb⁹ impetuose nr̄esserim⁹ cedunt magis si aūt nr̄esserim⁹ facile molli⁹ eoꝝ insaniā. Ipterea xp̄s furoꝝ ex p̄missis sermonib⁹ natū sedendo mitigauit. in galilea vadens nō tū loca vn⁹ in ihrlm accendebant. nō enī in chana galilee sꝫ vltra mare mittendo aut. Post hec abijt ihs mare galilee q̄ ē tyberiadis. ¶ Alchuinꝰ. Hoc mare p diuersitatē locoꝝ diuersis nōibus vocat² sed quātū ad p̄sentē locū mare galilee ꝓpter p̄uinciā tyberiadis aūt a ciuitate dicit² Mare aūt dicit² nō q² sit amara aqua sꝫ iuxta hebraicū modū oīs congregationes aquar̄ maria vocāt². Qđ mare dns eā frequēter trānsit vt plus ibi manentib⁹ vbū predicationis impendat. ¶ Theo. tū sit nāq; de loco ad locū p̄bando populi voluntatē et audientes hoīes vnusquisq; p̄sentis et sollicitos reddens vn̄ seq̄t. Et seq̄bat² eū multitudo magna q² videbāt signa q̄ faciebat sup hijs q̄ infirmabāt². ¶ Aug⁹ chus. Et q² eos illuminabat et alia huiusmodi. Et q² quoscūq; in corpe sanabat eos pariter reformabat in aia. ¶ Crisꝰ. Tanta aūt doctrina poterat a signis magnis mouebāt² q² grossiores mentis erāt. Signa aūt vt ait paulus nō sunt data fidelib⁹ sed infidelib⁹. Sapientiores aūt erāt illi de quibus in matheo dicit² q² stupebāt in doctrina ei⁹. Et q̄re nō dicit q² signa videbāt eū facientē. q̄m hic euāgelista maiorē ptem libri in sermonib⁹ dñi cōsumere studuit. seq̄t². Subijt in montē ihs et ibi sedebat cū discipul⁹ suis. In montē quidē ascendit. vt signū qđ fieri debebat. sꝫ qđ discipulos secū ascendere fecit accusatio multitudinis erat. nō sequentis eū. Ascendit enā in mōtē erudiens nos a tumultib⁹ et ab ea q̄ in mūdo est turbatione quiescere. aptū enī ad philosophiā solitudo ē sequt². Erat aūt p̄ximū pascha dies festus iudeoꝝ. Vide q̄liter in āno integro nichil plus euāgelista nos docuit de signis xp̄i q̄ q̄ paralitico sanauit et filiū reguli. non enī studuit omnia

annūnare sed ex multis magna et pauca. Qualit igit
nō ascendit ad diem festū paulatim ei solucbat legē
occasionē capiens a iudaica nequa. ¶ Theo. Qa eū
iudei eū psequebāt occasionē recessus accipiēs legē
excluſit. unusquisq; obseruātiā q veritate aduenīte
oīs cessat figura. et q legib; nō subiacet. vt legalia
festa pficeret. et vide hoc qd nō erat festū xp̄i sz iu
deoz. ¶ Beda. Di qs aūt vba euāgelistarū diligenter
cōsiderauerit facile cognoscet q; vnus ānus spaciū fuit
iter decollationē iohīs et passionis dñi. Cū ei matheus
dicat. q; dñs audita nece iohīs secessit in desertū loci
et ibi turbas pauit. et iohānes dicat. q; proximū erat
pascha iudeoz. qui turbas pauit apte demōstrat. qa
imminēte paschali tpe festiuitate decollat; est iohes.
Cui soluto aūt vno ānni spacio passus ē xp̄s meadē
festiuitate seqt. Cū sublenasset ihs oculos suos et vi
disset q; multitudo maxima veīt ad eū. dixit ad philip
pū. vñ emem; panes vt mādūcet hij. Dixit aūt sublena
sis oculos ihs q discerem; q; oculos nō erigebat
huc atz illuc sed pudice sedebat attentus ei discipul
ius. ¶ Ihs. Neq; ea simplr sedebat ai discipul
ius sz diligent loquēs aliq̄d eis. et eos ad sepsū
cōuertēs. deū respiciens vidit turbā adse venīte
aug; igit q; ipm philippū interrogat. Dicebat aūt ei q; disci
pulozū ei congregnacōē apliozi indigebat doctrina
Talis aūt erat d philippus q; postea dixit. ostende
nob patrē et sufficit nob. ppterea igit p; ei erat
dicebat. Nā si simplr factū ēet miraculū nō
tm appareret. nūc aūt ꝑius cogit cōfiteri inopiā
vt certius discat miraculi magnitudinē. vñ seqt.
hoc aūt dicebat tēptans eū. ¶ Nō quidē ignorans
id qd debebat ab ipso dici sz humane hoc dictū ē sic.
eū qd dicit. Qui scrutatur corda hoīm. nō ostēdit
ignorātie scrutationē sz certissime cognoscis ita
cum hic dicat q; tēptauit eū. Nichil aliud dicat q; qui
facebat certissime. Beda aliud ē qui pba nocte eum
fugiebat p talē interrogationē inducēs in certis
simā signi cognitionē ꝑter hoc et euāgelista. ne
infirmitate locutionis minoratione aliqua suspi
ceris subiungit. Ipse enī sciebat qd esset facturus. ¶ Al
chuinus. Interrogat igit. nō vt ignorata discat sz vt
discipulo adhuc rudi ꝑpriā turpitatē ostendat. quā
ipse in se perpendere nō valebat. ¶ Theophi. Vel
etiā vt alios ipse ostenderet nō tāq; cor ei; ignorās
¶ Aug; de con euā. Bed si dñs sedm narrationē
iohis pspectis turbis q; fuit a philippo tēptans eū
vnde illis esce dari possent. pt monere quō sit verū
qd alij narrauerūt ꝑius dixisse dño discipulos
vt dimitteret turbas. Quib; ille rndit sedm matth.
nō habēt necesse ire date eis vos mādūcare. Intelli
gitur igit post hec vba dñm insperasse multitudi
nē et dixisse philippo qd iohes cōmemorat alia aūt
ptermiserūt. ¶ Ihs. Vel aliter alia q̄dem fuit illa
alia aūt sunt hec nō eisdē facta tpibus. ¶ Theophi.
Philippū igit dñs temptans vtrū fidem haberet
inuenit eū adhuc humanis passionib; subiacentē qd
patet ex hoc qd sequit. Respondit ei philipp; Du
centoz denariozū panes nō sufficiūt eis vt vnusquisq;
modicū quid accipiat. ¶ Alchuinus. In q tm ditatem
suā ostendit. nā si ꝑfecte de creatore intelligeret.
de ei; potentia et largitate nō diffideret. ¶ Aug; de
con euā. Qd aūt philipp; hic apud iohem respōdet
hoc magis a discipulis responsū esse cōmemorat
volens intelligi hoc ex ore ceteroz philippū respō
disse. quāq; et plurale numerū p singulari vsita
tissime ponere potuit. ¶ Theophi. Sed et andreas
dns similē philippo inuenit. quis alienus de illo cōtem
plantē seqt. eū. Dixit ei vnus ex discipulis eius an
dreas frr simonis petri. Est puer hic vnus q habet
quinq; panes ordeaceos et duos pisces. ¶ Ihs. Estimo
quidē nō sine causa id eū dicere sz q; audierat
signū qd heliseus de panibus ordeaceis fecerat.
pauit ei de xx panib; centū hoīes. Ascendit igit
mente in aliq̄d excelsū sed ad sūmū non potuit
peruenire qd patet p hoc qd subdit. Sed hec quid
sūt inter tantos. Estimabat enī qd de paucoz
paucoza et de plurib; plura fieri; cēt q; mira
cula faciebat. sed hoc nō erat verū. Oblite ei ei
familē erat et de plurib; et de paucoz; pascere
turbas. ¶ Nō enī materia subiecta indigebat sz ne
viderētur creature alienē ēe ab eius sapientia ip
sis creaturis vtitur ad materiā miraculoz. ¶ Theo.
Confundātur manichei q dicūt q; panes et omnia
huiōi creata sūt a malo deo. q; boni dei filius ihs
xp̄s panes multiplicauit. ¶ Aug; de cō euā. q; aūt
andreas apud iohem de quinq; panib; et duobus
pisib; suggessit hoc ceteri pluralē numerū pro
singulari ponentes ex discipuloz psona retulerūt
¶ Ihs. Discamus aūt hic q voluptati attendim; que
cōmedebāt mirabiles viri illi et magni et quātita
tē eoz̄ que inferebāt. et vtilitatē meliste eoz̄.
Nondū aūt apparentib; panib; iussit eos discūbe
re vt discas quō nō omnia et omnia ei subsistunt
sicut paul; ait. Qui vocat ea quō sunt tāq; ea
q; sunt. seqt. eū. Dicat eis ihs. facite hoīes discū
bere. ¶ Alchuinus. Ad litterā hoies discūbere dicim;
tacendo comedere more antiquo. vnde seqt. Erat
aūt fenū multū in loco. ¶ Theo. Id ē herba viridis
Erat ei pascha q in primo mense veris ꝑficiebat.
seqt. Discubuerūt q; vir in numero qsi quinq; milia
soli viri numerāt ab euāgelista q; legalē consuetudi
nē seqbat. Ceteū moyses exeūtes et sup populū con
numerauit. nulla mentione de mulieribus facta. inno
cens ꝑ onē qd virile ē et iuuenile dignū et honoza
bile est apud deū. seqt. Accepit q; ihs panē et cū gra
tias egisset distribuit discūbentib; similiter et ex pisib;
quātū volebat. ¶ Ihs. Sed quare paluīm debens sa
nare nō orat. neq; mortuos suscitās. neq; matre q;
etans. Hic aūt orat. gratias agens vt sz ostendat
eos q; comestionē inchoāt. gratias agere deo optere
quāsi creature male fuisset. neq; bonū malū multiplicasset

Ded et aliter in minoribus maxime orat vt dixi
mus quia non propter indigentiam orat. Si enim indigeret orare multo magis in maioribus hoc fecisset. Ora vero illa ex auctoritate fuit manifestum quia hoc condescendendo nobis orat. Et adhuc cum turba multa esset presens optabat eius fratres quia sed voluntate dei aduenerunt et ideo cum occulte aliquid miraculum faciebat non orabat sed coram multis orabat ne crederet quia ceteri deo contrarius

Hilarius de tri. Quinque igit panes offerunt turbe et fregunt. Subrepit in fragmentis manibus quidam fragmentorum pereuntes. Non imminuit unde frigit et tamen pfringentis manu fragmenta occupat non sensus non visus pfecto tam conspicabilis operationis assequit. Est quod non erat videtur quod non intelligit. Solum superest vt deo omnia posse credat.

Aug. Unde nisi multiplicat de panis granis segetes unde in manibus multiplicauit quinque panes potestas nisi erat in manibus xpi panes autem illi quinque ipsi semina erant non quidem terre mandata sed ab eo qui terram fecit multiplicanda.

Crisos. Vide autem quanta est serui et dni differentia. Illa prophete ipsi ex mensura habentes gratiam ita miracula faciebant. Xps autem absoluta virtute faciens cum multa superhabundantia omnia operabat. Secundum. Vt autem impleti sunt dixit discipulis suis. colligite quod superfregimus ne pereat. Collegerunt et non quidem hec ostentationis superflua sunt sed ne fastidium estimaret quod factum est propter quod etiam ex subiecta materia miraculum fecit et quare non turbis dedit fragmenta portanda sed discipulis qui illos maxime erudire volebat quoniam oportebat terrarum debebat esse magistri. Ego autem non solum admiror multitudinem panum quia facta est sed et certitudinem superfluorum. quia neque plus neque minus fecit superfluum esse sed tantum quantum volebat. Sex xy cophinos secundum numerum xy. apostolorum.

Theo. Additamentum autem ex miraculo perpetrato non fieri pusillanimes in cogitationibus pauperibus.

Beda. Turbe autem cum vidissent signum quod fecit dns manifestabat quia nondum eum deum esse cognouerant ideoque euangelista subdit. Illi quidem homines quia carnales erant et carnaliter intelligebat cum vidissent quod fecerat signum dicebat quia hic est vere propheta qui venturus est in mundum.

Alcuinus. Nondum plene fide dnm vocant propheta quia nondum deum vocant dicere nouerunt sed tamen multum profecerunt ex virtute miraculi quem cum secernentes ab aliis prophetam vocabant sicut faciebant in populo illo prophetas aliquos miracula fecisse. Nec fallitur si dicunt prophetam cum ipse dns nouerit se propheta dicens. Non capit propheta perire extra hierusalem.

Aug. Hic autem propheta est xps et dns prophetarum sicut angelus et dns angelorum. Ex eo enim quod prius annuntiauit angelus erat ex eo quod futurum predixit propheta erat. ex eo quod verbum caro factum est et angelorum et prophetarum dns erat. nullus namque propheta sine verbo dei.

Crisos. Ex hoc autem quod dicit quia venturus est in mundum manifestum est quod propheta quem de principale expectabant. Et ideo quod dicit. hic est vere propheta in greco cum adiectione articuli ponitur

ad ostendendum seq eum esse discretum ab aliis prophetis.

Aug. Considerandum autem quod dicit. quia deus non est talis substantia quod oculus videri possit et miracula eius quibus totum mundum regit vniuersamque creaturam administrat assiduitate viluerunt seruantque sibi quidam quasi facturi opportuno tpe. propter visitatum aurium ortumque nature non vt maiora sed insolita videndo stupuerat quibus cotidiana viluerunt. Manus ei miraculum est gubernacio totius mundi. qui saturando quinque milium homines de quinque panibus et tum hoc nemo miratur. Illud miratur homines non quia maius sed quia rarum est. Nec tum sufficiat hoc intueri in miracul xpi quia dns est in monte verbum dei est in alto. unde non humiliter iacet nec transeunter pterenndum est.

Alcuinus. Mystice ei noctis maris turbidum seculum designat. nox autem vt eps mare mortalitatis nunc adiit nascendo calcauit moriendo transiit resurgendo secute sunt eum credendo et imitando turbe credentium ex vtroque populo collecto.

Beda. Tunc autem dns fugit in montem quia celum ascendit. quod designat per montem.

Aug. quia eum turbis inferioribus relictis ad alciora cum discipulis ascendit. ostendit quia simplicibus minora precepta sunt committenda perfectioribus alciora. Quod imminente pascha illos refecit significat quia quisque pane diuini verbi et corpore et sanguine dni desiderat refici dum spirituale pascha facere id est de vitiis ad virtutes tumere. Oculi vero dni sunt dona spiritualia quia cum dns electis suis misericordit operatur in eos oculos suos dirigit id est respectum pietatis impendit.

Aug. Ixxxvij. q. Quinque autem panes ordeacei significant veterem legem. siue quia nondum spiritualibus sed adhuc carnalibus data est lex id est quique corporis sensibus dedita. Nam et ipse turbe quinque milia hominum fuerunt siue quia per moysen data est lex ipsa. moyses enim quinque libros scripsit. Et quia ordeacei erant panes bene significant. vel ipsa lex que ita data erat vt in ea vitale aie alimentum corporalibus sacramentis obtegeret. Ordei enim medulla tenacissima palea tegit. vel ipsum populum nondum expoliatum carnali desiderio quod tamquam palea cordi eius inhererebat.

Beda. Ordeum equum pabulum est iumentorum et abusus seruorum et lex vetus data est seruis et iumentis id est carnalibus.

Aug. lxxxvij. q. Duo autem pisces quos saporem suauem pandabat. duas illas personas vident significare quibus populus ille regebatur regiam sacerdotalem quia tum due persone dnum nrm principabat. ambas namque ille sustinuit.

Alcuinus. Vel duo pisces dicta vel scripta prophetarum et psalmistarum significant. Et iam quinarius ad quinque sensus corporis referat. mille ad perfectionem refert. Qui vero quinque sensus corporis perfecte regere studet vir dicitur a virib quos femina mollities non corrumpit. sobrie et caste viuit et celestis sapientie dulcedine meretur recreari.

Aug. sup. Ioh. Puer autem qui istum habebat forte populus israhel erat qui sensu

pueruli ea portabat nec mãducabat. Ille nãq; que portabat clausa onerabãt aptu pascebant ℣ Beda pulchre aũt dixit. hec qd̃ sũt inter tantos q; lex vetꝰ patrũ profitebat quousq; eã suis manibꝰ suscepit id est ope implent et caudẽ spiritualiter itelligendã esse docuit. q; lex neminẽ ducebat ad pfectũ ℣ Aug⁹ sup iohẽ Frãgendo aũt panes multiplicati sũt Qui q; aũt libri moysi multos libros cũ exponũt tñ q; frãgendo id ẽ disserendo fecerũt ℣ Aug⁹ Ixxiiq; dñs erã tanq; frãgendo et aperiendo qd̃ durũ erat et clausũ in lege discipulos ipleuit cũ eis post resurrectionẽ aperuit scripturas ℣ Aug⁹ sup iohẽ Quia aũt ignorantia populi erat in lege. ppterea tẽptato dñi ignorãtiã discipuli demõstrabat Cup senũ aũt discubebant q; carnaliter sapiebãt et in carnalibꝰ q̃esce bãt oĩs eũ caro senũ. Illi aũt de paubꝰ dñi iplent qui qd̃ auribus audiunt opibus implent ℣ Augustꝰ Que sũt aũt fragmẽta nisi q̃ populꝰ nõ poterãt mãducare. Quid q; restat nisi vt secretiora itelligenda q̃ nõ potest capere multitudo illis credantur q̃ idonei sũt et alios docere valent sicut erãt apli vñ et xij cophini ipleti sũt ℣ Alchuinꝰ Cophinus eũ sertulia implent officia. Cophini igit sũt apli et eorũ imitatores q̃ licet in pñti sint despicabiles spiritaliũ sacramẽtorũ diuicijs sunt interi refecti Dicũt aũt apli fuisse cophini q; p apostolos fides sce trinitatis erat predicanda in quatuor ptibus mũdi. Qd̃ aũt nouos panes nolut facere q; alla tos cumulauit signi ficat q; veterẽ scripturã non reprobauit q; aperiendo patefecit.

Ihesus q; cũ cognouisset q; venturi essent vt raperent eũ et facerẽt eum regẽ fugit iterũ in montẽ ipse solus Vt aũt sero factũ est descenderũt discipuli ei⁹ ad mare et cũ ascẽdissẽt nauẽ venerũt trans mare in capharnaũ et tenebre iã facte erãt et nõ venerat ad eos ihs Mare aũt vento magno flante exurgebat Cũ remigassent q; q̃si stadia xxv aut xxx. vident ihm ambulantem sup̃ mare et proximũ naui fieri et timuerũt Ille aũt dixit eis Ego sũ Nolite timere Voluerũt q; eũ accipere in nauem et statim fuit nauis ad terrã ad quã ibant

℣ Beda. Turbe viso tanto miraculo itellexerũt pũ atq; potentẽ et iterum voluerũt ipsũ facere regẽ hoĩes nãq; volũt habere regẽ piũ ad regendũ et potentẽ ad tuendũ Dñs igit hoc cognoscẽs fugit in montẽ idẽ ascendit celeriter vñ dr Ihs q; cum cognouisset q; venturi eẽnt vt rapere eũ et fu. eũ regẽ fugit iterũ in mõtẽ ipe solꝰ Datur q; itelligi q; dñs cũ sederet i mõte cũ discipulis suis et videret turbas ad se venientes descenderat de mõte et circa iferiora loca turbas pauerat Nã quõ fieri pt vt rursus ille fugeret nisi ante de monte descenderet.

℣ Aug⁹ de cõ euã. Nõ autẽ repugnat qd̃ matheꝰ dixit ascendit in montẽ solus orare Nec q; causa orandi cõtraria est causa fugiendi q̃ quidẽ et hoc dñs docuit hãc esse nobis magnã causã orandi quẽ causa fugiendi ℣ Aug⁹ Erat aũt rex q; timebat fieri rex. nec talis rex qui hoĩbꝰ fieret sed talis q; hoĩbꝰ regnũ daret. semp quidẽ ille cũ pre regnat sedm q; ẽ filꝰ dei Predixerũt aũt pphete regnũ ei⁹ et sedm id q; hõ factꝰ xps et fecit fideles suos xpianos q; sũt regnũ ei⁹ qd̃ modo colligit. modo emit sanguine xpi. Erat aũt alĩq; manifestũ regnũ eius q; erit apta claritas sedz ei⁹ post iudiciũ ab eo factũ. Discipuli aũt turbe credentes in eũ putauerũt illũ sic venisse vt iam regnaret hoc ẽ velle rapere et facere eũ regẽ ℣ Crisꝰ Vide aũt quãta est quile vtus nõ vltra eius sabbati trãsgressionis aura. nõ vltra zelant pro deo sed omnia remota sũt ventre repleto sũt et pphete iã erat apud eos et regẽ eũ introniçare volebãt. Ipse aũt fugit erudiens nos mũdanas contẽnere dignitates. Hic igit illis dimittit discipulos et ascẽdit in montẽ Ipsi vero a magistro relicti vt sero factũ est descenderũt ad mare. et hoc ẽ qd̃ subdit. Vt aũt sero factũ est descenderũt discipuli ei⁹ ad mare. Et quidẽ vsq; ad vesperã expectauerũt eũ venturũ ẽe putãtes ad se. Facta vero vespera nõ vltra sustinent eũ non inquirere tantus eos detinebat amor Sed ab amore ignoti ascẽderũt in nauẽ vñ seq̃t Et cũ ascendissent nauẽ venerũt trans mare in capharnaum Venerãt quidẽ ad capharnaũ estimantes se illic eũ inuenturos ℣ Aug⁹ Dic q; dixit si nẽ et redit vt exponat quo venerũt q; ps̃tim nũ nauigãtes transierũt et dũ nauigarent recapitulando exponit qd̃ acciderit dicens Et tenebre iã facte erãt et nõ venerat ad eos ihs ℣ Crisꝰ Nõ sine causa euãgelista tẽpus designat sed vt p hoc caliditatẽ eorũ amore ostendat nõ eũ dixerũt. vespera nũc est et nox aduenit sed ab amore ignoti ascenderũt in nauẽ Multa aũt erãt ex quibꝰ impediebãt a tpe vñ dicit. Et tenebre iã facte erãt a tempestate vnde seq̃t. Mare aũt a vento flante magno exurgebat a loco nõ eũ erat pre termũ vnde dicitur. Cum remigassent q; q̃si stadia xxv. vel xxx ℣ Beda. Eo genere locutionis quo cũ dubitando loquimur solemꝰ dicere ferme xxv aut pe xxx ℣ Crisꝰ Et vltimo ab iopinabili vnde sequit. Vident ihesũ ambulantẽ sup̃ mare et proximũ fieri et apparet quidẽ eis postq; illos dimiserat Illo qdem docens eos qd̃ est derelictio et amore ẽ exultans maiorẽ hic vero suã virtutẽ ostendens pt hoc igit illi turbabãt. vñ sequit. Et timuerũt. qbꝰ turbatis dñs consolatione adhibet vñ seq̃t. Ille aũt dixit eis Ego sũ nolite timere ℣ Beda Non ait dixit ego sũ ihs sed tm ego sũ. q; familiares ei⁹ erãt ideoq; auditu voce facile potuerũt cognoscere magistrũ. siue qd̃ verus est vt ostenderet se illũ esse qui moysi dixit Ego sũ qui sũ. ℣ Crisꝰ Deo autẽ eis apparuit vt ostendat qui ipse est qui tẽpestate

soluet. Hoc nāq̄ ostendit euāgelista subdens. Voluerūt ꝙ accipe eū in nauē et statim fuit naus ad terrā ad quā ibant. Tranquillā eū prebuit eis nauigationē nō vt nauim ascendit. voluit nauig. mi raculū opari et deitatē eiꝰ reuelare aperuꝰ. Theophi. Vide nāq̄ tria miracula. Primū est ꝙ ambulauit sup̄ mare. secūdū ē ꝙ fluctꝰ mitigat. tertium ē ꝙ statim fecit nauē ad terrā ire ad quā ibāt. Nā multū distabant a terra cū eis dns apparuit. Crisꝰ. Turbe aūt nō ostendit se illis sup̄ mare ābulantē. ꝙ hoc signū mbe cillutantē eorū extrēdebat ꝙz neq̄ discipulis duūs est. Hoc faciens ꝙz statī disparuit ab eis. Aug⁹ de cō. euan. Nō est aut aduersū ꝙ matheꝰ prius eū dixisse discipulos ascendere in nauicula et precedere eum trans fretū donec dimitteret turbas. ac deinde dimissis turb ascendisse in montē solus orare. Johes vero prius eū fugisse cōmemorat solū in montē. ac deinde inquit. Vt aūt sero factū est. descenderūt discipuli eiꝰ ad mare et cū ascen. na. Quis enī hoc videat recapitulādo iohez postea dixisse factum a discipul' qd' iā illis nusserat aūq̄ fugisset in mōtē. Crisꝰ. Vel aliter mihi videt hoc signū aliud ab eo qd' apud matheū positū est. Tūc enī nō statim eū susceperūt. nūc aūt ꝑsuasi sunt statī susci pere. Et tūc quidē adhuc tēpestas ꝑmanebat cōtrarius nauī. nūc aūt cū voce tranquillitas ad uenit. Multotiens ei eadem faciens signa vt facile susceptibilia fiant. Aug⁹. Videtur aūt patuit dns turbas et ascendit in montē. sic enī de illo ꝑdictū est. Cōgregatio populorū circūdabit te et ꝓpter hāc in altū egredere. id ē vt circūdet te cōgregatio populoꝝ. regredere in altū. Quare āt dictū est fugit. neq̄ eū si nollet tenerent. Aliq̄d ꝙ significauit fugiendo. ꝙz nō potuit ītelligi altitudo eiꝰ. Quicq̄d ei non ītellexeris fugit te dicas. Ergo fugit in montē ipse solus qz ascendit sup̄ ōnes celos. Illo aūt sursū posito. discipuli in in naucula tempestatē patiebāt. Nauicula illa ecclesiā p̄figurabat. Tenebre iā facte erant et merito qz lux nō erat. nō nāq̄ venerat ad illos illis. Quātū attredit finis mūdi. tot scīt errores tot insidias. Lux denq̄ caritas ē. secūdm illud q̄ odit fratrē suū in tenebris est. Ipsi fluctus nauē turbātes et tēpestates et venti. clamores sūt male dictorū. Inde caritas refrigescat. unde fluctus augent. et turbat nauis. nec tū venti illi et tēpestas et fluctꝰ et tenebre id agebāt. vt vel naus nō ꝓmoueret. vel soluta mergeret. Quū ei ꝓsecutus erit vsq̄ in finē huc salvus erit. Quinarius āt numerus ad legē ptinet. ipsi sūt quīq̄ libri moysi. Ergo legē signat numerus vicesimꝰ quintꝰ. qm̄ quīques quini fiūt viginti quīq̄. Ded huic legi anteq̄ euāgeliū veniret deerat ꝑfectio. q̄m senario numero cōprehendit. Ipsa ergo quīq̄ per se multiplicet.

vt lex p euāgeliū impleat. vt fiant series quinquagenarii. Ad eos ergo q̄ legē ītulerant venit ihs ambulans fluctꝰ id est ōnes tumultuosos mūdi sub pedibꝰ habens oēs altitudines seculi premēs. Et tū tante sunt tribulationes vt etiā ipsi q̄ credūt in ihm expauescāt ne deficiāt. Theo. Cū aūt hoīes vel demones nos p timorē mutant. monere audiamꝰ xp̄m dicentem. Ego sū nolite timere. id est ego semp̄ assisto. et sicut deꝰ prouideo et nūq̄ ptranseo. non ꝑdatis in me fidem pro falsis terroribꝰ. Vide etiā quō non in principio periculi dns astitit. ꝛz in fine ꝓmittit. nāq̄ nos esse in medio periculorū vt certātes in tribulationibꝰ ꝓbabiliores fiamus. et vt ad ipsū solū recurramus. qui potens est ex inspectis nos liberare. Cū enī intellectꝰ humanꝰ sibi prudere nō poterit. tūc salus diuina aduenit. Di voluerimus etiā xp̄m in nauicula nr̄am suscipere id ē in cordibꝰ nr̄is habitare. statim ꝓuenient in terrā ad quā ire volumus. id ē in celū. Beda. ꝙ vero hec nauicula nō tempestates vehit. ꝛz fortiter remigantes significat. quia ecclia nō desidiosi et molles ꝛz fortes et in bonis opibꝰ ꝓseuerantes ꝓficiunt ad portū salutis eterne.

Altera die turba q̄ stabat trans mare vidit qz nauicula alia nō erat ibi nisi vna et qz nō introisset cū discipul' suus ihs in nauē ꝛz soli discipuli eiꝰ abiissent. Alie naues supuenerūt a tyberiade iuxta locū vbi māducauerūt panē gr̄as agentes deo. Cū ꝙ vidisset turba qz ihs nō esset ibi nec discipuli eiꝰ ascenderūt in nauiculas et venerūt capharnaū querentes eū. Et cū inuenissent eū trans mare dixerūt ei. rabbi q̄n huc venisti. Respondit eis ihs et dixit. aūē aūen dico vob̄ q̄rītis me nō qz vidistis signa sed qz māducastis ex panibus et saturati estis. Operamini nō cibū q̄ perit ꝛz qui ꝓmanet in vitā eternā. quē filius hoīs vobis dabit. Hunc enī pater signauit deus.

Crisꝰ. Dns et si turbis nō manifeste ostendere quō sup̄ mare ābulauerit. dedit tū eis latenter suspicari qd' factū erat. Et hoc euāgelista ostendit dicens. Altera die turba q̄ stabat trans mare vidit qz nauicula alia nō erat ibi nisi vna et qz nō intrasset cū discipul' suus ihs in nauē ꝛz soli discipuli eiꝰ abiissent. qd n. hoc erat aliud q̄ suspicari ꝙ mare pedes transiens recesserat. neq̄ ei est dicere ꝙ in alia nauicula ptransiuit. qz vna erat ibi tūn in quā ascenderūt discipuli eiꝰ cū ihs ipse nō intrauerat. Augꝰ. Insinuatū aūt est illis tū magnū miraculū. Venerūt ꝙ et alie naues iuxta illū locū vbi māducauerat panē. In quibꝰ turbe cū secute sūt. et hoc ē qd' subditur. Alie vero naues supuenerūt a tyberiade iuxta locū vbi māducauerat panē gr̄as agētes deo. Cū vidisset turba ihs non esset ibi neq̄ discipuli eius

asrenderūt in nauculas et venerūt capharnaū q̄-
rentes eū ¶ Crisꝰ Ded tū post miraculū tā magnū
venientes nō interrogauerūt eū qualiter ptrāsyt
neq; curauerūt tm miraculū addiscere. Et cū non
audiuissent eū trans mare dixerūt ei rabbi q̄n huc
venisti. Nisi q̄s dicat hic q̄n p̄ q̄liter dictū cē ab
eis. Dignū aūt est et hunc cōsp̄ce fidē eoꝝ mentē.
Cum eū dicebāt hic ē ꝓpha q̄ studebāt rapere et fa-
cere eū regē inuenētes eū nichil tale cōsiliantur.
¶ Aug⁹ Etsi eū ille q̄ in montē fugerat turbas cū
ꝑsis turbis loq̄t. modo tenēt. modo regē facāt.
Ded ille q̄ post miraculi sacramentū et sermonē
infert. et quoꝝ sanauit panib⁹ ventrē sanat ser-
monib⁹ mentē. ¶ Alchuin⁹ Cum eū dedit exemplū
fugiendę laudis et terreni ip̄erij dat exemplū doctorib⁹
qualiter debeāt insistere p̄dicationi. ¶ Crisꝰ Man
suetudo aūt et lenitas nō ubiq; est utilis. Cū eū de
ses fuerit discipul⁹ et grossus. stimulo uti ad eum
oportet. hoc et hic filius dei fecit. Venientib⁹ eū
turbis et blandientib⁹ ei dicendo. rabbi q̄n huc ve
nisti. vt ostendat q̄ eū q̄ ab hoīb⁹ ē honorē nō cō
cupiscat. sz solū ut spiat eoꝝ salutē redarguendo
eos respondet. nō solū corrigere volens. sz et men
tē eoꝝ reuelare. vñ sequitur. Rñdit eis ihs et dix.
Amē amen dico vobis q̄ritis me nō q̄ vidistis sig
na sz q̄ māducastis ex panib⁹ et saturati estis.
¶ Aug⁹ q̄si diceret. ꝑpter carnē me q̄ritis nō ꝑpter
spm. ¶ Crisꝰ post reprehensionē aūt doctrinā eius
adiūgit dicens. Opanum nō abū q̄ perit sz q̄ pmanz
in vitā eternā. q̄si dicēt. Vos esca q̄ritis tpalem
ego aūt coꝛpa vrā nutriu ut ꝑ hoc exquiratis esca
illā que non tpanea sed eternā tribuit vitā. ¶ Al-
chuin⁹ Coꝛpoꝛes cibus carnē tm̄ reficit exterioris
hoīs et semel assumpt⁹ nō suffitit nisi quotidie ac
cipiat. Spiritalis aūt cibus pmanet in eternū
et sanctitatē perpetuā imoꝛtalitatēq; largitur.
¶ Aug⁹ Ideꝰ aūt insinuat ipsū cibum vt in se
quentib⁹ illucescat. ac si dicat. Queritis me ꝑpter
aliud. q̄rite me ꝑpter me. ¶ Crisꝰ Ded q̄ q̄dā eos q̄
volūt pigre nutrim abutunt. hoc verbo. necessariū
ē inducere id q̄d est pauli. Qui furabat iā non
furet. magis aūt laboret operando manib⁹ suis vt
habeat vnde tribuat necessitatē patienti. Ded et
ipse cū illis venies mozabat apud aquilā et priscil-
lā et opabat. Dicendo aūt ne operemi cibū qui perit
nō insinuat q̄ oporteat pigritari sz q̄ oporteat ope
rari et dare hic enī est cibus q̄ nō perit. Operam āt
cibū qui perit ē assiꝺ secularib⁹ rebus hoc igit dixit
q̄ illi nullā fidei curā habuerūt. sz solū volebāt
ventrē implere nichil laborātes et hoc decent cibū
qui perit vocauit. ¶ Aug⁹ Dixit āt samaritane
dixerat. sed si scires q̄ petit a te bibere postulasses
ab eo et daret tibi aquā viuā. Ita et hic subdit. quē
filius hoīs vobis dabit. ¶ Alchuin⁹ Qui autē ꝑ ma-
nū sacerdotis coꝛpoꝛalis cunctis nō sacerdotem quē
vides sz illū quē non vides attende. Sacerdos est
dispensatoꝛ huius cibi nō actoꝛ. filius hoīs seipsū dat
nobis vt nos in ipso et ipse in nobis maneat. Ihesū
filiū hoīs nolite sic accipere q̄si alios filios hominū
sequestratus est nāq; a quadā grā et exceptus nu
mero oīm. Iste enī filius hoīs et dei filius est hoc ē qd
subdit. Huic nāq; pater signauit deꝰ. Signare ē signū
ponere. quasi diceret. Nolite me contēnere q̄ filius
hoīs sū. sic enī sū filius hoīs vt deus ꝑ me signaret
id est ꝑ ea q̄ agō michi daret. q̄ nō confunderer cum
genere hūano sz ꝑ me liberaret genus humanū.
¶ Hilariꝰ viij de trin. Signaculoꝝ aūt natura ē
vt omnē impōsse in se speciē explicent. formā et
nichil min⁹ ex eo in se habebāt. vñ signent et dum
totū accipiūt qd̄ imp̄imut totū ex se ꝑferūt. sic q̄d
ip̄ressū est. Verbū igit hoc ad diuine natiuitatis
nō ꝓfectū exemplū q̄ in signaculi et materies sit et
diuersitas et impōssio ꝑ quā molliorib⁹ naturis
validioꝝ generū species ip̄imūt. Unigenit⁹ ve
ro deus et ꝑ sacramentū salutis nr̄e hoīs filius volēs
ꝑfectam nobis p̄ne in se signare speciē signatū se
adeo aūt vt ꝑ hoc potestas in eo dandi ad eternita
tē esse intelligi possit. q̄ omnē in se paterne for
me plenitudinē signantis se dei cōtineret. ¶ Crisꝰ.
Vel signauit. id est in hoc misit hanc nob⁹ afferentē
esam. Vel signauit. id est reuelauit ꝑ suū testimoni
um. ¶ Alchuin⁹ Iustice aūt altera die. id est post asce
sionē xp̄i turba stans in bonis opibus. nō iacens
in terrenis voluptatib⁹ expectat vt veniat ad eos
ihs vna aūt nauis est vna ecclia. sz et alie naues
que supuenūt sūt conuēticula hereticoꝝ. q̄que sua
sūt querūt non q̄ ihu xp̄i. vnde cōueniēter eis
dicitur. Queritis me q̄ māducastis ex panibus.
¶ Aug⁹ Quā multi eaꝝ nō querūt ihm. nisi vt
illis beneficiat sdm temp⁹ alij negociū ht̄ q̄rit
intercessionē dei coꝛdotū. alij ꝑmut⁹ a potestatoꝛe su
git ad ecclesiā. Vix querit⁹ ihs ꝑpter ihm. ¶ Gregoꝛ.
xxij mo. Per coꝛdotū enī ā ꝑsonā dns illos itm̄ scām
ecclīaz detestat⁹ qui ꝑ sanctos oꝛdines ad dñm ꝑmu
q̄tes nō in eisdē oꝛdinib⁹ vtutū meritu sz subsi
dia p̄ntis vite exq̄rūt. Damnatos quippe de panib⁹
dñm sequi est de scā ecclia tpalia alimēta sūpsisse
et nō prosignus dñm. sz pro panib⁹ q̄rere est ad re
ligionis officiū non pro augendis virtutib⁹ sz pro
requirēdis subsidijs intendere. ¶ Beda. Illi enī qui
in oratione q̄runt nō eterna sz tpalia q̄runt ihm
nō ꝑpter ihm. sz ꝑpter aliq̄d aliud. Significat⁹ aūt
mustice q̄m hereticoꝝ conuēticula carēt hospitio
xp̄i ac discipuloꝝ ei⁹ et dicūt⁹ alie supuenisse na
ues q̄ hereses repentine fuerūt. ¶ Per turbā aūt
q̄ cognouit q̄ ihs nō erat ibi neq; discipuli illi de
signāt⁹ qui cognoscētes errores hereticoꝝ relinquūt
eos et ad veram fidem veniūt.

Dixerūt ergo ad eū Quid faciemus vt operemur
opa dei. Respōdit ihs et dixit eis. hoc est opus
dei vt credatis in eum quē misit ille. Dixerūt

ḡ illi Qd̄ ḡ tu facis signū vt videam⁹ et credamus tibi quid operaris. Patres nr̄i mānducauerūt manna in deserto sicut scriptū est. Panē de celo dedit eis mānducare. Dixit ḡ eis ih̄s Amen amē dico vobis nō moyses dedit vob panē de celo sz p̄r meus dat vobis panē de celo verū. Panis enī verus ē q̄ descendit de celo et vitā mūdo dat. Dixerūt ergo ad eū dñe semp da nobis hui⁹ panem.

Alchuin⁹ Intellexerūt esce istā que p̄manet in vitā eternā esse opus dei. Et ideo interrogant qd̄ facerēt vt ab eo istū. id ē opus dei operari possēt et hoc ē qd̄ dicat. Dixerūt ergo. qd̄ faciem⁹ vt operem⁹ opa dei. Beda. id ē p̄cepta seruādo poterim⁹ implere opa dei. Crisp. hoc aūt dicebāt nō vt discāt et faciāt sz ad obliuionē eū inducere volentes. Theophi. ih̄s vero q̄uis cognosceret q eis nichil cognosceret. p̄derat tn̄ p̄pter cōmunem vtilitatē respōdit et ostendit eis imo oībus hoīb⁹ qd̄ sit opus dei. vn̄ sequit. Rn̄dit ih̄s et dixit eis hoc ē opus dei. vt credatis in eū quē misit ille.

Aug⁹ Nō aūt dixit vt credatis ei sz vt credatis in eum. nō enī continuo q̄ credit ei credit in eū. Illā et demones credebāt ei et nō credebāt in eū. et nos credim⁹ paulo sed nō in paulū. Credere ḡ in eū est credendo amare. credendo diligere. credendo in eū ire. et ei⁹ mēbris incorpari. Ipsa est fides quā de nobis exigit deus q̄ p dilectionē operat. Discernit tn̄ ab op⁹ fides sicut dicat apostol⁹ iusti ficari hoīez p fidē sine op⁹ legis. Et sūt opa q̄ videntur bona sine fide xp̄i. et nō bona sūt. q̄ nō referūt ad eū fine ex q̄ sūt bona. finis enī legis xp̄s ad iusticiā oni credenti. et ideo nolunt discernere ab ope fidē. Oz ipsa fidē dixit ee opus dei. Ipsa est ei fides que p dilectionē operat. nec dixit hoc est opus vr̄m. sz hoc ē opus dei. vt credatis in eū vt q̄ glatur in dño gloriet. Credere ḡ in eū est mānducare eū q̄ permanet in vitā eternā. vt quid paras dentē et ventrē crede et mānducasti. q̄ ḡ inmutabat eos ad fidē illi adhuc q̄rebant signa quib⁹ crederēt in deū. nā q̄ signa q̄runt. et hoc est qd̄ sequit. Dixerūt ḡ ei. quod ergo tu signū facis vt videam⁹ et credam⁹ tibi qd̄ operaris. Crisp. Nichil irrōnabili⁹ q̄ sine signo p̄ manib⁹ existente. qsi nullo signo iā facto hoc dicant. Nec electionē signi faciendi dño p̄remittūt sz in necessitatē eū estimant ducere vt nullū aliud faciat signū q̄ tale quale factū in eoz parentibus vn̄ subdunt. Patres nr̄i manducauerūt mānna in deserto. Alchuin⁹ Et ne videat⁹ mānna aliq̄ modo cōtemnendū auctoritate psalmi illud extollūt dicētes. sicut scriptū est. Panē de celo dedit eis mānducare.

Crisp. Multis quidē factis signis et in egypto et in mari rubro et in deserto hui⁹ maxime meminerūt qd̄ valde cōcupiscebāt p̄pter ventris ingluiē. Nec q̄ aūt dicūt q̄ deus hoc faciat ne videantur eum exegire. Nec q̄ moyses mducāt vt nō videantur xp̄m despicere sz mediū ponūt dicētes. Patres nr̄i mānducauerūt mānna. vel aliter. Aug⁹ Dñs ih̄s talē se dicebat vt se moysi p̄ponere. Nō enī ausus est moyses de se dicere q̄ daret alicui qui nō perit. Attendebat itaq̄ q̄ua fecisset moyses adhuc aliqua maiora volebāt fieri q̄si dicāt. Tu pauca nobis q̄ non perit et nō talia operaris q̄ua moyses. Panes ordeaceos ille nō dedit sz mānna de celo. Crisp. Licebat aūt dño dicere q̄n moysi maiora mirabilia fecerūt sz nō erant tempor⁹ horū vbor⁹ nūc. sz vnū erat ad q̄d studebat sz ducere eos ad esce spiritualē vn̄ sequit. Dixit ergo ih̄s. Amē amē dico vob. nō moyses dedit vob panē de celo sz p̄r meus dat vob panē de celo verū. Nā non ex celo erat mānna. q̄liter igit ex celo dicit sicut et volucres celi dicūt. et sicut dicit. intonuit de celo dñs. Panē aūt nō non verū vocat illū. nō q̄ falsum erat miraculū de mānna sz q̄ figura erat nō veritas. Nō dixit nō moyses dedit sz ego sz pr̄o moyse q̄dem deū. pro mānna vero semp̄ſu posuit. Aug⁹ q̄si diceret. Illa mānna hoc significabat sz tibi de quo paulo ante locut⁹ sū et omnia signa mea erāt. Dignā mea dilexistis. q̄ significant contēptus. deus ei dat panē quē significauit mānna ipsū sz dñm ih̄m xp̄m. vn̄ sequit. Panis ei⁹ verus est q̄ de celo descēdit et dat vitā mūdo. Beda. Nō q̄dē elementis sz hoīb⁹ habitatoribus mundi. Theo. Semp̄ſu dicat panē verū q̄ principale significatiū p mānna est vnigenit⁹ dei filius homo factus. Manna nāq̄ illud interp̄tat. quid ē hoc. nā iudei videntes stupefacti vn⁹ ad alium dicebat. q̄d hoc ē filius aūt dei factus homo ipse ē potissimū admirandum mānna. ita vt nullis cōueniat q̄rere q̄d est hoc quō filius dei filius hoīs ē quō ex duab⁹ naturis vna sit p̄sona. Alchuin⁹ Qui p assūptā humanitatē descendit de celo et p assumptē diuinitatē dat vitā mundo. Theophi. Hic aūt panis vita sēdm naturā existens. tāq̄ vitā p̄ius filius p̄ter quē opus fuit. q̄ vniuersa fiant nūtu. Dicit ei panis ex terra infirmā naturā carnis ēsertiuat. sic et xp̄s p spūs operationes viuificat aiaz et eā corpus incorruptibile facit. nā p ei⁹ resurrectionē corpalis infert corruptio. et ideo dicit q̄ dat vitā mundo. Crisp. Nō iudeis solū sz orbi terrarū illi vero inferi⁹ adhuc insp̄nabāt vn̄ sequit. Dixerūt ḡ ad eū Dñe semp̄ da nob hui⁹ panē. Dixerāt aūt eo q̄n p̄r meus dat vob panē. non dixerunt roga vt det sz da nobis. Aug⁹ Dicit ei samaritana cui dutū est q̄ biberit de hac aqua nō sitiet vlq̄ sed corpus accipiens et currere indigentia volens. da mihi inquit dñe de hac aqua. Hic et isti dicūt. da nob panē q̄ refician⁹ et nō deficiat.

Dixit aūt eis ih̄s. Ego sū panis vite. q̄ venit ad me nō esuriet. et q̄ credit in me nō sitiet vlq̄. Sed dixi vobis q̄ et vidistis me et nō creditis. Oē q̄d dat mi p̄r ad me

Beda. Nō q̄dē elementis sz hoīb⁹ habitatoribus mundi

venuet et eū qui venit ad me nō eiīcā fras
Quia descendi de celo non vt faciā volūta
tē meā sed voluntatē ei⁹ q̄ misit me ꝓ̄s Hec
est aūt volūtas ei⁹ q̄ misit me ꝓ̄s vt ōne
qd̄ dedit mi ꝑ̄ non ꝑdam ex eo sz reluscitē
illud in nouissimo die. hec ē eni volūtas pa
tris mei qui misit me vt ōis q̄ videt filiū
et credit in eū habeat vitā eternā et resus
citabo eū in nouissimo die.

Crisꝰ De reliquo dñs in misteriozū tradino
ne eos introducturꝰ ē. et ꝓmo de deitate sua lo
quit. vñ dicit. Dixit aūt eis ihs. ego sū panis vi
te. Nō eni hoc de corpe eiꝰ dictū est de illo enim
fine dixit. panis quē ego dabo caro mea ē. Ded
uterī de diuinitate sua loq̄t. eternū caro ꝑ̄ter deū
vbū panis est qd̄ spiritu ipsū suscipienti panis
celestis fit. Cyp. Nō aūt dixit ego sū panis nu
trimēti sz vite. Quia eni cūcta mozt⁹ fimata erāt
vnusquisq; ut nos xps ꝑ semetipsū. Est aūt panis nō cō
suete vite sz illiꝰ q̄ mozte nō resecat. vñ subditur
Qui venit ad me nō esuriet et q̄ credit in me nō sitiet
vnq̄. Augꝰ Qui venit ad me hoc ē qui credit
in me. et q̄ dixit nō esuriet. hz intelligendū est et nō
sitiet vnq̄. Utroq; eni significat eterna illa sa
etas vbi nulla ē egestas. Cyp. Vel nō sitiet neq;
esuriet id ē ad vbū dei audiendū. neq; tediosus ef
fiet neq; sitiet situ intellectuali q̄si nō habeat
aquā baptismi et sanctificationē ꝑ spm̄ factam
Augꝰ Panē igit de celo desideratis ātē vos ha
betis sz nō mādueatis vñ seq̄t. Sz dixi vob. q̄
et vidistis me et nō credidistis. Alchuꝰ q̄si dice
ret nō ideo hoc dixi q̄ vos sciā hoc pane famian
dos sz ꝓpꝰ ad imperiū vre credulitatis dico q̄
videtis et nō creditis. Crisꝰ Vel ꝑ hoc qd̄ dicat
dixi vob. insinuat testimoniū scripturarū de q̄ sup
dixerat. Ille sūt q̄ testimoniū ꝓhibēt de me. Et ite
dixerat. qm̄ veni in nōie ꝑris mei et nō suscepistis
me hoc aūt q̄ dicat q̄ vidistis me signa occulte in
sinuat. Augꝰ sz nō ideo ego populū dei ꝓdidi q̄ vos
vidistis et nō credidistis vñ seq̄t. Omne qd̄ dat mi
ꝑ ad me venet et eū q̄ venit ad me nō eiīcā foras
Beda. absolute dixit ōne vt ostenderet plenitu
dinē fidelium. Hy aūt sūt qs ꝑ dat filio qm̄ occul
tā inspiratione facit eos credere in filiū. Alchuꝰ
Quēcūq; ꝓ ꝑ traxerit ad hoc vt credat in me ve
niet ꝑ fidem ad me vt mi nūgat. Et eū q̄ passibus
fidei et bone opationis venuet ad me nō eiīcā fo
ras. id ē in secreto pure cōscientie meū mozabit
et tandē refrigerā eū in eterna beatitudine. Augꝰ
Illud ei⁹ intꝰ vñ non exitur foras ē magnū pene
trale et dulce secretū sine tedio sine amaritudine
malarū cogitationū sine interpellatione tēptā
onū et dolozū de q̄ dicat. intra i gaudiū dñi tui
Crisꝰ Per hoc aūt qd̄ dicit. qd̄ dat mi ꝑ ostēn
dit qm̄ nō contingēs res ē credere in xpm̄ neq;
cogitationib⁹ humanis ꝑfici. sed ea q̄ desup reuela
tione indiget et aīa deuota suscipiente reuelan
tē vñ non sunt abiecta ne eruti q̄bus nō dat
ꝑ indigem⁹ eū et ea q̄ ex nob est voluntate ad re
dendū. Per hoc aūt tangit incredulitatē eoꝝ ostē
dens. qm̄ q̄ non credit ei volūtatē tm̄ egredit ꝑ̄s
Paulus āt ait. q̄ ipse eos tradiderit ꝑī cū tradi
derit regnū deo et patri. Dicat igit pater
dans nō ꝑdat semetipsū. sic nec filius tradens dicat
aūt filius tradere q̄m per eū ad patrē adducimur
Et de ꝑe dictū est. q̄ quē vocati estis in societatem
filii eius. Dic igitur q̄ venit ad me saluabit. q̄ ꝑ
ipsius veni et carnē assumpsi vñ sequit. Quia descē
di de celo nō vt faciā voluntatē meā sz volūtatē
ei⁹ q̄ misit me. Quid dicis alia sūt tua. et q̄ illi⁹
Ne hoc igit suspicet. aliqs subiuxit. Hec āt volūtas
ei⁹ qui misit me vt ōis q̄ videt filiū et credit in eū
habeat vitā eternā. Per hoc aūt et filius vult. q̄ fi
lius qs vult viuificat. Quid ē igit qd̄ dicit. nō alia
ud actur⁹ veni q̄ ꝑ ꝑ vult q̄si nō habens diuisā
volūtatē a patre. Oia eni que ꝑ̄s sunt mea sūt
sz hoc nō dixit. sed in fine reseruat excelsa ei interī
occultat. Augꝰ Vel aliter quare nō eiīciat foras sub
iūgit. q̄ descendi de celo nō vt faciā volūtatē meā sz
volūtatē ei⁹ qui misit me. ꝓterea ei aīa a deo cecid⁹ q̄
superba erat. superbia ei cecid⁹ humilitate regredi
Medic⁹ eni q̄ infirmitatē desciuit. si curet q̄ ꝑ ali
quā causā factū est et ipsā causā nō curet. ad tēp⁹
videt mederi sz ea manēte morb⁹ repetit. Ut ē
causa oīm morboz⁹ superbia. desciuit
et humilis factꝰ ē filiꝰ dei. Quid superbis homo filiꝰ
dei ꝓpter te humil factꝰ ē. Pudeat te foetasse mu
tari humilem horiez saltē imitare humilem deū. Hec
est ei cōmendatio humilitatis. nō veni facē volun
tatē meā sz volūtatē ei⁹ q̄ misit me. Dubia q̄ppe
faciat voluntatē suā humilitas volūtatē dei. Hila
riꝰ de tri. Nō igit hoc dixit q̄ faciat qd̄ nō velit
sz obedientiā suā sub effectu paterne volūtatis
ostendit. volens ipse volūtatē ꝑ̄s explere. Augꝰ
Ideo q̄ q̄ ad me venerit nō eiīcā eū foras q̄a non
veni facere volūtatē meā humilis veni humilitatē do
cere. qui ad me venit ico ꝑpat in et humilis fit. q̄ nō
faciet volūtatē suā sz dei et ideo nō eiiciet foras
q̄ cū superbus eēt iectus ē foras. Ad me ei venire
nō potest nisi humilis. nō mittit foras nisi superbia
q̄ seruat humilitatē nō labit a veritate. Quare aūt
ideo nō eiiciat foras q̄ venit ad illū. q̄ nō venit ad
faciendā volūtatē suā ostendit cū subdit. Hec ē nam q;
volūtas ei⁹ q̄ misit me ꝑ̄s vt ōne qd̄ dedit mihi
ꝑ non ꝑdam ex eo. Ipse illi datus est q̄ seruat hu
militatē. Nō ē volūtas in cōspectu ꝑ̄s vt pereat vn⁹
de pusillis de tumentib⁹ ꝑit perire de pusillis nichil pe
rit. q̄ nisi fuerimus sicut pusill⁹ iste nō intrabimus in regnū
celoz. Augꝰ de correctiōe et grā Qui q̄ iudei prudēti
sua dispositiōe ꝑsum. ꝑdestinati vocati iustificati glorifi

rati sūt eā nondū renati sz et nondū nati iam filij dei sunt et ōnino perire non possūt Hij enī vere venīūt ad xpm. ab illo q dat pseuerāntia in bono vsq in finē neq ei dat nisi eis qui nō pibunt qm q no pseuerāt peribūt Crih Per hoc aūt qd dixit nō pdam ex eo nō ostendit se indigere eoz̄ cura sz hoc dixit ppter eoz̄ salutē posth aūt dixerunt nō pdā ex eo nō eiā foras subūgit Ded resuscitabo eū in nouissimo die Quia i resurrectiōe cōmūne mali eiciunt sēm illud tollite eū et eicite eū in tenebras exteriores Ipsi eiā pdent sēm illud q pt aiām et coz̄p pdere in gehenna Ideo āt multos eius resurrectionē induxit vt nō ex solis reb pseutib iudicēt dei prudentiā sz aliā expectāt vitā Aug Videte aūt quēadmodū et hic geminā illā resurrectionē designet q venit ad me modo resurgit hūilis facto in mēbris meis seq autē Ded resuscitabo illū in nouissimo die Ad exponendū aūt qd dixerat ōne qd dedit m̄ pr̄ et iterū qd dixerat nō perdā ex eo subūgit hc est enī voluntas pr̄is mei qui misit me vt ōnis q videt filiū et credit in eū habeat vitā eternā Superi dixit q audit vbū meū et credit ei q me misit modo aūt qui videt filiū et credit in eū Nō dixit et credit in patrē hoc est enī credere in filiū qd et in patrē q sicut hz pr̄ vitā in semetipso sic dedit et filio habere vitā habere in semetipso vt sic ōnis q videt filiū et credit in eū habeat vitā eternā credendo et tūsecundo ad vitā tanq̄ pma illa resurrectione et q ipsa nō ē sola subūgit de sēda Et ego resuscitabo eū in nouissimo die.

Murmurabāt g iudei de illo q dixisset ego sū panis q de celo descēdi et dicebāt Nōne hic ē ihs filius ioseph cuius nos nouim patrē et matrē quō g dicit hic q descēdi de celo. Rūdit g ihs et dixit eis Nolite murmurare inuicē. nemo pt venire ad me nisi pr̄ qui misit me traxerit illū et ego resuscitabo eū in nouissimo die. Scriptū est i pphetis Et erūt ōnes docibiles dei Oīs q audiuit a pr̄e et didicit venit ad me nō q patrē vidit hō nisi is q a deo est hic vidit patrē

Crih Judei existimātes se cōmestione carnali poturi nō turbabāt vsq q postea dissipsi sūt vbi dicit Murmurabāt g iudei de illo q dixisset ego sū panus q de celo descēdi Videbāt quidē turbari in hoc q dixerat eū de celo descendisse Dz nō hoc erat q turbationē sanebat sz hoc qd nō expectabant poturi mensa corpali Adhuc tn eū venerabāt q verens erat signū et ppterea nō manifeste ei cōtradicebāt sz murmurando suā turbationē ostendebāt qd aūt murmurādo dixerint subdit et dicebant Nōne hic ē ihs filius ioseph cuius nos nouim patrē et matrē quō ergo dicit hic q descēdi de celo Aug Longe aūt isti erant a pane de celo nec eū esurire nouerūt Panis enī iste interiorис hoīs querit esurien Crih Manifestū est eī qm mirabilē eius nondū senserūt generationē ppterea eū adhuc filiū ioseph dixerūt sz nō increpat non nāq respōdit eis nō sū filius ioseph q nō poterāt illū mirabilē partū audire Di vero eū q sēdm carnē nō poterāt manifeste audire multomagis nec suprozē mefabilē Aug Ab hoīb enī carnē assūpsit sed nō moze hoim Nā patrē habens in celo matrē elegit in terra et illic natus sine matre et hic sine patre Quod q talib murmurātib rūdit subdit Rūdit q ihs et dixit eis nolite murmurare inuicem. q si diceret. sao q re nō esurītis sic vt istū panē intelligatis neq queratis Nemo pt venire ad me nisi pr̄ q misit me traxerit illū Magna gre cōmenda no nemo venit nisi tractus quē trahat. et quē nō trahat. q re illū trahat et illū nō trahat. noli velle indicare si nō vis errare Demel adtende et itelligе nō trahēris oza vt trahāris Crih Sic āt insilliunt manuchei dicētes qm nichil in nob est positū sz hoc nō q nob ē destruit sz ostendit nos dumo aurilio indigētes Ostendit nāq hoc nō eū q inuitus venit sz eū q multū patit oppugnationē

Aug Sz si in pūctu inuiti trahim ad xpm iuuti credim q violentia adhibet nō voluntas exercitatur Ded intrare q sepe ecclia z potest nolens credere nō pt nisi volens Corde enī credit ad iustiā si q iuit venit q trahit nō credit si nō credit nō venit Nō eū ad xpm ambulādo currim sz credendo nec motu corpis sz voluntate cordis accedim q voluntate trahimur Quod ē aūt trahi voluntate delectare in dño et dabit tibi petitiones cordis tui Est qda voluptas cordis sua dulcis ē panis ille celestis Porro si poete dicit unusquisq̄ trahit sua q̄tz quēq voluptas quanto forti nos dicere debem trahi hoīez ad xpm q delectat veritate beatitudine iustitia sempiterna vita qd totū xps est An nō habent corpis sensus voluptates suas et animi desert a voluptatib suis Da amante desiderante feruente fonti eterne patrie suspirante et sat q dicā Dz quare volut dicere quē traxerit pr̄. si trahendi sum ab illo trahamur cui dicit quedā que diligit trahe me post te Ded q̄d itelligi volut aduertam Trahit pr̄ ad filiū cos q ppterea credūt in filiū q eū cogitāt patrē habere deū. Deus enī pr̄ equalem sibi genuit filiū et q cogitat atz in fide sua sentit ac ruminat eqlē ē patri eū in quē credit ipsū trahit pr̄ ad filiū Arrius credit creaturā nō eū traxit pr̄ Sotinus dicit homo solus est xps Qui sic credit nō eū pr̄ trahit Traxit petrū q dixit tu es xps filius dei viui vñ ei dictū est. nō tibi reuelauit caro et sanguis sz pr̄ meus q in celis ē Ista reuelatio ipsa attractio est Oī eū q inter delicias terrenas reuelāt amatib trahit nō trahet reuelato xps a pr̄e. Quid enī forti desiderent aīa q̄ veritatem Dz hic hoīes esurunt

ibi saturabūt. Ideo subiecit et ego resuscitabo eū in nouissimo die. ꝙsi diceret saturabit eo ꝙ et hic sibi in resurrectione mortuorū qm̄ ego resuscitabo eū. Aug⁹ de ꝙsti. nor. et ve. testa. Vel attrahit pr̄ ad filiū p opa que faciebat puerū. Xp̄s Non pua dignitas filij si pr̄ adducit et ipse suscitat nō dubitans ad patrē opa ꝛz ostendēs paritatē virtutis. Deinde oñdit modū scōm quē pr̄ trahit dicens Scriptū est in pphetis et erunt ōnes docibiles dei. Videt fidei dignitatē qm̄ nō ab hoīb⁹ neq; p hoīes ꝛz ab ipso deo cā debeāt addiscere. Magister ei ōnib⁹ presidet paratus existēs sua tribuere ad omnes sua doctrinā effundens. Di aūt erūt oēs docibiles dei qualiter quidā non credūt. q hoc de plurib⁹ dictū est sunt qm̄ ōnes qui volūt. Aug⁹ de p̄destinatione sanctor. Vel aliter sicut integre loqm̄ cū de aliq̄ litterarū magistro q̄n ciuitate solus ē dicimus oēs iste hic litteras docet. nō q. oīs discūt ꝛz q. nemo nisi q. ab illo discat. q̄uḡ ibi litteras discat. Ita certe dicim⁹ oēs deus docet venire ad xp̄m. nō q. oīs veniūt ꝛz q. aliter nemo venit. Aug⁹ sup iohē. Oīus regni illi⁹ hoīes docibiles erūt dei non ab hoīb⁹ audiēt et si hoc ab hoīb⁹ audiūt tamē qd̄ intelligūt mt⁹ dat⁹ strepitū vocū ingero aurib⁹ vīs nisi reuelet ille q̄ intꝰ ē. Quis ḡo in dei me potestis agnoscē q̄s pr̄ nō docuit. Beda. Dicat aūt pluraliter in pphetis q. ōnes pphete uno cordē spū repleti licet diuersa pphetarēt tñ ad idem tendebant q̄ppt cū quibus cor⁹ ōnes alij concordabāt. sicut cū iohele pphetā q̄ dicat erūt omnes docibiles dei. Glosa. Hoc aūt in iohele nō inuenit⁹ ꝛz aliq̄d silē. Dicat⁹ ei ibi. filie syon exultate et letamini in dño deo vr̄o. q. dedit vob doctorē. Expressius tñ est in ysaia vbi dicit⁹ ponā vniuersos filios tuos doctos a dno. Xp̄s Qd̄ quidē p̄ceptū est q. ante per hoīes discebāt que dei sūt. nūc autē per vnicū filiū dei et spīm scm̄. Aug⁹ de p̄destinatione scōrū Oīus autē docibiles dei venit ad filiū qm̄ audierūt et didicerūt a pr̄e per filiū vñ subdit. Omīs q̄ audiuit a pr̄e et didicit venit ad me. Di aūt oīus q̄ audiuit a pr̄e et didicit venit pfecto oīus q̄ nō venit nō audit a pr̄e nec didicit. Valde remota ē a sensib⁹ carnis hic scola in qua pr̄ audit⁹ et docet vt veniat⁹ ad filiū nec agit hoc cū carnis aure ꝛz cordis ibi ē et ipse filius q. ipe ē verbū ei⁹ p qd̄ pr̄ sic docet simul ē et spūsc̄us. Inse perabilia enī dicim⁹ ee opa trinitatis. sed ideo pr̄ hoc potissimū est attributum. q. de ipso p̄cedit et filius et spūsc̄us. Itaq; grā q̄ occulte et hūanis cordib⁹ diuina largitate tribuit⁹ a nullo corde duro respuit⁹. Ideo q̄p pe tribuit⁹ vt cordis duricia p̄mut⁹ auferat⁹. cur q̄ non oēs docet vt veniāt ad xp̄m. nisi q. oēs q̄s docet. mia docet q̄s aūt nō docet iudicio nō docet. si aūt dixerim⁹ qd̄ volūt discere q̄s nō docet. rndebitur nob. Et vbi est qd̄ ei dicat⁹. deus tu conuertens viuificabis nos aut si nō sanat volētes ex nolentib⁹ deꝰ vt qd̄ orat ecclia. fm̄ p̄ceptū dñi q. p̄secutorib⁹ Nō. n. quis dicere p̄t

credāt vt sic veniret. Preuenit q̄ppe eū mīa dei. q. sic est venit⁹ vt crederet. Aug⁹ sup iohē. Extra q̄ quo trahit p̄ docendo de veritate. nō necessitatē ponendo. Trahere enī dei est ōnus qui audiuit a pr̄e et didicit venit ad me. Quid igit xp̄s nichil docuit. qd̄ qd̄ patrē mīm hoīes nō viderūt filiū viderūt. filius q. docebat. Di ei ego homo cū sim illū doceo q̄ audiunt vbū ei⁹ meū illū docet et pater q̄ audiunt vbū eius. Exponit aūt hoc ipse et ostendit nob qd̄ dixerat. cōtinuo subiūgens. Nō q. patrē vidit q̄si p̄ nisi q̄ a deo ē hic vidit patrē q̄si diceret. Ne forte cū dico vob ōnis q̄ audiuit a pr̄e et didicit. dictis apud vos nūq; vidim⁹ patrē quo ab eo discere potuerim⁹. Ameipso audite. ego noui patrē. ab illo sū quo vbū est ab illo cui⁹ est verbū. nō qd̄ sonat et trānsit. ꝛz qd̄ manet cū dicente et trahit audiente. Xp̄s Omnes q̄dem a deo sum⁹. Id vero qd̄ est p̄cipuū filij et pprium ei⁹ hic non posuit pter auditorū imbecillitatem.

Amen amē dico vobis q̄ credit in me hꝫ vitā eternā. Ego sū panis vite. Pres vr̄i māducauerūt mānna in deserto et mortui sunt. Hic est panis de celo descendēs vt si q̄s ex ipso māducauerit nō moriat. Ego sū panis viuus q̄ de celo descendi. si q̄s māducauerit ex hoc pane viuet in eternū

Aug⁹ Reuelare se voluit dns q̄d esset vī dicit. Amē amen dico vob q̄ credit i me hꝫ vitā eternā. Quasi dicat q̄ credit in me hꝫ me. quid est āt hīe me habē vitā eternā. Vita ei eterna ē vbū qd̄ in principio erat apud deū et vita erat lux hoīm. assūpsit vita mortē vt vita ondēret mortē. Xp̄s Quia vero turbe instabāt ei bū corpalē petētes et ei⁹ ubi q̄ patrib⁹ cor⁹ dat⁹ erat reminiscentes vt ostēdat q. ōnia illa figura erant hui⁹ veritatis p̄sentis mentionē de cibo spirituali faciēs dicēs. Ego sū panis vite. Panē quidē vite scp̄sit vocat q̄m vitā nūm cōtinet et hāt et futurum. Aug⁹ Dz q. illi de mānna superbiebāt subiūgit. patres vr̄i māducauerūt mānna in deserto et mortui sūt. Ideo p̄es vr̄i q. filios estis illoꝝ murmuratores p̄es mīmurator⁹ filioꝝ. Nā de nulla re magis deū offendisse ille popul⁹ dict⁹ ē q̄si cōtra deū mīmurādo. Ideo aūt mortui sūt. q. qd̄ videbāt credebāt. qd̄ nō videbāt nō intelligebāt. Xp̄s Nō aūt sine causa addit in deserto ꝛz occulte insinuās q̄m nō longum tēp⁹ fuit q̄ ꝛz mānna datū est. Neq; simul cū venit in terrā promissionis ꝛz q. videbāt panē datū a xp̄o min⁹ ee illo qd̄ p̄ib⁹ datū erat. in eo qd̄ illud desup descendebat. Murauliū vero panū inferi⁹ generabat⁹ pterea subiūgit. Hic ē panis de celo descēdēs. Aug⁹ Hic panē significauit mānna. hic panē significabat altare dei. sacramēta hec sūt et illa fuerūt. In signis diuersa sūt. in re q̄ significat⁹ paria sunt. aplm audi. Omīs eandē escā spiritalē māducauerūt. Xp̄s. Deinde ostēdit q. maxime eos poterat psuadere q̄m ipsi p̄ib⁹ suis multo dig

mortes effecti sūt q̄ mana māducātes sunt mortui et ideo subdit. ℣t si quis ex ipso māducauerit nō moriat. ℟ A fine vtriusq; abi ondit differenciā p̄ panē aūt huc dogmata salutaria dicat et fidē q̄n ipsū est aut corp⁹ suū h̄ ei conseruāt aiam. ℣ Aug⁹ sz nūq̄d nos nō mortuū q̄ māducauim⁹ panē descendentē de celo sic illi sūt mortui quēadmodū et nos sum⁹ morituri q̄tū attinet ad mortē hui⁹ corpis visibilē atz carnalē q̄tū aūt ptinet ad mortē spīritualē q̄ prēs istoz mortui sūt. ℟ māducauit māna moyses et multi q̄ dño placuerūt et mortui nō sūt qz visibilē abū spīritualiter itellexerūt spūaliter gustauerūt vt spūaliter saciarēt. ℣ Nā et nos hodie accipim⁹ visibilem abū. sz aliud est sacramentū aliud vis sacramēti. q̄ multi de altari accipiūt et accipiēdo moriūt. vn apls. Judicū sibi māducat et bibit. panē q̄ celestē spūalem māducare ē innocenciā ad altare apportare. ℣ Peccata et si sint q̄tidiana non sunt mortifera anq̄ ad altare accedatis attendite q̄d dicatis. Dimitte nob debita nra sicut et nos dimittim⁹ debitorib⁹ nris. si dimittis dimittent tibi scor⁹ accede. ℣ panis ē nō venenū. ℣ Di q̄s q̄ ex hoc pane māducauerit nō moriet. sz q̄d ptinet ad virtutē sacramēti nō q̄d ptinet ad visibile sacramētū q̄ manducat sz intus nō foris. ℟ Alchuin⁹. Ideo inq̄ nō morituri q̄ cōmedit hūc panē qz ego sū panis viuus q̄ de celo descēdi. ℟ Theophi. Per hoc sz q̄ incarnatus est nō q̄ purus solū fuit homo et postmodū assūpsit diuinitatē vt nestoriꝰ fabulat. ℟ Aug⁹ De celo descendit et māna vmbra erat iste veritas ē. ℟ Alchu. Est aūt mea vita viuificās vn sequit. ℣ Di q̄s māducauerit ex hoc pane viuet nō tm in pātu p̄ fidē et iustitiā sed in eternū.

Et panis quē ego dabo caro mea ē p̄ro mūdi vita. ℟ Aug⁹ Determinat cōsequēter dns quo se pane dicat. nō tm sēz diuinitatē q̄ pascit omnia sed etiā sēz humanā naturā q̄ est assūpta vbo dei eiq̄ subdit. Et panis quē ego dabo caro mea ē p̄ro mūdi vita. ℟ Beda Hoc aūt panē tūc dns dedit q̄n misteriū corpis et sanguis sui discipulis tradidit. et q̄n semetipsū deo p̄ri obtulit in ara cruris. Q̄d vero dicit. p mūdi vita nō debem⁹ itelligere p elemētis sz p hoib⁹ q̄ mūdi noīe designāt. ℟ Theo. In hoc q̄d dicit quē ego dabo potestatē suā demōstrat q̄ nō sicut seruus munꝰ p̄re crucifix⁹ ē. sz volūtarie. nā et si a p̄re dari dicat. tm seipsū tradidit ipse. Attēde aūt q̄ panis q̄ in mysteriis a nob assumit. nō solū figurā gerit carnis xp̄i. sz ipse ē vera caro xp̄i. Non enī dixit. panis quē ego dabo figurā carnis mee gerit. sz caro mea ē. Transmutat⁹ aūt in enarrabilib⁹ verbis iste panis p̄ mysticā bñdictionē et habitatione spūssī in carnē xp̄i. Sed q̄re nō videm⁹ carnē q̄ si caro videret hoiez nos in eiq̄ assūptione muaderet. vn vt nostre infirmitati cōdescēdat talis nob videt mysticus abus. sēdm q̄ mōre consue

tudinis cōpetebat. ℣ Pro mūdi aūt vita carnē suam tradidit q̄ moriendo mortē solut. Ego enī intelligo p mūdi vita resurrectionē. nā dū mortis vniuersalē resurrectionē toti hūani generi mīstrauit. Forte aūt et vitā que in sanctificatione et beatificatione cōsistit et spū mūdi vitā dixit. Quāuis ei non oēs suscepерūt vitā que est in sanctificatione et spū tm dns scipsū pro mūdo tradidit. et q̄tū in eo est totus est mūdꝰ sanctificat. ℟ Aug⁹ Qui aūt capet caro q̄ dixit panē carnē. nouūt aūt fideles corp⁹ xp̄i si corp⁹ xp̄i esse nō negligāt fiant corp⁹ xp̄i si volūt viuere de spū xp̄i. De spū enī xp̄i nō viuit nisi corp⁹ & xp̄i. Numquid ei corp⁹ meū viuit de spū tuo. ℣ Sunt panem apls exponit dicēs vnū corp⁹ multi sum⁹. O sacramētū pietatis o signū vnitatis o vinculū caritatis. Qui vult viuere accedat credat incorpet vt viuificet.

Litigabāt ergo iudei adinuicē dicētes. Quo p̄t hic nobis carnē suā dare ad māducandū. Dixit ergo eis iūs. Amen amē dico vob nisi māducaueritis carnem filij hoīs et biberitis ei⁹ sanguinē nō habebitis vitā in vobis. Qui māducat meā carnē et bibit meū sanguinē hz vitā eternā et ego resuscitabo eū in nouissimo die. ℟ Aug⁹ Quia iudei panē concordie nō intelligebāt adinuicē litigabāt vn dicit. Litigabāt q̄ iudei ad inuicem dicētes. quo p̄t hic nob carnē suā dare ad māducandū. Qui aūt māducat talē panē nō litigāt adinuicē q̄n p hūc deus fecit habitare vnanimes in domo. ℟ Beda putabāt q̄ iudei q̄ dns particulati carnē suā diuideret. et eis ad māducandū daret. Et ideo litigabāt q̄ nō intelligebāt. ℟ Crisost Quia igit dicebant hoc esse impossibile vt singulis carnē suā ad manducandū daret ondit. q̄n non solū non ē impossibile sz valde necessariū. vn sequit. Dicit q̄ eis iūs. amē amen dico vob nisi māducaueritis carnē filij hoīs et biberitis ei⁹ sanguinē nō habebitis vitā in vobis. ℟ Aug⁹ iūs dicit. Quo q̄dā dicet. et q̄ina sit mod⁹ ad māducandū istū panem ignorans veritatē nisi māducaret. ℟ Beda Et ne cre deret. illis solis hoc dixisse mox q̄nalē sententiā intulit. Qui māducat meā carnē et bibit meū sanguinē. ℟ Aug⁹ Et ne istā vitā intelligētes de hac re litigaret. secut⁹ adiūxit. hz vitā eternā. Hanc q̄ nō hz q̄ istā carnē nō manducat. nec istū sanguinē bibit. Nā tpalē vitā sine illo habere hoiēs possūt. eternā vero omino nō possūt. Non ita ē in hac esca quā sustentāde hui⁹ tpalis vite causa sumim⁹ nā q̄ eā non sūpserit nō viuet nec tm q̄ eā sūpserit viuet. Fieri ei pt vt morbo vel senio vel aliq̄ casu plurimi q̄ eā sumpserint moriant. ℣ In hoc vero cibo et potu id ē corpis et sanguis dñi non ita est. Nā et q̄ eā non sumut nō hz vitā. et q̄ eā sumit hz vitā et hāc vitq; eternā. ℟ Theo. Nō enī puri hoīs caro est. sz dei. et hoiez diuinū facere valens

tanq̄ dnūitate mēbrūans ¶ Aug⁹ xxi de ciu. dei. Dūt aūt quda liberatōne ab eterno supplicio hoīb⁹ ꝑmittētes xp̄m baptismate ablutis q̄ ꝓncipes sunt corp̄is ei⁹ quolibz vixerint ꝓpter illud qd dixit ihc ſz contra dixit eis apls dicēs ¶ Manifesta sūt opa carnis q̄ sunt fornicatio immūdicia ⁊c. q̄ predixerat sicut p̄dixi qm q̄ talia agūt regnū dei nō possi debūt. Quāobrem quo sit accipiendū qd ihc dixit merito q̄rit. Quu enī in ei⁹ ē corp̄is vnitate id ē in xp̄ianor⁹ cōpagine mēbror⁹ eu⁹ corp̄is sacramē tū fideles cognoscentes de altari sumere cōsueuerūt ipse vero dicendo ē manducare corp⁹ et bibere sanguinē xp̄i accp̄t hoc hereticī et sacrilegi ab vnitate corp̄is sēpati. pnūt idem ꝓpere sacramentū sed nō sibi vtile ymo etiā noxiū quo iudicent grauius q̄ vel tardius liberent. nec illi etiā in ꝓditis et damnabilib⁹ moribus debēt esse securi q̄per vite iniqtatē ipsā vitē iustitiā q̄ est xp̄s deserunt siue fornicādo siue aliq̄d huiōi faciendo. Nō enī isti dicendi sunt mānducare corp⁹ xp̄i qui nec in mēbris cōputandi sūt xp̄i. Ut enī alia tacēa non pnūt simul ee mēbra xp̄i et mēbra meretricis. ¶ Aug⁹ sup iohēz. Hūc itaq; cibū et potū societatē vult intelligi corp̄oris et sanguīs mēbrorū suorū q̄d est ecclesia in ꝓdestinatis et vocatis et iustificatis et glorificatis sanctis et fidelib⁹ ei⁹ huius rei sacramentū id ē vnitas corp̄is et sanguinis xp̄i. alicubi q̄ndoq; alicubi certeris intervallis dierū in dnīca mensa ꝓparatur et de dnīca mensa sumit. q̄busdā ad vitā q̄busdā ad exitiū. Res vero ipsa cui⁹ sacramentū est. ad quā hoī est ad vitā nulli ad exitium. quāq; ei⁹ ꝓticeps fuerit. Ne aūt putarēt sic in isto cibo et potu promitti vitā eternā vt q̄ eam sumerent. ia nec corp̄e morerēt. Huic cogitationi occurrēs subiūgit dicens Et ego resuscitabo eū in nouissimo die. vt sz habeāt interim vitā eternam scdm spūm in reque q̄ scrōrū spūs suscepit. Qd aūt ad corp⁹ attinet nec corp⁹ eiā vita eterna fraudet. sed in resurrectione mortuor⁹ in nouissimo die eā. Caro enī mea vere est cibus et sāguis ¶ habeat meus vere est potus. Qui manducat meam carnē et bibit meū sanguinē in me manet et ego in illo. Dixit nr̄ misit viuens p̄r et ego viuo ꝓpter patrē. et q̄ mānducat me et ipse viuet ꝓpter me. hic ē panis q̄ de celo descendit nō sicut mānducauerūt p̄res vri māna et mortui sunt. Qui mānducat hūc panē viuet in eternū. Hec dixit in synagoga docēs in capharnaū.

¶ Beda. dixerat supi⁹ q̄ mānducat meā carnē et bibit meū sanguinē hz vitā eternā. Et vt ostenderet q̄ta distantia sit inter corp̄ale cibū et potū et spūale misteriū corp⁹ et sanguis sui ad iecit. Caro enī mea vere ē cib⁹ et sāguis me vere ē potus. ¶ Crih. Hoc aūt dixit aut vt credāt hijs q̄ dicta sūt vt nō estimēt enigma et pabolā esse

ſz sciāt qm̄ ōnino oꝑtet mānducare corp⁹ xp̄i. a vult dicere ep verus cib⁹ est hic q̄ aīaz saluat. ¶ Aug⁹ Vel aliter. cibo et potu id appetunt hoīes vt nō esuriāt neq; sitiant. hoc veraciter nō ꝓstāt nisi iste cib⁹ et potus qui eos a quib⁹ sumit īmortales et incorruptibiles facit id ē societas ipsa sanctor⁹ vbi pax erit et vnitas plena atq; ꝑfecta ꝓterea dns nr corp⁹ et sanguinē suū in eis rebus q̄ mendauit q̄ad vnū aliquid redigunt. ex multis nāq; aliud scz panis ex multis granis in vnū cōstat. aliud scz vinū ex multis acinis cōfluit. Deinde iā exponit quid sit mānducare corp⁹ ei⁹ et sanguinē bibere dicēs. Qui mānducat meā carnē et bibit meū sanguinē in me manet et ego in illo. Hoc est q̄ mānducare illā escā et illū bibere potū in xp̄o manere et xp̄m in se habere. Ut per hoc q̄ nō manet in xp̄o. et in q̄ nō manet xp̄s ꝓcul dubio nec mānducat ei⁹ carnē nec bibit ei⁹ sanguinē sz magis tante rei sacrāmentū ad iudiciū sibi mānducat et bibit. ¶ Crih. Vel aliter cōtinuat. q̄ ꝓmiserat se mānducā nib⁹ vitā eternā. vt q̄ hoc cōfirmet induxit q̄ manducant ⁊c. ¶ Aug⁹ de v. do. Multi quidē q̄ vel corde ficto carnē illā manducāt et sanguinē bibūt vel cū mānducauerint apostatae fiunt. nūq̄d manet in xp̄o et xp̄s in eis sz ē ꝑfecto q̄dā mod⁹ mānducandi illā carnē et bibendi illū sanguinē quo q̄ mānducauerit et bibert in xp̄o manet et xp̄s in eo. ¶ Aug⁹ xxi de ci. dei. Hoc ē illi q̄ nō sacrāmento tenus sz reuera corp⁹ xp̄i mānducāt et sanguinē bibūt. ¶ Crih. Et q̄ ego viuo manifestū est q̄ ipse viuet. et ad hoc ostendendū subiūgit. Dixit me nr misit viuēs p̄r. et ego viuo ꝓpt p̄rem. et q̄ mānducat me et ipse viuet ꝓpter me. Nō enī filius ꝓpagatione p̄ris sit melior. sicut ꝓpagatione filij ꝑ vnitatē corp⁹ xp̄i et sanguīs qd illa mānducatio et potatio significat nos efficiam⁹ meliores. Dicta ita dictū est. viuo ꝓpter p̄rem. q̄ ipse de illo ē sine detrimēto equalitatis dictū est. nec tñ eandē māz et suā equalitatē significauit sz grāz mediatoris ostendit. si aūt scdm id accipim⁹ viuo ꝓpt patrē qd alibi aūt p̄r maior me est. hoc vba ita dixit. Dicit misit me p̄r. ac si diceret vt ego viuā ꝓpter p̄rem id ē ad illū tanq̄ ad maiorē referā vitā mea exemplū nāq; mea fient in qua me misit vt aūt q̄sq; viuat ꝓpter me ꝓpagatio fiunt q̄ mānducat me. ¶ Hilari⁹ viij de tri. De veritate igitur carnis et sāguis xp̄i nō relictē ambigendi locus nūc enī ex ipsius dni p̄fessione et fide nra vere caro ē et vere sanguis ē

hoc ꝙ vite nr̄e causa est qđ in nob carnalib⁹ manen
tē per carnē xp̄m habem⁹ victuris nob ꝑ eū ea con
dicione q̄ vivit ille ꝓ patrē. Di ergo nos natura
liter sc̄dm carnē per eum vivim⁹ id ē naturā car
nis sue adepti quo naturaliter sc̄dm spm in se pa
trē habeat eū vivat ipse ꝑ ꝑz per patrē autē vi
vit dū naturalitas nō alienā ei intulit diuersāꝫ na
turā. Aug⁹ Vt aūt illū panē manducādo viua
mus q̄ eternā vitā ex nobis habere nō possum⁹ de
celo descendit vñ seq̄t. Hic ē panis qui de celo des
cendit. Hilari⁹ de tri. Ge panē hic dixit ac ne
vbi vitus alt⁹ naturā desciss̄e existimaret in carnē
panē carnē suā esse dixit vt ꝑ hoc q̄ descendēs de ce
lis panis ē nō ex humana cōcepacōne orīgo ēe cor
pozis ei⁹ existimaret dū celeste esse corp⁹ ostendit
at vero cū panis est assūptꝰ ꝑ verbū corpis est ꝓfes
sio. Theo. Nō enī purū deū comedim⁹ nā et ipal
pabilis et incorpoz⁹ est neq; eni hoīs puri carnem
cōmedim⁹ q̄ nūl posset ꝓficere. Dz q̄ de⁹ carnē si
bi vnit caro ei⁹ vnificatiua exist nō q̄n dei
naturā trāsient sz sedz q̄dā iqnis ferri cōsuetu
dinē qđ et ferrū manet et iqnis actu ostendit sic
et caro dñi vnificatiua ē tāq; caro vbi dei. Beda
Et vt ostenderet distanciā vmbre et lucis typi et ve
ritatis subūxit. Nō sicut māducauerūt pres vr̄i
māna et mortui sunt. q̄ māducat hūc panē vivet
in eternū. Aug⁹ q̄ aūt illi mortui sunt ita vult in
telligi vt nō vivāt in eternū. nā ꝑaliter et hij ꝑfec
to morient⁹ qui xp̄m māducāt sz vivūt in eternū
q̄ xp̄s est vita eterna. Crisi⁹ Di enī possibile fuit
sine messe et frumēto et aliis hui⁹ xl̄āmis illoz
vitā conseruare multomagis nūc cibo spūali hoc
facere potent⁹ illa erāt figure frequēter aūt
vitā reprobauit q̄ nichil ē ita delectabile hoīb⁹
Dñi et in veteri testamēto lōgitudo vite ꝓmittebat
hic aūt vita finē nō habens. Simul etiā ꝓ hoc ostē
dere vult q̄n sententiā mozti tradentē ꝑ pecc⁹ nūt
solut vitā eternā contrario ꝓmittens. seq̄t. Hec
dixit i synagogā docēs in capharnaū vbi sz plu
rime vtutes ei⁹ sūt facte. Docebat aūt in synago
ga et in tēplo multitudinē attrahere volens et ostē
dens q̄m nō est cōtrar⁹ patri. Beda Si iuste aūt
capharnaū q̄ interp̄tatur villa pulcherrima sig
nificat mūdū. synagoga vero iudaicū populū ꝑ
hoc ostēdit⁹ q̄ dns ꝑ ministeriū incarnacionis mundo
apparēs iudaico ꝓlo multa docuit q̄pe intellexit
Multi q̄ audientes ex discipul' ei⁹ dixerūt du
rus est hic sermo q̄s ꝓt eū audire. Deus aūt
iis apud semetipm q̄ murmurarent de hoc
hoc discipulis ei⁹ dixit eis. Hoc vos scāndalizat
li ergo videritis filiū hoīs ascēdentē vbi erat
prius. spūs est q̄ vivificat caro nō ꝓdest. spūs
verba q̄ ego locut⁹ sū vobis spūs et vita
sūt. Sed sunt quidā ex vob⁹ q̄ nō credūt. Sci
ebat enī ab initio iis q̄ nō crederēt et quis
eēt tradit⁹ eū eēt. et dicebat
ꝓterea dixi vobis q̄ nēo ꝓt venire ad me nisi
fuerit ei datū a pre meo. Ex hoc multi discipu
li ei⁹ abierūt retro. et iā nō cū illo ābulabāt. Dixit
iis ad ih̄m Numq̄d et vos vultis abire. Respondit ergo
ei symō petrus. Dñe ad quē ibim⁹ verba vite eterne
habes. et nos credim⁹ et cognouim⁹ q̄ tu es xp̄s
filius dei. Respondit ih̄s eis. Nōne ego vos xij elegi
et vnus ex vobis diabolus est. Dicebat aūt de iu
da symonis scharioth iste hic enī erat tradit⁹
eū eēt vnus ex xij.

Aug⁹ Talia loquente ih̄u nō crediderūt alioq̄d
magnū dicente et verbis illis aliquā grām coepe
runt. sz ꝙt voluerūt intellexerūt. et noze hōm
q̄ poterat aut disponebat iis carnē qua indutꝰ e
rat verbū veluti consassā distribuere credēb⁹ in se
vñ dixt. Multi q̄ audientes nō ex minimis sz ex dis
pulis ei⁹ dixerūt. dur⁹ est hic sermo. Crisi⁹ id est dif
ficile susceptibilis sup excedens cozibe capacitatem
Putabāt ei eū supza sepsū loqui maioza ꝓpria
dignitate. Et dixerūt. q̄s ꝓt eū audire. qđsi ꝓ sepsis
respōdentes q̄ nō debebant. Aug⁹ Di aūt disci
puli durū habuerūt sermonē istū. quē nimiū et
tū sic optebat vt diceret q̄ nō ab hoīb⁹ intellect⁹
secretū dei intentū debet fieri nō aduersos. Theo.
Cū aūt audis q̄ discipuli ei murmurabāt no mi
telligas hos q̄ actu erāt discipuli sz hos q̄m habi
tu et figura videbāt ab eo instrui. Nā inter disci
pulos erāt quidā ex plebe q̄ dicebāt ei⁹ discipuli
q̄ multo cū discipulis manebāt ꝓpe. Aug⁹ Hic
aūt apud se ista dixerūt vt ab illo no audirent
Sz ille q̄nouerat in seipsis apud semetipm audie
bat vñ seq̄t. Deus aūt ih̄s apud semetipsū q̄
mur. de h⁹ dix. ei⁹ dixit eis hoc vos scāndalizat. Si
ergo videritis filiū hoīs ascēdentē vbi erat
prius. spūs est q̄ vivificat caro nō ꝓdest. spūs
verba q̄ ego locut⁹ sū vobis spūs et vita
sūt. Sed sunt quidā ex vob⁹ q̄ nō credūt. Sciebat
enī ab initio iis q̄ nō crederēt et quis
eēt tradit⁹ eū eēt. et dicebat
ꝓterea dixi vobis q̄ nēo ꝓt venire ad me nisi
fuerit ei datū a pre meo. Ex hoc multi discipu
li ei⁹ abierūt retro. et iā nō cū illo ābulabāt. Dixit
iis ad ih̄m Numq̄d et vos vultis abire. Respondit ergo
ei symō petrus. Dñe ad quē ibim⁹ verba vite eterne
habes. et nos credim⁹ et cognouim⁹ q̄ tu es xp̄s
filius dei. Respondit ih̄s eis. Nōne ego vos xij elegi
et vnus ex vobis diabolus est. Dicebat aūt de iu
da symonis scharioth iste hic enī erat tradit⁹
eū eēt vnus ex xij.

Aug⁹ Talia loquente ih̄u nō crediderūt alioq̄d
magnū dicente et verbis illis aliquā grām coepe
runt. sz ꝙt voluerūt intellexerūt. et noze hōm
q̄ poterat aut disponebat iis carnē qua indutꝰ e
rat verbū veluti consassā distribuere credēb⁹ in se
vñ dixt. Multi q̄ audientes nō ex minimis sz ex dis
pulis ei⁹ dixerūt. dur⁹ est hic sermo. Crisi⁹ id est dif
ficile susceptibilis sup excedens cozibe capacitatem
Putabāt ei eū supza sepsū loqui maioza ꝓpria
dignitate. Et dixerūt. q̄s ꝓt eū audire. qđsi ꝓ sepsis
respōdentes q̄ nō debebant. Aug⁹ Di aūt disci
puli durū habuerūt sermonē istū. quē nimiū et
tū sic optebat vt diceret q̄ nō ab hoīb⁹ intellect⁹
secretū dei intentū debet fieri nō aduersos. Theo.
Cū aūt audis q̄ discipuli ei murmurabāt no mi
telligas hos q̄ actu erāt discipuli sz hos q̄m habi
tu et figura videbāt ab eo instrui. Nā inter disci
pulos erāt quidā ex plebe q̄ dicebāt ei⁹ discipuli
q̄ multo cū discipulis manebāt ꝓpe. Aug⁹ Hic
aūt apud se ista dixerūt vt ab illo no audirent
Sz ille q̄nouerat in seipsis apud semetipm audie
bat vñ seq̄t. Deus aūt ih̄s apud semetipsū q̄
mur. de h⁹ dix. ei⁹ dixit eis hoc vos scāndalizat. Si
ergo videritis filiū hoīs ascēdentē vbi erat
prius. spūs est q̄ vivificat caro nō ꝓdest. spūs
verba q̄ ego locut⁹ sū vobis spūs et vita
sūt. Sed sunt quidā ex vob⁹ q̄ nō credūt. Sciebat
enī ab initio iis q̄ nō crederēt et quis
eēt tradit⁹ eū eēt. et dicebat
ꝓterea dixi vobis q̄ nēo ꝓt venire ad me nisi
fuerit ei datū a pre meo. Ex hoc multi discipu
li ei⁹ abierūt retro. et iā nō cū illo ābulabāt. Dixit
iis ad ih̄m Numq̄d et vos vultis abire. Respondit ergo
ei symō petrus. Dñe ad quē ibim⁹ verba vite eterne
habes. et nos credim⁹ et cognouim⁹ q̄ tu es xp̄s
filius dei. Respondit ih̄s eis. Nōne ego vos xij elegi
et vnus ex vobis diabolus est. Dicebat aūt de iu
da symonis scharioth iste hic enī erat tradit⁹
eū eēt vnus ex xij.

Aug⁹ Talia loquente ih̄u nō crediderūt alioq̄d
magnū dicente et verbis illis aliquā grām coepe
runt. sz ꝙt voluerūt intellexerūt. et noze hōm
q̄ poterat aut disponebat iis carnē qua indutꝰ e
rat verbū veluti consassā distribuere credēb⁹ in se
vñ dixt. Multi q̄ audientes nō ex minimis sz ex dis
pulis ei⁹ dixerūt. dur⁹ est hic sermo. Crisi⁹ id est dif
ficile susceptibilis sup excedens cozibe capacitatem
Putabāt ei eū supza sepsū loqui maioza ꝓpria
dignitate. Et dixerūt. q̄s ꝓt eū audire. qđsi ꝓ sepsis
respōdentes q̄ nō debebant. Aug⁹ Di aūt disci
puli durū habuerūt sermonē istū. quē nimiū et
tū sic optebat vt diceret q̄ nō ab hoīb⁹ intellect⁹
secretū dei intentū debet fieri nō aduersos. Theo.
Cū aūt audis q̄ discipuli ei murmurabāt no mi
telligas hos q̄ actu erāt discipuli sz hos q̄m habi
tu et figura videbāt ab eo instrui. Nā inter disci
pulos erāt quidā ex plebe q̄ dicebāt ei⁹ discipuli
q̄ multo cū discipulis manebāt ꝓpe. Aug⁹ Hic
aūt apud se ista dixerūt vt ab illo no audirent
Sz ille q̄nouerat in seipsis apud semetipm audie
bat vñ seq̄t. Deus aūt ih̄s apud semetipsū q̄
mur. de h⁹ dix. ei⁹ dixit eis hoc vos scāndalizat. Si
ergo videritis filiū hoīs ascēdentē vbi erat
prius. spūs est q̄ vivificat caro nō ꝓdest. spūs
verba q̄ ego locut⁹ sū vobis spūs et vita
sūt. Sed sunt quidā ex vob⁹ q̄ nō credūt. Sciebat
enī ab initio iis q̄ nō crederēt et quis
eēt tradit⁹ eū eēt. et dicebat

ce terra. Quid ꝙ vult ꝙ aut cū videritis filium
hoīs ascendentem vbi erat prius nisi vt intelli
gam⁹ vnā psonā esse xpm deū et hoīez nō du
as ne fides nrā fiat quaternitas ꝙz trinitas Hic
ꝙ erat filius hoīs in celo quēadmodū filius dei
erat in terra filius dei in terra susceptā carne filii
hoīs in celo in vnitate psone. ℣ Theoph. Non ꝙ
pter hoc putes ꝙ de celo corpus xpi descenderit
Hoc enī marciani hereticī et appollinaris ē dictū
Sed ꝙ vnus et idem erat filius dei et hoīs ℣ Crisp.
Propter hoc aūt et aliā solutionē inducit dicēs. spūs
est q̄ vuificat caro nō pdest quicq̄. Qd aūt dixit
tale est spiritualiter optet ea q̄ de me sūt audire
Qui aūt carnaliter audit nichil pficit. Est aūt car
naliter intelligere simpliciter ea que ꝓposita sunt
audire et nichil plus ymaginari. Oportet aūt nō
ita iudicare sed ꝺa misteria ītentionib⁹ oculis inspi
cere. qd semp ē spiritualiter audire. Carnale aūt
vero erat dubitare. q̄liter pt nob dare carnē man
ducare. qd igit nō est vera caro ymo vtiq̄ Quid igit
aūt. caro nō pdest quicq̄ nō de sua carne dixit ꝙz de
eius carne q̄ carnaliter accipiebat q̄ dicebāt ℣ Aug⁹
Vel aliter caro nō pdest quicq̄ ꝙz quō illi itellexe
rūt. Carnē quippe sic itellexerunt quō in macella
ve dilaniat aut in macello venditur. nō quomō
spū vegetat. accedat spūs ad carnē et pdest plu
rimū Nā si caro nichil pdesset. vbū caro nō fieret
vt habitaret in nobis Sed spūs per carnē aliqd ope
ratꝰ ē in nobis pro salute nra ℣ Aug⁹ dicimo de ciui
tate dei Nō enī caro p seipsā mundat ꝙz p verbū
a quo suscepta ē. q̄ cū sit principiū oim suscepta aīa
et carne. et aīam credenciū mūdat et carnē. Spūs
ꝙ est q̄ vuificat caro nō pdest quicq̄ Dicut illi in
tellexerūt carnē nō tuā ego do ad manducandū car
nē meā. q̄ nec carnē debem⁹ sapere sedm carnē
Proinde dicit. verba q̄ ego locutꝰ sū vobis spūs et vi
ta sūt ℣ Crisp. id est spūalia sunt nichil habencia
carnale. neq̄ cōsequentia naturalē. ꝙz erutta sūt
ab oni tali necessitate q̄ in terra et a legib⁹ q̄ hic
posite sunt ℣ Aug⁹ Si ergo itelligei spūaliter spūs
et vita sūt. ꝙz ubi nō sunt. Diximꝰ enī hic dum cō
mēdasse in māducacione carnis sue et potacione
sāguinis sui. vt in illo maneam⁹ et ipse in nobis
Hoc aūt qd fiant nisi caritas. Caritas aūt dei diffu
sa ē in cordib⁹ nr̄is p spm scm q̄ datus est nob. q̄ spūs
est q̄ vuificat ℣ Crisp. et q̄ de carnali audiencia su
pra locutꝰ ē subūgit Sed sūt quidā ex vobis q̄ nō
credūt. dicēs quidam discipulos excepit. suā autē
deputatē ostendit occulta revelās ℣ Aug⁹ Nō dixit
sunt quida in nobis q̄ nō intelligūt ꝙz causā dicit
quare nō intelligūt. ꝓpheta ei dixit. nisi credideri
tis nō intelligetis Illā qui resistit quō vuificatur
aduersarius ei radio lucis quo penetrādus est non a
uertit aciē ꝙz claudit mentē credāt et aperiāt et il
luminabūtur ℣ Crisp. Et vt discas q̄m ante hec verba

et nō postq̄m murmurauerūt et scādalizati sūt hec
xps cognouerat subūgit euāgelistꝰ dicēs Dixe
rat ei ab initio ihesus q̄ essent credituri et q̄s tra
diturus eū esset ℣ Theoph. Volens p hoc nob euā
gelista ostendere q̄ ante cōstitutionē mūdi oīa
cognoscebat qd duūitatis erat indicium ℣ Aug⁹ Hz
postq̄ distinxit credētes dns a nō credentib⁹ expres
sit causā quare nō credūt. vn sequit. Et dicebat
propterea dixi vobis q̄ nemo pt venire ad me nisi
fuerit ei datū desup a pre meo ℣ Crisp. Quasi
diceret nō turbāt me neq̄ stupore ē inferūt q̄ nō
credūt. nouū quib⁹ dedit pr̄. Dixit aūt hoc. vt
ostendat q̄m nō illoz gloriā corupisrēs hoc dice
bat. et vt suadeat eis q̄ patrē ei⁹ existimēt deū
et nō Ioseph ℣ Aug⁹ Ergo et credere datur nob
nō enī nichil ē credere Di enī magnū qd ē gau
de q̄ credidisti. ꝙz noli extolli. quid ei habes qd
nō accepisti ℣ Aug⁹ de pdestinacione scōrū Hoc
aūt donū q̄busdam dari nō omno non dubitat
Qui nō vult manifestissimis sacris litteris repug
nare. cui aūt nō omnib⁹ detur fidelē monere
nō debet q̄ credit ex vno oēs esse in condēpnato
nē iustissimā ita vt nulla dei esset iusta rephen
sio. et si null⁹ inde liberaret. Unde cōstat mag
nā esse grām q̄ plurimi liberāt. Cur aūt istum
potius q̄ illū liberet inscrutabilia sūt iudicia eius
et inuestigabiles vie ei⁹ sequit. Ex hoc multi discipu
li ei⁹ abierūt retro et iā cū illo nō ambulabāt ℣
Crisp. Nō dixit recesserūt ꝙz abierūt retro ab eo que
dm̄ virtutē est audiencie et quā habebāt olim
fidē pdiderūt ℣ Aug⁹ Et pāsi a corpe vitā pdide
rūt q̄ forte i corpe nec fuerūt inter nō credētes
et ipsi reputati sunt. Abierūt retro nō pauī sed
multi post sathanā nō post xpm. quō de q̄busdā sentimus dicit dns apls Quedā cōuersi sūt
retro post sathanā petrū aūt nō repulit dns re
tro ne post sathanā ꝙz sent post se ire ℣ Crisp. q̄ret
aūt aliq̄s qd tēpus erat vba dispensandi. hūs
q̄ constructa erat nocentiū. Multa quidē vtili
tas et necessitas q̄ eni instabat cibū corpalem
petētes et ei⁹ q̄ sub p̄ib⁹ dat⁹ ē reminiscentes. esse
dēs. q̄m oīa illa typus erat memorant abi spi
ritalis Nō igit scādalizari optebat ꝙz interroga
re cōgruū erat. q̄re illoz de amentia scādalū
fiunt nō indissolubilitatis eoz q̄ dicebāt ℣ Crisp
Et hoc enā forte factū est ad cōsolacionē nrām
q̄m aliq̄n contingit vt homo dicat verū et quod
dicat nō capiat. atq̄ illi q̄ audiūt scādalizet et et dis
cedāt Penitet aūt hoīez dixisse qd verū est. Di
cit ei homo apud se nō debui sic dicere et sic dno
cōtigit. dixit et pdidit multos Hz nō turbat ipse
q̄ ab initio nouerat q̄ nō essent credētes. Nos
si nobis cōtingat cōturbamur. solacia in dño in
veniam⁹ et tuncē caute verba dicam⁹ ℣ Beda.
Dicebat aūt dns de aliis discipulis q̄ remāserūt.

an vellent abire ꝙ tñ eos interrogauit vt fides illoꝝ mõstraretur et aliꝙs imitãda ꝓponeret. vñ sequit. Dixit ḡ illis ad duodeñ. nũqd et vos vultis abire.

℣ Crisꝙ Per hũc autẽ modũ optebat eos trahi. nã si eos laudasset passi essent aliquid hũanũ existimãtes se ꝓtrã xpõ facere eũ non relinquẽdo. ostendẽs vero se nõ indigere eoꝝ sequela magis eos detinuit. ℣ Ilõ aũt dixit eis abite hoc eni esset eos expellere ꝙ iterrogauit eos an vellent abire. auferens ab eis vim et necessitatẽ. et volens eos verecũdia coartari. ex necessitate eũ detineri par esset. ac si abirẽt. ℣ Petrus aũt frũ amatoꝝ amicitie conseruatoꝝ ꝙ toto rñdet collegio vñ sequit. ℣ Rñdit ḡ ei simon petrus dñe ad quẽ ibimꝰ ℣ Augꝰ qsi diceret. Repellis nos ate da nobis alterũ ad quẽ ibimꝰ si te relinquimꝰ ℣ Crisꝙ Hoc aũt vbũ multe est amicitie ostensiuũ. qꝑ ꝙ xpõs eis honorabilioꝝ erat ꝙ patres et matres. Deinde vt nõ videatur hoc ꝓpterea dicere qꝑ nõ essent q eos reperet subuenire. Verba vite eterne habes. Audiẽs eũ magistrũ dicentẽ qñ refutatabo eũ. et habebit vitam eternã. ostendit se recordari eoꝝ q dicta sunt vboꝝ Et iudei quidẽ dicebãt. hic est filius dei ioseph. hic vero dicit. et nos credimꝰ et cognouimꝰ qꝑ tu es xpõs filius dei ℣ Crisꝙ Credimꝰ eni vt cognoscerem. nã si ꝓtus cognoscere deinde credere vellemꝰ nec cognoscerem nec credere valerem. ℣ Hoc credimꝰ et cognouimus qꝑ tu es xpõs filiꝰ dei. id est qꝑ ipsa vita eterna tu es et nõ das in carne et sanguine tuo nisi qdẽs ℣ Crisꝙ Quia vero petrus dixerat. et nos credimꝰ. dns de collegio credentiũ exemit iudã vñ sequit. Rñdit ergo eis ihs. Nõne ego vos duodeñ elegi. et vnꝰ ex vobis diabolꝰ est. Qd aũt tale est dicit. ne estimetis qꝑ secuti estis me. nõ redarguã malos. dignũ autẽ est hic ꝙrere. Quare nũc nichil dicit discipuli ꝙ postea formidantes dicũt. ℣ Nũquid ego sũ dñe. Sed nondũ petrus audierat. vade retro me sathana. et ꝓpt hoc timorẽ non habuit. Nũc eni non dixit vnꝰ ex vobis me tradet ꝙ diabolꝰ est. Ideo nesciebãt qd dicebat. ꝙ malitiã estimabãt vituperiũ solũ. ℣ Cruciãt aũt hic xpm gentiles insipienter. nõ eũ electionis vim infert ihs q futura sũt ꝙ in voluntate positũ est saluari et perire. ℣ Beda. vel dicẽdũ qꝑ ad aliud elegit xi. et ad aliud vnũ. vndeñ elegit vt in aplica dignitate ꝑseueraret. vnũ elegit vt ꝑ prodicionis eius officiũ salutẽ oparet humani generis. ℣ Augꝰ electꝰ eni est iste de quo nolente et nesciente magnũ aliqd magi boni fieret. Dicit eĩ iniqui male vtunt bonis opibꝰ dei. sic econtra deus bene vtitur malis opibꝰ hoim. Quod iuda peiꝰ ꝙ malo eius bn vsus est dns. tradi se ꝑtulit vt nos redimeret. Potest eni sic intelligi qꝑ ait. xij elegi. qꝑ cõsecratꝰ est duodenarij numeri eoꝝ qui ꝑ quatuoꝝ cardines mũdi trinitatẽ fuerãt denũciaturi. Nõ aũt qꝑ periit inde vnus ideo illius numeri honoꝝ ademptꝰ est. nã in locũ pereuntis aliꝰ subrogatus est. ℣ Greg xxj moza. Capitis aũt noĩe censet corpꝰ cũ de peruerso hoĩe dicit. vnꝰ ex vobis diabolꝰ est. Vñ euãgelista exponẽs subdit dicebat aũt de iuda symonis scarriothis. hic eni erat trahiturus eũ cũ esset vnꝰ de xij ℣ Crisꝙ Considera xpi sapientiã. neꝙ eni xpõs eũ manifestũ fecit. ne inuerecũdũ faceret et sic litigiosioꝝ fiat. neꝙ eũ latere ꝓmisit ne estimãs se latere sine timore operaretur.

℣ Capitulũ septimũ.

Post hec ãbulabat ihs in galileam nõ eni volebat in iudeã trãbulare qꝑ qrebant eũ iudei interficere Erat aũt in ꝓximo dies festus iudeoꝝ scenopligia Dixerũt aũt ad eũ fres eius Trãsi hinc et vade in iudeã vt et discipuli tui videant opa tua q facis Neo qui in occulto aliqd facit et qrit ipse in palã esse. si hec facis manifestũ teipsũ mũdo Neꝙ eni fratres eius credebãt in eũ Dixit ḡ eis ihesus. Tempus meũ nondũ aduenit. tempꝰ aũt vẽm semper paratũ est. Nõ pt mũdus odisse vos me aũtem odit. qꝑ testimoniũ ego phibeo de illo qꝑ opa eius mala sũt. Vos ascendite ad diẽ festũ hunc ego aũt nõ ascendã ad diem festũ istũ. quia meũ tempus nondũ impletũ est.

℣ Augꝰ Futurũ erat vt aliqs fidelis xpi absconderet se ne a ꝑsecutoribꝰ inueniret. et ne illi ꝓtinus obicerẽtur latibulũ ꝓcessit in capite. qd in mẽbro cõfirmaret. vñ dicit. Post hec ãbulãs ihs in galileã. nõ ei volebat in iudeã ãbulare. qꝑ qrebãt eũ iudei interficere ℣ Beda Hec vboꝝ cõnexio talis est vt intelligamꝰ qm in medio multa gesta et facta ponerũt. Judea aũt et galilea regiones sũt palestine ꝓuinciae. Iudea dicta est a tribu iuda non tñ solũ illa regio quã tribꝰ iuda ꝙ et illa quã tribꝰ beniamin possidebat. Judea dicta ẽ qꝑ ex tribu iuda reges oriebãt. galilea vero dicit. eo qꝑ lacteũ populũ id ẽ candidũ gignat. Galilea eni greece latine lac dicit. ℣ Augꝰ Sic aũt hoc dns dixit. ꝙ nõ posset ãbulare inter iudeos et nõ occidi a iudeis. Hanc eni potentiã qm voluit demõstrare infirmitati nre prebebat exemplũ. nõ ipse ꝓdiderat potestatẽ ꝙ nostrã cõsolabat fragilitate ℣ Crisꝙ Et illud ẽ dicere qm q deitatis ostendebat et q humanitatis etenim fugiebat ꝑsecutores vt homo et apparebat eis vt deꝰ. vtrumqꝰ vere existens ℣ Theo. Decessit etiã nũc in galileã. qꝑ nondũ passionis aderat tempꝰ. Vnde vanũ reputabat in medio inimicoꝝ manere et magis ipsos ad odiũ inuitare vñ et cõsequenter tempꝰ describit cũ subdit. Erat aũt in ꝓximo dies festus iudeoꝝ scenopligia ℣ Augꝰ Quod hic scenopligia q scriptum legerũt nouerũt. facitabãt tabernacula in die festo ad similitudinẽ tabernaculoꝝ in qbꝰ habitauerunt cũ ex egipto educti peregrinarẽtur in heremo celebrãt ex hoc diem festũ reminiscentes bnficioꝝ dñi qꝰ

tū ocnſuri erant dñm. Appellabat aūt apud eos u
deos dies festus cū tū non esset vn9 ſz plures. ℣ Criſ
Oſtēdit xpc p hoc euāgelistā qū multū tempus
ptermisit. Cum ei dñs sedit in mōte erat pe dies
festus paſche. Hic aūt aūt scenophegie meminit
et in quīq; inter medios mensib9 p nichil aliud nob
enarrauit nisi muneculū panū et allocutionē factū
ad eos q cōmederūt. Quia eū indefinēter signa fa
ciebat et disputabat. nō poterāt euāgeliste oīa
enumerare ſz illa pīpue studuerūt dicere p q̄bus
aut ḡrela aut cōtradictio q̄dā a iudeis subsequēba
tur. qd et hic apparet. ℣ Theo. Quia ei fratres ei9 vi
derāt ipsū non esse paratū ad ascendendū subditur
Dixerūt aūt frēs ei9 ad eū. transi hinc et vade i iu
deā. ℣ Beda. ac si dicāt. Tu signa facis et pauci ea vi
dent. trāsi ḡ ad regiā vbem vbi sunt pīnpes vt vi
sis signis laudē consequaris ab eis. Sed q nō oēs
discipuli semp dñm sequebāt ſz eo9 multi in iudea
erāt. ideo subdūt. Vt et discipuli tui videāt opa tua
q̄ facis. ℣ Theo. Id ē turbe q̄ sequūt te nō ei de xp̄o di
cunt discipulis ſz de aliis q̄ cōuersabāt cū illo. ℣ Criſ
Cū aūt auditus frēs dñi marie cognate cōsanguinita
tē nō uterū parientis vllā ꝑ̄ginē. Dicut ei in sepul
chro vbi positū est corpus dñi nec ante nec postea
mortuus iacuit. sic vter9 marie nec ātē nec postea
ſ̄ꝑ mortale cōcepit opa q̄dem dñi discipulos non
latebāt ſz istos latebāt. Et ideo dicebant. vt discipu
li tui videant opa q̄ tu facis. Loq̄bant aūt prudēcia
carnis vbo qd caro factū est. vnde et subdunt. Nēo
in occulto q̄ꝑ aliq̄d fiunt et q̄rit ipse in palā esse.
si hec facis manifesta teipsū mūdo. q̄si diceret. facis
miracula q̄ꝑare hoīb9 vt laudari possis ab hoībus
Nā qui eū vident laud monere gloue ipsius consu
luūt. et q̄ humanā gloriā requirebant in eū nō credebāt
vn̄ sequit. Neq; eū frēs ei9 credebāt in eū. Xp̄m eū
cōsanguineū potuerūt habere credere aūt in eū ipsa
ꝑ̄manētate fastidierūt. ℣ Criſ Dignū est aūt mira
ri euāgelistarū morē veritatis amicū. q̄liter nō ve
reūdant dicere ea q̄ magistro vident ferre iniuriā
ſz hoc maxime studuerunt enūciare. Nō eū puā
habet detractionē q̄ frēs ei de credebāt. et videtur
quidē inicuū vbor̄ quasi amicor̄ esse. Multe aūt a
maritudis erāt q̄ dicebant. q̄ et de formidine et de
amore ḡlē eū vocant. Nā dicūt. nemo in occulto
aliq̄d facit. qd erat dicere formidinē inuisanciū
et simul suspitionū que fi fiebāt. nō vere facta esse
Per hoc autē q̄ dicūt. et q̄rit ipse in palā esse amo
rē ḡlē notant. xp̄s aūt mā sucte eis rndit. doces nos
non indigne ferre si aliq̄ cōtra viles nob cōsilient.
Sequit. eū. Dicat eis ihs tempus meū nondū aduenit
tēpus aūt vr̄m semp est paratū. ℣ Beda. Nec aūt vi
deatur hoc cōtrarū ei q̄d apls dicat. at vbi venit
plenitudo tp̄is misit deus filiū suū. referendū est q̄d
hic dicit. non ad tempus natiuitatis ſz ad tēp9 glori
ficationis. ℣ Aug9. Dabant eū illi consiliū consequē

de gloria. veluti secularit et terreno affectu mo
nentes ne esset ignobilis et latitaret. Sed dñs volu
it ipsā celsitudinē per humilitatis viā sternere. Dicit
ergo tempus meū id est glē mee qua veniā in altitu
dine iudicature nondū venit. tempus aūt vr̄m id est
mūdi gla semp est paratū. Et q̄m nos dñi corpus
sumus. q̄i nob insultant amatores huius scli dicam9
eis tēp9 vr̄m adest paratū tps nr̄m nōdū aduenit. Te
celsa ei patria humil via. q̄ recusat patria viā qd q̄rit
patriā. ℣ Criſ. Vel aliter. videt aliud ecclesie insinuan
fortassis eū eū ꝑdere volebāt et tradere iudeis ideo
dicit. Tempus meū nondū aduenit. hoc est tēp9 crucis
et mortis. tēp9 aūt vr̄m ſ̄ꝑ est paratū. Quia et si vos
semp sitis cū iudeis nō interficient vos eadē cū illis
zelantes vn̄ sequit. Nō p̄t vos odisse mund9. me aūt
odit. q̄ ego testimoniū phibeo de illo. q̄ opa ei9 ma
la sūt. Quasi diceret. qualiter mūd9 eos odit. q̄ eadē
cū ipso volūt et p eisdē studet. me aūt odit. q̄m redar
guo eū. Intantū q̄ glam hoīm non queo. q nō ꝑtermitto eos redarguere. licet sciā ex hoc odiū nasū. et
mortē intentari. Per hoc enā ostendit. q odiū iude
oꝝ contra eū cōtinebat. publica redarguno. non
aūt sabbati soluco. ℣ Theo. Vel dñs cōtra duo de q̄b9
illi eū arguebāt alia duo induxit. Contra formidi
nē quidē dicat. q̄ opa mūdi redarguit. id ē opa eor̄
q̄ mundana sapiunt. qd nō faceret si formidolos9
esset. Oz contra manē gloriā misit illos ad festū.
vnde sequit. Vos ascendite ad diē festū hui9. nā
si vane glē passione detineret. retinuisset eos se
cū. nā gloue cupidi cōsueuerūt multos habere q̄
sequātur eos. ℣ Criſ. Hoc enā dicit ostendens q̄ eis
blandiri nō vult. ſz concedit eis iudaica fuge. ℣ Aug9
Vel aliter. vos ascendite ad diem festū hui9. vbi glo
riā humanā queritis. vbi extendere vultus carnalia
gaudia nō eterna cogitare. Sequit. Ego aūt nō ascen
dā ad diē festū istū. ℣ Criſ. ſz modo vobiscū. quia
meū temp9 nondū impletū est. In futuro ei passa
crucifigendi erat. ℣ Aug9 Vel meū temp9. id ē glē
mee nondū aduenit. Ipse erit dies festus meus nō
diebus istis pauciens et trāsiens ſz ꝑmanēs meter
nū. Ipsa erit festiuitas et gaudiū sine fine eterni
tas sine labore serenitas sine nube.

Hec cū dixisset mānit in galilea. Vt aūt ascenderūt
frēs ei9 tūc et ipse ascendit ad diē festū nō manifeste
ſz quasi in occulto. Judei q̄rebant eū in die festo
et dicebāt vbi est ille. Et murmur multus erat
de eo in turba. Quidā enī dicebāt q̄. bonus ē. alii
aūt dicebāt nō sed seducit turbas. Nemo tū pa
lā loq̄bat de illo ꝓter metū iudeoꝝ.

℣ Criſ. Quia dixerat dñs nō ascendā vobiscū in
principio denegauit ascensū vitans irā fremenciū
iudeoꝝ. vn̄ dicit. Hec cū dixisset ipse mānsit in ga
lilea. postea vero ascendit. vn̄ sequitur. Vt aūt ascen
derūt frēs ei9 tūc et ipse ascendit. ℣ Aug9 Ascendit
aūt non gloriam ꝑaliter ſz aliq̄d docere salubre

de festo eterno admonere ℣ Cris. Vel ascendit nō vt
pcnat sed vt alios erudiat Latenter aūt ascendit po
terat ei manifeste ascendere et detinere eoz inordi
natū impetū qđ multoties fecat sz nolebat hoc cō
tinuo facere ne magis suā diuinitatē denudaret et
vt incarnatio eius certior ēet et vt nos eruditet ad v
tutē vt igit discerem9 qđ nos opteat facere q̄ non
possum9 psecutores detinere voluit latenter ascen
dere ℣ Non aūt dixit in occulto vt ostendat despen
satōne hoc ēe factū. Di eū oīa vt deo ageret quo
possem9 nos sare mandentes hūanis periculis quid
opteat facere ℣ Aug9 Vel occulte ascendit q̄ fauoē
hoīm non grit nō pompis stipanāq̄ se turbarum
delectat ℣ Beda. Christe aūt designat q̄ singulis
quibusq̄ carnalib9 hūanā glozā querentib9 dūs ma
net in galilea q̄ interpretatur trāsmigrans o facta id
est in mēbris suis q̄ trāsmigrat de vicijs ad vtutes
et in eis pficiūt Postmodū vero dūs ascendit q̄ mē
bra xpi non hui9 vite sz eterne q̄ glozā querūt Oc
culte aūt dūs ascendit q̄ ōnis glozia eius est abuntus
id est de corde puro et cōscienna bona et fide nō ficta ℣ Aug9 Vel q̄ ōssi latenter ascendit aliq̄d figu
rare volut Omnia ei q̄ dicta sūt antiquo populo
israhel vmbre fuerūt futuroz et scenophegia vm
bra erat futuroz. Oīa q̄ que fiebāt in figura ma
nifestant in nob. ascendit q̄ in occulto figura ei
erat ipsū esse in occulto. in ipso die festo xps latebit
q̄ ipse dies festus xpi mēbra peregrinatum figu
rabat. Ille ei est in tabernacul. qui se in mūdo ēe
intelligit peregrinū Scenophegia aūt erat celebra
no tabernaculoz festū. Iudei aūt querebāt eū i die
festo. et die festo. et dicebāt vbi est ille ℣ Cris. Ex
multo odio et inimicitia neq̄ eū nominatim vocare
volebāt Nō aūt multa erat eis in festiuitate reue
rentia nec multa religio q̄ a festiuitate credebāt
xpm fraudulenter detinere sequtur Et murmur
multus erat de eo in turba ℣ Aug9 Murmur erat
de contentione quā cōuenienter exponit dicēs q̄dā
eū dicebāt q̄ bonus est. alij aūt dicebāt nō sed sedu
cit turbas. Quicūq̄ ei minuerit in aliqua gra. alij
dicūt bonus est. alij nō sz seducit turbas. Qđ aūt dictū
est de deo valet ad cōsolationē de q̄cūq̄ hoc dictū fu
erit xpiano Et q̄dem si seducere decipere est. nec
xps seductor esse. nec quisq̄ debet seductor ēe xpia
nus Di aūt seducere aliunde aliquē ad alind psua
dendo ducere est. q̄rendū est. vnde et quo. Si a bono
ad malū malus seductor ē. si a malo ad bonū bonus
est. Et vtinā sic ōnes seductores vorem9 et simus.
℣ Cris. Igitur illā quidē estimo opinionē multitu
dinis esse. qua sz dicebat bonus ēe. hāc vero primā
pium et sacerdotū. qđ ostendit p hoc qđ dicūt sedu
cit turbas. nō dicūt seducit nos sequtur. Nemo tn
palā loq̄bat de illo propter metū iudeoz ℣ Aug9 Ecce
sz q̄ dicebāt bonus est. nō q̄ dicebāt seducit turbas
Iher enī clamus sonabāt. sed bonus est. pressus susur
rabāt ℣ Cris. Vide aūt eoz qui principāt corrup
tionē Hij aūtē q̄ principatib9 subiciūt. sani q̄dem
erāt iudeiq̄ sz non habebāt libertatē dicendi quod
maxime multitudinis est

Jam aūt die festo mediante. ascendit ihs in tem
plū et docebat. et mirabāt iudei dicentes Quo
hic litteras sit. cū non didicerit. Respondit ihs eis et
dixit. Mea doctrina nō est mea sz eius q̄ misit me.
Si q̄s voluerit voluntatē eius facere cognoscet de
doctrina vtrū ex deo sit an ego a meipso loquar
Qui a semetipso loquit gloziā propriā querit Qui
aūt querit gloziā eius qui misit illū hic verax
est. et iustitia in illo non est

℣ Cris. Dūs tradidit one sua auditores attentiores
facere volens nō in primis diebus ascendit sz circa so
lempnitatis mediū vñ dicit. Jā aūt die festo medi
ante ascēdit ihs in templū et docebat Quia eū pri
mis diebus eū quesierūt repente eū presentē videntes
magis intendebāt doctrine et q̄ bonū eū dicebāt et q̄
malū. Illi quidē vt aliq̄d lucrarent et admirarent
hic vero. vt cōprehenderent ℣ Theo. Nā in principio
festi hys que festi erāt magis attendebāt vñ postea
xpm attentius audierūt ℣ Aug9 Quātū enī datur
intelligi ipsa festiuitate diebus pluribus celebrabāt
et ideo dixit Jā die festo mediante id est cū illius die
festi tot dies remāsissent quot preterissent vt etiā
hoc impleret qđ aut nō ascenderā ad die festū hunc id ē
ad quē vos vultis primū vel secūm diem. ascendit aūt
postea die festo mediante ℣ Aug9 de ascēn. no. et ve testa
tur etiā ascendit nō quasi ad diem festū sz ascendit ad
lucē. Illi vero ascenderūt q̄si ad p̄fruendū delitijs
diei festi. xpō vero ille fuit dies festus quo passioni ēe
sua redemit mūdū ℣ Aug9 sup ioh9 Ille aūt q̄si
us latebat docebat. et palā loquebatur. et nō tene
bat. Illud aūt enī q̄ latebat. erat causa explicat hoc
potestatis ℣ Cris. Quid aūt docebat nō dicit euā
gelista sz q̄ mirabiliter docebat hoc solū ostendit
tanta erat vbis docentis vt q̄ dicerāt seducit
turbas tm̄ simulati mirarent. vñ sequt. Et mirabāt
iudei dicētes quō hic litteras sit cū nō didicerit
vide admiratiōnē nequina plenā. nō enī dicit
q̄ doctrina admiraret. sz in alia admiratiōnē in
ciderūt ℣ Aug9 Dūs quidē q̄ntū arbitror admi
rabāt sed non ēēs cōuertebant Et vnde admi
ratio q̄ multi nouerāt vbi natus quēadmodū
fuerit eductus Aliq̄ enī viderāt litteras docentē
audiebāt tm̄ de lege disputantē. legis testimonia
proferentē q̄nemo posset profecte nisi legisset ne
mo legeret nisi litteras didicisset et ideo mirabāt
℣ Cris. Ab hac aūt q̄stione cognoscere debebant
q̄m her sciencia humana non erat in eo sz diui
na. sz q̄ hoc ipsi nolebāt reuelare sz in sola ad
miratione stabant dūs her reuelauit. sequt enī
Respōdit eis ihs et dixit. Mea doctrina nō ē mea sz
eius q̄ misit me ℣ Aug9 Videt aūt hoc ēe contrariū

sz ascī occulto

q̄ dicat mea nō est mea. Nā si dixisset ista doctrina nō est mea nulla esset ḡsno. Que est doctrina p̄ūs nisi v̄bū p̄ūs. Ipse ḡ xp̄s est doctrina p̄ūs si v̄bū p̄ūs ē. Dz q̄ verbū non potest ēe nullus ꝯ est alicuus et suā doctrinā dixit seipsū. et nō est suā q̄ p̄ūs est v̄bū. Quod ē tam tuū q̄ tu et q̄d tā non tuū q̄ tu si aliquis es q̄d es. Vtcunq; ḡ hoc multi dixisse videt. mea doctrina nō est mea ac si diceret ego nō sū a meipso. Sabelliane hereſim sentēa ista dissoluit. qui dicere ausi sūt ipsū esse filiū q̄ est et p̄r. duo ē nōia ꝯ vnā rem. ℣ Crisp. Vel suā dicit q̄m eam docuerat nō suā aūt qui p̄ūs erat doctrina. Dz si ōnia que sūt p̄ūs eis sūt ex hoc ipso q̄ p̄ūs est deberet ēe et sua. Sed hoc q̄ dicit nō est mea vehementer ostēdit et sui et p̄ūs vnā esse doctrinā. Ac si diceret nichil habeo pmutatiū aut diuersū ꝯ ita ago vt dico. vt non estimet aliud q̄d p̄ter patrē dicere vel agere. ℣ Aug⁹ pmo de tri. Vel aliter. sēdm aliud suā dixit. sēdm aliud nō suā dixit. sēdz forma dei suā. sēdm forma (supplied) serui non suā. ℣ Aug⁹ Si q̄s aūt hoc parū intellexerit audiat cōsiliū quod dūs consequēter dat dicens. Si q̄s voluerit voluntatē eius facere et cognoscere de doctrina utrū ex deo sit. an ego ex meipso loquar. Quod ē si q̄s voluerit voluntatē eius facē. hoc ē credere in eū. ipse enī supī dixit hoc ē opus dei vt credatis in eū quē ipse misit. Quis aūt hoc nesciat hoc ēe facere voluntatē dei q̄ pari opus eius. Cognoscere (q̄rere) credere aūt hoc est intelligere. ergo noli intelligē vt credas ꝯ crede vt intelligas q̄ nisi credideritis non intelligetis. ℣ Crisp. Vel hoc ita dicit ac si dicat. auferte ira mundia et odiū q̄d sine causa in me habetis et nichil erit q̄d phibeat vos cognoscere q̄m dei v̄ba sunt q̄ loquor. Deinde aliud induit argumētū insolubile ab hijs q̄ sunt in cōsuetudine hominū nos eruditos dū seqtur. Qui a semetipso loqt̄ gloriā p̄priā q̄rit. ꝯ si dicat. Qui aliquā p̄priā vult instituere doctrinā p̄ter nichil aliud hoc vult q̄ et vt gloriā acquirat. Si vero ego gloriā eius q̄ misit me quero eius gratia altera. vellem vos docere. et hoc ē q̄d subdit. Qui aūt q̄rit gloriā eius q̄ misit illū hic verax ē et iniustitia in illo nō est. ℣ Theo. Quasi dicat. verax sū q̄ doctrina mea cōtinet veritatē. Iniustitia i me nō est q̄ alterius gloriā nō vsurpo. ℣ Aug⁹ Qui q̄rit gloriā p̄priā antixps est. dūs aūt nr magnū nobis exemplū prebuit humilitatis dū habitu inuet⁹ vt homo quereret gloriā p̄ris non suā ꝯ tu q̄m aliquid boni facis gloriā tuā quers. q̄m aliquid mali facis deo calumniā meditaris. ℣ Crisp. Vide ḡ q̄m causa q̄dam p̄ter quā humilia de se dixit hec est vt credāt q̄m non desiderat gloriā neq; principatū et ea p̄ter imbecillitatem audientiū. Et vt doceat homines modestia sapere et nichil de se dicere magnū ꝯ semp humile.

Nōne moyses dedit vobis legē et nemo ex vob facit legem. Quid me queritis interficere. Respondit turba et dixit. demoniū habes. q̄s te

q̄rit interficere. Respōdit ihs et dixit eis vnū opus fec et oēs miramini. Propterea moyses dedit vobis circūcisionē non q̄ ex moyse est ꝯ ex patribus et in sabbato circūciditis hoiem. Si circūcisionē accipit homo in sabbato vt nō solua tur lex moysi michi indigniamini q̄ totū hoiem sanū fec in sabbato. Nolite iudicare secm faciē sed iustū iudiciū iudicate.

℣ Crisp. Duas arminationes iudei cōtra xp̄m indu cebat. vnā q̄ sabbatū solueret. aliā q̄ patrē suū diceret deū. equalē seipsū faciens deo. hoc igit p̄ius cōfirmauit dū ostendit q̄ nō est deo cōtrarius ꝯ eadē q̄ docet. de reliquo ad sabbati solutionē instat dicens. Nōne moyses dedit vobis legē et nemo ex vobis facit legē. Ac si diceret. lex dicit nō occides vos aūt occiditis et hoc ē q̄d subdit. Q̄d me q̄ritis interficere ac si diceret. Et si ego dissolui legē hoiem sanans trāsgressio fit ꝯ in salutē. Vos aūt trāsgredimini in malū. vñ nō debeo a vob de solutione legis diiudicari. Iu duob⁹ ḡ eos corripuit. Et dicendo q̄d me q̄ritis interficere et ostendendo q̄m occasionē meditantes nō sunt digni a lū diiudicari. ℣ Aug⁹ Vel hoc dicit q̄ si legē faceret in ipsis litteris xp̄m agnoscerent et p̄sentem nō occiderēt. Respōdit aūt ei turba et dixit demoniū habes q̄s te querit interficere. Ei dictū est q̄ demoniū haberet q̄ demones expellebat. dūs aūt nō turbat⁹ ꝯ in sua veritate trāquill⁹ nō reddidit maledictū p maledicto ꝯ rndit trāquille. Deda. in q̄ nob patientie reliquit exemplū vt quoniam nobis de aliq̄bus falsa obiciunt comunia paciter tollerem⁹ et verū q̄ possum⁹ nō obiciam⁹ ꝯ salutaria monita p̄dicem⁹ seq̄t. eū. Respōdit ihs et dixit eis vnū opus fec et oēs miramini. ℣ Aug⁹ Ac si diceret. Quod si oīa opa mea videretis ipsi eū opa erāt q̄m in mundo videbant et ipsū qui fecit oīa non videbāt fecit vnā rem et turbati sunt q̄ saluū fecit hoiem in sabbato q̄si si q̄s eorū egrot⁹ sabbato sanaret. sinerent alius illū sanū fecisset q̄ ille q̄ eos scādalizauit q̄ vnū hoiem sabbato saluū fecit. ℣ Crisp. Hoc eū q̄ dicit miramini ē turbantis tumultuatis. vide aūt quo prudenter a lege eos silogizat. Vult eū ostendere q̄ facere hoc opus nō erat legē soluere. Sunt ei multa p̄cepta p̄ualoza q̄ lex de obseruatione sabbati q̄ quoꝝ obseruatione lex nō solut. ꝯ implet. et ideo subdit. Propterea moyses dedit vobis circūcisionē nō q̄ ex moyse est ꝯ ex patrib⁹ et in sabbato circūciditis hoiem. ℣ Aug⁹ quasi diceret. Bene factū est vt accepta circūcisione a moyse nō q̄ ex moyse est ꝯ ex patrib⁹. Abrahā enī p̄ceptū accepit circūcisionē a dō et in sabbato circūciditis. Cōmunicat vos moyses acceptis in lege vt circūcidatis octauo die. Accepisti in lege vt vacetis septimo die. si octauus dies illi⁹ q̄ natꝰ est occurrit ad diē septimū sabbati circūciditis hoiem q̄ circūcisa

sio ꝑtinet ad aliqd̄ signaculū salutis et non debent hoīes sabbato vacare a salute ℣ Ihesum ℟ Vter tres enī causas data fuit circūcisio ꝓmo vt signū esset magne fidei abrahe Deo vt p eā a ceteris nationibus discernerent. Tertio vt illi in virili mēbro suscipientes castitatē mentis et corpis obseruare deberet Et tm̄ conferebat tūc circūcisio quantū nūc baptisma nisi q̄ manua nondū apta erat Concludit ergo ex p̄missis. si circūcisionē accipit homo i sabbato vt nō soluat lex moysi. m̄ indignamī q̄ totū hoīem sanū fecī in sabbato ℣ Ihesus ait̄ dicit. sabbati solutio i circūcisione legis ē obseruatio Dic et ego hoīem curauī sabbato legem. seruaui Vos q̄ nō estis legislatores vltra modū legem defenditis Sed moyses iubet legē solui ꝓpter mandatū qd̄ non erat ex lege sz ex patrib⁹ Per hoc aut̄ q̄ dicit totū hoīem sanum fecī i sabbato ostendit circūcisionē esse ꝑticulare sanitatem ℣ Aug⁹ Forte aut̄ illa circūcisio ipsū dīm significabat Quid enī est circūcisio nisi carnis expoliatio Significant gentes expoliationē a corde cupiditatum carnaliū Non ergo sine causa data ē in eo mēbro p qd̄ pereat creatura mortaliū q̄ p vnū hoīem peccatū intrauit in mundū Ideo aut̄ quisq̄ cū p̄putio nascit. q̄ onus cū vino ꝓtrahimus nascit. et nō mūdat deus siue a vicio cū quo nascimur siue a vicijs q̄ male viuendo addim⁹ nisi ꝑ xpm. Cultellis enī petrinis circūdebat et petre nōie xpm figurabant Ideo aut̄ octauo die q̄ post septimū sabbati dīs die dnīco resurrexit Ipsa aut̄ resurrectio nos circūcidit id ē abstulit desideria carnalia. Intelligite hoc significari opus bonū qd̄ ego feci hominem salui in sabbato q̄ et curatus est vt sanus esset in corpe et credidit vt sanus esset in aīa Cōtis aut̄ phibit̄ seruilia opa facere sabbato ℣ Nūquid seruile opus est hoīem sanare in sabbato Quādiu tis siquidē et bibitis in sabbato q̄ ptinet ad salutē ꝑ qd̄ ostenditis opa salutis nullo modo ēē die sabbati omittenda ℟ Ihesus Nō aut̄ dixit ego mai⁹ circūcisione oꝑatus sū sed solū factū naturalis iudicij eius cōcessit. vñ subditur. Nolite iudicare sēm faciē sz iustū iudicij iudicate Quasi dicat non q̄ moyses apud vos habet maiorē gloriā q̄ ego ex p̄sonarū dignitate feratis sententiā sed a rerū natura hoc ē enī iuste iudicare ℣ Nullus aut̄ meus aut moysen de hoc q̄ iussit sabbatū solui ꝓpter mādatū circūcisionis qd̄ erat alnunde q̄ ex lege īductū Ergo fide dignior vobis est moyses q̄ iubet solui legem a mādato nō legnli ℣ Aug⁹ Hoc aut̄ q̄ dīns nostraut hoc loco euadere in seculo magnu laborus est nō p̄sonaliter iudicare admonuit q̄dem dīns iudeos admonuit et nos Qd enī p̄tiosū sonabat de ore dīi et ꝓpter nos scriptū est et nobis seruatū et ꝓpter nos veritatū. Iterū est dīns sz ecā hic est veritas dīns Corpus enī dīi in quo surrexit vno loco esse potest veritas ei⁹ vbiq̄ diffusa ē Quis q̄ est q̄ non iudicat ꝑsonaliter q̄ equaliter diligit. Nō enī cū hoīes diuerso modo pro suis gradibus honorand⁹ timendū est ne ꝑsonas accipiam⁹ Nō nūq̄ enī est iudiciū inter patrē et filiū nō equand⁹ filiū patri in honore sz ꝓponim⁹ si bonā causa hz filiū ꝑ in veritatē et sic tribuim⁹ honorē debitū vt nō perdat equitas meritū.

Dicebant ergo quidā ex iherosolimis Nōne hic ē quē iudei querūt interficere ecce palā loquitur et nichil ei dicūt Nūquid vere cognouerunt p̄ncipes q̄ hic est xp̄s. Sed hūc scimus vnde sit xp̄s aut̄ cum venerit nemo scit vnde sit Clamabat ergo ihs in templo docēs et dicēs Et me scitis et vnde sim scitis et a meipso non veni sed est verus qui misit me quem vos nescitis ego scio eū Et si dixero q̄ nesciō eū ero similis vobis mendax Sz ego scio eū q̄ ab ipso sū et ipse me misit ꝗrebāt ergo eū apprehendere et nemo misit in illū manus q̄ nondū venerat hora eius.

℣ Aug⁹ Dupla dictū est q̄ ideo dīs velut occulte ostendit ad diē festū non q̄ timebat ne teneret cui potestas erat vt nō teneret. Sz vt significaret ea in ipso die festo q̄ celebrabat a iudeis se occultari et sui esse misteriū nūc aut̄ apparet potestas q̄ putabat timiditas Loq̄bat enī palam in die festo ita vt murmurēt turbe vñ dicit. Dicebāt ergo q̄dā ex iherosolimis Nōne hic ē quē iudei querūt interficere et ecce palā loq̄t̄ur et nichil ei dicūt Nouerūt enī qua scientia querebatur murmurātur qua potentia nō tenebat ℟ Ihesus Addit aut̄ euāgelista ex iherosolimis q̄m q̄ magis potiti fuerāt signis hūj⁹ oēs erāt miserabiliores qui de ceteris eius signū videntes maximū oīa indigno corpori principū ꝓmittebāt an nō magnū signū inuenientes et querentes interficere. habere enī in manibus et repente q̄escere ℣ Aug⁹ Igit nō plene intelligentes ꝑ potentiā putauerūt esse ꝓncipū sed eam q̄ ei peperercrūt vnde subdit Nūquid vere cognouerunt ꝓncipes q̄ hic ē xp̄s ℟ Ihesus Sz ipsi nec ꝓncipū sequūt sententiā sz illa ꝓferūt corrupta et ꝓpria amentia digna vnde subdit. Sz hunc scim⁹ vnde sit xp̄s aut̄ cū venerit nēo scit vñ sit. ℣ Aug⁹ Per opinio apud iudeos nō manuerat nata est Inuenim⁹ tm̄ q̄ scripture dixerūt de xp̄o q̄m nazarenus venturus erat vñ sit Iudei enī dixerūt herodi querenti q̄ xp̄s in bethleem iude nasceret et testimonū ei inde ꝓtulerūt Vnde ꝗ nata est hec opinio apud iudeos q̄ xp̄s cū venerit nēo scit vñ sit nisi q̄ vtrūq̄ p̄uenerit scripture sēm hoīes predixerūt vnde esset sēm deū latebat impios et querebat ꝓpositam igit opinionē in eis generauerat q̄ de ꝑ ysai dictum ē generatione eius q̄s enarrabit. Dens dīs ad vtrūq̄ respondit et q̄ nouerūt eū vñ esse et q̄ nō nouerūt vñ sit. Clamabat ꝗ hīs docens in templo et dicens. Et me scitis et vnde sim scitis

hoc est dicere et vnde sim satis et vnde sim nesatis. Et me satis et vnde sum satis et hoc est dicere. et vnde sim satis et vnde sim nesatis vnde sim satis ihs a nazaret cuius etiã parentes nostis. Solus eũ in hac causa latebat vigilius ꝓtus quo excepto totũ nouerũt in ihesu qđ ad hoiez ꝓtinet. Recte ꝙ dixit et me nostis et vñ sim satis scdm carnẽ et effigiem hoĩs quã gerebat. Dedim diuinitatẽ aũt a meipso nõ veni sed est verus q̃ misit me. ¶ Crisp. Per qđ ea q̃ in mẽte habebãt reuelat ac si diceret. Nõ sũ de numero eorũ q̃ sine causa venerũt sz est verax q̃ misit me et si verax est in veritate misit et q̃ missus est cognitũ est veracẽ esse. Rursus aũt ex ꝓuijs sermonib⁹ eos cepit qr eũ dicebãt eũ venerit xps nullus cognoscet vnde ẽ ostendit etiã vnde se xpm esse qm a patre venit quẽ ipsi nesciebãt. Et ideo subdit quẽ vos nescitis. ¶ Hila. vi de tri. Numquid aũt non omnis homo licet in carne ex deo natus est. et quo negat ab hijs vel se ipsũ vel vnde ipse sit: sapiẽ nisi id vnde est ad nature sue referret autorẽ. Nã id vñ sit ignorat. naturã ex qua ẽ dũ vnde sit nesciat ostendit. Ignorari eũ vñ sit nõ pt q̃quid subsistit ex nichilo. Quia hoc ipm qđ non ignorat ex nichilo ignorationẽ eius vnde sit nõ habet. Ob hoc aũt qđ sit ipse nesciat ideo ignorat a quo sit. nõ eũ confitet filiũ qui negat natum ñ natu intellegit q̃ putabit eũ cẽ ex nichilo. ¶ Crisp. Vel ignorantiã hic dicit q̃ est ꝓpria sicut paulus aut confitent se nosse deũ factis aũt negant. Duplicter ergo aũtẽ eos redarguit et ꝓmiũ quidẽ que occulte loquebãt. hec in mediũ mducit clamans vt eos verecundari faciat. ¶ Augus. Denuq; vt ostenderet eis vnde possent sapere subiecit. Ego scio eũ. q̃ a me querite vt sciatis eũ. Patrẽ ei non cognouissent nisi filius. et eum voluerit filius reuelare. Et si dixero q̃ nescio eũ ero silis vobis mendax. ¶ Crisp. Qđ est impossibile qr ei verax est q̃ misit cognitũ est et eũ qui missus est veracẽ esse vbiq; aũt cognitionẽ ꝓpriã soli sibi attribuit qr a ꝓpe est. vñ sequitur Et ego scio eũ qr ab ipso sũ. ¶ Hilarius vñ de trinita. Quero aũt vtrũ id qđ ab eo opus est in eo creationis est aut naturã generationis ostendat. Si opus in eo creationis est vniuersa quecũq; que creauit a deo sunt et quo patrẽ non vniuersa nouerũt eũ filiũ eũ idcirco qr ab eo est nõ nesciat. Si vero idcirco ei qr ab eo sit eũ nosse sit ꝓpriũ quo non hoc ei q̃ ab eo est erit ꝓpriũ. sz vt verus filius ex natura sit dei. Habes igitur ꝓpietatẽ cognitionis de ꝓpietate generationis. Tamẽ ne forte id qđ ab eo est aduentus sui tempꝰ here sis inuaderet continuo subiecit. Et ipse me misit. tenuit ordinẽ euangelica sacramẽta natiuitatis ꝓfessus et missũ. ¶ Augus. Ab ipso ẽ qđ sum qr filius de patre. Qđ aũt videtis me in carne ipse me misit vbi noli intelligere nature dissimilitudinẽ. sz generãtis autoritatẽ. ¶ Crisp. Irritauerũt aũt iudeos ea q̃ dicebãt. ꝓpter hoc q̃ dixerat quẽ vos nescitis qr similabant

se scire vnde sequit. Querebãt ꝙ eũ apprehendere et nemo misit in eũ manus. vide furorẽ eorũ mirabiliter refrenatũ. Euãgelista vero humanꝰ et humilius loqui volens. vt ex hoc xps homo putaretur. nõ dixit q̃ eos inuisibiliter detinuit. sz subiecit qr nondũ venerat hora ei. ¶ Augus. Hoc ẽ quia nolebat. Non ei dñs sub fato natus est. hoc nec de te credendũ est. q̃nto magis de illo ꝓ quẽ factus es si tua hora voluntas est illius illi⁹ hora q̃ est nisi voluntas sua. nõ ꝙ horam dixit qua cogeret mori. sz qua dignaretur occidi. De turba aũtẽ multi crediderũt in eũ et dicebãt xps cũ venerit numquid plura signa faciet q̃ q̃ hic fecit. Audierũt pharisei turbã murmurãtem de illo hec. et miserũt principes et pharisei ministros vt apprehenderent eũ. Dixit ergo ihs adhuc modicum temꝰ vobiscũ sum et vado ad eũ qui misit me. Quoniã me et nõ invenietis et vbi ego sum vos non potestis venire. Dixerũt ergo iudei ad semetipsos. Quo hic iturus est qr nõ inueniemꝰ eũ. Numquid in dispersionẽ gentium iturus est et docturus gentes. Quis est hic sermo quẽ dixit. quẽretis me et nõ invenietis. Et vbi sum ego vos non potestis venire.

¶ Augus. Humiles et paupes saluos faciebat dñs vñ dicit. De turba aũt multi crediderũt in eũ. Turba aũt eũ que suã egritudinẽ cito vidit etiã illi⁹ medicinã sine dilatione cognouit. ¶ Crisp. Verũtamen neq; in hijs erat sana fides sz more multitudinis vulgaria loquebant. sequit eũ. Et dicebãt. xps cũ venerit numqđ signa plura faciet q̃ que hic fecit. Dicere eũ xps cũ venerit erat nõ formidare credentiũ hic cẽ xpm. Vel etiã hoc dicere est ostendere eũ non cẽ xpm. at si dicat. Nonne ille cũ venerit melior erit et plura signa faciet. grossiores eũ non a doctrina sz a signis inducũt. ¶ Augus. Vel intellegit. si duo nõ erũt hic cẽ xps principes aũt insaniebãt. et ideo mediũ non solũ non agnoscebant. sz etiã occidere cupiebãt vñ sequit. Audierũt pharisei turbã murmurantẽ de illo hec. et miserũt principes et pharisei ministros vt apprehenderet eũ. ¶ Crisp. Multa q̃dem locutꝰ est supra sz nichil tale fecerũt. Qđ maxime ei eos mordebat. hoc erat q̃ turbe sz xpm glorificabãt. Sabbati aũt solutio apparẽs causa erat quã sz ꝓtendebãt et ipsi quidẽ non audebãt xpm capere periculũ timẽtes. Ministros aũt mittũt tanq; pusillis opositos. ¶ Augus. Quia q̃ nõ poterũt apprehendere nolentem. missi sunt vt audirent docentẽ sequit enim Dixit ergo ihs. adhuc modicum temꝰ vobiscũ sum. ¶ Crisp. Verba loquit humilitatis plena ac si diceret. qđ festinatis me interficere parũ expectate tẽpus. ¶ Augustin. Qđ modo vultis facere facturi estis sz nõ modo qr nolo implere ei debeo dispẽsationẽ meã. et sic ꝓuenire ad passionẽ. ¶ Crisp. Per hoc igit audaciorem turbam terruit studiosiorẽ vero magis audã faciebat ad audiendũ. ipsi quo tpe derelicto in quo possent hanc doctrinã potiri. Non aũt dixit simpliciter hic sum sed

vobiscū sum. ait dicret. Et si psequamī me nō tm̄ cessabo q̄ sunt p̄ vob̄ fūt dispensans et ea que fūt ad salutē docens et monens vos. Qd̄ aūt subdit. et vado ad eū qui me misit suffic̄ eū erat eos terrere ¶ Theo. Tamē p̄n̄ sit de ipsis cōquestus q̄ si mussū obpbrijs affecerūt nō est dubiū q̄ et mittenti fecerūt iniuriam. ¶ Beda. Dicat aūt vado ad eū qui misit me. ac si diceret. reuertens ascendo ad patrē q̄ me īmitari p̄cepit illuc se dixit ire a quo nūq̄ recessit. ¶ Crisi. Quod vero cōdiscebāt manifestat p hoc qd̄ dicit q̄ritis me et nō inuenietis. Sed vbi q̄esierūt eū iudei dicit lucas q̄m plāgebāt mulieres sup eū. Probabile aūt est et multos alios hoc passos esse. et p̄pue dū ciuitas experet. ego memuisse xp̄i et miraculoz̄ eius et p̄sentia ei⁹ quereret. ¶ Aug⁹. Vel hic ad resurrectionē suā predixit. q̄ q̄situri illū erāt post resurrectionē compūcti. Noluerūt ei eū agnoscere p̄sentem et postea q̄sierūt eū viderent in eū multitudinē ardentē vnde multi cōpuncti dixerūt. Quid fac mus̄ viderūt ei xp̄m suo scelere morientē. et ardiderūt in xp̄m suis scelerib⁹ ignoscentē et q̄si bibere sanguinē quē effuderunt de sua salute desperauerunt. ¶ Crisi. Deinde ne quis eū per mortē cōmuni modo abire estimet subiūgit. Et vbi ego sū vos nō potestis venire. Si vero in morte manerent possent ad eū ire. illuc ei oēs abimus ¶ Aug⁹. Nō aūtē dixit vbi ero s̄z vbi sū. Dep ei ibi erat xp̄s quo fuerat rediturus. sic rediit vt nos nō derelinq̄ret. Erat eū xp̄s secm̄ visibilē carnē in terra secm̄ inuisibilē maiestatē in celo et in terra. Nō aūtē dixit nō poteritis s̄z nō potestis venire. tales ei tūc erant q̄ nō possent. Nā vt sciatis nō hoc ad desperationē dictum. et discipulis suis dixit in le aliquid. quo ego vado vos nō potestis venire. De nuq̄ hoc petro exposuit dicens. quo ego vado nō potes me sequi modo seqūris aūt postea. ¶ Crisi. Hec aūt ōnia induxit volens eos attrahere eterni mo dicū temp⁹ qd̄ relinq̄bat. et post recessū ipsū desi derabile esse et eū non posse de cetero inueniri. Suffi ciencia erāt ad suadendū vt ad eū accederent. Per hoc aūt q̄ dicit vado ad eū q̄ me misit ostēdit nullā sibi fieri lesionē ab insidijs eoz̄ et passionē suā vo luntariā sibi esse. passi sūt aūt ipsi iudei ad ea que dicta sunt. et q̄erūt ad seipsos quo debeat ire qd̄ nō erat eoz̄ q̄ desiderarent ab eo liberari sequt eū. Dixerūt ergo iudei ad semetipsos q̄ hic iturus est q̄ nō inuenient eū nūq̄d dispersionē gentiū iturus est et doctur⁹ gentes. Vic eū gentes vocabāt q̄si exprobrātes et magnā i seipsis gloriātes q̄ s̄z gentes vbiq̄ dissemināte erant et imperante adhuc primo Sed hoc obpbriū postea ipsi sustinuerūt q̄ vbiq̄ dispersi sunt. Antiquit⁹ aūtē tota gens in vnū rō lecta erat s̄z eū iudei vbiq̄ terrarum tā gentibus primū esset nō dicerent quo ego vado vos nō po testis venire. si per hoc gentes intellexisset. ¶ Aug⁹. Dixerat aūt dns quo ego vado desinu p̄ris. Hoc q̄ illi nullo modo intellexerūt. et tm̄ ex hac occasione sa lutē nr̄m p̄dixerūt q̄ dns iturus erat ad gentes non p̄sentia corp̄is s̄z tm̄ pedib⁹ suis misit eū ad nos mē bra sua et fecit nos mēbra sua. ¶ Crisi. Nō autem dixerūt q̄ iturus esset ad gentes ledere eos s̄z docē Jā eū imām submiserant et hijs que dicta erant ar dēbāt. Nequaq̄ aūt nisi credidissent ad seipsos. q̄s est hic sermo quē dixit queritis me et non inuenietis et vbi ego sū vos nō potestis venire

In nouissimo aūt die magno festiuitatis stabat ihs et clamabat dicens. Si quis sitit veniat ad me et bibat. Qui credit in me sicut dicit scrip tura flumina de ventre ei⁹ fluent aque viue. Hoc aūt dixit de sp̄u quē accepturi erāt credentes in eū. Nondū enī erat sp̄s datus q̄r ihs nondū fuerat glorificatus.

¶ Crisi. Cū recessuri essent dnm̄ celebrata festiuita te. dns dat eis votum ad salutē vnde dicit. In nouis simo aūt die mag. festiu. stabat ihs et cla. di. Si q̄s sitit veniat ad me et bibat. ¶ Augusti. Tunc enī agebat festi uitas q̄ appellat scenophegia id̄ tabernaculoz̄ co structio. ¶ Crisi. Que p septē dies agebat. p̄ma aut̄ dies et vltima erat celeberrima sedm legē et hoc sig nificauit euāgelista cū dixit. in nouissimo die mag no festiu. Ut sedios aūt dies magis ad voluptatē con sumebāt. Ideo q̄ ad p̄ma die hoc eis nō dixit. Sed nec sed̄a aut tertia ne ea q̄ dicebant deperirēt eis volup tati vacātib⁹. Clamat q̄ inter turbe multitudinē ¶ Theo. Simul quidē vt audibilis fieret atq̄ vt cō fidentiā largiret. et q̄ nemine formidabat. ¶ Crisi. Dicit aūt si quis sitit. ac si dicat. nemine necessita te et violentia attrahō. s̄z si q̄s hz̄ desideriū multū hūc ego voco. ¶ Aug⁹. Est enī situs interior. q̄ est homo interior. Constat aūt plus amare hoiez interiorē Si q̄ situm⁹ veniam⁹. nō pedib⁹ s̄z affectib⁹. nr̄ migrā do s̄z amando. ¶ Crisi. Quia ei de intellectuali loquit. potu ostendit p hoc qd̄ post inducit. Qui credit in me sicut dicit scriptura flumina de vētre ei⁹ fluent aq̄ viue. s̄z vbi hoc dicat scriptum. nus q̄. Quid igit qui credit in me sicut dicit scriptura. hic subdistin guere optet vt postea subsequat. Flumina de ven tre ei⁹ fluent aque viue ostendens q̄m rectū optet habere cognitionē. et nō itā a signis sicut a scrip turis credere in ipsū. Etenī supius dixit scripturas scrutamini. ¶ Jheron. in prologo gene. Vel hoc testimoniū de p̄uerbijs supius est. vbi s̄z dicit. derivent fontes tui foris et in plateis aquas tuas diuide. ¶ Augusti⁹ Venter aūt interiorus hoīs est cōscientia cordis eius Bibito aūt isto liquore. viuescit purgata cōscien tia. et hauriens fontē habebit. et ipā fons erit Quis est fons. vel q̄s est fluuius q̄m manat de ven tre interioris hoīs. benuolentia q̄a vult cōsule re proximo. Debūt q̄ qui credūt in dño. si aūt

putet qz qđ bibit soli ipsi debet sufficere nō fluit ag̃
vina de ventre ei⁹ Di aūt primo festinat consulere
ideo nō sicut² qz manat ¶ Greg⁹ sup ezechielē Cū ei
a mēte fideliū sc̄e predicationis verba defluūt ita
de mēte credentiū aque vive flumina dicuntur vē
tris aūt viscera q̄d sunt aliud nisi mētis interna
id est recta intentio sm̄ desideriū humilis ad deū
pia ad primū volūtas ¶ Crisⁱ Dicit aūt flumina
et nō flumē coposite et vbertatē occulte ī unū s
Vivente autē a quā dicit agente semp spūs ei grā
cū in mente intrauerit et firmata fuerit ōnū fonte
magis manat et neq̄ defluit neq̄ euacuat² neq̄ stat
videbit q̄s vtiq̄ hoc ad sapientiā stephani ad petri
linguā ad pauli fluxū inspicies Nichil enī eos de
tinebat sz sicut flumina multo impetu delati oīa
secū trahentes abibant ¶ Aug⁹ Ad q̄lem aūt potū
dns inuitasset exposuit euāgelistā et dixit Hoc aūt
dixit de spū sc̄o quē acceptur erāt credentes in eū
Quē dicit spīm nisi spīm sc̄m nam vnus q̄sq̄ homo
habet in se ppriū spīm ¶ Alchuin Dns aūt sm̄
ante ascensionē apīis promisit post ascensionē i lin
guis igneis dedit Unde dicit quē acceptur erāt
credentes in eū ¶ Aug⁹ Erat ergo sps dei sz nōdū
in eis erat q credider̄ūt in ipm Ita eū disponit
nō eis dare spīm ihū nisi post resurrectionē suā
vñ seq̄t Nondū enī erat sps datꝰ qz nondū ihs
erat glorificat⁹ ¶ Cris⁹ Apostoli quidē prius spū
ticebāt demonia sz ea que a xpo est potestate
Qñ enī mittebat eos nō dicit² dedit eis spīm sm̄
sz dedit eis potestatē De ppheta aūt ab oīb⁹ con
fessū est q spūs sc̄s eis dabat² sz hec grā a ter
ra defecerat ¶ Aug⁹ q̄to de humilitate sz quō et
de iohāne baptista dictū est spū sc̄o replebit² ab
vtero matris sue et spū sc̄o repletꝰ Zacharias in
uenit² vt de illo talia diceret et de spū sc̄o maria
vt talia de dño predicaret Opūs sc̄o symeon et
anna vt magnitudinē xpi omnib⁹ agnosceret Quō
ergo intelligit² nisi qz nec illa sps sc̄a dacio post
glorificationē xpi futura erat qualis nūq̄ antea
fuerat habitura erat q̄dā pfectate in ipso ad
uentu qualis antea nūq̄ fuit Unde enī fiut le
guī linguis quas nō nouerāt homines locutos
in se venente spū sc̄o sicut tūc factū est cū opte
ret ei⁹ aduentū signis sensibilib⁹ demōstrari
¶ Aug⁹ sup iohan. Cū sz et modo accipiat² spūs
sc̄us quare nēo loqt² linguis oīm gentiū q̄ iam
ipsa eccl̄ia linguis gentiū loqt² in hac q̄ non est
uer nō accipit spīm sc̄m Di amas vnitatē ea am
tibi ipsa q̄sq̄s in illa aliq̄d habet Tolle invidiam
et tuū est q̄d habeo. Duo separant caritas unit
ipsa habeto et cuncta habebis q̄ sine ipsa nichil
poterit quicquid habeāt potuerint. Caritas aūt dei
diffusa est in cordib⁹ nr̄is p spīm sc̄m qui datus ē
nobis. Quare sz dns post resurrectionē suam
spīm sc̄m dare voluit vt sz in resurrectionē nr̄am
caritas flagraret ab amore sc̄li separaret² et tota
curreret in deū Qui ei dixit q credit in me veni
at et bibat et flumina de vētre ei⁹ fluent aque
vive vitā eternā promisit ubi nichil timeam⁹
ubi nō moriam² qz sz tale est qđ promisit sps sc̄i
caritate feruentib⁹ Ideo ipsū spīm nolunt dare
nisi cū esset glorificat⁹ vt in suo corpe ostendet
vitā qua modo nō habem⁹ sz in resurrectione spe
tam⁹ ¶ Aug⁹ Sc̄ōm fausti. si itaq̄ hec causa erat
vt nondū daret² sps sc̄s qz nondū erat ihs glori
ficat⁹ q̄ cui dubio clarificato iam ea causa erit
vt statim daret² Catechumenes aūt se promissū pa
ratum suscepisse dixerūt et hinc a fide catholica
deuiarūt Manicheī eā que de promissione sps
sc̄i dicit² de manicheo asserūt esse p̄dictū tamq̄
sz antea nō fuerit sps datus ¶ Cris⁹ Vel aliter
q̄liam xpi crucē vocat qz ei inimici eius⁹ donū
aūt non inimicus sz amicus dat² optebat prius offer
re hostiā et inimicā eā in carne dissolui et tunc
factos dei amicos suscipere donū.

Ex illa aūt hora turbe cū audissent hos ser
mones eius dicebant Hic ē vere ppheta alii
dicebāt hic est xps quidā aūt dicebāt numq̄d
a galilea venit xps Nōne scriptura dicit
qz ex semine dauid et de bethleem castello ubi
erat dauid venit xps Dissensio itaq̄ facta ē
inter eū in turba Quidā autē ex eis volue
runt apprehendere eū sed nemo misit sup illum
manus. Venerūt ergo ministri ad pontifices
et phariseos et dixerūt illi eis Quare nō ad
duxistis eū Rnderūt ministri Nunq̄ sic locu
tus est homo sicut hic hō loqt² Rnderūt aūt eis
pharisei Numq̄d et vos seducti estis Numquid ex
principib⁹ aliq̄s credidit in eū aut ex phari
seis Sed turba hec q̄ nō nouit legē maledicti
sunt Dixit nicodem⁹ ad eos ille q̄ venit ad
ipm nocte q̄ unus erat ex ipsis Numq̄d lex nr̄a
iudicat hoīem nisi prius audierit ab ipso et cog
nouerit qđ faciat. Rnderūt et dixerūt
ei Numq̄d et tu galileus es Scrutare scripturas
et vide qz ppheta a galilea nō surgit et reuti
sit unusquisq̄ in domū suam

¶ Aug⁹ Cū dns mutasset credentes in se ad potan
du spīm sc̄m nata ē de illo in turba dissensio. vñ dicit²
ex illa aūt hora turbe cū audissent sermones ei⁹ dicebāt
hic ē vere ppheta ¶ Theoph. Quia sz expectabat aly
sz populꝰ dicebat hic ē xps ¶ Alchui. Ja ish sitim
illā spiritualiter haurire nequant. ia sitim infidelita
tis deposuerūt. Aly in sue infidelitatis ariditate per
manebat de quib⁹ subdit² Aly aūt dicebāt numq̄d
a galilea venit xps nōne scriptura dicit qz ex semine
dauid et de bethleē castello ubi erat dauid venit xps
Nouerūt enī quid de xpo predixisset ppheta sz ig
norabāt oīa in ipso impleta fuisse et qui nouerāt
in nazareth nutritū natiuitatis locū nō attendebāt

ner ꝓphetā quā legebāt in eo completū credebant ¶ Criſ. Sed eſt locꝰ natiuitatis ignorabāt. num etiā genus ignorabāt qm̄ ex domo et familia dauid natus erat. ait ergo dicebāt. nōne ex ſemine dauid venit xp̄s. Sed et hoc obumbrare volebāt per eductionē in nazareth ōnia maliciose loquētes vnde nō accredūt ad xp̄m querentes quō ſcripture dicūt q̄ a bethlehem oꝑtet venire xp̄m. Cū aūt ex galilea venisti ſz ōnia malitioſe loquūt. Et q̄ nō diligenter attendebāt hijs q̄ dicebant. neq; diſcendi grā ꝓpter hoc nichil eis rūdit xp̄s. Nathanael autē dicentē a nazareth potest aliq̄d bonū ē laudauit vt vere iſrahelitā q̄ veritatis inquiſitor et ōnia veteris diligenter edoctus. ſeq̄t. Diſſenſio itaq; facta ē ꝓpter eū in turba ¶ Theo. Nō in principib; nā principis vnius voluntatis erāt vt vic non eū recaperēt ſicut xp̄m. Quia q̄ magis moderati erant i malitia vbis tm̄ gl̄e xp̄i aduerſabāt. Qui vero peiores erāt manus etiā appetebāt ipone re. de quib; ſubdit. Quidā aūt eis voluerūt ap prehendere eū ¶ Criſ. Hoc aūt induxit euāgeliſta oſtendens qm̄ loquebāt neq; querentes veritatē neq; diſcere volentes ſequitur. ſed nēo miſit ſup illū manus ¶ Alchu. Quia ſz ipſe nō ꝓmiſit qui conatꝰ illoꝝ in ſua poteſtate habebat ¶ Criſ. Hoc aūt ſufficiens erat eos in compūctionē deducere ſed nō ſunt compūcti. Talis ei negligentia nulli vult credere ad vnū aſſurgit ſolū vt eū cui inſidiat interficiat. ¶ Augꝰ Qui vero miſſi fuerūt vt eū tenerēt redierūt imunes a crimine et pleni admiratione de quib; ſubdit. venerūt q̄ miniſtri ad pōtifices et phariſeos. et dixerūt illi eis. Quare no adduxiſtis eū ¶ Alchu. Qui eū lapidare volētes tenere non potuerūt arguūt miniſtros q̄ eū non adduxerūt ¶ Criſ. Certe phariſei et ſcribe miracula videntes et ſcripturas legentes nichil ꝓfecerūt miniſtri āt nichil horū habentes ab vna ſola allocutione ſūt capti. et abeuntes vt eū ligarent redierūt ligati miraculo. Et nō dixerūt nō potuim; ꝓpter turbā ſz ꝓnes efficiūt xp̄i ſapientie. nā ſequit. Rñderūt miniſtri. nūq; ſic loquꝰ eſt homo ſicut hic hō loquit ¶ Augꝰ Ille aūt ſic locutꝰ ē q̄ deꝰ erat et hō ¶ Criſ. Nō eſt autē ſolū eorū prudentia admiranda q̄ ſignus nō eq̄uerūt ſz a ſola doctrina ſūt capti. Nō eni dixerūt. nūq; talia miracula fecit homo ſz nūq; ſic locutus eſt homo. Sed etiā admiranda ē eorū ſecuritas qm̄ phariſeos q̄ contra xp̄m aduerſabāt venerūt et eis talia locuti ſunt. Nec tā longū ſermonē audierant ſz breuē. Cū eni mens fuerit incorrupta nō longis ſermonib; opus eſt ¶ Augꝰ Phariſei tm̄ eorū teſtimoniū reppulerūt. nā ſequit. Rñderūt q̄ phariſei eis. Nūquid et vos ſeducti eſtis. q̄ſi dicant. videm; vos delectatos eſſe in ſermonib; ſuis ¶ Alchu. Et reuera laudabiliter ſeducti erant q̄ dimiſſo malo ſi deluſus nū

ſierāt ad fidē ¶ Criſ. Ab argumēto aūt inſipientiā cōtra eos ſillogizāt nā ſequit. Nūquid ex ꝓncipib; aliq̄s credidit in eū aut ex phariſeis ſz turba hec q̄ nouit legē maledicti ſunt. Hec aūt eſt ipſorū ac cuſatio q̄m̄ turba q̄dem credidit ipſi aūt nō crediderūt ¶ Augꝰ Qui eni non nouerūt legē ipſi et crede bant in eū q̄ miſerat legē. et eū qui miſerat legē condēpnabant illi q̄ docebāt legē vt impleretur qd̄ dñs dixerat Ego veni vt nō videntes videant et videntes ceci fiant ¶ Criſ. Qualiter igit̄ ma ledicti ſūt illi qui a lege ſuadent. vos potius ma ledicti eſtis q̄ non obſeruaſtis legē ¶ Theophi. Ideo aūt ſuauiter et blande phariſei miniſtris reſpō dēt dubitauerūt ne forte ab eis prorſus ſegregēt et ꝓpō adiciant ¶ Criſ. Quia vero dixerūt q̄ nul lus principū credidit in eū. ad hoc excludendum ſubūngit. Dicit nicodem; ad eos ille q̄ venit ad ihm nocte qui vn; erat ex illis ¶ Augꝰ Ipe nō q̄ incredulus ſz timidus. Nā ideo nocte venerat ad lucē q̄ illūinari volebat et ſcire timebat hinc ꝙ re ſpondit iudeis Nūquid lex nra iudicat hoīez niſi prius audierit ab ipſo et cognouerit qd faciat Cre debat ei q̄ ſi eū tm̄modo patienter vellent audire forte ſiles fierēt illis q̄ miſſi ſūt tenere et malu erāt credere volebāt aūt illi pueri ſi ante ēt dāp natores q̄ cognitores ¶ Augꝰ xvij de ciuit dei Di cat aūt lex nra de lege q̄ dei eſt. eo q̄ ē ab illo data hoīb; ¶ Criſ. Oſtendit aūt nicodem; eos neq; cognoſcentes legē neq; facientes q̄ ſunt legis Cū autē congruū eſſet oſtendere q̄ nō indiſcrete muſe rūt venturi eū rudus et iracundi; vtunt cōtra dictione nā ſeq̄t. Reſponderūt et dixerūt ei. Nūq̄d et tu galileus es ¶ Augꝰ Id eſt q̄ſi a galileo ſeduct; Dñs ei galileus dicebatur q̄m̄ de nazareth ciuitate erāt parētes ei; ſed m̄ maria dixi parentes nō ſed; virile ſemē ¶ Criſ. Deinde iniurioſe q̄ſi eo neſciente ſcripturas induxerūt ſcrutare ſcripturas et vide q̄ ꝓpheta a galilea nō ſurgit. Ac ſi dicerēt vade et diſce ¶ Alchu. Nō eni locꝰ vbi natus eſt ſz vbi cōuerſa bat attendebāt Et ideo nō ſolū meſſiā ſz nec ꝓphe tā eum credebāt ¶ Augꝰ Ꝓpheta quidē a galilea non ſurgit ſz dñs ꝓphetarum inde fuerat ſeq̄t. Et reuerſi ſūt vnuſq̄ſq; in domū ſuā ¶ Alchuin. Nullo ꝓfecto negotio vacau fide et ideo fraudati vtilitate ſunt reuerſi in domum ſuam infidelitatis et impietatis ſue ¶ Capitulū octauū

Iheſus aūt perrexit in montem oliueti et diluculo iterū venit in templū et ōnis populus veniebat ad eum et ſedens docebat eos. Ad ducūt aūt ſcribe et phariſei mulierē in ad ulterio deprehenſam et ſtatuerūt eam i me dio et dixerūt ei. Magiſter hec mulier de prehenſa eſt nup̄ in adulterio In lege aūt moyſes mandauit nobis hmōdi lapi

dare tu ergo qd dicis Hoc aūt dicebāt temptantes eū vt possent accusare eū. Jhs aūt inclinās se deorsū digito scribebat in terra. Cū aūt pseuerarēt interrogātes eū erexit se et dixit illis. Qui sine pcō est vām prim⁹ in illā lapidē mittat. Et iterū se inclinās scribebat in terra. Audientes aūt hoc vn⁹ post alū exibant incipiētes a senioribus et remāsit solus ihs et mulier in medio stās. Erigēs aūt se ihs dixit ei. Mulier vbi sunt q̄ te accusabant. Nemo te condēpnauit. Que dixit. Nemo dñe. Dixit ei ihs. Nec ego te condempnabo vade et iam amplius noli peccare.

Alchuin⁹. Dñs maxime arra suā passionē hanc sibi effecturā cōsuetudinē vt in die quidē in tēplo q̄ erat ihēr̄osolimis verbū dei p̄dicaret signa et miracula ostenderet. Sero reuertebat in bethaniā vbi apud sororē Lazari hospitabat. et mane iterū ad simile opus reuertebat. Jgit sedm hūc morē ai in vltimo die scenophegie totū die in tēplo p̄dicasset vespere prexit in montē oliueti. Et hoc est qd dicit ihs aūt prexit in montem oliueti. Aug⁹. Vbi enī docebat docere xp̄m nisi in mōte oliueti. in monte vnguenti in mōte crismatis. xp̄s enī nomē a crismate dictū est. Crisma enī grece latine vnctio noīatur. Ideo aūt nos voluit q̄ luctatores contra diabolū sum. Alchu. Vnctio enī olei fessis et dolentib⁹ mēbris solet offerre leuamē. Mons etiā oliuarū sublimitatē dñice pietatis designat. oleos grece latine nūa. Natura quoq; olei misterio aptissime congruit. supfertur enī oībus liquorib⁹. et sicut aut psalmista. misericordiā eius sup oīa opa eius. Et diluculo iterū venit i templū vt sic mām ai impleret nou testamenti hūne fidelibus in tēplo videlicet suo pandendā prebendam q̄ signaret. Qd enī diluculo redibat exortū nouē fruge designat. Beda. Dignificat aūt q̄ post p̄ceptū habitare in templo suo idē in ecclia ex oīb⁹ gentib⁹ credidērunt in eū vnde sequit. Et oīs populus veniebat ad eū et sedens docebat eos. Alchuin⁹. Dessio hūlitatē mirationis insinuat. Sedente q̄ dño ad eū venit populus q̄ postq̄ p̄ susceptā humanitatē visibil apparuit ceperūt eū multi audire et in eū credere quē per humanitatē sibi primū meminerūt. Mansuetus aūt et simplicib⁹ sermonē dñi adnuntiantib⁹ scribe et pharisei interrogāt non vt discāt sed vt veritatis laqueos nectāt vnde sequit. Adduxerūt aūt scribe et phari. muli. in adul. deprē. et statu eā in medio et dixer. ei. Magister hec mulier deprē. ē in mō in adulterio. Aug⁹. Animaduertebant ei eū ei minuī esse mitē de illo q̄ fuerat ante p̄dictū prede et regna p̄ter veritatē et mansuetudinē et iustitiā. Ergo attulit veritatē vt doctor mansuetudinē vt liberator iustitiā vt cognitor. Cū loqueret veritas agnoscebat cū aduersus inimicos nō moueretur mansuetudo laudabat. In terra q̄ iustitia sed scandalū posuerūt. Dixerūt eū apud seipsos si eā dimitti censuerit iustitiā non tenebit. Lex enī q̄ manifestū erat iubere nō poterat et ideo legē mutarūt dicentes. In lege aūt mop. mādat. nob⁹ huiusmodi lapidare. vt autē mansuetudinē nō p̄dat in qua iam plus amabil⁹ fact⁹ est eā dimitti debere dicitur⁹ est. vnde eius sententiā requirūt dicentes. Tu q̄ quid dicis. Hanc nos inuenim⁹ ad accusandū occasionē et reū faciem⁹ tāq̄ legis p̄uaricatorē. vnde euāgelista subdit. Hec aūt dicebāt temp. eū vt posset accu. eū. Sed dñs in respondendo et iustitiā seruāt⁹ est et a mansuetudine nō recessit⁹. Sequit enī. Jhs aūt ich. se deorsū digito scribe. i terra. Aug⁹. de conscia. Tanq̄ illos tales in terra scribendos figuraret nō in celo vbi monuit discipulos vt se scriptos ee gauderēt aut q̄ se humiliando qd capitis elatione mōstrabat signa i terra faceret. aut q̄a tempus esset vt in terra q̄ fructum daret nō lapide sterili sicut antea lex ei⁹ conscribere. Alchu. Per terrā enī cor humanū ostendit qd bonarū vel malarū actionū solet reddere fructus. p digitū autē qui articulorū compositione flexibilis est. sublimitas discretionis exprimitur. Nos q̄ instruit vt cū q̄libet mala p̄meditā conspicim⁹ nō statim ea temere dāpnem⁹ sed prius ad conscientiā cordis humiliter reuersi digito discretionis ea sollicite disquiram⁹. Beda. Q̄nīū etiā ad hystoriā pti net. p hoc q̄ digito scripsit in terra illū se forte mōstrauit q̄ quondā lege in lapide scripsit. sequit. Cū aūt pseuerarent interrogantes eum erexit se. Aug⁹. Non dixit nō lapidet. ne cōtra legem dicere videret. Absit aūt vt diceret lapidet. venit enī non p̄dere qd inuenerat sed q̄rere qd perierat. Quid q̄ respondit. q̄ sine pcō est vām prim⁹ in illā lapidem mittat. Hec vox iustitie est. puniatur peccatrix sed nō a peccatorib⁹ legis. Exp. primoza. Qui enī prius semetipsū non iudicat q̄d in alio rectū iudicet ignorat. Et si nouit ea⁹ per auditū recte tū aliena merita iudicare nō valet. an conscientia innocentie q̄re nullā iudicij regulā prebet. Aug⁹. Cū ergo eos tela iustitie pauisset nec dignat⁹ est cadentes attendere. sed auertit ab eis obtutū vnde sequit. Et iterū se iclinans scribebat in terra. Alchui. Potest etiā intelligi fecisse hoc dñs ut ita cōsuetudinē et qsi aliquid agens vultu intendens in aliud liberum eis exeundi facultatē daret. in hoc etiā figurate admonet vt et prius q̄ permanente fratre corripiam⁹ et post adhibitā correctionē diligenter ppen

dam⁹ vtrū ipsis pīs de quibus alīū enstrugnm⁹ aut eā aliis obnoxij sumus ℣ Aug⁹ Dic igit illi voce uisi ne tanq̄ telo pcussi sese inspicientes et reos īuenientes vnus post vnū oes recesserūt et hoc est qđ subdi tur Audientes aūt hec vn⁹ post alīū exibāt incipientes a seniorib⁹ ℣ Glosa Qui forte magis rei erāt vel magis suas culpas cognoscebāt ℣ Aug⁹ Relicti aūt sunt duo misera et misericordia nā sequitur Et remānsit solus ihs et mulier īmedio stans Credo territa est illa mulier ab illo se pmuendā sperabat in quo pīm īuenīri nō poterat Ille aūt qui aduersarios ei⁹ repulerat lingua iustitie leuans mulīā oculos mānsuetudinis interrogauit eā vnde sequit Erigens autē se ihs dixit ei mulier vbi sunt q̄ te accusabāt Nemo te condēpnauit q̄ dixit nemo dñe Audiuim⁹ sup̄ voce iustitie audiam⁹ nunc mānsuetudinis nā seq̄t dixit ei ihs Nec ego te codemnno a quo te forte condēpnari timuisti q̄ in me pīm non īuenisti Quid ē dñe fauces q̄ pīs nō plane attende qđ seq̄t vade et āplius noli peccare Ergo et dñs dāpnauit sz pīm nō hoīez Nā si pīorū autor esset diceret vade et vive vt vis de mea liberatione esto securus Ergo te q̄tūcūq; peccauerīs eā a gehenna et inferno torrentibus liberabo Non hoc dixit intendant ergo qui amant in dño mansuetudinē et timeant veritatē Etenī dulcis et rect⁹ dñs.

Iterū ergo locutus ē eis dicens Ego sū lux mūdi Qui sequitur me nō ambulat in tenebris sed habebit lumē vite

℣ Alchui. Quia mulierē absolut a crimine ne aliqui dubitaret an ille quē videbāt verū hoīez posset pcā dimittere dignat ipse apertius sue diuinitatis potentiā demōstrare vnde dicit Iterū locut⁹ est eis ihs dicens Ego sū lux mundi ℣ Beda Vbi aduertendū est q̄ non ait ego sum lux angelorū vel celi sz lux mūdi id ē hoīm in tenebris cōmorantiū secūm illud Illuminare his q̄ in tenebris et in vmbra mortis sedent ℣ Crisō Vel aliter. q̄ superius galileā ei afferebant et quasi de quodā pphetarū de eo dubitabant. voluit ostendere q̄m non vnus pphetarū est sz dnātor orbis terrarū. vnde dicitur. Iterū ergo locut⁹ ē eis ihs dicēs ego sū lux mūdi nō galilee neq; palestine neq; iudee ℣ Aug⁹ Manichei solū istū oculis carnis visibilem xp̄m dnm ē putauerūt sz ecclia catholica improbat tale cōmentū Non enī est dñs xp̄s sol nūstre factus sz q̄ quē sol factus ē oīa enī per ipsū facta sunt Et ppter nos sub sole factū est lumē qđ ferat solem. Carnis nube tegitur non vt obscuret sz vt temperet loquens ergo p nubē carnis lumen indeficiens lumen sapientie aut hoībus ego sū lux mūdi ℣ Theophi Veteris aūt aduersus nestoriū hoc pti sermone Non enī aut q̄m in me est lux mundi sed ego sum lux mundi Ipse nāq; q̄ homo videbat idem et filius dei et lux mūdi erat Nō sicut nugabat nestor⁹ in simplin hoīe dei filiū habitabat ℣ Aug⁹ Absulit aūt te ab oculis carnis et reuocauit ad oculos cordis in hoc qđ subdit Qui seq̄t me non ābulat in tenebris sz habebit lumen vite Nō enī sufficient dicere habebit lumē sed addidit vite Iste verba dñi cū verbis psalmi concordāt In lumine tuo videbim⁹ lumen q̄m apud te est fons vite In istis visibus corpalibus aliud ē lumen et aliud fons fontē fauces querūt lumē oculi apud deū qđ lumen ē hoc est fons Qui tibi lucet vt videas ipse tibi manat vt bibas qđ pmisit futuri ppter verbū posuit In eo qđ facere debem⁹ pīs temp⁹ posuit qui sequit me n ambulat habebit modo p fidē post habebit per spem. Dequere istū solem visibilē tendens ad occidentē quo et ille tendit et si voluerīs tu illū deserere ipse te deseret in occasu Deus tuus vbiq; ē totus si non abillo fauces cassum nūq; a te ille fauet occasū tenebre satis metuende sūt morū non oculorū. Et si oculorū non exteriorū sz interiorū vnde discernit non albū et nigrū sz iustū et iniustū ℣ Crisō Intellectualiter ei dixit. nō ābulat in tenebris id est nō manet in errore Iste et nicodemū laudat et ministros et ipsos occulte insinuat dolos cōplicantes q̄m tenebris et erroe sunt sed lucē non superabūt

Dixerūt ergo ei pharisei Tu de teipso testimoniū phibes testimoniū tuū non est verū

Respondit ihs et dixit eis Et si ego testimonium phibeo de meipso testimoniū meū verū est qr scio vnde veni et quo vado Vos aūt nescitis vnde veni aut quo vado. Vos secūm carnē iudicatis ego nō iudico quēq; Et si iudico ego iudiciū meū verū est qr solus non sum sed ego et qui misit me pr. et in lege vra scriptū est qr duorū hoīm testimoniū verū est. Ego sū qui testimoniū phibeo de meipso et testimoniū phibet de me qui misit me pater.

℣ Crisō Quia dñs dixerat ego sum lux mūdi et qui sequit⁹ me nō ambulat in tenebris iudei q̄ euertere voluerūt vnde dicit. dixerūt q̄ ei pharisei tu de teipso testimoniū phibes et testimoniū tuū nō est verū ℣ Alchuin⁹ Qui responderūt tanq̄ ipse dns solus sibi testimoniū phiberet Cum constet pāter in carne apparere. multos testes p̄misit qui eius sacramēta predixerūt ℣ Crisō Dns aūt euertit qđ dixerūt vñ sequit⁹ rndit ihs et dixit eis Et si ego testimoniū phibeo de meipso verū est testimoniū meū Hoc uxta eor⁹ suspitionē locut⁹ est. hoīez enī nudū estimantiū. et causā subiungit Quia scio vnde veni et quo vado. id est ex deo sum et deus et dei filius Nō aūt hoc dicit manifeste q̄ semp humilia misceat altis deus deus aūt ipse sibi fide dignis testis est ℣ Aug⁹ Verū est enī testimoniū

lumiꝰ sine se ostendat sine alia loquꝰ ē ꝙphetā ve
riꝰ Sed vnde habet nisi de fonte veritas hauriret
ergo idoneꝰ est illis q̄ sibi testimoniū phibebat.
dicens aūt q̄ scio vnde venio et quo vado p̄ēm
volebat itelligi. p̄ī enī gloriā dabat filiꝰ a q̄
est missus. Quantū g̃ debet homo glorificare
eū a quo ē missus creatꝰ Non aūt veniendo ide
discessit aut redeundo nos dereliquit. Nō p̄t
hoc fieri a isto sole q̄ q̄n p̄git ad occidentē dese
rit orientē Dicut autē sol iste et videntis fa
cē illustrat et ceci. sz videt ille. ille nō videt
Sic et sapia dei verbū dei vbiq; p̄ns est ceram
infidelibꝰ sz q̄bus ea videāt oculos nō habent
cordis vt g̃ dns inter fideles suos et inimicos suos
iudeos tāq; inter tenebras et lucē distīgueret sub
iūgit Vos aūt nescitis vnde venio aut quo vado
Ista g̃ iudei videbāt hoiez nec credebāt deū. et ideo
dns subdit Vos secm carnē iudicatis dū sz di
catis tu de teipso testimoniū phibes et testimo
nium tuū non est verū Theophilꝰ ac si dicat
Vos q̄n in carne sū. carnē i me solā esse putātes
nō aūt deū secm carnē fallibiliter iudicatis Au
gustiꝰ. Quia ei deū non itelligitis et hoiez vide
tis ideo vobis arrogās videor q̄ ego de me testi
monium phibeo Qis enī homo q̄n de se phibere vult
laudabile testimoniū. supbus et arrogās videt
hoies ei infirmi sumꝰ verū dicere et mentiri pos
sumꝰ. hic mentiri nō potest Crisꝰ vel aliter Di
cit secm carnē vivere male vivere est. ita secm
carnē iudicare. iudicare iniustū est. Et q̄ posset
dicere. si iuste iudicamꝰ ꝙpter q̄d nō conuincis
ꝙpter quid nō condēpnas subiūgit. Ego nō iudi
co quēq̄ Augꝰ Od duobus modis itelligi po
test. vt aut hoc itelligamꝰ nō iudico quēq̄ nō est
modo sicut dicat alio loco. ego nō veni vt iudicē
mundū sed vt saluū faciā mundū non iudicū
suū negando sz differendo aut certe q̄ dixerat
vos secm carnē iudicatis ita cōiunxit. Ego nō
iudico quēq̄ vt subaudias secm carnē q̄m nō
iudicare sicut ab hoibꝰ iudicat ē Ita vt agnos
cas ita iudicē q̄m subdit. Et si iudico ego iudi
ciū meū non est verū est Crisꝰ Quasi diceret
Pter hoc dixi nō iudico quasi nō p̄sumēs iudica
re. q̄ si iudicarē iuste vos condēpnarē sz nūc tēpꝰ
iudicij nō est sz de futuro iudicio insinuat cū sub
dit Quia solus nō sū sz ego et qui misit me pater
ostendens q̄ nō ipse solus eos condēpnabit sz et
pater Hoc aūt ad suspitionē illoꝝ loquit. Non
eū estimabāt dignū fide esse filiū nisi pris testi
monii assumpsisset Augꝰ Di aūt tecū est p̄
quo te misit. q̄ die missio tua incarnatio tua est
hoc ergo xp̄s erat secm carnē et a p̄re nō recesse
rat. q̄ pater et filiꝰ vbiq; erāt. Erubescat sabelli
anꝰ. nō eū dixit. ego sū p̄r et ego ipse sū filiꝰ sed
solus nō sū inquit q̄ meū est pater. Distingue

ergo p̄sonas distingue intelligentiā agnosce q̄ pat
p̄r est et filius filiꝰ ē sz noli dicere p̄r maior ē filiꝰ
minor. Una substantia ē vna coeternitas p̄fecta
equalitas. Ergo verū est inquit iudicium meū q̄ sū
lus dei sū vt tū intelligas q̄ meū est p̄r nō sic
sum filiꝰ vt ipsū deseruerī formā serui accepi.
sz formā dei nō amisi De iudicio dixerat de testi
monio vult dicere nā seq̄t. Et in lege vra scrip
tū est q̄ duoꝝ hoim testimoniū verū est Augꝰ
contra faustū. An forte manichei calūpniant q̄ nō
sit in lege dei sz in lege vra scriptū est. vbi vsitatā
locutionē scripturarū quis nō cognoscat. lege ei
vra dixit vobis data. Dicut aplꝰ dicat euāgeliū
suū q̄ se nō accepisse testat non ab hoīe sed p re
uelationē ihu xp̄i Augꝰ sup iohez Magnā āt
hz q̄stionē et valde videt in misterio cē constitu
ta vbi deus dixit. in ore duoꝝ vel triū testi. stabit
cē verbū Fieri ei potest vt duo mentiant Susa
na exstīta duobꝰ falsis testibꝰ vrgebat vniuersus
populus mentitus est contra xp̄m. Quō g̃ accipi
endū est in ore duoꝝ vel triū testiū stabit ōne
vbū. nisi q̄ hoc modo p misterium trinitatis com
mendata est in qua est perpetua stabilitas ve
ritatis Accipite g̃ nūm testimoniū ne sentiatis
iudicium. Differo iudicium non differo testimoniū
vn sequit. Ego sum q̄ testi. phi. de me ipo et testi. phi.
de me q̄ misit me p̄r Beda In multis ei locis
p̄r filio suo phibet testimoniū vt est illud ego ho
die genui te. et ite hic est filius meꝰ dilectꝰ Crisꝰ
Vel aliter Di q̄d dictū est simpliciter ampliat.
q̄stionē hz nā in hoibꝰ quidē ꝙpter hoc determi
natū est q̄ in ore duoꝝ vel triū testiū stet ōne
vbū q̄ vnꝰ solus nō est fide dignus In deo aute
qualiter vnus hoc habebit ratione Sed et alit
nō staret q̄d dictū est Nā in hoibus cū duo de alie
na re testant tūc testimoniū est verū hoc enī
est duos testari si vero vnus eoꝝ sibipsi testetur
nō adhuc sunt duo testes Ad nichil ergo aliudh
dixit q̄ vt ostendat nichil minus patre habentem
alioquin non dixisset ego et q̄ me misit p̄r Cōside
ra ea potestate nichil habente diminutū a patre
homo enī cū a seipso dignus fuerit fide testimonio
non indiget sz hoc in aliena re. In ꝓpria vero cū
testimonio alieno indigeat nō adhuc dignus ē fide
Sic vero totū contrariū etenī in ꝓpria re testans
et ab alio testimoniū habens dixit se fide dignū
ē Alchui. Vel potest sic itelligi q̄d dicat. qua
si diceret Di vra lex approbat testimoniū duoꝝ
hoim q̄ possunt decipi et plura testari qua tricē
meū et p̄ris testimoniū q̄d summa stabilitate fir
mū est verū esse nō dubitis

Dicebāt ergo ei vbi est pater tu Respondit
ihs Neq; me scitis neq; patrē meū Si
me sciretis forsitan et patrē meū scire
tis Hec vba locutus est ihs i gazophila

no doctus in templo et nēo apphendit eū
qz nondū venerat hora ei⁹.

Aug⁹ Illi q audierūt a dño vos sc̄dm carnē iudica
tis manifestauerūt qd audierūt patrē ei⁹ xp̄i car
naliter acceperūt vñ dicāt. Dicebāt g ei vbi est pat
tuus qsi dicerēt audiuim⁹ te dicere solus no sum
sz ego et qui me misit p̄z nos solū te videm⁹ oste
de ergo nobis teipm esse p̄zem tuū Theoph. Quidā
vero notauit hoc platū esse a iudeis qsi ad cōtume
liā et cont̄ptū Imperabāt enī ei tāq̄ ex fornica
tione genito et p̄rtū genitorē ignorāti vel tāq̄
vili existenti eo qp p̄z ei⁹ putabāt sz ioseph qsi di
gnotus et ignobilis est p̄z tu⁹. qd frequenter pa
trē nobis inducis. Quia g nō vt scire volētes sz
vt tēptantes q̄rebant ad premissā questionē nō
respondet vñ sequit. Rndit iljs neq̄ me scitis ne
q̄ patrē meū Aug⁹ qsi di. Queritis vbi ē pater
tuus qsi me iā scitis quasi totū hoc sit qd vide
tis. Ergo qz me nō nostis ideo patrē meū vobis
nō ostendo Me quippe hoiez putatis ideo patrē
meū hoiez queritis. Quia vero sc̄dm qd videtis
aliud sū et aliud sc̄dm qd nō videtis patrē antē
meū loquor occultū occultus p̄mus est vt me no
ueritis tūc et patrē meū sciētis. Et hoc ē qd sub
dit. si me sciretis et p̄zem meū sciretis Crisp. Dicit
aūt hoc vt ostendat qp nichil ei p̄dest dicere qd sa
pant dicere patrē et filiū nescientes Origē. Con
traria aūt vident⁹ ad iuicē qd hic dicit. neq̄ me
scitis neq̄ patrē meū Et qd sup dictū est. et me sci
tis et vnde sum scitis sz tū qd dicit⁹ et me scitis ad
qsdā dicit iherosolimitanū dicentiū. mīquid ve
re intellexerūt p̄ncipes qz hic ē xp̄s Hoc vero qd
dicit neq̄ me scitis ad pharisęos dicit iherosoli
mitis in p̄uoz⁹ aut Verūt̄ē qui me misit quē
vos nescitis. Queret aliq̄s quō verū est qd
dicit⁹ Si me scitis et patrē meū sciretis cū ihe
rosolimite quib⁹ dicit⁹ et me scitis patrē nescie
rūt Dicendū aūt est ad hoc qd saluator quāq̄ q̄
dem de seipso vt de hoīe loquitur quāq̄ aūt sc̄dm
diuinā naturā hoc g qd dicit et me scitis de seipo
hoīe dicit hoc vero neq̄ me scitis de diuinitate
Aug⁹ Quid est enī si me sciretis et p̄zem meū scire
tis. nisi ego et p̄z vnū sum⁹ Q̄n vides aliquē
alicui simulē quotidiana locutio ē. si hinc vidisti
illū vidisti p̄pter similitudinē tale dedisti respō
sū Hinc et dns si me iquit sciretis et patrē meū
sciretis nō q̄ p̄z est filiꝰ sed q̄ p̄ri similis est filiꝰ
Theo. Erubescat arrianꝰ nā si iuxta eū creatum
filiꝰ sit q̄liter q̄ nouit creaturā et deū nouit Neq̄
enī qui nouit substanciā ang̃eli. nouit et diuinam
Cū itaq̄ q̄ filiū nouit et patrē nouit igit⁹ cōsubstā
cialis patri est filiꝰ Aug⁹ Hoc aūt vbum fortitū
iacpatiue dicit⁹ qd videtur ee verbū dubitationis
Hoīes enī de rebꝰ qs certas habent aliq̄n verbum
dubitationis ponūt velut si idigneris seruo tuo

et dicas contēptus me Considera forsan dñs tuus
sū sic et dñs dubitando increpat ifideles cū dicit Et
patrē meū forsitan scires Origē. Oportet aūt
videre q̄n qui alterius secte sunt opināt⁹ ex hoc p
bari manifeste deū quē iudei colebant patrē non
ee xp̄i Hi enī inquūt hoc pharisei deū puisse
mūdi colentib⁹ dicebat saluator manifestū est q
p̄zem illū alterū a cōditore mūdi existentē neq̄p
pharisei nouerūt Hoc vero dicūt nō obseruātes
cōsuetudinē locutionis in scripturis Hi enī aliqs
valet īducere ea q̄ de deo sunt a paretib⁹ eruditꝰ
nō aūt bñ viuat hinc dicim⁹ de deo notiā nō habe
Vnde et filij heli ꝑpter eoz malicā deū ignorā se dicūt. Hic igitur et pharisei patrē ignorauē
rūt non enī viuebāt sc̄dm conditoris edictū Est
aūt et aliud signatū cognoscendi deū alterū exis
tente cognoscere dñm q̄ simpliciter credere Di
cit enī in psalmo studete et videte q̄m ego sum
deꝰ. Quis nō confitet hoc scribi populo in con
ditorē credenti q̄ multū enī differt credendo cog
noscere et credendere tm̄. sz pharisei q̄b⁹ ait Ne
q̄ me scitis neq̄ patrē meū racionabiliter di
cerēt neq̄ creditis p̄ri meo q̄ eū negat filiū mi
nime patrē hz sz neq̄ sc̄dm fidē neq̄ sc̄dm cog
nitionē Sed aliter dicit scriptura illos q̄ aduersā
sūt alicui cognoscere illud Tunc enī adam cogno
uit vxorē suā cū ei coniuncta est Hi ergo q̄ adhe
rēt mulieri mulierē cognoscat et q̄ adhęret dño
vnꝰ spūs est et deū cognoscat Hi vero sic se hab⁹
pharisei nec patrē nouerūt nec filiū Post hoc
est quidē aliquē cognoscere deū non aūt cognos
cere patrē Infinitis g̃ oz̃onib⁹ editis in lege nō
ueniens aliquē orando dicentē deū patrē tm̄ erāt
eū tunc deū et dñm Ne p̄uenirent q̄ritꝰ p̄hm
toti mundo effusā voluntē cūctos ad filiationē
uxta illud narrabo nomē tuū fr̄ib⁹ meis sc̄ti⁹
Hec vba locutꝰ ē iħs in gazophilacio docēs in tēplo
Alchu. Gaza psum lingua diuine phila. reser
uare. Erat aūt locus in templo vbi seruabantur
diuine Crisp. In tēplo loq̄bat⁹ in ordine magistri
et hic loquebatur sup quib⁹ mordebāt et accusa
bant q̄m seipsū facit parē p̄ri Aug⁹ magna ff
ducia sine timore non ei paterētur qd nollet
vñ sequit⁹. Et nēo apphendit eū qz nondū venerat
hora ei⁹ Nō nulli cū hoc auduīt sub fato fuisse
xp̄m putāt creduīt sz si fatū sicut nōnulli itellexe
rūt a fando dictū est idē a loquendo vbū dei quō
hz fatū Vbi sūt fata in celo inqs In ordine et
conuisionib⁹ siderū. Quō g fatu hz p quē factū
est celū et sidera. cū tua voluntas si recte sapias trā
scendat et sidera. an q̄ nosti sidera xp̄i carnē fu
isse sub celo ideo putas et potestatē xp̄i subditam
celo Igit⁹ nondū venerat hora ei⁹ no qua cogi
retur mori sz qua dignaretur occidi Origē Vbi
cūq̄ aūt additur hec verba locutus est iħs in tali

loco si bñ attendas ñuenies addiacõis optuuitñ Est aũt gazophilaciũ locus nũmismatũ in honorẽ dei et dispensacionẽ paupm oblatorũ Nũmismata aũt sunt diuina verba imaginẽ regis magni ipressam imbenta vnusqsq aũt conferut in edificacione ecclie portans ad intellectuale gazophilaciũ qđ pt ad honorẽ dei et vtilitatẽ cõmunem Oibus aũt offerentibꝫ in gazophilacio tẽpli magis optebat ihm portare numera q erãt ẏba vite eterne Loquente ꝯ ihu in gazophilacio a nemine detentus est qr sermones eiꝰ forinozes erãt hijs q eũ capere volebãt cũ non sit ifirmitas in quibꝰ verbũ dei loquit Beda Vel aut in gazophilacio xps loquit bnon q in parabolis ad iudeos sermonẽ pferebat tũc autẽ qsi gazophilaciũ aperuit cepit qñ discipulis suis celestia reseruauit vñ eciã gazophilaciũ tẽplo thesaurizabat qr q lex et pphete figuraliter predixerunt ad dñm pertinebant.

Dixerat ꝯ iterũ eis ihs Ego vado et q rtis me et in pcõ vro moriemini Quo ego vado vos nõ potestis venire Dicebãt ergo iudei Nũquid interficiet semetipsũ qr dicit quo ego vado vos nõ potestis venire Et dicebãt eis vos deorsũ estis ego de supernus sũ Vos de hoc mũdo estis ego non sũ de hoc mũdo Dixi ergo vobis qr moriemini in pcõis vris si ei nõn credideritis qr ego sũ moriemini in pcõ vestro.

Augustin Quia sup dictũ est q nemo apprehendit eũ qr nondũ venerat hora eiꝰ modo de ipsa sua passione q posita erat nõ in eiꝰ necessitate sz potestate locutꝰ est iudeis vñ dicat Dixit ꝯ iterũ eis ihs ego vado Xpõ enĩ dño mors pfecto fuit illuc vnde venerat et vnde nõ discesserat Beda Hec aũt vbor cõuersio talis cẽ videtur vt hec vno tpe vnoqđ in loco vel certe alio tpe aliocꝙ in loco gen potuisset qñ nichil interponi et quedã vel multa potuerũt Orige Sed obiciet aliquis sic Oi hijs qui manebat in incredulitate ista dicebat quo eus dicat Et quereris me. qrere enĩ ihm est qrere veritatẽ et sapientiã Sed dices qr et de psequentibꝰ aliq dicat q qrebant ipsũ capere. differentie enĩ sũt eorũ qui qrunt ihm Non ones enĩ pro eorũ salute et vtilitate qrunt eũ pter hoc soli hijs q recte querunt eũ inuenũt pacem Recte aũt querere dicuntur q vbũ qđ ẽ in pncipio apud deũ qrunt vt illos pri adducat Augꝰ Queritis ꝯ mgt me nõ propter desiderio sz odio Nã illũ postea qđ abscessit a oculis hoim inquisierũt et qui oderũt et qui amabant illi psequẽdo illi habere cupiendo et ne putetis qr me bñ queritis. in pcõ vro moriemini hoc est xpm male qrere In pcõ suo mori hoc est illũ odisse per quẽ posset saluus esse. Dixit sententiã presciꝰ q in peccatis suis morientur.

Beda Sed nota q pcõ in singulari numero vnit sz vro in plurali vt idem oĩm scelus ostenderet Orige Quero aũt pter hoc qđ in fin dicitur q hoc ipso loquẽte multi crediderũt in eũ Nũqđ ad õnes presentes dicit in pcõ vro moriemini sed ad alios dicebat quos sciebat nõ esse credituros et pter hoc in corr pcõis esse morituros et nõ valentes post ipsũ sequi. nã sequit. Quo ego vado vos nõ potestis venire. vbi sz veritas et sapientia est hoc est eũ vbi est ihesus. Nõ possunt aut qr nõ volũt. si eũ voluissent et nõ potuissent. nõ rationabiliter eis diceret in pcõ vro moriemini Aug Hoc aũt et discipulis alio loco dicit. nec tñ dixit eis in pcõ vro moriemini sed quo ego vado vos nõ potestis venire modo. nõ absolut spẽ sed predixit dilationẽ Orige Pnis aũt verbũ minatur xpi recessũ sz quãdiu saluam ea que aĩe nre sunt insita veritatis semina neqđ pr recedit a nobis verbũ dei Di vero a lapsu in malã corrupam. tũc dicat nobis ego vado et cum querem eũ neqđ inuenies sz in pcõis nris moriem ab ipsa morte occupati Nõ oportet autẽ pertinaciter inquisite qđ dicat in pcõis vris moriemini Di eũ communiter accipiat manifestũ ẽ q pcores in pcõis corũ moriunt iusti vero in iustitia Di vero dicat moriemini sicut q ad mortẽ peccat mort manifestũ est q hijs q bus talia dicebant. neqđ mortuꝰ erat sz viuebat in infirmitate aĩe Oz infirmitas illa ad mortẽ erat pter hoc medicus videns eos grauiter infirmãtes dicebat in pcõis vris moriemini Et sic manifestũ erat illud quo ego vado vos nõ potestis venire. Cũ enĩ aliquis in suo pcõ mort quo vadit ihs nõ potest ire Nullus enĩ mortuꝰ potest sequi ihm nõ ei mortui laudabũt te dne Aug Hijs aũt vbis auditis quo solent carnalia cogitãtes iter roguerũt nã sequit. Dicebãt ergo iudei. nũqđ interficiet semetipsũ qr dicit quo ego vado vos nõ potestis venire. Multa vba quod ei nõ poterant illi venire quo ille preciisset si interficeret semetipsũ. nũqđ pñ non erant morituri. Ergo. quo ego vado dixit. nõ quo itur ad mortẽ sz quo ipse ibat post mortẽ Theo. Per hoc ei manifestauit q resurgeret in glã et sedebit ad dexteram dei Origenes Queremꝰ tñ si hoc ab eis de salnatore dicat aliquis aliqđ eternũ Multa ei aut ex traditione aut ex apocriphis ipsos cõtingebat videre pre multis Forte igit in hijs q tradita sũt de xpo erat mixta sanas traditiones pphetarũ sermonũ sicut generatio eũ in bethlehẽ sic et de morte eiꝰ vt hoc modo trãsire deberet ab hac vita quo ipse dicat. nẽo tollit aĩaz meã a me sed ego pono eã. Quare qđ hic dicat. nũqđ interficiet se non secm simplicẽ sensũ dicat sz secm aliquã iudeorũ de xpo traditionẽ. multũ ei ex hoc qđ dicit

nat ego vado apparet potestas voluntarie morientis
corpe derelicto Estimo aut ignominiose proferen
tes hoc qd sedin traditionem suas de morte xpi ad
ipsos deuenerut et nō gloriā dantes dixerūt Nūquid
iterficiet semetipsū Oportebat eū eos cū
demōstratione glē sic dicere. nūquid aīa ei⁹ cū ipi
placuerit egredietur relicto corpe Dūs aut ad eos
q terrena sapiebāt tāq ad terrenos loquit. vñ sub
dit Et dicebat eis. vos de deorsū estis ide terrā
sapitis sursū cor nō habetis Crisp qsi di. Non est
mirū vos talia cogitare. hoies carnales et nichil
intelligētes spūale. Ego desupernus sū Aug de
quib⁹ supiꝰ ab ipso pte quo nichil supiꝰ. vos hoc
mūdo estis. ego nō sū de hoc mūdo. Quō enī erunt
de mūdo per quē facty ē mūdus Beda Et q ante
mundū fuit. illi aut de mūdo erāt qui postq mū
dus ē cepit fuerāt creati Crisp Dei ipter mūda
nas et vanas cogitationes hoc dicit. ego nō sum
de hoc mūdo Theophi. Nichil mūdani sue ter
reni affectans vide mullatenꝰ ad tantā insaniā
deuenire vt me ipsū occidere Dz appollinarius
male suscipiens hūc sermonē aut q corpꝰ dñi nō
sunt de hoc mūdo sz de sursū celitus descendit Nū
quid igit apli q bus a dño dictū est vos non estis
de hoc mūdo oīa corpa sunt celitꝰ obtinētes Dic
igit intelligendū est cū dicit ego nō sū de hoc mū
do hoc mūdo est nō sū de numero vīm q mundana
cupiditatis Aug. Alius aut sensus est cor q sunt
deorsū et cor q sūt de hoc mūdo Deorsū eni sunt
de loco aliquo intelligitur Sed mūdus materialē
locus quidē diuersis continet qui oēs quātuꝫ immate
rialia et īuisibilia deorsū sunt q ad mundū vero cō
parandū mūdi loca erāt vtiq quedā deorsū et q dā
sursū Vbi aut est thesaurus vnusquisq ibi est cor
ei⁹ Di itaq aliquis thezaurizet in terra deorsū
efficit Si vero aliq⁹ thesaurizet in celis sit desup
sz et transcendēs oēs celos. in fine beatissimo ine
nit. Et iterū. q amor facit eū q de hoc mūdo est Qui aut nō diligit mundū ner
ca q sunt in hoc mūdo nō est de mundo hoc tū est
et aliq⁹ alius mundꝰ pter hūc sensibilē mundū
in quo sunt īuisibilia. cuiꝰ visū et decorē videbūt
hi qui mūdo sunt corde Dz et ipse pmogenitus
oīs creature potest dici mūdꝰ qui est summa sapi
entia. oīa ei in sapia sunt facta In ipso itaq e
rat totus mundꝰ in tū differēs a mūdo materia
li in quātū differt ratio locus mundi ab oīu mate
ria denudata a materiali mūdo Alia q xpi dicit
ego nō sum de hoc mūdo qr cōuersat in isto mūdo
Aug Exposuit aut dns qd intelligi voluerit
cū dixit. Vos de hoc mūdo estis qr sz pcores erāt
oēs aut cū pcō nati sum⁹ ones vincendo ad id qd
nati eram⁹ addim⁹ Tota q infidelitas iudeorū
ipsa erat nō pcm habere sz in pcīs mori. vñ sub
dit Dixi q vobis qr morietis in pcīs vīis Credo
aut in illa multitudine q dñm audiebat et eos fus
se q creditum erāt quasi in ones aut pcessit seue
rissima illa sententia in pcō vīo moriemi Et q hoc
et illis q creditum erāt spes erat ablata Reuocauit
ergo eos ad spem adiūgens Di eni non credideritis
qr ego sū moriemi in pcō vīo Ergo si crediderit⁹ qr
ego sū nō moriemi in pcō vīo Crisp Di eni ipter
hoc venit vt pcm tollat et aliꝰ nō contingit illud
exuere nisi p lauacrū ner contingit eū qui nōdū
dit baptizari necesse est eū qui nō credit ex hac vita
habere. veterē hoiem id est pcm habentē nō solū qr nō
credit sz eaꝫ qr priora pcā habens hinc recedit Cū
aut dixit si nō crediderit⁹ qr ego sū. qr nichil ad
didit multū est qd cōmendauit qr si eaꝫ et deus
mortales dicerent ego sū q sū. Sed quo audio. ego sū
q sum. et nisi crediderit⁹ qr ego sū quasi alia nō
sint Sed prorsus q liscuiꝫ excellentia si mutabilis
est vere non est Non eni est ibi verū esse vbi est et
nō esse discrete rerū mutatione mutuees fiunt et erunt
Cogita deū inuenies est vbi tēpa pteritū esse nō
possit. Vt g et tu sis trascende tempa Hec itaq p
mittens ne moriamini in pcīs vīis nichil aliud mihi
videt hys vobis dixisse nisi crediderit⁹ qr ego sum
q sum nisi crediderit⁹ qr deus sū. Deo grās qr dixit
nisi crediderit⁹ nō dixit nisi ceperit⁹ qs ei hoc
capiat Aug. Manifestū est aut q q moritur
in pcīs suis q mus dicat se xpo credere tū in veri
tate nō credit q ei credit iustice nō iniusticia fiat
et et credens in sapiencia nil stultū dicat aut faciat
et sic si salvatus fueris ceteros intellectus xpi iue
nies quo q nō credit xpo morit in pcīs suis Ide
deus aīt ad cōtraria eor q desiderūt in xpo i pcīs morit.

**Dicebāt ergo ei. tu quis es Dixit eis ihs. principiū q et loquor vob. multa habeo de vo
bis loqui et iudicare Sed q misit me verax
est et ego q audiui ab eo hec loquor in mūdo
Et nō cognouerūt qr patrē eis dicebat deū.**

Aug Quia dixerat supi dns nisi crediderit⁹ qr
ego sū moriemi in pcīs vīis. iterogāt illi velut q
rentes nosse in quē deberēt credere ne in suo pcō mo
rerent Vnde dicat. dicebāt g ei tu qs es Nō eni cum
dixisti nisi crediderit⁹ qr ego sū addidisti quis esses
Dicebat aut ibi quosdā esse credituros et ideo cum
dixissent tu qs es vt scirēt quid illū credere deberēt
dixit eis ihs principiū q et loquor vobis Non tāq
diceret principiū sum sz tāq diceret principiū me ac
dite. qd in pnoie greco euidenter apparet vbi principi
ū sensu generis est principiū ergo me credite ne mo
riamini in pcīs vīis principiū eni mutari nō potest
in se manet et īmonat oīa Absurdū est aut vt fi
liū dicam⁹ principiū et patrē principiū nō dicam⁹
Nō tū duo principia sicut nec duos deos spūs aut
sanctus pris et filii est spūs nec pr est nec filius. pater
tū et filius et spūs sanctus sut vnus deus vnū lumen
vnū principiū addidit aut Qui et loquor vobis

q̄ hūlus ꝑter vos fact⁹ ad iſtā v̄ba deſcendi Ergo
credite me ē̄ ꝓ̄cipuū q̄ vt hoc credatis nō ſolum
ſū ꝓ̄ncipiū ſed et loquor vobis Nā ſi ꝓ̄cipiū
ſicuti eſt ita maneret apud patrē vt nō acciperet
formā ſeruꝰ quō ei crederēt cū infirma corda ītel
ligibile v̄bū ſine voce ſenſibili audire nō poſſent
Beda Dane in quib⁹dā exemplarib⁹ inuenit² q̄
et loquor vobis ſz cōgruena⁹ ē̄ ꝓbat² ſi q̄ legat²
vt iſte ſit ſenſus ꝓ̄ncipiū me ē̄ credite q̄ ꝓter
vos ad hec v̄ba deſcendi Crih Vel aliter cōſi
derāda eſt amentia iudeorū qui poſt temp⁹ tū et
ſigna et doctrinā intenogāt tu quis es Quid
ignt² xp̄s a principio loquor vobis q̄ſi dicēt ſermo
nes meos indigni eſtis audire nō ſolū vt vobis
dicā quis ego ſum vos enī oīa temptātes loqui
mini Et hec oīa poſſem arguere et vos pūni
re vī ſequit² Multa habeo de vob⁹ loqui et iudi
care Aug⁹ Dup̄ dixit ego nō iudico quēq̄ ſed
aliud eſt ego nō iudico et aliud habeo iudicare
Nō iudico dixit nō ꝓ̄ſ qđ aūt dixit multa ha
beo de vob⁹ loqui et iudicare iudiciū futurū di
cit Ideo aūt verus in iudicio ero q̄ ſilius ver
ni veritas ſū vī ſequit² Beda q̄ miſit me ve
rax eſt Verax eſt p̄r nō ꝓ̄cipando ſed generā
do veritatē nūquid ēū dicturi ſum⁹ plus ve
ritas q̄ verax ſi hoc dicerem⁹ filiū incipie
mus dicere patre maiorē Crih Dicit autē
hoc vt nō eſtimēt q̄m tot audiens ex ibeal
litate nō punit aut q̄ eorū cogitationes et cō
tumelias nō nouit Theo Vel q̄ dixerat ml⁹
ta habeo de vob⁹ loqui et iudicare iudiciū fu ſubiūgit
turo ſcīo reſeruās Beda q̄ miſit me verax eſt
q̄ſi diceret Et ſi vos infideles eſtis p̄r meus
verax ē̄ q̄ diem ſtabiluit in quo vobis retri
buto ſicut Crih Vel aliter ſi in hoc me mi
ſit p̄r nō vt iudicē mundū ſed vt ſaluē mū
dū verax eſt p̄r Cōueniēter nullū ego nūc
iudico ſz hec loquor q̄ ſunt ad ſaluē non ad
iudiciū vī ſequit Et ego q̄ audiui ab eo hec
loquor i mundo Theophi. Audiſſe aūt a p̄re
idem eſt et eſſe a p̄re q̄ ab illo habet audien
tiā a quo habet eſſentiā Aug⁹ Dat gloriā
p̄ri equalis fili⁹ tanq̄ dicat do gloriā ei cui
ſū filius quō tu ſuperbus es aduerſus eū cui
es ſeruꝰ Theophi. Cū aūt audiſſent verax
eſt q̄ miſit me nō intellexerūt de quo diceret
vn ſubdit² Et nō cognouerūt q̄ patrē eis
dicebat deū Nondū enī oculos cordis aper
tos habebāt q̄bus p̄ris et filij eq̄litatē ītelligerēt
Dicit ḡ eis iſis Cū exaltaueritis filiū ho
minis tūc cognoſcetis q̄ ego ſum et a
meipſo facio nichil. ſed ſicut docuit me
p̄r hec loquor Et q̄ me miſit mecū eſt
et nō reliquit me ſolū q̄ que placita ſunt
ei facio ſemp Iſer illo loquente multi

credidērūt in eum.

Auguſti. Cū dixiſſet dñs verax eſt q̄ miſit
me nō intellexerūt iudei q̄ de patre illis di
cere videbat aūt ibi aliquos quos ipe nouer
rat poſt paſſionē ſuā eſſe credituros et ideo
ſequit Dicit ḡ eis iſis Cū exal. fi. ho. tūc cogno.
q̄ ego ſū Reuolute illud q̄ ego ſū qui ſū. et
cognoſcetis q̄d ſit dictū. ego ſum Differe⁹ cog
nitionē vr̄am vt ip̄leam paſſionē meā. or
dine vr̄o cognoſcetis q̄ cū exaltauerit⁹ fr⁹ fi
liū hōis exaltatione aūt crucis dicit. q̄ et
ibi exaltat⁹ eſt qui pependit in ligno hoc opta
bat impleri p manus eorū q̄ poſtea fuerūt cre
denturi q̄bus dicit hoc quare niſi vt nemo in q̄
cūq; ſcelere et male ſibi cōſcius deſperaret q̄n
videat eis dicere donari homicidiū qui occiderūt
xp̄m Crih Vel aliter cōtinua q̄ multa ſigna
faciens et docēs eos nō conuerterunt de aruē de
reliquo loquit². dicens cū exaltaueritis et cetera.
Quaſi diceret vos eſtimatis q̄ tūc maxime a
me ſepati eritis. q̄n me occideritis Ego aūt dico
q̄n tūc maxime ſanctus et grā ſignoꝝ reſurrectio
nis et captiuitatis v̄re q̄n ego ſum xp̄s fili⁹ dei
et q̄ nō cōtrarior illi ꝓter q̄d ſubdit Et a meipo
nichil facio ſz ſicut me docuit p̄r ſic loquor q̄
hoc eū indifferentiā ſubſtātie manifeſtat et q̄
nichil extra paternales intelligētias loquitur
ſi enī deo cōtrarius eſſem nō tantū vī mouiſſe
cōtra eos qui me no audierūt Aug⁹ Vel alit
q̄ dixerat tūc cognoſcetis q̄ ego ſum et ad ip̄m
eſſe ꝑtinet tota trinitas ne fortē ſubintraret eos
error ſabellianorū cōtinuo ſubiūxit Et a me
ipſo facio nichil. Quaſi diceret a meipſo non ſum
filius eū de p̄re eſt deus. Q̄d ḡ addidit ſicut
docuit me p̄r hoc loquor. nemini v̄m obre
pat cogitatio carnalis Nolite vobis q̄ſi duos
hōies ante oculos ponere et loquente patrē
ad filiū ſicut facis tu q̄n aliqua verba dicis fi
lio tuo. Que enī verba ficte vnico filio ver
bo. Di aūt deus loquit² in cordib⁹ v̄ris ſine ſo
no quō loquit² filio ſuo Incorporaliter p̄r locut⁹
eſt filio. q̄ incorporaliter p̄r genuit filiū nec eū
ſic docuit quaſi indoctū genuerit ſed hoc eſt
filio ē̄ q̄d poſſe quē admodū q̄ p̄r illi gignē
do dedit vt eſſet ſic gignendo dedit vt noſſet
Crih Rurſus ad hūlus ſermonē reduxit
ſequit² Et q̄ me miſit Ne aūt eſtimēt hoc q̄d
dixit miſit me minoratione⁹ eſſe dixit meū
eſt Nā hoc quidē diſpenſatione⁹ hoc aūt de
itatis eſt Ambro. Et cū ambo ſimul ſint. vn⁹
tū eſt miſſus. alter miſit q̄n miſſio incarna
tio eſt et ipſa incarnatio fili⁹ tūc eſt nō et p̄ris
Ergo inquit. q̄ me miſit. id eſt eu⁹ auctori
tate tanq̄ p̄rem incarnat⁹ ſū. Miſit itaq; p̄r
filiū ſed non recceſſit a filio vī ſequit² Et nō
eū donaſſe q̄d ē̄ ſcīente ḡenuiſſe ſi enī ſimplex ē̄ natura vitatis hoc ē

reliquit me solū Non enī quo mus sit filiū non ibi erat pr̄ qui dixit celū et terrā ego impleo sz quare eū nō dereliquit subdit. qz q̄ placita sunt ei facio semp nō er quodā iuuo sz sine iuuo sine fine Dei enī generano nō habz iuuiū tps Cris Vel aliter Quia cōtinuo dicebat q̄m non ex deo est et q̄ sabbatū non custodit contra quod aut q̄m q̄ placita sunt ei facio semp ostendens q̄m et soluere sabbatū placitū est ei Multiplr̄ iter ei studet vt ostendat q̄ nichil sanat pr̄i contrariū et q̄ hoc humanū locutꝰ est subditur Hec illo loquente multi crediderūt i eū Ac si diceret euāgelista. ne turberis si q̄d humile a xp̄o audieris. q̄ enī post tanta doctrinā nondū sua si erat hūilioza audunt vt suadeāt Igit crediderūt quidē sz nō vt optebat sz simpliciter quasi letantes et requescentes in verboz hūilitate Et hoc ostendit euāgelista i subsequentib⁹ sermonib⁹ in q̄b⁹ narrat q̄ eis murmurabāt eos

Dicebat ergo ihesus ad eos q̄ crediderunt ei iudeos Si vos mānseritis i sermone meo vere discipuli mei eritis et cognoscetis veritatem et veritas liberabit vos Respōderūt ei iudei Semen abrahe sumꝰ et nemini seruiuimꝰ vnq̄ Quō tu dicis liberi eritis Rndit eis ihs Amen amē dico vob̄ q̄ oīs q̄ facit pcm̄ seruus est pcm̄. seruꝰ aūt nō manet in domo in eternū filius aūt manet in eternū Si ergo filius liberauerit vos vere liberi eritis.

Augꝰ Volut dns in pfundū fundare fidē eoz q̄ crediderāt vt nō suspicaret̄ crederet et ideo dicat. Dicebat q̄ ihs ad eos q̄ crediderūt ei iudeos si vos mānseritis i sermone meo vere discipuli mei eritis Per hoc q̄ dicit si mānseritis ostendit ea q̄ in eoz corde erāt Dicebat enī q̄n crediderūt q̄ dem sz nō mānserūt et magnū quid eis promittit sz vere discipulos eiꝰ fieri in quo occulte tāgit quosdā qui prius ab ipso recesserūt et illi enim audierūt et crediderūt et recesserūt q̄ nō permānserūt Augustꝰ de vb dni Omnes at nos vnū magistrū habemꝰ et sub illo condiscipuli sumꝰ Ne ideo magistri sumꝰ q̄ de loco superiore loquimur sz mgr est oīm q̄ habitat in oīb⁹ nobis ad discipulu aūt parū est audere sz oportet manere nos si in illo nō mānserimꝰ eadem Breue opꝰ breue vbū magnū opꝰ si mānseritis Quid enī est in vbis dei manere nisi nullis tēptationib⁹ cedere Si labor nō est gratis accipis p̄mium si labor est attende magnū p̄miū cognoscens veritate Augꝰ sup iohan. Quasi dicat q̄ nūc credētes eius manendo videntes eritis Nō enī q̄ cognouerūt crediderūt sz vt cognoscerent crediderūt Quid ei est fides nisi credere q̄d nō vides veritas q̄d credidisti videre Di ergo p̄maneat in eo q̄d credit p̄uenit ad id q̄d videatur vt sz contemplent ipsā veritatem sunt est nō p verba sonāna sz p luce splendēte veritas incōmutabilis est panis est mētis refiat nec desint mutat vescentē non ipsa in vescente mutat Ipsa aūt veritas verbū dei est hec veritas carne indutu ē ppter nos latebat in carne nō vt negaretur sz vt differetur vt in carne pateretur vt caro p̄ā reduneret Cris Vel cognoscetis veritatem hoc ē me ego ei sū veritas Iudaum quidem ōnia tpus erunt veritatē aūt a me sanctis.

Augꝰ de vbis do Forte aliꝰ dicere et q̄d multū pdest cognoscere veritatē Et ideo subiūgit et veritas liberabit vos Quasi dicēt si nō delectat veritas delectat libertas Libertati ei ppre dicat liberū fieri quō sanari sanū fieri hoc in vbo greco plani ē Nā in eo sue hebdune latina maxime in eo cōsueimus audire hoc vbū vt q̄cūq liberat intelligat pericula euadere molestus carere Chrisostꝰ Dicunt aūt sup infidelib⁹ aut in pmis vsq̄ mozieni sic manentib⁹ in fide absolutione annūciat p̄cor Augꝰ ubi de tri. Vnde et ait veritas liberabit nisi a morte a corruptione a mutabilitate. Veritas quippe imortalis incorrupta incōmutabilis pmanet vem aūt incōmutabilitas est ipsa eternitas Cris Eoz aūt qui crediderāt erat etiā infirmationes sufferre sz hy statim seruunt Di at optebat eos turbari in priori cōueniebat erat vt turbarent in hoc sz q̄ dixit Cognoscetis veritatē vt diceret. hinc ergo veritatē nesciꝰ lex igit mendaciū est et cor nuo mūdanus rebꝰ dolet nō enī aliā seruitutem nouerūt nisi mūdanā vñ sequit. Rndērūt ei iudei semē abrahe sumꝰ et nemi seruiuimꝰ vnq̄ quō tu dicis liberi eritis Quasi dicēt eos q̄ de genere sūt abrahe q̄ sunt in perenni nō oportebat seruos vocare nūq̄ enī seruiuimꝰ Augꝰ Vel hoc rndērūt nō illi q̄a crediderāt sz qui in turba erāt nondū credentes Hoc aūt p̄ni nemi seruiuimꝰ vnq̄ sed in hui⁹ tpis libertatē quō verū dixistis. Ioseph nō est venūdatꝰ Ysaie sta in captiuitatē nō sunt ducti Ogratia. quid est q̄d vobis assidue iputat de q̄ vos de domo seruitutis liberauit si nemi seruistis. Vos aūt qui loquimi quō soluebatis tributa romanis si nemi vnq̄ seruistis Cris Quia vero nō ad vanā gloriā erāt que dicebatur a xp̄o sz ad salutem. nō volut ostendē eos seruos esse hoim sz p̄ri q̄ difficillima seruitus est a qua solus deꝰ eripere potest vñ sequitur. Rndit eis ihs. Amē amen dico vob̄ quia oīs

q̄ fiunt pcm̄ seruus ē pcī ℣ Aug⁹ Multū cōmendat qđ sit pnūciat quodāmodo si diu fas est humano ei⁹ est. Amē quippe iterp̄tat⁹ verū et tū non est interp̄tatū nec grecus hoc iterpres ausus ē face vel latinus. Nā hoc verbū amen hebreū est. Nō est aūt interp̄tatū vt honorē haberet velamē to secreti. nō vt esset ligatū sz ne vilesceret nudatū. Jam q̄ntū hoc cōmendatū sit. ex ipsa femine natione cognoscite. Verū verū dico vobis veritas dicit q̄ vnq̄ et si nō diceret verū dico mē tiri omno nō posset. tū inculcat dormientes q̄ dāmodo exurgat condemnī nō vult qđ dicit. Omnis mq̄t iudeus grecus diues paup imperator et mendicus si facit pcm̄ seruus est pcī ℣ Greg⁹ in omelia. Quia q̄sq̄s se prauo desiderio subiicit mq̄tatis dño dudū libera mentis colla supponit sz hinc dño contradicim⁹ cū mq̄tati q̄ nos ce perat reluctam⁹ cū consuetudini violenter re sistim⁹ cū culpā penitendo pectim⁹ et maculas sordiū lacrimis lauam⁹ ℣ Greg⁹ xxxv.mo. Quāto aūt aliq̄ liberius peccant tanto ei⁹ seruitio obnoxius obligant. ℣ Aug⁹ Omnis serabilis seruit⁹ seruus hōis aliqn sui dñi duris ipeyis fatigatus fugiendo requiescat seru⁹ pcī quo fugit secū trahit quocūq̄ fugerit. Peccatū enī qđ fecit intus est. voluptas trāsit. pcm̄ nō transit pteryt qđ delectabat remāsit qđ pugnat. Dolus de pcō liberare pt q̄ sine pcō venit et facto est sacrificiū p pcō nā secūt. Deru⁹ aūt non manet in domo meternū. Grauit Ecclesia est dom⁹ seruus pcōr est multi trāt in ecclesiā pcōres. Nō q̄ dicit seru⁹ nō est i domo sz non manet ieternū in domo. Di q̄ nullus ibi seruus erit. q̄s ibi erit q̄s gloriabit mundū se esse a pcō. Multū nos terruit sz adiūgit. filius aūt manet meternū. q̄. solus in domo sua erit tpūs. An forte in hoc q̄ dicit filius caput⁹ corp⁹ est. Nō enī sine causa et terruit et spem dedit terruit ne pcm̄ amaremus spem dedit ne de pcī absolutione diffideremus. Hec est q̄ spes nra vt a libero liberem⁹. Ipse ei preciū dedit nō argentū sz sanguinem suū et pter hoc subdit. Di q̄ filius vos liberauerit vere liberi eritis. ℣ Aug⁹ de ver. do. Nō a barbaris sz a diabolo. nō in corpis captiuitate sz ab hāc iniquitate. ℣ Aug⁹ sup iohā. Dma libertas ē cauere armis sz indigna est ista nō pfecta libertas q̄ caro cōcupiscat aduersus spm̄ vt non ea q̄ vultis faciatis. Libertas aūt plena atq̄ pfecta est q̄ nulle erit minime q̄n nouissima inimica destruet mors. ℣ Crys. Vel aliter q̄ dixerat q̄ sunt pcm̄ seruus ē pcī nec pmanet et dicit imolationes habem⁹ ille nos eripere possit. pterea induxit. Deru⁹ nō manet in domo meternū. Dom⁹ meminone sunt patris.

filius aūt manet ieternū

principatū domū nominās ostendens ex trāslatione hūanor⁹ q̄m sunt dñs in domo ita ipse oīm potestatē habet. Hoc enī q̄ dicit. nō manet significat nō habet potestatē donandi sz filius qui ē dñs domus habet. Et ideo sacerdotes veteris legis nō habebant potestatē p sacramenta legalia pcm̄ dimittere. Oīs enī permanerent ecia sacerdotes q̄ pro se ipsis vt dicit apls̄ necesse habebāt sanctimū offerre. sz filius hāc habz potestatē. vñ concludit. Si ergo filius vos liberauerit vere liberi eritis. ostendens q̄ mūdana libertas de qua gloriabant⁹ nō est vera libertas. ℣ Aug⁹ Noli ergo liberē te abuti ad libere pcm̄ dñs sz vtere ad nō peccandū. Erit enī voluntas tua libera si fuerit pia eris liber si fueris seru⁹ iustus. Scio q̄ filij abrahe estis. sed q̄ritis me interficere q̄ sermo meus nō capit in vobis. Ego q̄ vidi apud patrē loquor. et vos q̄ vidistis apud patrē vrm. Respōderūt et dixerūt ei. pater nr abrahā est. Dicit eis ihs. Si filij abrahe estis opa abrahe facite. Nūc aūt q̄ritis me interficere hoiez q̄ veritatē locutus sū vobis quā audiui a deo. Hoc abrahā nō fecit. vos facitis opa pr̄is vr. ℣ Augustin. Judei se liberos dixerūt q̄ semē erant abrahe. Quid q̄ dñs ad hoc tenderit subdit. Scio q̄ filij abrahe estis. si dicerēt agnosco vos q̄ filij estis abrahe carnis ozigine nō fidei. et ideo subdit. Sed q̄ritis me interficere. ℣ Crys. Hoc enī addidit vt nō dicāt pcm̄ non habem⁹. Omittes enī oem eor⁹ vitā redarguere hoc qđ pre manib⁹ erant qđ adhuc agere volebāt dicit in medio. Paulatim ei⁹ eos cognatione illa remouit erudiens in hoc nō magna sapere. Dicit ei libertas et seruit⁹ est ab opib⁹ ita et cognatio. Sed ne diceret hoc iuste agim⁹ subiūgit causā dicens. Quia sermo me⁹ non capit in vobis. ℣ Augustin. Jdē non capit in cor vr̄m q̄ nō recepit a corde vro. Dic est ei sermo dei fidelib⁹ tanq̄ pisc⁹ hami⁹. tūc capit q̄n capit⁹ nec sit fit iniuria illis q̄ capiūt. Ad salutē quippe non ad pniciem capiūt. ℣ Crys. Et nō dixit nō capitis meum sermonē sz nō capit me⁹ sermo in vobis altitudinē suor⁹ dogmatū ostendens. Dz q̄ possent dicere. qđ si a tepso loqris pter hoc inducat subdens. Ego qđ vidi apud patrē meū loquor. Nō enī solū eandē substantiā sz eandē veritatē habeo pr̄i. ℣ Aug⁹ Dns aūt ad patrem suū deū vult intelligi. quasi dicēt veritatē loquor q̄ veritas sū. Di q̄ dñs veritatē loquitur quā vidit apud patrē se vidit se ligitur. q̄ ipse ē veritas pr̄is. ℣ Ozige. Manifestat aūt hec auctoritas saluatore fuisse visore eorūq̄ sunt apud patrē cū tū hoiēs quib⁹ revelauit sit visores nō sunt. ℣ Theo. Cū vero audis qđ vidi loquor ne quaq̄ corpalem visionē intelligas sz naturalē

faciatis

noticiã verã et approbatã sicut eũ oculi videntes integre aliquid et vere ꝓspicerũt ner fallũt sic ego veraciter ea loquor que cognoui a ꝑre meo secũd. Et vos qd vidistis apud patrẽ vr̃m facatis. Ozige. Adhuc nõ nominat ꝑrem ipsorũ paulo supius abrahã corripiãt cõmemorant sz dicturꝰ est alterũ patrẽ eorũ sz diabolũ. cuꝰ filij erant inquãtũ mali erant. nõ inquãtũ hoies erãt. malũ ergo qd facãt dns eis obiurgat et corripit. Crisꝰ. Alia lra habet et vos que vidistis apud ꝑrem vr̃m facite qsi di. sicut ego vobis et veritate ostendo de patre meo et vos a rebus ostendite abrahã. Ozige. Ite alia lra hz et vos que audistis a ꝑre facite. Audierãt enim a ꝑre ea q̃ in lege et ꝓphetis scripta sunt. Qui aũt hoc verbo cõtra eos qui alterius opinionis sunt fuerit vsus ostendit q̃ nõ alius deus est qui legẽ dedit et ꝓphetas et xp̃m pr̃. Queramꝰ enim ab inferentibꝰ duas naturas dicentes a ꝑre quidẽ audisse alienos inconuenies est. Di aũt xp̃s saluatorꝰ erãt et beate nature qualiter que rebãt illũ occidere et saluatoris sermonẽ nõ capiebãt. Illi aũt longe molestiꝰ acceperũt ꝙ ptulerũt dns qs eorũ esset pr̃. Nã eũ q̃ multarũ gentiũ pr̃ est fatent sui soze ꝑrem vnde sequit. Responderũt et dixerũt pr̃ nr̃ abrahã est. Aug. Quasi diceret quid tu dicturꝰ es cõtra abrahã. Videbãt enim eũ eũ puocare vt aliquid mali diceret de abrahã et esset eis occasio faciendi qd cogitabãt. Ozige. Hz et hoc ipsũ saluatorꝰ iterumut tunq falso dictũ vñ subditur. Dicit eis ihs si filij abrahe estis opa abrahe facite. Aug. Et nõ supius aut. sno q filij abrahe sitis. vnde no negauit eorꝝ ozigine sz facta condẽnat. Caro eorũ ex illo erat sed vita nõ erat. Ozige. Vel dicendũ q ꝑ supra in greco habet. sno q semen abrahe estis vt ergo hec pateant videamꝰ primo corpalis semen et filij differentiã. Manifestum est ei q semen habet in seipso rõnes eius cui ẽ semẽ adhuc manẽtes et pausantes. filius vero trãsmutato semine et agente mapposita sibi materiã a muliere ꝑ supinducta nutrimenta similitudinẽ accipit genitꝰ et q̃ntũ ad corpalia si aliqs est filius alienus subsistit ex semine. Di vero aliquid ẽ semen non omnino filius effici. Quoniã aũt ex opibꝰ iudicantur aliqui semen abrahe videndũ est ne forte ex aliquibꝰ seminalibꝰ rõnibꝰ infusis quibusdam aiabus oporteat imaginari eos qui semẽ sũt abrahe. Nõ oẽs igitur hoies semen sũt abrahe neq; oẽs hoies habẽt huiꝰi rationes constitas in eorꝝ aiabꝰ. Oportet igit eũ qui abraham semen est eius fieri ꝑ similitudinẽ et filiũ. Possibile vero est ex negligentia et omo destruere hoc qd est semen eius. Hij aũt ad qs sermo erat adhuc in spe erant vnde sciebat ihesꝰ q adhuc semen erãt abrahe. Et nondũ poterant possibilitatẽ fiendi filij abrahe. ꝓpter qd eis dicit. Si filij abrahe estis opa abrahe facite. Si aũt supplet hoc q̃ erãt semen abrahe ad augmentũ magnitudinis adolescissent. vbũ ihu caperẽt. Oz q nõ accesserũt ad hoc q essent filij verbi nõ capiunt sz interficere volunt volunt vbũ et quasi cõfringere nõ capientes magnitudinẽ eius. Di igitur alius vr̃m semen est abrahe et adhuc verbũ dei nõ capit nõ queratꝰ iterum facere verbũ sz transmutet se ad hoc q sit filiꝰ abrahe et tũc potent capere filiũ dei. Quidam aũt vnũ ex opibꝰ eligũt abrahe illud sz. credidit abrahã deo et reputatũ est ei ad iustitiã vt aũt concedat eis q fides sit opus. Cur nõ dictũ est singulariter et opus abrahe facite sz pluraliter. puto ei q hoc dictũ equipollet ei qd est cuncta opa abrahe facite. Vt tu ex hystoria abrahe allegoriam sumpta opa eius spiritualiter ꝓsequamur. Nec ei oportet eũ qui vult ee filius abrahe adire anniliarũ cõiugia nec post obitũ coniugis in senectute aliã ducere cõiugẽ sequitur. Nũc aũt q̃ritis me interficere hoiez q veritatẽ locutꝰ sum vobis. Crisꝰ. Hanc sz veritatem q est pr̃i equalis ꝓpter hoc eũ iudei querebãt eũ interficere. Et vt ostendat q hoc non est cõtrarium pr̃i subdit. quã audiui a deo. Aug. Quia ipe qui est veritas a deo ꝑre genitꝰ erat. Audire eũ nichil aliud est q esse a ꝑre. Ozige. Occidere me unquit hoiez. interim non duo filiũ dei. nõ dico vbũ. q non moritꝰ verbũ hoc dico q qd videtis poteshis occidere et quẽ nõ videtis offendere. sequit. Hoc abraham nõ fecit. Aug. Quasi diceret in hoc ꝓbatis vos nõ esse filios abrahe q facitis opa contraria opibus abrahe. Ozige. sz di. ad hoc q̃dã qui supflue dictũ est hoc qd nõ fecerit abrahã. qd suis tpibꝰ non continebat fieri. Non eũ suis diebus natus erat xps sz dicendũ q in tpibus abrahe natus fuerat homo q quã audierat a dño veritatẽ dicebat. Nõ tm̃ offitꝰ est ad abrahã vt eũ occideret. Et suas spiritualis aduentus dñi. nullo tpe defuit suis. Ex hoc igit cõprehendo oẽm hominẽ qui post renerationẽ et reteras apud se factas diuinitus gras peccat denuo annigrit dei filiũ ꝑ eis reatibꝰ in quos redyt sz hec abrahã nõ fecit. sequit. Vos facitis opa ꝑris vestri. Aug. Adhuc nõ dixit qs est iste ꝑr eorum. Crisꝰ. Dixit aũt hoc dns volens eis auferre supflua gliam de cognatione. et suadere eis

vt nō vltra ſpem ſalutis habeant in cognatōe naturali ſz in ea q̄ eſt ſcdm adoptiōez hoc eni eos phibebat venire ad xp̄m q̄ eſtimabant cognatiōne abrahe ſibi ſufficere ad ſalutē. **Dixerūt itaq; ei. nos ex fornicatione nō ſumꝰ nati. vnū patrē habemꝰ deū Dixit ei ihs. ſi deus p̄r vr eſſet diligeretis vtiq; me. ego enī ex deo proceſſi et venio Neq; ei a meipſo veni ſz ipſe me miſit Quare loquelā meā non cognoſcitis q̄ nō poteſtis audire ſermonē meum.** ℣ Aug⁹ Ceperāt iudei cognoſcere q̄ nō de carnis generatione loqueret dñs ſz de vite inſtitutione. Conſuetudo aūt ſcripturarū eſt fornicationē ſpūalit̄ appellare cū deus multis et falſis aūt tanq; p̄ſtituta ſubeūt. vnde dicit. Dixerūt itaq; ei. nos ex fornicatione nō ſumꝰ nati vnū patrē habemꝰ deū ℣ Theo. Quaſi reſpōderent q̄ dei queret vltionē et ideo aduerſus eū conſiliarent ℣ Ozige Vel alit̄ q̄ reddunt iuti ſūt non eſſe filij abrahe. atronus tñ dicit latenter deſignātes ex adulterio p̄durtū fore ſaluatorē ℣ Hedmagis in videt q̄ cōtumelie reſponderūt. Cū enī p̄cus dixerit p̄r nr̄ abrahā eſt et audiuiſſent ſi filij abrahe eſtis opa abrahe facite. fatent̄ ſe habere maiorē patrē q̄ abrahā ſz deū et nō ex fornicatione ſuſpiſſe ex ordiū Nō enī ex ſponſa ſz ex meretrice ſeu materia. demon qui nichil ſanct ex ſe p̄dunt eos ſpiritalib⁹ vſi uiherent materie ℣ Crih Dz q̄d dixit vos patrē habetis deū et xp̄m inuſitatis hec dicente. Et nimirū ex fornicatione multi eoz̄ nati erāt eterū illicitas cōmixtiones ſanebāt Nō tamē hoc redarguit ſz inſtat vt oſtēdat p̄ non ſūt ex deo vñ ſequit. Dixit ḡ eis ihs Si deus p̄r vr eſſet diligeretis me vtiq; ego enī ex deo proceſſi et veni ℣ Hila vij de trin. Religioſi nois aſſumptionē dei filius in hijs q̄ſe dei filios cōfitentes p̄cem ſibi deū dicerent nō ip̄robauit ſed temerariā indeoz̄ vſurpationē patrē ſibi deū preſumentiū p̄ id q̄ ſe nō diligeret obiurgat. Non vtiq; dici poteſt id ipſū eſſe ex deo venire q̄d venuſſe. Sed cū ab hijs q̄ ſibi deū p̄cem dicerēt id eis ro ſe diligendū aut q̄ ex deo exiſſet. cauſa dilectionis ex cauſa dicunt ee naſcendi. Exiſſe enī ad incorpalis natiuitatis retulit nomē. q̄ religio p̄fitendi ſibi patrē deū et ex dilectione xp̄i q̄ ex eo genit⁹ ſit p̄merenda ē. Velet enī in deū patrē ſit religioſus qui nō diligit filiū cū diligendi filij non alia cauſa ſit q̄ ex deo ſit. Ex deo igit filius eſt nō aduentu ſed natiuitate. Dilectio aūt in patrē hinc erit ōnis ſi filius ex eo ee credatur ℣ Aug⁹ Sic ḡ q̄ de deo proceſſit verbū eterna proceſſio ē. Ab illo enī proceſſit vt vbū p̄ris et venit ad nos q̄

vbū caro factū eſt. Aduentꝰ ei⁹ humanitas ei⁹ māſio ei⁹ diuinitas ei⁹ dicit̄ deū patrē cognoſcite me vel fratrē ℣ Hila. Nō eſſe aūt a ſe ſibi originē dedit cū ſubdit Neq; enī a meipſo veni ſed ille me miſit ℣ Ozige Iſte arbitror dñi p̄ter quoſdā per ſe venientes et nō miſſos a patre de quib⁹ in ieremia dicit. nō mittebā eos et ipſi currebant. Quoniā aūt qui duas naturas miſcerūt vtunt hoc verbo obiciendū eſt cōtra illos Paulus enī odiebat ihesū cū p̄ſequeret eccleſiā dei. vñ dñs ad eū Quare me perſequeris Si ḡ verū eſt q̄d hic dicit ſi deꝰ p̄r vr eſſet diligeretis me. palā eſt q̄m et recte cōuertit. Si nō diligeretis nequaq; deꝰ p̄r vr eſſet. Paulus aūt aliquo tpe nō diligebat ihm fuit ḡ tempꝰ quo deus p̄r pauli nō erat Non igitur natura pauli dei filij fuit ſz poſtmodū dei filij factꝰ eſt. Cū vero deus alicuius ſit p̄r niſi q̄ mandata ei⁹ cuſtodit ℣ Crih Quia vero ſemp q̄rebāt dicētes Quid ē hoc q̄d dicit. q̄ ego vado vos nō poteſtis venire. ꝓterea ſubdit. Quare loquelā meā non cognoſcitis q̄ non poteſtis audire ſermonē meū ℣ Aug⁹ Ideo aūt audire nō poterāt q̄ corrigi credendo nolebāt ℣ Ozige Primo igit̄ captanda vt⁹ q̄ verbum diuinū exaudiat vt deinceps validi ſiſtam⁹ ad p̄cipienda totā locutionē ihu. q̄m q̄diu q̄s cruatus nō eſt in auditu ꝓpio a verbo q̄d dicit ſurdo aperiaris auditu pape nequit.

Vos ex p̄re diabolo eſtis et deliderata p̄ris vr̄i vultis facere Ille homicida erat ab initio et in veritate nō ſtetit q̄ veritas non eſt in eo Cū loquit mendaciū ex ꝓpijs loquit q̄ mendax eſt et p̄r ei⁹ Ego aūt q̄ veritatē dico vobis non creditis mihi Quis ex vobis arguet me de p̄cto Si veritatē dico quare nō creditis mihi. Qui ex deo eſt verba dei audit. ꝓterea vos non auditis q̄ ex deo non eſtis.

℣ Crih Excludit iudeos dñs a cognatione abrahā et q̄ maiora auſi ſunt vt ſz patrē ſuū deū dicerent de reliquo poſſunt eos dicens vos ex p̄re diabolo eſtis Aug⁹ Iur iam cauenda eſt hereſis manichee eoz̄ q̄ dicit eſſe quandā naturā mali et gentē quādā tenebraru cū p̄incip⁹ ſuis. Vnde diabolus originē ducit et hinc dicit̄ duce originē carnē noſtrā et ſcdm hoc putant dictū a dño vos ex p̄re diabolo eſtis q̄ eſſet illi velut natura mali ducentes originē de gente cōtraria tenebraru. ℣ Ozige In hoc aūt ſimile vident̄ inutriſſe ei q̄ dicret̄ alterā eſſe oculi videntis ſubſtantiā et alterū caligantis vel ſe auertentis quēadmodū eni in hijs nō differt ſubſtantia. ſz quedam cōtingit cauſa q̄ fiant caligare ſic ſubſtātia eade eſt ſine recipiat rationē ſine nō ℣ Aug⁹ Iudei q̄.

filij erāt diaboli imitando nō nascendo vñ sept.
Et desideria pris vr vultis facere Cue vñ filij
estis q talia desidentis nō q de illo nati estis Que
ritis me itfice cñ audire hoiez q veritatē vob
dico et ille ñudit hoi et audit vñ sequit. Ille
homicida erat ab initio vtiq in pmo hoie et in
quo potuit fieri homicidiū nō cñ posset occi
homo nisi pcis fuerat homo. Nō ferro armat
diabol ad hoiez venit verbū malū semināuit
et audit. Nolu ergo putare nō esse homicidiū
qñ frī tuo mala psuades Vos aūt ideo secutis
in carne q nō potestis in mente. Origē. Per
pende aūt q nō ppter aliquē singulariter nīi
sz pro toto genere qd' peccauit in quitū in adam
omnes mozuunt et vere dictus est ab initio ho
micida. Crisp Et nō dixit opa sz desideria ei
fantis ostendens qm vehementer et ille et qi
ab oīsiōb possident et q cōtinue eū accusa
bant q nō est a deo insinuat omitte q hoc etiam
eis ex diabolo est vñ sequit. Et in veritate non
stetit. Aug xi de ciu dei. Forte aūt aliqs dicat q
ab initio sue condicionis in veritate nō steterit et ideo
nūqñ fre beatus cū sāctis angelis fuerit suo recusans
esse subdit creatori ac p hoc falsus et fallax q
pia subiectione noluit tenere qd' nature est affec
tans p superbā elationē simulare qd' nō est. Huic sen
tenciae quisqs acqiescat nō cū manichęis sapit vt sua
quōdā pria tāq aduersa quodā principio diabo
lus habeat naturā mali q tanta vanitate desipiūt
vt nō attendāt non dixisse dñm a veritate alie
nus fuit sz in veritate non stetit vbi a veritate lap
sū intelligi voluit. illud etiā qd' aut ioānes ab initio
diaboli peccat hoc itelligūt si naturale est nullo
modo ee potā. Dz respondet pphetas testimoni
is suis qd' aut isaias sub figurata psona principis
babilonie diabolū notans. quō cecidit lucifer q
mane oriebat. Hinc qd' ezechiel. in deliciis pa
radisi dei fuisti. q si aliter cōuenienter intelligi
nequeūt optet qd' dictū est. In veritate nō stetit
sic accipiam q in veritate fuerit sz nō pmānserit
Et illud q ab initio diabolus peccat nō ab initio ex
quo creatus est peccare putand est sz ab initio
pcī. Origē. Est aute vniforme quidē in vni
tate mozari. varijs aūt ac multiforme nō mo
tari in ea quibusdā vt itā dicā trementibus gres
sibus et intentibus sistere in ea nō tñ obtinere
valentibus quibusdā vero nō passis illud sz in
paruulo cōsistentibus secūm illud. Quicūq aūt pau
lisper cōmoti sunt pedes et ceteris ab ea cadē
tibus Causa igit cur diabolus veritatē nō co
lit subdit. Quia veritas nō est in eo sz q va
na suspicant et seductus est ipe a seipso. In hoc
deterior q illi quidē ab eo fallunt. Ipe aūt si
bipsi deceptionis actor existit sz oportet inuesti
gare quō dicitur q veritas in ipso nō est. vtrū
q nullā vtiq veritatē habet doctrinā sz cuncta q
opinat falsa sunt vel q xpi princeps nō est qui
dixit ego sū veritas. Impossibile aūt est ali
quā rationalē substantiā de cūctis opinari fal
so et de nullo vel exiguā rectitudinē cōspice
re Diabolus igitur saltē id vere sapit dogma
considerando de se q rōnalis est. Nō igitur
eius natura cōsistit ex cōtrario veritatis id est
ex errore et ignauia. Quōmō enī veritatē cog
noscere posset. Aug xi de ciu dei. Vel cū
dicit q veritas in eo non ē subiecit iudicū
quasi quęssiss. Vnde ostendat q in veri
tate nō steterit aut q veritas nō est in eo
Esset aūt in eo si in ipsa stetisset. Sequit.
Cū loq mendaciū ex propijs loq q mendax
est et pr ei. Aug. In hijs vbis q dā diabo
lū putauerūt patrē habere et quęsierunt
qs esset diabolus pr. hic est error manichęo
Diabolū aūt dns dixit patrē mendacij. Nō
enī ōnis qui mentit pr mendacij sui est. Di
cit ab alio mendaciū accepisti et dixisti tu
quidē mentitus es sz pr mendacij nō es. Ille
vero q nō aliunde accepit mendaciū quo
mendacio tōtū venenū serpens hoiez occide
ret pr ē mendacij sicut deus pr est veritatis.
Theo. Jūs enī et deū apud hoies criminat
ē. ad cuam dicens qm mundens vob lignū in
hibuit Et apud deū quondā criminat ē hoies
vt cū dixit. an gratis colit iob dñm. Origē.
Attende tū q hoc nomē mendax dicit tā de
diabolo q mendaciū genuit sicut hic dictum
q mendax est q de hoie secūm illud psalmi. oīs
homo mendax. Nā si qs mendax nō est hui
modi nō est homo tñ itā q ei et simulab dia
potest. ergo dixi dij estis. Vnde cū aliqs loq
mendaciū de propijs loquit. Dns aūt cū lo
quit a vbo veritatis et sapientie secūm illud
De meo accipiet et ānunciabit vobis. Aug
de qsti. euā. Vel aliter. diabol nō specialē
nomē est sz cōe. In quocūq enī opa diaboli
fuerint mentia diaboli est appellanda. Opis
enī nomen est nō nature. Itaq hoc in loco pa
trē iudeoꝝ chayn significat. cuius imitatores
volentes ee iudei. saluatorē pemerūt ab ipo
enī forma data ē sinistrādij quē dixit menda
cū de propijs loqui vt ostenderet vnūquēq nō
nisi propria voluntate peccare sz q chayn imita
tor diaboli est patre ei diabolū dixit ei opa
sequit. Hilarius. sz q dns veritas ē et filius
veritas dei veritatē dicat sz inde q filij erant
diaboli auersi erāt a veritate. Et hoc ē qd' sequit
ego aūt q veritatē dico vob nō creditis mihi
Origē. Dz quō hoc dicat iudeis q im eī are
diderant. sz cōfidem q potest aliqs secūm aliquā
intentionem credere secūm aliā vero nō credere

sicut qui in eū credūt q̄ sub pontio pilato crucifixus est nō aūt credūt natū de maria virgine In eundē credūt et non credūt. sic igit hyi ad quos loquebatur credebāt in eū secūm qd' videbat signoz̄ factoz̄ nō credebāt aūt hys q̄ ꝓfunde ab eo dicebant. ℣ Crisp. qz igit immunitas veritatis in nullo me incusantes vultis me interficere et ideo subdit qs ex vobis arguet me de pcō. ℣ Theo. Quasi dicerent si dei filiū esse vultis peccātes debetis habere odio. Si ℣ me quoq; que ex oīb̄ habetis nō potestis arguere de peccato manifestū est q̄ ꝓpter veritatē me odio habetis quo sz dicebat se filiū dei. ℣ Ozige. Habet aūt hoc verbū xp̄i magnā fiduciā cū nullus hoīm fiducialiter hoc dicere potuerit nisi s solus dūs nr qui pcm nō fecit. ℣ Gregor in ome. Pensate aūt mansuetudinē dei non dedignat ex manone ostendere se pcōrē non esse qui ex vtute diuinitatis potenter pcōres iustificare. vñ subdit Qui ex deo est vba dei audit. ꝓterea vos nō auditis q̄ ex deo nō estis. ℣ Aug9 Noli attendere natura sz vitiū. Aūt isti ex deo et nō sunt ex deo natura ex deo vitia nō ex deo. Eis aūt hoc dictū est q̄ nō solū pcō vinosi erāt nā hoc cōcedunt oīb̄ sz eaā pcōres q̄ nō erant credituri ea fide qua possent pcōrū obligatione liberari. ℣ Gregor. in ome. Interroget se ergo vnusq̄sq; si verba dei aure cordis capit et itelligit. vnde sit nā sunt nōnulli q̄ ꝓcepta dei nec aure corpis capere dignantur. Et sunt nōnulli q̄ hec quidē corpis aure capiunt sz nullo ea mentis desiderio cōplectunt. Et sunt nōnulli qui libenter vba dei susciūt ita vt eaā in fletib9 conpūgunt. sz post lachrimas tempa ad iniquitatē redeunt hi ꝓfecto vba dei nō audiūt q̄ si exercere in opere condempnāt.

Rñderūt ℣ iudei et dixerūt ℣ Nōne bene dicimus nos q̄ samaritan9 es tu et demoniū habes. Rñdit ihs et dixit Ego demoniū non habeo sz honorifico patrē meū et vos inhonoratis me. ego aūt gloriā meā non q̄ro est q̄ querat et iudicet. Amē amē dico vobis si quis sermonē meū seruauerit mortē non videbit in ēt. ℣ Crisp. Cū aliqd altū dūs diceret h̄ apud ℣ iudeos qui valde insensibiles erāt insania videbatur. vt ex eoz̄ responsione colligitur. Dicit enī. rñderūt ℣ iudei et dixerūt nōne bene dicimus nos q̄ samaritan9 es tu et demoniū habes. ℣ Ozige. Sed dignū est q̄rere quo cū samaritanū scīa futura denegent nec aīe dubitatē acceptent nisi sūt samaritanū dicere saluatorē qui de resurrectione et iudicio tot et tanta edocuit. Sed forsan velut ipzo pcōres illi hꝰ dicūt dū q̄ sentiūt ipm nō docet. ℣ Alchu. Samaritani cū gens odiosa ysrahelitico populo decem tribub9 in captiuitate ductis terrā eoz̄ possidebāt. ℣ Ozige. Cōuenit quoq; q̄ aliqui de eo arbitretur q̄ secūm samaritanos sentiret vt nichil post obitū reseruet hoīb̄ sz ficte ad placendū iudeis de resurrectione et eterna vita tractaret. Demoniū vero illū habere dicebāt ꝓpter eiꝰ sermones trāscendētes capacitatē humanā quib9 deū patrē suū asserebat et se de celo descendisse et eternā huiōi. Vel ꝓpter suspitionē eoz̄ q̄ plures in beelzebub pncipe demoniorū opinabāt ipsū eijcere demones. ℣ Theo. Vel samaritanū illū dicebāt tanq̄ rupt9 hebraicos dissoluentē vt pote sabbati. Samaritanū eī non ꝓfecte iudaisabāt. Ex hoc vero q̄ eoz̄ cogitationes reuelabat demoniū ipsū habere suspicabāt. Cū vero eū samaritanū dixerūt nisi q̄ euāgelista dicit ex quo pala est q̄ multa ꝓtermiserūt euāgeliste. ℣ Ozeg. in omel. Ecce iniuriā fusci piens deꝰ nō contumeliosa verba rūdet. sequit enī. Respōdit ihs et dixit ego demoniū nō habeo Ex qua re q̄d nob̄ inuit nisi vt eo ipse eī a pcōribus ex falsitate cōtumelias accepim9 eoz̄ eaā mala vera tacearm9 mala ne ministeriū iuste correptionis marma vertat. furoris. ℣ Crisp. Et attendendū q̄ vbi eos docē optebat et eoz̄ superbiā subtrahere asperetat vbi vero exprobratū eī optebat sufferre. multa mansuetudine vtebat. audiens nos q̄ quidē ad deum vindicare. q̄ vero ad nos despicere. ℣ Aug9 Et vt homo ꝓximus eiꝰ imitetur patientiā vt ꝓficiat ad potentiā. Sed q̄uis maledictis maledicta nō redderet ptimuit tñ ad eū negare. Duo aūt sibi fuerāt obiecta. samaritan9 es et demoniū habes. Nō dixit nō sū samaritan9. Samaritan9 enī interpat custos nouerat autē ille se nīm esse custodē non enī ptinuit ad eum vt redimerem et nō ptinet vt seruem. Denīq; ipse est samaritan9 q̄ accessit ad sauciū et misericordiā impendit. ℣ Ozige. Aliter quoq; dūs magis q̄ paul9 oīb9 omnia fieri voluit vt ōnes nascerent et ideo se nō negauit ee samaritanū Extimo aūt solus ihesu fore vocem. ego demoniū nō habeo sed nec habui. sicut et illud. venit pncipis mūdi huius et in me nō habet quicq̄. Quia enī q̄ delictoz̄ reputata sūt minima. demonib9 adaptant. ℣ Aug9 Deinde post tale cōuicium hoc solū dixit de gloria sua. sz honorifico patrē meū. q̄si diceret ne vob arrogans videar

habeo quē honorificē ✠ Theophi honorificat aūt patrē vlastrens eū et nō tollerās ho
nōdas et mendaces se dei venires filios ap
pellant ✠ Orige. solus aūt xp̄s verissime ve
nerat ē patre nullū eū honorās quapīer hys
q̄ non honorāt a deo honorat deū ✠ Greg in
omel. Dz q̄ q̄sq̄s dei zelo vnt a prius homūb
dehonestat in semetipso nob dīns patiente
p̄buit exemplū q̄ aut et vos ihono me ✠ Aug
q̄si diceret. ego facio qd debeo vos nō curatis qd
debetis ✠ Orige. Non aūt illis solū hoc dictū est
sz et ōnib iuste agentib q̄ iniuriā inferūt xp̄o
qui ē iustitia et iferentib contumeliā sapiēcie
eo q̄ xp̄s est sapia et similiter de alys huiusmo
di ✠ Greg in omel. Di qd nob cōtra iniurias
faciendū sit suo exemplo nos admonet cū sub
iungit. Ego aūt gloriā meā non q̄ro ē qui que
rat et iudicet ✠ Chrisp. Quasi diceret ex hono
re quē ad patrē habeo hec locutus sū vobis.
et ꝓpter hoc dehonorat me sz nulla ē michi
cura huiꝰ cōtumelie illi enī noxas debebitis.
ꝓpter quē hec audio ✠ Orige. Querat aūt de
gloria xp̄i in quolibz suscipiendū illū. quam
quidē reperiret in operantib sedīn insitus v
tutes musas. Cū aūt nō reperierit punit illos
in quib nō reperit gloriam filij sui. vñ dicit
Est q̄ querat et iudicet ✠ Aug Quē aūt vult
intelligi nisi patrē. Quo g̃ alio loco dicit. p̄r
nō iudicat quēq̄ sz ōne iudiciū dedit filio Dz
videte q̄ iudiciū quēq̄ pro dāpnatione acquisit
hic aūt sedīn discretionē positū est. q̄si diceret
Est p̄r qui gloriā meā a vestra discernat Vos
enī sedīm hoc sclīm gloriam cū ego nō sedīm hoc
sclīm Discernit enī gloriā filij sui a gla ōnīū
hoīm Non enī q̄ homo factus ē tā cōparandꝰ
est nobis Nos hoīes nī pcto ille sine pcto. et lī
sedīm ipsā formā serui. Nā illud q̄s digne lo
quat in principio erat v̄bū ✠ Aug Vel aliter
Di vero dictū est a saluatore ōnia mea tua
sunt potā est qm̄ et ipsū iudiciū filij p̄ris ē
✠ Grego. Cū vero malorū puersitas crescit nō
solū frangi predicatio nō debet sz etiā augeri
Vñ dīns postq̄ demoniū habere dicty ē. predi
cationis suę bñficia largius impendit dicēs
Amē amen dico vob si quis sermonē meū ser
uauerit mortē non videbit ineternū ✠ Aug
Videbit dictū est pro eo qd est expiet. cum
q̄ moriturus moriturꝰ loqueret quid sibi vult
qd aut q̄ sermonē meū seruauerit mortē nō
videbit ineternū. nisi q̄ videbat alia mortē
dāpnationis cū diabolo et āgelis eiꝰ Ipsa
est vera mors. nā ista migratio ē ✠ Orige
Dic igit intelligendū est. si q̄s sermonē meū
seruauerit mortē nō videbit ineternū ac si
diceret Di q̄s lucē meā custodierit tenebras

de qua nos liberare venerat mortē eternā

nō videbit Qd aūt dicat ineternū cōmuniter
est sumendū vt sit talis intellectꝰ Di q̄s ser
monē meū seruauerit ineternū. mortē nō
videbit ineternū q̄ cousq̄ nō videt aliq̄s
mortē quousq̄ ihu v̄bū custodit Cū vero q̄s
torpens in obseruātia sermonis et arcta
sui custodiā negligens factus eū cessat custo
dire subinde mortē videt nō apud alīū q̄
apud semetipsū Dicit igit a saluatore instructi
ꝓphen querenti Quis est homo q̄ viuit et nō
videbit mortē. vidēre possumꝰ q̄ custodit ver
bū xp̄i ✠ Chrisp Seruauerit aūt dicit nō solū
fide sed etiā p̄ vitā puram Dimul aūt et occul
te insinuat qm̄ nichil possit ei nocere Di
cū qui sermonē eiꝰ seruauit nō moriet in
ternū multomagis et ipe potest nō mori.
Dixerūt g̃ iudei. Nūc cognouimꝰ q̄r
demoniū habes. abrahā mortuꝰ ē et
ꝓphete et tu dicis si q̄s sermonē meū ser
uauerit mortē nō gustabit ineternū.
Nūq̄d tu maior es p̄re nr̄o abrahā qui
mortuꝰ est et ꝓphete mortui sūt Quē
teipsū facis Respōdit iesus Di ego glo
rio meipsū gla mea nichil est Est p̄r
meus q̄ glorificat me quem vos dicitis
q̄ deus vr̄ est et nō cognouistis eū Ego
aūt noui eū et si dixero q̄ nō noui eum
ero silis vob mendax. Sed noui eū et ser
monē eius seruo Abrahā p̄r vr̄ exulta
uit vt videret diem meū vidit et gauisꝰ ē.
✠ Greg in ome. Dicut bonus necesse est vt me
liores eiā p cōtumelias existant ita semp ini
qui de bñficio peiores fiūt Nā acceptā p̄dicatio
ne iterū iudei blasphemāt. Dicat enī. dixerūt
g̃ iudei. nūc cognouimꝰ q̄ demoniū habes
Orige. Ipsi qui sanis scripturis credūt cōprehen
dūt. q̄ q̄ preter rectā racionē ab hoīb exercent
nō preter demones fiūt Dicebāt iudei vir
tute demonis putabāt illum dixisse Di q̄s ser
monē meū seruauerit mortē non videbit
ineternū. hoc aūt passi sūt. q̄ dicti vtutem
nō ꝓsperarūt Nam hec de morte q̄dā inimi
ca racionu qua penit delinquētes hoc passus
est Ipse vero de cōmuni morte cōiectātes esse
qd dicat increpāt dicentē q̄si defuncto abrahā
et ꝓphetis vñ subdit. Abrahā mortuꝰ ē et
ꝓphete et tu dicis si q̄s sermonē meū seruā
uerit mortē nō gustabit ineternū. Cū aliq̄
differētia sit inter mortē gustare et videre
p eo qd mortē gustare nō videbit mortē nō
gustabit ꝓtulerūt velut manuti auditores
confundentes dīnū sermonē. Dicat enī dīns
meus panis vīuus est gustabilis ē Im eo
vero q̄ est sapia ē et visibilis pulchritudinis
sit etiā aduersaria eiꝰ mors et gustabilis est

et visibilis Cū ergo ꝯs steterit p ihm in tellectuali loco mortē nō gustat it si statū seruat sēm illud. Dūt de hr stantib⁹ qui nō gustabūt mortē. Cū aūt aliqs sermonē xpi acceptet et custodierit mortē non videbit Crisꝰ Rursꝰ aūt ex manu glā ad cognitionē cōfugiūt vnde sequit. Numquid tu maior es pr̄e nr̄o abrahā qui mortuus est Poterāt enā dicere. nūqd tu maior es deo cuius sermonē ꝯ audierūt mortuū fuit. sz nō dicunt hoc qr enā ꝯ abrahā minorē eū estimabāt Orige. Nō ei discernūt qr nō solū abrahā sz enā quolibz nato ex muliere ꝯ natus a vgine maior ē nec verū dicebāt iudei abrahā mortuus est audiunt ei verbū xpi atz seruant et huiusmodi simile dicēs de pphetis de quib⁹ subdūt. Et pphete mortui sūt. nā et vbū filij dei custodierūt verbū dñi factū fuerit ad osee. vel ysaiā vel iheremiā q si ꝯs alius custodiunt ipsi pphete custodierūt mendacium ꝯ dicūt et in hoc. scim⁹ qr demoniū habes et in hoc abraham mortuus ē et pphete Gregoꝰ homie. Quia eū eterne morti subiecerāt et in eande mortem tm subiecerūt non videbāt. cū solā mortē carnis aspicerēt in veritatis sermone calumpniabant subdūt aūt. Quē teipsū facis Theophy. qsi diceret. Tu ꝯ nulla cura dignus es carpentarij filius de galilea. tibi subripis gloriā Beda. quē teipsū facis hoc est. cuius merita cui⁹ ve dignitatis vis credi Abrahā tm mortuus erat corpe. aīa aūt viuebat. Maior aūt est mors aīe ieternū viture ꝙ corpis quāz moriturī Orige Cum ieiunū autē hec fiunt. plano. qm nō se sentit ibi id q est sz ex pte recepit. vñ sequit. Rūdit illis si ego glorifico meipsū gla mea nichil ē Crisꝰ hoc qm̄tū ad eorū suspitionē dicit sicut et supra Testimonium meū non est verū si testimoniū phibeo de meipso Beda. Ipse aūt verbis nichil ee ostendit gloriā vite p̄tis Glugꝰ Dicit aūt hoc pter illud qd dicebāt quē teipsū facis Refert enī gloriā suā ad patrē de quo ē. vnde subdit Est p̄r meus ꝯ glorificat me De isto verbo calūniant arriani fidei nr̄e et dicūt Ecce maior est p̄r qr glorificat filiū hereticus nō legistis et ipsū filium dicentē q glorificet patrē suū. Illuminus Glorificauit aūt p̄r filiū cū tpe baptismi et in monte et tpe passionis cora turb⁹ vox facta est ad eū et post passionē cū resuscitauit et collocauit eū ad dexterā sue maiestatis Crisꝰ Addidit aūt. quē vos dicitis q deꝰ vr̄ est. Volebat ei ostendere qm̄ nō solū patrē eum nesciebāt sed neq; deū Theophy. Nā si vere patrē cognoscerent filiū eius venerarent. Deū enā contēpnūt ꝙ hominē in lege phibuit adueꝛs quē clamātes vñ subdit. Et nō cognouistis eū Glugꝰ Quasi diceret vos carnaliter illū deū vestrū

vocatis p templis eius seruitis et nō cognouistis eū. sicut intelligendus ē spiritualiter ei seruire nesciatis Glugꝰ Quidā heretici dicūt deū anni natū in veteri testamento nō esse patrē xpi sz nescio quē principē malorū angelorū Cōtra ipsos ꝯ dicit patrē suū q illi dicebāt deū suū et nō cognouerūt Di ei ipsū cognouissent eius filiū recepissent De se aūt subdit. ego autē noui eū Secūm carnē iudeorum potuit et hic arrogans videri sz arrogātia nō ita euacuatur vt veritas relinquat. ꝙ subdit Et si dicero qr nō scio eū. ero silis vobis mendax Crisꝰ qsi diceret Dicut vos dicentes scire eū. mentimī. ita ego si dixero me nescire sz maxima de mō sciam est q ab illo sit missus hoc qd sequit Sz scio eū Theo Naturaliter ipsi⁹ cognitionē optinēs qlis eius ego sū talis et p̄r. q̄m ergo me ipsū cognosco et illū cognosco Videbat aūt iudeorū q ipsū cognosceat cū subdit Et sermonē eius seruo Sermonē mādatū nūcians Quidā aūt sic intelligūt hoc qd dicit. sermonē eius seruo id est naturā substantie eius Eadē ei est rō substātie p̄ris et filij. Ideoq; patrē cognosco nā et p quē sumit. vt sit sensus qm̄ sermonē eius seruo Glugꝰ Sermonē enā patris tanq; filius loquebat et ipse erat verbū p̄ris qd hoib⁹ loqbat Crisꝰ Et q dixerāt nūqd tu maior es p̄r nr̄o abrahā. nichil de morte exponēs se maiorē q̄ abrahā esse ostendit cōsequenter cui subdit. Abrahā p̄r vr̄ exultauit vt videret diem meū. vidit et gauisus ē sz pter būficiū qd a me habet vt a maiore Theo. Quasi diceret diem meū desiderabile habuit et letanter plenū nō quasi alienū minuit aut fortuitū Glugꝰ Nō timuit sz exultauit vt videret. credens vtiq; exultauit sperando vt videret intelligendo diem meū Interrogatū aūt potest ee vtrū dicerit tpalem diem dñi quo erat venturus in carne an diem dñi q̄ nescit ortū nescit occasū. Sed ego nō dubito patrē abrahā fuisse. Aut cui seruo suo quē mittebat. pone manū sub femore meo et iura mi per deū celi. Ergo q fuit illa iuratio nisi qr significabat de genere abrahe venturū in carne deū celi Gregoꝰ Cui enā diem dñi abrahā vidit cui in figura trinitatis tres āgelos hospitio suscepit Crisꝰ. Vel diem suū dicit diem crucis quē abrahā in oblatione arietis. et ysaac p̄figurauit p hoc ostendēs q nō iuxta ad passionē venit et ostendēs eos ee alienos ad abrahā. Di in qb⁹ ille exultauit hij dolent Glugꝰ Quale aūt gaudiū fuit cordis videntis vbi manēs splēdorē p̄is mentib⁹ resulgentē apud patrē manentē deū et aliqn in carne venturū nō de p̄ris gremio recessurū.

totū

Dixerūt ergo iudei ad eū. qnquaginta annos nondū habes et abzahā vidisti Dixit ergo eis ihs Amen amē dico vobis ātē qđ abzaham fieret ego sū. Tulerūt ergo lapides vt iacerent in eū. ihs aūt abscondit se et exiuit de templo.

℣ Grego. carnales mentes iudeoꝝ audientiū verba xpi oculos a carne nō subleuāt dum in eo solā carnis etatē pensant. vñ dicit. Dixerūt ergo iudei ad eū. qnqgīta ānos nondum habes et abzahā vidisti. quasi dicerēt. multa sūt ānoꝝ curricula ex quo abzahā mortuus ē et quō vidit diem tuū carnaliter ea q̄ intellexerūt. ℣ Theo. hūc aūt xxxiij annoꝝ xps erat. quare ergo nō dixerūt. xl. ānos nondū habes sz l. supuacua est huiōi q̄stio simplicitā put eis occurrit dixerūt. Rndet tn quida q̄ p q̄ndā gesimū annū ex reuerentia iubileū nominat in quo et captiuos manu mittebāt et emptiys possessionib⁹ redebāt. ℣ Grego. q̄s benigne redemptor nr a carnis sue intuitu submonet et ad diuinitatis contēplationē trahit. Vñ sequit. dixit q̄ eis ihs amē amē dico vobis ant̄q abzahā fieret ego sū. ante ei pterit tps ē. sū vero pntis. Et q̄ preteritū et futurū tempus diuinitus nō h̄z sz semp esse habet nō aut ante abzahā ego fui. sz ātē abzahā ego sū sēm illud Ego sū qui sū. Ante ergo vel post abzahā habuit esse q̄ et accedere potuit p exhibitionē pnīe et recedere p cursū vite. ℣ Aug⁹ Qua vero creatum ē abzahā non dixit antq̄ abzahā esset. sz ant̄q fieret. Nec̄ dixit ego factus sū. nam in principio erat verbū ℣ Grecꝰ. Ded sustinere ista eternitatis vba mētes infideliū nō valentes quē intelligere nō potuerunt obtuere querebāt. vñ sequit. Tulerūt q̄ lapides iudei vt iacerēt in eū. ℣ Aug⁹ Ita dura erat q̄ irruerat nisi ad silēs sz lapides. qa vero postq̄ cuncta q̄ ad eū spectabāt docendo ipse erat. hꝰ lapides inuenīt. deserit eos q̄si correctionē non suscipientes. vñ subdit. Ihs aūt abscondit se et exiuit de templo. Non aūt abscōdit se in angulo templi quasi timens aut in domuncula fugiens vel post murū aut columnā diuertens sz relicta potestate inuisibilē insidiantib⁹ se constituens p medū illoꝝ exiuit. Ihs aūt abscōdit se et exiuit de tēplo. ℣ Grego. Qui si diuinitatis sue potentiā exerere voluisset tanto nutu mentis in suos eos actib⁹ lugaret aut in penas subite mortis obtueret. Sz qm pati venerat exerere iudicū nolebat. ℣ Aug⁹ Magis ei erat cōmendanda sapientia q̄ exercenda potētia. ℣ Ildpu⁹ ideo ei fugit q̄ nondū venerat hora passionis et q̄ ipse nō elegerat hoc genꝰ mortis. ℣ Aug⁹ Ergo tāq̄ homo a lapidib⁹ fugit. sz ve illis a quoꝝ lapidosis cordib⁹ fugit deus. ℣ Beda. Mistice aūt quotid malas cogitationes q̄s assumit q̄si tot lapides in ihm mittit. ac deinde q̄tū ad se pinet si ad deliberationē transit. ihm extinguit. ℣ Gregoꝰ Quod aūt abscondendo se dns significat nisi q̄ eis ipsa veritas abscōdit. qui eius vba seq̄ contēpnūt. eā q̄pe quā non vident humilem veritas fugit mente. Ad aūt nobis hui⁹ exēplū loq̄t. nisi vt eaā cū resistere possumꝰ superbientiū humilit⁹ declinemꝰ.

Capi. ix.

Et pteriens ihs vidit hoiem cecū a natiuitate. Et interrogauerūt eū discipuli ei⁹ Rabbi quis peccauit hic an parētes ei⁹ vt cecus nasceret. Rndit ihs neq̄ hic peccauit neq̄ parentes ei⁹ sed vt manifestent opa dei in illo. Me oportet opari opa eius q̄ misit me donec dies ē. venit nox q̄n nemo pt opari. Q̄m dū sū in mūdo lux sū mūdi. Hec cum dixisset exspuit in terrā et fecit lutum ex sputo. et linuit lutū sup oculos ei⁹. Et dixit ei vade et lauā in natatoria siloe qđ interpretatur missus. Abiit ergo et lauit et venit videns

℣ Crisꝰ. Quia iudei sermonē xpi altitudine non susceperāt exiens de tēplo curauit eos cū sui absentia eoꝝ furorē mitigās et popam oni signi eoꝝ duritiā molliens et de hys que dicta sunt a se faciens fidē. vñ dicit. Et pteriens ihs vidit hoiē cecū a natiuitate. Vbi cōsiderandū q̄ egrediens de tēplo studiose venit ad opus sui manifestatiōis. Ipse eū vidit cecū nō cecus ad eū accessit. et ita studiose respexit vt discipuli ei⁹ videntes studiose aspicientem interrogarēt. sequit eos. Et interrogauerūt eū discipuli ei⁹ Rabbi q̄s peccauit hic an parētes ei⁹ vt cecus nasceret. ℣ Aug⁹ Rabbi magistrē nūcupāt. appellāt q̄ discere cupiebāt q̄estionē q̄pe proposuerāt dño tāq̄ magro. ℣ Theo. Videtur tn hec q̄stio peccare. Nec̄ eū susceperāt apli nugas gentiliū q̄m aiā in alio seculo viuens peccauit. Sed intelligenti mtuenti nō apparet simplex hec q̄stio. ℣ Crisꝰ. venerūt ad hāc interrogationē q̄ prius sup paralitici curās dixit. Ecce sanus factus es no vltra pecces. Illi ignor. cogitātes q̄ pter pcām fuerat paralisi resolut⁹ quesierūt de isto si hic peccauit. qđ nō est dicere a natiuitate enī cecus est aut parentes ei⁹. Sz nec̄ hoc filius eū pro pcē non sustinet penā. sequit. Rndit ihs nec̄ hic peccauit nec̄ parētes ei⁹. ℣ Aug⁹ Quīq̄d vel ipse sine originali pcō natꝰ erat vel viuendo multa addiderat. Habebāt ergo peccatū et ipse et

parentes eiꝰ sz nō ipso pcō factū est vt ceꝰ nasce
ret. ℣ Ipe āt causā dicat qre ceꝰ sit natus cum
subdit. ℟ Dz vt manifestaret opa dei ī illo. ℣ Crisꝰ.
Nō aūt ex hoc ostendit q̄ aly ceci facti sūt ꝓpter
pcā parentū. ℣ Neq; enī contigit vno pecante
alīū puniri. q̄ aūt dicit vt manifestet gla dei
de seipso dicit nō de pre. ℣ Illius enī gla iā ma
nifesta erat. sz nūq̄ piste ī iusta passus ē sz ego
eū bnficiū acrepisse dico per ceritatē. p hāc enī
ī tenebꝛis ubꝛ respexit oculis. ℣ Qui vero ex nō ente
ad esse eū deduxit potestatē habebat absq;
iniuria et ita eū dimittere. ℟ Dicūt aūt quidam
q̄m vt hic nō est causatiuū sz signifikat euentū
sicut et illud lex subintrauit vt habūdaret de
lictū. sic et hoc cōsecutū est vt dns oculos clau
sos aperiens et alia naturalis infirmitatis no
cumenta corrigēs suā demōstraut virtutē. ℣ Crisꝰ
Alia itaq; est passio qua pcōꝛ patit vt sine
retractione puniat. alia qua pcōꝛ patit vt cor
rigat. alia qua ꝑ sq; patit vt corrigat pcterita
sed ne ventura cōmittat. Alia p quā ner pterita
culpa corrigit ner futura phibet. ℟ Dz dū inopi
nata salus perrussionē sequt saluātis virtus
cognita ardencꝰ amatur. ℣ Crisꝰ Et q̄ de seipo
dixit vt manifestet gla dei subiūgit Me oportet
opari opa eiꝰ qui misit me. idē me optz mani
festare meipsū et face ea q̄ manifestent me pri
eadem facientē. ℣ Beda Cū enī filiꝰ se opari opa
ꝑis assent sua et ꝑis opa eadē ee mōstrauit
q̄ sūt infirma salnare debilia roborare hoies
illūinare. ℣ Augꝰ p hoc aūt q̄ dixit. q̄ me misit
vnīusa gloria dat illi de quo est q̄ ille habz
filiū q̄ de illo sit ipse nō habz de quo sit. ℣ Crisꝰ
Addidit aūt donec dies est. id est donec licet
credere hoībꝰ in me donec vita cōsistit optet
me opari. Et hoc ostendit subdens. venit nox
q̄ nemo ꝑt opari. ℣ Nox dicta ē secūm illud pro
inte eū in tenebꝛas exteriores. ibi q̄ erit nox
vbi nemo potest opari sz recipe. qd̄ opatus ē
cū vinis fuc si qd̄ factuꝰ es. ℣ Crisꝰ Ultra enī
neq; fides ē neq; laboꝛes neq; penitencia.
℣ Augꝰ Di aūt modo opamur hic ē dies hic
ops. vnde subdit q̄ diu sū in mūdo lux sum
mūdi. Ego ipse ē dies. dies iste q̄ circuitu solis
impletur paucas hoꝛas habet. Dies ꝑsentis exp̄i
vsq; in cōsūmationē sdi extendit. Ipse ei dixit
ego vobiscū sū vsq; in consūmationē sdi.
℣ Crisꝰ Quia sermonē quē dixerat ꝑ operu
medi fecit subiūgit euāgelista Hec cū dixisset
exp̄uit in terrā et fecit lutū ex sputo et linu
it sup oculos ceci. Qui aūt substātias ma
toꝛes de nichilo adesse ꝑduxit multomagis
oculos sine materia fecisset. Sed voluit doce
seipm esse creatorē. qui in principio vsus ē
luto ad hoīs formationē. Ideo aūt nō aqua

vtꝰ ad lutū faciendū sed sputo vt nichil assu
bat fontis sz discas q̄m virtus ozis eiꝰ oculos a
perut et plasmauit et deinde vt nō videat
eis ex vtute terre ee aurigo missit lauari vī
seq̄tur. Et dixit ei vade et laua ī natatoꝛia
siloe. qd̄ interꝑtat missus. vt discas q̄m nō
indigeo luto ad faciendos oculos. Et q̄ ī siloe
erat virtꝰ xp̄i q̄ eiā operabat ꝓpter hoc et inter
pretationē nobis euangelista adiecit dicens
qd̄ interꝑtat missus vt discat q̄m et illic xp̄s
eū curauit. ℟ Dicit enī apls aut q̄ petra erat xp̄s
ita et siloe spūalis erat cuiꝰ repentinꝰ aque
defluxus occulte insinuat nobis xp̄i manifesta
tionē ꝑeter oem spem. ℟ Sed quare nō statim
eū fecit lauari. sz ad siloe misit vt destruat
indeoꝛū indenotio. Conueniens enī erat. ōnes
eū videre euntē et lutū sup oculos habentem
Et eiā volens ostendere q̄m nō alienus est
a lege et veteri testamēto. mittit eū ad siloe
Nō aūt erat timendū ne siloe sumeret hanc
gloriā q̄ multi enī lauātes ibi oculos. nullo ta
li bnficio sunt potiti. Et iterū vt discas eiꝰ fidē
q̄ non cōtradixit neq; cogitauit apud seipsū
lutū solet magis excecare multoꝛiens lau in
siloe. et in nullo sū adiutꝰ si quā virtutem
haberet ꝑis vtiq; curassz sed simpliciter obe
diuit vī seq̄t. ℟ Abyt ergo et laut et venit vi
dens. ℟ Hic igit manifestauit suā gloriā. Non
enī pua gloria est vt estimet autoꝛ creaturis
Ea enī que de maioꝛi est fides q̄ minꝰ ē cer
tificat. In vnīusa aūt creatione honorabili
oꝛ est homo. Eoꝛū aūt que ī nobis sunt mē
broꝛū honorabilioꝛ est oculus hoc enī coꝛpꝰ
gubernat hoc ornat visū. Et q̄ sol ē in oꝛbe
terraꝝ. hoc est oculus in coꝛpe. vnde supioꝛē
locū sortit. sicut in quodā regali loco collocatꝰ
℣ Theophi. Quida tī dicunt q̄ lutū non
fuit positū. sz in oculos est cōuersū. ℣ Beda.
Siloe aūt postq̄ expulsus ē de coꝛdibus
indeoꝛū mox transiuit ad gentilē popu
lū. ℟ Preterire aūt eius nec vel iter facere ē
de celis in terrā descendere. Itaq; videt ceci
tatē miseriꝛditer respexit genus humanū.
℣ Augꝰ Genus enī humanū est iste cecus. Hec
enī cecitas cōtigit in ꝑmo hoie ꝑ quem oēs originē duximꝰ. Cecus est q̄ a na
tiuitate. sputus dns in terrā. de saliua sua
lutū fecit q̄ verbū caro factū est. et inunxit
oculos ceci. Inuncti erat et nondū videbat
Q̄n enī inunxit forte eū catheruminū fecit
mittit illū ad piscinā q̄ vocat siloe. q̄ bap
tizatus est in xp̄o et tūc eū illūinauit. ℟ Perti
nuit aūt ad euāgelistā vt cōmendaret
nobis nomē huiꝰ piscine. et aut. Qd̄ inter
ꝑtatur missus. Nisi enī ille fuisset missus

nemo nr̄m esset ab iniquitate damnassius ℣ Gre
go. xvij moza. Vel aliter p salua sapoz itime
contēplacionis acupit. que ad os a capite de
fluit qz de claritate conditoris adhuc in hac
vita nos positos qstu reuelacionis tāgit
Vnde dns saliua luto miscuit. et ceci nati
oculos reparauit. qz supna gr̄a carnalem
cogitacionē nostr̄a p admixtionē sue cō
templacionis irradiat et ab originali cea
tate hoiez ad intellectū reformat.

Itaq; vicini qui viderant eū prius qz mē
dicus erat. dicebāt ℣ Nōne hic ē q sedebat
et mēdicabat. Alij dicebāt qz hic est alij
aūt neq; sed silis ei⁹ ē. ille aūt dicebat
qz ego sum. Dicebāt ḡ ei. Quō apti sūt
oculi tui. r̄ndit ℣ Ille hō mo q dicit̄ ihes
lutū fecit et linivit oculos meos et dixit
mihi. Vade ad natatoria syloe et lava
Et abij et lavi et vidi. et dixerūt ei. Vbi
est ille. Ait nescio. Adducūt eū ad pha
riseos q cecus fuerat. Erat aūt sabbatū
qn̄ lutū fecit ihs. et aperuit oculos ei⁹. Ite
rū ḡ interrogabant eum pharisei quō vi
disset. Ille aūt dixit eis. lutū posuit mihi
sup oculos et lavi et video. Dixerūt ergo
ex phariseis quidā. Nō est hic homo a deo
qui sabbatū nō custodit. Alij dicebāt quō
pt homo pctor hec signa facere. Et scis
ma erat inter eos. Dicūt ḡ ceco iterū Tu
quid dicis de illo qui aperuit tibi oculos
Ille aūt dixit qz pphēta est.

℣ Cris. Inopinabilitas facti miraculi incredu
litatē inducebat. et ideo dicat. Itaq; vicini et
qui viderūt eū prius qz mendicus erat dicebāt
Nōne hic ē qui sedebat et mendicabat. Im
mibus dei clemētia quo descendebat. Eos q mē
dicabāt cū multa deuotione cumbat. et hic iu
deoz̄ os obstruens. qm̄ non pdicatos nō insig
nes neq; principes sz ignobiles sua dignos du
cebat prudentia. etenī in salutē oīm venie
rat sequit. Alij dicebāt qz hic est. Cero cū p
longā viam eunte diligētes inspectores fac
ti ex inopinabilitate cuius qd viderāt nō vltra
potuerūt dicere nō est hic. seq̄t. Alij aūt neq; q
sz silis eius ē ℣ Aug⁹. Aperti enī oculi vultum
mutauerūt. sequit. Ille aūt dicebat qz ego sū
Vox grata ne dānetur ingrata ℣ Cris. Non
enī verecūdat⁹ est de priore cecitate. neq; for
midauit furorē plebis neq; renuit ostendē
seipsū vt pdicet benefactorē. seq̄t. Dicebāt ḡ
ei quō apti sunt tibi oculi tui. Quē modū neq;
nos scim⁹ neq; ipse q aurat⁹ ē nouit sz qd q̄dē
factū est nouerat. modū aūt comphendere nō
poterat. vn̄ seq̄t. R̄ndit. Ille homo q dicit ihs
lutū fecit et linivit oculos meos. Vide quō
verax est. nō dixit. vnde sciat. qd eū nouerat
non dicit. Neq; ei scivit qm̄ in terra expuit.
qm̄ aūt supinxit p sensū tactus didicit. seq̄t.
Et dixit. vade ad natatoria syloe et lava. Et
hoc ceca ex auditu testat⁹ ē. Recognouit ei ei⁹
vocē ex disputatione cū discipulis. Et qz ad
vnū se pparauerat. sz ōnia sibi suadere iubeu
te subiūgit. Et abij et lavi et vidi. ℣ Cris. Ecce
admiratoz facti est qr̄e. ecce euāgelizat et
cōfitet iudeis. Cecus ille cōfitebatur et coz ipi
sozū stringebat. qz nō habebāt in corde qd ia
ille habebat in fide. vn̄ seq̄t. Et dixerūt ubi
est ille. ℣ Cris. dicebāt aūt hoc occasionē me
ditantes. Ja enī adūsus ipsū cōspicuerāt
r̄ps aūt nō aderat. hys q̄ murmurabāt. Nō enī q̄rebat
gloriā neq; se ostentare. nec debat q; etiam
semp curans ihs vt ōnis suspicio tolleretur
signoz̄. Qui enī non cognoscebāt eū q̄liter
ob gratiā ei⁹ se curatos confiterēt. vn̄ seq̄tur
Aut nescio. ℣ Aug⁹. In hys vbis iuncto silis
erat nō du videnti pdicat et nesciat qd pre
dicat. ℣ Beda. Vnde figurā tenet cathecumi
nozū. q et si credūt in ihesū adhuc tm̄ eū quasi
nesciūt qr nondū tota exhibitū. Pharseorum
aūt erat approbare opus vel ipprobare. ℣ Cris.
Judei igit̄ querētes vbi est ille. volebāt eum
invenire vt eū ducerēt ad eos. Quia vero
nō habuerūt eū ducunt ceū. vnde seq̄t. Ad
ducūt eū ad pha. q ceco fuerat vt sz vehemē
cius eū interrogarēt. Pterea aūt et euāge
lista subdit. Erat aūt sabbatū qn̄ lu. se. ihs et
ape. oculos ei⁹. Vt sz eoz̄ malā mentē demō
straret et causā pter quā eū querebāt vt sz
occasionē contra eū invenirēt. et vt detrahe
rent miraculo p estimatā legis pfuactionē
qd et manifestū est ex hys que sequunt. sequit
eū. Iterū ḡ interrogauerūt eū pharisei quō
vidisset. Vide aūt qualiter nō turbat ceus
Nā qn̄ qui dē turbis dicebat sine periculo i
terrogat⁹ nō ita magnū erat veritatē dicere
Mirabile aūt est nūc q i amplioze periculo
constitut⁹ neq; negat neq; cōtumax dicat pozib⁹.
sequit eū. Ille aūt dixit eis. lutū posuit mihi
sup oculos meos et lavi et video. Por aūt ad
eos q̄ iam audierāt sufficient⁹ loq̄tur. Nō enī
dixit nome dicentis neq; qm̄ dixit mihi vade
et lava. sz cōfestim. lutū posuit. ⁊c. Et sic cōtu
mū passi sunt eius qd volebāt. Duxerūt eū
eū vt negaturū sz ab eo certius didicerūt. seq̄t.
Dicebāt ergo ex phariseis ℣ Augusti. Nō ōnes
sz quidā. iam ei inungebāt quide. Dicebāt ḡ
nec videntes nec inuncti. Non ē hic homo a
deo q sabbatū non custodit. Ipse potius custo
diebat q sine pcto erat. Sabbatū enī obserua
re spūaliter est nō habere pctm. Et hoc admonet

deus qñ cõmendat sabbatũ. ône opus seruile nõ facietis. Quid sit opus seruile a dño audite. Omnis q̃ facit pcm̃ seruꝰ est pcm̃. sz isti sabbatũ carnaliter obseruabãt spũaliter violabant. ¶ Crisꝰ aliqñ ose aũt qd̃ factũ est silentes est natũ prenarratione. in mediũ ferebãt. Nõ eũ dicebãt qm̃ sabbato curat sz qm̃ sabbatũ nõ seruat sequt. Alij dicebãt quõ pt̃ homo pctor hec signa facere. a signis eũ inducebãt. sz ibeniuliter erãt dispositi. Congruũ ei erat ostendere q̃liter sabbatũ non soluit sz nondũ hãc habebant mentẽ. q deus eẽt vt posset re spõdere qm̃ dñs sabbati hec fecit. Nullꝰ denigz eorũ audebat ea que volebat manifeste dicere sz ãbiguitate hꝰ quidẽ pter iprobabilitatem. alij vero pter amorẽ pncipatꝰ seqt. Et scisma erat inter eos. Hoc sasma primo incipit in populo deinde ĩ pncipibꝰ. ¶ Augꝰ Dies ei erat xps q̃ inter lucẽ et tenebras diuidit. ¶ Crisꝰ Volẽtes aũt q̃ dixerũt homo pctor nõ potest talia signa facere. os aliorũ obstruere eũ qui suscepit vtutis experientiã in mediũ ducunt vt videant ipsi aduocatione vti. vñ sequt. Dicũt q̃ cero uterũ. Tu qd̃ dicis de illo q̃ aperuit tibi oculos. ¶ Theophꝫ. Vide quõ benuole que runt. Nõ eũ dixerũt. tu qd̃ dicis de eo q̃ sabba tũ non obseruat. sz miraculũ cõmemorãt quõ aperuit tibi oculos. pene tm̃ sanatũ confitẽ tes q̃si diceret bñsent tibi vnde debes eũ predi care. ¶ Augustꝰ Vel q̃rebãt quẽadmodũ hoiez illuminauerit vt eũ de synagoga eiceret. Ipse ille cõstanter qd̃ sentiebat expressit. vñ sequitur. Ille aũt dixit q. pphꝫ est adhuc quidẽ inuictꝰ in corde. nondũ dei filiũ confitebat. nõ mẽtit tñ. Ipse eũ dñs de seipso ait. nõ est pphꝫ sine honore nisi in patria sua.

Non crediderũt ergo iudei de illo q. cer fuisset et vidisset donec vocauerũt pa rentes eiꝰ q̃ viderat. Et interrogauerũt eos dicẽtes. Hic ẽ filiꝰ vr. quẽ dicitis q̃a natꝰ ẽ cecus. quõ ergo nũc videt. Rñdẽ rũt eis q̃ parentes eiꝰ et dixerũt. Scimꝰ q. hic ẽ filiꝰ nr̃ et q. cecus natꝰ est. quõ aũt nũc videat nescimꝰ aũt quis ei a perut oculos. nos scimꝰ ipsũ interroga te etatẽ hꝫ ipse de se loquat. Hec dicebãt parẽtes eiꝰ q. timebãt iudeos. Jam eñ cõ spiranerãt iudei ut si qs eũ confiteretur xpm̃ extra synagogã fieret. pter ea parẽ tes eiꝰ dixerũt q. etatẽ hꝫ ipsũ interrogate. ¶ Crisꝰ Quia pharisei cecũ attonitũ facere non valuerũt sz videbãt eũ cum õni pplatione be nefactorẽ suũ predicantẽ. p parentes putabãt xpm̃ miraculũ anichilare. vñ dicit. Non crediderũt ergo iudei de illo q. cecus fuisset et vidisset donec vocarent parẽtes eiꝰ q̃ viderant. ¶ Crisꝰ Sed hec ẽ veritatis natura. q que puniãt insidias pati per hec fortior fit. mendacia eũ sibi ipsi quidem obuiat et p ea que ledere veritatẽ videt per ea datior ẽ eam ostendit. qd̃ et nũc factũ ẽ. Ne eũ alijs diceret q viam nichil certũ dixerũt sz per q̃ndã assillationẽ locuti sunt parentes. in mediũ ducunt. qui maxime suũ filiũ cognoscebãt. Statuentes aũt eos in mediũ cum multo furore iterrogãt vñ sequt. Et iterro gauerũt eos dicẽtes hic ẽ filiꝰ vr. et nõ dicunt qui q̃ꝫ fuit cecꝰ sz quẽ dictus q. natꝰ ẽ cecus. Omnia q̃s pr̃ eligeret talia mentiri de filio solũ dicũt. quẽ vos fecistis cecũ. Duob⁹ aut̃ hijs ad negationẽ eos inducere conãt. Et i hoc q̃ dicũt quẽ dictus q. natꝰ est cecus et in hoc qd̃ subdũt. quõ q̃ nũc videt. ¶ Theophꝫ. ãsi dicẽt. Aut hoc falsũ est q. nũc videat aut p̃mũ q. cecꝰ fuerit. Sed constat hoc eẽ verũ q. videt. falsũ ergo fuit q. cecũ eũ dicebatis. ¶ Crisꝰ Tribꝰ ergo iterrogationib⁹ factis. si filiꝰ eorũ est. si cecus fuit. et qualiter vidit. duas confitent. vñ sequt. Rñderũt ergo eis parẽtes eiꝰ et dixerũt. Scimus q. hic est filius nr̃ et q. cecꝰ natꝰ ẽ. Cer nã aũt abnũt. vñ subdũt quõ aũt nũc videat nescimꝰ aut q̃s ei aperuit oculos. nos nescimꝰ Et hoc cnã p veritate factũ est. vt nullꝰ aliꝰ sed is q̃ curatꝰ ẽ et q̃ dignꝰ fide erat hoc cõfite ret. vñ sequt. Ipsũ interrogate etatẽ hꝫ ipse de se loquatur. ¶ Augꝰ ãsi diceret. Juste rogetis eum loqui p̃ isante q. ipse p se loq̃ nõ posset Cecũ a natiuitate nouimꝰ sz loquente. ¶ Crisꝰ Caliter q̃ grati fuerũt parentes q̃ eorũ q̃ sciebãt quedã tacuerũt pter timorẽ iudeorũ. sequt. eũ Hec dicebãt parentes eiꝰ q. timebãt iudeos Rursus et hic opinionẽ iudeorũ et mentẽ euãgelista induat. vñ sequt. Jã eñ cõspiranerãt iudei vt si qs eũ confiteret xpm̃ extra synagogã fieret. ¶ Augustinꝰ Jã non erat ma lũ fieri extra synagogã. illi expellebãt xpũs susciebat. Sequt. pterea parẽtes eiꝰ dixe rũt q. etatẽ habet ipsũ interrogate. ¶ Alchuꝰ In quo ostendit euãgelista illos nõ p ignorã tiã sz pter metũ iudeorũ talia tndisse. ¶ Theo. Imbeniliores enĩ filio erãt q̃ testis aderat intrepidꝰ veritatis illuminatos habẽs oculos intellectꝰ a deo

Vocauerũt ergo rursus hoiez qui cecus fuerat et dixerũt. Da gloriã deo. Nos scimꝰ q. hic hõ pctor est. Dixit ergo illis. Si pctor est nescio. vnũ scio q. cecus cũ essem modo video. Dixerũt illi. Qd fecit tibi. quõ aperuit tibi oculos. Rñdit eis. dixi vobis iã et audistis. qd iterũ vultis audire. Numq̃d vos vultis

discipuli ei⁹ fieri. maledixerūt ei et dixerūt. Tu discipul⁹ ei⁹ sis. nos aūt moysi discipuli sum⁹. Nos scim⁹ q̄ moysi locut⁹ ē deus. hūc aūt nescim⁹ vñ sit. Rñdit ille homo et dixit eis. In hoc enī mirabile est q̄ vos nescitis vñ sit. et aperuit oculos meos. Scim⁹ aūt q̄ peccatores deus non audit. sed si quis dei cultor est. et voluntatē ei⁹ fecerit hūc exaudit. A seculo non est auditū q̄ aperuit quis oculos cęci nati. Nisi esset hic a deo non posset facere q̄d. Rñderūt et dixerūt ei. In peccatis natus es totus. et tu doces nos. Et ecce rūt eū foras.

Crisi. q̄ parētes miserūt pharisęos ad illū q̄ curat⁹ ē. rursus vocauerūt eū secūdo. vñ dicūt. Do cauerūt q̄ prius hoiez q̄ cęcus fuerat. Nō aūt manifeste dicūt negāt q̄m xp̄s te curauit. sz sub pretextu religionis ad hoc eū inducē volūt. vñ sequit. Da glām deo. q̄si diceret. cōfitere q̄ hic nichil est operat⁹. Aug⁹. Nega qđ'arripuisti hoc plane nō est deo glām dare. sz deū pocius blasphemare. Illehui. sic aūt volebāt illū dare gloriā deo vt sicut et ip̄m xp̄m diceret peccatorem. vñ sequit. Nos scim⁹ q̄ hic hō peccator est. Crisi. Qualiter q̄ nō arguisti eū dicentem q̄s ex vobis arguet me de peccato. Illehui. Sed ille vt neq; pateret calūpnie neq; veritatē celaret non dixit. sano eū iustū. nā sequit. Dixit ergo ille. si peccator est nescio. Crisi. Qualiter qui dixit q̄m ꝓpheta ē nūc dicit si peccator est nescio. Nichil non timuit cęcus. absit. Sed voluit xp̄m a rei testimonio et nō a sua voce ab inuisacione eripere et suā rescōsionē facere fide digniā ab accepto bñficio. vnde subdit. Vnū scio q̄ cęcus cū essem modo video. q̄si dicat. Nichil modo de hoc dico vtrū sit peccator sz iterū dico qđ manifeste noui. Quia igit̄ neq; nequiuerūt euertere qđ factū est. ad priores redeūt sermones. rursus modū curationis inquirentes sicut canes quidē venationē nūc huc nūc illuc inuestigantes vñ sequit. Dixerūt q̄ illi. q̄d fecit tibi. quō aperuit tibi oculos hoc est. Numquid ꝑstigio aliquo. Nō enī dixerūt qualiter vidisti. sz qualiter aperuit tibi oculos. Dātes occasionē deprehendi cōtra ei⁹ operationē. donec igit̄ res inquisitione indigebat cęcus remisse loquebatur. Quia vero iā vicerat audacter de reliquo eis loquit⁹. vñ sequitur. Rñdit eis. dixi vobis iā et audistis. q̄d iterū vultis audire. q̄si diceret. Non attendistis ad ea q̄ dicūt. vnde vltra nō rñdebo vobis humaniter interrogātib⁹ et non volentib⁹ addiscere sz imitari q̄ dicūt. vñ sequit. Numq̄d et vos vultis discipuli ei⁹ fieri. Aug⁹. Quid ē numq̄d et vos. nisi q̄ iā ego sum numq̄d et vos vultis. iā video sed nō inuideo. Hec loquebat iā stomachās aduersus duricią ordinū et ex ceco videns nō ferens cęcos. Crisi. Ita q; forte q̄d est verius ita ibi cecille mendacium. iā veritas quidē et si desperatos assipsere nit claros eos faciat vel ostendit. Mendacium aūt et si cū fortib⁹ fuerit ibi cecilles eos monstrat. sequitur. Maledixerūt q̄ ei et dixerūt tu discipul⁹ eius sis. Aug⁹. Maledictū est si cor discutias nō si vba ꝑpendas. tale ma ledictū sup nos et sup filios nr̄os. Deqtur nos aūt moysi discipuli sum⁹. nos scim⁹ q̄ moysi locut⁹ ē deus. Sed hūc scimus q̄ p moysen predict⁹ est deus. habetis eū dñm dicente. Si crederetis moysi crederetis et mihi de me ille scripsit. Ita ne segnē seruū et dorsū ponitis cōtra dñm nā subditus. Hūc aūt nescimus vnde sit. Crisi. Ea q̄ per visū cognoscitis audituq; numerosa estimatis. illa enī que nosse vos dicitis a ꝓgenitorib⁹ audistis. Sed nō ne fide digniores ē q̄ certificant q̄ a deo venit per miracula. que nō solū audistis sz vidistis vñ sequit. Rñdit ille homo et dixit eis. In hoc enī mirabile ē q̄ vos nescitis vñ sit et aperuit oculos meos. Vbiq; signū indicant q̄ hoc dānare nō poterūt sz ab eo cōuincebant. Et q̄ dixerat q̄ homo peccator nō potest talia signa facere. de cetero illo⁹ assumunt iudiciū ꝓpria verba eius in meliorā reducēs vñ subdit. Scim⁹ aūt q̄ peccatores deus nō audit. q̄si diceret. a primo hoc et mea et vra cōis est. Aug⁹. Adhuc tamē vnct⁹ loquit⁹. nā et peccatores exaudit deus. Si enī non frustra publicanus dicebat deus ꝓpitius esto mihi peccatori et ex illa cōfessione meruit iustificationē. quō ipse cęcus illuminationē. Theophil⁹. Vel dicendū est q̄m q̄ dictū est deū nō exaudire peccatores hoc significat q̄ facere miracula deus peccatoribus nō concedit. Cū vero venia implorat de cōmissis tristati sunt de q̄ndo peccatum ad statū penitencię. Crisi. Et vide q̄ cū sup dixit. si peccator est nescio. non dubitās dixit hic enī non solū a pēis eū exuisat sz val. de deo placentē ostendit. nā subdit. Si q̄s dei cultor est et voluntatē ei⁹ facit hunc exaudit. Nō enī sufficit deū cognoscere sz voluntatē ei⁹ facere. Deinde extollit qđ factū est dicens. A seculo nō est auditū q̄ q̄s aperuit oculos cęci nati. q̄si dicēt. Si cōfitemini q̄m deus peccatores non audit hic aute miraculū fecit et tale quale nulli⁹ hom fe

at maiozē esse ꝙ ꝙ est sedm hoīez virtꝰ Vnde subdit. nisi esset hic a deo nō posset facē quicq̄ ℣ Augꝰ libere cōstanter veraciter. hec eni ꝙ facta sunt a dnō a quo fierent nisi a deo aut qñ a discipulis talia fierent nisi in eis dns habitaret ℣ Crisꝰ Quia ꝙ veritatē loquit̄ē in nullo cōfusus ē qñ maxime amarari eū optebat tūc eū condemnāt. seqt̄ eū. Rndent et dixerūt ei In pcīis natus es totus et tu doces nos ℣ Augꝰ Quid ē totus cū oculis clausis. Dz q aperuit oculos saluat et totū ℣ Crisꝰ Vel dicunt totus ac si dicāt a pma etate in pcīis es Iste igit̄ ei⁹ ceitatē exp̄z bzāt ostendentes ꝙ ppt̄ pcīa facꝰ ē ceus qđ vocationē nō habebat. Donec ꝙ expectabant eū negaturū esse fide dignū esse putabāt sz nūt eū ei⁹ituit vñ sequit̄ Et eiecerūt eū foras ℣ Augꝰ Ipsi illū magistrū fecerāt. ipsi vt discerēt tonens interrogauerūt et ingrati docentē pterierūt ℣ Beda Dolet cū maiozū cōsuetudo a minozib⁹ aliq̄d discē de Audiuit ihs qꝫ eiecerūt eum ℣ dignari foras et cū inuenisset eū dixit ei Tu credis in filiū dei Rndit ille et dixit Quis est dne vt credā in eū. Et dixit ei ihs. Et vidisti eū et qui loquit̄ tecū ipe est It ille ait Credo dne et p̄dens adorauit eū. Et dixit ei ihs. In iudiciū ego in hūc mundū veni vt qui non vident videant et qui vident ceci fiant. Et audierūt quidā ex pharisei⁹ qui cū ipso erāt et dixerūt ei Nūq̄d et nos ceci sum⁹ Dixit ergo eis ihs. Si ceci esletis nō haberetis pcīm Nūc vero qz dicitis videm⁹ pcīm vr̄m manet

℣ Crisꝰ Qui ꝓpter veritatē et xpi pfessionē iniuria opprimūt hi maxime honorantur qđ in eos factū est. eiecerūt ei eū ex tēplo uidet et inuenit eū dns templi et eū suscepit sicut agonotheta athletā multū laborantē suscepit et coronauit vñ dicit. Audiuit ihs qz eiecerūt eū foras et cū inuenisset eū dixit ei Tu credis in filiū dei. Ostendit aūt euāgelista qm ꝓpter hoc venit ihs vt ei loq̄ret Interogat āt nō ignozās sed volens seipsū notū facere et ostendens qm multū appzeciat ei⁹ fidē quasi diceret plebs cōuicatu ē michi sz nulla michi est cura illoz vnus cura est vt tu credas Melioz est faciens voluntatē dei q̄ decies mille iniqui ℣ Hila. serto de trin. Di aūt sola xpi confessio sufficit cū q̄ cōfessio fidei eēt cōsūmatio dictū fuisset tu credis in xpm Sed qz hereticis pene oib⁹ hoc nomē in ore eēt futurū vt xpm confiterent et filiū tm negarent Id qđ ꝓprium xpo est ad finem posit̄ vt credat in dei filiū. Credidisse

aūt in dei filiū quid ꝓfuit si credat in creaturā eū a nob⁹ fides in xpo nō creature dei sz filij dei postulet ℣ Crisꝰ Nondū aūt ceus xpm nouerat. Ceus ei erat ūq̄ veniret ad xpm et post cognitionē a iudeis ejectus trahebat vñ sequit̄ Rndit ille et dixit q̄s est dne vt credam in eū Desiderātis et valde ingerentis aīe verbū est ꝙ quo tot disputauit. hunc ignozat vt discas in eo veritatis amozē Non aūt dixit ei dns. ego sū qui curauit te sz medie adhuc loquit̄ Vñ sequit̄. et vidisti eū ℣ Theophi. Hoc aūt dixit vt reducat ei in memoriā sanitatē et q̄ ab ipso virtutē videndi acceperat Attende aūt qm q̄ loq̄bat ex maria natꝰ est et ipse idē est dei filiꝰ Nō alius et alius sedm errozē nestorij vñ sequit̄ Et q̄ loq̄t̄ tecū ipse est ℣ Augusti. Modo lauat faciem cozdis ei⁹. deinq̄ ia sane lota cozdis et mūdata cōscientia agnouit illū nō filiū hoīs tm qđ ante crediderat sz ia filiū dei sedm carnē susceperat. vñ sequit̄ Et ille ait. credo dne patū est credere. Vis videre q̄ lem credat. Et p̄dens adorauit eū ℣ Beda. In quo possunt sumere exemplū vt nō erubescant cernute q̄s dnm roget sz supplex in terrā pstratus ei⁹ miaz implozet ℣ Crisꝰ Per hoc igitur ei⁹ diuinā virtutē ostendens et verbo opi adiungens dns aūt illū seruauit ozē curta fidē sanat et eos q̄ eū sequebāt exercit. vñ sequit̄ Et dixit eis ihs. In iudiciū ego i hūc mundū veni ℣ Augꝰ Dies eni erat inter lucē et tenebras discernens. recte aūt subdit Vt q̄ nō vident videāt qz de tenebris liberat Sed q̄d est qđ sequit̄ et qui vident ceci fiant. audi qđ sequit̄ur. Cōmoti sūt eni pharisei quidā ex verbis istis vñ sequit̄ Et audierūt quidā ex pharisei⁹ q̄ nō ipso erāt et dixerūt ei Nūq̄d et nos ceci sum⁹ hoc eni eos mouebat et q̄ vident ceci fiant. sequit̄ Dixit ergo eis ihs Si ceci esletis nō haberetis pcīm id ē si vos ceros diceretis et ad medicū recurretis. nūc vero qz dicitis videm⁹ pcīm vr̄m manet Quia ei dicendo videm⁹ medicū non q̄retis in cecitate vra remanebitis Hoc ē ergo qđ pauloante dixit. ego veni vt qui nō vident videant id ē qui se nō videre cōfitent et medicū queriūt vt videant et q̄ vident ceci fiant id ē qui se putāt videre. et medicū non queriūt in sua cecitate ꝓmaneant. Ergo istā disceptationē vocauit iudiciū eni aut in iudiciū veni in hūc mundū Nō illud iudiciū ia intulit mūdo qđ de viuis et mortuis in fine scīi iudicabit ℣ Crisꝰ Vel aliter in iudiciū dixit id ē in manus supplicū ostendens qm q̄ condēpnari uenerūt eū ipsi sūt q̄ condēpnati sunt. Qđ āt dixit vt q̄ non vident videant. et q̄ vident ceci fiant idem ē qđ paulus dixit ꝙ gentes q̄ non

querebāt usticā inuenerūt usticā que ē ex fide xpī Israhel aūt ꝑsequiēs legē usticie n legē usticie nō puenit ℣ Theo. quasi di. cete qz a natiuitate nō viderāt ita videt aīa in corpe. q̄ vero videre videnť exterati sunt itellectu ℣ Crisz Duē duę visiones et duę tenta tes sz sensibilis et itellectualis ille aūt ad sen sibilia inhiant solū et de sensibili solū vere cundabāť tentate Vnde ostendit eis q̄ me lius ēet eos esse cecos q̄ sic videntes ꝓter qd dint Si cec essetis non haberetis pcm qz tollerabili9 fieret vob suppliciū. sz nūc di citis qz videtis ℣ Theo. Non cōsiderātes fac tū in cecu miraculū. nō estis digni venia q̄si ex visis miraculis ad fidē nō attracti ℣ Crisz Hoc igit qd estimabāt esse magnā laudem ostendit q̄ eis fert suppliciū et simul cōsolat9 est eū qui a natiuitate fuerāt cec9 de corpa li tentate. Nō aūt sine causa euāgelista di cit q̄ audierūt hoc q̄dā ex phariseis. q̄ cū ipso erāt sz vt reuemoret. q̄m isti illi erant qui prius restiterūt xpō. deinde eū lapidare voluerūt. Erāt eū quidā supfinec+ten9 se quētes et finale cōtrariū tm̄ simulabātur ℣ Theophil9 Vel aliter si cec essetis id est usq; scripturarū nequaq̄ tam grande vob pcm̄ incūberet tāq; ignorātia peccātib9 Nūc vero q̄ prudentes vos atz legisperitos asseri tis per vosipsos condēnabiles estis ℣ Capitu lū. x.

Amen amen dico vobis qui non intrat per ostiū in ouile ouiū sed ascendit aliunde ille fur ē et latro. Qui aūt intrat per ostiū pastor est ouiū. Huic ostiari9 aperit. et oues vocē eius audiunt. et ꝓpias oues vocat nōiatim et educit eas Et cū ꝓpias oues emiserit aūte eas vadit et oues illū sequūť qz sciūt vo cem ei9 Alienū aūt non sequūť sed fu giunt ab eo qz nō nouerūt vocē alieno rum Hoc ꝓuerbiū dixit eis ihs Illi āt non cognouerūt q̄d loquerētur eis.

℣ Crisz Quia dns de tentate iudeorū disputa uerat ne diceť nō est ex nra tentate q̄ ad te nō accedim9 sz a te auertim9 vt erroneū fu gientes Vult ostendere q̄ nō est erroneū sz pastor ponens signa latronis et pastoris Et ꝓmo ostendit qs est erroneus et fur dicēs Amē amē dico vobis q̄ nō intrat p ostiū i ouile ouiū sz ascendit aliunde ille fur ē et latro Hoc aūt eos q̄ante eū fuerūt occulte insi nuat et eos q̄ post eū futuri sunt antixpm et pseudo xpistos Ostiū autē scripturas vocauit. Hec eū dei cognicione aperūt hec oues custodiūt et lupos superuenire non permittūt hereticis introitū pcludētes Qui ergo nō scripturis vtitur sz aliunde ascēdit hoc est aliā sibi et nō legitimā viā fant hic ē fur Dicit aūt ascendit et nō intrat ad similitudinē furis macerā trāscendere volen tes et periculose oīa agentis Dicēs aūt ali unde eā scribas occulte insinuauit. q̄ docebāt mādata et doctrinas hoīm et legē preuari cabāť Di aūt ingressu seipsū ostiū dixit nō oportet turbari Etenī pastorē seipsū et onē differenter ꝓdicat qz ei adducit nos ꝓti ostiū se dixit. Quia vero pauci sunt pastores. ℣ Augy Vel aliter multi sunt q̄ sedim q̄dam vite hui9 cōsuetudinē dicūť boni hoies q̄ ea q̄ in lege mādata sunt q̄si obseruāt et xpi ani non sunt. et plerūq; se iactāt sicut pha risei ℣ Nūq̄d et nos cec sum9 qz vero ōnia ista q̄ faciūt et nesciūt ad quē finē referāt manifeste faciūt Dns de grege suo et ostio quo intrat ad ouile similitudinē posuit di cens. amen amē Dicāt q̄ pagani vel iudei vel hereticī bene viuim9 si per ostiū nō intrūt q̄d eis ꝓdest Ad hoc enī debet vni cuiq; ꝓdesse bene viuere vt videť illi se viuere qz nec bene viuere dicendi sunt q̄si sine bene viuendi vel tentate nesciūt vel inflatione contēpnūt Nō est cuiq; spes vera semp viuendi. nisi cognoscat vitā q̄ est xps et per hāc ianuā intret nō solū xpm ꝓdi cet sz xpi gloriā querat nō suā Humilis aūt ianua est xps q̄ intrat per hāc ianuā optet humilem ee vt sano capite possit intrare. Qui aūt se nō humiliat sz extollit per murū vult ascendere ideo exaltat vt cadat. Querunt q̄ plerūq; tales hoies ecā ꝓsuadere hoībus vt bn viuāt. et xpiani non sint. p aliā ptem volūt ascendere rupere et ondere Tales ergo fures sunt qz q̄d alienū est suū dicūť latrones qz q̄d furant occidunt ℣ Crisz Videtis q̄liter descripsit latronē Intuere et pastoris diffinitio nē sequ+en9. Qui eū intrat per ostiū pastor est ouiū ℣ Augy de vb dni Intrat p ostiū qui utitur p xpm. q̄ imitat+ passionē xpi q̄ cognos cit humilitatē xpi vt cū deo factus sit homo pro nobis cognoscat se homo nō esse deū sz hoiem Qui ei vult deus videri cū sit homo nō intuetur illū q̄ cū deus ēet homo factus ē. Tibi āt nō dicit+ esto aliq̄d minus q̄m es sz agnosce quod es seq̄t+ Huic ostiari9 aperit ℣ Crisz Nichil p hibet ostiarū vocare moysen. Ille enī est cui eloquia dei credita sūt ℣ Theophi. Vel spūs sc̄s est ostiari9 per quē scripture reserate nob indicūť xpm ℣ Augy Vel aliter ostiarū xpm dīm debem9 accipere Multo sūt enī magis inter se diuersa in rebus humanis pastor et ostiū

q̄ ostiarius et ostiū et tū dīs et pastorē se dr̄. et ostiū Cur q̄ nō intelligam⁹ ipsū et ostiarū ipse ei se aperit q̄ sepsū exponit Di aliā psonā queris ostiarij vide ostiarū forte spūm sēm de quo dīs dixit ipse vos docebit oēm veritatē. Ostiū est xp̄s qui ē veritas. Quis aperit ostiū nisi q̄ docet veritatē Cauendū tū est ne maior estimet ostiarij ee q̄ ostiū q̄ in domib⁹ hoīm ostiarij ostia nō ostiū ponit ostiario Crys Quia vero dicebāt eū esse decipotē et hoc ex infidelitate sui ipsorū certissimū dicētes q̄s principū credit in eū Ostēdit nūc q̄ ex hoc q̄ non attendūt ei ex ordine ouīū excludūtur. vñ sequit Oues vocē eius audiūt Di enī pastoris est per legitimū introitū ostiū per q̄d ipse intrauit ab ouīū congregatione se abstrahūt qui ipsū non audiūt sequit Et ppias oues vocat nōiatim Aug⁹ Nouit ei nōia p̄destinatorū vñ discipul⁹ ait. Gaudete q̄m nōia vīa scripta sūt in celo. seq̄t Et eduxit eas Crys Oues educebat q̄m eas mittebat nō extra lupos sz in medio lupor̄ Videt aūt et de cero occulte insinuare. eiectū illū eduxit vocās ex medio iudeor̄ et vocē ei⁹ audiūt Aug⁹ Sed et q̄s alius oues emittit nisi qui earū pēa diminuit vt eum sequi duris libertate vinculis possint seq̄t. eū Et cū ppias oues emisserit ante eas vadit Glosa Emittit siquidē eas de tenebris ignorāe ad lucē dū ante vadit q̄si in colūna nubis et ignis. Crys Numerū pastorēs cōmutū facūt oues sequētes sz ipse ostēdit se cōmutū facere q̄m oues deducit ad veritatem. Aug⁹ Et q̄s est q̄ oues p̄cessit nisi q̄ surgēs a mortuis iā non morit et patri dixit quos dedisti mihi volo vt vbi ego sū et ipsi sint mecū. seq̄t Et oues illū sequunt q̄ sciūt vocem ei⁹ alienū aūt non sequūt sz fugūt ab eo q̄ nō nouerūt vocē alienorū Crys Alienos dicit eos q̄ arrū theodam et iudā aut eos q̄ post hoc alios debent decipere pseudo aplos vt eū nō dicāt vnū illor̄ ee per multa se ab eis separāt primo quidē per doctrinā scripturarū per quas xp̄s ad se hoīes abstrahebat adducebat Illi vero ab eo hoīes abstrahebāt Deō p ouīū obediētiā. nā m eū quidē non solū viuentē sz etiā mortuū hoīes crediderūt illos aūt confestim reliquerūt Theo. Significat etiā antixp̄m qui paululū decipiens nō obtinebit sequaces post ei⁹ mortē Aug⁹ Sed quō solue tur ista questio audiūt vocē xp̄i quīq; nō oues audiunt eū iudas. sz lup⁹ erat et non audiūt oues. aliqui eū eorū qui xp̄m cruci fixerūt nō audierūt sz oues erāt Sed dicet aliq̄s q̄m nō audiebāt oues nō erant Vox audita eos mutauit et ex lupis oues fecit Ille aūt adhuc monet q̄ per ezechielē obiurgat dīs pastores. et dicit inter cetera de ouib⁹. errauīt nō reuocatis dicit et ouē appellat Non erraret si vocē pastoris audiret. sed ideo errauit q̄ vocē alieni audiuit. Dico ergo nouit dīs qui sūt ei⁹ nouit p̄sciatos nouit p̄destinatos. Ipsi sunt oues aliq̄ ipsi nescūt sz pastor nouit eas Multe enī oues foris sunt et multi lupi intus De p̄destinatis ergo loquit. est aūt aliqua vox pastoris in qua oues nō audiūt alienos sz xp̄m. Que est ista vox. Quu perseuerauerit vsq; in finē hic saluus erit Hanc vocē non neglexit ppter hoc. nō audit alienos seq̄t Hoc puerbiū dixit eis dīs illi aūt nō cognouerūt quid loq̄batur eis. Posuit eū dīs manifestis exercet obscuris Cū aūt duo audiūt verba euāgelij vnus ipius alt̄ius et talia forte sunt vt ambo nō intelligāt vnus dicit verū est q̄d dixit et bonū est q̄d dixit sz nos nō intelligim⁹ Iste q̄ credit ia pulsat digni⁹ est cui aperiatur si pulsare perfistat Alius dicit nichil dicit qui adhuc audiat Nisi credideritis nō intelligetis.

Dixit ergo eis iterū dīs. Amen amen dico vobis ego sū ostiū ouīū Omnes quot q̄t venerūt fures sunt et latrones sed nō audierūt eos oues Ego sū ostiū per me si quis introierit saluabit. et ingredietur et egredietur et pascua inuenet Fur nō venit nisi vt furetur et mactet et perdat. Ego veni vt vitā habeāt et habundantius habeant

Crys Dīs attentiores volens iudeos facere manifestat q̄d supi dixerat. vñ dicit Dixit ergo iterū eis dīs. amē amen dico vob⁹ ego sū ostiū ouīū Aug⁹ Ecce q̄d clausū posuerat aperuit ipse ē ostiū intrem⁹ et nos intrasse gaudeamus. sequit Omnis quotq̄t venerūt fures sūt et latrones Crys Nō de ppheris hoc dixit sicut heretici dicūt sz de seductoribus Unde et laudans oues subiūgit sz nō audierūt eos oues Nus q̄ aūt videtur laudare eos qui nō obedierūt ppheris sz eis detrahit vehementer Aug⁹ Intelligo ergo q̄tquot venerūt preter me nō aūt preter illū pphete venerūt q̄ cū illo venerūt qui cū verbo dei venerūt q̄ veraces fuerūt q̄ ipse verbū et veritas ventur⁹ p̄cones nutrebat sz eor̄ corda q̄s miserat possidebat. Carnē quippe ipse accepit ex tpe q̄ est sp̄ In p̄incipio erat vbū ante aduentū aūt eius quo quilis venit in carne p̄tulerūt utsi sic eū credentes futurū quō nos credim⁹ in eū qui venit tpa variata sunt nō fides Eadē enī fides vtros q̄ cōiungit et eos q̄ venturū ee et eos q̄ venisse crediderūt Quotq̄t ergo p̄ter illū venerūt

fures fuerūt et latrones id ē ad furandū et occidendū venerūt ſz nō audierūt eos oues illi ſz de quib⁹ dictū eſt. nouit dñs q̄ ſūt ei⁹ Eos ergo nō audierūt oues i q̄b⁹ nouerat vox xp̄i eri⁹tes vana fingētes miſeros ſeducētes Quare āt ſe oſtiū dixerit aperit ſubdens. Ego ſū oſtium p me ſi q̄s introierit ſaluabit. ℣ Auguſti. Quaſi di. illos aūt nō audiūt oues ſz me audiunt q̄ ego ſū oſtiū et qui p me nō ficti⁹ ſed verus introierit p ſeuerādo ſaluabit. ℣ Theo. Eduxit aūt ad paſcua dñs oues per oſtiū vn ſeq̄t. Et ingredie⁹ et egredie⁹ et paſcua īuenet. Que ſūt aūt hec paſcua niſi delectatio futuri et requies in qua nos dñs introduxit. ℣ Aug⁹ Sed q̄d ē q̄d dixit. ingredie⁹ et egredie⁹ ingredi quippe i eccliaz p oſtiū xp̄m valde bonū eſt. Exire aūt de eccliā nō eſt bonū. Potest ergo dici ingredi nos q̄ intus aliq̄d cogitam⁹ egredi aūt q̄ exterius aliq̄d opam⁹. ſ. ſm illud exiit homo ad opus ſuū. ℣ Theo. Vel ingredi dicit⁹ eu eſt aure homo interior. egredi vero q̄ h̄oiez exteriorē id eſt mēbra q̄ ſunt ſup̄ terrā in xp̄o mortificant. Iur eni paſcua in futuro reperiet ſclo. ℣ Criſ. Vel hoc dixit⁹ p̄ter aplos q̄ cū orbo intrauerūt et exierūt vt totus orbis terraru⁹ factus dñi et nullus eos ejicere valuit et nutrimentū habuerūt. ℣ Auguſti. Sed plus me delectat q̄ ipſe quodāmodo nos admonuit cū ſecut⁹ adiūxit fur nō venit niſi vt furet⁹ ℣ Alchui. Quaſi diceret merito oues nō audiunt vocē furis q̄ nō venit fur niſi vt furet⁹ alienā rem ſibi vſurpando nō de p̄ceptis xp̄i ſuos ſectatores inſtruens ſz ſuis exēplis eos viuere ſuadens. vñ ſubdit⁹ Et mactet mala doctrina retrahendo a fide et perdat i eterna dānatione. ℣ Illi ergo furāt⁹ et occidūt. ego veni vt vitā habeant et habūdanci⁹ habeant ℣ Aug⁹ Videt⁹ in dixiſſe vt vitā habeāt ingredientes hoc ē per fidem q̄ per dilectionē operat⁹ per quā fidē in ouile ingrediūt⁹ vt viuāt. q̄ iuſtus ex fide viuit et abundanci⁹ habeāt ſz egredientes q̄ non fideles moriunt⁹ et habūdanci⁹ habeāt vitā vbi nūq̄ deinde moriāt⁹ Quātus ergo et hic in ipſo ouili nō deſint paſcua. inuenient tñ paſcua vbi ſaturet⁹ q̄ lia īuenit au dictū eſt. Hodie mecū eris in paradiſo. ℣ Grego. ſup ezechielē in omelia xij. Ingredie⁹ ergo ad fidē egredie⁹ ad ſpem paſcua vero īuenuet⁹ in eterna ſanctate. ℣ Criſ. Qd aūt dixit fur nō venit niſi vt furet⁹ et mactet et p̄dat. de ſedinoſis dixit⁹ qd ad litterā factū eſt. ōnib⁹ occiſis et p̄ditis qui eos ſeq̄bant⁹ et ſic eccliā p̄ſenti vita eos p̄ſeruauerūt. Ego aūtē veni p ſalute ouiū vt vitā habeant et habūdanci⁹ habeant

in regno celoru⁹ et hec ē tercia differētia que ſe diſcernit a pſeudo p̄phetis ℣ Theophil⁹ Miſtice aūt fur diabol⁹ ē qui venit temptādo vt furet⁹ per cogitationes illicitas et mactet p conſenſū et deinde per opa deſtruat

Ego ſū paſtor bonus Bon⁹ paſtor aīam ſuam dat p̄ ouib⁹ ſuis. Mercenari⁹ aūt et qui nō eſt paſtor cui⁹ nō ſunt oues p̄ videt lupū venientē et dimittit oues et fugit Et lup⁹ rapit et diſpergit oues. Mercenari⁹ aūt fugit q̄ mercenarius ē et nō p̄tinet ad eū de ouibus

℣ Auguſti. Aperuit dñs duas res q̄s d quodāmodo clauſas p̄poſuerat. p̄mo q̄dē ſum⁹ q̄ oſtiū ipſe ē. Hūc aūt oſtendit q̄ paſtor ē dicēs. ego ſū paſtor bon⁹. Dupl⁹ dixerat āt paſtorē intrare per oſtiū. ſi ergo ipſe eſt oſtiū. quō per ſeipſū intrat Sicut ergo ipſe per ſeipſū nouit patrē nos aūt per illū. ſic intrat in ouile per ſeipſū nos autē per ipſū. Nos q̄ xp̄m p̄dicam⁹ p oſtiū intram⁹ xp̄s aūt ſeipſū p̄dicat. lumē eni et alia demōſtrat et ſeipſū Di aūt p̄poſiti eccle q̄ filij ſunt. paſtores ſūt. quō vn⁹ paſtor eſt. niſi q̄ ſunt illi ōnes vnius mēbra paſtoris Et quidē qui paſtor ē dedit mēbris ſuis. nā et petrus paſtor et ceteri apli paſtores et ōnes boni epi copi. oſtiū vero nemo nr̄m ſe dicat. Hoc ſibi ipſe p̄rie tenuit. Nō aūt adderet bon⁹ niſi eſſent et paſtores mali ipſi ſunt fures et latrones aut certe vt multi mercenarii ℣ Crih⁹ in omel. Atz ei⁹ bonitatis formā qua nos imitem⁹ aduiq̄t dicēs bon⁹ paſtor aīaz ſuā ponit p ouib⁹ ſuis ſcit dñs bon⁹ paſtor aīaz ſuā posuit p ouib⁹ ſuis aīam ſuā posuit. vt in ſacramēto nr̄o corp⁹ ſuū et ſāguinē verteret et oues q̄s redimerat. carnis ſue alimēto ſanaret. Oſtenſa ē nob⁹ de cōtemptu mortis via qua ſequamur apposita forma an ip̄tinam⁹ p̄mū nob⁹ eſt exteriora nr̄a miſeriordit⁹ ouib⁹ ei⁹ ip̄endere Poſtremū vero ſi neceſſe ſit eciā in morte aīaz nr̄am p̄ eis dē ouib⁹ miniſtrare. Qui aūt nō dat pro ouib⁹ ſubaz ſuā. q̄ pro his datur ē aīaz ſuā. ℣ Aug⁹ Non aūt ſolus xp̄s hoc fecit. Et tñ ſi illi q̄ fecerūt mēbra ei⁹ ſūt. idē ipſe un⁹ hoc fecit ipſe ei potuit facere ſine illis. illi ſine illo non poterūt ℣ Aug⁹ Omnes tñ paſtores boni fuerūt nō ſolū q̄ ſanguinē fuderūt ſz q̄ p ouib⁹ fuderūt. non ei fuderūt elatione ſz caritate. nā et apud hereticos q̄dā p̄ter iniquitates et errores ſuos aliquid moleſtiaru⁹ perpeſſi fuerūt nonē martyr ſe iactāt vt hoc palio de albati fantu⁹ furētur q̄ lupi ſunt. Nō aūt ōnes q̄ corpa ſua i paſſione eciā ig⁹ tradūt eſtimādi ſūt ſanguinē fudiſſe p ouib⁹ ſz pocius cōtra ones dicit ei aplis Di eni tradidero corp⁹ meū ita

vt ardeā caritatē non habeā nichil m̄ pdest. quō
aūt habet vel exiguā caritatē qui eaā cōmunit
nō amat vnitatē quā dns cōmendās noluit
multos appellare pastores sz pastorē vnū dicēs
ego sū pastor bon⁹ ¶ Chs. Qui igit de cetero do
min⁹ de passione sua disputabat ostendēs qm
p salute fieret mūdi et nō imuit⁹ in hāc venit
Deinde rursus ostendit signa pastoris et mer
cenarij. ait dicit. ¶ Mercenarius aūt et q non est
pastor cui nō sunt oues videt lupū venientē
et dimittit oues et fugit. ¶ Grego. sūt ei nōnulli
q̄ dū plus terrenā substantiā q̄ oues diligūt
merito nomē pastoris perdūt. Nō enī pastor
sz mercenarius vocat. q nō p amore intimo oues
dnicas sz ad tpales mercedes pascit. Mercenarius
quippe ē q pastoralis locū tenet. sz lucrū aīarū
nō quērit terrenis cōmodis inhiat honore p
lationis gaudet. ¶ Aug⁹ de vbis dnī. aliud q
rit in ecclia nō deū querit. Si deū quereret
castus eēt. q legitimū maritū aīa deū habz
Quisqs a deo querit pter deū aliq̄d nō caste
deū querit. ¶ Grego. i omel. Vtrū vero pastor
sit vel mercenarius cognosci veraciter nō pt
si occasio necessitatis deest. trāquillitatis ei
tpe plenius ad gregis custodiā sicut verus
pastor sic eaā mercenarius stat. Sed lup⁹ ve
niens indurat quousq; aliō sup gregis custodiā
stabat. ¶ Aug⁹ de vb dnī. Lup⁹ aūt diabol⁹ est
et q illū sequūt. nā dictū est. q induti quidā
pellib⁹ ouiū intus sūt lupi rapaces. ¶ Aug⁹ sup
ioh. Ecce lup⁹ ouis guttur apprehendit. di
abolus fideli adulteriū psuasit excōmunicā
d⁹ est. Sed excōmunicat⁹ inimic⁹ erit insidi
abit. nocebit cui potuerit. vīt cautes nō intre
pas. Lupū venientē vidisti et fugisti corpore
stetisti aīo fugisti affectiones ei nostre mot⁹
aiorū sunt. Letitia animi diffusio ē. tristitia
animi cōtractio. cupiditas animi ꝓgressio. ti
mor aī fuga est. ¶ Grego. in omelia. Lup⁹ eaā
super oues venit. cū quibz iustus et raptor
fideles quosq; aut humiles opprimit. Sedis q
pastor ē videbatur et nō erat relinq̄t oues
et fugit. q dū sibi ab eo periculū metuit. re
sistere ei⁹ iusticie nō presumit. fugit aūt nō
mutādo locū sz subtrahendo solacia. Dz cōtra
hoc mercenarius nullo zelo accendit. q dū so
la exteriora cōmoda req̄rit interiora gregis
dāna negligenter patitur vī subdit. Mercē
narius aūt fugit q mercē est et nō ptinet ad
eū de oub⁹ Sola ergo causa est vt mercenarius
fugiat q mercenarius fugit ē ac si dicat. stare
in periculo ouiū non potest q in eo q oub⁹
pest non oues diligit sz lucrū terrenū querit
et ideo opponere se cōtra periculū trepidat ne
hoc q̄ diligit amittat. ¶ Aug⁹ Si aut apli
pastores fuerūt nō mercenarij q̄re fugiebāt
q̄ persecutionē patiebāt. Et hoc dño dicēte
si vos psequti fuerīt fugite. pulsem⁹ adeamus
q aperiat. ¶ Aug⁹ ad honoratū fugiāt q̄ oīno
de caritate in caritatē serui xpi ministri vbi
et sacramēta ei⁹ q̄ eoz̄ quisq; speraūt a p
secutoribus queritur vt ab alijs qui nō ita re
quirūt non deseratur ecclia. Cū aūt oīm id est
epoz̄ et clericoz̄ et laicoz̄ est cōmune pe
riculū hij q̄ alijs indigent nō deserāt ab hijs
quib⁹ indigent. Aut igit ad loca munita oēs
trāseant aut qui habent remanēdi necessi
tatē nō relinquatur ab eis per q̄s eoz̄ eccle
siastica est ipleuda necessitas. Cūq; de locis
in q̄b⁹ sum⁹ p̄mente psecutione fugiendū
est xpi ministris q̄n ibi aut plebs xpiana nō
fuerit aut ministretur aut potest ipleri per
alios necessarios ministerios quib⁹ eadem non
est causa fugiendi. Cū aūt plebs manet et
ministri fugiūt. ministeriū q; subtrahit. q̄d erit
nō mercenarioz̄ illa fuga dānabilis q̄b⁹ nō
est cura de oub⁹ ¶ Aug⁹ sup ioh. In bonis
ergo noīant hostiū ostiarij. pastor et oues
In malis fures et latrones. mercenarij lup⁹
¶ Aug⁹ de vbis dnī. Diligend⁹ ē pastor cauē
dus latro tolerād⁹ mercenarius. Tam diu enī
est vtil⁹ mercenarius q̄diu nō videt lupū fure
vel latronē. cui aūt viderit fugit. ¶ Aug⁹ sup
ioh. Aer enī mercenarius diceret. nisi ami
peret a conducente mercedē filij eterna he
reditatē p̄ris patienter expectāt. mercena
rius q̄ tpalē mercedē conducti festinanter
exoptāt et tū p linguas vtroz̄q; diuina xpi
gla diffamatur. Inde q̄ ledit vnde mala
facit nō vnde bona dicit. botrū carpe. spi
nā mue q̄. botrus aliq̄n de radice vitis exor
tus. pendet in spinis. multi quippe in ecclia
cōmoda terrena sectātes xpm̄ p̄dicāt et
per eos vox xpi audit. et sequūt oues nō
mercenariū sz vocē pastoris p mercenariū
Ego sū pastor bonus et cognosco oues
meas et cognoscūt me mee. Dicit nouit
me p̄r et ego agnosco patrē et aiam meā
pono p oubus meis. Et alias oues ha
beo q̄ nō sunt ex hoc ouili et illas oport
me adducere et vocē meā audient et fi
et vnū ouile et vnus pastor. ꝓpterea me
p̄r diligit q. ego pono aiaz meā vt iterz
sumā eam. Nemo tollit eā a me sed ego
pono eā a meipso. Potestatē habeo po
nendi aiam meā et potestatē habeo iterū
sumēdi eā. Hoc mandatū accepi a p̄re
meo. Dissensio itaq; facta est inter iu
deos ꝓpter sermones hos. Dicebāt aūt
multi ex ipsis. Demoniū habet et insanit

Quid eū audiūs ¶ Ali aūt dicebāt Hec vba nō sūt demoniū habentis ¶ Nūquid demo niū potest ceco⁹ oculos aperire.

¶ Crisⁱ Duos superi⁹ malos premisit dñs vnū qui furat⁹ et mactat et rapit ¶ Alterū q̄ non ꝓhibz ꝓ illū sedūcosos insinuās ꝓhūt ndeoz magistros cōfundens et nō pcurūtes hereditas oues Sed ab vtrisq; seipsū xp̄s distinxit ab illis quidē q̄ ad ledendū venerūt in hoc qđ dix⁹ veni ut vitā habeāt ab hys q̄ cōtēpnūt lupoz rapinas ex eo q̄ pro ouib⁹ aiāz posuit et ideo ꝗsi cōcludēs subdit Ego sū pastor bon⁹ Sed q̄ supe ri⁹ dixerat q̄ oues pastoris vocē audiūt et se quūt eū ne ꝗs dicat. qđ ꝙ dixi de hys q̄ tibi nō credūt cōsequēter subdit Et cognosco oues meas et cognoscūt me mee. Qđ et paul⁹ ostēdit di cens. nō repellit dñs plebē suā quā ꝓsciuit ¶ Greg⁹ in omel. Ac si apte dicat diligo oues meas et ipse me diligentes obsequūt. qui eū ve ritatē nō diligit adhuc minime cognouit ¶ Theo Hinc aūt differenciā mercenarij et pasto ris elicuens Nā mercenari⁹ ignorat oues q̄ raro visitat eas. pastor vero cognoscit oues ꝓpias tā p̄ ergā eas solliti⁹ ¶ Crisⁱ Deinde vt nō estimes parē mensurā cognitionis xp̄i et ouiū cōsequenter subdit Sicut nouit me p̄r et ego cognosco patrē ꝗsi diceret ita certissime ipsū sco sicut ipse me. Hec ergo ē par cogni tio nā seq̄t. Et aiāz meā pono p ouib⁹ meis ¶ Greg⁹ in omel. Ac si apte dicat. in hoc cōstat q̄ cognosco patrē et cognosco a p̄re. q̄ aiāz meā pono p ouib⁹ meis id ē ea caritate qua p ouib⁹ meis morior qūtū patrē diligā ostē do ¶ Crisⁱ Hoc eā dicat ostendēs q̄ nō est er rone⁹ q̄ et apl̄s q̄n seipsū voluit ostendere verū esse magistrū cōtra pseudo apl̄os in durit macionē a petrulis et mortib⁹ ¶ Theo. Seductores ei nō exposuerūt aiāz sua pro ouib⁹ sz sicut mercenarij deserūt illos q̄ eos seq̄bant. Dñs aūt vt nō caperēt dixit simile hos abuit ¶ Greg⁹ Quia vero nō solū iudeā sed eā gentilitatē redimere venerat adūgit Et alias oues habeo q̄ nō sunt ex hoc ouili ¶ Aug⁹ de vbis dñi Loq̄bat eū p̄mo de ouili de genere carnis isrl. erāt aūt alij de genere fidei xp̄i isrl extra erāt adhuc i gentib⁹ erāt p̄destinati nondū cōgregati Non q̄ sūt de hoc ouili q̄ nō sunt de genere carnis isrl sz erūt de hoc ouili nā sequit. Et illas oportet me adducere ¶ Crisⁱ Ostēdit vtrosq; dispersos et pastores nō habentes seq̄t Et vocem meā audient Ac si dicat q̄d minime si hy me sūt secuturi et vocē meā audituri. q̄n alios videbitis me sequētes et vocē meā au dientes Deinde et futurā vnionē eorum p̄nunciat. vn̄ subdit Et fiet vnū ouile et vn⁹ pastor ¶ Greg⁹ i omel. Quasi ex duo b⁹ gregib⁹ vnū ouile esset q̄ iudaicū et gentilem populū in sua fide cōiungit ¶ Theo Idē nāq; ōnib⁹ ē baptismu signaculu vn⁹ pastor verbū dei Attendāt q̄ manichei q̄n vnū ouile et vn⁹ pastor ē noui et veteris testamēti ¶ Aug⁹ Quid q̄ ē. nō sū missus nisi ad oues q̄ perierūt dom⁹ isrl. nisi q̄ p̄sentia sua cor porali nō exhibuit nisi populo isrl ad q̄etes aūt nō p̄rexit ipse sz misit ¶ Crisⁱ Hoc aut vbū oportet q̄ hic positū est nō necessitatis ē demō stratiuū sz eiꝰ qđ ōnino fiet. Quia āt alienū dicebāt eū a p̄re subiūgit ꝓpterea me p̄r dili git q̄ ego pono aiam meā ꝓ ouib⁹ vt iterū su mā eā ¶ Aug⁹ Idē maior vt resurgā. eū mag no ei pondere dictū est ego pono. Non glozien tur iudei seruire potuerūt si ego voluero po nere aiāz meā. qđ seruendo factum sūt ¶ Theo. Dilexit aūt p̄r filiū non tā q̄ stipēdia mortis p nob⁹ sustinende dilectionē suā ei tribuens sz quasi sue q̄ditatis ꝓprietatē ingenito intuens dū ex eadē caritate p nobis voluit morte subire ¶ Crisⁱ Vel vnit⁹ hūc cōdescensione ꝗsi diceret Et si nichil aliud cēt hoc suasit mihi amare vos q̄d vos ita amatis a p̄re vt ego eā ꝓpter hec diligar ab eo q̄ p vob⁹ morioz Nō aūt a p̄re antea nō amabat⁹ et nos su mus facti amoris ei⁹ causa Aliter aūt et h⁹ ostendere vult q̄n non iuit⁹ ad passionē vēit Vn̄ seq̄t⁹ nemo tollit eā a me sz ego pono eā a meipso ¶ Aug⁹ q̄sto de trinitate. Jn q̄ demō strant q̄ nulla causa p̄n vsq; ad mortem carnis accesserit sz q̄ voluit q̄n voluit et quo voluit vn̄ sequit⁹ Potestatē habeo ponē di aiam meā ¶ Crisⁱ Quia ei multoties eo siliabāt⁹ eū interficere. dicit q̄n nolēte eo inuil erat hic labor. Ita ei habeo potestatē aiam meā ponere. vt null⁹ possit me inuito patre q̄d in hoib⁹ nō est nos eū nō habem⁹ potesta tē aliter ponere nisi interficiendo nos inuitos Ipse aūt sol⁹ dñs est ponendi eā Hoc aūt exis tente vero et illud cōstat q̄ q̄n q̄z voluerit eā suscipe possit vn̄ seq̄t⁹ Et potestatē habeo iterū sumendi eā Jn q̄ et resurrectionē demō strant indubitabile Vt aūt nō estimēt cū eū interfecerint derelictū a p̄re subiūgit Hoc mādatū accepi a p̄re meo sz ponēdi aiāz et sumēdi Ex quo nō est intelligendū q̄ ꝓinde experti nuerit audire et opus ei fuerit discē sz volūtarie mōstrauit pressū et cōtrariet⁹ ad patrē suspitionē destruxit ¶ Theophi Nichil ei aliud mandatū hic dicit q̄ ea que ad patrē cōcordia ¶ Alchui Verbū ei⁹ non vbo accepit mādatū sz in vbo vnigenito

prīs est ōne mandatū Cū aut dicit filiꝰ ampe
qd substāa aliter hz nō potestas minuit sz ge
neratio eiꝰ ostēditur Pater eū filio quē pfectū
genuit oīa gignendo dedit Theo postꝙ aūt
de se sublima ostenderat mortis et vite se prī
cipem exprimens rursū induit humilia Duc mi
ra dispositione utraq; cōnectans ut ner minor
aut subditꝰ prī reputet nec dei aduersarius
sz eiꝰ potestatis et cōsilij Augꝰ per hoc autē
qd dixit de aīa sua unstrum cōtra apollina
ristas q dicūt xpm nō habuisse aīaz humanā
id ē rationalē Queramꝰ aūt quō dns animā
suā ponit Xps enī est verbū et homo id ē vbū
et aīa et caro xpūs gr ex eo q vbū est ponit aīaz
et iterū sumit eā An ex eo q aīa hūana ē ipa
se ponit et iterū ipsa se sumit. an iterū ex eo
q caro est caro aīaz ponit et iterū sumit Si aūt
dixerimꝰ qz vbū dei posuit aīaz suā et iterū
sūpsit eā Ergo aliqn aīa illa separata ē a dei
vbo. Horꝛs enī eoꝛꝫ ab aīa separauit a verbo
aūt aīaz separatā non dico. si aūt dixerimꝰ
qz ipsa se aīa posuit absurdissimꝰ sensus est
Si ei a verbo sepata nō erat a seipsa poterat
separi Caro ergo ponit aīaz suā et iterū su
mit eā non tn potestate sua sz potestate ipa
bitātis carnē sz vbi Alchui Et qz lux i tene
bris lucebat et tenebre eā non comprehenderūt
subūgit Dissensio itaq; facta ē inter iudeos
pter sermones hos Dicebāt aūt multi ex ip
sis demoniū habet et insanit Chrs Quia ei
maiora erāt q sedm hoiez ea q dicebāt demo
niū ei habere dicebāt Sed q demoniū nō ha
bebat ostendūt alij ab hys q sunt vm sequit Alij
aūt dicebāt Hec vba nō sunt demoniū haben
tis Nū qd demoniū pt ceꝛoꝝ oculos aperire ssi
dicat Nec ipsa vba demoniū habentis videntur
Si vero nō suademꝰ a vbis ab opibꝰ moueamꝰ
Quia q dns eā q per res est tribuerat demōstra
nonē silebat de reliquo. neq; ei rōne erat
digni. Sed et nos eruditi mā suetudinē et lō
ganimitatē oīm ipsi eā sepsos cōpescebāt
ne ab iuitē diuisi alienarēt

Facta aūt sunt encenia in hierolo
mis et hyems erat Et ābulabat ihs in
templo in porticu salomonis Circūdede
rūt ergo ei iudei et dixerūt ei. Quousq;
aīaz mām tollis Si tu es xps dic nob pa
lā. rūdit eis ihs Loquor vobis et nō creditis
Opa q ego facio in noīe prīs mei hec
testimoniū phibēt de me Sed vos non
creditis qz vos nō estis ex ouibꝰ meis O
ues mee vocē meā audiūt et ego cognosco
eas et sequūt me Et ego vitam eternam
do eis et nō pibūt meternū Et nō rapiet
eas qsq; de manu mea Pater meꝰ qd de
dit mi maiꝰ oūbꝰ est Et nemo pt rapere
de manu prīs mei ego et prī vnū sumus
Alchui Audiuimꝰ paenitentiā dei et inter obpro
bria predicatiōe salutis sz ipsi obdurati magis
ei temptare q ipsi obedire volebāt vū dicitur
facta sūt aūt encenia i hierosolimis Augustin.
Encenia festiuitas erat dedicationis templi
Grece enī tenon dicit nouū. q̄cūq; nouū quid
fuerit dedicatū encenia vocat Chrs Dicit
enī diem sedm qua templū dedicatū est rede
untibꝰ eis a captiuitate babilonis Theophi.
Splendide ergo pseqbant solēpnitatē veluti
prīū decorē recuperāte cuitate post tā longā
captiuitatē Alchui Vel hec dedicatio in me
moriā illius erat dedicationis quā iudas ma
chabeꝰ fecit Prima ei dedicatio a salomone
facta ē tpe autūpni Sed a zorobabel et ihu
sacerdote tpe veris Hec aūt tpe hiemali. unde
sequit Et hyems erat Beda Hab iuda ei ma
chabeo statutū legit ut eadem dedicatio p ōes
ānos in memoriā solēpnib renouaret offitys
Theo Tempꝰ aūt hiemis euāgelista exprimit
ad ostendendū q primū erat tempꝰ passionis
nā in vere sequēti passus ē dns et ideo hierosoli
mis cōuertebat Greg sed moza Vel ideo
hyemis curauit tēpus exprimere. ut messe iude
oꝝ cordibꝰ malitie fructus indicaret Chrs In
hac aūt solēpnitate xps cū multo studio ade
rat. de reliquo ei iudea frequētabat qz passio
erat in ianuis vn sequit Et ambulabat ihesus
in tēplo in porticu salomonis Alchui Por
ticꝰ salomōis dicit vbi rex ille ad orandū su
e cōsueuerat et ideo ex eiꝰ noīe cognoiabat
Volent aūt porticꝰ qbꝰ templū cingebat ex noīe
vocari Hi aūt filiꝰ dei in tēplo in quo caro bru
torū aīaliū offerebatur ābulare voluit quito
magis nrām orōnis domū in qua caro et san
guis eiꝰ cōserunt visitare cōsuescunt gaudebit
Theo Datagus tu quoq; dū hyems imminet
id est vita prīs turbinibꝰ inquietus cōcussa spi
rituales encenias tui tēpli celebrare semper
renouādo tempsū et ascensiones in corde tuo
disponēs tuū ihs erit pīsto tibi in porticu salo
monis pascuū statū tibi tribuens subtegmine
gr̄ie. In sdo aūt futuro nemo renouationis solēpnia celebrare poterit Augꝰ Qa
q iudei frigucrāt a diligendi caritate et ar
debāt nocendi cupiditate nō accredebāt p̄dendo sz p̄mebāt p
sequendo vn subdit Circūdederūt q eū iu
dei et dixerūt. quousq; aīaz nrām tollis Si tu es
xps dic nob palā Nō veritatē desiderabāt
sz calūniā preparabāt Chrs Opa enī eius
in nullo ei nisi valētes cognōnē quandā ex
vbis capiebāt inuenire Et intuere puer si
tatē illoꝝ nā cū p sermonē erudit dicūt ei.

Qd signū ostendis Cū autē per opa demōstrat dicūt ei si tu es xp̄s dic nobis palā ḡsi semper ad cōtmaciū stantes Sed et plenū odio erāt qd dicūt dic nob palā Et numeriū ipse palā oīa dicebat i festiuitatib⁹ sz assistens et nichil occulte loqbat. Sed et adulationis ṽba p̄mittūt dicētes Quousq; aiaz nr̄am tollis vt sz eū p̄uocātes aliquā occasionē inueniāt Augs Alchu. Causant enī p aios eoz̄ incertos et suspensos dimittendo tolleret q̄ venerat vt aias saluaret Augs Quicrebāt aūt audire a dño ego sū xp̄s et fortasse de xpo sedm hoiez sapiebant sz diuinitate xpi in pphetis nō intelligebāt Et sic si diceret ego sū xp̄s sedm qd illi sapiebāt de semine dauid caluniarent. q̄ sibi arroganter regiā potestatē Alchu. Et sic cogitabāt eū tradere potestati p̄sidis ad puniendū quasi cōtra augustū iperiū vsurparet Quare dns ita tempaut rōsionē vt eaā calūpniatoz̄ oza cōcluderet et q̄ xp̄s ē fidelib⁹ panderet et de hoīe querentib⁹ diuinitatis misteria narrat vñ sequit. Rñdit eis ihs Loquor vob et nō creditis. opa q̄ ego facio in noīe p̄ris mei hī testiōniū phibent de me Cris Quia ei simulabāt a solo verbo se suaderi q̄ a tot opib⁹ nō sunt suasi. arguit malicia coz̄ q̄si dicēt. si opib⁹ nō creditis qualiter ṽbis credetis Et quare nō credāt ostendit subdens Sz vos nō creditis q̄ nō estis ex ouib⁹ meis Aug Iuſtin⁹ Hoc aūt dixit q̄ videbat eos ad sempiternū interitū p̄destinatos nō ad vitam eternā sui sanguis p̄cio cōparatos. oues ei sūt credendo pastorē sequēdo Theo. Postq̄ ṽo dixerat nō estis ex ouib⁹ meis consequenter induxit eos vt oues ei⁹ essinant dicens Oues mee vocē meā audiūt Alchu. Idē p̄ceptis meis ex aio obediūt et ego cognosco eas id ē eligo. et sequūt me. hic mā suetudinis et innocentie viā incedendo et post ad gaudia eterne vite introdo. vñ sequitur Ego vitam eternā do eis Aug Ipsa sūt pascua de q̄b⁹ sup̄ dixerat et pascua inueniet bona pascua vita eterna dicit. Ibi nulla herba aresat totū viret. Nos aūt caluniā pterea q̄rimus q̄ de vita p̄ui querentis cogitatus sequit. et nō perbūt meternū Hubaudi. tāq̄ eis dixerit vos pbi tis meternū. q̄ nō estis ex ouib⁹ meis Theo. Sed quo videm⁹ iudā p̄sse q̄ nō p̄mānsit vsq; ad finē. xp̄s aūt de se pseuerāntib⁹ hoc dixit Nā si q̄s sepatur ab ouū grege desmens seq̄ pastorē. confestim incurrit periculū Aug Iuſtin⁹ Quare aūt nō pereant subdit Et nō rapiet eas quisq̄ de manu mea. de illis ei ouib⁹ de q̄bus dicit. Nouit dns q̄ sūt ei⁹ nec lup⁹ rapit nec fur tollit nec latro iterfit. Beatus est numero illoz̄ q̄ p eo eis nouit q̄ dedit.

Hilari⁹ vij de tri. Consce potestatis hec vox est. at vero vt in natum licet dei tū ex deo itelligēda sit eius natiuitas subiecit Pater meus q̄ dedit m̄ manus ōnib⁹ est Nō occultat ex p̄e se ee natū q̄ eū a p̄re accepit nō postea Aug⁹ Nō enī crescendo sz nascendo equalis ē q̄ semp natus ē de p̄re filius de deo deus Hoc ē ergo q̄ dedit m̄ p̄r q̄ manus oībus est vt sz sim ṽbū ei⁹ vt sim vnigenit⁹ filius ei⁹ vt sim splendor lucis ei⁹ Ideo ergo nemo rapit oues meas de manu mea q̄ nec de manu p̄ris mei vñ sequit Et nemo p̄t rapere de manu p̄ris mei Hi manū intelligam⁹ potestatē. vna ē p̄ris et filij potestas q̄ vna diuinitas Hi aūt manū intelligam⁹ filiū manus p̄ris est ipse filius q̄ nō ita dicū est tunq̄ deus pater habeat corpis mēbra sz q̄ per ipsū facta sunt oīa Nam solent et hoīes dicere manus suas ee alios hoīes q̄ quos facūt q̄ volūt Aliq̄n et ipsū opus hoīs manus hoīs dicit. q̄ fit per manū sicut dicitur q̄si agnoscere manū suā ei id q̄ scriptū sit agnoscat. hoc aūt loco manū p̄ris et filij intelligim⁹ potestatē ne forte cū hic manū p̄ris ipsū filiū dicti acciperim⁹ incurrat carnalis cogitatio eā filij querere filiū Hilarius vij de tri. Vt enī per corpalem significationē virtutē possis eius dē nosse nature cōmemorata ē filij manus. manus p̄ris q̄ natura et vtus p̄ris esset in filio Cris Deinde vt nō estimes q̄ ipse quidē imbecillis est. Pater p̄ris aūt virtute in tuto sunt oues. subdit ego et p̄r vnū sum⁹ Aug⁹ Utrūq; audi. et vnū et sum⁹ et arrianū di et scylla liberum ris q̄ dixit vnū liberat te ab arrio q̄ dixit sum⁹ liberat te a sabellio si vnū nō ergo diuersū si sum⁹ ergo p̄r et filius Aug⁹ vi. de tri. Vnū enī sum⁹ dictū est q̄ille hoc et ego sed essentiā nō sedm relatiuū Hila vij de trinitate Hec igit q̄ hereticā negare non possunt. impietatis siue mēdacio neganda conpunctemptant ei id ad vnanimitatis referre cōsensū. vt voluntatis siue unius vnitas sit nō natura. id ē vt nō per id q̄d sunt sz p id q̄d idem volūt vnū sint Sed p nature naturitatem dū nichil deus in eo ex se gignendo eū degenerat vnū sunt. Quiq; de manu eius nō rapiunt. nō rapuit de manu p̄ris. dū in operāte se operatur p̄r dū ipse in p̄re et in eo pater est. hoc nō p̄estat creatura sz natiuitas nō effinat voluntas sz potestas. non loqt vnanimitas sz natura. Nō negam⁹ igit vnanimitatē inter patrē et filiū. nā hoc solent heretici mentiri. vt cū solā concordiā ad vnitatē nō respicia⁹ discordes eos a nob⁹ assumari loquant Sed audiant q̄ a nob⁹ vnanimitas

nõ negetur. Vnũ sunt pr̃ et filiꝰ natura honore et vtute nĩ natura eadẽ potest velle diuersa. Sustulerũt lapides iudei vt lapidarent eũ. Respondit eis ihs. Multa bona opa ostendi vob ex pr̃e meo propter qd eorũ opus me lapidatis. Responderunt iudei. De bono ope non lapidamꝰ te sed de blasphemia. Et qr tu homo cũ sis facis teipsũ deũ. Respondit eis ihs. Nõne scriptũ est in lege vra qr ego dixi dij estis. Si illos dixit deos ad quos sermo dei factꝰ ẽ et nõ potest solui scriptura quẽ pr̃ sanctificauit et misit in mundũ et vos dicitis qr blasphemas qr dixi filius dei sũ. Si non facio opa patris mei nolite credere mihi. Si aũt facio et si mihi nõ vultis credere operibꝰ credite vt cognoscatis et credatis quia pr̃ in me ẽ et ego in pr̃e. Augꝰ. Audierũt iudei ego et pr̃ vnũ sumꝰ et nõ pertulerũt et more suo duri ad lapides current. vñ dicit. Sustulerũt lapides iudei vt lapidarẽt eũ. Hilariꝰ vj de trinꝰ. Nũc hereticorũ furor ia dño in celis sedente pari infidelitate dictis nõ obedientes odiũ impietatis exercent. vborũ lapides inuenũt et si possent de throno eũ suo in cruce detraherent. Theo. Dns aũt ostendens q nulla iusta habebant occasionẽ furendi aduersus eũ cõmemorat signa q fecerat. nã sequit. Respondit eis ihs. Multa bona opa ostẽdi vob ex pr̃e meo. Alchuinꝰ Si in sanitatibꝰ infirmorũ in exhibitione doctrine et miraculorũ que ex pr̃e ostendi qr eiꝰ gloriã p opa que fui. propter qd eorũ opus me lapidatis. Quamuis inuiti confitentur multa bn̄ficia sibi ipensa a xpõ. Sed qd de sua pr̃is q̃ equitate dixerat pblasphemia deputabãt. vñ sequit. Responderũt ei iudei. de bono ope nõ lapidamꝰ te si de blasphemia. et qr tu hõ cũ sis facis teipsum deũ. Augꝰ. Ad hoc rñderũt qd dixerat ego et pr̃ vnũ sumꝰ. Cite iudei intellexerũt qd arriani nõ intelligũt. ideo eũ uerati sunt. qm senserũt nõ posse dici ego et pr̃ vnũ sumꝰ nisi vbi equalis ẽ pris et filius. Hila. vj de trinꝰ. Judeꝰ dicit cũ sis homo. arriani cũ sis creatura vtrique aũt dicũt factus te deũ. Dubitat ei arrianꝰ substãie none et aliene deũ vt aũt alteriꝰ generis deꝰ sit aut õnino nec deus. Dicit ei non ẽ filius ex natiuitate nõ est deus ex veritate. creatura ẽ pstãcior cãctis. Chrꝰ. Dns aũt nõ destruxit opinionẽ iudeorũ estimãciũ q se deo parẽ diceret si magis cõfirmauit facit. nã sequit. Respondit eis ihs. Nõne scriptũ est in lege vra. Augꝰ. Id est vob data. qa ergo dixi dij estis deus hoc dicit per pphetã in psalmo hoibus. Et legẽ appellauit dns generaliter ones illas scripturas q̃uis alicubi specialiter dicat le

gem a pphetis eã distinguẽs sicuti ẽ. In hys duobꝰ pceptis tota lex pendet et pphete. Aliqñ aũt in tria distribuit eas dẽ scriptums vbi ait. Oportebat impleri õnia q̃ scripta sũt in lege et pphetis et psalmis de me. Nũc vero eã psalmos legis nõie nũcupauit. Ex quibꝰ sic argumẽtatur. si illos dixit deos ad quos sermo dei factꝰ ẽ et nõ pt solui scriptura quẽ pr̃ sanctificauit et misit in mundũ et vos dicitis qr blasphemas qr dixi filius dei sũ. Hilariꝰ vj de trinꝰ. Demonstraturꝰ q̃dem q ipse et pr̃ vnũ essent. in eo primo inepta ridiculo obprobrij confutat. q in reatũ vocaret. q se cũ homo ẽt deũ faceret. Cũ enĩ lex hunꝰ nõis appellatione sctis hoibꝰ determineret et sermo dei indissolubilis cõfirmaret hũr impijti nominis pfessionẽ. Jam q nõ est criminis q se deũ cũ homo sit faciat cũ eos q̃ hoies sunt deos lex dixerit. Et si a ceteris hoibꝰ nõ irreligiosa huiꝰ nõis usurpatio ẽ ab eo hoie quẽ sanctificauit pr̃. nõ iprudenter usurpari videt qr dei filiũ se dixerit cũ pcellat ceteros per id q sanctificatus in filiũ est beato paulo dicẽte q predestinatꝰ ẽ filius dei in vtute secm spũm sanctificationis õnis eũ lex de hoie responsio est q dei filiꝰ ena hois filiꝰ ẽ. Augꝰ. Vel aliter sanctificauit id ẽ vt sctus esset generando ei dedit qa sctm eũ genuit. Si aũt sermo dei factꝰ ẽ ad hoies vt diceret dij ipsũ vbũ dei quo nõ est deus. Si per sermonẽ dei hoies participãdo fiunt dij. vbũ vñ participatur nõ est deus. Theo. Vel sanctificauit eũ hoc est sanxit sanctum p nũ do. In quo ostendit se non ee deũ sicut ceteri. Nam saluũ facere mundũ diuinũ opus est nõ aũt hois deificati p graciã. Chrꝰ. Vel interim q̃dem vt susciperetur sermo humilꝰ locutꝰ est. Postea aute ad maius eos reduxit dicens. si nõ facio opa patris mei. nolite credere michi. Per hoc ostendens q in nullo minor ẽ pr̃e. qr eũ substanciã eiꝰ impossibile erat eis videre ab opm pfectate et ademptate demonstratione eiꝰ que secm vtutẽ undissimilitudis est tributa. Hila. vij de trinꝰ. Quod hec ad opus q̃ndulgencia nois locum inuenit ne ex natura dei filiꝰ sit cũ dei filiꝰ ex nature paterne operibꝰ credendꝰ sit nõ exequat. ac filius est deo creatura. Nec pt eũ nature aliene potestas cõparatur. gerere aũt se nõ sua sc̃z que prius sũt testat. nec p magnificentiã gestorũ nature natiuitas auferatur. Et qr sub sacramẽto assumpti corpis nati ex maria hois et dei filius non intelligebat. fides nob intimatur ex gestis cũ ait. Si aũt facio et si mihi nõ vultis credere opibꝰ credite. Cũ enĩ sacramentũ nati hois intelligenciã diuine natiuitatis impediat

cū diuina natiuitas ōne opus suū sub misterio assumpti hoīs exequit. Faciens igitur opa patris demōstrare debuit qđ esset operibus credendū nā sequit. Vt cognoscatis et credatis qz pater in me est et ego in pre hoc est illud. dei filius hoc ē illud ego et pater vnū sumus. Augustin. Nō enī filius sic dicit in me est pr̄ et ego in illo quō possūt dicere hoīes. Si enī bene cogitemus et bn vnamus in deo sumus et deus in nobis est ipse ptcipātes eius gratiā et illūinati ab ipso vnigenito aūt dei filius in pre est et pr̄ in illo tāq̄ equalis.

Querebant ergo eū apprehendere et exiit de manibus eorū. Et abyt iterū transiordanē in eū locū vbi erat iohes baptista primū. et mānsit illic. Ideo huc locū euāgelista cōmemorat vt discas quonā gre abyt vt recordet eorū que illic facta sunt. et dicta a iohāne et testimonij illi. Beda. Dicit aūt vbi erat primū id est a primeua etate. Demorāte aūt eo ibi narrat. qz multi venerūt ad eū vn̄ sequit. Et multi venerūt ad eū et dicebāt qa iohānes quidē fecit signū nullū. Augustin. id est nullū miraculū ostendit. Nō demonia fugabat. nō cecos illūinauit nō mortuos resuscitauit. Chrys. Vide aūt qualiter siloysmos cōponūt indubitabiles. iohes quidē dicunt nullū signū fecit. hoc aūt fant qre huius pre eminēcia ostendit. Deinde ne putetur iohes qz nullū signū fecit indigni testimonio subdūt. oīa quecūq; aūt quēcūq; dixit iohes de hoc vera erāt. Quasi dicāt. Et si nullū signū fecerit tū de hoc oīa veraciter dixit. Ergo dicūt simo hāni credere optebat multo magis huic cū illi testimonio eiā demōstratiōe signoz habenti vn̄ sequit. Et multi crediderūt in eū. Aug. Etre q apprehenderūt pmanentē nō quo inde volebāt apprehendere discedentē

nes

Et nos ergo per lucernā venimus ad diem qz iohes lucerna erat et dicī testimoniū phibebat. Theophyl. Notādū aūt qm̄ credentes dns eduxit de populos ad solutā a loca de pfidoz sonetate erpiens vt magis fructificent sicut legē vetere datur. eduxit populū in desertū ydrustice aūt recedens a iherosolimis dns hoc ē a plebe iudaica ad loca fontes habēna se trūsfert. id ē ad ecclias ex gentib⁹ q habz fontē baptismi per quē multi ad xpm̄ accedut quasi trānseuntes iordanē.

Capitu lū xi

Erat aūt qdā languis lazarus a bethania de castello marie et marthe sororū eius. Maria aūt erat que vnxit dominū vnguēto et exterſit pedes eius capillis suis cuius fr̄ lazarus infirmabat. Miserūt ergo sorores eius ad eū dicentes. Domine ecce quē amas infirmat. Audiens aūt ihs dixit eis. Infirmitas hec non ē ad mortē sed pro gla dei vt glorificetur filius dei per eam. Diligebat aūt ihs martham et sororē eius mariam et lazarum

Beda. Dixerat euāgelista dnm transiordanem abysse tūcq; lazarū contigit infirmari. vn̄ dicit. Erat aūt quida languis lazarus a bethania. Hinc est qz a qbusdā exemplarib⁹ copulatiua cōiūctio et posita mentis vt sequencia vba superioribus conuenire videant. Interpretat aūt lazarus adiutus. Inter ōnes enī mortuos qs dns suscitauit hic magis ab eo adiuuat. quē non solū mortuū sed quatriduanū suscitauit. Aug. Inter ōnia enī mirācula q fecit dns lazari resurrectio primū pdicat. Sed si attendamus quis fecerit. delectari debemus ponus qm̄ mirari. Ille suscitauit homiez qui fecit homiez plus nāq; est homiez creare qm̄ resuscitare. Infirmabat aūt in bethania lazarus vn̄ dicit. Et bethania de castello marie et marthe sororū eius. Ad castellū erat proximū iherosolimis. Ille huius. Et qz plures femine huius nois erant ne errarem⁹ in nōie ostenditur ex notissima actione nā sequit. Maria aūt erat q vnxit dnm vnguēto et exterſit pedes eius capillis suis cuius fr̄ lazarus infirmabat. Chrys. Igit primū quidē illud necessariū discere qm̄ hec nō fuit illa mulier qm̄ in luca legit. Hec enī honesta fuit et studiosa circa xpi susceptionē. Aug. de con. euan. Vel aliter hoc dicens iohes attestat. luce. qđ hoc in domo pharisei cuiusdā simonis leprosi factū ee narrauit. ita itaq; hoc maria fecerat. qđ aūt in bethania rursus fecit. aliud ē qđ ad luce narrationē nō ptinet. Et pariter narrat. a tribus. Aug. de vb̄ dn̄i. Unxerat igit lazarū pnes in membra languoris miserandi hoīs corpus quidē edax febris intrendū assumebat

derūt aut̄ due sozores languēs et cās dolēs
nuenis egrotāns lectulo ingiter inherebāt vnde
eis mox subdit. Miserūt ergo sozores eius ad eum
dicētes. Dñe ecce quē amas infirmat. Aug⁹ sup
iolez. Nō dixerūt veni et sana. nō ause sunt di
cere. ibi ube. et hic fiet sz tm modo ecce quē
amas infirmat. quasi di. suffiat vt noueris nō
eū amas et deseris. Crisz Per hoc eū ad mi
serendū volūt attrahere xpm adhuc eū ei ḡsi
hoi intendebāt. ideo aut̄ non uerūt ad xpm
sicut centurio et regulus sz mittūt. q̄ vehemē
ter cōfidebāt de xpo. ppter multā familiarita
tē quā habebāt ad eū et q̄ a luctu detinebāt.
Theo. Et q̄ mulieres erāt q̄s decet nō de fa
cili domū exire. Multā aut̄ deuotionē et fidē
magnitudinē exp̄mūt dicētes ecce quē amas
infirmat. Tantā eū potentiā in dño esse ere
debāt q̄ murū videret qualiter viru sibi dilec
tū infirmitas potuerit occupare subdit. Audiēs
aut̄ ihs dixit eis infirmitas hec nō est ad mortē
q̄ ipsa mors nō erat ad mortē sz pcessus ad
miraculū quo facto crederēt hoies in xpm et
viuerent verā mortē vñ sequit. Sed p gla
dei. Vbi q̄ ex obliquo dñs deū se dixit cōtra
hereticos qui dicūt q̄ filius dei nō sit de⁹ pro
pla ergo cuius dei audi qd̄ sequit. vt glorificet
filius dei per eā sz infirmitate. Crisz Hoc aut̄
vt nō esset causale. sz euentus. Nā euenit qdē
alicui de infirmitas vsus ē aut̄ ea in glo
riā dei. sequit. Diligebat aut̄ ihs martham
et sozore eius mariā et lazarū. Aug⁹. Ille
languens ille tristes ones dilecti. Nouerat q̄
spem qm̄ diligebat. ab eo q̄ est dolentiū con
solator languentiū saluator. Crisz Per hoc
etiā erudit nos euāgelista nō tristari si qua
infirmitas facta fuerit circa bonos viros et dei
Vt aut̄ audiuit q̄ infirmabat. mansit in eodē loco duob⁹
diebus. Deinde post hec dicit discipulis
suis. eamus in iudeā iterū. Dicūt ei dis
cipuli. Rabbi nūc q̄rebāt te iudei la
pidare et iterū vadis illuc. Respōdit
ihs. Nōne xij hore sūt diei. Si quis a
bulauerit in die nō offendit q̄ lucē
huius mūdi videt. Si ambulauerit in
nocte offendit q̄ lux non est in eo.
Alcuin. Dñs nūciata infirmitate lazari q̄
usq; quatriduū compleret. sanare distulit vt
mirabilius suscitaret. vñ dicit. Vt aut̄ audiuit
q̄ infirmabat. mansit in eodē loco
duob⁹ diebus. Crisz. vt sz expiraret et sepeli
ret. et dicāt qm̄ fetet. vt nullus posset dicere
qm̄ nondū defunctū eū suscitauit. Sed stupor
fuit et nō mors sequit. Deinde post hec dicit
discipul suis. eamus in iudeā iterū. Aug⁹. Vbi
pene fuerat lapidat⁹ q̄. ppterea inde discessisse
videbat. ne lapidaret. Discessit ei vt homo
sed in redeundo quasi oblitus infirmitatē ostendit
potestatē. Crisz Nūq̄ aut̄ alibi dñs p̄dixit dis
cipulis quo iturus esset. sed hic p̄dixit q̄ formi
dabāt vehementer. vt nō repente eos cōturbet
nā sequit. Dicūt ei discipuli. Rabbi nūc q̄rebāt
te iudei lapidare et tu iterū vadis illuc. formida
bāt q̄ eo et p̄ seipsis nondū enī erāt in fide fir
mati. Aug⁹. Cū aut̄ vellent dare cōsiliū
hoies deo discipuli magro corripuit eos vñ sequit.
Rūdit ihs. Nōne xij hore sunt diei. Vt ei diem
se ostenderet. xij discipulos elegit. In hoc aut̄
verbo nō ipsū iudā sz sinistrā ei⁹ p̄tendebat
Juda aut̄ cadente suffecit matthias et duo de
narius numer⁹ nā sit. Hore ergo illustrent.
a die et p̄ horarū p̄dicationē credat mūd⁹
in diem. Hec ergo sequimur si nō vultis offen
dere vñ subdit. Si quis ambulauerit in die
nō offendit. q̄ lucē huius mūdi videt. si q̄s aut̄
ambulauerit in nocte offendit. q̄ lux nō est in
eo. Crisz. q̄si diceret. q̄ sibi nichil cōscius ē ne
quitie. nichil patiet. versutie. Qui vero ma
la agit patiet. Itaq; nō oportet formidare nul
li ei digni⁹ morte gessimus. Vel aliter. si quis
lumē huius mūdi videt securus ē. multo magis
q̄ meū est nisi amouent se a me. Theophi.
Quida vero hūc diem intellexerūt tēp⁹ p̄cedens
passionē. nocte vero ipsā passionē. Dicit ergo
eis dū d̄ dies ē. id ē dum non imminet tēp⁹ passi
onis nō offendetis. Nō enī vos p̄sequet iudei.
Cū aut̄ nox venerit passionē p̄xia duo ex tuc
nocte possidebitis angustiarū.

Hec aut̄ et post hec dicit illis. Lazarus
amicus nr̄ dormit. sed vado vt a somno
excitem eū. Dixerūt ergo discipuli eius.
Dñe si dormit saluus erit. Dixerat aut̄
ihs de morte ei⁹. Illi vero putauerūt q̄
de dormitione somni diceret. Tunc q̄
dixit eis ihs manifeste. lazarus mortu⁹
est et gaudeo p̄pter vos vt credatis qm̄
non eram ibi. sed eam⁹ ad eū. Dixit ergo
thomas q̄ dicit didim⁹ ad discipulos. Ea
mus et nos et moriamur cū eo.
Crisz. Posita vna cōfortatione discipulorū
hic alio modo eos cōfortat. ostendens q̄m nō
iherosolimā debent ire sz in bethaniā vñ dicit.
Hec aut̄ et post hec dicit illis. Lazar⁹ amic⁹ nr̄
dormit sz vado vt a somno excitem eū. q̄si
diceret. Nō eo nursus disputatur⁹ cōtra iu
deos sz amicū nr̄m excitatur⁹. Propter hoc q̄
dicit. Amic⁹ nr̄. vt ostendat necessariū suū
aduentū. Aug⁹. Qd̄ aut̄ dixit dormit. verū
dixit dñō dormiebat. hoib⁹ mortu⁹ erat q̄
eū suscitare nō poterāt. Nā dñs tantū sanc

tate exeitabat de sepulchro. quita tu exeitas dormiente de lecto. Ergo sedm potentiā suā dixit dormiente sicut et apostoli dicit de dormientib⁹ aūt nolo vos ignorare. dormientes appellant qz resurrecturos pnuntiauit. Sed quo interest in ipsis q quotidie dormiunt et exurgūt. qd qsq; videat in sōpnis aly sentiūt sōpnia leta aly torquēnia. Sic vnus qsq; cū causa sua dormit cū causa sua surgit. Cris⁹ Discipuli aūt impedire voluerūt ei⁹ aduentū in udeā vñ sequit² dixerūt ergo discipuli ei⁹. dñe si dormit salu⁹ erit. Solet ei esse sōpn⁹ egrotantiū salutis indiciū. qsi dicēt. Si dormit nō ig[n]it² vtile est. q tu vadas ad exeitandū eū. Aug⁹ Quo ergo intellexerūt discipuli sic respondērūt vñ sequit². Dixerat aūt ihs de morte ei⁹. illi vero putauerūt. q de dormitione sōpni diceret. Cris⁹ Si vero qs dicat quo nō cognouerūt discipuli mortuū esse ab eo q dixit vado vt exeitē illū. stultū eū erat eū ire per tot stadia vt lazarū a sōpno exeitaret. Studiosum qn estimabāt hoc enigma ee qualia multa loqbat². Aug⁹ Quia ergo obscure dixerat dormit manifestat. qd dixerat vñ sequit². Tūc ergo dixit eis ihs manifeste. Lazarus mortuus ē. Cris⁹ Nō aūt hoc adiecit vado vt resuscitē eū. Nō enī volebat verbis pdicere. qd per opa debebat certificare vanā gloriā vbiq; nos fugere docens. Et q nō oportet simpliciter pmittere sequit². Et gaudeo ppter vos vt credatis qm nō erā ibi. Aug⁹ Eger enī nō mortuus fuerat nūciat⁹ sed quo lateret eū q creauerat ad cui⁹ man⁹ aīa morientis exierat. Aūt ergo. gaudeo ppter vos vt credatis qm nō erā ibi. vt iā imperet āmīnari. qz dns poterat dicere mortuū q nec viderat nec audierat. Ubi meminisse debem⁹ q adhuc erā ipsorū discipulorū mirandi edificabat² fides nō vt ee incipet sz vt q ceperat creseeret. q f dicit vt credatis intelligendū e. vt aplus robustius qz credatis. Theophil⁹ Intellexerūt aūt qdā hoc sic. Gaudeo inquit p vobis nā cū illuc nō extiterim cōfert admaioritatē fidei vze. qm si astitissem egrotantē curassem. qd ect modicū signū ad mee vtutis indicium. Quia vero me absente supuenit mors pocius in fide mea corroborabit cū videbitis me posse etiā defunctū putrescentē resuscitare. Cris⁹ Igit² omnes discipuli qdā timebāt iudeos sup alios vero thomas vñ sequit². Dixit ergo thomas q dicit² didym⁹ ad cōdiscipulos eam⁹ et nos et moriam² cū eo. Infirmior ei erat aliis et infidelior. postea omnib⁹ fortior factus est et irreprehensibil⁹ q solus orbem terrarū peruit et in medijs plebib⁹ volebat² volentib⁹ eū interficere. Beda Vel castigati discipuli superioribus diu vbis nō ausi sūt vltra cōtradicere. Sed thomas pōnub⁹ socios hortat² vt irent et morerent² cū eo. In quo magna ei⁹ videt² ee constantia. sic ei loqbat² qsi facere posset q alios hortabat². Immemor sue fragilitatis sicut et petrus.

Venit itaq; ihs et inuenit eū qtuor dies iā in monumēto habentē. Erat aūt bethania iuxta ierosolimā q si stadijs xv. multi aūt ex iudeis venerant ad mariā et martham vt cōsolarent² eas de frē suo. Martha aūt vt audiuit qz ihs venit occurrit illi. maria aute domi sedebat. Dixit aūt martha ad ihm dñe si fuisses hic frē meus nō fuisset mortuus. Sed et nūc scio qz qcūq; poposcueris a deo dabit tibi deus. Dixit ei martha. Scio qz resurget in resurrectione nouissimo die. Dixit ei ihs. Ego sū resurrectio et vita. Qui credit in me etiā si mortuus fuerit viuet. et omnis q vivit et credit in me nō morietur in eternū. Credis hoc. Ait illi. vtiq; dne. Ego credidi qz tu es xp̄s filius dei vivi q in hunc mundū venisti.

Illchui. Dns ad hoc venire distulerat vt quatriduū impleret². vt lazarus glorioseius resuscitatur vñ dicat². Venit itaq; ihs et inuenit eū quatuor dies iā in monumēto habentē. Cris⁹ Q̄uerat eū dns duob⁹ diebus et ante duos dies venerat nūcius. In qua die lazarus est defunct⁹ ipse aūt qrta die accessit. Aug⁹ De quatuor aūt diebus multa dici possūt. Diversis enī modis vna res significari pt. Est ei mus dies mortis quē homo trahit de mortis propagine. sz et legē naturalē trāsgrediūt². homines. est alter dies mortis. lex ecclā scripture data ē diuinitus p moysen et ipsa contēpnit². adde tertiū diem mortis. Venit euāgeliū et ipsū trāsgrediūt². homines. Est quartus dies mortis ecclā ad tales exeitandos dns nō dedignat². accedere. Alchui. Aliter primum pccm extitit lacō in corde. secdm cōsensū. tertiū factū. qrtū consuetudo. sequit². Erat aūt bethania iuxta ierosolimā q si stadijs xv. Cris⁹ qd erāt miliaria duo. Hoc aūt dicit² ad ostendendū q cōgruū fuit multos iudeorū a ierosolimis adesse. Vñ subdit². multi aūt ex iudeis venerāt ad mariā et martham vt cōsolarent² eas de frē suo. Sed quo iudei cōsolabant². dilectas a xpo cū iā statuissent q si qs xpm cōfiteret² extra synagogā fieret. Sed ppter calamitatis necessitatem aut qsi nobiles has mulieres reuerentes eas cōsolabāt². aut q hij aderāt q non mali erant. Multi aūt ex eis credebāt. Hoc aūt dicit

bat euāgelista ad ostendendū qd lazar⁹ vere
moztu⁹ erat ℣ Beda. Nondū aūt dñs castellū
introierat vbi adhuc extra castellū posito occur
rit martha vñ seq̄t. Martha aūt vt audiuit
qz ihs venit occurrit illi. maria aūt domi sede
bat ℣ Crisp. Nō aūt assumit sororē obuiā xpō ab
uadens. Vult eū singulariter xpō loqui et qd
factū est ei annūciare. Cū vero eā in bonā spē
duxit. tūc abyt et vocauit mariā ℣ Theo. Primo
utiq; nō pandit sorori volens astātes hoc late
re qm si prepisset maria xpm accedere obuiā
uret et comitarent eā p̄sentes iudei quibus
notū fore aduentū ihu martha nolebat seq̄t⁹.
Dixit aūt martha ad ihm. dñe si fuisses hic frā
meus nō fuisset moztuus ℣ Crisp. Credebat eū in
xpm sz nō vt optebat. Nondū eū cognoscebat
qm deū erat. Et ideo dicebat. si fuisses hic frā
meus nō fuisz moztuus ℣ Theophy. quasi diffi
dens qm eā absens si vellet posset p̄hibere
moztē frīs sui ℣ Crisp. Nondū eā cognoscebat
q̄ p̄ria vtute hoc faceret qd̄ apparet ex hoc qd̄
subdit⁹. Sed et nūc scio qz q̄cūq; poposceris a
deo dabit tibi deus vt de vtuoso quodā et appro
bato viro loquēs ℣ Aug⁹. Nō aūt dixit ei rogo
te vt resuscites fratrē meū. Vñ eū sciebat si
fratri ei⁹ resurgere vtile fuerat hoc tm̄ dixit
scio qz potes si vis facere. vtrū faciās iudicij
tui est nō p̄sūptuosus mee ℣ Crisp. Dñs aūt vtiq;
que nō cognoscebat eā donat vt sequit⁹. Dixit
ei ihs resurget frāter tuus. Nō dixit petit vt resurgat
sz si diceret. nō indigeo adiutorio a meipso oīa
facio valde fuisset grauis mulieri. Sed hoc dicē
resurget mediū erat ℣ Aug⁹. Ambiguū aūt
fuit q̄ dixit resurget nō eū aut modo. Et ideo se
quit⁹ dixit ei martha scio qz resurget i resurrec
tione in nouissimo die. De illa resurrectione se
cura sum de hac incerta sū ℣ Crisp. Audierat aūt
mulier multa a xpō de resurrectione loquēte
Dñs aūt manifestius suā ostendit autoritatē
nā subdit⁹. Dixit ei ihs. Ego sū resurrectio et
vita ostendens qm nō indiget alio adiutorio
Si eū alio adiutorio indiget. q̄liter erit resur
rectio. Si vero ipse ē vita non loco aūt circūdit⁹
sz vbiq; existens potest sanare ℣ Aug⁹. Ideo ego
sū resurrectio qz vita p quē tūc cū alijs resurget
qz eundē pt et modo resurgē ℣ Crisp. Illa q̄ dicente
q̄cūq; perens ipse dicit q̄ credit in me eā si mor
tu⁹ fuerit viuet. ostendens qm ipse ē tributor bo
noz̄ et ab ipso optet petere p hoc aūt ei⁹ intel
lectū eleuat. Non ei hoc erat solū qd̄ iēbat⁹
vt solū lazarū suscitaret sz eā optebat eam
et qui p̄ntes erāt discere resurrectionē ℣ Aug⁹
Dixit ergo q̄ credit in me eā si moztu⁹ fuerit
in carne viuet in aīa donec resurget caro nūq;
postea moritura. Ita vita aīe fides est. seq̄t⁹. Et

Aviuit ī carne et

oīs q̄ credit in me eā si moriat⁹ ad temp⁹ p mortē
carnis nō moriet⁹ in eternū ℣ Augu. Inter vitā
spūs et mortalitatē resurrectionis. Gerebat aūt
dñs quē nichil latet qd̄ hoc credebat sz cōfessio
nē qua saluaret⁹ querit. Unde seq̄t⁹ credis hoc
ait illi vtiq; dñe. ego credidi q̄ tu es xp̄s filius
dei viui q̄ in hūc mundū venisti ℣ Crisp. Videt⁹
ñ nō intellexisse mulier qd̄ dictū est sz qm̄ mag
nū q̄d erat intellexit. Nō tm̄ cognouit quid ē
p̄terea aliud interrogata aliud respondit ℣ Au
gust⁹. Vel aliter qm̄ hoc credidi q̄ filius es dei
credidi q̄ tu es vita. quia et q̄ credit in te eā
si moriat⁹ viuet.

**Et cū hec dixisset abyt et vocauit mariā
sororē suā silentio dicēs magr adest et vo
cat te. illa vt audiuit surrexit cito et ve
nit ad eū. Nondū eū venerat ihs in castel
lū sz erat adhuc in illo loco vbi occurre
rat ei martha. Judei igit⁹ qui erāt in do
mo cū ea et cōsolabantur eā cū vidissent
mariā q̄ cito surrexit et exijt secuti sūt
eā dicētes q̄ vadit ad monumentū vt
ploret ibi. Maria ergo cū venisset vbi
erat ihs videns eū cecidit ad pedes eius
et dixit ei. Dñe si fuisses hic frater mey
nō fuisset moztuus**

℣ Crisp. Ex vtute sermonū xpi interī martha
lucrata ē lucto dissolutionē. Ea ei que ad magrm
erat deuotio nō p̄mittebat eā sentire p̄sentia
q̄ luctū inducere poterāt. vñ dixit⁹. Et cū hec
dixisset abyt et vocauit mariā sororē suā si
lentio ℣ Aug⁹. Aduertendū q̄ suppressā vo
cē silentiū nūcupauit. Nā quodāmodo silui
cū subdat⁹ dicens magr adest et vocat te ℣ Cri
sost⁹. Ideo aūt occulte sororē vocat si eū
audiuisset iudei xpm aduenire recessissent et nō
fuissent testes miraculi ℣ Aug⁹. Aduerten
dū eā q̄ eadmodū euāgelista nō dixerit vbi
vel q̄n vel q̄o mariā dñs vocauerit vt hoc in
vbis martheꝫ potius intelligeret narrationis
breuitate seruata ℣ Theophy. Dixe eā ipsā
xpi p̄sentiā vocationē reputauit. q̄si diceret
mea excusabile ē vt eo p̄sente tu nō eas obuiā
ipsi ℣ Crisp. Omnib⁹ aūt assidentib⁹ illa lugens
et plangens nō expectauit ad se venire magrm
neq; dignitatē seruauit neq; a luctu detenta
ē sz surgens confestim obuiauit vñ seq̄t⁹. Illa
vt audiuit surrexit cito et venit ad eū ℣ Aug⁹
Ex quo patet q̄ nō illā p̄uenisset martha
si ei notus fuisset aduentus ihu. seq̄t⁹ nondum
ei venerat ex ihs in castellū sz erat adhuc in illo
loco vbi occurrerat ei martha ℣ Crisp. Maria⁹
eū ibat vt nō videat⁹ inuere sepulcū mutatu
lo sed rogari ab alijs. Hoc igitur vult occulte
euāgelista insinuare aut q̄ cito surrebat vt

anticiparet eū veniente. Venit aūt nō sola sed
ōnes trahens iudeos vñ seq̄t. iudei igit. qui erāt
in domo aī ea et cōsolabant eā cū vidissent ma
riā q̄ cito surrexit et exijt secuti sūt eā dicen
tes q̄ vadit ad monumentū vt ploret ibi
Aug⁹ Hoc pertinuit ad euāgelistā narrare vt
videam⁹ q̄ occasio fuerit q̄ plures ibi eēnt qui
lazarus resuscitatus est vt tā grande miraculū qua
triduani mortui resurgentis testes plures ue
niret. Seq̄t. maria ergo cū venisset vbi ērat ihs
videns eū cecidit ad pedes ei⁹. Chrys. Feruēnior
iter sorore erat nō enī turbā verecundata ē ner
suspitionē timuit quā de xpō iudei habebant
cū aliq̄ inimicorū xpi interessent. sz ōnia cōtēp
sit humana p̄sente magistro et soli se dabat ei q̄
ad magistrū honorē. Theophi. Quānis enā
diminute se videbat. habere dicēs dñe si fuisses
hic frr̄ meus nō fuisset mortu⁹. Aug⁹. Ideo. q̄si dicet
Dū nobiscū p̄sens fuisti no mortu⁹ no infir
mitas aliq̄ apparere ausa ē apud q̄s vita no
uerat hospitari. Aug⁹ de vb dñi. O si fidelis cō
uenno te adhuc posito in sēlo lazar amicus mortu⁹
Di amicus mortuus inimicus q̄d paret⁹ parū est si
nō tibi soli super seruiūt. Ecce tuū dilectū in
feri rapuerūt. Beda. nō aūt oīa dixit maria
q̄ martha p̄tulerat q̄ cōsueto hoīm more la
crimis nō oīa q̄ volut et aio habuit p̄ferre potuit
Ihs q̄ vt vidit eā plorantē et iudeos qui
venerāt cū ea plorātes infremuit spū et
turbauit semetipsū et dixit vbi posuistis
eū dicūt ei dñe veni et vide. et lacrimat⁹
est ihs. Dixerūt ergo iudei ecce quō ama
bat eū. Quidā aūt ex ipsis dixerūt. Nō
potuit hic q̄ aperuit oculos ceci nati facere
vt et iste non moreret. Ihs q̄ rursus fre
mens in semetipso venit ad monumentū
Erat aūt spelunca et lapis suppositus ei⁹ aūt
ihs tollite lapidē. dicit ei martha soror ei⁹
q̄ mortuus fuerat dñe iā fetet q̄triduā
nus enī est. Dicit ei ihs. nōne dixi tibi q̄m
si credideris videbis gloriā dei tulerūt
ergo lapidem

Chrys. Quare loquēti nichil xp̄s loquit. neq̄
ea dixit q̄ sorori dixerat. Turba enī adest
muta et nō erat tēpus illorū vborū. Hed cō
descendit et humiliat. humanā naturā denu
dans q̄ eū miraculū magnū erat futurum
et multos p̄ admiratu⁹ sua cōdescensione
attraxit testes et humanā monstrat naturā
vñ dicit. ihs q̄ vt vidit plorātē eā et iudeos
q̄ venerāt cū ea plorātes infremuit spū et tur
bauit semetipsū. Aug⁹. Quis ei cū posset
nisi ipse turbare. Turbat⁹ ē xp̄s q̄ voluit
esuruit q̄ voluit illi⁹ potestate erat sic vel
sic affici vel nō affici. Verbū enī aīaz sus

cepit et carnē totā hoīs sibi coaptans in
p̄sone vnitate naturā. ac p hoc vbi suma
potestas ē secūm voluntatis nutū turbat⁹
infirmitas. Theophi. Ad approbandā ei
cōditionē humanā iubet ei q̄ sui est pro
sequi nec nō inuīgit ei virtute spūssū il
lāq̄ cōpescit. Per aūt tuitā naturā p̄ati
dñs cōmunet cū approbādo q̄ homo verus
et nō apparēs fuerat cū eā nos monendo ac
metā mestitie et iocunditati ponendo. Nam
ex toto nec cōpati nec mere ferreū. ac hoīs
exuberāna muliebre seq̄t. et dixit vbi po
suistis eū. Aug⁹ de vb dñi. Nō locū sepulti
ignorare credi debuerat. sed fidē populi ap
probare volebat. Chrys. Nō enī vult ipse se
misereri sz ōnia ab aliis discere et rogatus
facere vt ab ōni suspitione erip̄at signū.
Aug⁹ lxxxiij quest. q̄ et interrogat vo
catione nr̄az que sit in occulto arbitror signi
ficare. Predestinatio ei nr̄e vocationis oc
culta est cui⁹ secreti signū est interrogatio
dñi q̄si nescientis cū ipsi nesciam⁹. Vel q̄ ig
norare se p̄tendes alio loco dñs ostendit di
cens. Nō noui vos q̄ in disciplina et p̄cep
tis ei⁹ nō sunt parū. seq̄t. dicit ei dñe veni
et vide. Chrys. Nondū enī aliq̄d signū resur
rectionis mōstrauerat. vñ ita videbat. ituri
vt lacrimatur⁹ nō vt resuscitatur⁹. q̄ppter
hoc ei dicit veni et vide. Aug⁹. Videt aūt
dñs q̄n misereat⁹. p̄n illi dicit. vide humilitatē
meā et laborē et dimitte ōnia p̄cā mea se
q̄t. et lacrimat⁹ est ihs. Aug⁹. Quia fons
pietatis erat flebat p parte humanitatis que
resuscitare poterat p potentiā diuinitatis
Aug⁹ Quare aūt sicut xp̄s nisi q̄ hoīes
flere docuit. Beda. Est aūt hoīum consuetu
do caros suos mortuos lugere. Hed az hāc
consuetudinē iudei dñm flere putabant
vñ subdit. Dixerūt q̄ iudei ecce quō ama
bat eū. Aug⁹ Quid ē amabat eū. nō ven
vocare iustos sz p̄tores ad penitentiā seq̄t.
Quidā aūt ex ipsis dixerūt. nō poterat hic
q̄ aperuit oculos ceci nati facere vt nō more
retur. Plus ē q̄d' factur⁹ ē vt mortu⁹ suscitet.
Chrys. Erat aūt ex inimicis ei⁹ q̄ hoc dixerūt
Ex q̄b⁹ igit. oportebat ei⁹ admirari virtutē ex ipsis
ei detrahūt sz ex illuminatione ceci nati ad
nec illo miraculo facto. In hoc ceca ostenditur
se ēe corruptos q̄ nondū xp̄o aduenīente ad
monumentū p̄sumūt accusationes non
expectantes rei finē seq̄t. Ihs q̄ rursus fre
mens in semetipso venit ad monumentū.
Studiose euāgelista frequenti dicit q̄ lacri
matus ē q̄ fremuit vt discas q̄ vere nostrā
naturā induit. Quia enī hic magis aliis eā

gelista magna de eo loqr ẽnã in reb⁹ coꝛpalibus
hũlioza dicat ℣ Aug⁹ Fremas aũt et in te si dis-
ponis reuiuiscere omni hoi dicat q̃ p̃mutur
pessima cõsuetudine sequit. Erat aũt spelũ-
ca et lapis suppositꝰ ei. ℣ Mortuꝰ sub lapide rex
sub lege. Lex enĩ que data ẽ iudeis in lapide scp̃-
ta ẽ. Omis autẽ rei sub lege sũt iusto aũt nõ est
lex posita ℣ Beda Est aũt spelũca rupis cauа-
ta. Mozo monumẽtũ dicitur eo q̃ mẽtẽ moueat
hoc est mortuos ad memoziã reuocat. seqr aũt
dñs tollite lapidẽ. ℣ Crisꝰ Sed q̃re nõ lapide
iacẽte fecit resuscitari. Nõne poterat qui coꝛ-
pus nouit mortuũ. voce eñã multo magis
lapidẽ mouere. Nõ aũt hoc fecit vt eos testes
faceret miraculi vt nõ dicãt qđ in ceco dixerũt
nõ est hic. Manus enĩ et accessus ad monu-
mentũ testabant q̃ ipse ẽ. ℣ Aug⁹ Quisquis
aũt dicat remouete lapidẽ. remouete legis põ-
dus grãm p̃dicate. ℣ Aug⁹ lxxx. ꝙ̃ssi. In quo
puto illos significare q̃ venientibꝰ ad ecclesiã
ex gentibꝰ onus circũcisionis imponere vo-
lebãt vel eos q̃ in ecclesia coꝛrupte viuũt
et offensioni sunt credere volentibꝰ ℣ Aug⁹
De verbꝭ dñi ia aũt maria et martha soꝛo-
res lazari q̃ xp̃m frequent mortuos resusci-
tasse viderãt fratrẽ suũ posse resuscitare
penituꝰ nõ credebãt. Nã seqr dicit ei martha
soꝛor eiꝰ q̃ mortuꝰ fuerat. Dñe ia fetet q̃tri-
duanꝰ ei est. ℣ Theo. Hoc aũt martha tanq̃
diffidens dixit velut impossibile credens pos-
se suscitari ob dieꝝ diuturnitatẽ. ℣ Beda Vel
hec vba nõ sũt desperationis sz potiꝰ animã
nationis. ℣ Crisꝰ Sed et hoc ẽñã qđ dixit valet
ad obstruendũ indeuotos vt et miraculũ
testent² manꝰ tollentes lapidẽ et auditꝰ voce
audiens xp̃i et visus videnciũ lazarũ exire
et odoꝛatus fetoꝛẽ recipiens. ℣ Theophilus
xp̃s aũt rememoꝛat mulieri eã de qbꝰ secũ
contulerat et pene vt obliuiscenti loqr̃tur
vñ sequit dicat ei ihs. Nõne dixi tibi q̃m si cre-
dideris videbꝭ gl̃am dei. ℣ Crisꝰ Nõ enĩ memoꝛ
erat mulier eiꝰ qđ xp̃s dixerat. Qui credit
in me etiã si mortuus fuerit viuet. Et discí-
pulis quidẽ dixit vt glorificet filiꝰ dei i ea
hic aũt gloriã dei de p̃ce dicit. Infirmitas
eñ eoꝝ qui audiebãt causa erat differen-
ne eoꝝ que dicebãt nolebat dñs interim
turbare astantes et ideo dicit videbꝭ gl̃az dei
℣ Aug⁹ In hoc aũt est gl̃a dei q̃ et fetentem
et q̃triduanũ resuscitat. seqr enĩ. Tulerũt
ergo lapidẽ. ℣ Ouge ad hoc tollendi lapidẽ
adiacentẽ ex soꝛoꝛe defũcti causatꝰ ẽ. nisi ei
dixisset ia fetet. Est enĩ q̃triduanꝰ nõ diceret
dixit ihs tollite lapidẽ sustulerũt q̃ lapidem
nũc ergo longe tardius ablatus est. Cõmodũ
est igit nichil interponere inter iussa ihu
et ipsoꝝ execucionẽ.

Ihs aũt eleuatis sursũ oculis dixit pat
gr̃as ago tibi q̃m audisti me. Ego aũt
sciebã q̃m semp me audis sz p̃t p̃plm q̃
circũstat dixi vt credãt q̃ tu me misisti.
Hec cũ dixisset voce magna clamauit la-
zare veni foras. Et statim pdyt q̃ fuerat
mortuus ligatus manus et pedes ysbi
tis et facies eiꝰ sudario erat ligata. Dicit
eis ihs. Soluite eũ et sinite abire. ℣ Multi
q̃ ex iudeis q̃ venerãt ad mariã et mar-
thã et viderant q̃ fecit crediderũt in
eum. Quidã aũt ex ipsis abierũt ad pha
riseos et dixerũt eis que fecit ihesus.

℣ Alchuinꝰ Quia xp̃s secũm hoiez minoꝛ erat
p̃ce ab illo petit suscitacionẽ lazari. atz ideo se ex
auditũ dicit. vñ dicit. Ihs aũt sursũ eleuatis, ocu-
lis dixit. pater gr̃as ago tibi, q̃m exaudisti me.
℣ Ouge Eleuauit quidẽ sursũ oculos q̃m in
telligenciã hũanã excrit adducẽs illã p oza-
cionẽ ad excelsũ patrẽ. Sed et necesse ẽ vo-
lentẽ ad exemplar oꝛacionis xp̃i oꝛare ele-
uare oculos coꝛdis sursũ ac erigere illos a
p̃sentibꝰ rebꝰ memoꝛia cogitacionibꝰ atz in-
tensionibꝰ. Hi aũt digne oꝛantibꝰ hmõi q̃dã
exp̃mit² a deo de p̃ꝛia oꝛacione p̃missio adhuc
te loquẽte dicũ. ecce assũ qđ expedit arbitrari
de dño et saluatoꝛe. erat enĩ oꝛaturꝰ p resur-
rectione lazari. Sed p̃ueniens illiꝰ oꝛacionẽ
q̃ solus bonꝰ p̃ est exaudiunt dicenda. Pro iple-
acione igit oꝛacionis subdit gr̃arũ actiones dicẽs
Pat gr̃as ago tibi q̃m exaudisti me. ℣ Crisꝰ Hoc
est nichil ẽ contrariũ mei ad te. Nõ aũt ostẽdit
qđ ipse nõ potuit vel q̃ minoꝛ sit p̃ce q̃ hoc
et amicis dicit² et honoꝛe eqlibꝰ vt aũt ostẽ-
dat q̃m nõ indiget oꝛõne subiungit. Ego autẽ
sciebã q̃m semp me audis q̃si diceret ad hoc q̃
fiat voluntas mea nõ indigeo oꝛõne ad hoc q̃
tibi suadeã. Vna ei est nra voluntas hoc autem
obũbrare dicit p̃pter auditoꝝ imbecillitatẽ
Deus ei nõ ita dignitatẽ suã tesp̃nat vt ad sa-
lutẽ nrãm p̃pterea excelsa quidẽ et magna pau
ca et ipsa occultata hũlia vero multũ circũstu
unt eiꝰ sermonibꝰ ℣ Hilariꝰ. de trin. Nõ igit²
p̃ce eguit nobis oꝛaut ne filiꝰ ignoꝛaret² vñ
subdit². Hz p̃pter p̃plm q̃ circũstat dixi vt credãt
q̃ tu me misisti. Cũ enĩ sibi nõ p̃ficeret depca-
cionis sermo ad p̃fectũ tñ nrẽ fidei loqbatur
Nõ inops q̃ auxilij ẽ sz nos sumꝰ inopes doctri-
ne. ℣ Crisꝰ Nõ aũt dixit vt credãt q̃m minoꝝ
sũ. q̃m sine oꝛõne non possũ facere. sz q̃m tu me
misisti nõ dixit. misisti me ibecillẽ seruitutẽ
recognoscentẽ a meipso nichil facientẽ sz me
misisti. vt nõ deo cõtrariũ estiment nec dicãt

nō est ex deo et vt ostendā sm̄ tuā volūtatem
opꝰ hꝫ fieri ℣ Aug⁹ de vb dn̄i Venit aut ips ad
monumētū in quo lazar⁹ dormiebat et non
tāꝝ mortuū sz tanꝝ sanū tāꝝ viuū tāꝝ au
dire pgratū de sepulchro ptin⁹ euocauit vñ se
quit. Hec cū dixisset voce magna clamauit la
zare veni foras. ideo dicit nomē ne ōnes mor
tui cogerent exire ℣ Chrys Nō autē dixit surge
tu sz veni foras vt viuēti loquēs ei q̄ mortu⁹
fuerat ꝓpt̄ qđ nō dixit. Jn nocte prīs mei veni
foras aut resuscita eū pater sz hꝫ ōnia dimittēs
postꝝ ozātis formā accepat p̄ res autoritatē
ostendit qm̄ et hoc sapientie sue ē p verba
quidē condescensionē p̄ res vero ostendere
potestatē ℣ Theo. Alta vero saluatoris vox q̄
lazarū suscitauit indicū est tube magne sona
ture in cōmuni resurrectione. ℣ Claus enā cla
mauit vt gentiliū ora refrenet fabulamentū
in tumulis ee aias desūtorū na quasi foras
manentē eā aduocat per clamorē. Dicit aut
vnūsalis resurrectio in ictu oculorū p̄uenret
sic et hec resurrectio singularis. Et ideo seqt̄
et statim pdixit q̄ mortu⁹ fuerat ligat⁹ manꝰ
et pedes institis et facies eiꝰ sudario erat ligata
Jā manifestat effectū qđ dicit venit hora cum
audiēt defūcti voce filij dei. et q̄ audierīt viuēt
℣ Orige. Illa vox elata et clamor nō inconuenien
ter dicet exisse illū et sic adimpletū est qđ
dixerat vado vt exuam eū Sed et p̄ qui filiū
ozantē exaudiuit suscitauit lazarū vt sit resur
rectio lazari cōe opus sit filij ozantis et prīs ex
audientis Dicit ei p̄ suscitat mortuos et vi
uificat. sic et filius q̄s vult viuificat ℣ Chrys Exijt
aūt ligatus vt nō putaret esse fantasma sz et
hoc q̄ erat ligatus nō min⁹ videbat esse q̄
resuscitare seqtur eū. Dicit eis ihs̄ solute eū.
Vt videlicet tangentes et ei appropīquātes vi
deant q̄ vere ē ille seqt̄. Et sinite abire et hoc
ꝓpter hūilitatē nō eū dicit eū neq̄ iubet secū
ambulare ad sui demōstrationē ℣ Orige. Dixe
rat aūt sup̄ dns ꝓpter pplm q̄ curiosius dixi vt cre
dāt q̄ tu me misisti. nullo aūt corū credente hoc
dixisz velut aliq̄s hoim insanus futurorū Vnde
ad hoc removendū subdit. Multi ergo ex iudeis q̄
venerūt ad mariā et martham et viderūt q̄ fecit cre
diderūt in eū. Quidā aūt ex ipsis abierūt ad pha
riseos et dixerūt eis q̄ fecit ihs̄ Cōtinet q̄d ābiguū
sermo prīs verū q̄ierūt ad phariseos fuerunt ex
illis multis q̄ crediderāt ꝓponentes conciliari ꝑpo
hostiliter se habētes ad eū Vel alij a credentib⁹
irritare volentes inuidū phariseorū zelū in ipm
et videt in hoc magis euāgelistā exprimere velle
multos eū dixit qui p hoc q̄d viderūt credide
rūt veluti paucis existentib⁹ alijs de q̄b⁹ subdit
q̄da aūt ℣ Aug⁹ lxxxiij q̄st. q̄ꝙ aūt sm̄ e-

uāgeliste hystoriā resuscitatū lazarū plena fi
de teneam⁹ tū in allegoria aliq̄d significare
nō dubito neq̄ eī res facte allegorizant⁹ geste
rei fidē amittunt ℣ Aug⁹ sup iohēz. Dīs quidē
q̄ peccat mort⁹ sz deꝰ magna mia aīas suscitat ne
moriant⁹ eternū Intelligim⁹ q̄ tres mortu
os q̄s in corpib⁹ suscitauit aliquid significare
de resurrectionib⁹ aiarū ℣ Grego. iij moza
Puellā enī in domo. mulierē extra portam
in sepulchro aūt lazarū suscitat. adhuc q̄ppe
in domū mortu⁹ iacet. qui iacet in p̄cto in
q̄si extra portā ducit. cui⁹ inquitus vsq̄ ad
inuerecundia publice ꝓpetrationis ꝓpat.
℣ Aug⁹ Vel intus ē mors q̄ cogitatū malū
nondū p̄cessit in factū. Si aūt ipsū malū
fecisti q̄si mortuū extra portā extulisti ℣ Gre
go. Sepulture vero aggere p̄mit qui i pec
petratione nequitie vsu cōsuetudinis pressꝰ
grauat. sed hos plerūq̄ diuina gra respectꝰ
sui lumine illustrat ℣ Aug⁹ lxxxiij q̄stionū.
Vel accipiam⁹ lazarū in monumēto aiam
terrenis p̄ris obrutā ℣ Aug⁹ sup iohēz. Et
tū lazarū dns amabat Si enī p̄decessor nō
amaret de celo ad terras nō descenderet.
Sū aūt de illo q̄ peccare cōsueuerat dicitur
fetet. incipit ei habere pessimā famā tāꝝ
odorē teterrimū ℣ Aug⁹ lxxxiij q̄stionum.
Recte enā dicat q̄tridua⁹ ē vltimū enī ele
mentorū terra ē Significat ei puteū terreno
rū peccatorū id ē cupiditatū carnaliū ℣ Aug⁹
sup iohēz Fremuit aūt dns lacrimauit voce
magna clamauit. q̄ difficile surgit. quē mo
les cōsuetudinis p̄mit turbat seipsū xp̄s vt
tibi significet quo tu turbari debeas cum
tūta mole p̄ris grauaris et p̄meris fides en
hoīs sibi displicentis fremere debz in accusa
tione malorū opm vt violentie penitentis
cedat cōsuetudo peccādi. q̄n dns illud feci et pe
perit michi deus euāgeliū audiui et contep
si q̄d sanio ia fremit xp̄s q̄ fides fremit in
voce fremētis appareat spes resurgētis ℣ Gre
go xxij mora. Dicit aūt lazaro veni foras
vt ab exclusione et occultatione p̄ris ad ac
cusationē suā ore ꝓprio exire p̄uocet vt qui
intra conscīam suā absconsus iacet p̄nequi
cā a semetipso foras exeat per confessionē
℣ Aug⁹ lxxxiij q̄stionū. q̄ autē lazar⁹ exijt
de monumēto aiam significat recedente a
carnalib⁹ vicijs q̄ vero insidens obuolut⁹ hoc
est penā a carnalib⁹ recedentes et mente
feruentes legi dei adhuc tū in corpe cōstitu
ti alieni a molestijs carnis esse non possum⁹
q̄ aūt fasces eius sudario tecta erat hoc ē q̄
hac vita plenā cognitionē habere nō possu
mus Qui aūt dicit solute eū et sinite abire

hoc ē q̄ post hāc vitā auferūt² eiā velamina ut
vt facie ad faciē videam. ¶ Aug⁹ sup ioh̄em. Vel
aliter q̄n cōtēpnus moztuū iacere q̄n cōfiteris
p̄decis. Quid ē enī p̄decere nisi ab occultis
velut exeundo manifestari. ſz vt cōfitearis
deus fuat magna voce clamando id ē mag-
na ḡtiā vocādo. moztuus autē p̄decēs adhuc
ligatus ē. cōfitens adhuc reus vt autē solue-
rent² p̄cā eiꝰ mīstris hoc dixit. soluite eum
et sinite abire. q̄d ē q̄ solueritis sup terrā
erūt soluta et in cel. ¶ Alchui. Ipse ergo iusti-
ficat q̄ interiꝰ p̄ sepsū vnificat. soluit discipu-
li q̄ p̄ mīsterū sacerdotū absoluit² vnifi-
cati. ¶ Beda. per eos autē q̄ pharisei ānūcia-
uerūt signuficat² nōnulli q̄ videtes bona ser-
uoꝝ dei opa. odijs isequūt². et ifamare conāt².
Collegerunt ergo pontifices et phariſei
cōsiliū aduersus ihesū et dicebant q̄d fa-
cimus q̄ hic hō multa signa facit si dimit-
timus eū sic oēs credēt in eū et venīēt
romani et tollent nr̄m locū et gentem
Unus autē ex ipsis caypphas nōie cum
esset pōtifex ānī illi⁹ dixit eis. vos nesci-
tis quicq̄ neq̄ cogitatis q̄ expedit vob
vt vnus moriatur hō p̄ pplō et nō to-
ta gens pereat. Hoc autē a semetipso
non dixit sed cū esset pōtifex ānī illius
p̄phetauit. q̄ ihs moriturꝰ erat p̄ gente
sed vt filios dei q̄ erāt dispsi cōgregaret
in vnū. Ab illo q̄ die cogitauerūt vt inter
ficerēt eum..

¶ Theophil⁹ Decebat admirari ac extollere eū
qui talia p̄agebat miracula. Ipsi vero potius
cōsiliantur illū occidē vñ dicitur Collegerūt
q̄ pontifices et phariſei cōsiliū aduīs⁹ ihm et dice-
bāt q̄d facim⁹. ¶ Aug⁹ Nec tñ dicebāt credem⁹
plus eū p̄ditū hoīs cogitabāt quō nocerēt et p̄-
derēt q̄ quō sibi cōsulerent ne perirēt et tñ time
bāt et quasi cōsulebāt. dicebāt ei. Qd facim⁹ q̄
hic homo multa signa facit. ¶ Crisꝰ Ioiez eum
adhuc vocāt q̄ tantū susceperūt eiꝰ deitatis de-
mōstrationē. ¶ Orige. Est autē p ea q̄ dicūt² ab
ipsis cōsiderare eoꝝ īsipiencia et cecitatē. in-
sipiencia q̄pe q̄ testificabāt² illū. et multa per
egisse miracula. et tñ estimabāt se posse aduer-
sus eū emulari. velut nō posset p se aduersus
eoꝝ emulationes. Cecitatis autē hoc ipsū erat.
ad faciētē eū tot miracula p̄tinebat vt se ab
eoꝝ insidijs eximeret. nisi forte crederēt q̄ signa
fecit et putabāt ea nō fieri diuina vtute. Ihs quidē
ut² deliberabāt nō dimittere ipsū. opinantes
se p̄ hoc ēe impedimēto volētib⁹ credere in eum.
et romanus ne eis auferēt terrā et gentē. vñ seq̄t².
Si dimittim⁹ eū sic oēs credēt in eū et venīēt
romani et tollent locū nr̄m et gentē. ¶ Hoc dicētes
pplm volūt cōcutere vt periculandū ex suspi-
one tirānidis q̄si diceret. Si romani viderint
eū turba cōducentē suspicabūt² nos in tiran-
nidē velle cōsurgere et destruent nr̄am nuita-
tē. ſz ficto erūt que dicebant² q̄d eīm demōstra-
bat tale. armigeros circūferebat et eq̄taturus
trahebat nōne deserta p̄sequebat². sed vt non
putent². ob passionē suam hoc dicere totā cui-
tatē p̄cipitari dicūt. ¶ Aug⁹. Vel timuerūt ne
si oēs in xp̄m crederēt nemo remaneret qui
aduersus romanos cuitatē dei templūq̄ de-
fenderet q̄n cōtra ipsū templū et contra pa-
tras paternas leges doctrinā xp̄i esse sentiebāt
tpalia q̄ perdere timuerūt et vitā eternā nō
cogitauerūt. ¶ Nā et romani post dñi passio-
nē et glorificationē tulerūt eis et locū et gentē
expugnādo et trāsferēdo. ¶ Orige. Hz et secm
anagogē locū eorū q̄ ex circūcisione sūt gentes
occupauerūt q̄ p eoꝝ casū salus gentib⁹ euēit
Loco eīm gentis romani ponūt² ex regnātib⁹
q̄ regno subeūt nūcupatis. Oēs enīm ab eis
sublata ē q̄ q̄ sunt p̄ plus dei factus nō pop⁹.
¶ Crisꝰ Cū autē illi hesitabāt et in ordine con-
silij p̄ponebāt dicentes. Quid facim⁹ vnus
iuerecūde et cū crudelitate clamauit vñ seq̄t².
Unus ex ipsis caypphas nōie cū esset pōtifex ānī
illi⁹. ¶ Augustin. Qd ouere p̄t quō dicat pontifex
ānī illius cū dñs constituerat vnū sūmū sacerdo-
tē cui moztuo vn⁹ succederet. Sed intelligendū ē
per ābitiones et contentiones inter iudeos postea
cōstitutū esse plures fere pōtifices q̄ p annos
singulos vicib⁹ mīstrarent. et forte enīm in vnū
annū plures administrabāt q̄b⁹ alio ānno alij
succedebāt. ¶ Alchui. Nā de hoc caypha ioseph⁹
refert q̄ p̄cio sibi sacerdotiū vni⁹ ānī redement
¶ Orige. Increpat² autē cayphe prauitas in hoc
q̄d dicitur pontifex ānī illi⁹ quo scz nr̄ saluato²
exercuit misteriū passionis. et tñ cū esset pōti-
fex ānī illi⁹ dixit eis. Vos nescitis quicq̄ neq̄ co-
gitatis q̄ expedit vobis vt vn⁹ moriat² homo
p̄ pplo et nō tota gens pereat. q̄si diceret. vos
sedetis et adhuc segnius rem attenditis ſz atten-
datis vni⁹ hoīs salutē p̄ cōmuni republica opor-
tere contēpnere. ¶ Theo. Hoc autē ipse quidē pra-
ua dixit intentione. tñ spūssā ḡtia ore eiꝰ usa est
ad futurū p̄sagiū. vñ subdit². Hoc autē a semet-
ipso nō dixit. ſz cū esset pōtifex anni illi⁹ p̄pheta-
uit q̄ ihs moriturꝰ erat p̄ gente. ¶ Orige. Non
q̄cūq̄ p̄phetizat p̄pheta ē sicut nō quicūq̄ iustus p̄se-
quit² iustus ē. sicut q̄ facit aliq̄d opus p̄ter huā-
nā glām. Caypphas q̄ p̄phetauit quidē ner tñ
erat p̄pheta sicut et balaam. Audebit autē quis
dicere q̄ nō p̄ spūmsēm caypphas p̄phetauerit q̄
ecia spūs malignus est attestari ihu et p̄phetare

p eo iuxta illud qđ dixit. Nouimꝰ te qꝫ sis sc̃ūs dei nā ei⁹ intēcionis est nō fidēles auditores efficere sz mutare in p̄torio cōsidentes aduersus ilh̄m vt eū p̄merent. deinde qꝫ dicat expedit vob qꝫ pars ei⁹ pphecie fuit dicat verū vel mentit. Nā si verū dixit saluāt hꝝ qꝫ in p̄torio aduſus ilh̄m mututūt. mortuo ihū p̄ pplo et pertinguūt ad id qđ expedit. qꝫ si ī conueniens ē manifestū est qꝫ nō fuit spūssc̃ūs qđ dedit hec pferri. qꝫ spūssc̃ūs nō mentitur. Si aūt quis velut veridicū et in hoc ē caypham audiēdū et illo qꝫ grā dei p̄ oīb⁹ gustet mortem et qꝫ ē salutar oīm hoīm maxime fidelīū fatebit eā cūctaq̄ sunt in hoc loco pphecā esse veridicā in capiendo ab illo. vos nichil scitis. Nichil ei⁹ onerāt qui ihm ignorabāt esse veritatē sapiāz iustitiā et pacem et qꝫ ipsis quoq; erat expediens vt hic vn⁹ mq̄ mutū est homo moriat p̄ pplo nō ecclia in quitū est imago inuisibilis dei est susceptibilis mortis p̄ pplo aūt obijt velut potens tot⁹ orb culpā in semetipsū retorquēs dissipare ac delere Ce hoc vero qđ dixit. hoc aūt a semetipso non dixit. docemur qꝫ aliqua nos hoīes p̄ nos dicimꝰ nulla inducente virtute ad p̄ferendū Quedā vero suadente nobis quadā virtute. et si nō integre exp̄imamꝰ et sic consequēter disponamur ad ea insectantes ea qꝫ dicimꝰ sz nō intentionē dictorū velut caypħas ex se nichil protulit nec dixit intentionē qꝫ pphetā dixit nō accipiebat. Sed eā paulū quādā legisperti sunt nō intelligētes nec ea qꝫ p̄feruntur Aug⁹ Hic docem⁹ etiam hoīes malos pphetie spū futūra p̄dicere qđ tñ euāgelista diuino attribuit sacramēto qꝫ pōtifex fuit. id ē sum⁹ sacēdos Crisꝰ Vide aūt qnta spūssc̃a virtus spūssc̃a vita est a mente eū mala valuit vba p̄ferre pphetae Vide eā qnta ē pōtificalis virtus potestatis pōtifex eū effect⁹ et si indign⁹ existens pphetauit nescaens qđ diceret. ore ei⁹ solū vsa est grā tōtamnatū autē tor nō tetigit Aug⁹ Caypħas igit de sola gente iudeorū pphetauit in qua erāt oues de qb⁹ aut ipse dñs nō sū missus nisi ad oues q̄ perierūt dom⁹ isrl sz nouerat euāgelista alias ee oues q̄ nō erāt de hoc ouili quas oportebat adduci et ideo addidit et nō tm̄ p̄ gente sz vt filios dei q̄ erāt dispersi cōgregaret in vnū Hec aūt secm̄ p̄destinationē dicta sūt. nā neqꝫ oues ei⁹ neqꝫ filij dei adhuc erāt Greg vi moraliū. Persecutores q̄ peregerūt hoc qđ pauore mouti sūt mutuerūt mortē vt ab eo abscinderent fidelīū deuotionē sz fides inde creuit. vnde se hāc extinguere infidelitas credidit Nō enī ad pietatis sue obsequiū redegit qđ cōtra illū humana crudelitas extorsit Ozige. Concitati aūt ad irā ex

vbis caypħe tyrannorū vt occiderēt dñm vn̄ sequit. Ab illo q̄ die cogitauerūt vt interficerēt eū Et quidē si nō spūsc̃o caypħa pphetauerat alij spūs fuit q̄ valuit et p̄ impiū loqui et sibi cōpares aduſus xp̄m mutare Qui aūt vult respōdere p̄ spūsc̃o dicet qꝫ sicut sacrarū intentionē scripturarū ad vtilitatē plurū alij prauē suscipūt ad cōstituendā enormē disciplinā sic editā p̄ saluatore pphecā veridicā nō debito modo pp̄ientes cōsiliati sūt vt iter ficerēt xp̄m Crisꝰ Querebāt quidē prius et eū interficere nūc et sententiā fixerūt.

Ihs aūt iā nō in palā ambulabat apud iudeos sed abijt in regionē iuxta desertū in ciuitatē que dicitur effrem et ibi morabat cū discipulis suis. Prope erat aūt pascha iudeorū et ascenderūt multi iher̄ solimā de regione ante pascha vt sanctificarēt seipsos. Querebāt ergo ihm et colloq̄bant adinuicē in templo stantes Quid putatis qꝫ nō venit ad diem festū Dederant aūt ei pontifices et pharisei mandatū vt si qs cognouerit vbi sit indicet vt apprehendant eum.

Ozige. Cū consiliū congregauerūt pōtifices et pharisei vt occiderēt ihm. ipse curiosus seruās nō vltra cū fiducia conuersabatur cū iudeis sz neqꝫ ad aliā ciuitatē abijt palātā sz ad q̄dā remotā vn̄ dixit. Ihs ergo iā non in palā ambulabat apud iudeos sz abijt i regionē iuxta desertū in ciuitatē q̄ dicit effrem Aug⁹ Nō qꝫ potentia ei⁹ defecerat in qua si vellet palā cū iudeis conuersaret et nichil ei faceret. Sed exemplū discipul⁹ demōstrauit q̄ appareret nō esse p̄m si fideles eius oculis p̄sequentiū se subtraheret et furorē sceleratorū latendo ponderaret. qꝫ se ostendendo magis accenderet Ozige. Honestū nāq; est imminente agone cōfitendi ihm nō euitare cōfessionē nec recusare subire mortem grā veritatis nec min⁹ honestū est nō tradere occasionē tante temptationi nō solū p̄ incertitudinē euentus p̄sij sz ne nos occasione p̄stem⁹ vt alij magis impij ac nocentes fiant. Nā si qs fact⁹ erga quēcp̄ materia criminis luet penas. q̄ quomodo p̄secutorē nō declinās eā de p̄sequentis delicto dabit responsū. Nō solus aūt dñs illuc iuit. p̄mo vt nullā daret causā p̄quirentib⁹ cū discipulos eius secū duxit Dñs sequit. et ibi morabat cū discipul⁹ suis Crisꝰ Qualiter putas turbatos discipulos humane videntes eū saluatū. Ipsi aūt q̄ones letabāt et festū celebrant tūc occultāt et in periculis sunt sz tñ p̄manebāt cū eo secūdū illud Vos estis q̄ p̄mansistis mecū in tēp

tanonib⁹ meis ℣ Origē. Quo ad ānagogiā vero dicat² q̄ iḷis dudum cū fiducia ābulabat inter iudeos cū vbū diuinū per pphetas in ipsis cōuersabat² sz abyt illuc nec ē verbū dei inter iudeos. accessit aūt ad villā q̄ est ppe desertū. de qua dicit² ℣ Multi filij deserte magis q̄ coniugate. villa aūt dicit² effrem. que interp̄tat² fertilitas sicut aūt effraim sic manasse seniorib⁹ ppl̄ obliuioni traditi. Post pplm enī obliuioni datū ptermissū pdyit ex gentib⁹ habūdantia. Discedens g̃ a iudeis dīs venit in terrā totius orbis ppe desertā ecclesiā que dicit² aūtus ferūda et ibi morat² cū discipulis vsq̄ nūc ℣ Aug⁹ Ille aūt q̄ de celo venerat pati ꝓpinquare voluit loco passionis. q̄ imminebat hora passionis vñ sequitur ℣ Erat aūt erat pasca iudeorū. habebant iudei pascha in vmbra nos in luce. sanguine occisi pecoris iudeorū postes signati sūt sanguine xp̄i frontes nr̄e signātur. illū diem festū iudei aduentū habere dñi sanguine voluerūt. illo die festo ornatus ē agnus qui eundem diem festū suo sanguine cōsecrauit. ℣ Mandatū aūt erat in lege iudeis vt die festo quo pasca erat ōnes vndiq̄ cōuenirēt et illis diei celebratione sātificarent² vñ seq̄t². Et ascenderūt multi ihēroſolimā de regione ante pascha vt sātificarent² semp̄sos ℣ Theophi. Ascenderūt aūt ante pascha vt purgarent² q̄m q̄dq̄ pcrnuerūt inuiti vel spontanei pascha nō celebrabāt nisi prius expiarent² vt moris erat balneationib⁹ et ieunijs ac rasura. q̄ ena quasdā deputatas oblationes offerendo hīj ergo expiationē celebrātes insidiant dño vñ seq̄t². Querebāt g̃ ihm et colloq̄bantur adinuicē in tēplo stantes. q̄d putatis q̄ nō venit ad diem festū ℣ Chrisō. Insidiabātur ei et temp⁹ festū temp⁹ fauebant occisionis ℣ Origē. Et ppter hoc nō dixit pascha dñi sz iudeorū. ne saluator in illo panebat² insidias ℣ Alch. Illi g̃ q̄rebāt ihm nō bene nos aūt q̄rauim⁹ eū stantes in templo dei. mutuo nos cōsolando et exorando vt veniat ad die festū nostrū et sua ꝓsencia nos sātificet ℣ Chrisō. Dz si talia solū vulgus pageret. videret vtiq̄ passio ex imperata ꝓgredi sz ena pharisei precepūt vt capiant². vnde seq̄t². Dederāt aūt ei pontifices et pharisei mandatū vt si q̄s cognouerit vbi sit indicet vt apprehendāt eū ℣ Origē. Et attende q̄ ignorabant vbi ē ostensū est eū eū discessisse. Dicēs ena q̄m insidiātes ihū ignorabant vbi sit ppter q̄d dederūt alia q̄ diuina mādata docentes disapulus et mādata hoiz ℣ Aug⁹ Nos aūt indicem modo iudeis vbi sit vtinā velint audire et apprehendere Capi. xij.

.xij.

Ihesus ergo ante sex dies pasche venit in bethaniā vbi fuerat lazarus mortuus quē suscitauit ihs fecerūt aūt ei cenā et ibi martha mīstrabat. lazarus vero vn⁹ erat ex discūbentib⁹ cū eo. Maria ena accepit libr̄ā vnguēti nardi pistici ꝓciosi et vnxit pedes ihu et extersit capillis suis pedes ei⁹ et dom⁹ ipleta ē ex odore vnguenti. Dicit ergo vn⁹ ex discipul⁹ suis iudas scariothis qui erat eū traditur⁹. Quare hoc vnguentū nō venditū² est denarijs et datū est egenis. Dixit aūt hoc nō q̄ de egenis ptinebat ad eū sz q̄ fur erat et loculos habens. ea q̄ mittebāt portabat. Dixit ergo ihs. sinite illā vt in die sepulture me̅ re̅ seruet illud. Pauperes enī semp̄ habetis vobiscū me aūt nō semp̄ habebitis. Cognouit ergo turba multa ex iudeis q̄ illic erat et venerūt nō ꝓpter ihm tm̄ sed vt lazarū viderent quem suscitauit a mortuis. Cogitauerūt aūt pncipes sacerdotū vt lazarū interficerēt q̄r multi ꝓpter illū abibant ex iudeis et credebāt in ihm.

℣ Alchu. Appropiquāte tpe in quo dīs pati disposuit. appropiquauit ipse loco in quo eiusdem passionis dispensatio⁹ ꝓficere voluit. Vñ dicit². iḷis q̄ ante sex dies pasce venit in bethaniā. Primo venit in bethaniā deinde ihēroſolimā. in ihēroſolimā quidē vt ibi pateret². in bethaniā vero vt resuscitatio lazari memorie oim actus ipi meret². vñ subdit². Vbi fuerat lazar⁹ mortu⁹ quē suscitauit ihs ℣ Theophil? Decima aūt die mēsis agnū iudei capiūt imolandū in festo pasce ex hinc eiⁿ festiuitatis plebant solēpnia. qua ꝓpt̄ in die q̄ est nona mensis et p̄cedit sextū diem ante pascha epulant² splendide et exordiū festi hāc diem constituūt. quo sit vt iḷis quoq̄ pgens bethaniā cōuenaret². vñ seq̄t². Fecerūt aūt ei cenā et ibi martha mīstrabat. p hoc aūt q̄d dixit² q̄ martha mīstrabat insinuat q̄m illi⁹ domo erat cōuiuiū. Sed attende mulieris fidelitatē nō ei famulab⁹ iponit mīsterū sz ipsamet suscepit. Innuere aūt volens euāgelista vere resurrectionis lazari signū. subdit. Lazarus vero vn⁹ erat ex discūbentib⁹ cū eo ℣ Aug⁹. Vi uebat loq̄bat² epulabat². veritas ostendebat². infidelitas iudeorū confundebat². ℣ Chrisō. Maria aūt nō faciebat cōmunē famulatu sz ad solū dīm cōstituit honorē. et nō vt ad hoiez accedit sz vt ad deū. vñ seq̄t². Maria g̃ accepit libram vnguēti nardi pistici ꝓcosi et vnxit pedes ihu et extersit capillis suis pedes ei⁹ ℣ Aug⁹ Odor aut pistici loci aliquē credere debem⁹ vnde erat hoc

vnguentū p̄ciosū ¶ Alchuin. Vel pistica id̄ fidelis nec extraneis spectabq; adulterata. Hec est illa mulier q̄ quondā peccatrix in domo simonis venit ad dn̄m cū alabastro vnguēti ¶ Augustin de cōtor. euā. q̄ aūt hoc in bethania rursus fecit aliud ē qđ ad hanc narrationē nō ptinet sed pariter narrat a trib⁹ iohe scz matheo et marco. q̄ aūt ꝯ matheꝰ et marcꝰ caput dn̄i vnguēto illo p̄fusū dicūt. iohes aūt pedes nō solum caput sz et pedes dn̄i acceperunt p̄fudisse mulierē. matheꝰ eā et marcꝰ recapitulādo ad illū diē redeūt in bethaniā q̄ erat āte sex dies pasche et narrāt q̄ iohes de cena et vnguēto ꝓcessū et dominū ipletā ē ex odore vnguēti ¶ Augꝰ sup iohē ad aplm reuocat intētionē q̄ dicat. Alijs sumꝰ odor vite ad vitā alijs sumꝰ odor mortis ad mortē. deniq; audies hunc ex vnguēto isto quo erat alijs odor bonꝰ in vitā alijs odor bonꝰ in mortē vñ sequit. Dicebat ꝯ vnꝰ ex discipul⁹ s. iudas scarioth⁹ q̄ erat eū traditurꝰ q̄re hoc vnguētū nō vēdit. ccc. denarijs et datū ē egenis ¶ Augꝰ de con. euā. qđ alij dicūt discipulos murmurasse de vnguēti p̄cioſi effusione. iohes aūt iudā cōmemorat. puto discipulorū nōie iudā significatū. pluralī numero p̄ singulari vsurpato. Potest eā intelligi q̄ alij discipuli aut senserunt hoc aut dixerunt. aut eis iuda dicente p̄ suasū sit. atq; oīm voluntatē matheꝰ et marcus vbis eā expressērit sz iudas ꝓtereā dixerit quia fur erat. ceteri ꝓpter cunctū paupm. iohes vero de solo illo id cōmemorāt voluisse. cuiꝰ ex hac occasione furādi cōsuetudinē tredidit intimandā nā sequit. Dicit aūt hoc nō q̄ de egenis ptinebat ad eū. sz q̄ fur erat et loculos habens ea q̄ mittebāt portabat ¶ Alchuin. Portabat mysterio exportabat furto. nō tūc periit iudas qui accepit a iudeis pecuniā vt dn̄m traderet iā fur erat dn̄m ꝓditus sequebat. nō corde sz corpe. Voluit aūt p hoc dn̄s admonere vt malos tolleremus ne corpꝰ xp̄i duubdam⁹. Qui aliq̄d de ecclia furat. iudē p̄dito cōparat. tolera malū bonus vt venias ad p̄miū bonorū ne imittaris in penā malorū. Exēplū dn̄i accipite cōuersatus in terra. Quare habuit oculos cui ageli mīstrabāt nisi q̄ ecclia ipi⁹ loculos habitum erat. quare fures admisit nisi vt eis ecclia fures dū patit tolerare sz ille q̄ consueuerat de loculis pecuniā tollere. nō dubitauit accepta pecunia ipsū dn̄m vendere ¶ Chrys. Ideo eā ei furi existenti loculos habe cōmisit paupm vt ocnī abscinderet occasionē. Nō enī habuit dicere q̄n ꝓpter pecuniariū desideriū hoc fecit. etenī sufficiēte habebat ex loculo cōcupiscentie mitigationē ¶ Theo. Quidā vero administrationē pecunie susceptisse iudā fatentur tāq; minimū oīm. Nā pecunie administratio doctrine administratiōe inferior est sēm q̄d dicūt apli in actib⁹. Nō est equū nos derelinquere vbū dei et mīstrare mensis ¶ Chrys. Xp̄s aūt multa cōdescensione adiudā vtens nō inuenit eū subripientē sz cōem titulat excusationē nā sequit. Dixit ꝯ ihs fac cito illā vt in die sepulture mee seruet illud ¶ Alchuin⁹. Dignū sicut se morituru et ad sepeliendū aromatib⁹ eē vnguēdū. ideo marie cui ad vnctionē mortui corpis multū desiderāti p̄uenire nō licuerat donatū sit viuenti adhuc impendere obsequiū q̄d post mortē celeri resurrectionē ꝓmerita nequiret ¶ Chrys. Rursus eā ꝓpter ꝓditorē rememorat⁹ est sepulture. ac si diceret grauis sū tibi et onerosus sz expecta parū et abibo. Et hoc ostendit cū subdit. pauperes enī semp habetis vobiscū. me aūt nō semp habebitis ¶ Augꝰ Loḡbat de p̄sentia corpis sui. nā sēm maiestatē suā sēm prudentiā sēm ineffabilē et inuisibilē gram ipletā q̄d ab eo dictū est Ecce ego vobiscū sū vsq; ad consūmationē seculi. Vel aliter. in iuda p̄sona significati sūt in ecclia mali. Hi enī bonꝰ es habes xp̄m et i p̄ma p fidē et sacramentū. et habebis semp q̄n cū hic eris ad illū venies qui dixit latroni. Hodie mecū eris in paradiso. Hi aūt male versaris videris habere in p̄nti xp̄m q̄ baptizaris baptismo xp̄i accedis ad altare xp̄i sz male viuendo nō semp habeb. Nō aūt dixit habes sz habebis q̄ vnꝰ malꝰ corpe malo⁹ significat sequit. Cognouit ꝯ turba multa ex iudeis q̄ illuc erat et venerūt nō ꝓpter ihm tm̄ sz vt lazarū viderēt quē suscitauit. curiositas eos adduxit nō caritas ¶ Theo. Visores enī susceptū fieri cupiebāt. expectātes eā de ipsis aliq̄d lazaro referente ꝓpendere ¶ Augꝰ Quia vero tm̄ miraculū dn̄i tanta erat euidencia diffamatū vt nō possent vel occultare qđ factū est vel negare cogitauerūt vt lazarū interficerēt. vñ sequit. Cogitauerūt aūt p̄cipes sacerdotū vt et lazarū interficerēt. q̄ multi ꝓpter illū abibant et iudeis et credebāt in ihm. O rem stupēdā q̄si dns suscitare potuit mortuū et nō possit occisū. ecce vtrūq; dns fecit et lazarū mortuū et sepsū suscitauit occisū ¶ Chrys. Nullum aūt miraculū xp̄i eo sit a fuerze fecit hoc ei mirabilis erat inopinabile mortuū q̄tidiane videre ābulante et loquente ¶ Aliter eā illi in alijs putabāt criminari sabbati solutionē et hac via abdurere turbas hirāt q̄ a nullo habebāt conqueri cōtra ihm. ad uersus lazarū fecerūt conatū. itaq; et i ceteris hoc fecissent nisi haberēt accusationē de sabbato. ¶ Aliter aūt ille quidē ignobil⁹ erat

et exierunt eu de templo hoc ena eos mordebat
p festuitate instante oes dimittentes betha-
nia veniebat. ℣ Alchui. Justice aut q ate sex
dies venit bethania significat q ille q sex die-
b⁹ oia fecerat et sexto die hoiez creauit ipse
sexta mudi etate sexta feria sexta hora re-
dimere mudu venerat Cena aut dna fides
est ecclie q per dilectione opat martha mi-
nistrat cu fidelis aia opa sue deuocois dno i-
pendit Lazarus unus erat ex discubentib⁹ cu
hiis q post pnoz mortem resuscitati sunt ad
iustitia una cu eis q in sua pmanserunt iustitia
de pscientia veritatis exultat et celestis gratie cena
munerib⁹ alitur Et bn in bethania celebra
tur q interpretatur dom⁹ obedience nam ecclia
est obedience domus ℣ Augusti. Unguen
tu aut quo maria unxit pedes ihu iustina
fuit ideo libra fuit Erat aut unguentu nar
di pistica pnosi pistis grece fides dicit. Que
rebas o pari iustica iustus ex fide viuit Un-
ge pedes ihu bn viuendo dnm sectare vesti-
gia capillis terge si habes superflua da pau
peribus et dnu pedes tersisti Capilli ei super-
flua corpis vident ℣ Alchui. Et notandu q
primo tantu pedes unxerunt hic aut pedes
et caput unxit ibi rudimenta penitencie hic
iustina pfectaru designat aiaru p caput eu
dnu sublimitas diuinitatis p pedes humilitas
incarnacois expiuit. vel p caput ipse xpus
per pedes pauperes q sunt membra ei ℣ Augu⁹
Dom⁹ aut repleta e odore mudi ipletse bona fama.

In crastinu aut turba multa q conue
nerat ad die festu cu audisset qz venit
ihs ihierosolima acceperut ramos pal
maru et processerut obuia ei et clama
bat Osanna bndict⁹ q venit in noie dni
rex isrl. Et inuenit ihesus asellu et se
dit sup eu sicut scriptu est Nolite timere
filia syon ecce rex tu⁹ venit tibi sedes
sup pullu asine Hec no cognouerut
discipuli ei primu sed qu glorificat⁹
e ihs tunc recordati sunt qz hec erant
scripta de eo et hec fecerunt ei. Testi
moniu ergo phibebat turba q cu eo
erat qu vocauit lazaru de monu
mento et suscitauit eu a mortuis
Propterea et obuia venit ei turba qua
audierut eu fecisse hoc signu. Pha
risei aut dicebat ad semetipsos vide
tis qz nichil proficim⁹ Ecce mundus
totus post eu abiit.

℣ Crisp. Precepta legis erat ut decima luna p
mi mensis agn⁹ siue hedus in domo reluderet
usq ad qrtamdecima luna eiusde mensis qn

ad vespera imolabat. unde et verus agn⁹ ex oi
grege sine macula elect⁹ pro pplo sanctificatione
immolandus ante qnq dies id est decima luna
ihrosolima ascendit ℣ Aug⁹ Qui aut fructu⁹
apparuerit pdicacois ei⁹ et qui⁹ grex ouiu
ex hiis q perierat dom⁹ isrl vocem pastoris au-
dierit intendendu est ex eo qd dicit. Jn crasti-
nu aut turba multa q conuenerat ad die festu
cu audisset qz venit ihs ihrosolima acceperut
ramos palmaru Rami palmaru laudes sut
significates victoria qua erat dns morte mo-
riendo superatur et tropheo crucis de diabolo
mortis principe triumphaturus ℣ Crisp Osten
debat aut qm de reliquo maiore q de pphe-
ta opinione habebat de eo vn sequit. Et p
cesserut obuiare ei et clamabat. osanna bndict⁹
qui venit i noie dni rex isrl ℣ Aug⁹ Osanna
vox e obsecratis magis affectu indicas q rem
aliqua significas sicut sut in lingua latina qs
interiectiones vocat ℣ Beda Est aut compositu
ex corrupto et integro O si enim salua anima ob
secratis est interiectio O si ergo corruptu anam
est integru. bndict⁹ aut q venit in noie dni
sic pcepta impiendu est vt in noie dni. i noie
dei prius intelligat quis possit itelligi etiam
in noie suo qz et ipse dns est Bed et verba
meli⁹ nostru dirigit intellectu Ego veni in
noie patris mei. no vltiz amittit diuinitate qm
nos docet humilitate ℣ Crisp Hoc est etiam quod
maxime coegit credere in xpm oes. qm no est
deo contrari⁹ et hoc maxime exigebat plebem
q ipse dicebat se a pre venisse. ex hiis q vb
colligim⁹ q deus est ℣ Ma osanna saluos fac
interpretatur. salute aut soli deo scripturam at
tribuit Deinde qz vere est deus qz venit i qui
no q dicit hoc ei seruile e q damodo illud vero
diuinu q ena dicit in noie dni illud idem ex
pa ipse pretendit no enim in noie serui sz dni
dicit illu venire ℣ Aug⁹ Qd aut magnu
fuit regi seculoru regem fieri hoim. si non
eni rex isrl' xps ad exigendu tributu vel ferro
exercitu armandu sz rex isrl' q metes regit
p in regnu celoru producat. q ergo rex voluit
e isrl' dignacio e. no promocio. miseracois in
dictu no potestatis augmentu. q enim in terra
appellat⁹ e rex iudeoru in celis e dns ange-
loru ℣ Theo. Judei aut rege isrl ipsu numen
pabat. qsi sensibile rege somniantes exper-
tabat naz exurgere quenda in rege maiore
q secm humana natura saluaturu eos a roma
noru iurisdictione Quo aut dns veniret osten-
dit euangelista subdens et inuenit ihs asellum
et sedit sup eu ℣ Aug⁹ Hoc breuiter dictu est
Ma que ad modu sit factu apud alios euange-
listas plenissime legit. pullu aut asine i quo

nemo ſederat. hoc enī apud alios euāgeliſtas inuenit. intelligūs pplīm gentiū qui legē dnī nō acceperat. aſinā vero qe vtrūq dnō adductū eſt plebē eiꝰ q̄ veniebat ex pplo iſrl
Criſ ſcat q̄ hoc pphetice aliq̄d ꝓtenebe figuras qm videlicet in mundū gentiū pplm debebat ſubiectū habere et pphecā quandā implens
Aug⁹ Adhibet autē huic facto pphetici teſtimonii vt appareret qm malig nū pncipes iudeorū eū non itelligebāt in quo ip̄lebāt que legebāt vñ ſeq̄t. Hic ſeptū eſt. noli timere filia ſyon ecce rex tuꝰ venit tibi ſedens ſup pullū aſine In illo pplo erat filia ſyon ipſa ē ihūlm q̄ ſyon cau dicit. Noli timere illū agnoſce q̄a te laudat. et noli trepidare cū patitur qe ille ſanguis fundit. p quē tuū delictū deleatur et vita redimat.
Criſ Vel aliter qe reges eorū inuſti fuerūt et eos ſubnoxios bell faciebāt cōſide aut hic nō talis ſed mitis et mā ſuetꝰ q̄ oſtendit ab aſino Nō enī exercitū hūs intrabat ſz aſinū hūs ſolū Vide aūt euāgeliſte ſapiam nō verecūdabat priorē ignorāciā diuulgare nā ſeq̄t. Hec nō cognouerūt diſcipuli eiꝰ pmū ſz qñ glorificat eſt ihs
Aug⁹ Auguſtin. id ē qñ virtutem ſue reſurrectiōis oſtēdit tūc recordati ſūt qe hec erāt ſcripta de eo et hec fecerūt ei id ē non alia q̄ q̄ ſcripta erāt de eo.
Criſ Hoc aūt ignorabant qm ipſe nō reuelauit eis Dēadalizaſſet ei eos ſi rex exiſtens talia paſſurus erat et eā nō ſuſcepiſſent ſtatim cognitionē regni de q̄ dicebat. de regno ei tpali hoc dīi putaſſent
Theo Aſpice autē conſequentiā paſſionis ſuſcitauit lazarū hoc oīm nouiſſime reſeruās miraculū et ob hoc plurimi cōcurebāt et credebāt. vñ ſeq̄t. Teſtimoniū gꝰ phibebat turba q̄ cū eo erat qñ vocauit lazarū de monumēto et ſuſcitauit eū a mortuis ꝓterea et obuiā venit ei turba qe audierūt eū feciſſe hoc ſignū Exinde luor et inſidie vnde ſequit. phariſei aūt dicebāt ad ſemet ipſos videtis qe nichil ꝓficim⁹ Ecce mūd⁹ totus poſt ipſū abiit
Aug⁹ Turba turbant turbam. Quid aūt miudet cecā turba q̄ poſt eū abiit mūdus
Criſ q̄ iudū eū hic turbā dicūt videtur aūt hic multi hoc dictū eſſe eorū q̄ ſani quidē erāt nō aūt audebāt ꝓpalare Demū ab euentu deterrebāt alios ꝙſi inconſumabilia tēptantes
Theophil⁹ Ac ſi di. qñtūcūq̄ inſidiamū tūto hic auget et gloria ei⁹ intenditur Quis gꝰ ꝓfectus de tantis inſidijs.

Erāt aūt gentiles q̄dā ex hijs q̄ aſcenderāt vt adorarēt in die feſto Hij ergo acceſſerūt ad philippū qui erat a bethſaida galilee et rogabant eū dicētes dne volum⁹ ihm videre Venit philippus

ꝓpus et dicit andree. andreas rurſū et philippus dicūt ihū Ihs aūt reſpōdit eis dicens venit hora vt clarificet filius hois Amē amen dico vobis niſi granū frumenti cadens in terrā mortuū fuerit ipſū ſolū manet Si aūt mortuū fuerit multū fructū affert Qui amat aiam ſuā perdet eā et qui odit aiam ſuā in hoc mūdo in vitam eternā cuſtodit eam Qui michi miniſtrat me ſequatur et vbi ego ſum illic et miſter meus erit Si q̄s michi miniſtrauerit honorificabit eū pater meus.
Beda Templū dnī hieroſolimis ſitū a deo erat famoſū vt dieb⁹ feſtis nō ſolū virim ſz etiā multe ex ōgnq̄s regionib⁹ gentes illuc aduenirēt Hinc de eu multo cāndatis reppne ethnicꝰ actus apoſtoloꝝ declarat Hac cōſuetudine hij gentiles venerāt adorare de quib⁹ dicit. Erant aūt gētiles q̄dā ex hijs q̄ aſcenderāt vt adorarēt in die feſto
Criſ. Ppe exiſtētes de cetero vt ꝓſelyti fierēt fama itaq̄ audita de xpo volūt eū videre vñ ſeq̄t. Hij gꝰ acceſſerūt ad philippū q̄ erat a bethſaida galilee et rogabant eū dicentes dne volum⁹ eū videre ihm
Aug⁹ Ecce volūt eū iudei videre, gentiles videre ſz et illi ex iudeis erāt q̄ clamabāt bñdict⁹ venit in nōe dnī. Ecce illi ex circūciſione illi ex ꝓpucio velut duo parietes de diuerſo venientes et in vnā fidem xpi pacis oſculo cōcurrētes ſeq̄t.
Venit philippus dicit andree
Criſ Quaſi ꝓxi exiſtenti audierat ei in via gentiū nō abiectis ꝓpterea cū diſcipulo rei meis magiſtro refert. vñ ſeq̄t. Andreas rurſus et philippus dicūt ihū
Aug⁹ Audiam⁹ ergo vocē lapidis ang̃elicā vñ ſequit. Ihs aūt reſpōdit eis dicens venit hora vt clarificet filius hois Forſitan alius putat ideo ſe dixiſſe glorificatū q̄ gentiles eū volebāt videre nō ita ē Sed videbat gentiles poſt paſſionē et reſurrectionē ſuā in ōnib⁹ gentib⁹ crediturōs Ex occaſione igit iſtorū gentiliū qui eū videre cupiebāt annūciat futurā plenitudinē gentiū et ꝓmittit iā adeſſe horā glorificationis ſue qua ſīm in celis gentes fuerāt credituræ ſcdm illud Exaltare ſup celos deꝰ et ſup oēm terrā gloria tua Sed altitudinē glorificationis opoztuit vt ꝓcederet humilitas paſſionis. vñ adiūxit Amē amen dico vob niſi granū frumēti cadens in terrā mortuū fuerit ipſū ſolū manet Si aūt mortuū fuerit multū fructū affert De aūt dicebat granū mortificandū in ifidelitate iudeorū multiplicandū in fide ꝓlorum
Beda Ipſe ei ex ſemine patriarcharū in agro

huius mūdi seminatus est id est incarnatus ē vt
moriēdo cū multiplicatione resurgeret. Solus
mortuus ē cū multis surrexit. ¶ Cris. Et q̄ p
sermones nō ita suadebat vtilit̄ experimento
q̄ frumētū magis fanit fructū cū mortuū
fuerit. Di aūt ex semib⁹ audit. multomagis
in me. Quia igit̄ de reliquo debebat diminuere
discipulos ad gentes videt aūt gentiles p̄silientes
ad fidē. ostendit q̄ tēp⁹ erat vt ad eu
rem veniret. nō eū p̄ius eos ad gētes mi
sit donec iudei offenderūt donec crucifixerūt. Et q̄ de morte sua p̄audit discipulos cō
tristādos suppabūdanter sanat sermonis di
cens nō solū si nō morte mea patient⁹ sus
tinueritis. sz etiā si vosipsi nō moriamini
nullū vobis erit lucrū. et hoc ē qd̄ subdit.
Qui amat aiāz suā p̄det eā. ¶ Aug⁹. Hoc
duob⁹ modis itelligi potest. q̄ amat p̄det. id ē
si amas p̄des. si cupis vitā tenere in xp̄o no
li mortem timere p xp̄o. Item alio modo q̄
amat aiām suā p̄det eā. noli amare i hac
vita ne p̄das in eterna vita. Hoc aūt qd̄
posteri⁹ dixi magis habere videt. euāgelicū sensū. sequit. eū. Et qui odit aiāz suā in hoc
mūdo i vitā eternā custodit eā. q̄ qd̄ sup̄ dictū
ē q̄ amat subtelligit in hoc mūdo. ¶ Cris. Amat
aūt aiāz suā in hoc mūdo. q̄ desidera ei⁹ incon
uenientia facit. Odit aūt eā q̄ nō credit ei nori
a cōcupiscēti. et nō dixit. q̄ nō credit ei sz qui
odit eā. Quēadmodū enī eozū qui odio ha
bētur nec vocē audire sustinem⁹ nec visū
videre delectabit. ita et aiāz cū contraria i
uuit q̄ deo nō placet cū vehemētia auertere
optet. ¶ Theo. Quia ei valde onerosū erat
audire q̄ oporteret odire aiāz cōsolat⁹ p hoc q̄
addit in hoc mūdo tp̄is inducās p̄ticularita
tē. nō enī impetuū iubet aiāz odio haberi et
emolumētū ponit cū dicit in vitā eternā cus
todit eā. ¶ Aug⁹. Sed vide ne tibi ne tibi sub
repat vt tepsū interimere velis sic itelligē
do q̄ debes in hoc mūdo odisse aiāz tuā. hīc
ei quidā maligni atz puersi homines flāmis
se donāt aqs p̄focant. p̄cipitatione colliduṅt
et pereūt. Hoc xp̄s nō docuit. ymo et diabolo
p̄cipiū suggerenti respōdit. vade sathanas.
Cū q̄ cause articul⁹ venerit vt hēr cōdigno ap̄
natur. aut faciendū esse cōtra dei p̄ceptū. aut
ab hac vita migrandū cōminātē morte. p̄se
uatore ibi oderis in hoc mūdo aiām tuā. vt
in vitā eternā custodias eā. ¶ Cris. Dulcis
quidē est p̄ns vita hys q̄ affixi sūt ei. Di ve
ro q̄s ad celū respexerit. videns q̄ ibi sūt bona
cito contēpnet vitā p̄ntem. cū ei apparue
rit melioz contēpnit peioz. In hoc ergo nos
inducens xp̄s subdit. Qui mihi ministrat

me sequat. id est me imitet. de morte hoc dixit
et de ea q̄ per opa assecutione optet eū. eū
q̄ mīstrat eū cui ministrat sequi. ¶ Aug⁹. Quid
q̄ sit mīstrare xp̄o in ipsis verbis aduertam⁹
cū dixit si q̄s mihi mīstrat. q̄ ministrāt q̄ ihu q̄
nō que sua sūt querūt sz que ihu xp̄i. hoc
est eū me sequat. vias ambulet meas nō suas
nō ea tm̄ q̄ ad miāz p̄tinet corp̄alē sz ōnia
opa bona p̄pter xp̄m faciens vsq̄ ad illud op⁹
magne caritatis qd̄ est aiāz pro frib⁹ ponere
sz quo fructu q̄ merede sequit. et vbi ego sū
illic et minister meus erit. Gratis amat. et q̄s
quo mīstrat illi p̄ium sit etiā cū illo. ¶ Cris. Iste
dixit aūt p hoc q̄ resurrectio morti succedit. V-
bi aūt sum ait q̄ in celis ante resurrectionē
xp̄s fuerat. igit̄ illic tūc migremur aīe et me
te sequi. Di quis mi mīstrauerit honorificab⁹
eū p̄r me⁹. ¶ Aug⁹. Per hoc itelligit exposuis
se vt sup̄ dixerat illic et minister meus erit. Nā
quē maiorē honorē accipere poterit adoptatus
q̄ vt sit vbi est vnicus. ¶ Cris. Nō aūt dixit
ego honorificabo eū sz p̄r me⁹. Nondū ei de eo
decentē opinionē habebāt sz maiorē de p̄re.
Nūc aīa mea turbata est. et q̄d dicā p̄r
salua me ex hac hora sz p̄pterea veni in
horā hanc. Pater clarifica nomē tuū ve
nit ergo vox de celo dicens. Et clarifica
ui et iterū clarificabo. Turba ergo q̄ sta
bat et audiebat dicebat tonitruū factū
esse. Alij dicebāt angel⁹ ei dixit. Iesus
ait. Rūdit iis et dixit. nō p̄pter me hec
vox venit sed p̄pter vos. nūc iudiciū est
mūdi. nūc princeps mūdi hui⁹ eicietur
foras. Et ego si exaltat⁹ fuero a terra o
nia trahā ad meipsū. Hoc aūt dicebat
significans qua morte esset moriturus.
¶ Cris. Quia dns ad passionē discipulos ex
hortat⁹ fuerat. ne dicāt q̄ ipse extra dolores exis
tens humanos facile de morte philosophatur
et nos admonet p̄pter hoc q̄ ipse est sine peri
culo ostendit q̄ et ipse in agonia sit. tm̄ p̄pter
vtilitatē mortē non renuit. Vnde ait. nūc
aīa mea turbata ē. ¶ Aug⁹. Audio q̄ in hoc mūdo
odit aiāz suā in vitā eternā custodit eā. et mū
dū contēmere attendo. et in cōtrariis nō nichil
est vite hui⁹. totus gñus humanus fuerit pluior vapor
p amore eternoz. tpalia nichi curata vilescūt
et rursū dīm audio dicentē. Nūc aīa mea tur
bata est. Sequi nubes aiāz meā. sed turbari
video aiāz meā. quale fundamētū querā si
petra succūbit. Agnosco dne miāz tuā. nam q̄
caritatis volūtate turbaris multos in corpe tuo
qui sue infirmitatis necessitate turbāt. ne de
sperando pereant consolaris. In se q̄ caput

nostrū susceptit mẽbrozū suozū affectū. et ideo nō est ab aliquo turbat9 sz sicut de illo supza dictū est turbauit semetipsū. ℣ Crisz. Appzopī quās enī de reliquo cruc. qđ hūanū est ondit et naturū non volentẽ mozi sz pñtu adhereti vite ostendens. qñ nō extra humanas passiones erat. sicut ei esurire nō crimẽ est. ita neqz pscitẽ vitū appetere. xps aūt corpus a pūo mūdū habebat nō a naturalib9 necessitat9 exutū. Hoc igit2 dispẽsatiōis ẽ nō defectus. ℣ Aug9 Denicz hō qui sequi vult audiat q̃ hoza sequat2 accessit forte hoza terribil ꝓmot2 opio aut faciendę iniq̃tatis aut subeunde passionis turbat2 aīa infirma. Audi ergo qđ subiūgit et qđ sequit. ℣ Beda. hoc ẽ qđ aliud nisi vt mẽbza mea istruant2 pz̃ saluifica me in hac hoza. ℣ Aug9 Docuit te quẽ imitares cuiꝰ voluntatẽ tue volūtati ꝓponas. Nō ideo tibi videat2 ex alto diffidere qz te vult ab imo ꝓficere hoīs susceptit infirmitatẽ vt doceat contristatū dicere. nō qđ ego volo sz qđ tu vis vñ et hic subdit2. Ded ꝓterea veni in hozā hanc pater clarifica nomẽ tuū in sua sz passione et resurrectione. ℣ Crisz. Quasi di. Nō habeo quod dicā excusationẽ quere9 ꝓterea ei veni in hozā hāc ac si dicat et si turbem2 et tumultū patiam2 nō fugiam9 in ozte qz ego mūr turbat9 nō dico vt effugiam. Oportet enī ferre qđ supuenit nō dico eripe me ex hoza hac sz cōtrariū dico clarifica nomẽ tuū. Ostendit ei qm̃ pro veritate mozit2 glozią dei hoc votās. et hoc euenit futurū enī erat vt post crucẽ conuerteretur orbis terrarū et cognosceret nomẽ dei et toleret nō solū pz̃ sz etiā filiꝰ sed tm̃ hoc silet seqt2. Venit gr vox de celo dicẽs et clarificaui et iterū clarificabo. ℣ Greg. xviij mo. Iuuoi vbū ꝑ angelū loquit2 de9 et cū nul in imagine ostẽdit2 sz supne voces vba audiūt2. Et nimirū de celestib9 loquẽs vba sua q̃ audiri ab hoīb9 voluit rōnali creatura administrate formauit. ℣ Aug9 Clarificaui aūt dicit aliq̃ facere mūdū et iterū clarificabo cū resurget a mortuis vel aliter. Clarificaui cū de vgine natꝰ est. cū miracula multa fecit. cū descendente spūsco in specie colũbe mostratꝰ ẽ et iterū clarificabo cū resurget a mortuis cū exaltabit2 sup celoz de9 et sup oẽm terrā gloria eius seqt2. Turba ergo q̃ stabat et audiebat dicebat tonitruū factū ee. ℣ Crisz. Apta quidẽ et bene significabua erat vox sz ito ab eis euolauit q̃si a grossioz ib9 et carnalib9 et desidiosis et hȳ quidẽ sonitū tm̃ retinuerūt. Alij vero q̃m articulata erat vox nouerūt. qđ aūt significauit nō adhuc de q̃b9 subdit2. alij dicebāt angel9 ei locut9 est. sequit.

Respondit ihs et dixit. nō ꝓpter me hec vox venit sz ꝓpter vos. ℣ Aug9 Hic ostendit illa voce non sibi indicatū qđ iam sciebat. sz eis q̃b9 indicari optebat. Dicut aūt vox illa nō ꝓpter eū facta est sz ꝓpter eos sic aīa eiꝰ nō ꝓpter ipsū sz ꝓpter eos turbata ẽ. ℣ Crisz. Ad illud enī instat vox prius qđ semp̃ dicebāt qm̃ non est ex deo. Quis ei a deo glorificat2 q̃liter nō est ex deo. Ubi vide q̃ humilia ꝓpter eos facta sūt. nō quasi sibi auxilio indigẽte. qz q̃ dixit clarificabo ostendit cōsequenter et modū glie. Nā seqtur. nūr iudiciū est mūdi. ℣ Aug9 Iudiciū enī qđ in fine expectat. erit ꝓmiozū penarū qz eternarū. Dicit enā iudiciū nō damnationis sz discretionis. hoc vocabat hic iudiciū discretionē sz et a suis redẽptis diaboli expulsionē. vñ seqt2. Nunc princeps huiꝰ mūdi eiciet2 foras. absit vt diabolū principē mundi ita dicā existimem9 vt ei celi et terre dominari posse credam9 sz mūd9 appellat2 in malis homin9 q̃ toto orbe terrarū diffusi sūt. Dic q̃ dictū est princeps huiꝰ mūdi id ẽ princeps malozū hoīm qui habitat in mūdo. ℣ Appellat2 etiā mūd9 in bonis q̃ similiter ꝓ totū orbe terrarū diffusi sūt. ideo dicit apls. Deꝰ erat in xpō mundū reconcilians sibi. Hȳ sūt ex quoz2 cordib9 princeps mūdi eiciet2 foras. Ded nūq̃d de cordib9 veterū iustoz nō est eiectus foras. quō q̃ dictū ẽ eiciet2 foras nisi quia tūr qđ in hoīb9 paucissimis factū est. nūr in multis magnisqz ꝓfectis iā mox futurū esse ꝓditū est. Quid q̃ ait quispiā. qz diabol9 eiciet2 foras iam fideliū neminẽ temptat. ymo temptare non cessat sz aliud ẽ intrinsecus regnare. aliud forinsecus oppugnare. ℣ Crisz. Sed q̃le est istud iudiciū quo diabol9 foras eiciet2. exemplo id faciā manifestū. sit aliqs debitores expetens et feriat et in vincula mittat. Deinde ex eadẽ demẽtia et eū q̃ nichil debet sub eundẽ carcerẽ ducat hic et eoz̃ que in alios fecit dabit vindictā ita et in xpō factū est. Eoz̃ enī que diabol9 in nos fecit per ea q̃ in xpm̃ ausus est sustinebit vindictā. Et ne q̃s dicat qualiter mittet2 foras si te supabit subiūgit. Et ego si exaltatꝰ fuero a terra oīa trahā ad meipsū. q̃liter enī supe rat2 qui et alios trahit. hoc aūt plus fuit dicere q̃ resurgā. Di enī hoc dixisset nondū manifestū esset qđ traheret. dicendo vero traham utiq̃ demōstrat. ℣ Aug9 Ded que oīa trahit nisi ex q̃b9 diabol9 erat foras. nō aūt dixit oēs sz oīa. non ei oīm est fides. Nō itaq̃ hoīa ad vniuersitatē hoīm retulit sz ad creature integritatē. id est spīm et aīaz et corp9 ad illud sz qđ intelligim9. q̃ vniuersa9 q̃ visibiles sum9 aut si oīa ipsi hoīes intelligendi sūt oīa ꝑdesti

ꝓuidebat ei dñs post passionē et glorificationē suā per vniuersū mūdū multos ꝓfectos credituros i q̃b9 cordib9 diabol9 nullꝰ erat. Cui qm̃ ex fide renūciat erat foras

nata ad salutē possum⁹ dicere ¶ Aut certe ōnia hoīm genera sēm innumerabiles differentias quib⁹ inter se p̄ter sola p̄ta hoīes distāt ¶ Crisſ Qualiter ergō sup̄ dixit qm̄ p̄ trahit q̄ sz filio p̄ē trahente p̄ trahit Dicat aūt trahā qsi a tirāno detentos et p seipsos nequntes accedē et illi⁹ manⁱ⁹ effugere ¶ Aug⁹ Sed si exaltatus inq̄t fuero a terra hoc ē cū exaltat⁹ fuero nō ei dubitat futurū esse qd̄ venit ipleret Nā exaltationē suā dixit in cruce passionē vī euāgelista subdit ¶ Hoc aūt dixit significās qua morte esset moriturus.

Rēspōdit ei turba nos audiuim⁹ ex lege q̄ xp̄s manet in eternū et quō tu dicis oport̄et exaltari filiū hoīs. qs ē iste filius hoīs Dixit ergo eis ihs Adhuc modicū lumē in vobis est. ābulate dum lucem habetis vt vos tenebre non cōp̄hendāt Et qui ābulat in tenebris nescit quo vadat. dū lucē habetis credite in lucē vt filij lucis sitis ¶ Hec locut⁹ est ihs et abijt et abscōdit se ab eis

¶ Aug⁹ Cū aūt intellexissent iudei q̄ dns de sua morte dixisset ponūt ei questionē quō se diceret moriturū. vn dicit. Rndit ei turba nos audiuim⁹ ex lege q̄ xp̄s manet in eternū. quō tu dicis oport̄et exaltari filiū hoīs. memoriter tenue rūt qd̄ dns assidue dicebat se ee filiū hoīs nā latius hoc loco nō dixit Si exaltat⁹ fuerit filius hoīs sed sup̄⁹ dixerat. Venit hora vt clarificet filius hoīs Hec q̄ in aīo retinētes inquūt Si xp̄s manet in eternū quō exaltabit a terra id ē quō crucis passionē morietur ¶ Crisſ Hinc ē videre qm̄ multa ex⁹ que p̄abolice dicebat intelligebāt. q̄ ei p̄uenit de morte disputās audientes hic exaltationē suspicati sunt hoc ¶ Aug⁹ Vel hoc eū dixisse intellegebāt qd̄ facere cogitabāt nō q̄ eis vbor⁹ istor⁹ obscuritatē aperuit infusa sapia sz stimulata cōscia ¶ Crisſ Et vide q̄liter maliciose interrogūt nō enī dixerūt nos audiuim⁹ ex lege q̄ xp̄s nichil patit In multis ei scripturar⁹ locis et passio et resurrectio simul ponit. sz qm̄ manet in eternū Et nimirū hoc nō erat cōtrarium. imortalitatē eius p passionē nō est factū impedimentū sz estimarūt p hoc ostendere eū nō ee xp̄m qm̄ xp̄s manet in eternū. Deinde subdūt qs est iste filius hoīs et hoc maliciose q̄si di. nō dicas q̄ p̄ter odiū tuū hoc dicam⁹ Certe eni nouim⁹ de quo dicis sz xp̄s rndit ostendēs qm passio nō p̄hibet manere in eternū eū vn subdit. Dicit q̄ eis ihs adhuc modicū lumē in vobis est. q̄si di. adhuc p̄uo tpe ego lux vobis sū p hoc ostendens q̄ mors ei⁹ trāsmigratio est Eterni lux solaris nō interimit. sz parū tegit

credens rursus apparet ¶ Aug⁹ Vel aliter. modicū lumē in vobis ē p hoc q̄ intelligitis q̄ xp̄s manet in eternū. q̄ ambulate credite totū intelligite et moriturū xp̄m et victurū in eternū dū lucē habetis ¶ Crisſ Hoc dicit tenip⁹ totū p̄ns vite et an̄ crucē et post crucē multi eū post crucē crediderūt in eū vt nō tenebre vos apprehendāt Qui sz eo modo crediderit xp̄m eternitatē vt negetis in eo mortis humilitatē seq̄t. Et q̄ ābulat in tenebris nescit quo vadat. ¶ Crisſ Quātu deniq; iudei nūc agūt et nesciūt qd̄ agūt sz vt in tenebris ābulātes putāt rectū incedere viā contrariā aūt vadūt. p̄terea subdit dū lucē habetis credite in lucē ¶ Aug⁹ Id ē dū aliq̄d veri habetis credite in veritatē vt renascamini veritati vn sequit. vt filij lucis sitis ¶ Crisſ Qd̄ est filij mei in p̄ncipio aūt euāgelista dicat q̄ ex deo nati sūt hoc ē ex p̄ce. hic aūt ipse dicitur hos generare vt discas qm̄ vna ē actio p̄tis et filij. seq̄t Hec ē locut⁹ ihs et abijt et abscōdit se ab eis ¶ Augustin. Nō ab eis q̄ credere et diligere coperūt sz ab eis qui videbant et īuidebant Cū aūt se abscondit nūc infirmitati cōsuluit nō suę potestati derogauit ¶ Crisſ Sed cū nec lapides lenarēt nec blasfemarēt cui⁹ q̄m occultat⁹ ē nouerat furorē in eis seuientē et nō expectauit vt in opus exirent sz occultat⁹ mitigans eorū inuidiā. Cū aūt tanta signa fecisset cora eis. nō credebant in eū vt sermo ysaie ppte ipleret quē dixit Dne q̄s credit auditui nro et brachiū dni cui revelatū est p̄terea nō poterāt credere q̄z iterū dixit ysaias Excecauit oculos eorū et indurauit cor eorū vt nō videāt oculis et intelligāt corde et cōvertant et sanem eos Hec dix. ysaias q̄m vidit gloriā ei⁹ et locut⁹ est de eo verūtamen ex p̄ncipib⁹ multi crediderūt in eū sed p̄ter phariseos nō confitebant vt de synagoga non eicerent⁹ Dilexerūt enī magis gloriam hoīm q̄m gloriam dei.

¶ Crisſ Mouerat dns feruentē aīm iudeor⁹ et ocasionē meditantē et ideo occultat⁹ ē et hoc ī simulauit euāgelista subdens. Cū aūt tanta signa fecisset cora eis nō credebāt in eū ¶ Theo. nō aūt modice inuitatus fuit tātis signis nō credere Ea vero signa cōmemorat qui sup̄ sunt posita ¶ Crisſ Ne q̄s aūt dicat cui⁹ grā venit xp̄s nouerit q̄ nō ei intenderet et ideo ad hoc excludendū induxit ecia p̄phetas hoc scientes p̄pt̄ q̄d seq̄t. vt sermo ysaie p̄phete ipleret quē dixit Dne q̄s credit auditui nro et brachiū dni cui revelatū est ¶ Alchui. Quis p̄ maritate possunt q̄ q̄d sci p̄phete a deo audierūt et p̄ho p̄dicauerūt paucissimi crediderūt ¶ Aug⁹ Hanc

aūt ostendit brachiū dñi ipsū dei filiū nūcupatū nō q̄ de⁹ p̄z figura detinet⁹ carnis humane sz q̄a oīa p ipsū facta sunt ideo brachiū dñi dictū est Hi enī aliq̄s homo tāta potestate p̄ualeret vt sine vllo motu corpis siu qd diceret fieret verbū ei⁹ brachiū ei⁹ esset Non aūt patet obtusio erroris hys q̄ dicūt q̄ solus p̄z est si brachiū ei⁹ est filiꝰ nō enī due sz vna p̄sona est homo et brachiū ei⁹ nō intelligentes q̄uo vba de reb⁹ alys ad res alias p̄pter aliquā dissilitudinē trāsferūt⁹ Quid aūt inter se musitāt q̄ aut pa fuit videorū si necesse erat vt sermo ysaie ip̄leret⁹ Quibꝰ respōdem⁹ deū p̄scīū futuro⁹ p̄ pphetā predixisse infidelitatē iudeoꝝ nō feasse. Nō enī p̄pterea quēq̄ de⁹ ad peccādū cogit q̄ futura hoīm p̄uīa iā monuit Ipsoꝝ ei p̄scīuit p̄ua nō sua fecerūt q̄ p̄ccatū in deū qd facturos ee prędixit quē nichil latet.

Crisꝰ Qd q̄ dixit vt sermo ysaie pphete ip̄leret⁹ sz vt non casuale e sz euentꝰ. nō enī q̄ dixit ysaias nō crediderūt sz q̄ nō erāt credituri p̄pterea ysaias dixit Augꝰ sz ea que sequūt⁹ p̄fundiorē facūt q̄stionē. Adiūgit enī dicat p̄pterea nō poterāt credere q̄ iterum dixit ysaias excecauit oculos eorū et īdurauit eoꝝ eoꝝ vt nō videāt oculis et intelligūt corde et cōuertāt⁹ et sanē eos Hi enī credē nō poterūt qd p̄ūm est hoīs nō facientis qd nō potest⁹ facere Et qd est grauiꝰ ad deū causa refert⁹ q̄nquidē ipse excecauit oculos eorū et induravit eoꝝ eoꝝ Nō enī hoc saltē de diabolo dicit⁹ sz de deo sz q̄re nō poterāt credere Rūsio q̄ nolebāt sicut cui q̄ dñs negare seipsū nō potest⁹ laus ē voluntatis diuine ita q̄ illi nō poterāt credere culpa ē voluntatis humane

Crisꝰ Hoc aūt et in coī consuetudine custodit⁹ vt cū quis dicat nō possū amare illum vehemēta voluntatis potestā dicat Sed euā gelista dicit nō poterāt vt ostendat q̄m impossibile ē mentiri pphetā. nō tm impossibile erat eos credere nō enī hec p̄dixisset si crediturī essent Augꝰ De alia causa inq̄s dicit pphetā. nō voluntates eorū q̄ scilicet excecauit oculos eorū ꝛc. Sed hoc ē ea eorū voluntatē meruisse rūdeo. Dic enī excecat et obdurat deꝰ deserendo et nō adiuuādo q̄ occulto iudicio facere potest inīquo nō potest Crisꝰ Neq enī derelinq̄t nos nisi nos voluerim⁹ sdm illud ozee oblitꝰ es legis dei tui. obliuiscar⁹ et ego tui Hec dicit ostendens nos incipere derelictionē. et causā fieri p̄diccionis Ducit enī sol infirmū offendit visū nō ex p̄pria natura ita fit i his qui nō attendūt dei sermones Terrens autē auditoꝝes scriptura dicit excecauit et īdurauit Augꝰ Qd aūt addidit et cōuertāt⁹ et sanem eos vtiq̄ subaudiendū sit nō dē non cōuertant⁹ eterna cōuersio de illiꝰ gra est an forte et hoc de supne medicine mīa factū intelligē dū vt q̄m supbe sua iustitia constituere volebāt adhuc deserent⁹ et excecarent⁹ vt offendērent in lapide offensionis et ip̄leret⁹ faties eoꝝ ignominia atq̄ humiliatiōi q̄reret nō suam qua inflat⁹ supbus sz iustitia qua iustificatur impius Hoc enī multis eorū p̄fert in bonū q̄ de suo scelere cōpuncti in xp̄m postea credidērūt seq̄t⁹ Hoc dixit ysaias q̄n vidit glām ei⁹ et locutꝰ est de eo Vidit aūt nō sicuti ē sz mō q̄da significatiōe sicut pphete visiones fuerunt i formāda Nemo q̄ vos fallat eorū q̄ dicūt inuisibilē patrē et visibilē filiū q̄ putāt eū esse naturā In forma ei dei in qua equalis est p̄ri eqā filiꝰ inuisibilis ē vt aūt ab hoīb⁹ videret⁹ formā serui accepit Ostēdit eqā se antep suscepet carnē oculis hoīm sicut voluit in subiecta creaturā nō sicuti est Crisꝰ Gloriā aūt hic dicit visionē sedentis i throno excelso et alia q̄ibꝰ dicūt⁹ vñ seq̄t⁹ Et locutꝰ est de eo hoc sz vidi dñm sedentē et audiuit d vocē dicentē quē mittā et q̄s ibit ꝛc. seq̄t⁹ Verūtn ex principib⁹ multi crediderūt⁹ in eū sz p̄pter pharisēos nō cōfitebant vt de synagoga nō eicerēt⁹ Dilexerūt ei magis glām hoīm q̄ glām dei Augꝰ Multū Gloria dei est publice cōfiteri xp̄m. gla hoīm ē in mundanis glāri Augꝰ Hos q̄ improbauit euāgelista q̄ in hoc gressu fidei si proficerēt p̄mouerē q̄ humane gloie sunt p̄ficiendo superarent

Jhesus aūt clamauit et dixit Qui credit in me nō credit in me sed in eū q̄ misit me Qui videt me videt eū qui me misit Ego lux in mundū veni vt oīs q̄ credit in me in tenebris nō maneat Et si q̄s audierit verba mea et non custodierit ego nō iudico eū non veni vt iudicē mundū sed vt salui ficē mundū Qui spernit me et nō accipit verba mea habet qui iudicet eū sermo quē locutus sū ille iudicabit eū in nouissimo die qr ego ex meipso nō sū locut⁹ sed qui misit me p̄r ipse michi mandatū dedit q̄d dicā et quid loquar Et scio q̄ mandatū eius vita eterna est Que q̄ ego loquor sicut dixit mihi p̄r sic loquor.

Crisꝰ Quia amor humane glorie principes credentes cōfiteri phibebat dñs contra hoc eis loquitur vñ dicat Jhesus aūt clamauit et dixit q̄ credit in me nō credit in me sz in eū q̄ me misit q̄si dicat q̄d formidatis credere i me in deū fides pruenit p me Augꝰ Quia ei hō apparebat hoīb⁹ cū lateret deꝰ ne putaret eū hoc esse tm qd videbāt talē ac tm se volens credi q̄lis et q̄ntꝰ

est pr qui credit in me iqt nō credit in me. id ē in hoc qd videt sz in eū q me misit id ē in patrē Nā si putauerit eū habere filios sed in gracia nō aūt habere filiū equalē sibi atq coeternū nō credit in patre qui eū misit qz nō n est hoc patre qui eū misit Ne aūt putaret sic voluisse intelligi patrē tamq multoz filioz p grām generatorē nō vnica vbi eqlis sibi cōtinuo subiecat Qui videt me videt eū qui misit me q̄si diceret vsq adeo nichil distat inter eū et me vt q me videt videat eū q me misit. Aplos suos certe ipse dns misit nūq tn aliqs eoz dicere auderet q credit i me Credim9 ei aplo sz nō credim9 in aplm filio aūt recte vnigenit9 dicat q credit in me non credit in me sz credit i eū q me misit vbi nō a se abstulit credentis fidē sz voluit in forma serui remanere credentē Cris Vel dicat q credit in me sc. q̄si dicat Qui fluminis accipit aquam nō ea q est fluminis accipit sz ea q est fontis Volēs aūt ostendere qm̄ non ē credere i patrē nō credentē in eū subiūgit Qui videt me videt eū q me misit. Quid igit corp9 ē deus neq̄ sz cōsideracio veri q est p intellectū hic pisio dicit. Deinde oūdit ea que ad patrē cognitionē in hoc qd subdit Ego lux in mundū veni qz ei pr lux vocat vbiq eo hic vtit noīe lucē aūt hic se vocauit eo q ab errore erupit et intellectuales tnbras solut vn subdit Vt oīs qui credit in me in tenebris nō maneat Aug9 In quo satis manifestat oēs se i tnbris inuenisse sz ne in eis tenebris maneāt in q̄bus inuenti sūt debēt credere in lucē q venit in mundū Dixit quoda loco discipulis suis vos estis lux mundi nō tn eis dixit vos lux venistis in mundū vt oīs q credit in vos in tnbris nō maneat Lumia ergo sūt oēs sc credendo illuminant ab eo a quo si qs recessent tenebrat Cris Vt aūt nō existimēt q pter ibenilitatē eos q ipsū contempnūt illesos dimittat subiūgit Et si qs audierit vba mea et nō custodierit ea ego nō iudico eū Aug9 Intelligendū est mō nō iudico eū nūc alio loco dicat pr oīe iudiciū dedit filio Quare āt modo nō iudicat. ostēdit subdēs Nō eni veni vt iudicē mundū sz vt saluifice mundū id ē saluū faciā mundū Aūt q est tp9 mie post erit iudicij Cris Deinde vt nō pigriores ex hoc fiāt terribile subdit iudiciū Qui spernit me et nō accipit vba mea hz q̄ iudicet eū Aug9 Nō dixit ego nō iudico eū in nouissimo die hoc ei essz cōtrariū illi sentencie oīe iudiciū dedit filio Expectatib9 aūt q̄sna essz ille secut9 adiūxit sermo quē locut9 sū ille iudicabit eū in nouissimo die satis manifestaut seipsū in nouissimo die iudicaturū seipsū quidē locut9 est.

seipsū annūciaut Aliter itaq iudicabūt qui nō audierūt aliter q audierūt et cōtemserūt Aug9 primo de trini. Ideo aūt vbū qd locut9 est filiū q̄ nō ex se locut9 ē filius vn seqt. Quia ego ex meipso nō sū locut9 p qd intelligi voluit ego nō ex me nat9 sū quero itaq quō intelligam9 ego nō iudicabo sz verbū qd locut9 sū iudicabit cū ipse sit vbū pr̄s qd loquit. Vel ita ego nō iudicabo ex potestate vbi dei q filius dei sum Cris Vel aliter ego nō iudico eū id ē nō sū causa p̄dicionis sz ipse q vba mea spernit Verba eni q modo locut9 sū in ordine stabūt accusatoris onem tollentia excusacionē et hoc ē qd subdit. Sermo quē locut9 sū ille iudicabit eū. et q̄s sermo qz ego ex meipso nō sū locut9. sz q misit me pr ipse in mādato dedit qd dicā et qd loquar Omnia igit hec inter eos dicebāt vt nullā habeāt excusacionē Aug9 Mandatū aūt nō q filius nō habeat pr dedit sed in sapia pr̄s qd est vbū pr̄s oia mādata sūt pr̄s. Dant aūt mandatū datū qz nō est a seipso cui dant datū et hoc ē dare filio id sine quo nūq filius fuit qd est gignere filiū q nūq non fuit Theophi. Cū eni vbū pr̄s existat filius et q sūt in mente pr̄s reuelat in integrū mandatū accepisse dicit qd sit dicturus et qd loqt Dicut ea tm vbū si verū fateri fateri volum9 ea p̄fert q suggerit mens seqt. Et scio qz mādatū ei9 vita eterna ē Aug9 Di & vita eterna ē ipse filius et vita eterna est mādatū pr̄s. qd aliud dictū est nisi qz ego sū mandatū pr̄s Proinde et id qd adiūgit q ergo ego loquor sic dixit michi pr sic loquor nō accipiam9 dixit ni q̄si p vba locut9 sit vnico vbo. Dixit & pr filio id sine quo nūq filius fuit sicut dedit vitā filio nō qd nesciebat vel nō habebat sz q ipse filius erat. Quid ē aūt sic dixit in sic et loquor ni si vbū loqr ita ille dixit vt verax ita iste loqt. vt veritas verax aūt genuit veritatē. qd ergo iā diceret veritas Non eni impfecta erat veritas cui verū aliquid adderetur. Capitulum xiij

Ante diē aūt festū pasche sciens ihs qz venit hora vt transeat ex hoc mūdo ad patrē cū dilexisset suos q erant i mūdo in finē dilexit eos. et cena facta cū diabol9 iā misisset in cor vt traderet eū iudas simonis scariothis sciens qz oīa dedit ei pr dedit in manus et qz a deo exiuit et ad deū vadit. Surgit a cena et ponit vestimēta sua et cū accepisset linteū p̄cinxit se deinde misit aquā in pelui et cepit lauare pedes discipulorū et extergere linteo quo erat p̄cinctus.

iudicat

ex potestate humana sequitur filium hominis sum ego iudicabo

¶ Theophil⁹ Quia dñs trāsmigraturꝰ erat de ꝓnti sclo explicat qlem erga suos amicia gerer vñ dicat. Ante diē aūt festū pasche sciens ihs qz venit hora eiꝰ vt trāseat ex hoc mūdo ad patrē cū dilexisset suos q erāt i ſ mūdo in finē dilexit eos ¶ Beda. Plurimas siquidem festiuitates habebāt. sz apud eos insignior atz celebrior erat pasche festiuitas ꝓpter qd signāter dicit āte diem festū pasche. ¶ Aug⁹ Pascha nō sicut qdā existimat greci nomē est sz hebree ei oportunissime tū occurrit in hoc noie quedā cōgruentia vtriusq linguarū. qz ei pati grece paschin dicat. ideo pascha passio putata est vl hoc nomē a passione sit appellatū in sua vero lingua hoc ē in hebrea pasca trāsitꝰ dicit. ꝓpterea qd tūc ꝓmū pascha celebrauit ꝓplꝰ dei qn ex egipto fugientes rubrū mare trāsierūt. Huic ſ figuram illa ꝓphetia i veritate cōpleta est. ait sicut ouis ad imolandū ducat. xps cuiꝰ sanguine illinitis postib⁹ nr̄is id ē cuiꝰ signo crucis signatus frōtib⁹ nr̄is a pdicatione huiꝰ scli tāqz a captiuitate eqpciaca liberam. et agimꝰ saluberrimū transitū. cū de diabolo trāsimꝰ ad xpm et ab isto istabili slo et ad eiꝰ fundatissimū regnū. Hoc itaqz nomē id ē pascha velut iterp tans nob⁹ euāgelista dicit. ¶ Sciens qz venit hora eiꝰ vt trāseat ex hoc mūdo ad patrē. ecce pascha ecce trāsitꝰ. ¶ Chrys. Nō solū aūt tūc sciens sz olim. transitū aūt eiꝰ mortē vocat. Rel icturꝰ aūt discipulos maiorē eis demōstrauit amorē. et hoc ē qd dicat cū dilexisset suos q erāt in mūdo in finē dilexit. eos hoc ē nichil dereliqt eorū. q eū eā q valde amat decens est facere nō aūt a pncipio hoc fecit sz maiora postea adiecit vt eorū augeat familiaritatē. et multū eis ꝓparet cōsolationē ad ea q supuenturā erāt suos aūt eos vocat sc̄dm familiaritatis rationē qz et alios suos dicit sc̄dm cōditionis vōnē. vt tū dicat. ¶ Qui eū nō receperūt addit aūt q erāt in mūdo. qz sui erāt etiā defuncti vt abrahā ysaac et iacob sz i mūdo nō erāt. hos q suos qui erāt in mūdo māsit amās cōtinue et tandē ꝓfectū amicicia cū eis ostendit et hoc ē in finē dilexit eos.

¶ Aug⁹ Vel aliter in finē dilexit eos vt et ipsi de hoc mūdo ad suū caput dilectione trāsirēt. Quid ē eū in finē nisi in xpm. finis enī legis xps ad iusticiā oni credenti. finis ꝓficiēs nō interficiēs. Videō aūt ista ꝺba ꝙdā humano modo etiā sic accipi tāqz vsqz ad mortē xps dilexerit suos. sz absit vt dilectionē morte finierit. qui nō est morte finitus. nisi forte sit ita intelligendū fit vsqz ad mortē dilexit eos. id ē vsqz ad mortē illū dilectio ipsa ꝓduxit. sequit. Et cena facta id ē iā facta et ad cōmunā cū mensā vsuqz ꝓducta. Nō enī ita debemus itelligere cēnā factā veluti iam cōsūptū atz trāsactā. adhuc enī cenabat cū surrexit et pedes lauit discipulis nā postea recubuit et huic cellā traditorē dedit. Qz aūt aut eū diabolꝰ misisset in cor eiꝰ vt traderet eū iudas scarioth⁹ ꝺmissio ista spūalis suggestio ē. et nō fit ꝓ aurem sz p cogitationē. diabolice ei suggestiones imittūtur et humanis cogitationib⁹ inmiscent. Factū enī tā fuerat in corde iude p missionē diabolicā vt traderet discipulus magrm. ¶ Chrys. Hoc aūt qsi stupens iterserit euāgelista. qm eū q iā ꝓdere statuerat dñs lauit. Ostendit enī ꝓditoris multā nequiciā. qm neqz salut eū cōmunicatio detinuit qd maxime cōsueuit neglīa detinere. ¶ Aug⁹ Loquitur aūt euāgelista de tāta dñi humilitate ꝓnus eiꝰ celsitudinē volut cōmendare ad qd ꝓtinet qd dicit. Sciens qz oīa dedit ei pater in manus. sc̄z et ipsū traditorē. ¶ Greg⁹ vi mo. Debebat enī q in manu sua ipsos ſ etiā ꝓse cutores acceꝑat vt ipse in se ad vsū pietatis interqueret. qd qd eoꝝ contra se malicia ꝓmissa seuiret. ¶ Orige. Omnia enī tradidit ei pater in manꝰ hoc ē in opa eiꝰ et potestate. Pater enī meꝰ vsqz hūc opat. et ego operor Vel oīa ei ꝓ tradidit in manu cuncta capientes vt qlibet ei cuncta famulent. ¶ Chrys. Traditione enī hic salutē fideliū sufficiens cū enī q ad patrē ostendit honorē et cōcordiā sicut ei pater ei tradidit. ita ipse patri Unde paul⁹ cū tradiderit in qt regnū deo et pri. ¶ Aug⁹ Sciens etiā qz a deo exiuit et ad deum vadit. nec deū cū inde exeundo exiret nec nos deserens cū rediret. ¶ Theophi. Quia q pater oīa ei cōmisit i manus id est salutem ei cōmisit fideliū decens reputabat q cuiqz speciāt ad salutē illis ostendere. Sciens ē etiā qz a deo exiuit et ad deū vadit nullate nus eiꝰ q la minui poterat dū pedes discipulorū abluerat. nec eū gloriā usurpant Qui ei dignitatē usurpant mūne cōdescendit ne dissipent qd incōgrue sibi diripuerūt. ¶ Aug⁹ Cū ergo illi pater oīa dedisset in manus. ille discipulorū nō manꝰ sz pedes lauit vt cū se sciret a deo exisse et ꝓgere ad deū. nō dei dñi sz hoīs serui ipleret officiū. ¶ Chrys. Hoc aūt dignū erat eo qz a deo exiuit et ad deū vadit vt vniuersū cōcuteret timorē vñ sequit. Surgit a cena et ponit vestimēta sua et cū accepisset linthēū ꝓcinxit se deinde misit aquā in pelui. et cepit lauare pedes discipulorū et extergere linthēo q erat ꝓcinct⁹. Vide q liter humilitatē ostēdit non solū in lauando pedes sz etiā aliter. Nō enī

vocat. Cū at audieris traditionē nichil humanum

anq̄ recūberet ſz postq̄ resederūt ōnes tūc surrex
deinde nō solū lauit ſz vestimēta deposuit linthe
ū præcēpit et peluim īplet et nō aly impleri nſ
sit ſz ōnia opat⁹ ostendēs q̄ ōni studio optet
talia facere ℣ Orige. Mystice aūt prandiū pri
mꝰ rūb⁹ cē dnō ost⁹ et ante terminū diei spi
ritualis q̄ in vita p̄nti cōsiderat et hys q̄ itro
duxit cōuenies exist. Cena vero finalis et
hys q̄ iā vltra p̄gressi sūt apponūtur. ℣ Aliter
quoq; potent quis asserere prandiū fore īter
none scripturarū antiquarū. cenā vero recon
dita in nouo testamēto misteria. Puto aūt q̄
qui vna cū dño cenāt et in finali vite p̄nte die
secū cōmunicāt⁹ egent lauacro quodā nō vtiq;
erga q̄d primoꝝ vt ita loquar corp̄is et aīe
ſz quo ad vltima et postrema q̄ terre necessa
rio herent. Dicat aūt q̄ cepit lauare pedes nā
postmodū lauit et finiuit lotionū q̄ pedes a
postoloꝝ fuerūt contaminati iuxta illud Oēs
vos scandalizabimī ista nocte in me. postea
aūt p̄fert eos lauare purgās eos vt vltra nō
fedent. ℣ Augusti. Posuit aūt vestimēta sua
qui cū in forma dei esset semetipsū exinaniuit
præcēpit se linthęo q̄ formā serui accepit mīsit
aquā in peluī vnde lauaret pedes discipuloꝝ
q̄ in terrā sanguine sudit q̄ īmundiciā diluē
ret p̄ccoꝝ. Linthęo aūt quo erat p̄ctꝰ pe
des q̄s lauerat tersit q̄ carne qua erat indu
tus euāgelistarū vestigia cōfortauit. Et lin
thęo quidē vt se p̄ngeret posuit vestimen
ta q̄ habebat. Vt aūt formā serui acciperet
q̄ semetipsū exinaniuit nō q̄d habebat de
posuit ſz q̄d nō accepit cruci figendꝰ sane su
is expoliatꝰ ē vestimētis et mortuꝰ involutꝰ ē
linteis et tota eius passio nrā purgauit est.
Venit ergo ad symonē petrū et dicit ei
petrus dñe tu lauas michi pedes Rñdit
ihs et dixit ei Q̄d ego facio tu nescis mo
do scies aūt postea. Dicit ei petrꝰ nō la
uabis mī pedes meternū Respōdit ei ihs
Si nō lauero te nō habebis p̄tem mecū
Dicit ei symō petrꝰ dñe nō tantū pedes
meos sed et manus et caput. Dicit ei ihs
q̄ lotus ē nō indiget nisi vt pedes lauet
sed ē mūdus totus et vos mūdi estis sed
nō oēs. Sciebat enī q̄s nā esset q̄ trade
ret eū ppterea dixit nō estis mundi oēs
℣ Orige. Di⁹ medicꝰ plurū egrotoꝝ intentꝰ cu
re ab hys q̄ magis indiget p̄mā curā incipit
sic et xp̄s qui sedos ablūit pedes discipuloꝝ ex
ordit ab hys q̄ magis erāt sedi et sic vltimo ve
nit ad petrū q̄si mūdꝰ alys indigentē lotura pe
dū. vñ dicit. Venit ḡ ad simonē petrū cui quo
dāmō ad resistendū pene mūda pedū cōsistēdi
p̄suadebat vñ seq̄t. Et dixit ei petrꝰ Dñe tu

habebit

Xiij

mī lauas pedes ℣ Augꝰ q̄d ē tu q̄d est īcōgruū
sūt pocus q̄ dicenda ne forte q̄d ex hys vbis aliq̄
tenꝰ quidē digne cōcepit de aīa non explicet lin
gua. ℣ Crisꝰ Vel si petrus primꝰ erat ſz credibi
le ē p̄ditorē stultū existentē ante eū recubuis
se q̄d euāgelista significauit cū dixit cepit la
uare deinde venit ad petrū. ℣ Theo. Ex q̄ pa
tet q̄ nō primusꝰ lauit petrū ex ceteris vero
discipulis nullꝰ tēptauisset ante petrū lauā
ri. ℣ Crisꝰ Quereret aūt q̄s vtiq; quare nullꝰ
eū aliorū phibuit ſz solus petrus q̄d nō pri
amoris et verecūdie erat. Ex hoc igit⁹ mich
videt⁹ primus solū p̄ditorē lauasse. Deinde ad
petrū venisse et alios discipulos per eū de re
liquo castigatos. Di enī quenq̄ ex ceteris
lauare cepisset phibuisset dñm et dixisset
q̄ petrꝰ dixit. ℣ Orige. Vel alit⁹ ōnes pozrige
bāt pedes. decernētes q̄ tantꝰ nō irrōnabi
liter eoꝝ lauaret pedes. solꝰ aūt petrus
nullā aliā considerationē cōferens tanq̄
reuerēs ihm nō p̄hibebat pedes suos ad lauā
dū. sepe ei scriptum designauit petrū seruādū
ad insinuandū q̄ sibi visa sūt meliora. ℣ Augꝰ
Vel aliter. Nō debemꝰ putare hoc petrū inter
ceteros formidasse aut renuisse eū et id alij
āte ipsū libenter vel equanimiter fieri p̄mi
sisse. Nō enī ita intelligendū est q̄si alighꝰ
iā lauisset et post eos venisset ad primū. Qs
enī nesciat primū aplorū ee beatissimū petrū
ſz q̄ ab illo cepit. Cū ḡ pedes discipuloꝝ
lauare cepit venit ad eū a q̄ cepit id ē ad pe
trū et tūc petrus expauit q̄d eiā quilibet
eoꝝ expauescret. seq̄t. Rñdit ihs et dixit ei
Q̄d ego facio tu nescis modo scies aūt poste
a. ℣ Crisꝰ id ē humilitatē hiusꝰ doctrine et quo
humilitas suffiat in deū p̄ducere. ℣ Orige. Vel
insinuat dñs hoc q̄ erat misterii lauando
eū et exinānādo pedes eoꝝ faciebat eos decoꝝes
debētes euāgelizare honesta vt ostendere va
leāt iter sēm ac p̄gere p eū q̄ dixit ego sū via
Oportebat aūt lauari pedes discipuloꝝ a
ihu deponēte vestimēta vt pedes mūdos
mūdioꝝes efficiat velut īmundiciā pedū
discipuloꝝ suscipiat in p̄priū coꝝp⁹ p linthęū
q̄ solo p̄ctꝰ manebat. ipse nāq; lāguoꝝes
nros portauit. Attende etiā q̄ eū debeat pe
des discipuloꝝ abluere nō aliud tēpus elegit
q̄ eū diabolus iā intrauerat in coꝝ unde vt eū
p̄deret et futura p hoīb⁹ dispensatio īmu
nebat nā ante hoc nō erat oportunū pedes dis
cipuloꝝ lauari a ihu. Quis enī pedū eoꝝ
sordiem iter medij tp̄is vsq; ad passionem
lauasset. ſz neq; tpe passionis. Alter ei ihs
nō aderat q̄ pedes eoꝝ lauaret ſz neq; post
dispensationē illo nāq; tpe spūsc̄o supue

niente eoꝝ loti sunt pedes ¶ Aug⁹ ꝙ mistery
dicat dñs petro tu nō es capax sz post hec nos
tes cū illud pceperis illustrat ¶ Aug⁹ Ner tñ
ille dñici facti altitudine exteritꝰ pmittit si
en qd' cur fieret ignorabat sz vsq; ad suos pedes
hūlē xpm videre nō potest sustinere nā seq;
dicat ei petrus. nō lauabis michi pedes ī eter
nū hoc ē nūq; hoc patiar hoc quippe ī eternū
nō fit qd' nūq; fit ¶ Ozige. Ex hoc aūt acri
pim⁹ exemplū qm possibile est quēq; sed in
purū ꝓpositū dicē ꝓter ignorāciā qd' sibi nō pdest
Petr⁹ enī ignorans hoc esse cōueniens pmo quidē
quasi dubitans suauiter dixit dnē tu michi la
uas pedes ¶ Dicit nō lauabis mi pedes ī eternū
qd' erat plibituū optus pducētis eū ad habēdū
ptē cū ihu in quo erāt non tm ihm arguit ī con
uenienter lauantē pedes discipulo⁹ sz eāt cōdisci
pulos idecenter suos pedes porrigentes Cū ergo
nō esset expediens petro ꝓpriū rñsum nō pmi
sit illud dñs verificari nā subdit. Rñdit ei ihs
si nō lauero te nō habebis ptē mecū ¶ Aug⁹ ita
dictū est Di nō lauero te cū de solis pedib⁹ age
ret quō dia solet calcus me qui sola planta cal
cat ¶ Ozige. Qui aūt renuūt hec et similia
tropologizare dicūt quō ꝓbabile dicūt est eū
q̄ ob reuerenciā ihu dixit nō lauabis mi pedes
ī eternū nō habituri ptem cū dei filio ꝓpter
nō lauare pedes ab eo sicut ꝓpter īmane scelus
Et ideo ꝓstandi sūt pedes id ē mentis affect⁹
lauādi a ihu vt sint pedes nri decori et pcipue
tum cū emulātes pociora dona volum⁹ annu
merari ei q̄ euāgelizat bona ¶ Crisꝰ Ideo aūt
dixit cui⁹ grā hoc faciebat sz minas imposu
it q; ille nequaq; psuasus esset Adiens enī
sacs aūt postea nō dixit doce igit me vt per
mittā sz q̄n cōminat⁹ ē id qd' maxime time
bat sz separari ab eo tūc ꝓmisit ¶ Ozige Hoc de
to vtemur cōtra eos qui indiscretius se facere
statuerūt qd' eis nō pdest Nā ostendendo ill'
q; nō sūt habitur⁹ partē cū ihu. dū presūptu
osū decretū obseruāt admonebun⁹ illos ne
ūnozent male decretis. eāt si irreuerāter ex
multo ipetu illud firmauerūt ¶ Aug⁹ At ille
amore et timore ꝓturbat⁹ plus erpauit xpm
sibi negare q̄ vsq; ad suos pedes hūliari vide
seq; dicat ei simō petr⁹ Dnē nō tm pedes me
os sz et man⁹ et caput ¶ Ozige. Manus aūt
lauare nolebat ihs contēpnens q̄ dicebāt.
q̄n discipuli tui nō lauāt man⁹ cū panē mā
ducāt caput aūt submergi nolebat in quo
ymago et gla ꝓpriis extiterat. satis ē aūt ei
vt pedes lauādos porrigeret vñ seq; dicit
ei ihs Qui lotus ē non indiget nisi vt pe
des lauet sz ē mund⁹ tot⁹ ¶ Aug⁹ Totus vtiq;
ꝓpter pedes vel nisi pedes q̄s habz op⁹ lauare

lotus enī in baptismo totus ablut⁹ nō ꝓpter pe
des sz tot⁹ oīno verūtamē cū rebus hūanis posten
uiut⁹ vtiq; terra calcat⁹ Ipsi igit⁹ humani affect⁹
sine quib⁹ in hac mortalitate nō viuit⁹ quasi pe
des sūt vbi et hūanus rebus afficim⁹ vt si dixe
rim⁹ nr̄ ꝓpriū nō habem⁹ nosipsos decipimus
Di aūt cōfitemur pcā nra q̄ pedes discipulo⁹
lauit nobis pcā dimittet vsq; ad pedes q̄bus
cōuersam⁹ in terra ¶ Ozige Impossibile aūt
puto nō contaminari extrema aīe et ifima eiꝰ
q̄q; quo ad hoīes pfectus q̄s ē putet⁹ plurimi
aūt et post baptismū implent⁹ puluere scele
rū vsq; ad vertice q̄ vero legittime discipuli
xpi sūt ergo solos pedes indigent lauacione
¶ Augusti. ad seleucia. Ex hoc aūt qd' hic dicit
itelligit⁹ q̄ iā petrus baptizat⁹ fuerat. intelli
gim⁹ enī eius discipulos ꝓ quos baptizabat iā
fuisse baptizatos sine baptismo iohānis sicut
nōnulli arbitrāt⁹ sive qd' magis credibile ē bap
tismo xpi. Neq; enī renuit ministeriū baptiza
di vt haberet baptizatos seruos ꝓ q̄s ceteros bap
tizaret q̄ nō defuit hūilitatis ministerio qui eis
pedes lauit vñ seq⁹ Et vos mūdi estis sz nō
oēs ¶ Aug⁹ Hoc q̄d sit ne grām⁹ ipse euāge
lista patefaciat adiungens Sciebat enī q̄s
esset q̄ traderet eū ꝓpterea dixit nō estis mūdi
ōnes ¶ Ozige. q̄d sz dicat vos mūdi estis refer
tur ad xi. q̄ vero subdit sz nō oēs dicat ꝓpter
iudā existentē īmūdū ¶ Primo q̄dē q; pau
peres nō erāt sibi cure sed sui erat. demū di
abolo īgresso in cor eius vt ꝓderet xpm lauat
aūt pedes posteq; mūdi erūt q̄n dei grā trans
scendit necessitatē. et sicut dicat iohes mūdꝰ
mūdificet adhuc ¶ Aug⁹ Vel q; ipsi discipuli
cū loti essent nō opus habebāt nisi pe
des lauare q; dū in isto scło viuit hō hūa
nus affectib⁹ terrā velut pedib⁹ calcās cōtra
hit ¶ Crisꝰ Vel aliter nō dicat eos mūdos et
a pcis erutos estimes victima nō dū oblata
sz eā q̄ cognicionis est mūdā nonē dicat iā ei
ab errore iudaico eruti erāt.
Postq̄ ergo lauit pedes eoꝝ accepit vel
timēta sua. et cū recubuisset iterū dixit
eis Scitis quid fecerī vob Vos vocatis
me mḡr et dñe. et bñ dicitis sū etenim.
Si ergo ego laui vr̄os pedes dñs et mr̄a
gister et vos debetis alter alteri⁹ pedes
lauare Exemplū enī dedi vob vt quē
admodū ego feci ita et vos faciatis.
Amē amen dico vob nō est seru⁹ ma
ior dño suo nec apls maior dño eius.
q̄ misit illū Si hec scitis bti eritis si fe
ceritis ea non de ōnib⁹ vobis dico ego
scio quos elegerī sed vt adimpleat scrip

tura ¶ Qui mãducat mẽũ panẽ leuabit
calcaneũ suũ cõtrã me dico vob̃ pmisq̃
fiat vt cũ factũ fuerit credatis qz ego
sũ ¶ Amẽ amen dico vobis q̃ accipit si quẽ
misero me accipit. q̃ aũt me accipit ac
cipit eũ qui me misit

¶ Aug⁹ Memor dñs se pmisisse srenuã facti
sm petro dicẽs. Omnes aũt postea q̃d sit q̃d fe
rat docere nũc incipit. vñ dicat. Postq̃ g̃ laut
pedes eor̃ accepit vestimẽta sua et cũ recubu
isset iterũ dixit eis. Scitis q̃d fecerim vob̃ ¶ Orige.
Qd vel interrogatiue pferat. vt ostendat facti
magnitudinẽ. vel ipcriue. vt eor̃ erigat intel
lectũ ¶ Alcuin. Christ⁹ aũt impleta redemptionis
nre purgatione p sanguis sui effusionẽ accepit
vestimẽta sua terna die de sepulchro resurgẽs
et eodẽ corpe iã imortali vestitus. Et cũ recubu
isset ascendens in celũ in dextera paterne diu
nitatis recubens unde venturus ẽ ad iudicandũ

¶ Chrys. Nõ aũt adhuc ad solũ petrũ sz ad õnes
loqt̃ dicens. Vos vocatis me magister et dñe
in quo eor̃ iudiciũ assumit. deinde vt nõ illoz
qrẽ esse dicerent. hec verba subiungit. Et bene
dictus sũ etenim ¶ Aug⁹ Ihesum pceptũ est. nõ
te laudet os tuum sz laudet te os prium. tu pe
riculosũ est eum sibi placere cui cauendũ est
superbe. Ille aũt q̃ superbia est q̃ sibi ipsi placet
et laudet nõ se extollit excelsius. Nec pt recte dici
arrogans deus. nobis nãq̃ expedit deũ nosse
nõ illi nec eũ quisq̃ cognouit si nõ se iudicet
ipse q̃ nouit. Si ergo nõ se laudãdo ipsi arro
gantiã vitare voluerit. nobis sapiãz denega
bit. Quo aũt arrogantiã veritas timet. Et
quidẽ q̃ magistrũ se dicat nemo reprehenderet
etiã qui eũ nichil aliud q̃ homiez crederet. q̃m
do pfitet̃ q̃d et ipsi homines in q̃buslibet artib⁹ usq̃
ideo sine arrogantia pfitent̃ vt pfessores vocẽt.
Qd vero dñm discipulorz se dicat cũ sint sedm
silin ingenui q̃s ferat in homie Sz cũ dr̃ loquitur
nulla est elatio tãte celsitudinis nullũ men
dacium veritatis nob̃ subiacere vtile ẽ illi celsi
tudini seruire veritati. ideo q̃ bñ dictis vocã
do me magrm et dñm q̃ sũ. Nã si nõ essem q̃d
dictis male diceretis. Orige. Et illi q̃dẽ non
bñ dicũt dñe q̃ dicet̃ discedite a me q̃ operã
mini iniquitatẽ. Sed apli bñ dicũt magr et dñe
nõ enim eis nequam dñabat̃ sed vbũ dei seqt̃

Si g̃ ego laui vr̃os pedes dñs et magr et vos de
betis alter alterius pedes lauare ¶ Chrys. Ama
rorib⁹ reb⁹ accipit exemplũ vt q̃d mun⁹ ẽ ope
mur. nã ipse quidẽ dñs ẽ. nos aũt ad cõseruos
factum⁹ si fecerim⁹. et ideo subdit exemplũ
ei dedi vobis vt quẽadmodũ ego feci vobis ita
et vos faciatis ¶ Beda. Primũ dñs egit factis
q̃d postmodũ docuit verbis sedm illud. cepit

ihs facẽ et docere ¶ Aug⁹ Hoc est beate petre
q̃d nescebas. hoc tibi postea faciendũ pmisit ¶ Orige.
Considerandũ vero ẽ et si necessariũ est quelibet
volentẽ disciplinã ihu pficere. velut debitũ op⁹ pe
sequi lauacrũ sensibiliũ pedũ. pter hoc dicat
debetis adinuicẽ lauare pedes sed hic mos fit
vel admodũ raro ¶ Aug⁹ Est ei apud plerosq̃ re
uetudo humilitatis cũ seruicẽ hospicio fit
capiũt et faciũt hoc sibi inuicẽ fres etiã eque ipo
visibili multo eũ melius est et sine cõtroue
sia veri⁹ vt etiã manib⁹ fiat. ne dedigneť q̃d fe
cit xps facere xpianis. Cũ enim ad pedes fris inclinat̃ eor̃ etiã in corde ipso exaltat̃ vel si iã
incenat cõfirmat̃ humilitatis affectus. Sed excep
to hoc morali intellectu. nũq̃d etiã frater fratre
a delicto poterit cõtagione mũdare. sz cõfiteam̃
inuicẽ delicta nra. inuicẽ nos delicta donem⁹ et
pro nris delictis inuicem oremus atq̃ ita quodãmõ
inuicẽ pedes nros lauem⁹ ¶ Orige. Vel aliter hoc
lauacrũ spuale pedũ de quo dictũ est. pciapa
liter qdem a nullo nisi a solo ihu potest effici
sed ario vero a discipul⁹ ei⁹ q̃bus dixit vos debe
tis adinuicẽ lauare pedes. Ihs enim laut pedes vt discipulũ faciat sicut se q̃d
discipulorz magistrũ magr et seruorz in eo q̃d dñs
et magr aũt est finis magri vt discipulũ faciat si
cut se q̃d de saluatore apparet. q̃ p ceteros ma
gistros et dñs vult vt fiant ei⁹ discipuli ipsi
magister vel dñs nõ habetes spũm seruitutis
sz spiritũ filiationis in q̃ clamat abba pr̃ Pri
mus g̃ q̃ fiant vt magr et dñs egent lauacrorz
pedũ velut insufficientes discipuli et adhuc sa
pientes spũm seruitutis. Cui aũt aliq̃s eorũ
statũ magistri attingit et dñi tũr imitari po
terit eũ qui laut discipulorz pedes ac laua
re pedes p doctrinã quasi magr ¶ Chrys. Adhuc
aũt quocans eos ad lauandũ pedes subiungit
Amen amẽ dico vob̃ nõ ẽ seruus maior dño suo
neq̃ apl⁹ maior eo q̃ misit illũ ipsi dr̃. Si g̃
a me hec facta sũt multomagis a vobis opor
tet hec fieri ¶ Theophi. Necessario etiã hic
apl̃os admonet q̃ eũ ad dignitates habe
bant attingere et hic q̃dem maiores hic mi
nores ne insurgãt adinuicẽ. serenat cõscia
oim ¶ Beda. Quia vero scire bonũ et no facere
nõ pertinet ad beatitudinẽ sz ad cõdemptionẽ
dicit sedm illud scienti bonũ et nõ facienti pec
catũ est illi. subiungit. si hec scitis beati eritis
si feceritis ea ¶ Chrys. Nã scire q̃dem oium ẽ facere
vero nõ oium. Deinde q̃ditorẽ nõ manifeste
redarguit sz obumbrate cũ subdit. nõ de oib⁹
vob̃ dico ¶ Aug⁹ Quasi dicat. Est inter vos
qui nõ erit beat⁹ neq̃ facit ea. Ego sto quos
elegerim q̃s nisi eos qui beati erũt faciendo q̃
pcepit ¶ Nõ est igit̃ iudas electus q̃d ẽ g̃ q̃d alio
loco dicit. nõne ego vos xij elegi. an ipse ad

aliq̄d est electꝰ ad qd erat vtiq; necessariꝰ nō āt
ad beatitudinē de qua dicit beati eritis si fecerit
tis ea. ℣ Ozige. Vel aliter nō recte existimo
posse referri qd dicat nō de ōnibꝰ vobis dico
ad hoc qd dictū est bti eritis si feceritis ea. Totū
enī hoc et de iuda et de quolibz alio dez ēdicē
beatꝰ talis si fecerit hoc. reduremꝰ autē hec ad
illud dictū. ℣ Nō est seruꝰ maiorꝫ dño suo nec a
postolꝰ maiorꝫ eo q̄ misit illū. iudas ei cū essz
seruꝰ pcī. nō erat seruꝰ diuini vbi nec aplus
diabolo ingresso in corꝫ eiꝰ Cū g̃ dñs nouisset q̄
sunt sui. alienos a se nō nouit ppt̄ qd nō aut
ego nō sno electos pcīres sz ego sno q̄s elegerim
quasi diceret electos meos noui. ℣ Crisꝰ Deū
vt nō multos cōtristet suo sermone subiūgit
sz vt adupleat scriptum q̄ māducat meū pa
nē leuabit calcaneū suū contra me. ostendēs
p nō ignorās tradit qd maxime suffiaēs erat
iudā retinere et nō dixit tradet me sed leua
bit cōtra me calneū suū. dolū et occultacionē
insidiarū repsentare volēs. ℣ Aug9 Quid est
ei leuabit calcaneū suū sup me nisi cōculca
bit me in q̄ iudas traditor eiꝰ attingit. ℣ Crisꝰ
Dicat aūt q̄ māducat meū panē id ē q̄ a me
nutritꝰ ē. qui mea mensa cōmunicat vt si
q̄s a famulis aut aliq̄bꝰ viliorib9 paciam
aliq̄d malū nō scandalizem. respicientes inde
exemplū q̄ infinitis potitꝰ bonis in cōtumū
remunerauit benefactorē. ℣ Aug9 Illi g̃ q̄ cler
ti erāt manducabāt dñm. Ille manducabat
dñm panē cōtra dñm illi vitā ille penā Qui
ei manducat indigne aut aplꝰ iudiciū sibi ma
ducat scz. ℣ Amodo duo vob̄ pusp̄ fiat vt cū
factū fuerit credatis q̄ ego sū de quo sz illa
scriptura p̄cessit. ℣ Ozige. Nō aūt dictū ē aplis
vt credatis q̄si nō credentibꝰ sz dictū est tāq̄
equipolleat ei qd est credentes opemū p̄seue
rantes in credulitate. nec aliquā occasionē
ad repulsā captātes. sup ea enī que obtine
bāt discipuli ad fidē faciendā. hoc eaā adepti
sūt videre p̄fici scripturā p̄dictā. ℣ Crisost.
Quia q̄ discipuli exituri erāt ad p̄dicandū
et multa passuri duob9 modis eos cōsolatur
Uno mō a seipso cū dixit beati estis si fecerī
tis ea. ℣ Alio vero modo cōsolatꝰ ē eos ab alys.
sz q̄ ab hoib9 multa patient p̄ turacione. vñ
subdit. ℣ Amē amen dico vob q̄ accipit si quē mi
sero me accipit. q̄ aūt me accipit accipit eū q̄
misit me. ℣ Ozige. Qui enī recipit quē mittit
ihs. ihm q̄n misso cōsistit recipit. q̄ aūt ihm
recipit patrē recipit. igit qui recipit quē mit
tit ihs mittentē recipit patrē. Potest eaā et h̄
sermo fore. q̄ recipit quē ego misero vsq; ad mei
receptionē attingit. Qui vero nō p aliquē aplo
rū meoz̄ me recipit sz recipit me venientem
ad eāns p̄sēm recipit vt nō tm̄ ego i eo maneam
sed et p̄ ℣ Augꝰ Arriani aūt cū hoc audiūt stati
ad gradus sui dignitatis currūt dicētes quātū
aplꝰ distat a dño tm̄ filiꝰ a dño. Sed vbi dñs
dixit ego et p̄ vnū sumꝰ nullā distancie suspi
tionē reliquit. quō ergo nos accepturi sumꝰ hec
vba dñm. Qui me accipit. accipit eū q̄ me misit
q̄ vnius nature sūt p̄ et filiꝰ cōsequēs videbit
q̄ dixit q̄ accipit si quē misero me accipit et
vnius nature sūt filius et aplꝰ ita dixisse pos
sit videri. q̄ accipit si quē misero me sēdm
hoiez accipit. Qui aūt me sēdm deū accipit
accipit eū q̄ me misit. Sed cū ista diceret nō
ab illo nature vnitas sz in eo qui mittit mit
tentis cōmendat auctoritas. Vi g̃ attendas
xp̄m in petro discipuli p̄ceptorē. Di aūt patrē
in filio ineuies vnigeniti genitorē.

Cū hec dixisset ihs turbat ē spū et p̄tes
tatus ē et dixit. ℣ Amē amen dico vobis q̄
vnus ex vobis me tradet. ℣ Aspiciebāt ergo
discipuli adinuicē hesitantes de q̄ diceret
Erat g̃ recūbens vnus ex discipulis eius
in sinu ihu quē diligebat ihs. innuit g̃
huic symō petrus et dixit ei. Quis ē de q̄
dicit. Itaq; cū recubuisset ille sup̄ pectus
ihu dixit ei. dñe q̄s est. Respondit ihesus. Ille
est cui intinctū panē porrexero. Et cū
intinxisset panē dedit iude simonis scā
riothis. Et post buccellā introiuit in illū
sathanas. Et dixit ei ihs. q̄d facis fac ci
tius. Hoc aūt nemo scīuit recūbentiū ad
q̄d dixerit ei. Quidā aūt putabāt q̄a
loculos habebat iudas q̄ dixisset ei ihs
Eme ea que opꝰ sunt nobis ad diē festū
aut vt egenis aliq̄d daret. Cū g̃ accepis
set ille buccellā exiuit cōtinuo. Erat aūt

℣ Crisꝰ Quia dñs aplis debentib9 orbē. ℣ nor.
terrarū vnū ex suis p̄currere exhibuerat duplicē
consolationē p̄dictā. cogitans q̄ vtraq; p̄to
dicere q̄ntꝰ est turbat. et hoc significat e
uāgelista dicens Cū hec dixisset ihs turbatꝰ
ē spū et p̄testatꝰ ē et dixit. ℣ Amē amen dico
vob q̄ vnꝰ ex vob me tradet. ℣ Augꝰ Nō illi
hoc tūc p̄mū venit in mentē sz q̄ p̄dictorem
iā fuerat expressiusꝰ. vt nō lateret in ceteris
ideo turbatꝰ est spū Et q̄ ipse traditor iā fue
rat exiturꝰ vt iudeos q̄bꝰ dñs ab eo traderet
adduceret. turbauit eū imminens passio et pe
riculū p̄eimū et traditoris ip̄endentes manꝰ
cuiꝰ fuerat p̄gnatꝰ aīmꝰ hoc enī dñs signi nobis
ficare sua passione dignatꝰ est. q̄ q̄n ex falsis turbauit
fribꝰ aliquos separari. eaā ante messem vr
gens causa cōpellit fieri sine ecclesie turba
one nō possit. turbatꝰ ē aūt nō carne sz spū

Capi.

Dpus enī in huiōi scandalis nō puersitate sz ra
titate turbat. ne forte in sepatione aliqz zizani
orū simul aliqd eradicetur et tritici. Siue f
ipsu udā pereunte miserādo siue sua morte
appropiquāte turbatꝰ ē nō animi infirmitate
sz potestate turbat. Nō enī aliquo cogēte tur
bat. sz turbauit semetipsū vt supdictū est. q
aūt turbat infirmos in suo corpe hoc ē in sua
ecclia cōsolat. vt si q̄ suorū morte imminente
turbant nō se reprobos putent. Ozige. In
eo enī q dixit turbatꝰ ē spū qd humanū est.
sz passio pueniebat ab exuperancia spūs. si
enī scūs quilibz in spū viuit et agit et patitur
q̄ntomagis hec dicenda sūt de ihu scorū pmi
atore. Augꝰ. Dereat igit argumeta stoicoz
q̄ negāt in sapiente cadere pturbatiōnē aiōz
qui pfecto sicut vanitatē estimāt veritatem
sic stupore deputāt sanitātē. Turbet plane
animꝰ xpi non miseria sz misericordia dicat
aūt vnꝰ ex vobis numero nō merito. spē non
vbute. Crisꝰ. q vero nō nōatim dixit. rursū
in oēs indixit timore. vñ sequit. Aspiciebat ad
discipuli adinuicē hesitātes de quo diceret. Et
nimirū nullius sibi ipsi cōscius mali. tū enīm
ationē xpi pphys cogitationib⁹ credibiliore pu
tabāt. Augꝰ. Dic enā in eis erat ergo ma
gistru suū pia caritas vt tū eos humana alterū
de altero stimularet infirmitas. Ozige. Re
miniscebāt enā vt hoies exītes. q̄m alter
bilis ē affectꝰ adhuc quectoz ac suscepti bil
appetitꝰ cōtrariozi hys q̄ prius voluerat. Crisꝰ
Omnib⁹ aūt trementib⁹ et ipso vertice sz petro
formidāte. iohes velut dilectꝰ recubuit i sinu
ihu vñ sequit. Erat g recubens vnꝰ ex discipulis
eiꝰ in sinu ihu vñ dixit. Erat g recubēs vnꝰ ex
discipulis eiꝰ i sinu ihu quē diligebat ihesꝰ
Augꝰ. Ipse ē iohes cuius ē hoc euāgeliū sup
postea manifestat. Erat ei hec cozi consuetu
do q sacras nobis litteras mistrarut vt q̄n ab
aliquo eozū diuina narrabat hystoria. cū ad
seipsū veniret tāq̄ de aliquo loqueret. Qđ
enī dixit veritati. q̄n et res ipsa dicit et qdā
modo dicēti iactāda deuitatur. Crisꝰ. Dixit
huiōi familiaritatis causā q̄ris discere amoris
res erat. pptereā dixit. quē diligebat ihs. q̄nis
enī et alij amarent. tū iste plus alijs. Ozige.
Estimo aūt q hoc ptendit q iohes incūbens
verbo ac i secreciozib⁹ pausans incūbebat pe
nys vbi. Crisꝰ. Volebat enā ostendere seip
sū esse alienū a crimine. Et hoc enā dixit ne
de estimes q petrꝰ ei vt maiozi exīti inuerit nā
sequit. Innuit g huic simō petrꝰ et dixit ei. Qs
est de q̄ dixit. Vbiq enī iuenit petrꝰ ab amore
ipetū faciens et q̄ pmo increpatꝰ ē nō locutus
est sz mediāte iohe vult discere. Vbiq ei scrip

Xuj.

tura ondit petrū feruidū familiaritate hmte
ad. iohem. Augꝰ. Notanda aūt locutio ē dicere
aliquid nō sonando sz tūmodo inuendo. Innuit
inquit et dixit. id ē innuendo dixit. Di enī cōfi
tando aliqd dixit. sicut illud dixerūt apud se
metipsos. q̄ntomagis inuendo. vbi iā foris
q̄libus sq̄ signis pmit qd fuerit corde cōceptū.
Ozige. Vel pmo innuit et deinde si contentus
nutu dixit illi dic qs sit de quo dixit sequit. itaq̄
cū recubuisset ille supi pectoꝛi ihu dixit ei dic
qs ē. Augꝰ. Qđ aūt nūc supra pectoꝛi dixit pau
lo supra dixerat in sinu. vel aliter. pmo qđe
tacens in sinu ihu. supascendit et incubuit
supi pectus q̄si si nō incubuisset i pectore sed
remāsisset tacens i sinu. nequaq̄ dns ei tra
didisset vbū qđ petrus scire cupierat. Per hꝰ
ergo q vltimo supra pectoꝛi incubuit expressit
tanq̄ pmaiore. et habūdāciore grām spēnal
ihu discipulꝰ ee. Beda q aūt in sinu et supra
pectoꝛi recubuit nō solū pūtis fuit amoris in
diciū sz etiā future rei signū. q sz inde voce
sumeret. qua postmodū cūctis sclis mandata
emitteret. Augꝰ. Per sinū enī q̄d aliud signi
fiat q̄ secretū. hic ē vtiq̄ pectoris sinus sapie
secretū. Crisꝰ. Neq̄ aūt tūc nōatim pditore
dns manifestauit. nā sequit. tūdit ihesꝰ ille
est cui intinctū panē porrexero et mox ipse
manifestationis cōuersus erat. Quia ei ob me
sā one verecundatꝰ ē nō est. eode pane cōcas
verecundari debuit sequit. Et cū intinxisset panē
dedit iude simonis scharioth. Nō vt putant
qđe negligenter legentes. tūc iudas solꝰ xpi
coꝛpꝰ accepit. Intelligendū est enī q ipā eis oib⁹
distribuerat dns sacrameta coꝛpis et sāguis
sui vbi et ipse iudas erat sicut lucas narrat
At demū ad hoc ventū est. vbi sc̄dm narra
tionē iohis dns p buccellā tinctā atq̄ porrec
tā suū eximit pditore fortassis p panis t
inctionē illi⁹ significans fictionē. nō enī oīa
q̄tinguūt abluūtur sz vt ifciant nōnulla tin
guūtur. Di aūt bonū aliqd hec significat tinctio.
eidē bono ingratū merito est secuta dānatio
sequit. Et post buccellā tūc introiuit in eū sa
thanas. Ozige. Attende q pmo qđe nō in
troiuit sathanas in iudā. sz īmisit in coꝛ eiꝰ
solū vt pderet preptore. Post panē aūt in
eū ingressus ē. Quāobrem nob cauendū ē
ne diabolꝰ intrudat in coꝛ nrm aliqd ignis
torū telorū suorū. Nā si intruserit insidiat
deinde vt et ipse introeat. Crisꝰ. Donec enim
fuit i collegio nō audebat insilire. sz extroꝛ
sū īmittebat. Qñ vero eū manifestū fecit et
expulit libere in eū. vt sibi iā traditū plenꝰ
possideret. Neq̄ ei nō in illo erat q̄n ad iudeos
de pdicto tradendi dnm pactꝰ est. cū lucas dicat

de cetero i eū exiuit. Augustinꝰ. Vel innuit

intrauit aũt sathanas in udã et abyt et locuty
ẽ cũ pncipibꝫ sacerdotũ talis iã venerat ad te
nendũ sꝫ post panẽ introiuit in eũ nõ vt vt ad
huc alienũ temptaret sꝫ vt ꝑpriũ possideret.
¶ Ozige Decebat eũ vt estimo ꝑter panis ex
hibitionẽ auferri ab indigno bonũ qđ se habe
re credebat quo ꝓuinatꝫ factꝫ ẽ expax ingressus
sathane in ipsũ ¶ Aug⁹ Dicit aũt aliqui ita ne
hoc meruit panis portrectꝫ de mẽsa xpi vt post
illũ intraret in discipulũ sathanas. Quibꝫ
respõdemꝫ hinc poꝫ nos doceri q̃ sit cauẽ
du male accipe bonũ. Si eũ corripit qui nõ
diiudicat hoc est nõ decernit a ceteris cibis
dñi corpus qui dãpnat² q̃ ad eiꝫ mensã figẽs
se animũ accedit immundꝫ seqt². Et dicit ei ihs
qđ facis fac cicius ¶ Ozige Cui aũt illi ãbiguũ
est q̃ potuit vel inde vel sathane dns dixisse
qđ facis fac cicius ꝙuocãs aduersariũ ad
pugnã vel ꝑditore subministrandũ dispẽsa
tionẽ q̃ erat futura salubꝛis sclo quã non
ãplius tardari nec ꝑtrahi sꝫ pro posse ma
turari volebat ¶ Aug⁹ Nõ tñ precepit faciꝫ
sꝫ pdixit nõ tũ in ꝓximum ꝑfidi seuiendo q̃
ad salutẽ fideliũ festinãdo ¶ Cris⁹ Hoc eũ
q̃ dicit qđ facis fac cicius nõ precipientis est
neq; cõsiliantis sꝫ exprobrãtis et ostẽdentis
quã ipse nolebat suã ꝑditionẽ impedire se
quit. hoc aũt nemo sciuit discubentiũ ad quid
dixerat ei. Aꝗltã vtiq; ꝗs hic dubitationẽ inue
niet si interrogatꝰ discipul⁹ ꝗs ẽ dixit. cui ego
intinctũ panẽ dabo et tñ nõ intellexerũt nisi
dicat² q̃ latenter dixit vt nullꝰ audiret et ꝓte
rea supra petꝰ iohannes residẽs interrogat
ꝑsi ad aurẽ vt nõ fieret ꝑditor manifestus
fortassis ei si xps eũ manifestũ fecisset petꝰ
vtiq; eũ interfecisset ꝓterea dicat q̃ nullꝰ cog
nouit reubenciũ sꝫ neq; iohes nequaq; ei pu
tauit q̃ discipulꝰ tanũ iniquitatis subiret qꝛ ei
ꝑcul a tali iniquitate erat nõ de aliis hoc suspi
rabat² Vera ut² causa eoꝝ q̃ a xpo dicta sunt
ignorauerũt. qđ aũt estimaret ostẽdit cuãge
lista cũ subdit. Quidã eũ putauerũt qꝛ lo
culos habebat iudas q̃ dixisset ei ihs Emue ea
q̃ opꝰ sunt nob ad diem festũ aut vt egenis ali
quid daret ¶ Aug⁹ Habebat q̃ dns locul⁹ et
a fidelibꝰ oblata cõseruãs. suoꝝ necessitatibꝰ
et aliis indigẽtibꝰ tribuebat. tũc ꝓmũ ecclesias
tice pecunie forma ẽ instituta ẽ nisi intelligẽmꝰ
q̃ ꝑcepit nõ cogitandũ esse de crastino non
ad hoc ẽ preceptũ vt nichil pecunie seruet².
a sãs sꝫ ne deo ꝓter ista seruat². et ꝓt⁹ mo
pie timorẽ ꝰstina deserat². ¶ Cris⁹ Et nimi
tũ nullꝰ discipulorꝝ pecunias asserebat sꝫ
p hoc qđ dicat hic occulte insinuat q̃ q̃dã mu
lieres eũ de suis facultatibꝰ nutriebãt Qui
aũt nõ perã nõ virgã non es iubet deferre
loculos ferebat ad inopũ misterũ vt discas
qm̃ valde pauperẽ et nudo crucifixũ huius
oportet ꝓs multã facere ꝓuisionẽ. mul
ta eũ ad nram dispensans doctrinã agebat
¶ Ozige Exiit² inde saluatoꝛ dicebat. qđ
facis fac cicius. ac ꝑditoꝛ in hoc tm ad ꝑsens
obedit magro accepto nãq; pane nulla tarda
mora. vñ seqt². Cũ g̃ accepisset ille bucellã
exiuit cõtinuo et reuera exiit nõ solũ rere
deundo de domo i qua tenebat² sꝫ oĩno egres
sus ẽ a ihu. ego aũt opinoꝛ q̃ post panẽ ingress⁹
sathanas in udã nõ tollebat i eode loco
cũ ihu esse ¶ Nulla nãq; cõsuetudo est ihu
ad sathanã nõ frustra aũt requirũ quare sup
hoc qđ est et accipiens panẽ nõ adiit² et ma
ducãs ¶ Aug⁹ Exiit² accepto pane nõ mãduca
uit iudas. post panẽ eũ fortassis accepturꝰ a
iuda nõ esu. qui semel in cor eiꝫ intulerat vt
magistrũ ꝑdat timore ductꝰ ne qđ immissũ
fuerit euanesceret usu panis q̃ cito panẽ
iudas recepit. introiuit in eũ et statim domũ
exiuit². Aliter quoq; nõ inepte dicit² q̃ sicut
qui indigne mãducat panẽ dñi. aut bibit ei⁹
calicẽ in ꝓiudiciũ sibi cõmedit atq; bibit. Hic
panis a ihu datus aliis fuit ad salutẽ inde
in dãpnũ. vt post panẽ intraret in eũ sa
thanas ¶ Cris⁹ subdit aũt Erat aũt nox. vt
discas inde temeritatẽ qm̃ neq; temp⁹ eũ te
nuit ab ipetu ¶ Ozige Nox erã sensibilis
instar exiuit obducte noctis i aia iude ¶ Oze
go. ij moza. Aliꝗlitate ei tpis finis expmit.
accusationis dñi nõ redituꝝ ad venia ad tra
ditionis ꝑfidia nocte iudas exisse ꝓhibet².
Cũ g̃ exisset dicit ihs nũc clarificatus ẽ
filius hoĩs et deus clarificat⁹ ẽ in eo Si
deus clarificat⁹ ẽ in eo et deus clarifica
bit eũ in semetipso et cõtinuo clarificabit eũ.
¶ Ozige post euentum ex prodigijs nec nõ
ex trãsfiguratione ꝓmia initiũ glorificandi
filij hoĩs fuit exitus inde a loco vbi mox² ihs
cũ sathana q̃ eũ ingressus ẽ. vñ dicit². Cũ g̃ exis
set dicit ihs nũc clarificat⁹ ẽ filius hoĩs non ei
in mortalis vnigeniti vbi sꝫ hoĩs q̃ factꝰ ẽ ex semẽ
dauid gla hic narrat². Si ei in morte xpi glo
rificatus deũ illud verũ est exuẽs ꝓtinatus
et potestates traduxit cõfidenter triumphans in
ligno et illud cõsilians p sanguinẽ xpi crucis
siue sue q̃ in terra siue que in cel in hys oĩbus
glorificat⁹ ẽ filius hoĩs deo erã glorificato in eo
vñ seqt². Et deus clarificat⁹ ẽ in eo qꝛ nõ est xpm
clarificari nisi cũ eo quoq; glorificet² et pater
at qm̃ q̃q; glorificat². ab aliq; glorificat². Si
q̃s de eo q̃ est glorificat⁹ ẽ filius hoĩs a quo re

spondens subdit. Si deꝰ glorificatꝰ ē in eo et deus clarificauit eū in semetipso. ℣ Cris hoc ē p seipsū nō p aliū seqt. Et cōtinuo clarificauit eū. ⁊si dinō potest longū tempꝰ sz cōfestim i ipsa cruce ea q̄ clara sūt apparebūt. ꝯsol nāq; auersus ē petre fisse sunt multa corpa corū q̄ dormierāt surrexerūt. ℣ Hac aūt via eas q̄ cruciabāt cogitationes discipulorū restituit et suadet non solū tristari sz eā letari. ℣ Aliꝰ vel aliter. Exeūte i mūdo oēs mūdi ei⁹ mūdatore māserūt Tale aliq̄d erit ei⁹ zizanijs a tritico sepatis iusti fulgebūt sicut sol in regno pr̄is sui. hoc futurū p̄uidens dns discedente iuda tāq; zizanijs sepatis remanētibꝰ tāq; tritico aplis sās dixit. ℣ Nunc clarificatꝰ ē filiꝰ hois tanq; diceret. certe in illa mea clarificatione q̄d erit vbi malorū nullꝰ erit vbi bonorū nullus perit sic aūt nō est dictū. ℣ Nūc significata ē clarificatio filij hois sz nūc clarificatꝰ ē filiꝰ hois sicut nō est dictū petra significabat xp̄m sz petra erat xp̄s. Dolet eū loqui sēptum res significātes tāq; illa q̄ significant appellās Est aūt clarificatio filij hois vt deꝰ clarificet in eo. ℣ Vñ adūgit et deꝰ clarificabit eū. Vñ adūgit et dicit. Si deꝰ clarificatꝰ ē in eo qm nō venit facere voluntatē suā sz voluntatē ei⁹ q̄ eū misit. et deꝰ clarificauit eū in semetipso vt natura hūana q̄ ab eterno vbo suscepta ē. eā īmortali eternitate donet. seqt. Et glorificabit eū cōtinuo. resurrectione sz suā nō sicut nunc in fine scli sz cōtinuo futurā hac attestatione predicens. ℣ Potest et de ista clarificatione dictū videri. nūc clarificatꝰ ē filiꝰ hois vt qd aūt nūc non ad īminentē passionē sed ad vicinā resurrectionē p̄tinere credatur tāq; fuerit factū qd erat tam p̄mo iā futurū. ℣ Hila. x. de trin. q aūt deus in eo glorificatꝰ est ad corpis gloriā spectat. p quā dei intellecta ē gloria quasi corpꝰ ex nature diuine cōsolatione glām mutuaret. q vero p̄ glorificatꝰ in eo deꝰ est ideo glorificauit eū in se vt qui regnat in glā que ex dei glā est. ipse exinde in dei glām trāseat toto iam in deo ex ea qua homo ē dispensatione mā suro. nec sane de tpe tacuit dicens et cōtinuo clarificabit eum vt q̄ pdeunte ad pdi tionē iuda glām q̄ sibi post passionē consentura resurrectionē futura cēt significasset in p̄ns ea qua i se deꝰ eū clarificaturꝰ esset i posterū reseruaret. dei in eo glā p virtutē resurrectionis ostensa. ipso vero in dei glā ex subiectionis dispensatione māsuro. ℣ Hila. x. de tri. p. Prima sꝫ significationē huius dicti nō ambigua existimo qui aūt nūc clarificatꝰ ē filius hois. glā eius nō verbo sz tamen acquirebatur. ℣ Hoc vero qd seqt. et deꝰ clarificatꝰ ē in eo q̄d significet interrogo. et ai nō alius sit filiꝰ hois neq; alius filiꝰ dei. ℣ Verbū enī caro factū est. requiro q̄s in hoc filio hois q̄ et filiꝰ dei est glorificatꝰ sit deus. Et videamꝰ quid sit hoc qd tertio dicat. Si deus glorificatꝰ ē in eo et deꝰ clarificauit eū in semetipso. ℣ Homo vtiq; nō p̄ se glorificat. neq; sursū q̄ in hoc glorificat deus. licet glām accipiat. nō tn aliud ipse q̄ deꝰ est vtiq; aut xp̄m necesse est ē qui glorificat in carne. aut patrē q̄ glorificatur in xp̄o. ~~si p̄ sacramentū ē vnī~~ si xp̄s est deꝰ certe xp̄s est q̄ glorificat in carne. si p̄ sacramentū est vnitatis eū p̄ glorificat. in filio. De eo vero q̄ glorificentū in filio hois deū deꝰ glorificat in seipso i quo tota facultas exercitāde ip̄etratis existimat ne sēdm nature veritatē verus deꝰ xp̄s sit. Nūq̄d enī extra se est qd glorificat in seipso quē enī in seipso p̄ glorificat i ei⁹ glā cōfitendꝰ est. Et q̄ in patris gloria glorificandꝰ ē in his intelligendꝰ ē esse in q̄bꝰ est p̄. ℣ Ozias. Dei aliter. ℣ Homē glē nō hic accipit iuxta q̄s dā paganorū q̄ diffinit glām ē a pluribꝰ collata p̄conia. ℣ Palā est enī qd hoc aliud est ab eo qd in exodo dicat. q glā dei repletū est tabernaculū et q̄ aspectus moysi glorificatꝰ erat. Quitū enī ad corporalia diuinior. qdā apparitio cōtigit in tabernaculo nec nō in facie moysi cū deo locuti. quitū ad anagogiā vero glā dei dicat esse q̄ apparuit. quin deificatꝰ ac trāsformans cuncta materialia itellectꝰ vt scrutetur diuinā visionē in his q̄ cernit deificat. ℣ Vt hoc sit tropice q̄ glorificata ē facies moysi eo facto diuino sēdm intellectū. ℣ Nulla aūt operatio fuit excellentie xp̄i ad cognitionē moysi glorificante. sane aūt ei⁹. Cetus enī diuine glē fulgore esse filiū estimo dicente paulo Qui cū sit splendor glē. q̄nimo p̄euniūt ab hac totius glē luce singulares splendores ad totā rōnalem creaturam. ℣ Nō enī arbitror quēq̄ totū p̄ esse capere totius diuine glē fulgore nisi filiū ei⁹ unquitū igit nō erit notꝰ filiꝰ mūdo nondū in mūdo glorificatꝰ erat. Cū aūt p̄ aliquibꝰ de mūdo existentibꝰ traditus. ihū notitiā tūc glorificatꝰ ē filiꝰ hois in his q̄ cognouerūt eū. et hoc dedit gloriā cognoscentibꝰ. ℣ Nā q̄ libera sane diuinā glām fluent. sēdm eandē trāsfiguratꝰ imaginem a glā glorificati in glorificandū gloriam. Cū igit appropinquaret ad eā dispensationē qua mūdo notꝰ debebat glām p̄mereri in glām glorificandū ipsū ait. ℣ Nūc clarificatꝰ est filiꝰ hois. Et q̄ nullꝰ nouit patrē nisi filiꝰ et cui reuelauerit filiꝰ. Debebat aūt ex dispensatione depromere patrē filiꝰ ob hoc

eaā deus glorificatꝰ in illo dīnoscat. vel hoc qđ est et deus glorificatꝰ ē in eo cū illo pscrutabe ris q̄ me videt et pzem meū videt. Nā videbi tur in vbo cū deꝰ cristat et ymago īuisibilis dei q̄ genuit eū pater. Amplius aūt sic quoq; dari ꝰ q̄ sunt i hoc loco capient. Velut enī p quosdā nomē dei blasphemat. in gentibus sic per scōs quozū bona gesta cozā hoīb ꝰ po litissima discernūt. celsi pzis nomē extolli tur. In quo vero adeo glorificatꝰ ē vt in ihu dū pzem nō ferat nec dolus īuentꝰ ē in oze ei ꝰ Cū g talis esset filiꝰ glorificatꝰ ē et deꝰ glo rificatꝰ est in eo. Alt si deꝰ in eo glorificatꝰ est recompēsat ei pz maiꝰ illo qđ filiꝰ hoīs exercu it. Longe enī supstans ē q̄ dā in filio hoīs cū glo rificat eū pz q̄ in pzē cū in illo glorificatꝰ ē et decebat ꝓpotentē maiozē rependere glo riā. Deinceps q̄n statum hec erāt futura dico aūt filiū hoīs in deo glorificari ob hoc subie gt et cōtinuo clarificabit eum.

Filioli adhuc modicū vobiscū sū. q̄rītis me et sicut dixi iudeis quo ego vado vos nō potestis venire. Et vobis dico nō mādatū nouū do vobis vt diligatis īuicem sicut dilexi vos vt et vos diligatis īuicē. In hoc cognoscent oēs q̄ mei estis discipuli si dilectionē habueritis adinuicem.

Aug⁹ Cū dixisset supius et cōtinuo clarifi cabit eū ne putaret q̄ sic eū clarificaturꝰ ēet deꝰ vt nō eis cōiungeret. ulteriꝰ ea cōuersacio ne q̄ in terra ē adiecit. filioli adhuc modicū vobiscū sū tanq̄ diceret. Continuo q̄dē re surrectione clarificabor. nō tm̄ continuo asce surꝰ i celū. Dicut ei scriptū ē in actibꝰ apl̄oz fuit cū eis post resurrectionē xl dies hos igit xl dies significauit dicēdo adhuc modicū vobis cū sū. Ozige. Per hoc hoc aūt q̄ dixit filioli ostē dit adhuc imminentē aīabꝰ eoz̄ putatē. Hij aūt quibꝰ nūc dicit filioli post resurrectionē fiunt fratres. sicut et aīq̄ essent filioli fuerūt serui Aug⁹ Potest enā et sic itelligi adhuc sicut vos in hac ifirmitate carnis eā ipse sū don sc̄z morerer. atq; resurgerem. Cū illis q̄dem fuit q̄ postq̄ resurrexit pscia corpali sc̄z nō cū illis fu it cōsorcio ifirmitatis humane. Apud alū euāge listā eū post resurrectionē aut. Iter locutꝰ sū vob dū adhuc essem vobiscū id est i carne mor tali cū essem sicut et vos. Cūr ei in eade q̄dē carne erat. sc̄z cū illis in eade mortalitate iā nō erat. Est et alia diuina pscia sensibus ignota mortalibꝰ de q̄ idem dicit. Ecce ego vo biscū sū vsq; ad cōsūmacionē scli hoc nō est ad huc modicū sū vobiscū. Nō enī modicū ē vsq; ad cōsūmationē scli aut si et hoc modicū est q̄ in oculis dei mille anni sūt dies vnꝰ nō tm̄ hoc significare voluisse credendꝰ est nūc q̄n secutꝰ adiecit. Quo ego vado vos nō potestis venire. nūquid eū post consūmationē scli quo ipse vadit venire nō poterāt de q̄bꝰ postea dic turꝰ ē pz volo vt vbi ego sū et ipsi sunt mecū Ozige. Intrinsecꝰ aūt sc̄z si tu haberis an post multū nō fiat cū eis nō adeo q̄ nō aderat illꝰ sc̄dm carnē. Sed eo modo cōsūmato vos scādalizabimī in me i nocte. et sic nō erit cū eis q̄ cū dignus tm̄ modo cōuersat. Et si nō cū eis nō erat. nichilominꝰ ipsi q̄sturi erant ihm. velut petrꝰ post negacionē grauiter plo rabat. quere pzs puto ihm. et ideo seq̄t. Quere tis me. et sicut dixi iudeis q̄ ego vado vos nō potestis venire. Quere ihm est vbū quere sapiaz iustiā. veritatē. diuinā vtutē. q̄ oīa xps est. Volebꝰ q̄ discipul sequi ihm nō q̄re velut rudiozes arbitrant. cozpaliter. sc̄z vt significat illud q̄ nō tollit crucē suā et seq̄t me. nō potest meꝰ ee discipulꝰ. Alit nūc dns quo ego vado vos nō potestis venire. Nam et si vellent sequi vbū et illud cōfiteri. tamē nondū erāt validi circa hoc cū nondū esset spūs datꝰ eo q̄ ihs nondū erat glorificatꝰ Aug⁹ Vel hoc dicit q̄ adhuc minus idonei erant seq̄ moziturū dnm̄ p iustiā. Quo ei iā fuerāt secuturi martirio nō maturi. Aut iterū dnm̄ ad īmortalitatē carnis quo iā fue rāt secuturi. nō q̄libz moziturī sc̄z in fine scli re surrecturi aut iturū dnm̄ ad sinū pzis. Quo iā erāt secuturi nī esse nemo possit in illa fe licitate nisi pfectꝰ in caritate. iudeis aūt dicere nō addidit. modo ipsi aūt nō poterant venire tūc q̄ ille ibat. sc̄z poterāt postea. Et ideo subdit. et vob dico modo Ozige. q̄si dicat. et vobis dico nō absq; addicione hui⁹ aduerbij mo do. Judei nāq; q̄s preiudebat i suis facinoribus mozituros in breui tpe nō valebāt pgere quo ihs ibat. sc̄z discipuli post breue tempꝰ poterant sequi vbū Crisp. Ne aūt audientes discipuli sicut dixi iudeis estimēt similiter. et in eos dictū ē adiecit filioli Ozige. Qđ est expmētis imi nente adhuc aīe discipulorū modicitatē. Fuit aūt post resurrectionē hij q̄bꝰ dixit filioli fires sicut et prius seru fuerant. aīq̄ essent filioli Crisp. Hoc aut dicit eū q̄ in scipsū est erigēs discipulorū amorē. Cū enī viderimꝰ aliquos dilectissimoz̄ discedentes erardescimꝰ et mari me cū viderimꝰ eos in locū abeuntes in quē nō est possibile nob abire. Dimul etā ostendit qm̄ mors eiꝰ quada trāslacio ē et trāspo sicio melioz ad loca mortalia corpa nō suscipi enda. Aug⁹ Docēs aūt quō idonei esse pos sint pergere quo ille antecedebat. subiūgit mandatū nouū do vobis vt diligatis īuicem

nõne ia hoc erat mandatũ in antiqua lege dei
vbi scptũ est. diliges pximũ tuũ tanq̃ teipsũ Hu
ius nouũ mandatũ appellat a dño. An qz exuto
vetere induit nos hoiez nouũ. innouat qpe
audiente vel ponẽ obediente nõ õnis sz ista
dilectio qua dns vt a carnali dilectione distin
gueret addidit. Sicut dilexi vos vt et vos di
ligatis inuicẽ nõ sicut se diligũt q corrũpunt
ner sicut se diligũt hoiez qz hoiez sũt sz sicut
se diligũt q dei sũt et filij altissimi oms vt sint
filio eiꝰ vnico fres ea dilectione inuicẽ diligẽ
tes qua ipse dilexit eos pductur eos ad illũ
finẽ vbi sanabit in bonis desiderij eoz. Crisꝰ
Vel dicat dilexi vos nõ eni pcipientibꝰ vestris
iustis quod debitũ vobis reddidi. sz ipse incepit ita
et vos bñ facere optet eciã nichil debetes. Aug⁹
Noli aũt putare illud maiꝰ ptermissũ esse ma
datũ q̃ pceptũ vt diligamꝰ dñm deũ nrm sed bñ
intelligentibꝰ vtrũq; inuenit in singulis. nã et
q̃ diligit deũ nõ ei potest contemnere pximũ
tem vt diligat pximũ. Et q̃ supne ac spiri
taliter diligit pximũ. qd in eo diligit nisi deũ
ipsa ẽ dilectio qua ab oni mundana dilecti
one distinguẽdo addidit dns sicut dilexi vos
Quid ei dilexit nisi deũ in nobis nõ quẽ ha
bebamꝰ sz vt haberemꝰ. Dic q̃ et nos inuicẽ
diligamꝰ vt quãtũ possumꝰ inuicẽ ad habẽ
dũ in nob deũ cura dilectionis attrahamus
Crisꝰ Pretermittens aũt miracula q̃ erãt
facturi ab amore eos designat subdẽs. In
hoc cognoscẽt oẽs qz mei estis discipuli si di
lectionẽ habueritis ad inuicẽ. hoc eni est qmaxi
me hoiez sios ostendit. hos eni dicat ee disci
pulos. Aug⁹ Tanq̃ diceret. alia munera
mea habent vobiscũ eciã nõ mei. nõ solum
naturã vitã sensũ rõnem et eã salutẽ q̃ hoibꝰ
pecoribus sz cois est. veri eciã linguã pphetã
sacrã sciam. fidem. distributionẽ terum suaz
paupibꝰ. et trãsmigrationẽ corpis sui vt ardeãt
sz qñ caritatẽ nõ habẽt vt cimbola cõcrepãt
nichil sũt. nichil eis prodest.

Dicit ei symon petrus dñe q̃ vadis Re
spõdit ei ihs quo ego vado nõ potes me mo
dõ sequi sequeris aũt postea. Dicit ei petrus
Quare nõ possũ te modo sequi aiaz
meã pro te ponã. Respondit ihs animam tuã
pro me pones. Amen amen dico tibi nõ
cantabit gallus donec ter me neges.

Crisꝰ Magnus amor et ipso igne vehemencior
et nulla ẽ phibicio q̃ eius impetum ipetũ detinẽ
possit. Ardentissimꝰ itaq; petrꝰ audiens quo
ego vado vos nõ potestis venire eũ interroga
uit vñ sequ. Dicit ei simõ petrꝰ dñe quo vadis
Aug⁹ Hi vtiq; hoc dixit magro discipulꝰ tãq̃
sequi paratꝰ. postea dns qui eius animã vidit sic ei
respõdit nã sequit. Respondit ei ihs quo ego vado nõ
potes me sequi. Dilationẽ intulit non spem ab
stulit sz eã sequenti voce firmauit dicens. Seq
ris aũt postea. Quid festinas petre nondũ te
suo spũ solidauerat petra. Noli extolli psumẽ
do non potes modo. Noli deica desperãdo. seq
ris eũ postea. Crisꝰ Audiens aũt hoc petrus
neq; ita desiderũ detimuit sz benignã spem
capiens ppetat. Et qz timore excussit prodi
tionis cã securitate p seipsũ de reliquo iter
rogat alijs silentibꝰ vñ sequ dicit petrus. qre
nõ possũ te modo sequi. aiaz meã pro te ponã
Quid dicis petre. Dixi q̃m nõ potes. et tu dias
q̃m possũ. Quo arcta fides p experientiã q̃m
nichil est tuus amor nisi presente suprna libe
ratione vñ sequ. Respondit ihesus animã tuã pro
me pones. Beda. Que sententia duobus
modis potest pmunciari. Uno modo affirmãdo
ac si dicat animã tuã pro me pones sz nũc timen
do morte carnis. aie morte incurres. Alio
modo insultãdo q̃si di. Aug⁹ Istane facies p
me qd nondũ ego pro te perire potes q̃ sequi nõ
potes qd tũ psumis audi qs sis. Amen amen
dico tibi nõ cantabit gallus donec ter me ne
ges. Qui in pmuttis morte tuã ter negabis
vitã tuã. Quid in aĩo eiꝰ esse cupiditatis vi
debat qd virtũ nõ videbat voluntatẽ suã iac
tabat infirmꝰ sz inspirabat valitudinẽ medicꝰ
An aplus petrꝰ sicuti eũ fauore puerso excusa
re quidã nituntur xpm nõ negauit qz interroga
tus ab ancilla hoiez se nescire respondit sicut
alij euãgeliste testant expressiꝰ quasi q̃ hoiez
xpm negat nõ xpm neget. Et hoc in eo ne
gat q̃ factꝰ ẽ pter nos ne periret q̃ fecerat
nos p quod aũt caput ẽ ecclie nisi p hoiez. Quõ
est igit in corpe xpi q̃ negat hoiez xpm. sz qd
multis imorer. Nõ eni dns ait non cãtabit
gallus donec hoiez aut filiũ hois neges sz dom
me neges. Quid me nisi qd erat. Quod q̃d ei
negauit xpm negauit. Hiqdẽ dubitare ne
fas est xps hoc dixit veriusq; pdixit. prudu
bio petrus xpm negauit. Nõ accusemꝰ xpm
cũ defendimꝰ petrũ. adiouat plane pcm suũ
infirmitas petri. Et quantũ malꝰ xpm negan
do cõmiserit. plorãdo mõstrauit. neq; nos cũ
ita diximꝰ pmũ aplorũ accusare delectat sz
hinc metuendo admoneri nos optet ne ho
quisq̃ de humanis viribꝰ fidat. Beda. Resipi
scendi nichilominꝰ vnusquisq; si in lapsu con
uerterit exemplũ capiat neq; desperet. sed
incunctanter veniã se posse pmereri credat.
Crisꝰ. Unde manifestũ est qm̃ et casũ petri
dns concessit. Nã poterat quidẽ et a pncipio
reuocare sz qz pmanebat in vehemẽcia ipse
quidẽ non impulit ad negationẽ sz dimisit

desertū vt dicat ꝓxiā imbecillitatē et vt post hec talia nō pariat cū orbis terrarū dispē sationē suscepit sed remittens eoz q̄ passus ē cognoscat seipsū ℣ Aug⁹ In aīa itaq; rōgit petri qd offerebat in corpe sed aliter q̄ puta bat ℣ Nam ante mortē et resurrectionē dñi et mortuꝰ est negādo et reuixit plorādo ℣ Aug⁹ de con enā Hoc aūt de predicta negatiōe sua petro nō solū ioānes ꝫ et ceteri tres cōmemorat nō sine cās ex vna eademq; occasione sermo nus ad cōmemorandā venit Mā matheus et marcus eā subnectūt postq̄ dñs egressus est ex illa domo vbi māducauerant pascha Lucas vero et ioānes añq; inde ēet egressus Sed facile possumꝰ intelligere aut illos duos eā recapitulando posuisse aut istos preoccupādo nisi magis moueret q tā diuersa nō tm̄ vba sed eā sententias dñi ꝓmittūt q̄b⁹ ꝓmotus petrus illā presūptionē ꝓferret ꝓ dño vel cū dño moriendi vt magis cogant intelligi ter cū expressisseq; supa onē suā diuersis locis ser monis xpi et ter illi a dño responsū q eum ēet ante gallicātū ter negaturꝰ. Capitu lū xiiii

Non turbetur cor vestrū credi tis in deū et in me credite In domo pris mei multe mā siones sunt Si quo minus dixissem vo bis q vado parare vobis locū et si abiero et ꝓparauero vobis locū iterū ve niam et assumā vos ad meipsū vt vbi ego sū et vos sitis et quo ego vado scitis et viam scitis.

℣ Aug⁹ Ne discipuli morte xpi tāq; hoies ti merent et ideo turbarentur cōsolatur eos e cā deū se esse cōtestans vñ dicit Et aut discipulis suis nō turbet cor vr̄m credits in deū et in me credite q̄si dicat Consequēs est si in deū creditis vt in me credere debeatis qd nō esset cōsequēs si xps nō esset deus mortē me tuit hui⁹ forme seruꝰ nō turbet cor vr̄m suscatabit illā formā dei ℣ Cris Ea enā q̄ in me est fides et in patrē qui genuit potentior est hūs q̄ supueniēt et nichil cōtra eā potest pre ualere difficilū hoc enā modo diuitatis vir tutē ostendit q ea q̄m mēte habebāt dum i me diū dicēs Nō turbet cor vr̄m ℣ Aug⁹ q igitur enā i sibi metuebāt discipuli ne petro dictum esset fidentiori atq; promptiori nō cantabit gallus donec ter me neges subiūxit in domo pris mei multe māsiones sunt ꝓ qd a tur batione retineant ē ceteri ac fidentes enā post perimula tēptationi se apud deū ai xpō esse māsuros q si alius est alio fortior sapientior iustior sanctior nullus a lienabit a illa domo vbi māsionē ꝓ suo quisq; acceptur ē merito Denarius quidem ille cui⁹ est ōnib⁹ que pater familias eis q̄ opati sunt in vinea iubet dari Quo vtiq; denario vita significat eterna vbi ap̄lus alio nemo viuit q̄m viuendi nō est diu sitas in eternitate māsuꝝ Sed multe māsiones diuersas meritoz in vna vita eterna significat dignitates ℣ Greg sup ezechielē Vel hac re cōuenit māsiones multe cū vno denario q ꝫ etsi alter minus atq; alius ap̄lus exultat oēs tū vnū gaudiū conditoris sui visione letificat ℣ Aug⁹ atq; ita deus erit oia in ōnib⁹ vt q̄m de caritas est ꝓ caritatē fiat vt qd habēt singuli cōe sit ōnib⁹ Hic enī quisq; ena ipse habz cū amat in altero qd ipse nō habet Nō erit itaq; aliqua inuidia ipars caritatis q̄m regnabit in ōnib⁹ vnitas caritatis ℣ Greg vltimo moz cuiusdē ena disparilitatis dāna nō sentiūt q tm̄ sibi vnus q̄sq; q̄ntū ꝓcipit sufficit ℣ Aug⁹ Respondi aūt fuit a corde xp̄iano qui putat ideo dictū multas ee mansiones q extra regnū celoz erit aliquid vbi maneāt beate ino centes cū sine baptismo ex hac vita emigra uerūt sine quo in regnū celoz intrare non possūt absit aūt vt cū ōnis dom⁹ regnan cū filioq; nō sit alibi nisi in regno ipsius re gie dom⁹ pars aliqua nō sit in regno nō ei aut dñs in beatitudine sēpiterna māsiones mul te sūt hoc ē et vos regio illa suscipiet que et petrū copia ei est ibi multa mansionū Et nō est dicere q̄m ꝓparatione indigent et ꝓter hoc subdit Si quo minꝰ dixissem vobis q vado parare vob locū ℣ Aug⁹ Vbi satis osten dit ideo se hoc illis nō dixisse q ea ibi māsi ones multe sūt et nō est opus illi aliqua ꝓpa rare ℣ Cris Quia vero dixerat nō potestis me modo seq̄ vt nō estiment se ab eo finaliter abscisos ee subiūgit Et si abiero et ꝓparauero vob locū iterū veniō et accipiā vos ad me ipsū vt vbi ego sū et vos sitis Ex q ostendit q oporteat eos vehementer cōfidere ℣ Theophi. Ac si dicat vtrūq; vos turbari nō oportet siue parate sint siue nō Nā etsi parate nō sint e go cū ōni solertia ꝓparem vobis illas ℣ Aug⁹ Sed quo vadit et parat locū si ea māsiones mul te sūt ꝫ nondū sūt sunt parande sūt Ea sde ea māsiones q̄s predestinādo ꝓparauit ope rādo Ea ergo sūt in ꝓdestinatione si quo mi nus dixiss ibo et ꝓparabo hoc ē ꝓdestinabo ꝫ q nondū sūt in operatione dicit Et si abi ero et ꝓparauero vobis locū Parant aūt modo māsiones māsionib⁹ ꝓparando māsores ꝓ pe cū dixit in domo pris mei māsiones multe sūt Qd putam⁹ ee domū dei nisi templū dei de quo ap̄ls dicit Templū dei scm̄ est qd estis vos ꝫ in domo pris mei Cris Vel aliter cōtinua q dns sup dixerat petro q ego vado nō potest me seq̄ modo seq̄ris aut postea me estimet solū petro hāc promissionē ee data dixit i domo pris māsiones multe sūt

Hec ꝙ dom⁹ dei adhuc edificat adhuc ꝓparat Sed quid ē qđ vt ꝓparet abijt ait nos ipsos ꝓparet qđ nō faciet si reliquit Sed illud significat qz vt parent iste mansiones venire debet iustus ex fide ꝯi aūt vides nō est fides Et ꝙ ne videat latebat vt redat Cui ei⁹ locus parat si ex fide viuat credit⁹ desiderat vt desiderent⁹ habeat si bñ intelligendo nec vnde vadis nec vñ venis credis Dadit ꝙ latendo venit apparendo sz nisi maneat regēdo vt psiam⁹ bñ viuēdo nō aptabit locꝝ vbi possum⁹ ꝓmanē ꝑseuerando Alchui. Dicat ꝙ si abeo p carnis absentiā iterū veniā p diuinitatis ꝑsentiam Vel iterū veniā iudicare vuos et mortuos Et qz flebat eos interrogaturos quo iret vel p quā viā iret subiūgit Et qz ego vado scitis scz ad ꝓtem et viā scitis scz p meipsū Chris Hoc aūt dicēs desiderū qđ in eoꝝ mēte erat stēdit et dat eis desiderū interrogādi

Dicit ei thomas dñe nescim⁹ quo vadis et quō possum⁹ viā scire Dicit ei ihs ego sū via et veritas et vita nēo venit ad patrē nisi per me Si cognouissetis me et ꝓtem meū vtiqz cognouissetis et amodo cognoscetis eū et vidistis eum Chris Si iudei volētes a xpo separari ꝙrebāt qđ iturꝰ erat multomagis discipuli nūqꝺ ab eo separari volentes hoc discere cupiebāt et interrogāt eū ex multa dilectione et timore et ideo dicit Dicat ei thomas dñe nescim⁹ qđ vadis et quō possum⁹ viā scire Aug⁹ Vtrūqz illos dñs dixerat scire vtrūqz dicit iste nescire Vz nesciat ille metuit qđ isti sciebāt et se scire nesciebāt cognouit ꝙ eos hoc scire vñ subdit Dicat ei ihs ego sū via veritas et vita Aug⁹ de vb dñi. quasi dicat qđ vis ire ego sū via quo vis ire ego sū veritas vbi vis ꝓmanere ego sum vita veritatē et vitā oīs homo capit sz viam nō oīs inuenit deū esse quādā vitā eternā veritatē sabilē eam hui⁹ seli phi viderūt Verbū ꝙ dei qđ apud patrē est veritas et vita assumēdo hoiez factū est via Ambula p hoiez et pernenies ad deū qđ ei⁹ est i via claudicare qđ ꝑter viā fortiter ābulare Aug⁹ vij de tri. Nō enī nos in erratica atz inuia deduxit ille qđ via est neqz illudit p falsa qđ veritas ē neqz i mortis relinqt erroꝛe qđ vita ē Et eo. Cū itaqz activa exercetes sit tibi xps via Cū aūt in contemplativa ꝑseueras effiat tibi veritas. ad iecta aūt vita ē activa et contēplativa. decet ei ire et ꝓdicare p futuro sclo Aug⁹ Haebant ꝙ viā qz sciebāt ipsū qđ est via. Quid aūt opꝰ erat vt adderet veritas et vita cū restaret nosse quo iret qz ad veritatē ibat et ad vitā ibat ꝙ ad seipsū per seipsū sz nūqđ o dñe vt venires ad nos reliquias te Dño quidē qđ formā serui accepisti et in carne venisti manens vbi eras et per hāc rediisti nō relinquēs quo venerās Hi ꝙ p hanc et venisti et redisti. p hāc nob nō solū qua venirem⁹ ad te. verū etiam tibi qua venires et redires via fuisti. Cū vero ad vitā qđ es ipse isti eande carnē tuā de morte ad vitam duxisti. itaqz dū caro de morte venit ad vitā xps venit ad vitā. et qz vbi est vita. xps erit ad seipsū qui vtrūqz est xps vna ꝑsona scz vbi caro venerat etiā p carnē deꝰ ad hoies veritas ad mēdaces. ē enī deꝰ verax oīs aūt homo mendax Cū itaqz se ab hoīb⁹ abstulit atz illuc vbi nemo mentitur carnē suā leuauit idem ipse qz caro factū est p seipsū id est per carnē suā ad veritatē qđ est ipse remeauit Quā qdem veritatē quis inter mendaces etiā ut mortē seruauit Ecce ego ipse si loquor nob qđ intelligatis qđ amodo ad vos predo nec me relinquo Cū aūt tacuero qđ amodo ad me redeo et vobiscū maneo si tenueritis qđ audistis filiꝰ potest imago quā fecit deꝰ qđ potest ex deo natꝰ imago Ale p hoc et ipse p seipsū et ad seipsū et ad patrē et nos p ipsū et ad ipsū et ad patrem imus Chris Hi ei dicit ego sū dñs ducēdi ad patrē. ōno ducendi veniebās illuc nemo ei ē possibile alia venire via. Cū aūt supā dixerit. nēo pt venire ad me nisi pz traxerit illū nūc dicēs qm̄ nullꝰ pt venire ad patrē nisi p me exequat seipsū ei qđ genuit Qualiter aūt dixerit quo vado scitis et viā scitis ostēdit subdēs si cognouissetis me et patrē meū vtiqz cognouissetis qsi dicat Hi scietis meā substantiā et dignitatē et eā qpter ē scietis Noluit qdem eū sz nō ita vt optebat postea aūt spūs venies ꝑfectā i eis cōstruxit cognitionē Et ꝓpt hoc subdit amodo cognoscetis eū. Dicit aūt eā qsedā mentē cognitionē Et vidistis eū sz p me ondens qm̄ qđ videt eū et ꝑtem videt Viderūt aūt eū nō in nuda ſba sz carne idutū Beda. Sed qrendū est quo nūc dicat dñs Si cognouissetis me &c. cū ꝓmiserit supā qđ ego vado scitis et viā scitis Dat ꝙ intelligi qz quidā cognoscebāt qdā vero nesciebāt quoꝝ vnꝰ erat thomas Aug⁹ vij de tri. Vel aliter cōtinua cū ibo ad ꝑez per filiū sit qrendū ē vtrū hoc p doctrine admunicatione an p nature fidem sit Intelligentie igit sensū in cōsequentib⁹ requiramus ndam seqtur Si cognouissetis me et ꝑez meū vtiqz cognouissetis in sacramēto ei assūpti corporis dignitatis paterne naturā cōsummans hūc ordinē tenuit tēpus aūt visionis sequit a tpe cognitionis Nā quē cognoscendū aut eundem iā dixit et visū vt nature iā prīde in se cōspecte stiaz ex tpe nūc hui⁹ revelationis

acipere
Dicit ei philippus dñe ostende nob patrem et sufficit nob. Dicit ei ihs Tanto tpe vobsc cũ ſũ et nõ cognouistis me philippe q̃ videt me videt ꝑ̃tẽ quo tu dicis ostende nob patrẽ Nõ credis q̃ ego in ꝑ̃re et ꝑ̃ in me ẽ verba q̃ ego loquor vob a meipõ nõ loquor ꝑ̃ in me manens ipse facit opa. Nõ credis q̃ ego in ꝑ̃re et ꝑ̃ in me ẽt. alioquin propter opa credite.

et

Hilari⁹ vij de tri. cõmonet aplm philippũ nouitas dictorũ. homo cernit⁹ dei se filiũ cõfitet⁹ cognito se cognoscendũ patrẽ fatetur. Patrẽ visũ in ẽe dicit. ꝓrupit igit⁹ aplm familiaritas dñm interrogans vñ dicit⁹. Dicit ei philipp⁹ dñe ostẽde nob ꝓ̃z et sufficit nob. Nõ visũ negauit sz ostendi sibi rogauit. Neq; ostensionẽ veluti corꝑalis cõtemplationis desiderauit sz demõstrationẽ intelligendi ei⁹ qui visus ẽ postulauit. Filiũ enim in habitu hõis viderat sz quõ ꝑ id patrẽ viderit nescit. Nã vt ostẽsio illa intelligẽdi poci⁹ eet demõstratio q̃ videndi subiecit. et sufficit nob. Aug⁹ ꝓmo de tri. Illa ei letitia qua nos adimplebit cũ vultu suo nichil aplius requiret. qd vñ intellexerat philipp⁹ vt diceret. dñe ostende nob patrẽ et sufficit nobis sz nondũ intellexerat eo quoq; modo ad ipsũ quo ꝑ se potuisse dicere. dñe ostende nob te et sufficit nob. Vt ei hoc intelligeret responsũ est ei a dño vñ sequit. Dicit ei ihesꝰ tanto tpe vobiscũ sũ et nõ cognouistis me. Aug⁹ sup iohẽ. Dz quõ hoc dicit aĩ et quo iret sciret et viã sciret nõ obaliud nisi q̃ ipsũ. Sed facile ista q̃stio soluit⁹ si dicam⁹ q̃ eũ aliqui eorũ sciebat aliquo nescebat. de quib⁹ erat philipp⁹. Hila. vij de tri. Arguit ergo aplm in cognoscendo se ignorante cũ enim ea q̃ gerebat ꝓpria deo esset ait. Ante vndas ubere ventis ꝑ̃a dimittere mortuus vitã reddẽ. Hinc q̃rele ônis orta cõfessio ẽ q̃ ihõie assũpta dei nõ intellecta natura ẽ. Et ideo postulanti vt sibi patrẽ ostẽderet ait. Philippe q̃ videt me videt et patrẽ. Aug⁹. Dolem⁹ ea nã de filiis nos duob⁹ ita loqui. vidistis illũ. Dic q̃ dictũ est q̃ videt me. videt et ꝓ̃z nõ q̃ ipse sit ꝑ̃ et filius sz q̃a ꝑ̃is similitudine in nullo ꝓrsus discrepet filius. Hila. vide tri. Nõ aũt ille hic visũ oculorũ carnaliũ significat. Nõ ea hoc q̃d ex ꝑtu v̄ginis carnate ẽ ad cõtemplandã in eo dei formã. et imaginẽ ꝑfiat sz intellectꝰ dei filius id ꝑstat. vt intellectꝰ et ꝑ̃z sit. dũ ita imago ẽ vt nõ differat genere. sz significat auctoritatẽ nõ enim solitariũ sermo significet et indifferentẽ tamẽ naturã ꝑfessio docet. Cũ enim dicat. et patrẽ exclusa est singularis atq; vnica intelligẽa et q̃d reliquũ est nisi ꝑ naturę vnicã similitudinẽ ꝑ̃ per filiũ visus sit. Aug⁹. Dz nũ q̃d obiurgandꝰ ẽ q̃ cũ filez viderent eam illũ cui ẽ filius vult videre. Dz ideo discipulũ dñs arguebat q̃m cor postulantis videbat tãq̃ melior esset ꝑ̃ q̃ filius ita philipp⁹ patrẽ nosse cupiebat et ideo ner filiũ sciebat q̃ aliũ meliorẽ ee credebat. Adhuc ꝙ sensũ continuandum dictũ est. Nõ credis q̃ ego in ꝑ̃re et pater in me est q̃si di. Dñe ad te multũ est hoc videre sed qd nõ vides credis. Hila. Que ei ignorandi patrẽ aut ostendendi ignorãtib⁹ necessitas relinq̃bat. cũ ꝑ̃ in filio visus essz ex ꝑpetate naturę dei ex indifferẽtia vnitatis vnũ sint nati et geniti vt hic sermo dũ sequit. Nõ credis q̃ ego in ꝑ̃re et ꝑ̃ in me ẽ. Aug⁹ ꝓmo de trinitate. Volebat enim eũ ex fide viuere an ꝑ̃ illud posset videre. et ideo dicit nõ credis. Contẽplatio quippe merces est fidei cui mercedi ꝑ fidẽ cor data mundant. Hila. vij de trinitate. Pater aũt in filio ẽ et filius in ꝑ̃re nõ ꝓ duplicem cõuentionũ genere coniunctionẽ. neq; ꝓ insitã capacitatis substantie naturã. q̃ ꝓcorꝑalẽ necessitatẽ exteriora fient hijs quib⁹ continent interiora nõ possunt sz ꝑ natiuitatẽ viuentis nature ex viuente dũ non aliud ex deo q̃d deus nascat. Hila vij de tri. Naturã ei suã vt ita dicã sequit indemutabilis deus indemutabilẽ genuit deũ ner naturã suã deserit ex indemutabili deo indemutabilis dei ꝑfecta natiuitas. Subsistente igit⁹ in eo dei naturã intelligim⁹ cũ in deo deus sit ner ꝑ̃ter eum q̃ est deus quisq; alius deus sit. Crisp. Vel aliter totũ philipp⁹ hic corporeis oculis patrẽ volebat videre q̃ et filiũ ipsũ. ita se existimabat vidisse fortassis a ꝓphetis audiẽs q̃m videndum et ideo dixit ostende nob ꝑ̃z. Cetenũ a dei interrognuerũt. quis ẽ ꝑ̃ tuus. et petrus et thomas quo iret et nullus didicit manifeste. Vt ꝙ nõ videat onerosius ee philippus et ipse interrogãs ostende nobis patrẽ adiũgit et sufficit nobis id ẽ nichil plus q̃rim⁹. Dns aũt nõ dixit ei impossibile petis sz ostendit. q̃m. neq; ipsũ filiũ vidit. nã si hic potuisset videre et illũ vidisset. et ideo dicit. Tanto tpe vobsc cũ sũ et nõ cognouistis me philippe. nõ dixit nõ vidisti me. sz nõ cognouisti me. q̃nã ad hoc sz q̃ filius hic manẽs qd ꝑ̃ decenter in seipso ostendit eũ q̃ genuit. Deinde diuidẽs hypostases ait. Qui videt me videt et patrem ne quis diceret q̃ ipse est pater ipe filius ostendit aũt ꝑ hoc q̃m neq; filiũ visu corporeo vidit. Di aũt aliqs hic visũ cognitionẽ dicere velut nõ cõtradico. quasi dñs. Qui cognouit me cognouit et patrẽ sz nõ dixit hoc sz cõsubstantialitatẽ repsentare volens dixit. Qui meã

substanniã vidit vidit et eã que ꝓ̄ns Dñs patet
ꝙ nõ est creatura creatuñ ei videtes deũ nesci-
unt oĉs philippꝰ eniã substãciã ꝓ̄ns vidẽ qre-
bat. Dñe ꝙ alterꝰ substãne eĉt nõ dicĕt ꝙ videt
me videt et patrẽ Sed nec aliqs in argento
auri substãciã videre potest Ihõ eñ alia ꝙ
aliã apparet natura Aug⁹ Deinde nõ ad
solũ philippũ sz ad oĉs plãliter loq̃t² dicens Ver-
ba q̃ ego loq̃r vob a meipso nõ loquor Quod
ẽ a meipso nõ loq̃r nisi a meipso nõ sũ q̃ loq̃r²
Ei quippe tribuit qd' facit de q̃ est ipse q̃ facit
Hila. vij de tri. Vnde negꝫ se filiũ deneq̃uit
nec naturã in se paterne ẽtutis abscõdit Nã
dñs loq̃t² ipse in substãcia manẽs loq̃t². Dum
aũt non a se loquit² natiuitatẽ in se dei a deo
testat² Dñs aũt nõ a se loq̃t² natiuitatẽ in se
Crisꝰ Vide aũt habundãniã supuꝰ pbe de-
mõstrationẽ nã subdit² Pater aũt in me ma-
nens ipse facit opa q̃si dicĕt nequaq̃ aliter
facit ꝓ̄r et aliter ego Dicit et alibi aut si nõ
facio opa ꝓ̄ns mei nõ credatis mi sz quõ a ꝑ-
bis incipiens ad opa venit Conueniẽs ei erat
dicẽ ipse loq̃t² verba sz duo ponit de doctrina
et signis aut qr et verba opa erãt Aug⁹
Hã qui primuꝫ loquẽdo edificat bonũ op⁹
opatur In hijs duab⁹ sententijs diuersi no-
bis aduersant² heretici Arrianꝰ dicit² esse
meliꝰ ẽ ꝓ̄ri filiꝰ nõ a seipso loquit² Dicunt
sabelliani esse ꝙ ꝓ̄r est ipse est filiꝰ Quod
ꝓ̄r in me manẽs ipe facit nisi in me maneo
ego q̃ facio Hila. vij de tri. sz manere i fi-
lio patrẽ nõ est singularis atz vnius Opari
vero ꝙ filiũ patrẽ nõ est differẽtis aut exteri si
aut nõ vnꝰ ẽ nõ a se loqui q̃ loq̃tur neq; iur-
sus alienu ar sꝙabilis loq̃ per loquentẽ Et
qr in se ꝓ̄r loqui et opari doneĉt ꝓferte hu-
ius vnitatis fidem statuit dicẽs Credite mihi
qr ego in ꝓ̄re et ꝓ̄r in me ẽ ne sz p ẽtutis effi-
cẽniã et nõ pnature q̃ scdm natiuitatẽ est
ꝑfectate ꝓ̄r in filio et opari credĕret et loqui
sic ei habet² in greco nũra lĩa habz Nõ creditis
qr ego in ꝓ̄re et ꝓ̄r in me ẽ Aug⁹ Antea sol⁹
philippꝰ arguebat² Crisꝰ Hi vero nõ sufficit
hoc ad ostendendũ cõsubstãcialitatẽ saltẽ ab
opꝫ discipulis vñ subdit² alioquĩ ꝑ opa ipa
credite Vidistis ei signa cũ auctoritate et oĩa
q̃ deitatis erãt ꝓpria Et q̃ sol⁹ ꝓ̄r opat² pcã so-
luta mortẽ credentẽ et huiusmodi Aug⁹ Hoc q̃
ꝑ opa credite qr ego in ꝓ̄re et ꝓ̄r in me ẽ Nosꝫ
ei si sꝙati essem⁹ insꝙabiliter operari vlla
rõne possem⁹

Amẽ amen dico vob q̃ credit in me opa que
ego facio et ipse faciet et maiora hec facĭ-
et qr ego ad patrẽ vado Et qd'cũq; peĉ
ris in nõie meo hoc faciã vt glorificetur

ꝓ̄r in filio Si q̃d peteritis i nõie meo hoc faciã
Crisꝰ Quia dñs dixerat ꝑ opa credite
ostendens q̃m nõ hoc solũ potest sz multo maio
ra et qd' est mirabiliꝰ alys potest dare adiũxit
Amẽ amẽ dico vob q̃ credit in me opa q̃ ego facio
et ipe faciet et maiora horũ faciet Aug⁹ Dz
q̃ sunt ista maiora an forte q̃ egros ipsis trã-
seuntibꝰ eniã eoz⁹ vmbra sanabat Magnus est
eñ q̃ sanet vmbra q̃ fimbria Veruñ q̃ ista
dicebat vbor̃ suoz⁹ facta et opa cõmendabat
Cũ eñ dixit ꝓ̄r in me manẽs ipse faciet opa q̃
opa tũr dicebat nisi verba q̃ loq̃batur et eor̃
verboz̃ fructꝰ erat fides illoz⁹ Veruñ eũge-
lizãtibꝰ discipulis nõ tã pauli q̃lli erãt sz gẽ-
tes eniã credidĕrũt Nõne aboze ipsi⁹ dies ille
tristis abscessit et tũ postea qd' ab illo audituꝫ
nõ fecit vnꝰ fecerũt multi eũ ꝑ discipulos lo-
q̃ret² Ecce maiora facit ꝓ̄dicatꝰ a credẽtibꝰ q̃
locutꝰ audientibꝰ Veruñ hoc adhuc mouet q̃
hec maiora ꝑ apl̃os fiant nõ aũt ipsos tũ sig-
nificñs aut Qui credit i me nũq̃d inter credẽ-
tes in xp̃m nõ est cõputandꝰ q̃ nõ fecerit opa
maiora q̃ xp̃s. durũ est nisi itelligat² Apls
dicit credenti in eũ q̃ iustificat ipium deputa-
tur fides ad iusticiã In hoc ope faciem⁹ opa
xp̃i qr et ipsũ credere in xp̃m opus ẽ xp̃i hoc
opatur i nobis nõ vtiq; sine nobis Aug⁹ Ergo
qui credit in me opa q̃ ego facio et ipe faciet ꝓ̄-
ius ego facio deinde ipse faciet qr facio vt fa-
ciat q̃ opa nisi vt ex impio iustus fiat qd' vtiq;
in illo sz nõ sine illo xp̃s opat² prozsus hoc ma-
ius ee dixerim q̃ creare celũ et terrã Celũ eñ
et terra trãsibũt predestinatoz̃ aũt salus et iusti-
ficatio ꝑmanebit sz in celis angeli opa sũt xp̃i
nũq̃d eciã hijs oꝑ⁹ maiora fiant q̃ cooperatur
xp̃o ad suã iustificatiõnẽ iudicet q̃ potest vtrũ
maiꝰ sit iustos creare q̃ impios iustificare Cer-
te sz equalis sit vtrũq; potentie hoc maiozis
est miẽ Dz oĩa opa itellige xp̃i vbi ait maio-
ra horũ faciet nulla necessitas cogit horum
ei forsitan dixit q̃lla hora faciebat tũr autẽ
verba fidei faciebat et vtiq; mimẽ vba iustifi-
cãdicare qd' fiant ꝑ nos q̃ impios iustifica-
re qd' ita fiant in nob vt faciam⁹ et nos q̃ magi
nã aũt spem dñs suis pmisit ozãtibꝰ dicẽs qr
ego ad patrẽ vado Crisꝰ Hoc est nõ pereo sed
in ꝓpria manebo dignitate et i celis ero vel hoc
dicit. acsi di. vñm est de cetero miracula facĕ
ego ei vado Aug⁹ Et ne q̃sq̃ hoc sibi tribue-
ret vt eciã alia opa maiora seipsũ facĕ ostẽ-
deret adiecit et qd'cũq; petieritis in noĩe meo hoc
faciã q̃ dixerat faciet post aũt faciã tãq; dicĕret
Nõ vobis hoc ipossibile videatur nõ ei poterit
ee maior me qui credit in me sz ego sũ facturꝰ
et tũc maiora q̃ nũc maiora ꝑ eũ q̃ credit i me

ꝑ nūc ꝑ me qd̄ nō est defectio sz dignacio ¶ Cirill Dicit aūt in nōie meo qr et apli dicebāt in nōie xpi ihu surge et ābula. Oīa enī signa q̄ fecerūt ipse faciebat et manꝰ dñi erat eī illis.

¶ Theo. Exponit aūt nob ꝓphā miraculoz doctrinā. nam ꝓ oz̄onē ac īuocationē sui nōis q̄s potest q̄s exercere ꝓdigia ¶ Augꝰ Sed quid est qd̄ cūq; petieritis eū videamꝰ plerūq; fideles eiꝰ petere et nō accipe. an forte ꝓpterea qr male petūt. male eī usurus eo qd̄ vult accipe. deo ponꝰ miserīte nō accipit. Quō g̃ itelligendū ē qd̄ cūq; petieritis hoc faciā. Si deꝰ aliqua petētib⁹ fidelib⁹ eīa cōsulendo nō faciat an forte solis aplis hoc dictū debemꝰ accipe. absit sup̄ eī dicerē. Qui credit in me opa q̄ ego facio et ipe faciet ipsos q̄; si cogitemꝰ aplos. īuenimꝰ eī q̄ plus oīb⁹ laborauit rogasse vt ab eo discederet angelꝰ sathane ner tī qd̄ rogauerat accepisse sz audi qd̄ illuc positū est. i nōie meo qd̄ est. xp̄s. ē ihs. xp̄s regē. ihs significat saluatoꝛē. ac per hoc qd̄cūq; petimꝰ aduersus vtilitatē salutis nō petimꝰ in nōie saluatoris et tī ipse saluatoꝛ ē. nō solū q̄ fecit qui nō facit. q̄ qd̄ videt peti cōtra salutē nō faciendo se exhibz saluatoꝛē. ¶ Nouit eī medicus qd̄ ꝓ sua. quid cōtra suā salutē postulat egrotus et ideo cōtraria postulantis nō facit voluntatē vt faciat sanitatē. Dane q̄da q̄nus in nōie eiꝰ petumꝰ nō tūt q̄ petimꝰ fiat. sz tī fiat. Differt eī qd̄ petimꝰ sz nō negat. Cōtinuo aūt subiūgit vt glorificet ꝑ in filio si q̄d petieritis in nōie meo hoc faciā. Nullo modo igit sine p̄ce filiꝰ fiat. q̄q̄dē vt i illo p̄ glorificet. ꝓpterea fiat. Cū enī filiꝰ ostendat magna potens glorificabit ille q̄ genuit. ¶ Deo at sēdo id ponit vt certificet suū ipsius sermonē. ¶ Theo. Attende eīa serie patere glorificatiōis. In nōie ihu facta sūt signa ꝑ que credebāt aplōz sermonibꝰ et sic dū ad notiā p̄is puenirēt glorificabat p̄ in filio

Si diligitis me mandata mea seruate et ego rogabo patrē et aliū paraclitū dabit vobis vt maneat vobiscū ineternū spm veritatis quē mundꝰ accipe qr nō videt eū nec scit eū vos aūt cognoscetis eū qr apud vos manebit et in vobis erit.

¶ Crisi. Quia dñs dixerat qd̄cūq; petieritis hoc faciā vt nō estimēt oēm simpliciter petitionē valere induxit. Si diligitis me māda ta mea seruate q̄si di. tūc faciā qd̄ petitis. Vel qr audientes qm̄ ad patrē vado cōsequēs erat eos turbari dixit. nō est hoc me amare vt turbemī. sz vt mandata mea. hoc ē eī amoz obedire et credere ei q̄ diligit. qr vero cōsequēs erat eos vehemēter inquirere cur nis p̄sentiā. et illā habere cōsolationē qua ꝓius habuerūt subiūgit. Et ego rogabo patrē et aliū paraclitū dabit vobis ¶ Augꝰ In q̄ ostendit et seipsū esse paraclitū. paclit aūt latine dicit aduocatꝰ et dictū est de xp̄o aduocatū habemꝰ apud patrē ihm xp̄m ¶ Ut quidꝰ vel paraclitū id est cōsolatoꝛē habebāt ei et tūc vnū cōsolatoꝛē q̄ miraculoz dulcedine et ꝓdigioꝝ ne eos erigere et cōfoꝛtare solebat. Dixi. de sp̄u scō. sz sp̄m sanctū aliū paraclitū noīauit nō iuncta nature differentiā sed iuncta operationis diuersitatē. Cū enī saluatoꝛ mediatoris et legati p̄sonā habebat ex qua pōtifex deprecet ꝓ p̄cīs nris. sp̄m sanctū aliā significationē paraclitꝰ ab eo q̄ cōsolatuꝰ in tristicia positos nūcupatꝰ ē. verū noluit ex filij et sp̄us sc̄i operatione diuersa. varias estimare naturas. Dixi de in alio loco repit pa raclitꝰ sp̄us legati apud patrē p̄sona fungi vt ibi ipse sp̄us interpellat ꝓ nobis. Saluatoꝛ quoq; cōsolationē optat. in coꝛdibꝰ eoz̄ quia rediget. scriptū est ei. Et humiles ꝑplī cōsolatꝰ ē.

¶ Crisi. aūt rogabo patrē vt fide dignū faciat eis sermonē qm̄ si dixisset ego mutū nō simpliciter credidissent ¶ Augꝰ cōtra arrianos. Quitū vt inseparabilia sua et p̄ia opa demōstraret alibi aut. Cū abiero mittā eum ad vos ¶ Crisi q̄d aūt aplis plus haberet si p̄cem solū rogaret vt sp̄m alijs daret qm̄ illi multoꝝ ens et sine oꝛe ostendūt hoc facientes ¶ Aug. Rogabo igit dicit vt inferioꝛ et sēdm humanitatē patrē meū sū eqlis et cōsubstancialis sēdm diuinā naturā

¶ Crisi Dicit aūt vt maneat vobiscū in eternum. qm̄ neq; post moꝛtē recedit. Per hoc eīa occulte insinuat q̄ sp̄us scūs nō pariet moꝛtē vt ipse. neq; abibit. ¶ Ne aūt paclitū audientes rursus īmanionē aliā suspicent et oculis putent eū videre subiūgit. Spiritū veritatis quē mūdus nō potest accipe. qr nō videt eū nec scit eū

¶ Aug. Sic ē vtiq; in trinitate sp̄us scūs quē p̄i et filio cōsubstancialē et coeternū fides catholica pfitet ¶ Crisi Spm aūt veritatis eū vocat ꝓ hoc q̄ figuras veteris testamēti manifestat. mundū aūt hic malos dixit. visione aūt certissimā cognitionē dixit qr visus est aptioꝛ sensus ¶ Beda. Nota eīa qr cū sp̄m sc̄m. sp̄m suū ostendit. Deinde cū a p̄ce eum dari narrat. p̄is eīa eū sp̄m esse declarat. ar ꝓ hoc sp̄us scūs a patre procedit. et filio ¶ Ego. v moꝛa. Sp̄us aūt scūs oēm quē repleuerit ad desideranda īuisibilia nō assurgit. Seculares etenī mentes quāto se fotas ꝓ desideria dilatāt tanto ad receptionē illi⁹ sui coꝛdis angustant ¶ Augꝰ Dic aūt mūdū id est mūdi dilectoꝛes dixit nō posse accipe sp̄m sanctū

† nō potest

† accredit et qm̄ mundana coꝛda. solū visibilia diligit. Hinc mundꝰ nō accipit qr ad diligenda īuisibilia non

velut si dicam⁹ iustina iusta ee nō potest Mū-
dus ꝙ id e mūdi dilectores nō pt eū accipe qz
nō videt eū Non eū habet iusibiles oculos mū-
dana dilectio qbꝫ videri spūssūs nisi iusibiliter nō potest sequt. Vos aūt cognoscetis eū
qz apud vos manebit Sed ne putaret quod
dictū est apud vos manebit ita dictū quēad
modū apud hoīes hospes visibiliter manere
cōsueuit adiect in vobis erit Crisꝰ ssi dicat
Nō ita apud vos manebit sicut ego. sz in vrīs habitabit aūab⁹ Augꝰ pri⁹ aūt est ee alicu post
manere sz exposuit qd dixerat apud vos eū ad
uexit in vob. Si eū nō sit in vob nō potest ee
in vob cuius scia sit eī a vob videt. in vob et vra
cōsciencia Greg. ij moza. Si aūt spūssūs in
discipul manet quo ia singulare signū erit
qz in mediatore pmanet sēm illud Supza
quē videris spm descendentē et manentē hic
e q baptizat. Qd tū cui⁹ cognoscim⁹ si dona
eius de spūs discernam⁹ In hys ei donis sine
quib⁹ ad vitā puenire nō potest. spūssūs in
electis ōnib⁹ semp manet In illis aūt quib⁹ nō
ura vita seruat. sz aliozꝫ querit nequaqꝫ semp
manet. Aliqn eū se a signoz ostensionib⁹
subtrahit vt eo hūili⁹ virtutes ei⁹ habeant.
Ipse aūt in cūctis eū et sp habz psentē Crisꝰ
Hec aūt sermo appositas hereses velut vno ictu
sustulit Nā dicere alīū ostendit ei⁹ id e spūs
hipostaseos differenciā dicē vero paclitū substancie cognacionē Augꝰ cōtra sermone ar-
ria. cōsolatorē ei qd officium tūq; psone ifime
in trinitate in spūsco deputant deū. dicit apls
sēm illud. is qui cōsolat hūles cōsolat⁹ e nos
dei⁹. deus e itaqꝫ spūssūs qui cōsolat hūles a
si hoc de pre vel filio dictū ab aplo volūt accipi. desinat cōsolatoris tāq; munere ppio sepa-
rare a pre et filio spūsēm Augꝰ supioꝛ.
Di eū caritas dei diffusa sit in cordib⁹ nrīs per
spūsēm qui dat⁹ e nobis quo diligem⁹ mādata xpi. seruabim⁹ vt eū accipiam⁹ quē nisi habuerim⁹. diligere et mādata seruare nō possum⁹. an forte precedit in nobis caritas qua dilig am⁹ xpm vt diligendo xpm eiusqꝫ faciendo
mādata. mereamur accipe spm sēm vt caritas
dei pris diffundat in cordib⁹ nrīs. puersa est
illa sentēcia. Qui eū se filū dei diligere credit
et prem nō diligit pfecto nec filū diligit sz qd
sibiipsi cōfinxit Restat gr vt intelligam⁹ spm-
sēm habere q diligit et habendo mereri vt pl⁹
habeat et plus habendo plus diligat Ja itaqꝫ
habebāt spm discipuli quē dns promittebat sz
dandus erat eis amplius habebāt occulte ac
ceptur erāt manifeste. Proinde vt nō solū
habenti verū etiā habenti nō incassū pmittit.
nō habenti quidē vt habeat. habenti aūt vt
apli⁹ habeat Crisꝰ Qm igitur discipulos pur-
gauerat p sacrificiū passionis et pcm solutū
erat et ipsi ad pericula et agones mittebāt⁹
portebat spūsēm venire habūdanter nō aūt
statim post resurrectionē vt in multo ei⁹ consolatu desiderio eū multa eū susciptiāt qrā.
Nō relinquā vos orphanos veniā ad vos adhuc modicū et mūdus me iam non videt
vos aūt videbitis me qz ego vivo et vos vivetis in illa die vos cognoscetis qz ego sū in pa-
tre meo et vos in me et ego in vobis Qui habet mādata mea et seruat ea ille e q diligit
me. Qui aūt diligit me diliget a patre me
o et ego diligā eū et manifestabo ei meipsū.
Augꝰ Ne quis qꝫ putaret q ita spūsēm dns
datur⁹ fuerat velut p seipsū nō et ipse eet futurꝰ eū eis adiecit et ait nō relinquā vos orpha-
nos orphani pupilli sūt Illud ei est grecū hoc
latinū. qbus ꝙ nos filiꝰ dei suo pri adoptauit
filios tū in hoc eniā ipse erga nos paternū ostendit
affectū Et quidē a principio dixerat. Venietis q
ego vado sz qz hoc longū tēpꝰ erat pmisit spūm
et qz nesciebāt qd hoc est. promittit eis suā pre-
senciā quā maxime qrebant cū dicit Veniā ad
vos ne tū rursus eandē querāt psenciā qualē
et prius habuerūt occulte hoc excludit cui subdit
Adhuc modicū. et mūdus me iā nō videt vos aūt
videbitis me. acsi dicat veniā quidē ad vos nō
tū vt prius vobiscū p vniuersū diem cōsistens et
ne dicat Qualiter igit indeis dixisti. amodo
nō videbitis me. solūt opinionē dicens ad vos
solos veniā Augꝰ Videbat eū tūr eū mūdꝰ car-
neis oculis in carne cōspicuū Nō aūt videbat q
in carne vbū latebat sz qm post resurrectionē
eā carnē suā quā non solū videndā verūeniā
cōtractandā demōstraut suis. noluit demōstra-
re nō suis. hinc dictū est adhuc modicū et mūdus
me iā non videt vos aūt videbitis me Hz qm
in iudicio eū mūdus videbit. quo noīe significati sūt a regno ei⁹ alieni. melius intelligitur illud
eniā temp⁹ significare voluisse qn in fine sēli
auferet ab oculis dāpnatorū vt eū de cetero vi-
deant diligētes. Paucū aūt dixit qz id qd plusq
videt hoīb⁹ brevissimū est ante oculos dei seqt.
Quia ego vivo et vos vivetis Theo. qsi dicat
Et si morte subiecto tū resurgo. vos quoqꝫ vive-
tis hoc e nū videritis me letabimū et tūc mortu
reuiuiscetis in apparicione mea Crisꝰ Nichi
aūt videt vitā non pūtem dicere sz futurā acsi
dicat Mors cruas nō distare faciet vos a mei
fine sz momēto quo me occultabit a vob Augꝰ
Cur aūt de pūis se dixerit viuere illos aūt de
futuro ee victuros nisi qz et vitā carnis resurge-
tib⁹ qlis in ipso precedebat et illis e pollicitꝰ secu-
rū Et qz ipsius mor futura erat resurrectio
pūtis tpis posuit verbū ppter significandā cele-

ritate ¶ Illoz ū aūt qui sc̄i differt in fine. nō aūt vi
uētis sed vuetis. qz vero viuet ille ideo et nos vi
uem⁹ p ꝯ hoiez quippe moꝛs et p ꝯ hoiez resurrec
tio moꝛtuoꝛū sequit. ¶ In illo die de q̄ sic̄ ait. et
vos vuetis. vos cognoscetis cōtemplando q̄uis
et nūc credendo noueri⁹ qz ego sū in p̄re et vos
in me et ego in vob̄is. Quia qui viuem⁹ ea vita
qua moꝛs absoꝛbet. tūc pficiet ꝯ hoc ipsū qd nūc
inchoatū est. iā p ipsū vt sit in nobis et nos i
ipso. ¶ Crisō. Vel in illo die cū resurgū cognosce
tis. qz cū viderūt eū resurrexisse et esse cū eis
tūc certissimā fidē didicerūt. ¶ magna ei erat
vētus spūssc̄i que oīa eos docebat. ¶ Qd aūt dic
tū est ego sū in p̄re ꝯ humilitatis est. qd aūt dixit. et
vos i me et ego i vob̄is ꝯ humanitatis ē. et auxiliū
qd ē a deo. Consuevit ei scriptura multotiens
eis de vob̄is in deo et ꝯ hoīb⁹ positis nō siliter vti.
¶ Hyla vnū de tri. Vel hoc dixit vt cū ille in patre
p naturā diuinitatis esse⁹ nos aūt in eo p corpalem
ei⁹ natiuitatē et ille rursꝰ i nobis p sacrameti
misteriū messe credere tr. ¶ Ipse ei testat⁹ ē q̄ edit
carnē meā et bibit sanguinē meū in me manet
et ego in eo. ¶ Cyrillus. Per dilectionē aūt et obser
uantiā mādatoꝛū ei⁹ tūc pficiet ꝯ hoc ipsū quod
nūc inchoatū est p ipsū vt sit i nobis et nos in
ipso. Et vt oīb⁹ nō tm̄ aplis ꝯ hāt beatitudinē pro
misisse videat. adiūgit. q̄ habz mādata mea et
seruat ea ille ē qui diligit me. ¶ Augꝰ Qui habz
in memoꝛia et seruat in vita. q̄ habet in sermonib⁹
et seruat in op̄ib⁹ q̄ habet audiendo et seruat fa
endo. q̄ habz ~~seruat~~ faciendo et seruat pseuerādo
ipse ē qui diligit me. Opere est demōstrāda di
lectio ne sit ifructuosa nōis appellatio. ¶ Theo.
acsi dicat. vos putatis q ex affectione q̄dā tristā
mini de moꝛte mea sz ego signū dilectōis reputo
mādata mea seruari. Quale aūt p̄rogatiuā
obtineat q̄ diligit ostendit subdens. Qui autē
diligit me diliget a p̄re meo et ego diligā eū.
¶ Augꝰ Sed quid ē diligā. tamē⁹ nūc nō diligat
exponit. id q̄ sequit. et manifestabo ei meipsū
id est ad hoc diligā vt manifestem et ipsā vi
sionē mercedē fidei capiam⁹. ¶ Nūc enī ad hoc
nos dilexit vt credam⁹. tūc ad hoc vt videam⁹
qz et nos nūc diligim⁹ credēdo q̄ videbim⁹. tūc
aūt diligem⁹ videndo q̄ credidim⁹. ¶ Augꝰ ad
paulinā. de videndo deo sic aūt p̄misit. ostensu
rū seipsū dilectoꝛib⁹ suis ai p̄re deū vnū. non quo
in hoc silo visus ē in coꝛpe et a malis. ¶ Theophi.
vel qz post resurrectionē apparitur⁹ illis erat in
coꝛpe magis repsentante diuinitatē. ne credāt ipm
spm̄ foꝛe seu fantasma. ob hoc p̄dixit illis vt
tūc videtes illū non diffidant sz remittant. quia
p̄ter mādatoꝛ⁹ suoꝛū custodiā apparet eis atz ideo
tenent semp custodire illa vt p̄petuo eis appareat
Dicit ei iudas nō ille scariothis Dic quid
factū est qz nob⁹ manifestaturꝰ es teipsū et
nō mūdo. ¶ Respondit ihs et dixit ei. Si q̄s diligit
me sermonē meū seruabit et p̄r me⁹ dili
get eū et ad eū veniem⁹ et mansionē apud
eū faciem⁹. q̄ nō diligit me sermones meos
non seruat. Et sermonē quē audistis nō est
me⁹ sed ei⁹ q̄ misit me p̄tis. Hec locut⁹ sū a
pud vos manēs. paracl⁹ aūt spūssc̄us quē
mittet p̄r in nōīe meo. ille vos docebit oīa
et suggeret vobis q̄cūq⁹ dixero vobis.
Pacē mea do vobis. pacem relinquo vob⁹
nō quō mūd⁹ mūdus dat. ego do vobis.
¶ Augꝰ Quia dñs dixerat adhuc modicū et
mund⁹ me iā non videt. vos aūt videbitis me
Interrogauit eū de hoc ipse iudas. nō ille tra
dituꝛ ei⁹ q̄ scharioth⁹ cognoiat⁹ ē sz cui⁹ epistō
la ī ter scripturas canonicas legit. vñ dicatur
dixit ei iudas nō ille scariothis. Onē q̄d factū
est qz nob⁹ manifestaturꝰ es teipsū et no mūdo.
causā quesiuit quare se nō in mūdo sz suis ma
nifestaturꝰ eet. Dns aūt exponit qre suis se
manifestaturꝰ ē non alienis qz sz hij diligūt
illi vero nō diligūt. vñ seq̄t. Respondit ihs et dixit
ei. si q̄s diligit me sermonē meū seruabit. ¶ Ore
go. ī omel. ¶ Obauo eū dilectionis exhibitio
est opis. nūq⁹ est dei amoꝛ otiosus. opatur et
eū magna si est. Si vero opari renuerit amoꝛ
nō est. ¶ Augꝰ Dilectio aūt sc̄os disc̄ernit a mū
do q̄ sant vnanimes habitare in domo in qua
sant p̄r et filiꝰ mānsionē. qui donāt et ipsā di
lectionē quib⁹ in fine donabit suā manifesta
tionē. Est ei quedā dei manifestatio iteroꝛ quā
pꝛoꝛsus impij nō noverūt quib⁹ dei p̄tis et spūs
sc̄i manifestatio nulla ē. filij vero ee potuit sz
in carne. q̄ nec talis ē q̄lis illa. nec semp illis
adesse potest sz ad modicū temp⁹ et hoc ad tu
dicū nō ad grandū ad supplicū nō ad p̄miū
vñ seq̄t. Et ad eū veniem⁹. venit quidē ad
nos dū veniem⁹ ad eos. venit subueniendo. ve
nimus obediendo venit illuminando veni⁹
ituendo. venit implendo. venim⁹ capiendo.
vt sit nobis coꝛū non extrinsea visio sz iterna
et in nob⁹ coꝛū nō transitoꝛia mānsio sz eterna
vñ seq̄t. Et mansionē apud eū faciem⁹. ¶ Ore
ī omel. In quoꝛūdā eteꝛū coꝛda venit et mānsio
nē nō fant qz p cōpunctionē quidā respectū dei
rapiunt. sz temptatiōis tpe hoc ipsū q̄d cōpūcti
fuerāt obliuiscūt. sicq̄ ad ꝯpetrāda p̄cia re
deūt acsi hec mūme planxissent. Qui sc̄ deū
vere diligit in eiꝰ coꝛde dns et venit et mānsio
nē fant qz sic eū diuinitatis amoꝛ penetrat vt
ab hoc amoꝛe tēptatiōis tpe nō recedat. ¶ Ille ei
vere amat qui⁹ mentē delectatio p̄rana ex con
sensu nō supat. ¶ Augꝰ an forte putabit mānsio
nē in dilectoꝛe suo facientib⁹ p̄r et filio exclu

sus ee ab hac mone spūs sanc Quid ē q̄ dr qd supra
rit aut de spūsco apud vos manebit et i vob
erit nisi forte qsq; sic absurdū ē vt arbitretur
cū pre et filio venerint discessurū inde spm
scm tanq; locū daturū maiorib; Sed et huic
carnali cogitationi occurrit scriptura cū dicit
vt maneat vobiscū in eternū In cade q̄ mone
cū ipsis erit in eternū q̄ ner ille sine ipis venit
ner illi sine eo sz inter insinuatione trinitatis p
sonus singulis notatis dicit quedā nō tū alijs
sepatis intelligit inter eius de trinitatis v
nam substanciā Greg. i ome. Tanto aut
qsq; a supno amore disiungit quanto iferius
delectat vñ subdit Qui nō diligit me ser
mones meos nō seruat de dilectione q̄ cōdito
ris lingua mens et vita reqrat Cris. vel alit
totū. Estimauit iudas sicut mortuos videmus
in somno ita se eū esse visuros. vñ q̄rit Quid
ē q̄ debes te manifestare nobis et nō mūdo
qsi di. ve nob̄ qm morieris et vt mortuj debes
nob̄ assistere. Ne igit hoc suspicent dicit. ego
et pater ad eū veniem⁹ qsi di. Dicut pr ma
nifestat seipsū ita et ego et mone apud
eū faciem⁹ qd sopnior nō ē seqt. Et sermo
ne quē audistis nō est meus sz eius q̄ me misit pris
qsi diceret nō me solū sz neq; patre amat qui
hūc nō audit sermone. Dicit aut hoc qm nichil
extra patre loquit neq; inter id qd illi videt.
Aug. Et fortasse inter aliqua distinctione
vbi suos dicit pl̄aliter sermones dicit dicens.
Qui nō diligit me sermones meos nō seruat. Vbi
aut sermone hoc ē verbū nō suū esse dicit sed
pris scipm intelligi voluit. Nō ei suū sz pris est
vbū. quo nr̄a ymago sz pris nec suus filius sed
pris Recte igit autoru tribuit qd facit eq̄lis a
quo habz hoc ipm q̄ illi ē indifferēs eqlis Cris
Quia vero coz q̄ dixerat qda manifesta erat
et qda non intellexerūt vt nō turbarent subū
git Hec locutus sū vob̄ apud vos manes Aug.
Alia ē illa mone quā promisit futurā alia ve
ro hec quā p̄sentem ee testat. Illa spiritalē atq;
intrinsecus mentib; reddit. Ista corpalis foris sensus oculi
atq; auribus exhibet Cris. Vt aut eius corpale
recessu facilius sustineret p̄parat eos p̄mittens
q̄ eius recessus magnoru eis ect futura causa bo
noru q̄ donec ipse apud eos corpaliter mane
bat et spūs nō venient nichil magnū poterūt
fiere. vñ seqt Paracl⁹ aut spūs seus quē mit
tet pr in nōe meo ille vos docebit oia et sugge
ret vob̄ oia quecūq; dixero vob Greg. Greca lo
cutione paracl⁹ latina aduocat⁹ dicit vel cō
solator. Qui idcirco aduocat⁹ dicit q̄ p errore
delinquēciū apud iustā pris itercedit dū
eos qs repulerit exorabiles facit Cōsolator aut
idem spūs vocat q̄ de pū pcrastinoē meren

tib; dū spem venie pparat ab afflictione tristicie
mente leuat Cris. Cōtinue vt eū pacientū vent
pter cōtinentes eos tribulationes Didim⁹ de
spūsco Dm aut scm a pre in suo mitti nōe sal
uator assirmat cū ppria nomē salvatoris sit
filius Siquidē nature cōsortiū et vt ita dicā pprie
tas psonaru ex ista voce significat filius quippe
tūmodo ē in nōe pris venire salua proprietate
filij ad patrē nullus aut alius venit i nōe pris sz
tibi gra i nōe dni dei et omipotentis Quo igit
seru q̄m nōe dni venūt p hoc ipsū q̄ subiecti
sūt et seruūt indicāt dnm. Heru quippe sūt
dni. sic et filius q̄ venit i nōe pris portat eius no
mē p hoc q̄ vnigenit⁹ dei filius approbat. Qa
aut spūsc̄us in nomine filij a pre mittit ostendit
q̄ vnitate sit iunctus ad filiū. vñ et filius dixit esse
spūm p adoptionē suā. filios faciens eos q̄ se re
cipere voluissent Iste aut spūsc̄us q̄ venit i nōe
filij missus a pre docebat oia eos q̄ in fide xpi per
fecti sūt. Oia aut illa q̄ spiritalia sūt et intel
lectualia veritatis et sapie sacramēta. Docebit
vero nō sicut q̄rtes aliquas et sapiaz studio
industriaq; didicere sz quasi ipe ars atz doctrina
et sapia veritatis spūs inuisibiliter menti in
sinuat scientia diuinoru Greg. Nisi aut ide
spūs cordi assit audientis otiosus ē sermo doc
toris Nemo q̄ docenti hoi tribuat qd ex ore do
ctoris intelligit. q̄ nisi intus sit q̄ doceat doctoris
lingua exteriu⁹ inania laborat Dz et ipe
cōditor nō ad eruditionē hoīs loqt si ei de hoī
p unctionē spūs nō loqt Aug. Nūqd aut
dicat filius et docet spūsc̄us vt docēte filio vba
capiam⁹ docēte aut spūsco eadē vba intelliga
mus. ōnis igit et dicit et docet trinitas Sed
nisi ei sigillati cōmendat ea millo modo hu
mana capere vtriusq; posset infirmitas Greg
Requirendū vero nobis ē aut de eode spu dicatur
suggeret vob̄ oia. cū suggerere soleat esse minoris Sed q̄ suggerē aliq̄n dicam⁹ subministrare
inuisibilis spūs suggerē dicat nō q̄ vob̄ scientia
ab imo iferat sz ab occulto Aug. Vel q̄ addi
dit suggeret id est cōmemorabit vos intelligē
debem⁹ ea q̄ nobem nō obliuisci salubria mo
nita ad gra pduere q̄nos cōmemorat xps.
Theoph. Spūs itaq; scūs et docuit et cōmemo
rauit. Docuit quidē q̄uq; nō dixerat eis xps
tūq; nō valentib; portare Cōmemorauit ve
ro q̄uq; dns dixerat sz obscuritatis causa vi
dentes tarditate cōmendare memorie neglexerūt Cris. Quia vero et hec audientes tur
babant. excogitantes odia et pelia sibi imine
re post eius recessu rursus eos cōsolat dicēs
Pacē relinquo vob̄ pacē meā do vob Aug.
pacē nob̄ reliquit i hoc sclo in qua manentes
hostē vincim⁹ et vt ea hic inuicem diligam⁹

pacē suā nobis dabit in futuro seculo qñ sine hoste regnabim⁹ vbi nūq̄ dissentire possum⁹ ℣ Pax aūt nob ipse est et tū credim⁹ qz ē. et cū videbim⁹ eū sicuti est. ℣ Ded q̄d ē q̄d vbi dicit pacē relinquo vob nō addidit meā. vbi vero ait do vobis ibi dixit meā. vtrū subaudiendū est meā et vbi dictū nō est an forte et hic aliq̄d latet ℣ Pacē eñ suā eam voluit itelligi qualē habz ipse. ℣ Pax vero ista quā nobis reliquit in hoc scło nrā potius dicenda ē q̄ ipsius. ℣ Illi quippe nichil repugnat in seipso. qz nullū habet omnino peccm. ℣ Nos aūt talē pacem nūc habem⁹ in qua adhuc dicam⁹ dimitte nobis debita nra. ℣ Itēqz inter nosipsos ē nobis pax qua inuicem nob credim⁹ q̄ inuicem diligam⁹ sed nec ipsa plena ē. qz cogitationes cordis nri inuicem nō videm⁹. ℣ Ner ignoro ista dñi verba eñā sic accipi posse vt eiusdē sententie repetitio videatur. Q̄d vero dñs adiūxit. nō quō mundus dat ego do vob. Quid ē aliud nisi nō quō homines dant q̄ diligūt mundū q̄ppterea sibi dant pacē vt sine molestia mūdo ꝓfruantur et q̄ iustis pacē vt nō eos ꝓsequāt. pax esse nō potest vera vbi nō est vera concordia. quā disiūcta sūt corda Crīs. ℣ Pax eñā exterior ad malū sit multoties et eis q̄ habēt eā nichil p̄ dest. ℣ Aug⁹ de vbis dñi. Est aūtē pax serenitas mētis tranq̄llitas animi simplicitas cordis. amoris vinculū cōsortiū cantatis. ℣ Ner potest ad hereditatē dñi pcurre q̄ testamentū pacis noluerit obseruare. nec potest cōcordiā habere cū xpō q̄ discors voluerit esse cū xpiano.

℣ Non turbet cor vrm neq̄ formidet. Audistis qz ego vob dixi. vado et venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis vtiq̄ qz vado ad patrē qz pr maior me est. Et nūc dixi vob prius q̄ fiat. vt cū factū fuerit credatis. Jam nō multa loquar vobiscū. Venit enī princeps mūdi hui⁹ et in me nō habz q̄q̄. ℣ Sed vt cognoscat mundus qz diligo patrem et et sicut mandatū dedit mi pater sic facio Surgite eam⁹ hinc.

℣ Crīs. qz dixerat pacē relinquo vob. q̄d erat precedentis hoc poterat cōturbare. Ideo dicit nō turbet cor vrm neq̄ formidet. qm̄ hoc quidē ex dilectione. Illa vero ex formidine parebant. ℣ Aug⁹ Jam aūt turbari et formidare poterat cor illoz q̄ ibat ab eis q̄nis venturus ad eos ne forsitan grege lupus hoc iteruallo inuaderet pastoris absentia. vñ sequit. Audistis quia ego dixi vobis. vado et venio ad vos. Ibat aūt p id q̄d homo erat et manebat p id q̄d deus erat. ne itaq̄ turbaret. et formidaret cor qm̄ sic deserebat oculos vt ihō deseret cor. Vt aūt intelligeret secm id q̄d homo erat eū dixisse vado et venio ad vos subiecit atq̄ ait. Si diligeretis me gauderetis vtiq̄ qz vado ad patrē. qz pater maior me ē. ℣ Q̄d ergo filius nō est eqlis patri p hoc erat iturus ad patrem. a quo et venturus est iudicaturus viuos et mortuos. ℣ Per illud aut in quo ē equalis genti nūq̄ recedit a pre sz cū illo ē vbiq̄ totus pari diuinitate qua nullus cōtinet locus. Ipse ē filius dei equalis patri in forma dei. qz semetipsū exinaniuit non formā dei amittens sed formā serui accipiens maior ē eñā seipso. qz maior est forma dei q̄ amissa nō est. q̄ forma serui q̄ accepta est. ℣ Per id est forma serui in qua dei filius minor est non pre solo sed eñā spūsco secm hāc formā serui. ℣ Quer xps eñā parentib⁹ minor erat qñ parvus maioribus sicut scriptū est subditus erat. Aliquos eñim⁹ id est genuina substantiā xpi diuinā sz qua equalis est patri et hūanā qua maior est pre. vtriusq̄ aūt simul nō duo sz vnus est xps ne sit q̄ternitas sz trinitas deus ideo ē dixit. Si diligeretis me gauderetis vtiq̄ qz vado ad patrē. qz nature hūane gratulandū est eo q̄ sit assūpta ē a vbo vnigenito vt inmortalis cōstitueret in celo atq̄ ita fieret terrenis vt incorruptibilis pulvis sederet ad dexteram patris. Quis nō hinc gaudeat q̄ sic diligit xpm. vt et suā naturā iam imortalē gratuletur in xpo atq̄ ipsū speret futurū esse p xpm. ℣ Hilarius de trinita. vel aliter. Si donatis autoritate pr maior me ē. nūq̄d p doni cōfessionē minor filius ē. Maior itaq̄ donans est sz minor iā non est cuius vnū esse donat. ℣ Crīs vel alit. Nondū nouerāt apli q̄d sit resurrectio quam p̄dixerat dicēs. vado et venio ad vos. Nec q̄ē oportebat de eo opinionē habebāt. patrē vero magnū esse estimabāt. Dicit itaq̄ eis. et si de me formidatis vt nō sufficiente michi ipsi assistere. nec cōfiditis q̄ post crucē rursus vos videbo. tm audientes qm̄ ad patrē vado optebat letari de reliquo qm̄ ad maiorē vado. et potentē oīa versuta dissoluere. ℣ Per aūt ōma ad ibeallitatē discipulorū dicebant. et ideo subdit. Et nūc dixi vobis priusq̄ fiat. vt cū factū fuerit credatis. ℣ Aug⁹ Quid ē hoc cū magis credere homo debeat aliq̄ fiat ad q̄d credendū est. Per est eñ laus fidei. si q̄d credit nō videtur. Nā et ille cui dictū est qz vidisti credidisti. aliud vidit aliud credidit. vidit hoīem credidit deū. Sed si dicūt credi q̄ vident. sicut dicit vnus ex eis oculis suis se credidisse nō tm ipsa ē que in nobis edificat fides sz ex rebus q̄ vident agit in nob vt ea credāt que nō vident. Illud itaq̄ dicit cū factū fuerit q̄ eū post mortē visuri erant vnientē et ad patrem ascendentē quo visu fuerāt credituri q̄ ipse ect xps filius dei qui hoc potuit face

et predicẽ añ̃p̃ faceret. Creduturi aũt hoc non
fide noua sz̃ aucta aut certe cũ mortuꝰ esset de
secta cũ resurrexisset refecta. ℣ Hila. ix de trinꝫ.
Glozie aũt resumende meritũ cõtinue subiecit
dicẽs. Iã nõ multa loquar vobiscũ. ℣ Veda. Ideo
hoc dicebat. qm̃ iã instabat tempꝰ vt cõprehen
deret. et ad mortẽ traderet. venit enĩ princeps
mũdi. ℣ Augꝰ Quis nisi diabolꝰ nõ aũt creatu
rarũ sz̃ pẽorũ princeps ẽ et diabolꝰ. Vñ aplꝰ
cũ diceret aduersus rectores mũdi sequenti vbo
exposuit. qđ dixisset mũdi cũ subiũgit tenebra
rũ harũ id ẽ hoĩm impiorũ. et in me nõ habet
quicq̃. q. neq; cũ pẽo deꝰ venerat. nec eiꝰ carnẽ
de pẽ ꝑagine virgo peperat. et tanq̃ ei dice
retur. Cur ergo morieris si nõ habes pẽm au
debet. mortis suppliciũ. subiũgit. Sed vt cognos
cat mũdꝰ q. diligo patrẽ. et sicut mandatũ de
dit m̃ pr̃. sic facio. surgite eamꝰ hinc. Discũbẽs
ei discũbentibꝰ loqbatur. Eamꝰ aũt dixit ad il
lũ locũ vnde fuerat tradendꝰ ad mortẽ. q. nullũ
habebat meritũ mortis sz̃ habebat vt morerer.
mandatũ pr̃is. ℣ Augꝰ cõtra arrianos. Qđ aũt
volũtati et precepto pr̃is obediens ẽ filiꝰ nec ho
mũbꝰ demõstrat diuersã imparẽq; naturã pr̃is
ꝓcipientis et filiꝰ obedientis. Hinc accedit q. xp̃s
nõ tm̃ deꝰ ẽ qua natura eq̃lis est pr̃i. sed etiam
homo qua natura minor ẽ pr̃e. ℣ Crisꝰ Vel hoc q.
dixit surgite eamꝰ hinc. principiũ est alteriꝰ sen
tencie. cõsequẽs eũ erat eos formidare et a
tpe et a loco in villa manifeste exsistẽtes. etenĩ
nox ꝓfunda erat. et erat cõsequẽs eos nõ atte
dere hijs q. dicebat. sz̃ semp circũuoluere oculos
et imaginari eos q. aggressuri sũt eos erant
et maxime audientes. Adhuc modicũ vobiscũ
sũ. et venit princeps mũdi huiꝰ. ℣ Quia igit hec
et huiõi audientes turbabant. vt mox capien
di dicit eos in locũ aliũ vt estimates se in cau
tela esse cũ ono de reliquo audiãt. ¶ Magna ei
dogmata erãt audituri. Capitulũ. xv.

EGo sũ vitis vera et pr̃ meꝰ agri
cola est. Oẽm palmitẽ in mẽ nõ
ferentẽ fructũ tollet eũ. et oẽm
qui fert fructũ purgabit eũ vt
fructũ plus afferat. Iam vos mũdi estis
ꝓpter sermonẽ quẽ locutus sũ vobis.

℣ Hila. ix de trinꝫ. Ad cõsummande corporee
passionis sacramentũ p̃ dilectionẽ efficiendi
mandati paterni festinat exurgens corporee
tũ assũptionis statum misterũ pandens per
quã ei tãq̃ in vite modo palmitis messem̃ ad
icerat. ego sũ vitis vera. ℣ Augꝰ Qđ sẽdm hoc
dicit q. ẽ caput ecclie nos q; mẽbra eiꝰ. homo
Xp̃s ihesus vnus quippe nature sũt vitis et pal
mites. Sed cũ dicit ego sũ vitis vera nũquid vt
adderet vera ad eã vitẽ retulit. vnde ista simi

litudo translata est. Dic aũt dixit vitis p̃ silꝫ
tudinẽ nõ p̃ ꝓprietatẽ sicut agnꝰ ouis. et reliq̃a
huiõi. vt magis ipsa sint vera ex q̃bꝰ ducant
iste silitudines. Sed dicendo ego sũ vitis vera
ab illa se discernit au dixit. Quo cõuersa es
in amaritudinẽ vitis aliene. Nã quo pacto ẽ
vitis vera q̃ expectata ẽ vt faceret vuã sicut
aũt spinas. ℣ Hila. ix de trinꝫ. Sed a corpe
huiꝰ humilitatis assũptione formã paterne
maiestatis alienas agricolã p̃cm curiosum
huiꝰ vitis ostendit dicens. Et pr̃ meꝰ agricola
est. ℣ Augꝰ Colimꝰ ei deũ. et colit nos deꝰ sed
sic deũ colimꝰ vt nõ meliorẽ eũ faciamꝰ. Colimꝰ
enĩ eũ adorando nõ arando. q. aũt ille nos
colit meliores nos reddit. Cultura ipsiꝰ ẽ in
nos. q. nõ cessat vbo suo exturpare mala semi
na de cordibꝰ nr̃is. aperire cor nr̃m tãq̃ ara
tro sermonis. plantare semina p̃ceptorꝝ. exper
tare fructũ pietatis. ℣ Crisꝰ Et q. xp̃s sibi suf
ficit. discipuli vero multo indigent agricole
auxilio. ꝓpterea de vite nichil dixit. sz̃ de palmi
tibꝰ eũ subdit. Oẽm palmitẽ in me nõ feren
tẽ fructũ tollet eũ. fructũ aũt huc vitã occulte
insinuat. ostendẽs q. sine opibꝰ nõ potest aliqs
ẽ in eo. ℣ Hila. ix de trinꝫ. Inutiles aũt et in
feraces palmites desecãs. deputabit arsuros.
℣ Crisꝰ Et q. etiã q̃ valde virtuosi sũt indigẽt
agricole ope. adiũgit. Et oẽm q̃ fert fructum
purgabit eũ vt fructũ plus afferat. Hoc dixit
ꝓpter tribulationes cor̃ q. tunc inducebant.
ostendens q. tẽptationes fornicores eos face
bant sicut et purgare hortẽ circũcidere palmi
tẽ eũ magis germinare faciũt. ℣ Augꝰ Quis aũt
ẽ in hac vita sic mũdꝰ vt nõ sit magis magisq;
mũdandꝰ. Vbi si dixerimꝰ q. pcm̃ nõ habemꝰ
nosmetipsos seducimꝰ. et veritas itaq; mundos
idem fructuosos. vt tãto sunt fructuosiores q̃n
to sũt mundiores. Sedm̃ ergo hoc vitis ẽ xp̃s
q. ait. Pat̃ maior me ẽ. sedm̃ illud aũt q. ait
ego et pr̃ vnũ sumꝰ et ipse agricola ẽ. Nec ta
lis q̃les sũt q. extrinsecꝰ opando exhibet mũste
riũ sz̃ talis vt det eiã intrinsecꝰ incrementũ. Vñ
cõtinuo eiã seipsũ mũdatorẽ palmitũ ostendit
dicẽs. Iã vos mũdi estis ꝓpter sermonẽ quẽ
locutꝰ sũ vobis. Ecce ipse mũdatorẽ palmitũ
qđ est agricole nõ vitis officiũ sz̃ quare nõ ait
mũdi estis ꝓpter baptismũ quo abluti estis nu
si qua et in aqua vbũ mũdat. Detrahe verbũ
et qđ est aqua nisi aqua. Accedit vbũ ad elemẽ
tũ et fit sacramentũ. vñ ista tanta vis aque
vt corpꝰ tangat et cor abluat. nisi faciente ver
bo nõ q. dicitur sz̃ q. creditur. Iã ꝑ in ipso verbo
aliud est sonꝰ transiens aliud vis manens.
Hoc verbũ fidei inde valet in ecclia dei vt per
ipsũ credentem offerentẽ benedicentẽ tingentẽ

mūdet infantē q̄uis credere nō valentē ✠ Cris
Vel dicit mundi estis ꝓpter sermonē quē locut⁹
sū vobis id est interū lumē doctrine iā susce
pistis et a iudaico errore eruti estis.
Manete in me et ego in vobis ✠ Sicut pal
mes nō potest ferre fructū a semetipso ni
si mānserit in vite sic nec vos nisi in me
mānseritis. Ego sū vitis vos palmites q̄
manet in me et ego in eo hic fert fructū
multū q̄ sine me nichil potestis facere.
Si q̄s in me non manserit mittet foras
sicut palmes et arescet et colligēt eum
et in ignē mittent et ardet ✠ Si mānseri
tis in me et verba mea in vobis mānserint
q̄d cūq̄ voluerit⁹ petetis et fiet vobis
✠ Cris Quia iā mūdos eos dixerat ꝓpter ser
monē quē locut⁹ fuerat eis docet q̄ de reliquo
mapere ea q̄ ab eis sūt et ideo dicit manete in
me et ego in vob ✠ Aug⁹ Nō eo modo illi in ipo
sicut ipse in illis. vtrūq̄ enī ꝓdest nō ipsi sz illis
ita sūt quippe in vite palmites vt viti nō con
ferāt, sed inde accipiāt vnde viuāt. Ita vero vi
tis est in palmitib⁹ vt vitale alimentū submi
nistret eis nō sumet ab eis. Ac ꝓ hoc vt ma
nentē in se haberēt xpm et manerent in ipo
discipulis ꝓdest vtrūq̄ nō xpō. vñ subdit ✠ Nec
palmes non pōt ferre fructū a semetipō nisi
mānserit in vite sic nec vos nisi in me mānseritis
Magna grē cōmendatio ozda īstruit humilitū
oza obstruit superbiū Nōne hinc resistūt veri
tati ad bona opa facienda deū sibi necessariū
nō putātes non assertores sz precipitatores li
beri arbitrij Qui enī a semetipso se fructū
estimet ferre in vite nō est. Qui in vite nō est
in xpō nō est q̄ in xpō non est xpian⁹ nō est.
✠ Michi. Omnis enī fruct⁹ boni opis ab illa
radice predit q̄ nos sua grā liberauit et suo
auxilio ꝓuehit vt fructū pl⁹ afferre valeam⁹
Vñ cū repetitione et ~~repetitione~~ supozū ex
planatione subdit. Ego sū vitis et vos pal
mites. Qui manet in me credendo obediendo
pseuerādo et ego in eo illūinando subueniē
do pseuerantiā donando hic et nō ali⁹ fert
fructū multū ✠ Aug⁹ Sed ne q̄s q̄ putaret
saltē parū aliquē fructū posse a semetip
so palmitē ferre subdit. Quia sine me nī
hil potestis facē. nō ait parū potestis facē
q̄ nisi palmes in vite mānserit et vixerit de
radice q̄ tūlibz fructū a semetipso nō potest
ferre. Quis aūt xps vitis nō esset nisi ihō
esset tū istū grūm palmitib⁹ non ꝓberet n
ecnā de⁹ esset ✠ Cris Vide q̄ filiū nō mūg
pē conferente ad discipulozū procuratiōnē
Nā pē quidē purgat ipse vero in se tenet
q̄ fiant palmites fructificare sed tū et pur
gare filij mōstratū est ee et manere in radice
est ꝓpter qui radicē genuit ut magnū q̄dē
dāpnū est nichil posse facere Verū nō vsq̄
ad hoc sistit sz vlteri⁹ ꝓdunt sermonē dicēs
Si quis in me nō manserit mittet foras
sicut palmes id ē agricole nō pociet ma
nu et arescet hoc est si q̄d habebat a ra
dice amittet denudat⁹ eis auxilio et vi
ta et colligent eū ✠ Aug⁹ Ignis aeternus
celi et in ignē eternū sz mittent et ardet
✠ Aug⁹ Lingua ei⁹ vitis tanto sūt con
tēptibiliora si in vite nō mānserint quāto
gloriosiora si mānserint vnū ex duob⁹ pal
miti cōgruit aut vitis aut ignis si in vite
nō est in igne erit ✠ Cris Deinde ostendēs
q̄d ē manere in eo subdit Si mānseritis in me
et verba mea in vobis mānserint q̄d cūq̄ volue
ritis petetis et fiet vob. Ea enī que ꝓpa ostēn
sione querit ✠ Aug⁹ Tūc enī sunt dicenda vba
ei⁹ in nob manere q̄n facim⁹ q̄ precepit et dili
gim⁹ q̄ promisit. Q̄n aūt verba ei⁹ manent
in memoria nec inueniunt in vita nō compu
tat palmes in vite q̄ vitū attrahit nō ex ra
dice. Quid aūt velle possunt manēdo in sal
uatore nisi q̄d nō alienū est a salute ✠ Aliud q̄p
pe volum⁹ q̄ sum⁹ in xpō et aliud volum⁹ q̄
sum⁹ adhuc in hoc fallaci seculo. De mānsione hui⁹
fidei nob aliq̄n subtrahit vt hoc petam⁹ q̄d nob
nō expediret nescim⁹ Sed absit vt faciat nob
si maneam⁹ in xpō q̄ nō facit q̄n petim⁹ nisi
q̄d expedit nobis. Sed vba aūt ei⁹ ptinet ozō p
nr ab huius ozōnis vbis et sensib⁹ nō recedam⁹
Et petitionib⁹ nris et quicūq̄ petim⁹ fiet nobis
In hoc clarificatus est pater me⁹ vt plurimū fructū afferatis et efficiamini mei
discipuli. sicut dilexit me pr̄ et ego di
lexi vos. Manete in dilectione mea Si
precepta mea seruaueritis manebitis in
dilectione mea. Sicut et ego precepta pris
mei seruaui et manco in eius dilectio
ne. Haec locutus sū vob vt gaudiū meū
sit in vobis et gaudiū vestrū impleat.
✠ Cris Ostendit sup̄ dns q̄m qui eis insidia
bant ardebāt nō manentes in xpō Deinde
ostendens q̄m ipsi inexpugnabiles erūt ita
sz vt multū fructificēt ait In hoc clarifica
tus ē pr̄ me⁹ vt plurimū fructū afferatis q̄s
dicēt Si ad gloriā pris ptinet q̄ vos fructi
ficetis nō contēnet gloriā suā q̄ aūt fructū
faciille est discipulus xpi. vnde subdit Et ef
ficiamini mei discipuli ✠ Theo. Fruct⁹ aūt ꝺ a
postolorū sunt gentes que ꝓ doctrinā eorū
astrictē sunt fidei nec nō ad dei redacte sūt
gloriā ✠ Aug⁹ Hinc enī clarificat⁹ sue glo

rificat⁹ dicat⁹ ex vno vbo greco vtrūq; trāsla
tū est. doxa q̄ grece dicit̄ latine gloria ē
qđ ideo cōmemorandū putaui. ne hīc nīe glē
tribuam⁹ tanq̄ ex nobis ipsis habeam⁹. cui⁹ ē
ei hoc grā. Et ideo in hoc nō nīa sz ei⁹ ē glā
a quo eū faciem⁹ fructū nisi ab illo au⁹ mūa
puenit nos. vñ subdit. Sicut dilexit me
pr̄ et ego dilexi vos. Ecce vñ sūt nob⁹ opa
bona. nā vnde nob⁹ essent nisi q̄ fides p di
lectionē operat. vñ aūt diligerem⁹ nisi pri⁹
diligeremur. Qđ aūt aut sicut dilexit me
pr̄ et ego dilexi vos. nō equalitatē nature ostē
dit nīe et suę. sicut ē pr̄is ipsi⁹ sz grāz quame
diatorē dei et hoim homo xp̄s ihesus. i. hedia
torq̄ quippe mōstratur cū dixit. pr̄ dilexit me
et ego vos. nā pr̄ vtrūq; diligit et nos sed in
xp̄o. Chrisi. Dixit. pater amat nos cōsidite
si pr̄is est. glā fructificate. Deinde vt non
pigros eos faciat. subdit. manete i dilecti
one mea. Qualiter aūt hoc erit ostendit
subdens. si p̄cepta mea seruaueritis mane
bitis in dilectione mea. Aug⁹. Quis am
bigat. q̄ dilectio p̄mereat obseruantiā p̄cepto
rū. vñ cui⁹ p̄cepta seruet nō habet. q̄ non
diligit. Qđ q̄ hoc aut ostendit nō vnde di
lectio generet̄. sz vñ monstret. vt nemo se
fallat dicēdo q̄ eū diligat si ei⁹ p̄cepta non
seruat. q̄uis n. q̄ dicat. Manete in dilectione
mea nō appareat quā dixerit dilectionē. vtrū
qua eū diligim⁹ an qua ipse nos diligit sz ex ver
bo supiori diuinat⁹. Dixerat quippe ego dilexi
vos. et cōtinuo subiecit. Manete in dilectione
mea. illa q̄ qua dilexit eos. Quid ē ergo ma
nete in dilectione mea. nisi manete in grā mea
Et qđ ē si p̄cepta mea seruaueritis manebitis
i dilectione mea. qua vos diligo. nisi hoc sciens
q̄ in dilectiōe mea qua vos diligo manetis. si
mea p̄cepta seruatis. Nō ergo vt nos diligat
pr̄ius p̄cepta ei⁹ seruam⁹ sz nisi nos diligat
p̄cepta ei⁹ seruare nō possum⁹. hec ē gracia
q̄ hūilib⁹ patet. superbos latet. Sed qđ illud ē
qđ adiūgit. sicut et ego p̄cepta pr̄is mei ser
uaui. et maneo in dilectiōe ei⁹. vtiq; eā hic di
lectionē pr̄is intelligi voluit qua eū diligit
pr̄. Sed nūqđ et hec grā intelligenda ē. qua pr̄
diligit filiū. sicut grā est. qua nos diligit filiꝰ
nī sim⁹. nos filiꝰ. grā non natura. vnigenit⁹
aūt natura nō gracia. Sin hoc enā in ipso filio
ad hoīez referendū est. ita sane. nā dicendo si
cut dilexit me pr̄ et ego dilexi vos. grāz medi
atorīs ostendit. Mediator aūt dei et hoim
nō inq̄ntū deꝰ sz inq̄ntū homo ē xp̄s. Igit̄ hoc
recte possum⁹ dicere q̄ nī ad naturā dei nō
ptineat humana natura ad p̄sonā tī filiꝰ dei
per grām ptinet. qua nulla est maior. nulla
prorsus equalis. Neq; enī illā susceptionē vlla
hoīs merita p̄meruerūt. sz ab illa susceptiōe me
rita eiꝰ cūcta ceperūt. Aug⁹. Que aūt p̄cepta
dixerit exponit apls dicēs. Factꝰ est obedi
ens p̄ri vsq; ad mortē. mortem aūt crucis. Chrisi.
Deinde q̄ futura passio et tristia vba interrup
tum erāt eorū leticiā subūgit. Hec locutꝰ sū
vob⁹ vt gaudiū meū in vob⁹ sit. et gaudiū vr̄m
impleatur. Quasi diceret. et si inuidat tristicia
hanc auferā vt ad finē veniat gaudiū. Aug⁹.
Qđ est aūt gaudiū xp̄i in nobis. nisi q̄ dign
at⁹ gaudere de nobis. Et qđ est gaudiū nr̄m
qđ dixit implendū nisi ei⁹ habere cōsortiū.
Gaudiū aūt iam ipse p̄fectū de nobis habe
bat. q̄ nos p̄sciendo et p̄destinādo gaudebat
sz illud gaudiū in nobis nō erat. q̄ nec nos
in quibus ē posset eram⁹. Cepit aūt ē in
nobis q̄n vocauit nos. Et hoc gaudiū nr̄m
merito dicim⁹ quo nos beati futuri sum⁹. qđ
inchoat⁹ in fide renascentiū. implebit⁹ in pre
miō resurgentiū.

Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicem
sicut dilexi vos. maiorē hac dilectionē
nemo habet. q̄ vt aiam suā ponat quis
pro amicis suis. Vos amici mei estis si fece
ritis que p̄cipio vobis. Jā nō dicā vos seruos
q̄ seruꝰ nescit qđ faciat dns ei⁹. Vos aut̄
dixi amicos. q̄ oīa q̄cūq; audiui a pr̄e me
o nota fec vobis. Nō vos me elegistis sed
ego elegi vos. et posui vos vt eatis et fruc
tū afferatis. et fructꝰ vester maneat. Et qđ
cūq; petieritis pr̄em in nōie meo det vobis.
Theo. Quia p̄dixerat. q̄ si mādata mea cus
todieritis hūc in me p̄manebitis. hic ostendit
q̄ mādata obseruare oporteat dicens. Hoc ē
p̄ceptū meū vt diligatis inuicem. Crisi. ergo. u
one. Cū aūt cūcta sacra eloquia diuitus sint
plena p̄ceptis. qđ ē q̄ de dilectiōe q̄si de speciali
mādato hic dixit. nisi q̄ oīe mādatū de sola
dilectione ē. et oīa p̄ceptū vnū sunt. q̄ q̄cq̄d
p̄cipit⁹ in sola caritate solidat⁹. Vt enī multi ar
boris rami ex vna radice prodeunt. sic multe
vtutes ex vna caritate generāt⁹. nec habz ali
quid viriditatis ramus boni op⁹ si nō manet
in radice caritatis. Aug⁹. Vbi ergo caritas
ē. qđ est qđ possit deesse. vbi aūt non ē. qđ est
qđ possit p̄desse. Discernit⁹ aūt ista dilectio ab
ea qua se inuicē diligūt hoīes sicut hoīes. vnde
aduictū est. Sicut dilexi vos. vt qđ eū nos di
lexerit xp̄s nisi vt possim⁹ regnare cū xp̄o. Adh̄
ergo et nos inuicē diligam⁹ vt dilectionē nr̄az
discernam⁹ a ceteris qui nō ad hoc se inuicē di
ligūt vt deꝰ diligat⁹. q̄ nec vere diligūt. Qui
autē se ꝓpter habendū deū diligūt ipm se dili

p̄cepta ꝑ diuīa et multa sūt
et diuīsitatē operis et vnū in
radice caritatis

gūt ¶ Grecꝰ Una aūt et sūma est pbatio caritatis si et ipse dilig[a]t qui ad[mo]nitur ¶ Nā et ipsa veritas et crucis patibulū sustinet et tm̄ ipsis suis psecutorib⁹ affectū dilectiōis impendit dicens ¶ Pater ignoste illis q̄ nesciūt quid faciūt cuiꝰ dilectionis sūmā exp̄mit cū subiūgit. ¶ Ma iorē hac dilectionē nemo habet q̄ vt aiaz suā ponat q̄s pro amicis suis. Mori p̄ inimicis dominꝰ venerat et tm̄ posituꝝ se animā p amicis dicebat vt nobis ostenderet q̄ cū dilectōe dolorū facere de inimicis possumꝰ cuꝝ ipsi amici sunt q̄ p̄sequūt. ¶ Augꝰ Quia q̄ supꝰ dixerat hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. fit ex hoc cōsequēs qđ idem iohes in epla sua dicat vt quēadmodū xp̄us p nobis aiaz suā posuit. sic et nos debemꝰ aiās p fribꝰ ponere. hoc martires ardenti dilectione fecerūt. ideo ad mensā xp̄i non sic eos cōmemoramꝰ quēadmodū alios vt etiā p eis oremꝰ sz magis vt eoꝝ vestigijs herea mꝰ Talia enī suis fribꝰ exhibuerunt q̄lia de domini mēsa pariter acceperūt ¶ Grego. Qui vero trāquillitatis tpe nō dat p eo tuitiōā suā q̄liter in psecutione dabitꝰ est aiām suā. virtꝰ ergo caritatis vt iuncta sit in pturbatione. nutriat p mitiaz in trāquillitate. ¶ Augꝰ vij de tri. Ex vna aūt eademq; caritate deū p̄ximūq; diligimꝰ sz deū ꝓpter deū. nos aūt ꝓximū ꝓpter deū. Cū ergo duo sūt p̄cepta caritatis in quibꝰ tota lex pendet et pphete. dilectio dei et ꝓximi non inmerito pleriq; scriptura p vtroq; vnū ponit. q. q̄ diligit deum cōsequens ē vt faciat q̄ p̄cepit deus. Consequēs q̄ ē vt ꝓximū diligat q. et hoc p̄cepit deꝰ Unde et hic sequit. vos amici mei estis si fecerit⁹ q̄ p̄ceꝑo vobis.

¶ Greg. xxvij moza. Amicꝰ quippe q̄si aīe custos dicit. Un̄ non inmerito q̄ voluntatē dei custodit in p̄ceptis illiꝰ dicit. eiꝰ amicꝰ vocat. ¶ Augustꝰ. Magna dignatio cū seruꝰ bonꝰ ee non possit si p̄cepta dñi sui nō fecerit hinc amicos suos voluit intelligi. un̄ boni serui possint ꝓbari potest igit. ee et seruꝰ et amicus qui seruꝰ ē bonꝰ. Quō aūt intellecturi sumꝰ et seruū et amicū esse seruū bonū. declarat cū subdit. iā non dicā vos seruos q. seruꝰ nesciat q̄d faciat dñs eiꝰ. itaq; tūc seruꝰ non erumꝰ q̄n bonꝰ seruꝰ fuerimꝰ ¶ Q̄ q̄d seruo bono et ꝓbato dñs eiꝰ nō enā sua secreta cōmittit sed sicut sunt duo timores sic sunt due seruitutes. est timor q̄ p̄fecta caritas mittit foras in q̄ enā est seruitus simul foras cū ipso timore mittenda. Est et aliꝰ timor castus p̄manēs in scl̄m sdi. Ad p̄mā q̄ seruitutē seruos ꝓtinētes intuebat dñs dicens. iā non dicā vos seruos q. seruꝰ nesciat q̄d faciat dñs eiꝰ ¶ Nō ille vtiq; seruus ad timorem ꝓtinens castū. cui dicit. euge serue bone ne intra in gaudiū dñi tui. Sed ille seruꝰ pertinens ad timorē foras a caritate mittendū de q̄ alibi dicit. seruꝰ nō manet in domo in eternū filiꝰ aūt manet in eternū. Q̄m itaq; dedit nob potestatē filios dei fieri vt nuro modo seruo nō serui esse possimꝰ hoc dñm facere scimꝰ hoc seruus ee ille nesciat. qui nesciat q̄d faciat dñs eiꝰ et cū aliquid boni facit sic extollit. q̄si hoc ipse faciat et nō dñs eiꝰ et in se et nō in dño gloriatur. Sequit. vos aūt dixi amicos. q. ōnia que audiui a p̄re meo nota feci vobis ¶ Theophilꝰ quasi dicat. seruꝰ nō nouit cōsilia sui dñi. vos aūt ut amicos reputē secreta mea vobis cōmunicaui. ¶ Augꝰ Quo aūt pacto intellectum sumꝰ oīa ei nota fecisse discipulis q̄ audiuit a p̄re cum ꝓpterea multa nō dicat eis q̄ sit eos modo portare nō posse sed ōnia se nota fecisse discipulis dicat q̄ se nouit nota ee facturū in illa plenitudine de qua dicit aplus. Cui cognoscā sicut et cognitꝰ sū. sicut enī inmortalitatē carnis et salutē aiarū futurarū expectamꝰ ita oēm notiā q̄cuiq; vnigenitꝰ audiuit a p̄re futuram expectare debemꝰ ¶ Grego. Vel ōnia q̄ audiuit a p̄re que nota fieri voluit seruis suis sunt gaudia interne caritatis et festa supne patrie q̄ nris cotidie mētibꝰ p aspiratione sua morsus inprimit. dū enī audita supna celestia amamꝰ amata iā nouimꝰ q. amor ipsa notitia est. Omnia q̄ nota eis fecerat. q. a terrenis desiderijs inmutati. amoris sūmi flabꝰ ardebāt ¶ Crisꝰ Vel ōnia dixit q̄cuiq; eos audire optebat Per hoc aūt q̄ dicit se audisse. ostendit q̄ nichil alienū loquit. sed q̄ ꝓpris ¶ Grego. Sed q̄squis ad hāc puenit dignitatē vt amicꝰ dei vocet. dona que papit sup se nō suis meritis tribuat vī subdit. Nō vos me elegistis sz ego elegi vos. ¶ Augꝰ Iste ē ineffabilis grā. q̄d enī eramꝰ q̄n xp̄m nondū elegeramꝰ. nisi iniqui et ꝓditi. nec enī credideramꝰ in eū vt eligeret nos. nā si credentes elegit. eligentes elegit. Sic certe vanat vana illoꝝ nō. qui ideo nos dicunt electos ātemūdi cōstitutionē. q. ꝓscruit nos deꝰ futuros bonos nō seipsū nos facturū bonos. q̄n si ꝓptea nos elegisset q. bonos futuros ee p̄scierat simul enā p̄sciisset q. eī nos fuissemꝰ ꝓius electuri. nō enī aliter possumꝰ esse boni nisi forte dicendꝰ ē bonꝰ q̄ nō eligit bonū. Quid ergo elegit in nō bonis. nō est vt dicas ideo electꝰ sū q. iā credebā si enī credebas in eū iā elegeras eū ¶ Nec ē vt dicas aliq; credere iā bona opabar ideo electꝰ sū Quid enī est boni op̄is ātē fidem Quid q̄ dicturi sumꝰ nisi q. mali eramꝰ et electi sumꝰ vt boni p gr̄am nos eligentis essemꝰ ¶ Augꝰ de p̄dest. sc̄oꝝ. Electi sunt itaq; ante mūdi cōstitutionē ea p̄destinatione in qua deꝰ

sua futura facta pscruit. Electi aūt de mūdo ea
vocatione qua deꝰ id qđ pdestinauit ipleuit qs
eūm predestinauit hos et vocauit ℣ Augꝰ sup io
hāem. Et videte quēadmodū nō eligat bonos sed
qs elegit sanat bonos nā sequit. Et posui vos ut
eatis et fructū afferatis. Iste est fructꝰ de quo iam
dixerat sine me nichil potestis facere. ipe est
via in qua nos posuit vt eamꝰ ℣ Ezech. i omelia
Posui ergo vos in de ad gratiā plantauit vt eatis volēdo
qđ velle iam mente ire est et fructū afferatis opan
do. Quale vero fructū afferre debeant et fructꝰ
vē maneat. Omne enī qđ sedm pns sclm laboza
nꝰ vite usq ad mortē suffert. a mortis nāq inter
ueniens fructū suū laborīs absindit. Qđ vero
pe eterna vita agit. ena post mortē seruatur
et tūc apparere incipit cū laborū carnaliū fructꝰ
cepit non videri. Tales gđ fructꝰ optemur q ma
neant q cū mors cūcta interimat ipsi exoꝛdi
um a morte sumāt ℣ Augꝰ Dilectio gđ ē fruc
tus nr que nunc est in desiderio nondū in sa
turitate. et ipso desiderio qđcūqz pceperim⁹ in
nōie ihu vnigeti filij dat nobis pater vn sequtur
Et qđcūqz pceperitis in nōie meo patrē det vob
hoc petimꝰ in nōie saluatoris qđ pūnet ad mano
nem salutis.

Hec mando vobis vt diligatis inuicem. Si
mūdus vos odit scitote qm me priorē vobis
odio habuit. Si de mūdo fuisset mūdus
qđ suū erat diligeret. Quia vero de mū
do nō estis sed ego elegi vos de mūdo pp
rea odit vos mundꝰ ℣ Hieme tote sermonis
mei quē ego dixi vobis nō est seruꝰ maior
dño suo. Si me pscuti sunt et vos psequē
tur. Si sermonem meū seruauerunt et
vrm seruabūt. Sed hec oīa facient vobis
pp nomē meū qm nesciūt eū q misit me.

℣ Augꝰ Dixerat dns posui vos vt eatis et fruc
tū afferatis. Caritas aūt fructꝰ est. de hoc ita
qꝫ fructu mādans nobis dicat. Hec mādo vob vt
diligatis inuicem vn et apls. Fructꝰ ingt spūs
caritas. ac deinde cetera tāqꝫ ex isto capite eroz
ta et relegata cōterunt. Merito itaqꝫ sic dilecti
onē sepe cōmendat tanqꝫ sola pacienda sit
sine qua nō possūt pdesse cetera bona et que
nō potest haberi sine ceteris bonis qb⁹ homo
effit bonꝰ ℣ Crisꝰ Vel aliter cōtinua. Dixi qm
aiam meā p vobis pono. et qr primū vos elegi
hec aūt oīa nō exprobrās dixi. sed ad dilectionē
vos inducēs vt diligatis inuicem. Deinde qr pse
cutionē pati et a multis exprobrari difficile
erat. Ostendit cōsequēter q nō dolere sed letari
optet. vn sequit. Si mūdus vos odit scitote qm me
priorē vob odio habuit. qsi di. suo hoc ē durū sed
pter me patiemū ℣ Augꝰ Cur ei se mēbra sup
vertunt extollūt. renisas esse in corpe si nō vis

mūdi odiū sustinere corpe pro dilectione autē
patienter debem⁹ ena mūdi odiū sustinere. Ne
cesse ē enī vt nos odert qs cernut nolle qđ dili
git vn sequit. Si de mūdo fuissetis mūdꝰ qđ suū
erat diligeret. ℣ Crisꝰ Quia enī pter xpm pa
ti nondū erat eis suffinens mitigationis cau
sa. illa causa dimissa hāt adient. ostendēs q
hoc ē vtutis augmentū a mūdo odio haberi.
Vn dolere opteret si a mūdo diligerem⁹. hoc ei
est malicie vīe ostensiuū ℣ Augꝰ Vnuūse aūt
hoc dicit ecclie qđ plurimū mūdi nōie appel
lat sic est illud. descendit in xpo mūdū reconciliās
sibi. Totꝰ gđ mūdꝰ ecclia est. et totꝰ mūdꝰ odit er
desiā. Mundꝰ igit odit mundū inimicꝰ reconcilia
tū inīmatꝰ mundatū. Queri gđ potest si ena
mali sanāt pssecutione malis sunt impij reges et
iudices cū essent pssecutores prioꝝ vtiqꝫ et homi
cidas et adulteros puniebāt. quo intelligendū
ē qđ dns ait. Si de mūdo essetis mūdꝰ qđ suū
est diligeret nisi qr mūdꝰ ē in eis a qb⁹ talia scele
ra puniūt et mūdꝰ ē in eis qb⁹ diligūt. Mūdꝰ
gđ odit qđ suū est ex ea pte hoīm qua sceleratis
nocet et diligit qđ suum ē ex ea pte q ipsis sa
nct. Si ena querat quo se diligat mūdꝰ q odit
mūdū redemptor oīs diligit vtiqꝫ falsa dilectiōe
nō vera qm q ei nocet hoc diligit. odit naturā
diligit vitiū vn et nos phibem⁹ diligere in illo
qđ ipse diligit et iubemur diligere qđ ipse odit
in seipso vitiū quippe in illo diligere phibemur
iubemurqꝫ natura. Ut aūt de hoc mūdo dāp
nato nō essent electi sūt inde nō meritis suis qꝫ
nulla bona pcesserāt opa nō natura q tota fu
erat in ipsa radice vitiata sꝫ gra vn sequtur. Quia
vero de mūdo nō estis sꝫ ego elegi vos de mūdo
pterea odit vos mūdꝰ ℣ Ozeꝝ sup ezechielē omel.
nona. Na primozū derogatio vite nre approbatio
est qr ena ostendit nos aliquid iustitie habere si illi
displicē in quibus q nō placent deo. Nemo ei potest
in vna eademqꝫ re oipotenti deo atq ei hostibus
gratꝰ existere. Na se deo amicū denegat q eius
placet inimico et ūmicus veritatis adiūsabit q
eidem veritati in mēte subiugabit ℣ Augꝰ Exhor
tans aūt dns suos seruos ad mūdi odia pferen
da patienter. nullū eis maius et melioꝝ qđ de ipso
ipse ponit exemplū vn sequit. Hieme tote sermonis
mei quē ego dixi vob. Nō est seruꝰ maior dño suo.
Si me pscuti sunt et vos psequēt. si sermonē
meū seruauerūt et vrm seruabūt ℣ Glosa idem
obseruauerūt vt calūniarent. iuxta illud. ob
seruabit pedes iustū ℣ Theophi. vel aliter. Si dns
ingt pscuti sūt vos ena seruos multomagis
si nō pscuti fuissent sꝫ sermonē custodiuissent
vrm ena custodiret ℣ Crisꝰ qsi di. Nō vos turba
ri optet si cōtrahitis meis passionibꝰ qr vos nō
estis me potiores. ℣ Augꝰ. Hec aūt vbi dicit. nō

est seruꝰ maior dño suo illũ sigᷣificat seruũ pᵗinentẽ ad timorẽ castũ. ihs qui ꝑmanet in sclm
scli. Crisꝰ deinde et aliã mitigationẽ ponit qm
et ꝑr cũ eis cõtumeliã patit. cui iniuriat. vñ sequt.
Sed hec oĩa facient vobis ꝓpt nomẽ meũ. Augꝰ
Que oĩa nisi q̃ dixit odio habebũt et psequẽtur
sermonẽq; contẽpnent. Quid ẽ aũt aliud dicere
ꝓpter nomẽ meũ q̃ me in vobis odio habebũt. me
in vob̃ psequẽt. et sermonẽ vrm qꝫ meus ẽ ideo
nõ seruabũt. Tanto igit miseriores q̃ ꝓpter hoc
nomẽ ista faciũt. quãto beatiores q̃ ꝓpter hoc no
mẽ ista patiũt. facũt aũt et ista mali malis
sz vtriq; miseri et q̃ faciũt et q̃ patiũt. Quo aũt
hoc erit verũ. hec oĩa facient ꝓpter nomẽ meũ
cũ illi nõ ꝓpter nomẽ xpi faciant. hoc ẽ ꝓpter iusti
ciã sed ꝓpter iniq̃tatẽ suã. Hec q̃stio ita solui tur
si totũ referat ad iustos tamq̃ dictũ sit. hec oĩa
patiemũ ab eis ꝓpter nomẽ meũ. Si aũt ꝓpter
nomẽ meũ sic accipit. id ẽ qd in vobis oderũt
et ꝓpter iusticiã quã in vobis oderũt. simulat recte
dica possunt et boni cũ ꝑsecutiõẽ faciũt malis
et ꝓpter iusticiã facẽ quã diligẽdo assequũtur
malos et ꝓpter iniq̃tatẽ quã oderũt in ipsis ma
lis. Qd aũt addidit qꝫ nesciũt eũ q̃ misit me. sed
eã sciẽciã dictũ est qua dicat. scire te sensus est
cõsummatus.

Si nõ veniissem et locutus eis nõ fuissem
pcm nõ haberẽt. Nũc aũt excusationẽ nõ
habẽt de pcõ suo. Qui me odit et patrem
meũ odit. Si opa nõ fecissẽ in eis q̃ nemo a
lius fecit pcm nõ haberẽt. Nũc aũt et vi
derũt et oderũt me et patrem meũ. Sed ut
ꝑleat sermo q̃ in lege scriptꝰ ẽ. qꝫ odio
habuerũt me gratis.

Crisꝰ ponit iterũ dñs aliã discipulor mitigatiõẽ ostendẽs qm iniuste et in ipsũ et in discipu
los talia opabunt. vñ dicat. Si nõ venissem et
locutꝰ eis non fuissem pcm nõ haberẽt. Augꝰ
Judeis locutꝰ ẽ xps nõ aliis gentib̃. In eis q̃ vo
luit ĩtelligi mũdũ q̃ odit xpm et discipulos eius.
ymo vero nõ in eis solis. sz nos quoq; ad eundem
mundũ ꝑtinere mõstrauit. Nũq̃d ergo sine pcõ
erãt iudei q̃b̃ xps locutꝰ est. aũq; xps in carne
veniisset. Sed magnũ qd dã pcm non õne pcm
sub generali nõie vult intelligi. hoc ẽ eni pcm
quo tenent cuncta pcta. qd vniuscuiusq; si nõ habeat
dimittit ei cuncta pcta. Hoc aũt est qꝫ nõ credi de
rũt in xpm q̃ ꝓterea venit vt credat in eũ. hoc
q̃ pcm si nõ venisset nõ vtiq; haberẽt. Adductꝰ
eni ei q̃ntũ credentib̃ salutaris tm nõ credenti
bꝰ exitialis factꝰ ẽ sequt. Nũc aũt excusatio
nẽ nõ habẽt de pcõ suo. scitur hic dictũ est ꝓterea
istos nõ habere. qꝫ venit et locutꝰ ẽ eis si autẽ
habẽt vtrũ ad hoc habẽt vt a penis alienent.
et minus puniant. Ad hec ĩquisita vndeo eos

si at hij ad qs nõ venit xps nec locutꝰ ẽ eis excusationẽ nõ habe
rẽt de pcõ suo

hẽ excusationẽ nõ de õni pcõ suo. sz de hoc pcõ
suo q̃ in xpm nõ crediderũt. Sed non in eo sunt
numero ad qs ꝑ discipulos venit nõ sunt ei in pe
na leuiori ponendi. qui oĩno legẽ xpi acceperẽ no
luerũt. et eã q̃ntũ ad ipsos attinet. oĩno nullã
ee volũerũt. Hac ena excusationẽ possũt habe
q̃ ꝑ viuꝰ euãgeliũ xpi audiuerũt vite hui⁹ fine p
uenti sunt. sz nõ ideo possunt effugere dãpna
tionẽ. Quicũq; ei hoiesnisi in eo saluatore sal
uent. q̃ venit querere qd perierat. ad pdictionẽ
sine dubio ꝑtinebũt. q̃uis dia possit. alios leui
ores alios grauiores penas passuros. Ille eni
vere deo diat. qui ab illa beatitudine quã dat
sctis suis p supplicii sepat. Tanta ẽ diuersitas aũt
supplitiorũ q̃nta est diuersitas pcorũ que quo
se habeat alacris iudicat sapia diuina q̃ rotet
tura scrutat. aut effat. humana. Crisꝰ. Quia veo
hinc inde causabãt. q̃m ꝓpter patrẽ eũ ꝑsequẽbãt.
destruẽs eor excusationes dicat. Qui me odit et
ꝑrem meũ odit. Augꝰ. Dicat eni q̃ diligit filiũ diligit et ꝑrem. q̃ vna est dilectio ꝑris et filij
sicut vna natura. ita et qui odit filiũ odit ꝑrem.
Augꝰ. Sed cũ supiꝰ dixerit. ne sciãt eũ qui
me misit. quo possunt odisse quẽ nesciũt. Si
ei deũ nõ qd est ipse sz nescio q̃d aliud cũ suspi et hoc oderũt
cãt. aut credunt. nõ vtiq; ipsũ oderũt. Et de hoc
bꝰ quidẽ fieri potest. vt eos sepe quos nũq; vidi
mus oderimꝰ vel diligamꝰ fama de aliquo sermo
nãte vel bene vel male. Sed quo de q̃ natura
nob̃ intimat. dicendꝰ est ignotꝰ. Non eni ei⁹ face
re palã nob̃ intimat. sz tũc nobis ad cognitionẽ
patet. q̃nto ei⁹ mores et vita nõ latent. alioq̃n
nec seipm nosse q̃sq; ꝑt q̃ videre facẽ suã non
potest. sz pleriq; in eis nra credulitas fallit. q̃
nõnũq; et hystoria et multo magis fama mentit.
Pertinet aũt ad nos vt q̃ nõ possumꝰ hoĩm in
dagare cõsciẽciã de ipis rebus habeamꝰ veracẽ
certãq; sententiã. Qñ q̃ nõ erratur in reb⁹ vt rec
ta sit improbatio viciorũ. virtutũq; approbatio.
si erratur in hoĩb⁹ venialis ẽ humana tẽptatio. p
inde sicut fieri ꝑt vt homo bonus hoiez bonũ ode
rit. nesciens nõ ipsũ sz q̃d putat ee ipsũ vel po
ius diligat nesciens eũ bonũ diligit. q̃d est ille
ita fieri potest vt ho iustus hoiez oderit iustũ
et tñ dũ eũ credit iniustũ diligat. nõ ipsũ sz q̃d
putat ee ipsũ. quẽadmodũ aũt hoies sic et deũ
Deinde si iterrogarẽt iudei vtrũ diligerẽt deũ
se diligere responderẽt nõ ex alio mentes sz
errãdo pcꝰ opinates. Quo eũ diligerẽt ꝑrem
veritatis q̃ habent odio veritatẽ. Nolũt ei sua
facta dãnari et hoc habet veritas. Tm igit oderũt veritatẽ q̃ntũ oderũt suas penas. q̃s talib⁹
irrogat. Nescũt aũt illã esse veritatẽ q̃ tales
q̃les ipsi sũt dãpnant. Ac ꝑ hoc qꝫ veritate qua
iudicante dãpnant. de patre deo natũ nesciũt

ecā ipsū et nesaūt et oderūt ℣ Crisᵹ Dic igitur
nō habent ꝯquit excusacōēz ꝓ hoc q eā qa sermo
nibᵹ doctrinā tribuebā sz et eam q ab qbᵹ audieri
sedm moysi legē qui ab eo q hoc fiant ꝓsuaderi v
nuersos iussit cū ad pietatē dumt et miracula
tribuat vñ subdit Si opa nō fecissem ī eis q ne
mo aliᵹ fec. pcām nō haberēt ℣ Augᵹ Hoc sz pām
qd in eū loquētē et opantē nō crediderūt ꝯz qd
est qd addidit q nemo aliᵹ fecit nulla ꝙppe ī opi
bᵹ xpi videnᵗ esse maiora q suscitatio mortuoꝝ
qd scimᵹ ecā antiqs fecisse pphetas fecit tñ ali
qua xps q nemo aliᵹ fecit sz respōdet. nob et ali
os fecisse quer ipse nec aliᵹ fecit Sed q tā mul
ta vica et malas valitudines veracones q mor
taliū tāta potestate sanaret nullᵹ ōino legit ut
ātiquoꝝ. Vt ei taceat. q iubendo sicut occurre
bāt saluos singulos fecit Marcᵹ dicit q q̄cūq
ītroibat in vicos vel ī villas aut in ciuitates in
plateis ponebāt infirmos et deprecabāt eū vt vl
fimbriā vestimēti eiᵹ tāgeret et q q̄t tāgebāt
eū salui fiebāt hec nemo aliᵹ fecit in eis Dic ei
ītelligendū est qd aut in eis nō inter eos vel coꝝā
eis sz prorsus in eis. q sanauit eos Nemo tñ aliᵹ
fecit q̄cūq talia opa in eis fecit qm̄ q̄sq̄s alius
homo aliq̄d coꝝ fecit ipso faciēte fecit hec aūt
ipse nō illis faciētibᵹ fecit Sed hec etsi pr̄ aut
spūssc̄us fecit nēo aliᵹ fecit q tocᵹ trinitatis v
na substācia ē Ihys g̃ bñficijs amorē non odiū
retribuere debuerūt et hoc eis exprobrās adiūgit
dicēs Nūc aūt viderūt et oderūt me et patrē
meū ℣ Crisᵹ Hoc aūt dicit ne discipuli dicāt aut
igit intra tot mos induristi mala Nōne plus
et odiū pmdisti sz et pphecīā indunt cū subdit
Sz vt impleat sermo qui in lege coꝝ scriptᵹ ē qa
odio habuerūt me gratis ℣ Augᵹ xij de trini. le
gis nōīe aliq̄n simul oia veteris testamēti scārū
scripturarū significāt eloq̄a et ita dñs hic dicit in
lege coꝝ scriptᵹ ē cū legat in psalmis ℣ Augᵹ sup
iohēz. Eorū aūt legē dicit nō ab ipis inuentā sed
ipsis datā Gratis aūt odit q nullū ex odio cōmo
dū querit vel ne cōmodū fugit sic oderūt deū im
pij sic diligūt iusti vt alia pr̄eter illū bona non
expectēt qm̄ ipse erit in oībᵹ oīa Greg xxv mo
ra. aliud est aūt bona nō facere aliud bonoꝝ o
disse doctorē sicut aliud ē ex pāpitatione aliud
ex deliberatōe peccare Ex īfirmitate ei plerū
q̄ solet accidere amare bonū sz iplere nō posse
Ex studio aūt peccare ē bonū nec facē nec ama
re Dicit g̃ nōnūq̄ gr̃a ui ē pām dilgere q̄ pe
trare ita nequi est odisse iusticiā q̄ fecisse non
Dūt g̃ nōnulli in ecclia q nō solū bona nō fa
unt sz eā psequūt et q ipsi facē negligūt eā
in alijs detestant. Horū pcām nō ex infirmitate
aut ignorāna sz ex solo studio perpetrat.
Cū aūt venerit ꝓcletus quē ego mittā vo

bis a pr̄e spūm veritatis q a pr̄e procedit ille
testimoniū phibebit de me et vos testimo
nium phibebitis q ab initio mecū estis.
℣ Crisᵹ Posset discipuli dño dicere si vba a te
audierūt que nulli dixit si opa viderūt q nul
lus aliᵹ fecit et tñ nō pfuerūt Odi oderūt et pa
trē tuū et te cū eo cuiᵹ gr̃a nos mittis q̄lit fidedig
ni erimᵹ Ne igit cogitantes h turbent cōsolaa
onē induat dicēs. cū aūt venerit paclitᵹ quē ego
mittā vobis a pr̄e spm veritatis q a pr̄e procedit il
le testimoniū phibebit de me ℣ Augᵹ Tanq̄ dicet
odio me habuerūt et occiderūt videntes. sz tale
de me testimoniū paclitᵹ phibebit vt eos faciat
in me credere nō videntes et q ille phibebit et
vos phibebitis vñ sequit. Et vos testimoniū phibe
bitis Ille coꝝdibᵹ vr̄is inspirando vos vocibᵹ vr̄is so
nando Vñ potentius pdiscere q̄d nostis q ab initio
mecū estis q̄d modo nō facatis q illi spūs plenī
tudo nondū adest vob. Dabit ei vobis fiduciam
testimoniū phibendi auctus dei diffusa ī coꝝdibᵹ
vr̄is p spm sm̄ q dabit vob Ille ꝙppe testimoniū
phibens et testes fortissimos faciens. abstulit
amicis xpi timorē et inimicoꝝ odiū cōuertit in
amorē ℣ Augᵹ de spūsco Spm aūt scm̄ veniente
cōsolatorē dixit ab operatione ei nomē ponens q
nō solū eos qs se dignos ee reperit ab oni perturba
one reddit alienos verū incredibile q̄dā quidū
eis tribuit. Dempterna quippe letitia ī coꝝcorde
versatur quoꝝ spūssc̄us habitatoꝝ ē Iste spūs sc̄us
cōsolatoꝝ a filio mittit. nō sedm̄ angeloꝝ aut p
pheturū aplōꝝ mīsteriū sz vt mitti decet a
sapīa et vtute spm̄ dei indiuisa hr̄item cū eadē
sapīa et vtute naturā. Etenī filiᵹ missus a pr̄e
nō sepat. atq̄ discingit ab eo manēs in illo et
habens illū in semetipo qm̄ spūssc̄us supdicto
modo missus a filio de pr̄e egredit nō aliūnde
ad alia trāsmigrās. Quo ei pr̄ nō consistit in
loco cū vltra oēm coꝝpm sit naturā ita et spūs
veritatis neq̄q̄ locoꝝ fine claudit. cū sit incorpa
lis et excellens vniuersā creaturarū essenciā
℣ Crisᵹ Propterea vero nō spm̄ sm̄ sz spm veritatis
eū vocauit vt ostēdat q erit fide digᵹ Dicit aūt
qa pr̄e predit q̄ oīa certissime novit quēadmo
dū ipse n aut de seipso qm̄ novi vnde venio et
q̄ vado ℣ Augᵹ Hz cū posset dicē a deo sine oīpo
tente nichil horū tetigit sz aut aut a pr̄e. nō q pr̄
a deo oīpotente sit aliᵹ sed sedm̄ pprietatē pa
tris ītellectū parientis egredi ab eo dicit spūs
veritatis ℣ Attente aūt filio spm veritatis sil
mittit et pater cū eadē volūtate pr̄is et filij spūs
veniat ℣ Theophylᵹ et alias q̄dē patrē dicit mit
tere spm nūc autē cū se missurū dixit eq̄pollē
tiā denotat ℣ Ne aūt censeretur venisse cōtra pr̄em
velut ab alia potestate trāsmittens spm addi
dit a pr̄e quasi acceptāte pr̄e et parit destināte

Cū aūt audis q̄ predix̄ ne ītelligas p̄essū-mis
sionē esse illatā extrinsecus q̄ mittunt² admīstra
tozij spūs. sz qdā differens et excepte actionis
ppriū p̄essū appellat vnū principali spūi attri
butū. Quemadmodū ei cōsistentia spūs est p̄essus
nō g̃ p̄cedere p̄mittere sumendū est sz ex p̄e
naturalē essentiā obtinere. Aug⁹ Juc forsitan
aliq̄s q̄rit vtrū et a filio p̄cedat spūs scūs. Filij
enī soli⁹ p̄tis est filij et p̄ soli⁹ filij est p̄. Spūs
aūt scūs nō est vnij eozū spūs. sed amboz̄ q̄
quidē dicat ipe xp̄s. spūs p̄tis vr̄i q̄ loq̄t² in vob
et dicat apl⁹. misit deꝰ spm filij sui in cordā
vrā. Nec ob aliud estimo ipm ppriē vocari spm
cū ēaā si de singulis ītemogarem² nō possumꝰ
nisi et patrē et filiū spm dicere. q̄ g̃ cōiter vocā
tur et singuli hoc ppriē vocari optinet eū q̄ non
ē vnꝰ eozꝫ sz in quo cōitas apparet eozū amboz̄
Cur g̃ nō credamꝰ q̄ ēaā de filio p̄cedat spūs scūs
cū filij quoq̄ ipe sit spūs. Di ei ab eo nō p̄cederet
non post resurrectionē discipul⁹ suis īsuf
flasset dices. accipite spūm scm. De hac quoq̄ vtute
credendꝰ ē dicere euāgelista. vtus de illo exibat
et sanabat oēs. Di g̃ et de p̄re et de filio p̄cedat
spūs scūs. cur filiꝰ dixit de p̄re p̄cedit. nisi quēad
modū solet ad eū referre et qd ipsi⁹ ē de q̄ ipe ē
Unde illud ē qd ait. mea doctrina nō est mea
sed ei⁹ q̄ me misit. Di igit² hec ītelligat² ei⁹ doc
trina quā tū dixit nō sua sz p̄tis. q̄tomagis
et ītelligēdꝰ est de ipso p̄cedere spūs scūs vbi sic
aūt de p̄re p̄cedit. vt nō diceret de me nō p̄cedit
A quo habz aūt filiꝰ vt sit deꝰ ab illo habz vtiq̄
vt p̄cedat ab illo eo spūs scūs. Nunc vtiq̄ ēaā
illud ītelligit² cur nō dicat² natus ē sz ponꝰ p̄ce
dere spūs scūs. q̄m si et ipe filiꝰ dicet̄ q̄d absur
dissimū amboz̄ vtiq̄ filiꝰ dicet². q̄d absurdissi
mū ē filiꝰ quippe nullus ē duoz̄ nisi p̄tis et ma
tris. Absit aūt vt inter deū patrē et deū filiū ta
le aliquid suspicem². q̄ n̄ filiꝰ hōim simul ex p̄re
et ex matre p̄cedit. sz cū in matrē p̄cedit ex p̄re
nō tūc p̄cedit et ex matre. Spūs aūt scūs non
de p̄re p̄cedit in filiū et de filio p̄ced⁹ ad sīficā
dā creaturā sz simul de vtroq̄ p̄cedit. Neq̄ enī
possumꝰ dicere q̄ nō sit vita spūs scūs cū vita
p̄. vita sit filiꝰ. Ac p hoc sicut p̄ cū habeat vi
tā in semetipo. dedit et filio vitā habere in semet
ipso. sic ei dedit vitā p̄cedere de illo sicut p̄cedit et
de seipso.

Capitulū. xvi.

Et locutus sum vob vt nō scādā
lizemini. ablq̄ sinagogis faci
ent vos sed venit hora vt ōnis
qui īterficit vos arbitret obseq̄
ium se p̄stare deo. Et hec facient
vobis q̄ nō nouerūt patrē neq̄ me. Sed hec
locut⁹ sū vobis vt cū venerit hora eozꝫ re
miniscamī q̄ ego dixi vobis. Hec aūt ab
initio vobis non q̄ vobiscū eram.

Aug⁹ Merito p̄misso spūs sc̄o quo ī eis operante
fierēt testes ei⁹ subūnxit. Hec locut⁹ sū vobis.
vt nō scandalizemi. Cū enī caritas dei diffundat²
in cordib⁹ nr̄is p spm̄ sc̄m q̄ datꝰ ē nobis. sit par
multa diligentib⁹ legē dei. vt nō sit illis scan
dalū. Deinde q̄ passuri essent exp̄ssiōes aut abs
q̄ sinagogis facient vos. Crisꝰ. Ja enī cōposu
erāt vt si quis cōfessus fuerit xp̄m extra sina
gogā fieret. Aug⁹ Quid aūt mali erat aplis
expelli de iudaicis sinagogis q̄si nō fuerint in
de exituri ecā si eos nullus expelleret. Dz hꝰ
voluit denūciare q̄ iudei xp̄m nō fuerāt re
cepturi a quo isti nō fuerant reiecturi. Nā q̄
nō erat vllus alij⁹ p̄phēs dei q̄ illud semen abra
he si cognoscerēt xp̄m. nō alie fierēt ecclie xp̄i
alie sinagoge iudeoz̄. Qd̄ q̄ noluerūt quid
restabat nisi vt remanētes extra xp̄m extra
sinagogā facerēt eos q̄ nō reliquerūt xp̄m de
inde cū hoc eis dixisset. adiecit. Dz venit hora
vt ōnis qui īterficit vos arbitret² obseq̄ū se
p̄stare deo. Que vba ita subiecit tāq̄ ex hoc
cōsolaret eos q̄ de sinagogis iudaicis pellerēt²
an forte de sinagogis ~~iudaicis pellerent~~ illa
separatio sic eos fuerat turbatura vt mori vellet
pon⁹ q̄m in hac vita sine iudeoz̄ cōgregatiōib⁹
morari. absit vt sic turbarēt². q̄ dei non hoīm
gloriā req̄rebāt. Iste vtiq̄ sensus ē in hijs vbis
extra sinagogā facient vos. sz nolite solitudinē
formidare. Deputati q̄pe a congregatiōib⁹ eoz̄
tā multos in nōie meo cōgregabitis vt illi me
tuentes ne templū qd erat apud eos et ōna
legis veteris sacramēta deserāt². sic īterfient
vos vt deo arbitrēt² se p̄stare obseq̄ū. zelū dei
habentes sed nō secdm sciam. Hoc ei de iudeis
dictū ~~q̄~~ debem⁹ accipe de q̄b⁹ dixerat. extra sina
gogā facient vos. Nā testes id ē martires xp̄i
ecā si occisi sunt a gentilib⁹ nō tū illi arbitra
ti sunt deo sed dijs suis falsis obseq̄ū se p̄stare
iudeoz̄ aūt ōnis q̄ occidit p̄dicatores xp̄i deo
se putauit p̄stare obsequiū credens q̄ deseceret
deū ~~isti~~ q̄cūq̄ cōuerterēt² ad xp̄m. Hinc g̃ ar
tensi et zelū dei habētes sz nō secdm sciam obse
quiū se deo p̄stare credētes occidebāt eos. Crisꝰ
Deinde cōsolatiōnē inducit dicēs. et hꝰ oia fa
cient vobis q̄ nō nouerūt patrē neq̄ me. ~~ssi~~
dicēt. Suffiat vobis in cōsolatiōnē ppter me
et patrē hec pati. Aug⁹. Ne aūt ignaros atq̄
īparatos aios mala īmpuisa q̄uis cito trāsitu
ra turbarēt hāc fuisse causā vt hec eis p̄nūcia
ret ostēdit subdens. Hec locut⁹ sū vobis vt cū
venerit hora eozꝫ reminiscamī q̄ dixi vobis.
Hora eozꝫ hora tenebrosa hora nocturna. sz nox
iudeoz̄ sepatū a se diem xp̄i anoz̄ nulla cōfusi
one fusc̄auit. Crisꝰ Dz ppter aliā causā hoc p

dixit vt nō diceret qm nō preuidit futura et hoc
significat cū dicit remāscamꝰ qr ego dixi vob et vt
nō possent dicere qm̄ blandiens nobis ea q̄ ad
gr̄am dicebat solū. Cuius aūt grā hoc a pncipio nō
dixit ostendit dicēs Licet aūt ab initio vob non
dixi qr vobiscū erā qr sz in custodia mea era
tis et licitū erat interrogare qm̄ volebat et sup
me totū pl̄ium vtebatur. Vñ supfluū erat hꝰ
a pncipio vob dicere nō qr hec tunc nō nouerā
ꝓpter ea nō dixi Aug. Dz alij tres euāgeliste
cū p̄dixisse ista demonstrāt aūq̄ ventū esset
ad crucē qua parta sēdm ioh̄em ista locutꝰ ē. An
forte hunc ista soluit questio qr et illi eū narrāt
primū fuisse passioni cū hoc diceret nō q̄ ab initio
qm̄ cū illis erat. Dz matheꝰ nō solū imminente
passione verū etiā ab initio hec denūciata ee
cōmemorat. Quid sibi g̃ vult qd hic dicit hꝰ aūt
ab initio nō dixi nisi qr ea q̄ hic dicit de spūsco q̄
sit venturꝰ ad eos et testimoniū ꝓhibiturꝰ qm̄
mala passuri sunt. Licet eis ab initio nō dixit qm̄
cū ipsis erat et eoꝝ p̄sencia cōsolabat. Absces su
tus aūt optebat vt diceret illū esse venturū per
quē caritate diffusa in cordib suis vbū dei cū fi
ducia p̄dicarēt Aug. Crisꝰ Vel p̄dixit quidē qm̄ fla
gella parent nō aūt q̄ mors eoꝝ reputaretur
vt dei cultum qd maxime poterat eos attonitos
facē. Vel qr illic ea q̄ a gentib debebāt pati dix
hic aūt et iudaica adiecit.

**Et nūc vado ad eū q̄ me misit et nemo ex vo
bis interrogat me quo vadis. Sed qr hec lo
cutus sū vobis tristicia ipleuit cor vestrum
Sed ego veritatē dico vobis expedit vobis
vt ego vadā Si eū non abiero paraclitus
nō veniet ad vos si aūt abiero mittā eū ad
vos Et cū venerit ille arguet mūdū de pcto
de iustica et iudicio. De pcto quidē qr nō cre
diderūt in me de iustica vero qr ad patrē
vado et iam non videbitis me De iudicio aūt
qr pncps mūdi huius iam iudicatus est.**

Crisꝰ Quia discipulos nō dū pfectos tristicia i-
pugnabat eos dns increpādo dirigit dicēs Et nū
vado ad eū q̄ me misit et nemo ex vob interrogat
me q̄ vadis cudientes ei qm̄ q̄ interficiet vos
opinabit se obsequiū prestare deo ita cecidit
vt nichil ei loqueret. Et ideo subdit sz qr hec lo
cutꝰ sū vobis tristicia ipleuit cor vestrum. Nō pua
aūt et hec mitigatio fuit eos qm̄ fuerunt dns
tristicie eoꝝ suphabundanā et ꝓpter de sermone
eiꝰ et ꝓpter mala q̄ didicerūt se passuros et nes
ciebant si possent vitari ferre Aug. Vel qr
supius interrogauerūt eū quo ect iturus et re
sponderat eis se iturū q̄ ipsi tūc venire nō pos
sent nūc ita se pmittit iturū vt nullꝰ eoꝝ quo
vadat interroget. Et hoc ē qd dicit. et nemo ex
vobis interrogat me quo vadis. Euntē ei in celū

nō vbis q̄sierūt sed oculus deduxerūt Videbat
aūt dns quid sua vba in cor cordib agerēt Spi
rituale quippe nōdū interiꝰ intantes cōsolacione
quā p̄ sp̄m sc̄m fuerāt habituri id qd exteriꝰ i xpo
videbāt amittere metuebāt et se amissuros ee
illo vera denūciante dubitare nō poterunt cōtris
tabat hūanus affectꝰ qr carnalis desolabatur
aspectꝰ vñ seqt. Sed qr hec locutꝰ sū vobis tristi
cia ipleuit cor vrm. Nouerat aūt ille q̄d eis po
cius expediret qr visus interior q̄e ē melior q̄
eos cōsolaturꝰ erat sp̄ūssc̄us Vñ subdit sz ego
veritatē dico vob expedit vobis vt ego vadā Crisꝰ
ssi di. Et si milies cōtristem optet vos audire qr
me recedere vob cōferat. Quod autē cōferat ostēdit
subdēs Si ei nō abiero paraclitꝰ nō veniet ad vos Aug.
p̄mo de trin. Licet aūt dixerit nō ꝓpter inequalitatē
vbi dei et sp̄ūssc̄i sz tūq̄ impedimēto ect p̄nicia si
lij hoīs apud eos quo nūq̄ veniret ille q̄ minor es
set nō. qr nō semetipsū exinanuit sicut filiꝰ for
mā serui accipiens. Optebat g̃ vt auferet ab
eoꝝ oculis forma serui quā intuētes hoc solū
xp̄m ee putabāt qd videbāt vñ seqt. Si autē
abiero mittā eū ad vos Aug. Nūq̄d aūt hic po sup 10 hez
situs eū nō poterat mittere quē scim sup eū bap
tizatū venisse atq̄ mānsisse. imo vero a q̄ scim eū
nūq̄ sep̄abilē fuisse. Quid ē g̃ si nō abiero paci
tus nō veniet ad vos nisi nō poteritis capere sp̄m
q̄ diu sēdm carnē nosse p̄sistitis xp̄m xp̄o aute
discedēte corpalit nō solū sp̄ūssc̄us sed et pat
et filiꝰ illis affuit sp̄ualit. Ozec. viij. mora at
si diceret apte si ab intencionis vre oculis corpꝰ nō
subtrahā ad intellectū vos inuisibilē p cōsolatorem
sp̄m nō p̄ducā Aug. de vb dñi. Ysat aūt beat itu
dinē sp̄ūssc̄us paditꝰ attulit vt ab oculis carnis for
ma serui remota qua de vgine vterο accepit. i
ipsa dei forma in qua p̄ri equalis eciā cū in carne
dignatꝰ ē apparere p̄mānsit. purgata mētis acie
ostenderet Crisꝰ Quid aūt hic dicit q̄ nō cōue
nientē de spūsco habēt opinionē nūq̄d expedit
diatorē abire et seruū accedere. Que aūt vtili
tas sit aduenientis sp̄ūs ostendit cū subdit. Et cū
venerit ille arguet mundū de pcto de iustica et
de iudicio Aug. Nūquid aūt xp̄s nō arguit mu
dū an forte qr xp̄s in iudeoꝝ hoīm tacente loc̄utꝰ est.
mundū non videt arguisse Dp̄ūs aūt sc̄us in disci
pul ei toto orbe diffusis nō vnā gentē intelligit
arguisse sz mundū. Dz q̄s audeat dicere q̄ p̄ discī
pulos xp̄i arguat mundū sp̄ūssc̄us et nō arguat
xp̄s cū clamet aplus an experimentū q̄ritis ei qui in me loq̄t xp̄s. quos vtiq̄ arguit xp̄s sz dixit Ille
arguet mundū de pcto q̄si diceret ille diffundet
i cordib vris caritatē. Die ei timore depulso argu
endi habebitis libertatē. Exponit deinde q̄d dixe
rit dicēs. De pcto quidē qr non crediderūt in me
hoc ei p̄cm quasi solū pre ceteris posuit qr hoc

manēte cetera detinent et hoc discedente ceteri di
muttūt. ℣ Aug⁹ de vb̄ do. Sed multū interest vtz
quisq; credat ipsū esse xp̄m et vtrū credat ꝯ xp̄m
Nā ipsū cē xp̄m et demones crediderūt. Ille
vero credit in xp̄m q̄ et sperat i xp̄m et diligit xp̄m
℣ Aug⁹ supiolez Arguit ergo mūd⁹ de pēcō q⁹ in
xp̄m nō credit et arguit de iustitia eoz q̄ credūt.
Ipā q̄ppe fideliū cōpacto infideliū est vitupatio de iustitia vero q⁹ ad p̄rem vado Et q̄m ista vox
infideliū esse cōsueuit quō credim⁹ qđ nō videm⁹
Ideo credentiū iustitiā sic oportuit diffiniri q⁹
ad patrē vado et iā nō videbitis me Beati ei qui
nō vident et credūt Nā et q̄ viderūt xp̄m nō in
eo laudata ē fides eoz q⁹ credebāt qđ videbāt id
ē filiū hoīs sz q⁹ credebāt qđ nō videbāt id ē filiū
dei Cū vero et ipsa forma serui subtracta eoꝝ
cēt aspectib⁹ tūc ex ōni pte ipletū est iustus ex fide
viuit Erit itaq; nēa iustitia de qua mūd⁹ arguit
q̄m in me quē nō videbitis credetis et q̄m me vide
bitis qđ tūc eis videbitis me nō qđ sū vobiscū mo
do nō videbitis mortalē sz sempiternū Dicendo
ei iā nō videbitis me velut nūq; eos de cetero vi
suros xp̄m p̄nūciauit ℣ Aug⁹ de vb̄ do. Vel alit
illi nō crediderūt ipse ad patrē vadit illoz ergo
p̄rem ipsi⁹ aūt iustitia Qđ ei a p̄re ad nos venit
nūa est iustitia vero q⁹ ad p̄rem vadit sēm illud
apli ꝓpter qđ et de⁹ exaltauit illū Oz si sol⁹ vadit
ad patrē qđ nob⁹ p̄dest An ideo solus q⁹ xp̄s vn⁹ est
cū oīb⁹ mēbris suis tūq; caput cū corpe suo Argu
it ergo mūd⁹ de pēcō in eis q̄ nō credūt in xp̄m et
de iustitia in eis q̄ resurgūt in mēbris xp̄i Dēstur
de iudicio aūt q⁹ p̄nceps mūdi hui⁹ iā iudicat⁹ est
id ē diabol⁹ princeps iniquoꝝ qui corde nō habitāt
nisi in hoc mūdo quē diligūt hoc aūt ipso q̄ forīs
missus ē iudicat⁹ est et de hoc iudicio mūd⁹ ar
guit q⁹ frustra de diabolo querit qui nō vult cre
dere in xp̄m quē iudicatū id est foras missū et ꝓt
nrām exercitacionē forinsec⁹ expugnare p̄missū
nō solū viri sz eciā mulieres et pueri et puelle mar
tires viceriūt ℣ Aug⁹ supiolez Vel iudicat⁹ ē q̄m
iudicio ignis eterni irreuocabiliter destinat⁹ ē et
de hoc iudicio mūd⁹ arguit q̄m cū suo p̄nīpe in
dicat quē superbū atz impiū imitant Credāt itaq;
hoīes in xp̄m ne arguant de pēcō infidelitatis sue
quo pēcō oīa detinent transeāt in numerū fideliū
ne arguant de iustitia eoz q⁹ iustificatos nō imitāt
Caueāt futurū iudiciū ne cū mūdi p̄rincipe iudi
cent quē iudicatū imitant ℣ Chr̄s Vel aliter argu
et mūdū de pēcō id ē oēm eoz excusacionē absti
det et ostendet eos peccasse nō credentes i me dū
videbūt spūssū donacionē ineffabilē inuocato
me fieri ℣ Aug⁹ de ḡsti no. et vete testa. Hoc eciā
modo spūssūs de pēcō arguit mūdū q⁹ in noīe sal
uatoris q̄reprobat⁹ ē a mūdo vtutes opat⁹ ē Sal
uator aūt seruata iustitia nō trepidauit reuerti
ad eū q̄ se miserat et p id qđ regressus ē pbauit se
inde venisse. vñ sequitur Et de iustitia q⁹ ad patrē
vado ℣ Chr̄s Id ē ire ad patrē erit augmentū q⁹ ir
reprehensibilem agebāt vitā vt nō possint ad hoc
dicere q̄m hic homo p̄cōr est et nō ex deo est Rursꝰ
q̄m expugnauit aduersarū nequaq; aūt pēcōr ex
istens expugnasset nō possūt dicē q⁹ demonium
habeo et q⁹ seductor sū Q̄m aūt condēpnat⁹ est
apt me scient q⁹ cōculcabūt eū postea et q⁹ resur
rectionē meā manifeste scient nō enī me valent
detinere ℣ Aug⁹ de ḡsti no. et vete testa. Videntes
eciā demones aias de iferis ire ad celos cognouē
runt adiudicatū esse p̄ncipē huiꝰ mūdi vt reus
fact⁹ in causa saluatoris q⁹ tenebat amitteret
Per q̄d descendente saluatore visa sūt sz supuenien
te i discipulos spūssco palā apteq; manifesta sunt.
Adhuc multa habeo vob̄ dicere sz nō potestis
portare modo. Cū aūt venerit ille spūs veri
tatis docebit vos oēm veritatē Nō enī loquet
a semetipso sz q̄cūq; audiet loqt⁹ et q⁹ ventu
ra sūt annūciabit vob̄ Ille me clarificabit
q⁹ de meo accipiet et annūciabit vob̄ Oīa
quecūq; habz pater mea sūt ꝓpterea dixi
vob̄ q⁹ de meo accipiet et annūciabit vob̄.
℣ Theo Quia sup̄ dixerat dñs expedit vob̄ vt ego va
dam iam hoc apliscat dicens Adhuc multa habeo vob̄
dicē sz nō potestis portare modo ℣ Aug⁹ Omēs hereti
ci audacias figmētoꝝ suoꝝ quas maxime exhortet
sensus hūanus hac occasione euāgelice sentēcie colo
rare conāt. quasi hec ipsa sint. q⁹ tūc discipuli porta
re nō potuerūt et ea docuerit spūs scūs q⁹ palā docere
atz p̄dicare spūs erubescat in mund⁹ sz alia sūt mala
q⁹ portare nō potest q̄liscūq; pudor hūanus. et alia sūt
bona q⁹ portare nō potest ꝓprius sensus hūanus Ista
sūt i corpib⁹ ipudicis illa remota sūt a corpib⁹ vni
uersis. Quis aūt nūm audeat eoz se dicere capacē
q̄lli cape nō valebāt ac p hoc nec a me expetenda audiri
sūt vt dicāt Sed dicet aliquis sic multi possūt qđ
tūc nō poterat petrus sicut multi possūt martyre
coronari qđ tūc nō poterat petrus preserti iā misso
spūssco q⁹ tūc nondū erat missus Sed nūq̄d deo scim⁹
q̄ sunt q̄ dicē voluit Absurdissime ei michi videtur
dici tūc nō potuisse portare discipulos q⁹ de altissis
reb⁹ iuenim⁹ in aplicis līs que postmodū scripta
sūt nec ea dīm dixisse narrat Quersarū q̄dem
sectarū hoīes ferre nō possūt quōdi scripturas scās
de fide catholica repit sicut nos ferre nō possum⁹
sacrilegas eoz vanitates Qđ ei est ferre nō posse
nisi equo aīo nō habere Quis aūt fidelis vel eciā
catheczumin⁹ aūq; spīm scm baptizat⁹ acquirat nō
equo aīo legit atz audit eciā si nō intelligit ea q⁹
post ascensionē dñi scripta sūt Dicet aūt aliquis
nichil ne spūales viri habent in doctrina qđ carna
lib⁹ taceant et spūalib⁹ eloquāt Nulla quidē ne
cessitas ē vt aliqua secreta doctrine taceantur

fidelib⁹ ꝓuulus seozsū dicenda maiozib⁹ sz spūalia carnalib⁹ nō oī mō taceāt ꝓpter catholicā fidē q̄ oīb⁹ ꝑdicanda ē ¶ Nec tū sic edisserūt vt volē tes ea ꝓpere ad itelligentiā nō cupientib⁹ facilius satisfacere faciāt in veritate sermonē q̄ in sermone ꝓpi veritatē ℣ Nō g̃ in hys dīs vbis nescio q̄ secreta suscipim⁹ q̄ cū dici a docente possint portari a discente nō possunt ℣ Sed eaipsa q̄ in doctrina religionis in quozūlibet hoīm noticia dicim⁹ si vellet nob⁹ xp̄us dicere sicut ea diat ag̃elis suis q̄ nam hoīes ꝓture possent eaa si essent spūales q̄les adhuc apli nō erant ¶ Sā vtiq; q̄q̄d de creatura scīm potest mīm⁹ ē ipo creatoze et q̄s eū tacet Cis aūt viuēs in hoc coꝛpe posset oēm cognoscē veritatē cū dicat aplus ex ꝑte scīm⁹ sz q̄ ꝓ spūs scīm fit vt ad ipsā quoq; plenitudinē veniam⁹ De q̄dem dicat aplus tūc autē facie ad faciē nō q̄d est in hac tīm vita dīs nobis ꝓmisit dicēs Cū aut venerit ille spūs veritatis docebit vos oēm veritatē vel deducet vos in oēz veritatē Quo vbo itellexim⁹ ei⁹ nob⁹ plenitudinē in vita alia reseruari ¶ Ipse autē spūssc̃us et nūc docet fideles q̄ta q̄sq; potest capē spūalia et in eoꝛū coꝛdib⁹ desideriū maius accendit ¶ Didi ¶ Vel hoc dicat q̄ auditoꝛes vbozū eius nōdū fuerāt oīa consecuti q̄ postea ꝓnoīe ei⁹ sufferre poterāt sz aliqua tradens eis illa q̄ maioꝛa erant i posteriū distulit q̄ tūc nō poterāt nisi ꝑmitꝫ in capite nīo magisteriū et forma crucis ꝑuet Adhuc ei a typologis et vmbze et imagīb⁹ seruientes nō poterāt veritatē cuiꝰ vmbram lex portabat inspicē Cū aūt venerit spūs veritatis diriget vos in oēm veritatē sua doctrina et ī stituet oē nos trāsferēs a morte līe ad spīm viuificatē in quo solo oīs scripture veritas posita ē ¶ Cris q̄ ꝺ dixerat nūc nō potestis portare tūc aūt poteritis Et q̄n spūssc̃us ducet vos in oēm veritatē ne hoc audientes maiozē spūscī existiment subiūgit ℣ Nō ex loq̄t⁹ a semetipso sz q̄cūq; audiet loquetur ¶ Aug⁹ Dile est hoc ei q̄d de seipso dixit nō possū a meipo facē quicq̄ sz sicut audio iudico sed illud scīm hoīez posse accipi dicim⁹ Cū igit spūssc̃us nulla suscep tione cuiusq̄ creature creatura sit factus quo de illo hoc itelligendū est Dic itaq; debem⁹ accipe vt intelligam⁹ nō eū esse a seipso ℣ Nā filiꝰ de ꝑe natꝰ ē et spūssc̃us de ꝑe ꝓcedit Qđ aūt illic iterpositū inter ꝓcedere et nasci et longū est disserē et temerariū diffinire Audire aūt illu sane ē sane vero ee Quia g̃ nō est a semetipso sz ab illo a q̄ ꝓcedit a q̄ illi est essencia ab illo scīa ab illo igit audiendo ꝑ itaq; audit spūssc̃us q̄ sp̄scit ab illo g̃ audiuit audit et audiet a q̄ est ¶ Didi aut ergo ℣ Nō loq̄t⁹ a semetipso hoc est nō sine me et sine meo et ꝑ⁹ arbitrio q̄ nō ex se ē sz ex ꝑe et me est ¶ Hoc ei ipsū q̄d subsistit et loq̄t⁹ a ꝑe et a me illi est ego veritatē loquoꝛ id est inꝑpuo q̄ loquoꝛ sig̃ de spūs veritatis est Dicē aūt et loq̄ in trinitate nō sc̃dm cōsuetudinē nr̄am accipiendū est sz iuxta formā incoꝛpaliū naturaliū et maxime trinitatis q̄ voluntatē suā insert coꝛdib⁹ credentiū et eoꝛū qui audire eū sunt dignū Loqui g̃ patrē et audire filiū eiusde nature in ꝑe et filio cōsensus sz significacio ē ¶ Spūs vero scīs q̄ est spūs veritatis spūs sz sapīe nō potest filio loquente audire q̄ nescit cū hoc ipsū sit q̄d ꝓfert a filio idē ꝓcedens veritas a veritate manans a cōsolatoze deꝫ deo spūs veritatis ꝓcedens Deniq; ne q̄s illū a ꝑis et filij voluntate et societate discerneret scriptū ē sz q̄ audiet loq̄t⁹ ¶ Aug⁹ q̄q̄ ipse de trinitate ¶ Nō aūt hunc efficiat vt minoꝛ sit spūs scīs sc̃dm hoc ei dictū est q̄ de ꝑe ꝓcedit ¶ Augustin⁹ sup ioh̃em Nec moueat q̄ verbū futurū tꝑis positū est Illa quippe audiēda sempiterna ē q̄ sempiterna sūa In eo aūt q̄ sempit⁹ū est sine tīmo et sine fine cuiuslib⁹ tꝑis verbū ponat q̄uis ei natura illa īmutabilis nō recipiat fuit et erit sz tm̄ ē nō tm̄ mendaciter dicim⁹ fuit et est et erit fuit q̄ nūq̄ deſuit erit q̄ nūq̄ deerit ē q̄ semꝑ est ¶ Didi Per spm̄ enā veritatis futuroꝝ sūs viris sūa certa cōcredit Vñ et ꝓphete hoc eode repleti spū ꝓnūciabāt et q̄si p̄dicta intuebāt q̄ erat deinceps secutum vñ sequit Et q̄ ventura sūt annūciabit vob. ¶ Beda Constat q̄ multi spūssc̃i q̄m repleti q̄ ventura erūt agnouerūt Sz q̄ multi variis coꝛusc̃ōib⁹ nec tū que ventura sunt agnoscūt potest h̄ sermo sic accipi q̄ ventura sūt vobis ānunciabit idē gaudia vobis celestis patrie ad memoziā reducet ventura vero aplis nūciauit mala sz q̄ pro cōfessione xp̄i erāt passuri et bona q̄ pro eisde malis erāt ꝓpetuꝫ ¶ Cris Eleuauit igit⁹ ꝓphet eoꝝ mentē cū ad nichil ita audiū sit hūanū genus vt ad sciendū futura Ab hac igit⁹ eos erui sollicitudine ostēdens q̄m futuru eis pericula ꝑderet vt nō incidāt nō obseruātes Deinde ostendens q̄m dixerit oēm veritatē in qua spūssc̃us adducet subiūgit ille me clarificabit ¶ Aug⁹ Quia sz diffundendo i credentiū coꝛdib⁹ caritatē spūalesq; faciendo declarauit eis q̄liter p̄i filiꝰ cēt equalis que sc̃dm carnē ꝑus tīmodo nouerūt et hoīes sicut hoīes cognitabāt Vel certe q̄ p ipsam claritatē fiducia repleti et timoꝛe depulso ānūciauerūt hoīb⁹ xp̄m ac sic fama eiꝰ diffusa ē toto oꝛbe terraꝝ Qđ ei factum erāt in spūscō hoc eunde spm̄ dixit ee factuꝝ ¶ Cris Et q̄ dīs dixerat magr vr vnꝰ est xp̄s vt et spūssc̃us suscipiat⁹ ab eis subiūxit q̄ de meo accipiet et ānūciabit vob ¶ Didi Accipere hic vt diuine nature cōueniat itelligendū est Quo eū filiꝰ dans nō ꝑuat⁹ hys q̄ tribuit neq; ei dāpno suo imput⁹ alys sic et spūssc̃us nō accipit q̄d ante nō habuit Dic eū ꝑius q̄d nō habebat acceꝑit tꝝslato in aliū munere vacuꝰ latrocinio⁹ esset⁹ est Dic igit⁹ spm̄scm̄ a filio accipe id q̄d sue nature

fuerat cognoscendū est et nō aliā dantē et accipientē sz vnā significare substātiā. Eiēdem et filiū eadē a pīre suscipe dicit. in qb⁹ ipe subsistit. Nec enī ei qd aliud est filiꝰ exceptis his q̄ ei dant a pīre nec aliq̄ ē spūssc̄ substātia pter id qd ei datur a filio. Augꝰ. Nō aūt ꝓptereā sicut quidā hereticī putauerūt minor ē filio spūssc̄us q̄ filius accipiat a pīre spūssc̄us a filio. q̄si q̄busdā gradibꝰ naturarū. Vnde ipe q̄stionē soluens cur hoc dixerit explanat dicens. Oīa q̄ habz pr̄ mea sūt ꝓptereā dixi vob̄ q̄ de meo accipiet et ānūciabit vob̄. Didi. q̄si di. Licet a pīre predat spūs veritatis tn q̄ oīa q̄ habz pr̄ mea sūt et ipse pr̄is spūs me⁹ est et de meo accipiet. Caue aūt ne cū ista dicunt putes rem ee aliquā et possessionē que a pīre habeat ac a filio. Verū que habz pr̄ una substātia idem eternitatē īmutabilitatē bonitatem. hec eadē habz et filiꝰ. paul hinc absint dialecticoꝝ tendicule. Dicūt ei g et pr̄ ē filiꝰ. Di aūt dixisz oīa q̄cūq̄ habz deus mea sūt haberet occasionē impietatis cōsurgendi. Cū vero dixerit oīa q̄ habz pr̄ mea sūt pr̄is noīe sz filiū declarauit. paternitatē q̄ filiꝰ erat nō vsurpauit. q̄nus et ipse p adoptōis gr̄az multoꝝ sc̄oꝝ sit pr̄. Vsla viij de trin. Non ergo in incerto dns reliquit vtrū ex pīre an ex filio spūs sanctꝰ ee putet. a filio ei accepit. qd ab eo mittit et a pīre predit. Et interrogo vtrū idipm sit a filio accipe qd a pīre predere. Certe idipm atz vnū ee existimabit a filio accipe qd si accipet a pīre. Cū ei ait oīa quecūq̄ habz pr̄ sua ee et idcirco dixisse de suo accipiendū ee docet eadē a pīre accipienda a se tn accipi q̄ oīa q̄ pr̄is sunt sua sūt. Nō habet hec vnitas diuersitatē nec differt a q̄ acceptū sit qd datū a pīre datū referat a filio.

Modicū et iā nō videbitis me et iterū modicū et videbitis me q̄ vado ad patrē. Dixerūt q̄ discipulis ei⁹ ad inuicē. Quid ē hoc qd dicit nobis. modicū et nō videbitis me et iterū modicū et videbitis me q̄ vado ad pīrem. Dicebāt q̄. qd est hoc qd dicit nob⁹ modicū nescim⁹ quid loqtur. Cognouit aūt ihs q̄ volebāt eū interrogare et dixit eis. De hoc q̄ritis inter vos q̄ dixi vobis modicū et nō videbitis me et iterū modicū et videbitis me q̄ vado ad pīrem. Amen amē dico vob̄ q̄ plorabitis vos et flebitis mundꝰ aūt gaudebit. vos aūt cōtristabimini sz tristicia vr̄a vertet in gaudiū. Mulier cū parit tristicia hz quia venit hora ei⁹. Cū aūt peperit filiū iam nō meminit pressure ꝓpter gaudiū q̄ natus ē homo in mundū. Et vos igitur nūc q̄dem tristiciā habetis iterū aūt videbo vos et gaudebit cor vr̄m et gaudiū vr̄m nemo tollet a

Crisꝰ. Postq̄ dns discipulos relenauit ꝓ vobis ea q̄ de spūsco promisit rursus eoꝝ oppressit sensum dicens. modicū et iam nō videbitis me. Hoc aūte

fecit vt assuefaciat eos per tristiā audiri one bñ ferre sua separatione. Cā q̄ eā que dolet aīaz et a tristicia multa detinet. nichil ita cōsuevit quieta re vt q̄ tristiciā parāt. verba reuoluta cōtinuo. Vbi da dicat ei modicū et iā nō videbitis me. q̄ tenebris e nocte illa a iudeis et in mane crucifixus et sepultꝰ ab hūanis est seclusus obtutib⁹. Crisꝰ. Di vero q̄s diligenter scrutabit. hoc cōsolatiōis est dicere q̄m ad pīrem vado. hoc ei est ostēdere q̄ nō pereunt. sz mors eoꝝ tristicia sit. et aliā consolatiōem eis imposuit cū adiecit. Et iterū modicū et videbitis me. ostendēs q̄m et redibit et in pauco erit separatio et cōtinua q̄ cū eis coexistentia. Augꝰ. Hec autē verba dñi obscura erāt discipulis ante q̄ qd dicat eēt impletū. vñ sequit. Dixerūt g̃ ex discipulis ei⁹ ad inuicem. qd ē hoc qd dicit nobis modicū et nō videbitis me et iterū modicū et videbitis me q̄ vado ad patrē. Crisꝰ. Hoc aūt nō intelligebāt aut ꝓpter tristiciā que amouebat a mente eoꝝ ea q̄ dicebāt. aut ꝓpter īmanifestationē eoꝝ q̄ dicebant. idcirco videbat eis duo cōtraria ponere nō existentia cōtraria. Di cū videbimus te aiūt quo vadis. si vero vadis q̄ntes te videbimus ꝓptereā dicūt. Qd ē hoc qd dicit nob⁹ modicum nescimus qd loq̄t. Augꝰ. Vlā in p̄cedentib⁹ q̄ nō dixerat modicū sz dixerat ad patrē vado aptellus visus est loqui. Aūt g̃ qd illis tūr obscurū fuit. et mox manifestū est. iā nobis vtiq̄ manifestū est. post paululū ei passus ē et non viderūt eū. rursus post paululū resurrexit et videbūt eū. dicit aūt. Et iā videbitis me q̄ sz morta lē xp̄m vltra nō videret. Alchui. Vel aliter. modicū temp⁹ ē futurū quo nō videbitis me. id ē illud triduū quo i sepulchro q̄euit. et iterū est modicū futurū temp⁹ quo videbitis me. id est illi xl dies in quib⁹ eis sepius post passionē suā vsq̄ ad tēp⁹ ascēsionis sue apparuit. et ideo illo modico tpe videbitis me q̄ vado ad pīrem q̄ nō sp in terra corpaliter sū mansurꝰ sz p diuinitatē quā assūpsi ascēsurꝰ in celū. sequitur. Cognouit aūt ihs q̄ volebāt eū interrogare et dixit eis. De hoc q̄ritis inter vos q̄ dixi vob⁹ modicū et nō videbitis me. amē amē dico vob̄ q̄ plorabitis et flebitis vos. Ignorātiā ipsoꝝ pius mgr intelligēs sedm illoꝝ dubitationē respōdit quasi ex posituꝰ qd erat qd dixit. Augꝰ. Qd sic accipi potest q̄ cōtristati sūt discipuli de morte dñi et cōfestim de resurrectione letati. Illūdꝰ aūt quo noie significati sūt iūnia a qb⁹ xp̄s ortus est tūr vtiq̄ letati sunt ortuso xpo qui sunt discipuli cōtristati vñ se q̄t. mundꝰ aūt gaudebit vos aūt cōtristabimini sz tristicia vr̄a vertet in gaudiū.

Alchui. Dz et cūctis fidelib⁹ cōuenit hic sermo dñi q̄ p lacrimas pressuras q̄ p̄nites ad gaudia eterna contenduntꝰ. Plenis aūt iustis mundꝰ

gaudet qz in pñti delectant alterius vite nulla gaudia sperantes ℣ Crisp Deinde ostendes qm tristicia parit gaudiu et qm tristicia breuis. letitia vero infinitu ē ad exemplu venit mudanu dices Mulier du parit tristicia habz qz venit hora eiꝰ cu autē pepit puerū iā nō meminit pssure ꝓpter gaudiu qz natꝰ ē homo in mundu ℣ Augꝰ Ista similitudo ad itelligendu nō videt ee difficilis qm cōparatio eiꝰ in promptu ē code ipso exponēte cur dicta sit nā sequit Et vos igitur nūc quidem tristicia habetis iteru autē videbo vos et gaudebit cor vrm ptuncio qppe tristicie. ptus autē gaudio cōpat qd tūc magis ee consueuit qn nō puella sz puer nascit Qd vero subdit et gaudiu vrm nemo tollet a vobis. qz gaudiu ipsoru ipse ihs est significat qd aut aplus. xps resurgēs ex mortuis iā nō moritur ℣ Crisp Dignificat eaā iā predicto exemplo qm solut ipe mortis pssuras et nouu hoiez resene trās esse fecit et non dixit qm nō erit ei tribulatio sz neq memit eiꝰ tm est qd succedit gaudiu ita erit et sūs et nō dixit qm natus ē puer sz qm ho occulte suā resurrectionē insinuās ℣ Augꝰ de futuris visione et gaudio q̄ supnus dicta sut meliꝰ existimo itelligi modicū et iam nō videbitis me ait modicū eni est hoc totū spaciū quo pñs puolat seculū Ideo nāq addidit qz vado ad pzem qz ad supiorem sententiā referendū est vbi aut modicū et iā non videbitis me nō ad posteriorē vbi aut modicū et videbitis me Quodo qppe ad patrē futurꝰ erat vt eum nō videret. illis q aut modicū et iā non videbitis me Qui eū cozpalit tūc videbāt qz iturꝰ erat ad patrē et eū deinceps mortales visuri nō erāt quale cū ista loqbat videbāt Qd vero addidit Et iteru modicū et videbitis me. vniuerse ꝓmisit ecclie hoc aut modicū longū nobis videt qm adhuc agit cū finitū fuerit tūr sennemꝰ qd modicū fuerit ℣ Aug Mulier aut scā ecclia ē ꝓpter fecunditatē bonoz opm. et qz spūales deo filios generat Ier mulier du parit id ē du in mūdo virtutū pfectibꝰ insistit. du vndiq temptat et afflgit tristicia hz de hoc qz venit hora eiꝰ vt paratur qz nemo carnē suā odio habuit ℣ Augustin Nec tm in hui gaudij partuncione sine gaudio tristes sumꝰ sz sicut aplis aut spe gaudentes qz et ipsa mulier pturiens cu cōpati sumꝰ plꝰ gaudet de nox futura prole qz tristis est de pñti dolore ℣ Aug Oz cū pepit id ē cū deuicto labor certumine ad palmā puenerit iā nō meminit pssure pssure predentis ꝓpter gaudium ꝓpte retributionis qz natꝰ ē homo in mundū Sicut ei mulier nato in hoc mūdo hoie letatur ita ecclia nato in vitu eternā fidelū pplo exultatione replet ℣ Beda Nec nouu debz videri si natꝰ dicatur qui ex hac vita migrauerit sicut ei consuete nasa dicit cū qs de vtero matris predens su

hanc luce ingredit Ista potest natꝰ appellari q̄ solutꝰ a vinculis carnis ad luce eternā sublimat Vnde scoz sole pnia nō funebria sz natalicia vocāt ℣ Aug Adhuc modicū. Qd aut dicat iteru videbo vos id ē assumā vos ad meipsū. vel iteru videbo vos idē iteru videndo apparebo et gaudebit cor vrm ℣ Augustin Hic cū tocius laboris sui fructū ecclia nūc pturit desiderādo tūc est partuna eternēdo Et ideo masculū qm ad istū fructū contēplacionis cuncta officia referūt actionis Solus ei libet ē q̄ ꝓpt se appetitur nō refert ad aliud huic seruit actio ad hoc ei refert quicqd bn agit ibi est finis q̄ sufficit nobis. Et eternꝰ agit erit. neq ei finis nobis sufficit nisi nuꝰ nullꝰ est finis. De hoc igit qd sufficit nob iretus sine audimꝰ gaudiu vrm nemo tollet a vobis.

Et in illo die me nō rogabitis q̄q̄ Amen amē dico vobis. si q̄d petieritis patrē in nomine meo dabit vobis. Usq modo nō petistis q̄q̄ in nōie meo. petite et accipietis vt gaudiu vrm sit plenū Ier in proverbis locutus sū vob veniet hora cū iā nō in proverbis loquar vob sz palā de pre annūciabo vobis In illo die in nōie meo petetis et nō dico vobis qz ego rogabo pzem ꝓ vobis Ipse ei pr amat vos qz vos me amastis. et credidistis qz a deo exiui. Exiui a pre et veni in mundū iteru relinquo mundū et vado ad patrē.

℣ Crisp Iursus onidit dns qz perpedit eū abire cū dicat Et in illo die me nō rogabitis q̄q̄ ℣ Augustin Hoc vbū qd est rogare nō solum petere veru et interrogare significat Et gr ecu euāgelū vū hoc tm latū est tale hz vbū qd vtrūq possit itelligi ℣ Crisp dicat q̄ in illo die sz cū resurrexero me nō rogabitis q̄q̄ id ē nō dicetis onde nobis patrē et q̄ vadis qm sanctus ꝓ spūsco Vel nō rogabitis me id ē nō indigebitis mediatore ad ipetrandū sz sufficiet nomē meū qd inuocātes oia accipietis vm sequit Amē amē dico vobis si q̄d petieritis pzem in nōie meo dabit vob Ostendit aut nōis vtutē si nō visus neq rogatus sz noiatus solū apud patrē facit mirabilia. Nō q̄ aut existimetis qz de reliquo nō ero vobiscū vos derelictos ee. Nomē ei meū maiorē vob dabit securitatē vm sequit Usq modo non petistis q̄q̄ in nōie meo petite et accipietis vt gaudiu vrm sit plenū ℣ Theo. Alacritas eni vra tunc erit interserrima cū ad vota vob petita succedet ℣ Crisp qz igitur obūbrata erat q̄ dicta sut subiungit Ier in proverbis locutꝰ sum vobis. venit hora cū iā nō in pūbis loquar vob id ē erit tempꝰ qn sanctis oia manifeste dicat aut resurrectionis tempꝰ sz palā de pre annūciabo vob Etenim vel diebꝰ disputauit cū eis cōgregatis loquēs de regno dei Et nūc inquit in timore existētes nō attenditis hijs q̄ dicūt. Tūc aut resumptū videntes potentius palā oia dicet ℣ Theo adhuc pbet ill fiducia

qm̄ recipient in tēptacionib⁹ aut lū desup cū subdit. In illo die in nōie meo petetis. et adeo asserо vobis patrē fauere q̄ neq; interuētu meo vteri⁹ indigebitis. vñ subdit. Et nō dico vob⁹ q̄ ego rogabo patrē p̄ vobis. ipse ei p̄r amat vos. Pozro ne re-
liliat a dño velut eo vteri⁹ nō egentes subiūgit. Quia vos me amastis. q̄si di. ob hoc diligit vos p̄r q̄ vos me dileristis. Cū itaq; exieritis ab amore meo cōfestim et a p̄no deficietis. Aug⁹. Dz nūq̄d ideo amat ille q̄ nos amam⁹ aut pori⁹ q̄ ille amat. ideo nos amam⁹. Hoc ipse euāgelista i epla sua dicit. nos diligam⁹ q̄ ipse prior dilexit nos. Amat ꝯ nos p̄r q̄ nos amam⁹ filiū eius a p̄re et filio accepim⁹ vt et patrē amem⁹ et filiū. Amauit ipse q̄ fecit. sz non i nob⁹ faceret. q̄d amaret nisi aīq̄ id faceret nos amaret. Hila. vi. de tri. Caret enā apud patrē itercessionis necessitate p̄fecta de filio fides q̄ q̄d a deo exierit credit atq; amat. Et p seipsā iā et audire meret. et amari natū ex deo filiū missūq; cōfessa vñ sequit. Et credidistis q̄ a deo exiui. Natiuitas itaq; ei⁹ et aduent⁹ ostēdit cū subdit. exiui a p̄re et veni i mūdū. Alterū in dispēsacione alterū in natura ē. A p̄re enī venisse et a deo exisse nō est significationis eius dē. Cū aliud sit a deo i sēbam natiuitatis exisse. aliud a p̄re in hūc mūdū ad cōsūmanda salutis nr̄e sacramēta venisse. Cū aūt exire a deo sit ex natiuitate subsistere. quid aliud q̄ de⁹ ee posset. Chrys. Quia vero resurrectionis sermo nō modicā eos mitigabat et cū audire q̄ a deo exiuit. et illuc vadit cōtinue ea cū nōueluit. vñ sequit. Iterū relinquo mūdū et vado ad patrē. Nā hoc quidē certificabat q̄m recte in ipsū credebāt. Hoc vero q̄n⁹ munitione ei⁹ futuri erat. Aug⁹. Scryt ei a p̄re q̄ de p̄re est. in mūdū venit. q̄ mūdo suū corp⁹ ostendit. Mūdū relinq̄t corpali discessione p̄git ad p̄rem. Hōis ascensione. Nec mūdū deseruit p̄sentie gubernacione q̄ sic i mundū venit. exiens a p̄re vt nō desereret p̄rem. Dz dnm ih̄m xp̄m post q̄ resurrexit et iterrogatū legim⁹ et rogatū. Nā interrogatus ē a discipulis ascensur⁹ i celū. q̄n regnū restituerat isr̄l. Rogatus ē a stephano ut esset in celo vt spm̄ ei⁹ suscipet. Et q̄s audeat dicere rogandū nō ee immortalem rogari debuisse mortalē. Puto ꝯ q̄d dicit in illa die nō me rogabitis q̄rp̄ nō ad illud tēp⁹ referendū esse quo resurrexit. sz ad illud q̄n videbim⁹ eū sicuti est. q̄ visio nō talis vite est. sz eterne. Vbi iā nichil rogem⁹ nichil interrogem⁹ q̄ nichil desiderandū remanebit. nichil q̄rendū latebit. Alchui. Dic ꝯ dicit in futuro nō me rogabitis q̄rp̄. sz interim dū in peregrinacione huius miserie cōuersam⁹ penitentie patrem dabit vobis. vnde subdit. Amē amen dico vob⁹ si q̄d petieritis patrē in nōie meo dabit vob⁹. Aug⁹. Hoc q̄ ait. si q̄d nō q̄d libz itelligit. sz aliq̄d q̄d nō in beate vite cōpatiacōe sit

nichil. Nō aūt petit in nōie saluatoris q̄cq̄d petitur cōtra ratiōnē salutis. Nō enī sonū litterarū aut syllabarū sz q̄d⁹ sono recte ac verace intelligit. hic accipiendū est cū dicit i nōie meo. Vnde q̄ hoc sentit de xp̄o q̄d nō est de vnico filio dei sentiendū nō petit in ei⁹ nōie. Qui vero q̄d ē est de illo sentiendū sentit ipse i ei⁹ nōie petit et accipit q̄d petit si nō cōtra sua salutē sempiternā petit. accipit aūt q̄n debz accipe. Quedā enī nō negant. sz vt cōgruo dentur tpe differūt. Ita sane itelligendū est q̄d aūt. Dabit vobis vt ea bōna significata sciant. Hijs vbis q̄ ad eos q̄ petunt ppr̄ie ptinent. Exaudiūtur quippe oēs sī p seipsis nō aūtē p ōnib⁹ q̄ nō vt aīq; dictū est dabit. sz dabit vobis. Qd aūt sequit. vsq; mō nō petistis quicq̄ in nōie meo. duobus modis itelligi potest. vel q̄ i nōie meo nō petistis. q̄d nomē nō sicut cognoscendū est cognouistis vel nō petistis q̄cq̄ q̄n in cōpatiōne rei quā petere debuistis p nichilo habendū est q̄d petistis. Vt igit in nōie ei⁹ nō nichil. sz gaudiū plenū petant subdit. petite et accipietis vt gaudiū vr̄m sit plenū. Hoc q̄d dicit gaudiū plenū nō carnale sz spirituale gaudiū est. Et q̄ntū erit vt aliquid ei iā nō sit addendū tūc erit plenū. Aug⁹ primo de tri. Hoc aūt ē plenū gaudiū vbi q̄s amplius nō est sitiu deo trinitate ad cuius ymaginē facti sum⁹. Aug⁹ sup ioh̄em. Quicq̄d ergo petit q̄d ptinet ad hoc gaudiū consequēdū hoc est in nomine ppr̄i petendū. Isto ei bono i petendo p̄fecti sitis. fros suos nequaq̄ mia diuina fraus dabit. Quicq̄d aūt aliud petit. nichil petit. nō q̄ nulla res est. sz q̄ in tanta rei cōpatiōne q̄cq̄d aliud cōcupiscit. nichil ē sequit. Hec in puerbijs locutus sū vobis. venit hora cū iā nō in puerbijs loq̄r vobis sz palā de p̄re ānūciabo vobis. Possem dicere hanc de qua loquit hora futurū sēm itelligi vbi videbim⁹ palā q̄d aplus dicit facie ad faciem vt q̄d ait. Hec in puerbijs locutus sū vob⁹. Hoc fit q̄d ab aplo dictū est. videm⁹ nūc p speculū in enigmate. Ānūciabo aūt vob⁹ q̄ p filiū p̄rem videbit. Nemo q̄ ei p̄rem q̄s cognouit nisi filius et cui voluerit filius reuelare. Ezech. xxv. hora. Palā quippe de p̄re ānūciare se asserit. q̄ p patefactū tūc manifestatis sue spēm. et quo ipse figuēti non impariat. et quo vtriusq; spūs vtriq; coeternus predicat ostendet. Aug⁹. Sed istū sensū videt impedire q̄d sequit. In illo die i nōie meo petetis. In futuro enī scio quid petituri sum⁹ q̄n sanabit in bonis desiderium nr̄m. Petimo nāq; aliquid est indigētie. Relinq̄t itaq; vt intelligat ihūs discipulos suos de carnalib⁹ vel aīalib⁹ se spiritales ee facturū. Homo aūt aīalis sit audit quecūq; audit de dei natura vt aliud q̄ corp⁹ cogitare non possit. Ideo p̄bia illi sūt quecūq; dicta sapientie de ico corpore. Imutabilisq; substātia nō q̄ tam q̄ puerbia deputet sed

qz sic cogitat quo q̄ p̄roūbia solent audire neq; itelligē Cū vero spūalis cepit oīa diudicare eaā si in hac vita velut p̄ speculum et ex pte pspiat tū nullo cor̄ pris sensu nulla imaginaria cogitatione sz mentis certissima itelligentia capit deū non cor̄p̄ē sz spm Ita palā de p̄re annūciante filio vt eiusdē substātie cōspiciat̄ et ipse q̄ annūciat tūr in ei⁹ noīe petūt q̄ petūt qr̄i sono ei⁹ nois nō aliud q̄ res ipsa ē q̄ hoc noīe vocat intelligūt Vix possūt cogitare dūm nūm ihm xp̄m in q̄ntū homo ē p̄ro nob̄ interpellare patrē nq̄ntū deus ē nos exaudire cū p̄re qđ eū signu ficasse arbitror vbi ait Et nō dico vob̄ qr ego rogabo p̄rem p̄ro vob̄ Ad hoc quippe intuendū quo nō vgat p̄rem filius sz simul exaudiant rogātes p̄rē et filiū non nisi spūalis oculus mētis ascendit.

Dicūt ei discipuli ei⁹ Ecce nūc palā loq̄ris et p̄uerbiū nullū dicis. nūc scim⁹ qr scis oīa et nō est opus tibi vt q̄s te īterroget In hoc credim⁹ qr a deo existi Rēdit eis ih̄s Modo creditis Ecce venit hora et iā venit vt dispgamī vnusq̄sq; in p̄pria. et me solū relinquatis. et non sū solus qr p̄r mecū est Hec locut⁹ sū vob̄ vt in me pacē habeatis In mūdo p̄ressurā habebitis. sed cōfidite qr ego vici mūdum.

Crisos Quia discipulos hoc maxīe respuante fert qr erāt p̄rius amici ꝓptera dicūt se cognoscē q̄ oīa nosset vñ seq̄t. Dicūt ei discipuli ei⁹ Ecce nūc palā loq̄ris et p̄uerbiū nullū dicis Aug⁹ Cū aūt adhuc p̄ mittat futura illa hora in qua sine p̄uerbiis loqr̄ de patre ipsi hoc dicūt nisi qr illa q̄ sat ipsis nō intelligē tib̄ ē p̄uerbia vsq; adeo nō intelligūt vt nec saltē nō se intelligē intelligāt Crisos Om aūt ad id qđ in eor̄ mēte erat rndit. subdūt Nūc scim⁹ qm̄ scis oīa vides q̄liter imp̄fecte se habebāt qu̇ post tot et tāta demōstrata dicunt Nūc scim⁹ et hoc dicūt tanq̄ ei q̄da grāz tribuentes et nō est opus tibi vt q̄s te īterroget hoc ē anq̄ audias nostra q̄ scandalizāt nos et quiescē nos fecisti dicens. Quā p̄r vos amat nos et quiescē nos fecisti dicens Aug⁹ Quod g̃ vult sibi q ei quē sciebāt nosse oīa cū dicere debuisse videantur. nō est op⁹ tibi vt q̄s te īterroges dicēdū p̄cipuus putauerūt Nō est op⁹ tibi vt q̄s te īterroget. qđ vtriq; legim⁹ factū et interrogasse sz dūm et interrogatū fuisse. Dz h̄ato solut̄ qui hoc nō ei sz illis p̄cipuus opus erat quos interrogab̄ vel a q̄bus interrogabatur Neq; enī ali q̄s ille īterrogabat vt ab eis aliq̄d disceret sz eos potius vt docerēt et q̄ interrogabant eū volentes ab eo aliq̄d discere illis pfecto id opus erat vt saltē ab eo aliqua q̄ nouerat oīa Ille aūt nō op⁹ habebat vt q̄ ab eo q̄sq; sane vellet p̄ ipsi⁹ cognosceret interrogationē q̄ p̄riusq̄ interrogaret interrogato rū nouerat voluntatem Vnde aūt cogitatiōes hoīm magnū dño nō erat sz magnū pmulis erat qui subdūt In hoc credim⁹ qr a deo existi Hila.

vi. de trī. Per id enī credūt qr a deo exīt qr ea q̄ dei sunt agnt. Nā cū dns vtriq; dixisset a deo exīui et a p̄re veni in hūc mūdū nichil admiratiōis in eo habuerūt. qđ frequēt audierāt. Vñ nō addūt et p̄re venisti in hūc mundū. sciebāt enī a deo missū. et exisse tū a deo nesciebāt Imenarrabile vero illā filij natiuitatē p̄ vtutē dicti istius intelligētes. tūc p̄mū ceperūt aduertere. cū illū sine p̄uerbiis p̄fiteri ex̄ locutū Nō enī p̄ cōsuetudine humanā p̄tus dei ex deo nasci. cui⁹ a deo exitus ponus q̄ p̄tus ē Est enī vnus ex vno. nō est p̄cessio nō est defectio nō est diminutio nō dernatio nō est p̄tensio nō passio sz viuentis nature ex viuente natiuitas est. Deus ex deo exiens ē nō creatura in dei nomen electa. nō vt esset cepit ex nichilo sz exīt a manēte et exisse significationē habet natiuitatis nō īchoationis Aug⁹ Denuq; de ipsa cor̄ etate adhuc sdz interiore hoīe p̄ua et infirma eos admonet. vnde subdit. Rēdit eis ih̄s. modo creditis Beda. qđ duob⁹ modis p̄nūciari p̄t affirmādo sz et insultādo Di insultando hūc ē sensus tardius ad credendū eum q̄lasti. Ecce enī venit hora ꝛc. Si affirmādo sens⁹ est verū est qđ creditis. sz ecce venit hora vt dispergamī vnusq̄sq; ad p̄pria et me solū relinquatis.

Aug⁹ Non ei qui complexus est tūm modo carnē sua ei⁹ carnē verū eā mente reliq̄rit fidē Crisos Dicat aūt dispgamī sz qui tradat tūm eum vob̄ dīabit timor vt neq; simul possitis recedere Dz ego ex hoc nullū patiar malū vñ subdit Et nō sū sol⁹ qr p̄r mecū est Aug⁹ Ad hoc intelligendū eos volebat extendi et crescere ne sic a p̄re filiū cogitaret exisse vt putaret eā recessisse Deinde sermonē cōcludit dicēs Hec locut⁹ sū vob̄ vt i me pacē habeatis Crisos. id est vt nō abiciatis me a mēte vra Nō enī nūc solū qui comphendar fient vob̄ aduersa sz donec eritis in mūdo tribulatiōez habebitis. Et hoc ē qđ subdit i mūdo p̄ssurā habebitis Gzego. xxvi moral. qsi dicat sit vobis de me īterius qđ consolando refoueat qr erit de mūdo exterius qđ seuiendo grauiter p̄mat Aug⁹ Illud minimū habitura fuerat ista p̄ssura. de quo dicit. Venit hora vt dispgamī vnusquisq; ad ꝓpria sz nō eo modo erat p̄seuerantium Qđ ei adiūxit. et me solū relinquatis nō vult eos tales ee in cōsequenti p̄ssura quā post ei⁹ ascensionē fuerāt in mūdo habituri vt relinquāt eū sz vt in illo pacē habeāt p̄manētes in eo vñ seq̄t Dz confidite Crisos id ē resurgite mēte. magro eū discipulos supante inimicos nō optet anxiari. vñ subdit Quia ego vici mūdū Aug⁹ Dato aūt spūsco confiderūt et vicerūt nō nisi in illo Non enī vicisset ille mūdū si mēbra ei⁹ vincerent mūd⁹ Cū aūt dicat loc⁹ sū vobis vt in me pacē habeatis nō verecundiora paulo ante ab eo dicta sz oīa debem⁹ accipe siue queriq; illis locut⁹ ē ex quo eos cepit habere discipulos siue ex quo post cenā exorsus ē. hūc mirabilē

plurūq; sermonē. Hanc aūt causā cōmendauit sermo nis sui vt in illo pacem habaret. Hec pax finē tpis non habebit sz omis pie nre ītentionis actionisq; finis ipa erit.

Capitulū .xvij.

Ec locutus est ihs. et subleuatis oculis in celum dixit pater venit hora clarifica filiū tuū vt filius tuus clarificet te Sicut dedisti ei potestatē omnis caūnis vt oēne qd dedisti ei det eis vitā eternā Hec est aūt vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū et quē misisti ihm xpm. Ego te clarificaui sup terrā Opus consūmauj qd dedisti mi vt facerem Et nunc clarifica me tu pater apud temetipsū claritate quā habui priusq; mundus fieret apud te.

Cris. Quia dixerat dns in mūdo pressurā habebitis post admonitionē in orōnē conuitit erudiens nos in tribulacōib; oīa dimittētes ad deū refugē vn dicat. Hec locutus ē ihs. Beda. illa ītelligi debent q in cena locutus ē quedā quidem sedendo vsq; ibi. surgite eamus hinc. Deinde stando vsq; ad hymni finē cui; hest mutuū. Et subleuatis oculis in celū dixit pr venit hora clarifica filiū tuū Cris. ppt hoc in celū oculos eleuauit vt nos doceret extensionē q est in orōnib; vt stātes sursū aspiremus nō oculi carnis solū sz et mentis Aug. Poterat aūt dns in forma serui si hoc opus eet orare silēcio Sz ita se pri exhiberi voluit pceptorē vt meminisset nrm se ee doctorē Proinde nō solū ad ipsos sermocinacio sz eaā pro ipsis ad pr orauit discipulorū est edificatio. Pfecto et nrm q fuerat; conscripta lecturi. Hoc aūtē qd ait. pr venit hora. ostēdit ōne tempus et qd qn faceret vel fieri sineret a illo ee dispositū qui tpi subdit; nō est Nō aūt credat hec hora fato vegente venisse sz deo pcā; ordinante Absit ei vt sidera mori cogerēt siderū conditorē Hilari Cris iij de tri. Nō diem aūt nō tempus sz horam venisse dicit. In hora diei pozno ē. Et q erat hora iā nūc conspuend; flagelland; crucifigend; erat sz clarificat pr filiū. Dol de cursu opis defecit et uteritū suū cū eo reliqua mūdi elemēta senserūt ad onus dni in cruce pendentis. terra tremuit. et cū q morituz; erat utru se cōtestata ē nō capere Pclamat cēturio. vere filius dei erat iste. pductioni cōsentit effectus. Dns dixerat clarifica filiū tuū nō solū nōie contestat; ē esse se filiū sz et pprietate qua dicit tuū Multi enī nos filij dei. sz non talis hic filius hic enī pprius et verus est filius origine nō adoptione veritate nō nūncupacione. natiuitate nō creatione. Ergo post clarificationē eius veritate cōfessio secuta est. Nā verū dei filiū centurio cōfitet. ne q̄s credentiū ambigeret qd aliq̄s psequē cū non negasset Aug. Dz si passione clarificatus; dicit. qntomagis resurrectione Nā in passione magis ee humilitas q̄ claritas cōmendatur. Dz ecce aūt pr venit hora clarifica filiū tuū. sic ītelligendū est tāq; dixerit venit hora seminande humilitatis fructū nō differas claritatis Hilari iij de trin. Dz forte infirm; reperiet filius dū clarificatōez ponoris expectat. Et qs nō prez cōfitebit ponorē cū ipse dicat pr maior me est. Sed cauendū est ne apud ip̄eritos gloriā filij honor pris infirmet. Nā sequit vt filius tuus clarificet te Nō ergo ifirmē filius vice clarificatōis ipse ei clarificandus; sit redditus; Ergo expostulatio clarificatōis dande vicissim; reddende eandem in vtroq; ostendit diuinitatis vtute Aug. Scire aūt q̄rit quō prez clarificauerit filius cū sempit̄na claritas pris nec diminuta fuerit in forma humana nec augeri potuerit in sua pfectōe diuina Dz apud hoīes minor erat qui in iudea tm modo noti; dei erat. Ora vero pena gelū xpi factū est vt pr notesceret gentib; prez clarificauit et filius Dicit q̄ clarifica filiū tuū vt filius tuus clarificet te ac si dicat resuscita me vt notescas toti orbi p me. Deinde magis pandens quō clarificet prez filius subiūgit. Sicut dedisti ei potestatem oīs carnis. vt oēne qd dedisti ei det eis vitā eternā. Oēm carnē dixit oēm hoīez a pte totū significās Hoc aūt q̄ potestas xpo a pre data ē oīs caro. sēm hoīez intelligendū est Cris iij de tri. Caro ei facti; ipe vite eternitatē erat cadu ns et corporeis et mortalib; redditus; Hilari; ix de tri. Vel accepto potestatis sola ē significatio natiuitatis. i qua accepit id qd est Nō est ifirmitati dato deputāda cū in eo significet pr ee qd dederit vt in eo filius deus maneat q vite eterne dande susceperit potestatē Cris Dicat aūt dedisti ei potestatē oīs carnis vt ostendat q non ad iudeos solos sua pdicatio sz ad totū orbem terrarū extendet Dz quid ē qd dixit oīs carnis. Nō ei vtiq; oēs crediderūt Et quidem q̄ūtū ex eo est oēs crediderūt Si vero nō attendebāt hoīs q̄ dicebatur nō ei; q̄ dicebat ē cōminatio sz eoz̄ qui nō susceperūt Aug. Dicat g. sicut dedisti ei potestatē oīs carnis ita te glorificet filius id ē notū te faciat oi carni quā dedisti ei. Dicut ei dedisti vt oēne qd dedisti ei det eis vitā eternā Hilari. iij de tri. Dz in quo tandē eternitatis vita est ondit cū subdit Hec est aūt vita eterna vt cognoscant te solū verū deū Vita ē solū verū deū nosse. sz solū hoc nō faciat vitā. Quid g cōnectit et quē misisti ihm xpm Hilari iij de tri Dū aūt arriani intelligūt solū prez verū deū solū iustū solū sapientē. a cōmunione horū sz hos filius sepat. Doli ei vt aiūt ppria nō pticipant ab altero q̄ si in pre solo et nō in filio ee existimabūt. necesse ē filius deus falsus et insipiēs ee credat Hila. v de trini Nulli aūt dubiū est veritatē ex natura et ex vir

tute esse. Verū cū truticū est qđ in sat cōminutū et in panē coctū et in ubū suptū reddit ex se et naturā panis et mun⁹. Quero g̃ in q̃ filio veritas dei sit cui nō desit dei nec natura nec virt⁹. Natu- desit
re enī sue vtute usus ē vt essent q̃ nō erant et fierēt q̃ placerēt. Jula. ije de tri. An forte qđ ait te solū. cōione atq; vnitatē suā a deo sepat. Sepat sane si nō ad id qđ ait te solū verū deū cōtinuo subieat. Et quē misisti ih̃m xp̃m. Per id enī ecclie fides xp̃m verū deū confessa ē. q̃ solū verū deū cō- fessa p̃ez sit. Nō enī vnigenito deo nature demu- tatiōnē natural' natiuitas intulit. Aug⁹ vi de tri. Videndū est g̃ an itelligere cogam. cū dictū est p̃i vt cognoscant te solū verū deū. tāq; hoc ī simare voluerit q̃ et solus p̃ deus verus ē. ne nō nisi ipa tria simul p̃ez et filiū et sp̃m scm. id ē simul ipsa trinita- tē nō tres veros deos sz vnū verū deū intelligerem⁹ esse deū. Nūc g̃ ex dñi testimonio et p̃ez solū verū deū dicim⁹ et filiū solū deū verū. et sp̃m scm solū ve- rū deū. et simul p̃ez et filiū et sp̃m scm. id ē simul ipsā trinitatē nō tres veros deos sz vnū verū deū.

Aug⁹ Dup iohēs. vel ordo vboz ē vt te et quem misisti ih̃m xp̃m cognoscāt solū verū deū. Cōsequēt enī et sp̃us scūs intelligit² p̃ sp̃us est p̃is et filij tāq; caritas cōsubstātialis amboz. Dic igit² filij glorifi- cat te vt ōnib⁹ qs dedisti ei te cognitū faciat. Vbi vero si cognitio dei est vita eterna tantomagis in vita eter- na q̃tomagis in hac cognitione p̃ficim⁹. Nō aūt mo- riem² in vita eterna. Tūc g̃ dei cognitio p̃fecta erit. q̃n nulla mors erit. sūma tūc dei clarificatio q̃ sū- ma gla. A veterib⁹ aūt gla diffinita ē frequēs de a liquo fama cū laude. Ac si hō laudat² cū fame accedit² quō deus laudabit² q̃n ipe videbit². Ppt² qđ scptū est. bi qui habitāt in domo tua in scla scloz laudabūt te. ubi erit dei sine fine laudatio. vbi erit dei plena cog nitio. ideo clarificatio. Aug⁹ primo de tri. Qđ aūt dixerit famulo suo mopsti. ego sum q̃ sū. hoc cōtēpla bim² cū viuem⁹ in eternū. Aug⁹ iij de tri. Cū enī fi des nūc videndo fiat veritas tūc mortalitatē nrām cōmutatā tenebit eternitas. Aug⁹ sup iohēm. Oz pri us hic clarificat deus. cū annūciat⁹ hoīb⁹ ī notescat et per fidē credentib⁹ p̃dicat². Ppter qđ dixit. ego te clarificaui sup terrā. Jula. iij de tri. Sec quide clarificatiōis vicissitudo nō ptinet ad dignitatis pro fectū sz ad honorē q̃ ex cognitione ignorātiū sus cipiebat². Crisi. vñ bñ dixit sup terrā. In celo ēi glorificat⁹ fuerat et in natura glām habens et ab angelis adorat⁹. Nō igit² de illa gla aut q̃ sub stātiae ei⁹ ē sz de ea que ad cultura hoīm ptinet. vñ subdit. Opus cōsūmaui qđ dedisti michi vt faceret. Aug⁹. Nō ait iussisti sz dedisti. vbi cōmendatur euidens grā. qđ ei habz qđ nō accepit eam in vnige nito humana natura. Oz quo consūmauit opus qđ accepit vt faciat. cū restet adhuc passiōis expe rimentū nisi q̃ cōsūmasse se dicat. qđ se cōsūma turū certissime nouit. Crisi. Vel dicat cōsūmaui quasi ea q̃ ex pte mea sunt oia fecī. aut q̃ cū id qđ maximū est factū est. dicit p̃t totū ia factū esse. Na dixe ei bonoz submissa erat. qua ōnino debebat se qui fruit⁹ est q̃ hijs que futura erāt ipe ia adeunt et copulabatur. Jula. ije de tri. Post q̃ vt mer tū obedientie et sacramentū tocius dispensatiōis itelligem⁹ sadiecit. Et nūc clarifica me tu p̃ apud temetipm. Aug⁹ supza dixerat. p̃ venit hora clarifica filiū tuū vt filius tuus clarificet te. In quo vboz ordine ostēderat p̃ius a p̃re clarificandū filiū vt p̃ez clarificaret filius. Modo aūt dixit. ego te clarificaui et nūc clarifica me. tāq; prior ipse pa trē clarificauerit a quo deinde vt clarificet expos cit. Ergo intelligendū est vtroq; vbo supius vsum eo ordine quo futurū erat. modo vero vsū fuisse vbo p̃terti tpis de re futura. velut si dixisset. Ego te clarificabo sup terrā opus cōsūmando qđ dedisti mi vt faciā et nūc clarifica me tu p̃ q̃ est ōnino cadē sua nisi q̃ hic addit². clarificationis modus cū subdit². Claritate quā habui priusq; mūd⁹ fie ret apud te. Ordo vboz est quā habui apud te pri usq; mūd⁹ eēt. Hoc quidā sic intelligendū putaue rūt. tāq; natura hūana q̃ suscepta est a verbo cō uertet² in vbū et homo mutaret² in deū. Imo si diligenti⁹ cogitem⁹ homo periret in deo. Nō enī quisq; ex ista mutatione hoīs vel duplicari dei vbi dictu⁹ ē. vel augeri sz q̃ sqs dei filiū predestinatū negat. hinc eūdem filiū hoīs negat. Cū g̃ videret illi⁹ predestinate sue glorificatiōis venisse ia temp⁹ vt et nūc fieret in redemptione qđ fuerat ī predestina tione ia fm. Ozauit dicēs. Et nūc clarifica me tu p̃ te. id ē illa claritatē quā habui apud te ī predesti natiōe tua. temp⁹ ē vt apud te habeā eam viuēs in dextra tua. Jula. iij de tri. Vel ozabat vt id qđ ex tpe erat gloriā ei⁹ q̃ sine tpe ē claritatis acciperet. vt in dei virtutē et sp̃us incorruptionē trāsformata carnis corruptio absorberet².

Manifestaui nomē tuū hoīb⁹ qs dedisti mi de mūdo. Tui erāt et mi eos dedisti. Et sermo nē tuū seruauerūt et nūc cognouerūt q̃ ō nia q̃ dedisti mi abs te sūt. q̃ vba q̃ dedisti mi dedi eis. et ipi acceperūt et cognouerūt vere q̃ a te exiui et crediderūt q̃ tu me mi sisti.

Crisi. Quia dixerat op⁹ cōsūmaui. manifestat quale op⁹ vt sz nomē dei manifesta ret. vñ dicit². Manifestaui nomē tuū hoīb⁹ qs de disti mi de mundo. Qđ si de hijs tm̃ dixit discipul' cū quib⁹ cena aut; nō ptinet hoc ad illam clarifica onē de qua supius loq̃batur. qua filius clarificat p̃ez. Quia est enī gla xp̃i vel xp̃i notescere potu isse mortalib⁹. Hi aūt qđ ait. Manifestaui nomē tuū hoīb⁹ qs dedisti mi de mūdo. Omnes intelligi voluit q̃m cū fuerūt credituri. est plane ista cla rificatio qua filius clarificat p̃ez et tale ē qđ ait

manifestaui nomē tuū quale illud qd̄ sup̄ dixe
rat ego te clarificaui pro tpe futuro et illic et hic
pterituū ponēs Vz de hijs q̄ iam erāt discipuli
nos de oūb⁹ qui illū fuerāt creditur eū hoc dix
isse ea q̄ sequūt credibili⁹ demōstrāt ab ipso g̃ora
nonis sue exordio oēs suos dns volebat itelli
gi. q̄b⁹ notū faciendo p̄ez clarificat eū Cū enī
dixisset filiꝰ tuꝰ clarificet te mor quēadmodū id
fieret demōstrauit dicēs Dut dedisti ei potestatē
ōnis carnis Jā nūc qd̄ de illis a q̄b⁹ tūc audiebat
discipul' suis dicat Manifestaui nomē tuū hoīb⁹
q̄s dedisti m̄ de mūdo Nō ergo dei nomē nouerāt
cū essent iudei et vbi est qd̄ legit Notus in iudea
deus et ī isr̄l magnū nomē eiꝰ Ergo itelligendū
est manifestaui nomē tuū hoīb⁹ istis q̄s dedisti m̄
de mūdo q̄ me audiūt hec dicentē Non illud nomē
tuū qd̄ vocaris deꝰ sz illud qd̄ vocaris p̄ me⁹ qd̄
nomē manifestari sine ipsiꝰ filij manifestatōe
nō possit Jā qd̄ deus dicat se vnuūse creature cuā
oūb⁹ gentib⁹ añq̄ in xp̄m crederēt nō oīmode
cē potuit hoc nomē incognitū In hoc g̃ qd̄ fecit
hūc mundū et añq̄ imbueret se in fide xp̄i notus
in oūb⁹ gentib⁹ deus In hoc aūt q nō est cū dijs
falsis colendꝰ notus in iudea deꝰ In hoc g̃ ve
ro q p̄ez est hui⁹ xp̄i. p quē tollit p̄cm mūdi hoc
nomē eiꝰ prius occultū nūc manifestauit eis quos
dedit ei p̄ ipse de mūdo Vz quo manifestauit si nō
dū venit hora de qua sup̄ dixerat q venit hora
cū iā non in prouerbijs loquar vobis sed de itelli
gendū est p tpe futuro pterituū posita Xp̄s Vel
q ipm xp̄m filiū habeat manifestauerāt eis iā et
verbis et reb⁹ Augꝰ Per hoc aūt q dicat. dedisti
m̄ de mūdo dictū est de illis q nō essent de mūdo
Sed hoc eis regenerācio p̄stitit nō gr̃ācio Quid
est aūt q sequit tui erāt et m̄ eos dedisti. an aliq̄n
habuit p̄ aliq̄d sine filio. absit Verūtū habuit
aliq̄d aliq̄n dei filiꝰ qd̄ nondū habuit idem ipse fi
liꝰ hoīs qui nondū erat homo factꝰ ex matre Qui
pter q dixit tui erāt nō inde se sequaut dei filiꝰ
sz solet ei tribuere ōne qd̄ p̄t a quo et ipse q̄ potest
Qd̄ itaq; aut et m̄ eos dedisti sc̄dm hoīez se accepis
se hāc potestatē vt eos haberet. ostendit et eaā
ipe sibi eos dedit hoc ē eū p̄ce deꝰ xp̄s hoī xp̄o qd̄
tū p̄ce nō est hoc aūt dixit vt ostendat eā q̄ ad
p̄ez vnanimitatē et q̄n placz p̄ri vt filio credāt
vñ sequit Et sermonē tuū seruauerūt Beda ser
monē p̄ius semetipm appellat qz ipsū p̄ ōnia
condidit et in se cōtinet oēs sermones ac si diceret
Memorie cōmēdauerūt vt nūq̄ obliuiscāt. vel
dicat et sermonē meū seruauerūt in eo sz q̄n
crediderūt. vñ sequit Et nūc cognouerūt qz ōnia
q̄ dedisti m̄ abste sūt Quidā aūt dicūt hāc litte
rā nūc cognoui qz ōnia q̄ dedisti m̄ abste sūt Vz
hyn̄ hūt rationē quo eū potuerūt ignorare filiꝰ
que sūt p̄ius sed de discipulis dictū est Quasi di

ceret didicerūt q nichil ē alienū in me extra te
et q̄ q̄q̄ doceo tua sūt Augꝰ Simul aūt p̄z
dedit ei ōnia cū genuit q̄ habz ōnia Xp̄s Et
vnde didicerūt ex vbis meis quib⁹ docebā eos
qui a te exiui hoc ei p totū studebat ostēdere
euāgeliū vñ sequit Quia verba q̄ dedisti m̄
dedi eis et ipsi acceperūt Augꝰ id ē intellexe
rūt atq; tenuerūt Tunc ei vbū accipit qui mēte
capitur vñ sequit Et cognouerūt vere q̄ a te
exiui Et ne quisq̄ putaret istā cognitionē
iā p speciē factā non p fidē exponendo addit
et crediderūt vt subaudiamꝰ vere q̄ tu me mi
sisti Hoc itaq; crediderūt vere qd̄ cognouerūt
vere Idē enī est a te exiui qd̄ est tu me misisti
Qz aūt dicit crediderūt vere intelligendū est
non eo q̄ sup̄ dixit modo crediderūt sz vere id ē
quo credendū est ī concussē firme stabiliter
nō iā ad p̄ria rediturī et xp̄m relicturi Ad
hunc g̃ discipuli nō erāt tales quales eos dicit
verbis pteriti tpis q̄si iā esset p̄mūcians q̄les
futuri essent accepto spūsc̄o Quo aūt pater
ea vba filio dederit facilioꝰ q̄stio videt si sc̄dm
q̄ ē filiꝰ hoīs acceperit a p̄ce credat Idi vero
sz id q̄ est ē de p̄ce genitꝰ acceperit a p̄ce ista
verba cogitatur nichil ibi tpis cogitet quasi
p̄ius fuerit et ea nō habuerit Quīm q̄cq̄d deus
p̄z deo filio dedit gignendo dedit.

**Ego pro eis rogo non pro mundo rogo sed p
hijs quos dedisti m̄ qz tui sūt et oīa mea
tua sunt et tua mea sūt Et clarificatus
sū in eis et iam nō sum in mūdo et hij
in mūdo sunt Et ego ad te venio Pr̄ sc̄e
serua eos in nōie tuo quos dedisti michi
vt sint vnū sicut et nos vnū sum Cum
essem cū eis ego seruabā eos in nōie tuo
q̄s dedisti m̄ ego custodiui et nemo ex eis
periit nisi filius p̄dicionis vt scriptura
impleret Nūc aūt ad te venio Et loqr
hec in mūdo vt gaudiū meū habeant
etiam īpletū in semetipsis.**

Xp̄s Quia multas a dño cōsolationes discipuli
audiētes nondū psuasi erāt de reliquo p̄ri loqt
dilectionē quā ad eos habebat ostendens vñ di
at Ego p eis rogo q̄si dicēt nō solū que a me sūt
tribuo eis sz et aliū pro hoc rogo vt ampliorē
ostendat amorē Augꝰ Cū aūt addit nō p mū
do. mūdū vult itelligi eos qui viuūt sc̄dm con
cupiscēiā mūdi et non sunt ī ea sorte gr̃e vt
ab illo eligāt ex mūdo qua sorte significant cū
subdit Sed p hijs q̄s dedisti m̄ Per hoc ei q eos
illi p̄z iā dedit factū est vt nō ptineant ad eū
mundū pro q̄ nō rogat Neq; aūt qz p̄z eos filio
dedit amisit ipse quos dedit. vñ subdit. qz tui sūt
Xp̄s frequētet aūt hoc ponit. dedisti michi
vt discāt q̄m p̄ri hoc placet. et q̄m nō vt alienꝰ

venens eos seduxit sz vt ꝓphetas acceperit Deinde ne qs estimet nouu esse eiꝰ principatu et nuper eos susceperisse a pre subiugit Et oia mea tua sut et tua mea sut. ac si diat Neqz audiens aliqs qm michi e os dedisti. estimet eos alienos ee a pre mea ei eius sut. nec audiens qm tui erat. estimet alienos eos fuisse a me. q eni sunt eiꝰ mea sut Aug⁹ Datis aut hic apparet qm unigeniti filij sut oia que sut patris p hoc utiqz q eni ipse deꝰ est. et de pre natus pri equalis no quo dictu est maiori ex duob⁹ filijs Oia mea tua sut. illud ei de onib⁹ dictu est creaturis q infra creaturu stam rationabile sunt Hoc aut ita dictu est ut sit hec eni ipa creatura rationalis q no nisi deo subdit. Hec g cu sit dei patris no simul eet et filij nisi pri eet equalis Nefas est eni ut sa de qb⁹ hec locutꝰ e cuiusp sint nisi eiꝰ a quo creati et sanctificati sut Hoc aut q ait cu de spu sco loqret. oia que habz pre mea sunt de hijs dixit q ad ipsa pris ptinent diuinitate Neqz ei spus scus de creatura q pri est subdita et filio fuerat acceptur⁹ cu dicat de meo accipiet Crisꝰ Deinde demonstrationi predictoꝝ ponit dicens Et clarificat⁹ su in eis. ex quo patet qm potestate sup eos habeo qm glorificat me tibi credentes et michi Nullus eni in qbus no habz potestate glorificat⁹ e Aug⁹ Dicendo aut ia esse factu ostendit ia fuisse predestinatu et certu habere uoluit q eet futuru Oz utru ipsa sit clarificatio de qua dixerat et nun clarifica me tu pr apud temet ipsu Si eni apud te quo in eis an cu hoc ipsu in notesnt eis et p eos onib⁹ q credut eis qsi testib⁹ suis vn subdit Et ia no sum i mundo et hij i mundo sunt Crisꝰ Hoc e et si no appareat sdm carne p hos glorificoꝝ q pro me moriut sicut et p pre et predicat me sicut et pre p dicat Aug⁹ Oz si ho ra illa qua logbat attendas utrinqz i mundo adhuc erat Non ei sdm pfectu coꝝdis et vite id accipe possum⁹ cu dicat ia no su in mundo Nunqd g fas est ut cu credam⁹ aliqu mundana sapuisse Restat igit ut sdm illud q eni ipse in mundo prius erat in mundo se dixit ia no ee ptia corpali an non condie dicam⁹ ia non e hic de aliquo qui tocius abiturꝰ et maxime moriturꝰ Vn exponens cur hoc dixerit adiecit et ego ad te veno Comendat igit pri eos quos corpali absentia relicturꝰ e dicens pr sce serua eos i nomine tuo qs dedisti mi Sicut homo deu rogat p discipul⁹ suis qs acepit a deo Oz attende qd sequt. ut sint unu sicut et nos unu sum⁹ Ipsi utiqz in natura sua unu sut sicut nos in ea unu sum⁹ Quia ei una eadeqz ps̄ona e deꝰ et ho itelligim⁹ homiez in eo q rogat. et deu in eo q unu sut Et ille et ipse que rogat poterat qde duce per id q ecclie caput e. et corpꝰ eiꝰ ecclia Ego et ipsi no unu sz unꝰ sum⁹ qr caput et corpꝰ unꝰ e xpus Ded diuitate sua cosubstantiale pri ostendens

vult ee suos unu sz in xpo no tm p eande naturu qua ees ex hoib⁹ mortalib⁹ eqles angelis sut sed eia p eande in eande habitudine conspirante concordissima uolutate in unu spm quodamodo caritatis igne coflati Ad hoc eni valet qd aut ut sint unu sicut et nos unu sum⁹ ut que admodu pr et filiꝰ no tm eqlitate substantie sz eia uolutate unu sut. ita et hij inter quos et deu mediatoꝝ e filius No tm p hoc q eiusde nature sut sz eia p eande dilectionis societate unu sut Crisꝰ Rursus ut ho logt subdes Cu essem cu eis ego seruabam eos multa in nomine tuo hoc e p tuu adiutoriu. huane ei logt et ad coꝝ mente estimacio q maiore quad habe ret utilitate ab eiꝰ pnia Aug⁹ In nomine ei pris seruabat discipulos suos filiꝰ homo cu eis humana pnia constitutꝰ Sed et pr in nomine filij seruabat quos i nomine filij petentes exaudiebat Neqz hoc tm carnalit debem⁹ accipe velut uissim nos seruent pr et filiꝰ simul eni nos custodiunt et pr et filiꝰ et spus scus Oz scriptura nos no leuat ni descendat ad nos. Intelligam⁹ g cu ita dns logt ps̄onas ei distingueie no separe naturu Cu ergo seruabat discipulos suos filiꝰ pnia corpali no expectabat pr ad custodiendu succedere filio discedenti sz eos ambo seruabat potenia spiritali. qr et custodiendos qu filiꝰ homo acepit custodie paterne no abstulit. et cu pre filio custodiendos dedit. no dedit sine ipso cui dedit. sz dedit homi filio. no sine deo eo dem ipso filio sequt eni Quos dedisti mi ego custodiui et neo ex ipis periit nisi filiꝰ pditionis id e traditoꝝ xpi p dictioni predestinatꝰ ut scriptura impleret. que sz de illo maxime in psalmo ce tesimo octauo ꝓphetat. Crisꝰ Et numeru sol ille tu periit sz multi postea. Dicat aut nemo ex eis periit id e quitu ex mea pte no pdam qd manifestius alibi dicit. no eniam forias Di vero per seipsos exiliunt no ex necessitate ad me trahor. sequt Nunc aut ad te veno Oz qr posset aliquis quereie. nunqd no potes eos conseruare recedes potest qde. sz tuiꝰ gra hoc dicat. ondit subdens Et loquor i mundo ut habeat gaudiu meu impletu in semetipsis. id e ut no tumultuent impfectiores existetes. p qd indicauit qr ꝓpter eoru gaudiu et requie oia hec infima loquebat Aug⁹ Vel alit qd si hoc gaudiu ia supius expssu est ubi ait Ut sint unu sicut et nos unu sum⁹ Hoc gaudiu suu id e a se in eos collatu in eis diat implendu ꝓpter qd se locutu dixit in mundu Hec est pax et beatitudo futuri scli In mundo aut loqui se dixit q pauloante dixerat. ia non su in mundo qr ei no dubitabat hic ad huc erat et qr mox fuerat abiturꝰ hic qdammodo ia no erat

Ego dedi eis sermone tuu et mundꝰ eos odio

habuit qz nō sūt de mūdo sicut et ego nō
sū de mūdo Nō rogo vt tollas eos de mūdo
sed vt serues eos a malo De mūdo nō sunt
sicut et ego nō sū de mūdo Sāctifica eos in ve
ritate. Sermo tuus veritas est. sicut tu me
misisti in mūdū et ego misi eos i mūdū Et
ego pro eis sāctifico meipsū vt sint et ipsi
sanctificati in veritate.

Crisp Rursꝫ dns assignat causā ꝓpter quā dig
ni sūt discipuli multa diligēcia potiri a pze dicēs
Ego dedi eis sermonē tuū et mūdꝰ eos odio habu
it ꝙsi di. ꝓpter te odio habiti sūt et ꝓpt sermonē
tuū Augo Nondū aūt id expti fuerāt passio
nibꝰ suis que illos postea sūt secute sz more suo
dicit ista verbo ꝓteriti tpis futura ꝓmūnians Deiñ
causā subiūgit cur eos oderint mūdꝰ dicēs qz non
sūt de mūdo Hoc eis regenerationē collatū e nā ge
neratiōe de mūdo erāt Donatū est ꝙ eis vt sicut
ner ipse eta ner ipsi de mūdo eēnt vñ seqt Sicut
et ego nō sū de mūdo Ipse de mūdo nūq̄ fuit qz en
ā sidz forma serui de spū sco natꝰ e de quo illi re
nati. Quāuis aūt iā nō essent de mūdo adhuc tñ
necessariū erat eos ee in mūdo vñ subdit Nō ro
go vt tollas eos de mūdo Beda ꝙsi dicā imminet
tempꝰ vt tollar ego de mūdo. ideoq̄ necesse e vt il
li nūc nō tollāt de mūdo vt me et te ꝓmū annūci
ent mūdo Qz vero subdit sz vt serues eos a malo
licet ōne malū intelligi possit maxime vult itel
ligi malū secessionis Augo Repetit aūt eandē
suam dicens. De mūdo non sunt sicut et ego non
sū de mūdo Crisp Dup aūt dixit qs dedisti mihi
de mūdo. illuc naturā dicēs. hic aūt de actibꝰ malis
Dicat aūt. nō sū de mūdo qz nichil cōmune cū ter
ra e eis sz celestiū facti sunt ciues. i quos amore suū
eis ostendit dū patri eos laudat Hoc aūt q dicit sic
cū ipso et pze ponit parilitas ostendit ꝓptꝰ nature v
nitatē sz nū de nobis et ipso dicat multa distāna ite
media inter vtrūq̄ existit Cū aūt prius dixit ser
ua eos a malo nō de periculoz erepcione aut solū
sz de pmanēcia in fide vñ subdit Sāctifica eos i veri
tate Augꝰ sic ei seruāt ex malo qd supius ozaut
vt fieret Queri aūt potest quō de mūdo iā nō erāt
si sūficati in veritate nondū erāt an qz et sūficati
in eadē ꝓficiūt sālate neq̄ hoc sine adiutorio gre
dei Sāctificāt aūt in veritate heredes testamenti
noui cuꝰ veritatis vmbre fuerūt sūficationes veteris
testamēti et cū sūficant in veritate sanctificāt in xpo
q dixit Ego sū via veritas et vita. vñ seqt sermo
tuꝰ veritas e. Grecū euāgeliū logos habz id e verbū
Sāctificat ꝙ ꝓ in veritate id e in verbo suo vnigeni
to suos heredes eiusq̄ coheredes Crisp Vel alit sūfi
cia eos in veritate id est sanctos fac p sūm spūs donone
et recta dogmata Recta ei dogmata de de docet et sū
ficiāt aiaz Et qz hic de dogmatibꝰ aut subiūxit Ser
mo tuꝰ veritas e nullū mendaciū est in eo et nichil
typicū ostendit neq̄ cozporeū Videt aūt michi et
aliud ostendere hoc qd dicit. sāctifica eos in veritate
id e segrega eos sermoni et pdicationi Vñ subdit
sicut tu me misisti in mūdū ita et ego misi eos in
mūdū Glo. Pro quo ei xps e missus p hoc et hꝫ
vñ paulꝰ Deus erat i xpo mūdū reconcilians sibi et
posuit in nob vbū reconciliationis Hoc aūt qd dicit
sicut. nō simulat de eo et de aplis ponit sz vt erat
possibile hoibꝰ Dicit aūt se eos misisse in mūdū
sidz qd erat ei cōsuetudo futurū et factū dicere
Augꝰ Manifestū est aūt ꝓ hoc qd nūc adhuc
de aplis loquit Nā ipsū nomē aplz qm graeū
est missus significat in latino sz qm p hoc q xps
factꝰ est caput ecclie illi mēbra sunt eiꝰ ideo aut Et
pro eis sāctifico meipsū id e eos in me ipo sūficio cū et
ipsi sint ego. et vt intelligeremꝰ cū dixit pro eis sūfi
co meipsū. Hoc cū dixisse q eos ipse sūficaret mox
addidit Vt sint et ipi sūficati in veritate id e in me
sidm qd vbū veritas est In quo et ipse filiꝰ hoīs sā
ctificatꝰ est ab initio qñ vbū caro fm est Tūc eni sāfi
cauit se id e in se id e hoiez se i verbo se qz vnꝰ xpus
vbū et homo. ꝓpter sua vero mēbra dicit Et pro eis ego
sūficio meipsū hoc e ipsos in me qm in me eiā ipsi
sūt et ego vt sint et ipsi sūficati in veritate qd est
et ipsi nisi quēadmodū ego et in veritate qd sū ego
Crisp Vel aliter pro eis sūficio meipsū id e meipsū
offero tibi hostiā hostie eni oēs sā dicūt et qcūq̄ deo
dicāt Quia vero ātiquitꝰ in figura sāficatio erat
vtputa in oue nūc autē est in ipsa veritate ideo sub
dit Vt sint et ipsi sūficati in veritate qz et eos tibi
facio oblatiōnē q ꝓptea dicit qz ipse q offert est
caput eoz aut qz et ipsi imolant Exhibete ei aut
aplus mēbra vīa hostiā viuentē sanctā.

Nō pro eis aūt rogo tm sed pro eis q credituri
sunt p vbū eoꝝ in me vt oēs vnū sint
sicut tu pr in me et ego in te vt et ipi in nob
vnū sint. vt mūdus credat qz tu me misisti
Et ego claritatē quā tu mihi dedisti dedi eis
vt sint vnū sicut et nos vnū sumus Ego i eis
et tu in me vt sint cōsummati in vnū. et cog
noscat mūdꝰ qz tu me misisti. et dilexisti eos
sicut et tu me dilexisti.

Augꝰ Cū orasset dns pro discipul suis qs et aplos
noiauit adiūxit et ceteros q in eū fuerūt credituri di
cēs Nō pro eis aūt rogo tm sed p eis q credituri sunt
p verbū eoꝝ in me Crisp Iuc rursus cōsolat eos.
ostendēs aliozꝝ salutis causam futurozꝝ cū dicit Qui
credituri sūt p verbū eoz in me Augꝰ Vbi oēs suos
intelligi voluit nō solū qui tūc erāt in carne sz etiam
q futuri erāt Neq̄ hꝫ tm q ipsos cū in carne viueret
aplos audierūt sz et post obitū eoꝝ et nos longe
post nati p vbū eoz credim in xpm qm ipsi q cū
illo tūc fuerūt qd ab illo audierūt et ceteris pdica
uerūt atq̄ ita verbū eoꝝ ad nos vsq̄ puenit et per
ueniturū est ad posteros quicūq̄ credituri sūt Po

test aūt videri in hac oōne nō oraſſe p q̄busdā ſuis
p illis ſz q̄ neq; tūc erāt cū illo neq; p v̄bū eoz poſtea
ſed in eū ante crediderūt ℣ Nūq̄d eaā cū illo erat tūc
nathanael. ioſeph ab arimathia. et multi alij de
quib⁹ ioh̄es dicit q̄ crediderūt in eū. Omitto dicere
de ſymeone ſene. de āna pphetiſſa zacharie elizab
ioh̄ane p̄curſore q̄m videri poteſt oranduʒ p talib⁹
moztuus nō fuiſſe. q̄ cū magnus ſuus meritis hunc ab
erāt ℣ Hoc ei et de ātiquis iuſtis ſilit̄ reſpōdet. In
telligendū eſt igit. q̄ nōdū ei ſic crediderāt quō ip
ſe in ſe credi volebat ſz poſt eiꝰ reſurrectionē ſp̄uſco
ip̄erfecto edoctis et cōfirmatis ap̄lis ſic alios crediꝰ
ſe quēadmodū xp̄o credi optebat. ſz reſtat ad q̄ſtionē
℣ Dauid ap̄lus nō ab hoīb⁹ neq; p hoīez et latro q̄ tūc
credidit. q̄n in ipſis doctoꝛib⁹ fides q̄ fuerat q̄liſcūq;
deſeruit ℣ Proinde relinq̄t vt ſic intelligam⁹ qđ dictū
eſt p v̄bū eoz. vt ipſū verbū fidei qđ p̄dicauerūt
i mundo hūc ſignificatū eſſe credam⁹ Dictū aūtē
eſſe v̄bū eoꝝ q̄m ab ipſis eſt p̄mitꝰ ac p̄inde p̄dica
tū ℣ Ja quidē ab ipſis p̄dicabat. in terra q̄n p reue
latione ihu xp̄i ipſū v̄bū eoꝝ paul⁹ accepit. ac p
hoc ille latro in fide ſua v̄bū eoz habebat. ꝙ ille
oratione p onib⁹ q̄s redemit ſiue tūc in carne vi
uētes ſiue poſtea futuros redemptoꝛ ſuꝰ oraut
Quid aūt vel q̄re p eis rogaret cōtinuo ſubiūxit
dicēs. Vt ōnes vnū ſint hoc p nobis rogauit qđ
et ſup̄ pro illis vt oēs hoc eſt vt nos et illi vnū ſum⁹
℣ Criſ Et ſic i vna unitate ſermonē cōcludit vñ
icepit. ibi ſimens. Nā incipiens dixit. mādatū no
uū do vobis vt diligatis inuicē ℣ Hila. viij de trinu.
Cū demū vnitatis p̄fecta exemplo vnitatis oſtēdit.
cū aūt dicat tu p̄ in me et ego in te vt et ipſi in
nob vnū ſint vt ſz ſicut p̄ in filio et filiꝰ in patre
eſt. ita p huiꝰ vnitatis formā in p̄re et filio vnū
ōnes eſſent ℣ Criſ Rurſus aūt et hoc qđ dixit ſic.
nō certiſſime pacis vnitatis in eis eſt. ſz vt hoīb⁹ poſ
ſibile ē ſicut et cū dixit. Eſtote miſericordes ſicut et.
℣ Aug⁹ Eſt aūt hic diligēter aduertendū nō dixiſſe
dūm vt oēs vnū ſum⁹ ſz vt ōnes vnū ſint. Sicut tu
p̄ in me et ego in te ſubintelligit vnū ſum⁹. ita eſt
eū p̄ in filio vt vnū ſint q̄ vnꝰ ſubſtāe ſūt. Nos
vero ēe quidē poſſum⁹ in eis vnū. vnū tū cū eis ēe nō
poſſum⁹ q̄ vnꝰ ſubſtāe nos et ipſi nō ſum⁹ Sic
aūt ſūt i nob⁹ vel nos in illis vt illi vnū ſint i natura
ſua. nos vnū in nr̄a Sūt quippe et ipſi in nob⁹ ſicut de⁹
in tēplo. ſum⁹ aūt nos in illis ſicut creatura i crea
tore ſuo Ideo ꝙ addidit in nobis vt q̄ vnū effiam⁹
fideliſſima caritate. gr̄ē dei tribuendū eſſe nō nob⁹
℣ Aug⁹ viij de tri. Vel q̄ i ſeipſis vnū ēe nō poſſūt
diſſonati ab inuicem p diuſas voluptates et cupidita
tes et inūdanā p̄ozū. Vñ mundent p mediatoꝛe
vt ſint in illo vnū ℣ Hila. viij de trinu. Laboꝛātes aūt
hereticī fallere ne p id q̄ dictū eſt ego et p̄ vnū ſu
m⁹ nature in hūs vnitas et indifferens diuinitatis
ſubſtāa credaret ſz ex dilectione mutua et volū
tatū concoꝛdia vnū eſſent exemplū vnitatis iſtius
ex hūs dictis dn̄is p tulerūt vt ōnes vnū ſint ꝛc.
Sed licet ipm̄ itelligēe ac ſue ſenſū impetras deum
tet nō tm̄ poteſt intelligēa nō extare dictoꝛū ꝙ
eū regenerati in vnū vite atq; eternitatis natura ſūt
ceſſat in hūs ſolus vnitatis aſſenſus q̄ vnū ſūt in
eiuſdē regeneratione nature ℣ Voli aūt p̄ri et filio
ex natura p̄p̄riū eſt vt vnū ſint q̄ de⁹ ex deo vnige
nitꝰ nō poteſt niſi in oꝛiginis ſue ēe natura ℣ Aug⁹
Qđ ē aūt hoc qđ ſubdit. vt mūd⁹ credat q̄ tu me
miſiſti Nūq̄d tūc creditur⁹ ē mūd⁹ q̄n in p̄re et fi
lio oēs vnū erim⁹ Nōne iſta ē pax illa p̄petua. po
cius fidei merces q̄ fides Oz et ſi in hac vita p̄ter
ipſā cōmunē fidē oēs q̄ vnū credim⁹ vnū ſum⁹ ecā
ſic nō vt credam⁹ ſz q̄ credim⁹ vnū ſum⁹. qđ eſt ergo
oēs vnū ſint. vt mūd⁹ credat. Ipſi q̄ppe oēs mūd⁹
eſt credēs cū de hūs dicat de quib⁹ dixerat. Nō pro
hūs rogo tm̄ ſz pro hūs q̄ creditur ſūt p v̄ba eoꝝ
in me. Quo rogo itellecturi ſum⁹ niſi q̄ nō in eo
cauſā poſuit vt credat mūd⁹ q̄ illi vnū ſūt. ſz oꝛā
do dixit vt mūd⁹ credat ſicut oād⁹ dixerat. vt vnū
ſint. d Denuq; ſi v̄bū q̄ aut rogo vbiq; ponam⁹ erit
hui⁹ expoſitio ſiue manifeſtioꝛ. rogo vt ōnes vnū ſint
rogo vt et ip̄i in nob⁹ vnū ſint rogo vt mūd⁹ credat
q̄ tu me miſiſti ℣ Hila. viij de tri. Vel per id mūd⁹
creditur⁹ eſt filiū a p̄re miſſū ēe q̄ oēs q̄ creditur
in illū ſūt vnū in p̄re et filio erūt ℣ Criſ Nulli
ei ita ſcandalizat oēs vt ad inuicem diuidi. q̄ rede
tes fiant vnū hoc edificat ad fidē. et hoc eciā a p̄
tupio dixit Jn hoc cognoſcēt ōnes q̄ mei eſtis diſ
puli. ſi dilectionē habuerītis ad inuicem Si ei alti
cāt nō dicent pacifici magiſtri ēe diſcipuli. Ille ve
ro inquit nō exiſtente pacifico nō cōfitebūt a te miſ
ſū ℣ Aug⁹ Deinde ſaluatoꝛ nr̄ q̄ rogādo patrē ſe
hoīez demōſtrabat nr̄ demōſtrat ſeipſū q̄n cū
p̄re deꝰ eſt fare qđ rogat vn̄ ſubdit Et ego claritatē
quā dediſti m̄ dedi illis. quā claritatē niſi im̄orta
litatē quā natura hūana in illo fuerit acceptura ℣ Vt
im̄utabilitatē eū predeſtinatiōis p̄teriti tp̄is ver
bis futura ſignificat im̄oꝛtalitatis aūt claritatē
quā ſibi a patre datā dixit eciā ſe ſibi dediſſe itelli
gendū eſt Cū eū taceret filiꝰ in ope p̄ris operatione
ſua hūilitatē cōmendat ℣ Iſto igit modo et hoc loco
ner ſe feat alienū a p̄ris ope q̄uis dixerit claritatē
quā dediſti m̄. ner p̄ez feat alienū ab ope ſuo q̄uis
dixerit dedi eis. Sicut aūt ex eo q̄ p̄ez p ſuis ōnib⁹
rogauit hoc fieri voluit. vt ōnes vnū ſint ita eciā
ſuo bñficio id fieri voluit vñ adiūxit Vt vnū ſint
in nob⁹ ſicut et nos vnū ſum⁹ ℣ Criſ Vel claritatē
dixit gloriā q̄ eſt p ſigna et dogmata et vt vnanu
mes ſint. vnde ſubdit Vt vnū ſint i nob⁹ ſicut et nos
vnū ſum⁹ Hec eſt eū gl̄a vt ſint vnū eciā ſignis ma
ioꝛ eſt. Vniuerſi ei qui p ap̄los crediderūt vnū ſūt
Et ſi quidā ex ipſis diuiſi ſūt. hoc eoꝝ deſidie fuit
qđ tm̄ eū nō latuit ℣ Hila. Per acceptū igit et datū
Cū vero i ope ſuo taceꝛ operationē p̄ris pacifice cōmendat

honorē ōnes vnū sūt. ℣ Sed nondū appendo rōne
qm̄ datus honor vnū ōnes ē pficiat. ℣ Sed dns qm
dū quenda atq; ordinē consūmande vnitatis ex
posuit cū subdit vt vnū sint in nob vt cū ille i pze
p naturā diuinitatis eet nos cōtra in eo p corpalē eiq
natiuitatē et ille iterū in nob p sacrameti ē mys
teriū crederet. pfecta p mediatorē vnitas doce
ret. ℣ Cris. Vbi vero aut de se et pze. Veniem q
et apud eū māsionē faciem q illud q̄dē sabelliano
rū obstruēs ora du scilicz ponit duas psonas.
Ijur vero arry suspitionē destruit cū patre p se
dūt discipulis aduenire. ℣ Aug. Neq; tm̄ hoc ita
dictū est tāq; pr̄ nō in nob aut nos i pze nō sum q
sz p hoc mediatorē inter deū et hoiez se breuit
intimauit. Qd vero addidit vt sint cōsūmati in
vnū ostendit eo pduci reconciliationē que fit per
mediatorē vt pfecta beatitudine pfruam. vnde
id qd sequit vt cognoscat mūd q̄ tu me misisti
nō sic accipiendū puto tāq; iterū dixerit vt credat
mūd. Quādiu enī credim q qd nō videm. nodū
sum cōsūmati sicut erim cū merue erim vide
qd credim. Qn q de cōsūmatione loqt. talis est
itelligēda cognitio. qlis erit p spem nō qlis nūc
p fidem. Ipsi qppe p fidē credentes sūt. mūd non
pmanes mimicy sz ex inimico amicy effecty. ppter
sequit. Et dilexisti eos sicut me dilexisti. In filio
qppe nos pr̄ diligit. q in eo nos elegit. Nec ideo
pares sum vnigenito filio. neq; eū semp eqli
tatē significat. q dicat. sicut illud ita et istud sz
aliqn tm̄ qd illud ē. est et illud. Ita in hoc loco nic
hil est aliud dilexisti eos sicut me dilexisti. quā di
lexisti eos q̄m et me dilexisti. Nō enī est alia mo
sa ē diligendi mēbra eiq nisi qua diligit eū. Cū
ignit corū q̄ fecerit nichil oderit. qs digne possit
ea loqui quantū diligat mēbra vnigeniti filij sui
et q̄nto ap̄li ipsū vnigenitū.

**Pater qs dedisti mihi volo vt vbi ego sū et
illi sint mecū. vt videant claritatē meā quā
dedisti mi. qz dilexisti me ante cōstitutionē
mūdi. Pater iuste mūd te nō cognouit. e
go aūt te cognoui. et hij cognouerūt qz tu
me misisti. Ego notū feci eis nomē tuū. et
notū faciā. vt dilectio qua dilexisti me i ipis
sit. et ego in ipis.**

℣ Cris. Postq̄ dixerat qz multi crederēt p eos et multa
pla paterentur loquit de reliquo de coronis eis repos
tis dicēs. Pr̄ qs dedisti mi volo vt vbi ego sū et illi sint
mecū. ℣ Aug. Ipsi sūt qs a pze accepit qs et ipse de
mūdo elegit. sicut ei aut in huius oronis exordio. dedit
eis potestatē ois carnis id ōnis hois vt det eis vitā
eternā vbi ostendit potestatē se ōnis hois accepisse vt
liberaret qs voluerit et dāmet quos voluerit. Qua
pter ōnib mēbris suis promisit hoc pmiū vt vbi ē
ipse et nos cū illo sim. Nec potent nō fieri qd ōni
potenti pri se velle dixerit omps filius. Vna vero est
pris et filij voluntas et si intelligē nondū pmittit. ifir
mitas credat pietas. Quātū ergo attinet ad creaturā
i qua factus ē ex femine dauid scdm carnē. eo mō dicē
potuit. vbi ego sū vt ibi se ē dicēt. vbi fuerat mor
futurus. In celo q nos futuros ē pmisit. Illo ei forma
serui leuata ē quā sūpsit ex virgine et ad dextrā pris
collocata. ℣ Oriḡ. xxvij. mora. Vbi est q qd turs ve
ritas dicat. Nemo ascēdit in celū nisi q de celo desce
dit. q sibi in vbis suis nō discrepat. Quia ei mēbroz
suoz caput dns factus ē repulsa mēbroz multitudi
ne solus ecā est nobiscū et sic dū nos cū illo vnū
iā facti sum vn solus venit in se. illuc ecā solus
redit i nob. ℣ Aug. Qd vero attinet ad formā dei
in qua eqlis est pri si scdz eā velim itelligē qd dictū
est. vbi ego sū et illi sint mecū. Absedat ab aio ois
imaginū corpaliū cogitatio et nō inquirat eqlis pris
filius vbi sit qm̄ nemo inuenit vbi nō sit. Vterea nō
eis satis fiat dicē. volo vt vbi ego sū et ipsi sint sed
addidit mecū. Esse ei cū illo magnū bonū est. Nā
et miseri possūt ee vbi ē ille. sz beati soli sūt cū illo
Et vt de visibili q̄nus lōge dissimili qlecūq; suma
mus exēplū. sicut cecus ecā si ibi sit vbi lux ē. nō est
tm̄ ipse cū luce sz absens ē a pnte. Ita nō solū infidel
sz ecā fidelis. et si ē nondū tm̄ posset vbi nō est
xps. nō tm̄ est ipse cū xpō p spem. Nā fidelē non
est dubitandū ee cū xpō p fidē sz hic de spe illa
dicebat. in qua videbim eū sicuti est. vn adūxit
vt videāt claritatē meā quā dedisti mi. vt videāt
dixit nō vt credāt fidei mentes ē ista non fides.
℣ Cris. Nō aūt dixit vt ptiapent gloriā meā sed
vt videāt. hoc occulte insinuans qm̄ ōnis requies
ibi est filiū dei videre. Dedit aūt ei pr̄ claritatē
qm̄ eū genuit. ℣ Aug. Cū q videbim claritatem
quā dedit pr̄ filio ecā si eam dia hoc loco itelli
gam nō quā pr̄ equali filio gignēs eū dedit sed
quā facto hoi filio dedit post mortē crucis. Tunc
fiet iudiciū tūc tollet impius ne videat claritatē dni
quā. nisi illā qua deus est. Hoc q sedm id q deus
est. accipiam hoc dictū. volo vt vbi ego sū et ipsi sint
mecū. in pze cū xpō erim. q cū dixisset. Et videant
claritatē quā dedisti mi cōtinuo subiūxit. Quia di
lexisti me ante cōstitutionē mūdi. et tūc p destina
uit qd in fine futurus ē mūdi. ℣ Beda. Claritatē
igitur vocat dilectionē qua ipse dilectus ē a patre
ante cōstitutionē mūdi in illa claritate et nos dilexit
ante cōstitutionē mūdi. ℣ Theo. Postq̄ ergo p fidelib
orauit et tot illis pspera pmisit. ponit qdā pti
et ppria māsuetudine dignū dicēs. Pater iuste mū
dus te nō cognouit. q̄si di. ego aperē cūctos hoies
cōsequi dicta bona que q̄dem pro fidelib ip orauit
Dz qz ignorauerūt te. ideo nō contigent gl̄az et co
ronas. ℣ Cris. Videt aūt in hoc et anxius dicere q
nūq; eū qui ita bonus et iustus est cognoscere nolue
rūt. ℣ Nō igit hoc ē qd iudei dicūt. qm̄ ipsi quidem
te cognouerūt. ego vero ignoro. sz econtrio est vn sub

In illo ei dilexit et nos ante cōstitutionē mūdi

dit. Ego aũt cognoui te et hĩj cognouerũt qz tu me
misisti. et notũ feci eis nomẽ tuũ. et notũ faciam
p sp̃m scm̃ eis pfectã cognitionẽ dando. Hi aũt di
cerũt qs es tu. scient qz ego nõ sũ separatus a te sed
valde amatus. et pzmus filius et cõiunctus. Hoc vero
suasi eis vt ego maneã in eis. et sic fidẽ que est in
me et amatorẽ seruabũt certissime. Et hoc ẽ qd
subdit. vt dilectio qua dilexisti me in ipsis sit et ego
in ipsis. Quasi diceret. ipsis me amãtibus ego mane
bo in eis. ℣ Aug9 Vel alit. qd est eũ cognoscẽ nisi vi
tã eternã. quã mũdo dannato nõ dedit. recõciliato
dedit. Ppterea itaqz mũdus nõ cognouit qz iustus
es. Hoc meritis eius vt nõ cognoscerent retribuisti. et
ppterea mũdus reconciliatus cognouit qz misericors es
Et vt cognoscerent nõ ei meritoz sed gr̃a subueniste. de
niqz sequit. Ego aũt cognoui te. Ipse fons gr̃e est
deus natura. homo aũt de sp̃iscõ et vgine ineffabili gr̃a.
Deniqz gr̃a dei p dñm xp̃m ẽ dicit. Et hĩj cognouerũt
ipse est mũdus reconciliatus. Sed ideo qz tu me misisti. q
gr̃a cognouerũt et notũ feci eis nomẽ tuũ p fidẽ. et
notũ faciã p spẽm vt dilectio qua dilexisti me in ipsis
sit. Qualis est ista locutio. tali et aplius vsus ẽ. bo
nũ certamẽ certaui. nõ ait. bono certamine qd̃ vi
tuosus diceret. Quõ aũt dilectio qua pz dilexit filiũ
eet in nob nisi qz mẽbra eius sumus. et in illo diligun.
cũ ipse diligit totus. id ẽ caput et corp9. Et ideo sub
iunxit. et ego in ipsis. Est enim in nob tamq̃ in capite
suo. nos autẽ in illo sedm qz caput nr̃m est. Cap xviij.

Et cũ dixisset ihs egressus est
cũ discipulis suis trans torren
tem cedron vbi erat ortus in quẽ
introuit ipe et discipuli eius. Sciē
bat et iudas qui tradebat eum
locũ. qz frequẽter ihs cõuenerat illuc cum
discipulis suis:

℣ Aug9 Terminato cõsilio sermone quẽ post cenã
dñs discipulos habuit. adiuncta oratione quã dixe
rat ad patrẽ. eius passionẽ iohes euãgelista sic exor
sus est. Hec cũ dixisset ihs egressus est cũ discipulis
suis trãs torrentẽ cedron vbi erat ortus in quẽ introuit
ipe et discipuli eius. ℣ Aug9 Nõ aũt cõtinuo hoc factũ est cũ eius
illa finita eet oratio. sz alia qdam sũt interposita
q̃ ab isto ptermissa apud alios euãgelistas legũtur
℣ Aug9 de con. euã. Facta ẽ cũ contẽcio inter eos
qs eorũ videret esse maior sicut lucas cõmemorat
Dixit enã ipse petro sicut ipse lucas subiunxit. Ecce
sathanas expetiuit vos vt exbraret sicut triticũ
et cetera q̃ ibi sequũt. Et hyno dicto sicut matheus
et marcus cõmemorãt. exierũt in montẽ oliueti
Cõtexit g narratione matheus et dixit. tũc venit
ihs cũ illis in villã q̃ dicit gethsemani. Iste locus
est quẽ cõmemorat hic iohannes vbi erat ortus in
quẽ introuit ipe et discipuli eius. ℣ Aug9 Sup iohẽ.
Ad hoc g valeat qd̃ dictũ est. Hec cũ dixisset vt nõ
eũ ante opinemur ingressũ q̃ illa vba finiret. ℣ Chrs

Sed ppt̃ qd̃ nõ dixit cessans ab oratione venit illuc
qñ oratio illa fuit locuta ppter discipulos sũs. de
nocte aũt vadit et flumẽ pterauit et ppterat ad lo
cũ ubi erat ortus cognitus. auferens hĩjs q̃ insidiabãt. et
laborẽ ostendens discipulis qñ volens ad mortẽ
venit. ℣ Ambr. Dicit aũt trãs torrentẽ cedron id
ẽ cedrorũ genitiuus eius est grecus. Transit torren
tẽ qz de torrente passionis bibit vbi erat ortus. vt
primũ qd̃ in orto cõmissũ fuerat in orto deleret pa
radisus enim ortus deliciarũ interpretat. ℣ Chrs Ne aũt
audiens ortũ eũ occulturi estimes subiungit. Sciē
bat aũt et iudas q̃ tradebat eũ locus. qz frequẽter
ihs cõuenerat illuc cũ discipulis suis. ℣ Aug9 Ibi
q̃ lupus ouina pelle cõtectus et iter oues alto pzssa
milias cõsilio tolerans didicit. vbi ad tẽpus eripuit
dispergeret gregẽ insidijs appetendo pastorẽ. ℣ Chrs
Multotiens ibi cũ discipulis ihs singulariter cõ
uenerat. de necessarijs loquẽs et que nõ erat
fas alios audire. Erat aũt hoc in mõtibus et mortis
maxime purus a tumultibus inquirens semp locũ
ne impediat ab audientia. Ideo aũt iudas illuc
venit qñ multotiens xp̃s extra pnoctabat. Iuis
set aũt ad domũ si putasset eũ ibi inuenire dor
mientẽ. ℣ Theo Nouerat enã iudas diũm festo
tpe cõsueuisse semp docere discipulos aliqd̃ sub
lime. Erat aũt solitus docẽ huiusmodi mystica in talib9
locis. Et qñ tũc dies erat solẽnis arbitratus ẽ
illũ ẽe illic et discipulos docẽ que ad celebritatẽ
spectabant.

Iudas g cũ accepisset cohortẽ et a pontifi
cibus et phariseis ministros venit illuc
cũ lampadibus laternis et facibus et ar
mis. Ihs itaqz sciens ona q̃ ventura erat
supeum pcessit et dixit ad eos quẽ quritis
Respõderũt ei. Ihm nazarenũ. Dicit eis
ihs. Ego sũ. Stabat aũt et iudas qui tra
debat eũ cum ipsis. Vt g dixit eis ego sũ
abierũt retrorsũ et ceciderũt in terrã.
Iterũ g interrogauit eos. quẽ quritis. Il
li aũt dixerũt. Ihm nazarenũ. Respondit ihs
Dixi vobis qz ego sũ. Si ergo me quritis
sinite hos abire. Vt impleret sermo quẽ
dixit qz qs dedisti mi non pdam ex eis quẽq̃.
℣ Glosa Ostẽderat euãgelista quõ iudas ad locum
vbi xp̃s erat puenire potuerit. nũc ostendit quõ
illuc puenit dicẽs. Judas g cũ accepisset cohortẽ et
a pontifibus et phariseis ministros venit illuc cũ la
ternis et facibus et armis. ℣ Aug9 Cohors nõ iudeorũ
sz militũ fuit. a ꝑside itaqz intelligat acceptã tũq̃
ad tenendũ reũ seruato ordine legittime potesta
tis vt nullus tenentibus auderet obsistere. quãq̃ et ma
nus tanta fuerat cõgregata et sic armata veniebat
vt vel teneret vel eã repugnaret si qs qñ xp̃m de
fendere auderet. ℣ Chrs Sed qualiter cohorti sua
suerũt qz milites erãt. peculiarũ qñ oia faciẽte

meditātes ¶ Theo. Facies aūt afferūt et lāternas ne xp̄s latens in tenebris fugeret ¶ Crisō Multo ciens aūt alias miserūt cōphendē eū sz nō value rūt. vñ manifestū est q tūr spōte seipm dedit ppt qd subdit. Jhs aūt sciens oīa q̄ventura erāt sup eū pcessit et dixit. Quē queritis ¶ Theo. Querit aūt nō vt volēs scire. nā vtiq; nouerat oīa q̄ventura erāt sup eū sz ostendere volens qm̄ cū pñs cēt ab eis videri nō poterat vel discerni. Vñ sequit dicit eis jhs. ego su ¶ Crisō In medio ei eoz existēs exte cauit eoz oculos. Qm̄ eū nō tenebre cū erant indicaut eā dicēs qm̄ habuerūt lāpades. In ve ro lāpades nō essent a voce salte debebāt agnoscē Ei vero et illi ignorabāt qualit iudas ignorauit q̄ cū eo fuerat continue. et ideo subdit stabat aūt et iudas q̄ tradebat eū cū ipsis. Sciat aūt hoc jhs ostendēs qm̄ non solū cōprehendere eū non posset sz nec videre i medio existētem nisi pē concederet vñ subdit. Vt g̃ dixit eis ego su abierūt retrorsū et ceciderūt retrorsū in terrā ¶ Augo Vbi nūc mi lituū cohors vbi terror et minime armoz vna vox turbā odijs ferocē armisq; terribilē sine telo vllo pcussit eq̄ulit strauit Deus ei latebat i cau ne et sēpiterno dies ita mēbris occultabat ihūanis vt cū lāteret⁹ et facib⁹ q̄reret⁹ occidendo a tūbis Quid iudicatur⁹ faciet q̄ iudicando hoc fecit Et nūc vbiq; p euāgeliū ego su dicit xp̄s et a iudeis expectatur antixp̄s vt retro redeant et i terram cadāt qm̄ deserētes celestia terrena desiderant ¶ Greg sup ezechielē. Quid aūt hoc q electi in facē et reprobi retrorsū cadūt nisi q omnis qui post se cadit ibi cadit vbi nō videt. q vero ante se ceciderit ibi cecidit vbi videt. Juxta g̃ q̄ in inuisibilib⁹ cadūt post se cadere dicūtur q ibi corruūt vbi qd tūc eos sequit. modo videre nō possūt. Isti vero q̄ in istis visibilib⁹ semetipsos spōte deiciunt vt in inuisibilib⁹ erigantur. q̄si in facē cadūt q timore cōpuncti videtes humiliant ¶ Crisō Demū ne q̄s dicat qm̄ ipse nideos ad hoc induxit vt eū occiderēt seipsū manib⁹ eoz tradens manifeste ostendit eis oīa q̄ suffinebāt eos reuocare Sed q̄ pmanebāt in malicia et nulla habebant ex cusationē tūc seipsū in manib⁹ eoz tradidit vñ sequit. Iterū g̃ interrogauit. Quē queritis Illi ergo dixerūt Jhm nazarenū Respondit jhs Dixi vob quia ego su ¶ Augo Audierūt primo ego su sed nō cōpre henderūt q̄ hoc nolut q̄ potuit q̄ q̄d volut verū si nūq; se ab eis pmitteret apphendi nō qudē illi facerent ppter qd venerāt. sz nec ipse faceret ppt qd venerat. Proinde q̄ tenere volentib⁹ et non valentib⁹ ostendit potestatē suā. vñ subdit. Si g̃ me q̄ritis sinite hos abire ¶ Crisō Quasi di. si me q̄ritis nichil vobis ad hos cōmune ē. Ecce meipm trado vsq; ad vltimā horā ad suos dilectionis cō seruāciam demōstrās ¶ Augo Jnimicos iubet et hoc faciāt qd̄ iubet. sciūt sz nūc eos abire quos nō vult perire ¶ Crisō vñ euā. ostendēs q hoc nō fiut eoz ppositi sz virtus eius q̄ cōprehensus fuerat subiugit vt ipleret sermo quē dixit. q̄s dedisti mi nō pdidi ex eis quēq; Perditionē aūt nō hanc dixerat q̄ mortis sz illā eternā Euāge. vero et de pñti morte id accepit ¶ Augo Nūq̄d aūt nō erant postea morituri. Cur g̃ si tunc morerētur pderet eos nisi q̄ nondū in eū sic credebāt quo credūt qui cūq; nō pereūt.

Simō g̃ petr⁹ habēs gladiū eduxit eū et p cussit pontifis seruū et abscidit ei auricu lā dextrā erat aūt nomē seruo malchus. Dixit g̃ jhs petro mitte gladiū tuū in vagi nam. Calicem quē dedit mi pr̄ nō bibā illū.

¶ Crisō Petr⁹ cōfidens in pdicta voce dñi et i hys q̄ facta erant armat⁹ adūsus eos q̄ uenerūt vñ dicit. Simō g̃ petr⁹ habēs gladiū eduxit eū. et pcussit pōtifis seruū Sed qualit q̄ iussus erat nō pera habere neq; duo vestimēta gladiū habet nī vtiq; videt hūc forsitan das pparasse dudū ¶ Theo. Vel ad oīa agnū illo indigēs ferebat hūc cena post cenā ¶ Crisō Sed q̄liter q̄ iussus erat nō alapā dare homida fit. Quia maxime nō se vlciscī iussus est. hic aūt nō se vlciscebat sz magistrū. Demū nō dū pferti adhuc erāt sz videbis postea petrū ver berātū et hūiliter ferentē Vlō sine causa at sub dit. et abscidit ei auricula dextrā Videt michi ei impetū apli significare qm̄ ad ipsū caput ipetum fecit ¶ Augo Solus aūt hic euā. ecā nomē seruu hui⁹ expressit cū dicit Erat aūt nomē seruo malch⁹ sicut lucas solus q ei auricula dns tetigerit et sanauerit eū ¶ Crisō Tūc eū miraculū fecit et e rudiens nos qm̄ eis q̄ male faciūt bn facere optet et vtutē reuelans suā Nomē aūt pterea posuit euā. vt hys q̄ tūc legerēt. lucret q̄rere si vere factū sit Seruū aūt eū sūmi pōtifis dicit q magnū est qd factū ē nō solū q curauit sz qa curauit eū qui sup eū venerat et paulo post alapā datur⁹ erat ¶ Augo Malchus at interpretat regnatur⁹ Qd g̃ auris p dño aputata et a dño sanata significat nisi auditū aputata vetustate renouatū vt sit in nouitate spūs et nō in vetustate littere Qd cū pfti tū fuerit a xp̄o q̄s dubitet regnaturū ee cū xp̄o Qz aūt seruus iuuentus ē et hoc ad illā ptinet vetusta tē que in seruitute generat Sed t cū accessit san tas figurata ē et libertas ¶ Theo Vel reste auris dextre serui p̄incipis sacerdotū signū erat surdi tatis eoz q̄ precipue in pricipib⁹ sacerdotū inole uerat Qz aūt denuo restituta sit auris significat vltimā reparationē intellect⁹ in israheliticos ve niente helia ¶ Augo Factū aūt petri dns ip̄roba uit et p̄gredi vltra p̄hibuit vñ sequit. Dixit g̃ jhs petro Mitte gladiū tuū in vaginā eterū ille ad patientiā cōmonendo fuit et hoc ad intelligēdā

cōscribendū ¶ Crisp Nō solū aūt minis eū cohibuit vt matheꝰ refert sz et alit cōsolat eū dicens Calicē quē dedit mi pr nō vis vt bibā illū. Ostendens qm nō illoꝝ vtutis q fiebāt erāt sz sue concessionis. et q nō est deo contrari sz obediens vsq; ad mortē ¶ Theo. In eo aūt q ipse ū calicē dicit q sibi grata et acceptabil pro salute mortaliū mors videat edisserit ¶ Aug⁹ q aūt a pre traditū sibi dicit calicē passionis illud ē qd aūt aplus ppio filio nō pepercit sz nō p nob oīb tradidit eū Verū autoꝝ calicis hui ē cā ipse q bibit. vñ idem aplus dicit Xps dilexit nos et tradidit semetipsū pro nob

Cohors ergo et tribun et ministri iudeoꝝ cōprehenderūt ihm et ligauerūt eū et adduxerūt eū ad annā primū Erat aūt socer cayphe q erat pontifex anni illi Erat aūt cayphas q cōsiliū dederat iudeis q expedit vnū hoīem mori pro populo.

¶ Theo Pactus cultus q sufficienter se habebāt ad prohibendū iudeos cū illi hoc nequaq discernere et tunc diu se permisit vñ dicit Cohors g et tribun et ministri iudeoꝝ cōprehenderūt ihm ¶ Aug⁹ Cōprehenderūt ad quē nō accesserūt nec audierūt accedite ad eū et illuminami Dic cū sic accederēt nō eū manib occidendū sz recipiendū corde cōprehenderēt ¶ Nūc aūt qm eū illo modo cōprehenderūt ab eo longi recesserūt se q. Et ligauerūt eū a q solui poa velle debuerūt et erāt forte i eis q postea liberati ab eo dixerūt disrupisti vincula mea Postea vero q ps ecutores tradente nuda diuina ligauerūt vt intelligat iudas non laudabil vtilitate traditionis huius sz sceleris voluntate dānabil subdit Et adduxerūt eū ad annā primū ¶ Crisp pre delectatione eū gloriabat in his q fiebāt q si trapheū statuentes ¶ Aug⁹ Hec tacet cui sā aur ita factū sit subdens Erat n. socer cayphe q erat pontifex āni illi q certo et matheꝰ aī id breui narrare voluisset eū ad caypha ductū fuisse cōmemorat. qr et ad annā prius ideo ductꝰ ē. q socer eius fuerit vt intelligendū sit hoc eundē caypham fieri voluisse ¶ Beda. Quatenꝰ dū a cōsimili pontifice dānaret ipse quoq; nimioris crimis reus haberet. vel fortassis sic dominica erat vt pterire eā nō possent Hinc diuinitꝰ actū est vt q erāt affines sagumen cōtrahent in scelere Bed q dicit q cet pontifex āni illi sonat cōtrariū legi in qua preceptū erat vt vnꝰ cet pontifex sūmꝰ quo mortuo succederet ei filiꝰ suus Bed ia pontificatꝰ abrogatione erat infectꝰ ¶ Alchuinꝰ Refert eni iosephus istū caypha vnū ex sacerdotū redemisse. Nō g mirū si iniquus pontifex inique iudicauerit sepe q pecuniā ad sacerdotiū accedit p iustitiā in eo seruatur ¶ Crisp Ne aūt audiens vincula auditor tumultuet retulit ppheae qm mors ei salus sint orbis terrarū vñ sequitur. Erat aūt cayphas q cōsiliū dederat iudeis q expedit vnū hoīem mori p populo Tanta eni est veritatis supphabundantia vt et inimici eam psonent.

Sequebat aūt ihm simō petrus et alius discipul discipul aūt ille erat notus pontifici et introiuit cū ihu in atriū pontificis Petrus aūt stabat ad ostiū foras Exiuit g discipul alius q erat notus pontifici et dixit ostiarie et introduxit petrū Dicit g petro ancilla hostiaria Nūq̄d et tu ex discipulis es hoīs isti Dicit ille. nō sū. Stabant aūt serui et ministri ad prunas q frigus erat et calefaciebāt se. Erat aūt et petrus cū eis stās et calefaciens

¶ Aug⁹ de con. euā. De petri tēptatione q inter ¶ Le. dū contumelias facta ē. nō eodem ordine oēs narrāt Nā ipsas prio cōmemorat matheꝰ et marcus deinde petri tēptationē. Lucas vero explicat prius tēptationes petri deinū dīi cōtumelias Johes aūt incipit petri temptationē dicē cū dicit sequebat aūt ihm symō petrus et alius discipul ¶ Alchuinꝰ Ex deuotione sequebat magistrū q ius alongē ppt timorē ¶ Aug⁹ Quis sit aūt ille alius discipul nō temere affirmandū ē q tacet. Volet aūt se idem iohes ita significare et addere. quē diligebat ihs. fortassis g et huic ipse ē ¶ Crisp De aūt occultat humilitatis gra. Et eni hoc magna rectitudine enarrat qm oīb fugientib ipse sequit. sz ppont sibi petrū et sui ipsius coactus est meminisse vt discas qm ceteros alios enarrat ea q facta sūt in atrio ipsi mtꝰ existēs. Ducebat aūt ppria laude subditos. discipulus aūt ille erat notꝰ pontifici. et introiuit cū ihu in atriū pontificis ¶ Nō eū hoc vt magnū q̄d de seipso ponit sz qr dixit q introiuit cū ihu solus vt nō estimes hoc excelse metis ee addit causā q ingt petrū venisse illuc amoris fuit. nō intrasse nūt nisi timoris. vñ sequit. Petrus aūt stabat ad ostiū foras ¶ Alchuinꝰ Foris stabat qui negaturꝰ erat dīm nec erat in xpo q xpm cōfiteri non erat ausus ¶ Crisp Dz qm et petrus intrasset vtiq; domū si ei cōcessū esset intelligunt subdens Exiuit g discipul alius q erat notꝰ pontifici et introduxit petrū ¶ Ideo aūt ipe eū nō introduxit qr xpo adhereba et sequebatur eū. sequit. Dicit g ancilla hostiaria Nūquid et tu ex discipulis es hoīs isti Dicit ille nō sū. Quid dicis o petre Nōne prius dixisti. et si oportuerit aīaz meā pro te ponā. Qd g factū est qm nec hostiarie seruis interrogatione Non erat miles q interrogabat sz hostiaria vilis Neq; dixit seductoris discipul es sz hoīs illi qd miserentis erat Dicit aūt nūquid et tu. qr iohes intus erat ¶ Aug⁹ Dz qd mirū si de vera pdixit homo aūt falsa presumpsit Bene in ista q ia incepta est negatione petri debemus adiutere nō solū ab eo negari xpm q dicit eū nō esse xpm sz ab illo etiā qui negat se ee xpianū Dns eni nō aut petro discipulū meū te negabis. sz me negabis Negauit g ipm cui se negauit ee discipulū Quid aūt aliud isto modo qui se negauit esse xpianū. Quā multi postea etiam pueri et puelle potuerūt morte p xpi cōfessione contemnere et regna

celoz fortiter introire qđ tūc iste nō potuit q̄ claues regni eiꝰ acepit. Ecce vñ dictū est sinite hos abire. qz q̄s dedisti mi. nō pdidi ex eis quēq̄. Vbiq; eū petrus si negato xp̄o hinc iret. q̄d aliud q̄ piret. ℣ Crisꝰ in sermone de petro et helia. Idcirco autē diuine prouidentie secretū p̄misit vt p̄mus ipse labe ret petrꝰ q̄ erga peccātes duriozē sniām ꝓpriꝰ impetu temperaret. Petrus ei orbis terrarū doctor et mḡr. peccauit et venā impetrauit vt hec idulgentie norma et regula iudicantibꝰ p̄beret. Idcirco eū nō angelis arbitror cōmissā sacerdotij potestatem. ne eū ipsi mīme peccāt. in peccatoribꝰ sine vllā vindictā. ℣ Homo passibilis sup̄ hoīes ordinat vt dñi ipse in alijs suas recolit passiones mitē apud eos se p̄beat et benignū. ℣ Theo. Quidā tñ manē quandā grām appantes petro dicūt q̄ ideo negauit petrꝰ q̄m volebat semp̄ ee cū xp̄o et sequi cōtinue. Dixit eni q̄ si fateret se ee de xp̄i discipulis diuideret ab eo et nō habere vltra spaciū sequē di. videndiq; dilectū. vñ simulabat se officiū gerere mīstrozū. ne vultus mestitia cognitꝰ excluderet. vñ sequit. Stabāt aūt serui et mīstri ad prunas q̄ frigus erat et calefaciebāt se. Erat aūt et petrꝰ stās cū eis et calefaciens se. ℣ Aug⁹ Nō hyems erat et tñ frigus erat quale solet eriā equinoctio verno aduenire. ℣ Greg. in homa. Jā aūt intra caritatis calore petrꝰ tocpuerat et ad amorē p̄ntis vite q̄si ad persecutoz̄ prunas infirmitate estuante retrahebat.

Pōtifex aūt interrogabat ihm de discipulis ei⁹ et de doctrina ei⁹. Rndit ihs. Ego palā locutꝰ sū mūdo. ego semp̄ docui in synagoga et in templo quo oēs iudei cōueniūt. et in occulto locutꝰ sū nichil. Qđ me interrogas. Interroga eos qui audierūt. qđ locutꝰ locutꝰ sū ipsis. Ecce hi sciūt que dixerim ego.

℣ Crisꝰ Quia xp̄o nullū crimē inferre poterāt de discipulis ei⁹ forte assistē interrogabāt vñ dicit. Pōtifex aūt interrogabat ihm de discipulis ei⁹. forte assistis vbi erāt vel aug⁹ qia eos collegit. Hoc aūt dicebat quasi sedinosū et nouarū rerū factorē eū redarguere volens quasi nullo alio attendente ei q̄ ei⁹ discipulis ℣ Theo. Explorat insup̄ de doctrina vñ sequit. Et de doctrina ei⁹ cuiusmodi scz foret vtrū a lege discrepās et aduersa moysi. vt exinde occasione cōcepta vt dei emulū p̄dat. ℣ Ilchui. Nō enī cognoscendę veritatis amore interrogat. sz vt causā inueniret q̄ eū accusare potuisset. et tradere romano p̄sidi addūnandū. Sed dñs ita tempauit tñsionē. vt nec veritatē taceret nec se defendere videret. sequit. eū. Respōdit ihs Ego palā locutꝰ sū mūdo ego semp̄ docui in synagoga et in templo q̄ oēs iudei cōueniunt. et in occulto locutꝰ sū nichil. ℣ Aug⁹ Nō p̄tereunda nasut hec q̄stio. Qđ ei ipsis discipulis nō loq̄batur palā sed horā p̄mittebat qn̄ palā fuerat locuturꝰ quō palā locutꝰ ē mūdo. Deinde ipsis discipulis suis multo manifestius loq̄batur. qn̄ eū eis erat remotus a turbis tūc eū et parabolas aperiebat. q̄s clausas p̄se alias rebat. ad Sed intelligendū est ita eū dixisse palā locutꝰ sū mūdo ac si dixisset. Multi me audierūt. et rursus nō erat palā qz nō intelligebāt et q̄ seorsū discipulis loq̄batur. nō in occulto vbiq; loquebatur. Quis nāq; in occulto loq̄t. q̄ roga tot hoīb⁹ loq̄t. p̄sertim si hoc loq̄t. pauis qđ p̄ eos velit innotescere multis. ℣ Theo. Remānsat aūt hic ꝓpheta q̄ dicat. nō in occulto locutꝰ sū nec in occulto terre tenebroso. ℣ Crisꝰ Vel locutꝰ est quidē in occulto sz nō vt hi estimabāt trepidās et sedicionē faciens sz vbi multoz̄ audicione supervacua erāt que dicebat. Volens aūt ex superabunda tia fide dignū cōstituere sui testimoniū subdit. Qđ me interrogas. Interroga eos q̄ audierūt qđ locutꝰ sū eis ipsis. Ecce hi sciunt q̄ dixerī ego q̄si dicat. Tu me de meis interrogas. interroga inimicos meos q̄ insidiant michi. Dixit aūt hec vba cōfidentis in eoz̄ que dicta erāt veritate. Hec ē eni veritatis inalterabilis demōstratio. cū inimicos q̄s habuit testes. ℣ Aug⁹ Ipa eni que audierūt et nō intellexerāt talia erant vt nō possent iuste ac vere criminari. Et quocies q̄q; interrogādo tēptarūt vt inuenirēt vt accusarēt eū sic eis tradit vt ōnes eoz̄ retunderēt dolū et calūpnie eoz̄ frustrarētur.

Hec aūt cū dixisset vnus assistens mīstroz̄ dedit alapā ihu dicens. Sic respōdes pōtifici. Rndit ihs. Si male locutus sū testimoniū phibe de malo. si aūt bñ q̄d me cedis. Et misit eū annas ligatū ad caypha pōtificem.

℣ Theo. Cū ihs astantiū interpellasset testimoniū volens se mīster excusare q nō essz de hijs q̄ audiuerant ihm. pcussit eū. vñ dicit. Hec aūt cū dixissz vnus assistens mīstroz̄ dedit alapā ihu dicēs. Sic respōdes pōtifici. ℣ Aug⁹ de con. eriā. Hic sane ostenditꝰ q annas pōtifex erat nondū eni erat missus ad caypha cū hoc diceret. Et hos duos annā et caypha pōtifices cōmemorat eriā lucas in initio euāgelij sui. ℣ Ilchui. Hic iplet ꝓpheta. dedi maxillā meā percutientib⁹. Ex ihs iuste pcussꝰ māsuete respōdit. vnde sequit. Rndit ei ihs. Si male locutꝰ sū testimoniū p hibe de malo. si aūt bñ q̄d me cedis. ℣ Theo. Si dicere ret. Si habes ex hijs q̄ nūc a me ꝓlata sūt rephende onde q̄ male dixerim. q̄ si nequis q̄d furis. Vel eriā sic. si ꝓpria doctrinā cū in synagogis docebā certificā principē sacerdotū. q̄ si recte docui. ita vt eriā vos mīstri mutarem. q̄d me nūc cedis. quē ꝓius admirabaris. ℣ Aug⁹ Qđ ista tñsione veri māsuetus iusti q̄ eni accepit alapā. nūq̄d vellet eū q̄ pcussit aut celesti igne cōsumi aut terra deglutiendi sorberi aut correptū demonio volutari. aut eriā alia hūoi qualibet pena. vel eriā grauiore puniri. Qđ horū ꝓ potentiā ubere nō potuisset. ꝓ quē factꝰ ē mūdꝰ

nisi potenciā nos docere maluisset q̄ vinat⁹ mūdo. ¶ Sic dicet aliq̄s cur nō fecit qđ ipe p̄cepit pacienti sz nō sic rūdere sz maxillā debuit alterā p̄rebere. Quid q̄ mānsuete respōdit et nō solā alterā maxillā iterū p̄aussuro sz totū corp⁹ figendū p̄parauit in ligno et hinc ponus demōstrauit sua illa p̄cepta pacientie nō ostentacione corpis sz cordis p̄paracione fienda fieri ēi potest vt alterā maxillā visibilit⁹ homo p̄beat inimicis q̄nto ꝯ melius et rūdet vera placabilis et ad p̄ferenda ḡuiora tranquillo aio sit paratus. ¶ Crisos Qđ igit⁹ cōsequens erat nisi aut redarguere aut acceptare qđ dictū est sz hoc nō fit ea ēi que fiebāt nō erāt iudicia sz sedicio et tirānus. ¶ Nō inuenientes aūt qđ plus faceret mittūt eum ligatū ad cayphā pōtifice. ¶ Theo. Suspitātes hūc cū asturior⁹ est exercitare aliq̄d posse adūsū ilīm dignū morte. ¶ Aug⁹ Ad illū aūt sicut mathe⁹ dicit. ab ūcio ducebatur qm̄ ipe erat illi⁹ anni pōtifex princeps sacerdotū. Alteri⁹ quippe itelligēdi sūt solere anis agere pōtificatū. et credendum ē sēm voluntatē cayphe id esse factū. vt ilīm p̄mo ad annā duceret vel ecīā domos eoz ita fuisse positas. vt nō deberet anas a transeuntib⁹ pterriri. ¶ Beda. ꝯ aūt dicit ligatū nō sic itelligendū q̄ tūc tm̄ fuerit ligat⁹ sz tunc ligat⁹ ē cū est captus itaq̄ ligatū ad cayphā misit sicut sibi p̄sentat⁹ fuerat. siue fieri potuit vt ad horā solueret⁹ quatin⁹ discumberet et post hoc discuss⁹ iterū ligare tur et sic ad cayphā mitteretur.

Erat aūt simon petr⁹ stans et calefaciens se. Dixerūt ḡ ei. ¶ Nūq̄d et tu ex discipul'ei⁹ es. Negauit ille et dixit. nō tu. Dicit vn⁹ ex seruis pōtificis cognat⁹ ei⁹ cui⁹ abscidit petr⁹ auriculā. ¶ Nōne ego te vidi in orto cū illo. Iterū ḡ negauit petr⁹ et statim gallus cantauit.

¶ Aug⁹ Cū dixisset euāgelista qđlīm ligatū mitti erat annas ad cayphā. reuersus ē ad locū narrationis vbi reliquit petrū vt explicaret qm̄ in domo anne de trina ei⁹ negacione contigerat. vñ dicat. Erat aūt symō petr⁹ stās et calefaciens se. Sic recapitulat qđ ante iā dixerat. ¶ Crisos Vel multo stupore detinebat⁹ q̄ seruid⁹ erat. vt deducto ilīm de cetero nō moueret. ¶ Bed hoc fit vt discas. quāta natura sit ibecillitas cū deus hoīez dereliquit et iterrogat⁹ iterū ꝯ euā negat. vñ seq̄t. Dixerūt ḡ ei. Nūq̄d et tu ex discipul'ei⁹ es. ¶ Negauit ille et dixit non sū. ¶ Aug⁹ de con. euā. Hoc loco inuenim⁹ nō ante ianuā sz ad focū stante sēdo negasse petrū. qđ fieri nō posset. nisi iā redisset postea q̄ foras exierat. vt mathe⁹ dicit. ¶ Nec⁹ cū exierat iā. et foris vidit cū altera ancilla. Dz cū exire eū vidit id ē cū surgere ret. et exiret aūt aduertit eū et dixit hijs q̄ erant ibi. id est q̄ simul erat ad ignē int⁹ in atrio. Et hic cū ihū nazareno erat. ¶ Ille aūt qui foras exierat hoc audito redeūs iurauit illis contra nitentib⁹ q̄

q̄ nō nouī hoīez. Deinde in eo qđ ioh̄es hīc ait dixerūt. ¶ Nūq̄d et tu ex discipul'ei⁹ es. qđ redeunti et sīm dictū intelligim⁹. ¶ Hoc quoq⁹ cōfirmat. nō illā tm̄ alterā ancillā quā cōmemorat in hac sēda negacione mathe⁹ et marc⁹ sz et aliū quendā cōmemorat lucas cū petro illud egisse. Vñ ioh̄es dicit. dixerūt ḡ ei. Joh̄es aūt sensū de tercia petri negacione ita explicat. Dixit vn⁹ ex seruis pōtificis cognat⁹ ei⁹ cui⁹ abscidit petr⁹ auriculā. ¶ Nōne ego vidi te in orto cū illo. Qđ mathe⁹ et marc⁹ nō singulari sz plurali numero enūciant eos q̄ cū petro agebāt cū lucas vnū dicat. ioh̄es q̄q⁹ vnū cū cognatū ei⁹ cui⁹ abscidit petr⁹ auriculā. facile ē intelligere ꝯ plurale numerū p singulari vsitata locucione vsum passe. ¶ Matheū et marcū aut q̄ vn⁹ maxime tāq̄ sciens et q̄ eū viderat affirmabat. Ceteri aūt secuti ei⁹ fidē petrū simul vrgebāt. ¶ Crisos Bed negocium in memoriā eū reduxit eoz q̄ ibi dicta sūt. ¶ Nec⁹ multa dilectio quā illic p̄ verba multa ondit. vñ sequit. Et ꝯ negauit petr⁹ et statim gallus cātauit. ¶ Aug⁹ Cure medici cōpleta ē predictio. egroti conuicta presumptio. ¶ Nō enī factū est qđ ille dixerat. aiaz meā p te ponā sz factū est qđ ille p̄dixerat. ter me negabis. ¶ Crisos Euāgeliste vero cōtrariter negacionē petri scripserūt. nō discipulū accusantes sz nos eruditē volentes q̄nta malū sit nō deo totū concedere sz in semetipso cōfidere. ¶ Beda Mistice aūt per primā petri negacionē illi designat⁹ q̄ ante passionē ipsius negauerūt eū esse deū. Per sedaz vero illi qui post resurrectionē eius in diuinitate pariter et humanitate offenderūt. Item p̄ primū gallicantū ipsi⁹ designat⁹ capitis resurrectio. Per sēm illa q̄ in fine celebrabit⁹ tocius corpis. Per primā aūt ānallā q̄ petrū negare coegit designat⁹ cupiditas p sedaz carnal'delectacio. p vnū seu plures seruos demones q̄ suadent xpm negare.

Adducūt ḡ ihūm ad cayphā in p̄torīū. Erat aūt mane. et ipi nō introierūt in p̄torīū vt nō cōtaminarēt. sz vt māducarent pascha. Exiit ḡ pilat⁹ ad eos foras et dixit eis. Quā accusacionē affertis cōtra hoīez hūc. Respōderūt et dixerūt ei. Si nō esset hic malefactor. nō tibi tradidissem⁹ eū. Dixit ḡ eis pylat⁹. Accipite eū vos et secm̄ legē vestrā iudicate eū. Dixerūt ḡ ei iudei. Nob nō licet interficere quēq̄. vt sermo ihū impleret⁹ quē dixit significans quā morte esset moriturus.

¶ Aug⁹ Redit euāgelista ad locū narracionis sue vbi ea reliquit vt explicaret petri negacionē. vñ dicit. Adducūt ergo ihūm ad cayphā in pretoriū. Ad cayphā quippe ab anna collegā et socero ei⁹ dirigit missū. Dz si ad cayphā cur ad p̄torīū qđ nūl aliud vult itelligi q̄m vbi p̄ses pylat⁹ habitauit. ¶ Beda Pretoriū enī dicit sedes p̄toris. Pretores vero dicūt p̄fecti siue p̄ceptores eo q̄ eis⁹ p̄cepta

donent ℣ Lug⁹ aut igit aliqua vrgente causa de do
mo ane quo ad audiendū ambo cōuenerāt Cayphas
preerat ad ptoziū presidis et socero suo ihm reli
querat audiendū aut in domo cayphe ptozium
pylat⁹ acceperat et tanta dom⁹ erat vt seozsū
habitantē dnm suū seozsū iudicē ferret ℣ Lug⁹
de con. eua. Tanē ad ipm cayphā ab inicio ducha
tur. ad quē in extremo pduct⁹ est ℟ Dz qz ia tanq̄
cōiunctū reū adducebant. cayphe aut ia antea vi
su fuerat vt ihūs mozeret. nulla moza interposi
ta est quin occidend⁹ pilato traderet. ℟ Sequutur
erat autē mane ℣ Cryſ Erat aut mane. ℣ Interq̄
gallus cantaret ad cayphā ducit. mane vero ad pi
latū ℟ Per que demōstrat eua. qm̄ p̄ intermediū
noctis a cayphā interrogat. in nullo redarguit. et
ideirco misit eū pylato ℟ Dz illa alijs dimittēs enar
rāda. ipse q̄ssuit qd' demceps ē sequit ei. et ipsi nō
introierūt in ptoziū ℣ Lug⁹ Hoc ē in ea partem
dom⁹ quā pylat⁹ tenebat. si ipsa erat dom⁹ cayphe
Cur aut nō introierūt exponit subdēs Vt non cō
tamināret. sz māducaret pascha ℣ Cryſ Qm̄ tūc
iudei faciebāt pascha. Ipse vero ante vnū diem tra
didit pascha reseruās suā occasionē serte ferie qn̄
vetus pascha fiebat vel pascha dicat totū festū ℣ Lug⁹
Dies eū agere ceperāt azimozū q̄b⁹ diebꝫ cōtami
nari nō⁹ illis erat in alienigene habitaculū intra
re ℣ Ulchu. Pascha ei ꝑ que dicebat. dies illa qua
agn⁹ ad vesperū q̄rtadecima luna occidebat. Septē
vero dies sequētes. dies azimozū dicebāt. in quib⁹
nichil fermentatū in domib⁹ eozū debuit inueni
ri Sed tm dies paschalis iuenit inter dies azimoz.
vt apud matheū Prima aut dies azimoz. accesse
runt discipuli ad ihm dicētes vbi vis parem⁹ tibi pas
cha cōmedere Pascha enā dies azimozū inueniūtur
nōiati. sicut hic. vt māducaret pascha. Pascha
eū non īmolationē agni hic notat. q̄ fiebat q̄r
tadecima luna ad vesperū. sz magna solēpnita
tē q̄ xv luna celebrat̄ post agnū īmolationē
q̄rtadecima eū luna dns sicut et alij iudei pasca
celebrauit Quinq̄tadecima luna qū magna solēp
nitas celebrabat est crucifixus. q̄rtadecima vero lu
na cepit ee īmolacio ex quo aptꝫ ē in ozto ℣ Lug⁹
O ipia cecitas alienigene iudeis ptorio cōtamina
ri timebāt et fris īnocentis sanguinē nō timebāt
Vla q̄ eā dns erat et vite dator. q̄ occidebat non
eozū cōscientie sz nesciencie deputet. ℣ Theo. Sed
pilat⁹ vt aūqz prudens mit⁹ ipse idē egredit. vnde
sequit Exiuit ergo pylat⁹ ad eos foras. Hec at erat
cōsuetudo iudeozū vt quē mortis reū iudicaret vinc
tū p̄sidi traderēt vt dū preses vinctū cerneret ītel
ligeret morti addictū ℣ Cryſ Dz videns eū ligatū
et a tot adductū nō estimauit hoc argumentū ee
in altricabile accusatois sz interrogat. vn̄ sequitur
Et dixit eis. quā accusationē affertis ad vos hoiez
hunc Inuenies ei dicat ee iudiciū eos repulsse.
supplicū aut illi cōcedere Dz illi venientes ex di
recto accusationē et cōiecturis quibus dā vtuntur
vn̄ sequit. Respōderūt et dixerūt Si nō eet hic
malefactoz. non tibi tradissem⁹ eū ℣ Lug⁹ Inter
rogent atz rndeant ab īmundis spiritib⁹ liberā
ti. cui videntes mortui resurgētes et qd' oīa supat
stulti sapientes virū sit malefactoz ihs. sz ista di
cebāt de qb⁹ p̄ pphetā ia ipse p̄dixerat Retribue
bat m̄ mala p bonis ℣ Lug⁹ de cō. eua. Dz vide
dū est ne contra sit qd' lucas dicat certa in eo
dicta ee crimina. Ceperūt aut illū aggt accusare
dicētes Hunc inuenim⁹ subuertentē gentē nr̄az et p
hibentē tributa dari cesari et dicentē se xp̄m re
gē esse. Sed sdz iohes videt iudei voluisse vide
dicē crimina vt eozū auctoritatē secut⁹ pilat⁹
qd ei obiceret desineret q̄rere sz ob hoc tm̄ nocen
tem arederet q̄ sibi ab eis tradi meruisset Ergo
itelligere debem⁹ et hoc dictū esse et illud qd' lu
cas cōmemorauit Multa ei dicta et multū re
prosa fuit Vn̄ in narratione sua q̄ssuit posuit qd'
satis ee iudicauit ℣ Ita et ipe iohes dicat queda
q̄ obicta sūt q̄ suis locis videbim⁹ itaq̄ sequitur
Dicat g̃ eis pilat⁹ Accipite eū vos et scdm legē vr̄az
iudicate eū ℣ Theo. Qsi di. Qm̄ ad votū iudicium
posuistis et supbistis. ar si nichil vn⁹ pphanū ege
rit⁹ accipite vos et damnate. ego namq̄ nequaq̄
talis iudex effinar ℣ Ulchu. Vel hoc dicat qsi di.
vos q̄ legē habetis satis qd lex de talib⁹ iudicet sdz
qd' iustū esse satis ita facite. se est. Dixerūt g̃ iudei
nob nō licet iterficere quēq̄ iterficē ℣ Lug⁹ Sed nō
ne lex eis p̄cepit ne malefactoz⁹ p̄sertim seducto
rib⁹ adeo quale ishū putabāt parcant Dz itellige
dū est eos dixisse nō sibi licere interficere quenq̄
ꝑter festi diei sanctitatē quē celebrare ia ceperāt
Ita ne oēm sensū nimia malina p̄didistis vt ideo
vos a sanguine innocentis ipollutos ee credatis qz
eū fundendo alteri traditis ℣ Cryſ Vel ideo ipsi
eū nō interfecerūt. qz multū de potestate eozū
absasū erat eis romanis reb⁹ subiacentib⁹. Vel a
liter d' qz dixerat eis sdz legē vr̄az iterfirite eum
volentes ostendē q̄ p̄cm ei⁹ nō est iudaicū. dicūt
nō licet nob Nō eū sdz legē nr̄az peccauit sed
crimē ei⁹ est publicū qz se regē dixit. Vel quia
eū crucifigi cupiebāt vt eā mō mortis eū diffa
mēt Nō aut licebat eis crucifigere. Dz q̄ alio mō
iterfiebāt mostrat stephan⁹ ab eis lapidatus
Et ideo subdit. vt sermo ihu impleret. quē dixit sig
nificans qua morte ee moriturus. qm̄ sz iudeis
crucifigere nō licebat. Aut dicat hoc euangelista
qm̄ non ab eis solū sz a gentib⁹ debebat interfi
℣ Lug⁹ Dic eū legim⁹ apud marcū vbi ait. ece
ascendim⁹ iherosolimā et filius hois tradet prin
cipib⁹ sacerdotū et scribis et tradent eū gentibus
Pylat⁹ aut romanus erat. eūqz in iudea romani pre
fide miserāt. Vt q̄ iste sermo ihu impleret. id est vt

eū sibi traditū gentes interficeret noluerūt eū ac
cipe dicētes. Nob nō licet interficere quēq;
Introuit g iterū in ptoriū pylat; et vocā
uit ihm et dixit ei Tu es rex iudeoz; Et re
spondit ihs. A temetipso hoc dicis an alij
dixerūt tibi de me. Rūdit pylatus. Nūqd
ego iudeus sū. gens tua et pontifices tui tra
diderūt te mi. quid fecisti. Rūdit ihs Reg
nū meū nō est de hoc mūdo. si ex hoc mū
do esset regnū meū. miſtri mei vtiq; decer
tarēt. vt non traderer iudeis. Nūc ergo
regnū meū nō est hinc. Dixit itaq; pilatus
Ergo rex es tu. Rūdit ihs Tu dicis q; rex sū
ego. Ego in hoc natus sū. et ad hoc veni in
mundū vt testimoniū phibeā veritati. Oīs
qui est ex veritate audit meā vocem. Dixit
ei pylat; Quid est veritas.

Crisp. Ab odio iudeoꝝ eripi volens iudicū non
ptraxit in longū. vñ dicit. Introuit g iterū in pto
riū pylat; et vocauit ihm. Theo. seorsū eo q; mag
nā habebat de eo suspitionē. Ponebat de ea aūt
oīa exquisite rimari amoto strepitu iudeoꝝ. vnde
sequit. Et dixit ei Tu es rex iudeoꝝ. Alcuin. Hys ver
bis ostendit pilat; iudeos obiecasse hoc crimis. vt
diceret se ee regē iudeoꝝ. Crisp. Vel hoc pilat; a mul
tis audierat. q; vero nichil illi habebant dicē. vt nō
multa fieret inuestigacio qd cōtēt dicebat. hoc i me
diū ducere vult. sequit. Et rūdit ihs. A temetipso
hoc dicis. an alij tibi dixerūt de me. Theo. Innuit
ex hoc pylatū esse verecundem ac indiscrete iudicante
ac si diceret. Si hoc ex teipso loq;ris pande signa mee
rebellionis. at si ab alijs prepisti. mōsticionē fac or
dinariā. Aug; Sciebat vtiq; dns et qd ipse interro
gauit. et qd ipse rūsur; fuit. Sed tñ ipse dici volu
it. nō vt ipse sciret. sz vt cōscriberet. qd volut vt sci
ret. Crisp. Nō g ignorās interrogat. sz ab ipso ac
cusari iudeos volens vñ sequit. Respondit pylatus.
Nūqd iudeus sū ego. Aug; abstulit a se suspitio
nē qua posset putari a semetipso dixisse. id se a
iudeis audisse demōstrās. vñ subdit. Gens tua et
pōtifices tui tradiderūt te mi. Deinde dicit. Quid
fecisti. satis ostēdit illud ei pro crimine obiectū
tūq; dicēt. Si te regē negas. qd fecisti vt trāderis
michi. qsi mirū non eet si punicndo iudicia tradere
tur qui se diceret regē. Crisp. Reduxit aūt pilatū
nō valde malū cētem et vult ostendē q; nō est
homo nudus. sz deo et dei filio. et qd formidaue
rat pylat; dissoluit tyrānidis suspitionē. vñ sequit.
Rūdit ihs. Regnū meū nō est de hoc mūdo. Ac
fusti. Hoc ē quod bonus mgr fuit nos volut. sed
prius nobis demōstrāda fuerat vana hoim de
regno ei; opinio. siue gentis. siue iudeoꝝ. a qb;
id pylat; audierat. quasi pterea fuisset morte
plectendus q illicitū affectauerit regnū. Vel qm
solent regnaturi iudee regnāti. et videlicet ea

uendū erat ne huius regnū siue romanis siue iude
is ect adiūctū. q si interrogāte pylato cōtinue rndis
set nō ea iudeis. sz solis gentib; hoc de se opinati
b; rndisse videret. Oz post rnsionē pylati iā iude
is et gentib; oportunus aptiusq; rndit. qsi di. Iudi
te iudei et gētes nō impedio dignationē vrāz in hoc
mūdo. Quid vultis ap̄li; venire credendo ad regnū
qd nō est de hoc mūdo. Quid ē enī ei; regnū. nisi
credētes in eū. qb; dicit. De hoc mūdo non estis q;
nis eos ee vellet in mūdo. Vn et hic nō ait. regnū
meū nō est in hoc mūdo. sz nō est de hoc mūdo. De
mūdo ei est. q; ipō hoim a deo qdem creatū. sz ex ada
uiciata sūpe generatū est. factū est. aūt regnū nō
iā de mūdo. q; quid inde in xpō regeneratū est. Dū
enī nos deiecerit de potestate tnebraꝝ et trāstulit
in regnū filij caritatis sue. Crisp. Vel hoc dicit. q;
nō tenet regnū vt hic reges terreni tenēt. sz q; in de
sup habz p;cipatū. q; non ē humanus. sz multo ma
ior et clarior. vñ subdit. Si ex hoc mūdo ect regnū
meū ministri mei vtiq; decertarēt. vt nō traderer
iudeis. Ostendit hic regnū ei; qd apud nos ē ibe
allitatē. q; a mīstris hz fortitudinē. suppus vero
regnū suffinens ē sibiipsi nullo indigens. si ugit
maius ē illud regnū volens capt; est. seipsū tra
dens. Aug; Cum aūt pbasset regnū suū nō ee
de hoc mūdo subdit. Nūc aūt regnū meū nō est
hinc. Non dicit. nō est hic. hic ei est regnū ei; vsq;
ad finē sēli habēs intra se cōmixtū zizania vsq; ad
messem. sz tū nō est hinc. q; peregrinat in mūdo.
Theo. Vel ideo nō dicit. nō est hic. sz nō est hinc.
Illa regnat i mūdo et vtitur ei; puisione et iuxta
votū cūcta disponit. Nō est aūt ab infimis cōstitu
tū regnū ei;. sz celito et ante scla. Crisp. Hinc aūt
hereticī accipientes occasionē alienū eū esse a
mūdi cōditione dicūt. Sed cū dicit. regnū meū
nō est hinc. nō p;uat mundū a sua p;uidēna et
plactione. sz ostendit regnū suū nō esse hūanū
neq; corruptibile. sequitur. Dicit itaq; ei pilatus
Ergo rex es tu. Rūdit ihs. tu dicis q; rex sū ego.
Aug; Nō q; regē se tunuit cōfiteri. sz ita dictū
est vt neq; regē se neget. neq; regē se talē esse
fateat. cuius regnū putet esse de hoc mūdo. Dictū
est ei tu dicis ac si dicēt. Carnalis cogitatio aliter dicis.
deinde subiungit. Ego in hoc natus sū et ad hoc veni in
mūdū vt testimoniū phibeā veritati. Nō est p;ducenda
huius p;nois syllaba. q; ait. in hoc natus sū tūq; dixerit. i
ad hoc natus sū sicut et aut ad hoc veni in mūdū. sed
corripienda tūq; dixerit. ad hoc natus sū sicut et aut
ad hoc veni in mūdū. Vñ manifestū est eū tpalē na
tiuitatē suā hic cōmemorasse. qua iam natus venit
in mūdū. nō illā sine initio. qua deus erat. Theo. Vel
aliter. Quesito p pylatū si dns ect rex ego inquit
in hoc natus sū. id est ad hoc q; rex sū. hoc enī ipso q;
a rege p;duct; sū. me quoq; testor fore regē. Crisp.
Vn ipse rex natus est. nichil nisi accipies habz. Ad

hoc inq̃t veni vt testimoniū ꝓhibeā veritati hoc ē vt hoc ipsū suadeā oīb⁹ Et notādū est q̃ suā humilitatē ostendit dū dicentib⁹ q̃m malefactorē ferebat silens. q̃n vero interrogat⁹ est de regno tūc locut⁹ est ad pylatū. erudiēs eū et reducēs ad alaoza et ostendit se nichil vsutū opatū esse ꝓ hoc q̃ diat vt testimoniū ꝓhibeā veritati ℣ Aug⁹ Eū aūt ꝑps testimoniū ꝓhibet veritati. testimoniū ꝓhibet sibi Ejus quippe ē vox ego sū veritas Sed q̃ nō oīm est fides adiūgit atq; ait. oīs q̃ est ex veritate audit vocē meā. audit vtiq; interioꝛib⁹ aurib⁹ id est obedit mee voci. ac si diceret credit in. q̃ vero aut oīs q̃ est ex veritate grāz cōmendauit qua sēp ꝓsitu vocat. Nā si naturā cogitem⁹ in qua creati sum⁹ cū oēs veritas creauerit. q̃s nō ē ex veritate Sed nō oēs sūt. q̃b⁹ vt obediant veritati ex ipsa veritate ꝓstat. Qui eū dixisset oīs q̃ audit vocē meā ex veritate ē. ideo dict⁹ ex veritate putaret q̃ obtempat veritati. Nō aūt hoc dixit sz aut oīs q̃ est ex veritate audit vocē meā. audit vtiq; ac ꝓ hoc nō ideo ē ex veritate q̃ ei⁹ audit vocē. sz ideo audit q̃ ex veritate ē. q̃ hoc illi donū ex veritate collatū est. ℣ Crys Hec aūt dicens attraxit et suadet fieri eoꝛ q̃ dicunt auditoꝛē. Interdenicq; et eū rogat hijs breuib⁹ vbis vt q̃rerent quid ē veritas. sequitur enī. Dixit ei pilat⁹. q̃d ē veritas ℣ Theo. Nā fere ab hoīb⁹ euanuerat et a cūctis erat incognita. dū essent incredili

Et cū hoc dixisset iterū exiuit ad iudeos et dixit eis Ego nullā in eo inuenio causā Et aūt consuetudo vobis vt vnū dimittā vob in pascha. Vultis g̃ dimittā vobis regē iudeoꝛū Clamauerūt oēs rursū dicentes Non hunc sz barrabā Erat aūt barrabas latro.
℣ Aug⁹ Cū dixisset pilat⁹ q̃d ē veritas. credo in mente illi venisse. cōtinuo cōsuetudinē ē iudeoꝛ q̃ solet ei dimitti vn⁹ in pascha et ideo nō expectauit vt ꝛnderet ei ihc̃s. ne mora fieret cū recoluisset morē quo posset eis in pascha dimitti. q̃d eū valde voluisse manifestū est. vñ dixit Et cū dixisset iterū exiuit ad iudeos ℣ Crys Videbat enī q̃d ē q̃ hec indigebat tpe interrogatio. Optebat aūt eū eripe ab ipetu iudeoꝛū. idcirco et exiuit ℣ Alcuin Vel nō expectabat audire ꝛnsū q̃. forte indignus fuit audire. seq̃t. Et dixit eis Ego nullā in eo inuenio causā ℣ Crys Nō dixit q̃. peccauit et dignus est morte donate eū festo. sz ꝑmū eū excusans. tunc rogat ex habūdanti. vt si nollet eū vt innocentē dimittere. saltē obnoxiū donaret tempi. ideoq; induxit. Est aūt cōsuetudo vob vt vnū dimittam vob in pascha ℣ Beda Licet cōsuetudo nō erat legis ꝑceptū. sz ex antiqua. patrū traditione descendit vt ob recordationē liberacois ex egipto vnū eoꝛū in die paschē dimitteret vinctū. Deinde exhortatur et dicit. Vultis g̃ dimittā vob regē iudeoꝛū ℣ Augusti.

Quelli eū ex ei⁹ corde nō potuit. ihm regē iudeoꝛ ē tā ꝑ hoc ibi sicut in titulo ipsa veritas fixit de qua q̃d erat interrogauit ℣ Theo. Pulcre aūt pilatus ꝛndet ꝓ hoc q̃ in nullo ihc̃s errauerit. sz frustra inquiebatur ab eis velut regū desiderans. Non eū eū q̃ esse regē assereret. ac emulū romane potestatis romanoꝛū vicari⁹ absoluisset. Quāobrē in hoc q̃ dixit regē iudeoꝛū absoluā. prorsus innoxiū ihm prodit illudit q̃ iudeos q̃si dicit. quē vos criminamini vt regē se putante hunc ego absolui nubeo q̃si nō ceritem ℣ Aug⁹ Sed hoc audito clamauerūt vñ seq̃t. Clamauerūt oēs rursū dicentes nō hunc sed barrabā. Erat aūt barrabas latro. Nō reprehendim⁹ o iudei q̃ ꝓ pascha liberastis nocentē sz condistis innocentē. q̃d tm̃ si fuerit verū pascha nō fieret ℣ Beda Quia q̃ reliquerūt saluatorē et petuerūt latronē vsq; hodie diabolus sua latrocinia exercet in ipsos

℣ Alcuin Barrabas aūt interpretat⁹ iste filius magri eoꝛū id ē diaboli. q̃ hunc latronē i suo scelere iudeis i sua pfidia magister fuit. Capitulum.

Tunc g̃ apprehendit pilatus ihm et flagellauit eū. Et milites plectentes coꝛonā de spinis iposuerūt capiti ei⁹ et veste purpurea circūdederūt eū. Et veniebant ad eū et dicebāt Aue rex iudeoꝛū et dabant ei alapas. Exiuit iterum pylatus foras et dixit eis Ecce adduco eū vobis foras vt cognoscatis q̃ nullā in eo causā inuenio. Exiit ihc̃s portans spineā coꝛonā et purpureum vestimentū. Et dixit eis Ecce homo.
℣ Aug⁹ Cū iudei clamassent nō ihm sibi dimitti a pylato velle ꝓpt pascha sz barrabā latronē. subdit. Tunc g̃ apprehendit pilat⁹ ihm et flagellauit eū. Hoc pylat⁹ nō ob aliud fecisse credendū ē. nisi vt ei⁹ lacrymis iudei saciati sufficere sibi estimarēt. et vsq; ad ei⁹ morte desistere. Ad hoc ptinet q̃dem pses erā cohortem suā ꝓmisit facere que sequit aut fortasse et iussit. Dixit eū q̃d deinde fecerunt milites pylatū in iussisse nō dixit. seq̃t eū Et milites plectentes coꝛonā de spinis iposuerūt capiti ei⁹ et veste purpurea circūdederūt eū. et veniebat ad eū et dicebāt Aue rex iudeoꝛū et dabāt ei alapas ℣ Crys Quia ei pilat⁹ dixit eū regem iudeoꝛū schema ei cōtumelie de reliquo imponit ℣ Beda Nā ꝓ diademate spineā illi iposuerūt coꝛonā. et ꝓ purpureo vestimēto q̃ reges veteres vtebant. vestē purpuream ei circūdāt vbi nō debet videri cōtrarii. q̃d matheus dicit circūdedisse clamide coccinea. q̃. vt origenes refert vnus fuit materie. coccus et purpura. Coccule ei incidūt. et ex hijs gutte sanguis fluunt. ex quib⁹ vtriusq; generis tingit vestimentu.

Et q̄ius hoc milites illudendo facerēt nob̄ tñ operabāt misteria. Illā p̄ spineā coronā nostrorū designat p̄cordū susceptio q̄ sicut spinas terra nr̄i cordis germinat. In vestimento purpureo caro passionib⁹ subiecta designat significatur. Purpura ei vestit. aū de truphis scorū martirū glat. ℣ Crisp. Illō aūt inuectio principis erat qd̄ faciebāt sz ad graz iudaicā hoc faciebāt. q̄ neq; circa iudeos ab illo ussi fuerūt nocte. sz iudeis pecuniarū grā gratificātes oia audebāt. Tot aūt et talib⁹ factis ip̄e stabat silens Tu vero audiens hec i mente habe cōtinue. et rege orbis terrarū et angelorū dñm vides contumeliam patiente et oia ferente silencio imitare. ℣ Augꝰ Dic eū implebāt. q̄ de se dicerat xp̄s. Hic martires ifortmabāt ad oīa q̄ p̄secutores iubuit facē p̄ferenda Dic regnū qd̄ de hoc mūdo nō erat. superbū mundū nō atrocitate pugnandi sz patiendi humilitate vincebat. ℣ Crisp. Ut aūt cōuicia qd̄ a militib⁹ factū erat in eū videntes respuēret a passione. coronatū ihm adduxit ad eos. vñ seq̄t. Exiuit iterū pylatꝰ foras et dicit eis Ecce adduco vobis eū foras vt cognoscatis q̄ nullā in eo causā inuenio. ℣ Augꝰ Sine apparet nō ignorāte pilato hec a militib⁹ hec facta. sine ussierit ea sue p̄miserit illa sz causa quā sup dixim⁹. vt hec ei⁹ ludibria tanta libētissime videret et vlterius sāguinē nō sitirent. vñ seq̄t. Exiit ergo ihs portās spineā coronā et purpureū vestimentū. nō clarus ip̄e ro sz plen⁹ obprobrio. sequit et dicit eis. Ecce homo. q̄si di. Hi regi iudeis ia p̄nte q̄ abiectū videtis. feruet ignominia frigescat iudia Cū ergo vidissent eū pontifices et ministri clamabāt dicentes Crucifige crucifige eum Dicit ei pylatꝰ. Accipite eū vos et crucifigite eū. Ego enī nō inuenio in eo causā. Rñderūt iudei. Nos legē habemus et sedm legē debz mori. q̄ filiū dei se fecit. Cū g̃ audisset pilatus hūc sermonē magis timuit

℣ Augꝰ Iudeorū inuidia pro xp̄i ignominia nō frigescat. ardescat potius et inualescat. vñ dicit. Cū g̃ vidissent eū pontifices et ministri clamabāt dicētes. crucifige crucifige eū. Crisp. Vidit g̃ pylatꝰ oīa manuter fieri. vñ seq̄t. Dicit ei pilatꝰ accipite eum vos et crucifigite. Exercitatis ē hoc vbū ad rem non cōcessā eos impellentis. Ipsi ei dicebāt eū. vt cū p̄sidis iudicio hoc fieret. Contigit aūt cōtrariū iudicio p̄sidis eū magis absolui. vñ seq̄t. Ego non inuenio in eo causā. Continue ei eū ab accusatorib⁹ erunt. vñ manifestū est qm̄ p̄iora p̄ter illorū cōcessit insaniā. Dedit deos canes mul horū inuerecūdia cōuertit. nā seq̄t. Rñderūt iudei. nos legē habem⁹ et sedm legē debz mori. q̄ filiū dei se fecit.

℣ Augꝰ Ecce alia maiora iudia. qua q̄dem illa vidēbatur velut affectare illicito ausu regie potestatis et tñ neutrū sibi ihs mendaciter vsurpauit. sz vtrūq; verū est. et vnigenit⁹ est dei filius et rex a deo cōstitut⁹ sup syon monte sanctū eius. et vtrūq; nūc demōstraret. nisi q̄to erat potentior tanto mallet ē patiendo. ℣ Crisp. Adiuuit eū ipsis disputātib⁹ sibi. ipleri p̄phetā illud q̄ nō aperuit os suū in humilitate sua iudicū eius sublatū est. ℣ Augꝰ de con. euā. Hoc aūt potest cōgruere ei qd̄ lucas cōmemorat in actu fationis iudeorū dictū. Iustū in nouem⁹ subtente gente nr̄am vt adiungat. q̄ filiū dei se fecit. ℣ Crisp. Deinde pilatꝰ qd̄ē timet ab ipsis auditis. et formidauit ne forte verū essz qd̄ diceba tur. et videret iniq; agere. vñ seq̄t. Cū g̃ audisset pilatꝰ hūc sermonē magis timuit. ℣ Beda. Non timuit q̄ legē audiuit. q̄ alienigena erat. sz magis timuit ne filiū dei occideret. ℣ Crisp. Illi vero hec dicētes nō horruerūt sz interfecerūt eū. p̄ quibus oportuerat adorare.

Et ingressus ē p̄torū iterū et dicit ad ihm Vñ es tu. Ihs aūt respōsū nō dedit ei. Dicit ei pilatꝰ. Mihi nō loqris. Nescis q̄ potestatē habeo crucifigere te. et potestatē habeo dimittere te. Rñdit ihs. Nō haberes potestatē aduersū me vllā nisi tibi datū esset desup. Propterea q̄ tradidit me tibi maiꝰ peccatū habz. Et exinde q̄rebat pilatus dimittere eum.

℣ Crisp. Pylatꝰ timore cōcussꝰ rursus inquisitione facit. vñ dicit. Et ingressꝰ ē p̄torū iterū et dicit ad ihm. vñ es tu. Nō aūt vltra interrogat. q̄d fensit. seq̄t. Ihs aūt responsū non dedit ei. Quia ei audiuit qm̄ in hoc natꝰ sū et ad hoc veni et qm̄ regnū meū nō est hūc cū debuissent resistere et eripe eū hoc q̄dē nō fecit sz secutꝰ ē iudaicū impetū. Propterea g̃ nichil ei rndit qm̄ manifestā oīa interrogabat. Sed et alit⁹ q̄ib⁹ testātib⁹ ei. volebat p̄ sermones vincere et excusationes cōponē. ostēdens qm̄ ad hoc venit. ℣ Augꝰ Hoc aūt silentiū dñi nr̄i ihu xp̄i nō semel factū. collatis oīm euāgelistarū narrationib⁹ reperitur et apud p̄cipē sacerdotū et apud herodem et apud ipm̄ pilatū vt nō frustra de illo p̄phetia p̄cesserit. Sicut agnus coram tondente fuit sine voce sic nō aperuit os suū. Tūc vtiq; qm̄ interrogātib⁹ nō respondit. q̄nus eū quibusdā interrogātib⁹ sepe rndit. Tamē aptꝰ illa ut q̄bus noluit rndere ad hoc data ē de agno similitudo vt in suo silencio nō reus sz innocens haberet. id ē nō sicut male sibi cōscius qui de p̄cis communicabat suis sz sicut māsuetꝰ q̄ pro p̄cis immolabat alienis. ℣ Crisp. Quia igit siluit. seq̄t. dicit ei pylatus. Mihi nō loqris. Nescis q̄ potestatē habeo crucifigē te et potestatē habeo dimittere te. vide qualit seipsū condēpnauit. Hi ei ut te totū possitū est cui⁹ grā nullā causā inuenies nō absolueris Quia igit adiūsus seipsū ptulit. rndit ihs. Nō haberes potestatē aduersus me vllā. nisi datū tibi eet desup. ostendēs qm̄ nō simpliciter et sedz alioz cōsequentia hoc fit sz mystice cōsūmat. Ne igit.

hoc audiẽs estimes eũ ab oĩ eruti crimine subdit
Pterea q̃ tradidit me tibi pcm maius habz Et
minus si datũ erat nequ hic nequ illi obnoxiꝰ sũt
crimib⁹ manutet dias Hoc ei datũ est id est rõcessũ ac si duct pmisit hoc si cri nequ tñ pterea ext
neqaã sũt Aug⁹ Ecce rñdit pinde vbi nõ respõdebat nõ sicut reus sue dolosus sz sicut ouis silebat
vbi rñdebat sicut pastor docebat Dicam⁹ g̃ qd dix⁹
qd et p aplm docuit qz nõ est potestas nisi a deo Et
qz plus peccat q̃ potestati inocentẽ occidendũ inuore
tradit q̃ potestas ipa si eũ timore alicui⁹ maioris
potestatis occidit talẽ quippe deꝰ dederat illi potestatem vt eet ea subcesaris potestate Quapꝓ ingt
nõ haberes adũsũ me potestatẽ vllã id ẽ quatulãũq̃
habes nisi hocipsũ q̃q̃d est tibi eet datũ desup Sed
qz scio q̃ntũ sit nõ eũ tñ est vt tibi oĩmodo liberũ sit
pterea q̃ tradidit me tibi maius pcm habz Ille
quippe me tue potestati tradidit iudendo tu vero
eandẽ potestatẽ in me exeruturꝰ es metuendo Nec
timendo quidẽ pcertim inocentẽ hoiez homo debz
occidẽ Sed id celando facere multomaius malũ est
q̃ timendo Et ideo nõ ait q̃ me tibi tradidit qui habet pcm tãq̃ ille nõ haberet sz ait maius pcm
habz vt ea se habere itelligeret Theo Diat ãt
qui tradidit me tibi id ẽ iudas vel ea turba eũ
ergo patens rñsũ illis edidert q̃ nisi ego memet
ipsũ prebere et pz cõcederet nõ haberes potestatẽ in me ex hoc pocuꝰ ipsũ absoluere pylatꝰ
satagebat vñ seq̃t Et exinde q̃rebat pylatꝰ dimittere eũ Aug⁹ lege suppiora et inuenies ea dudũ
eũ q̃rere dimittere illum Exinde itaq̃ itelligẽdũ
est pter hoc id ẽ ex hac causa ne haberet pcm
occidendo inocentẽ sibi traditũ

Judei aũt clamabãt dicẽtes Si hũc dimittis non es amicus cesaris Omis eũ
q̃ se regẽ facit cõtradicit cesari Pilatus g̃
eũ audisset hos sermones adduxit foras
ihm et sedit p tribunali in loco q̃ diat lichostratus hebraice aũt gabatha Erat ãt
parasceue pasce hora q̃si sexta Et dicit iudeis Ecce rex vester Illi aũt clamabãt tolle tolle crucifige eũ Dicit eis pylat⁹ Regem
vrm crucifigam Respõderũt pontifices Nõ
habem⁹ regẽ nisi cesarẽ Tũc g̃ tradidit eis
illũ vt crucifigeretur

Aug⁹ Maiorẽ timorẽ se ingerere putauerũt iudei pylato terrẽdo de cesare vt occideret xpm q̃si superi⁹ vbi dixerũt Nos legẽ habem⁹ et sedz legẽ
debz morj qz filiũ dei se fecit vnde dz Judei ãt
clamabãt dicẽtes Si hũc dimittis nõ es amicus
cesaris Omis ei q̃ se regẽ facit cõtradicit cesari
Crisꝰ Sed vñ habetis hoc demõstrare a purpura a diademate a curru a militib⁹ Nõne sol⁹
semp cũ xpo discipulis incedebat p̃ onus vilia trã-

siens et abũ et stolã et habitacione Aug⁹ Pylatꝰ aũt eos legẽ nõ timuit vt occideret sz magis filiũ dei timuit ne occideret Nec vero nõ
sic potuit cõtẽpnere cesarẽ autorẽ potestatis sue
quẽadmodũ legẽ gentis alicne vñ subdit Pylatus g̃ eũ audisset hos sermones adduxit foras
ihm et sedit p tribunali in loco q̃ diat lichostratus hebraice aũt gabatha Crisꝰ Scrip quidẽ vt
scrutatur⁹ rem sedere eũ p tribunali hoc ostendebat Glosa sicut ei tribunal ẽ iudicũ sic thron⁹
vel solũ regũ et cathedra doctorũ Beda lichostratus aũt dr̃ q̃si lapide stratũ erat locꝰ sublimus
seq̃t Erat aũt parasceue hora q̃si sexta Aldin⁹
parasceue id ẽ pparatio hoc noie dicebat sexta
sabbati i qua pparabãt necessaria sabbato vt de mana dictũ est sexta die colligetis duplũ Quia eũ
sexta die homo ẽ factꝰ et in septima rejecit deus
ideo sexta die p hoiẽ patit sabbato q̃escit i sepulchro Hora aũt erat quasi sexta Aug⁹ Qd est g̃
qd marcꝰ dixit erat hora tercia qñ crucifixerũt eũ
nisi qz hora tercia crucifixꝰ ẽ dñs linguis iudeorũ
hora sexta manib⁹ militũ vt itelligam⁹ horam
qritũ ia fuisse tñsactã et aliq̃d de sexta ceptũ qñ sedit p tribunali pylatꝰ q̃ dicta ẽ a iohãne hora q̃si
sexta et cũ ducerent et crucifigerent et turba eiꝰ crucem gerent que gesta narrant hora sexta integra cõpleret Ex qua hora vsq̃ ad nonã sole obscurato tenebras factas triũ euãgelistarũ mathei marci et
luce cõtestat autoritas Sed qm̃ iudei facinus iterfecti xpi a se in romanos id ẽ pilatũ et eiꝰ milites
tñsferre conati sũt pterea marcꝰ ea hora qua xps
a militib⁹ crucifixꝰ est ptermissa tercia pocus horã recordatꝰ expressit vt nõ tm̃ milites reprant
crucifixisse ihm verũ eaã iudei q̃ vt crucifigeret
hora tercia clamauerũt Est et alia huiꝰ solucio
q̃stionis vt nõ hic accipiat hora sexta diei qz nec
iohis aut erat hora diei q̃si sexta sz aut erat parasceue q̃si hora sexta parasceue aũt latine pparatio
ẽ Pascha ei nrm vt dixit aplus imolatꝰ est xps
Cuiꝰ paschę pparationẽ si ab hora noctis nona cõputem⁹ qñ vident principes sacerdotũ pronũciasse dñi imolationẽ dicẽtes reus est mortis vsq̃ ad horã diei tertiã qua crucifixũ esse xpm marcꝰ euãgelista testat sex horę sũt tres nocturne et tres diurne Theo Voluit aũt ꝺa q̃ ex pcto scriptoris contigerit apud grecos Nã queda lm̃ greca noie gamma
cui talis ẽ figura tertiã horã imptat Queda aũt
figura q̃ ab eis vocat ephisimõ que talis ẽ sextam
horã importat Ex negligẽcia ergo scriptorũ precedens figura cedere potuit in sequente Crisꝰ
Pilatꝰ g̃ vt scrutnturꝰ exiens nulla tñ scrutacione
faciens tradit eũ estimãs monẽdos ee eos vnde
seq̃t Et dixit iudeis Ecce rex vester Theo q̃si dicere quale hoiez fatemini q̃ imperiũ vrm capesseret humilis vt nichil tale possit temptare Crisꝰ Et

numinū q̄ dicta sūt erāt sufficiencia vt faceret eos de cetero ab ira cessare sz trepidabāt ne dimissus rursus turbā ducat. Timor etenū prīncipatꝰ vsutū q̄d ē et aīam sufficiens ꝑdere ꝓpterea magis īsistūt vī seq̄t. Illi aūt clamabāt. tolle tolle. Interficere eū eū conabāt et exprobratissima morte vī subdit. Crucifige eū. formidātes ne aliqua eiꝰ post ipsū fiat memoria. Aug. Adhuc aūt pylatꝰ terroꝛē quē de cesare ingesserāt supare conat vī subdit. Dixit eis pylatꝰ regē vrm crucifigā. De ignominia eoꝝ volens eos frūgere q̄s de ignominia xpi mutare nō potuit. sequit. Rūderūt pōtifices Nō habemꝰ regē nisi cesarē. Chr̄s volentes se ipsos submiserūt supplicio ꝓpterea et deꝰ tradidit eos. Quia ei concorditer negauerūt regnū dei. dimisit eos in suū iudiciū iuidere. regnū eū xpi refutantes id q̄d cesaris ē sup seipsos vocabāt. Aug. Dz pylatꝰ timore mox vincit. vī seq̄t. Cui ꝙ tradidit eis illū vt crucifigeret. Aptissime eū contra cesarē venire videretur. si regem se nō habere nisi cesarē ꝑsitentibꝰ. alū regē vellet in ferre. dimittendo īpunitū quē ꝓpt hos ausus ei tradiderūt occidendū. Nō aūtē dictū est. tradidit eis illū vt crucifigeret illū sz vt crucifigeret. sc̄z iudicio ac potestate ꝑsidis. Sed ideo illis traditum dixit euāgelista. vt eos crimine īplicatos a quo alieni ēe conabāt. ostenderet. Nō ei facēt hoc pylatꝰ nisi vt id q̄d eos aperte cernebat īpleret.

Susceperūt aūt ihm et eduxerūt. et bajulans sibi crucē exīt in eū qui dicit calvarie locus hebraice golgatha. vbi eū crucifixerūt et cū eo alios duos hinc et inde medium autē ihm.

Glosa ad mandatū ꝑsidis milites xpm susceperūt crucifigendū. vī dicat. Susceperūt aūt ihm et eduxerūt. Aug. Potest eū hoc iā referri ad milites apparitores ꝑsidis. Nā postea euidenciꝰ dicat. Milites ꝙ eū crucifixissent eū. ꝙuis euāgelia. Si totū iudeis tribuit merito facit ipi eū fecerūt. q̄sd vt fieret exorsi sūt. Chr̄s Dz q. lignū vt ꝓphanū putabant et vitabāt et nec tangere ipm sustinebant. crucē ihu vt condēpnato īposuit. vī sequit. Et bajulās sibi crucē exīt in eū q̄ dicit calvarie locus hebraice golgatha. vbi eū crucifixerūt. Ita et ipso factū est. ysaac etenū ligna portauit. Dz tūc quidē vsq̄ ad ꝓtis bīplantū rēs ꝓcessit. nūc aūt in rebꝰ effectū obtinuit. veritas ei erat. Theo sz quodāmodo vt illuc ysaac dimissus ē et mactatus est aries. Hic et hic duūa natura manet īpassibilis sz hūanitas secm̄ quā aries dicit. tū sz erratis arietis ade filius huc mactatꝰ ē. Sed q̄liter alius euāgelista dicit et anguriauerūt spm̄ onē vt crucē portaret. Aug. de con. euā. Utrūq; factū inuenim9 ꝓmo id q̄d iolles dicit. deinde q̄d ceteri tres vī intelligit. q ipse sibi portabat crucē. cū exiret in locū memoratū. Aug. sup iolles. Grande spectaculū sz si spectet ꝑpetas grande ludibriū. Di pietas grāde misteriū. Videt impietas regē ꝓ vitga regnū lignū sui portare supplicij. videt pietas regē baulantē lignū ad semet ipsū figendū q̄d fixurꝰ fuerat. eaā in frontibꝰ regū spernendū oculis impioꝝ in quo erāt glorificanda corda sc̄oꝝ. Ipse crucē suā gestās humero cōmendabat et lucernē aīsure q̄ sub modio ponēda non erat. candelabꝝ ferebat. Chr̄s Et sicut victores ita et ipse in humeris portabat victorie signū. Quidā aūt dicūt q̄ in illo loco q̄ calphyarie dicebat. adam mortuꝰ ē et sepultꝰ vt in loco vbi mortꝰ regnauit illic et illis tropheū statuerit. Hiero. sup matheum Fauorabilis interpretacio et mulcens aurē populi n̄ri vera. Extra vrbē enī et foris portā loca sunt in q̄bꝰ truncāt capita dānatoꝝ. et calphyarie ossa decollatoꝝ sūpsere nomē. Adā vero sepultum iuxta ebron et arbee in ihu filij naue volumine legim9. Chr̄s Crucifigebant aūt eū cū latronibꝰ vī seq̄t. Et cū eo alios duos hinc et inde. medium aūt ihm. In hoc ꝓphenā implentes q̄m cū iniquis reputatꝰ est. Que ei cōuiciantes faciebāt hec veritati cōferebāt. volebat ei demon q̄d fiebat obūbrare sz nō valuit. Tribus ei in cruce affixis numaula q̄ fiebāt nullus assaripsit nisi soli ihesu ita īanes diaboli artes facte sūt. Nec solū nō obfuit gle ei9 sz et cōtulit nō parū. Nā latronē in cruce conuertere et in paradisū īducē nō min9 fuit q̄ cōtutere petras. Aug. Cū et ipsa crux si attendas tribunal fuit in medio ei iudice cōstituto. vnꝰ latro q̄ credidit liberatꝰ. alter q̄ insultauit dānatꝰ est. ꝙa significabat q̄d futurꝰ ē de viuis et mortuis. Alios positurꝰ ad dexterā. alios vēo ad sinistrā.

Scripsit aūt et titulū pylatꝰ et posuit sup crucē. Erat aūt scriptū. ihs nazarenꝰ rex iudeoꝝ. Hunc titulū multi legerūt iudeoꝝ q̄ quia prope ciuitatē erat locus vbi crucifixus est ihs. Et erat scriptū hebraice. greece et latine. Dicebāt ꝙ pylato pontifices iudeoꝝ. Noli scribere rex iudeoꝝ. sed q̄ dixit rex sū iudeoꝝ. Respondit pylatus. q̄d scripsi scripsi.

Chr̄s Dixit in tropheo hīc ponūt victoriā ostendētes ita pylatꝰ titulū cruci xpi inscripsit. vī dicat. Scripsit aūt et titulū pylatꝰ et posuit sup crucē. simul quidē ꝓ xpo rīdens vt eū a cōmunione latronū discerneret. simul aūt et de iudeis vlciscēs. ostendēs sc̄z ipoꝝ malitiā. dū in suū regē insurrexerūt. vī sequitur. Erat aūt scriptū. ihs nazarenꝰ rex iudeoꝝ. Theda. In quo mōstrabat iā tūc regnū ipsi9 nō vt ipi putabāt destructū sz potius augmentatū. Aug. Dz iudeoꝝ tm̄ rex xp̄s est. an eaā genaū ꝓmo genaū. Cū eis dixisz ego aūt sū constitutꝰ rex ab eo super syon montē scm̄ ei9 subieci. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatē tuā. Magnū q̄ volum9 ītelligi in hoc titulo sacramentū. q̄ sc̄z oleaster factꝰ ē ꝑticeps pinguedinis olee. nō olea ꝑticeps frā est

amaritudis declastri. Rex g iudeorū xps sm̄ iudeor̄ circūasionē cordis nō littem sz spū. seqt. Hūc ergo titulū multi legebāt iudeoz. qz ppe ciuitatē erat locꝰ vbi crucifixꝰ ē ihesus. Crys. Credibile aūt est multos gētiles simul cū iudeis ppter festū conuenisse et ideo vt nullus ignoraret. nō in vna lingua sed in tribꝰ scripsit. vñ subdit. Et erat scriptū hebraice grece et latine. Aug. Nec ppe tres lingue ibi pceteris eminebāt. Hebrea ppt iudeos in lege dei gloriātes. greca ppt gentiū sapientes. latina ppter romanos multis et pene oñibꝰ tūc gentibꝰ imperātes. Theo. Significant aūt supscriptio triplici sermone figurata dñm ee regē practice. physice. et theologice. Nā per latinas līas figurat practica eo q romanoz imperiū potentissimū satisq officiosū in expeditionibꝰ fuerit. Pgreas vero līas physica figurat. Grea nāq ergā naturaliū speculationem insudauerūt. Demū per hebraicas theologia ptendit. dñm iudeis est creditu rerū diuinarū agnitas. Crys. Judei aūt crucifixo īuidebāt. vñ seqt. Dicebāt g pylato pōtifices iudeorū. Noli scribere rex iudeoz. sz q dixit rex sū iudeorū. Nā ihc ipse enūciatio ē et cōmunis sua. si vero adiuuat qm ipse dixit. ipsius petulātie et extollētie ostenderet crimē esse. Sed pylato in priori stetit mēte. vñ seqt. Rndit pylatꝰ qd scripsi scripsi. O ineffabilē vim diuine opationis etiā in cordibꝰ ignorātiū. Nōne occulta vox quedā pylato intus quodā si dici potest clamoso silencio psonabat qd tanto ātea in psalmoz̄ litteris pphetatū est. Ne corrūpas titulū inscriptionē sz qd loquitur isam pōtifices. Nūquit ei ppterea nō erit verū qz ihs aut rex sū iudeoz. Dicorrūpi nō potest qd pylatꝰ scripsit corrūpi potest qd veritas dixit. Ideo ei pylatꝰ qd scripsit scripsit qz dñs qd dixit dixit

Milites g cū crucifixissent eū acceperūt vestimenta eiꝰ et fecerūt quatuor ptes vnicuiq; militi partem et tunicā. Erat aūt tunica īconsutilis desup cōtexta per totū. Dixerūt g ad īuicē. Non scindamꝰ eā sz sortiamur de illa cuius sit. vt scriptura impleret dicēs. Partiti sūt vestimenta mea sibi. et in veste meā miserūt sortem.

Aug. Judicāte pylato milites qui ei parebāt crucifixerūt illm. vñ dicit. Milites g cū crucifixissent eū acceperūt vestimēta eiꝰ. Et tū si voluntates si clamores eoz cogiteruꝰ. iudei magis crucifixerūt. Sed de ptiacione sortiq vestimētoz̄ eiꝰ ceteri euāgeliste breuiꝰ et clause iste vero aptissime locutꝰ est. nā secutus. Et fecerūt quatuor ptes vnicuiq; militi ptem. Unde apparet quatuor fuisse milites q in eo crucifigendo presidi parauerūt secutus. Et tunicā. subaudiendū est acceperūt. vt iste sit sensus. acceperūt aūt et tunicā. Et sic locutꝰ est vt de ceteris vestimētis nullā sortē missā esse videamꝰ. Sz de tunica quā simul cū ceteris acceperūt sed nō similit diuiserūt. De hac

eni seqt. exponēs. Erat aūt tunica iconsutilis de sup cōtexta p totū. Crys. Ipsa specie tunice eā ystorice designat. qz eni in palestīa duos pānos cōnectentes subtexūt indumēta. ostendit ioses q talis erat tunica ihu. occulte vilitatē vestimētoz̄ insinuās. Theo. Alii vero dicūt q apd palestinā telas cōtexūt nō velut apud nos texūt existēte supius stamine iferius vero terentibus vt sit nō versus ptem supīna textura predat sz contra. Aug. Cur aūt de illa sorte miserūt nar mat dicēs. Dixerūt g ad īuicē nō scindamꝰ eam sz sortiamur de illa cuius sit. Apparet itaq in aliis vestimētis equales se habuisse ptes vt sortiri necesse nō fuerit. In illa vero vna nō eos habe potuisse singulas ptes nisi scinderet. vt pānos eiꝰ inutilit tollerent. qd ne faceret ad vnū eā puenire sortione maluerūt. Hui euāte narrationi cōsonat et pphetiū testimoniū. vñ subiūgit vt scriptura adimpleret dicēs. Ptiti sūt vestimēta mea sibi et in veste meā miserūt sortē. Crys. Intuere pphetie certitudinē. nō eni q ptiti sūt soluꝫ sed et que nō ptiti sūt. Dixit igit pphēta vestimēta quidem diuiserūt sz veste sorti cōcesserūt. Aug. Dicendo diuiserūt vestimēta eiꝰ sortē mittentes ad totū diuisionē vestimētoz̄ voluit itelligi et illā tunicā ptinere de qua sortē miserūt. Tale ē qd ena aut lucas diuidentes vestimēta eiꝰ miserūt sortes diuidētes eni venerūt ad tunicā de qua facta ē sortitio. Dicēdo aūt sortes plem numerū psingula ri posuit. Marcus aūt solus videt intulisse aliquā intulisse qstionē. Dicendo ei mittētes sortem sup eis qs quid tolleret tāqm sup oñibꝰ vestimētis sors missa sit. locutꝰ videat. Sed hec breuitas obscuritatē fant sic ei dictū est. Mittentes sortē sup eis acsi dicēt. mittētes sortē cū diuiderēt. Cū autē dixit quis qd tolleret. id ē qs tunicā tolleret tāqm si totū ita diceret. Mittētes sortē sup eis qs tunicā ī ptibꝰ equalibꝰ supfuerat tolleret. Quadriptita autē vestis dñi ihu xpi. quadriptitū figurauit eiꝰ ecclia. quatuor sz ptibꝰ in orbe diffusā. et in eisdem eqliter. id ē concorditer distributā. Tunica vero illa sortita oīm ptiū significat vnitatē que caritatis vinculo cōtinet. Qui aūt caritas et supemineniorē hz viam et supeminet scientie et superoīa precepta ē sm illud sup oīa aūt hec caritatē habete merito vestis q significat desup cōtexta phibet. Et addidit ptotū. qz nemo eiꝰ est expers q ptinere inuenit ad totū a quo toto catholica vocatur ecclia. Inconsutilis qdē ne aliqñ dissuat. et ad vnū puenit. qz in vnū ones colligit. In sorte aūt dei gra cōmendata est. cū eni sors mittit. nō psone cuiusq vel meritis sz occulto iudicio dei credit. Crys. Vel sicut qdā dicūt tunica iconsutilis desup cōtexta p totū sm allegoriā ostendit qm nō simpliciat homo erat qui crucifixus est. sz et desup deitatē habebat

nō sup̄ sola tunica

¶ Theo. Vel aliter vestis iconsutilis denotat corpus xpi qđ a supiore pte contextū est. Ihūs enī sōis supuenit et virtus altissimi virginem obumbrauit. Hoc ꝙ sacrosctm xpi corpus indiuisibile cōstat. Nā et si diuidat̄ p singulos sñificās vnitatem ꝛ aīaz simul et corpus integre tñ et indiuisibiliter cōsistit in oībus. ¶ Aug. qm ex quatuor elemētis mundus cōsistit itelligendū est p xpi vestimētis visibilē creaturā quā intersē diuidūt demones quoties mortī tradūt verbum dei. qđ habitat in nob̄ ac satagūt nos sue ptis efficere p mundanas illecebras. ¶ Aug. Et ideo ista non aliqđ boni significasse qđ dixerit qz p malos facta sūt. Quid ei de ipsa cruce dicturi sum⁹. Que similiter ab impijs facta ē. et tñ ea significari recte itelligit qđ ait apls. ꝙ sit latitudo et lōgitudo altitudo et pfundū. Lata ē quippe in tñ suerso ligno quo extendūt pendētes manus et significat opa bona in latitudine caritatis. Longa est a tñ suerso ligno vsqz ad terrā. et significat psenerāā in lōgitudē tpis. Alta ē in eminēte quo tñ suersū lignū surssū versus extendit. et significat supnū finē quo cūcta opa referūt. Pfunda ē in ea pte qua i terrā figit. ibi quippe occulta ē. Hz cūcta eius apparētia inde cōsurgūt sicut bona nīa de pfunditate grē dei ꝙ comphendi nō potest. vnūsa precedunt. Sed et si crux xpi hoc solū significaret qđ ait aplus ꝙ xpi sūt carnē suā crucifixerūt cū passionib̄ et cōcupiscētijs. ꝙ magnū bonū est. Postremo qđē signū xpi. nisi crux xpi. qđ signū nisi adhibeat̄ fiue frontib̄ credentiū fiue ipsi aque ex qua regenerāt̄ fiue oleo ꝙ crismate vngūt̄ fiue sacrificio quo alunt̄ nichil eoz̄ vite perficitur.

Et milites quidē hec fecerūt. Stabat autē iuxta crucē ihu mater ei⁹ et soror mris ei⁹ maria cleophe et maria magdalene. Cū vidisset ergo ihūs matrē et discipulū stantē quē diligebat. dicit matri sue. Mulier ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo. ecce mr tua. Et ex illa hora accepit eā discipul⁹ i sua.

¶ Theo. Cū milites qđ ꝓxiā spectabāt secordiam ꝓsequāt̄ ipse genitrīs cura sollicit⁹ ē. vnde dicitur. Et milites qdem hec fecerūt. Stabat iuxta crucē ihu mater ei⁹ et soror mris ei⁹ maria cleophe et maria magdalene. ¶ Ambro. i epla. Maria mr dñi ante crucē stabat filij. null⁹ me hoc docuit nisi sanctus iohes euāgelista. Quūdū alij concussū in passione dñi conscripserūt. celū tenebris obductū. refugisse solem. in paradisū latronē sz post piā cōfessionē receptū. Johānes docuit qđ alij nō docuerūt. quēadmodū in cruce positus matrē appellauerit. Pluris putauit qđ vitor suppliciorū pietatis officia mri exhibebat qđ qđ regnū celeste donabat. vite eterne. Nā si religiosū est qđ latroni donat̄ vita. multo vberiorīs pietatis ē qđ a filio mr tanto affectu honorata. Ecce inquit filius tuus. ecce mr tua. Testabat̄ de

cruce xps et inter matrē atz discipulū diuidebat pietatis officia. Cōdebat dns nō solū publicū sz etiā domesticū testamentū. Et hoc ei⁹ testamentū significabat iohes dign⁹ tanto testatore testis. Bonū testamentū nō pecunie sz vite eterne. qđ nō atramēto scriptū est sz spū dei viui. Lingua mea calamus scribe velociter scribētis. Sed nec maria minoz qđ matrē xpi dicebat. fugientib̄ aplis ante crucē stabat. et pijs spectabat oculis filij vulnera qz expectabat nō in prignoris mortē sz mundi salutē. aut fortasse qz cognouerat p filij mortē mūdi redemptionē. Aula regalis etiam sua morte putabat se aliqđ publico additurā inuenirī. Hz ihs nō egebat adiutorio ad redēptionē oīum. q ōnes sine adiutorio seruauit. vñ et dicit factus sū homo sine adiutorio inter mortuos liber. Susceptū qđē affectu paretis sz nō qssuit alter⁹ consortiū auxiliū. Hāc imitatā matres sce qm vnico filio dilectissimo tm materne vtutis exemplū dedit. Neqz enī vos dulciores liberos habetis neqz illud vgo quere bat solatiū vt aliū posset generare filiū. ¶ Jhero. cōtra heliodorū. Maria ista qm marco et matheo iacobi et ioseph mater dicitur. fuit vxor alphei et sororis marie matris dñi. quā maria cleophe nūcupat iohes cognominat a pre sue a gentilitate familie aut quacūqz alia causa ei nomē imponēs. Di autē unde tibi alia atz alia videt̄ qđ alibi dicat̄ maria iacobi minoris mater et hic maria cleophe discrepe scripture cōsuetudinē eundē horiez diuersis nōib̄ appellari. ¶ Crisp. Et cōsidera qđ ibi cellius genus sz mulierū virili⁹ apparuit iuxta crucē stando fugientib̄ discipulis. ¶ Aug⁹. de con. euā. Nisi autē matheus et lucas maria magdalene noiassent potuissem⁹ dicē alias alonge. alias iuxta crucē fuisse. Null⁹ ei eorū preter iohēz matrē dñi cōmemorauit. Nūc ꝙ quo itelligit̄ eadē maria magdalene et alonge stetisse cū aliis mulierib̄ sicut matheus et lucas dicūt. et iuxta crucē fuisse sicut iohes dicit. nisi qz tanto ītervallo erāt et iuxta dici possent. qz in cōspectu eius pōsto aderant. et alonge in cōspectu turbe ꝓpinquior⁹ eius stantis cū centurione et militib̄. Possum⁹ etiā intelligē. q ille q simul aderāt cū matre dñi. post qđ eā discipulo cōmendauit. abiere iā ceperūt. vt a densitate turbe se eruerēt et cetera q facta sūt lōgius intuerent̄. vt ceteri euāgeliste qui post iā longe stantes cōmemorarēt mortē dñi eas cōmemorauerūt. Qđ autē interest ad veritatē q quasdā mulieres pariter. q sdā singuli noiauerūt. ¶ Crisp. Et cū alie mulieres astarēt nullius alterius meminit nisi matris. docēs nos plus aliqđ matribus pbere. Dicunt ei parētes circa spū alia aduāsantes neqz nosse optet. ita qđ nichil impediūt oia decet eis pbere et alijs pferre. vnde subdit. Cū vidisset ergo ihs matrem et discipulū

stantē quē diligebat dicit matri suę. mulier ecce
filiꝰ tuus ℣ Beda. dilectionis indicio euāgelista suā
demōstrat psonā. nō qꝫ exceptis ceteris solus sz
p ceteros familiarꝰ ꝓpter pruulegiū castitatis
a dnō amabat. qm̄ virgo ab eo vocatꝰ vgo ꝓmansit
in euū. ℣ Chrisꝰ pape quanto discipulū honora-
uit honore sz ipse seipsū occultat moderate sa-
piens si ei vellet gl̄ari et causā vnde adiecisset
ꝓpt quā amabatur. Eterū cōueniens ē magna
qdā et mirabilē ee causā. Ideo aūt nichil aliud
iohānī loqt neqꝫ cōsolat tristantē qm̄ tempus
nō verborū consolatione. Sed neqꝫ parū erat
honorari eū tali honore. qꝫ vero cōueniēs erat
matrē existentē dolere et procurationē querere
qꝫ ipse aberat discipulo qui diligebat. tradidit
diligentiā habituro. vn̄ seqt. Deinde discipulo dicit
ecce mr̄ tua. ℣ Aug⁹ Hec numerū est illa hora
de qua ihs aquā conuertit. cū in vinū dixerat ma-
tri. Qd michi et tibi ē mulier. nōdū venit hora me-
a. Tūc enī diuina fatur. nō diuinitatis sz infirmita-
tis matrē. velut incognitā repellebat. Hūc aūt
hūana iā patiens ex qua facto fuerat homo affec-
tu cōmendabat hūano. Allegorialis gl̄ insinuat locus
et exemplo suo instruit ꝓceptor bonꝰ vt a filijs pi
is impendat cura parentib⁹ tāqꝫ liquū illud vbi e-
rat fixa mēbra morientis. ecclā cathedra fuerit
magistri docētis. ℣ Chrisꝰ Itaqꝫ enā marrionus ob
struit verecundiā. In eni genitrē secm̄ carnē neqꝫ
matrē habuit cuiꝰ grā tantā curā eā solā facit pro
uidentiā. Intuere aūt gliter cū crucifigeret. mouer
sa imperturbatę agebat discipulo loquens de mr̄e
ꝓhenas iplens latroni bonā spē tribuens anteqꝫ
aūt crucifigeret. trepidās videt. Nā illic nature
ibe cultus demōstrata ē hic aūt vtutis supabun-
dantia ostendebat. Sz et nos ꝓhoc erudit. si ante ad
uersa cōturbam. nō ꝓpterea desistere cū in agonē
ingressi fuerimꝰ oīa sustinē vt familia et leuia ℣ Au-
gustiꝰ Quia gl̄ mr̄i qua relinqbat alterū ꝓse filiū
quodāmodo ꝓuidebat cur hoc fecerit ostendit in
hoc qꝫ subdit. Et ex illa hora accepit eā discipul⁹
in suā. Sed in qꝫ suā iohes matrē dn̄i accepit. Neqꝫ
enī nō ex eis erat qui dixerat ei ecce nos dimisimꝰ oīa
et secuti sumꝰ te. Suscepit gl̄ eā in sua nō prędia que
nulla ꝓpria possidebat sz officia q̄ ꝓpria dispensatoe
exequenda curabat. ℣ Beda. Alia littera habz accepit
eā discipul⁹ in suā. qdā volūt in suā matrē sz cōgru-
entiꝰ subaudit. suā curam.

Postea sciens ihs qꝫ iā cōsūmata sūt oīa
vt cōsūmaret scriptura dixit. Sitio. Vas
gl̄ erat positū aceto plenū. Illi aūt spōgiā
plenā aceto hysopo circūponentes obtulerūt
ori ei⁹. Cū gl̄ accepisset ihs acetū dixit.
Consūmatū est. Et inclinato capite tra
didit spiritū.

℣ Aug⁹ ꝓsequebat hec oīa q̄ apparebat homo et ipe

idem disponebat. hec oīa q̄ latebat deꝰ vn̄ dixit.
Postea sciens ihs qm̄ oīa cōsūmata sūt. vt cōsūma-
ret scriptura. id est qd scriptura ꝓdixerat. Et sitit. non
potauerit ut me aceto. dixit. Hinc itaqꝫ dicit hoc mun-
feastis date qd ethis Judei q̄ppe ipsi erāt aceto de
generātes a vino patriarcharū et ꝓphetarū. Vas
ergo positū erat aceto plenū. itaqꝫ eni de vase ple
no de nūtate mūdi huiꝰ ipletū cor habetes ve
lut spōgia cauernosis quodāmodo atz tortuosis
latibulis fraudulentū. vn̄ seqt. Illi aūt spongi
am plenā aceto hysopo circūponentes obtulerunt
ori ei⁹. ℣ Chrisꝰ Neqꝫ eni ex hys q̄ videbāt facti sūt
māsueti sz seuiebāt magis et cū potabāt cōdęmna
tori pocula offerebāt ꝓpterea cū hysopꝰ appositꝰ
erat. ℣ Augꝰ Hyssopū aūt cui circūposuerūt spō-
giā aceto plenam. qm̄ herba ē hūilis et pectꝰ pur-
gat. Xpi hūilitatē congruentē accipiuntꝰ quā circūde
derūt et se circūuenisse putauerūt. xpi nāqꝫ hūili-
tate mūdam. Hec moueat quō spōgiā ori eiꝰ potu
erūt admouere q̄m cruce fuerat exaltatꝰ a terra.
Dicut eni apud alios euāgelistas legit. qd hic ꝓter
misit i arūdine factū est. vt in spōgia talis potus
ad crucis sublimia leuaret. ℣ Theo. Quida vero hy
sopū dicūt vocari arūdinē. nā frondes habz aru
dini cōsimiles seqt. Cū gl̄ accepisset ihs acetū dixit
cōsūmatū est. ℣ Augꝰ Qd nisi qd ꝓphęca tāto ante ꝓ
dixerat. ℣ Beda. Hic queri potest. quō hic dicat. cū ac
cepisset acetū. cū alius euāta dicat. noluit bibere sed
hoc facile solut. qm̄ nō accepit vt biberet sz vt qd
scriptū est erat ipleret. ℣ Theo. Deinde qꝫ nichil
remāserat qd angi moreret. fieri adhuc opteret
seqt. Et inclinato capite tradidit spm̄. ℣ Augꝰ Per
actis oīb⁹ q̄ vt pageret expectabat tāqꝫ ille q̄ po
testatē habebat ponendi aiaz suā et iterū sumendi
eā. ℣ Theo. ego ri moza. Ihesus aūt hic p aia ponit. hi
eni aliud spm̄ q̄m aiaz euāgelista diceret. exeunte
spū aia remāsisset. ℣ Chrisꝰ Illo aūt qm̄ expirauit
inclinauit caput. sz qꝫ nūtinauit caput hūc expirauit
Per q̄ oīa indicauit euāta qm̄ oīm dns ipe erat.
℣ Augꝰ Vis eni ita dormit qn̄ voluerit ihs mor
tuꝰ est qn̄ volut. Quāta sperāda vel timenda po
testas ē iudicātis si apparuit tanta morientis. ℣ Theo.
Tradidit aūt dns spm̄ deo et ꝑri ostendēs q̄ neqꝫ
scōrū aie cōuersant in tumulis ymo deueniūt ad
manus ꝑris oīm. ꝑrorib⁹ ad locū penarū delatis
videlicet ad infernū.

Judei gl̄ qm̄ parasceue erat vt nō remanē
rent in cruce corpa sabbato. erat eni magn
us dies ille sabbati rogauerūt pylatū vt
frāgerēt crura eorū et tollerēt. Venerūt gl̄
milites et primi qdem fregerūt crura et
alterius q̄ crucifixꝰ ē cū eo. Ad ihm aūt cū
venissent vt viderūt eū iam mortuū non
fregerūt eiꝰ crura sed vnꝰ militū lancea la
tus eius aperuit et cōtinuo exiuit sanguis

et aqua Et qui vidit testimoniū phibuit et verū est testimoniū ei⁹ Et scit qz vera dicat vt et vos credatis Facta sūt enī hec. vt scriptura īpleret Os nō cōminuetis ex eo Et iterū alia scriptura dicit. videbunt in quē transfixerūt.

Crisⁱ Judei q camelū trāsglutiebāt culicē aūt colabant cū tantū fuissent opati audaciā de die diligenter ratiocinātur vñ dicit Judei g qm̄ parasceue erat vt nō remaneret i cruce corpa sabbato

Beda Parasceue id ē ꝓparatio dicta ē sexta feria qz eo die duplices sibi cibos filij israhel ꝓparabāt Erat ei magn⁹ dies ille sabbati sz ꝓpter solēnitatē paschalē Rogauerūt ꝓlatū vt frangerent crura eoz Aug⁹ Nō crura tolleret sed hij qb⁹ ideo frāgebāt vt morerēt auferret ex lignō ne pendentes in cruc⁹ magnū diem festū sui diurnū cruciatus horrore sedarent Theo Dic enī iubebāt in lege nō omnem solem in hois supplicio vel qz noluerūt in die festo torcores aut homicide censeri Crisⁱ Vide aūt qualiter valida ē veritas Per eoz cū ei studia ꝓphetia cōplet Unde subdit venerūt g milites et primi qdē fregerūt crura et alteri⁹ qui crucifix⁹ ē cū eo Ad ihm aūt cū venissēt vt viderūt eū iā mortuū nō fregerūt ei⁹ crura sz vn⁹ militū lancea latus ei⁹ aperuit.

Theo Ut iudeis cōplaceāt lanceat ꝓpria arma corp⁹ exanime contumelias inferentes sz cōtumelia in signū ꝓdit Sanguinē enī de corpe extincto manare miraculosū est Aug⁹ Vigilanti verbo euāg⁹ vsus ē vt nō dicet latus ei⁹ percussit aut vulnerauit sz aperuit vt illuc quodāmodo vite ostiū panderetur vñ sacramēta ecclie manauerūt sine qb⁹ ad vitā q vere vita ē non intrat vñ sequit Et cōtinuo exiuit sanguis et aqua Ille sanguis immissionē fusus ē ꝓcoz suā a qua illa salutare temperat poculū hoc et lauacrū prestat et potū hoc ꝓmunīabat qn noe in latere arche ostiū fabre iussit quo intrarent alia q nō erāt diluuio peritura quib⁹ ꝓfigurabat ecclia ꝓpter hoc prima mulier facta est de viri latere dormientis et huc sc̄s adam inclinato capite i cruce dormiuit vt inde formaret ei coniugē p id qd de latere de dormientis effluxit O mors vñ mortu reuiuiscit qd isto sanguine mūdus qd isto vulnere salubrius Crisⁱ Et qz hunc suscepit primapiū sacra misteria cū accesseris ad tremendū calicē vt ab ipsa bibitur⁹ xpi costa ita accedas Theo Erubescant igit qui vinū in sacris nō implēt misterijs vident eū nō crucifixum credere q aqua de latere fluxerit Potest tn qs calumniose dicere q aliqua virtus vitalis erat i corpe et ideo sanguis effluxit aqua vera manās inexpugnabile signū fuit Et ideo euāgelista subiūxit et qui vidit testimoniū phibuit Crisⁱ q̄si dicit Nō ab alijs audiui sz ipse presens vidi Et verum ē

testimoniū ei⁹ Qd cōuenienter subiūxit cōcreū xpi enarrās nō magnū aliqd et admirabile signū vt sic suspect⁹ sermo redderet sz ipse hoc dixit hereticoz ora ꝓcludens et futura ꝓsonās misteria et eū q iacebat in eis insipiens thesaurum. seqt Et ille scit qz vera dicit vt et vos credatis

Aug⁹ Dat ei qui vidit cui credat testimonio qui non vidit Duo aūt testimonia de scripturis reddidit singulis reb⁹ s quas factas fuisse narrauit Nā qz dixerat nō fregerūt crura ihu subdidit Facta sūt enī hec vt scriptura īpleret Os nō cōminuetis ex eo Qd ꝓceptū est eis q celebrare pascha iussi sūt ouis īmolatione in veteri lege q dñice passionis vmbra ꝓcesserat Itē qz subiūxerat vn⁹ militū lancea latus ei⁹ aperuit ad hoc ptinet alterū testimoniū qd subdit dicēs Et iterū alia scriptura dicit videbūt in quē trāsfixerūt vbi ꝓmissus ē xp̄s in ea qua crucifix⁹ ē carne futur⁹

Theo Hoc aūt testimoniū suptū ē de zacharia. Post hec aūt rogauit pilatū ioseph ab arimathia eo q esset discipul⁹ ihu occultus aūt ꝓpter metū iudeoz vt tolleret corpus ihu Et ꝓmisit pilatus venit g et tulit corpus ihu Venit aūt et nicodem⁹ qui venerat ad ihm nocte ꝓmū ferens mixturam murre et aloes q̄si libras centū Acceperūt g corpus ihu et ligauerūt eū linteis cū aromatib⁹ sicut mos est iudeis sepelire. Erat aūt in loco vbi crucifixus ē ortus et in orto monumentū nouū in quo nondū ips⁹ posit⁹ fuerat Ibi g ꝓpter parasceue iudeoz qz iuxta erat monumentū posuerūt ihesum.

Crisⁱ Estimas ioseph extinctū ē iudeoz furorem expō crucifixo cui fiducia accessit vt deponendum funus posceret vñ dicit Post hec aūt rogauit pilatū ioseph ab arimathia

Beda Arimathia ipa ē ramatha ciuitas helcane et samuelis Celit⁹ aūt ꝓuisū est vt cēt duces et ad ꝓsidem posset accedere et vt esz iust⁹ vt corp⁹ dñi acciperet mereretur vñ sequit Vt tolleret corp⁹ ihu eo q cēt discipul⁹ ihu

Crisⁱ Nō ex ry sz ex septuaginta quō nullā accesserit ex ry Et si timore iudeoz cui quis p causa assumpserit hic eode detinebat timore vñ dicit Occult⁹ aūt ꝓpter metū iudeoz Sed valde insignis erat pilato not⁹ vñ et q̄m̄ accepit et hoc ē qd subdit Et ꝓmisit pylat⁹ Et sepelit de relig nō vt condēpnatū sz vt magnū quendā et mirabilē vñ subdit Venit g et tulit corp⁹ ihu

Aug⁹ de con. euā. In extremo enī illo officio funeri exhibendo minus curauit a iudeis q̄ius soleret i dño audiendo eoz cōminationes deuitare

Beda Sedata ei vtiq; eoz feritia eo q se aduersus xpm̄ prevalu isse gaudebāt corp⁹ xpi petijt qm̄ nō videbat causa discipulat⁹ sz pietatis venisse vt funeri officiū

ipenderet. qđ hoies nō solū bonus sz etiā malis solent ipendere. ℣ Duxit aūt ei et nicodemꝰ vnde seqt. venit aūt et nicodemꝰ qꝫ venerat ad ihm nocte pmū feres mixturā mirre et aloes qsi libras centū ℣ Augꝰ Nō ita distinguendū est vt dicamꝰ primū ferens mixturā mirre sz vt qđ dictū est primū ad supiorē sensū ptineat. ℣ Venerat aūt ad ihm nicodemꝰ nocte primū qđ idem ioānes narrauit in pōzibꝰ euāgelij sui ptibꝰ hoc ꝙ intelligendū est ad ihm nō tūc solū sz tūc primū venisse nicodemū venisse aūt postea vt fieret audiendo discipulꝰ ferūt aūt pigmenta ꝙ maxime corpꝰ apta sūt qꝫ plurimū cōbseruate et nō pmittere cito subiri corruptiōi adhuc enī vt de nudo hoīe disponebāt sz tm multā dilectionē demōstrabāt ℣ Beda ℣ Notandū est aūt qꝫ simpler vnguentū fuerit qꝫ ex diuīsis aromatibꝰ liquenta nō haberet. seqt. ℣ Aceperūt ꝙ corpꝰ ihu et ligauerūt eū linteis cū aromatibꝰ sicut mos ē iudeis sepelire ℣ Augꝰ In quo euāgelista admonuit in huiōi offitijs qđ mortuis exhibent. morē cuiusqꝫ gentis ee seruandū Erat aūt illi gentis cōsuetudo vt mortuoꝝ corpa varijs aromatibꝰ cōdirēt. vt diutius seruarent illesa ℣ Augꝰ de con. euā Nec aūt huc ioānes alijs expugnat. nec eū illi qui nicodemū tacuerūt affirmauerūt a solo ioseph dimissum sepultū quis solus cōmemoratione ferenū dut qꝫ illi vna syndone a ioseph inuolutū dixerūt. pter ea phibuerūt itelligi et alia linthea potuisse afferri a nicodemo et supaddi. vt verū narrat ioānes qđ nō vno linthēo sz linteis inuolutꝰ sit. quius et pter sudariū qđ capiti adhibebāt et insutus qbꝰ corpꝰ totū alligatū est qꝫ ōnia de lino erāt eaā si vna sindo ibi fuit veracissime dici potuit ligauerūt eū linteis linthē. appe generaliter dicūtur qꝫ lino texunt. ℣ Beda Hinc ecclesie cōsuetudo descendit vt corpꝰ dñi nō in sericis et auro textis cōsecret. sz in sindone mūda ℣ Crisꝰ qꝫ vero breuitate tpis vrgebant. Nona ei hora mortuo xpo deinde accedentibꝰ ad pylatū et deponētibꝰ xpi corpus vespa imminebat. deo ponūt eū in primū monumentū vn subdit. Erat aūt in loco vbi crucifixꝰ ē ortus et in orto monumentū nouū in qđ nōdū quisqꝫ positus fuerat. Qđ dispēsatione factū est ne alterius alienuꝰ qꝫ cū eo iaceret. estimaretur resurrectio facta ee ℣ Augꝰ Dicut enā in mare vnus vterq; nemo ante illum nemo post illū sepultꝰ ē. ita in hoc monumēto nemo ante illū nec post illū sepultꝰ ē ℣ Theo. Per hoc enā qꝫ nouū fuit sepulchrū mistice datꝫ itelligi qpter xpi sepulturā oēs inouam mortē et corruptione destructā ℣ Attende enā habūdantiā pro nobis susceptę paupertatis. Nā qui domū in vita in vita nō habuit post mortē qꝫ in alieno sepulchro recōditꝫ et nudꝰ existēs a ioseph opitꝫ sepeltꝫ. Ibi ꝙ qpt parasceue iudeoꝝ qꝫ iuxta erat monumentū posuerūt illum ℣ Augustinꝰ Accelerata vult itelligi sepultura ne adveſperasceret

qui ia qpter parasceue quā vena pura iudei latine vsitatius apud nos vocāt facere tale aliqđ nō licebat ℣ Crisꝰ Pinquii aūt fuit sepulchrū vt discipuli possent cū facilitate accedere et cōsidentes fieri coꝝ que eueniebāt. qpe existente loco et vt sepulture testes essent. ena immūia custodientes sepulchrū et vt falsus ostenderet. is qꝫ de furto sermo ℣ Beda ℣ Iustice aūt ioseph interpretat. aptus qꝫ accipiōne boni opis ad qđ monem vt corpus dñi digne capere mereamur ℣ Theo. Fuit enā qđammodo xpus apud auaros mortuꝰ erat in pauperie fame patiente Esto ꝙ ioseph et tege xpi nuditatē nō semel sz in tuo tumulo spirituali cōsiderādo recōde et cooperi et mistice murrā et aloem amaricāna cōsiderādo vocem illā ite maledicti in ignē eternū qua nichil amarius estimo

Cap. xx.

Una aūt sabbati maria mag. venit mane cū adhuc tenebre essent ad monumentū et vidit lapidē reuolutū a monumento. Cucurrit ꝙ et venit ad symonē petrū et ad alium discipulum quē diligebat ihūs et dicit eis Tulerūt dñm de monumēto et nescimus vbi posuerūt eū Exiit ꝙ petrꝰ et alius discipulꝰ et venerūt ad monumentū Currebāt aūt duo simul. et ille alius discipulꝰ precurrit citius petro et venit prior ad monumētū Et cū se inclinasset vidit posita linteamina nō tm introiuit. venit ergo symō petrus sequēs eū et introiuit in monumētū et vidit linteamina posita et sudariū qđ fuerat sup caput ei nō cū linteaminib⁹ positū sed seorsum inuolutū in vnū locū Tūc ꝙ introiuit et ille discipulꝰ qui venerat pmꝰ ad monumētū et vidit et credidit Nondū enī sciebāt scripturas qꝫ oportet eū a mortuis resurgere.

Crisꝰ qꝫ ia trāsierat sabbatū in quo impediebat a lege nō potuit maria magdalene ꝙescere sz venit profundo diluculo cōsolationē quādā a loco sepulture querere volens vn dicit. Una aūt sabbati maria mag. venit mane cū adhuc tnebre essent ad monumētū ℣ Augꝰ de con. euā Venit quidē maria magdalene sine dubio ceteris mulieribꝰ qꝫ dño mistrauerāt plurimū dilectione seruentioꝝ vt nō inuento iohēs sola cōmemoraret tactus eis qꝫ cū illa fuerūt sicut alij testāt ℣ Augꝰ sup iohēz Una aūt sabbati ē que ia die dñicū qpter dñi resurrectionē mos xpianꝰ appellat que mathe⁹ prima sabbati nōiauit ℣ Beda dicit aūt ꝙ una sabbati hoc ē altera sine prima die post sabbatū ℣ Theo. Vel aliter ebdomade dies iudei sabbatū nōiabāt Una aūt ex sabbati diebꝰ prima futuri aūt scli exemplar ē her dies qm futuri scli

vna dies ē neq; nocte iter palata ¶ Deꝫ ei ubi sol ē q̄ nuq; occidit ¶ In hac igitur die dñs resurrexit incorruptibilitatem corpis assumēs sicut nos in futuro sclō incorruptione iduem ¶ Aug⁹ de cō. euā. ¶ Oz aūt mat⁹ dicit valde mane ozziente ia sole nō repugnat ei qd hic dicit. cū adhuc tnbre esset die quide surgēte alique reliquie tnbraꝝ tanto magis extenuant quāto magis ozit lux ¶ Nec sic accipiendū est qd aut mat⁹ valde mane ozto ia sole tūq; sol ipse ia uideret sup terrā sz pocius sicut dicere solemus eis qb⁹ volum⁹ significare tēperus aliqd faciendū ozto ia sole dicitur id ē de primo aduenīte in has ptes ¶ Grego. i omel. Congrue aūt dicit cū adhuc tenebre essent maria ei autorē oīm quē carne uiderat mortuū q̄rebat in monumēto et q̄ hac mane uenerat fumatū credidit ¶ Adhuc q; erāt tnbre cū uenit ad monumētū seq̄t. Et uidit lapidē reuolutū a monumēto ¶ Aug⁹ Ja q; factū erat qd⁹ mathes cōmemorat de terremotu et lapide reuoluto cōterritis q; custodib⁹ ¶ Cris. Currerit qdē dñs lapide et signaculis sepulchro nacetib⁹. q̄ uero oportebat et alios certificari aptitur monumētū post resurrectionē et ita credit qd factū est. hoc denq; et maria mouit uidēs ēm lapidē sublatū nō intrauit neq; pspexit sz ad discipulos ex multo amore cū uelocitate cucurrit. nondū aūt de resurrectione nouerat aliqd manifestū sz putabat tnslationē corpis ee facta ¶ Glosa. Et ideo cucurrit nūciare discipulis ut aut secū quereret a secum dolerent. et hoc ē qd seq̄t. Cucurrit q; et uenit ad symonē petrū et ad alū discipulū quē diligebat ihs ¶ Aug⁹. Ita se cōmemorare solet q ēū diligebat ihs qui utiq; ōnes sz ipm pre ceteris et familiarius diligebat seq̄t. et dixit eis tulerūt dñm meū et nesco ubi posuerūt eū ¶ Grego. uj. moral. Hoc aūt dicēs totū p parte ifirmat. solū quippe corpus dñi q̄situra uenerat et quasi totū dñm sublatū deplorat ¶ Aug⁹ Nonnulli aūt codices greci ea q̄ habet tulerūt dñm meū qd⁹ uidens diutū potest ifferi ex caritatis uel famulatus affectu. Oz hoc in plurib⁹ codicib⁹ q̄s in promptu habem⁹ nō inuenim⁹ Discipulū aūt quē diligebat ihs seipsū dicit. nā q̄ppe ita cōmemorare solet q ēū diligebat ihs qui utiq; ōnes sz ipm pre ceteris et familiarius diligebat ¶ Cris. Euāgelista uero nō prauaut mulierē hac laude neq; uerecundū existimauit q ab ea prius addisceret. Audientes q; illi cū multo studio monumēto ifistūt ¶ Grego. Illi aūt pre ceteris cucurrerūt q̄ pre ceteris amauerūt uidelicet petr⁹ et et iohes uñ seq̄t. Cryt q; petr⁹ et ille alī discipul⁹ et uenerūt ad monumētū ¶ Theo. Oz si q̄s quo astantib⁹ custodib⁹ uenerūt ad monumētū rudis q̄stio q̄m postq̄ dñs resurrexit et una cū terremotu affuit āgelus in sepulchro. rereserūt custodes ānūciantes phariseis ¶ Aug⁹ Cū aūt iam

dixisset uenerūt ad monumētū reqressus ē ut narraret quō uenerūt alz ait. Currebat aūt duo simul et ille alī⁹ discipul⁹ pauerit cita⁹ petro et uenit pior ad monumētū. ubi ostendit q ipse prior uenerit sz tāq; de alio certa narrat ¶ Cris. Uenies aūt cōsidenit linteamīa posita uñ seq̄t. Et cū se itrinasset uidit posita linteamīa. nullū tn ipse plus pfunctat sz desistit. et hoc ē qd subdit. Nō in introuit ¶ Petr⁹ uero ut feruid⁹ introiens unusa isperit diligēter et aplius uidit uñ seq̄t. Uenit q; symō petr⁹ sequēs eū et intrauit i monumētū et uidit linteamīa posita et sudariū qd fuerat supposit ei⁹ nō cū linteamīnibus positū sz sepatim inuolutū in unū locū qd erat resurrectionis signū. Neq; eū siqdē eū tnstulisset corp⁹ ei⁹ denudasset. neq; si furati essent hui⁹ rei fuisset solliciti ut lenarent sudariū et inoluerent et ponerent in unū locū seorsū a linteamīb⁹ sz simpliciter ut se habebat suscepissent corp⁹. Ideo ēū iohes pmisera. qm sepult⁹ est cū mirra q̄ conplutinat corpori linteamina ut nō decipiamur ab hys q dicūt eum furto sublatū ee ¶ Nō eū ita insensat⁹ erat q furaret ut circa rem supflua tantū studiū cōsumeret ¶ Post petrū aūt et iohānes introiuit uñ seq̄t. Cū q; introiisset et ille discipul⁹ q uenerat pm⁹ ad monumētū et uidit et credidit ¶ Aug⁹ Nonnulli putāt hoc iohēz credidisse q ihs resurrexerit sz qd seq̄t hoc nō indicat. Uidit q; mane monumētū et credidit qd dixerat mulier. nā seq̄t. Nondū ēm sciebat scripturas q̄a oportebat eū a mortuis resurgere ¶ Nō q; eū credidit resurrexisse quē nesciebat oportere resurgere qm aūt ab ipso dño audiebat quāuis aptissime diceretur cōsuetudine tn audiendi ab illo parabolas non itelligebat. et aliqd aliud eū significare credebat ¶ Grego. i omel. Hec aūt tā subtilis euāgeliste descriptio a misteriis uacare nō est arbitranda. p iohēz iuniorē synagoga. p seniorē uero petrū ecclia gentiū designatur. q̄ et si ad dei cultū prior est synagoga q̄ ecclia gentiū ad usū tn sdi prior ē multitudo gentiū q̄ synagoga. Currerūt aut simul q̄ ab ortu sui tēporis usq; ad occasū pari et cōmuni uia et si nō pari et cōmuni sensu gentilitas cū synagoga decurrit. Uenit synagoga prius ad monumentū sz mūme intrauit. q̄ legis quidē māndata prepit. pphetias de incarnatione ac passione dñica audiuit. sz credere i mortuū noluit. Uenit aūt symō petr⁹ et introuit i monumētū. q̄ secuta posterior ecclesia gentiū q̄m ilīm et cognouit carne mortuū et uiuentē credidit deū. Sudariū aūt capitis dñi cū linteamīb⁹ nō inuenit. q̄ caput q̄i de⁹ est. diuinitatis incomprehensibilia sacramēta ab infirmitatis nre cognitione discreta sūt. eiusq; potentia creaturē trāscendit naturā. Non solū aūt separatim sz inuolutū inueniri dicit. q̄ linthei quo inoluit. nec initiū nec finis aspicitur. Celsitudo aūt diuinitatis nec capit ee nec desinit. Bene aūt in uno loco. q̄

in sessura mentis deus nō est et illi eis grās habere merent qui se ab huiusmodi sectarū scandala nō diuidunt Hz q̄ solet p sudariū laborantiū sudor detergi potest et sudarij nomine intelligi labor dei Sudarium ei⁹ q̄d sup caput eius fuerat seorsū inuent⁹ q̄ ipsa redemptoris nri passio longe a nra passione disiuncta est Quam ipse sine culpa pertulit q̄d nos cū culpa toleramus ipse sponte mortē sustinere voluit ad q̄m quā nos venimus inuiti Postq̄ aūt introuit petrus ingressus ē et iohes q̄ in fine mūdi ad redemptoris fidem ecclā iudea colligeret Theo. vel aliter Intellige petrū actiuā et promptū iohez vero cōtemplatiuū et docilē ergā rerū diuinarū habuisse peritiā plerūq; aūt puenit contēplatiuis notitia et doctrina Hz actiuis instātia feruoris et sedulitate precedit illis acumē et prius ispicit diuinū mysteriū.

Abierūt g̃ iterū discipuli ad semetipsos Maria aūt stabat ad monumentū foris plorās Dū g̃ fleret iclinauit se et prospexit in monumentū et vidit duos āgelos in albis sedentes vnū ad caput et vnū ad pedes vbi positū fuerat corp⁹ ihu Dicūt ei illi mulier q̄d plorās Dicit eis q̄ tulerūt dñm meū et nescio vbi posuerūt eū Hec cū dixisset cōuersa est retrorsū et vidit ihm stantē et non sciebat q̄ ihs ēet Dicit ei ihs Mulier q̄d plorās Quē q̄ris Illa estimans q̄ ortulan⁹ ēet dicit ei Dñe si tu sustulisti eū dicto mihi vbi posuisti eū et ego eū tollā Dicit ei ihus Maria Conuersa illa dicit ei Rabboni q̄d dicit magister Dicit ei ihs Noli me tangere nondū enī ascendi ad patrē meū Vade aūt ad fres meos et dic eis ascendo ad patrē meū et patrē vr̄m deū meū et deū vr̄m Venit maria magdalene annūcians discipul' q̄ vidit dñm et hec dixit mihi.

Gregō i omel. Maria aūt magdalene q̄ fuerat in ciuitate peccatrix amādo veritatē lauerat lacrimis maculas criminū cui⁹ mentē magna vis amoris accenderat Que a monumēto dñi eāq; discipul' recedentib⁹ nō recedebat Dicit⁹ eni. abierūt ergo iterū discipuli ad semetipsos Aug⁹ Id est vbi habitabāt et vñ ad monumētū accurrerat Viris aūt redeūtib⁹ infirmioze sexū in eode loco fozno⁹ fiebat affectus vñ sequit. Maria aūt stabat ad monumentū foris plorās Aug⁹ de cōcordātia euāgelistarū Id ē ante illū saxeū sepulchri locum Hz in intra illud spacū quo iā ingressi fuerūt. oztus ap̄e illic erat Chrys Ne mireris aūt q̄ maria amare flebat ad sepulchrū petr⁹ vero nichil tale passus ē Compassibile eni est mulieb⁹ regen⁹ et natura flebile Aug⁹ Quidā igit⁹ q̄d dñm q̄sierāt et nō inuenerāt lacrimis vacabant ap̄li⁹ dole-

tes q̄ fuerat ablatū de monumēto q̄ q̄ fuerat ostensus in lecto Quā magri tāti cui⁹ vita subtracta fuerat nec memoria remanebat Aug⁹ de con. euā Viderat aūt eā alijs mulieribus angelū sedentē a dextris sup lapidē reuolutū a monumento Ad cui⁹ vba cum fleret prosperit i monumētū Chrys Magnū enī ad mitigationē est monumētū apparens vide deniq; eā vt plus requireret et iclinante se et volentē locū videre vbi iacuit corp⁹ vñ sequit. Dū g̃ fleret iclinauit se et prospexit i monumentū Greg Amāti ei semel aspexisse nō sufficit q̄ vis amoris itenno nē multiplicat iquisitiois Aug⁹ Nimiū enī dolebat nec suis nec discipulorū oculis facile putabat se credendū An potius diuino instinctu in aio eius effectū est vt prospiceret Greg Que sinit ei corp⁹ et mīme inuenit ipse uerauit vt quereret Vñ et cōtigit vt inueniret actu q̄ē vt desideria dilata crescerēt et crescentia cruciarent q̄d inuenissent Dū enī desideria dilatione crescūt Qui aūt dilatione deficiūt desideria non fuerūt Ista itaq; q̄ sic amat q̄ se ad monimentū q̄d prosperat iterū inclinat videam⁹ quo fructu vis amoris in ea ingeminat opus inquisitionis sequit Et vidit duos angelos in albis sedētes vnū ad caput et vnū ad pedes vbi positū fuerat corp⁹ ihu Chrys Quia ei nō erat excelsa mulieris mens vt ex sudarijs properet resurrectionē angelos vident in leto habitu vt et ipsa a passione mundet Aug⁹ Quid ē aūt q̄ vn⁹ ad caput et alter ad pedes sedebat an q̄m qui grece āgelus dicit latine nūcius Ista modo xpi eu āgeliū velut a capite vsq; ad pedes abūtio vsq; ad finē signabat ēe nūciandū Greg Vel ad caput sedet angel⁹ cū p aplos prodicat q̄ in principio erat vbū et q̄si ad pedes sedet cū dicit verbū caro frm̄ est Possum⁹ etiā p duos āgelos duo testimēta agnoscere q̄ dū pari sensu incarnatū et mortuū ac resurrexisse dñm nūciat q̄si testamentū prius ad caput et testamentū posterius ad pedes sedet Chrys Angeli aūt apparentes nichil de resurrectione dicūt sz paulatim eum q̄ de resurrectiōe est itrant sermonē Q ia enī mulier vltra cōsuetudinē preclarū habitū viderat ne turbet audiuit cōpassionis vocē vñ sequit. Dicūt ei illi mulier q̄d plorās Angeli lacrimas prohibebāt et futurū quodāmodo gaudiū nūciabāt Ita eū dixerūt q̄d plorās arsi dicerēt plorare noli Greg Ipa enī sacra eloq̄a q̄m nos lacrimas amoris exprimūt eas de lacrimas cōsolant dū nobis redemptoris nri spē reproponit Aug⁹ At illa eos putat iterrogasse nescientes causas potius lacrimarū vñ sequit Dicit eis q̄ tulerūt dñm meū Dñm suū vocat dū sui corp⁹ examine a toto ptem significās sicut omnes cōfitemur ihm xpm filiū dei sepultū cū sola eius sepulta sit caro sequit Et nescio vbi posuerūt eū Hec erat causa maioris doloris q̄ nesciebat quo iret ad cōsolandū dolore Chrys

Capi.

Nondū aūt de resurrectione aliq̄d nouerat sz adhuc tristanone ymaginabat. Aug⁹ de eō quam. Tres itelligendi sunt surrexisse angeli vt eaē stātes videret sicut lucas eos visos cōmemorat. Aug⁹ sup iohez. Dz hora iā venerat qua id qd nūciatu q̄dāmodo fuerat ab āgelis flere phibentib⁹ gaudiū succederet flentib⁹ vñ seq̄t. Hec cū dixisz cōuersa ē retrorsū. Crisz. Dz q̄re ad āgelos loquēs et nondū ab eis aliq̄d audiens cōuertit retrorsū nō videt q̄ hec ea dicte xps post eam apparuit et āgeli considerātes dnatorē et figura et ispectione et motu cōfestim ostēderūt q̄n dnm viderūt et hoc ē qd mulierē conūm retrorsū fecit. Orego. Nondū enim ē p maria q̄ adhuc de dni resurrectione dubitabat cōuersa retrorsū est vt videret dñm q̄ videlicz p eandē dubitatiōnē sua q̄si tergū in dñi faciem miserat quē resurrexisse minime credebat. Dz q̄ amabat et dubitabat videbat et cognoscebat eū vñ seq̄t. Et vidit ihm stantē et nō sciebat q̄ ihs ēet. Crisz. Angelis eni vt dnator apparuit mulieri vero nō ita ne ea ex prima visione stupefacta nō eni optebat ea repente ad excelsa reducere sz paulatī seq̄t. Dicit ei ihs mulier q̄d plozas quē queris. Orego. Interrogat dolozis causa vt augeat desiderii quātus aū nouaret quē q̄reret i amoze eius ardentius estuaret. Crisz. Et q̄m cōmuni figura apparuit estimauit eū ortulanū ēe vñ seq̄t. Illa estimās q̄ ortulanus essz dicit ei dñe si tu sustulisti eū dicto michi vbi posuisti eū vt ego eū tolla. hoc ē si xpt timore iudeozū leuasti eū dicto m et ego eū accipiā. Theo. Timebat eni ne iudei eā corpi in seu vel exanimi. et ideo volebat i alio loco incognito illud insponere. Orego. Fortasitan aūt nec errando hec mulier extraūt q̄ ihm ortulanū credidit. an nō ei spualiter ortulanus erat q̄ in eius pectore p amoris sui vim semina virtutū virentia plātabat. Dz q̄d est q viso eo quē ortulanū credidit. cui nondū dixerat quē querebat. ait dñe si tu sustulisti eū. Sed vis amoris hoc agere solet i aio vt quē ipse semp cogitat nullū aliū credat ignorare. Postq̄ aūt eā dns cōmuni vocabulo appellauit ex sexu et agnit⁹ nō est vocat ex noie vñ seq̄t. Dicit ei ihs maria. Ac si diceret recognosce eū a q̄ recognosceris. Maria ergo q̄ vocat ex noie recognouit autorē q̄ et ipe erat q̄ q̄rebat exterius et ipe q̄ ea interius vt q̄reret dorebat vñ seq̄t. Conuersa illa dicit ei raboni q̄d dicit mgr. Crisz. Dicit eū iudeis q̄nq̄ manifestus erat et pus ita et loquēs eū volebat sepsū notū faciebat. Qualiter aūt cōuersa dicit cū xpus ad ea loqret michi videt q̄ dicente ea vbi posuisti eū. Cōuersa ē ad angelos vt iterroguret cur stupefacti essent. Deinde xps vocās eam cōuertit eam ad sepsū et provocē

.xx.

manifestū sepsū fecit. Aug⁹ vel q̄ pius cōfusa corpe q̄d nō erat putauit nūc corde cōfusa quod erat cognouit. Nemo aūt calūpniet mulierē q̄ ortulanū dixerit dñm et ihm mgrm. Ibi eū honorabat hoiez a quo bñficiū postulabat hic docebat doctorē a quo discernere hūana et diuina discebat. Aliter g̃ dū dixit sustulerūt dñm meū aliter aūt dñe si tu sustulisti eu. Orego. Ea vero ab euāgelista nō subdit q̄d mulier secit sz ex eo intuitur q̄ audiuit seq̄t. Dicit ei ihs noli me tāgere. In hijs nāq̄ vbis ostendit q̄ maria āplecti voluit ei vestigia quē recognouit. Dz aut tangi nō debeat ratio quoq̄ addit cū subiūgit nondū ascendi ad pzez meū. Augustin⁹ Sed si stans in terra nō tangit sedens in celo q̄nā ab hoie tāgetur q̄ certe aliq̄n ascenderet discipulis suis se obtulit tangendū dicēs palpate et videte q̄ spūs carnē et ossa nō habz vt lucas testat. Quis aūt tā sit absurdus vt dicat eū a discipulis quidē aliq̄n ascendisz ad pzez se voluisse tangi a mulieribus aūt noluisse nisi cū ascendisz ad patrē. Dz legit eā semine post resurrectionē antep ad pzez ascendere et tetigisse ihm in qb⁹ erat ipa maria magdalena narrāte matheo. Aut g̃ hoc sic dictū est vt in illa femina figuram ret ecclesia de gentib⁹ q̄ in xpm nō credidit nisi cū ascendisz ad patrē aut sic in se credi voluit ihs hoc ē sic se spūaliter tāgi q̄ ipse et pz vnū sūt. Ei⁹ quippe in intimis sensib⁹ quodāmodo ascēdit ad pzez q̄ sic in eo pferent vt pz agnoscat equalē. Quo aūt hec nō carnaliter adhuc in eū credebat quē sicut hoiez flebat. Aug⁹ primo de tri. Tactus aūt tāgi sine sanat nocionis ideoq̄ nolebat in eo ēe sine intenti cordis in se vt hoc q̄d videbat tm modo putaret. Crisz. Vel aliter volebat hec mulier adhuc cū xpo esse sicut et ante passionē et pre gaudio nichil magnū exogitabat quānis caro xpi multo melioz facta fuerit resurgēdo. Abbas g̃ intelligēna eā abducēs dixit noli me tangere vt cū multa reuerēna ei loquat vñ nec discipulis appareat de reliquo cū eis cōuersās vt reuerenius ei attendāt dicens nondū eū ascendi. ostendit q̄n illuc pperat et festinat. Cū aūtē q̄ illuc debz abire et nō vltra cū hoib⁹ cōuersari nō optebat cū eadē videre mente qua et ante. Et hoc manifestat cū sequēter dicēs vade aūt ad fres meos et dic eis. Ascendo ad pzez meū et pzez vrm deū meū et deum vrm. Hyla. ri de tri. Inter ceteras ipietates suas eā hoc dicto dñi vti solent hereticī vt pid q̄ pater ei⁹ pz eoz est. et deus ei⁹ deus eoz est. in natura dei nō sit sed in forma dei manēs formā serui assūpsit. Et cū hoc ad hoies in seruī forma. xps dns loquat nō ambigit quin pz sibi vt ceteris sit ex ea pte qua homo ē. et deus sibi vt cūctis sit ex ea tura qua seruus est. Denq̄ hūc eundem sermonē ex

pit dicēs vade ad frēs meos. Frēs aūt ex carne sūt deo. ceterū vnigenit9 deꝰ sine frib9 ē. ℣ Aug9 Vel aliter. ℣ Nō aut pr̄ez vr̄m sz pr̄ez meū et patrē vr̄m. Aliter g̃ meū aliter vr̄m. natura meū. grā vestrū. Neq; dicit deū nr̄m sz deū vr̄m sz deū ⁊ meū sub quo ego homo et deū vr̄m inter quos et ipsū me diatorē sū. ℣ Aug9 de cō euā. Cui g̃ egressa ē amonumēto hoc ē ab illo loco vbi erat ortū spaciū āte lapidē effossū et cū illa alie quas sc̄m matrū in naserat timore et pauor. et nemī sz alioꝝ q̄ dicebāt vī et hr̄ dicat. Venit maria magdalena annūcians discipul' q̄ vidi dñm et hec dixit michi. ℣ Grego. Ecce humani generis culpa ibi est abscondit. vī pressit q̄ eū in paradiso mulier viro p̄mi nauit mortē. a sepulpulchro mulier viros ānūcia uit vitā. et dicta sua viuificatoris narrat. q̄ morti feri serpēt9 vba narrauerat. ℣ Aug9 de eadē. Dū aūt eā alijs venuret tūc sc̄m matheū occurrit illis ihs dicēs. auete. Hic g̃ colligim9 angelorū locuacionē bis numero eas habuisse. venientes ad monumentū et eadē ipsi9 dñi semel sz q̄ maria oratu lanū putauit. et iterū cū eis occurrit in via vt eas repetitione firmaret. Et sic venit maria magdalene ānūcians discipulis nō solū ipsa sz et alie quas lucas cōmemorat. ℣ Beda. Christice aūt maria q̄ iterpitat dña illūmata illūminatrix seu stella maris significat. eccliaz q̄ magdalena id ē turrensis dicit. Mā magdalon grece latine turris dicit. p̄ter illud dicit in psalmo factꝰ ē michi turris fortitudis In eo aūt q̄ hec mulier discipulis xp̄m resurrexisse nūciauit. oēs monētur maxime q̄b9 ē cōmissū p̄dicandi officiū vt sit q̄d ei celitꝰ reuelatū fuerit studiose p̄mis p̄micent.

Cū g̃ sero eēt die illa vna sabbatorū et fores essent clause vbi erat discipuli cōgregati p̄ter metū iudeorū. venit ihc̄s et stetit in medio discipulorꝝ et dixit eis pax vobis Et cū hoc dixisset ostēdit eis manꝰ et latꝰ Gauisi sūt g̃ discipuli viso dño. Dixit g̃ eis iterū pax vobis Sicut misit me pater et ego mitto vos. Ihc̄ cū dixiss insufflauit et dixit eis accipite sp̄m scm. Quoꝝ remiseritis p̄ca remittunt eis et quoꝝ retinueritis retenta sunt. Thomas aūt vnꝰ ex duodecim qui dicit didimꝰ nō erat cū eis cū venit ihc̄s. Dixerūt ei alij discipuli vidimꝰ dñm. Ille aūt dixit eis. Nisi videro in manib9 eius fixuram clauoꝝ et mittam digitū meū in clauoꝝ locū et mittā manū meā in latus eius nō credā.

℣ Crisꝰ. Audientes discipuli q̄ maria nūciauit consequēs erat vt aut desperarent. aū credētes dolerēt q̄n eos nō reputauit dignos sua visione. hoc ipsū recogitātes neq; p vnā diem dimisit p̄ transire sz ex eo q̄ sciebāt iam sepulturatū ē videre scientib9 et timidis existentib9 cū sero factū eēt ipse astitit vn

diat. Cū g̃ sero eēt die illa vna sabbatorū et fores eēnt clause vbi erat discipuli cōgregati p̄ter metū iudeorū. In hoc infirmitas aplorū mōstrat. q̄ fores b9 clausis intꝰ cōgregati residēt. p̄ter timorē iudeorū quoꝝ metu fuerat p̄rius dispersi. Venit ihc̄s et stetit in medio. Ideo aūt sero apparuit. q̄ cōsequēs erat tūc maxime cos timidos ee. ℣ Theo. Vel q̄ p̄stolabat vt ōnes cōuenirēt. ostys vero clausis vt ostendat q̄ eodē modo resurrexit. adiacēte lapide sup monumentū. ℣ Aug9 in sermone paschi. Nōnulli aūt de hac re ita mouent vt pene periculosa dubitent. afferentes cōtra miracula p̄udica mēte cogitacionū suarū. Dic eū disputat. si corp9 erat si hoc surrexit de sepulchro q̄d pependit i ligno. quo p ostia clausa intrare potuit. Si cōprehendis modū non ē miraculū vbi deficit ratio ibi est fidei edificatio. ℣ Aug9 sup ioh̄em. Noli qudē corpis vbi dnūs erat hostia clausa nō obstiterūt. Ille eppe nō eis apertis intrare potuit quo nascente virginitas matris nō violata p̄mansit. ℣ Crisꝰ. Oz mirabile ē. Iudei fantasma eū nō estimarūt sz hoc fuit q̄ mulier p̄uenerūt in eis multū fidē opata est. Dñs et ipse p visū manifestū se eis ostendit et voce coꝝ fluctuantē mentem firmauit. Et dixit eis pax vobis. idē ne timuerint. In quo eadē cōmemorat vbū. q̄d ante auxerē dixerat. pacē meā do vob et rursus in me pacē habebitis. ℣ Greg. Et q̄ ad illud corp9 q̄d videre poterat fides intuentiū dubitabat. ostendit eis p̄tinus manꝰ et latus vī sc̄i. Et cū hoc dixisset ostendit eis manꝰ et latus. Q̄ clauis eū manus fixerat. lancea latus aperuerat. Ibi ad dubitantiū corda sanāda vulnerū sūt seruata vestigia. ℣ Crisꝰ. Et q̄ ante eratꝰ ee eis dixerat. iterū vos videbo. et gaudebit cor vr̄m. et vr̄m nemo tollet. Gauisi sūt discipuli viso dño. ℣ Aug9 de vnitate dei. Claritas qua iusti fulgebūt sicut sol in regno p̄tris sui. in xp̄i corpe cū resurrexit. ab oculis discipulorꝝ pannus abscondita fuisse q̄ de fuisse credenda ē. Nō eū ea ferret humanꝰ aspectus atz infirmꝰ aspectꝰ q̄n ille a suis ita deberet attendi vt posset agnosci. ℣ Crisꝰ. Vniuersa aūt hec eos ad fidē certissimā inducebāt. q̄ vero p̄tiū inexpugnabile habebāt ad iudeos rursus eis pacē annūciat. vī seq̄t. Dixit g̃ eis iterū pax vobis. ℣ Beda. Iteratio cōfirmatio ē sue ideo repetit q̄ gemina ē vtus caritatis vel q̄ ipe est qui sentit vtraq; vnū. ℣ Crisꝰ. Simul quoq; demōstrat crucis efficaciā p quā soluit oīa tristia et contulit oīa bona. Et hoc ē pax mulieribꝰ aūt sup annūciatū est gaudiū. q̄ in tristitys illud genꝰ erat et hāc sustepit maledictionē dicēte dño in dolore paries. Q̄a g̃ vniuersa plubencia sūt destructa et directa sūt oīa de reliquo subdit. Sicut me misit p̄r et ego mitto vos. ℣ Greg. Pater quidē filiū misit q̄ p redēpcionē generis humani incarnari cōstituit. Itaq; dicit. sicut misit me p̄r et ego mitto vos

ad ē ea caritate vos diligo aī inter ſmōdalū pſecu
tozz mitto qua me caritate p̄z diligit quē venire
ad tolerāndas passiones sciēt ¶ Aug⁹. Equale
aūt p̄i filiū nouim⁹ ſz hic v̄ba mediatozis agnos
timꝰ ꝙ Mediū ꝙpe se ostendit dicendo ille me et
ego vos ¶ Cris. Dic ut sit. eleuauit eozz aīm et ab
hijs q̄ facta sunt et a dignitate mittētis et nō
adijcit deprecio ad patrē sit. Hz sua autozitate
dat eis virtutē vñ seq̄t. Hec cū dixisſz iſufflā
uit et dixit eis accipite spm̄m scm̄. ¶ Aug⁹ ix de
trini. Flat⁹ ꝙ ille corpoꝛeꝰ substātia spūssa nō
fuit. sed demōstratio per cōgruā significatio
nē nō tm̄ a p̄re ſz etiā a filio p̄decere spm̄m scm̄
Quis ei dem̄ etassim⁹ dicēt aliū fuisse spm̄ quē
sufflans dedit. et aliū quē post ascensionē sua
misit ¶ Greg. Cur aūt p̄mus in terra discipulis
dat. posmodū de celo mittit. nisi q̄ duo sūt p̄
cepta caritatis. dilectio videlicꝫ dei et dilectio
p̄ximi. In terra dat spūs vt diligat p̄ximꝰ ex
celo datur spūs vt diligat deꝰ Sicut ꝙ vna est
caritas et duo p̄cepta ita vnꝰ est spūs et duo data
p̄mus a cōsistente dño in terra. postmodū dat
ex celo q̄ p̄ximi amore discit qualiter p̄ximum
debeat ad amorē dei ¶ Cris. Quidā aūt dicūt
qm̄ nō spm̄ dedit ſz aptos eos ad susceptionem
spūs p insufflationē cōstruxit. Si enī angelum
videns daniel exessū mentis passus ē quid in
effabilē illā gr̄az suscipientes passi essent nisi
discipulos suos p̄mus istruxisſz ¶ Nequaq̄ at
q̄s putabit dñs tūc suscepisse eos quādā potesta
tē spūalis gr̄e. nō vt mortuos susciteut et mun
dula sanāt ſz vt dimittāt p̄cta. vñ seq̄t. Quoꝝ
remiseritis p̄cta remittūt eis et quoꝝ retinue
ritis retenta sunt eis ¶ Aug⁹ Ecclie caritas q̄
p spm̄m scm̄ diffundit in cozdibꝰ nīs p̄cipū suoꝝ
p̄cta dimittit. Eoꝝ aūt q̄ nō sunt ei⁹ p̄cipes tenet
Idcoꝙ postea dixit accipite spm̄m scm̄ cōtinuo de
p̄ctoꝝ remissione et retentione subiecit ¶ Greg.
Dicendū vero ē. q̄ hij q̄ spm̄m scm̄ habuerūt
vt et ip̄i innocentes viuerent et in p̄dicatione
quibus dā p̄dessent. Idcirco hūc post resurrectio
nē dñi patenter accepere vt p̄desse nō paucis
ſz plurimꝰ possent. Libet ꝙ intuen illi discipu
li ad tanta onera hūilitatis vocati ad quātū cul
men gl̄e sint p̄duti. Ecce nō solū de seipsis
securi fiūt ſz etiā principatū suprēmi iudicij soz
tiuntur. vt vite dei quibus dā p̄cta retineāt qui
bus dā vero relaxent. Horū nūt in ecclia epis
copi locū tenēt et soluendi ac ligandi potesta
tē susciput q̄ gradū regimīs sozciūt. Grandis
honoꝛ ſz graue pondꝰ istiꝰ ē honoris. Durū
quippe est vt q̄ nesciat tenere moderamīa vite
sue iudex fiat vite aliene ¶ Cris. Sacerdos ei
et si gr̄a vñ dispēsauerit vitā. alioꝝ vero nō
cū diligēcia curā habuerit nō p̄mosis in ge
hennā vadit. Scientes igit² periculi magnitu
dinē multā tribuite eis deuotionē. et etiā si non
valde nobiles fuerīt. Nō aūt iustū est ab hijs q̄
in p̄cipatu subiciunt² iudicari et si vita eoꝝ
fuerit valde detractabilis in nullo ledaris in hijs
q̄ sūt ei cōmissa a deo. Nō enī sacerdos ſz neq̄
angelꝰ aut archāgelꝰ opari aliq̄d potest in hijs
q̄ sunt data a deo ſz p̄z et filio et spm̄sc̄o qui dis
pensant. Sacerdos aūt suā linguā et manū
tribuit. Nō enī iustū ēet vt ppt̄ alterꝰ malitiā
rem̄ symbola nre salutis ledi eos q̄ ad fidē ve
nūt. Omnibꝰ aūt discipul² cōgregatis solus
thomas defuebat a dispersione q̄ iam fcā
erat vñ dicit. Thomas aūt vnꝰ ex duodecim
q̄ dicit² didimꝰ non erat cū eis q̄n venit ihūs
¶ Alcuinꝰ Didimꝰ gr̄ce latine gemin⁹ ppter
dubiū coꝛ in credendo thomas abissus q̄ al
titudinē diuinitatis arcā fidē penetrauit ¶ Greg.
Non aūt casu gestū est vt electus ille discipul⁹
tūc deesset. Egit nāq̄ nuō modo suprna clemē
cia vt discipul⁹ dubitās dū in magro suo vulnera
palparet carnis in nobis vulnera palparet
sanaret infidelitatis. Plus enī nobis infideli
tas thome ad fidē q̄ fides credentiū discipu
loꝝ p̄fuit. q̄ dum ille ad fidem palpando re
ducit² nra mens oīi dubitatione posposita
in fide solidat ¶ Beda. Queri aūt potest q̄re
hic euāgelista tūc thomā defuisse dicat cū lu
cas scribat. q̄ duo discipuli euntes in emaus re
uersi in ihēlm inuenerūt xi. cōgregatos ſz dat²
intelligi. qd̄ā fuisse ītervallū q̄ ad horā tho
mas egressus sit et ihs veniens in medio coꝛ
steit ¶ Cris. Dicut aūt simpliciter et q̄liter cū
q̄ credere facilitatis ē. ita multa inestigare
est grossime mētis et ppt̄ hoc thomas accusat².
Plus enī dicendū q̄m vidim⁹ dñm nō credidit
nō tm̄ illis discredens q̄tū rem putās ipossibi
lem ee. vñ seq̄t. Dixerūt ꝙ ei alij discipuli vi
dim⁹ dñm. Ille aūt dixit eis nisi videro in
manibꝰ ei⁹ figurā clauoꝝ et mittā digitū meū
in locū clauoꝝ. et mittā manū meā in
latus ei⁹ nō credā. Alys ei grossioꝛ existens
eam q̄ est p sensū grossissimū ſz tactū que
rebat tactu fidem et neq̄ oculis credebat. Vñ
no suffert ei dicere nisi videro ſz addidit et
misero digitū et cetera.

Et post dies octo iterū erat discipuli ei⁹
intus et thomas cū eis venit ihs ianuis
clausis et stetit in medio et dixit pax
vob. Deinde dixit thome. infer digitum
tuū huc et vide manus meas et affer
manū tuā et mitte in latus meū et no
li ee incredul⁹ ſz fidelis. Rñdit thomas
et dixit ei. Dñs meꝰ et deus meꝰ Dixit
ei ihesus. qz vidisti me credidisti beati q̄

nō viderūt et crediderūt. Multa quidē et alia signa fecit ihs in conspectu discipulorū suorū q nō sunt scripta in libro isto. Hec aūt scripta sūt vt credatis q ihs est xps filius dei. et vt credentes vitā habeatis in nōie eius.

¶ Crisostomus Considera dnatorus clemenciā qualiter et prima cāa ostendit seipsū vulnera habentē et accedit vt saluet vnū et numerū discipulorū nūciantes dignū erat fide et ipse promittens. Sed tm q solus thomas quesiuit neq; hoc eū prohibuit xps. Non aūt statim ei apparet sz post dies octo vt in medio a discipulis admonitus accendat et ad maiꝰ desiderū et fidelioꝛ fieret in futurū. Vñ dicit. et post dies octo iterū erāt discipuli eius intus et thomas cū eis venit ihs ianuis clausis et stetit in medio et dixit pax vob. ¶ Augꝰ in sermone pasch. Quens a me et dns si p hostia clausa intrauit vbi est corpis modus. et ego respōdeo si supra mare ābulauit. vbi ē corpis pondꝰ sed sensit illud dns tāq; dns nūq̄d igit resurgens destitit ee dns. ¶ Crisꝰ astat itaq; ihesus et nō expectat a thoma interrogari sz vt ostendat q̄m eū loquebat ad cōdiscipulos adcrat. eisdē verbis vsus est et primo eadem incepat vel inproperat. vñ seq̄t. Deinde dixit thome infer digitū tuū huc et vide manꝰ meas et affer manū tuā et mitte i latꝰ meū. Dido aūt erudit dicēs et noli ee incredulꝰ sz fidelis. Vide q̄m infidelitatis erat ābiguitas anteq̄ spūm sanctū acciperet postea aūt non sed sumꝰ erāt de reliquo. Dignū aūt est q̄rere q̄liter corpꝰ incorruptibile typos habebat clauoꝝ sz ne tumultuosis cōdescensionis ei erat vt discerēt q̄m ipse erat qui crucifixꝰ fuerat. ¶ Augꝰ de symbolo. Posset aūt si vellet de corpe sublimato et clarificato oēm maculā cuiuslibet cicatrices abstergere sz nolebat quare cicatrices in suo corpe reseruauit. Sicut eū demōstrauit thome non credenti nisi tangeret et videret. ita erāt animus suus vulnera demōstraturꝰ est sua nō q eis diceret sicut thome q vidisti et credidisti sz vt cōmunicans eos veritas diceret. Ecce hoiēs quē crucifixistis videtis vulnera q̄ inflixistis agnoscitis latus q̄ pupugistis q̄m p vos et pter vos aptū est nec tm intrare voluistis. ¶ Augꝰ xxvj de ciuitate dei. Nesno aūt quo ea sit affectuꝰ amore martirū beatoꝝ vt velimꝰ in illo regno in corpe corpiꝰ videre vulnerū cicatrices q̄ pro xpi nōie ptule rūt. et fortasse videbimꝰ. Non eū deformitas in eis sed dignitas erit. et q̄dam q̄uis i corpore nō corpis sz virtutis pulchritudo fulgebit. Nec ideo tm si aliqua martirū ablata et ablata sūt membra sine ipis membris in resurrectione erūt mortuoꝝ q̄ dictū est capilli capitis vri nō peribit. Sed si hoc decebat in illo nouo seculo vt indicia gloriosoꝝ vulnerū in illa imortali carne cernātur vbi membra vt paterent pressa vl secta sūt ibi cicatrices sz tm eisdē membris redditis nō pditis apparebit. Quāmis igit oia q̄ arriderant corpi vitia tūc nō erūt non sūt tm appellāda vitia virtutis indicia. ¶ Gregoꝰ i omel. Palpandā at carnē dns pbuit quā clausis ianuis introduxit qua in re duo mira. et iuxta humanā ratiōnē valde sibi cōtraria ostendit. dū post resurrectionē corpus suū et incorruptibile et tm palpabile demōstrauit. Nā et corrupti necesse est q̄ palpat. et palpari nō potest q̄ nō corrumpit. et incorruptibile sēḡ et palpabile demōstrauit vt pfecto post resurrectionē esse ostenderet corpꝰ suū et eiusdē nature et alterius gle. ¶ Gregꝰ xiij moral. Corpus enā nrm in illa resurrectionis gla erit quidē subtile p effectū spūalis potentie sz palpabile p veritatē nature. Nō aūte sicut eutichꝰ scripsit ipalpabile et ventis aereq; subtilꝰ. ¶ Augꝰ Videbat aūt thomas tāgebat q; hoiez et cōfitebat deū quē non videbat neq; tangebat. Dz p hoc q̄ videbat atq; tāgebat illud iā remota dubitatione credebat vñ seq̄t. Respondit thomas et dixit ei. dns meꝰ et deus meꝰ. ¶ Theo. Qui prius infidelis fuerat post latens tantū optimū se theologū ostendit. Nā duplicē naturā vnitamq; hypostasim xpi edisserens ut dicēdo eū dns meꝰ humanā naturā dicēdo vero deꝰ meus diuinā confessus ē. et vnā et eandē deū et dnm seq̄t. Dixit ei ihs q; vidisti me credidisti. ¶ Augꝰ Nō aūt tetigisti me sz vidisti me q̄m generalis quodāmodo ē sensus visus nā et p quatuoꝛ alios sensꝰ notari solet velut cum dicimꝰ audi et vide q̄ bene sonet. olfac et vide q̄ bn oleat. gusta et vide q̄ bn sapiat. tange et vide q̄ bene oleat. Vnde et hic dns dixit. infer digitū tuū huc et vide manꝰ meas. Quid aliud aūt q̄ tāge et vide nec tm ille oculos habebat i digito. Ergo siue intuendo siue ea tāgendo hoc aut q; vidisti me credidisti q̄uis dici possit non ausū fuisse discipulū tāgere cū se offerret ille tangendū. ¶ Gregꝰ Sed cū aptius dicat fides est substātia sperandarū rerū argumentū non apparentiū. profecto liquet q; q̄ apparent iam fidē nō habent sz agnitiōnē dū q; vidit thomas cū palpauit cui ei dicit q; vidisti me credidisti sz aliud vidit aliud credidit. hoiez q; vidit et deū confessus est. Letificat aūt valde q̄ sequit. beati q̄ nō viderūt et crediderūt. In qua sententia nos specialiter significati sumꝰ q; eū quē carne nō vidimꝰ mente retinemꝰ si tm fidē nrāz opib; sequimur. Ille enī vere credit

qui exerret opemndo qđ credit ℣ Aug⁹ Preterita aut tpis vsus ẽstis est verbis tãꝑ ille qui id qđ erat futurũ in sua nouerat p̃destinatione ifm. ℣ Crisꝰ Cũ g̃ aliqs nũc dixerit vtina in te potuiss illis fuissem et vidissem xp̃m miracula facientẽ excogitet beati q̃ nõ viderũt et crediderũt ℣ Theo. Exp̃mit aut et hinc discipulos qui ner plagas clauoz̃ nec latus palpantes crediderũt ℣ Crisꝰ Quia vero iohes pauciora alijs euangelistis dixerat subiũgit multa q̃dem et alia signa fecit ihs in cõspectu discipulorũ suoz̃ q̃ nõ sunt scripta in libro hoc sz̃ nec alia dicta dixerũt sz̃ q̃ erãt sufficientia attrahere ad fidẽ audientes. Michi aut videt hic dicere ea q̃ post resurrectionẽ sunt signa et ideo dicit in conspectu discipulorũ cũ quibꝰ solis post resurrectionẽ cõuersatꝰ ẽ deinde vt dictas q̃m nõ solũ discipulorũ gra signa fiebant iduxit Hec aut scripta sũt vt credatis q̃ ihs ẽ xp̃us filiꝰ dei cõmuniter ad tpiana natura loquens et vt ostendat q̃m nõ illi q̃ credit sz̃ nobis sis vtile ẽ credere subdit Et vt credentes vitã habeatis i noĩe eius id ẽ p ipsũ ipe ẽ aut vita

Capitulũ xxi.

Oltea manifestauit se ihus iterũ ad mare tyberiadis manifestauit aut sic erãt simul petrus et thomas qui dicit didymꝰ et nathanael qui erat a chana galilee et filij zebedei et alij ex discipulis eiꝰ duo Dicit eis symõ petrꝰ vado piscari Dicũt ei venimꝰ et nos tecũ Et exierũt et ascenderũt in nauĩ et illa nocte nichil p̃hendiderunt Mane aũt facto stetit ihs in litore nõ tñ cognouerũt discipuli q̃ ihesus est Dicit ergo eis ihs pueri numquid pulmentarium habetis Responderũt ei Non. Dixit eis mittite in dexteram nauigij rethe et invenietis ceperũt ergo et iam nõ valebãt illud trahere p̃ multitudine piscium Dicit ergo discipulꝰ ille quẽ diligebat ihs petro dñs est Symon petrꝰ cũ audisset q̃ dñs est tunicã succinxit se erat enim nudus et misit se in mare Alij discipuli nauigio venerũt nõ enim longe erant a terra sz̃ cubitis ducentis trahentes rethe piscium Vt ergo descenderũt in terrã viderũt prunas positas et piscẽ suppositũ et panẽ Dicit eis ihs afferte de piscibꝰ quos prehendistis nunc Ascendit symõ petrꝰ et traxit rethe in terrã plenum magnis piscibꝰ centũ quinquaginta tribꝰ Et cũ tanti essent nõ est scissum rethe.

℣ Aug⁹ Qđ ĩmeditate euãgelista p̃miserat vel

luti huiꝰ libri indicat finẽ sz̃ narrat hic deinde quẽadmodũ se manifestauerit dñs ad mare tyberiadis vñ dicat. Postea manifestauit se ihs iterũ ad mare tyberiadis ℣ Crisꝰ Dicit aũt postea q̃ nõ cõtinue cũ eis ambulabat vt antea dicit etiã manifestauit se q̃ nõ videret nisi cõdescenderet q̃ incorruptibile erat corp⁹ Loci aũt meminit ostendens q̃m plurimũ timoris eis dñs abstulerat vt de reliquo ipse longe a domo procedãt nõ vltra i domo cõclusi sz̃ in galilea ierãt periculũ declinates inducũ ℣ Beda. Ut hoc aũt solito euãgelista p̃ius retulit causã deinde quẽadmodũ res gesta sit enarrat vñ seq̃t Manifestauit aũt sic ℣ Crisꝰ Quia vero neq̃ dñs cũ eis cõtinue erat neq̃ sp̃us datus erat neq̃ aliq̃d tũc erat eis cõmissũ neq̃ aliquit habebãt agere artẽ piscatoriã tractabãt vñ seq̃t Manifestauit aũt sic Erat simul symõ petrꝰ et thomas q̃ dicit didymꝰ et nathanael q̃ erat a chana galilee q̃ sz̃ vocatꝰ ẽ a philippo et filij zebedei sz̃ iacobꝰ et iohes et alij ex discipulis eiꝰ duo Dicit eis symõ petrꝰ vado piscari ~~Crisꝰ Laborãtibꝰ aũt et affluentis discipulis assistit ihs~~ ℣ Gręg ĩ omel. Quem pt aut petrus q̃ piscatorẽ ante cõuersionẽ fuit post cõuersionẽ ad piscationẽ redijt cũ veritas dicat nemo mittens manum suã ad aratrũ et respiciens retro aptus ẽ regno dei ℣ Aug⁹ Qđ si fecissent discipuli defuncto ihu p̃ius q̃ resurrexisz̃ a mortuis putaremꝰ eos illa que aĩos eoz̃ occupauerat desperatione fecisse. Aũt vero post eũ sibi de sepulchro redditũ viuũ post inspecta vulnerũ loca post acceptũ eius insufflatione sp̃m scm̃ subito fuit sicut fuerãt nõ hoĩm sz̃ piscium plicatores. Rñdendũ est ergo nõ eos fuisse p̃hibitos ex arte sua licita victũ necessariũ querere sui apostolatꝰ integritate seruata si quãdo vñ viuerent aliud nõ haberẽt Hi enim beatꝰ paulꝰ ea potestate quã pfecto cum ceteris euãgelij p̃dicatoribꝰ habebat nõ cũ ceteris vteret sz̃ stipendio suo militaret ne gentes a noĩe xp̃i positas alienas doctrina eiꝰ quasi venalis offenderet aliter eductus artẽ quã nõ nouerat didicit vt dñi suis manibꝰ tñ figit doctor nullꝰ grauaret auditor quẽ to magis beatꝰ petrꝰ qui iã piscator fuerat qđ nouerat faceret si ad p̃sens illud tempꝰ aliud vnde viueret nõ inuenit Dz respondebit q̃spiã et cur nõ inuenit cũ dñs p̃miserit dicẽs querite p̃mũ regnũ dei et iustitiã eius et hec oĩa apponẽt vobis Porro sus enim dñs qđ p̃misit ipleuit Nam q̃s alius pisces q̃ tam pauci reperirent apposuit q̃ nõ ob aliud credendꝰ est eis ingessisse miraculũ penurie quã cogerent ire piscatũ nisi dispositũ volens exhibere miraculũ ℣ Gręgo ĩ omel. Negociũ ergo qđ ante cõuersionẽ sine p̃cio exercuit hoc etiã post cõuersionẽ repetẽ

culpa nō fuit. Vnde post cōuersionē suā ad pisca-
tionē petrus rediit. matheꝰ vero ad theoloniū ne-
gociū nō resedit. Fuit enī plerasq; negotia q̄ sine
pīs exhiberi aut vix aut nullatenꝰ possūt. Quæ
ḡ ad pīm ip̄licant ad hec necesse ē vt post cō-
uersionē animꝰ nō recurrat. Crisꝰ. Alij aut̄ disci-
puli sequebāt petrū vñ dicit. Dicit ei venimꝰ
et nos tecū. Colligenti enī de reliquo sibi nunciē e-
rat simul volebāt piscationē videre. seq̄t. Et
exierūt et ascenderūt in nauī. In nocte piscaba-
tur q̄ adhuc formidolosi erāt. Gregoꝰ. Facta
ē aut̄ discipulis piscationis magna difficultas
vt veniente magistro fieret admirationis sub
limitas vñ sequit. Et illa nocte nichil prendi-
derūt. Crisꝰ. Laborātibꝰ aut̄ et affluctus discipu
lis assistit ih̄us vñ seq̄t. Mane aut̄ facto stetit
ih̄us in litore nō cognouerūt tñ discipuli quia
ih̄us est. Nō enī seipsū mox eis ostendit sz vo-
luit et allocutionē cū eis inire. Et primo loq̄tur
eis humanꝰ nā seq̄t. Dicit eis ih̄us. pueri nūq̄
pulmentariū habetis. Hoc aut̄ dicit q̄si ab
eis aliq̄d emere vellet. Vt autē timuerūt eis sig-
nū ostendit p q̄d cognoscerēt seq̄t. enī. Dixit
eis. mittite in dexterā nauigij rethe et inueni-
etis. Multa aut̄ consequēter facta sūt quorū
pmū est multos pisces ee conphensos vnde
seq̄t. Miserūt ḡ rethe et ia nō valebāt illud
trahere pre multitudine piscium. Sz in xp̄i cog-
nitione petrꝰ et ioh̄es suos pprios modos ost̄e
derūt. Ioh̄es enī pspicacior erat et ideo primo
cognouit xp̄m. vnde seq̄t. Dicit ergo discipulꝰ ille
quē diligebat ih̄s petro. dñs est. Beda. Hoc in
dnō sunt sepe ita et hic suā demōstrat psonā.
Cognouit aut̄ pmꝰ dñm. siue miraculo piscatio-
nis siue sono prognite vocis siue pme reminiscēs
piscationis. Crisꝰ. Petrus aut̄ feruentior erat
et ideo promptꝰ venit ad xp̄m seq̄t enī. Symō
petrus cū audisset q̄ dñs ē tunica succinxit se
erat enī nudꝰ. Beda. dicit petrꝰ nudꝰ fuis-
se ad cōparationē futuror̄ vestimētorū q̄bꝰ
vti solebat sunt solentꝰ dicere cū aliquē sim-
plicia vestimēta videmꝰ indutū quare nudꝰ ire
dicis. Hinc potest intelligi q̄ more piscatorū studio
piscandi nudꝰ incesserit. Theo. Q̄ vero se p̄-
cinxit petrus pudoris ē signū. prinxit aut̄ se
lineo amictu quē feminē et tyri piscatores
circūuoluūt sibi cū nudi sint. siue cētera
indumētis apponūt. Beda. Eode aut̄ ardore
quo et multa alia fecerat venit ad ih̄m vñ
seq̄t. Et misit se mare. alij aut̄ discipuli na-
uigio venerūt. Nō tñ intelligendū est petrum
sup fluctꝰ venisse sz aut natando aut pedibꝰ
ppijs. q. erat ppe eraterrā. seq̄t enī. Nō lōge
enī erāt a terra. sz cubitis ducentis. Glosa. In-
terpositio est. seq̄tur enī. Trahētes rethe piscīū

vt sit ordo littere. Alij discipuli nauigio vene-
rūt trahētes rethe piscīū nō lōge. ei. Crisꝰ. De
inde aliud signū ponit. cū subdit. Vt ḡ descenderūt
in terrā viderūt prunas positas et piscē suppo-
situ et panē. nō enī adhuc ex materia suppo-
ta opat. sz ad id q̄d est mirabilius dant signa
ostendēs qm̄ et ex subiecta materia ante tm̄
miracula faciebat. pter quandā dispēsationē.
Augꝰ. Nō aut̄ hic intelligendū ē panē fuisse
prunis suppositū sz quasi diceret. viderūt pru-
nas positas et piscē suppositū prunis et vide-
rūt panē. Crisꝰ. Vt aut̄ ostenderet nō ee fanta-
ma q̄d factū est subz ex piscibꝰ ab eis captis af-
ferri. seq̄t. ei. Dicit eis ih̄s. afferte ex piscibꝰ
quos prēdidistis nūc. Deinde et aliud signū fuit
q̄ ex multitudine piscīū rethe nō est scissum
vnde seq̄t. Ascendit symō petrꝰ et traxit rethe
ad terrā plenū magnis piscibꝰ centū quīqua-
ginta tribꝰ. Et cū tanti essent nō est scissū rethe
Augꝰ. Mistice aut̄ captura piscīū cōmenda-
uit ecclesie sacramētū qualis futura ē in ulti-
ma resurrectione mortuoꝝ. Et ad hoc cōmen-
dandū valet q̄ tanq̄ finis ē interpositꝰ libr
q̄ cēt extra sentire narrationis quasi phemū. Q̄
aut̄ septē discipuli fuerūt nulla piscatione
suo septenario numero finē significat tpis.
Vniūsū quippe septē diebꝰ volut̄ tempꝰ. Theo.
Cū aut̄ nox erat ante solis xp̄i presentiā ppe
te nichil ceperūt. q̄ et si vnā nationē israhel
corrigere conaretur. illa tñ frequēter in ydo
latria labebat. Gregoꝰ. i omel. Queri aut̄
potest cur discipul in mare laborātibꝰ post
resurrectionē suā rorā discipulis i fluctibꝰ ma-
ris ambulauit. Sed mare p̄ns sclm significat
se. q̄ causarū tumultibꝰ et vndis vite p̄ntis
corruptibilis illidit. p soliditatē aut̄ littoris
ppetuitas q̄etis eterne figurat. Quia igit̄
discipuli adhuc fluctibꝰ mortalis vite inerat
in mari laborabāt. Quia aut̄ redēptor nr̄
ia corruptionē carnis excesserat post resur-
rectionē suā in litore stabat. Augꝰ. Littus enī
finis ē maris et ideo finē significat seculi. Di-
cit enī in hoc loco qualiter i fine seculi fu-
turum sit. ita dñs alia piscatione significauit
ecclīaz qualis nūc sit. Vnde ibi ih̄esus non
stabat in litore sz ascendēs in vnā nauī que
erat symonis rogauit eū a terra reducere pu-
sillū. In alia piscatione nō mittit rethia i
dexterā ne solos significet bonos nec in sinis-
trā ne solos malos sz indifferenter laxate iquit
rethia vra in capturam vt p̄mixtos intellīga
mꝰ bonos et malos. hic aut̄ mittite inqt in
dexterā nauigij rethe vt significaret eos qui
stabāt ad dexterā solos bonos. Illud fecit in-
itio p̄dicationis sue hoc post resurrectionē
suā. hinc ostendens illam capturā piscīū bonos

dñs i littore stetit q̄nte resurrectionē suā

et malos significare quos nūc habz ecclia Istā vero tm̄ modo bonos qs habebit ineternū cōpleta in fine huius seculi resurrectione mortuoz Illi aūt q̄ ptinent ad resurrectionē vite id est ad deytatem. et inter xp̄ianos nōis rethia designant nō nisi in littore id ē in fine seculi cū resurrexerint apparebūt ideo nō valuerūt sic trahere rethia vt in nauē refunderet qs ceperant pisces sicut de aliis factū est Habet aūt istos deyteros ecclia post finē vite huius in somno pacis velut i pfundo latentes donec ad littz rethie puenīat qd in pma pscatione duabz nauiculis hoc isto loco ducētis arbitris tm̄ centū et centū existimo figuratū ppt vtriusq; generis electos et circūcisionis et p̄putij Beda Vel p ducētos rubitos gemina caritatis vtus expzimit. p dilectionē eni dei et p̄ximi xp̄o ppinquāt Pisces aūt assus est xp̄us passus. Ipse latere dignatz est in aquis generis humani. Capi volut laqueo mōre nodis et q̄ nobis factz ē pisces humanitate exutit nob panis nos reficiens sua diuitate Gzeg. petro aūt sūā ecclia est cōmissa. Ipsi specialiter dicit pasce oues meas. Qd g postmodū aperit in voce nūc significat in ope. Ipse ei pisces ad soliditatē littoris ptraxit. q̄ stabilitatē eterne patrie fidelibz ostendit. hoc egit ubis hoc equlis. hoc agit quotidie miraculoz signis. Dz ei rethe magnus pisc̄ib; plenū dicit addit et quātis. et hoc ē qd subdit. plenū magnus pisc̄ib; centū quinquaginta trib; Aug. In alia pscatione numerz piscū nō expmit. tamq̄ illud ibi fiat qd p̄dictū ē p prophetā. Annūciabo et locuti sū multiplicati sūt sup numerū Hic vero certus est numerz cui; reddenda ē ratio. Numerz eni q̄ legē significat decē est ppt decalogū. Cū aūt accedit ad legē gr̄a id est ad littrā spūs quodāmodo denario numero significat addit septenariz septenario q̄pe numero significat spūsc̄tus ad quē significatio p̄tie ptinet. Primū eni in lege sonuit sc̄ificatio i die septimo. ysaias eni ppheta ei cōmendat opere vel munere septenario. Cū itaq; legis denario spūsc̄tus p septenariū numerū accedit fiūt decē et septē q̄ numerz ab vno vsq; ad seipsū cōputatis oīb; crescens ad centū quinquaginta tres puenit Gzego. Ducamz eni p trigonū decem et septē venīt quinquaginta vnū. In quinquagesimo aūt anno cūctz populz ab ōni operatione q̄escebat sz vera requies in vnitate est vbi scissura diuisionis ē vera req̄es nō est Aug. Nō g tm̄ modo centū quinquaginta tres sancti ad vitā resurrectur significat eternā sz ōnes ad gr̄az spūs ptinentes hoc numero figurantur. Qui eciam numerz ter

habz quinquagenarū numerū et insup ipsa tria ppter misterū trinitatis. Quinquagenarius aūt multiplicatis septē p septē et vnū adiectione cōplet Vnus aūt addit vt eos significet vnū Non aūt frustra dictū est q̄ erant magni cū eni dixisz dns nō veni soluere legē sz ip̄lere. datur spm vtiq; p quē lex posset impleri paucis ubis iterpositis ait Qui fecerit et docuerit magn̄ vocabit in regno celoz In pma aūt pscatione rethe ppt significanda scismata rupebat. hic vero qm̄ in illa sūma pace fidei nulla erūt scismata ptimuit ad euāgelistā consequēt duce. Et cum tanti essent id est tam magnū nō est scissū rethe tanq̄ illud respiceret ubi factū ē et in illius mali cōparatione cōmendaret hoc bonū.

Dixit eis ihūs. Venite p̄andete et nēo audebat discūbentiū interrogare tu, quis es scientes q̄ dns est. Et venit ihūs et accepit panē et dat eis et piscē similiter. Hoc ia tertio manifestat est ihēs discipulis suis cū resurrexisset a mortuis.

Aug. Pacta pscatione dns eos ad p̄andū vocat. unde dicit Dixit eis ihūs venite p̄andete Crisz Hic quidē nō dicit q̄ cōmedit cū eis sz h° dicit lucas Hoc aūt fiebat nouit natura indigete cibis de reliquo sz cōdescensione ad demonstrationē resurrectionis facta Aug. xiij de ciuitate dei Corpa aūt iustoz quē in resurrectione futura sunt neq; in ligno vite idigebūt quo fiat vt nullo morbo vel senectute in eternata moriant neq; vllis aliis corpalibus nutrimētis quib; esurrendi atz sitiendi q̄ suq; molestia deuitet. Cm̄ certo et quodlibili munere imortalitatis induent vt nō nisi velint possibilitate non necessitate vescant. nō eni potestas sz esuestas edendi et bibendi talib; corpoīb; auferet sicut et saluator nr̄ post resurrectionē iam quidē in spūali carne sz tm̄ vera cibū ac potū cū discipulis supsit nō alimēto sz indigentia sz ea qua et hoc poterat potestate. sequit Et nemo audebat discūbentiū interrogare eū tu quis es scientes q̄ dns est. ac si diceret Aug. supioje Nemo audebat dubitare q̄ ipse essz. Tanta ei erat euidētia veritatis vt eoz nō solū negare sz ner dubitare quidē vllus auderet qm̄ si quisq̄ dubitaret vtiq; interrogaret Crisz Vel hoc dicit q̄ de reliquo nō similiter cōfidebāt ei loqui vt p̄ius sz cū silentio et reuerentia multa sedebāt attendentes in eū et formā quidē alteratā videntes et multa admiratione plenā valde stupefacti volebāt interrogare. Dz formido in hoc q̄ sciebāt q̄ dns est detinebat interrogationē et solū cōmedebāt que eis dabat cū priori potestate Hic aūt nō

respiat in celū. neq; humana illa facta ostendens
qm̄ cōdescensionis gratia fiebat vñ subdit. Et
venit ihs et accepit panē et dat eis et piscem
similiter. Aug⁹. Mistice aūt piscis assus xp̄us
est passus. Ipse ē panis de celo descēdit. huic i-
corporat ecclesia ad ptcipandū beatitudinem
sempiternā. Ipse hoc dictū est asserte de pisib⁹
qs prendi dixit nūc vt ones q̄ hāt spem gerā
m⁹ p illū septenariū numerū discipulor⁹ dis-
cipulor⁹ p quē potest in hoc loco nra vnūsitas
itelligi figurata tanto sacramēto nos cōmuni-
care nossem⁹ et eidē beatitudini sociari. Hze
q̄ p hoc etiā q̄ septē discipul⁹ vltimū cōmunē
celebrat eos trinomodo q̄ septiformi gra sāpe
pleni sūt futuros scīl in eterna refectione de
nūciat. septē quoq; dieb⁹ one hoc tempus evol-
uit et sepe septenario numero pfecto designat.
Illi q̄ vltimo cōmunio de presentia veri-
tatis epulat. q̄uis pfectionis studio terrena
trāscendit. Chris. Quia vero nō cōtinuo tum
eis cōuersabat. neq; similiter vt prius subdit e
uāgelista dicēs. Hoc iā tertio manifestat⁹ ē
ihs discipulis suis cū resurrexisset a mortuis.
Augustin. Q̄z nō ad ipsas demōstrationes sz
ad dies referre debem⁹ id ē primo die cū resur-
rexisset et post dies octo q̄n thomas vidit et credi
dit et hoc die q̄n hoc de pisib⁹ scrit et deinde
quotiēs voluit usq; ad diem quadragesimū q̄
ascēdit in celū. Aug⁹ de con. euā. Inuenim⁹ aūt
apud q̄tuor euāgelistas decies cōmemoratū
dñm visū esse post resurrectionē semel ad
monumentū a mulieribus iterū eisdē regredi
entib⁹ a monumēto in itinere. Tertio petro
quarto duob⁹ euntib⁹ in castellū quīto plurib⁹
in ihrlm vbi nō erat thomas. Sexto vbi vidit
eū thomas septimo ad mare tyberiadis. Octa
uo onib⁹ vndecim in galilea. nono aūt dicit mar
cus nouissime recūbentib⁹. decimo ipso die asce-
sionis nō iā in terra sz elevatū in nube.

**Cū g̃ prādissent dicit symoni petro ihs
Symon iohis diligis me plus hys di
cit ei etiā dne tu scis q̄ amo te. Dicit ei
pasce agnos meos. Dicit ei iterū symō
iohis diligis me. Ait illi etiā dne tu
scis q̄ amo te. dicit ei pasce agnos me
os. Dicit ei tertio symon iohannis amas
me. Contristatus est petr⁹ q̄ dixit ei ter
tio amas me et dicit ei dne tu oīa scis
tu scis q̄ amo te. Dicit ei pasce oues me**

Theo. Finito prādio cōmissionē omnī ab.
mūdi petro cōmēdat nō aly vñ dicit. Cū g̃ prā-
dissent dicit symoni petro ihesu. symō iohis di
ligis me plus hys. Aug⁹. Dicens dñs interro-
gat. sciebat ei dñs q̄ nō solū eū diligeret verū
etiā q̄ plus onib⁹ eū diligeret petr⁹. Alchum⁹

Dicit aūt symon iohis id ē filius iohis carnalis
p̄is ministice aūt symō obediens iohes gratia
mento hoc nōie vocat id est obediens gr̄e dei
vt ostendat q̄ ardenciozi eū caritate āpler
tit nō merīti humani sz diuini ēe muneris.
Aug⁹. In sermone pasce. Cū aūt dns moze
retur timuit et negauit. resurgens aūt dns
amozē inseruit timozē fugauit. nā q̄n ne
gauit mozi timuit resurgente dño q̄d time
ret in quo mozē mortuā reperiret. vnde
sequit. Ait illi etiā dne tu scis q̄ amo te. Cō
fitenti aūt amozē suū ones suas cōmenda
uit vñ seq̄t. Dicit ei pasce agnos meos tanq̄
nō eēt vbi ostenderet petr⁹ amozē suū in
xp̄m nisi eēt pastoz fidelis sub principe oīm
pastorū. Chris. Q̄d enī maxime oīm tribu
it nobis ea que desup est benivolentia est p̄ri
mozq; procuratio p̄teriens aūt dns alios
petro de talib⁹ loquit. Ex primus ei apl̄oz erat
petr⁹. et os discipulor⁹ et vertex collegij. Vnde
et negatione deleta cōmittit ei plationē fra
trū. Et negationē quidē ei nō exprobrat sed
dicit si diligis me p̄siste fratrib⁹ et feruentē
amozē quē p oīa demōstrasti nūc ostende. et
aiāz quā dixisti te ēe posituū p me hāt da p
ouib⁹ meis seq̄t. Dicit ei iterū symō iohis di
ligis me. Ait illi etiā dne tu scis q̄ amo te. Aug⁹
Merito dicit petro diligis me et inducit amo te
cui dicit pasce agnos meos vbi etiā demōstrat
vnū atq; idem ēe amozē et dilectionē nā etiā
dns nouissime nō ait diligis me sz amas me
seq̄t. enī. Dicat ei tertio symō iohannis amas me
Tertio vtrū petrus eū diligat dns interrogat
reddit ei negationi trina cōfessio ne minus
amozi lingua seruiat q̄ timozi et plus voris
eluisse videat mozs imminens q̄ vita p̄sens
Chris. Tertio etiā interrogat et tertio tum
git eadē ostendēs q̄tū appetenat p̄lationē
p̄riarū ouiū et q̄n hoc est maxime ei⁹ amo
ris signū. Theo. Ex tunc etiā moleunt cōsuetu
do vt ter cōfiteat qui venit ad baptismū.
Chris. Deinde terno interrogat⁹ cōturbat⁹ ē vn
sequit. Cōtristat⁹ ē terno petr⁹ q̄ dixit ei ter
tio amā te me. Rursus formidas p̄ioza ne fo
te estimas se diligere si nō diligat correptus
sicut et p̄ius corrept⁹ est multū se estimas for
tem vñ ad ipsū xp̄m refugit vñ sequit. Et di
cit ei dne tu oīa scis id est ineffabilia cordis p̄
sencia et futura. Aug⁹ de vbis dñi. Inde g̃ cō
tristat⁹ est q̄ sepe interrogat⁹ erat ab eo q̄ sciebat
q̄d interrogabat. et donauerat q̄d audiebat.
Veraciter g̃ rndit et de intimo cordis p̄tulit a
mantis vocē dicens tu scis q̄ amo te. Augusti-
sup iohē. Non aūt addidit plus hys hoc enī
respondit q̄d de seipso sciebat nō enī q̄tū ab
alio quolib⁹ diligeret scire poterat q̄or alter⁹

videre nō poterat seqt eū. Dicit ei pasce oues meas quasi diceret sit amoris officiū pascere dnicū gregē sicut fuit timoris indutū negare pastorē

Theo. potest aūt quis negare assignare differe inter agnos et ꝺoꝑos oues. Agni sūt q̄ intro ducūt. oues vero pfecti. Alcuin. ꝓ pascere ātē oues est credētes in xpō ne a fide deficiāt cōfortare terrena subsidia si necesse est subditis prouidere et exempla vtutū cū vbo ꝑdicationis ꝑpendere aduersarijs obsistē errantes subditos corrigere. Aug. Qui hoc aūt aīo pascūt oues xpi vt suas velint ee nō xpi se cōmunit amare nō xpm vel gloriandi vel dominādi vel acquirendi cupiditate nō obediendi et subueniendi et deo placendi caritate. Nō ergo nos sz ipsū amem q et in pascendis ouib ei ea que sūt ei nō que nra sūt q̄mus q̄sq̄s enī seipsū nō deū amat nō amat se Qui enī non potest viuere de se mori. vltq̄ amādo se. Nō q se amat q ne viuat se amat Cui vero ille diligit de quo viuit nō se diligēdo magis se diligit vt eū diligat de quo viuit

ꝑsona nō se diligit

Aug. In sermone pasca. exiterūt autē quida serui infideles diuiserūt gregē xpi et furtis suis peculia sibi fecerūt et audis eos dicē oues mee sūt ille q̄d q̄ris ad oues meas nō te ꝑtinēs ad oues meas si et nos dicam meas et illi dicāt suas ꝑdidit xps oues suas

Ame amen dico tibi cū esses iunior cingebas te et ambulabas vbi volebas Cū aūt senueris extendes manus tuas et alius te cinget et ducet quo tu nō vis

Hoc aūt nōn dixit significās qua morte clarificatur esset deum

Chrys Cū dixisz petro dns de morte que habebat ad ipsū prenūciat ei martiriū q̄d ꝑ ipso debebat sustinere. eruditre nos volens q̄m eū amare optet vn dicit. Ame ame dico tibi cum esses iunior cingebas te et ābulabas vbi volebas Venit eū priorīs vite q̄ i sclarib iuuenis q̄dē vtilis ē q̄ vero senuerit inutilis In diuinis aūt nō ita sz cū supuenerit senectꝰ tunc vtus clarior tūc virilitas industrior in nullo ab etate ꝓhibita Quia q petrꝰ semper volebat in periculis ee cū xpo dixt ei. Confide ita ꝑplebo tuū desiderū vt q̄ passus non es iuuenis existens oporteat te pati senē vn seqt. Cū aūt senueris ꝓ q̄d ostendit q̄ neq tūc iuuenis erat neq senex sz vir ꝑfectꝰ Orige sup ioh̄ matheū Et attende q̄ non facile inuenitur quis ex eis q̄ aptē fuerūt ad hoc opꝰ vt cito transeat de hac vita. vn nūc petro dicit cū senueris extendes manus tuas Aug. Hoc ē crucifigeris. ad hoc aūt vt venias alius te cinget et ducet quo tu nō vis. Prius dixit

q̄d fieret et deinde quo fieret Nō enī crucifixꝰ sz crucifigendꝰ quo nollet ē ductꝰ Voluntꝰ q̄pe a corpe esse volebat cū xpo sz si fieri potest possz ꝓeter mortis molestiā vitam cōcupiscebat eternā ad quā molestiā nolens venit sz volens eā vicit et reliquit hūt infirmitatis affectū quo nemo vult mori vsq̄ adeo naturale vt eū beato petro nec senectꝰ auferre potuerit. Hz molestia q̄tacūq̄ sit mortis debz eā vincere vis amoris quo amat ille q cui sit vita nra etiam morte voluit ferre ꝓ nobis Nā si nulla eet mortis vel pua molestia nō esset tā magna martyrij gloria. Chrys dicit ergo q nō vis. ꝓpter naturale cōpassionē aīe que in vita separat a corpe deo hoc vtiliter dispensāte vt nō multi sibi morte inferāt violentā Deinde erigens auditorē euāgelista induxit hoc aūt dixit significās qua morte clarificatur deus eet deū Nō dixit morietur eet vt discas q̄m pati ꝓ xpo gla est patientis et honor. Nisi aūt certificaretur animꝰ q̄ vere dei est nūme eius tutu morte tollerauret quo fit vt scōz mors diuine sit gle certitudo Aug. Huc uenit exitū ille negator et amator vt p ei nōie ꝑfecta dilectione moreret cū quo se moriturū puersa festinatione ꝓmiserat Hoc eū optebat vt pri xpus p salute petri. deinde petrꝰ p xpi ꝑdicatione moreret.

Et cū hec dixisset dixit ei sequere me Conuersus petrus vidit illū discipulū quē diligebat ihūs sequentē qui eā recubuit in cena sup pectꝰ ei et dixit dne quis est qui tradet te. Huc q cū vidisz petrꝰ dixit ihu. dne hic aūt q̄d. dixit ei ihus Sic eū volo manere donec veniā q̄d ad te tu me sequere Exiit q sermo iste inter fratres q discipulꝰ ille nō moritur Et non dixit ihus nō moritur sz sic eū volo manere donec veniā quid ad te.

Aug. Cū ꝓnūnasz dns petro qua morte clarificaturꝰ eet eū ad sui sequela vn dixit Et cū hoc dixisz dicit ei sequere me Cur dixit petro sequere me nec dixit ceteris q̄ simul aderāt q eū sicut mgrm discipuli sequebāt Hz si ad passionē intelligendū est nūq̄d solus ꝑ xpi anā veritate passus ē petrꝰ Nōne ibi erat iacob q̄ ab herode manifestat occisus Verū aliq̄s dixerit q̄m non ē iacobꝰ crucifixꝰ merito diutū esse petro sequere me q nō solū morte sz morte cruris sicut xpus expertꝰ est Theophi. Audiens aūt petrꝰ q morte ꝑ xpo passurꝰ est q̄rit de iohāne an moriat. vnde seqt Conuersus petrꝰ vidit illū discipulū que diligebat ihs sequentē q recubuit in cena sup pectꝰ ei et dixit

dñe qs est qui tradet te ¶ Aug⁹ Ipse ū dixit discipulū quē diligebat ihūs q̄ ipse ū cæteris et familiarī⁹ diligebat ita vt in cōuiuio sup̄ pect⁹ suū discūbere faceret Credo vt istius euāgelij qd̄ per eū fuerat p̄dicatur⁹ diuinā excellentiā hoc modo aleuis cōmendaret. sunt q̄ senserunt et hūj nō contēptibiles sacri eloquij tractatores a xp̄o iohēz ꝓterea plus amatū q̄ ab ineunte puericia castissime vixerit seq̄t⁹ Hūc g̃ cū vidisset petr⁹ dixit ihu dñe hic aūt q̄d ¶ Theoph. Id ē nūq̄d nō moriet⁹ et ipse vt q̄da exponūt seq̄t⁹ dicat ei ihēs⁹ sic eū volo manere donec ego veniā q̄d ad te ¶ Augustin. et ⁊ repetitū est tu me sequere tāq̄ ille ideo nō seq̄ret⁹ q̄m eū manere voluit donec veniat Qđ facile aliud ēe dictū credat q̄ q̄d frēs crediderūt q̄ tūc erāt seq̄t⁹ eū. Cryt g̃ sermo iste inter frēs q̄ discipul⁹ ille nō moriet⁹ Sed hāc opinionē iohēs ipse abstulit subdens et nō dixit ihs non morit̄ ſz sic eū volo manere donec veniam q̄d ad te ¶ Dz cui placz adhuc resistit et dicat verū esse q̄d ait iohēs nō dixisse dñm q̄ discipul⁹ ille nō moriet⁹ ſz hoc tñ significatū esse talibus vbis qualia eū dixisse narrant ¶ Theoph. Vel dicet xp̄us nō negauit iohēz moriturū Vlā q̄cq̄d ozit⁹ moriet⁹ ſz dixit volo eū manere id ē viuere vsq̄z ad mūdi finē et tūc p me pacet⁹ martiriū et ideo fatent adhuc illū viuere. ab antixpo vero debere occidi vna cū helia p̄dicaturū nomē xp̄i ¶ Dz et si assignet⁹ ei⁹ sepulchrū viuēs quidem illud intrauit postea discessit ¶ Aug⁹ Vel forte aliq̄s in illo sepulchro ei⁹ q̄d est apud epheſū dormire potius eū q̄ mortuū iacere cōtendet assumens argumētū q̄ illic terra sensim scaturire et q̄si ebullire phibet⁹ atz hoc ei⁹ angelo fieri p̄nuntiat⁹ ꝓfecto ¶ Dz cur ei⁹ discipulo q̄ē p̄ ceteris diligebat p magno munere longū in corpe donauerit somnū cū beatū petrū p ingentē martirij gloriā adoriet⁹ corporis absoluerit eiq̄z cōcesserit q̄d paul⁹ se concupiscere dixit cupio dissolui et ēe cū xp̄o ¶ Hi aūt vere ibi q̄d semp sparsit fama aut ideo fit vt eo modo cōmendetur p̄nosa mors ei⁹ q̄m nō eā cōmendat martiriū aut ꝓter aliq̄d aliud q̄d nos latet manet tñ questio cur dixerit dñs de iohē moriturο sic eū volo manere donec veniā Illud eciā monet ad querendū cur iohēz plus dilexerit dñs eū ipsū dñm plus dilexerit ¶ petrus q̄ tūc sapio ipe melioz ē q̄ plus diligit xp̄m feliciozē vero quē plus diligit xp̄s facile responderī si iusticiā liberatoris nr̄i quēad modū defenderem quiderē Aggrediar igit⁹ de soluenda q̄stione tā ingenti duas vitas sibi diuin⁹ p̄dicatas nouit ecclesia quarū vna ē in fide altera in spe Ista significata ē p aplm petrū ꝓter apostolat⁹ siu primatū illa p iohānē ideo

huic dixit⁹ sequere me p imitationē ſz p̄ferendi tpalia mala de illo vero dixit⁹ sic eū volo manere donec veniā q̄si diceret tu me sequere p imitationē p̄ferendi tpalia mala ille maneat donec sempiterna venio reddit⁹ bona q̄d̄ upa⁹ dia potest p̄fecta me sequat actio in formata mee passionis exemplo Inchoata vero cōtemplacio maneat donec veniō p̄ficienda cū venero q̄d nō sic intelligendū est quasi dixerit remanere vel p̄manere ſz expectare q̄m q̄d p eū significat⁹ cū venerit xp̄us implebit⁹ in hac aūt actiua vita q̄to magis xp̄m diligit⁹ tāto magis faciliꝰ liberam⁹ a malo cū ipse nos minus diligit quales nos sum⁹ et hinc ideo liberat ne semp tales sim⁹ ibi vero amplius no diligit q̄m q̄d ei displiceat et q̄d nobis auferat nō habebim⁹ Amet g̃ cū petr⁹ vt ab ista mortalitate liberemur amet⁹ ab eo iohēs vt in illa īmortalitate seruemur Cur g̃ iohēs min⁹ eū diligebat q̄ petr⁹ si eā vtq̄ significabat in qua ē multo āplius diligend⁹ nisi q̄ ꝓterea dictū est volo eū manere id ē expectare donec veniā q̄m et ipsū amorē q̄ tūc multo āplioz erit non dū habem⁹ ſz expectam⁹ futurū vt dū ipse venerit habeam⁹ Hoc g̃ p petrū significatū est plus amantē ſz minus amatū. q̄ minus nos amat xp̄us miseros q̄ beatos veritatis aūt cōtemplacionē qualis tūc futura ē minus amamus q̄ nūc nōdū nouim⁹ nec habem⁹ Nemo tñ istos insignes aplos separet et in eo q̄d significabat petr⁹ ambo erāt et in eo q̄d significabat iohēs ambo futuri erāt ¶ Glosa Vel aliter sic eū volo manere id ē volo eū p martiriū consūmare ſz expectare eū in placidam absolucionē carnis sue. q̄m ego veniens recipiā eū in eterna beatitudine ¶ Theo Vel aliter totū in hoc q̄ dixit dñs petro sequere me cūctoz̄ fideliū p̄lata tura ei institut⁹ Simul aūt et seq̄ intelligas hui⁹ imitationē in cūctis et vbis et operibus ostendit eciā affectionē ad ipsū q̄ q̄ nobis astricti⁹ res sunt hos sequi nos volum ¶ Crih Dixerunt q̄s qualiter igit⁹ iacob⁹ thronū assūpsit ihēroſolimoz̄ illud vtiq̄ dicū q̄m petrus orbis terrarū inthronisauit magistrū sequitur Conuersus petrus vidit illū discipulū in⁹ Nō sine causa uoluit illā accusationē ſz vt ostendat q̄ntū petrus habebat fiduciā post negationem Qui eū in cena nō audebat interrogare ſz iohānī interrogationē cōmisit huic ꝓpositura firmi credita est et nō solū nō cōmittit alteri interrogare q̄ ad ipsū ptinent ſz de reliquo ipe pro aliis magistrū interrogat Quia igit⁹ magna ei p̄dixerat dñs et orbē terrarū cōmiserat et martiriū p̄ nūciauerat et amorē p̄testatus fuerat ampliorē volens et iohānē cōmunicatorē accipe dixit Hic aūt q̄d q̄si dicet nōne eadē vobiscū veniet via.

Valde eū iohānem amabat petrus et p̄ euāgeliū ostendit eoꝝ collugaco et in actib⁹ apostoloꝝ. Hic igit nūc uicē reddit petrus iohāni. Estimās eū eū velle interrogare de seipso et nō audere ipse pro eo suscipit interrogacionē. Quia vero debebāt orbis terraꝝ p̄uaricationē accipe nec optebat eos de reliquo sibimmicē ee conuictos qd̄ est dāpnū orbi terraꝝ ꝑterea dns dicit sedm lttrā grecā. Hic eū volo manere donec veniā qd̄ ad te tu me sequere quasi dicēt. opus tibi cōmissū attende et p̄fice. hūc vero si voluero manere hic q̄d ad te. ℣ Theophi. Quid vero dicat cū venero q̄dā intellexerūt sic. ac si diceret quousq; cōtra iudeos qui me crucifixerūt veniā p̄uenens illos baculo romanoꝝ. Aiunt ei hūc aplm vsq; ad vespasianū tēp⁹ cū ihrlm capienda erat in locis illis cōuersatū. Vel dicat dū venero idē dū hūc volēs dirigū ad p̄dicandū te nāq; nūc dirigo ad orbis pōtificatū et in hoc sequere me. Ipse vero manet hic donec et eū educā sicut te. ℣ Crisꝰ Deinde euāgelista discipuloꝝ opinionē ponit et coꝝrigit vt supꝰ dictū est.

Hic est discipulus ille q̄ testimoniū phibet de hijs et scripsit hec et scimus q̄z testimoniū eius verū est. Dūt aūt et alia multa que fecit ihūs que si scribāt p singula nec ipsū arbitroꝝ mundū capere eos qui scribendi sūt libꝝos.

℣ Crisꝰ Quia ex multa certitudine scripsit iohes nō refutat suipsius testimoniū ferre. Vnde dicit hic ē discipulꝰ ille q̄ testimoniū phibz de hijs. Cōsuetudo ei est cū valde vera dicam⁹ nīm testimoniū nō denegare et multomagis ille q̄ spūsco scribebat. Vnde et alij apli dicebant nos sum⁹ testes horū scīt. Et scribebat hec qd̄ ipse solus dicat q̄ posteriꝰ ad scribendū venit. xp̄o monēte. Vnde et frequenter ostendit xp̄ī ad se amoꝛē occulte insinuans causā ex qua ad scribendū p̄cessit et fide dignū faciens hūc sermonē ex sua dignitate seq̄t. Et scribebat q̄ verū est testimoniū eiꝰ. Omnib⁹ nāq; aderat et neq; cū crucifigeret defuit et matri ei cōmissa est que sūt signa amoris et q̄ cū certitudine sciat oīa. Et si aliqui nō credāt inducūt ad credendū ex hoc q̄ subdit. sūt et alia multa q̄ fecit ihs. Vnde manifestū est q̄ nequaq̄ pot xp̄o grāz p̄stare cū tot existentib⁹ nō tot scripserī quot ceteri. sz horū plura reliqui cōtumelias et cōuicia in medū ponēs. Cū aūt q̄ad glāz alterius scribit oportet eē contrariꝰ ea q̄ sunt ex probabiliora tacere q̄ vero sūt clara ponere.

℣ Augꝰ Qd̄ aūt subdit q̄ si scribāt p singula nec ipm arbitroꝛ mundū capere eos q̄ scribendi sunt libꝝos. Non sparso locoꝝ credendū est mundū capere nō posse sz capacitate legentiū cōprehendi nō posse quānus salua rerū fide pleniꝰq; vel

Dñica terna in aduentu
Miserit iudei ab ihero.
In natiuitate dñi nri ihu xpi
In principio erat vbm.
In festo sñi iohis euãgeliste
Dixit ihs petro sequere me.
In octaua epiphanie
Vidit iohes ihm.
Dñica pma post octauas epiphya.
Nupcie facte sũt
Feria sexta post dñicã pmã in xl
Erat festus iudeorũ
Feria sda post dñicã scdã in xl.
Dixit ihs turbis iudeorũ ego.
Feria sexta post dñicã terciam i xl.
Venit ihs in ciuitate samarie.
Sabbato post eandẽ
Perrexit ihus in montẽ oliueti.
Dñica qrta in quadragesima.
Ibat ihus trans mare.
Feria scda post eandẽ
Erat pascha iudeorũ
Feria tercia post eandẽ
Ia die festo mediante
Feria quarta post eandẽ
Preteriens ihus vidit hoiẽ cecũ a nati.
Feria sexta post eandẽ
Erat quida langues
Sabbato post eandem
Dicebat ihus turbis iudeor
Dñica in passione
Dicebat ihus turbis qs ex vob.
Feria scda
Miserũt principes et pharisei
Feria tercia
Ambulabat ihs in galileã
Feria quarta
Facta sũt encenea iherosolimis
Feria sexta
Collegerũt g consiliũ
Sabbato
Cogitauerũt aũt principes
Feria scda post dñicã in ramis
Ante sex dies pasche
Feria quinta in cena dñi.
Ante diem festũ pasche
Feria sexta in parasceue
Egressus ihus cum
Feria qrta post dñicã resurrec.
Manifestauit se ihus
Feria quinta post eandẽ
Maria stabat
Sabbato post eandẽ
Una sabbati
Dñica pma post pascha

Cũ sero eet xx.
Dñica secũda
Ego sum pastor bonꝰ x
Dñica tercia
Vocauit et ia nõ xvi
Dñica quarta
Vado ad eũ q̃ misit xvi
Dñica quinta
Amẽ dico vob si q̃d petieritis xvi
Dñica post ascensionẽ
Cũ venerit paracletus xvi
In pentecostes
Si qs diligit me xvij
Dñica vicesima post penthe.
Erat q̃da regulus
In festo sñi thome apli
Thomas vnꝰ de xij. xx.
In festo aplorũ philippi et iacobi.
Nõ turbet cor vm xvij
In inuencione sñe crucis
Erat homo ex phariseis xiij.
In festo laurencij martiris
Nisi granũ frumenti xij.
In exaltacione sñe crucis
Non iudicat̃ est xij
In vigilia sñi andree
Stabat iohãnes et ex discipul eiꝰ duo j
Thome martiris
Ego sũ pastor bonꝰ x.
In vigilia aplorũ petri et pauli
Dixit ihus simoni petro xxj
In vigilia vniꝰ apli
Hoc est pceptũ meũ xv.
Ego sũ vitis vera xv
Hec mãdo vobis xv.
In natali vniꝰ martiris
Nisi granũ frumẽti xij.
A pascha vsq̃ penthe.
Ego sũ vitis et vos palmites xv.
De spũsco
Si quis diligit me xvij
De trinitate
Cũ venerit paracletus xv
Ad missam beate v̄ginis
Stabat iuxta crucẽ xix
In agenda mortuor
Dixit martha ad ihm xj
Omne q̃d dat m̃i pr vj
Amẽ amen dico vob q̃ venit hora v.
Ego sũ panis viuus vj
In vigilia ascensionis
Sublenatis oculis in celũ xvij.
In vigilia pentecostes
Si diligitis me mãdata mea seruate xvij.
Feria secunda

Dic deus dilexit mundū iij.
Feria tercia
Amē amen dico vob̄ q̄ nō intrat x.
Feria q̄rta
Nemo potest venire ad me vi
In die corp̄is xp̄i
Caro mea vere est cibus. vi

Beati thome de aquino glosa cōtinua sup̄
quatuor euāgelistas feliciter finit